

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Gal. I. 6

FLAVII IOSEPHI HEBRAEI
OPERA OMNIA
GRAECE ET LATINE

EXCVSA AD
EDITIONEM LVGDVNO-BATAVAM
SIGEBERTI HAVERCAMPII
CVM
OXONIENSI IOANNIS HVDSONII
COLLATAM

CURAVIT
FRANCISCVS OBERTHV̈R

S. S. THEOL. ET V. I. DOCTOR INSIGNIS ECCLESIAE HAVGENSIS
CANONICVS CAPITVLARIS S. S. DOGMATVM IN VNIVERSITATE
WIRCEBVRGensi PROFESSOR PVBL. ORD.

TOMVS III

LIPSIAE
SVMTV E. B. SCHWICKERTI
MDCCCCLXXXV

15

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,

Η

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΙ Ζ.

FLAVII IOSEPHI

DE

BELLO IYDAICO,

SIVE

IYDAICAE HISTORIAE

DE EXCIDIO LIBRI VII.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤΩ ΛΟΓΩ,
ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

- α'. Προείμενον· ὅπως καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ συγγραφεὺς ἤλθεν ἐπὶ τὸ γράφει τὸν παρθενον, ἱστορίαν. Ἐκείσε κεφαλαιώδης τῶν υποδείων τῆς πύξης πραγματείας.
- β'. Ὅπως διὰ τῶν τῶν ἐν ἱεροσολύμοις Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς τῆς τε πόλεως ἑκράτης γέγονε, καὶ κακῶς τὰς Ἰουδαίας διέθηκε. καὶ ὡς Ονίας πρὸς Πτολεμαῖον δίδουγεν.
- γ'. Ὅπως Βακχίδην, ἀνίσταται διακείμενον κατὰ τὸν Ελεάζαρον, Ματθίας ὁ Ἰσραὴς ἀποκνέιναι, τὸ πλῆθος ἐπαγαγόμενος, τὴν τε Ἀντίοχον ἐκάλειψε, καὶ τελευτῶν ἰδὼν τὴν πρεσβυτέρω τῶν παίδων τὴν ἀρχὴν καταλείπει. καὶ ὅπως αὐτὸς ἐκείσε κατὰρθεσε πολέμων.
- δ'. Ὅπως, τὸ Ἐπιφανὴς τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος, διαδεξάμενος τὸν πατέρα, κατὰ τῶν ἱεροσολύμων ἱεράτευσε, καὶ τὴν πόλιν κατέχευε, καὶ ὡς Ελεάζαρος ὁ ἀδελφὸς ἰδοὺ ἀπῆλθεν ὑπὸ τῷ ἰλιφάντος, μηδὲν μίγα δράσας. καὶ ὡς αὐτὸς τε ἰδοὺ καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ἀνῆλθον.
- ε'. Ὅπως, ἰωάννης τὸ ἀδελφὸν διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, δόλῳ συλλαμβάνεται παρὰ Τρύφωνα τὸν ἐπιτρόπου Ἀντίοχου καὶ κτείνεται.
- ς'. Ὅπως ὁ Σίμων ὁ Ἰσκαριώτης διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, καὶ γενναίως μὲν ἀφῆγε, ἀποκνέιναι τὸν πρῶτον, ἰωάννην δὲ καὶ τὸς ἰουδαίους μετὰ εὖ. ἦν τῆς τῶν Μακεδόνων ἐκράτης, καὶ ἀποδείχθη διὰ τὸ πλῆθος ἀρχιερεὺς, ἐπισβλεύεται ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαῖου τὸ γαμβρὸν.
- ζ'. Ὅπως ἰωάννης, ὁ καὶ Τρκανὸς, ὁ υἱὸς Σίμωνος, τὸν πατέρα διαδεξάμενος, τὴν τε Πτολεμαῖον ἐξέφυγε, καὶ τὸν Ἀντίοχον ἀπώσσετο, καὶ ὅσα κατὰρθεσε διὰ τὸ ἰαυτὸ καὶ τῶν παίδων Ἀριστοβόλου καὶ Ἀντιγόνης· καὶ ὡς, ἐν τριάντοισι τοῖς ἔτεσιν καλῶς ἀφῆγε, ἀποκνέιναι τῶν πραγμάτων, τελευτῶν ἐπὶ τοῖς υἱοῖς, ἀρχὸν τε τὸ ἰωάννης, καὶ ἀρχιερεὺς, καὶ προφήτης ὢν.
- η'. Ὅπως Ἀριστοβόλος ὁ πρεσβύτερος τῶν Τρκανῶν παίδων μετὰ τετρακοσιοτὸν εἰς ἔτος τῆς ἀπὸ Βασιλίδους ἀνακρίσεως, δίδωμπε περιδόμενος, καὶ τυραννικῶς ἔχε, τελευτῶν, ὁ πλεῖον ἐν αὐτῷ βασιλεύσας.
- θ'. Ὅπως ὁ ἀδελφὸς Ἀριστοβόλου Ἀλέξανδρος βασιλεύσει, καὶ ὅσα ὑπῆρξεν ἐν πάτρῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ· καὶ ὅπως ἐμίσσην ὑπὸ τῶν ἰδίων διὰ πολλὴν ἀμείτητα, καὶ ὡς ἀπῆλθεν βασιλεύσας ἔτη κζ'.
- ι'. Ὅπως ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρας καλῶς ἔχε, καὶ τῶν υἱῶν τὸν μὲν πρεσβύτερον Τρκανὸν ἀρχιερεὺς δέκνυναι, τὸν δὲ Ἀριστοβόλον ἰδιώτην κατέχευε. καὶ ὡς διὰ τὴν τῶν Φαρισαίων ἱστορίαν ἐκινδύνευσεν.
- ια'. Ὅπως Ἀριστοβόλος, τῆς μητρὸς μετὰ θ'. ἔτος τελευτήσας, τὸν Τρκανὸν παρῶναι ἀποκνέιναι, ἐκράτης τῆς ἀρχῆς. ἔπειτα δὲ διαλλάττεται, καὶ ὁ μὲν τὴν βασιλείαν, Τρκανὸς δὲ τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνει.
- ιβ'. Ὅπως, κρητίζαντος Ἀριστοβόλου, δεικνύσας οἱ διάφοροι, καὶ μέγιστος ὁ Ἰδουμαῖος Ἀντίπατρος, ἔπεισαν Τρκανὸν φυγεῖν πρὸς Ἀρίταν τῶν Ἀραβίων βασιλεῖα, καὶ ὅπως κατήγαγεν αὐτὸν μετὰ πλῆθος στρατῶν πρὸς τὴν πατρίδα. καὶ ἐκράτησεν, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, ὅρα λαβὼν παρὰ Ἀριστοβόλου, τὴν πολιτείαν ἔλυσεν.
- ιγ'. Ὅπως, Τρκανὸς καὶ Ἀντίπατρος δευδύνον, Πομπήιος ἀργισθεὶς Ἀριστοβόλου, ἰσχυρῶς ὑπερβαίνει μέχρι παντὸς ἀπολαγίσθαι ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐκινδύνευσεν τε καὶ ἔλαβεν ἱεροσόλυμα, καὶ τῷ Τρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποκατέστησεν.
- ιδ'. Ὅπως τὸν Ἀριστοβόλον μετὰ τῆς γενεᾶς λαβὼν εἰς Ῥώμην ἦεν ὁ Πομπήιος, ἐξ ὧν Ἀλέξανδρος διαδιδράσκει ὁ Ἀριστοβόλος ἐκ τῆς ἰδοῦ. καὶ ὅπως Σκαῦρος εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐνέβαλε, καὶ αὐτὸς ἀπῆγε. καὶ ὅσα ὁ ἀποδρὸς Ἀλέξανδρος ἔδρασε τε καὶ ἔπαθεν.
- ιε'. Ὅπως ἀφελόμενος τὰ προσηνέμενα πάλαι ἐν τῇ Συρίᾳ τῶν Ἰουδαίων παρὰ τῶν Μακκαβαίων, αὐτῶν τε καὶ τῆς ἑλλης Συρίας Σκαῦρον ἐπίστρεψεν κατέστησεν.

IOSEPHI LIBRO PRIMO

HISTORIARVM EXCIDII IYDAICI

HAEC CONTINENTVR.

1. *Prooemium: Quomodo et quam ob causam auctor huius historiae auctor ad eam scribendam appulit. Summaria totius operis argumentorum expositio.*
2. *Quomodo Antiochus Epiphanes ex Hierosolymitarum seditione urbem illorum cepit, et Iudaeos male tractauit: usque Onias ad Ptolemaeum se recepit.*
3. *Qua iter Bacchidem, in Eleazarum crudeliter saeuientem, Mattathias pontifex, populo ad se coacto, interfecit; dein bellum gessit adversus Antiochum, moriensque Iudae filiorum natu maximo imperium reliquit: et quomodo ille, bello suscepto, feliciter res resistuit.*
4. *Quomodo, post mortem Epiphanis, filius eius Antiochus, qui patri successit, contra Hierosolyta exercitum duxit, et urbem occupauit; et qualiter Eleazarus, Iudae frater, ab elephante oppressus interijt, nulla re memorabili gesta: usque Iudas et Ioannes frater eius interemti sunt.*
5. *Quomodo Ionathas Iudae frater, imperio suscepto, dolis a Tryphone Antiochi tuncore capitur et occiditur.*
6. *Quomodo Simon fratrum natu minimus, cum imperium suscepisset, et rebus strenue administratis Iudaeos post CLXX. annos a dominatione Macedonum liberasset, et a populo pontifex factus fuisset, Ptolemaei generi sui insidiis in conuiuium appetitur.*
7. *Quomodo Ioannes, qui et Hyrcanus dictus est, Simonis filius patrisque successor, Ptolemaeum effugit, et Antiochum repulit; et quae praeclare gessit, tam per se, quam per filios suos Aristobulum et Antigonnem: usque, rebus per XXXIII. annos paichre administratis, et filiis V. relictis, moritur, cum et gentis princeps et pontifex exsistisset, simulque propheta.*
8. *Quomodo Aristobulus, filiorum Hyrcani natu maximus, annis CCCCLXX. elapsis post reuocationem e Babylonia, diadema sumisit, cumque tyrannorum more imperasset, vitam finiuit, anno et non amplius in imperio exalto.*
9. *Quomodo Alexander Aristobuli frater post eum regnauit, et quas res gessit, dum imperaret: qualique odio sui eum prosequuti sunt propter crudelitatem eius, usque et vitu discessit, cum regnasset annos XXVII.*
10. *Quomodo uxor eius Alexandra praeclauit res imperii gessit, et Hyrcanum filiorum natu maximum pontificem constituit, usque Aristobulum vitam primariam agere voluit: et quomodo in periculis erat, ex Phariseorum potentia.*
11. *Quomodo Aristobulus, mortua matre, postquam per nonnium regnasset, imperium obtinuit, fratres a rerum gubernaculis repulso: postea vero cum eo in concordium rediit, ita ut ille imperaret, et Hyrcanus pontificatum teneret.*
12. *Quomodo, Aristobulo dominante, inimici eius prae metu illius, maximeque Antipater Idumaens, persuaferunt Hyrcano, ut ad Aretam Arabum regem fugeret: et qualiter in patriam eum ingenti exercitu reducit, fratrique praeualuisset, nisi Scarnus dux Romanorum, muneribus ab Aristobulo acceptis, Hierosolymorum obsidionem soluisset.*
13. *Quomodo Pompeius, dum precibus eum fatigarens Hyrcanus et Antipater, iratus Aristobulo, quod prae superbia omnino nouerit iuris sui rationem reddere, oppugnavit cepitque Hierosolyta, et pontificatum Hyrcano restituit.*
14. *Quomodo Pompeius, capto Aristobulo cum eius prole, Romam se contulit; usque Alexander unus e filiis Aristobuli inter eunum elapsus est, et qualiter Scarnus in Arabiam impressionem fecit, et ex ea recessit: quoque Alexander profugus gessit et perpassus est.*
15. *Quomodo Syriae urbes, quas olim Iudaeis acquisierant Maccabaei, eis abulit, et illarum caeteraque Syriae procuratorem facie Scarnum: ubi*

- ἵδου καὶ περὶ τῆς τῷ βασιλέϊ φησὶν ἐργασίας, καὶ περὶ οὗ δὲ Πομπήϊος εὖρον ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ θεοὶ ἀμφοτέρωθεν ἀπώλοντο.
- ισ'. Ὅπως Γαβίνιος, Σκαῖρος πεμφθεὶς διάδοχος, καταγωνιστάμενος Ἀλεξάνδρῳ καὶ συγγνώμην διὰ αἰτήσασιν, πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος εἰς πέντε συνδύας διέπλεν.
- ιστ'. Ὅπως καὶ Ἀριτίββαλος ἀποδρᾶς ἐκ Ῥώμης, καὶ πολεμήσας Γαβίνιον, τέλος ἐγένετο, καὶ ἐν Ῥώμῃ δέσμιος πάλιν ἔγενετο.
- ις'. Ὅπως δρυήσας κατὰ Πάρθων Γαβίνιος, ἐμποδίζεται ὑπὸ Πτολεμαίου. καὶ ὡς πάλιν τὸς Ἰουδαίους ὑπὸ Ἀλεξάνδρῳ ἀνατατάσσοντας ἱεροῶν κατατίσαστο.
- ισθ'. Ὅπως Κράστος, ἰδὼν αὐτῷ διάδοχος, ὑπὸ Πάρθων κτείνεται. καὶ ὅσα Κάσσιος μετ' αὐτὸ φυχὼν διατρέχαστο.
- κ'. Περὶ Ἀντιπάτρου καὶ τῆς αὐτοῦ γενεᾶς.
- κα'. Ὅπως Κάσσιος ἀνέλκει τῶν δεσμῶν Ἀριτίββαλον εἰς Ἱεροσόλυμα ἔπεμψε, καὶ κενὸς ἀπελθὼν ἐκείθεν, οἷα αὐτὸς τε καὶ παῖδες παρὰ τὴν Πομπήϊον πεπίνθασιν.
- καβ'. Ὅπως Ἀντιπάτρος ἐπὶ θρασυταῖς Κάσσιος συμμαχήσας Μιθριδάτῃ Πηλῶσιον πολιορκεῖν, καὶ γενναίως κατὰ τὴν μάχην φανείας, πολιτείᾳ τε τῇ Ῥωμαίων καὶ ἀτελείᾳ παρ' αὐτῷ τιμηταί. καὶ ὡς κατηγορηθεὶς παρ' Ἀντιγόνου τὸ Ἀριστόβουλος παῖδες ἐπὶ Κάσσιος, κρατεῖ ταῖς δικαιολογίαις, καὶ Τρκανῷ βεβαίως τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ αὐτὰς ἐπίτροπος τῆς ὕλης Ἰουδαίας γίνεται.
- καγ'. Ὅπως Ἀντιπάτρος τὰ τε καταστραμμένα ὑπὸ Πομπήϊου πρότερον ἰταχίσαστο, καὶ τὰς ἐν τῇ χώρᾳ θουρύδας κατέσπευσε. καὶ τῶν οὖν τὸν μὲν φασάγον Ἱεροσολύμων καὶ τὸν περίεχον στρατηγὸν, τὸν δὲ Ἡρώδην τῆς Γαλιλαίας κατέστησεν.
- καδ'. Ὅπως Τρκανὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐρεθιζόμενος, καὶ αὐτοῖς ἐν τοῖς κατορθώμασι βασιλεύων τὸν Ἡρώδην εἰς κρίσιν ἐκάλεσε, καὶ αὖθις ἀπίστευσε. καὶ ὡς Ἡρώδης ἐπὶ τούτῳ μνηστικῶν ἐπεστράτει τῷ Τρκανῷ, καὶ αὖθις ἀνίησι παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τῶ ἀδελφοῦ φασάγου.
- καε'. Περὶ τῶ γενομένου ἐμφυλίου πολέμου Ῥωμαίων πρὸς Ἀπάμειαν.
- κας'. Ὅπως Βρότος καὶ Κάσσιος ἐδολοφύγησαν Κάισαρα, καὶ οἷα Κάσσιος ἐν Ἰουδαίᾳ ἔπραξε. καὶ ὡς, ὑποσχόμενος μὲν ἄντιπάτρου, εἰ κρατήσῃεν, αἰτίος αὐτῷ διὰ ταῦτα τὸ καὶ ἀπολέσθαι ὑπὸ Μαλίχου φαρμακείου ἐγένετο.
- καζ'. Ὅπως Ἡρώδης ἐτιμωρήσαστο Μάλχον Κάσσιος εὐνοργίᾳ. καὶ ὡς ἐλθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Μαλίχου ἱππικῆς φασάγου, καὶ ἡττηθεὶς πρότερον παρ' ἐκείνου, ἔπειτα δὲ καὶ παρ' Ἡρώδου κίετης ἀφίσταται. καὶ ὡς Μαριῶν δὲ τύραννος ἀπηλλάγη Γαλιλαίας ὑπ' Ἡρώδου.
- καη'. Ὅπως Ἡρώδης μετὰ τὴν πρώτην γυναῖκα, καὶ δευτέραν τὴν Μαριάμην, τὴν Τρκανὸν μὲν θυγατρίδα, Ἀριστόβουλος δὲ θυγατέρα, ἡγάγετο.
- κθ'. Ὅπως μετὰ τὴν Κάσσιον ἀνείρεται Ἀντώνιος εἰς Ἀσίαν ἰδὼν, κατηγορηθέντας τὸς περὶ τὸν Ἡρώδην ὁ μόνον ὁ παρέλυσεν τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τετραρχίας κατέστησεν.
- λ'. Ὅσα ἐπράχθη παρὰ Βαρζαφάρου καὶ Πικώρου τῶν Πάρθων, βυλομένων καταγαγεῖν τὸν Ἀντίγονον ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ὅπως ὁ, τοῦ φασάγου ἀπώλετο, καὶ Ἡρώδης ἐπιβηλευθεὶς ἐξέφυγεν, ὁ δὲ Τρκανὸς τὰ ὅσα λωβηθεὶς εἰς Παρθονίαν ἀπηνέχθη, καὶ Ἀντίγονος τὴν βασιλείαν κατέειχεν.
- λα'. Ὅπως Ἡρώδης ἀπελθὼν πρὸς τὸν Ἀράβων βασιλεῖα, λαβεῖν χρήματα πρὸς τὸ αὐτρώσασθαι τὸν ἀδελφόν, ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἐλπίδος, δι' Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥώμην παραγίνεται, καὶ Ἀντωνίου καὶ Κάισαρος τῆς συμφορᾶς ἀποδυστάμενος, καὶ διηγεσάμενος, πῶς Ἀντίγονος διὰ Πάρθων τῆς βασιλείας ἐγκρατὴς γέγονε, βασιλεὺς αὐτὸς παρ' αὐτῶν, τῆς συγκλήτης συμφησιμαμένης, ἀπαδείκνυται.
- לב'. Ὅπως Ἀντίγονος τὸς ἐν Ματάβᾳ τῷ Ἡρώδῃ προσήκοντας ἱπολόρκει.
- λγ'. Ὅπως Ἡρώδης ἀπὸ Ῥώμης ἐπανελθὼν τὸν πρὸς Ἀντίγονον διήνεγκε πόλεμον. καὶ ὅπως τὸς περὶ αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ Πάρθων ἐκπέμψας μάχην, αὐτὸς τὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις ληψὶς ἐπολεμήσας ἔχειρυστο.
- λδ'. Ὅπως Ἡρώδης ἐπὶ Ἀντίγονον δρυήσαντος εἰς Σαμάρειαν ἐπανίστανται Γαλιλαῖοι, καὶ ὡς ὑποτρέψας πάλιν αὐτὸς κατέστησεν. καὶ ὡς μετὰ τὴν Πάρθων ἦταν λαβὼν συμμάχους παρ' Ἀντωνίου ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπειδὴ δὲ στρατὸς αὐτῶν Μαχίρως ὁ κατὰ σύμμαχον πρὸς αὐτὸν διετίθη, πάλιν πρὸς Ἀντωνίον ὑπέστρεψε,

- etiam agitur de modo, quo balsamum nascitur et conficitur, et de iis, quae Pompeius in templo inuenit, deque numero occisorum ex utraque parte.
16. Quomodo Gabinus, missus in Syriam, ut Scauro succederet, cum Alexandrum vicisset, veniamque petenti dedisset, Iudaeam omnem in conuentus quinque diuisit.
 17. Quomodo et Aristobulus, qui Roma profugerat et Gabinio bellum intulerat, tandem victus est, iterumque Romae in vinculis vitam agit.
 18. Qualiter Gabinus, contra Parthos profectus, a Ptolemaeo impeditur; utque Iudaeos, iterum in seditionem concitatos, adortus compefcuit.
 19. Quomodo Crassus, successor Gabini, a Parthis occisus est: et quoniam Cassius, qui cum eo fugerat, in Syria gessit.
 20. De Antipatro eiusque progenie.
 21. Quomodo Caesar Aristobulum vinculis solutum Hierosolyma misit, quaque ille eo profectus liberique ipsius a Pompeianis pulsus est.
 22. Quomodo Antipater, cum Mithridati Pelusium obsidens, ut Caesarem dederetur, auxilium tulisset, seque in praelio strenuum ostendisset, ciuitate Romana simul et immunitate donatus est a Caesare: utque ab Antigono Aristobuli filio accusatus apud Caesarem in causae disceptatione superior euasis; idque obtinuit, ut Hyrcanus in pontificatu confirmaretur, et ipse totius Iudaeae procurator fieret.
 23. Quomodo Antipater et moenia a Pompeio antea euersa instaurauit, et tumultus in prouincia sedauit; atque a filiis suis Pbasium quidem nomen maximum Hierosolymis et regioni vicinae praefecit, Herodem vero Galilaeae.
 24. Quomodo Hyrcanus ab chereclatoribus Herodis irritatus, atque ipso Herodi ob res praeclare gestas inuidens, eum in iudicium vocauit, ac deinde absoluit: utque Herodes iniuriae memor exercitum duxerat contra Hyrcanum; ac mox eum dimisit, ex consilio patris et Pbasii fratris.
 25. De bello civili inter Romanos orto circa Apuniam.
 26. Qualiter Brutus et Cassius dolo interficiunt Caesarem, et quoniam Cassius in Iudaea gessit: utque magna Antipatro promittendo, si victoriam obtineret, inde causa erat, cur ille a Malicho sueris veneno peremtus.
 27. Qualiter Herodes adiutore Cassio vltus est Malichum: et quomodo Felix, ut Malichi fratris necem vindicaret, insurrexit in Pbasium, et cum ab illo prius vinceretur, postea etiam ab Herode simplex dimittitur, utque Marion tyrannus a Galilaea pulsus est ab Herode.
 28. Quomodo Herodes post primam uxorem duxit, Mariamnen scilicet, Hyrcani quidem neptem ex filia, Aristobuli vero filiam.
 29. Quomodo post Cassi caedem Antonius, cum in Asiam venisset, Herodem fratremque a Iudaeis accusatos, non solum non imperio priuauit, sed et tetrarchas ambos constituit.
 30. Quoniam gesta erant a Barzabbarne et Pacero Parthis, dum studerent Antigonom in regnum reducere: qua iterque et Pbasius interit, et Herodes insidiis petitus effugit, atque Hyrcanus auribus mutilatus in Parthiam abductus est, et Antigonus regnum obtinuit.
 31. Quomodo Herodes, cum se contulisset ad Arabum regem, ut pecunias ab eo acciperet, quibus suam redimeret, spe vero de sua excedisset, via Alexandriae Romam proficiscitur, eumque apud Antonium et Caesarem calamitates suas deplorasset, narraissetque, quo pacto Antigonus Parthorum ope regnum nactus est, ipse rex ab illis ex consensu senatus declaratur.
 32. Qualiter Antigonus Herodis necessarios Masadae inclusos obsidet.
 33. Quomodo Herodes Roma reuersus bellum agitauit contra Antigonom; utque, suis ad bellum contra Parthos persequendum missis, ipse latrones in speluncis debellatos in possessionem suam redegit.
 34. Quomodo, Herode contra Antigonom profecto, Galilaei in Samaria seditionem mouent, utque reuersus motus eorum composuit: qualiterque post Parthos deuictos, cum suppetias ab Antonio impetrasset contra Antigonom, dux illorum Machabae se pro socio Idumeae minime gerente, reuersus est ad

καὶ τὰ Σκίσητα πολιορκῶντι· εὐνοεῖται, ἡνίκα καὶ Ἰώσηπος ὁ ἀδελφεός, αὐτὸς ἀπέντες, συμβαλὼν Ἀντιγόνῳ αὐτὸς σφάττεται, καὶ τὸ στρατιωτικὸν πᾶν διαφθείρεται, καὶ τὰ ὑπὸ κίχας αὐδῆς ἐκπνέεται.

λα'. Οὕτως ὑπερβλῶν Ἡρώδης ἀπὸ Ἀντωνίου, καὶ συμβαλὼν τοῖς τῷ Ἀντιγόνῳ, ἕλ-
λας τε πολέχωναι κίρει καὶ τὴν ἱερὴν κατὰ κράτος· καὶ Πάππον τὸν στρα-
τηγὸν Ἀντιγόνου, τὸν φονεὴ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ ἰσχύει.

λβ'. Οὕτως ἐπολεμήσας τὰ ἱεροσόλυμα, ἦν τρίτος ἔτος αὐτῷ τῆς βασιλείας ἀνυο-
μίνης, καὶ οἷα μὲν μετὰ τὴν ἄλυσιν ἱεροσολυμίταις ἀπήντησεν. οἷα δὲ τίλει
καὶ Ἀντίγονος ἰχρήσατο.

λγ'. Οἷα διὰ τὸν Κλισιπάτρας ἔρχεται Ἀντώνιος Ἰπράττειν.

λδ'. Οὕτως τὸ Ἀκτιανὸς εὐχόμενος πολέμου, ἐπέμψθη Ἡρώδης πρὸς Ἀντωνίου Ἀρ-
βας πολεμήσαι, καὶ πολεμήσας ἦν τῷ κατὰ κράτος. ἔνθα καὶ διδοικέας τὰς
ἰδίας διὰ τὰς συμβάντας ἀλλεπαλλήλους σεισμὸς θημηνόρῃ πρὸς θάρτος παρ-
κρεῖται.

λε'. Οὕτως μετὰ τὴν περὶ Ἀκτινὴν νίκην προσῆλθε Καίσαρι. καὶ οἷα πρὸς αὐτὸν
εἶπε, καὶ περὶ αὐτῷ ἤκουσε, καὶ ὅπως αὐτὸν θυμῷ Καίσαρ ἰτίμειν.

μβ'. Περὶ ἱστικουῆς τῷ καὶ, καὶ τῶν γανομένων κτισμάτων παρ' Ἡρώδου. καὶ
ἱστικῶς ἦν τό, τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.

μγ'. Περὶ τῶν κατ' οἶκον δυστυχῶν γενομένων αὐτῷ διὰ Μαρίας τὴν γυναῖκα,
αὐτὴν ἐνέβησαν, ὅτι τὸ πάλαι αἰχμαλωτισθέντα Τραπὴν Ἡρώδης ἀπέντειναι, πᾶπ-
πον αὐτῆς ὄντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, καὶ ὅπως καὶ αὐτὴν ἀπέντειναι.

μδ'. Οὕτως ὑπὸ Ἀντιπάτρου τῷ υἱῷ κατὰ τῶν παίδων Μαρίας διαβολῶν Πλησθὸς
ἔλκει μετ' αὐτῷ μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ Ρώμης, δίκας ἀπαίτησεν αὐτὸν ἐπὶ Καίσα-
ρος, ἀπολυθέντα δὲ ἀναλαβὼν, καὶ εἰς ἱεροσόλυμα γυνομένης, ἀπολογεῖται
ὕπερ πάντων πρὸς τὸ πλῆθος.

με'. Περὶ τῷ ἔθρῳ Ἀντιπάτρου καὶ τῶν Μαρίας παίδων.

μς'. Περὶ Φερῶρα τῷ ἀδελφῷ Ἡρώδου, καὶ ὅπως αὐτῷ διάφορος γέγονεν.

μζ'. Περὶ τῶν εὐνύχων Ἡρώδου. καὶ ὡς δι' αὐτῶν εἰ περὶ Ἀλέξανδρον ἐκινδύ-
νουν.

μς'. Ὡς Ἀρχέλαος ὁ πονηρὸς Ἀλέξανδρον, ἔλθων ἐν Καππαδοκίᾳ, διέλλαξε τὰ
μειρένια πρὸς τὸν πατέρα.

μς'. Περὶ τῆς κκοηθείας τῷ Λάκωνος Εὐρυκλῆος, καὶ ὡς πάλιν ἐξηγόρσε τὸν Ἡ-
ρώδην πρὸς τὰς υἱάς.

μς'. Οὕτως Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβελον δεσφῆσας ὁ πατὴρ ταῖς διαβολαῖς Σαλῶ-
μης, Καίσαρι περὶ τῶν μνησίων, καὶ δεσφῆσας τὴν ἐξέσιν παρ' αὐτῷ κτείνει
τὰς υἱάς.

μς'. Οὕτως Ἀντιπάτρος ἐμίσθη πρὸς πάντων. καὶ ὡς τὰς υἱὰς τῶν ἀνηρημένων
κατηγγήγει τοῖς ἑαυτῷ συγγενεῖσι ὁ βασιλεὺς.

νβ'. Ὡς ἡ Φερῶρα γυνὴ καὶ ἡ μήτηρ Ἀντιπάτρου, διάφοροι γενομένης Σαλῶμης, αἰ-
τίοι κατέστησαν ἀπολείας Ἀντιπάτρου τε καὶ ἑαυτῶν. καὶ ὅπως Ἀντιπάτρος,
ὑπεκλίνων αὐτὸν ἐν τῷ πατρὶ, εἰς Ρώμην πρὸς Καίσαρα λαμπρῶς παρεγένετο.
καὶ περὶ Σαλῶμης τῷ Ἀραβῶς, καὶ τῆς Φερῶρα τελευτῆς.

νγ'. Οὕτως ἡ τελευτὴ Φερῶρα τῆς Ἀντιπάτρου ἀπολείας αἰτία γέγονεν.

νδ'. Οὕτως ἡ γυνὴ Φερῶρα, ἑαυτὴν ἀπὸ τῷ ταίχῳ ῥίψασα, Θεῷ προνοίᾳ διασώθη
μαρτυρῶν Ἀντιπάτρου.

νε'. Περὶ τῆς ἀπὸ Ρώμης ἐκπνέου τῷ Ἀντιπάτρου. καὶ ὅτι διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῆ-
τες ἀδελφὸς αὐτῷ τὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν συμβάντα ἀπήγγειλεν.

νς'. Οὕτως ἐνέδρουν ὁ βασιλεὺς ἐνέδρῳσας κατ' ἄγρον Ἀντιπάτρου, παρ' ὅσους
ὁδάρη, Νικίανον παρετήκοτο. καὶ ὡς Ἀντιπάτρος ἀπελογεῖται.

νς'. Ὡς καὶ Σαλῶμης Ἀντιπάτρος ἐπιβυβαλὼν ἐμφυλῶν ὑπὸ τῶν τῆς Ἀκμῆς τῆς Σε-
ραπείνης Ἰουδαίας κρατηθέντων γραμμάτων.

νς'. Περὶ τῶν Σοφίτων Ἰουδαίων τε καὶ Μαθητῶν, καὶ περὶ τῷ Χρυσῷ ἀέτῃ.

νς'. Περὶ τῆς νόσας τῷ βασιλεὺς, καὶ ὡς πρὸς τῇ τελευτῇ γενόμενος, πλῆθος Ἰου-
δαίων ἐπιστάμενον ἀπὸ πάσης Ἰουδαίας συναγαγὼν, ἀνιερθεῖναι τότε μετὰ τὴν
αὐτῷ τελευτῇ παρεγγήγειν.

νς'. Οὕτως ἀνέλειπεν Ἀντιπάτρον τὸν υἱόν, καὶ ἱστικῶς ἡμέρας πέντε τελευτῇ.

- Antonium, eique Samosata obsidenti subministrabat, quando et Iosephus frater, eius in absentia, cum Antigono commissus occiditur ipso, et omnem exercitum amisit; quique subditi erant iterum rebellaverunt.*
35. *Quomodo Herodes ab Antonio reversus, congressusque cum Antigoniensis, praeter alia oppidula capis Hierichuntem: atque etiam caput amputat Pappo copiarum Antigoni duci, qui Iosephum fratrem suum occiderat.*
36. *Qualiter Hierosolyma oppugnavit, cum tres annos in regno exegisset, et quoniam Hierosolymitis post urbem captam acciderunt; usque visam fuit Antigonus.*
37. *Quoniam propter Cleopatrae amorem gessit Antonius.*
38. *Quomodo, bello Asiatico confecto, missus est Herodes ab Antonio contra Arabas, qui praefectio confecto eos superat profligatque: dein et suos externae motibus, qui variis in locis acciderant, perterritos, oratione adhortatur, ut animos sumerent.*
39. *Quomodo Herodes post victoriam apud Asium Caesarem adit, et quoniam ad eum loquutus est, vicissimque ab eo accepit; et quibus muneribus eum honoravit Caesar.*
40. *De inauguratione templi, et aedificiis ab Herode conditis; et qualis erat tam animi, quam corporibus dotibus.*
41. *De malis et infortuniis in familiam eius grassantibus propter uxorem eius Mariamnen; quae omnia ei acciderunt, quoniam Hyrcanum olim captivum factum, Mariamnes auxum, interfecerat, fratremque Iosephum: et quomodo Mariamnem occidit.*
42. *Quomodo Herodes, ex Antipatri filii sui calumniis odio incensus in Mariamnes filios, Alexandrum secum Romam perducit, poenas ab ipso exacturus apud Caesarem; ipso autem, cum absolutus esset, assumpto, ubi Hierosolyma pervenit, rerum omnium rationem reddit populo.*
43. *De moribus Antipatri et filiorum Mariamnes.*
44. *De Pherora Herodis fratre, et quo pacto Herodi cum ipso intercesserunt inimicitiae.*
45. *De eunuchis Herodis; et quomodo illi in causa erant, cur Alexander in periculum fueris adductus.*
46. *Quomodo Archelaus socer Alexandri, cum e Cappadocia venisset, inuenerat patri reconciliavit.*
47. *De maligno Eurychis Laconis ingenio; qualiterque Herodem iterum exacerbavit in filios.*
48. *Quomodo pater, Salomes calumniis irritatus, Alexandrum et Aristobulum in vincula coniicit, et de illis querelas ad Caesarem mittit; acceptaque ab eo potestate filios interficit.*
49. *Qualiter omnium odio flagrans Antipater: et quomodo rex occisorum liberos consanguineis suis despondit.*
50. *Qualiter uxor Pherorae materque Antipatri, inter se discordantes, Antipatro suisque exitio erant: et quomodo Antipater, ut semet e patris conspectu subduceret, Romam ad Caesarem cum splendido apparatu se confert, deque Syllae Arabe, et Pherorae obitu.*
51. *Quomodo Pherorae mors Antipatro causa erat interitus.*
52. *Qualiter uxor Pherorae, semet e seculo praecipitans, providentia Dei, poenas ab Antipatro repetentis, servata est.*
53. *De Antipatri a Roma reversione: quodque nemo ei, usque ab omnibus odio habito, quae acciderant in Iudaea nuntiavit.*
54. *Quomodo rex, concilio convocato, Nicodemum Antipatri accusatorem, Varo praesente, exhibuit: usque semet defendit Antipater.*
55. *Qualiter et Salomes insidias intendens Antipater deprehensus est licoris Ames Iuliae ancillae forse interceptis.*
56. *De Sophsitis Iuda et Matthias, et aquila aurea.*
57. *De regis morbo; usque moriturus multos e Iudaeis nobilioribus, ex omnibus Iudaea congregatos, interficere praecipit, postquam animam efflasset.*
58. *Qualiter Antipatrum filium occidit; et quinto post die ipse moritur.*

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΕΠΕΙΔΗ τὸν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον συστάν-
 τα μέγιστον, οὐ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς, σχεδὸν δὲ καὶ
 ὧν ἀκοῇ παρελήφαμεν, ἢ πόλεων πρὸς πόλεις ἢ ἐθνῶν
 ἐθνεῖσι συρράγέντων, οἱ μὲν ἔ παρατυχόντες τοῖς πράγμα-
 σιν, ἀλλ' ἀκοῇ συλλέγοντες εἰκάδα καὶ ἀσύμφωνα διηγή-
 ματα, σοφιστικῶς ἀναγράφουσιν, οἱ παραγενόμενοι δὲ, ἢ
 κολακεία τῇ πρὸς Ῥωμαίους, ἢ μίσει τῷ πρὸς Ἰουδαίους,
 καταψεύδονται τῶν πραγμάτων, περιέχει δὲ αὐτοῖς ὅπερ
 μὲν κατηγορίαν, ὅπερ δὲ ἐγκώμιον τὰ συγγράμματα, τὸ
 δὲ ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας ἔδαμῃ· προϋθέμην ἐγὼ ταῖς κατὰ
 τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν, Ἑλλάδι γλώσση μεταβαλὼν, ἃ
 τοῖς ἄνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ συντάξας ἀνέπεμψα πρό-
 τερον, ἀφηγήσασθαι, Ἰώσηπος Ματθαίου παῖς, γένει Ε-
 βραῖος, ἐξ Ἱεροσολύμων, ἱερεὺς, αὐτὸς τε Ῥωμαίοις πο-
 λεμήσας τὰ πρῶτα, καὶ τοῖς ὕστερον παρατυχὼν ἐξ ἀνάγκ-
 ης.

β'. Γενομένου γάρ, ὡς ἔφην, μεγίστου τῆδε τῆ κινή-
 ματος, ἐν Ῥωμαίοις μὲν ἐνόσει τὰ οἰκεία, Ἰουδαίων τε τὸ
 νεωτερίζον τότε τεταραγμένοις ἐπανεῖη τοῖς καιροῖς, ἀκμά-
 ζον κατὰ τε χεῖρα καὶ χεῖμασιν, ὡς δὲ ὑπερβολὴν θορύ-
 βων, τοῖς μὲν ἐν ἐλπίδι κτήσεως, τοῖς δ' ἐν ἀφαιρέσεως
 δεῖν γίνεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἀνατολήν· ἐπεὶ δὲ Ἰουδαῖοι μὲν
 ἅπαν τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν συνεπαρθήσεσθαι
 σφίσιν ἠλπισαν, Ῥωμαίους δὲ οἳ τε γείτονες Γαλάται
 παρεκύνουν, καὶ τὸ Κελτικὸν ἔκ ἡρέμει, μετὰ δὲ ἦν πάν-
 τα θορύβων μετὰ Νέρωνα, καὶ πολλὰς μὲν βασιλείαν ὁ
 καιρὸς ἀνέπειθε, τὰ στρατιωτικά δὲ ἔρα μεταβολῆς ἐλπίδι
 λημμάτων. ἄτοπον οὖν ἡγησάμην περιῦδῃν πλαζομένην
 ἐπὶ τηλικούτοις πράγμασι τὴν ἀλήθειαν, καὶ Πάρθους
 μὲν, καὶ Βαβυλωνίους, Αἰγύπτου τε τοὺς πορρωτάτω, καὶ
 τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, Ἀδιαβηνοὺς τε γινῶναι

PROOEMIVM.

QVONIAM bellum, quod cum Romanis gessere Iudaei, idque maximum omnium, non modo, quae nostra aetas vidit, sed et omnium fere, quae auditione accepimus, cum aut ciuitates cum ciuitatibus, aut gentes cum gentibus confluxerint, quidam, qui rebus non intererant, verum narrationes furiles interque se dissidentes ex rumoribus colligunt, sophistarum more scribendum suscipiunt, alii vero, qui praesentes aderant, aut studio allentandi Romanis, aut odio Iudaeorum, rerum veritatem eicientiuntur, scriptisque illorum partim accusationes, partim laudationes reperiuntur, nusquam vero exacta historiae fides: ideo ego proposui, quae mediterraneis Barbaris iam ante miseram patria lingua conscripta, nunc Graece versa in gratiam illorum, qui sub Romano degunt imperio, eadem narrare; ego, inquam, Iosephus Matthiae filius, Hebraeus genere, ex Hierosolymis, sacerdos, qui et ipse cum Romanis initio praeliis dimicaui, et rebus deinceps gestis necessitate adactus interfui.

1. Cum enim obortum esset, quemadmodum dixi, bellum hoc grauissimum, Romani quidem ex domesticis laborabant; Iudaeique, quotquot res nouas tunc moliebantur, cum tempora essent turbulenta, seditionem mouerunt, viribus pariter ac opibus florentes, adeo ut, propter tumultum magnitudinem, hi quidem partium Orientis possidendarum spe tenerentur, illos vero earundem amittendarum metus inuaderet: quoniam Iudaei quidem vniuersos, qui trans Euphratem essent, gentiles nostros secum arma capturos esse crediderant, Romani vero a Gallis finitimis subinde agitantur, nec Celtae quiescerent; sed plena essent omnia perturbationum mortuo Nerone, et multi quidem, opportunitate arrepta, imperium affectarent, militesque lucri cupidine rebus nouis studerent. Itaque indignum esse duxi, ut tantarum rerum veritas fineretur in inconstantia versari; et Parthi quidem et Babylonii, Arabumque remotissimi, et populares nostri ultra Euphratem, itemque Adiabeni, mea dili-

διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς, ὅθεν τε ἤρξατο, καὶ δι' ὅσων ἐχώρησε παθῶν ὁ πόλεμος, καὶ ὅπως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν δὲ Ἕλληνας ταῦτα καὶ Ῥωμαίων τοὺς μὴ ἐπιστρατευσαμένους, ἐντυγχάνοντας ἢ κολακείαις, ἢ πλάσμασι.

γ'. Καίτοι γε ἰσορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν· ἐν αἷς, πρὸς τῷ μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν, καὶ τοῦ σκοποῦ δοκοῦσιν ἐμοί γε διαμαρτάνειν. βέλονται γάρ μεγάλους μὲν τῆς Ῥωμαίας ἀποδεικνύειν, καταβάλλουσι δὲ αἰεὶ τὰ Ἰσθαίων, καὶ ταπεινῶσιν. οὐχ ὁρῶσι δὲ, πῶς ἂν εἶναι μεγάλοι δοκοῖεν, οἱ μικρὰς νενικηκότες. καὶ ὅτε τὸ μῆκος αἰδοῦνται τοῦ πολέμου, ὅτε τὸ πλῆθος τῆς καμουσῆς Ῥωμαίων στρατιάς, ὅτε τὸ μέγεθος τῶν στρατηγῶν, οἱ πολλὰ παρὰ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἰδεῶσαντες, οἶμαί, ταπεινωμένους τῷ κατορθώματι αὐτοῖς, ἀδοξῶσιν.

δ'. Οὐ μὴν ἐγὼ τοῖς ἐπαίρουσι τὰ Ῥωμαίων ἀντιφρονεικῶν, αὔξειν τὰ τῶν ἐμοφύλων διέγων· ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα μετ' ἀκριβείας ἐκατέρων διέξομι, τοὺς δ' ἐπὶ τοῖς πράγμασι λόγους ἀνατίθημι τῇ διαθήσει, καὶ τοῖς ἐμαυτῷ πάθεισι διδῶς ἐπολοφύρεσθαι ταῖς τῆς πατρίδος συμφοραῖς. ὅτι γὰρ αὐτὴν τᾶς οἰκίας κατέβη, καὶ τὰς Ῥωμαίων χεῖρας ἀκρόσας, καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸν ἅγιον ναὸν εἰλκυσαν οἱ Ἰσθαίων τύραννοι, μάρτυς αὐτὸς ὁ πορθέσας Τίτος Καῖσαρ. ἐν παντὶ τῷ πολέμῳ, τὸν μὲν δῆμον ἐλεήσας ὑπὸ σασιαστῶν φερόμενον, πολλάκις δὲ ἐκὼν τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ὑπερτιθέμενος, καὶ διδῶς τῇ πολιορκίᾳ χρόνον, εἰς μετάνοιαν τῶν αἰτίων. εἰ δέ τις, ὅσα πρὸς τῆς τυραννὸς ἢ τὸ ληστρικὸν αὐτῶν κατηγορικῶς λέγομεν, ἢ τοῖς ἀτυχήμασι τῆς πατρίδος ἐπισέοντες, συκοφαντοῖ, διδῶτω παρὰ τὸν τῆς ἰσορίας νόμον συγγνώμην τῷ πάθει. πόλιν γὰρ δὴ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους πασῶν τὴν ἡμετέραν ἐπὶ πλεῖστον τε εὐδαιμονίας συνέβη προσελθεῖν, καὶ πρὸς ἑκατον συμφορῶν αὐδῆς καταπεσεῖν. τὰ γὰρ πάντων ἀπ'

gentia satis accurate cognoscerent, quibus ab initiis profectum, quantisque cum cladibus gestum fuerit bellum, et quo tandem modo desierit: Graeci vero, et Romanorum quotquot militiam sequuti non essent, ista nescirent, legentes, quae ab aliis aut adulandi gratia, aut mentiendi libidine conscripta sunt.

3. Atqui huiusmodi scripta historias non verentur inscribere, in quibus, praeterquam quod nihil sani asserant, etiam de proposito suo mihi videntur excidere. Nam illis quidem in animo est Romanos amplificare, relique Iudaeorum extenuant et deprimunt: verum haud secum reputant, qui fieri possit, ut pro magnis habeantur, qui pusillos superauerint. Accedit, quod neque belli diuturnitatem respiciant; neque multitudinem militum Romanorum, qui eo lassati erant; neque imperatorum magnitudinem, quorum profecto gloria minuitur, si, cum multum sudoris apud Hierosolyma pertulissent, rebus ab eis praecclare gestis aliquid derogeretur.

4. Neque tamen ego is sum, qui cum iis, qui res Romanorum extollunt, vicissim contendens, quae a popularibus meis gesta erant, in maius augere decreuerim: sed facta quidem utriusque populi accurate persequor, in iis vero enarrandis animi affectioni aliquid tribuo, dum dolori meo in descendis patriae calamitatibus nonnihil indulgeo. Nam quod eam domesticae dissensiones euerterint, et in templum sacrosanctum inuitas Romanorum manus atque ignem traxerint Iudaeorum tyranni, testis est ille, a quo facta est vastatio, Titus Caesar: qui per omne bellum populum quidem miseratus est, quod a seditiosis custodiretur; saepe autem consulto differri passus est urbis excidium, morasque obsidioni interposuit, ut belli auctores resipiscerent. Quod si quis nos calumniatur ob ea, quae in tyrannos eorumque latrocinium accusatorie dicimus, vel patriae miseriis ingemiscences, iusto dolori, etiam si historiae legem transgrediatur, veniam concedat. Nam ex omnibus ciuitatibus, quae Romanorum iugum subierunt, nostrae sane contigit ad summum felicitatis peruenisse, ac deinde in extremam calamitatem incidisse. Namque omnium ab omnis

αἰῶνος αὐτυχήματα, πρὸς τὰ Ἰσθαίων, ἡττᾶσθαι μοι δοκεῖ
κατὰ σύγκρισιν· καὶ τῶν αἴτιος, ἔδεις ἀλλόφυλος· ὥς-
τε ἀμήχανον ἦν, ὀδυρμῶν ἐπικρατεῖν. εἰ δέ τις οἶκτε σκλη-
ρότερος εἴη δικαστῆς, τὰ μὲν πράγματα τῇ ἱστορίᾳ περσκει-
νέτω, τὰς δ' ὀλοφύσεις τῷ γράφοντι.

ε'. Καίτοι γε ἐπιτιμῆσαιμ' ἂν αὐτὸς δικαίως τοῖς Ελ-
λῆνων λογίοις, οἱ τηλικύτων κατ' αὐτὰς πραγμάτων γεγε-
νημένων, ἃ κατὰ σύγκρισιν ἐλαχίστοις ἀποδείκνυσιν τὰς πά-
λαι πολέμους, τῶν μὲν κάθηνται κριταὶ τοῖς Φιλοτιμυμέ-
νοις ἐπηρεάζοντες, ὧν εἰ καὶ τῷ λόγῳ πλεονεκτῶσι, λείπον-
ται τῇ προαιρέσει. αὐτοὶ δὲ τὰ Ασσυρίων ἢ τὰ Μήδων συγ-
γράψουσιν, ὥσπερ ἦν καλῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγρα-
φῶν ἀπηγγελμένα· καίτοι τοσούτω τῆς ἐκείνων ἡττῶνται
δυνάμει ἐν τῷ γράφειν, ὅσω καὶ τῆς γνώμης. τὰ γὰρ
καθ' αὐτὰς ἐσπούδαζον ἕκαστοι γράφειν, ὅπως καὶ τὸ πα-
ρατυχεῖν τοῖς πράγμασι ἐποίει τὴν ἐπαγγελίαν ἐναργῆ,
καὶ τὸ ψεύδεσθαι παρ' εἰδόσιν αἰχρὸν ἦν. τό γε μὴν μνημὴ
τὰ μὴ προϊστορηθέντα διδόναι, καὶ τὰ κατὰ τὸν ἴδιον χρό-
νον τοῖς μεθ' ἑαυτὸν συνιστάνειν, ἐπαίνος καὶ μαρτυρίας
ἄξιον. Φιλόπονος δὲ, ἔχ' ὁ μεταποιῶν οἰκονομίαν καὶ τάξιν
ἀλλοτριάν, ἀλλ' ὁ μετὰ τῆς λαϊκῆς λέγειν καὶ τὸ σῶμα τῆς
ἱστορίας κατασκευάζων ἴδιον. καὶ γὰρ μὲν ἀναλώμασι καὶ
πόντοις μεγίστοις, ἀλλόφυλος ὢν, Ἕλλησίν τε καὶ Βαβυλῶ-
νοις τὴν μνήμην τῶν κατορθωμάτων ἀνατίθημι. τοῖς δὲ
γεννητοῖς, πρὸς μὲν τὰ λήματα καὶ τὰς δίκας, κέχρηται
εὐθέως τὸ εἶδος καὶ ἡ γλῶσσα λέλυται, πρὸς δὲ τὴν ἱστο-
ρίαν, εὖθις χρὴ τάληθ' εἰπεῖν, καὶ μετὰ πολλῶν πόνων τὰ
πράγματα συλλέγειν, πεφίμωνται, παρέντες τοῖς ἀδελφε-
γαῖς καὶ μὴ γνωσκούσι τὰς πράξεις τῶν ἡγεμόνων γρά-
φειν. τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς ἱστορίας ἀληθές, ἐπὶ
παρ' Ἕλλησιν ἀμελεῖται.

ς'. Αρχαιολογεῖν μὲν δὴ τὰ Ἰσθαίων, τίνας τε ὄντας,
καὶ ὅπως ἀπανέστησαν Αἰγυπτίων, χώραν τε ὅσην ἐπῆλ-
θον ἀλώμενοι, καὶ πόσα ἐξῆς κατέλαβον, καὶ πῶς μεταν-

neui memoria res aduersae, si cum iis conferantur, quae Iudaeis acciderunt, longe ab illis superari mihi videntur: atque nemo ex alienigenis eorum auctor exstitit; quo magis difficile erat, ut a quæstibus et lamentis temperarem. Si quis autem durior, quam ut misericordia flectatur, iudex adsit, res quidem historiae velim assignet, lamentationes vero scriptori tribuat.

5. Veruntamen et ego Graecorum disertos iure meritoque increpauerim, qui tantis sua aetate actis, quae, si contentio et comparatio fiat, bella olim gesta exigua admodum reddunt, in illa quidem iudices sedent aliorum studiis detrahentes, a quibus, licet eos facundia superent, proposito tamen vincuntur. Illi vero Assyriorum Medorumue res scribendas suscipiunt, quasi minus recte ab antiquis scriptoribus relatae fuerint: quamquam tantum eorum viribus cedunt, quantum instituto. Erat enim olim unicuique studium, quae sua memoria facta erant literis consignare, ubi etiam illud ipsum, quod interfuisent rebus gestis, praeclari operis spem faciebat, et mentiri apud scientes dedecori verteretur. Enimuero, quae non ante memorata erant, memoriae tradere, sui que temporis res commendare posteris, laudis testimonio dignum est. At qui huic negotio cum studio et cura non incumbit, qui aliterius ordinem et dispositionem immutat: sed qui noua dicendo integram de suo componit historiam. At ego quidem, quippe alienigena, nulli sumtui aut labori peperci, ut Graecis simul et Barbaris bellicorum facinorum memoriam commendarem. Illis autem, qui indigenae sunt, ad quaestum quidem et lites, aperta protinus sunt ora et solutae linguae; ad historiam vero, in qua verum dicendum est, multoque cum labore res colligendae, os illis occlusum est, concessa imbecillioribus rerumque ignavis licentia scribendi res a principibus gestas. Colatur itaque a nobis historiae veritas, quandoquidem a Graecis negligitur.

6. Iudaeorum quidem res ab origine repetere, et qui fuerint, et quo pacto ab Aegyptiis discesserint, quasque regiones errando peragrauerint, et quot loca occupauerint,

ἔστησαν, νῦν ἄκαιρον ᾧθην εἶναι, καὶ ἄλλως περιττόν· ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαίων πολλοὶ πρὸ ἐμῶν τὰ τῶν προγόνων συντάξαντο μετὰ ἀκριβείας, καὶ τινες Ἑλλήνων, ἐκείνα τῇ πατρίᾳ Φωνῇ μεταβάλλοντες, ἢ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον· ὅπῃ δὲ οἱ τε τῶν συγγραφεῖς ἐπαύσαντο, καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆται, ἐκείθεν τὴν ἀρχὴν ποιήσομαι τῆς συντάξεως. τῶν δὲ τὰ μὲν τῷ κατ' ἐμαυτὸν πολέμῳ διεξοδικώτερον, καὶ μεθ' ὅσης ἂν ἐξεργασίας δύνωμαι, διημι· τὰ δὲ προγενέστερα τῆς ἐμῆς ἡλικίας ἐπιδραμῶ συντόμως.

ζ'. Ὡς Ἀντίοχος, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, ἐλὼν κατὰ κράτος Ἱεροσόλυμα, καὶ καταχρῶν ἔτεσι τρισὶ καὶ μισθῷ ἔξ, ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίων παίδων ἐκβάλλεται τῆς χώρας· ἐπειδ' ὡς οἱ τῶν ἐγγονοί, περὶ τῆς βασιλείας διασασιάσαντες, εἰλκυσαν εἰς τὰ πρᾶγματα Ῥωμαίων καὶ Πομπηίου· καὶ ὡς Ἡρώδης ὁ Ἀντιπάτερ καταλύσει τὴν δυναστείαν αὐτῶν, ἐπαγαγὼν Σόσιον· ὅπως τε ὁ λαὸς μετὰ τὴν Ἡρώδη τελευτὴν κατεσασίασεν, Αὐγύστη μὲν Ῥωμαίων ἡγεμονεύοντος, Κρίντιλιν δὲ Οὐάρον κατὰ τὴν χώραν ὄντος· καὶ ὡς ἔτι δωδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ὁ πόλεμος ἀνερράγη, τὰ τε συμβάντα κατὰ Κέσιον, καὶ ὅσα παρὰ τὰς πρώτας ὁρμὰς ἐπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς ὅπλοις.

η'. Ὅπως τε τὰς περιούκας ἐτειχίσαντο· καὶ ὡς Νέρων, ἐπὶ ταῖς Κεσίχ πταίσμασι δέισας περὶ τῶν ὅλων, Οὐεσπασιανὸν ἐφίσησι τῷ πολέμῳ· καὶ ὡς ἔτος μετὰ τὴν περσυυτέρην τῶν παίδων εἰς τὴν Ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅση τε χρώμενος Ῥωμαίων στρατιᾷ, καὶ ὅσοι σύμμαχοι ἐκόπησαν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν· καὶ ὡς τῶν πόλεων αὐτῆς ἅς μὲν ὀλοχερῶς καὶ κατὰ κράτος, ἅς δὲ δι' ὁμολογίας ἔλαβεν. ἔνθα δὴ καὶ τὰ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐν πόλεμοις εὐταξίας, καὶ τὴν ἀσκησιν τῶν ταγμάτων, τῆς τε Γαλιλαίας ἐκατέρας τὰ διαστήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τὰς τῆς Ἰουδαίας ὁρμὰς, ἔτι τε τῆς χώρας τὴν ιδιότητα, λίμνας τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ περὶ ἐκάστη

et quemadmodum inde migrauerint, dicere, haud tempus idoneum esse, et praeterea superuacaneum existimaui: quoniam et multi ante me Iudaei res maiorum suorum satis accurate conscripserunt, et nonnulli e Graecis, easdem res patria lingua prosequentes, non multum a veritate aberrarunt. Vbi autem et isti scriptores et prophetae nostri desierunt, inde historiae initium sumam. Et ista quidem, quae ad bellum attinent meo tempore gestum, vberius fusiussque et qua potero diligentia referam; quae vero aetate mea sunt antiquiora, summam breuiterque percurram.

7. Quomodo Antiochus, qui Epiphanes vocitatus est, cum Hierosolyma expugnasset et per triennium et sex menses ea tenuisset, ab Asamonaei filiis e regione eiicitur. Deinde ut eorum posterum, orta inter eos de regno dissensione, Romanos et Pompeium ad res disceptandas attraxerunt: utque Herodes, Antipatri filius, Sosio in auxilium adducto, eorum principatui finem imposuit. Tum, quemadmodum populus, mortuo Herode, seditionem concitarunt, Augusto quidem Romanis imperante, Quintilio autem Varo Iudaeorum regioni praesidente: et quomodo bellum anno duodecimo imperii Neronis erupit, quaeque sub Cestio praeside acciderunt: et quot in loca Iudaei sub primos belli motus armis inuasissent.

8. Item quomodo vrbes finitimas communierunt; et ut Nero, post clades Cestii ductu acceptas, summæ rerum metuens, Vespasianum bello praefecit; utque ille cum filio natu maximo Iudaeorum in regionem ingressus est; et quantum ille Romanorum exercitum duxit, et auxilium quotquot per Galilaeam omnem caesi erant; atque ut urbium illarum alias quidem vi penitusque expugnauit, alias vero ad deditionem adegit. Ac ubi eo venero, quaenam sit Romanorum in acie ordinum conseruatio, et legionum disciplina; et quanta sit vtriusque Galilaeae amplitudo, et quod soli ingenium, et quinam Iudaeae fines limitesque; insuper quae regionis propria sint, et qui lacus fontesque in ea; quaeque per singulas vrbes captis acciderint, summa

πόλιν τῶν ἀλισκομένων πάθη μετ' ἀκριβείας, ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, δίδειμι. ἔδδ' γὰρ τῶν ἐμαυτῇ τι συμφορῶν ἀποκρύψωμαι, μέλλων γε πρὸς εἰδότας ἐρεῖν.

θ'. Επειθ' ὡς, ἥδη καμνόντων Ἰσθαίοις τῶν πραγμάτων, θνήσκει μὲν Νέρων, Οὔεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὠρμημένος, ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας ἀνθελκύεται· τὰ τε γινόμενα περὶ ταύτης αὐτῷ σημεία, καὶ τὰς ἐπὶ Ῥώμῃς καταβάσεις, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁκῶν αὐτοκράτωρ ἀποδείκνυται· καὶ ὡς, τῆστι ἀποχωρήσαντος ἐπὶ διοικήσει τῶν ὅλων εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐσασιάζῃ τὰ Ἰσθαίων· ὅπως τε ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ τὰς τῆτων πρὸς ἀλλήλους διαφοράς.

ι'. Καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου Τίτος δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν· ὅπως τε τὰς δυνάμεις, καὶ ὅπλα, καὶ πόσας συνήγαγε· καὶ ὅπως ἐκ τῆς γάσεως ἡ πόλις δίδει το παρόντος αὐτῇ, προσβολὰς τε ὅσας ἐποίησατα, καὶ πόσα χώματα, περιβόλης τε τῶν τριῶν τευχῶν καὶ τὰ μέτρα τῆτων, τὴν τε τῆς πόλεως ὀχυρότητα, καὶ τῇ ἱερῇ καὶ τῇ ναῷ τὴν διάθεσιν· ἔτι δὲ καὶ τῆτων καὶ τῇ βωμῇ τὰ μέτρα, πάντα μετ' ἀκριβείας, ἔθη τε ἐσρτῶν ἔνια, καὶ τὰς ἐπτα ἀγνίας, καὶ τὰς τῶν ἱερῶν λειτουργίας. ἔτι δὲ καὶ τὰς ἐδοῆτας τῶν ἱερῶν καὶ τῇ ἀρχιερέως, καὶ οἶον ἦν τῇ ναῷ τὸ ἅγιον, ἔδδ' ἔτε ἀποκερπτόμενος ἔτε προσκυθεὶς τοῖς πεφωραμένοις.

ια'. Επειτὰ δίδειμι τὴν τε τῶν τυράννων πρὸς τὰς ἰμοφύλης ἐμότητα, καὶ τὴν Ῥωμαίων φειδῶ πρὸς τὰς ἀλλοφύλους· καὶ ὅσας Τίτος, σῶσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἐπιθυμῶν, ἐπὶ δεξιᾷ τῆς ἐσασιάζοντος περὶ καλίσσατο, διακρίνων τὰ πάθη τῇ δῆμῃ καὶ τὰς συμφοράς, ὅσα τε ὑπὸ τῇ πολέμῃ, καὶ ὅσα ὑπὸ τῆς γάσεως, καὶ ὅσα ὑπὸ τῇ λιμῇ κακωθέντες, ἐάλωσαν. παραλείψω δὲ ἔδδ' τὰς τῶν αὐτομόλων ἀτυχίας, ἔδδ' τὰς τῶν αἰχμαλώτων κολάσεις· ὅπως τε ὁ ναὸς ἄκοντος ἐνεπρήθη Καίσαρος, καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἐκ τῇ πυρὸς ἡρπάγη, τὴν τε τῆς ὅλης

cum fide, ex iis, quae ipse vidi aut pertuli, enarrabo: neque quidquam de meis calamitatibus reticebo, vt qui ad singula scientes dicturus sum.

9. Deinde, vt, cum iam res Iudaeorum labefactarentur, Nero quidem diem supremum obit, Vespasianus autem, maturato in Hierosolyma itinere, imperii gratia retrahitur; quaeque ei signa de eo capeffendo data erant, et quae Romae factae mutationes; vtque is inuitus a milibus imperator declaratus erat. Et quomodo, eo in Aegyptum ad res vniuersas administrandas digresso, Iudaeorum status seditionibus agitatus erat: quoque modo tyranni in eos insurrexerunt, innoxque, vt illi inter se dissenserunt, referam.

10. Quemadmodum etiam Titus, ex Aegypto reuersus, iterum in Iudaeam irrupit: qualiterque copias, et quo in loco, et quantas coëgit. Et quomodo seditionibus laborauit vrbs, cum ipse illic adesset; et quot in moenia fecit impressiones, et quantos aggeres erexit; triumque murorum ambitum, et illorum magnitudinem, vrbisque munitionum firmitatem, et sani templique dispositionem; ac praeterea illorum araeque dimensiones, accurateque omnia, quoad fieri possit, describam; festorum quoque dierum consuetudines aliquot, septemque lustrationes et sacerdotum munia. itemque illorum simul ac pontificis vestes, et quale erat templi sacrarium, nihil dissimulans compertisque adiiciens, memorabo.

11. Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles crudelitatem, Romanorumque in alienigenas indulgentiam: et quoties Titus, ciuitatem pariter ac templum seruare cupiens, ad concordiae foedera seditiosos prouocauit, dispiciens populi clades et calamitates, quotque mala saeuiente bello, quot gliscente seditione, et quot fame grassante perpassi, postea capti sunt. Neque vero aut perfugarum infortunia, aut captiuorum supplicia, silentio praetermittam: qualiterque templum inuito Caesare conflagrauit, et quantum sacrae suppellectilis e flammis ereptum erat.

πόλεις ἄλωσιν, καὶ τὰ πρὸ ταύτης σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν τυράννων, τῶν τε ἀνδραποδιδέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς ἣν ἕκαστοι τύχην διενεμήθησαν. καὶ ὡς Ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τὰ λείψανα τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ ἐρύματα τῶν χωρίων καθεῖλον, Τίτος δὲ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεσχέσατο· τὴν τε ὑποτροφὴν αὐτῇ τὴν εἰς Ἰταλίαν, καὶ τὸν θρίαμβον.

ιβ'. Ταῦτα πάντα περιλαβὼν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, καὶ μηδεμίαν τοῖς ἐπισαμένοις τὰ πράγματα, καὶ παρατυχέσι τῷ πολέμῳ, καταλιπὼν ἢ μέμψως ἀφορμὴν ἢ κατηγορίας, τοῖς γε τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονὴν, ἀνέγραψα. ποιήσομαι δὲ ταύτης τῆς ἐξηγήσεως ἀρχὴν, ἣν καὶ τῶν κεφαλαίων ἐποίησάμην.

ΚΕΦ. α'.

Ὅπως ἤρξαιτο Ἱεροσολύμων πόλις, καὶ ὁ ναὸς ἐσουλᾶτο· καὶ περὶ τῶν ὑπὸ Μακκαβαίων Ματθία καὶ Ἰῦδα πεπραγμένων, περὶ τε Ἰῦδα τελευτῆς.

Στάσεως τοῖς δυνατοῖς Ἰουδαίων ἐμπεισθήσης, καθ' ὃν καιρὸν Ἀντίοχος, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, διεφέρετο περὶ ὅλης Συρίας πρὸς Πτολεμαῖον τὸν ἕκτον· ἡ Φιλοτιμία δ' ἦν αὐτοῖς περὶ δυναστείας, ἕκαστα τῶν ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτετάχθαι· Ονίας μὲν εἰς τῶν ἀρχιερέων, ἐπικρατήσας, ἐξέβαλε τῆς πόλεως τὰς υἱὰς Τωβία· οἱ δὲ καταφυγόντες πρὸς Ἀντίοχον ἐκέτευσαν, αὐτοῖς ἡγεμόσι χρώμενον, εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰσβαλεῖν. πείθεται δὲ ὁ βασιλεὺς ὠρμημένος πάλλει· καὶ, μετὰ πλείστης δυνάμεως αὐτὸς ὁρμήσας, τὴν τε πόλιν αἰρεῖ κατὰ κράτος, καὶ πολὺ τι πλῆθος τῶν τῷ Πτολεμαίῳ προσεχόντων ἀνείλε, ταῖς τε ἀρπαγαῖς ἀνέδην ἐπαφείς τὰς στρατιώτας, αὐτὸς καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησε, καὶ τὸν ἐνδεδεχισμὸν τῶν καθ' ἡμέραν ἐκαγιασμῶν ἔπαυσεν ἐπ' ἔτη τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ονίας πρὸς Πτολεμαῖον διαφυγὼν, καὶ παρ' αὐτῷ

atque totius ciuitatis excidium, quaeque praecesserant signa et prodigia: tyrannorumque captiuitatem, et multitudinem abductorum in seruitium, et quatenam cuique sorte obtigerunt. utque Romani persequuti sunt belli reliquias, et loca munita funditus euerterunt, Titulusque regionem omnem a se peragratam in pace constituit: neque silebo reditum eius in Italiam et triumphum.

12. Ista vniversa septem libris complexus, adnexusque, ut omnes querelarum aut accusationum causas iis praeciderem, qui res singulas norint belloque interfuerint, studiosis veritatis magis, quam voluptatis, perscripsi, Idem autem narrationis huiusce, quod et capitulorum, initium faciam.

CAP. I

Qualiter Hierosolymia ab Antiocho Illustri capta erant, Templumque spoliatum: deque Matthiae et Iudae Maccabaeorum rebus gestis, et Iudae morte.

CUM inter Iudaeorum potentes commota esset seditio, quo tempore Antiochus, Epiphanes dictus, cum Ptolemaeo sexto de Syria omni contendebat, (erat autem Iudaeis inter se de principatu certamen, singulis eorum, qui in dignitate erant, aegre ferentibus, ut sui similibus subiicerentur) Onias quidem vnus e pontificibus, postquam praeualuisset, Tobiae filios ciuitate expulsi, illi vero ad Antiochum se receperunt, eique supplicarunt, ut ipsis ducibus in Iudaeam irrumperet. idque regi persuasum est, iampridem sic animato: adeoque is, cum ingenti exercitu impressione facta in Iudaeam, et urbem vi cepit, et eorum, qui fauebant Ptolemaeo, magnam multitudinem interfecit; dataque militibus promiscue omnia rapiendi licentia, ipse et templum spoliavit, et quotidiani sacrificii consuetudinem cessare fecit per tres annos et menses sex. Pontifex autem Onias, cum ad Ptolemaeum perfugisset, et ab eo locum in praefectura

λαβὼν τόπον ἐν τῷ Ἡλίουπολίτῃ νομῷ πολύχνην τε τοῖς ἱεροσολύμοις ἀπεικατμένην, καὶ ναὸν ἔκτισεν ὁμοιον· περὶ ἃ αὐθις κατὰ χώραν δηλώσομεν.

β'. Αντιόχῳ γε μὴν, ὅτε τὸ παρ' ἐλπίδα κρατῆσαι τῆς πόλεως, ἔθ' αἱ ἀρπαγαί, καὶ ὁ τοσῶτος Φάνος ἤρκεσεν· ὑπὸ δὲ ἀκрасίας παθὼν, καὶ κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθεν, ἠνάγκαζεν Ἰδδαίης, καταλύσοντας τὰ πάτρια, βρέφῃ τε αὐτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα, καὶ οὕς ἐπιθύειν τῷ βωμῷ· πρὸς ἃ πάντες μὲν ἐπείθου, ἱσφάττοντο δὲ οἱ δοκιμώτατοι. καὶ Βακχίδης, ὁ πεμφθεὶς ὑπ' Αντιόχου Φερέαρχος, τῇ Φυσικῇ προσλαβὼν ὡμότητι τὰ ἀσεβῆ παραγγέλματα, παρανομίας ὑδεμίαν παρῆλπεν ὑπερβολὴν, καὶ κατ' ἄνδρα τῆς ἀξιολόγους αἰκίζόμενος, καὶ κοινῇ καθ' ἡμέραν ἐνδεικνύμενος ὅψιν ἀλώσεως τῇ πόλει, μέχρι ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἀδικημάτων τὰς πάσχοντας εἰς ἀμύνης τέλμαν ἤρεθισε.

γ'. Ματθίας γένει υἱὸς Ἀσαμωναίου, τῶν ἱερέων εἰς, ἀπὸ κόμης Μωδεὶν ὄνομα, συνασπίσας μετὰ χειρὸς οἰκίας, πέντε γὰρ υἱεῖς ἦσαν αὐτῷ, κοπίσιν ἀναιρῆσαι τὸν Βακχίδην. καὶ παραχερῆμα μὲν δέισας τὸ πλῆθος τῶν Φερεῶν εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει. προσγενομένων δὲ ἀπὸ τῆ δῆμῃ πολλῶν αὐτῷ, ἀναθάρρησας, κάτεισι. καὶ συμβαλὼν μάχῃ, νικᾷ τῆς Αντιόχου στρατηγῆς, καὶ τῆς Ἰδδαίας ἐξελαύνει. παρελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς εὐπραγίας εἰς δυναστείαν, καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀρξας τῶν σφετέρων ἐκόντων, τελευτᾷ, Ἰδδα τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρχήν.

δ'. Ο δὲ, ὃδὲ γὰρ ἠρεμήσειν Αντιόχον ὑπελάμβανε, τὰς τ' ἐπιχωρεῖς συνεκρότει δυνάμεις, καὶ πρὸς Ῥωμαίους πρῶτος ἐποίησατο Φιλίαν, καὶ τὸν Ἐπιφανῆ, πάλιν εἰς τὴν χώραν εἰσβαλόντα, μετὰ καρτερεᾶς πληγῆς ἀνέσειλιν. ἀπὸ δὲ θερμῆ τῆ κατορθώματος ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἐν τῇ πόλει Φερεάν, ἔπω γὰρ ἐκκλέοπτο, καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς ἀνω πόλεως, συνῶθει τὰς στρατιώτας εἰς τὴν κάτω· τῷτο δὲ τῷ

Heliopolitana accepisset, ibi vrbeculam ad instar Hierosolymorum et simile templum exstruxit: de quo iterum suo in loco aliquid memorabimus.

2. Verum Antiocho neque satisfaciebat vr̄bis praeter spem expugnatio, neque eiusdem direptio, neque tanta hominum strages; sed vehementiori animi motu abreptus, memorque eorum, quae in obsidione pettulerat, Iudaeos cogebat, contra leges patrias, infantes illorum incircumcisos seruare, suesque super aram immolare. Quibus omnes quidem obnitebantur, optimus vero quisque propterea trucidabatur. Et Bacchides, ab Antiocho missus, vt praesidorum esset praefectus, impiis mandatis naturae suae immanitati adiunctis, nullam iniquitatis praetermisit exsuperantiam, in viros alicuius dignitatis singulos tormentis faeuens, et ciuibus quotidie vniuersis excidium minitans et ob oculos ponens; donec ex summa atrocitate iniuriarum illius affectos adeo irritauit, vt tandem sese vlcisci ausi fuerint.

3. Nam Matthias Asamonaei filius, vnus e sacerdotibus, ex vico, cui Modin nomen, cum suorum manum armis instruxisset, (filios enim quinque habebat) sicis Bacchidem interficit: et continuo quidem, veritus custodiarum multitudinem, in montes se recipit. Verum cum ad eum multi Iudaeorum conuenissent, sumto animo descendit; commissoque praelio Antiochi duces superat, et e Iudaeae finibus expellit. Prospero autem rerum successu ad magnam potentiam prouectus, suisque volentibus principatum nactus, quod ab alienigenis eos liberasset, post haec moritur, imperio Iudae relicto filiorum natu maximo.

4. Ille vero (neque enim Antiochum quiescere posse existimabat) et e popularibus suis exercitum coëgit, et cum Romanis primus amicitiam fecit, Epiphanemque in regionem iterum ingredientem graui percussam plaga propulsauit. Recenti autem victoria elatus, protinus praesidia in vrbe adortus est, necdum enim deleta erant, illisque ex vrbe superiore eiectis, milites in inferiorem compellit, (ista au-

ἄστως τὸ μέρος Ἀρεα κέκληται· κυριεύσας δὲ τῷ ἱερῷ, τὸν τε χώρον ἐκάθρηε πάντα, καὶ περιστείχισε, καὶ τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας σκευὴ καινὰ κατασκευάσας, εἰς τὸν ναὸν εἰσέθηκεν, ὡς τῶν προτέρων μεμιασμένων, βωμὸν τε ὠκοδόμησεν ἕτερον, καὶ τῶν ἐναγισμῶν ἤρξατο. λαμβανύσης δὲ ἄρτι τὸ ἱερὸν κατάστημα τῆς πόλεως, τελευταῖα μὲν Ἀντίοχος, κληρονόμος δὲ τῆς βασιλείας αὐτῷ, καὶ τῆς πρὸς Ἰσδαίαις ἀπεχθείας, ὁ υἱὸς Ἀντίοχος γίνεται.

εἰ. Συναγαγὼν οὖν πεζῶν μυριάδας πέντε, ἱππεῖς δὲ εἰς πεντακιχίλεις, ἐλέφαντας δὲ ὀγδοήκοντα, ἐμβάλλει διὰ τῆς Ἰσδαίας εἰς τὴν ὀρεινὴν· Βηθσχερὰν μὲν οὖν πολίχνην αἰρεῖ· κατὰ δὲ τὸν τόπον, ὃς καλεῖται Βεθζαχαρίας, γενῆς ὕσης τῆς παρόδου, Ἰσδας ὑπήντα μετὰ τῆς δυνάμεως. πρὶν δὲ συνάψαι τὰς Φάλαγγας, Ελεάζαρος ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ, προῖδων τὸν ὑψηλότετον τῶν ἐλεφάντων, πύργῳ τε μεγάλῳ καὶ περιχεύσοις προτειχίσμασι κεκοσμημένον, ὑπολαβὼν ἐπ' αὐτῷ τὸν Ἀντίοχον εἶναι, τῶν τε ἰδίων προεκτρέχει πολὺ, καὶ διακόψας τὸ εἶφος τῶν πολεμίων, ἐπὶ τὸν ἐλέφαντα διήνυσεν. ἐφικέσθαι μὲν οὖν τῷ δοκῆντος εἶναι βασιλέως ἔχουσιν τε ἦν διὰ τὸ ὕψος· ὁ δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ τήν γαστέρα πλήξας, ἐπικατέσεισεν ἑαυτῷ, καὶ συντρίβεις ἐτελεύτησε, μὴδὲν πλέον δράσας τῷ μεγάλῳ ἐπιβαλέσθαι, θέμιος εὐκλείας ἐν δευτέρῳ τὸ ζῆν. ὁ γὰρ μὴν κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα ἰδιώτης ἦν, καὶ εἰ συνέβη δὲ εἶναι τὸν Ἀντίοχον, ἂν πλέον ἦνυσεν ἂν ὁ τολμήσας, τῷ δοκεῖν, ἐπ' ἐλπίδι μόνῃ λαμπρῷ κατορθώματος, ἐλέσθαι τὸν θάνατον. γίνεται δὲ καὶ κληδὼν τὰδελφῶι τῆς ὅλης παρατάξεως. καρτερῶς μὲν γὰρ Ἰσδαῖοι καὶ μέχρι πολλῷ διηγωνίσαντο, πλήθει δὲ ὑπερέχοντες οἱ βασιλικοὶ, καὶ δεξιᾷ χρησάμενοι τύχῃ, κρατῶσι. καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων, τὰς λοιπὰς ἔχων Ἰσδας, εἰς τὴν Γοφνιτικὴν τοπαρχίαν φεύγει. Ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ, κατὰ σπάνιν τῶν ἐπιτηδείων ἀπανίσταται, καταλιπὼν μὲν φρε-

tem ciuitatis pars Acra dicta est) fanoque potitus, et locum omnem perpurgauit et inurum ei circumdedit, cumque in sacrorum ministeria noua vasa fabricari curasset, in templum ea intulit, quasi polluta fuissent priora: aramque aliam exstruxit, et sacris faciundis operam dare instituit. Religionis autem ritibus vix ciuitati restitutis, moritur quidem Antiochus; ei vero in regnum successit, odiumque in Iudaeos, filius eius Antiochus.

5. Quo factum est, vt, coactis peditum millibus quinquaginta, equitum autem prope quinque millibus, octoginta vero elephantis, per Iudaeae partes in regionem montanam irruerit. et Bethsuram quidem vrbeculam capit: in loco vero, cui nomen Bethzacharias, qua transitus erat angustior, Iudas cum suis copiis ei occurrit. At antequam congredierentur agmina, Eleazarus frater eius, cum prospexisset elephantem vnum caeteris excelsiorem, turrique magna et aureis munimentis ornatum, ratus, Antiochum illi insidere, suos longe praecurrit, perruptaque hostium turma ad elephantem vsque peruenit. Sed ad illum quidem, qui rex esse putabatur, vtpote in sublimi positum, pertingere non potuit: belluam vero in aluo vulneratam in se deiecit, eiusque pondere oppressus periit, nulla re alia memorabili gesta, quam quod magna fuerit aggressus, gloriae posthabita vita. Nam et is, qui regebat elephantem, priuatus erat, et si forte Antiochus fuisset, illud ipsum ausus nihil magis perfecisset, quam vt sola spe praeclari facinoris obeundi mortem optasse videretur. Verum id fratri totius praelii praesagium habebatur; nam fortiter quidem Iudaei et diu multumque repugnarunt: sed regii numero superiores et prospera fortuna vsi victoriam reportant. Cumque multi interfecti essent, Iudas cum reliquis in Gophniticam toparchiam fugit. Antiochus autem Hierosolyma profectus, ibique dies aliquot commoratus, necessariorum inopia discedit, relicto quidem illic praesidio, quantum satis esse arbi-

ραν, ὅσην ἀποχρήσαν ὑπελάμβανε, τὴν δὲ λοιπὴν δύνανται ἀπαγαγὼν, χειμεριῶσαν εἰς τὴν Συρίαν.

ε'. Πρὸς δὲ τὴν ὑποχώρησιν τῷ βασιλέως Ἰϋδας ἔκ ἡρέμει. προσγενομένων δ' ἐκ τῷ ἔθνους πολλῶν, καὶ τὰς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης ἐπισυγκροτήσας, κατὰ κώμην Ἀδασάν συμβάλλει τοῖς Ἀντιόχῃ στρατηγοῖς, καὶ Φανεῖς ἄριστος κατὰ τὴν μάχην, πολλὰς τε τῶν πολεμίων ἀποκτείνας, ἀναιρεῖται· καὶ μετ' ἡμέρας ὀλίγας ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ Ἰωάννης, ἐπιβλευσθεὶς ὑπὸ τῶν τῷ Ἀντιόχῃ Φρονόντων, τελευτᾷ.

ΚΕΦ. β'.

Περὶ τῶν Ἰϋδαν διαδεξαμένων, Ἰωνάθῃ, Σίμωνος, καὶ Ἰωάννῃ τῷ Τρεκανῷ.

Διαδεξάμενος δὲ τῷτον ὁ ἀδελφὸς Ἰωνάθῃς, τὰ τε ἅλλα πρὸς τῆς ἐπιχωρίας, καὶ διὰ φυλακῆς ἤγειν ἑαυτὸν, καὶ τῇ πρὸς Ῥωμαίους Φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐκρατύνατο· πρὸς τε τὸν Ἀντιόχον παῖδα διαλλαγὰς ἐποιήσατο. ἔ μὴν δέ τι τῶτων ἤρκεσεν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. Τρύφων γάρ ὁ τύραννος, ἐπίτροπος μὲν ἂν τῷ Ἀντιόχῃ παιδὸς, ἐπιβλεψὼν δ' αὐτῷ καὶ πρόδωκεν ἀποσκευάζεσθαι τὰς φίλης αὐτῷ πειρώμενος, ἤκοντα τὸν Ἰωνάθῃν σὺν ὀλίγοις εἰς Πτολεμαῖδα πρὸς Ἀντιόχον δόλῳ συλλαμβάνει, καὶ δήσας ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ στρατεύει. εἰτ' ἀπελαθεὶς ὑπὸ τῷ Σίμωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς τῷ Ἰωνάθῃ, καὶ πρὸς τὴν ἥτταν ὀργισμένος, κτείνει τὸν Ἰωνάθῃν.

β'. Σίμων δὲ, γενναίως ἀφηγόμενος τῶν πραγμάτων, αἰρεῖ μὲν Γάζαρά τε καὶ Ἰόππην καὶ Ἰάμνιαν τῶν προσόικων· κατέσκαψε δὲ καὶ τὴν Ἀκραν, τῶν Φερεῶν κρατήσας. αὐθις δὲ γίνεται καὶ Ἀντιόχῳ σύμμαχος κατὰ Τρύφωνα, ὃν ἐν Δώροις, πρὸ τῆς ἐπὶ Μήδης στρατείας, ἐπολιόρει. ἀλλ' ἔκ ἐδυσώπησε τὴν τῷ βασιλέως πλεονεξίαν, συνιξέλον Τρύφωνα· μετ' ἔ πολὺ γὰρ Ἀντιόχος Κενδε-

traretur, caeteris vero copiis ad hyemandum deductis in Syriam.

6. Cum autem rex discederet, Iudas non quiescebat. Sed postquam multi e popularibus suis ad ipsum accessissent, aggregatis etiam ad se, quotquot e praelio euaferant, apud vicum Adasa cum Antiochi ducibus congregitur; cumque pugna prae caeteris claruisset, et multam hostium stragem edidisset, tandem interfectus est: et paucis post diebus frater eius Ioannes, ex insidiis eorum, qui Antiocho, dum viueret, fauebant, occubuit.

CAP. II.

De Iudae successoribus, Ionatha, Simone, et Ioanne Hyrcano.

Ionathas autem frater cum ei successisset, et in aliis, quae ad indigenas spectarent, caute admodum se gerebat, et imperium amicitia cum Romanis inita firmabat: insuper et facta est ei cum Antiocho puero reconciliatio. non tamen horum ei quicquam satis momenti habebat ad securitatem. Nam Tryphon tyrannus, Antiochi quidem pueri tutor, illi vero insidias struens, porroque id agens, ut amicos eius e medio tolleret, Ionathan, cum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit, eoque victo, contra Iudaeos exercitum ducit: deinde repulsus a Simone, Ionathae fratre, quodque ab eo superatus esset iratus, Ionathan interfecit.

2. Simon autem, dum in rebus administrandis fortiter se gerit, Gazara quidem et Ioppen et Iamniam capit, populorum vicinorum vrbes, arcem vero insuper euerit, subactis loci praesidiis. posteaque Antiocho etiam aduersus Tryphonem se socium adiungit, quem Doris, ante suam in Medos expeditionem, obsidebat. Sed regis auiditatem exorare non potuit, quamvis neci Tryphonis suam quoque operam adhibuisset. Nam haud multo post Antiochus emisit exercitus sui ducem Cendebaeum.

βαῖον τὸν αὐτῷ στρατηγὸν μετὰ δυνάμειος δηϊώσοντα τὴν Ἰσθαίαν ἀνέπεμψε, καὶ καταδωλωσόμενον Σίμωνα. ὁ δὲ, καίτοι γηραιὸς ὢν, νεινικώτερον ἀφηγήσατο τῷ πολέμῳ τῆς μέντοι γε υἱεὶς ἐπ' αὐτὸν μετὰ τῶν ἐρρωμένεσσι πρὸς ἐκπέμψει, αὐτὸς δὲ μοῖραν τῆς δυνάμειος ἀναλαβὼν, ἐπῆκε κατ' ἄλλο μέρος. πολλὰς δὲ πολλαχῇ καὶ τοῖς ὄρεσι προλοχίσας, πάσαις κρατεῖ ταῖς ἐπιβολαῖς. καὶ νικήσας λαμπρῶς, ἀρχιερεὺς ἀποδείκνυται, καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας, μετὰ ἑκατὸν καὶ ἐβδομήκοντα ἔτη, Ἰσθαίως ἀπαλλάττει.

γ'. Θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιβιβασθεὶς ἐν συμποσίᾳ ὑπὸ Πτολεμαίῳ τῷ γαμβρῷ, ὅς, αὐτῷ τὴν τε γυναῖκα καὶ τῆς δύο παῖδας ἐγκαθέρχας, ἐπὶ τὸν τρίτον Ἰωάννην, ὅς καὶ Τρεκανὸς ἐκαλεῖτο, τῆς ἀναιρέσοντος ἐπεμψε. προγνὸς δὲ τὴν ἔφοδον ὁ νεανίσκος παραγενέσθαι εἰς τὴν πόλιν ἠπέεγγο, πλείστον τῷ λαῷ πεποιθὼς, κατὰ τε μνήμη τῶν πατέρων κατορθωμάτων, καὶ μῖσος τῆς Πτολεμαίᾳς παρανομίας. ὤρμησε δὲ καὶ Πτολεμαῖος εἰσελθεῖν καθ' ἐτέραν πύλην, ἐξεκρέσθη γε μὴν ὑπὸ τῷ δήμῳ ταχέως δεδγμένῳ ἤδη τὸν Τρεκανόν· καὶ ὁ μὲν παραχρῆμα ἀνέχώρησεν, ἐπὶ τι τῶν ὑπὲρ Ἰεριχῆντος ἐρυμάτων, ὃ Δαγῶν καλεῖται. κομισάμενος δὲ τὴν πατέρων ἀρχιερωσύνην Τρεκανὸς, καὶ θύσας τῷ Θεῷ, μετὰ τάχους ἐπὶ Πτολεμαῖον ὤρμησε, τιμωρήσων τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς.

δ'. Προσβαλὼν δὲ τῷ Φεργίῳ, τὰ μὲν ἄλλα κρείττω ἦν, ἡττᾶτο δὲ δικαίᾳ πάθης. ὁ γὰρ Πτολεμαῖος, ὅποτε καταπονοῖτο, τὴν τε μητέρα καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῇ προαναγὼν ἐπὶ τῷ τείχεσσι, εἰς εὐσύνοπτον ἠκίζετο, καὶ διακρημνιεῖν, εἰ μὴ θᾶπτον ἀπαναΐσῃ, διηπείλει. πρὸς ἃ τὸν μὲν Τρεκανὸν ὀργῆς πλείων οἶκτος εἰσῆει, καὶ δέος· ἡ δὲ μήτηρ, ἔδδεν ἔτε πρὸς τὰς αἰκίας, ἔτε πρὸς τὸν ἀπειλόμενον αὐτῇ θάνατον ἐνδιδῶσα, χεῖρας ὤρεγε, καὶ κατηντιβόλαι τὸν παῖδα, μὴ πρὸς τὴν αὐτῆς ὕβρει ἐπικλαδέντα φέσασθαι τῷ δυσσεβῆς, ὡς αὐτῇ γε κρείττωα τὸν ἐκ Πτολεμαίᾳς

cum copiis ad vastandam Iudaeam et ad Simonem seruituti subiiciendum. Atqui ille, quamquam aetatis prouectioris, bellum tamen iuueniliter administravit; et filios quidem suos cum validissimorum manu aduersus eum praemittit; ipse vero, exercitus parte assumta, alio latere eum aggreditur: et multis per multa loca insidiis etiam in montibus dispositis, aditus et transitus omnes occupat. cumque praeclaram retulisset victoriam, pontifex creatus est; et Iudaeos, post centum et septuaginta annos, a Macedonum dominatione liberat.

3. Sed et ipse in conuiuio interiit ex insidiis Ptolemaei generi sui, qui, vxore etiam eius duobusque filiis in custodiam conclusis, certos homines misit, ut tertium, scilicet Ioannem, cui etiam Hyrcanus nomen erat, interficerent. Nam adolescens, cum iam ante de aduentu illorum aliquid intellexisset, in urbem properabat, populo plurimum fesus, et propter memoriam rerum a patre prospere gestarum, et quod cunctis inuisa esset Ptolemaei iniquitas. Quin et Ptolemaeus tentauit alia porta in urbem ingredi: veruntamen e vestigio repulsus est a populo, qui Hyrcanum iam receperat. Et is quidem continuo discessit in quoddam ultra Hierichuntem munimentum, quod Dagon appellatur. Hyrcanus autem, paternum pontificatum assequutus, sacrisque Deo factis, celeriter versus Ptolemaeum profectus est, matri simul et fratribus auxilium laturus.

4. Cum autem in castellum inuaderet, aliis quidem rebus superior erat, iusto vero dolori cessit. Nam Ptolemaeus, quoties premeretur, matrem eius fratresque in murum productos, palam, ut possent conspici, verberabat, et praecipites dare minitabatur, nisi quam primum discederet. Ex quibus Hyrcanum quidem subiit iracundia maior misericordia, et timor: mater vero eius, nihil plagis neciue sibi intentatae cedens, manus protendebat, filiumque precabatur, ne parceret impio fractus iniuriis matris, ut quae immortalitate potiozem duceret Ptolemaei

θάνατον ἀθανασίας εἶναι, δίδοντας δίκας ἐφ' οἷς εἰς τὸν οἶκόν αὐτῶν παρηγόμησεν. ὁ δὲ Ἰωάννης, ὁπότε μὲν ἐνδυμῆθῃ τὸ παράσημα τῆς μητρὸς, καὶ κατακλῆσει τῆς ἰκυσίας, ὥρμητο προσβάλλειν. ἐπειδὴν δὲ κατίδοι τυπτομένην τε καὶ σπαρattoμένην, ἐθλύντο, καὶ τῷ πάθους ὅλος ἦν. τριβομένης δὲ διὰ ταῦτα τῆς πολιορκίας, ἐπέστη τὸ ἀργὸν ἔτος, ὃ κατὰ ἐπιπαστίαν ἀργεῖται παρὰ Ἰσδαίοις ὁμοίως ταῖς ἐβδομάσιν ἡμέραις. καὶ τότε Πτολεμαῖος ἀνέθεις τῆς πολιορκίας ἀναιρεῖ τὰς ἀδελφὰς Ἰωάννη σὺν τῇ μητρὶ, καὶ Φεύγει πρὸς Ζήνωναν τὸν ἐπικληθέντα Κοτυλᾶν. Φιλαδελφείας δ' ἦν τύραννος.

ε'. Ἀντίοχος δὲ, κατ' ὁργὴν ὧν ὑπὸ Σίμωνος ἔπαθε, στρατεύσας εἰς τὴν Ἰσδαίαν, ἐπολιόρκει τὸν Τυχανὸν προσκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. ὁ δὲ τὸν Δαυὶδ τὰ φωνάνοιξας, ὃς δὴ πλεσιώτατος βασιλέων ἐγένετο, καὶ ἀνελόμενος ὑπὲρ τριγίλια τάλαντα χρημάτων, τὸν τε Αἰτίοχον ἀπαίτησι τῆς πολιορκίας πείσας τριακοσίοις ταλάντοις. καὶ δὴ καὶ ξενοτροφεῖν πρῶτος Ἰσδαίων ἐκ τῆς περιουσίας ἤρξατο.

ς'. Αὐθὺς γε μὴν ὡς Ἀντίοχος, ἐπὶ Μήδους στρατεύσας, καιρὸν ἀμύνης αὐτῷ παρέιχεν, εὐθέως ὥρμησεν ἐπὶ τὰς ἐν Συρίᾳ πόλεις, κενὰς, ὅπερ ἦν, ὑπολαμβάνων εὐρῆσεν τῶν μαχιμωτέρων. Μετάβην μὲν οὖν καὶ Σαμαίαν ἅμα ταῖς πλησίον, ἐπὶ δὲ Σίκιμα καὶ Γαριζὶν αὐτὸς αἰρεῖ. πρὸς αἷς τὸ Χυθαίων γένος, οἱ περιώκην τὸ εἰκαδὲν τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ. αἰρεῖ δὲ καὶ τῆς Ἰδαμαίας τε ἄλλας τε καὶ ὀλίγας, καὶ Ἀδωρεὸν καὶ Μάρισσαν.

ζ'. Προελθὼν δὲ καὶ μέχρι Σαμαρείας, ἐνθα δὴ νῦν ἐστὶ Σεβαστὴ πόλις ὑφ' Ἡρώδου κτισθεῖσα τῷ βασιλέως, καὶ πάντοθεν αὐτὴν ἀποτευχίσας, τὰς υἱεὶς ἐπέστησε τῇ πολιορκίᾳ, Ἀριστόβηλον καὶ Ἀντίγονον. ὧν ἕδεν ἀνιέντων, λιμοῦ μὲν εἰς τοσῶτον προῆλθον οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὡς ἄψαθα καὶ τῶν ἀθησαίων, ἐπεκαλῶντο δὲ βοηθὸν Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα Κυζικηνόν. καὶ κείνος ἐτοίμως ὑπακῆσας, ὑπὸ

mortem, modo is poenas lueret pro flagitiis in domum illorum admissis. At Ioannes, cum matrem animaduertisset tanta esse animi praesentia et fortitudine, precesque illius exaudisset, incitatus est ad impressionem faciendam: postquam vero ipsam verberari et lacerari conspexisset, emolliiri incipiebat, totusque plenus erat doloris. Ob haec autem tracta aliquamdiu obsidione, instabat annus feriatu, quo apud Iudaeos quolibet septennio similiter, ac septimo quoque die, otium agitur. Et in hoc Ptolemaeus, obsidione solutus, fratres Ioannis una cum matre interfecit, et ad Zenonem confugit, qui Cotylas cognominatus est, erat autem Philadelpiae tyrannus.

5. Atqui Antiochus, ob ea, quae a Simone passus fuerat, iratus, ducto in Iudaeam exercitu, Hierosolymis assidens Hyrcanum obsidebat. Ille vero, patefacto sepulcro Davidis, utpote qui regum ditissimus fuerat, ablatisque inde plus, quam tribus millibus talentorum, facit, ut Antiochus ab obsidione discederet, id quod ei datis trecentis talentis persuasit: atque adeo primus Iudaeorum suis sumptibus coepit peregrina alere auxilia.

6. Rursusque tamen, quando Antiochus, bello contra Medos suscepto, tempus vindictae idoneum ei suppeditaret, confestim aduersus Syriae ciuitates profectus est, hominibus validioribus vacuas, id quod erat, reperturum esse exillimans. et quidem Medabam et Samaeam cum iis, quae in vicinia erant, nec non et Sicima et Garizin ipse cepit; ac praeterea Chuthaeorum posteros, qui sanum, ad instar Hierosolymitani aedificatum, circumhabitabant. Quin et alias Idumaeae vrbes non paucas capit, insuper et Adoreon et Marissam.

7. Cum autem et Samariam usque processisset, ubi nunc est Sebaste vrbs ab Herode rege condita, eamque vallo undique circumdedit, filios suos, Aristobulum et Antigonom, obsidioni praefecit: quibus nihil remittentibus, adeo fame premebantur, qui in vrbe erant, ut etiam inuestissimis vescerentur. Qua re fiebat, ut Antiochum, cognomine Cyzicenum, in auxilium sibi aduocarent; at-

τῶν περὶ Λεϊσόβηλον ἡττᾶται. καὶ ὁ μὲν, μέχρι Σκυθοπόλεως διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ἐκφεύγει· οἱ δ' ἐπὶ τῆς Σαμαρείας ὑποστέψαντες, τό, τε πλῆθος πάλιν εἰς τὸ τῆχος συγκλείουσι, καὶ τὴν πόλιν ἐλόντες, αὐτὴν τε κατασκάπτουσι, καὶ τὰς ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο. προχωροῦντων δὲ τῶν κατορθωμάτων, τὴν ὁρμὴν ἔκατέψυξαν, ἀλλὰ προσελθόντες ἅμα τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Σκυθοπόλεως, ταύτην τε κατέδραμον, καὶ τὴν ἐντὸς Καρμήλων τῇ ὁρᾷ χώραν ἅπασαν κατενείμαντο.

Ἡ. Πρὸς δὲ τὰς εὐπραγίας αὐτῆς τε Ἰωάννου καὶ τῶν παίδων, Φθόνος ἐγείρει τὰς τῶν ἐπιχωρίων· καὶ πολλοὶ, κατ' αὐτῶν συνελθόντες, ἔκ ἡρέμαν, μέχρι καὶ πρὸς Φανερόν πόλεμον ἐκριπιδέντες ἡττῶνται. τὸ λοιπὸν δ' ἐπιβιὼς ἐν εὐδαιμονίᾳ Ἰωάννης, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν κάλλιψα διοικήσας, ἐν τρισὶν καὶ τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ἐπὶ πέντε υἱεῖσι τελευτᾷ, μακαριστότατος ὄντως καὶ κατὰ μηδὲν ἐάσας ἐφ' ἑαυτῷ μεμφθῆναι τὴν τύχην. τρεῖς γὰρ τὰ κρατισύοντα μόνος εἶχε, τὴν τε ἀρχὴν τῷ ἔθνει, καὶ ἀρχιερωσύνην, καὶ προφητείαν· ὡμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον, ὥς μηδὲν τῶν μελλόντων ἀγνοεῖν· ὥς γε καὶ περὶ δύο τῶν πρεσβυτάτων υἱῶν, ὅτι μὴ διαμενεῖσι κύριοι τῶν πραγμάτων, προεῖδὲ τε καὶ προεφῆτευσεν· ὧν τὴν καταστροφὴν ἄξιον ἀφηγήσασθαι, παρόσον τῆς πατρῴας εὐδαιμονίας ἀπέκλιναν.

ΚΕΦ. γ'.

Ὡς Λεϊσόβηλος, πρῶτος διάδημα περιτιθέμενος, μητρὸς καὶ ἀδελφῶ ἀναιρεθέντων, τελευτᾷ, βασιλεύσας ἔκλειον ἐν αὐτῷ.

ΜΕτὰ γὰρ τὴν τῷ πατρὸς τελευτὴν, ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν Λεϊσόβηλος, τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μεταθείς, περιτίθεται μὲν διάδημα πρῶτος, μετὰ τετρακοσίουσὸν καὶ ἑβδομηκοσὸν πρῶτον ἔτος, πρὸς δὲ μῆνας τρεῖς, ἐκ τῷ κατ' ἡλ-

que is, cum promte eis paruisset, ab Aristobulo et Antigono superatur. Et ille quidem, postquam eum persecuti essent fratres ad Scythopolin usque, tandem effugit: hi vero, in Samariam reuersi, et multitudinem iterum intra murum concludunt, cunque urbem cepissent, et eam diruunt, et incolas in captiuitatem abduxerunt. Cum autem res illis ita ex animi sententia succederent, suam passi non sunt alacritatem refrigescere: sed cum exercitu Scythopolim usque progressi, et eam incursumbus vastarunt, et agros intra montem Carmelum omnes depopulati sunt.

8. Verum inuidia, ex rebus Ioannis ipsius filiorumque prosperis conflata, popularium seditionem concitat: multique, conspiratione in eos facta, non quiescebant, donec in bellum apertum exsuscitati vincuntur. Cum autem reliquum vitae felicissime degisset Ioannes, resque imperii per tres annos integros et triginta administrasset, quinque filiis relictis, moritur; vir plane beatissimus, et qui nulla in re fortunam sui causa accusari passus est. Denique tria vel maxima solus obtinuit, nempe et gentis principatum, et summum sacerdotium, et vaticinandi potestatem: nam cum eo ita versatus est Deus, ut futurorum nihil penitus ignoraret. adeo, ut de duobus filiis suis natu maioribus et praeuiderit et praedixerit, quod non diu mansuri essent rerum domini: quorum vitae quis fuerit exitus, operae pretium erit narrare, quatenus de paterna felicitate deciderint.

CAP. III.

Quomodo Aristobulus, qui primus diadema fumsit, matre fratreque sublatis, moritur, cum non plus anno regnasset.

NAM mortuo patre, Aristobulus e filiis natu maior, cum principatum in regnum commutasset, primus quidem diadema fumsit, post annos quadringentos, septuaginta et vnum mensesque tres, quam populus, seruitute,

θεν ὁ λαὸς εἰς τὴν χώραν, ἀπαλλαγίς τῆς ἐν Βαβυλῶνι δουλείας· τῶν δὲ ἀδελφῶν, τὸν μὲν μετ' αὐτὸν Ἀντίγονον, ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν, ἦγεν ἰσοτίμως, τὴς δ' ἄλλης ἐργυνουσι δῆσας, δεσμεῖ δὲ καὶ τὴν μητέρα διενεχθεῖσαν περὶ τῆς ἐξουσίας. ταύτην γὰρ δὴ κυρίαν τῶν ὅλων ὁ Ἰωάννης ἀπολελοίπει. καὶ μέχρι τοσαύτης ὁμότητος προῆλθεν, ὥς τε καὶ λιμῶ διαφθεῖραι δεδεμένην.

β'. Περιέρχεται δὲ αὐτὸν ἡ τίσις εἰς τὸν ἀδελφὸν Ἀντίγονον, ὃν ἡγάπα τε καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν εἶχε. κτείνει γὰρ καὶ τῆτον ἐκ διαβολῶν, ἃς οἱ πονηροὶ τῶν κατὰ τὸ βασιλείον ἐνεσκηυάσαντο. τὰ μὲν ἔν πρώτῃ διηκίσει τοῖς λεγομένοις ὁ Αἰσιόβηλος, ἅτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν, καὶ διδὼς φθόνῳ τὰ πολλὰ τῶν λογοποιεμένων. ὡς δ' ὁ Ἀντίγονος λαμπρὸς ἀπὸ τῆς στρατίας ἦλθεν εἰς τὴν ἐορτὴν, ἐν ἣ σκηνοποιεῖσθαι πάτριον τῷ Θεῷ, συνέβη μὲν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, νόσῳ χεῖρασθαι τὸν Αἰσιόβηλον· τὸν δὲ Ἀντίγονον ἐπὶ τέλει τῆς ἐορτῆς ἀναβάντα μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ὀπλιτῶν, ὡς ἐνῆν μάλιστα κεκοσμημένον, προσκυῖνσαι τὸ πλεον ὑπὲρ τὰδελφῶ. καὶ τότε προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τὴν τε πομπὴν τῶν ὀπλιτῶν ἐδήλυν, καὶ τὸ παράσημα τῷ Ἀντιγόνῳ, μῆζον ἢ κατ' ἰδιώτην, ὅτι τε παρέη μετὰ μεγίστῃ συντάγματος ἀναερίσων αὐτόν. ἡ γὰρ ἀνέχεσθαι τιμὴν μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, παρὸν αὐτὴν καταχεῖν.

γ'. Τύτοις κατὰ μικρὸν ἄκων ἐπίστυσεν Αἰσιόβηλος, καὶ προνοῶν τῇ μὴθ' ὑποπτέυν Φανερός γενέσθαι καὶ προσφασίεσθαι πρὸς τὸ ἄδελον, καθίστησι μὲν τὴς σωματοφύλακας ἐν τινι τῶν ὑπογαίων ἀλαμπῇ. κατέκειτο δ' ἐν τῇ Βάρει πρότερον καλεσμένη, αὐτῇ δ' Ἀντωνία μετονομαθείση, προσάξας ἀνόπλη μὲν ἀπέχεσθαι, κτείνειν δὲ τὸν Ἀντίγονον, εἰ μετὰ ὅπλων προσίοι, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπιμψε τὴς προσεῖντας ἀνοπλὸν ἐλθεῖν. πρὸς τῷ πανὺ πανέργως ἡ βασίλισσα συντάσσεται μετὰ τῶν ἐπιβέλων, τὴς γὰρ πεμφθέντας πείθεται τὰ μὲν παρὰ τῷ βασιλεῖ σιν

quam Babylone seruiit, liberatus, in eam regionem descendit: Antigonum vero fratrum a se secundum (namque illum amare videbatur) sibi honore aequavit, caeterosque victos in custodias dat; itemque matrem, quod ea cum ipso de potestate contenderit, in vincula coniicit. nam et ipsam rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoque crudelitatis processit, ut victam fame necarit.

2. Verum poenae ab eo repetitae sunt in fratre Antigono, quem et amabat et regni socium habebat. Nam et hunc ex calumniis interemit, quas improbi in aula regia versantes in eum consinxerunt. Itaque primo quidem dictis diffidebat Aristobulus, scilicet et ex amore fratris, et quod pleraque rumore disseminata invidiae imputaret. Sed cum Antigonus splendide ab expeditione veniret ad festum, quo ex more patrio tabernacula Deo eriguntur, accidit quidem illis in diebus, ut morbo laboraret Aristobulus; Antigonus vero sub festi exitu in templum adscenderit suis militibus stipatus, et quam maxime fieri potuit ornatus, ut fratris gratia accurate magis Deum adoraret, Tumque viri scelerati regem adeuntes et armatorum pompam ei indicabant, et elatum Antigoni animum, maiorem, quam qui privato conveniret, quodque cum turma maxima adesset ipsum interfectorus: neque enim nudum ex regni societate ferre posse honorem, cum et regnum ipsum sibi liceat occupare.

3. His fere inuitus credidit Aristobulus, idque agens, ne vel suspicari quidquam videretur, seque contra incerta praemuniret, suos quidem satellites in loco quodam subterraneo et tenebricoso collocavit, (ipse autem in turri decubebat, quae prius Baris dicta est, postea vero mutato nomine Antonia) cum mandatis, ut ab inermi manus quidem abstinerent, Antigonum vero occiderent, si armatus accederet. misit etiam, qui illud Antigono praedicerent, ut sine armis veniret. Ad hoc regina callide admodum cum insidiatoribus quiddam constituit; persuadent enim iis, qui missi erant, ut mandata quidem regis tacerent,

πῆσαι, λέγειν δὲ πρὸς τὸν Αντίγονον, ὡς ἀδελφὸς ἀκού-
σας ὅπλα τε αὐτῷ κατεσκευακέναι κάλλιπα, καὶ πολε-
μικὸν κόσμον ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, διὰ μὲν τὴν ἀσθένειαν αὐ-
τὸς ἐπιδεῖν ἕκαστα κωλυθεῖν, νῦν δ' ἐπεὶ καὶ χωρίζεσθαι
μέλλοις, θεάσασαί ἂν ἡδισά σε ἐν τοῖς ὅπλοις.

δ'. Ταῦτ' ἀκῆσας ὁ Αντίγονος, ἐνῆγε δ' ἡ τῷ ἀδελ-
φῷ διάθεσις μηδὲν ὑποπτεῦεν πονηρὸν, ἐχώρει μετὰ τῶν
ὅπλων ὡς πρὸς ἐπίδειξιν. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν σκοτει-
νὴν παράδοδον, ἡ Στρατῶνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὑπὸ τῶν
σωματοφυλάκων ἀναιρεῖται, βέβαιον ἀποδείξας, ὅτι
πᾶσαν εὐνοίαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολή, καὶ ἔδεν ἔτω
τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰχυρὸν, ὃ τῷ φθόνῳ μέχρι παντὸς
ἀντέχει.

ε'. Θαυμάσας δ' ἂν τις ἐν τῷ καὶ Ἰῶδαν. Εἰσαῖος
ἦν γένος, ἐκ ἔστιν ὅτε πταίσας ἢ ψευδοῖς ἐν προαγγέλ-
μασιν. ὅς ἐπειδὴ καὶ τότε τὸν Αντίγονον ἐθεάσατο παριόν-
τα διὰ τῷ ἱερῷ, πρὸς τῆς γνωρίμης ἀνέκραγεν, ἥσαν δ' ἐκ
ὀλίγοι παρεδρεύοντες αὐτῷ τῶν μανθανόντων, παπαί-
η νῦν ἐμοὶ καλὸν, ἔφη, τὸ θανεῖν, ὅτι μοι προτέθνηκεν ἡ
„ἀλήθεια, καὶ τι τῶν ὑπ' ἐμῷ προῤῥηθέντων διέψευσα. Ζῇ
„γὰρ Αντίγονος ἔτι σήμερον ὀφείλων ἀποθανεῖν. χωρεῖν
„δ' αὐτῷ πρὸς σφαγὴν Στρατῶνος πύργος εἴμαρτο.
„καὶ τῷτο μὲν ἀφ' ἐξακοσίων σαδίων ἐντεῦθεν ἐστίν. ὥρα
„δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τέσσαρες, ὅδε δὲ χρόνος ἐκκρεῖται τὸ
„μάντευμα.” ταῦτ' εἰπὼν, σκυθρωπὸς ὑπὸ συννοίας ὁ γέ-
ρων διακαρτέρει, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνηρημένος Αντίγονος ἡγ-
γέλλετο κατὰ τὸ ὑπόγειον χωρεῖν, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ Στρα-
τῶνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὁμωνύμως τῇ παραλίῳ Καισαρείᾳ.
τῷτο γὰρ τὸν μάντιν διατάραξεν.

ς'. Λεισοβέλω γε μὴν εὐθύς ἡ περὶ τῷ μύσῃ μετα-
μέλεια νόσον ἐνσκήπτει, καὶ πρὸς ἐννοίαις τῷ φόνῳ τὴν
ψυχὴν ἔχων αἰετταραγμένην συνετήκετο, μέχρι τῶν
σπλάγχχνων ὑπ' ἀκράτῃ τῆς λύπης σπαραττομένων ἄθρεν
αἷμα ἀναβάλλει. τῷτο τις τῶν πρὸς τῇ θεραπείᾳ παίδων

Antigono vero dicerent, quod frater, audito, eum sibi arma pulcherrima in ornatum bellicum in Galilaea comparasse, morbo impeditus esset, quo minus ipse singula inspiceret, nunc vero cum alio discessurus sis, armis indutum videre quam maxime desideret.

4. His auditis Antigonus (ne quid enim mali suspicaretur, suadebat fratris affectus) armatus incedebat, quasi semet fratri ostensurus. Sed ubi ad obscurum transitum, qui Stratonis turris vocabatur, peruentum est, a satellitibus interficitur, relicto hoc in certum documentum, quod omnia beneuolentiae naturaeque vincula discendant calumniae, quodque ex melioribus animi affectionibus nulla adeo valida est, ut inuidiae perpetuo possit obistere.

5. Subeat autem alicui et Iudam hac in re mirari. Essaeus erat genere, qui in praedictionibus nunquam lapsus est aut mentitus. Is, postquam et Antigonus tunc templum forte praetercuntem viderat, ad familiares exclamabat: (erant autem non pauci e discipulis ei assidentes) Papae! „nunc aequum est, dicebat, ut ipse moriatur, „quando ante me veritas interiit, et falsum est certum „quiddam a me praedictum. Viuit enim ille Antigonus, „qui hodie mori debuit. Locus autem neci eius sato designatus, erat Stratonis turris: et ille quidem sexcentorum abhinc stadiorum intervallo distat. iam vero quarta „est diei hora: adeoque hoc tempus irritum reddit vaticinium.” Ista loquutus, tacita cogitatione moestoque vultu defixus haerebat senex, pauloque post interfectum esse Antigonus nunciatur in loco subterraneo, qui et ipse Stratonis turris appellabatur, eodem nomine, quo maritima Caesarea. Quippe haec res vatem perturbauit.

6. Caeterum poenitentia ex scelere statim fecit, ut Aristobulo morbus ingrauesceret; dumque animum eadem secum reputando perturbatum haberet, contabescibat, donec, immodico dolore laceratis visceribus, sanguinem multum emitteret. Hunc dum quidam puerorum,

ἐκφέρων, δαιμονίῳ προνοίᾳ σφάλλεται, καὶ ὃν τόπον ὁ Ἀντίγονος ἔσφακτο, καὶ Φαινομένοις ἔτι τοῖς ἀπὸ τῆς Φόνος σπύλοις τὸ αἷμα τῆς κτείναντος ἐπεξέχεεν. ἤρθη δ' εὐθύς οἰμωγὴ τῶν θρασυμένων, ὥσπερ ἐπίτηδες τῆς παιδὸς ἐκείνης ἐπικατασπείσαντος τὸ αἷμα· τῆς δὲ βοῆς ἀκέσας ὁ βασιλεὺς, τὴν αἰτίαν ἐκυνθάνετο, καὶ μηδενὸς τολμῶντος εἰπεῖν, μᾶλλον ἐνέκειτο μαθεῖν ἐθέλων. τέλος δ' ἀπειλῶντι καὶ βιαζομένῳ τάληθές εἶπον. ὁ δὲ τὰς τε ὀφθαλμὸς ἐμπίπλησι δακρύων, καὶ σενάξας, ὅσον ἦν αὐτῷ δύναμις, εἶπεν· „ὦκ ἄρα Θεὸς μέγαν ὀφθαλμὸν ἐπ' ἔργοις ἀθεμίητοισι λήσιν ἔμελλον, ἀλλὰ με ταχέῃα μέτισι δίκη Φόνος „συγγενῆς· μέχρι πῶς μοι σῶμα ἀναιδέεσται τὴν ἀδελ- „φῶ καὶ μητρὶ κατάκριτον ψυχὴν καθέξεις; μέχρι πῶς „δ' αὐτὸς ἐπισπείσω κατὰ μέρος τὸν αἷμα; λαβέτω- „σαν ἀθρόον τῆτο, καὶ μηκέτι ταῖς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγ- „χνων χοαῖς ἐπειρωνεύσῃ τὸ δαιμόνιον.“ ταῦτ' εἰπὼν, εὐθέως τελευτᾷ, βασιλεύσας ἔκλειον ἐν αὐτῇ.

ΚΕΦ. δ'.

Οἷα ἐπράχθη ὑπ' Ἀλεξάνδρου Ἰανναίης, βασιλεύσαντος ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη.

ΛΥσσα δ' ἡ γυνὴ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς βασιλέα καθίστησιν, Ἀλέξανδρον, τὸν καὶ κατ' ἡλικίαν καὶ μετριότητα πρῶτον δοκῶντα. ὁ δὲ, παρελθὼν εἰς τὴν ἑξουσίαν, τὸν ἑτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλειῶντα κτείνει· τὸν δὲ καταλειπόμενον, ἀγαπῶντα τὸ ζῆν δίχα πραγμάτων, εἶχεν ἐν τιμῇ.

β'. Γίνεται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τὸν Λάθυρον ἐπικληθέντα Πτολεμαῖον συμβολή, πόλιν Ἀσωχίν ἡρηκότα· καὶ πολλὰς μὲν ἀνείλε τῶν πολέμιων, ἡ δὲ νίκη πρὸς Πτολεμαῖον ἔρρεψεν· ἐπεὶ δ' ἔτος ὑπὸ τῆς μητρὸς Κλεοπάτρας διωχθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησεν, Ἀλέξανδρος Γαδάρων τε πολιορκίᾳ κρατεῖ, καὶ Ἀμαθύντος, ὃ δὲ μέγιστον μὲν

qui ei ministrabant, foras effert, diuina prouidentia prolapsus cadit, eo in loco, quo Antigonus erat occisus, et super exstantes caedis maculas intersectoris cruorem effudit. Mox autem sublatus est vlulatus ab iis, qui id conspexerant, tanquam puer de industria sanguinem illic libasset: et cum rex, clamore audito, causam sciscitaretur, eamque nemo prodere ausus esset, eo magis instabat discendi desiderio. Tandem vero, cum minas intenteretque cogeret, verum quod erat ei indicauerunt. At ille, cum lacrymis opplesset oculos, quantumque poterat ingemuisset, dicebat: „haud vtiq̃ue erat, vt magnum Dei „oculum ob facta nefaria eslugerem, sed me celeris poe- „na persequitur ob cognati caedem. Quousque, o cor- „pus impudentissimum, matri fratrique damnatam ani- „mam detinebis? Quamdiu et ipse paulatim illis sangui- „nem meum libabo? simul totum accipiant; ne amplius „inferias ex meis visceribus factas derideat numen.” His dictis illico moritur, cum non plus anno regnum tenuisset.

CAP. IV.

Quas res gesserit Alexander Iannaeus, qui regnavit annos XXVII.

VXor autem Aristobuli, cum fratres vinculis exemisset, regem constituit Alexandrum, qui et aetate et morum modestia caeteris praestare videbatur. Verum is, ad potestatis fastigium prouectus, e fratribus quidem alterum regnum affectantem occidit; alterum vero, vita quieti contentum, in honore habuit.

2. Accidit autem, vt is praelio congrediretur cum Ptolemaeo cognomine Lathyro, qui urbem Asochiam ceperat: in quo multos quidem hostium peremit, sed victoria in Ptolemaeum propendebat. Postea vero quam ille, a matre Cleopatra fugatus, in Aegyptum discesserat, Alexander et Gadara obsidione in potestatem suam redigir, et castellum Amathuntis, munitionem omnium,

ἦν ἔρμα τῶν περὶ Ἰορδάνην, τὰ τιμιώτατα δὲ τῶν Θεδώρων τῶν Ζήνωνος κτημάτων ἦν ἐν αὐτῷ. ἐπελθὼν δ' ἐξ αἰφνης ὁ Θεόδωρος, τὰ τε σφέτερα, καὶ τῷ βασιλέως ἀποσκευὴν αἰρεῖ, τῶν τε Ἰσδαίων εἰς μυρίας κτείνει. γίνεται δ' ἐπάνω τῆς πληγῆς Ἀλέξανδρος, καὶ τραπόμενος εἰς τὴν παραλίαν, αἰρεῖ Ραφίαν τε καὶ Γάζαν, καὶ Ἀνθηδόνα, τὴν αὖθις ὑφ' Ἡρώδου τῷ βασιλέως Ἀγριππιάδα ἐπικληθεῖσαν.

γ'. Εὐανδραποδισαμένῳ δὲ ταύτας ἐπανίσταται τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐν ἐορτῇ. μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς εὐχαίαις αὐτῶν χάρις ἀπτεται. καὶ ἐδόκει μὴ ἂν κρείττων γίνεσθαι τῆς ἐπιβουλῆς, εἰ μὴ τὸ ξενικὸν αὐτῷ παρεβοήθει. Πισίδα καὶ Κίλικες ἦσαν. Σύρεος γὰρ ἔκ ἐδέχετο μισθοφόρους, διὰ τὴν ἔμφυτον αὐτῶν πρὸς τὸ ἔθνος ἀπέχθειαν. κτενας δὲ τῶν ἐπανασάντων ὑπὲρ ἑξακισχιλίας, Λαβίας ἤπιτο καὶ ταύτην ἐλὼν, Γαλααδίτας τε καὶ Μωαβίτας, φόρον τε αὐτοῖς ἐπιτάξας, ἀνέστρεψεν ἐπὶ Ἀμαθοῦντα. Θεόδωρος δὲ πρὸς τὰς εὐπραγίας αὐτῷ καταπλαγέντος, ἑξήμιον λαβὼν τὸ Φρουρίον κατέσκαψεν.

δ'. Ἐπειτα συμβαλὼν Οὐρόδῃ τῷ Ἀράβων βασιλεῖ προλοχίσαντι κατὰ τὴν Γαυλάνην, ἐνέδρας αὐτῷ γενομένης, πᾶσαν ἀποβάλλει τὴν στρατιάν, συνωθεῖσάν κατὰ βαθείας φάραγγος, καὶ πλήθει καμήλων συντριβεῖσάν. διαφυγὼν δ' αὐτὸς εἰς Ἱεροσόλυμα, τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς πάλα μισᾷ τὸ ἔθνος ἠρέθισεν εἰς ἐπανάστασιν. γίνεται δὲ καὶ τότε κρείττων, καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις ἐκ ἑλαττον πεντακισμυρίας Ἰσδαίων ἀνείλεν ἐν ἑξ ἔτεσιν· ἢ μὴν νύφραϊνέτο γε ταῖς νίκαις, τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν ἀναλίσκων, ὥστε, παυσάμενος τῶν ὀπλῶν, λόγοις ἐπεχείρει διαλύεσθαι πρὸς τὰς ὑποτεταγμένους. οἱ δὲ μᾶλλον ἐμίσεν τὴν μετάνοιαν αὐτῷ, καὶ τῷ τρόπῳ τὸ ἀνώμαλον. πυνθανομένῳ τε τὸ αἴτιον, τί ἂν ποιήσας καταστείλῃ αὐτὸς ἀποθανὼν ἔλεγον. νεκρῷ γὰρ ἂν διαλλαγῆναι μόλις τῷ τοσαῦτα δρᾶσαντι. ἅμα δὲ καὶ τὸν Εὐκαίρον ἐπικληθέντα

quae ad Iordanem sitae erant, maximam, ubi et pretiosissima quaeque bonorum Theodori filii Zenonis adseruabantur. At Theodorus, cum repente ei superuenisset, et res suas capit et regis impedimenta, et Iudaeorum decem circiter millia interfecit. Alexander autem ab ista plaga reualefcit, et in maritimam regionem versus Raphiam capit et Gazam, itemque Anthedonein, quae postea a rege Herode Agrippias nominata est.

3. Cum autem vrbes istas subiugasset, insurrectio fit populi Iudaici in fello. Tum enim maxime, cum festa celebrantur, excitatur seditio. Nec apparebat, quo pacto ex insidiis euadere potuerit, nisi ei auxilium tulissent copiae peregrinae, Pisidae nempe et Cilices: Syros quippe in mercenarios non admittebat, propter ingenitum illis erga gentem Iudaeorum odium. Cum autem supra sex millia eorum, qui in eum insurrexerant, occidisset, in Arabiam incursionem facit: cumque eam simulque Galaditas et Moabitas subegisset, tributumque illis imperasset, ad Amathunta reuersus est. Theodoro etiam ex rebus eius prospere gestis metu perculso, cum castellum omni praesidio vacuum reperisset, de fundamentis illud deiecit.

4. Mox autem congressus cum Oboda rege Arabum, qui locum iuxta Gaulanam prior insidiis occupauerat, illis captus totum amisit exercitum, in vallem profundam compulsum, atque camelorum multitudine contritum. Ille vero fuga dilapsus in Hierosolyma, gentem olim sibi iusensam calamitatis magnitudine in seditionem excitauit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisque praeliis non pauciores quinquaginta Iudaeorum millibus interfecit, sex annorum spatium: nequaquam tamen victoriis laetabatur, ut qui regni sui vires consumeret; adeo ut, armis omissis, adniteretur verbis bellum cum subditis componere. Illi autem eo magis odio habebant eius resipiscientiam morumque varietatem. Cumque percontaretur, quid causae esset, quid ipsi faciendum, ut eos placatum iret, ut moreretur, dicebant. nam cum eo, qui tam multa nefaria patrasset, etiam mortuo vix reddituros esse in gratiam. Simul etiam Demetrium, cognomine Eucaerum, in auxilium

Δημήτριον ἐπεκαλοῦντο. ῥαδίως δ' ὑπακύναντος κατ' ἐλπίδα μειζόνων, καὶ μετὰ στρατίας ἡκοντος, συνέμισγον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς συμμάχοις περὶ Σίκιμα.

ε'. Δέχεται δ' ἐκατέρως Ἀλέξανδρος, ἱππεῦσι μὲν χιλίοις, μισθοφόροις δὲ πεζοῖς ὀκτακιχιλίοις· παρὴν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ εὐνοῦν Ἰουδαϊκόν, εἰς μυρίας. τῶν δ' ἐναντίων ἱππεῖς μὲν ἦσαν τριχίλιοι, πεζῶν δὲ μύριοι τετρακιχίλιοι. καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν διὰ κηρύσσοντας οἱ βασιλεῖς ἐπειρῶντο τῶν παρ' ἀλλήλοις ἀποσάσεων· Δημήτριος μὲν τὰς Ἀλεξάνδρου μισθοφόρους, Ἀλέξανδρος δὲ τὰς ἅμα Δημητρίῳ Ἰουδαίους μεταπίσειν ἐλπίσας. ὥς δ' ἔτε οἱ Ἰουδαῖοι θυμῶν, ἔθ' οἱ Ἕλληνες ἐπαύοντο πίστεως, διεκρίνοντο ἤδη τοῖς ὅπλοις συμπεσόντες. κρατεῖ δὲ τῇ μάχῃ Δημήτριος, καίπερ πολλὰ τῶν Ἀλεξάνδρου μισθοφόρων καὶ ψυχῆς ἔργα καὶ χειρὸς ἐπιδειξαμένων. χωρεῖ δὲ τὸ τέλος τῆς παρατάξεως παρὰ δόξαν ἀμφοτέροις. ἔτε γὰρ Δημητρίῳ παρέμειναν νικῶντι οἱ καλέσαντες, καὶ κατ' οἶκτον τῆς μεταβολῆς Ἀλεξάνδρῳ προσεχώρησαν, εἰς τὰ ὄρη καταφυγόντι, Ἰουδαίων ἑξακιχίλιοι. ταύτην τὴν ῥοπὴν ἐκ ἡνεγκε Δημήτριος, ἀλλ' ὑπολαβὼν ἤδη μὲν ἀξιόμαχον εἶναι πάλιν Ἀλέξανδρον, μεταρρεῖν δὲ καὶ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς αὐτόν, ἀνεχώρησεν.

ς'. Οὐ μὲν τό γε λοιπὸν πλῆθος, ἀναχωρησάντων τῶν συμμάχων, κατέθεντο τὰς διαφοράς· συνεχῆς δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἦν αὐτοῖς ὁ πόλεμος, μέχρι πλείστας ἀποκτείναντας τὰς λοιπὰς ἀπῆλασεν εἰς Βερέσελιν πόλιν, καὶ ταύτην κατὰ σφάμμενος αἰχμαλώτας ἀνήγαγεν εἰς Ἱεροσόλυμα. πρῆκοψε δ' αὐτῷ, δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς, εἰς ἀσέβειαν τὰ τῆς ὁμότητος. τῶν γὰρ λεηθόντων εἰς ὀκτακοσίους ἀνασυνεῖρας ἐν μέσῃ τῇ πόλει, γυναῖκάς τε καὶ τέκνα αὐτῶν ἀπέσφαξε ταῖς ὀφθαλμοῖς· καὶ ταῦτα πίνων καὶ συγκατακείμενος ταῖς παλλακίσιν ἀφωεῖατο. τοσαύτη δὲ κατάπληξις ἔχε τὸν δῆμον, ὥστε τῶν ἀντιστασιαστῶν κατὰ τὴν ἐπίσταν νύκτα φυγεῖν ὀκτακιχιλίους ἐξ Ἰουδαίας ὅλης, οἷς

vocabant. Cumque ille, maiorum spe, eis haud segre obsequutus esset, et cum exercitu venisset, sese cum auxiliis eius circa Sicima coniunxerunt Iudaei.

5. Attamen utrosque excipit Alexander mille quidem equitibus, peditibus vero mercenariis octo millibus: ipsi etiam aderant ex Iudaeis, qui ei bene volebant, ad decem millia. Erant autem ex aduersa parte equitum quidem tria millia, peditum vero quadraginta millia. Et priusquam manus confererent, tentabant per praecones reges utrinque, an aliquot ad defectionem sollicitare possent: Demetrius quidem Alexandri mercenarios; Alexander vero Iudaeos, qui cum Demetrio erant, ad se pertrahere sperans. Sed cum neque Iudaei ab iracundia cessarent, neque fidem Graeci desererent, armis iam cominus decernebant. Caeterum pugna superior erat Demetrio, quamvis Alexandri mercenarii multa magno animo fortisque manu facta ostenderunt. Euentus autem pugnae utrisque praeter opinionem cessit; nam neque Demetrio licet victori adhaesere, qui eum acciuerant; et fortunae mutatae misericordia sex Iudaeorum millia ad Alexandrum, qui in montes effugerat, se contulerunt. Hanc rerum inclinationem ferre non potuit Demetrius; sed Alexandrum iam quidem ratus iterum pugnando esse, gentemque uniuersam ad ipsum transire, mox inde digressus est.

6. Non tamen reliqua multitudo, ex militis auxilii discessu, simulates deposuit: sed bello continuo tam diu cum Alexandro decertabat, donec is, plerisque interfectis, caeteros in urbem Bemeselim compulit, eaque eversa, in Hierosolyma captiuos abduxit. Verum immoderata fecit iracundia, ut crudelitas eius ad impietatem usque procederet. nam captorum octingentis in media ciuitate cruci suffixis, mulieres earumque liberos mutuo in conspectu necauit: atque ista inter potandum et cum concubinis suis recubans adspiciebat. Tantus autem populum terror inuasit, ut aduersae partis homines usque ad octo millia nocte sequente extra Iudaeae fines se proriperent,

ὅρος τῆς Φυγῆς ὁ Ἀλέξανδρος θάνατος κατέστη. τέλος δὲ τοιαύτοις ἔργοις ὅψι καὶ μόλις ἡσυχίαν τῇ βασιλείᾳ παρέσας, ἀνεπαύσατο τῶν ὅπλων.

Ζ'. Γίνεται δὲ αὐτῷ πάλιν ἀρχὴ Θορύβων Ἀντίοχος, ὁ καὶ Διόνυσος ἐπικληθεὶς, Δημητρεῖς μὲν ἀδελφὸς ὢν, τελευταῖος δὲ τῶν ἀπὸ Σελεύκῃ. τῆτον γὰρ δέσας, στρατεύεται ἐπὶ τὰς Ἀραβας ὠρημένον, τὸ μὲν μεταξὺ τῆς Ἀντιπατριδος παρορείᾳ καὶ τῶν Ἰόππης αἰγιαλῶν διαταφρεύει Φάραγγι βαθείᾳ, πρὸ δὲ τῆς τάφρου τείχος ἤγειρεν ὑψηλὸν, καὶ ξυλίνους πύργους ἐνετεκτῆναι, τὰς εὐμαρεῖς ἐμβολὰς ἀποφράττων. ἢ μὴν εἰρξάμην τὸν Ἀντίοχον ἰχυσεν. ἐμπρήσας γὰρ τὰς πύργους καὶ τὴν τάφρον χῶσας, διήλαινε μετὰ τῆς δυνάμεως. θέμενος δ' ἐν δευτέρῳ τῇ πρὸς τὸν κωλύσαντα ἄμυναν, εὐθύς ἐπὶ τὰς Ἀραβας ἦεν. τῶν δὲ ὁ βασιλεὺς, ἀναχωρῶν εἰς τὰ χρησιμώτερα τῆς χώρας πρὸς τὴν μάχην, ἔπειτα τὴν ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας, μυρία δ' ἦν τὸν ἀριθμὸν, αἰάκτοις ἐπιπίπτει τοῖς περὶ τὸν Ἀντίοχον. καρτερεῖς δὲ μάχης γενομένης, ὥς μὲν περιῆν Ἀντίοχος, ἀντῆχεν ἡ δύναμις αὐτῇ, καί περ ἀνέδην ὑπὸ τῶν Ἀράβων φονευόμενοι. πεσόντος δὲ, καὶ γὰρ προσκινδύνευσεν αἰεὶ τοῖς ἡττωμένοις παραβοηθῶν, ἐκκλίνουσι πάντες, καὶ τὸ μὲν πλείον αὐτῶν, ἐπὶ τε τῆς παρατάξεως, καὶ τῇ Φυγῇ διαφθείρεται, τὰς δὲ λοιπὰς, καταφυγόντας εἰς Κανὰ κώμην, σπάνει τῶν ἐπιτηδείων ἀναλωθῆναι συνέβη πλὴν ὀλίγων ἅπαντας.

η'. Εκ τῆς Δαμασκηνοὶ διὰ τὸ πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Μενναῖς μῖσος, Ἀρέταν ἐπάγονται, καὶ καθιστῶσι Κοίλης Συρίας βασιλεῖα. στρατεύεται δ' ἔτος ἐπὶ τὴν Ἰσθαίαν, καὶ μάχῃ νικήσας Ἀλέξανδρον, κατὰ συνθήκας ἀνεχώρησεν. Ἀλέξανδρος δὲ. Πέλλαν ἐλὼν, ἐπὶ Γέρασαν ἦεν πάλιν, τῶν Θεοδώρε κτημάτων γλιχόμενος. καὶ τρισὶ τὰς Φερῆς περιβόλοις ἀποτευχίσας, διὰ μάχης τὸ χωρίον παραλαβάνει. καταστρέφεται δὲ καὶ Γαυλάνην, καὶ Σελεύκειαν, καὶ τὴν Ἀντιόχῃ Φάραγγα καλεμένην πρὸς οἷς Γάμαλας

quibus exsilii sinem attulit mors Alexandri. Tandemque, cum eiusmodi factis fero aegreque regno tranquillitatem dedisset, ab armis requieuit.

7. Rursus autem ei turbas creauit Antiochus, qui etiam Dionysus dictus est, Demetrii quidem frater, Seleucidarum vero vltimus. Hunc enim veritus, qui in Arabas expeditionem fecerat, totum quidem super Antipatrida montibus proximum et inter Ioppes littora spatium fossa profunda dissecuit: ante fossam vero murum arduum erexit, turresque ligneas, vt faciles aditus obstrueret, fabricandas curauit. Non tamen Antiochum arcere valuit: nam turribus exustis fossaque repleta, illac cum copiis suis transit. nulla autem ratione habita eum, a quo prohibitus fuerat, vlciscendi, protenus in Arabas contendit. Horum autem rex, abscedens in regionis loca pugnae commodiora, dein cum equitibus derepente conuersus, (numero autem erant ad decem millia) Antiochi milites, priusquam in ordinem cogerentur, adoritur. Verum acri praelio comunisso, quamdiu quidem supererat Antiochus, impetum sustinebat eius exercitus, quamuis magnam in eo stragem ediderint Arabes: vbi vero cecidit, (nam et periculis semper se obiciebat, vt victis succurreret) terga dant omnes, et ex illis quidem plerique partim in acie, partim in fuga absumuntur, reliquis vero, in vicum Canam dilapsis, necessariorum inopia perire contigit, praeter admodum paucos.

8. Deinde Damasceni, ex suo erga Ptolemaeum Mennaei filium odio inueterato, Aretam sibi adsciscunt, et Coeles-Syriae regem constituunt. Ille autem expeditionem facit in Iudaeam, cumque praelio vicisset Alexandrum, ex pacatione discessit. Caeterum Alexander, Pella capta, Gerasam rursus petiit, Theodori diuitiarum cupiditate: cumque triplici muro valloque custodes cinxisset, locum vi expugnat. Porro Gaulanam et Seleuciam subvertit, et Antiochi vallem, vt appellatur: insuper vbi Ga-

Φερίον καρτερόν ἐλὼν, τὸν ἄρχοντα Δημήτριον ἐν αὐτῷ περιδύσας ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἐπάνεισιν εἰς Ἰουδαίαν, τρία πληρώσας ἔτη τῆς στρατίας. ἀσμένως δ' ὑπὸ τῷ ἔθνει προσεδέχθη διὰ τὴν εὐπραγίαν, καὶ λαμβάνει τὴν ἀνάπαυσιν τῷ πολεμῆν, ἀρχὴν νόσχ. τεταρταίαις δὲ περιόδοις πυρετῶν ἐνοχλῶμενος, ὥρθη διακρύσσασθαι τὴν νόσον, πάλιν αἰψάμενος πραγμάτων. διὸ δὴ στρατείαις ἀκαίροις ἑαυτὸν ἐπιδίδας, καὶ βιαζόμενος παρὰ δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργώας, ἀπῆλλαξε. τελευτᾷ γὰρ ἐν μέσσις τοῖς Θουρύβοις στραφόμενος, βασιλεύσας ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη.

ΚΕΦ. ε'.

Ἀλεξάνδρας ἔτεσιν ἐννέα βασιλευσῆς, τὴν ἀρχὴν ἔχουσιν οἱ Φαρισαῖοι.

Καταλείπει δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρα τῇ γυναικί, πεπεισμένος ταύτῃ μάλιστα νῦν ὑπακῆσαι τῆς Ἰουδαίης, ἐπειδὴ τῆς ὁμότητος αὐτῇ μακρὰν ἀποδέσσει, καὶ ταῖς παρανομίαις ἀνδισαμένη, τὸν δῆμον εἰς εὐνοίαν προσηγάγειτο. καὶ ἡ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. ἐκράτησε γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ γύναιον, διὰ δόξαν εὐσεβείας. ἡκρίβε γὰρ δὴ τῷ ἔθνει μάλιστα τὰ πάτρια, καὶ τὰς πλημμελῆντας εἰς τὰς ἱερὰς νόμους ἐξ ἀρχῆς ἀπεβάλετο. δύο δ' αὐτῇ παίδων ὄντων ἐξ Ἀλεξάνδρου, τὸν μὲν πρεσβύτερον Ὑρκανόν, διὰ τε τὴν ἡλικίαν ἀποδείκνυσιν ἀρχιερεῖα, καὶ ἄλλως ὄντα νεώτερον, ἢ ὥστε ἐνοχλεῖν περὶ τῶν ὅλων. τὸν δὲ νεώτερον Ἀριστόβηλον, διὰ θερμότητα κατεῖχεν ἰδιωτὴν.

β'. Παραφύονται δὲ αὐτῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν Φαρισαῖοι, σύνταγμα τι Ἰουδαίων, δοκῶν εὐσεβέστερον εἶναι τῶν ἄλλων, καὶ τὰς νόμους ἀκριβέστερον ἀφηγῆσθαι. τῷτοις περισσὸν δὴ τι προσεῖχεν ἡ Ἀλεξάνδρα, σεβομένη περὶ τὸ θεῶν. οἱ δὲ τὴν ἀπλότητα τῆς ἀνθρώπου κατὰ μικρὸν ὑπὶόντες, ἤδη καὶ διοικητὰς τῶν ὅλων ἐγίνοντο, διώκον τε

mala validum castellum ceperat, et Demetrio in eo imperanti multa ob crimina prouinciam ademerat, in Iudaeam reuertitur, triennio in expeditione consumto. Libenter autem a gente exceptus est, ob res prospere gestas: et quam primum a bello requieuit, in morbum incidit. Et quoniam feбри quartana laborauit, depulsum iri morbum credidit, si rursus negotiis sese admoueret. qua re fiebat, vt, cum intempestiuæ militiæ sese daret, et vltra vires corpus laboribus vexaret, diem supremum obierit. Moritur itaque mediis in tumultibus, cum septem et viginti annos regnasset.

CAP. V.

Regnante per nouennium Alexandra, imperium penes Phariseos.

REGNUM autem Alexandrae coniugi suæ reliquit, Iudæos ei vel maxime dicto audientes fore non dubitans; quod, cum longe ab eius crudelitate abesset et legum violationi obsisteret, populi beneuolentiam sibi conciliaria. Neque spes eum fefellit; namque muliercula, ex opinione, quam de pietate præbuerat, principatum obtinuit: quippe quæ mores gentis patrios probe nouerat, et quotquot leges sacras temerassent, potestate omni exuebat. Cum autem duos filios ex Alexandro haberet, natu quidem maximum Hyrcanum, et propter ætatem pontificem facit, et quod præterea segnior esset, quam vt de rerum summa ei molestiam faceretur; minorem vero Aristobulum, quod feruidioris esset ingenii, inter priuatae uitæ officia continebat.

2. Ei autem sese ad potestatem participandam adiungunt Pharisei, factio quædam Iudæorum, qui præter alios pietatem colere putarentur, et peritius leges interpretari. Ob eam causam eo magis eis auscultabat Alexandra, vtpote religiosa erga Deum. Illi autem in foeminae simplicis consuetudinem paulatim se insinuantes, statim res omnes gubernant et moderantur, ita vt quousvis

καὶ κατάγειν ὡς ἐθέλοιεν, λύειν τε καὶ δαῖν. καθόλου δ' αἱ μὲν ἀπολαύσεις τῆς βασιλείας ἐκείνων ἦσαν, τὰ δὲ ἀναλωμάτα καὶ αἱ δυσχέρειαί τῆς Αλεξάνδρας. δεινὴ δ' ἦν τὰ μείζω διοικεῖν, δυνάμιν τε αἰεὶ συγκροτῶσα, διπλασίονα κατέστησε, καὶ ξενικὴν συνήγαγεν ἐκ ἀλίγην ὡς μὴ μόνον κρατύνεσθαι τὸ οἰκεῖον ἔθνος, ἀλλὰ καὶ Φοβερὰν τοῖς ἔξωθεν εἶναι δυνάσταις. ἐκράτει δὲ τῶν μὲν ἄλλων αὐτὴ, Φαρισαῖοι δ' αὐτῆς.

γ'. Διογένην γὰρ τινα τῶν ἐπισήμων, Φίλον Αλεξάνδρου γεγενημένον, κτείναςιν αὐτοῖ, σύμβουλον ἐγκαλῶντες γεγονέναι περὶ τῶν ἀνασταυρωθέντων ὑπὸ τῷ βασιλέως ὀκτακοσίων. ἐνῆγον δὲ τὴν Αλεξάνδραν εἰς τὸ καὶ τὰς ἄλλας διαχειρίσασθαι τῶν παροξυνάντων ἐπ' ἐκείνης τὸν Αλέξανδρον. ἐνδιδύσῃς δ' ὑπὸ δεισιδαιμονίας, ἀνῆρξεν ὡς ἐθέλοιεν δ' αὐτοί. προσφεύγῃσι δὲ Αριστοβάλῳ τῶν κινδυνευόντων οἱ προὔχον δοκῶντες. κάκῃνος πείθει τὴν μητέρα, Φέισασθαι μὲν διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν, ἐκπέμψαι δ' αὐτὰς, εἰ μὴ καθαρὰς ὑπέειληφεν, ἐκ τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν, δοθείσης ἀδείας, ἐσκαδάθησαν ἀνὰ τὴν χώραν. Αλεξάνδρα δὲ ἐκπέμψασα ἐπὶ Δαμασκὸν στρατιάν, πρόσφασις δ' ἦν Πτολεμαῖος αἰεὶ θλίβων τὴν πόλιν, ταύτην μὲν ὑπεδέξατο μηδὲν ἀξιόλογον ἐργασαμένην. Τιγράην δὲ τὸν Ἀρμενίων βασιλέα, προσκαθεζόμενον Πτολεμαῖδι, καὶ πολιορκῶντα Κλεοπάτραν, συνθήκαις καὶ δώροις ὑπηγάγετο. φθάνει δ' ἐκεῖνος ἀπαναστὰς διὰ τὰς οἰκοὶς ταραχὰς, ἐμβεβληκότες εἰς τὴν Ἀρμενίαν Λευκῆλλας.

δ'. Καὶ τότε νοστήσῃς Αλεξάνδρας, ὁ νεώτερος τῶν παίδων Αριστόβελος, τὸν καιρὸν ἀρπάσας, μετὰ τῶν οἰκῶντων, εἶχε δὲ πολλὰς καὶ πάντας εὐνὰς διὰ τὴν θερμότητα, κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἀπάντων. τοῖς δ' ἐκ τῶν χρημάτων μισθοφόρους ἀθροίσας, ἑαυτὸν ἀποδείκνυσσι βασιλέα. πρὸς ταῦτα ὀδυρόμενον τὸν Τρεκανὸν ἢ μήτηρ οἰκτείραςα, τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰς παῖδας Αριστοβέλου καθείργουσιν εἰς Ἀντωνίαν. Φερίον δ' ἦν τῷ βορείῳ κλίματι τῷ

pro libidine in exsilium pellant et ab eo reuocent, solvant ligentque. in vniuersum et illi regni quidem commodis fruebantur, expensas vero et difficultates Alexandra perferebat. Eadem autem artis gnara erat res arduas administrandi; atque copiis colligendis semper intenta, duplo maiorem constituit exercitum, et non pauca sibi comparauit auxilia peregrina: adeo vt gentis suae vires auxerit, seque dynastis exteris metuendam reddiderit. In alios autem imperium ipsa quidem habebat, in ipsam vero Pharisei.

3. Quare Diogenem virum quendam illustrem, qui Alexandro fuerat amicus, illi interficiunt; eius consilio factum criminati, quod octingenti regis iussu in crucem fuerint sublati. Induxerunt etiam Alexandram, vt et alios, quibus auctoribus Alexander in eos concitatus erat, similiter occideret. Cumque illis prae religione totam se dederet, quos etiam ipsi vellent, trucidabant. Ad Aristobulum autem confugiunt ex periclitantibus, qui visi sunt eminentissimi. Atque ille matri persuadet, vt viris quidem propter dignitatem parceret, ciuitate autem eos pelleret, nisi culpae immunes esse crederet. Et quidem illi, data sibi impunitate, per regionem dispersi erant. Alexandra vero, misso in Damascum exercitu, praetexens, Ptolemaeum sine intermissione ciuitatem premere, illam quidem, nulla re memorabili gesta, recepit; Tigranem vero Armeniorum regem, qui, admoto Ptolemaïdi milite, Cleopatram obsidebat, pacationibus donisque sollicitat: at qui ille prior inde mouit domesticarum turbarum metu, quod in Armeniam incursionem fecerat Lucullus.

4. Interea aegrotante Alexandra, minor eius filius Aristobulus, opportunitate arrepta, cum famulis suis (multos enim habebat, et omnes ex aetatis feruore ei beneuolos) vniuersa quidem castella occupat; pecunia vero, quam ibi reperit, conductis auxiliis, regem se declarat. Ad haec miserata querelas Hyrcani mater, coniugem Aristobuli cum filiis inclusam dedit in Antoniam. Castellum autem erat a septentrione sano adia-

ισρῶ προσκείμενον, πάλα μὲν, ὡς ἔφην, Βάρις ὀνομαζόμενον, αὐτῆς δὲ ταύτης τυχὸν τῆς προσπηγορίας, ἐπικρατήσαντος Αντωνίου, καθάπερ ἀπὸ τε τῷ Σεβαστῷ καὶ Αἰγυπτια Σεβαστῇ καὶ Αἰγυπτιας, πόλεις ἕτεραι, μετωνομάθησαν. πρὶν δ' ἐπιξελθεῖν Αλεξάνδρην τὸν Αἰρισόβηλον τῆς ταδελεφῶ καταλύσεως, τελευτᾷ, διοικήσασα τὴν ἀρχὴν ἑττοσιν ἐννέα.

ΚΕΦ. ς'.

Τεκανῷ Αλεξάνδρου κληρονόμῳ τῆς ἀρχῆς ἐκτάντος, βασιλεύει Αἰρισόβηλος. καὶ αὐτῆς ὁ αὐτὸς Τεκανὸς πράξει Αντιπάτρου ὑπ' Αἰρέτα ἐξαγάγεται. τέλος δὲ τῶν ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορῶν Πομπήϊος γίνεται διαιτητής.

ΚΑΙ κληρονόμος μὲν ἦν τῶν ὅλων Τεκανός, ὃ καὶ ζῶσα τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισε, δυνάμει δὲ καὶ φρονήματι προῖχεν ὁ Αἰρισόβηλος. γενομένης δὲ αὐτοῖς περὶ τῶν ὅλων συμβολῆς περὶ Ιεριχῶντα, καταλιπόντες αἱ κλείσθαι τὸν Τεκανόν, μεταβαίνουσι πρὸς τὸν Αἰρισόβηλον. ὁ δὲ μετὰ τῶν συμμενόντων φθάνει συμφυγῶν ἐπὶ τὴν Αντωνίαν, καὶ κυριεύσας τῶν πρὸς σωτηρίαν ὁμίλων, ταῦτα δ' ἦν ἡ Αἰρισόβηλος γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων, ἀμέλει πρὶν ἀνηκεῖν πάθος, διελύθησαν, ὥστε βασιλεύειν μὲν Αἰρισόβηλον, Τεκανὸν δ' ἐκτάντα τῆς ἄλλης ἀπολαύειν τιμῆς, ὥσπερ ἀδελφὸν βασιλέως. ἐπὶ τούτοις διαλλαγέστες ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τῇ λαῷ περιστώτος Φιλοφρόνως ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, διήμεψαν τὰς οἰκίας. Αἰρισόβηλος μὲν γὰρ εἰς τὰ βασιλεία, Τεκανὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Αἰρισόβηλος οἰκίαν.

β'. Δότος δὲ τοῖς τε ἄλλοις τῶν Αἰρισόβηλος διαφορῶν ἐμπέπτει παρ' ἐλπίδα κρατήσαντος, καὶ μάλιστα Αντιπάτρου πάλα διαμισχυμένη. γένος δ' ἦν Ἰδυμαῖος, προγόνων τε ἕνεκα καὶ πλῆθος καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος πρωτεύων τῷ ἔθνει. ὁ αὐτὸς δὲ ἅμα καὶ τὸν Τεκανόν, Αἰρέτα προσφυγόντα τῷ βασιλεῖ τῆς Αραβίας, ἀνακτήσασθαι τὴν βασι-

ens, olim quidem, ut dixi, Baris appellatum, postea vero hoc nomen sortitum est, imperante Antonio, quemadmodum ab Augusto et Agrippa Sebaſte et Agrippias, aliae ciuitates, mutato nomine dictae erant. Ante tamen, quam in Aristobulum fratris eius, quem delicti regno curauerat, contumeliae vindicarentur, moritur Alexandra, cum per nouennium imperasset.

CAP. VI.

Alexandrae heres Hyrcanus regno cedit Aristobulo. Idem postea Antipatri opera ab Areta in regnum reducitur: indeque litis inter fratres ortae Pompeius arbiter deligitur.

ET heres quidem omnium erat Hyrcanus, cui regnum etiam uia cominiferat mater: uerum Aristobulus uiribus atque animo praestabat. Cum autem de rerum summis apud Hierichuntem praelio congredierentur, plerique, Hyrcano relicto, ad Aristobulum transeunt. Ille uero cum his, qui secum manserant, fugiens occupat Antoniam; ibique salutis obsides nactus, (isti autem erant Aristobuli coniux et liberi) priusquam scilicet grauius aliquid accideret, ea lege cum fratre reconciliatus est, ut regnum quidem Aristobulus haberet, Hyrcanus uero eo cederet, aliisque, ut frater regis, honoribus frueretur. His conditionibus in gratiam redeuntes, et inuicem, circumstante multitudine, amicissime complexi, domos permutant: et Aristobulus in regiam discedit, Hyrcanus in Aristobuli domum.

2. Metus uero et alios eius inimicos praeter spem dominantis occupat, et maxime Antipatrum olim Aristobulo inuisum. Erat autem genere Idumaeus, et nobilitate et opibus et alla potestate gentis suae princeps. Idemque ille et Hyrcano, ut ad Aretam regem Arabiae perfugeret,

λίαν ἔπειθε, καὶ τὸν Ἀρέταν δέξασθαι τε τὸν Τρεκανόν, καὶ καταγαγεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. πολλά μὲν τὸν Ἀριστόβηλον εἰς τὸ ἥθος διαβάλλων, πολλά δ' ἐπαινῶν τὸν Τρεκανόν, παρήνει δέξασθαι, καὶ ὡς πρέπον εἶη τὸν ἔτω λαμπρᾶς προεστῶτα βασιλείας, ὑπερέχεν χεῖρα τοῖς ἀδικημένοις, αἰδικεῖσθαι δὲ Τρεκανόν, στερηθέντα τῆς κατὰ τὸ πρεσβεῖον αὐτῷ προσηκύσης ἀρχῆς. προκατασκευάσας δὲ ἀμφοτέρως, νύκτωρ ἀναλαβὼν Τρεκανόν, τῆς πόλεως ἀποδιδράσκει, καὶ συντόνῳ Φυγῇ χρώμενος, εἰς τὴν καλημένην Πέτρην διασώζεται. βασιλεῖον αὐτῇ τῆς Ἀραβίας ἐστίν. ἐνθα τῷ Ἀρέτᾳ τὸν Τρεκανόν ἐγχειρίσας, καὶ πολλά μὲν καδομιλήσας, πολλοῖς δὲ δώροις ὑπελθὼν, δῆναι δύναμιν αὐτῷ πείθει τὴν κατάξυσαν αὐτόν. ἦν δ' αὕτη περὶ τὴν καὶ ἰππέων πέντε μυριάδες, πρὸς ἣν ἔκ ἀντέχεν Ἀριστόβηλος, ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ συμβολῇ λειφθεὶς, εἰς Ἱεροσόλυμα συνελαύνεταί. καὶ ἔφθη κατὰ κράτος ληφθεὶς, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, ἐπαναστὰς αὐτῶν τοῖς καιροῖς, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν· ὃς ἐπέμφθη μὲν εἰς Συρίαν ἀπὸ Ἀρμενίας ὑπὸ Πομπηίου Μάγνη, πολεμῆντος πρὸς Τηγεάνην· παραγενόμενος δὲ εἰς Δαμασκόν, ἐαλωκυῖαν προσφάτως ὑπὸ Μετέλλου καὶ Πολλίου, καὶ τάχως μεταστῆσας, ἐπεὶ καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐπύθετο, καθάπερ ἐφ' ἔρμαιον ἠπείχθη.

γ'. Παρελθόντος γὰρ εἰς τὴν χώραν, πρέσβεις εὐθέως ἦγον παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἐκατέρωθεν, ἐκάστη δεομένη βοηθεῖν αὐτῷ. γίνεται δ' ἐπίπροσθεν τῷ δικαίῳ τὰ παρὰ Ἀριστοβήλου τριακόσια τάλαντα. τοσῶτον γάρ λαβὼν Σκαῦρος ἐπικηρυκεύεται πρὸς τὸν Τρεκανόν καὶ τοὺς Ἀραβας, ἀπειλῶν Ῥωμαίους καὶ Πομπηῖον, εἰ μὴ λύσειαν τὴν πολιορκίαν. ἀνιχώρησε δ' ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς Φιλαδέλφειαν Ἀρέτας καταπλαγεὶς, καὶ πάλιν εἰς Δαμασκόν Σκαῦρος. Ἀριστοβάλῳ δ' ἔκ ἀπέχεσθαι τὸ μὴ αἰωθῆναι, πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐπισυλλέξας, εἶπετο τοῖς πολεμίοις, καὶ περὶ τὸν καλῶμενον Παπυρεῶνα συμβαλὼν αὐτοῖς, ὑπὲρ ἐξάκιμον

et regnum sibi vindicaret, suadebat; et Aretae, ut et Hyrcanum susceperet, et in regnum reduceret; multis quidem Aristobuli moribus obtrectans, multis vero Hyrcanum laudibus extollens, ut hospitio eum exciperet, Aretam hortabatur: simulque ei suggerens, quod ipsum deceret, qui tam amplo praeerat imperio, manum porrigere iniuria affectis: atque Hyrcanum iniuriam pati, qui principatu, aetatis praerogativa sibi debito, exciderat. Cum autem ambos ita praeparasset, noctu cum Hyrcano ex ciuitate profugit, cursuque citato in oppidum, quod Petra dicitur, saluus euasit. ea est Arabiae regia. Ibi cum Hyrcanum Aretae in manus tradidisset, et multa quidem verba fecisset, multis vero muneribus eum subiisset, persuadet ei suppeditare copias, quibus in regnum restitueretur, erant autem istae peditum equitumque quinquaginta millia, quibus nequaquam restitit Aristobulus, sed primo in congressu desertus a suis, cum illis Hierosolyma se recipit: et procul dubio vi captus fuisset, nisi dux Romanorum Scaurus aduersis horum temporibus imminens obsidionem soluisset. Namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat a Pompeio Magno, qui cum Tigraue bellum gerebat. Cum autem Damascum venisset, nuper admodum a Metello et Lollio captum, et illos inde abduxisset, audito, quo in statu res Iudaeorum essent, illuc veluti ad certum quaestum properabat.

3. Denique mox, ut regionem ingressus est, legati ad eum veniunt a fratribus utrisque, vno et altero orantibus, ut sibi opem ferret et auxilium. Sed plus apud eum valebant trecenta talenta ab Aristobulo missa, quam ius et aequum. Tot enim acceptis ad Hyrcanum et Arabas legatos mittit Scaurus, Romanorum et Pompeii nomine minas illis intentans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque Aretas metu perculsus ex Iudaea in Philadelphiam recessit, et Scaurus Damascum repetit. Aristobulo autem non suffecit, quod captus non fuerit; sed copiis suis omnibus coactis, hostes persequabatur: proelioque ad Papyrona,

λίς κτείνει, μεθ' ὧν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀντίπατρον, Φαλίωνα.

δ'. Τρεκανὸς δὲ καὶ Ἀντίπατρος, τῶν Ἀράβων ἀΦαιρεθέντες, μετέφερον ἐπὶ τὰς ἐναντίας τὴν ἐλπίδα. καὶ ἐπειδὴ Πομπήϊος ἐπιὼν τὴν Συρίαν εἰς Δαμασκὸν ἦκεν, ἐπ' αὐτὸν καταφεύγουσι. καὶ δίχα δώρων, ταῖς καὶ πρὸς Ἀρέταν διακαιολογίαις χρώμενοι κατηντιβόλουν, μισῆσαι μὲν τὴν Δρεξοβάβυον, κατάγειν δ' ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὸν καὶ τῷ τρόπῳ καὶ καθ' ἡλικίαν προσήκοντα. ὃ μὲν ἔδ' ὁ Δρεξοβυλος ὑστέρει, πεποιθὼς τῇ Σκαύρῃ δωροδοκίᾳ. παρὴν τε καὶ αὐτὸς, ὡς οἷόν τε ἦν βασιλευσάμενος κακοσμηκῶς ἑαυτόν. ἀδοξήσας δὲ πρὸς τὰς θεραπείας, καὶ μὴ φέρον διαλέγειν ταῖς χρεῖαις ταπεινότερον τῷ χήματος, ἀπὸ Διοσπόλεως χωρίζεται.

ε'. Πρὸς ταῦτ' ἀγανακτήσας Πομπήϊος, πολλὰ καὶ τῶν περὶ Τρεκανὸν ἰκετευόντων, ὤρμησεν ἐπ' Δρεξοβάβυον, ἀναλαβὼν τὴν τε Ρωμαϊκὴν δύναμιν, καὶ πολλὰς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχους. ἐπὶ δὲ παρελαύνων Πέλλαν, καὶ Σκυθόπολιν, ἦκεν εἰς Κορέας, ἔθεν ἡ Ἰσθαίων ἀρχεῖται χώρα κατὰ τὴν μεσόγειον ἀκίοντων, αἰκῶσας συμπεφευγέναι τὸν Δρεξοβάβυον εἰς Ἀλεξάνδρειον· τῆτο δὲ ἐστὶ Φρυγίον τῶν πάντων φιλοτίμως ἐξησκημένων, ὑπὲρ ὅρας ὑψηλῆς κείμενον· πέμψας καταβαίνειν αὐτὸν ἐκέλευε. τῷ δὲ ἦν μὲν ὀρμητὴς καλυμμένῳ δεσποτικώτερον, διακινδυνεύειν μᾶλλον, ἢ ὑπακῶσαι. καθεώρα δὲ τὸ πλῆθος ὀρώδῃν, καὶ παρήνουν οἱ φίλοι σκέπτεσθαι τὴν Ρωμαίων ἰσχύν, ἔσαν ἀνυπόστατοι, οἷς πεισθεῖς κάτεισι πρὸς Πομπήϊον. καὶ, πολλὰ περὶ τῷ δικαίως ἀρχειν ἀπολογηθεῖς, ὑπέσχετο πρὸς τὸ ἔξυμνα. πάλιν τε τὰ δελφῶ προκαλημένους καταβάς, καὶ διαλεχθεὶς περὶ τῶν δικαίων, ἄπεισι μὴ κωλύοντος τῷ Πομπήϊῳ. μέσος δ' ἦν ἐλπίδος καὶ δέους, καὶ κατὰ μὲν, ὡς δυσωπήσων Πομπήϊον πάντ' ἐπιτρέπειν αὐτῷ, πάλιν δ' ἀνέβαινε εἰς τὴν ἄκρην, ὡς μὴ προκαταλύειν δόξεν ἑαυτόν. ἐπὶ μέντοι Πομπήϊος ἐξίστασθαι τε τῶν Φρυγίων ἐκέλευσεν αὐ-

ut vocatur, commissio, supra sex eorum millia occidit; in quibus erat et Phalio Antipatri frater.

4. Hyrcanus vero et Antipater, Arabum priuati auxilio, spein in aduersarios transfulerunt. Et postquam Pompeius, Syria peragrata, Damascum peruenisset, ad ipsum confugiunt: nullisque ei datis muneribus, ac eadem in iuris sui defensionem, quibus ad Ateram vsi sunt, afferentes, ei supplicarunt, ut, Aristobuli vi odio habita, regno Hyrcanum restitueret, cui tam aetate, quam moribus, deberetur. Sed nec Aristobulus sibi deerat, Scauro fretus, quem muneribus corruerat: nam et ipse aderat, cultu regio, quoad eius fieri poterat, ornatus. Verum indignum ratus, ut obsequiis niteretur, aegreque ferens abiectius, quam habitum eius deceret, vtilitati seruire, a Diospoli digreditur.

5. De istis cum indignatione iratus Pompeius, Hyrcano etiam suisque magnopere eum obsecrantibus, aduersus Aristobulum profectus est, et cum exercitu Romano et multis e Syria auxiliis. Cum autem Pellam et Scythopolin praeteruectus Coreas peruenisset, vnde Iudaeorum regio initium capit, qua adscenditur per mediterranea, audito, Aristobulum in Alexandrium confugisse, (hoc autem castellum est magnifice admodum exornatum, in monte praecelso situm) misit, qui eum descendere ad ipsum iuberent. Illi autem in animo quidem erat, utpote quod nimis imperiose vocaretur, vel quoduis discrimen adire potius, quam parere: multitudinem vero in metu esse animaduertebat, et hortabantur amici, ut secum reputaret Romanorum vires, quas sustinendo non erat. quibus obsequutus descendit ad Pompeium, et cum multa pro iure regni sui apud eum dixisset, in munimentum reuersus est. Et cum iterum a fratre prouocatus descendisset, ac de suo iure cum eo disceptasset, denuo regreditur, ne vetante quidem Pompeio. Erat autem inter spein metumque medius, et descendebat quidem Pompeium exoraturus, ut ei cuncta permitteret, in arcem vero rursus adscendebat, ne vires ante tempus amittere videretur. Caeterum postea, quam Pompeius iuberet eum et castellis cedere, et cogeret

τῷ, καὶ, παράγγελμα τῶν Φερεάρχων ἔχόντων μύνας
 παιδαρχεῖν ταῖς αὐτογράφοις ἐπιστολαῖς, ἠνάγκαζεν αὐ-
 τόν, ἐκάστοις γράφειν ἐκχωρεῖν, ποιῆν μὲν τὸ προσαχθῆν,
 ἀγανακτήσας δὲ, ἀνεχώρησεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ παρε-
 σκευάζετο πολεμεῖν πρὸς Πομπήϊον.

ς. Ο δ', ὃ γὰρ εἰδὼς χρόνον ταῖς παρασκευαῖς, εὐ-
 θίως εἶπετο, καὶ προστεπέρωσε τὴν ὁρμὴν ὁ Μιθραδάτης
 θάνατος, ἀγγελθεὶς αὐτῷ περὶ Ἱεριχῆντα, εἶθα τὸ τῆς
 Ἰουδαίας πύοντα τοῖνα τε πάμπολυ καὶ βάλαμον
 τρέφει. τῷτο λίθοις ὀξέσιν ἐπιτέμνοντες τὰ πρέμνα, συλ-
 λήγουσι κατὰ τὰς τομὰς ἐκ δακρύων. καὶ στρατοπεδουσά-
 μενος ἐν τῷ χωρίῳ μίαν ἐσπέραν, ἔωθεν ἠπείγετο πρὸς τὰ
 Ἱερουσόλυμα. καταπλαγεὶς δὲ τὴν ἔφοδον Λεϊσόβηλος, ἐκ-
 της ὑπὸντα, χρημάτων τε ὑποχέσει, καὶ τῷ μετὰ τῆς πό-
 λεως ἐπιτρέπειν καὶ ἑαυτὸν, χαλεπαίνοντα κατατέλλει τὸν
 Πομπήϊον. ὃ μὲν τι τῶν ὁμολογημένων ἔπραττε. τὸν γὰρ
 ἐπὶ τῇ κομιδῇ τῶν χρημάτων πεμφθέντα Γαβίνιον οἱ τὰ
 Λεϊσοβέλα φρονῶντες εἶδ' ἐν τῇ πόλει δέχοντα.

ΚΕΦ. ζ'.

Ὡς Πομπήϊος, παραδοθείσης αὐτῷ Ἱερουσολύμων πόλεως,
 τὸν ναὸν αἰρεῖ, καὶ εἰς ἅγιον ἀγίον εἰσῆλθεν. οἷά τε
 πρὸς τέτοις ἔπραξεν ἐν Ἰουδαίᾳ.

Πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας Πομπήϊος, Λεϊσόβηλον μὲν
 ἐφῆρε, πρὸς δὲ τὴν πόλιν ἐλθὼν, περισκόπει, ποῖ προσ-
 βάλλῃ, τὴν τε ὀχυρότητα τῶν τειχῶν δυσμεταχείριστον
 ὄρῳ, καὶ τὴν πρὸ τῆτων Φάραγχα Φοβερᾶν, τό τε ἱερὸν
 ἐντὸς τῆς Φάραγγος ὀχυρώτατα τεταχισμένον, ὥς, τῷ ἄστεος
 ἀλυσκομένῳ, δευτέραν εἶναι καταφυγὴν τῷτο τοῖς πολέμοις.

β'. Διαπορῶντος δ' ἐπὶ πολὺν χρόνον, εἰς τοὺς ἐνδον
 ἐμπίπτει, τῶν μὲν Λεϊσοβέλα πολεμεῖν ἀξιώντων, καὶ ῥύ-
 θαι τὸν βασιλεῖα· τῶν δὲ τὰ Τεκανῶ φρονούντων, ἀνοίγειν
 Πομπήϊῳ τὰς πύλας. πολλὰς δὲ τύχας ἐποίησε τὸ δέος.

cum singulos praesidiorum praefectos, quibus mandatum erat, ut non nisi manu sua scriptis epistolis obsequerentur, literis monere, ut inde migrarent, imperata quidem fecit; sed cum indignatione Hierosolyma concessit, seque ad bellandum cum Pompeio praeparavit.

6. Ille autem, nam tempus ei non concedebat ad bellicos apparatus, statim eum insequabatur, multumque eius impetum acceleravit Mithradatis mors, ei nunciata apud Hierichuntem; ubi pinguislima Iudaeae regio palmas plurimas et balsamum nutrit; cuius stipitibus lapide acuto incisus, et lacrymis ex plaga manantibus colligunt. Cumque in eo loco per unam noctem castra posuisset, mane Hierosolyma contendebat. Aristobulus autem, ad eius aduentum perterritus, supplex ei occurrit, et pecuniam promittendo spondendoque semetipsum et urbem ei permittere, succensentem mitigat Pompeium. non tamen quidquam eorum faciebat, quae promiserat. nam Gabinius, qui ad pecuniam accipiendam missus erat, ne in urbem quidem recipiunt, qui ab Aristobulo stabant.

CAP. VII.

Quomodo Pompeius, tradita sibi Hierosolymorum urbe, fanum capit et in Sanctum sanctorum ingreditur; et quae praeterea in Iudaea fecit.

DE istis cum indignatione iratus Pompeius Aristobulum inclusum dabat in custodiam; atque ad urbem profectus, circumspiciebat, qua ex parte eam inuaderet; nam et murorum eius firmitatem expugnatu difficilem videbat, et vallem pro moenibus horribilem, fanumque intra ipsam quam munitissimum, adeo, ut, capta urbe, illud alterum hostibus esset perfugium.

2. Dum autem diu multumque secum dubitaret, quid facto opus esset, incidit ciuitati seditio, Aristobuli quidem factione bellum geri postulante regemque liberari; qui vero Hyrcano fauebant, Pompeio portas aperiri. Metus

ἀφορῶντας εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων εὐταξίαν. ἡττώμενον δὲ τὸ Ἀρκεβόλη μέρος εἰς τὸ ἱερὸν ἀνεχώρει, καὶ τὴν συνάπτυσαν ἀπ' αὐτῇ τῇ πόλει γέφυραν ἀποκίψαντες ἀντισχεῖν εἰς ἑξατον παρεσκευάζοντο. τῶν δὲ ἐτέρων δεχομένων Ῥωμαῖς τῇ πόλει, καὶ τὰ βασίλεια παραδιδόντων, ἐπὶ μὲν ταῦτα Πομπήϊος ἕνα τῶν ὑφ' αὐτὸν στρατηγῶν Πείσωνα εἰσπέμπει μετὰ στρατιάς· ὃς διαλαβὰν Φερεῶ τὴν πόλιν, ἐπειδὴ τῶν εἰς τὸ ἱερὸν καταπεφειγόντων εἰδὲνα λόγοις ἐκινθε συμβῆναι, τὰ πέριξ εἰς προσβολὰς πύργεπιζεν, ἔχων τὰς περὶ τὸν Τρεκανὸν εἰς τε τὰς ἐπινοίας καὶ τὰς ὑπερσίας προθύμης.

γ'. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ προσάρκτιον κλίμα τὴν τε τὰ Φρον ἔχῃ καὶ τὴν Φάραγγα πᾶσαν, ὕλην συμφορέσης τῆς δυνάμεως. χαλεπὸν δ' ἦν τὸ ἀναπληρῆν διὰ βάρους ἅπερον, καὶ τῶν Ἰουδαίων πάντα τρόπον εἰργόντων ἄνωθεν. καὶ ἀτέλεστος ἔμεινε τοῖς Ῥωμαίοις ὁ πόνος, εἰ μὴ τὰς ἐξδομάδας ἐπιτηρῶν ὁ Πομπήϊος, ἐν αἷς παντὸς ἔργῃ διὰ τὴν θρησκίαν χεῖρας ἀπίχουσιν Ἰουδαῖοι, τὸ χῶμα ὕψι, τῆς κατὰ χεῖρα συμβολῆς εἰργων τὰς στρατιώτας. ὑπὲρ μόνον γάρ τε σώματρες ἀμύνονται καὶ τοῖς σάββασιν. ἤδη δ' αἰαπεπληρωμένης τῆς Φάραγγος, πύργους ὑψηλὰς ἐπιστήσας τῷ χώματι, καὶ προσαγαγὼν τὰς ἐκ Τύρου κομισθεῖσας μηχανὰς, ἐπιεράτο τὰ τεῖχος. ἀνέμλλον δὲ οἱ πετροβόλοι τῆς καθύπερθε κωλύοντας. ἀντιῆχον δ' ἐπὶ πλείστον οἱ κατὰ τῆτο τὸ μέρος πύργοι, μεγέθει τε καὶ κάλλει διαφέροντες.

δ'. Εὐθα δὲ, τῶν Ῥωμαίων πολλὰ κακοπαθόντων, ὁ Πομπήϊος τὰ τε ἄλλα τῆς καρτερίας τὰς Ἰουδαίους ἀπεθαύμασε, καὶ μάλιστα τῷ μηδὲν παραλύσαι τῆς θρησκείας ἐν μέσοις τοῖς βέλεσιν ἀνειλημένους. ὥσπερ γάρ εἰρήνης βαθείας κατεχύσθη τὴν πόλιν, αἱ τε θυσιᾷ καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἐναγισμοὶ, καὶ πῖστα θεραπεῖα κατὰ τὰ κριβὲς ἐξετελείτο τῷ Θεῷ. καὶ εἰδὲ κατ' αὐτὴν τὴν ἄλωσιν, περὶ τῷ βωμῷ Φοιτούμενοι καθ' ἡμέραν, τῶν νομίμων εἰς τὴν

autem horum numerum augebat; praesertim cum respuerent ad Romanorum in rebus suo loco agendis peritiam. Denique victa pars Aristobuli concessit in templum, et, ponte, quo ciuitati iungebatur, abscisso, sese pararunt, ut vim ad extremum iustinerent. Aliis autem Romanos in urbem recipientibus, eisque regiam tradentibus, ad eam occupandam unum e ducibus suis Pisonem mittit Pompeius cum militibus. qui, praesidiis per ciuitatem dispositis, postquam nemini eorum, qui in sanum confugerant, pacem persuadere poterat, quaecunque circum erant oppugnationi parabat, Hyrcanum habens suosque ad consilia omnia et ministeria studiose ei subseruientes.

3. Ipse vero a parte septentrionali fossam vallemque omnem complebat, materia a militibus comportata. Difficile autem erat eas replere, cum ob immensam earum profunditatem, tum quod Iudaei desuper modis omnibus eos repellerent. nec Romanis labor successisset, nisi Pompeius, septimis diebus obseruatis, quibus ab omni opere religionis ergo manus abstinent Iudaei, aggerem ad fastigium perduxisset, militibus a pugna conferenda inhibitis; nam a solo corpore etiam Sabbatis vim propulsant. Igitur iam valle repleta, cum turres excelsas aggeri imposuisset, et adiuuisset machinas a Tyro allatas, moenia tentabat. Lapidum autem iaculatores eos repellebant; qui in alto positi Romanos a conatu prohiberent: turres vero ad eam partem quam diutissime resistebant, magnitudine pariter ac pulchritudine insignes.

4. Tum scilicet Pompeio, cum multum defatigarentur Romani, subiit mirari inter alia Iudaeorum animi fortitudinem; et praecipue quod nihil de sacro cultu media inter tela versantes remiserint. nam, veluti in pace profunda fuisset ciuitas, et quotidiana sacrificia et lustrationes, omnisque Dei cultus accurate admodum peractus erat; nec, cum capto fano ad aram quotidie trucidarentur, legitimis religionis muneribus abstinerunt. Nam

Θρησκείαν ἀπέστησαν. τρίτῳ γὰρ μηνὶ τῆς πολιουρκίας, μά-
λις ἓνα τῶν πύργων καταρρήψαντες εἰσέπιπτον εἰς τὸ ἱερὸν.
ὁ δὲ πρῶτος ὑπερβῆναι τολμήσας τὸ τεῖχος, Σύλλα παῖς
ἦν Φαῦστος Κορνήλιος, καὶ μετ' αὐτὸν ἑκατοντάρχαι δύο,
Φέριος καὶ Φάβιος. εἶπετο δὲ ἐκάστῳ τὸ ἴδιον εἷφος, καὶ
περισχόντες πανταχῇ τὰς Ἰουδαίας, ἔκτεινον, ἃς μὲν τῷ νραῶ
προσφεύγοντας, ἃς δὲ ἀμυνομένους πρὸς ὀλίγον.

ε'. Ἐνθα πολλοὶ τῶν ἱερῶν, ξιφῆρεις τῆς πολεμίας
ἐπιόντας βλέποντες, ἀδορύβως ἐπὶ τῆς Θρησκείας ἔμειναν.
σπένδοντες δὲ καὶ θυμιῶντες ἀπεσφάττοντο, καὶ τῆς πρὸς
τὸ θεῖον Θραπείας ἐν δευτέρῳ τὴν σωτηρίαν τιθέμενοι.
πλείστοι δ' ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ἀντισσιασῶν ἀνηρέντο, καὶ
κατὰ τῶν κρημνῶν ἐρρίπτην ἑαυτὰς ἀπειροί. καὶ τὰ περὶ τὸ
τεῖχος δ' ἔνιοι, μανιῶντες ἐν ταῖς ἀμμηχαναίαις, ὑπέπρησαν,
καὶ συγκαταφλέγονται. Ἰουδαίων μὲν ἔν ἀνηρεθήσαν μυριοί
καὶ δισχίλιοι. Ῥωμαίων δὲ ὀλίγοι μὲν πάνυ νεκροί, τραυμα-
τία δ' ἐγένοντο πλείους.

ς'. Οὐδὲν δ' ἔτι ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς καθήφατο
τῷ ἔθνει, ὥς τὸ τέως ἀόρατον ἅγιον ἐκκαλυφθῆν ὑπὸ
τῶν ἀλλοφύλων. παρελθὼν γὰρ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ
Πομπήιος εἰς τὸν ναόν, ἔνθα μόνῳ θεμιτὸν ἦν παρεῖναι τῷ
ἀρχιερεῖ, τὰ ἔνδον ἐθεάσατο, λυχνίαν τε καὶ λύχνους, καὶ
τράπεζαν, καὶ σπονδεῖα, καὶ θημιατήρια, ὀλόχευσα πάν-
τα, πλῆθος τε ἀρωμάτων σεσωρευμένων, καὶ τῶν ἱερῶν χρη-
μάτων εἰς τάλαντα διχίλια. ἄτε δὲ τῶν, ἔτ' ἄλλῃ τι-
νὸς τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἤψατο. ἀλλὰ καὶ μετὰ μίαν τῆς
ἀλώσεως ἡμέραν, καθάραι τε τὸ ἱερὸν τοῖς νεωκόροις ἐκέ-
λευσε, καὶ τὰς ἐξ ἔθνους ἐπιτελεῖν θυσίας, αὐτοὶ δὲ ἀπο-
δείξας τὸν Τερκανὸν ἀρχιερεῖα, τὰ τε ἄλλα προθυμότερον
ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιουρκίᾳ παρασχόντα, καὶ διότι τὸ κατὰ
τὴν χώραν πλῆθος ἀπέστησεν Ἀριστοβύλῃ συμπολεμῆν ὡρ-
μημένον. ἐκ τῆς, ὅπερ ἦν προσῆκον ἀγαθῷ στρατηγῷ, τὸν
λαὸν εὐνοία πλέον, ἢ δέει, προσηγάγετο. ἐν δὲ τοῖς αἰχμα-
λώτοις ἐλήφθη καὶ ὁ Ἀριστοβύλης πενθέρους, ὁ δ' αὐτὸς καὶ

obsidionis mense tertio, cum vix vnam de turribus deiecissent, in fanum irruptum est. Primus autem murum transilire ausus est Faustus Cornelius, Syllae filius, et post eum centuriones duo, Furius et Fabius. Singulos autem sequebatur sua militum cohors, et Iudaeos undique conclusos occidebant, alios quidem ad fanum confugientes, alios vero paulisper resistentes.

5. Tum multi sacerdotum, cum hostes strictis gladiis iruentes viderent, intrepide in sacris peragendis manserunt; et, dum libarent thusque adolerent, mactabantur, suae etiam saluti praeferentes religionem erga Deum. Plurimi autem e gentilibus suis partis aduersae intererant, et innumeri sese per praecipitia deiciebant; nonnullique, ex difficultatibus in insaniam acli, quae circa murum erant, succenderunt, ipsique combusti sunt. Atque Iudaeorum quidem ad duodecim millia occubuerunt, Romanorum vero perpauci, aliquamini multi tamen sauciati erant.

6. Nihil autem gravius in illa clade Iudaeorum genti accidit, quam quod locus sanctus, antea oculis inaccessus, ab alienigenis patefactus esset. Pompeius quippe, cum iis, quos secum habuit, templum ingressus, quo soli pontifici penetrare fas est, quae intus erant, candelabrum cum lychnis, et mensam, et vasa libatoria, et thuribula, ex auro omnia, spectavit, et multitudinem aromatum conglomerum, et sacram pecuniam ad duo millia talentorum. neque tamen ista vel aliud quicquam de sacra suppellectile attigit; sed et fanum, postridie quam captum esset, purgare iussit aedituis, et sacra solennia celebrare, cum Hircanum iterum pontificem declarasset, quod praeter alia semet in obsidione promissimum praestitisset, quodque magnam regionis incolarum multitudinem ad defectionem ab Aristobulo perpulisset, cum vna militatum ire properarent. Qua re fiebat, vt, sicuti bonum imperatorem deceret, populum beneuolentia potius, quam timore, sibi conciliarit. Comprehensus autem est inter captiuos etiam Ari-

Θεῖος αὐτῶ. καὶ τὲς μὲν αἰτιωτάτης τῇ πολέμῃ πελίστη καλᾶζει. Φαῦστον δὲ, καὶ τὲς μετ' αὐτῇ γενναίως ἀγωνισαμένους, λαμπροῖς ἀριστείοις δωρησάμενος, τῇ τε χώρᾳ καὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπιτάττει Φόρον.

ζ'. Αἰχμολόμενος δὲ τῇ ἔθνους καὶ τὰς ἐν Κοίλῃ Συρία πόλεις, ὅσας εἶλεν, ὑπέταξε τῷ κατ' ἐκείνο καιρῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ κατατεταγμένῳ, καὶ τοῖς ἰδίοις ὅροις περιέκλεισεν. ἀνακτίζει δὲ καὶ Γάδαρα, ὑπὸ Ἰσθαίων κατεστραμμένην, Γαδαρίτη τινὶ τῶν ἰδίων ἀπελευθέρων Δημητρίῳ χαρίζομενος. ἤλευθέρωσε δ' ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰς ἐν τῇ μεσογείῳ πόλεις, ὅσας μὴ Φθάσαντες κατέσκαψαν, Ἰππον, Σκυθόπολιν τε καὶ Πέλλαν, καὶ Σαμάρειαν, καὶ Μάρισσαν, πρὸς αἷς Ἀζωτον, καὶ Ἰάμνεια, καὶ Ἀρέθσαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς παραλίης. Γάζαν, Ἰόππην, Δῶρα, καὶ τὴν πάλαι μὲν Στράτωνος πύργον καλεσμένην, ὕστερον δὲ μετακτιθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου βασιλέως λαμπροτάτοις κατασκευάσμασι, καὶ μετονομαθεῖσαν Καισάρειαν. ὥς πάσας τοῖς γνησίοις ἀποδὲς πολίταις, κατέταξεν εἰς τὴν Συριακὴν ἐπαρχίαν. παραδὲς δὲ ταύτην τε καὶ τὴν Ἰσθαίαν καὶ τὰ μέχρις Αἰγύπτου καὶ Εὐφράτης Σκαύρω διέπειν, καὶ δύο τῶν ταγμάτων, αὐτὸς διὰ Κιλικίας εἰς Ῥώμην ἠπέμπετο, τὸν Λεϊσόβηλον ἄγων μετὰ τῆς νεᾶς αἰχμάλωτον. δύο δ' ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, καὶ δύο υἱεῖς. ὧν ὁ ἕτερος μὲν, Ἀλέξανδρος, ἐκ τῆς οὐδ' διαδιδράσκει, σὺν δὲ ταῖς ἀδελφαῖς ὁ νεώτερος Ἀντίγονος εἰς Ῥώμην ἐκομίζετο.

floruli focer, qui et ipse ei patruus. Et illos quidem, qui maxime belli auctores exsisterant, securi percussit: Fausto vero iisque, qui una cum eo fortiter pugnaverant, praeclara praemia persoluit, regionique et Hierosolymis tributum imperat.

7. Cum autem genti abstulisset etiam quas in Coele-syria ceperant ciuitates, illi, qui tunc temporis constitu-tus erat Romanorum legatus, eam subiecit, intraque suos fines conclusit. Instaurauit autem, in gratiam cuiusdam e libertis suis Demetrii Gadarensis, etiam Gadara, a Iudaeis paulo ante euerfa. Mediterraneas praeterea ciuitates ab eorum imperio liberauit, quotquot iam ante non exsciderant, Hippum, Scythopolinque et Pellam, et Samariam, et Marissam, itemque Azotum, et Iamniam, et Arethusam; similiter et maritimas, Gazam, Ioppen, Dora, et quae olim quidem Stratonis turris vocabatur, postea vero, alium in modum splendide et magnifice ab Herode rege aedificata, mutato nomine Caesarea appel-lata est. quas omnes, ciuibus indigenis redditas, prouin-ciae Syriae attribuit. Cum autem et istam et Iudaeam, et cuncta ad Aegyptum usque et Euphratem Scauro, qui eas regeret, tradidisset, cum duabus legionibus ipse via Ciliciae Romam contendebat, captiuum ducens Aristobu-lum cum sua prole. Erant autem ei filiae duae, toti-demque filii: quorum alter quidem Alexander, dum iter facerent, aufugit; iunior vero Antigonus cum suis sororibus Romam deportabatur.

ΚΕΦ. η'.

Αλέξανδρος ὁ Αριστοβύλης, ἀποδράς Πομπηίου, πολεμῶν Τεκανῶ, ὑπὸ δὲ Γαβινίου ἡττηθεὶς τὰ Φερίαια αὐτῶ παραδίδωσιν. ἔπειτα Αριστοβύλος ἀποδράς ἐκ Ρώμης στρατιὰν ἀθροίζει, καὶ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων νικηθεὶς εἰς Ρώμην ἀνάγεται. ἐπὶ καὶ ἄλλα τινα περὶ Γαβινίου καὶ Κράσσου καὶ Κασσίου.

ΚΑΙ Ν ΤῆΤΩ Σκαῦρος, εἰς τὴν Αραβίαν ἐμβαλὼν, τῆς μὲν Πέτρας εἰργετο ταῖς δυσχωρίαις· ἐπόρθει δὲ τὰ περὶ Πέλλαν, καὶν τῆΤΩ κακοπαθῶν. ἐλίμωτε γὰρ ἡ στρατιὰ, καὶ πρὸς τῆΤΟ Τεκανὸς ἐπεβοήθει δι' Ἀντίπατρον τὰπιτήδεια πέμπων, ὃν καὶ καθήσσι Σκαῦρος ὄντα συνήθη πρὸς Αἰόταν, ὅπως ἐπὶ χερίμασι διαλύσαιο τὸν πόλεμον. πείθεται δ' ὁ Αραβὶς τριακόσια δῶναι τάλαντα, καὶ πὶ τῆΤΟΙΣ Σκαῦρος ἐξῆγε τῆς Αραβίας δύναμιν.

Β. Ο δ' ἀποδράς τῶν Αριστοβύλης παίδων Πομπηίου Αλέξανδρος, χρόνῳ συναγαγὼν χεῖρα συκὴν, βαρὺς ἦν Τεκανῶ, καὶ τὴν Ἰουδαίαν κατέτρεχεν. ἰδοκεῖ δ' αὖν ταχέως καταλῦσαι αὐτόν, ὅς γε ἤδη καὶ τὸ καταρρίφθην ὑπὸ Πομπηίου τείχος ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνακτίζειν ἐθάρρει προσελθὼν, εἰ μὴ Γαβίνιος εἰς Συρίαν πεμφθεὶς Σκαῦρῳ διάδοχος, τὰ τε ἄλλα γενναῖον ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἐν πολλοῖς, καὶ ἐπ' Αλέξανδρον ὤρμησεν. ὁ δὲ δέσας πρὸς τὴν ἐφοδὸν δύναμίν τε πλείω συνέλεγεν, ὡς γενέσθαι μυρίας μὲν ὀπλίτας, χιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ἵππεῖς, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Αλεξάνδρειόν τε καὶ Τεκάνιον, καὶ Μαχαιρῶντα πρὸς τοῖς Αραβίοις ὄρεσι.

Γ. Γαβίνιος δὲ μετὰ μέρος τῆς στρατιᾶς Μάρκον Αντώνιον προπέμψας, αὐτὸς εἶπετο τὴν ὅλην ἔχων δύναμιν. οἱ δὲ περὶ Ἀντίπατρον ἐπίλεκτοι, καὶ τὸ ἄλλο τάγμα τῶν Ἰουδαίων, ὧν Μάλιχος ἤρχε καὶ Πειθόλαος, συμμίζαντες τοῖς περὶ Μάρκον Αντώνιον ἡγεμόσιν, ὑπήντων Αλεξάνδρῳ. καὶ μετ' ἃ πολὺ παρῆν ἅμα τῇ Φάλαγγι Γαβίνιος. ἐναιμέ-

CAP. VIII.

Alexander Aristobuli filius, qui Pompeium fugerat, bellum mouet Hyrcano, et a Gabinio victus castella ei tradit: dein Aristobulus, Roma elapsus, exercitum colligit, et a Romanis victus Romam perducitur. Ad haec et alia quaedam de Gabinio et Crasso et Cassio.

Interea Scaurus, in Arabiam ingressus, Petram quidem ne accederet locorum difficultate prohibetur: quae vero circa Pellamerant, omnia depopulabatur; hoc tamen facto malis conflictatur. Nam exercitus fame laborabat: atque ad eam leuandam conferebat Hyrcanus, per Antipatrum mittens victui necessaria; quem etiam ad Aretam, quasi ei familiarem, delegat Scaurus, ut pecunia ille pacem ab ipso redimeret. Atque persuasum est Arabi, ut trecenta daret talenta: et his conditionibus Scaurus ex Arabia exercitum educebat.

2. Alexander autem, qui vnus ex Aristobuli liberis et Pompeii manibus elapsus est, progressu temporis magno exercitu coacto, infestus erat Hyrcano, et Iudaeam incursabat; et celeriter eum deturbaturus esse videbatur, qui et iam Hierosolyma accedens deiectum a Pompeio murum insilaurare audebat, nisi Gabinus, Scauri successor missus in Syriam, tum in multis aliis rebus praeclare se fortiterque gessisset, tum in Alexandrum expeditionem secisset. Huius autem aduentu ille perterritus, militum etiam numerum ita augebat, ut facti essent decies mille pedites, et mille quingenti equites; et loca opportuna muris inuniebat, Alexandriumque et Hyrcanium, et Machaerunta apud montes Arabiae.

3. Atqui Gabinus, Antonio cum parte copiarum praemisso, ipse cum toto exercitu sequebatur. Delecti autem Antipatri comites, aliaeque Iudaeorum manus, quibus praerant Malichus et Pitholaus, cum sese Marci Antonii ducibus iunxissent, obuiam ibant Alexandro; et non multo post vna cum graui armatura aderat Gabinus. Verum

νην δὲ τὴν τῶν πολεμίων δυνάμιν ἔχ' ὑπομένας Ἀλέξανδρος ἀνεχώρει, καὶ πλησίον ἤδη Ἱεροσολύμων γενόμενος ἀναγκάζεται συμβαλεῖν, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἑξαχιλίους ἀποβαλὼν, ὧν τρισχίλιοι μὲν ἔπεσον, τρισχίλιοι δὲ ἐζωγρήθησαν, Φεύγει σὺν τοῖς καταλειφθεῖσιν εἰς Ἀλεξάνδρειον.

δ'. Γαβίνιος δὲ πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐλθὼν, ἐπειδὴ πολλὰς εὐρην ἐσρατοπεδευμένους, ἐπειρᾶτο συγγνώμης ὑποσχέσει περὶ τῶν ἡμαρτημένων, πρὸ μάχης αὐτὸς προσαγαγέσθαι. μηδὲν δὲ μέτριον Φρονόντων ἀποκτείνας πολλὰς, τὰς λοιπὰς κατέκλεισεν εἰς τὸ ἔρυμα. κατὰ ταύτην ἀριστεύει τὴν μάχην ὁ ἡγεμὼν Μάρκος Ἀντώνιος, πανταχῶ μὲν γενναῖος Φανείς, ὁδὰμ δ' ἔτως. Γαβίνιος δὲ, τὰς ἐξαίρησοντας τὸ Φερίον καταλιπὼν, αὐτὸς ἀπῆε, τὰς μὲν ἀπορρήτους πόλεις καθιστάμενος, τὰς δὲ κατεστραμμένας ἀνακτίζων. συνεπολιόθησαν γὰρ, τὰ τε κελύσαντος, Σκυθόπολις τε καὶ Σαμαρεία, καὶ Ἀνθηδών, καὶ Ἀπολλωνία, καὶ Ἰάμνεια, καὶ Ραφία, καὶ Μάρισσα, καὶ Ἀδῶρεος, καὶ Γάμαλα, καὶ Ἀζωτος, ἅλλαι τε πολλά, τῶν οἰκητόρων ἀσμένως ἐφ' ἑκάστην συνθεόντων.

ε'. Μετὰ δὲ τὴν τῶν ἐπιμέλειαν ἐπανελθὼν πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον, ἐπέβρωσε τὴν πολιτείαν. ὥστε Ἀλέξανδρος, ἀπογνὼς περὶ τῶν ὅλων, ἐπικηρυκεύεται πρὸς αὐτόν, συγγνωδῆναί τε τῶν ἡμαρτημένων δεόμενος, καὶ τὰ συμμένοντα Φερίαι παραδίδας, Τεκάνιον καὶ Μαχαιεῖντα. αὐτὸς δὲ καὶ τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐνεχείρισεν. ἅπαντα Γαβίνιος, ἐναγῆσης τῆς Ἀλεξάνδρου μητρός, κατέσκαψεν, ὥς μὴ πάλιν ὁρμητήριον γένοιτο δευτέρῳ πολέμῳ. παρῆν δὲ, μελίσσομένη τὸν Γαβίνιον, κατὰ δέος τῶν ἐπὶ τῆς Ρώμης αἰχμαλώτων, τῇ τε ἀνδρὸς καὶ τῶν ἄλλων τέκνων. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Ἱεροσόλυμα Γαβίνιος Τεκανὸν καταγαγὼν, καὶ τὴν τῇ ἱερᾷ παραδὸς κηδεμονίαν αὐτῷ, καθίστησι τὴν ἄλλην πολιτείαν ἐπὶ προστασία τῶν ἀρίστων. διῆλε δὲ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς πέντε συνόδους, τὸ μὲν Ἱεροσολύμοις προσάξας, τὸ δὲ Γαδάροις, οἱ δ' ἵνα συντελῶσιν εἰς Ἀμαθῦντα, τὸ δὲ τέ-

Alexander, quod hostium copias in vnum collatas sustinere non poterat, inde discedit; cumque Hierosolymis appropinquaret, coactus est praelio decertare, acieque sex millibus amissis, quorum tria quidem millia ceciderunt, tria vero millia capta sunt, cum reliquis fugit in Alexandrium.

4. Gabinius autem ubi Alexandrium venit, cum multos pro loco castra metatos esse deprehendisset, promissa delictorum venia conabatur eos ante praelium ad se pertrahere. Cum autem illi nihil mediocriter sentirent, plerisque interfectis reliquos in castellum conclusit. In hoc praelio strenue se gessit dux Marcus Antonius, qui quidem ubique vir fortis apparuit, ita vero nusquam. Tum Gabinius, relictis qui castellum expugnarent, ipse discessit, et vires quidem non vastatas in meliorem statum redigit, subuersas vero instaurat. Itaque iussu eius habitari coeperunt Scythopolisque et Samaria, et Anthedon, et Apollonia, et Iamnia, et Raphia, itemque Marissa et Adoreus, et Gamala, et Azotus, aliaeque multae, incolis libenter admodum in eas confluentibus.

5. Postquam vero ista ita curauerat, reuersus ad Alexandrium vehementius vrgebat obsidionem: adeo ut Alexander, dissidens et desperans rebus suis omnibus, legatos ad eum mitteret, et peccatorum veniam petens, et de castellis, quae permanebant, tradens Hyrcanum et Machaerunta, quin et postea Alexandrium ei dedit. Quae omnia Gabinius funditus eruit, id suadente Alexandri matre, ne iterum sedes alterius belli fierent. Aderat autem, ut Gabinium obsequiis emolliret, viro suo caeterisque liberis Romae captiuis metuens. At post haec Gabinius, Hyrcano Hierosolyma deducto, eique sani cura mandata, reliquum reipublicae ita constituit, ut optimates rebus praecessent; omnemque Iudaeorum gentem in quinque conuentus diuisit, edixitque, ut vna pars Hierosolymis, Gadaris altera, alique ad Amathunta con-

ταρτον εις Ιεριχῶντα πεκλήρωτο, καὶ τῷ πέμπτῳ Σέπφω-
 ρις ἀπεδείχθη πόλις τῆς Γαλιλαίας. ἀσμένως δὲ τῆς ἐξ
 ἐνὸς ἐπικρατείας ἐλευθερωθέντες, τὸ λοιπὸν ἀριστοκρατεία
 διωκῶντο.

ε'. Μετ' ἃ πολὺ γε μὴν αὐτοῖς ἀρχὴ γίνεται Θορύβων
 Αριζόβηλος, ἀποδράς ἐκ Ρώμης, ὃς αὐτῶις πολλὰς Ἰουδαίων
 ἐπισυνίση, τὰς μὲν ἐπιθυμῶντας μεταβολῆς, τὰς δ' ἀγα-
 πῶντας αὐτὸν πάλαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταλαβόμενος
 τὸ Αλεξάνδρειον, ἀνατεχίζεν ἐπιεράτο. ὡς δὲ Γαβίνιος
 ὑπὸ Σισέννα καὶ Αντωνίῳ καὶ Σερεϊλίῳ στρατιὰν ἐπεμψεν
 ἐπ' αὐτὸν, γνῆς ἀνεχώρει ἐπὶ Μαχαιρῆντος. καὶ τὸν μὲν
 ἄχρηστον ὄχλον ἀπεφορτίσατο, μόνους δ' ἐπήγετο τὰς ὥπλι-
 σμένους, ὄντας εἰς ὀκτακισιλίους, ἐν οἷς καὶ Πειθόλαος ἦν ὁ
 ἐξ Ἱεροσολύμων ὑποστράτηγος αὐτομόλησας μετὰ χιλίων.
 Ρωμαῖοι δ' ἐπηκολούθησαν, καὶ γενομένης συμβολῆς, μέχρι
 πολλῶ μὲν οἱ περὶ τῶ. Αριζόβηλον διακαρτέραν γενναίως
 ἀγωνιζόμενοι. τέλος δὲ βιασθέντες ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, πί-
 πτεσι μὲν πεντακισιλιοι, περὶ δὲ διςχιλίους ἀνέφυγον εἰς
 τινα λόφον, οἱ δὲ λοιποὶ χίλιοι σὺν Αριζοβῆλῳ, διακόψαν-
 τες τὴν Φάλαγγα τῶν Ρωμαίων, εἰς Μαχαιρῆντα συνελά-
 νονται. ἐνθα δὲ τὴν πρώτην ἐσπέραν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐρε-
 πίοις ἐναυλισάμενος, ἐν ἐλπίσι μὲν ἦν, ἄλλην συναθροίσειν
 δύναμιν, ἀνοχὴν τῷ πολέμῳ δίδοντας, καὶ τὸ Φρύγιον κα-
 κῶς ὠχύρει. προσπεσόντων δὲ Ρωμαίων, ἐπὶ δύο ἡμέρας ἀν-
 τιστῶν ὑπὲρ δύναμιν, ἀλίσκεται, καὶ μετ' Αντιγόνῃ τῷ παι-
 δὲ, ὃς ἀπὸ Ρώμης αὐτῷ συναπέδρα, δεσμώτης ἐπὶ Γαβί-
 νιον ἀνήχθη, καὶ ἀπὸ Γαβινίου πάλιν εἰς Ρώμην. τῆτον μὲν
 οὖν ἡ σύγκλητος εἰρξε, τὰ τέκνα δ' αὐτῷ διῆγεν εἰς Ἰου-
 δαίαν, Γαβινίῳ δὲ ἐπιστολῶν δηλώσαντος, τῇ Αριζοβῆλῳ
 γυναικὶ τῷτο ἀντὶ τῆς παραδόσεως τῶν ἐρυμάτων ὠμολο-
 γηκέναι.

ζ'. Γαβινίῳ δ' ἐπὶ Πάριδος ὠρημένῳ στρατεύειν γίνε-
 ται Πτολεμαῖος ἐμπόδιον. ὃν, ὑποστρέψας ἀπ' Εὐφράτη,
 κατήγεν εἰς Αἴγυπτον, ἐπιτηδείους εἰς ἅπαντα χρώμενος

venirent, quarta vero pars Hierichunta sortita est, quin-
taeque Sepphoris Galilaeae ciuitas assignata est. Atque
ita libenter vnius dominatione liberati in posterum ab
optimatibus regebantur.

6. Caeterum non multo post illis nouos tumultus
creat Aristobulus, Roma elapsus, qui multos Iudaeo-
rum rursus coëgit, partim quidem qui mutationis cupidi
erant, partim vero, qui illum olim dilexerant. Et pri-
mum quidem Alexandrio occupato, id reficere tentabat.
vbi autem Gabinius aduersus eum misit exercitum, duci-
bus Sisenna et Antonio et Seruilio, ea re cognita in Ma-
chaerunta concedit: et turbam quidem inutilem illic ex-
cussit, solos vero armatos secum ducebat, ad octo fere
millia, in quibus et Pitholaus erat, qui Hierosolymis
legatus cum mille hominibus ad eum perfugit. Ro-
mani autem sequebantur, commissoque praelio, ali-
quamdiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perse-
verabat: at tandem vi Romanorum subacti ad quinque
millia ceciderunt, et duo circiter millia in tumultum
quendam confugerunt; mille vero reliqui cum Ari-
stobulo, perrupta Romanorum acie, in Machaerunta
se recipere coacti sunt; vbi rex, cum in ruinis prima
vespera tetendisset, fore sperabat, vt alias copias, ces-
sante aliquantisper bello, contraheret; et castellum
male muniebat. Impressionem vero facientibus Ro-
manis, cum duos dies supra vires restitisset, captus
est, et cum Antigono filio, qui simul Roma profu-
gerat, vinctus ad Gabinium adductus est, iterumque
Romam a Gabinio mittitur. Et hunc quidem senatus
in carcerem inclusit, eius vero liberos in Iudaeam trans-
mittebat, propterea quod Gabinius literis significarit, id
se Aristobuli coniugi pro traditione castellorum sponpon-
disse.

7. Gabinio autem, cum bellum Parthis inferre
properaret, impedimento erat Ptolemæus; quem re-
uerlus ab Euphrate, in Aegyptum reducebat, Hyrcæ-

κατὰ τὴν στρατιὰν Τερκανῶ καὶ Ἀντιπάτρω. καὶ γὰρ χεῖ-
 ματα, καὶ ὄπλα, καὶ σῖτον, καὶ ἐπικέρως ὁ Ἀντίπατρος
 προσῆγε. καὶ τὰς ταύτη Ἰσδαίως, Φερεῦντας τὰς κατὰ
 τὸ Πηλῆσιον ἐμβολὰς, παρῆασα Γαβίνιον ἔπεισε. τῆς δ'
 ἄλλης Συρίας πρὸς τὸν Γαβίνιον χωρισμὸν κινήσεως, καὶ
 Ἰσδαίως πάλιν ἀπέστησεν Ἀλεξάνδρος ὁ Αἰριοβέρων. με-
 γίστην ἂν συγκροτήσας δύναμιν, ὤρμητο πάντα τὰς κα-
 τὰ τὴν χώραν Ρωμαίους ἀνελεῖν. πρὸς δὲ Γαβίνιος δέισας,
 ἥδη δὲ παρῆν ἀπ' Αἰγύπτου τοῖς τῇδε Θορύβοις ἠπερυγμένος,
 ἐπὶ τινὰς μὲν τῶν ἀφ' ἐξωτῶν Ἀντίπατρον προπέμψας μετέ-
 πεισε. συνέμνον δὲ Ἀλεξάνδρῳ τρεῖς μυριάδες, κἀκείνος
 ὤρμητο πολεμῆν. ἕτως ἔκεισι πρὸς μάχην. ὑπὸντων δ' οἱ
 Ἰσδαῖοι, καὶ συμβαλόντων περὶ τὸ Ἰταβύριον ὄρος, μύριοι
 μὲν ἀναιρῶνται, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐσκεδάσθη Φυγῇ.
 καὶ Γαβίνιος, ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, πρὸς τὸ Ἀντιπάτρου
 βέλημα κατεστήσατο τὴν πολιτείαν. ἔνθεν ὀρμήσας, Να-
 βαταίων τε μάχῃ κρατεῖ, καὶ Μιθραδάτην καὶ Ορσαννὴν
 Φυγόντας ἐκ Πάρθων κεύφα μὲν ἀπέπειμψε, παρὰ δὲ
 τοῖς στρατιώταις ἔλεγεν ἀποδράναι.

η'. Κανὶ τέτῳ Κεῶστος αὐτῷ διάδοχος ἐλθὼν παρα-
 λαμβάνει Συρίαν. ἕτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους στρατιάν, τὸν
 νεῖ ἄλλον τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ναῦ χρυσὸν πάντα περιείλε,
 καὶ τὰ δις χίλια τάλαντα ἤρην, ὃν ἀπέσχετο Πομπήιος.
 διαβὰς δὲ τὸν Εὐφράτην, αὐτὸς τε ἀπώλετο, καὶ ὁ στρα-
 τὸς αὐτοῦ. περὶ ὧν ἔτι νῦν καιρὸς λέγειν.

θ'. Πάρθους δὲ, μετὰ τὸν Κεῶστον ἐπιδιαβαίνειν εἰς
 Συρίαν ὤρμημένους, ἀνέκοπτε Κάσσιοι, εἰς τὴν ἐπαρχίαν
 διαφυγόν. περιποιησάμενος δ' αὐτὴν ἐπὶ Ἰσδαίαν ἠπέεγε-
 το. καὶ Ταρχαίας μὲν ἐλὼν, εἰς τρισμυρίας Ἰσδαίων ἀν-
 δραποδίζετα. κτείνει δὲ καὶ Πειθόλαον, τὸς Αἰριοβέρων
 τασιασὰς ἐπισυνισάντα. τῷ Φόνῃ δὲ ἦν σύμβουλος Ἀντί-
 πατρος. τέτῳ γήμαντι γυναῖκα τῶν ἐπισήμων ἐξ Ἀραβίας,
 Κύπρον τῆνομα, τέσσαρες μὲν υἱεῖς γίνονται, Φασάηλος,
 καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοῦς Ηερώδης, πρὸς οἷς Ἰωσήπος καὶ Φε-

no et Antipatro vsus ad necessaria omnia in expeditionem suppeditanda; nam et pecunias et arma et frumentum et auxilia ad eum adducebat Antipater: et Iudaeis in ea parte, qui custodes erant adituum iuxta Pelusium, transmittere Gabinium persuasit. Cum autem alia Syria ad discessum Gabinii commota esset, Iudaeos etiam iterum ad defectionem impulit Alexander Aristobuli filius, maximisque conflatis copiis, omnes in ea regione Romanos perimendi impetum cepit. Quam rem Gabinus veritus (iam enim ex Ægypto redierat eo turbis illis impulsus) ad quosdam e defectoribus praemisso Antipatro, in contrariam sententiam eos adduxit. Verum cum Alexandro manserunt triginta Iudaeorum millia; et ille bellandi desiderio tenebatur: adeoque ad pugnam egreditur. atque hostibus obviam ibant Iudaei, et apud montem Itabyrium congressi ad decem quidem millia sternuntur: caetera vero multitudine fuga dissipata erat. Et Gabinus, Hierosolyma profectus, ex Antipatri sententia rerum statum ordinavit. Hinc digressus et Nabataeos praelio superat, et Mithradatem et Orfanem Parthorum perfugas clam quidem dimittit, militibus vero dicebat, quod aufugerint.

8. Interea Crassus, qui venerat, ut ei succederet, Syriam regendam suscipit. Ille in Parthicam expeditionem et omne aliud aurum in templo Hierosolymitano abstulit, et duo millia talentorum, a quibus abstinuit Pompeius. Euphratem vero cum traiecisset, et ipse periit et exercitus eius. de quibus nunc non est narrandi tempus.

9. Post Crassum autem Parthos, in Syriam transgredi properantes, inhibuit Cassius, qui in istam provinciam se fuga receperat. Ea autem occupata, in Iudaeam festinabat. Cumque Tarichaeas quidem cepisset, Iudaeorum triginta circiter millia in servitium abducit. Quin et Pitholaum interficit, seditionis cum Aristobulo participes colligentem: necis vero eius suator erat Antipater. Huic autem, qui uxorem duxerat ex nobili quadam Arabiae familia, nomine Cypron, quatuor nascuntur liberi, Phasaelus, et Herodes, qui postea rex erat, et praeter hos

ρώρας, Σαλώμη δὲ θυγάτηρ. ἐξοικνύμενος δὲ τὰς παττα-
χῆ δυνατὲς Φιλίας τε καὶ Ξενίας, μάλιστα προσηγάγιστο
τὸν Ἀραβῶν βασιλεῦσα διὰ τὴν ἐπιγαμίαν. κάπηδὴ τὸν
πρὸς Ἀρισόββλον ἀνείλετο πόλεμον, ἐκείνῳ παρακαταθή-
κην ἔπεμψε τὰ τέκνα. Κάσσιος δὲ, κατὰ συνθήκας ἡσυ-
χάζειν Ἀλέξανδρον ἀναγκάσας, ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ὑπέστρε-
ψε, Πάρθους διαβαίνειν ἀνείεζων. περὶ ὧν ἐν ἑτέροις ἐρῶμεν.

ΚΕΦ. 9.

Ἀρισόββλος ὑπὸ τῶν Πομπηΐδ Φίλων ἀναιρεῖται, καὶ ὁ υἱὸς
αὐτῷ Ἀλέξανδρος ὑπὸ Σκηπίωνος. Ἀντίπατρος μετὰ
Πομπηΐν τελευταίην θεραπεύει Καίσαρα, καὶ συμμα-
χῶν Μιθραδάτῃ ἐν πολέμῳ ἀριστεύει.

Καίσαρ δὲ, Πομπηΐς καὶ τῆς συγκλήτης Φυγόντων ὑπὲρ
τὸν Ἰόνιον, Ρώμης τε καὶ τῶν ὅλων κρατήσας, ἀνίητι μὲν
τῶν δεσμῶν τὸν Ἀρισόββλον· παραδὼς δ' αὐτῷ δύο τά-
γματα, κατὰ τάχος ἔπεμψεν εἰς Συρίαν, ταύτην τε ῥαδίως
ἐλπίσας, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἰσθαίαν, δι' αὐτῆς προσάξεισθαι.
Φθάνει δὲ ὁ Φθόνος καὶ τὴν Ἀρισοββέλη προθυμίαν καὶ τὰς
Καίσαρος ἐλπίδας. Φαρμάκῳ γὰρ ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τῶν τῶν
Πομπηΐδ Φρονούντων, μέχρι πολλῷ μὲν ἔδὲ ταφῆς ἐν τῇ
πατρὶά μετέιχεν· ἔκειτο δ' ἐν μέλιτι συντηγμένος ὁ νε-
κρὸς αὐτῷ, ἕως ὑπ' Ἀντωνίῳ Ἰσθαίοις ἐπέμψθη, τοῖς βασι-
λικοῖς μνημείοις ἐνταφισόμενος.

β'. Ἀναιρεῖται δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτῷ Ἀλέξανδρος πελίκῃ
ὑπὸ Σκηπίωνος ἐν Ἀντιοχείᾳ, Πομπηΐς τῇ ἐπισείλαντος,
καὶ γενομένης κατηγορίας πρὸ τῷ βήματος ὧν Ρωμαῖος
ἔβλαψε. τὰς δ' ἀδελφὰς αὐτῷ Πτολεμαῖος ὁ Μιναῖος πα-
ραλαβὼν, ὃς ἐκράτει τῆς ὑπὸ τῷ Λιβάνῳ Χαλκίδος, Φιλιπ-
πίωνα τὸν υἱὸν ἐπ' αὐτὰς εἰς Ἀσκάλωνα πέμπει. κακῆϊνος
ἀποσπᾶσας τῆς Ἀρισοββέλης γυναῖκος Ἀντίγονον, καὶ τὰς
ἀδελφὰς αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα ἀνήγαγεν. ἀλλὰ δ' ἐρωτι-
γαμῆν τὴν νεωτέραν, καὶ μετὰ ταῦθ' ὁπὸ τῷ πατρὶος δι' αὐ-

Iosephus et Pheroras et filia Salome. Cum autem omnes, qui vbiq̃ue potentes essent, sibi conciliaret amicitia et hospitalitate, potissimum affinitate deuinxit Arabum regem. Et postquam aduersus Aristobulum bellum susceperat, liberos ei, apud quem deponerentur, misit. At Cassius, cum Alexandrum pactionibus ad quiescendum adegisset, ad Euphratem reuersus est, Parthos transitu prohibiturus: de quibus alibi dicemus.

CAP. IX.

Aristobulus a Pompeii amicis occiditur et filius eius Alexander a Scipione. Antipater post Pompeii obitum in clientelam Caesaris se confert, et auxilium ferens Mithridati praeclare se gerit.

Cæsar autem, cum Pompeius et senatus trans mare Ionium fugissent, Roma rerumque summa potitus, Aristobulum vinculis soluit; traditisque ei duabus legionibus celeriter in Syriam misit, spei plenus et hanc facillime et cuncta Iudaeae proxima per illum subiici posse. Verum et promptam Aristobuli voluntatem et Caesaris spem de eo conceptam irritam reddidit inuidia. nam veneno peremptus a Pompeianis, aliquamdiu etiam sepultura in solo patrio carebat; corpusque eius melle conseruatum iacebat, donec ab Antonio missum erat Iudaeis, in patriis monumentis sepeliendum.

2. Porroque filius eius Alexander a Scipione securi-
trucidatur Antiochiae, idque iussu Pompeii, instituta et-
iam in eum accusatione pro tribunali ob ea, quibus Ro-
manos laeserat. Eius fratres ad se recepit Ptolemaeus
Mennaei filius, qui Chalcidem sub Libano imperio rege-
bat, Ascalonem ad eos misso Philippione filio suo. At-
que ille Antigonom ab Aristobuli coniuge abstractum, et
sorores eius ad patrem adducebat. Captus autem amore
iuniorem in vxorem duxit, et postea a patre propter ipsam

τὴν κτείνεται· γαμῆ γάρ Πτολεμαῖος τὴν Ἀλεξάνδραν, ἀνελών τὸν υἱόν, καὶ διὰ τὸν γάμον κηδεμονικώτερος ἦν αὐτὸς πρὸς τὰς αὐτῆς ἀδελφάς.

γ'. Ἀντίπατρος δὲ μετὰ τὴν Πομπηϊὰν τελευτὴν μεταβάς ἐθεράπευε Καίσαρα· καὶ περὶ ἧτες Μιθραδάτης ὁ Περγαμηνὸς, μεθ' ἧς ἦγεν ἐπ' Αἴγυπτον δυνάμεως, εἰσγόμενος τῶν κατὰ τὸ Πηλῶσιον ἐμβολῶν, ἐν Ἀσκάλῳ κατέχετο, τὴς τε Ἀραβας ξένος ὣν ἔπεισεν ἐπικηρῆσαι, καὶ αὐτὸς ἦκεν ἄγων Ἰσδαίων εἰς τριχίλις ὀπλίτας. παρώρμησε δὲ καὶ τὰς ἐν Συρίᾳ δυνάμεις ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τῶν τ' ἐποίκων τῶ Λιβάνῃ Πτολεμαῖον, καὶ Ἰάμβλιχον, καὶ Πτολεμαῖον· δι' ὧς αἱ ταύτῃ πόλεις ἐτοίμως συνεφύησαντο τῇ πολέμῃ. καὶ Θαρρῶν ἡδὲ Μιθραδάτης τῇ προσγενομένη δι' Ἀντίπατρον ἰαχῇ, πρὸς τὸ Πηλῶσιον ἐξελαύνει, καλυπόμενός τε διεξελθεῖν, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. γίνεται καὶ τῇ προσβολῇ διασημώτατος Ἀντίπατρος. τὸ γὰρ καθ' αὐτὸν μέρος τῆς τείχους διαρρήξας, πρῶτος εἰσπηδήσεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

δ'. Καὶ Πηλῶσιον μὲν ἑάλω· πρὸς ὧ δ' αὐτὰς ἰόντας, εἰσγον αὖθις οἱ τὴν Ονίαν προσαγορευομένην χώραν κατέχοντες Ἰσδαῖοι Αἰγύπτιοι. τῆς δὲ Ἀντίπατρος ὁ μόνον μὴ καλύειν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ δυνάμει παρασχῆν. ὅθεν ὅδ' οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν ἔτι εἰς χεῖρας ἤλθον, ἐκίσιοι δὲ προσέθεντο Μιθραδάτῃ. κακῆνος ἡδὲ τὸ Δέλτα περιελθὼν, συνέβαλλε τοῖς λοιποῖς Αἰγυπτίοις εἰς μάχην κατὰ χώραν, ὅς Ἰσδαίων στρατόπεδον καλεῖται. κινδυνεύοντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ παρατάξει, σὺν ὅλῳ τῷ δεξιῷ κέρατι. ῥύσεται περιελθὼν Ἀντίπατρος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ποταμῆς. τῶν γὰρ καθ' αὐτὸν ἐκράτει τὸ λαῖον ἔχων κέρας. ἔπειτα προσπεσὼν τοῖς διώκσι Μιθραδάτῃ, ἀπέκτεινέ τε πολλὰς, καὶ μέχρι τοσούτης τὴς καταλειπομένης ἐδίωξεν, ὡς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἐλεῖν. ὀγδοήκοντα δὲ μόνους τῶν ἰδίων ἀπέβαλε, καὶ Μιθραδάτης ἐν τῇ τροπῇ περὶ ὀκτακοσίας. σωθεὶς δ' αὐτὸς παρ' ἐλπίδα, μάρτυς

occiditur. nam Ptolemaeus, filio interfecto, Alexandram in matrimonium accipit, et nuptiarum gratia maiori cura dignatus est eius fratres.

3. Antipater autem, post obitum Pompeii, mutatis partibus, Caesari studebat: et quia Mithradates Pergamenus, cum copiis, quas ducebat in Ægyptum, prohibitus ab aditibus iuxta Pelusium, apud Ascalonem detinebatur, et Arabibus, apud quos hospes erat, persuasit, ut suppetias ei ferrent, et ipse secum habens Iudaeorum peditem tria circiter millia subsidio profectus est. Quin et viros in Syria potentes ad auxilium suppeditandum excitauit, et ex Libani incolis Ptolemaeum et Iamblichum et Ptolemaeum: quibus factum est, ut illius regionis ciuitates alacriter belli societatem coirent. Iamque Mithradates, copiis fretus ab Antipatro adductis, Pelusium ire festinat; cumque pertransire traiectu prohiberetur, urbem obsidebat. At Antipater in hac oppugnatione gloriam insignissimam adeptus est; nam cum muri, qua is erat, partem diffregisset, primus in urbem cum suis insiluit.

4. Et Pelusium quidem captum est: eos vero ulterius euntes rursus prohibebant Ægyptii Iudaei, regionem, quae Onizae dicebatur, incolentes. Verum iis persuasit Antipater, non modo ne obstarent; sed etiam, ut copiis necessaria praeberent. Vnde factum est, ut nec ii, qui circa Memphin erant, manus conferrent, sed ultro sese traderent Mithradati. Atque ille, cum Delta circuiuisset, pugnam cum caeteris Ægyptiis commisit, in loco, qui Iudaeorum Castra appellatur: cumque in periculo esset in acie cum omni dextro cornu, Antipater, fluminis ripam circumgressus, eum liberauit. hostes enim sibi oppositos deuicit laeuum cornu tenens. Dein facto in eos impetu, qui Mithradatem persequerentur, et multos occidit et reliquos eousque fugientes egit, donec castra illorum ceperit. De suis autem octoginta tantum amisit, at Mithradates, dum fugeret, octingentos. Ille vero, praeter spem seruatus, testimonium apud Caesarem abs-

αβασκανος γίνεται πρὸς Καίσαρα τῶν Ἀντιπάτερων κατορθωμάτων.

ἰ. Ο δὲ τότε μὲν τὸν ἄνδρα, τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς ἐλπίσιν, εἰς τὰς ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνους ἐπέρρωσεν. ἐν οἷς πᾶσι παραβαλάτατος ἀγωνιστὴς γενόμενος, καὶ πολλὰ τραῦθαι, ἐφ' ὅλην σχεδὸν τὴν σῶματος, εἶχε τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς. αὐτὸς δὲ κατασησάμενος τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὡς ἐπανῆκεν εἰς Συρίαν, πολιτεία τε αὐτὸν τῇ Ῥωμαίων ἐτίμησε καὶ ἀτελεία, τῆς τε ἄλλης τιμῆς καὶ Φιλοφρονισαῶς ἔνεκεν ζηλωτὸν ἐποίησε, καὶ τὴν ἀρχιερρωσύνην δὲ δι' αὐτὸν ἐπεκυρώσεν Τερκανῶ.

ΚΕΦ. ἰ.

Ἀντίπατρον ἐπίτροπον Ἰσδαίας ἀποδείκνυσι Καίσαρ, Ἀντίπατρος δὲ Ἰεροσολύμων στρατηγὸν καθίστησι Φασάηλον, καὶ τῆς Γαλιλαίας ἑπαρχον Ηρώδην· ὃς μετ' ἑ πολὺ εἰς κρίσιν καλεῖται καὶ ἀπολύεται. Σέξτον Καίσαρα ὑπὸ Βάσσαν δολοφονηθέντα διαδέχεται Μάρκος.

ΚΑΤὰ ταυτὸ δὲ καὶ Ἀντίγονος ὁ Αἰριοβάλας, πρὸς τὸν Καίσαρα παρὼν, γίνεται παραδόξως Ἀντιπάτερῳ μείζονος προκοπῆς αἴτιος. δεόν γοῦν ἀποδύρεσθαι περὶ τῶ πατρὸς πεφαρμαχθαι δοκοῦντος ἐκ τῶν πρὸς Πομπήϊον διαφορῶν, καὶ περὶ τὰδελφῶ τὴν Σκηπίωνος ὀμότητα μέμφεσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔλεον παραμίσξαι φθονερὸν πάθος, ὃ δ' ἐπὶ τῷτοῖς Τερκανῶ καὶ Ἀντιπάτερῳ κατηγορεῖ παρελθῶν, ὡς παρανομώτατα μὲν αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν πάσης ἀπειλαύνουσιν τῆς πατρὸς γῆς, πολλὰ δ' εἰς τὸ ἔθνος αὐτοὶ διὰ κόρον ἐξυβρίζουσιν· καὶ ὅτι τὴν εἰς Αἴγυπτον συμμαχίαν ἢ ἐπ' εὐνοία αὐτῷ πέμψειαν, ἀλλὰ κατὰ δέος τῶν πάλαμ διαφορῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πομπήϊον Φιλίαν ἀποσκευαζόμενοι.

β'. Πρὸς ταῦθ' ὁ Ἀντίπατρος ἀπορρίψας τὴν ἐσθῆτα, εὐὸ πλῆθος ἐπεδείκνυε τῶν τραυμάτων, καὶ περὶ μὲν τῆς εἰς

que omni inuidia perhibet, de rebus ab Antipatro praeclare gestis.

5. Unde ille tunc quidem Antipatrum; et spe et laudibus incitatum, ad subeunda pro se pericula promptiorem reddidit. in quibus omnibus cum bellator fuerit audacissimus, et multa toto fere corpore vulnera acceperit, habebat, quibus fortitudinem suam ostentaret. Post autem cum res in Ægypto ordinasset Caesar, in Syriam reversus eum et Romana ciuitate donauit et immunitate: fecitque, et aliis honoribus eum augendo et amicissime tractando, ut ipsi inuideretur; atque eius insuper gratia pontificatum confirmauit Hyrcano.

CAP. X.

Antipatrum Iudaene procuratorem facit Caesar, et Antipater Hierosolymis praeficit Phasaëlum, et Herodi summam in Galilaea potestatem mandat; qui non multo post in iudicium vocatur et absoluitur. Sexto Caesari a Basso infidiis peremto succedit Marcus.

SUB idem autem tempus et Antigonus Aristobuli filius, cum ad Caesarem venisset, in causa erat, praeter opinionem, quod Antipater plus auctoritate valeret. nam cum oportuerit eum patris fortunam deplorare, qui veneno sublatu videbatur ob inimicitias, quae illi cum Pompeio intercesserant, et queri de Scipionis in fratrem crudelitatem, nihilque, quod inuidiam moueret, adhibere, dum misericordiam implorat, ille in medium prodiens praeterea Hyrcanum et Antipatrum accusabat, ac si ipsum quidem iniquissime cum fratribus suis omni de terra patria abegissent, multisque ipsi gentem iniuriis ex petulantia affecissent; quodque in Ægyptum auxilia ei non ex beneuolentia miserint, sed metu veterum inimicitarum, et ut amicitiam cum Pompeio institutam deprecarentur.

2. Ad haec Antipater, veste abiecta, vulnorum multitudinem palam faciebat, et de sua quidem in Caesarem

Καίσαρα εὐνοίας, ἐκ ἔφθ λόγῳ δὲ αὐτῷ, κεραιγένης γὰρ τὸ σῶμα σιωπῶντος· Αντιγόνῃ δὲ θαυμάζειν τὴν τόλμην, εἰ πολεμὶς Ῥωμαίων υἱὸς ὢν καὶ Ῥωμαίων δραπετὴς, καὶ τὸ νεωτεροποιὸς εἶναι καὶ τασσιώδης αὐτὸς πατρῶν ἔχων, παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἡγεμόνι κατηγορεῖν ἐπικεχείρηκεν ἐτέρων, καὶ πειράται τυχεῖν ἀγαθῶ τινος, δέον ἀγαπᾶν, ὅτι ζῇ, καὶ γὰρ νῦν ἐφίεσθαι πραγμάτων ἢ τοσῶτον δι' ἀπορίαν, ἀλλ' ἵνα Ἰσδαίαις διατasiaσθαι παρελθὼν, καὶ χρήσεται κατὰ τῶν δόντων ταῖς ἀφορμαῖς.

γ'. Τάτων Καίσαρ ἀκῆσας, Τρεκανὸν μὲν ἀξιώτερον τῆς ἀρχιερωσύνης ἀπεφῆνατο, Αντιπάτρω δὲ δυναστείας αἵρεσιν ἔδωκεν. ὁ δ' ἐπὶ τῷ τιμήσαντι τὸ μέτρον τῆς τιμῆς θέμενος, πάσης ἐπίτροπος Ἰσδαίας ἀποδείκνυται, καὶ προσεπιτυγχάνει τὰ τεῖχη τῆς πατρίδος ἀνακτίσαι κατεστραμμένα. τὰς μὲν δὴ τιμὰς ταύτας Καίσαρ ἀπέστειλεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ χαλαχθῆναι, τῆς τε αὐτῆς δικαιοσύνης σημείον, καὶ τῆς τῆ ἀνδρὸς ἀρετῆς ἐσόμενον.

δ'. Αντίπατρος δὲ, Καίσαρα προπέμψας ἐκ τῆς Συρίας, εἰς Ἰσδαίαν ὑπέστρεψε. καὶ πρῶτον μὲν τὸ τεῖχος ἀνεδείματο τῆς πατρίδος ὑπὸ Πομπηίου κατεστραμμένον, καὶ τὰς ἀνὰ τὴν χώραν θορύβους ἐπιὼν κατέστειλεν, ἀπειλητῆς ἅμα καὶ σύμβουλος ὢν ἐκάστοις, ὅτι τὰ μὲν Τρεκανῶ φρονήτες ἐν ὄλβῳ καὶ κατ' ἡσυχίαν βιάσσονται, τῶν τε ἰδίων κτημάτων καὶ κοινῆς εἰρήνης ἀπολαύουσιν· εἰ δὲ πείθονται ταῖς ψυχραῖς ἐλπίσι τῶν νεωτερίζειν ἐπὶ κέρδεσιν οἰκείοις ἐθελόντων, αὐτὸν τε πειράσασιν ἀντὶ κηδεμόνος δισπότην, καὶ Τρεκανὸν ἀντὶ βασιλείας τύραννον, Ῥωμαῖος γε μὴν καὶ Καίσαρα πολεμὶς ἀνθ' ἡγεμόνων καὶ φίλων. ἢ γὰρ ἀνέξεσθαι μετακινέμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὃν αὐτοὶ κατέστησαν. ἅμα δὲ ταῦτα λέγων δι' ἑαυτὴν καθίστατο τὴν χώραν ὀργῶν τὸν Τρεκανὸν νεοτῇ τε καὶ βασιλείας ἀτονώτερον. Φασάηλον μὲν δὴ, τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, Ἱεροσολύμων καὶ τῶν πέριξ στρατηγὸν καθίστησι· τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην, ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἔτειλεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κομιδῇ ἰέναι.

benevolentia, non opus esse sibi dicebat verba facere, nam corpus etiam se tacente clamare: Antigoni vero audaciam mirari, qui, cum hostis Romanorum sit filius et fugitiui Romanorum, et nouarum rerum studiosus seditiosusque patrem imitetur, apud Romanorum praesidem contra alios accusationem instituerit, et emolumenti aliquid comparare studeat, cum isto contentus esse deberet, quod viuat. nam et nunc non propter inopiam rebus interesse adeo desiderare, sed ut inter Iudaeos seditionem concitet, et facultatibus suis contra largiores earum utatur.

3. Cum ista Caesar audisset, Hyrcanum quidem pontificatu digniorem esse pronunciauit, Antipatro autem potestatis, quam vellet, optionem dedit. Ille vero, honoris modum et mensuram dantis arbitrio permittens, totius Iudaeae procurator declaratus est, et praeter hoc impetravit, ut subuersa patriae moenia instaurare sibi daretur. Et hos quidem honores Caesar misit tabulis incidendos in Capitolio, in perpetuum suaeque iustitiae et Antipatri virtutis monumentum.

4. Antipater vero, deducto a Syria Caesare, in Iudaeam reuersus est. et primum quidem patriae muros a Pompeio dirutos refecit, et regionem obiens tumultus, qui in ea erant, compescebat, partim minando, partim singulis consulendo, admonens eos, fore, si ab Hyrcano starent, ut feliciter et quiete vitam agerent, suisque bonis et pace communi fruenter; sin vero spe vana ab iis ducerentur, qui priuati quaestus gratia res nouas moliri student, ipsum experturi sint pro curatore dominum, et Hyrcanum pro rege tyrannum, itemque Romanos et Caesarem pro ducebibus et amicis hostes acerbos. non enim passuros cum ab imperio summoueri, quem constituissent ipsum. Atque simul ac ista diceret, res regionis solus ordinauit, quod Hyrcanum et seignio remissio videret, quam regnum posceret. Et Phasaëlum quidem, filiorum natu maximum, Hierosolymorum agrique finitimi praefectum constituit: Herodem vero, illi aetate proximum, cum pari potestate misit in Galilaeam, adolescentulum admodum.

ε'. Ο δὲ, ὃν φύσει δραστήριος, ὕλην εὐθέως εὗρεσκε τῷ Φρονήματι. καταλαβὼν οὖν Εἰσελὼν τὸν ἀρχιληστὴν, τὰ προσελθὼν τῇ Συρίᾳ κατατρέχοντα μετὰ μεγίστῃ εἴφῃ, αὐτὸν τε συλλαβὼν ἀποκτείνει, καὶ πολλὰς τῶν ληστῶν. ὃ δὴ μάλιστα τοῖς Σύροις κατὰρθεσκε κεχαρισμένον. ὑμνεῖτο γοῦν ἀνά τε τὰς κώμας καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ηρώδης, ὡς εἰς εἰρήνην αὐτοῖς παρὼν, καὶ τὰς κτήσεις ἀνασσεσσωκώς. γίνεται δ' ἐκ τούτου καὶ Σέξτω Καίσαρι γνωρίμος, ὅντι συγγενεῖ τῷ μεγάλῳ Καίσαρος, καὶ διοικῶντι τὴν Συρίαν. πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν εὐδοκίμῳ καὶ Φασάηλος ἐφιλοτιμεῖτο τὴν ἀγαθὴν εἶναι, τὰς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐνεκτέρας καθι-
στάμενος. καὶ δι' αὐτῶ μὲν ἔχων τὴν πόλιν, μηδὲν δ' ἀπει-
ροκάλως εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐξυβρίζων. ἔνθεν Ἀντιπάτριω δι-
ραπείᾳ τε ἦν ἐκ τῷ ἔθνει βασιλική, καὶ τιμαὶ παρὰ πάν-
των ὡς δεσπότη τῶν ὅλων. ἔ μὲν αὐτὸς τῆς πρὸς Τρεκαῖον
εὐνοίας ἢ πίστεως τί μετεκίνησεν.

ς'. Ἀμήχανον δ' ἐν εὐπραγίαις φθόρον διαφυγεῖν. Τρεκαῖος γὰρ ἦδη μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχῇ πρὸς τὸ κλέος τῶν νεανίσκων ἐδάκνυτο, μάλιστα δ' ἐλύπει τὰ Ηρώδης κατορθώματα. καὶ κήρυκες ἐπάλληλοι τῆς καθ' ἑκάστον εὐδοξίας προτρέχοντες, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις βασκανῶν ἠρέθιζον, οἷς ἢ τὸ τῶν παίδων ἢ τὸ Ἀντιπάτριω σωφρονικὸν προσίστατο, λέγοντες, ὡς Ἀντιπάτριω καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ παραχωρήσας τῶν πραγμάτων, καθέζεο τῆνομα μόνον βασιλέως ἔχων ἔρημεν ἐξουσίας. καὶ μέλει πᾶν πλανηθήσεται καθ' ἑαυτῷ βασιλεὺς ἐπιτρέφων; εἰ δὲ γὰρ, εἰρωνεύεσθαι τὴν ἐπιτροπὴν αὐτῆς ἐτι, Φανερεὺς δ' εἶ-
ναι δεσπότης παρωσαμένους ἐκείνους. εἴ γε μήτε ἐντολὰς δόντος, μήτε ἐπιστείλαντος αὐτῷ, τοσούτους παρὰ τὸν Ἰουδαίων νόμον ἀνῆρκεν Ηρώδης. ὃν, εἰ μὴ βασιλεὺς ἐστίν, ἀλλ' ἐτι ιδιώτης, δεῖν ἐπὶ δίκην ἔκειναι, ἀποδώσοντα λόγον αὐτῷ τε καὶ τοῖς πατέροις νόμοις, εἰ κτείνειν ἀκρίτως ἐκ αἰφιάσι.

5. Ille vero, natura factus ad res gerendas, statim invenit materiam animi magnitudini exercendae idoneam. Itaque cum offendisset Ezechiam latronum ducem, magna manu finitima Syriae incurfantem, et illum nactus interficit, multosque latronum. quod sane maxime Syris gratum praestitit. adeoque omnium sermone per vicos et in urbibus celebratus erat Herodes, ut qui praesentia sua pacem illis dederit, et omnes facultates in tuto collocarit. Quo factum est, ut etiam Sexto Caesari innotesceret, cognato magni Caesaris et Syriam administranti. Phasaëlo autem cum fratre gloriam adepto pulchra erat contentio, dum Hierosolymitarum erga se benevolentiam augere studet, ut qui urbem quidem per se regeret, sed ita, ut nihil inhoneste faceret, potestate sua ad aliorum iniuriam abutendo. Hinc et Antipater a gente more regio colebatur, et ab universis, quasi omnium dominus exstitisset, habebatur in honore. Nec tamen vel minimum discessit a sua erga Hyrcanum fide et benevolentia.

6. Verum fieri non potest, ut invidiam quisquam in secundis rebus effugiat. Nam Hyrcanum quidem ipsum iam ante tacite mordebat iuvenum gloria, maximeque animum eius sollicitabant res ab Herode praeclare gestae: insuper et crebri nuntii bonae utriusque famae, unus alium praecurrentes; multi etiam in regia invidi et obtrectatores stimulos ei subiiciebant, quibus aut Antipatri aut filiorum eius obstabat prudentia, dicentes, quod Antipatro eiusque filiis cedens rerum administratione, sederet regis solum nomen habens, idque sine omni potestate. Et quousque in errore versabitur, reges in sui perniciem nutriendi? nec enim eos amplius simulare rerum procurationem, sed manifestos esse dominos, ipso ab imperio deturbato. si quidem Herodes, neque suis mandatis neque literis fretus, tantam multitudinem contra legem Iudaeorum interfecerit; eumque, si iam regnum non teneat, sed adhuc privatus sit, ad iudicium venire debere, factorum rationem et ipsi et legibus patriis redditurum, quae homines non condemnatos occidi prohibent.

ζ'. Τάτοις κατὰ μικρὸν Τρκανὸς ἐξεκαίετο, καὶ τὴν ὀργὴν τελευταῖον ἐκρήξας, ἐκάλει κριθησόμενον τὸν Ηρώδην. ὁ δὲ καὶ τῷ πατρὸς παραινῶντος, καὶ τῶν πραγμάτων διδόντων παρήρσιαν, ἀνῆει, Φρυγαῖς διαλαβὼν πρότερον τὴν Γαλιλαίαν. ἦε δὲ μετὰ καρτερῶς σίφους, ὡς μήτε καταλύειν δόξην Τρκανὸν ἀδραν' ἄγων δύναμιν, μήτε γυμνὸς ἐμπέσοι τῷ Φθόνῳ. Σέξτος δὲ Καῖσαρ δέισας περὶ τῷ νεανίᾳ, μὴ τι παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἀποληφθῆς πάθῃ, πέμπει πρὸς τὸν Τρκανὸν τῆς παραγγελῆντας διαρρήδην, ἀπολύειν Ηρώδην τῆς Φοινικῆς δίκης. ὁ δὲ καὶ ἄλλως ὠρμημένος, ἡγάπα γὰρ Ηρώδην, ἀποψηφίζεται.

η'. Καὶ ὅς, ὑπολαμβάνων ἄκοντος τῷ βασιλέως διαφυγεῖν, εἰς Δαμασκὸν ἀνεχώρησε πρὸς Σέξτον, παρασκευαζόμενος ἂν αὐθις ὑπακῆσαι καλῶντι. καὶ πάλιν οἱ ποιηροὶ παρώξυνον Τρκανὸν, κατ' ὀργὴν τε οἷχεσθαι τὸν Ηρώδην λέγοντες, καὶ παρεσκευασμένον κατ' αὐτῶ. πιστεύων δ' ὁ βασιλεὺς ἃ ἐκεῖνος εἶχεν, ὅ, τι χρεὶ δρᾶν, ὡς εἴωρα μείζονα τὸν διάφορον. ἐπεὶ δὲ ὑπὸ Σέξτου Καίσαρος στρατηγὸς ἀνεδείχθη Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας, ὃ μόνον τε κατ' εὐνοίαν τὴν ἐκ τῷ ἔθνους, ἀλλ' ὅτι δυνάμει φοβερὸς ἦν, εἰς ἔσχατον δέος κατέπεσεν, ὅσον ἔπω προσδοκῶν ἐπ' αὐτὸν ὀρμήσειν μετὰ στρατιᾶς.

θ'. Καὶ ὃ δῆμαρτε τῆς οἰήσεως. ὁ γὰρ Ηρώδης, κατ' ὀργὴν τῆς περὶ τὴν δίκην ἀπειλῆς, στρατιὰν ἀθροίσας, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἦγε, καταλύσων τὸν Τρκανόν. καὶ ἐφθῇ τῷ το ποιήσας, εἰ μὴ συνεξελθόντες, ὃ, τε πατὴρ καὶ ἀδελφός, ἐκλασαν αὐτῷ τὴν ὀρμὴν, παρακαλῶντες αὐτὸν ἀπειλῇ καὶ ἀνατάσσει μόνῃ μετῆσθαι τὴν ἄμυναν, Φέσασθαι δὲ τῷ βασιλέως, ὃ ὃ μέχρι τούτης δυνάμεως προῆλθε. δὲν τε, εἰ κληθεῖς ἐπὶ δίκην παρώξυνται, καὶ περὶ τῆς ἀφέσεως εὐχαρισεῖν, καὶ μὴ πρὸς μὲν τὸ σκυθρωπὸν ἀπαντᾶν, περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἀχάριτον εἶναι. εἰ δὲ δὴ λογιστὸν εἴη καὶ πολέμῳ ῥοπὰς βραβεύεσθαι τῷ Θεῷ, πλεῖον εἶναι τῆς στρατιᾶς τὸ ἄδικον, διὸ δὴ καὶ περὶ τῆς νίκης ὃ

7. His paulatim accendebatur, tandemque ira exarscens Herodem ad causam dicendam acceffit. Ille vero, et patris monitu et quod fiduciam ei adderent res gestae, adscendebat, firmata prius praesidiis Galilaea. Ibat autem valida manu stipatus, ut nec Hyrcanum turbaturus videretur magnis adductis copiis, neque in invidos nudus armis incideret. Sextus autem Caesar adolescenti metuens, ne ab inimicis interceptus mali aliquid pateretur, ad Hyrcanum mittit, qui ei expresse denunciarent, ut Herodem sententia capitali liberaret. Hyrcanus autem, per se quoque id cupiens, nam Herodem diligebat, eum absoluit.

8. Atque is, inuito rege ex periculo evasisse ratus, Damascum se contulit ad Sextum, ita comparatus, ut nequaquam obtemperaret, si denuo accitus esset. Rursumque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerent, et Herodem iratum abiisse, et paratum esse contra ipsum bellum mouere. Rex autem istis fidem habens, quid agendum esset nesciebat, ut qui inimicum se potentiorum esse viderit. Postquam vero a Sexto Caesare Coeles-Syriae et Samariae praeses fuisset declaratus, non solum ex gentis in eum benevolentia, sed quod et sua potentia terribilis esset, in timorem extremum incidit, iamnamque illum contra se expectans cum exercitu esse venturum.

9. Neque opinione falsus est. namque Herodes, iratus ei ob intentatam sibi accusationem, cum exercitum coëgisset, Hierosolyma eum ducebat, Hyrcanum regno turbaturus. idque sane facere occupasset, nisi pater et frater, simul ei obuiam profecti, impetum eius fregissent, ipsum obsecrantes, ut ultra minas et terrorem in vindicta non procederet, sed regi parceret, sub quo ad tantam potentiam prouectus est: atque debere dicentes, si indignaretur, quod in iudicium vocatus esset, et gratias agere, quod fuerit absolutus, et non ad seueriora se recipere, et pro salute accepta ingratum semet ostendere. Quod si vero reputandum sit, Deum belli casus regere et moderari, plus valiturum esse iniquum, quam exercitum, sibi persuadeat.

χρῆναι κατὰ πᾶν εὐελπιν εἶναι, μέλλοντά τε συμβάλλειν βασιλεῖ, καὶ συντρόφῳ, καὶ πολλάκις μὲν εὐεργέτη, χαλεπῶ δὲ ἑδέποτε, πλὴν ὅσον πονηροῖς συμβέλοις χρώμενος ἐπισείσειν αὐτῷ σκιὰν ἀδικήματος. πείθεται δὲ τῆτοις Ἡρώδης, ὑπολαβὼν εἰς τὰς ἐλπίδας αὐταρκες εἶναι, καὶ τὸ τὴν ἰσχὺν ἐπιδείξασθαι τῷ ἔθνει.

ι'. Καὶ τότε γίνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων, καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, Κεκίλις μὲν Βάσσω, διὰ τὴν εἰς Πομπηϊὸν εὐνοίαν, δολοφονήσαντος Σέξτον Καίσαρα, καὶ τὴν ἐκείνης δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ' ἄλλων Καίσαρος στρατηγῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τῷ φόνι Βάσσῳ συμβαλόντων μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. οἷς καὶ διὰ τὸν ἀνηρημένον, καὶ διὰ τὸν περιόντα Καίσαρα, φίλος ὢντας ἀμφοτέρους, ὁ Ἀντίπατρος διὰ τῶν παίδων ἔπεμψε συμμαχίαν. μηχανομένους δὲ τῷ πολέμῳ, Μάρκος μὲν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτε παραγίνεται διάδοχος.

ΚΕΦ. ια'.

Ἡρώδης ἀποδείκνυται Συρίας ἀπάσης ἐπιμελητῆς, ὃν δέσας ὁ Μάλιχος Φαεμάκῳ Ἀντίπατρον ἀναιρεῖ, Μάλιχον δὲ διαφθείρειν πείθονται χιλιάρχοι.

Συνίσταται δὲ Ῥωμαίοις κατὰ τῆτρὸν τὸν καιρὸν ὁ μέγας πόλεμος, Κασσίῳ καὶ Βεῤῥῳ ἄφνω κτεινάντων δόλῳ Καίσαρα, καταχρόντα τὴν ἀρχὴν ἐπ' ἔτη τρεῖς καὶ μῆνας ἑπτὰ. μεγίστη δὲ ἐπὶ τῷ φόνῳ γενομένη κινήματος, καὶ διασπασιδέντων τῶν δυνατῶν, ἕκαστος ἐλπίσιν οἰκείαις ἐχώρει πρὸς ὃ συμφέρειν ὑπελάμβανε. καὶ δὴ ἦκε Κάσσιος εἰς Συρίαν, καταληψόμενος τὰς περὶ Ἀπάμειαν δυνάμεις. ἔνθα Βάσσῳ τε Μάρκῳ καὶ τὰ διεσῶτα τάγματα διαλλάξας, ἐλευθεροῖ μὲν Ἀπάμειαν τῆς πολιορκίας, ἡγούμενος δ' αὐτὸς τῆς στρατίας ἐπήκει Φορελογῶν τὰς πόλεις, καὶ παρὰ δύναμιν τὰς εἰσπραξείας ποιούμενος.

β'. Καλεωθέν δὲ καὶ Ἰσθαίοις εἰσενεγκαῖν ἑπτακόσια

quocirca non oportere ipsum etiam de victoria omnino bene sperare, qui congressurus esset et cum rege, et socio, deque se quidem saepenumero bene merito, difficili autem nunquam, nisi in quantum malis usus consiliariis videretur eum iniuria affecisse. Illis autem fleclitur Herodes, ratus sufficere sibi ad futuras spes, quod potentiam suam genti demonstrasset.

10. Atque interea tumultus inter Romanos oritur apud Apameam, et bellum ciuile, ex eo quidem, quod Cecilius Bassus, ex sua in Pompeium beneuolentia, Sextum Caesarem dolo necauerit, eiusque militem occupauerit; alii vero Caesaris duces, ut Sexti necem vlciscerentur, cum omnibus copiis suis Bassum adorti fuerint. Quibus, tam intereunti, quam supersitit Caesaris causa, amborum sui amicorum, subsidium per filios suos misit Antipater. Cum autem bellum traheretur, Marcus ex Italia venit, qui Sexto succederet.

CAP. XI.

Herodes fit totius Syriae procurator, quem veritus Malichus Antipatrum veneno tollit, Malichum vero interficere tribunis militum persuadetur.

SVB idem autem tempus Romanis magnum bellum conflatum est, quod Cassius et Brutus derepente Caesarem dolo occidissent, postquam annos tres et sex menses imperium tenuerat. Maximo deinde ex illa caede motu concitato, virisque primariis inter se dissidentibus, ad id propria quisque spe ducebatur, quod maxime in rem suam facere existimabat. Adeoque Cassius in Syriam veniebat, copias occupaturus, quae ad Apameam erant. vbi cum et Marcum Basso et legiones, quae ab eo dissenserant, conciliasset, obsidione quidem liberat Apameam, ipse vero exercitum ductans vrbes peragrabat tributa colligens, et exigens etiam plus, quam soluendo erant.

2. Cum autem Iudaeis quoque imperasset septingenta

τάλαντα, δέσας Αντίπατρος τὴν ἀπειλὴν τῇ Κασσίᾳ, τοῖς τε υἱοῖς διέειλεν εἰσπράττειν τὰ χρήματα καὶ τισιν ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων κατὰ τάχος, ἐν οἷς καὶ Μάλιχῳ τινὶ τῶν διαφόρων. ἔτως ἤπειγεν ἡ ἀνάγκη. πρῶτος δ' ἀπειμειλίστατο Κάσσιον Ηρώδης, τὴν ἑαυτῇ μοῖραν ἐκ τῆς Γαλιλαίας κομίσας ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διὰ τῆτο ἐν τοῖς μάλιστα φίλος ἦν. τῆς δὲ λοιπᾶς εἰς βραδυτῆτα κακίσας, αὐταῖς ἐθυμῶτο ταῖς πόλεσι. Γόφον γὰρ καὶ Λιμναῖον καὶ δύο ἐτέρας τῶν ταπεινοτέρων ἐξανδραποδισάμενος, ἐχώρει μὲν ὡς καὶ Μάλιχον ἀναιρησών, ὅτι μὴ σπεύσας εἰσέπραξεν. ἐπέχεε δὲ τὴν τε τῆτος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ἀπώλειαν Αντίπατρος, ταχέως ἑκατὸν τάλαντοισι θεραπεύσας Κάσσιον.

γ'. Οὐ μὲν Μάλιχος, ἀναχωρήσαντος Κασσίᾳ, τῆς χάριτος ἀπεμνημόνευεν Αντιπάτρω. κατὰ δὲ τῇ πολλὰς σωτῆρος ἐπιβλὴν ἀνσκευάζετο, σπεύδων ἀνελῆν τὸν ἐμπόδιον αὐτῇ τοῖς ἀδικήμασιν ὄντα. Αντίπατρος δὲ, τὴν τε ἰσχὺν καὶ τὸ πανῆργον τῶνδρος ὑποδείσας, διαβαίνει τὴν Ἰορδάνην, στρατὸν ἀθροίσων εἰς τὴν τῆς ἐπιβελῆς ἄμυναν. Φωραθεὶς δὲ Μάλιχος, ἀναιδείᾳ τῶν Αντιπάτρων παίδων περιγίνεται. τὸν τε γὰρ Ἰεροσολύμων Φερεὸν Φασάηλον, καὶ Ηρώδην πεπιστευμένον τὰ ὅπλα, πολλὰς ἀπολογίας καὶ ὅρκους ἐκγοητεύσας, διαλλακτὰς αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα πείθει γενέσθαι. πάλιν γὰρ ὑπ' Αντιπάτρων σώζεται, πείσαντος Μάρκον τὸν τότε στρατηγὸν Συρίας, ὃς ὄρμητο κτεῖναι Μάλιχον ἐφ' οἷς ἐνεώττειρε.

δ'. Συστάτος δὲ τῇ πρὸς Κάσσιον καὶ Βεῦτον πολέμῳ Καίσαρ τε τῷ νέῳ καὶ Αντωνίῳ, Κάσσιος καὶ Μάρκος στρατιὰν ἀθροίσαντες ἐκ τῆς Συρίας, ἐπειδὴ μέγα μέρος εἰς τὰς χρείας Ηρώδης ἔδοξε συμβεβληῖν, τότε μὲν αὐτὸν Συρίας ἀπάσης ἐπιμελητὴν καθιστᾶσι, δύναμιν πεζὴν τε καὶ ἵππικὴν δόντες. μετὰ δὲ τὴν τῇ πολέμῳ κατάλυσιν ἀποδείξεν Κάσσιος ὑπέσχετο καὶ Ἰσθαίας βασιλέα. συνέβη δ' Αντιπάτρω τὴν τε ἰσχὺν τῇ παιδὸς καὶ τὴν ἐλπίδα

talenta afferre, Antipater, Cassii minas veritus, pecuniae exactionem, ut illico fieret, inter filios diuidit et quosdam alios e necessariis suis, in quibus erat et Malichus quidam sibi parum amicus. ita eum vrgebat necessitas. Primus autem Cassium obsequio demulsit Herodes, qui centum talenta sibi mandata ex Galilaea ei attulit; adeoque inter praecipuos eius amicos habebatur. At vero cum caeteris tarditatem vitio vertisset et exprobrasset, ipsis ciuitatibus irascebatur. Itaque, Gophna et Ammaunte et aliis duabus inferioris notae in seruitutem redactis, eo quidem processit, ac si Malichum etiam interfecurus esset; quod in exigendo pecuniam parum properasset. Verum quo minus et hunc et alias ciuitates perditum iret, obstitit Antipater, qui protinus Cassium centum talentis delinuiuit.

3. Nequaquam tamen Malichus, post Cassii discessum, gratiam Antipatro referebat; sed ei, qui saepiuscule ipsum conseruauerat, insidias moliebatur, eum e medio tollere festinans, qui ipsius iniquitati impedimento erat. Atqui Antipater, et hominis potentiam et calliditatem subueritus, ultra Iordanem se recipit, exercitum ad vlciscendas insidias collecturus. Malichus autem deprehensus impudentia sua Antipatri filiis egregie imposuit. Cum enim tam Phasaëlum Hierosolymorum custodem, quam Herodem armis praefectum, et multum semet excusando crebroque iureiurando adhibito, mirum in modum decepisset, persuadet eis patrem suum ipsi reconciliare. Atque ita denuo ab Antipatro seruator, Marco tunc Syriae praeside ab eo exorato, qui Malichum occidere statuerat, quod nouis rebus studuisset.

4. Cum autem bellum iuueni Caesari et Antonio ortum esset cum Cassio et Marco, Cassius et Marcus, exercitu in Syria coacto, quandoquidem magnam partem eorum, quibus illis opus erat, visus sit Herodes contulisse, tunc quidem ipsam Syriae omnis procuratorem constituunt, equitum illi manu peditumque attributa: cum autem bellum confectum esset, promittebat Cassius fore, ut ipsum etiam Iudaeae regem declararet. Verum accidit, ut Antipatro

αἰτίαν ἀπωλείας γενέσθαι. ταῦτα γὰρ δέσας ὁ Μάλιχος, διαφθείρει τινὰ τῶν βασιλικῶν οἰνοχόων χρέμασι. δέναι Φάρμακον Ἀντιπάτρου. καὶ ὁ μὲν, ἀγώνισμα τῆς Μαλίχης παρανομίας γενόμενος, κατὰ τὸ συμπόσιον θνήσκει, τὰ τε ἄλλα δραστήριος ἀνὴρ ἐν ἀφηγήσει πραγμάτων, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνακτησάμενός τε Τερκανῶ καὶ διαφυλάξας.

ε. Μάλιχος δὲ, καθ' ὑπόνοιαν τῆς Φαρμακείας, ὀργιζόμενον τὸ πλῆθος ἀρνούμενος ἔπειθεν. καὶ δυνατώτερον ἑαυτὸν κατεσκευάζειν, ὀπλίτας συγκροτῶν. ὃ γὰρ ἡγεμῶσιν Ἡρώδην ὑπελάμβανεν. ὃς δὲ καὶ παρὴν αὐτίκα στρατὸν ἄγων, ἐπὶ τιμωρίᾳ τῶ πατρὸς. Φασαίῃ δὲ τῶ ἀδελφῷ συμβαλεύσαντος αὐτῷ, μὴ Φανερῶς τὸν ἄνδρα μετιέναι, διασασιάσειν γὰρ τὸ πλῆθος, τότε μὲν ἀπολογούμενόν τε προσίσταται τὸν Μάλιχον, καὶ τῆς ὑπονοίας ἀπολύειν ὁμολογεῖ, λαμπρὰν δὲ πομπὴν ἐπὶ τῷ πατρὶ κηδεύας ἐτέλεσεν.

ς. Τραπεῖς δ' ἐπὶ Σαμάρειαν, σάσει τεταραγμένην, κατεψήσατο τὴν πόλιν. ἔπειτα καθ' ἑορτὴν ὑπέστρεφεν εἰς Ἱεροσόλυμα, τῆς ὀπλίτας ἄγων, καὶ πέμπων Τερκανός, ἐνῆγε γὰρ δεδοικώς τὴν ἑφοδὸν Μάλιχος, ἐκώλυε τῆς ἀλλοφύλης εἰσαγαγεῖν ἐφ' ἀγνεύοντας τῆς ἐπιχωρίας. ὁ δὲ, τῆς προφάσεως καταφρονήσας καὶ τῶ προσάσσοντος, εἰσέρχεται διὰ νυκτός. καὶ πάλιν Μάλιχος προσίων, ἑκλαιν Ἀντίπατρου. ἀνθυπεκρίνετο δὲ μόλις Ἡρώδης τὸν θυμὸν ἐπέχων, καὶ Κασσίω δὲ ἐπισελῶν τὴν τῶ πατρὸς ἀναίρεσιν ἐπαδύρετο, καὶ ἄλλως μισῶντι Μάλιχον. ὁ δ' αὐτῷ μετιέναι τὸν φονέα τῶ πατρὸς ἀντεπιτείλας, καὶ τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν χιλιάρχοις λάθρα προσέταξεν, Ἡρώδην βοηθεῖν εἰς πρᾶξιν δικαίαν.

ζ. Κάπειδ' Ἀλαοδίκεϊαν ἐλόντος αὐτῆς, συνήσαν οἱ πανταχόθεν δυνατοὶ, δωρεάς τε καὶ σεφάνους φέροντες, Ἡρώδης μὲν τῶτον τῇ τιμωρίᾳ τὸν καιρὸν ἀφώρισε. Μάλιχος δ' ὑποπτεύσας, ὡς ἐν Τύρῳ γίνεσθαι, τὸν τε υἱὸν ὁμμεύοντα παρὰ τοῖς Τυρίοις ὀπτεξαγαγεῖν ἔγνω λάθρα, καὶ

fili potentia et spes de eo concepta exitii causa essent. nam harum rerum metu Malichus quendam e pocillatoribus regis pecunia corrumpit, ut venenum daret Antipatro. Atque ille quidem, cum is esset, aduersus quem contendebat Malichi iniquitas, in conuiuio moritur; vir alioqui strenuus et acer rebus gerendis, et qui regnum recuperauit Hyrcano eique conseruauit.

5. Caeterum Malichus, cum populum sibi iratum haberet propter veneni suspicionem, inficiando eos placabat, et milites colligendo, seipsum potentiorum reddebat. Non enim Herodem quieturum esse arbitrabatur: qui etiam mox cum exercitu aderat, ut patrem uisceretur. Sed cum Phasaëlus frater ei consulisset, ne virum palam persequeretur, (nam in multitudine seditionem concitaturum esse) tunc quidem et Malichum semet excusantem patienter admittit, et omni suspicione eum liberare fatetur; patris vero funus splendidis cohonestauit exsequiis.

6. Cum autem inde in Samariam transisset seditione perturbatam, ciuitatem composuit et constituit. Deinde Hierosolyma, cum festum ageretur, reuersus est, ductis secum armatis. Mittens autem Hyrcanus, ita enim suadebat Malichus Herodis aduentum veritus, prohibebat eum ab introductione alienigenarum in coetum gentilium lustratum. Ille vero, insuper habens et praetextum adhibere et eum, qui ita ei edixerat, nocte urbem ingreditur. Iterumque Malichus ad eum veniens Antipatrum perorabat: vicissim vero multa simulabat Herodes, licet vix iram potuit cohibere; literisque ad Cassium, (qui et propter alia Malichum oderat) de patris neco grauiter conquerebatur. Ille vero non modo Herodi rescripsit, ut patris mortem uisceretur; sed etiam tribunis, quibus praeerat, clam praecepit, ut Herodem in facinore tam iusto adiuuarent.

7. Et quoniam, capta a Cassio Laodicea, omnes ubique optimates ad eum conuenerant, munera et coronas ferentes, hoc quidem ultioni tempus constituit Herodes. Malichus autem, suspicione ei iniecta, cum Tyri esset, et filium suum tunc apud Tyrios obsidem clam subducere

αὐτὸς εἰς τὴν Ἰσθαίαν ἀποδράναι παρσκευάζετο. παρῶ-
 ζυνε δ' αὐτὸν ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, ἐνθυμῖσθαι καὶ
 μέζονα. τότε γὰρ ἔθνος ἐπαναστήσεν Ῥωμαίοις ἡλπισθε,
 Κασσίε τῷ πρὸς Ἀντώνιον πολέμῳ περισπωμένῳ, καὶ βα-
 σιλεύσῃν αὐτὸς, Τερκανὸν καταλύσας εὐμαρῶς.

ἦ. Επεγέλα δὲ ἄρα τὸ χρεὼν αὐτῇ ταῖς ἐλπίσιν. ὃ
 γῶν Ηρώδης, προειδόμενος αὐτῇ τὴν ὁρμὴν, τὸν τε Τερκα-
 νὸν, καί κεινον ἐπὶ δαῖπνον καλεῖ. παρῶντα δ' ἔπειτα τῶν
 οἰκετῶν τινα πρὸς ἑαυτὸν καλέσας, ἐξέπεμψεν ὡς ἐπὶ τὴν
 τῷ δαίπνῳ παρασκευὴν, τῷ δὲ ὄντι προειπεῖν τοῖς χιλιάρ-
 χοις ἐξελθεῖν ἐπὶ τὴν ἐνέδραν. καί κεινοι, τῶν Κασσίων
 προσαγμάτων ἀναμνησθέντες, ἐπὶ τὸν πρὸ τῆς πόλεως αἰ-
 γυαλὸν ἐξήσαν ξιφῆρας. ἐνθα περισάντες τὸν Μάλιχον,
 πολλοῖς τραύμασιν ἀναιρῶσιν. Τερκανὸς δὲ παραχερῆμα
 μὲν ἐκλυθεὶς ὑπ' ἐκπλήξεως ἔπεσε, μόλις δ' ἀνενεγκάμ-
 Ηρώδην διηρώτα, τίς ὁ κτείνας εἶη Μάλιχον. ἀποκρινά-
 μένους δὲ τινος τῶν χιλιάρχων, τῷ Κασσίῳ πρίσασμα, Κάσ-
 σιος ἄρα, ἔφη, καὶ μετὰ τὴν πατρίδα μετὰ σώζει, τὸν αἰμ-
 φοτέρων ἐπιβὰλον ἀνελών. εἴτε δὲ φρονῶν Τερκανὸς ἔτως,
 εἴθ' ὑπὸ δέους ὁμόσει τῇ γε πράξει χωρῶν εἶπεν, ἀδῆλον
 ἦν. ἀλλὰ γὰρ Μάλιχον μὲν ἔτως Ηρώδης μετέλθε.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Φασάηλος Ελικὸς περιγίνεται, καὶ Ἀντιγόνη τῇ μάχῃ κρα-
 τεῖ Ηρώδης. κατηγορεῖσιν Ηρώδῃ καὶ Φασάηλ οἱ Ἰσ-
 θαῖοι, καὶ αὐτὰς ἀπολύει Ἀντώνιος καὶ τετράρχας
 ἀποδείκνυσι.

Κασσίῳ δὲ ἀναχωρήσαντος ἐκ τῆς Συρίας, πάλιν τάσις
 ἐν Ἰερουσολύμοις γίνεται, Ελικὸς μετὰ στρατιᾶς ἐπαναστάν-
 τος Φασάηλ, καὶ κατὰ τὴν ὑπὲρ Μαλίχου τιμωρίαν αἰμύ-
 νουσαι θέλοντος Ηρώδην εἰς τὸν ἀδελφόν. Ηρώδης δὲ
 ἔτυχε μὲν ὦν παρὰ Φαβίῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ Δαμασκόν,
 ὠρμημένος δὲ βοηθεῖν ὑπὸ νόσῳ κατέχευτο. καὶ τότε Φα

statuit, et ipse fugam in Iudaeam parabat. Porro salutis desperatio eum ad maiora etiam cogitanda incitabat. Nam tunc Iudaeorum gentem ad defectionem a Romanis perducturum esse speravit, Cassio in bello contra Antonium occupato: ipsumque regnaturum esse, Hyrcano facillime deturbato.

8. Verum spem ab eo conceptam irridebant fata. Et enim Herodes, cum praeuideret, quo ferebat eius animus, et Hyrcanum et ipsum ad conuiuium inuitat. Deinde vero seruorum quendam sibi adstantem ad se vocauit, misitque specie ad parandam coenam, re autem vera antedicturum tribunis, ut ad insidias egrederentur. Atque illi, cum mandata Cassii in memoriam reuocassent, in litus ante urbem cum gladiis exierunt. ubi Malichum circumseptum, multis datis vulneribus, interficiunt. Hyrcanus autem statim, animo defectus prae stupore, concidit; cumque aegre ad se rediisset, quaerit ab Herode, quisnam Malichum occidisset. Et cum vnus e tribunis respondisset, Cassius, qui id imperauerat; Cassius igitur, inquit, et me et patriam meam seruat incolumem, qui amborum insidiatorem peremit. Vtrum autem ex animo ista dixerit, an quod prae timore facinus probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo vltus est Herodes.

CAP. XII.

Felicem superat Phasaëlus, et Antigonom pugna vincit Herodes. Iudaei Herodem et Phasaëlum accusant, eosque absoluit Antonius et Tetrarchas facit.

AT postquam Cassius e Syria discessit, iterum Hierosolymis orta est seditio, facto in Phasaëlum impetu a Felice cum exercitu, ut qui vellet Malichi necem vlcisci Herodis culpam in Phasaëlum fratrem persequendo. Erat autem Herodes quidem apud Fabium Damasci praefectum; cumque magno desiderio teneretur fratri auxilium ferendi,

σάηλος, καὶ αὐτὸν Ἐλικὸς περιγενόμενος, Τρκανὸν ἀνείδειζεν εἰς ἀχαριστίαν, ὥν τε Ἐλικὶ συμπράξεις, καὶ ὅτι περιορῶν τὸν ἀδελφὸν τὸν Μαλίχην τὰ Φερίαια καταλαμβάνοντα. πολλὰ γὰρ ἤδη κατείληπτο, καὶ τὸ πάντων ὀχυρώτατον, Μάσαδα.

β'. Οὐ μὴν αὐτῷ τι πρὸς τὴν Ηρώδην βίαν ἤκεισεν, ὅς ἀναρρώθεῖς τὰ τε ἄλλα παραλαμβάνει, κακῆνον ἐκ τῆς Μασάδας ἐκέτην ἀφῆκεν. ἐξήλασε δὲ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας Μαρίωνα τὸν Τυρίων τυράννον, ἥδη τρία κατεχονότα τῶν ἱερμάτων. τὰς δὲ ληφθέντας Τυρίδας ἔσωσε μὲν πάντας, ἔξι δ' ἕς καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, εὐνοίαν τε αὐτῷ παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῷ τυράννῳ μῖσος παρασκευαζόμενος. ὁ δὲ Μαρίων ἠξίωτο μὲν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κασσίῳ, τυραννίσιν πᾶσαν διαλαβόντες τὴν Συρίαν. κατὰ δὲ τὸ πρὸς Ηρώδην ἔχθος, συνέλαβεν Ἀντιγόνῳ τῷ Ἀριστοβύλῃ, καὶ τὸ πλέον διὰ Φάβιον, ὃν Ἀντίγονος χρημασί προσποιησάμενος βοηθὸν εἶχε τῆς καθόδου. χορηγὸς δ' ἦν ἀπάντων ὁ κηδεστὴς Πτολεμαῖος Ἀντιγόνῳ.

γ'. Πρὸς ἕς Ηρώδης ἀντιταξάμενος, ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν τῆς Ἰουδαίας, κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τὸν Ἀντίγονον ἐξελάσας, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα πᾶσιν ἀγαπητὸς ὢν ἐπὶ τῷ πατορθεώματι. καὶ γὰρ οἱ μὴ προσέχοντες πάλαι, τότε ὠκείωντο διὰ τὴν πρὸς Τρκανὸν ἐπιγαμίαν αὐτῷ. πρότερον μὲν γὰρ ἦντο γυναῖκα τῶν ἐπιχωρίων, ἢ ἀσσημον. Δωρὶς ἐκαλεῖτο, ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀντίπατρον. τότε δὲ γήμιας τὴν Ἀλεξάνδρην τῇ Ἀριστοβύλῃ θυγατέρα, θυγατρίδην τε Τρκανῷ Μαριάμην, οἰκίῳ τῷ βασιλεῖ γίνεται.

δ'. Επεὶ δὲ Κάσσιον περὶ Φιλίππου ἀνελόντες ἀνεχώρησαν, εἰς μὲν Ἰταλίαν Καῖσαρ, ἐπὶ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀντώνιος, πρεσβυομένων τῶν ἄλλων πόλεων πρὸς Ἀντώνιον εἰς Βιθυνίαν, ἦγον καὶ Ἰουδαίῳ οἱ δυνατοί, κατηγορῶντες Φασάηλ τε καὶ Ηρώδην, βία μὲν αὐτὰς κρατεῖν τῶν πραγμάτων, ὄνομα δὲ μόνον περιεῖναι Τρκανῷ τίμιον. πρὸς ἃ παρὼν Ηρώδης, καὶ τεθραπυκῶς ἢ ὀλίγοις Ἀντώνιον χρί-

aduersa valetudine impediabatur. Interea Phasaëlus etiam suis copiis superauit Felicem, probrumque ingrati obiciebat Hyrcano, et ob ea, quibus Felici studuisset, quodque Malichi fratrem castella occupare sruisset. Iam enim multa tenuerat, omniumque validissimum, Masadam.

2. Non tamen ei quicquam satis praesidii fuit contra Herodis vim; qui mox, ut conualuit, et alia recipit, et illum ex Masada supplicem dimisit. Quia et Marionem Tyrionum tyrannum, tribus iam castellis potitum, ex Galilaea pepulit: Tyriisque, quos ceperat, vitam concessit omnibus, nonnullis etiam dona dedit et abire permisit; et sibi met civitatis beneuolentiam concilians, eiusdemque odium in tyrannum concitans. Marion autem a Cassio quidem obtinuerat tyrannidem, qui Syriam omnem tyrannidibus occupauerat: ex suo vero in Herodem odio, Antigono Aristobuli filio opem ferebat, eoque magis propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia conciliatum reditus sui adiutorem habebat. Cuncta vero Antigono suppeditabat Ptolemaeus ei affinis.

3. Aduersus istos cum aciem in ipso aditu Iudaeae instruxisset Herodes, pugna fit superior, fugatoque Antigono reuersus est Hierosolyina, ex re praeclare gesta omnibus gratus acceptusque. Etenim qui antea ei parum fauebant, tunc sese ei adiunxerunt propter illius cum Hyrcano affinitatem. nam prius quidem ex indigenis habuerat uxorem, non ignobilem, quae Doris vocabatur, ex qua filium sustulit Antipatrum. Tunc autem, in matrimonium ducta Mariamne, filia Alexandri, Aristobuli filii, Hyrcanique ex filia nepte, regi necessitudine coniungitur.

4. Sed ubi, Cassio circa Philippos interfecto, inde discesserunt, Caesar quidem in Italiam, Antonius vero in Asiam, cum legati ab aliis ciuitatibus ad Antonium missi essent in Bithyniam, veniebant etiam et Iudaeorum primates, qui Phasaëlum et Herodem accusarent, dicentes, illos quidem rerum summam vi tenere, Hyrcano vero tantum superesse regis nomen honorificum. Istis cum interesset Herodes et magna pecunia Antonium sibi conciliaf-

μασιν ἔτω διέθικεν, ὡς μηδὲ λόγῳ τῶν ἐχθρῶν ἀνέχουσαί. καὶ τότε μὲν ἔτω διαλύθησαν.

ε'. Αὐτίς δὲ οἱ ἐν τέλει Ἰουδαίων ἑκατὸν ἄνδρες ἦγον εἰς τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφην ἐπ' Ἀντώνιον, ἥδη τῷ Κλεοπάτρᾳ ἔρωτι δεδωλωμένοι. οἱ, προσησάμενοι τῆς ἀξιώματι καὶ λόγῳ σφῶν δυνατωτάτης, κατηγόρουν τῶν ἀδελφῶν. ὑπὴντα δὲ Μεσσαλαῆς ἀπολογούμενος, συμπαραεῷτος Τεκανῷ διὰ τὸ κῆδος. καὶ Ἀντώνιος, ἀκούσας ἑκατέρων, Τεκανῷ διεπυνθάνετο τῆς ἐπιτηδειοτέρας ὄντας ἄρχειν. τῇ δὲ τῆς περὶ τὸν Ηρώδην προκρίναντος, ἡδείς· ἦν γὰρ ἥδη καὶ ξένος αὐτοῖς πατρῷος, δεχθεὶς ὑπ' Ἀντιπάτρου Φιλοφρόνως, ὅτε εἰς τὴν Ἰουδαίαν σὺν Γαβινίῳ παρέβαλε. τετράρχας ἀποδείκνυσι τῆς ἀδελφῆς, πᾶσαν διοικεῖν τὴν Ἰουδαίαν ἐπιτρέπων.

ς'. Προσαγανακτάντων δὲ τῶν πρέσβειν, πεντεκαίδεκα μὲν συλλαβὼν εἰργνυσιν, ἃς καὶ ἀνελεῖν ὤρεμψε. τῆς δὲ λοιπῆς μεθ' ὕβριως ἀπήλασε. πρὸς ὃ μείζων ἐν τοῖς Ἰεροσολύμοις γίνεται ταραχὴ· χιλίης γὰρ πάλιν ἐπέμψαν πρέσβεις εἰς Τύρον, ἔνθα διέτριβεν Ἀντώνιος ἐπὶ Ἰεροσολύμων ὤρεμμένος· ἐπὶ τῆς κεκραγότας ἐκπέμψει τὸν ἄρχοντα τῶν Τυρίων, κολάζειν προσάξας, ἃς ἂν λάβῃ, συγκατασκευάζειν τε τὴν ἀρχὴν τοῖς ὑπ' αὐτῷ κατασταθῆσι τετράρχαις.

ζ'. Πρὸ δὲ τῆς, πολλὰ παρήκει προσελθὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν Ηρώδης σὺν Τεκανῷ, μήθ' αὐτοῖς ἀπωλείας αἰτίας, μήτε τῇ πατρίδι πολέμῳ γίνεσθαι Φιλοσηκῆντας ἀκρίτως. τῶν δὲ ἐτι μᾶλλον ἀγανακτάντων, Ἀντώνιος ἐκπέμψας ὀπλίτας, πολλὰς μὲν ἀπέκτεινε, πολλὰς δὲ ἔτρωσεν· ὧν οἶτε πισόντες ταφῆς, καὶ οἱ τραυματῖαι θεραπείας ἠξιώθησαν ὑπὸ Τεκανῷ· ἢ μὴν οἱ διαφυγόντες ἠρέμην, ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν πόλιν συνταράσσοντες, παρῴζοναι τὸν Ἀντώνιον, ὥς καὶ τῆς δεσμώτης ἀποκτείνῃ.

set, ita eum affecit, vt inimicis dicendi potestatem nequaquam faceret. Et tunc quidem ita dimissi sunt.

5. Denuo autem e Iudaeorum primariis centum viri Antonium, Cleopatrae amoris mancipatum, ad Daphneum Antiochiae conuenerunt: qui, factis sibi ductoribus e suis dignitate et eloquentia plurimum valentibus, in fratres accusationem instituunt. Occurrebat autem eis Messala iuuenum causam agens, ei Hyrcano adstante propter affinitatem. Auditis deinde vtrisque, ab Hyrcano quaesivit Antonius, vtri ad imperandum magis idonei. Cumque is Herodem et suos aliis praetulisset, laetatus (nam cum patre illorum iam olim hospitium fecerat, summa cum humanitate ab Antipatro exceptus, eo tempore, quo in Iudaeam cum Gabinio traiecerat) fratres tetrarchas conflagit, illis permittens Iudaeam omnem imperio regere.

6. Legatis autem id aegre fereutibus, quindecim eorum comprehensos in custodiam dedit, quos etiam occidere voluit: reliquos vero cum contumelia abegit. vnde maior tumultus Hierosolymis excitatur. Denique mille legatos iterum Tyrum miserunt; vbi commorabatur Antonius, cum vellet in Hierosolyina irruere. Aduersus hos, cum clamorem sustulissent, mittit Tyriorum administratorem, eique praecepit, vt de iis, quos caperet, supplicium sumeret, et illis principatum confirmaret, qui ab ipso tetrarchae erant constituti.

7. Ante haec autem Herodes, vsque ad litus cum Hyrcano progressus, multis eos hortabatur, vt cauerent, ne aut sibi exitii auctores fierent, aut patriae belli causa, dum temere et inconsulto ad contentionem veniunt. Illis autem magis adhuc indignantibus, Antonius, missis armatis, multos eorum occidit, multosque vulnerauit. quorum et mortuos sepultura et saucios curatione dignatus est Hyrcanus. Non tamen ii, qui fuga dilapsi sunt, quietos se tenebant; sed ciuitatem conturbando adeo Antonium exacerbarunt, vt etiam victos interfecerit.

ΚΕΦ. ιγ'.

Πάρεθαι, Αντίγονον εἰς τὴν Ἰσδαίαν κατὰγοντες, Τρεκανὸν καὶ Φασάηλον ἐδέσμευον. Ἡρώδης Φυγὴν, Ἱεροσολύμων διακρπαγὴν, καὶ οἷα ἔπαρχον Τρεκανὸς καὶ Φασάηλος.

Μετὰ δὲ ἔτη δύο, ΒαρεζαΦάρεν, τῷ Πάρεθων σατράπῃ, σὺν Πακόρῳ τῷ βασιλέως υἱῷ Συρίαν καταχρόντος, Λυσανίας διαδεδεγμένοι ἤδη τὴν ἀρχὴν, τῷ πατρὸς τελευτήσαντος, Πτολεμαῖος δ' ἦν ἕτος ὁ Μιναίης, πείθει τὸν σατράπην, ὑποχέσει χιλίων ταλάντων καὶ πεντακοσίων γυναικῶν, καταγαγεῖν ἐπὶ βασιλείᾳ τὸν Αντίγονον, καταλῦσαι δὲ τὸν Τρεκανόν. τότε οὖς ὑπαχθεὶς Πάκορος, αὐτὸς μὲν ἦεν κατὰ τὴν παράλιον, ΒαρεζαΦάρεν δὲ διὰ τῆς μεσογείης προσέταξεν ἐμβαλεῖν. τῶν δ' ἐπιθαλαττίων Τύριοι Πάκορον ἔκ ἐδέξαντο, καίτοι Πτολεμαίων καὶ Σιδωνίων δεδεδυμένων. ὁ δὲ, οἰνοχόῳ τινὶ τῶν βασιλικῶν ὁμωνύρῳ μοῖραν τῆς ἵππης παραδόντες, ἐμβαλεῖν ἐκέλευσεν εἰς τὴν Ἰσδαίαν, κατασκηψόμενόν τε τὰ τῶν πολεμίων, καὶ πρὸς αὐτοὺς βοηθήσοντα Αντιγόνῳ.

Β' Τῶν δὲ ληϊζομένων τὸν Κάρεμην, πολλοὶ Ἰσδαῖοι συνδραμόντες πρὸς Αντίγονον, προθύμως ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν εἰσβολὴν παρεῖχον. ὁ δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν καλῶμενον Δρυμὸν προέπεμψε, τὸ χωρίον καταλαβεῖν· ἐν ᾧ γενομένης συμβολῆς, ὡσάμενοι τὰς πολεμίας καὶ διώξαντες, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔθρονον· γενόμενοι δὲ πλείους, μέχρι τῶν βασιλείων προῆλθον. Τρεκανὸν δὲ καὶ Φασάηλον δεξαμένων αὐτοὺς κρατερῶς εἶπεν, μάχη κατὰ τὴν ἀγορὰν συρρήγνυται· καθ' ἣν τρεψάμενοι τὰς πολεμίας οἱ περὶ Ἡρώδην, κατακλείουσιν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ Φερκῆς, αὐτῶν ἄνδρας ἐξήκοντα ταῖς πλησίον οἰκίαις ἐγκατέστησαν. τότε μὲν οὖν ὁ εὐστιάζων πρὸς τὰς ἀδελφὰς λαὸς, ἐπελθὼν ἐμπέπρησιν. Ἡρώδης δὲ τῷ δήμῳ πολλὰς, κατ' ὄργην τῶν ἀπολωλότων, ἀναιρεῖ συμβαλόν· καὶ καθ' ἡμέραν ἐπεκθεόντων ἀλλήλοις κατὰ λόχους, φόνος ἦν ἀδιάλειπτος.

CAP. XIII.

Parthi, Antigonum in Iudaeam reducentes, Hyrcanum et Phasaëlum in vincula coniiciunt. Herodis fuga, Hierosolymorum direptio, et clades Phasaëli et Hyrcani.

Blennio autem post, eum Barzapharnes Parthorum satrapa et Pacorus regis filius Syriam occupassent, Lysanias, qui in principatum successerat post mortem patris, (ille autem Ptolemaeus erat Minnaei filius) satrapae persuadet, ipsi mille talenta et quingentas mulieres pollicendo, Antigonum in regnum reducere et Hyrcanum deturbare. His inductus Pacorus, ipse quidem per oram maritimam profectus est, Barzapharni vero praecepit per mediterraneas impressionem facere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluderunt, quamvis Ptolemaidenfes et Sidonii eum admiserant. Ille vero, cum pocillatori cuidam regio, ipsi cognomini, equitatus partem tradidisset, iussit eum irruptionem facere in Iudaeam, ut et res hostium specularetur, et Antigonum, si quidem opus esset, adiuuaret.

2. Illis autem Carmelum populantibus, multi Iudaei ad Antigonum confluebant, seque paratos esse ostendebant, una cum eo irrumpere. Ille vero ad locum, qui Drymus appellatur, eos praemisit, ut regionem istam occuparent; ubi pugna commissa, depulsisque hostibus et fugatis, Hierosolyma cursu petebant; auctique plurium acceSSIONE usque ad regiam procedebant. Cum autem eos valida manu exceperent Hyrcanus et Phasaëlus, in foro praelio confligitur. in quo hostibus ab Herode suisque iugam versis, eos in fanum concludunt, virosque sexaginta, qui illos custodirent, in vicinis domibus collocarunt. Caeterum populus, seditionem in fratres faciens, illos aggressus cum domibus concremarunt. Herodes autem, ob viros tot peremptos ira excandescens, pugna cum populo conferta, multos illorum interficit: et aliis quotidie in alios turnatim incurfantibus, continua facta est caedes.

γ'. Εντάσης δὲ ἰορτῆς, ἡ Πεντηκοστὴ καλεῖται, τὰ τε περὶ τὸ ἱερὸν πάντα, καὶ ἡ πόλις ὅλη πλήθους τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἀναπύμπλαται τὸ πλεονόπλιτων. καὶ Φασάηλος μὲν τὸ ταῦχος, Ηρώδης δὲ μετ' ἑπολλῶν ἐφέρει τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπιδραμὼν ἀσυντάκτοις κατὰ τὸ προσάρεκτιον, πλείους μὲν ἀναιρεῖ, τρέπεται δὲ πάντας· καὶ τὰς μὲν εἰς τὴν πόλιν, τὰς δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, τὰς δὲ εἰς τὸ ἔξω χαράκωμα συγκλείει. καὶ τότε διαλλακτὴν μὲν Ἀντίγονος παρακαλεῖ Πάχορον εἰσαφῆναι. Φασάηλος δὲ περὶ τῇ πόλει καὶ ξενία τὸν Πάρθον εἰσδέχεται, μετὰ πεντακοσίων ἱππέων, προφάσει μὲν ἥκοντα τῷ παῦσαι τὴν εἰσίν, τὸ δ' ἀληθὲς Ἀντιγόνῳ βοηθεῖν. τὸν γὰρ Φασάηλον ἐνδεσφύων ἀνέπεισε πρὸς Βαρζαφάρην πρὸς βεύσασθαι περὶ καταλύσεως, καίτοι γε πολλὰ ἀποτρέποντος Ηρώδης, καὶ παραινῶντος ἀνελθεῖν τὸν ἐπιβυλον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἐπιβλαῖς ἑαυτὸν ἐκιδόναι· φύσει γὰρ ἀπίστους εἶναι τὰς Βαρβάρους. ἔξισι δ' Ὑρκανὸν παραλαβὼν καὶ Πάχορος, ὡς ἦττον ὑποπτεύοιτο, καὶ καταλιπὼν παρ' Ηρώδῃ τινὰς τῶν Ελευθέρων καλεσμένων ἱππέων, τοῖς λοιποῖς προέπειπε Φασάηλον.

δ'. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τὰς μὲν ἐπιχωρίως ἀφεςώτας καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας καταλαμβάνουσιν, τῷ σατραπῇ δ' ἐντυγχάνον πανέργως σφόδρα, καὶ ταῖς φιλοφρονήσεσι τὴν ἐπιβυλὴν καλύπτειν ἐνεκλεῦοντο. δῶρα γὰρ δὲς αὐτοῖς, ἔπειτ' ἀναχωρῶντας ἐλόχα. τοῖς δὲ αἰδοῦσις γίνεται τῆς ἐπιβυλῆς, καταχθεῖσιν εἰς τιτῶν παραθαλασσίῳ χωρίῳ, ὃ καλεῖται Εὐδίππων. ἐκεῖ γὰρ τὴν τε ὑπόχεσιν ἤκωσαν τῶν χιλίων ταλάντων, καὶ ὡς Ἀντίγονος τὰς πλείους τῶν παρ' αὐτοῖς γυναικῶν ἐν ταῖς πεντακοσiais καθωσίωσε Πάρθοις. ὅτι δὲ προλοχίζοντο μὲν αὐτοῖς αἱ νύκτες ὑπὸ τῶν Βαρβάρων αἰεὶ, πάλας δ' αὖ καὶ συνελήφθησαν, εἰ μὴ περιέμενον ἐν Ἱεροσολύμοις Ηρώδην πρότερον λαβεῖν, ὡς μὴ προπυθόμενος τὰ κατ' αὐτὰς φυλάττειτο. ταῦτ' ἐκ ἑτι λόγος ἦν μό-

3. At festo instante, quod Pentecoste appellatur, loca omnia circa templum, et tota vrbs plebe rustica repleta est, et pleraque armata. Et Phasaëlus quidem muros, Herodes vero cum paucis regiam tutabatur; factoque in hostes inordinatos incurso ad vrbs partem borealem, complures quidem perimit, vniuersos vero in fugam vertit; et alios in vrbein, alios in fanum, et nonnullos in vallum exterius concludit. Interea supplex petit Antigonus, vt Pacorus pacis quidem arbitri in vrbein admittatur. Atque Phasaëlus exoratus vrbe et hospitio Parthum cum equitibus quingentis excipit, specie quidem ad seditionem componendam venientem, re autem vera ad opem Antigono ferendam. Denique Phasaëlum fraude doloque perpulit, vt ad Barzapharnem legatus de bello finiendo proficisceretur, quamuis multum dissuadente Herode et hortante, vt insidiatorem e medio tolleret, et semet eius insidiis capi non pateretur; natura quippe Barbaros esse perfidos. Exiit autem Pacorus cum Hyrcano, quo minus suspectus esset; relictisque apud Herodem nonnullis equitibus, qui Eleutheri vocantur, cum caeteris Phasaëlum deducebat.

4. Sed vbi ad Galilaeam venerunt, indigenas quidem ad defectionem perductos atque armatos offendunt: satrapam vero callide admodum adeunt, et adhortantur, vt amicissime eos tractando insidias tegeret. Itaque primum eos muneribus donauit, deinde discedentibus insidiabatur. Illi autem, in maritimum quendam locum deducti, cui nomen Ecdippon, fraudem intelligunt. ibi enim de mille talentis promissis audierunt, et quod Antigonus quingentarum mulierum maximam partem e suis deuouisset Parthis; quodque sibi semper a Barbaris noctu praestruerentur insidiae, et non ita pridem comprehensi fuissent, nisi expectassent, donec Hierosolymis captus foret Herodes; ne, si praesciuisset, quid de illis fieret, sibi cauere in mentem veniret. Neque tum verba illaec

νον, ἀλλὰ καὶ Φύλακας ἤδη ἔ πόρρωθεν αὐτῶν ἔβλεπον.

ε'. Οὐ μὲν Φασάηλος, καίτοι πολλὰ παραινῆντος Οφελλίω Φεύγειν· πέφυτο γὰρ ἕτος παρὰ Σαραμάλλα τῇ πλυσιωτάτῃ τότε Σύρων τὴν σύνταξιν τῆς ἐπιβελῆς ὅλην· καταλιπεῖν Τεκανὸν ὑπέμεινε. ἀλλὰ τῷ σατράπῃ προσελθὼν ἄντικρυς ἀνείδιξε τὴν ἐπιβελήν, καὶ μάλιστα ὅτι γένοιτο τοιοῦτος χρημάτων ἔνεκεν. πλείω γε μὲν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας δώσειν ὑπὶ χρεῖται, ὣν Αντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπέχεται. πρὸς ταῦτα πανῆργος ὁ Πάρθος ἀπολογίαις τε καὶ ὅρκοις ἀποσκευασάμενος τὴν ὑπόψιν, ὥχετο πρὸς Πάκορον. εὐθέως δὲ τῶν καταλειφθέντων Πάρθων, οἷς προστέτακτο, Φασάηλόν τε καὶ Τεκανὸν συνελάμβανον, τὰ τε ἄλλα πρὸς τῇ ἐπιτοκίᾳ καὶ τὸ ἄπιστον αὐτοῖς καταρμένους.

ς'. Εν δὲ τῷ καὶ τὸν Ηρώδην ὁ πεμψθεὶς οἰνοχόος ἐπεβόλευε συλλαβεῖν. ἔξω τῇ τείχεος ἀπατήσας προσελθεῖν, ὥσπερ ἐντολὰς εἶχεν. ὁ δ' ἀπ' ἀρχῆς ὑποπτεύων τῆς Βαρεβάρας, καὶ τότε πεπυσμένος εἰς τὰς πολεμίας ἐμπισπυνέειν τὰ μηνύοντα τὴν ἐπιβελήν αὐτῷ γράμματα, προσελθεῖν ἔκ ἐβόλετο, καίτοι μάλα ἀξιοπίστως τῇ Πακὸρῳ Φάσκοντος, δεῖν αὐτὸν ὑπαντῆσαι τοῖς τὰς ἐπιτολὰς κομίζουσιν. ἔτε γὰρ ἐαλωκέναι τοῖς πολέμοις αὐτὰς, καὶ περιέχεν ἔκ ἐπιβελήν, ἀλλ' ὅποσα διεπράξατο Φασάηλος. ἔτυχεν δὲ παρ' ἄλλων προακηκῶς τὸν ἀδελφὸν συνελθὼν, καὶ προσῆλθε Τεκανῇ θυγατρὶ Μαριάμμῃ, συνελθὼν τῇ γυναικῶν, καταντιβόλῃσα μὴ προΐναι, μηδὲ πειθεῖν αὐτὸν ἤδη Φανερῶς ἐπιχειρεῖσι τοῖς Βαρεβάροις.

ζ'. Εἰ δὲ τῶν περὶ Πάκορον σκεπτομένων, πῶς αὖν κρύφα τὴν ἐπιβελήν ἀπαρτίσκειν, ἔ γὰρ ἐκ τῆς Φανερῆς οἶόν τε ἦν ἀνδρὸς ἔτι συνελθὼν περιγενέσθαι, προλαβὼν Ηρώδης μετὰ τῶν οικειοτάτων προσώπων, νύκτωρ ἐπὶ Ἰδαμαίας ἐχώρει λάθρα τῶν πολέμων. αἰσθόμενοι δ' οἱ Πάρθοι κατεδίωκον. κάκενος τὴν μὲν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν

erant, sed et custodes haud procul ab ipsis conspiciant.

5. Non tamen Phasaëlus, quamvis eum multis moneret Ofellius, ut aufugeret, (nam ille a Saramalla, qui tum erat Syrorum locupletissimus, omnia de compolitis insidiis audierat) Hyrcanum deferere sustinuit. sed ad satrapam profectus, ei in os exprobrabat insidias sibi factas; et maxime quod pecuniae gratia tam perfidus exstitisset. Atqui ipse plus pro salute daturum esse promittebat, quam Antigonus pro regno promiserit. Ad haec Parthus astute admodum se gerit, cumque id egisset, ut excusationibus et crebro iureiurando omnem a se suspensionem dimoueret, ad Pacorum ibat. Ac statim ab eo digresso Parthorum, qui remanserant, quidam, quibus id iussum erat, Phasaëlum atque Hyrcanum comprehendunt, et ob alia praeter periurium et ob perfidiam eos detestantes.

6. Interea autem et Herodem pocillator, qui missus erat, per insidias capere moliebatur, extra murum fraude ipsum deducendo, prout in mandatis habebat. Ille vero, ut qui iam inde a principio Barbaros suspicaretur, et tunc audisset in hostium magus incidisse literas, quae insidias ei indicarent, prodire nolebat, quamquam causam satis idoneam Pacorus obtenderet, oportere eum literas afferentibus obuiam ire. non enim eas ab hostibus esse interceptas, aut quicquam de insidiis, sed quae Phasaëlus gessisset, illis contineri. Iamdudum autem ab aliis acceperat Herodes, fratrem esse comprehensum; ipsumque adierat Hyrcani filia Mariamne, mulierum sapientissima, orans atque obsecrans, ut nec prodiret, neque Barbaris se crederet iam palam sibi perniciem machinantibus.

7. Adhuc autem Pacoro suisque deliberantibus, quoniam tandem pacto insidias adornarent, nec enim fieri posse, ut tantae sapientiae vir ex aperto circumueneretur, nocte Herodes, assumtis sibi propinquissimis, in Idumaeam insciis hostibus se conferebat. Quod cum rescirent Parthi, eum persequabantur. Et ille quidem, cum matrem et

καὶ τὴν καθωμολογημένην παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶ νεωτάτῃ τῶν ἀδελφῶν προσάξας ὁδύειν, αὐτὸς ἀσφαλῶς μετὰ τῶν θρασυόντων ἀνέκοπτε τῆς Βαρβάρης· καὶ, πολλὰς κατὰ πᾶσαν πρόσβολὴν ἀποκτείνας, εἰς Μασάδαν τὸ Φερίριον ἀφίκτο.

η'. Καὶ βαρύτερες κατὰ τὴν Φυγὴν Πάρθων Ἰσδαίης ἐπείρασεν, ἐνοχλήσαντας μὲν διηλεκῶς, ἀπὸ δ' ἐξήκοντα τῆς πόλεως σαρδίων καὶ παραταξαμένους ἐπικεικῶς πολὺν χρόνον. ἔνθα, κρατήσας Ηρώδης καὶ πολλὰς αὐτῶν ἀποκτείνας, αὐτὸς εἰς μνήμην τῆ κατορθώματος ἔκτισε τὸ χωρίον, καὶ βασιλείοις τε πολυτελεστάτοις ἐκόσμησε, καὶ ἀκρόπολιν ὀχυρωτάτην ἀνεδείματο, Ηρώδειόν τε ἐκάλεσεν ἀφ' ἑαυτῆ. τῆνικαυτὰ γὰρ μὴν Φεύγοντες, καθ' ἡμέραν αὐτῶ προσεγίνοντο πολλοί. καὶ κατὰ Θρῆσσαν γενομένῳ τῆς Ἰδαμαίας Ἰώσηπος ἀδελφὸς ὑπαντήσας, συνεβέβηκε τῆς πολλὰς τῶν ἐπομένων ἀποφθετίσασθαι· μὴ γὰρ ἂν τοσούτον ὄχλον δέξασθαι τὴν Μασάδαν. ἦσαν δ' ὑπὲρ ἑννεακισχιλίαι. πενθεὶς οὖν Ηρώδης, τὰς μὲν βαρύτερας τῆς χρείας διαφῆκεν ἀνὰ τὴν Ἰδαμαίαν, δὲς ἐφόδια. μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων, τὰς αἰκιμωτάτας κατασχὼν, εἰς τὸ Φερίριον διασώζεται. καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα ταῖς γυναῖξιν ἑκτακοσίαις φύλακας, καὶ διαρκῆ τάπιτήδεια πρὸς πολιορκίαν, αὐτὸς εἰς τὴν Ἀραβικὴν Πίστραν ἡκείγυτο.

θ'. Πάρθοι δ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἐφ' ἀρπαγὴν τραπόμενοι, τῶν Φυγόντων εἰς τὰς οἰκίας εἰσέπιπτον καὶ τὸ βασίλειον, ἀπεχόμενοι μόνων τῶν Τρεκανῶ χρημάτων. ἦν δ' ἔσπλῃ τριακοσίων ταλάντων. ἐπιτύγχανον δὲ καὶ τῶν ἄλλων, ἔχ' ὅσοις ἤλπισαν. ὁ γὰρ Ηρώδης ἐκ πολλῆς τὴν ἀπιστίαν τῶν Βαρβάρων ὑφορώμενος, εἰς τὴν Ἰδαμαίαν τὰ λαμπρότατα τῶν κειμηλίων προανσκεύαστο, καὶ τῶν αὐτῶ προστεχόντων ὁμοίως ἕκαστος. Πάρθοι δὲ μετὰ τὰς ἀρπαγὰς ἐπὶ τοσούτῳ ὕβρεως ἐχώρησαν, ὥς ἐμπλήσσαι μὲν ἀκηρύκτε πολέμῳ τὴν χώραν ἅπασαν, ἀνάστατον δὲ ποιῆσαι τὴν Μαρισσαίων πόλιν, μὴ μόνον τε καταστῆσαι βασιλείαν

fororem, desponsatamque puellam cum matre eius et fratre suo natu minimo, via incedere iussisset, ipse cum famulis suis caute arcebat Barbaros; multisque, quoties impetum in eum facerent, interemtis, ad Masadam castellum perueniebat.

8. Iudaeos autem in fuga Parthis infestiores expertus est, qui ei quidem molestias perpetuo crearunt, sexagesimo vero ab vrbe studio cum eo aliquandiu iusta acie dimicarunt. vbi Herodes, cum eos superasset multosque interfecisset, postea in memoriam rei praeclare gestae locum aedificauit, et regia magnificentissima exornauit, arcemque ibi munitissimam condidit, ac de suo nomine Herodion appellauit. Et tunc quidem cum fugerent, quotidie ei multi se adiungebant: cumque ad Thressam Idumaeae venisset, occurrit ei frater eius Iosephus, et consilium dedit, vt de turba sequentium diminutum iret; haud enim posse Masadam tantam multitudinem capere. erant autem supra nouem millia. Ei obsequutus Herodes, annis grauiores, quam vt vsui esse possent, per Idumaeam dimisit, dato illis viatico; et cum maxime necessariis et robustissimis, quos secum retinuit, in castellum saluus eussit. Deinde octoginta ibi relictis in mulierum custodiam, iteinque rerum omnium ad obsidionem necessariarum copia, ipse in Petram Arabiae ire contendebat.

9. Parthi autem Hierosolymis ad bonorum direptionem versi, in fugientium domos irruebant, itidemque in regiam, tantum ab Hyrcani pecuniis abstinentes; erant autem non supra talenta trecenta. Quin et aliorum res offenderunt spe sua minores. nam Herodes iampridem Barbarorum perfidiam suspicans, e supellectile sua splendidissima quaeque antea in Idumaeam deportanda curauerat, suorumque affinium quisque similiter fecerat. Caeterum Parthi, post istam direptionem, eo iniuriarum processerunt, vt regionem omnem bello acri et non iudicto compleuerint, et Marissaeorum urbem funditus euerterint,

Ἀντίγονον, ἀλλὰ καὶ παραδῶναι αὐτῷ Φασαήλην καὶ Τρεκανὸν δεσμώτας αἰκίσασθαι. ὁ δὲ Τρεκανὸς μὲν προσπεσόντος αὐτοῦ τὰ ὦτα λωβᾶται τοῖς ὁδῶσιν, ὡς μὴδὲ αὐτὸς ἐν μεταβολῇ ποτὲ δύναιτο τὴν ἀρχιερωσύνην ἀναλαβεῖν. δεῖ γὰρ ὁλοκλήρως ἀρχιερεῖσθαι.

ί. Τῆς Φασαήλης δὲ ἀρετῆς ὑπερίξει, Φθάσαντος πέτρα προσεράξαι τὴν κεφαλὴν, ὥς γε σιδήρεα καὶ χειρῶν εἴηγετο. κἀκείνος μὲν, Ηρώδης γνήσιον ἑαυτὸν ἀποδείξας ἀδελφόν, καὶ Τρεκανὸν ἀγεννέστατον, ἀνδρείοτατα θνήσκει, ποιησάμενος τὴν κατατροφὴν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἔργοις πρέψας. κατέχει δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ὡς ἀνενέγκαι μὲν ἐκ τῆς τότε πληγῆς, πεμφθεὶς δ' ἰατρός ὑπ' Ἀντιγόνου, θεραπεῦσαι δῆθεν αὐτόν, ἐμπλήσει τὸ τραῦμα δηλητηρίων Φαρμάκων, καὶ διαφθείρειν αὐτόν. ὁπότερον δ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, τὴν ἀρχὴν ἔχει λαμπράν. Φασὶ γὰρ αὐτόν, καὶ πρὶν ἐκπνεῦσαι, πυθόμενον παρὰ γυναῖκα τινός, ὡς Ηρώδης διαφύγοι, νῦν, εἰπεῖν, εὐθυμος ἄπειμι, τὸν μετελευσόμενον τὸς ἐχθροὺς ζῶντα καταλιπών.

ια. Ο μὲν ἐν ἔτῳ τελευτᾷ. Πάρθοι δὲ, καίτοι διημαρτηκότες, ὧν μάλιστα ἐπεθύμην, γυναικῶν, καθιστᾷσι μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντιγόνου τὰ πρᾶγματα, δεσμώτην δ' Τρεκανὸν ἀνάγκασιν εἰς τὴν Παρθυηνήν.

ΚΕΦ. ιδ'.

Ηρώδης τῆς Αραβίας ἐκβληθεὶς ἐπὶ Ρώμης ἐπείγεται. ἔνθα συμπράττονται Ἀντώνιος καὶ Καίσαρ βασιλεῖα καθιστᾷν Ἰουδαίων.

Ηρώδης δὲ συντονώτερον ἤλαυνεν εἰς τὴν Αραβίαν, ὡς ἔτι τὰδελφῶ ζῶντος ἐπειγόμενος χρήματα παρὰ τῷ βασιλεῶς λαβεῖν, οἷς μόνοις πείσειν ὑπὲρ Φασαήλης τὴν τῶν Βαρεβάρων ἡλπίσι πλεονεξίαν. ἐλογίζετο γὰρ, εἰ τῆς πατρώας Φιλίας ἀμνημονέστερος ὁ Αραβὴ γένοιτο, καὶ τῷ δῶναι δωρεὰν μικρολογώτερος, δανείσασθαι παρ' αὐτῷ τὰ λύτρα ῥύσιον

atque non solum Antigonum regem constituerint, verum etiam Phasaëlum et Hyrcanum vinclos ei tradiderint, vt cruciarentur. At ille Hyrcani quidem, genibus eius aduoluti, auriculas ipsemet mordicus abstulit, vt nunquam in posterum, si rerum mutatio accideret, possit pontificatum recipere. nam integros esse oportet, qui isto munere funguntur.

10. Verum Antigonum praeuenit virtus Phasaëli, qui caput ad saxum allidere occupauerat, cum nec ferri copiam nec manus liberas haberet. Atque ille quidem, cum sese fratrem Herodis germanum ostendisset, et Hyrcanum hominum abiectissimum, viriliter admodum magnoque animo moritur, exitu facto conuenienter iis, quas in vita gesserat. Alii autem ferunt, quod ex illa quidem plaga melius se habuerit; sed inedicus missus ab Antigono, specie eum curandi, venenatis medicamentis vulnus impleuerit, ipsumque peremerit. vtrum autem horum verum sit, praeclarum certe habet initium. Denique aiunt ipsum, priusquam animam efflaret, audito a quadam muliercula, quod Herodes ex hostibus euaserit, dixisse: nunc lubenti animo discedo, qui ultorem inimicorum in viuis reliquerim.

11. Et ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem, quamuis mulierum, quas maxime cupiebant, spes eos frustrata esset, res tamen Hierosolymis in Antigoni gratiam constituunt, victumque in Parthiam Hyrcanum abducunt.

CAP. XIV.

Arabia pulsus Herodes Romam properat; ubi Antonii et Caesaris opera Iudaeorum rex constituitur.

Herodes autem eo magis properabat in Arabiam, quasi adhuc viuo fratre suo festinans, vt pecunias a rege acciperet, quibus solis pro Phasaëlo exoratum iri sperabat Parthorum auaritiam. Etenim cogitabat, si Arabs minus memor esset paternae amicitiae, animoque illiberaliori, quam ut aliquid dono daret, fore, vt mutuum ab eo sumeret

Θεὸς τὸν τῷ λυτρωμένῳ παῖδα. καὶ γὰρ ἐπήγετο τὸν ἀδελφιδῶν ὄντα ἐτῶν ἑπτὰ. τάλαντα δὲ ἦν ἕτοιμος τριακόσια δῶναι, προσησόμενος Τυρίεις παρακαλῶντας. τὸ χρεὼν δ' ἄρα τὴν αὐτῇ σπεδὴν ἐφθάκει, καὶ Φασαήλῃ τεθνηκότος εἰς κενὸν Ἡρώδης Φιλάδελφος ἦν. ὃ μὲν ἑδὲ παρὰ Ἀραβίην ἤρρισκε Φιλίαν μένυσαν. ὁ γὰρ βασιλεὺς αὐτῶν Μάλιχος, προπέμψας κατὰ τάχος ἐκ τῆς χώρας προσέτασεν ἀνατρεῖσθαι, προφάσει μὲν χρώμενος Πάρθοις, ἐπικηρυκνύσασθαι γὰρ αὐτὴς ἐκβαλεῖν Ἡρώδην τῆς Ἀραβίας, τῷ δὲ ὄντι προαιρέμενος καταχεῖν τὰ Ἀντιπάτρους χρεῖα, καὶ μηδὲν εἰς τὰς ἐκείνης δωρεὰς ἀντιπαρασχεῖν χρήζουσι τοῖς τέκνοις δυσωπῆσθαι. συμβύλοις δ' ἐχεῖτο τῆς ἀναιδείας τοῖς ὁμοίως ἀποστρεῖν τὰς Ἀντιπάτρους παρακαταθήκας ἐθέλουσιν. ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν οἱ δυνατώτατοι.

β'. Ἡρώδης μὲν δὴ πολεμίας τὰς Ἀραβας εὐρών, διὰ τὴν Φιλτάτης ἤλπισε, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἀποκρινάμενος, ὡς ὑπηγόρευε τὸ πάθος, ὑπέσχετο ἐπ' Αἴγυπτον. καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐσπέραν κατὰ τι τῶν ἐπιχωρίων ἰσθμῶν αὐλίζεσθαι, τὰς ἀπολειφθέντας ἀναλαβών. τῇ δ' ἐξῆς εἰς Ρινοκέρους προελθόντι τὰ περὶ τὴν ταδελεφῶν τελευτὴν ἀπαγγέλλεται. προσλαβὼν δὲ πένθους ὅσον ἦν, ὡς ἀπεθῆκατο Φροντίδας, ἦε προσωτέρω. καὶ δὴ βραδείως ὁ Ἀραβὶς μετανοήσας, ἐπεμψε διὰ τάχους τὰς ἀνακαλέσοντας τὸν ὑβρισμένον. ἐφθανε δὲ καὶ τῆς Ἡρώδης εἰς Πηλῶσιον ἀφικόμενος, ἔνθα τῆς παρόδου μὴ τυγχάνων ὑπὸ τῶν ἐφορευόντων, τοῖς ἡγεμόσιν ἐντυγχάνει· κἀκεῖνοι, τὴν τε φῆμιν καὶ τὸ ἀξίωμα τάνδρὸς αἰδοθέντες, προπέμπουσιν αὐτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. ὁ δὲ, παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν, ἐδέχθη μὲν λαμπρῶς ὑπὸ Κλεοπάτρας, στρατηγὸν ἐλπίζουσης ἔξω εἰς ἃ παρεσκευάζετο. διακηρύσσων δὲ τὰς παρακλήσεις τῆς βασιλίδος, καὶ μήτε τὴν ἀκμὴν τῷ χειμῶνος ὑποδείσας, μήτε τὰς κατὰ τὴν Ἰταλίαν θορύβους, ἐπὶ Ρώμης ἔπλει.

γ'. Κινδυνεύσας δὲ περὶ τὴν Παμφυλίαν, καὶ τῷ Φόρβῳ τὸ πλεῖον ἐκβαλὼν, μόλις εἰς Ρόδον διασώζεται, σφόδρα

redemptionis pretium, ipsius filio, quem vellet redimere, pignori opposito. nam et fratris filium septennem secum ducebat; trecentaque talenta dare decreuerat, Tyrios propositurus, qui pro eo intercederent. Sed profecto studium eius praeuenerat fatale numinis decretum, et mortuo Phasælo nequicquam fratrem amore prosequebatur Herodes. Non tamen vel apud Arabas amicitiam sibi manentem reperiebat. namque rex eorum Malichus nunciis praemissis quamprimum e regione sua reuerti iubebat, Parthos quidem in causa esse simulans, illos quippe per legatos petiisse, ut Herodem Arabia pelleret, re autem vera secum statuens quae debita erant Antipatro nequaquam persolvere, et nihil omnino flecti ad gratiam aliquam liberis eius ad inopiam reductis pro beneficiis acceptis referendam. Impudentiae vero negandi suasores habebat, quibus in animo erat Antipatri etiam depositum interuercere. erant autem isti regni primates.

2. Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esseprehendit, unde amicissimos fore existimabat, atque tale responsum nunciis dederat, quale dolor ei suggessit, iter conuertit in Ægyptum. Et prima quidem vespere in sanum quoddam rusticum diuertit, ut reciperet quos reliquerat. Postero autem die cum Rhinocuram peruenisset, fratris mors ei nunciatur: et cum iusto dolori indulgisset, deposita cura perrexit. At vero, cum Arabem sero facti poenituisset, quam celerrime misit, qui revocarent eum, quem contumeliose tractauerat. Herodes autem eos etiam longe praecurrens in Pelusium peruenerat, ubi transitu prohibitus ab iis, qui in statione erant, loci rectores conuenit. Atque illi famam viri et dignitatem reueriti Alexandriam eum deducunt. Ingressus autem ciuitatem splendide a Cleopatra exceptus est, spei plena fore, ut ducem haberet ad ea, quae parauerat. Verum cum reginae preces reiecisset, nihilque subueritus esset aut tempestatis asperitatem aut tumultus in Italia, Romam nauigabat.

3. Circa Pamphyliam vero periclitatus, et maiori parte oneris eiecta, aegre in Rhodum, bello aduersus

τῷ πρὸς Κάσσιον πολέμῳ τετραχωμένην. δεχθεὶς δὲ ὑπὸ Πτολεμαίῃ καὶ Σαπηνίῃ τῶν Φίλων, καίπερ ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ὢν, ναυπηγεῖται τριήρη μεγίστην· ἐν ἣ μετὰ τῶν Φίλων εἰς Βρυτανίαν καταπλεύσας, κάκειθεν εἰς Ρώμην ἐπεχθεὶς, πρῶτον διὰ τὴν πατρῴαν Φιλίαν ἐνετύχανεὺς Ἀντωνίῳ, καὶ τὰς τε αὐτῇ καὶ τῇ γένεσι συμφορὰς ἐκδιηγῆται· ὅτι τε, τὸς οἰκιστοτάτους ἐν Φρυγίᾳ καταλιπὼν πολιορκημένους, διὰ χειμῶνος πλεύσειεν ἐπ' αὐτὸν ἰκέτης.

δ'. Ἀντωνίῳ δὲ ἤπτετο πρὸς τὴν μεταβολὴν οἴκος, καὶ κατὰ μνήμην μὲν τῆς Ἀντιπάτρου ξενίας, τὸ δὲ ὅλον, καὶ διὰ τὴν αὐτῇ τῇ παρόντος ἀρετὴν, ἐγνώκει τότε βασιλεῖα καθιστῶν Ἰσθαίων, ὃν πρότερον αὐτὸς ἐποίησε τετραρχῆν. ἐνῆγε δ' ἐκ ἑλαττον τῆς εἰς Ἡρώδην Φιλοτιμίας ἢ πρὸς Ἀντίγονον διαφορά. τῷτον γὰρ δὴ σασιδῆ τε καὶ Ρωμαίων ἐχθρὸν ὑπελάμβανε. Καίσαρα μὲν ἔν εἶχεν ἐτοιμότερον αὐτῇ, τὰς Ἀντιπάτρου στρατείας ἀνανεύμενον, ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτῇ τῷ πατρὶ συνδιήνεγκε, τὴν τε ξενίαν, καὶ τὴν ἐν ἅπασιν εὐνοίαν, ἐξῶντά γε μὴν καὶ τὸ Ἡρώδου δραστήριον. συῆγε δὲ καὶ τὴν βελὴν, ἐν ἣ Μεσσήλας καὶ μετ' αὐτὸν Ἀτρεατίνος, παρασησάμενοι τὸν Ἡρώδην, τὰς τε πατρῴας εὐεργεσίας, καὶ τὴν αὐτῇ πρὸς Ρωμαίους εὐνοίαν διεξήσαν, ἀποδεικνύντες ἅμα καὶ πολέμιον τὸν Ἀντίγονον, ἐξ ὧν ὃ μόνον διπνέχθη τάχιον, ἀλλ' ὅτι καὶ τότε διὰ Πάριον λάβοι τὴν ἀρχὴν, Ρωμαίους ὑπεριδὼν. τῆς δὲ συγκλήτης πρὸς ταῦτα κεινημένης, ὡς παρελθὼν Ἀντώνιος καὶ πρὸς τὸν κατὰ Πάριον πόλεμον βασιλεύειν Ἡρώδην συμφέρειν ἔλεγεν, ἐπὶ πληθίζοντα πάντες. Λυθείσης δὲ τῆς βελῆς, Ἀντώνιος μὲν καὶ Καίσαρ, μέσον ἔχοντες Ἡρώδην, ἐξήσαν. προῆγον δὲ σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς οἱ ὕπατοι, θύσοντές τε καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ Καπιτώλιον. τὴν δὲ πρώτην Ἡρώδου τῆς βασιλείας ἡμέραν, Ἀντώνιος εἰσῆλθε αὐτόν.

Cassium vehementer vexatam, euadit incolumis. Ab amicis vero Ptolemaeo et Sappinio exceptus, licet pecuniae inops fuerit, triremem maximam aedificat, qua conscensa inde cum amicis soluit et Brundisium appulit: atque inde continuo Romam profectus, Antonium, propter amicitiam, quae ei cum patre suo intercessit, primum omnium adibat, eique tam suas quam familiae suae calamitates exponit: quodque, suis maxime necessariis in castello obsidione cincto relictis, per medias tempestates supplex ad eum nauigasset.

4. Tantae autem mutationis misericordia commouetur Antonius, Antipatri quidem recordatione, cuius usus fuerat hospitio, maxime vero, propter ipsius etiam, qui praesens aderat, virtutem, tunc proposuit eum Iudaeorum regem constituere, quem ipse tetrarcham antea fecerat. Caeterum non minus, quam suo erga Herodem studio, odio in Antigonom ad hoc pertrahebatur. namque et hunc seditiosum et Romanis inimicum esse suspicabatur. Immo vero Caesarem quidem seipso multo paratiorem habebat, memoria repetentem Antipatri militiam, qua in Aegypto cum ipsius patre functus fuerat, eiusque hospitium, et in omnibus beneuolentiam, cum et praeter haec Herodis quoque strenuitatem cerneret. Porro senatum conuocabat, in quo Messala et post eum Atratinus, producto Herode, et patris ipsius beneficia erga Romanos et beneuolentiam narrando percensuerunt, simulque hostem Antigonom demonstrantes, non solum quod intra breue tempus is dissidere coepisset, sed etiam quod tunc contemptis Romanis a Parthis regnum acceperisset. His autem commoto senatu, cum Antonius in medium progressus dixisset, quod etiam ad Parthicum bellum expediret, ut rex fiat Herodes, omnes assentiunt. Dimisso autem senatu, medium quidem Herodem stipantes Antonius et Caesar exierunt: consules vero eos deducebant, una cum aliis magistratibus, ad sacrificandum et decretum in Capitolio reponendum. Ac primo regni Herodis die, conuiuio eum excipiebat Antonius.

ΚΕΦ. ιε.

Αντίγονος πολιορκεῖ τῆς ἐν Μασάδα, ἧς Ηρώδης ἀπὸ Ρώμης ἐπανελθὼν ῥύσται, καὶ εὐθὺς ἦει πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐνθα Σίλωνα δωροδοκούμενον καταλαμβάνει.

Παρά δὲ τὸν χρόνον τῆτον Αντίγονος ἐπολιόρκει τῆς ἐν Μασάδα, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐπιτηδείοις διαρκεμένους, σπαινίζοντας δὲ ὕδατος· διὸ καὶ Ἰώσηπος, ὁ ἀδελφὸς Ηρώδης, σὺν διακοσίοις τῶν οἰκείων δρασμὸν ἐβγλεύετο εἰς Αραβας, ἀκηκὼς τῶν εἰς Ηρώδην ἀμαρτημάτων Μαλίχῳ μεταμέλειν. καὶ ἔφθη καταλιπὼν τὸ Φερίον, εἰ μὴ περὶ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου συνέβη πλείστον ὕσας. τῶν γὰρ ἐκδοχείων ὕδατος ἀναπληθέντων, ἅκ' ἔτ' ἔχηρξέ Φυγῆς, ἀλλ' ἐπέξήσαν ἤδη τοῖς περὶ Αντίγονον· καὶ τὰ μὲν Φανερῶς συμπλεκόμενοι, τὰ δὲ λοχῶντες συχνῶς διέφθειρον. ὃ μὴν ἐν ἅπασιν εὐτόχην, ἔστι δ' ὅπῃ καὶ αὐτοὶ πταίοντες ἀνέστρεφον.

β. Καὶ τότε Βεντίδιος ὁ Ρωμαίων στρατηγός, πεμφθεὶς ἐκ Συρίας Πάρθου ἀνείργειν, μετ' ἐκείνου εἰς Ἰουδαίαν παρέβαλεν, λόγῳ μὲν ὡς βοηθήσων τοῖς περὶ Ἰώσηπον, ἔργῳ δ' Αντίγονον ἀργυρεῖμενος. ἔγγιστα γὰρ Ἱεροσολύμων αὐλισάμενος, ὡς ἐνεπλήθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μετὰ τῆς πλείστης δυνάμεως, Σίλωνα δὲ σὺν μέρει τινὶ καταλέλοιπεν, ὡς μὴ κατάφωρον τὸ λῆμμα ποιήσῃς πάντας ἀπανασήσας. Αντίγονος δὲ πάλιν ἐλπίζων Πάρθου ἐπαμύνειν αὐτῷ, καὶ Σίλωνα τέως ἐθεράπευσεν, ὡς μηδὲν ἐνοχλοῖν πρὸς τὰς ἐλπίδας.

γ. Ἦδη δὲ Ηρώδης καταπεπλευκὼς ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ συναγροχῶς δύναμιν ἅκ' ὀλίγην ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἤλαυνε διὰ τῆς Γαλιλαίας ἐπ' Αντίγονον, συλλαμβανόντων Βεντιδίου τε καὶ Σίλωνα, ἧς Δέλλιος, ὑπ' Αντωνίου πεμφθεὶς, Ηρώδην συγκατάγειν ἔπεισεν. ἐτύγχανε δὲ Βεντίδιος μὲν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς διὰ Πάρθου ταρεχὰς καθιστάμενος, Σίλων δ' ἐν Ἰουδαίᾳ, χρημασιν ὑπ' Αντιγόνα διεφθαρμένους. ὃ μὴν Ηρώδης ἰχθύος

CAP. XV.

Antigonus Masadae inclusos obsidet, quos Herodes Roma reuersus liberat, et mox Hierosolyma profectus Silonem pecunia corruptum apprehendit.

TOto autem hoc tempore Antigonus eos, qui in Masadam inclusi erant, oppugnabat, caeteris quidem victui necessariis abundantes, sed aquae penuria laborantes. Quare Iosephus quoque frater Herodis cum ducentis suorum ad Arabas fugere decreuit, quod audierat Malichum commissorum in Herodem poenitere. Et protinus castellum reliquisset, nisi nocte, qua exiturus erat, largiter pluere contigisset; nam cisternis aqua repletis, illi non amplius opus erat fuga; sed in Antigonianos eruptionem fecerunt: et partim praelio aperto, partimque insidiis multos interfecerunt. Non tamen illis omnia ad votum cedebant, sed et ipsi aliquando victi pedem referebant.

2. Interea Ventidius Romanorum dux, missus ad Parthos Syria arcendos, post illos in Iudaeam venit, verbo quidem vt Iosepho suisque auxilium ferret, re autem vera vt Antigonum pecunia multaret. Itaque cum proxime Hierosolyma tetendisset, quam primum assatim pecuniae acceperat, ipse quidem cum copiarum parte maiori discessit; Silonem vero cum parte alia militum reliquit, ne quaestum sordidum palam faceret, si omnes abduxisset. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi succurrere, Silonem etiam interea coluit, ne quid sibi praeter spem noceret.

3. Iam vero Herodes, cum ab Italia Ptolemaidein navigasset, et copias non mediocres partim externorum partim popularium contraxisset, properabat per Galilaeam aduersus Antigonum, ipsum adiuuantibus Ventidio et Silone, quibus Dellius ab Antonio missus persuasit, vt Herodi reducendo operam darent. Et quidem Ventidius iam in eo erat, vt excitatas propter Parthos in vrbibus turbas componeret: Silo vero in Iudaea manebat, pecuniis ab Antigono corruptus. Non tamen Herodes virium egebat,

ἡ πόρεν, προϊόντι δὲ αὐτῷ καθ' ἡμέραν ἤξετο τὰ τῆς δυνάμειος, καὶ πλὴν ὀλίγων, πᾶσα Γαλιλαία προσέθετο. πρῆκετο μὲν ἔν τὸ ἀναγκαϊότατον ἀγώνισμα, Μασάδα, καὶ τὸ ρύσασθαι πρῶτον τῆς οἰκείας ἐκ τῆς πολιορκίας. γίνεται δ' ἐμπόδιον Ιόππη. ταύτην γὰρ ἐχρῆν πολεμίαν ἔσαν ἐξελεῖν πρότερον, ὥς μὴ, χωρῆντος ἐπὶ Ιεροσολύμων, κατὰ νῶτα τι τοῖς ἐχθροῖς ἔρυμα καταλίποιτο. συνῆπτε δὲ καὶ Σίλων ἀσμένως τῆς ἀπαναστάσεως πρόφασιν εὐρών. ὥς δὲ προσέκειντο Ισδαῖοι διώκοντες, ἐπὶ τῆς Ηρώδης ἐκδραμῶν μετ' ὀλίγῃ σίφῳς τρέπεται ταχέως, καὶ Σίλωνα διασώζει κακῶς ἀμυνόμενον.

δ'. Επετα Ιόππην ἐλὼν, πρὸς τὴν Μασάδαν ῥυσόμενος τῆς οἰκείας ἠπέεγτο. καὶ τῶν ἐπιχωρίων, ἃς μὲν πατρώα Φιλία προσῆγεν, ἃς δὲ τὸ αὐτῆ κλέος, ἃς δὲ τῆς ἐξ ἀμφοῖν εὐεργεσίας ἀμοιβή· πλείους γε μὴν ἐλπίς, ὥς ἐκ βασιλέως βεβαίη. δυσκίνητος δὲ ἤδη δύναμις ἤθερσο. προϊόντα δ' Αντίγονος ἐνῆδρευε, τὰπιτήδεια τῶν παρόδων προλοχίζων· ἐν οἷς ἑδὲν, ἢ μικρὰ τῆς πολέμιας ἐβλαπτεν. Ηρώδης δὲ τῆς τε ἐκ Μασάδας οἰκείας παραλαβὼν ῥαδίας, καὶ ῥῆσσαν τὸ Φερίον, ἥει πρὸς τὰ Ιεροσόλυμα. συνῆπτε δὲ αὐτῷ τὸ μετὰ Σίλωνος στρατιωτικόν, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως, τὴν ἰσχὺν καταπλαγόντες.

ε'. Στρατοπεδευσάμενός δὲ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τῇ ἄστει, οἱ ταύτῃ Φύλακες ἐτόξευόν τε καὶ ἐξηκόντιζον αὐτάς· ἄλλοι δὲ, κατὰ σίφους ἐκθέοντες, ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων. Ηρώδης δὲ τὸ μὲν πρῶτον κηρύσσειν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευεν, ὥς ἐπ' ἀγαθῷ τε παρῆι τῇ δῆμῃ καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως, μηδὲν μῆτε τῆς Φανερῆς ἐχθρῆς ἀμυνόμενος, δώσων δὲ καὶ τοῖς διαφορωτάτοις ἀμνησίαν. ἐπεὶ δὲ ἀντιπαρηγορῶντες οἱ περὶ τὸν Αντίγονον, ἔτε κατακτείναν τῶν κηρυγμάτων εἶων τινὰς, ἔτε μεταβάλλεσθαι, τὸ λοιπὸν ἀμύνασθαι τῆς ἀπὸ τῆς τείχεως ἐπέτρεπε τοῖς σφετέροις· οἱ δὲ ταχέως ἅπαντας ἀπὸ τῶν πύργων ἐτρέψαντο τοῖς βέλεσιν.

ipsi autem progredienti quotidie copiae augebantur; omnisque Galilaea, paucis exceptis, stabat ab eius partibus. Et quidem ei maxime incumberebat, ut Masada potiri contenderet, et ante omnia affines suos obsidione liberaret. Sed impedimento erat Ioppe. nam illa, cum hostis esset, prius capienda erat, ne qua a tergo relinqueretur hostibus munitio, dum Hierosolyma peteret. Quin et his Silo se libenter adiunxit, cur exercitum moueret, causam nactus. Cumque illi persequentes instarent Iudaei, hos excurrrens Herodes cum parua manu cito in fugam vertit, et Silonem seruat aegre se defendentem.

4. Deinde capta Ioppe, suos liberaturus ad Masadam festinabat. et ex indigenis, alii quidem propter paternam amicitiam illi se adiungebant, alii vero propter ipsius gloriam, et nonnulli, ut utrique ob beneficia gratiam referrent: plurimi vero propter spes, quas in eo, ut in rege deinceps certo futuro, habebant. Iamque validissimae coactae erant copiae. Sed cum procederet, ei insidiabatur Antigonus, loca opportuna occultis militibus occupans, quibus nihil aut parum admodum hostibus nocebat. Herodes autem, et suis ex Masada facile receptis et Resa munitione, Hierosolyma adibat. ipsi vero sese iunxerunt Silonis milites, cum multis ex ciuitate tanta potentia perterritis.

5. Cum autem ad urbis partem occidentalem castra fecisset, qui illac dispositi erant custodes sagittis eos et missilibus impetebant: alii vero turmatim excurrentes exercitus in acie positos tentabant. Herodes autem primum quidem proclamari iussit circa moenia, sese et propter populi commodum et ciuitatis salutem adesse, ne ab apertis quidem aduersariis poenas repetiturum, sed etiam inimicissimorum in se peccata obliuioni daturum. Deinde vero cum vociferationibus ex aduerso obstarent Antigoni, quo minus aut praecones exaudire aut sententiam mutare quispiam posset, quod reliquum erat, suis imperat Antigonus hostes de moenibus arceri: atque illi statim sagittis cunctos e turribus in fugam verterunt.

5.· Ἐνθα δὴ καὶ Σίλων ἀπεκαλύψατο τὴν δωροδοκίαν, ἐπισκευασάμενος γὰρ πολλὰς τῶν στρατιωτῶν, σπάνιν ἐπιτηδείων ἀναβοᾷν, καὶ χρήματά τε εἰς τροφὰς ἀπαιτῆν, ἀπαγαγεῖν τε σφᾶς χειμεριῶντας εἰς τὰς ἐπιτηδείας τόπους, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἦν ἔρημα, πάντα τῶν περὶ Ἀντίγονον προανάσκειντασάμενων, ἐκίνει τε τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀναχωρεῖν ἐπεβᾶτο. Ἡρώδης δ' ἐντυγχάνων τοῖς τε ὑπὸ τὸν Σίλωνα ἡγεμόσι, καὶ κατὰ πλῆθος τοῖς στρατιώταις, ἐδεῖτο μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν, ὑπὸ τε Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου καὶ τῆς συγκλήτης προπεμφθέντα· λύσειν γὰρ αὐθιμερὸν αὐτῶν τὰς ἀπορίας, καὶ, μετὰ τὸ δέξιν, εὐθὺς ὁρμήσας αὐτοὺς εἰς τὴν χώραν, τοσαύτην αὐτοῖς ἐπιτηδείων ἀφθορίαν ἐκόμισεν, ὥς πάσας ἀποκῆσαι τὰς Σίλωνος τροφάσεις. εἰς τε τὰς ἐξῆς ἡμέρας μὴ διαλιπεῖν τὴν χορηγίαν προνύμενος, ἐπέτελλε τοῖς περὶ Σαμαρείαν, ὥκειωτο δὲ ἡ πόλις αὐτῷ, σίτον καὶ εἶνον καὶ ἔλαιον καὶ βοσκήματα κατάγειν εἰς Ἱεριχᾶντα. ταῦτ' ἀκῆσας Ἀντίγονος, διέπεμψε κατὰ τὴν χώραν, εἰργεῖν καὶ λοχᾶν τὰς σιτηγὰς κελεύων. οἱ δ' ὑπήκον, καὶ πολὺ πλῆθος ὀπλιτῶν ὑπὸ τὴν Ἱεριχᾶντα συνηθροίσθη· διεκαθίζοντο δ' ἐπὶ τῶν ὀρέων παραφυλάσσοντες τὰς τάπιτήδεα ἐκκομίζοντας. ὃ μὲν Ἡρώδης ἡρέμει, δέκα δὲ σπείρας ἀναλαβὼν, ὧν πέντε μὲν Ῥωμαῖκαί, πέντε δ' Ἰουδαίων ἦσαν, ἔχουσαι καὶ μισθοφόρους μιγάδας, πρὸς οἷς ὀλίγας τῶν ἰππέων παραλαβὼν, ἐπὶ τὴν Ἱεριχᾶντα παραγίνεταί. καὶ τὴν μὲν πόλιν καταλειμμένην εὕρισκεν, πεντακοσίους δὲ τὰ ἄκρα κατειληφότες σὺν γυναῖξί καὶ γενεαῖς· αὐτὰς μὲν οὖν ἀπολύει λαβὼν· Ῥωμαῖοι δ' εἰσπεσόντες, τὸ λοιπὸν ἄστυ διήρπασαν, πλήρεις καταλαμβαίνοντες τὰς οἰκίας παντοίων κειμηλίων. Ἱεριχᾶντος μὲν οὖν Φερεῶν ὁ βασιλεὺς καταλιπὼν ὑπέστρεψε, καὶ χειμεριῶσαν τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν εἰς τὰς προσκεχωρηκυίας πόλεις διαφῆκει, Ἰουδαίαν καὶ Γαλιλαίαν καὶ Σαμαρείαν· ἐπέτυχε δὲ καὶ Ἀντίγονος παρὰ τῆς Σίλωνος δωροδοκίας, ὑποδέξασθαι τῶν στρατῶν μὲν ἐν Λύδδοις, θεραπεύων Ἀντώνιον.

6. Ibi sane et Silo palam fecit, se pecunia corruptum esse. nam cum multos e militibus instruxisset, qui et clamarent, comineatus esse penuriam, et pecuniam ad alimoniam peterent, seque in idonea loca ad hybernandum deduci postularent, quandoquidem vastati erant agri circa urbem, cunctis ab Antigoni militibus antea sublati, et exercitum mouebat et discedere conabatur. Verum Herodes et duces Siloni subiectos conueniens, et milites in magna multitudine, rogabat eos, ne se dereliquerent, paulo ante missum a Caesare et Antonio et senatu: illum enim eo ipso die ab inopia eos liberaturum esse. Ac statim post eas preces in agros profectus, tantam eis comineatus copiam apportauit, ut omnem Siloni discedendi occasionem praeriperet. atque prouidens, ne deinceps cibariis milites deficerentur, imperabat Samariae ciuibus, (nam ei sese adiunxerat vrbs ista) ut frumentum et vinum et oleum et pecudes Hierichunta deportarent. Haec ubi audiuit Antigonus, per agros dimisit, qui frumentatores prohibendos et circumueniendos esse iuberent. Atque istis obtemperatum est, ac ingens armatorum multitudo ad Hierichuntem coacta est, et hinc inde montibus infidebant, ut illos obseruarent, qui comineatus exportabant. Non tamen Herodes quietem agebat, sed assumtis decem cohortibus, quorum quinque Romanorum, alterae Iudaeorum erant, quibus permiscebantur etiam aliquot mercede conducti, ac praeterea equites nonnulli, Hierichunta peruenit. Et urbem quidem incolis vacuum reperit, quingentos vero homines cum vxoribus et liberis arces occupasse: et ipsos quidem captos dimittit; Romani vero, facto in reliquam urbem impetu, eam diripuerunt, domos omnigenis opibus refertas deprehendentes. Et rex quidem, relicto Hierichunte praesidio, reuersus est, Romanumque exercitum in ciuitates, quae deditionem fecerant, Idumaeae scilicet et Galilaeae et Samariae, hyematurum dimisit. Quin et Antigonus a Silone impetrauit, pecuniis corrupto, ut partem Romani exercitus intra Lydda acciperet, captans Antonii gratiam.

ΚΕΦ. ις.

Ηρώδης τὴν Σέπφωριν αἰρεῖ, καὶ τὰς ἐν σπηλαίοις λη-
σὰς χειρῶνται. ἔπειτα Μάχαιραν ἡμίνατο ὡς πολέ-
μιον, καὶ πρὸς Αντάνιον χωρεῖ τοῖς Σαμοσάτοις προσ-
πολεμῶντα.

ΚΑΙ Ρωμαῖοι μὲν ἐν ἀφθόνοις διῆγον, ἀνειμένοι τῶν
ὄπλων. Ηρώδης δ' ἔκ ἡρέμει, ἀλλὰ τὴν μὲν Ἰδαμαίαν
διχιλίαις πεζοῖς, καὶ τετρακοσίοις ἵππεῦσι διαλαμβάνει,
πέμψας τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, ὡς μή τι νεωτεριδεῖν πρὸς
Αντιγόνου· αὐτὸς δὲ τὴν μητέρα, καὶ ὅσας ἐκ Μασαδάας
οἰκίαις ἐξήγαγε, μεταγαγὼν εἰς Σαμάρειαν, καὶ καταση-
σάμενος ἀσφαλῶς, ἦεν τὰ λοιπὰ τῆς Γαλιλαίας καταστρε-
φόμενος, καὶ τὰς Αντιγόνου φρενὰς ἐξελάσων.

Β. Πρὸς δὲ τὴν Σέπφωριν ἐν νιφετῷ σφοδροτάτῳ δια-
νύσας, ἀκμητὶ παραλαμβάνει τὴν πόλιν, πρὸ τῆς ἐφόδου
τῶν φυλάκων ἐκφυγόντων. ἔνθα τὰς ἐπομένους ὑπὸ τῷ χει-
μῶνος κακωθέντας ἀναλαβὼν, πολλὴ δ' ἦν ἀφθονία τῶν
ἐπιτηδείων, ἐπὶ τὰς ἐν τοῖς σπηλαίοις ὄρεμτο λησὰς, οἱ,
πολλὴν τῆς χώρας κατατρέχοντες, ἔκ ἐλάττω κακὰ πο-
λέμῳ διτίθεισαν τὰς ἐπιχωρίους. προπέμψας δὲ πεζῶν
τρεῖς τέλη, καὶ μίαν ἵλην ἱππέων πρὸς Ἀρβηλα κόμην,
αὐτὸς μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπῆλθε μετὰ τῆς λοι-
πῆς δυνάμεως. ἡ μὲν πρὸς τὴν ἔφοδον ἔδωσαν οἱ πολέμιοι,
μετὰ δὲ τῶν ὀπλῶν ἀπῆντων, τὴν μὲν ἐμπειρίαν πολεμι-
κὴν ἔχοντες, τὸ δὲ θράσος ληστρικόν. συμβαλόντες γοῦν
τῷ σφιδέρω δεξιῷ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ηρώδου τρέπον-
ται. περιελθὼν δὲ ταχέως Ηρώδης ἐκ τῆ καθ' ἑαυτὸν δε-
ξιᾷ, προσεβοήθει, καὶ τὸ μὲν οἰκίον ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς φυ-
γῆς, τοῖς δὲ διώκουσιν ἐμπίπτων, ἀνέκοψε τὴν ὁρμὴν, μέχρι
τὰς κατὰ σῶμα προσβολὰς μὴ φέροντες ἐνέκλιναν.

Γ. Ο δὲ, ὥς Ἰορδάνου κτείνειν εἴπετο, καὶ πολὺ μὲν
αὐτῶν μέρος διέφθαιρεν, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὲρ τὸν ποταμὸν
ἐσκεδάθησαν, ὥστε τὴν Γαλιλαίαν κεκαθάραται φόβῳ,

CAP. XVI.

Herodes Sepphorim capit, et latrones in speluncis latitantes subigit: deinde a Machaera tanquam ab hoste poenas repetit, et ad Antonium Samosata oppugnantem proficiscitur.

ET Romani quidem in magna rerum abundantia vivebant, dum ab armis quiescerent. At Herodes otium non agebat, sed Idumaeam peditibus bis mille et equitibus quadringentis occupabat, missio illic fratre Iosepho, ne quid noui ab Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis, quos ex Masada liberauerat, affinis suis in Samariam translata, ibique in tuto collocata, in Galilaeam contendit, ut caetera eius loca munita expugnaret, atque Antigoni praesidia inde abigeret.

2. Cumque Sepphorim, licet vehementissime ningeret, peruenisset, facillime ciuitatem accipit, custodibus eius, antequam in eam impressionem faceret, fuga dilapsis, ibique suis militibus, quos hyems affixerat, recreatis, (nam summa erat comineatus copia) aduersus latrones in speluncis degentes profectus est; qui, magnam regionis partem incursionibus vexantes, non minoribus, quam si bellum grassaretur, cladibus incolas afficiebant. Praemissis autem tribus peditum cohortibus et equitum turma in vicum Arbelam, ipse quadragesimo die cum reliquis copiis superuenit. Nec tamen eius incursum hostes extimuerunt, sed armati obuiam ibant, bellatorum peritia freti et latronum ferocitate. Praelio autem commisso, dextra ipsorum aciei pars in fugam vertit Herodis sinistram. At Herodes, cum e dextro suo cornu celeriter hostes circuiuisset, opem laborantibus ferebat, et non solum suos e fuga reuocabat, sed in persequentes irruendo impetum illorum repressit, usque dum plagas cominus illatas non sustinentes terga darent.

3. Atque ille eos ad Iordanem usque caedendo persequabatur, et magnam illorum partem perimebat, reliqui vero flumine trajecto diuersis viis dilapsi sunt; quare contigit

πλὴν καθόσον οἱ τοῖς σπηλαίοις ἐμφωλεύοντες ὑπελείποντο, καὶ ἐπὶ τούτοις ἔδει διατριβῆς. διὸ δὴ πρῶτον τοῖς στρατιώταις τὰς ἐκ τῶν πιπτονημένων ἐπικαρπίας ἀπεδίδε, διὰ τὴν ἑκάτῳ δραχμῶς ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρίαι, καὶ τοῖς ἡγεμόσι πολυπλάσιονα διέπεμψεν εἰς ὅς ἐχειμέριζον σαθράς. Φερώρα δὲ τῷ νεωτάτῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπέστειλε, τῆς τε ἀγορᾶς αὐτοῖς ποιῆσθαι προνοίαν, καὶ τεχνίζειν Ἀλεξάνδρειον. καὶ ἐκεῖνος ἀμφοτέρων ἐπεμελήθη.

δ'. Εὐ δὲ τούτῳ, περὶ μὲν Ἀθήνας διήγεν Ἀντώνιος· Βεντιδίου δ' ἐπὶ τὸν πρὸς Πάρθους πόλεμον Σίλωνα τε καὶ Ηρώδην μετεπέμπετο, καταστῆσθαι πρότερον ἐπισέλλων καὶ περὶ Ἰουδαίαν. Ηρώδης μὲν ἀσμένως Σίλωνα πρὸς Βεντιδίον ἀπολύσας, αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἐν τοῖς σπηλαίοις ἐστράτευσεν. τὰ δὲ σπήλαια ταῦτα πρὸς ἀποκρήμνοις ὄρεσιν ἦν ὑδαμόθεν προσिता, πλαγίας δὲ ἀνόδους μόνον ἔχοντα σενωτάτας. ἡ δὲ κατὰ μέτωπον αὐτῶν πέτρα κατέτεινεν εἰς βαθυτάτας Φάραγγας, ὅρθιος ἐπιρρέπυσσά ταῖς χαράδραις, ὥστε τὸν βασιλέα μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορεῖν πρὸς οἱ ἀμήχανον τῷ τόπῳ, τελευταῖον δ' ἐπινοίᾳ χρῆσθαι σφαλερωτάτῃ. τῆς γὰρ ἀλκίμους καθιμῶν ἐν λάρεναζεν, ἐνταῖς τοῖς σωμαίοις. οἱ δὲ ἀπέσφαττόν τε αὐτὰς σὺν γενοαῖς, καὶ πῦρ ἐνέψαν τοῖς ἀμυνομένοις. βεληθεις δ' ἐξ αὐτῶν καὶ περισσῶσαι τινας Ηρώδης, ἐκήρυξεν ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτάς. τῶν δὲ ἐδελχάσιος μὲν ἑδεις προσέθετο, καὶ τῶν βιάζομένων δὲ πολλοὶ τῆς αἰχμαλωσίας προείλοντο θάνατον. ἐνθα καὶ τῶν γηραιῶν τις ἑπτὰ παίδων πατήρ, μετὰ τῆς μητρὸς δεομένης τῆς παιδᾶς, ἐπιτρέψαι σφίσιν ἐξελθεῖν ἐπὶ δεξιᾷ, κτείνει τρόπῳ τοιῷδε. καθ' ἕνα προΐναι κελεύσας, αὐτὸς ἵστατο παρὰ τὸ σόμιον, καὶ τὸν αἰεὶ προΐοντα τῶν υἱῶν ἀπέσφαττεν. ἐξ ἀπόπτῃ δὲ Ηρώδης ἀποβλέπων, τῷ τε πάθει συνεχεῖτο, καὶ τῷ πρεσβύτηι δεξιῶν ὤρεγε, Φέισσθαι τῶν τέκνων παρακαλῶν. ὁ δὲ, πρὸς ἑδὲν ἐνδὲς τῶν λεγομένων, ἀλλὰ καὶ προσονειδίσας τὸν Ηρώδην εἰς ταπεινότητα, ἐπὶ τοῖς παισὶν ἀνακρεῖ

Galilaeam metu omni liberari, nisi ab iis, qui relictī erant in speluncis latitantes: eorumque causa necesse erat, ut diutius ibi moraretur. Quamobrem primum militibus aliquem ex laboribus suis fructum reddebat, centum et quinquaginta argenti drachmas singulis diuidendo: ducibusque multo plures misit in stationes ubi hyemabant. Pherorae autem, fratrum suorum natu minimo, mandabat, ut, quod ad rerum venalium copiam attinet, illis prospiceret et consuleret, et Alexandrium communiret. atque ille rem vtramque curabat.

4. Eodem autem tempore Athenis quidem commorabatur Antonius: Ventidius vero Silonem et Herodem ad bellum contra Parthos accersebat, illis imperans, ut prius Iudaeae res componerent. Herodes quidem libenter Silonem Ventidio dimisit, ipse vero aduersus latrones speluncas tenentes expeditionem fecit. Istaе autem speluncae in montibus erant praeruptis, vndique inaccessae, et obliquo tantum et perangustas, quibus adscenditur, vias habentes: rupesque ab earum fronte in valles profundissimas se porrigebat, recta et confragosa decliuitate, ut aliquamdiu quidem rex, propter loci difficultatem, quid agendum esset, dubitaret, tandemque stratagemate vteretur admodum periculoso. nam robustissimos e suis arculis demissos in speluncarum ostia immittit. Atque illi latrones cum familiaribus mactabant, ignemque repugnantibus iniiciebant. Cumque ex illis nonnullos conseruare vellet Herodes, ut ad se accederent per praeconem iussit. Eorum autem nemo ultro se tradidit: et multi, qui vi coacti id fecerant, seruituti mortem praetulerunt. Vbi etiam e senibus quidam, septem natorum pater, orantes cum matre liberos, ut sibi fide dextraque data egredi permitteret, hoc modo occidit. Cum singulos exire iussisset, ipse in ostio stabat, et ut filiorum quisque progressus est, eum iugulabat. Herodes autem e specula haec prospiciens, dolore afficiebatur, senique dextram porrigebat, orans obsecransque, ut liberis parceret. Ille vero, cum nihil precibus eius concessisset, sed et conuicia iecisset in Herodem ob generis humilitatem, post

καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ καταβαλὼν κατὰ τῆ κρημνῆ τὴς νεκρῆς τὸ τελευταῖον καὶ ἑαυτὸν ἔρριψεν.

ε'. Χειρῶταί μὲν ἔτι τὰ σπήλαια καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς Ηρώδης. καταλιπὼν δὲ τῆ στρατῆ μοῖραν, ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε πρὸς τὰς ἐπαναστάσεις, καὶ Πτολεμαῖον ἐπ' αὐτῆς, ἐπὶ Σαμαρείαν ὑπέστρεψεν, ὀπλίτας μὲν τριχιλῆς, ἵππεῖς δὲ ἄγων ἑξακοσίαις ἐπ' Αντίγονον. ἔνθα πρὸς τὴν ἀποχώρησιν αὐτῆ λαβόντες ἄδειαν, οἷς ἔθος ἦν θορυβεῖν τὴν Γαλιλαίαν, κτείνουσι μὲν Πτολεμαῖον τὸν στρατηγὸν ἀδοκῆτως προσπεσόντες, ἐπύρσαν δὲ τὴν χώραν ποιῆμενοι τὰς ἀναφυγὰς εἰς τὰ ἔλη καὶ τὰ δυσσευήνητα τῶν χωρίων. πυθόμενος δὲ Ηρώδης τὴν ἐπανάστασιν, διὰ τάχους ἐπεβοήθει, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν πλῆθος διεφθαρῆ, τὰ Φρύγια δὲ πάντα πολιορκίας ἐξελὼν, ἐπιτίμιον τῆς μεταβολῆς εἰσεπράξατο παρὰ τῶν πολεμίων ἑκατὸν τάλαντα.

ς'. Ἦδη δὲ Πάριθων μὲν ἐξεληλαμένων, ἀνηρημένῃ δὲ Πακόρῃ, Βεντίδιος, ἐπιστείλαντος Αντωνίῃς συμμαχῆς, πέμπει Ηρώδῃ κατὰ Αντιγόνου χιλῆς ἵππεῖς καὶ δύο τάγματα. τῶτων τὸν στρατηγὸν Μαχαιρᾶν Αντίγονος ἰκέτευε δι' ἐπιστολῶν ἑαυτῷ βοηθὸν ἀφικέσθαι, πολλὰ περὶ τῆς Ηρώδου βίας, καὶ ἐπηρεῖας τῆς βασιλείας ἀποδυσρόμενος, καὶ χρήματα δώσειν ὑπισχνόμενος. ὁ δὲ, ὃ γὰρ κατεφρόνει τῆ πέμψαντος, ἄλλως τε καὶ πλέον Ηρώδου δίδοντας, εἰς μὲν τὴν προδοσίαν ἔχ' ὑπήκασεν, ὑποκρινόμενος δὲ Φιλίαν, κατάσκοπος ἦει τῶν Αντιγόνου πραγμάτων, Ηρώδῃ μὴ πειθεῖς ἀποτρέποντι. προαιδομένος δὲ αὐτῆ τὴν διανοίαν Αντίγονος, τὴν τε πόλιν ἀπέκλεισε, καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὡς πολέμιον ἡμύνατο, μέχρις αἰδόμενος Μαχαιρᾶς εἰς Λιμμαῖντα πρὸς Ηρώδην ἐχάρι, καὶ πρὸς τὴν διαμαρτίαν τεθυμωμένος, ὅσοις ἐπετύγχανεν Ἰσθαίοις, ἀνῆρει, μηδεμίαν τῶν Ηρωδείων Φειδῶ ποιῶμενος, ἀλλ' ὡς Αντιγονεῖσις χρώμενος ἅπασιν.

ζ'. ΕΦ' οἷς χαλεπήνας Ηρώδης, ὥρμησε μὲν ἀμύ-

liberos etiam uxorem interficit; cumque corpora eorum in praeceps deuoluisset, postremo et semetipsum deiecit.

5. Ita quidem speluncas, et qui in illis erant, subigit Herodes; cumque exercitus partem tantam reliquisset, quantam ad seditionem comprimendam satis esse arbitraretur, eique Ptolemaeum praefecisset, in Samariam reuersus est, peditum quidem tria millia et equites sexcentos in Antigonum ducens. Vbi, post eius discessum, licentiam nacti, qui Galilaeam turbare consueuerunt, Ptolemaeum quidem ducem ex improviso adorti interficiunt; agros autem vastabant, fuga se recipientes in paludes et loca scrutatu difficilia. Herodes autem, cum motus istos et tumultus inaudiuisset, ad auxilium ferendum properabat, et magnam quidem seditionum multitudinem peremit, vbi vero castella omnia obsidione liberasset, ob hanc rerum perturbationem hostibus centum talentorum multam irrogauit.

6. At, iam Parthis quidem expulsis et Pacoro occiso, Ventidius iussu Antonii equitum mille duasque legiones in auxilium mittit Herodi. Eorum autem ducem Machaeram, ut se adiutum veniret, per epistolas rogabat Antigonus; multa et de Herodis violentia et de iniuriis regno allatis conquerens, et pecuniam se ei daturum esse promittens. Ille vero, haud enim eum, qui ad ipsum miserat, contemnendum putabat, praesertim cum et plura daret Herodes, in proditione quidem ei non paruit, simulata vero amicitia res Antigoni exploratum iuit, Herodi id dissuadenti nihil obsequutus. Antigonus autem, qui praesensit, quo animo veniret, et ciuitate eum exclusit, et tanquam hostem a moenibus eum propulsauit, usque adeo ut Machaeram incoepti puderet, et in Ammauntein ad Herodem se reciperet: iratusque, quod res tam male ceciderint, in quoscunque Iudaeos incurrebat, illos occidebat, ne Herodianis quidem vel minimum parcens, sed in omnes, tanquam Antigoniani essent, saeuens.

7. Illa cum aegre tulisset Herodes, voluit quidem

βασαι Μαχαιραν ὡς πολέμιον. κρατήσας δὲ τῆς ὀργῆς ἤλαυνε πρὸς Αντώνιον κατηγορήσων τῆς Μαχαιρᾶ παρανομίας. ὁ δὲ, ἐν ἐπιλογισμῷ τῶν ἡμαρτημένων γενόμενος, ταχέως μεταδίδωκε τε τὸν βασιλέα, καὶ πολλὰ δεηθεὶς ἑαυτῷ διαλλάττει. ἢ μὴν Ηρώδης ἐπαύσατο τῆς πρὸς Αντώνιον ὀρμῆς. ἀκηκοὺς δὲ αὐτὸν μετὰ πολλῆς δυνάμεως προσπολεμῦντα Σαμοσάτοις, πόλεις δὲ ἐσιν Εὐφράτη πλησίον καρτερά, θᾶπτον ἡπείγετο, τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον ὄρῶν πρὸς τε ἐπίδειξιν ἀνδρείας, καὶ τῷ μᾶλλον ἀρέσασθαι τὸν Αντώνιον. γίνεται γὰρ ἐπελθὼν τέλος αὐτοῖς τῆς πολιορκίας, πολλὰς μὲν τῶν Βαβυλῶν ἀποκτείνας, πολλὴν δὲ ἀπότεμόμενος λείαν. ὥστε τὸν μὲν Αντώνιον, θαυμάζοντα καὶ πάλα τὰ τῆς ἀρετῆς αὐτῆ, τότε μᾶλλον ἔτιωσ ἔχεν, καὶ πολὺ προσηύειν ταῖς τε ἄλλαις τιμαῖς αὐτῆ καὶ ταῖς εἰς τὴν βασιλείαν ἐλπίσιν, Αντίοχον δὲ τὸν βασιλέα ἀναγκασθῆναι τὰ Σαμόσατα παραδῆναι.

ΚΕΦ. ιζ'.

Ιωσήφ τελευτῇ, ἣν ὄνειροι Ηρώδῃ προσημαίνουσιν. ὡς Ηρώδης δις θαυμασίως διασώζεται. Πάππον τὸν ἀδελφὸν Φῶ Φοῖεα κατατομῇ, καὶ κεφαλὴν Φερώρα πέμπει. μετ' ἢ πολὺ Ιεροσόλυμα πολιορκεῖ, καὶ Μαριάμνην γαμῇ.

ΚΑΙΝ τῷ τῷ θραύεται τὰ κατὰ τὴν Ἰσθαίαν Ηρώδῃ πράγματα. κατελελοίπει μὲν Ιωσήπον τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τῶν ὅλων, παραγγείλας μηδὲν μέχρι τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆ παρακινεῖν πρὸς Αντίγονον. ἢ γὰρ δὴ βέβαιον εἶναι Μαχαιρᾶν σύμμαχον, ἐξ ὧν ἔδρασεν. ὁ δὲ, ὡς ἤκουσεν ὄντα πορρωτάτω τὸν ἀδελφόν, ἀμελήσας τῶν παραγγελεμάτων ἐπὶ ἱερικῆντος ἐχώρει μετὰ πέντε σπειρῶν, ὡς συνέπεμψε Μαχαιρᾶς. ἦε δὲ τὸν σίτον ἀρπάσων ἐν ἀκμῇ τῷ θερούς. ἐπιθεμένων δ' ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς δυσχωρίαις τῶν ἐναντίων, αὐτὸς τε θνήσκει, μάλα γενναῖος ἐν τῇ μάχῃ Φαίλῃ, καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν πᾶν διαφθείρεται. ἐξούλητο

Machaeram tanquam hostem propellere: iracundia vero cohibita ad Antonium properabat, Macherae iniquitatem accusaturus. At ille, cum sua secum reputasset delicta, et regem celeriter insequeretur, multisque precibus effecit, ut secum in gratiam rediret. Non tamen Herodes ad Antonium velle ire destitit. Sed cum audisset, eum magnis viribus oppugnare Samosata, (vrbs autem est iuxta Euphratem valida) eo magis accelerabat, tempus idoneum esse animaduertens, quo et fortitudinem suam demonstraret, et Antonio impensius placeret. Denique mox ut ad eum venit, finem attulit obsidioni, multis Barbaris interfectis amplaque praeda eis ablata; ut Antonius quidem, quanquam eius virtutem antea miraretur, tamen et tunc magis eum suspiceret, multumque et ad alios eius honores et ad spem regni adderet, rex vero Antiochus Samosatorum deditionem facere coactus esset.

CAP. XVII.

Iosephi mors, et Herodis de eo somnium. Eiusdem mirae et iterata conservatio. Pappo fratris occisori caput amputat, et Pherorae mittit. Non multo post Hierosolyma obsidet, et Mariam in uxorem ducit.

DVM haec gererentur, res Herodis in Iudaea fractae sunt. Reliquerat quidem Iosephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cui mandauerat, ut ante eius reditum nihil quicquam aduersus Antigonum moueret. Machaeram enim nequaquam firmum habiturum esse socium, ut ex iis, quae fecerat, licet conicere. Ille vero, ubi fratrem longissime abesse rescivit, mandatorum eius immemor, cum quinque cohortibus, quas simul miserat Machaeras, Hierichunta proficiscebatur. ibat enim, cum aestas esset adulta, segetes eorum direpturus. Aduersariis autem in montibus et locis difficilibus eum adortis, et ipse, cum se in praelio strenuum fortemque admodum ostendisset, occumbit; Romanique ad vnum omnes occi-

γὰρ ἐκ τῆς Συρίας ἦσαν αἱ σπᾶραι, καὶ ἔδδ' αὐταῖς ἀνέκ-
κρατο τῶν πάλας στρατιωτῶν καλεμένων, ἐπαμύνειν τοῖς
ἀπείροις πολέμοις δυνάμενον.

β'. Αντιγόνῳ δὲ ἐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προῆλθε δὲ εἰς
τοσῶτον ὀργῆς, ὥστε καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν Ἰώσηπον.
κρατήσας γὰρ τῶν σωμάτων ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,
καί τοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον αὐτῆς Φερῶρα τὰδελ-
φῷ δίδοντας. τὰ δὲ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὴν Αντιγόνου νί-
κην ἐνεωτερίσθη πρὸς τοσῶτον, ὥστε τὰς τὰς Ηρώδης φρονέν-
τας τῶν δυνατῶν προσάγοντες εἰς τὴν λίμνην κατέδυσαν οἱ
προσέχοντες Αντιγόνῳ. μετεβάλλετο δὲ πολλὰ καὶ τῆς
Ιδουμαίας, ἔνθα Μαχαιραῖς ἀντείχιζε τι τῶν ἐρυμάτων, ὃ
Γιτθᾶ καλεῖται. τῶν δὲ ὑδέπω πέπυσε Ηρώδης. μετὰ
γὰρ τὴν Σαμωσάτων ἄλωσιν, Αντώνιος μὲν καταστήσας ἐπὶ
τῆς Συρίας Σόσιον, καὶ προσάξας Ηρώδῃ βοηθεῖν ἐπ' Αν-
τίγονον, αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησε, Σόσιος δὲ δύο μὲν
τάγματα προαπέστειλεν εἰς Ἰουδαίαν Ηρώδῃ συμμαχῶν,
αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἠκολούθει σχεδόν.

γ'. Οὐτι δὲ Ηρώδῃ κατὰ τὴν πρὸς Αντιόχειαν Δάφνην,
ὄνειροι σαφεῖς τὸν τῷ ἀδελφῷ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ
μετὰ ταραχῆς ἐκθορόντι τῆς κοίτης εἰσήσαν ἄγγελοι τῆς
συμφορᾶς. ὁ δὲ ὀλίγον μὲν προσοιμῶξας τῷ πάθει, τὸ
πλεῖον δὲ τῷ πένθει ὑπερθέμενος, ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς ἠπεί-
γτο. ποιῶμενος δὲ τὴν πορείαν ὑπὲρ δύναμιν, καὶ διανύ-
σας ἐπὶ τὸν Λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν τῶν περὶ τὸ ὄρος
προσλαμβάνει συμμαχῆς, Ῥωμαίων δὲ ἐν τάγμα ταύτῃ
συνάψας. μεθ' ὧν, ἑπὶ πέντε ἡμέρας, εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν ἐπέβαλε, τὰς τε πολέμιας ὑπαντιάσαντας εἰς ὃ κα-
ταλελοίπεσαν χωρίον τρέπεται. καὶ προσέβαλλε μὲν συνε-
χῶς τῷ Φερσίῳ, πρὶν δὲ εἰλεῖν, χερσὶν βιαθεὶς χαλεπω-
τάτῳ, ταῖς πλησίον ἐνστρατοπεδεύεται κώμαις. ἐπεὶ δ'
αὐτῷ μετ' ὀλίγας μὲν ἡμέρας καὶ τὸ δεύτερον παρ' Αντω-
νίου τάγμα συνέμιξε, δεισάντες τὴν ἰσχὺν οἱ πολέμιοι, διὰ
νυκτὸς ἐξέλιπον τὸ ἔρυμα.

dantur. nam cohortes erant ex Syria non ita pridem collectae, nec veteranos viros secum permistos habebant, qui belli imperitis opitulari possent.

2. Antigonus autem victoria minime contentus fuit, sed eo iracundiae processit, ut et Iosephum etiam mortuum indigne tractaret. Corporum enim occisorum positus illius caput abscindit, quamvis frater eius Pheroras id quinquaginta talentis redimere voluerit. Adeo autem nouatae erant inclinataeque res Galilaeae post Antigoni victoriam, ut primates, qui ab Herode stabant, ad lacum productos demergerent ii, qui Antigono fauebant. Multaeque etiam in Idumaea mutabantur, ubi Machaeras cuiusdam castelli, cui nomen est Gittha, moenia instaurabat. Ista autem nondum audierat Herodes. Captis enim Samosatis, Antonius quidem, cum Syriae praefecisset Sosium, eique mandasset, ut Herodem adiuuaret contra Antigonum, ipse discessit in Aegyptum; Sosius vero duas legiones Herodi auxiliares praemisit in Iudaeam, ipseque cum reliquis copiis e vestigio subsequebatur.

3. Caeterum Herodi, cum apud Daphnen Antiochiae esset, somnia manifesta fratris mortem praesignificant; cumque turbatus e lecto exsiluisset, ad eum ingressi sunt calamitatis nuncii. Ille vero, cum paululum quidem lamentis, ob id quod acciderat, indulgisset, luctus vero partem maiorem distulisset, in hostes properabat. Itinere autem ultra vires accelerato, ubi ad Libanum peruenit, octingentos quidem montis accolae in auxilium assumit, cum unam Romanorum legionem illic collegisset. Cum quibus, non expectata luce, irruptionem in Galilaeam faciebat, hostesque ei obuiam progressos in locum, quem reliquerant, auertit. Et continuo quidem castellum oppugnabat, prius vero quam id caperet, grauissima tempestate adactus in proximis pagis castra metatur. Cum autem paucis post diebus et altera legio ab Antonio missa sese ei adiunxisset, hostes viribus eius perterriti munimentum nocte deferebant.

δ'. Καὶ τὸ λοιπὸν ἦν διὰ Ἰεριχῶντος σπεύδων ἡ τάχιστα τὰς τὰδελφῶ φονεῖς μετελθεῖν. ἐνθα δὴ καὶ δαιμόνιον αὐτῷ συμβαίνει τέρας, ἐξ ἧ παρ' ἐλπίδα σωθεὶς ἀνδρὸς Θεοφιλεστάτῃ δόξαν ἀπηνέγκατο. πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἐν τέλει κατ' ἐκείνην συνεσιάζθησαν τὴν ἐσπέραν. διαλυθέντος δὲ τῆ συμποσίῃ, μετὰ τὸ πάντα ἐξελθεῖν, εὐθέως ὁ οἶκος συνέπεσεν. τῆτο καὶ κινδύνων καὶ σωτηρίας κοινὸν ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ κρίνας εἶναι σημεῖον, ὑπὸ τὴν ἑω διεκίνει τὴν στρατιάν. καὶ τῶν ἐναντιῶν εἰς ἐξακισχίλης ἀπὸ τῶν ὁρῶν κατατρέχοντες ἀπεικρινώοντο τῶν προτεταγμένων, κατὰ χεῖρα μὲν συμπλέκομαι τοῖς Ῥωμαίοις ἡ σφόδρα θαρρῶντες, πόρρωθεν δὲ χειρᾶσι καὶ παλτοῖς ἔβαλλον, ὥστε συχνὰς κατατιτρώσκειν. ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς Ἡρώδης παρελαύνων παλτῷ κατὰ τὴν πλευρὰν ἀκοντίζεται.

ε'. Βεβλόμενος δὲ ὁ Ἀντίγονος μὴ μόνον τόλμῃ τῶν αφετέρων, ἀλλὰ καὶ πλήθει περιεῖναι δοκεῖν, Πάππον τινὰ τῶν ἐταίρων μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Σαμάρειαν ἐπιπέμπει. τῶτων μὲν ἐν ἦν Μαχαιρᾶς ἀγώνισμα. Ἡρώδης δὲ τὴν πολεμίαν καταδραμών, πέντε μὲν πολίχνας καταστρέφεται, διχιλίς δὲ τῶν ἐν αὐταῖς διαφθείρει. καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρῆσας, ὑπέστρεψεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. πύλισο δὲ περὶ τὴν καλεσμένην Κανᾶ κώμην.

ς'. Προσεγίνετο δ' αὐτῷ καθ' ἡμέραν πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων, ἐκ τε αὐτῆς Ἰεριχῶντος, καὶ τῆς ἄλλης χώρας, οἳ μὲν διὰ μῖστος τὸ πρὸς Ἀντίγονον, οἳ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτῷ κατορθώμασι κεννημένοι. τὸς γε μὴν πολλὰς ἐνῆγεν ἐπιθυμία μεταβολῆς ἄλογος. καὶ ὁ μὲν ἠπείγετο συμβαλεῖν, οἳ δὲ περὶ Πάππον, ἕτε πρὸς τὸ πλῆθος, ἕτε περὶ τὴν ἀρμὴν ὑποδείσαντες αὐτῷ προθύμως ἀντεπεξῆλθον. γενομένης δὲ τῆς παρατάξεως, τὰ μὲν ἄλλα μέρη πρὸς ὀλίγον ἀντέχον. Ἡρώδης δὲ κατὰ μῆνιν τῷ Φονευθέντος ἀδελφῷ παραβαλλόμενος, ὡς ἂν τίσασαί τῃς αἰτίαις τῆ φόνου, ταχέως τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει, καὶ μετ' ἐκείνης ἐπὶ τὸ

4. Postea per Hierichunta ire contendebat, ut quamprimum fratris interfectores vlcisci posset. ubi sane ei mirabile quiddam et prodigiosum accidit: ex quo praeter spem ereptus atque seruatus passim credebatur esse vir Deo carus dilectusque. Nam vespera quidem illa multos e primatibus ad coenam adhibuit: finitoque conuiuio, cum omnes exiissent, coenaculum concidit. Hoc ipsum salutis pariter ac periculorum, in bello, quod gerendum erat, indicium esse ratus, prima luce exercitum educit: atque hostium sex circiter millia, qui de montibus decurrebant, prima agmina laceſcebant, ad manus quidem cum Romanis conferendas non satis audaces, sed lapides ac tela in eos eminus iacientes, quibus aliquammulti vulnerati erant. qua velitatione et ipsi Herodi inter obequitandum latus iaculo transfigitur.

5. Antigonus autem, se non solum suorum audacia, sed et numero superiorem videri volens, Pappum e focis vnum cum manu militum in Samariam mittit. et istis quidem id negotii erat, ut cum Machaera contenderent. At Herodes, cum hostium regionem incursionibus vexasset, vrbeculas quinque subiugat, duoque hominum millia, quos ibi comprehenderat, interficit, domibusque incensis in castra sua reuertitur. Statua autem habuit ad vicum Cana appellatum.

6. In dies autem singulos magna multitudo Iudaeorum, tam ex ipsa Hierichunte, quam ex aliis regionibus, ei accedebat, partim ex suo in Antigonom odio, partim vero ex rebus ab Herode praeclare gestis eo inducti. Caeterum multos impellebat rerum mutandarum cupiditas insana. Atque ille quidem, ut praelio congregaretur, festinabat: Pappus vero eiusque milites, neque hostium multitudine neque impetu perterriti, alacriter obviam prodierunt. Pugna autem commissa, aciei quidem pars altera paulisper resistebat: at Herodes, ex fraternae necis recordatione intrepide se periculo obſiciens, ac si necis auctores vlcisci vellet, sibi oppositos illico superat; ac deinde post illos contiguo integros adortus, omnes

συνετός αἰεὶ τρεπόμενος ἅπαντας διώκει. Φόνος τε ἦν πολὺς, τῶν μὲν εἰς τὴν κώμην συνεζωθαρμένων, ἐξ ἧς ὤρμη-
το, τῇ δὲ προσκειμένῃ τοῖς ὑσάτοισι, καὶ κτείνοντος ἀπεί-
ρου. συνεισπίπτει δὲ τοῖς πολεμίοις εἰσῶ, καὶ πᾶσα μὲν
ὀπλιτῶν οἰκία τένακτο, τὰ τέγη δὲ ἦν ὑπερθεῖν ἀμυνομέ-
νων κατάπλεα. καί περ δὲ περὶ τῶν ἐξωθεν, τὰς οἰκήσεις
σπαράττων εἰλκε τὴς εἰδοθεν. καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐπι-
κατασείων τὴς ὀρόφου, ἀθρόως ἀνήρει, τὴς ὑποφυγόντας
δὲ τῶν ἐρειπίων οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀνεδέχοντο, καὶ
τοσούτων ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος, ὥστε τὰς ὁδὸς ἀπο-
φραγῆναι τοῖς κρατῦσι. ταύτην τὴν πληγὴν ἐκ ἡνεγκαν οἱ
πολέμιοι. τὸ γὰρ ἐπισυλλεγόμενον αὐτῶν πλῆθος ὡς
ἐθεάσατο τὴς ἀνὰ τὴν κώμην διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν
δισκοιδῶθη. καὶν εὐθέως τῇ νίκῃ τεθαρρήκως Ηρώδης ἐπὶ
Ιεροσολύμων ἤλασεν, εἰ μὴ χιμαῶνι διεκωλύθη σφοδροτά-
τῳ. τῆτο τὸ ἐμπόδιον ἐκείνῳ τε παντελῆς καταρθώματος
καὶ ἥττης τῷ Αντιγόνῳ κατέστη, βλυστομένῳ καταλιπεῖν
ἤδη τὴν πόλιν.

ζ'. Ηρώδης δὲ πρὸς ἐσπέραν ἤδη τὴς Φίλως κεκμηκό-
τας ἐπὶ Θεραπείᾳ τῷ σώματος διαφεῖς, καὶ αὐτὸς ὡς ἦν
ἔτι θερμὸς ἐκ τῶν ὀπλῶν λασόμενος ἦεν στρατιωτικώτερον.
εἰς γὰρ αὐτῷ παῖς εἶπτο. καὶ πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελ-
θεῖν, ἐναντίον αὐτῷ τις ἐκτρέχει τῶν πολεμίων ξιφήρης,
ἔπειτα δεύτερος, καὶ τρίτος, καὶ ἐξῆς πλείους. ὅτοι κατα-
πεφεύγυσαν μὲν ἐκ τῆς παρατάξεως εἰς τὸ βαλανεῖον
ὀπλισμένοι. τέως δὲ ὑποπεπτηκότες, καὶ διαλανθάνου-
τες, ὡς ἐθεάσαντο τὸν βασιλέα, λυθέντες ὑπ' ἐκπλήξεως
αὐτὸν μὲν παρέτερχον γυμνὸν ὄντα τρέμοντες, ἐπὶ δὲ τὰς
ἐξόδους ἐχώρην. τῶν μὲν ἦν ἄλλων ἑδείς παρῆν κατὰ τύχην
ὁ συλληψόμενος τὴς ἀνδρας, Ηρώδῃ δὲ ἀπέχερσε τὸ μηδὲν
παθεῖν, ὥστε διαφεύγασθαι πάντες.

η'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ, Πάππον μὲν τὸν Αντιγόνου στρατη-
γὸν καρατομήσας, ἀνήρηντο δὲ ἐπὶ τῆς παρατάξεως, πέμ-
πει τὴν κεφαλὴν Φερώερα τῷ ἀδελφῷ, ποιὴν τῷ Φουευ-

in fugam verfos persequitur. Et multa facta erat caedes, aliis in vicum, vnde exierant, compulsis, illo etiam nouissimis instante et innumeros occidente. Postremo autem vna cum hostibus intro irrumpit, erantque domus quidem omnes armatis refertae, et tecta superiora propugnatorum plena. Et quoniam foris deprehensos facillime superabat, aedibus dilaceratis, abditos in eas extrahebat: atque tecta quidem in plurimos deiiciens magnam stragem edidit, quotquot vero ruinam subterfugerant, milites gladiis excipiebant: et tanta mortuorum multitudo in cumulos congesta erat, vt etiam ipsis victoribus viae obstruerentur. Hanc plagam aegre tulerunt hostes: adeo vt vulgus illorum confluens, vbi caesorum numerum in vico conspexerunt, in fugam se disiecerint. Statimque Herodes, sumto ex victoria animo, ad Hierosolyma perrexisset, nisi hyems asperrima eum prohibuisset. Haec enim ei, quominus victoria perficeretur, obstitit, et ne penitus opprimeretur Antigonus, qui de ciuitate iam deferenda cogitabat.

7. Herodes autem ad vesperam, cum iam defatigatos amicos corporis reficiendi gratia dimisisset, et ipse, vt erat ab armis calidus, instar militis gregarii lauatum ibat, adeoque vnus tantum puer eum sequebatur. Et priusquam balneum intraret, eius in conspectu quidam ex hostibus stricto gladio se proripiebat, deinde alter, itidemque tertius, et deinceps plures. Et isti quidem ex acie in balneum armati confugerant. Tum autem metu percussi et latitantes, vbi regem viderunt, animo defecti praestupore, ipsum quidem inermem tremantes praetereunt, exitus vero cursu petebant. Porro cum ita ceciderit, vt ex aliis nemo adesset, qui homines comprehenderet, eoque contentus esset Herodes, quod nihil mali pateretur, fiebat, vt omnes salui effugerent.

8. Postero autem die Pappi quidem Antigoni ducis (in praelio autem sublatus erat) caput amputat, idque Pherorae fratri suo mittit, poenam ab eo repetens ob

θέντος αὐτῶν ἀδελφῶ. καὶ γὰρ ὅτος ἦν, ὁ τὸν Ἰωσήπον ἀνελάν. λωφίσαντος δὲ τῆ χιμῶνος, ἤλαυνεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων, καὶ μέχρι τῆ τείχους ἀγαγὼν τὴν δύναμιν, (συνήγατο δὲ αὐτῷ τρίτον ἔτος, ἐξ ᾧ βασιλεὺς ἐν Βώμῃ ἀπεδέδεικτο,) πρὸ τῆ ἱερᾶ στρατοπεδεύεται. ταύτῃ γὰρ ἦν ἐπιμαχον, καὶ καθ' ὃ πρὶν εἶλε Πομπήϊος τὴν πόλιν. διελθὼν δὲ εἰς ἔργα τὴν στρατιάν, καὶ τειμῶν τὰ προάστια, τρεῖς μὲν ἐγείρει χώματα, καὶ πύργους ἐποικοδομεῖν αὐτοῖς καλεύσας, καταλιπὼν τὰς ἀνυτικωτάτας τῶν ἐταίρων ἐπὶ τῶν ἔργων, αὐτὸς εἰς Σαμάρειαν ἦει, τὴν Ἀλεξάνδρου τῆ Κριστοβύλου μετιῶν θυγατέρα, κατωμολογημένην, ὡς ἔφαμεν, αὐτῷ. καὶ πάρεργον ποιεῖται τῆς πολιορκίας τὸν γάμον. ἤδη γὰρ ὑπερῆφάνει τὰς πολεμίας.

Θ'. Γήμας δὲ ὑπέστρεψεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων μετὰ μείζονος δυνάμεως. συνῆπτε δὲ αὐτῷ καὶ Σίσσιος, μετὰ πλείους στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἃν προεκπέμψας διὰ τῆς μεσογείας, τὴν πορείαν αὐτὸς διὰ Φοινίκης ἐποίησάτο. συναθροισθείσης δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως, εἰς ἑνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἱππεῖς δὲ ἑξακισχιλίης δίχα τῶν ἀπὸ Συρίας συμμάχων, οἱ μέρος ἕκ ὀλίγον ἦσαν, καταστρατοπεδεύοντα τῇ βορείᾳ τείχους πλησίον, αὐτὸς μὲν πεποιθὼς τοῖς τῆς συγκλήτης δόγμασι, δι' ὧν βασιλεὺς ἀπεδέδεικτο, Σίσσιος δὲ Ἀντωνίῳ, τῷ πέμψαντι τὴν ὑπ' αὐτῷ στρατιάν Ἡρώδῃ σύμμαχον.

ΚΕΦ. ιη'.

Ὡς Ἡρώδης μετὰ Σοσίβ Ἱεροσόλυμα κατὰ κράτος αἰρεῖ, οἷά τε ἔπαθεν Ἀντίγονος. περὶ τῆς Κλεοπάτρας πλεονεξίας.

ΤΩΝ δὲ ἀνὰ τὴν πόλιν Ἰουδαίων οἱ πλῆθος ποικίλως ἐτettάρακτο. καὶ γὰρ ἐπὶ τὸν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ ἀδιένετρον εὐδαίμονα καὶ πολλῷ θειωδέστερον τὸν τελευτήσαντα πρὸς τῆς καιρῆς ἐλογοποιεῖ· καὶ τῶν τολμηροτέρων κατὰ

fratris illorum caedem. nam et is erat, qui Iosephum interfecerat. Cum autem hyems mitior esse coepisset, Hierosolyma ire properabat, murisque admoto milite, (annus autem tertius vertebatur, ex quo Romae rex declaratus fuerat) ante fanum castra collocat. nam hac parte facilius erat expugnatio, quaque antea urbem ceperat Pompeius. Exercitu autem diuiso suisque operibus ei assignatis, et excisis in suburbis arboribus, tres quidem aggeres erigit: cum, quae turres super eos aedificari iussisset, relictis qui operibus instarent commilitonum impigerrimis, ipse Samariam adibat, sibi in uxorem ut acciperet Alexandri filii Aristobuli filiam, ei iam ante, uti diximus, desponsatam; et praeter susceptum obsidionis opus nuptias agit; quippe iam hostes despiciebat.

9. Vbi autem eam duxit, Hierosolyma reuersus est, militibus auctus; eique se coniungebat Sosius cum magna equitum peditumque manu; quibus per mediterranea praemissis, ipse per Phoeniciam iter fecit. Vniuersis autem copiis congregatis, ad peditum legiones undecim, equitumque sex millia, praeter alia e Syria auxilia, quae parae erant exercitus non exigua, prope murum septentrionalem castra metantur: ipse quidem Herodes senatusconsulto fretus, quo rex fuerat declaratus; Sosius vero Antonii mandato, qui ipsum cum militibus, quibus praecerat, Herodi in auxilium miserat.

CAP. XVIII.

Quomodo Herodes una cum Sosio Hierosolyma vi expugnat, quaeque passus est Antigonus. De Cleopatrae auaritia.

Iudaeorum autem, qui in urbe erant, multitudo varie perturbata fuit. nam et imbecilliores circa templum congregati praedicabant, si temporum ratio habeatur, felicem esse, qui mortem oppeteret, longeque diuiniore mente pra-

εἶφος ἦσαν ληστῆαι πολύτροποι, καὶ μάλιστα περὶ τὴν πόλιν ἀρπαζόντων, ἐπειδὴ μήτε ἵπποις μήτε ἀνδράσιν ὑπελέλειπτο τροφή. τῷ γε μὴν μαχίμῃ οἱ εὐτακτότερον ἐτέτακτο πρὸς ἄμυναν τῆς πολιορκίας, τῆς τε χωνεύοντας εἰσγόν ἀπὸ τῆς τείχους, καὶ τοῖς ὀργάνοις ἀντιμηχανώμενον αἰεὶ τι κώλυμα καινότερον. ἐν ὅδῃ δὲ ἔτῳ ὡς ἐν ταῖς μεταλλαίαις περιῆσαν τῶν πολεμίων.

β'. Τῷ δὲ βασιλεῖ πρὸς μὲν τὰς ληθείας ἀντεπινοήθησαν λόχοι, δι' ὧν ἀνέστειλε τὰς ἐκδρομάς· πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίαν, αἱ πόρρωθεν συγκομιδαί. τῶν δὲ μαχομένων περιῆν τῇ Ῥωμαίων ἐμπειρία, καίτοι τόλμης ὁδεμίαν καταλιπόντων ὑπερβολὴν. φανερῶς μὲν οὖν ὁ συνερρήγνυντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ προσύπτῳ τῷ θανάτῳ, διὰ δὲ τῶν ὑπονόμων ἐν μέσοις αὐτοῖς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ πρὶν κατασεοθῆναι τε τῷ τείχει, ἕτερον ἀντωχύρουν. καθόλου τε εἰπεῖν, ὅτε χερσὶν ἔτε ἐπινοαίαις ἔκαμνον, εἰς ἔχατον ἀντιχεῖν διεγνωκότες. ἀμέλει τηλικαύτης δυνάμεως περικαθεζομένης, πέντε μῆσι διήνεγκαν τὴν πολιορκίαν, ἕως τῶν Ἡρώδῃ τινὲς ἐπιλέκτων ἐπιβῆναι τῷ τείχει θάρρησαντες, εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἑκατοντάρχαι Σοσίβ. πρῶτα μὲν ἦν τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἡλίσκετο, καὶ τῆς δυνάμεως ἐπιχυθείσης πανταχῇ φόνος ἦν μυρίος, τῶν μὲν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇ τριβῇ τῆς πολιορκίας διωρισμένων, τῷ δὲ περὶ Ἡρώδην Ἰσδαϊκῇ μηδένᾳ ὑπολιπέσθαι σπεύδοντος ἀντίπαλον. ἐσφάττοντο δὲ παμπληθεῖς, ἐν τε τοῖς σενωποῖς, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας συνωθώμενοι, καὶ τῷ ναῷ προσφεύγοντες. ἦν δὲ ἔτε νηπίων ἔτε γηραιῶν ἔλεος, ἔτε ἐσθeneίας γυναικῶν· ἀλλὰ καίτοι γε περιπέμποντος τῷ βασιλεῶς καὶ Φεῖδεσθαι παρακαλῆντος, ὁδεῖς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς, ἀλλ' ὥσπερ μεμνηότες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπέξῃσαν. ἔνθα καὶ Ἀντίγονος, μήτε τῆς πάλας μήτε τῆς τότε τύχης ἔννοιαν λαβὼν, κάτεισι μὲν ἀπὸ τῆς βάρεως, προσπίπτει δὲ τοῖς Σοσίβ σοσί. καίκενος, μηδὲν αὐτὸν εὐκτερέας πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἐπιγέλασέ τε ἀκρατῶς.

ditum: et qui audaciores erant, in turmas collecti, multis modis latrocinia exercebant, maximeque loca vrbi propinqua diripiunt, postquam nec equis nec hominibus supererant alimenta. Verum ex iis, qui in aciem prodirent, magis exercitati ad obsessores depellendos erant constituti, aggeresque excitantes a moenibus arcebant, machinis eorum quod obstaret semper noui aliquid excogitando, in nulla autem re aeque ac cuniculis hostibus superiores erant.

2. Caeterum rex ad latrocinia quidem tollenda occultas adhibuit insidias, quibus excursus reprimebat; ad necessariorum vero inopiam leuandam res e longinquo comportandas curauit. Pugnantes autem superabat Romanorum peritia, quamuis nihil summa audacia non tentatum reliquerint. Et quidem aperte cum Romanis, quippe certo perituri, non confligebant; verum ex improviso per cuniculos in medio illorum sese ostendebant: et priusquam muri aliqua pars euenteretur, alteram eius vice in munimentum erigebant. In summa, neque manibus operando neque machinas excogitando defessi erant, usque usque ad ultimum resistere decreuerint. Denique, tanto exercitu eos circumfidente, per quinque menses obsidium tolerauerunt, donec quidam ex Herodianis lecti homines, muros conscendere ausi, in urbem irruerent, et deinde Sosii centuriones. Primo autem ea, quae sano proxima, capta erant, infusoque in urbem exercitu plurima vbique facta est caedes; Romanis quidem ob obsidionis moram iratis, Herodianis vero Iudaeis nullum aduersarium relinquere studentibus. Ita quamplurimi in angustioribus, et in domos consipati, et in templo, in quod refugerant, iugulabantur. nec paruulorum nec senum misertum est; nec mulieribus, utpote viribus imbecillis, parcebant: ac quamuis rex undique mitteret, et ut parceretur oraret, nemo tamen dextram continuit, sed tanquam rabiosi in omnem aetatem saeuiunt. adeoque Antigonus, neque prioris neque praesentis fortunae memor, ex arce descendit, Sosioque ad pedes accidit. Atque ille nihil miseratus mutatae eius fortunam, intemperanter eum derisit, et Antigonom appella-

καὶ Ἀντίγονον ἐκάλεσεν. ἔμην ὡς γυναῖκά τε καὶ Φερεῶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, ἀλλ' ὁ μὲν δεθεὶς ἐφυλάττετο.

γ'. Πρόνοια δὲ ἦν Ἡρώδης κρατῶντι τῶν πολεμίων τότε, κρατῆσαι καὶ τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων. ὤρετο γὰρ τὸ ξενικὸν πλῆθος, ἐπὶ θεῶν τε τῇ ἰσχύϊ καὶ τῶν κατὰ τὸν ναὸν ἀγίων. ὁ δὲ βασιλεὺς, τὰς μὲν παρακαλῶν, τοῖς δὲ ἀπειλόμενος, ἔστι δὲ ἕς καὶ τοῖς ὅπλοις ἀνέστειλεν, ἥτης χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβάνων, εἴ τι τῶν ἀθανάτων παρ' αὐτῶν ὀφθεῖν. διεκώλυσε δὲ ἤδη καὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν ἀρπαγὰς, πολλὰ διατεινόμενος πρὸς Σόσιον, εἰ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν Ῥωμαῖοι κενώσαντες, καταλείψασιν αὐτὸν ἐρημίας βασιλέα, καὶ ὡς ἐπὶ τοσούτων πολιτῶν φάνω, βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκωμένης ἡγεμονίαν ἀντάλλαγμα κένοι. τῇ δὲ ἀντὶ τῆς πολιορκίας τὰς ἀρπαγὰς δικαίως τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέπειν Φαμένε, αὐτὸς ἔφη διανέμειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τὰς μισθὰς ἐκάστοις. ἔτω τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος πατρίδα, τὰς ὑποχέσεις ἐπλήρωσι. λαμπρῶς μὲν γὰρ ἑκατὸν στρατιώτην, ἀναλόγως δὲ τὰς ἡγεμόνας, βασιλικώτατα δὲ αὐτὸν ἐδώρησατο Σόσιον, ὡς μηδένα χρημάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. Σόσιος δὲ, χρυσᾶν ἀναθείς τῷ Θεῷ σέφανον, ἀνέζευξεν ἀπὸ Ἱεροσολύμων, ἄγων δεσμώτην Ἀντίγονον Ἀντωνίῳ. τῆτον ἔν, φιλοψυχήσαντα μέχρις ἐσχάτου διὰ ψυχρᾶς ἐλπίδος, ἄξιός τῆς ἀγενοίας πέλεκυς ἐκδέχεται.

δ'. Βασιλεὺς δὲ Ἡρώδης, διακρίνας τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος, τὰς μὲν, τὰ αὐτῇ Φρονήσαντας, εὐνυστέρως ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τὰς δὲ Ἀντιγονείας ἀνῆρει. καὶ κατὰ ὑπάνιν ἤδη χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον κατανομιζύσας, Ἀντωνίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμψεν. ἔμην εἰσάπαξ ἐξωνήσατο τὸ μηδὲν παθεῖν. ἤδη γὰρ Ἀντωνίος τῷ Κλεοπάτρᾳ ἔρωτι διεφθαρμένος, ἦττων ἦν ἐν πᾶσι τῆς ἐπιθυμίας. Κλεοπάτρα δὲ διεξελθῆσα τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῆς, ὡς μηδένα τῶν ἀφ' αἵματος ὑπολείπεσθαι, τὸ λοιπὸν περὶ τὰς ἐξωθῆν ἐφύνα. καὶ τὰς ἐν τέλει Σύρων διαβάλλουσα

vit: non tamen vt feminam e custodia liberum emisit, sed in vinculis quidem ipsum adseruabat.

3. Herodi autem curae erat, postquam hostes superauerat, alienigenarum auxilium vim coercere et moderari. Cum impetu enim ferebatur peregrinorum militum vulgus, ad templum sacrasque templi res adspiciendas. Verum rex, partim precibus, partim minis, nonnullos etiam armis repressit, victoriam clade grauiorem existimans, si quid eorum cerneretur, quae ne ab illis quidem adspici fas est. Mox autem et urbem diripi prohibuit, cum Sositum etiam atque etiam interrogasset, vtrum Romani, vrbe pecunia virisque exinanita, regem se solitudinis essent relicturi: quippe se vel totius orbis imperium tam multorum ciuium caede non emendum esse putare. Cumque ille pro obsidionis labore praedam se militibus merito concedere dixisset, respondit Herodes, se sua pecunia mercedem singulis numeraturum. atque ita patriam reliqua redempta, promissum praestitit. nam et singulos milites magnifice, et duces pro rata parte, et Sositum plane regie muneratus est, vt nemo diuitiarum egens discederet. Post haec Sositus, corona aurea Deo consecrata, Hierosolyma reliquit, Antigonum victum ducens ad Antonium. Et illum quidem, ex vana spe ad extremum usque, nimium vitae cupidum, securis, quam meruit animi abiectio, excipit.

4. Rex autem Herodes, cum ciuium multitudinem discretisset, suarum quidem partium studiosos sibi magis adhuc beneuolos reddidit, honoribus eos augendo, verum Antigonianos e medio sustulit: cumque iam pecuniae inopia laboraret, ex omnibus, quae habebat, ornamentis pummos confecit, eosque Antonio et eius familiaribus misit. non tamen semel duntaxat ab eo impetrauit, ne quid paterentur: iam enim Antonius perditae amans Cleopatram in omnibus cupiditatis impotens erat. Cleopatra autem cum in suam familiam facuisset, vt nemo superesset ei sanguine coniunctus, postea in externos caeda grassabatur; Syriaeque primates apud Antonium crimi-

πρὸς τὸν Αντώνιον, ἀναίρειν ἔπειθεν, ὡς ἂν τῶν κτήσεων ἑκάστη ραδίως γενομένη διασπότης. ἔτι δὲ ἐκτείνας τὴν πλεονεξίαν ἐπὶ Ἰουδαίας καὶ Λαβας, ὑπεργάζετο τὰς ἑκατέρων βασιλεῖς. Ἡρώδην καὶ Μάλιχον ἀναιρεθῆναι.

ε. Μέχρι γὰρ τῶν προσαγμάτων ἐπινεύσας Αντώνιος, τὸ κτεῖναι μὲν ἄνδρας ἀγαθὰς καὶ βασιλεῖς τηλικύτης ἀνόσιον ἡγήτο, τὸ δὲ τῶν ἑγγίων Φίλος εἶναι διεκρέσατο. πολλὰ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἀποτεμόμενος, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐν Ἰεριχῶντι Φοινικῶνα, ἐν ᾧ γεννᾶται τὸ βάλσαμον, δίδωσιν αὐτῇ, πόλεις τε, πλὴν Τύρου καὶ Σιδῶνος, τὰς ἐντὸς Ἐλευθέρου ποταμοῦ πάσας. ὧν γενομένη κυρία, καὶ προπύψασα μέχρις Εὐφράτης τὸν Αντώνιον ἐπιστρατεύοντα Πάρθοις, ἦκεν εἰς Ἰουδαίαν δι' Ἀπαμείας καὶ Δαμασκῆ. κἀνταῦθα μεγάλας μὲν αὐτῆς τὴν δυσμένειαν δωρεαῖς Ἡρώδης ἐκμειλίσσεται. μισθῶται δὲ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀπερραγέστα χωρία διακοσίων ταλάντων εἰς ἑκάστον ἐνιαυτόν. προπέμπει δὲ αὐτὴν μέχρι Πηλυσίς, πάσῃ θεραπείᾳ καταχρώμενος. καὶ μετ' ἑπολὺ παρῆν ἐκ Πάρθων Αντώνιος, ἄγων αἰχμάλωτον Ἀρταβάζην τὸν Τιγρᾶν παῖδα, δῶρον Κλεοπάτρας. μετὰ γὰρ τῶν χρημάτων καὶ τῆς λείας ἀπάσης ὁ Πάρθος εὐθύς αὐτῇ ἐχαρίσθη.

ΚΕΦ. ιθ'.

Ὡς Αντώνιος, ὑπὸ Κλεοπάτρας πειθεῖς, Ἡρώδην πέμπει τοῖς Λαβσι προσπολεμεῖν. καὶ ὡς συμβαλὼν πολλάκις τελευταῖον νικᾷ. περὶ τε σεισμῷ μεγάλῃ.

ΤΟΥ δὲ Αἰτιακῆ πολέμου συνῆρωγός, παρσκευάσας μὲν Ἡρώδης Αντωνίῳ συνεξορμαῖν, ὡς ἦδη τῶν τε ἄλλων τῶν κατὰ Ἰουδαίαν ἀπηλλαγμένος θορύβων, καὶ κεκρατηκὼς Τεκανίας, ὃ δὴ χωρίον ἢ Αντιγόνος κατέχεν ἀδελφῆ. διεκλείσθη γὰρ μὴν πανέγωγος ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας συμμαχεῖν τῶν κινδύνων Αντωνίου. τοῖς γὰρ βασιλευσιν, ὡς

mando, ei persuadebat illos interficere, vt eo facilius cuiusque possessionum fieret domina. Praetereaque cum Iudaeae et Arabiae cupiditatis oculos adiecisset, occulte moliebatur, vt vtriusque reges Herodes et Malichus tollerentur.

5. Denique cum in omnibus ei, nisi quod mandata de illis non dedisset, obsequutus esset Antonius, viros quidem bonos tantosque reges occidere nefas ducebat, propemodum vero ab amicitia cum illis inita depulsus est; quippe cum multum terrae ex illorum regione abscidisset, et illud et quod erat in Hierichunte palmetum, in quo balsamum gignitur, Cleopatrae tribuit, vrbesque, praeter Tyrum et Sidonem, vniuersas intra flumen Eleutherum sitas. Quorum cum facta esset domina, et Antonium expeditionem in Parthos facientem vsque ad Euphratem deduxisset, per Apamiam et Damascum in Iudaeam venit. Atque hic Herodes magnis muneribus insensum eius animum mitigauit. Quin et loca e regno suo abrupta ducentis talentis annuis sibi locanda esse impetrauit: ipsamque, cum omnibus obsequiis eam demulsisset, Pelusium vsque deducebat. Ac non multo post ex Parthis aderat Antonius, captiuum ducens Artabazen Tigranis filium, donum Cleopatrae dandum. nam cum pecuniis omnique praeda Parthus illi statim donatus est.

CAP. XIX.

Quomodo Antonius, Cleopatrae verbis adductus, mittit Herodem ad bellum contra Arabas: utque multis praeliis factis tandem victoriam reportat. Deque magno terrae motu.

Concitato autem bello Actiaco, paratus quidem erat Herodes cum Antonio proficisci, vt qui iam et aliis per Iudaeam turbis liberatus esset, et Hyrcania potitus, quod sane castellum Antigoni soror tenebat. Verum callide admodum eum prohibuit Cleopatra, quo minus in partem periculorum cum Antonio veniret. Nam regibus, vt

ἔφαμεν, ἐπιβλεύουσα, πείθει τὸν Ἀντώνιον Ἡρώδη ἐπι-
στῆσαι τὸν πρὸς Ἀραβας πόλεμον, ἣν ἡ κρατήσαντος, Ἀρα-
βίας, ἡ κρατηθέντος, Ἰσδαίας γένηται δεσπότις, καὶ θα-
τέρῳ τῶν δυναστῶν καταλύσαι τὸν ἕτερον.

β'. Ἐρρέψε μέντοι καθ' Ἡρώδη τὸ βέλευμα. πρῶ-
τον μὲν γὰρ ῥύσιον πολεμίων ἄγων, καὶ πολὺ συγκροτή-
σας ἵππικόν, ἐπαφίησιν αὐτοῖς περὶ Δίωσπολιν, ἐκράτησέ
τε καίτοι καρτερῶς ἀντιπαρεταξαμένων. πρὸς δὲ τὴν ἡτ-
ταν, γίνεται μέγα κίνημα τῶν Ἀράβων. καὶ συναθροισθέν-
τες εἰς Κανάθα τῆς Κοίλης Συρίας, ἄπειροι τὸ πλῆθος,
τὰς Ἰσδαίας ἔμεναν. ἔνθα μετὰ τῆς δυνάμεως Ἡρώδης ἐπ-
ελθὼν, ἐπειρᾶτο προμηθέστερον ἀφηγηῖσθαι τῷ πολέμῳ,
καὶ στρατόπεδον ἐκέλευσε τειχίζειν. ἡ μὲν ὑπήκουσε τὸ πλῆ-
θος, ἀλλὰ, τῇ προτέρᾳ νίκῃ τεθαρρήκοτες, ὤρμησαν ἐπὶ
τὰς Ἀραβας, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐμβολὴν τραπέντας
ἐδίωκον. ἐπιβλεύεται δὲ Ἡρώδης ἐν τῇ διώξει, τὰς ἐκ
τῶν Κανάθων ἐπιχωρεῖς ἀνέντος Ἀθηνίου, ὃς ἦν αὐτῷ
τῶν Κλεοπάτρας στρατηγῶν αἰεὶ διάφορος. πρὸς γὰρ τὴν
τέττων ἐπίθεσιν ἀναθαρρήσαντες οἱ Ἀραβες, ἐπιστρέφονταί.
καὶ συνάψαντες τὸ πλῆθος περὶ πετρῶδη καὶ δύσβατα
χωρία, τρέπονται τὰς Ἡρώδης, πλεῖσόν τε αὐτῶν φόνον εἰς-
γάσαντο· οἱ δὲ διασώθέντες ἐκ τῆς μάχης, εἰς Ορμιζα
καταφεύγουσιν. ὅπῃ καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν περιχόντες,
αὐτανδρον εἶλον οἱ Ἀραβες.

γ'. Μετ' ἡ πολὺ δὲ τῆς συμφορᾶς, βοήθειαν ἄγων
Ἡρώδης παρῆν τῆς χρείας ὕστερος. ταύτης τῆς πληγῆς αἴ-
τιον αὐτῷ τὸ τῶν ταξιαρχῶν ἀπειθὲς κατέστη. μὴ γὰρ
ἐξαπιναιῖς τῆς συμβολῆς γενομένης, ἐκ ἂν Ἀθηνίων εὗρε
καιρὸν ἐπιβληῖς. ἐτιμωρήσατο μέντοι τὰς Ἀραβας αὐθις
αἰεὶ τὴν χώραν κατατρέχων, ὥς ἀνακαλέσασθαι τὴν μίαν
αὐτοῖς νίκην πολλάκις. ἀμυνομένῳ δὲ τὰς ἐχθρὰς ἐπι-
πίπτει συμφορὰ δαιμόνιας ἄλλη, κατ' ἔτος μὲν τῆς βασι-
λείας ἑβδομον, ἀκμάζοντος δὲ τῷ περὶ Ἀκτιῶν πολέμῳ.
κατὰ γὰρ ἀρχομένης ἔαρος ἡ γῆ σαρδῆται βοσκημάτων μὲν

diximus, insidias tendens, Antonio persuadet, Herodi committere bellum contra Arabas, ut, si victus esset, Iudaeae domina fieret, alterumque dynastarum alterius viribus conficeret.

2. Sed hoc eius consilium Herodi feliciter cessit. Nam, primo quidem obsides hostium ducens, multos equites, quos collegerat, circa Diospolin in eos immittit, et quamvis fortiter resistentes, superavit. Post hanc autem cladem, motus ingens repente inter Arabas exsistit; qui multitudinae infiniti, ad Canatham urbem Coeles-Syriae congregati, expectabant Iudaeos. Vbi cum exercitu superveniens Herodes, id agebat, ut maiori cura et providentia bellum administraret, castraque muro cingi praecipiebat. Non tamen ei paruit multitudo, sed, ex victoria prioris sumta audacia, in Arabas impetum fecerunt, et prima aggressionem in fugam versos persequiebantur. Herodi vero, dum in eos inuehitur, struuntur insidiae, indigenis e Canathis in eum inimicis ab Athenione, qui ex Cleopatrae ducibus semper ei fuerat inimicus. Nam ad horum incursum Arabes animis resumtis conversi sunt, iunctisque agminibus ad loca petrosa et transitu difficilia Herodianos in fugam coniciunt, et magnam eorum stragem ediderunt. Qui vero ex praelio evaserunt, in vicum Qriniza se recipiunt: ubi Arabes, cum castra eorum militibus circumdissent, ea cum ipsis hominibus ceperunt.

3. Non multo autem post hanc calamitatem Herodes cum auxiliis aderat, serius tamen, quam necessitas poscebat. Huius cladis causa erant ordinum ductores, qui ei non paruerunt; nisi enim derepente praelium fuisset commissum, tempus insidiis idoneum non habuisset Athenio. Rursum tamen ultus est Arabas crebris incursionibus fines eorum infestans, adeo ut victoriam unam de se reportatam saepius rependerit. Sed dum inimicos persequitur, alia fatalis incidit calamitas, anno regni sui septimo, cum iam pugna pugnaretur Actiaca. Nam vere ineunte terra concussa exitio dedit pecora quidem innumera, homines-

πλήθος ἄπειρον, ἀνθρώπων δὲ τρεῖς διέφθικε μυριάδας, τὸ δὲ στρατιωτικὸν ἔμεινε ἀβλαβές. ὑπαιθρον γὰρ ἡλύζετο. καὶ τότε τὰς Ἀραβας ἐπὶ μῆζον θάρσος ἦσαν ἡ Φήμη, προσλογοποιῖσα τοῖς σκυθρωποῖς αἰεὶ τι χαλεπώτερον, ὡς πάσης Ἰσδαίας κατερριμμένης. οἰθύντες γὰρ ἐξήμα τῆς χώρας κρατήσιν, ὤρμησαν εἰς αὐτὴν προθυσάμενοι τὰς πρέσβεις, οἱ παρὰ Ἰσδαίων ἔτυχον ἥκοντες πρὸς αὐτάς. πρὸς δὲ τὴν ἐμβολὴν καταπλαγὲν τὸ ἔθνος, καὶ μεγέθει συμφορῶν ἐπαλλήλων ἔκλυτον συναγαγὼν Ἡρώδης, ἐπειρᾶτο παρορμᾶν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, λέγων τοιαῦτα·

δ'. „Παραλογώτατά μοι δοκεῖ τὸ παρὸν ὑμῶν καθ' ἡπίεσθαι δέος. πρὸς μὲν γὰρ τὰς δαιμονίους πληγαῖς ἠδυσμεῖν εἰκὸς ἦν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς ἀνθρωπίνῃ ἔφοδον ἡπάχειν, ἀνάνδρων. ἐγὼ γὰρ τοσούτον ἀποδέω κατεπτηχέναι τὰς πολεμίας μετὰ τὸν σεισμόν, ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν Θεὸν Ἀραψὶ δέλεαρ τῷ καθεῖναι τῷ δύναι δίκας ἡμῖν. ἡ γὰρ τοσούτον ὅπλοις ἢ χερσὶ πεποιθότες, ὅσον ταῖς αὐτομάτοις ἡμῶν συμφοραῖς ἦγον. σφαλερὰ δὲ ἐλπὶς ἔκ ἐξ ἰδίας ἰσχύος, ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίας ἡρημένη κακοπραγίας. ἔτε γὰρ τὸ δυσυχεῖν ἔτε τὸ ἐναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον· ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμειβομένην εἰς ἐκότερον τὴν τύχην. καὶ τῷτο μάθοιτε ἂν ἐξ οἰκείων ὑποδειγμάτων. τῇ γὰρ προτέρᾳ μάχῃ κρατάντων ἐκράτησαν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς νῦν ἀλώσονται κρατήσιν δοκῶντες. τὸ μὲν γὰρ ἄγαν πεποιθὸς, ἀούλακτον· οἱ φόβοι δὲ διδάσκουσι προμήθειαν· ὥστε ἔμοιγε καὶ τῷ δεδοικότος ὑμῶν παρίστασθαι θαρρύν. ὅτε γὰρ ἐθρασύνεσθε πέρα τῷ δέοντος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἐξωρμήσατε, καιρὸν ἔχεν ἡ Ἀθηνίωνος ἐνέδρα. νυνὶ δὲ ὁ ὄγκος ὑμῶν, καὶ τὸ δοκῆν ἡμῶν ἀσφάλειαν ἐμοὶ νίκης ἐγγυᾶται. χρῆ μὲν τοι μέλει τῷ μέλλειν ἔτι εἶναι, ἐν δὲ τοῖς ἐργοῖς ἐγχεῖσθαι τὰ Φρονήματα, καὶ πείσασθαι τὰς ἀσεβεστάτας, ὡς ἔτε

que ad triginta millia, exercitus vero illaesus mansit; nam sub dio statua habebat. Interea Arabas in maiorem audaciam extulit fama, tristibus nunciis grauius semper aliquid affingens, ac si Iudaea omnis penitus esset euersa. Igitur, cum existimassent se terram vacuum et desertam occupaturos esse, in eam irruptionem fecerunt, legatis prius interceptis, qui ad ipsos venerant a Iudaeis. Cum autem Herodes gentem, hac impressione perterritam, et calamitatum frequentium magnitudine fractam congregasset, ad iniurias acceptas vlciscendas eam incitare tentabat, huiusmodi oratione:

4. „Mihi absurdissimum videtur, in praesentia vos „formidinem percellere. nam fatales quidem plagas vobis „anxietati esse, minime mirandum; idem autem pati ad „hostium aduentum plane timidum est. Ego enim tantum absum ab eiusmodi hostium metu post terrae motum, „vt existimarem Deum hanc Arabibus escam obiecisse, vt „poenas nobis persoluerent. non enim tantum manibus „armisque freti; quantum calamitatibus nostris fortuitis, „veniunt. Fallax autem eorum spes est, quae non in suas „vires recumbit, sed in aliorum infortunia. nam neque vel „secundae res, vel aduersae, apud homines permanent: sed „fortunam in partem vtramque mutatam videre est. cuius „rei exempla vobis licet ex vobismet petere. Nempe qui „praelio superiore victoriam reportauimus, postea ab hostibus victi fuimus: et nunc verisimile est nos illos debellaturos esse, qui se victores fore sibi met persuadent. nam „magna quidem confidentia homines facit incautos, metus „vero docet eos sibi met providere et prospicere, adeo vt „hoc ipsum, quod timeatis, mihi fiduciam suggerat. Nam „cum ferociore, quam opus erat, aduersus hostes fueritis, „et impetum in eos contra voluntatem meam feceritis, Athennon insidiandi tempus inuenit. nunc autem quod cunctemini, animoque dei dei videamini, certam mihi victoriam „spondet. Porro conuenit militibus, vsque dum congressuri „sint, ita se habere, in ipso autem opere animo esse erecto „et elato, hostesque sceleratissimos in eam adducere seu-

ἡ ἀνθρώπειόν τι κακόν, ἥτε δαιμόνιον ποτε ταπεινώσει τὴν
 Ἰσραδαίων ἀνδραγαθίαν, ἐφ' ὅσον τὰς ψυχὰς ἔχουσιν,
 ἡ δὲ περιόψεται τις Λεββα τῶν ἑαυτῇ ἀγαθῶν δεσπό-
 τῃν γενόμενον, ὃν παρ' ὀλίγον πολλάκις αἰχμάλωτον
 ἔλαβεν. μηδὲ ὑμᾶς ταρασσέτω τὰ τῶν ἀψύχων κινή-
 ματα, μηδὲ ὑπολαμβάνετε τὸν σεισμόν ἑτέρας συμ-
 φερᾶς ἕτερον γεγονέναι σημεῖον. Φυσικὰ γὰρ τὰ τῶν
 ποικίλων πάθη, καὶ ἕδὲν ἀνθρώποις πλέον, ἢ τὴν ἐν
 αὐτοῖς βλάβην, ἐπιφέρει. λοιμὴ μὲν γὰρ καὶ λιμὴ καὶ
 τῶν χθονίων βρασμῶν προγένοιτο ἂν, τι σημεῖον βρα-
 χύτερον. αὐτὰ δὲ ταῦτα περιγραφὴν ἔχει τὸ μέγε-
 θος. ἐπεὶ τί δύναται τῇ σεισμῷ μῆζον ἡμᾶς βλάψαι
 καὶ κρατήσας ὁ πόλεμος; τέρας μέντοι μέγιστον ἀλώ-
 σεως γέγονε τοῖς ἐχθροῖς, ἐκ αὐτομάτως ἕδὲ διὰ
 χειρὸς ἀλλοτρίας, οἱ πρέσβεις ἡμετέρους παρὰ τὸν πάν-
 των ἀνθρώπων νόμον ὡμῶς ἀπέκτειναν, καὶ τοιαῦτα
 τῷ Θεῷ θύματα περὶ τῇ πολέμῃ κατέστρεψεν. ἀλλ'
 ἡ διαφεύξονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτῇ, καὶ τὴν
 ἀνίκητον δεξιάν. δώσασι δὲ ἡμῖν αὐτίκα δίκας, ἂν τι
 τῇ πατρίδι Φρονήματος ἤδη ἔχοντες τιμωροὶ τῶν πα-
 ρεσπονημένων ἀναστῶμεν. ἴτω τις ἔχ' ὑπὲρ γυναικός,
 ἡ δὲ τέκνων, ἡ δ' ὑπὲρ κινδυνεύσης πατρίδος, ἀλλ'
 ὑπὲρ τῶν πρέσβων ἀμυνόμενος. ἐκείνοι στρατηγῶσι τῇ
 πολέμῃ τῶν ζώντων ἡμῶν ἄμεινον. προκινδυνεύσω δὲ
 καὶ γὰρ χρώμενος ὑμῖν περὶ θηλοῖς. εὖ γὰρ ἴτε τὴν ἑαυ-
 τῶν ἀνδρείαν ἀνυπόστατον, εἰ μὴ προπετεῖα τινὶ βλα-
 βῇτε."

6. Τίτοις παρρησιάζοντας τὸν στρατὸν, ὡς εἶρα προ-
 θύμους, εἶπυε τῷ Θεῷ, καὶ μετὰ τὴν θυσιάν διέβαινε τὸν
 Ἰορδάνην ποταμὸν μετὰ τῆς δυνάμεως. στρατοπεδευσάμε-
 νος δὲ περὶ Φιλαδελφίαν, ἐγγὺς τῶν πολεμίων, περὶ τῇ
 μεταξὺ Φερζίας, πρὸς αὐτὰς ἠεροβολίζετο, βεβλόμενος ἐν
 τάχει συμβαλεῖν. ἔτυχον γὰρ καὶ ἐκεῖνοί τινες προπεπομ-
 φότες, τὰς καταληφόμενας τὸ ἔξυμα. τάττας μὲν ἂν ἀπε-

„tentiam, neque malum ab hominibus illatum, neque quod
 „fato debetur, vnquam posse Iudaeorum fortitudinem de-
 „primere, quamdiu illis vita suppetit; neque eorum quem-
 „quam patienter laturum esse Arabem in suis bonis domi-
 „nari, quem saepiuscule paene captiuium egerit. Nihil au-
 „tem vos terreat rerum anima carentium motus; neque
 „arbitremini, terrae concussione exstitisse alterius etiam
 „calamitatis signum. Quae enim elementis accidunt, ab
 „ipsa natura sunt, nihilque praeterea damni afferunt, nisi
 „quod eis insitum est. nam pestilentiae quidem vel famis
 „vel terrae agitationis fortasse signum aliquod paulo ante
 „praecesserit: haec vero ipsa definitam habent certamque
 „magnitudinem. Caeterum quid nobis amplius, quam ter-
 „rae concussio nupera, bellum nocere poterit etiam victis?
 „Immo enim vero, quod maxime futurum portendit exci-
 „dium, inimicis accidit, (idque non sua sponte, neque alie-
 „nis manibus) qui legatos nostros contra omnium homi-
 „num leges crudeliter mactauerunt, talesque Deo pro belli
 „euentu hostias ceciderunt. Sed eum, cuius ante oculos
 „omnia versantur, et cui dextra est inuicta, non effugient.
 „Nobis autem continuo poenas persoluent, si quid patrii
 „animi adhuc gerentes in foederis violati vindictam con-
 „surgamus. Eat quisque non pro coniugibus, neque pro
 „liberis, neque pro patria periclitante pugnaturi, sed lega-
 „torum caedem ulturi. Illi melius, quam nos, qui viuimus,
 „bellum administrabunt. Quin et ego, si vos dicto audien-
 „tes habuerim, primus memet periculis obiiciam. Nam
 „certo sciaſis fortitudinem vestram esse insuperabilem, nisi
 „temerarie aliquid audendo laedatur.

5. His verbis milites adhortatus, vbi eos alacres vidit,
 sacra Deo faciebat; factaque re diuina Iordanem fluiuium
 cum exercitu transibat. Castris autem circa Philadelphiam
 positis, haud procul ab hostibus, ante castellum in medio
 positum, leui velitatione eos laceſſebat, quam primum
 cupiens congregari. nam et hostes aliquos praemiseraſant,
 qui munimentum illud occuparent. Et hos quidem cito

κρῆσαντο ταχέως οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τῆ βασιλέως, καὶ τὸν λόφον κατέχον. αὐτὸς δὲ καθ' ἡμέραν προάγων τὴν δύναμιν εἰς μάχην, παρέτασσε, καὶ πρὸκαλεῖτο τὰς Ἀραβας. ὡς δὲ ὕδεις ἐπεξῆει· δεινὴ γάρ τις αὐτὰς κατάπληξις εἶχε, καὶ πρὸ τῆ πλήθους ὁ στρατηγὸς Εὐθεμος αὐτοὺς ἦν τῷ δέει· προσελθὼν ἐσπάρασσεν αὐτῶν τὸ χαράκωμα. καὶν τότε συναναγκαζόμενοι, ἐξίασιν ἐπὶ τὴν μάχην ἔτακτοι, καὶ πεφυρμένοι τοῖς ἰππεύουσιν οἱ πεζοί. πλήθει μὲν ἐν τῶν Ἰσθαίων περιῆσαν, εἰλείποντο δὲ ταῖς προθυμίαις, καίτοι διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς νίκης ἦσαν καὶ αὐτοὶ παράβολοι.

ε'. Διὸ μέχρι μὲν ἀντέχον, ὃ πολὺς ἦν αὐτῶν φόνος. ὡς δὲ ὑπέδειξαν αὐτῶν τὰ νῶτα, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν Ἰσθαίων, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν συμπατῶμενοι, διεφθέροντο. πεντακισχίλιοι γὰρ ἔπεσον ἐν τῇ τροπῇ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἔφθη συνωδὲν εἰς τὸ χαράκωμα. τότε περὶσχὼν ἐπολιόρκει. καὶ μέλλοντας ἀλύσεσθαι τοῖς ὅπλοις προκατήπειγεν ἡ δίψα, τῶν ὑδάτων ἐπιλιπόντων. ὑπερηφάνεια δὲ πρεσβευομένης ὁ βασιλεὺς, καὶ λύτρα διδόντων πεντακόσια τάλαντα μᾶλλον ἐνέκειτο. τῇ δὲ δίψῃ ἐκκαίοντος, ἐξιόντες κατὰ πλῆθος ἐνεχείριζον σφᾶς αὐτὰς τοῖς Ἰσθαίοις ἐκόντες· ὡς πέντε μὲν ἡμέραις τετρακισχίλις δεθῆναι, τῇ δὲ ἕκτῃ τὸ λειπόμενον πλῆθος ὑπ' ἀπογνώσεως ἐξελθεῖν ἐπὶ μάχην. οἷς συμβαλὼν Ἡρώδης, πάλιν εἰς ἐπτακισχίλις κτείνει. τηλικαύτῃ δὲ πληγῇ τὴν Ἀραβίαν ἀμυνόμενος, καὶ σβέσας τῶν ἀνδρῶν τὰ φρονήματα, προῦκοιψεν, ὥστε καὶ προσάτης ὑπὸ τῇ ἐθνικῇ αἰρεθῆναι.

repulerunt regii, qui missi erant, et collem occupabant. Ille vero, quotidie ad praelium milites educens, aciem instruebat, et Arabas ad pugnam prouocabat. Et cum nemo ex aduerso egrederetur, (nam vehementi metu perculsi erant, et in conspectu multitudinis dux Elthemus timore obriguerat) propius ad eos accessit et vallum ab ipsis aggestum diuellebat. Atque ita simul omnes vi compulsi nullo ordine mixtique cum equitibus pedites ad pugnam exierunt: et multitudine quidem superiores erant Iudaeis, verum alacritate impares, quamuis desperatio victoriae eos etiam paulo audaciores fecerit.

6. Ob quam potissimum causam, quamdiu quidem resisterunt, non magna eorum facta est caedes: ubi vero terga verterunt, multi a Iudaeis, multi etiam a suis conculcati, perierunt. Denique millia quinque in fuga ceciderunt, reliqua vero turba intra vallum compulsa euasit. Eos statim militibus circumdedit et obsidebat Herodes: cumque necesse esset, ut simul cum armis caperentur, eos tamen iam ante ad deditionem vrgebat sitis, aqua eos deficiente. Missis autem legatis, eos arroganter excipiebat rex; cumque talenta quinquaginta in redemptionis pretium ei offerrent, magis illis instabat. Denique, ardesciente siti, catervatim exeuntes ultro se Iudaeis tradebant: adeo ut quinque quidem diebus quater mille in vincula darentur; sexto vero die reliqua multitudo, salute desperata, ad pugnam prodiret. Quibus congressus Herodes, iterum septem circiter millia interficit. Tam magna autem clade Arabiam ultus, exstinctoque virorum eius spiritu, tantum profecit, ut postea ab illa gente in patronum adoptaretur.

ΚΕΦ. κ'.

Ηρώδης ὑπὸ Καίσαρος βασιλεύειν κελευθεὶς, δώροις αὐτοκράτορα μεγαλόφροσι θεραπεύει. αὐτὸς δὲ Ηρώδην ἀμείβεται τῷ βασιλείας μέρει ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτμηθέντι, προσιδεμένης τῆς τῆ Ζηνοδώρου χώρας.

Μεταλαμβάνει δὲ αὐτὸν εὐθέως ἡ περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων Φροντίς, διὰ τὴν πρὸς Αντώνιον Φιλίαν, Καίσαρος ἥδη περὶ Αἰκίων νενικηκότος. παρῆχε μέντοι δέος πλέον, ἢ ἔπασχεν. ὕψω γὰρ ἐαλωκέναι Καίσαρ Αντώνιον ἔκρινεν, Ηρώδης συμμένοτος. ὁ γε μὴν βασιλεὺς ὁμῶς χωρῆσαι τοῖς κινδύνοις διέγνω· καὶ πλεύσας εἰς Ρόδον, ἐνθα διέτριβε Καίσαρ, πρόσεισιν αὐτῷ δίχα διαδήματος, τὴν μὲν ἐδοῖτα καὶ το σχῆμα ιδιώτης, τὸ δὲ Φρόνημα βασιλεὺς. μηδὲν γὰρ τῆς ἀληθείας ὑποσιλάμενος, ἀντικρυς εἶπεν· „Εγὼ, Καίσαρ, ὑπ' Αντωνίᾳ τῶν Ἰσθαίων βασιλεὺς γενόμενος, ἐν πᾶσιν ὁμολογῶ γεγονέναι βασιλεὺς „χρήσιμος Αντωνίῳ. καὶ ἔδὲ τῷτο ἂν ὑπεσειλάμην εἰπεῖν, „ὅτι πάντως ἂν με μετὰ τῶν ὅπλων ἐπείρασας ἀχώρισον, „εἰ μὴ διεκάλυσαν Ἀραβες. καὶ συμμαχίαν μέντοι γε αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ σίτη πολλὰς ἔπειψα μυριάδας. ἀλλ' ἔδὲ μετὰ τὴν ἐν Αἰκίῳ πληγὴν κατέλιπον „τὸν εὐεργέτην. ἐγενόμην δὲ σύμβουλος ἄριστος, ὡς ἐκέτι „χρήσιμος ἦμην σύμμαχος, μίαν εἶναι λέγων τῶν πταισθέντων διόρθωσιν, τὸν Κλεοπάτρας θάνατον. ἦν ἀνελόντι, καὶ χρήματα καὶ τείχη πρὸς ἀσφάλειαν, καὶ στρατιὰν καὶ ἑμαυτὸν ὑπισχνέμην κοινωνὸν τῇ πρὸς σὲ πολέμῳ. τῇ δὲ ἄρα τὰς ἀκούας ἀπέφραξαν οἱ Κλεοπάτρας ἄνθρωποι, καὶ Θεὸς ὁ σοὶ τὸ κρατεῖν χαρισάμενος. συνήτη „μὴ δὲ Αντωνίῳ, καὶ τέθεικα μετὰ τῆς ἐκείνου τύχης τὸ „διάδημα. πρὸς σὲ δὲ ἦλθον, ἔχων τὴν ἀρετὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα, καὶ προλαβὼν ἐξεταδήσεσθαι, ποταπὸς „Φίλος, ἢ τίς, ἐγενόμην.

β'. Πρὸς ταῦτα Καίσαρ· „Ἀλλὰ σώζῃς γε, ἔφη, καὶ

CAP. XX.

Ab Augusto regnare iussus Herodes, magnificis imperatorem muneribus demeretur. Ab illo vicissim recipit partem regni, quam ei ademerat Cleopatra, adiecta insuper ditione, quae fuerat Zenodori.

MOX autem illum, post victoriam Caesaris apud Actium, excepit de summa rerum sollicitudo, propter amicitiam, quae illi cum Antonio intercessit. Plus tamen ab eo metuebat, quam patiebatur. Nonduin enim Caesar victum esse Antonium putabat, dum ei suis viribus coniunctus maneret Herodes. Caeterum rex secum statuebat periculis sese offerre: cumque Rhodum nauigasset, ubi Caesar morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque priuato, sed animo regio. adeoque nihil de veritate subducendo coram ista dicebat: „Ego, Caesar, ab Antonio factus Iudaeorum rex, fateor me eum exstitisse regem, qui in omnibus studebam Antonii commodis inferuire. Neque est, cur vel hoc dicere refugiam, quod omni modo armis quoque me grauem expertus es, nisi obstitissent Arabes. Veruntamen et auxilia ei pro mea virili, multasque frumenti cororum myriadas misi; immo neque post cladem Actii acceptam bene de me meritum deserui. Quin et optimum ei consilium dedi, cum copiis eum adiuuare non potui, non alia dicens via res lapsas posse restitui, quam morte Cleopatrae: qua peremta, et pecunias ei, et muros in securitatem, et exercitum, et meipsum belli aduersus te socium fore promittebam. Aures autem ei obstruxerunt Cleopatrae amores, et Deus, cuius munere tibi concessum est, victoriam reportare. Vna ergo cum Antonio victus sum, et in eodem cum fortuna eius discrimine posui diadema. Ad te autem veni, spem salutis in tua virtute collocans, ea quidem praesumptione, fore, ut dispiciatur, qualis amicus, non cuius, fuerim.

2. Ad haec Caesar respondit: „Immo vero saluus

ἡ βασιλεία νῦν βεβαιότερον. ἄξιος γὰρ εἰ πολλῶν ἀρχῶν,
 καὶ ἔτι Φιλίας προΐσταμενος. περὶ δὲ καὶ τοῖς εὐτυχισμέ-
 νοις διαμένειν πιστός, ὡς ἔγωγε λαμπροτάτας ὑπὲρ τῆς
 σῆς Φρονήματος ἐλπίδας ἔχω. καλῶς μέντοι γὰρ ἐποίησεν
 Ἀντώνιος Κλεοπάτρα πειθεῖς μᾶλλον, ἢ σοί. καὶ γὰρ σὺ
 κεκέρδηκα μεν, ἐκ τῆς ἀνοίας αὐτῆς. κατάρχεις δὲ, ὡς
 ἔοικεν, εὐποίας. διό μοι γράφει Κύντος Δίδιος, συμ-
 μαχίαν σε πεπομφέναι πρὸς τῆς μονομάχης αὐτῶ. νῦν
 μὲν ἔν δόγματι τὸ βέβαιον σὺ τῆς βασιλείας ἐξαγγέλ-
 λω. περὶ αὐτοῦ δὲ καὶ αὐθις ἀγαθόν σε τι ποιεῖν, ὡς
 ζητοῖς Ἀντώνιον.

γ'. Τύτοις Φιλοφρονησάμενος τὸν βασιλέα, καὶ περι-
 θεὶς αὐτῷ τὸ διάδημα, δόγματι διεσήμαινε τὴν δωρεάν,
 ἐν ᾗ πολλὰ μεγαλοφρόνως εἰς ἔπαινον τῆς ἀνδρὸς ἐφθέγγε-
 ξατο. ὁ δὲ, δώροις ἐπιμελιζάμενος αὐτὸν, ἐξητεῖτό τινα
 τῶν Ἀντωνίως Φίλων Ἀλέξανδρον, ἱκέτην γενόμενον. ἐνῆκα
 δὲ ἡ Καίσαρος ὀργή, πολλὰ καὶ χαλεπὰ μεμφομένην τὸν
 ἐξαίτητον, οἷς διεκρέσατο τὴν δέξιν. μετὰ δὲ ταῦτα
 πορευόμενον ἐπ' Αἰγύπτου διὰ Συρίας Καίσαρα παντὶ τῷ
 βασιλικῷ πλῆτῳ δεξάμενος Ἡρώδης, τότε πρῶτον καὶ
 συνιππάσατο ποιημένῳ περὶ Πτολεμαΐδα τῆς δυνάμειος
 ἐξέτασιν, εἰσίσασέ τε σὺν ἅπασιν τοῖς Φίλοις. μεθ' ἧς καὶ
 τῇ λοιπῇ στρατιᾷ πρὸς εὐωχίαν πάντα διέδωκε. πρὸνόησε
 δὲ καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου πορευομένοις μέχρι Πηλυσίδος παρα-
 χεῖν ὕδωρ ἄφθονον, ἐπανίστί τε ὁμοίως. εὐδὲ ἔστιν ὃ, τι
 τῶν ἐπιτηδείων ἐνεδέησε τῇ δυνάμει. δόξα γὰρ αὐτῷ τε
 Καίσαρι καὶ τοῖς στρατιώταις παρέστη, πολλῶν βραχυτέραν
 Ἡρώδῃ περιεῖναι βασιλείαν, πρὸς ἃ παρέσχεν. διὰ τῆτο,
 ὡς ἦκεν εἰς Αἴγυπτον, ἥδη Κλεοπάτρας καὶ Ἀντωνίως τεθνήσκον-
 των, ἢ μόνον αὐτῆς ταῖς ἄλλαις τιμαῖς, ἀλλὰ καὶ τῇ βα-
 σιλείᾳ προσέθηκε, τὴν τε ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτμηθεῖ-
 σαν χώραν, καὶ ἔξωθεν Γάζαρα, καὶ Ἰππον, καὶ Σαμά-
 ρειαν. πρὸς δὲ τούτοις τῶν παραλίῳ Γάζαν, καὶ Ἀνθηδό-
 να, καὶ Ἰόππην, καὶ πύργον Στρατῶνος. ἐδωρήσατο δὲ

„esto, et nunc regna maiori cum securitate. Nam dignus
 „es, qui multis imperes, cum amicitiam tanta fide tuearis.
 „Operam autem des velim, vt etiam paulo fortunatori-
 „bus fidus perman eas: id quod ego non obscura spe fre-
 „tus ex animi tui magnitudine exspecto. Veruntamen
 „recte fecit Antonius, qui Cleopatrae potius, quam tibi,
 „paruit. namque te ex eius lucrati sumus amentia. Prior
 „autem, vt apparet, benefacere coepisti: quo factum est,
 „vt ad me scriberet Q. Didius, te aduersus gladiatores
 „auxilia ei opportune misisse. Et nunc quidem te certio-
 „rem facio, me tibi regnum decreto confirmatum ire. in-
 „super et ipse enitar, vt aliqua in re tibi benefaciam, adeo
 „vt Antonium non desideres.

3. Cum istis regem benigne alloquutus esset, et dia-
 dema ei imposuisset, decreto donum promulgauit, in quo
 multa etiam in eius laudem magnifice dixit. Ille vero,
 cum muneribus magis adhuc Caesarem demulsisset, Alexan-
 drum, quendam ex amicis Antonii eius misericordiae sup-
 plicem, sibi condonari petebat. Sed vicit Caesaris ira-
 cundia, de eo, quem laxari postulabat Herodes, multis et
 grauitur querentis, adeo vt petitionem repulerit. Postea
 vero cum Caesarem, in Aegyptum per Syriam iter facien-
 tem, omni opum regiarum apparatu excepisset Herodes,
 tunc primum cum eo, apud Ptolemaïdem milites lustran-
 te, obequitauit, et conuiuium ei cum amicis suis omni-
 bus praebuit: ac deinde reliquo exercitui orania ad epu-
 las necessaria distribuit: insuperque curauit, vt per regio-
 nem aridam vsque ad Pelusium proficiscentibus, similiter-
 que redeuntibus, aquarum copia suppeditaretur: neque
 quidquam erat comineatus, quod exercitui defuit. Fecit
 denique, vt et ipse Caesar militesque eius exislimarent, He-
 rodi, si eorum, quae dederit, ratio haberetur, iussu tenuius
 esse regnum et angustius. Quo factum est, vt Caesar, post-
 quam in Aegyptum veniret, cum iam mortui essent Anto-
 nius et Cleopatra, non solum caeteros eius honores aux-
 erit, verum etiam regno eius addiderit regionem a Cleopatra
 ei abscissam, et extra eam Gadara et Hippon et Samariam;
 atque ad haec in ora maritima Gazam, et Anthedon, et Iop-

αὐτῷ, καὶ πρὸς Φυλακὴν τῷ σώματος, τετρακοσίαις Γαλάταις, οἱ πρότερον ἐδορυφόρον Κλεοπάτραν. ἔθεν δὲ ἔτως ἐνῆγεν αὐτὸν εἰς τὰς δωρεάς, ὡς τὸ μεγαλόφρον τῷ λαμβάνοντος.

δ'. Μετὰ δὲ τὴν πρώτην Ακτιάδα προσέθισιν αὐτῷ τῇ βασιλείᾳ, τὸν τε Τράχωνα καλέμενον, καὶ τὴν προσεχῇ Βαταναίαν τε καὶ Αὐρανίτιν χώραν, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Ζηνόδωρος, ὁ τὸν Λυσανίς μεμιθωμένος οἶκον, ἔδιδέλαιπεν ἐπαφείς τὰς ἐκ τῷ Τράχωνος λησῆς Δαμασκηνοῖς. οἱ δὲ, ἐπὶ Οὐάρρων τὸν ἡγεμόνα τῆς Συρίας καταφυγόντες, ἐδέθησαν δηλώσαι τὴν συμφορὰν αὐτῶν Καίσαρι. Καῖσαρ δὲ γνὼς, ἀντεπέστειλεν ἐξαίρεθῆναι τὸ ληστήριον. στρατεύσας ἐν Οὐάρρων, καθῆρέ τε τῶν ἀνδρῶν τὴν γῆν, καὶ ἀφαίρεται Ζηνόδωρον, ἦν ὕπερον Καῖσαρ, ὡς μὴ γένοιτο πάλιν ὀρμητήριον τοῖς λησταῖς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν, Ἡρώδῃ δίδωσιν. κατέστησε δὲ αὐτὸν καὶ Συρίας ὅλης ἐπίτροπον, ἔπει δεκάτω· πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μηδὲν ἐξείναι, δίχα τῆς ἐκείνης συμβουλίας, τοῖς ἐπιτρόποις διοικεῖν. ἐπεὶ δὲ τελευτᾷ Ζηνόδωρος, προσένειμεν αὐτῷ καὶ τὴν μεταξὺ Τράχωνος καὶ τῆς Γαλιλαίας γῆν ἅπασαν. ὁ δὲ τῶν Ἡρώδῃ μείζων ἦν, ὑπὸ μὲν Καίσαρος ἐφιλεῖτο μετ' Ἀγρίππαν, ὑπ' Ἀγρίππα δὲ μετὰ Καίσαρα. ἐνθεν ἐπὶ πλεῖστον μὲν εὐδαιμονίας πρᾶκοψεν, εἰς μείζων δὲ ἐξήρθη Φρόνημα. καὶ τὸ πλέον τῆς μεγαλονοίας ἐπέτεινεν εἰς εὐσέβειαν.

ΚΕΦ. κα'.

Περὶ πόλεων ὑφ' Ἡρώδῃ ἐπισκευαθέντων καὶ ἐκ τῶν θεμελίων οἰκοδομηθέντων, περὶ τε ἄλλων ὑπ' αὐτῷ κτιζέντων. καὶ ὡς τὸ μεγαλόψυχον αὐτῷ καὶ τοῖς ἀλλοεθνεσιν ἐπεδείξατο, καὶ τύχη ἐν πᾶσιν ἐχρήσατο δεξιᾷ.

Πεντεκαιδεκάτῃ γὰρ ἔτει τῆς βασιλείας, αὐτὸν τε τὸν ναὸν ἐπισκεύασε, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀντειχίσσατο χώραν, τῆς ἔσης διπλασίαν, ἀμέτροις μὲν χρησάμενος τοῖς ἀνα-

pen, et Stratonis turrim, praetereaue ei, in corporis custodia, dono dedit quadringentos Gallos, qui antea Cleopatrae stipatores erant. nulla autem res magis liberalitatem Caesaris incitabat, quam magnus animus accipientis.

4. Post primam autem Acliada, Trachonem, ut appellatur, Herodis regno adiecit, eique finitimam Baranaeam, itemque regionem Auranitidem, huiusmodi de causa. Zenodorus, qui Lysaniae domum conduxerat, nihil sibi ad latrones e Trachone Damascenis immittendos reliqui faciebat. Illi vero ad Varronem Syriae praesidentem confugiebant, orabantque, ut suam calamitatem Caesari notam faceret. Qua re cognita, rescriptis Caesar, dandam esse operam, ut tolleretur latrocinium. Varro igitur, ducto in eos exercitu, et regionem latronibus purgabat, et Zenodoro eam aufert, quam postea Caesar, ne latronum contra Damascum receptaculum fieret, Herodi largitur. Anno autem decimo, ex quo in Syria fuerat Caesar, in prouinciam reuersus, totius Syriae Herodem procuratorem constituit, ut nihil procuratoribus liceret eo inconsulto administrare. Postquam vero mortuus esset Zenodorus, etiam terram omnem, inter Trachonem et Galilaeam positam, eidem attribuit. Quod autem istis maius Herodivisum erat, a Caesare quidem secundum Agrippam maxime diligebatur, ab Agrippa vero secundum Caesarem. Hinc ad magnam felicitatem processit, animo vero magis elatus est, et cogitationes magnas pietati rebusque sacris impertiit.

CAP. XXI

De urbibus ab Herode instauratis et a fundamento exstructis; deque aliis ab eo conditis. utque magnificentiam etiam exteris gentibus demonstrauit, prosperaque in omnibus fortuna usus est.

ANno igitur regni sui decimo quinto et templum ipsam instaurauit, et terrae spatium altero tanto maius, quam fuerat circa ipsum, muro amplexus est, summis im-

λώμασιν, ἀνυπερβλήτω δὲ τῇ πολυτελείᾳ. τεκμήριον δὲ ἦσαν αἱ μεγάλαι σοαὶ περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ βόρειον ἐπ' αὐτῷ Φερίον. ἃς μὲν γὰρ ἀνωκοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἐπεσκέυασε πλάττω δαψιλῇ, κατ' ἑδὲν τῶν βασιλείων ἔλαττον, ὃ Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν, εἰς τὴν Ἀντωνίαν τιμὴν. τὸ γε μὴν ἐαυτῷ βασιλείον κατὰ τὴν ἄνω δειμάμενος πόλιν, δύο τῆς μεγίστης καὶ περικαλλεστάτης οἴκας, οἷς ἑδὲ ναὸς πῃ συνεκρίνετο, προσηγόρευσεν ἀπὸ τῶν Φίλων, τὸν μὲν Καισάρειον, τὸν δὲ Ἀγρίππειον.

β'. Ἀλλὰ γὰρ ἐκ οἴκοις μόνον τὴν μνήμην αὐτῶν καὶ τὰς ἐπικλήσεις περιέγραψε, διέβη δὲ εἰς ὅλας πόλεις αὐτῷ τὸ Φιλότιμον. ἐν μὲν γε τῇ Σαμαρείτιδι, πόλιν καλλίσῃ περιβόλῳ τεχισάμενος ἐπὶ σαδείας εἴκοσι, καὶ καταγαγὼν ἑξακιχίλις εἰς αὐτὴν οἰκήτορας, γῆν τε τέτοις προσνείμας λιπαρωτάτην, καὶ ἐν μέσῳ τῷ κτίσματι ναὸν τε ἐνιδρυσάμενος τῷ Καίσαρι μέγιστον, καὶ περὶ αὐτὸν τέμενος ἀποδείξας τριῶν ἡμισυ σαδείων, τὸ ἄστυ Σεβαστὴν ἐκάλεσεν. ἑξαίρετον δὲ τοῖς ἐν αὐτῷ παρέχεν εὐνομίαν.

γ'. Ἐπὶ τέτοις δωρησαμένῃ τῷ Καίσαρος αὐτὸν ἐτέρας προδίδει χώρας, ὅδε καὶ ταύτην ναὸν αὐτῷ λευκῆς μαρμάρου καθιδρύσατο παρὰ τὰς Ἰερδᾶνας πηγάς. καλεῖται δὲ Πάνιον ὁ τόπος. ἐνθα κορυφὴ μὲν τίς ὄρεος εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνεται. παρὰ δὲ τὴν ὑπώρειον λαγόνα, συνηρηφὲς ἄντρον ὑπανοίγει, δι' ἣ βαρυσφρόνης κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀπορρῶγα βαδύνεται, πλήθει τε ὕδατος ἀσαλεύεται, καὶ τοῖς καθιμῶσί τι πρὸς ἔρευναν γῆς, ἑδὲν μῆκος ἑξαρεκεῖ. τῇ δὲ ἄντρῃ κατὰ τὰς ἑξωθεν ρίζας ἀνατέλλουσιν αἱ πηγαί. καὶ γένεσις μὲν, ὥς ἔνιοι δοκῶσιν, ἐνθεν Ἰερδᾶνας. τὸ δὲ ἀκριβὲς ἐν τοῖς ἐξῆς δηλώσομεν.

δ'. Ο δὲ βασιλεὺς καὶ ἐν Ἰεριχοὶ μεταξὺ Κύπρου τῇ Φερεῖᾳ καὶ τῶν προτέρων βασιλείων, ἅλλα κατασκευασάμενος ἀμείνω καὶ χρησιμώτερα πρὸς τὰς ἐπιδημίας, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὠνόμασε Φίλων. καθόλου τε εἶπεν, ἔκ ἐστιν ὄν τινα τῆς βασιλείας ἐπιτηδεύειν τόπον τῆς πρὸς Καίσαρα

mentis atque insuperabili munificentia. Indicio autem erant magnae circa fanum porticus, fanoque iunctum a septentrione castellum. Has quidem a fundamentis exstruxit, illud vero largis opibus instauravit, non secus ac si regia exstitisset; quod Antoniam nominavit, in honorem Antonii. Porro cum regiam sibi in vrbe superiori exstruxisset, duos in ea maximos atque pulcherrimos aecos, quibus ne templum quidem ipsum vllatenus conferri posset, de amicorum nominibus appellavit; vnum quidem Caesarium, alterum vero Agrippium.

2. Verum enimvero non solis tectis memoriam eorum et cognomina circumscripsit, sed in totas ciuitates suum erga illos studium sese exporroxit; quippe in regione Samaritide urbem muro pulcherrimo per viginti stadia circumdedit, et, deductis eo sex millibus colonorum, terraque foecundissima his attributa, in loci conditi meditullio templum Caesari exstruxit maximum; et, circa illud area sesquistadii relicta, urbem Sebasten nominavit. Eam vero habitantibus dedit, legibus egregiis institutam.

3. Post haec, cum Caesaris munificentia Herodi adiecta fuisset altera regio, ille etiam in ipsa templum ei ex candido marmore ad Iordanis fontes posuit. Locus autem iste Panium appellatur: vbi montis quidam vertex in altitudinem immensam attollitur, et in latere ei subiecto specus opacum sese aperit, per quod praecipitium profundum in hiatum abruptum infinitum deprimitur, adeo vt et vasto aquarum stagnantium abyssu, et demittentibus aliquid ad terram explorandam nulla mensurae longitudo sufficiat. Speluncae autem ad radices exteriores scaturiunt fontes: atque hinc, vt quidam putant, oritur Iordanes. Verum hac de re accurate aliquid in sequentibus indicabimus.

4. Rex autem cum apud Hierichunta, inter castellum Cypron et priores domos regias, alias exstruxisset meliores et aduenientibus commodiores, de amicorum nominibus eas appellavit. In summa, non erat idoneus regni locus, quem honore Caesaris vacuum reliquerit.

τιμῆς γυμνὸν εἶασεν. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἰδίαν χώραν ἐπλήρωσε ναῶν, εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτῇ τὰς τιμὰς ὑπερξέχεσε, καὶ πολλαῖς πόλεσιν ἐνιδρύσατο Καισάρεια.

εἰ. Κατιδὼν δὲ καὶ τοῖς παραλίοις πόλιν, ἥδη μὲν κάμνυσαν, Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, διὰ δὲ εὐφυΐαν τῇ χωρίῃ δέξασθαι δυναμένην τὸ Φιλότιμον αὐτῇ, πᾶσαν ἀνέκτιστε λευκῷ λίθῳ, καὶ λαμπροτάτοις ἐκόσμησε βασιλείοις, ἐν ἧ μάλις τὸ φύσει μεγαλόνην ἐπιδείξατο. μεταξὺ γάρ Δώρων καὶ Ιόππης, ὣν ἡ πόλις μέση κείται, πᾶσαν εἶναι συμβέβηκε τὴν παραλίαν ἀλίμενον, ὥς πάντα τὸν τὴν Φοινίκην ἐπ' Αἴγυπτον παραπλέοντα σαλεύειν ἐν πελάγει, διὰ τὴν ἐκ λιβὸς ἀκκίλῃν. ᾧ καὶ μετρίως ἐπαυρίζοντι τηλικῶτον ἐγείρεται κύμα πρὸς ταῖς πέτραις, ὥστε τὴν ὑποσφοπὴν τῇ κύματος ἐπὶ πλείστον ἐξαγριῶν τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, τοῖς ἀναλώμασι καὶ τῇ Φιλοτιμίᾳ νικήσας τὴν φύσιν, μείζονα μὲν τῇ Πειραιεύς λιμένα κατεσκευάσεν· ἐν δὲ τοῖς μυχοῖς αὐτῇ, βαθεῖς ὅρμος ἐτέρεος.

ς. Καθάπαν δὲ ἔχων ἀντιπράσσοντα τὸν τόπον, ἐφιλονείκησε πρὸς τὴν δυσχέρειαν, ὥς τὴν μὲν ὀχυρότητα τῆς δομήσεως δυσάλωτον εἶναι τῇ θαλάσῃ, τὸ δὲ κάλλος ὥς ἐπὶ μηδενὶ δυσκόλῳ κεκοσμηθῆναι. συμμετρησάμενος γὰρ ὅσον εἰρήκαμεν τῷ λιμένι μέγεθος, καθίει λίθους ἐπ' ὀργυιὰς εἴκοσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὧν ἦσαν οἱ πλείστοι, μῆκος ποδῶν πεντήκοντα, βάθος ἐννέα, εὖρος δέκα, τινὲς δὲ καὶ μείζους. ἐπεὶ δὲ ἀνεπληρώθη τὸ βάθος, ἔτις ἦδη τὸ ὑπερέχον τῇ πελάγῃ τείχος ἐπὶ διακοσίαις πόδας πύρηντο. ὧν οἱ μὲν ἑκατὸν προὔδεδόμηντο πρὸς τὴν ἀνακοπὴν τῇ κύματος· προκυμαία γὰρ ἐκλήθη· τὸ δὲ λοιπὸν ὑπόκειται τῷ περιθρόντι λιθίνῳ τείχει. τῆτο δὲ πύργοις διήληπται μεγίστοις, ὧν ὁ πρῶτος καὶ περικαλλέστατος ἀπὸ τῷ Καίσαρος προγόνῳ Δρυσίων κέκληται.

ζ. Φαλίδες δὲ πυκναὶ πρὸς καταγωγὴν τῶν ἐνορμιζομένων· καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν πᾶν κύκλῳ ναῦγμα, τοῖς ἀπο-

Postea vero quam regionem suam templis repleuisset, in provinciam quoque honores eius effudit, et in multis civitatibus Caesaria constituit.

5. Cum autem et inter maritimas ciuitates vnā vultatē tūm quidem laborantem animaduertisset, quae Stratonis turris vocabatur, pro loci vero ex natura commoditate munificentiae suae capacem, totam candido lapide reparauit, et splendidissimis ornauit palatiis, qua in re maxime innatam sibi animi magnitudinem demonstrauit. Nam Dora inter et Ioppen, quibus interiecta et media est haec vrbs, vniuersam oram maritimam contigit adeo importuosam esse, vt omnes, qui secundum Phoeniciae loca Aegyptum versus nauigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africi metuentes: cuius etiam flatus mediocris tantos ad scopulos fluctus excitat, vt mare vndarum refluxu per aliquantum spatii vehementius agigaretur. Sed rex, cum sumtibus et liberalitate naturam vicisset, portum Piraeo maiorem fecit, eiusque in recessibus alias nauibus stationes admodum profundas.

6. Et quamquam totus ei locus aduersabatur, tamen ita cum difficultate rei colluctatus est, vt structurae quidem firmitas mari esset inexpugnabilis, pulchritudo vero tanta, quasi in opere ornando nihil arduum fuisset et impeditum. Commensus enim quantum diximus portui spatium, saxa in viginti vlnarum pelagus demittit, quorum pleraque ad pedes quinquaginta longitudine, altitudine nouem, et latitudine decem, nonnulla vero etiam maiora. Postquam autem profundum adimpletum esset, tum murum paululum iam supra mare exstantem in ducentos pedes dilatauit. quorum centum quidem ad fluctus frangendos repellendosque praestructi erant, vnde procymatia dicebatur: reliquum vero subiectum erat muro lapideo portui circumdato. Hoc autem turribus maximis distinctum erat; quarum quae eminebat et speciosissima erat, a Druso priuigno Caesaris Drusium cognominata est.

7. Crebri autem fornices erant, appellentibus diuersoria; praeque illis omnis in circuitu planities, exscen-

βαίνουσι πλατύς περίπατος. ὁ δὲ εἰσπλὺς βόρεος, αἰθριώτατος γὰρ ἀνέμων τῷ τόπῳ βορέας, καὶ ἐπὶ τῷ σώματος κολοσσοὶ τρεῖς ἐκατέρωθεν ὑπεσηργυμένοι κίουσιν, ὧν τῆς μὲν ἐκ λαϊᾶς χειρὸς εἰσπλέοντος πύργος ναυὸς ἀνέχει, τῆς δὲ ἐκ δεξιᾶ δύο ὀρθοὶ λίθοι συνεζευγμένοι, τῷ κατὰ θάλασσαν χεῖλος πύργῳ μείζονες. προσεχθεὶς δὲ οἰκίᾳ τῷ λιμένι, λευκῇ καὶ αὐταὶ λίθῳ, καὶ κατατείνοντες ἐπ' αὐτὸν οἱ σενωποὶ τῷ ἄστρος, πρὸς ἐν διάστημα μεμετρημένοι. καὶ τῷ σώματος ἀντικρυς ναὸς Καίσαρος ἐπὶ γηλόφῳ, κάλλει καὶ μεγέθει διάφορος· ἐν δὲ αὐτῷ κολοσσὸς Καίσαρος, ἐκ ἀποδείων τῷ Ολυμπιάσι Διὸς, ᾧ καὶ προσεέκασται, Ρώμης δὲ Ἰσος Ἡρᾶ τῇ κατ' Ἀργεὺς. ἀνέθηκε δὲ τῇ μὲν ἱπασχίᾳ τὴν πόλιν, τοῖς ταύτῃ δὲ πλειζομένοις τὸν λιμένα, Καίσαρι δὲ τὴν τιμὴν τῷ κτίσματος· Καισάρειαν γὰρ ὠνόμασεν αὐτήν.

η'. Τὰ γε μὴν λοιπὰ τῶν ἔργων, ἀμφιθέατρον, καὶ θέατρον, καὶ ἀγορὰν, ἄξια τῆς προσηγορίας ἐνιδρύσατο. καὶ πενταετηρικὸς ἀγῶνας καταστήσας, ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τῷ Καίσαρος, πρῶτος αὐτὸς ἄθλα μέγιστα προθεὶς ἐπὶ τῆς ἐκατοστῆς ἐνεηκαστῆς καὶ δευτέρας Ολυμπιάδος, ἐν οἷς ἔμνονοι οἱ νικῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτῆς, καὶ οἱ τρίτοι τῷ βασιλικῷ πλάτῃ μετελάμβανον. ἀνακτίσας δὲ καὶ Ἀνθηδόνα τὴν παράλιον καταρτίφεισαν ἐν πολέμοις, Ἀγρίππειον προσηγόρευσεν. τῷ δὲ αὐτῷ Φίλῳ, δι' ὑπερβολὴν εὐνοίας, καὶ ἐπὶ τῆς πύλης ἐχάραξε τὸ ὄνομα, ἣν αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ κατεσκευάσεν.

θ'. Φιλοπάτωρ γε μὴν, εἰ καὶ τις ἕτερος. καὶ γὰρ τῷ πατρὶ μνημεῖον κατέστησε, πόλιν, ἣν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ κτίσας, ποταμοῖς τε καὶ δένδροισι πλεσίαν, ὠνόμασεν Ἀντιπατερίδα. καὶ τὸ ὑπὲρ Ἰεριχῆντος Φερειον, ὀχυρότητι καὶ κάλλει διάφορον, τειχίσας, ἀνέθηκε τῇ μητρὶ, προσειπὼν Κύπερον. Φασαήλῳ δὲ τῷ ἀδελφῷ τὸν ἐν Ἰεροσολύμοις ὁμώνυμον πύργον. ἔτό, τε ἄλμα καὶ τὴν ἐν τῷ μεγέθει πολυτέλειαν διὰ τῶν ἐξῆς δηλώσομεν. καὶ

dentibus locus erat amplius ad inambulandum. aditus etiam borealis erat, ventorum enim pro situ loci placidissimus est boreas, atque ad ostium colossi tres ex utraque parte, suffulti columnis, quos a sinistra quidem portum intrantibus solida turris sustinet, a dextra vero duo recti lapides coniuncti, turri ex aduerso labro maiores. Portui autem aedes connexae erant, ipsaeque e saxo candido, et in eum tendebant ciuitatis angiportus pari intervallo a se inuicem disiuncti. Contra ostium vero in tumulo Caesaris templum, pulchritudine simul et magnitudine excellens; atque in eo Caesaris colossus, non minor Iouis apud Olympiam, cuius ad exemplar factus est, Romae vero alter par Iunoni, quae Argis est. Urbem autem provinciae dedicavit, portum vero illac nauigantibus, Caesari autem strukturae honorem; unde urbem ipsam Caesaream appellauit.

8. Quinetiam caetera ex operibus suis, amphitheatrum scilicet, et theatrum, et forma, nomine, quo appellantur, non indigna, posuit: et, ludis quinquennialibus institutis, itidem a Caesare eos denominauit, cum primus ipse maxima praemia certantibus proposuisset Olympia centesima nonagesima et secunda; in quibus ludis non solum victores, sed et illis proximi, et tertii regiarum diuitiarum participes facti erant. Porroque cum Anthedonem in maritimis grassante bello euersam restituisset, Agrippiam nominauit; eiusdemque amici, ex abundanti sua beneuolentia, nomen etiam portae inscripsit, quam ipse in templo aedificauit.

9. Quin et patris amator erat, si quisquam alius. nam et patri monumentum constituit, et urbem, quam in pulcherrima regni sui planitie conditam, fluuiisque et arboribus decoratam, Antipatridem nuncupauit. Cumque supra Hierichuntem castellum, firmitate et pulchritudine excellens, muro cinxisset, matris suae nomine Cypron appellatum ei dedicauit; et Phasaëlo fratri turrin ei cognominem Hierosolymis: cuius et formam et in amplitudine magnificentiam in sequentibus declarabimus. aliam-

πόλιν ἄλλην κτίσας κατὰ τὸν ἀπὸ Ιεριχῆς ἰόντων αὐλῶνα πρὸς βορέαν, Φασαηλῖδα ὠνόμασεν.

ι'. Παραδὼς δὲ αἰῶνι τῆς τε οἰκείας καὶ Φίλας, εἰδὼ τῆς αὐτῆς μνήμης ἡμέλησεν, ἀλλὰ Φερίριον ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Αραβίαν ὄρει, προσηγόρευσεν Ηρώδιον ἀφ' ἑαυτοῦ. τὸν δὲ ματσοιδῆ κολωνόν ὄντα χειροποίητον, ἐξήκοντα σταδίων ἀποθεν Ιεροσολύμων, ἐκάλεσε μὲν ὁμοίως, ἐξήσκησε δὲ Φιλοτιμώτερον. τρυγγύλοις μὲν γὰρ τὴν ἄκραν πύργοις περιέχεν, ἐπλήρωσε δὲ τὸν περίβολον βασιλείοις πολυτελεσάτοις, ὥς μὴ μόνον τὴν ἐνδου τῶν οἰκημάτων ὄψιν εἶναι λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξωθεν τοίχοις, καὶ θριγκοῖς, καὶ στέγαις, περιεχυόμεναι τὸν πᾶντα δαψιλῇ. πόρρωθεν δὲ μεγίστοις ἀναλώμασιν ὑδάτων πλῆθος εἰσήγαγε, καὶ βαθμοῖς διακοσίοις λευκοτάτης μαρμάρου τὴν ἀνοδὸν διέλαβεν· ἦν γὰρ δὴ τὸ γεώλοφον ἐπιεικῶς ὑψηλόν, καὶ πᾶν χειροποίητον. κατεσκεύασε δὲ καὶ περὶ τὰς ρίζας ἄλλα βασίλεια, τὴν τε ἀποσκευὴν καὶ τῆς Φίλας δέξασθαι δυνάμενα. ὥστε, τῷ μὲν πάντα ἔχεν, πόλιν εἶναι δοκεῖν τὸ ἔρυμα, τῇ περιγραφῇ δὲ βασίλειον.

ια'. Τοσαῦτα δ' οὖν κτίσας, πλείτταις καὶ τῶν ἐξω πόλεων τὸ μεγαλόψυχον ἐπεδείξατο. Τριπόλει μὲν γὰρ καὶ Δαμασκῷ καὶ Πτολεμαίδι γυμνάσια, Βύβλω δὲ τεῖχος, ἐξέδρας τε καὶ σοὰς καὶ ναὺς καὶ ἀγορὰς Βηρυτῷ κατασκευάσας καὶ Τύρῳ, Σιδῶνι γε μὴν καὶ Δαμασκῷ θεάτρα, Λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις ὑδάτων εἰσαγωγὴν, Ασκαλωνίταις δὲ βαλανεῖα καὶ κρήνας πολυτελεῖς, πρὸς δὲ περίφυλα, θαυμαστὰ τὴν τε ἐργασίαν καὶ τὸ μέγεθος. εἰσὶ δὲ οἷς ἄλση καὶ λειμῶνας ἀνέθηκεν. πολλὰ δὲ πόλεις, ὥσπερ κοινῶν τῆς βασιλείας, καὶ χώραν ἔλαβον παρ' αὐτῆς. γυμνασιαρχίας δὲ ἄλλας ἐπιτησίους τε καὶ διηνεκέσιν ἐδώρῃσατο προσόδοις, κατατάξας, ὥσπερ Κώοις, ἵνα μηδέποτε ἐκλείπῃ τὸ γέρας. σῖτον γε μὴν πᾶσιν ἐχορήγησε τοῖς δεομένοις, καὶ τῇ Ρόδῳ χρήματα μὲν εἰς ναυτικὴν κατασκευὴν παρέσχε, πολλαχῇ καὶ πολλάκις.

que urbem, iuxta vallem, qua ab Hierichunte versus boream itur, conditam, Phasaëlidem nominavit.

IO. Cum autem domesticos et amicos aëuo sempiterno tradidisset, ne sui quidem memoriam insuper habuit; sed castellum, in monte quodam Arabiae communitum, de suo nomine Herodium appellavit. Tumulum etiam in maioriae formam manufactum, qui ab Hierosolymis abest sexaginta stadia, eodem quidem nomine vocavit, verum ambitiosius instruxit. Etenim rotundis quidem turribus summitem eius complexus est, ambitum vero occupavit palatii sumtuosissime exstructis, ut aedificia non solum intus essent adspectu splendida, sed et exteriores parietes et maceriae et tecta pretiosis largiter circumfusa essent ornamentis. Magnam etiam aquae copiam ingenti impensa e longinquo induxit, et ducentis gradibus e maremore candidissimo adscensum distinxit. Erat enim tumulus modice excelsus, totusque manu factus. Quin et alia ad iunum eius palatia aedificavit, quae et impedimenta et amicos recipere possent: adeo ut, pro rerum quidem omnium copia, castellum illud ciuitas esse videretur, circumcui vero, domus regia.

II. Cum autem tot tantaque lautius exstruxisset, plerisque exterarum ciuitatum animi sui magnitudinem patefecit. Namque apud Tripolim et Damascum et Ptolemaïdem gymnasia, Bybli autem murum, exedras vero et porticus et templa et fora Beryti ac Tyri aedificavit, necnon et apud Sidonem et Damascum theatra, maritimis etiam Laodicensibus aquae ductum fecit, atque Ascalonitis balnea et fontes magnificos, praetereaque peristylia tam opere quam magnitudine suspicienda: nonnullis etiam lucos et loca irrigua dicavit. Multae autem ciuitates, quasi ad regnum eius pertinerent, etiam agros ab eo acceperunt; alias vero gymnasiorum praefecturas redditibus annuis et perpetuis dotauit, constitutens, quemadmodum Cois, ut nunquam praemia deessent. Porro frumentum egenis omnibus suppeditauit; et Rhodiis ad classem parandam instruendamque pecunias saepe multisque in locis

ἐμπρησθὲν δὲ τὸ Πύθιον ἰδίῳις ἀναλώμασιν ἄμεινον ἀνεδεί-
ματο. τί δ' αὖ λέγειν τὰς εἰς Λυκίας ἢ Σαμίους δωρεάς, ἢ
τὴν δὲ ὅλης τῆς Ἰωνίας, ἐν οἷς ἰδεήθησαν ἑκαστοί, θαψί-
λειαν; ἀλλὰ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, Νικοπολίται
τε καὶ τὸ κατὰ Μυσίαν Πέργαμον, ἔ τῶν Ἡρώδου γέμευσιν
ἀναθημάτων; τὴν δὲ Ἀντιοχείων τῶν ἐν Συρίᾳ πλατείαν,
ἢ, Φευκτὴν ἦσαν ὑπὸ Βορβόρου, κατέτρωσέ τε σαρδίων εἴ-
κοσι τὸ μῆκος ἦσαν ἑξετὴ μαρμάρῳ, καὶ πρὸς τὰς ὑπερῶν
ἀποφυγὰς ἐκόςμησεν ἰσομήκει τοῖς;

ιβ'. Ταῦτα μὲν ἂν τις εἴποι ἴδια τῶν εὖ παθόντων
δῆμων ἑκάστῳ. τὸ δὲ Ἠλείοις χαριζομέν, ἔ μόνον κοινὸν τῆς
Ἑλλάδος, ἀλλ' ὅλης τῆς οἰκουμενικῆς δῶρον, εἰς ἣν ἡ δόξα
τῶν ἐν Ὀλυμπιάσιν ἀγώνων διῴκνεται. τέττας γὰρ δὴ κατα-
λυομένης ἀπορία χρημάτων ὀρέων, καὶ τὸ μόνον λείψανον
τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὑπορρέον, ἔ μόνον ἀγωνοθέτης ἥς
ἐπέτυχεν πενταετηρίδος εἰς Ῥώμην παραπλῆων ἐγένετο, ἀλ-
λὰ καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς πόρεν χρημάτων ὑπέδειξεν, ὥς
μηδέποτε ἀγωνοθετήσαν τὴν μνήμην αὐτῆς ἐπιλιπεῖν.
αἰνῆνυτον δ' ἂν εἴη χρεῶν διαλύσεις ἢ φόρων ἐπεξίνακα,
καθάπερ Φασαηλίταις καὶ Βαλαντιώταις, καὶ τοῖς περὶ
τὴν Κιλικίαν πολυχνίοις; τὰς ἐτησίους εἰσφορὰς ἐπεξεκτέφι-
σεν. πλεῖστον γε μὴν αὐτῇ τῆς μεγαλονοίας ἔθραυσεν ὁ φό-
βος, ὥς μὴ δόξαι ἐπίφθορος, ἢ τὶ θηρεῖσθαι μείζον, εὐε-
ργετῶν τὰς πόλεις πλέον τῶν ἐχόντων.

ιγ'. Εχρήσατο δὲ καὶ σώματι πρὸς τὴν ψυχὴν ἀνα-
λόγῳ, κυνηγέτης μὲν ἄριστος αἰεὶ γενόμενος, ἐν ᾧ μάλιστα
δὲ ἐμπειρίας ἰππικῆς ἐπετύγχανε. μιᾷ γὰρ ἡμέρᾳ ποτὲ
τρισσαράκοντα θηρῶν ἐκράτησεν. ἔστι δὲ καὶ συστρόφος μὲν
ἡ χώρα, τὸ πλεον δ' ἐλάφῳ καὶ ὄνῳ ἀγρίῳ εὐπορος.
πολεμικῆς δὲ ἀνυπόστατος. πολλοὶ γὰρ καὶ ταῖς γυμνα-
σίαις αὐτὸν κατεπλάγησαν, ἀκοντιστὴν τε ἰδυβολώτατον
καὶ τοξότην εὐτοχώτατον ἰδόντες. πρὸς δὲ τοῖς ψυχικαῖς,
καὶ τοῖς σωματικαῖς προτιμήμασιν, ἐχρήσατο δεξιᾷ καὶ

praebuit: cumque incensum esset Pythium templum, in melius suis sumptibus illud denuo aedificauit. Quid opus est eius in Lycios et Samios liberalitatem memorare; aut largitionem per Ioniam omnem, pro cuiusque necessitate, ab eo factam? Nonne etiam Athenienses et Lacedaemonii, Nicopolitani et in Mysia Pergamus Herodis sunt plena donariis? Nonne Antiochensium in Syria plateam, cum coeno oppleta ab omnibus vitaretur, per viginti stadia in longitudinem strauit polito marmore, et ad effugiendos imbres porticu eiusdem longitudinis eam ornauit?

12. Sed haec propria quis dixerit illorum, quibus ea contulit, populorum. Quod autem Eleis donauit, munus erat non solum Graeciae commune, sed et toti terrarum orbi, in quem ludorum Olympiacorum gloria peruasit. Nam cum istos^o propter pecuniae inopiam fere interuisse videret, et quod reliquum erat veteris Graeciae in nihilum delabi, non solum agonothea ipse factus est eo lustro, in quod, cum Romam nauigaret, incidit; sed etiam in perpetuum pecuniarum redditus suppeditauit, ut nunquam eius memoria agonothetae munere fungi desineret. Infinitum autem mihi foret debitorum tributorumue remissiones per censere, quemadmodum scilicet Phasaëlitae et Balaneotas, aliaeque circa Ciliciam municipia annuis pensionibus leuauit. Caeterum animi eius magnitudinem non paululum fregit timor, ne quam haberet inuidiam, aut maius aliquid aucupari videretur; quod beneficiis amplioribus ciuitates affecerit, quam qui illarum essent domini.

13. Quin et ea corporis exercitatione usus est, quae maxime animae conueniret; in venatione quidem semper optime se gerens, quod ob equitandi peritiam res ei successerit. Nemo quippe die aliquando feras quadraginta subegit. est autem aprorum altrix illa regio, magis vero cervis et onagris abundat. Bellator etiam, cui nemo erat resistendo: adeo ut in gymnasiis exercitiis alij eum pertimescerent, cum ipsum vidissent maxime omnium recta iaculari, et sagittando quam minime a scopo aberrare. Praeter animi autem corporisque virtutem praecellentem, fortuna quoque usus est secunda. Nam et raro admodum

τύχη. καὶ γὰρ σπανίως ἔπταισεν ἐν πολέμῳ, καὶ τῶν πταισμάτων ἕκ αὐτὸς αἴτιος, ἀλλ' ἢ προδοσία τινῶν, ἣ προπέτεια στρατιωτῶν ἐγένετο.

ΚΕΦ. κβ'.

Λεισοβύλα Τεκανῦ τε ἀρχιερέων, καὶ Μαριάμμης βασί-
λεισσης τελευταῖ.

ΤΑΣ γε μὴν ὑπαίθρες εὐπραγίας ἡ τύχη τοῖς κατ' οἶ-
κον ἀνιερῶς ἐνεμέσῃσε, καὶ κακοδαιμονῶν ἐκ γυναικὸς ἤρ-
ξατο, περὶ ἣν μάλιστα ἐσπῆδασεν. ἐπεὶ γὰρ εἰς τὴν ἀρ-
χὴν παρῆλθεν, ἀποπεμφόμενος ἦν ιδιώτης ὢν ἤκτο γαμῆ-
τήν, ἣ γένος ἦν ἐξ Ἱεροσολύμων, Δωρὶς ὄνομα, γαμῆ
Μαριάμμην τὴν Ἀλεξάνδρην τῇ Λεισοβύλῃ θυγατέρα, δι'
ἣν αὐτῷ τασιαδῆναι συνέβη τὸν οἶκον, καὶ τάχιον μὲν,
μάλιστα δὲ μετὰ τὴν ἐκ Ρώμης ἄφικξιν. πρῶτον μὲν γὰρ
τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος υἱὸν Ἀντίπατρον, διὰ τῆς ἐκ Μαριάμ-
μης, ἐφυγάδευσε τῆς πόλεως, μόναις ταῖς ἐορταῖς ἀφίεις
κατίεναί. ἔπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς Τεκανόν, ἐκ
Πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, δι' ὑπόνοιαν ἐπιβεβλῆς ἀνέ-
λιν, ὃν ἡχμαλντίσατο μὲν Βαρζαφάρνης καταδραμῶν
Συρίαν, ἐξητήσαντο δὲ κατ' οἶκτον οἱ ὑπὲρ Εὐφρατὴν
ὁμοεθνεῖς. καὶ εἴ γε τῶτοις ἐπέϊδη, παραινεῖσι μὴ διαβῆ-
ναι πρὸς Ἡρώδην, ἕκ ἂν παραπώλετο, δέλεαρ δὲ αὐτῷ
θανάτῃ τῆς υἱωνῆς ὁ γάμος κατέστη. τῷ γὰρ πεποιθῶς,
καὶ περισσόν τι τῆς πατρίδος ἐφίεμενος, ἦκε. παρώξυνε
δὲ Ἡρώδην, ἕκ αὐτὸς ἀντιποιόμενος βασιλείας, ἀλλ' ἐπει-
δὴ τὸ βασιλεύειν ἐπέβαλλεν αὐτῷ.

β'. Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμμης πέντε τέκνων αὐτῷ γενο-
μένων, δύο μὲν θυγατέρες, τρεῖς δὲ ἦσαν υἱεῖς. καὶ τῶν
ὁ νεώτατος μὲν, ἐν Ρώμῃ παιδευόμενος, τελευταῖ. δύο δὲ
τῆς πρεσβυτέρης βασιλικῶς ἦγε, διὰ τε τὴν μητρώαν εὐ-
γένειαν, καὶ ὅτι βασιλεύοντι γεγόνησαν αὐτῷ. τὸ δὲ τῶν
ἰσχυρότερον, ὁ Μαριάμμης ἕως συνήγει, καθ' ἡμέραν ἐκ-

male ei res ceciderunt in bello; et si quando acie victus fuerit, non ipsius culpa, sed aut proditiōne quorūdam, aut temeritate militum factum est.

CAP. XXII.

Aristobuli Hyrcanique Pontificum et Reginae Mariamæ mors.

CÆterum dum foris res ei succederent, domesticis molestiis eum persequuta est fortuna; quodque aduersis casibus conflictatus fuerit, in causa erat mulier, quam maxime diligebat. Nam postquam adeptus est imperium, dimissa quam priuatus in uxorem duxerat, quæ genere erat Hierosolymitana, nomine Doris, Mariamnen sibi matrimonio iungit, filiam Alexandri Aristobuli filii: vnde contigit domum suam seditionibus agitatam fuisse, et antea quidem, maxime vero post eius a Roma reditum. Nam primum quidem Antipatrum, filium, quem e Doride susceperat, ciuitate expulit, in gratiam illorum, quos e Mariamne genuerat; solis festis diebus eo comineandi potestate concessa. Deinde Hyrcanum, auum coniugis, ex Parthis ad ipsum reuersum, propter insidiarum suspicionem sustulit; quem captum quidem occupata Syria Barzapharnes abduxerat, gentiles vero Transsephratenſes, sortem eius miserati, sibi dari petierant. et si monitis eorum paruisset, ne ad Herodem transfret, nequaquam ita periisset. Verum mortis eius incitamentum fuit neptis matrimonium. Nam hoc fretus, multoque magis patriam desiderans, veniebat. Herodem autem commouit, non quod regnum sibi vendicaret, sed quod regnare ipsi iure deberetur.

2. Quinque autem filiorum, quos ex Mariamne susceperat, duo quidem feminae, tres vero mares erant. Atque horum natu minimus Romæ educatus moritur: duos autem grandiores, et propter matris nobilitatem, et quod sibi in imperio geniti essent, regie instituebat. Verum, quod istis fortius erat, plurimum ad hoc conferebat amor Ma-

καίων Ηρώδην λαβρότερον, ὡς μηδενὸς τῶν διὰ τὴν τερ-
γομένην λυπηρῶν αἰδάνεσθαι. τοσούτον δὲ ἦν μῖσος εἰς αὐ-
τὸν τῆς Μαριάμης, ὅσος ἐκείνη πρὸς αὐτὴν ἔρωσ. ἔχουσα
δὲ τὴν μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν πραγμάτων εὐλογον, τὴν δὲ
παρρησίαν ἐκ τῆ φιλεῖσθαι, φανερῶς ὠνείδιζεν αὐτῷ τὰ
κατὰ τὸν πάππον Τυκανὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν Αἰσιόβα-
λον. ἔδὲ γὰρ τότε, καίπερ ὄντος παιδός, ἐφείσατο, δὴς
μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἑπτακαιδεκάτη, μετὰ δὲ
τὴν τιμὴν κτείνας εὐθείας. ἐπειδὴ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα λα-
βόντι, καὶ τῷ Βωμῷ προσεληθάνην καὶ ἑορτήν, ἄθρυν
ἐπεδάκρυε τὸ πλῆθος. πέμπεται μὲν ἔνι αἰῶσι διακρυκτός
εἰς Ἰεριχὺντα, ἐκεῖ δὲ, κατ' ἐντολὴν ὑπὸ τῶν Παλατῶν
βαπτίζομενος ἐν κολυμβήθερα, τελευτᾷ.

γ'. Διὰ ταῦτα Ηρώδην τε ὠνείδισεν ἡ Μαριάμη,
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆ καὶ τὴν μητέρα δειναῖς ἐξύβριζε
λοιδορίαις. ἀλλ' ὁ μὲν πεφίμωτο τοῖς ἡμέροις. δεινὴ δὲ
ταῖς γυναῖκας ἀγανάκτησις εἰσῆι, καὶ, πρὸς ὃ μάλιστα
κινήσεν τοῦ Ηρώδην ἔμμελλον, εἰς μοιχείαν διέβαλλον αὐ-
τὴν, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τὸ πιθανὸν ἐνσκευαζόμεναι,
καὶ κατηγορεῖσαι, διότι τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτῆς πέμψειν εἰς
Αἴγυπτον Ἀντώνω, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀπᾶ-
σαν δείξειν ἑαυτὴν ἀνθρώπῳ γυναικομανῆντι καὶ βιάζε-
σθαι δυναμένῳ. τῆτο, ὥσπερ σκηπτὸς ἐμπεισῶν, ἐτάρα-
ξεν Ηρώδην, μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἔρωτα ζήλοτύπως ἔχον-
τα, λογιζόμενον δὲ καὶ τὴν Κλεοπάτρας δεινότητά, δι-
ὴν Δυσανίας τε ὁ βασιλεὺς ἀνῆρτο, καὶ Μάλιχος ὁ
Αραβ. ὃ γὰρ ἀΦαιρέσει γαμετῆς ἐμέτρει τὸν μίνδυνον,
ἀλλὰ θανάτῳ.

δ'. Μέλλων ἔνι ἀποδημῶν, Ἰωσήφῳ τῷ ἀνδρὶ Σαλώ-
μης τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ, πιστός δὲ ἦν καὶ διὰ τὸ κῆδος εὐ-
νης, παρατίθεται τὴν γυναῖκα, κρύφα δὴς ἐντολὰς ἀνα-
ρεῖν αὐτὴν, εἰ καίκενον Ἀντώνιος. ὁ δὲ Ἰωσήφος, ὅτι κα-
κοήθης, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα τῇ βασιλείᾳ παραστῆσαι τῇ
γυναικὶ βεβλόμενος, ὥς ἔδὲ ἀποθανὼν αὐτῆς ὑπομέναι

namnes; qui indies Herodem vehementius vrebant, ut eorum fere nihil sentiret, quae propter dilectam sibi dolerent: tantum autem in eum Mariamnes erat odium, quantum illius erga ipsam amor. Illa igitur ex rebus quidem ipsis probabiles habens iniunctiarum causas, ex eo vero, quod amaretur, loquendi libertatem, coram ei obiciebat, quae in auum suum Hyrcanum fratremque Aristobulum perpetraverat. nec enim huic, quamquam puer erat, pepercit Herodes: dato quidem ipsi, cum annorum esset septedecim, pontificatu, eo vero post honorem acceptum statim occiso. Quoniam populus ei sacra veste induto, cum ad aram festo die adscendisset, frequens illacrymavit; noctu sane mittitur puer in Hierichunta, atque ibi, a Gallis, quibus id negotii mandatum, in piscinam immersus, interiit.

3. Ob ista, probra in Herodem iaciebat Mariamne, sororemque eius et matrem atrocibus conviciis proscindebat. Sed illi quidem prae amore os erat occlusum. Gravis autem indignatio mulieres subiit, et, quo maxime Herodi iram concitarent, insimulabant eam adulterii; et alia multa ad fidem faciendam instruentes, eamque accusantes, quod in Aegyptum imaginem suam misisset Antonio, et ex immoderata libidine semet absentem viro ostendi curasset, mulierum desiderio furienti, et qui vim posset adhibere. Hoc ipsum, veluti fulmen aliquod emissum, perturbavit Herodem, maxime quidem amoris causa zelotypia inflammatum, insuperque secum reputantem Cleopatrae saevitiam, cuius gratia et Lysanias rex et Malichus Arabae erant perempti. Non enim ex eo, quod coniux sibi eripienda esset, sed quod mortis discrimen adiret, periculum metiebat.

4. Itaque peregre profecturus, Iosepho, Salomes sororis suae marito, quem fidum habebat et ex affinitate benevolum, uxorem commendat, mandato ei clam, ut illam interficeret, si modo ipsummet occideret Antonius. Verum Iosephus non inaligne, sed regis amorem mulieri demonstrare volens tam magnum esse, ut ab ea semet ne mortuum

διασυχθῆναι, τὸ ἀπόρητον ἐκφέρει. καί κεινὴ πρὸς ἐπαι-
 ῆοντα τὸν Ηρώδην, πολλά τε περὶ τῆ πρὸς αὐτὴν πόθου
 ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐπομνύμενον, καὶ ὡς ἡδὲ ἐραδείῃ ποτὶ
 γυναικὸς ἄλλης, πάνυ γὰρ, εἶπε, ταῖς πρὸς Ἰώσηπον
 ἐντολαῖς ἐπεδείξω τὸν εἰς ἡμᾶς ἔρωτα, κτεῖνάί με προσ-
 τάξας.

Ἡ Εὐφρων εὐθέως ἀκύσας τὸ ἀπόρητον ἦν, καὶ ἔκ-
 ῆν ποτε τὸν Ἰώσηπον ἐξαγγεῖλαι τὴν ἐντολὴν Φάμενος, εἰ
 μὴ διαφθείρειν αὐτὴν, ἐνεθυσία τῷ πάθει, καὶ τῆς κοί-
 τῆς ἐξαλλόμενος, ἀνέδην ἐν τοῖς βασιλείοις ἀνελίτο. καὶ
 τότε Σαλώμῃ ἡ ἀδελφῇ, τὸν καιρὸν εἰς τὰς διαβολὰς
 ἐρπάσασα, τὴν εἰς τὸν Ἰώσηπον ἐβίβαίωσεν ὑποψίαν. ὁ
 δὲ, ὑπ' ἀκράτους ζηλοτυπίας ἐμμανεῖς, παραχεῖμα κτεί-
 νειν προσέταξεν ἀμφοτέρους. μετάνοια δ' εὐθέως ἔκτετο
 τῷ πάθει, καὶ τῷ θυμῷ πεσόντος, ὁ ἔρως πάλιν ἀνεζω-
 χυρεῖτο. τοσαύτη δὲ ἦν Φλεγμονὴ τῆς ἐπιθυμίας, ὡς μηδὲ
 πεθάναι δοκεῖν αὐτὴν, ὑπὸ δὲ κακώσεως ὡς ζώσῃ προσ-
 θαλεῖν, μέχρι τῷ χρόνῳ διδασχθεῖς τὸ πένθος ἀνάλογον
 καὶ λύπην ἔχε τῇ πρὸς περῶσαν διαθείσει.

ΚΕΦ. κγ'.

Διαβολαὶ εἰς υἱὸς Μαρίας. Ἀντίπατρος αὐτοῖς προ-
 τιμᾶται. ἐπὶ Καίσαρος κατηγορεῖνται, καὶ αὐτοῖς
 διαλλάττεται Ηρώδης.

Κληρονομῆσαι δὲ τῆς μητρῶας οἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ τῷ
 μύσους ἔννοιαν λαμβάνοντες, ὡς πολέμιον ὑφ' ὧρων πῦν
 πατέρας, καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Ρώμης παιδευόμενοι, πλέον
 δὲ ὡς εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν. συνήνδρωτο δ' αὐτῶν ταῖς
 ἡλικίαις ἡ διαθείσις. ἐπεὶ δὲ γάμων ἔχοντες ὦσαν, ὁ μὲν
 τῆς τηθίδος Σαλώμης, ἡ τῆς μητρὸς αὐτῶν κατηγορήσεν,
 ὁ δὲ ἔγνημεν Ἀρχελαῖος τῷ Καππαδοκῶν βασιλεῶς θυγα-
 τέρα, προσελάμβανον ἡδὲ τῷ μίσει καὶ παρρησίαν. ἐκ δὲ
 τῷ θράσους αὐτῶν ἀφορμὰς οἱ διαβάλλοντες ἐλάμβανον.

quidem disiungi pateretur, arcanum ei enunciat. Atque illa, cum reuersus esset Herodes, multaque inter colloquendum de suo illius desiderio iuraret, quodque nunquam aliam mulierem adeo deamaret, valde, inquit, tuum erga nos amorem patefecisti mandatis Iosepho datis, quibus, vt me occideret, praecepisti.

5. Herodes, cum arcanum audiisset, illico mentis improbus erat, dicensque Iosephum sua mandata non fuisse proditurum, nisi eam stuprasset, prae dolore insaniebat, atque stratis exsiliens, vltro citroque cursabat in regia. Intereaque soror eius Salome, arrepto tempore ad criminandum, suspicionem de Iosepho confirmauit. Ille vero ex immoderata zelotypia in furorem actus, e vestigio vtramque necari iussit. At continuo insaniam excipiebat poenitentia, iraque residente amor iterum exsuscitatur. Tanta autem eius cupiditate ardebat, vt mortuam vix aut ne vix quidem esse crederet, sed prae aegritudine eam, quasi adhuc viueret, alloqueretur; donec tempore veriora edoctus, luctus et moeroris magnitudine eum, quo superstitem dilexerat, aequauit affectum.

CAP. XXIII.

Calumniae in filios Mariamnes. Antipater iis praepositus. Eorundem accusatio apud Caesarem, et reditus in gratiam cum Herode.

Maternae autem iracundiae quasi haeredes succedunt filii; et, immanitatem sceleris reputantes, non aliter patrem, quam si hostis esset, suspectum habebant, idque et antea cum Romae in studiis versarentur, et multo magis postquam in Iudaeam reuersi sunt. Nam vna cum aetatibus illorum adoleuit affectus. Posteaquam vero coniugio maturi, vnus amitae suae Salomes, quae matrem eorum accusauit, filiam duxerat, alter Archelai Cappadocum regis filiam, tum quidem odio suo etiam loquendi libertatem adiungebant. Ex illa autem audacia temeraria calumniandi ansa arrepta est, et mox apertius quidam apud

καὶ Φανερώτερον ἤδη τῷ βασιλεῖ, διελύγοντό τινες, αἷς ἐπιβηλεύοιτο μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν. ὁ δὲ Ἀρχελάω κηδεύσας καὶ Φεύγειν παρασκειυάζοιτο, τῷ πενθερῷ πεποιθώς, ἵνα ἐπὶ Καίσαρος αὐτῷ κατηγορήσῃ. ἀναπληθεῖς δὲ τῶν διαβολῶν Ἡρώδης, ὥσπερ ἐπιτείχισμα τοῖς υἱοῖς, κατάγει τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος Ἀντίπατρον, καὶ πάντα τρόπον προτιμᾷν ἄρχεται.

β'. Τοῖς δὲ ἀφώρτος ἦν ἡ μεταβολή, καὶ τὸν ἐξ ἰδιώτιδος μητρὸς ὄρωντες προκόπτοντα, διὰ τὴν αὐτῶν εὐγένειαν ἢ ἐκράτην τῆς ἀγανακτήσεως. ἐφ' ἑκάστῳ δὲ τῶν ἀναρῶν, τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον. ὡς δὲ οἱ μὲν καθ' ἡμέραν προσίσαντο μᾶλλον, ὁ δὲ Ἀντίπατρος ἤδη καὶ δι' αὐτὸν ἐσπεύδαζετο, δεινότετος μὲν ὢν ἐν ταῖς πρὸς τὸν πατέρα κολακείαις, διαβολὰς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας ἐσκευαζόμενος, καὶ τὰ μὲν αὐτὸς λογοποιῶν, τὰ δὲ τῆς ἐπιτηδείας Φημίζεν καθίσας, μέχρι παντάπασιν τὰς ἀδελφὰς ἀπέρρηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. καὶ γὰρ ἐν ταῖς διαθήκαις, καὶ Φανερῶς αὐτὸς ἦν ἡδη διάδοχος. ὡς βασιλεὺς γὰρ ἐπέμφθη καὶ πρὸς Καίσαρα, τῷ τε κόσμῳ καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπεύαις, πλὴν διαδήματος, χρώμενος. χρόνῳ δὲ ἐξίσχυσεν εἰσαγαγεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν κοίτην τὴν μητέρα. δυσὶ δὲ ὄπλοις κατὰ τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακεία καὶ διαβολῇ, τὸν βασιλεῖα καὶ περὶ θανάτῳ τῶν υἱῶν ὑπεργάσαστο.

γ'. Τὸν γὰρ Ἀλέξανδρον σύρας μέχρι Ρώμης ὁ πατήρ, τῆς ἐφ' ἑαυτῷ Φαρμακείας ἔκρινεν ἐπὶ Καίσαρος. ὁ δὲ εὐρὼν μόλις ὀλοφρεμὴ παρρησίαν, καὶ δικαστὴν ἐμπειρότερον Ἀντιπάτρου, καὶ Ἡρώδης Φρονημώτερον, τὰ μὲν αἰμαρτήματα τῷ πατρὶ ἀιδήμονως ὑπετείλατο, τὰς δὲ αὐτῷ διαβολὰς ἰσχυρῶς ἀπεδύσατο. καθαρὸν δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποδείξας κοινωνῶντα τῶν κινδύνων, ὅπως ἤδη τό, τε Ἀντιπάτρου παύεγον καὶ τῇ αὐτῶν αἰτιμίαν ἀπαδύετο. συνήγει δὲ αὐτῷ μετὰ καθαρῷ τῷ συνειδότος ἡ περὶ λόγους ἰσχύς· ἦν γὰρ δὴ δεινότετος εἰπεῖν. καὶ τὸ τε

regem dicebant, quod ei a filio quidem utroque struerentur insidiae; ille vero, qui Archelai gener erat, focero fretus etiam fugam pararet, regem ipsum apud Caesarem accusaturus. Herodes autem, cum criminationum satis superque accepisset, Antipatrum ex Doride susceptum, veluti propugnaculo sibi futurum aduersus filios, ad se adducit, eiusque rationem modis omnibus habere coepit.

2. Illis autem intoleranda erat haec rerum mutatio, cumque viderent matre priuata natum auctoritate adeo proficere, tantos eis sua nobilitas stimulos subdidit, ut indignationem cohibere non potuerint; sed ob quodcunque, graue illis et molestum, iram suam palam faciebant. At cum illi indies magis infesto et inimico essent animo, Antipater iam studiose omnia ipse agebat, (ut qui optime norit patrem adulari, et varias in fratres suos calumnias pararet, quasdam ipsemet spargens, alias vero necessariis suis diuulgandas submittebat) donec spem regni omnem fratribus praeciderat. nam et in testamento et aperte quoque iam ipse designatus erat imperii successor: denique tanquam rex etiam ad Caesarem missus est, et ornatu et caetero praeter diadema cultu regio instructus. Tempore autem breui tantum gratia valuit, ut matrem suam in lecto Mariannes collocaret: geminisque armis contra fratres usus, blanditiis et calumniis, clam effecit, ut rex etiam de filiorum nece cogitaret.

3. Quapropter pater cum Alexandrum secum Romam duxisset, veneni sibi parati reum apud Caesarem postulauit. Ille autem, cum aegre eo confidentiae deuenisset, ut calamitatem suam deploraret, et iudicem habens Antipatro rerum peritiorum et Herode prudentiorum, verba faciens delicta quidem patris verecunde suppressit, eius vero criminationes fortiter diluit: cumque fratrem periculorum consortem sceleris purum demonstrasset, tum mox de Antipatri calliditate et de contumeliis et iniuriis sibi illatis questus est. Non solum autem ipsum adiuuabat conscientia intemerata, sed et verborum vis: nam acerrimus erat in dicendo. Postremo cum dixisset, patri

λευταῖον Φάμενος, ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτὸς ἐστίν, εἰ δὲ
προτίθεται τὸ ἔγκλημα, προήγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάν-
τας· τὸν δὲ Καῖσαρα διέθηκεν ἔτι, ὡς ἀπογνῶναι μὲν
αὐτῶν τὰ κατηγορημένα, διαλλάξαι δὲ Ηρώδην εὐθέως.
αἱ διαλλαγαὶ δὲ ἐπὶ τέτοις ἦσαν, ὥς ἐκείνους μὲν τῷ πα-
τρὶ πάντα πειθαρχεῖν, τὸν δὲ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν
ᾧ βέλται.

δ'. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ Ρώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασι-
λεὺς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων ἀφηνέεται τὰς υἱεὶς δοκῶν, τῆς
δὲ ὑπονοίας ἔκ ἀπηλλαγμένος. παρεκλήθη δὲ Αντίπα-
τρος, ἡ τῷ μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ' εἰς γε τὸ Φανερόν τὴν
ἀπέχθειαν ἔκ ἐξέφερε, τὸν διαλλακτὴν αἰδῶμενος. ὡς δὲ
τὴν Κιλικίαν παραπλέων κατῆγεν εἰς Ελεῦσαν, εἰς αὐτὸν
αὐτὰς Φιλοφρόνως Ἀρχέλαος, ὑπὲρ τῆς τῷ γαμβρῷ σωτη-
ρίας εὐχαριστῶν, καὶ ταῖς διαλλαγαῖς ἐφιδόμενος, ὡς ἂν
καὶ τάχιον γεγραφῶς τοῖς ἐπὶ Ρώμης Φίλοις, συλλαμβά-
νεται περὶ τὴν δίκην Ἀλιζάνδρῳ. προπέμπει δὲ μέχρι
Ζεφυρείᾳ, δῶρα δὲ μέχρι τριάκοντα ταλάντων.

ε'. Ως δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα Ηρώδης ἀφικνεῖται, συναγα-
γὼν τὸν λαόν, καὶ τὰς τρεῖς υἱεὶς παρασησάμενος, ἀπε-
λογεῖτο περὶ τῆς ἀποδημίας· καὶ πολλὰ μὲν νῦχαρίζει
τῷ Θεῷ, πολλὰ δὲ Καῖσαρι κατασησαμένῳ τὸν οἶκον
αὐτῷ τεταραγμένον, καὶ μείζον τι τοῖς υἱοῖς παραχόντι
τῆς βασιλείας τὴν ὁμόνοιαν, ἣν αὐτὸς, ἔφη, συναρμόσω
μαῶλλον. ὁ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ τῆς ἀρχῆς καὶ δικαστὴν
τῷ διαδόχῳ κατέστησεν, ἐγὼ δὲ, μετὰ τῷ συμφέρον-
τος ἐμαυτῷ κακῆινον ἀμβιβόμενος, τέσδε τὰς τρεῖς παῖ-
δας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ τῆς γνώμης πρῶτον
τὸν Θεὸν σύμφηφον, ἔπειτα καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ γε-
νέσθαι. τῷ μὲν γὰρ ἡλικία, τοῖς δὲ εὐγένεια τὴν δια-
δοχὴν προξενῶ. τὸ γε μὴν μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρκεῖ
καὶ πλείουσιν. ὅς δὲ Καῖσαρ μὲν ἤνωσε, καθίστησι δὲ
πατὴρ, ὑμεῖς τηρήσατε, μήτε ἀδίκως μήτε ἀνωμάλως
ταῖς τιμῇς διδόντες, ἐκάστῳ δὲ κατὰ πρεσβεῖον. ἡ γὰρ

licere occidere eos, si scilicet crimen obiiceret, fecit, vt omnes quidem lacrymas profunderent; Caesar vero ita affectus est, vt accusationem in eos institutam reiecerit, et Herodem illis reconciliarit. ea autem lege facta est reconciliatio, vt adolescentes quidem patri in omnibus obsequerentur, illi vero liberum esset regnum relinquere, cui vellet.

4. Post haec igitur rex Roma reuersus est, ita vt videretur filiis quidem criminationes remisisse, haud vero ab omni suspitione liber. Eum autem comitatus est Antipater odii causa et fundamentum; sed, reconciliatorem veritus, palam proferre inimicitias non audebat. Caeterum cum iuxta Ciliciam nauigans ad insulam Eleusam appulerit, eos quidem Archelaus conuiuio perhumaniter excipiebat, pro incolumitate generi gratias referens, et ob concordiam redintegratam hilaritatem suam ostendens: quippe nihil moratus amicis Romae scripserat, vt in iudicio Alexandrum adiuuarent. quin et Zephyrium vsque Herodem deduxit, talentis etiam triginta donatum.

5. Postea vero quam Hierosolyma peruenit Herodes, populo conuocato, tribusque filiis prope adstantibus, professionis suae rationem reddit: „et multas quidem Deo „gratias agebat, multas vero Caesari, qui domus suae perturbationem sedauit atque restinxit; et, quod regno maius est, filiis auctor erat concordiae, quam ego, inquit, „arctius adhuc coagimentare studebo. Nam is quidem me „regni dominum et de successore meo iudicem constituit; ego vero, quod mei intersit, illi etiam gratias referens, hos tres filios meos reges designo, atque huic „sententiae meae primum Deum suffragatorem fieri precor, deinde et vos. namque huic aetas, illis generis nobilitas successionem conciliat; porro regni ea magnitudo est, vt etiam pluribus sufficiat. Quos autem Caesar „coniunxit, et pater sui successores constituit, vos velim „obseruare, neque iniustis neque disparibus eos colentes „honoribus, sed quemque pro nascendi ordine. non „enim tanta quis afficiet eum laetitia, qui praeter aetatis

„τοσῶτον εὐφρανῆ τις τὸν παρ' ἡλικίαν θεραπευόμενον,
 „ὅσον ὀδυνησὶ τὸν ἀτιμώμενον. ἔς γε μὴν ἑκάστω συνέιναι
 „δεῖται συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ, καὶ τῆς ὁμο-
 „νοίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι, σαφῶς ἐπιστάμε-
 „νος, ὅτι τὰς εἴσεις καὶ τὰς φιλονεικίας γεννώσιν αἱ τῶν
 „συνδιατριβόντων κακοήθεια· καὶ ὥσιν ὅτοι χρηστοί, τη-
 „ρῶσι τὰς σοφίας. ἀξίῳ δὲ ἔμῳ μόνον τύτῃς, ἀλλὰ καὶ τῷ
 „ἐν τῇ στρατιᾷ με ταξίαρχος, ἐν ἐμοὶ μόνῳ τὰς ἐλπίδας
 „ἔχειν ἐπὶ τῇ παρόντος. Οὐ γὰρ βασιλείαν, ἀλλὰ τι-
 „μὴν βασιλείας τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι, καὶ τῶν μὲν ἡδέων
 „ὡς ἄρχοντες ἀπολαύσασθαι, τὸ βάρος δὲ τῶν πραγμάτων
 „ἐμὸν ἐστὶ, καὶ μὴ θέλω. σκεπτεύω δὲ ἑκάστος τὴν τε
 „ἡλικίαν με καὶ τὴν ἀγωγὴν τῆ βίης, καὶ τὴν εὐσέβειαν.
 „ἄτε γὰρ ὅπως εἰμὶ γέρον, ὥς ἂν ἀπελπιόδηται ταχέως,
 „ἄτε εἰς τρυφὴν ἐκδιδαιτώμενος, ἢ καὶ νέος ὑποτέμενεται.
 „τό, τε θεῖον ἔτω τεθεραπεύκαμεν, ὥστε ἂν ἐπὶ μήκιστον
 „βίῃ προελθεῖν. ὁ δὲ τῶς ἐμῆς παιδας θεραπεύων ἐπὶ
 „τῇ ἐμῇ καταλύσει, δώσει μοι καὶ περὶ ἐκείνων δίκας. ἔ-
 „τι γὰρ ἐγὼ, φθονῶν τοῖς ἐξ ἐμῶ γεγεννημένοις, ἀνακόπτω
 „τὴν εἰς αὐτὰς φιλοτιμίαν· ἐπιστάμενος δὲ τοῖς νέοις γίνε-
 „σθαι τὰς σπῆδας θράσους ἐφόδιον. εἴ γε μὴν ἑκάστος ἐν-
 „θυμηθεῖται τῶν προσιόντων, ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν παρ' ἐμῷ
 „λήψεται τὴν ἀμοιβήν, εὐστιάζων δὲ καὶ παρὰ τῷ θερα-
 „πευόμενῳ τὸ κακὸν ἀνόνητον ἔξει, πάντας οἶμαι τὰ
 „ἐμὰ φρονήσιν, τῆς τε τῶν ἐμῶν υἱὸν. καὶ γὰρ τῶ-
 „ν τοις συμφέρει κρατεῖν ἐμὲ, καὶ μὲ τῶν τοις ὁμονοεῖν. ὑμεῖς
 „δὲ, ὡ παῖδες ἀγαθοί, πρῶτον ἐνθυμώμενοι τὴν ἰστέαν
 „φύσιν, ἧς καὶ παρὰ θεοῖς αἱ σοφαὶ μένουσιν, ἔπειτα
 „τὸν ποιησάμενος ἡμῶν τὰς διαλλαγὰς Καίσαρα, τρίτον
 „ἐμὲ τὸν, ἐν ᾧ ἐξέστιν ἐπιτάσσειν, παρακαλῶντα, μείνατε
 „ἀδελφοί. δίδωμι δὲ ὑμῖν ἰσθῆτά τε ἤδη καὶ θεραπείαν
 „βασιλικήν· ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ Θεῷ τηρῆσαι τὴν ἐμὴν
 „κρίσιν, ἂν ὁμονοῇτε. ταῦτα εἰπὼν, καὶ φιλοφρόνως
 „ἑκάστον κατασπασάμενος τῶν υἱῶν, δέδωκε τὸ πλεονος,

„prærogatiuam colitur, quantum ei, quem despicit, do-
 „loris afferet. Cæterum ex consanguineis et amicis, quos
 „oportebit cum singulis versari, ego illis adiungam, et
 „concordiæ sponsores constituam; ut qui probe norim,
 „dissidia et contentiones ex inalignis ingeniis eorum, qui-
 „buscum agunt, proficisci: hosque, si boni fuerint, mu-
 „tuum amorem tueri. Non istos autem tantum oro et
 „obtestor, sed et ordinum ductores in exercitu meo, ut in
 „me solo spem habeant in præsentia. Non enim regnum,
 „sed regni honorem filiis meis trado: et quidem iucundis,
 „quasi in imperio essent, perfruentur; rerum vero onus,
 „tamen si nolim, meum erit. Consideret autem quisque ve-
 „strum ætatem meam, vitæque institutum, necnon etiam
 „pietatem. nam neque senex adeo sum, ut de mea vita de-
 „sperari debeat; neque voluptatibus assuetus, quæ et iuue-
 „num poplites succidunt: quin et Deum ita colimus, ut
 „vita quam longissima frui non dubitemus. Quotus vero
 „quisque filios meos obseruabit vitæ meæ exitum exspe-
 „ctans, sciat is se propterea mihi poenas daturum esse.
 „Ego enim nequaquam, ac si inuiderem ex me genitis, im-
 „pedio, quo minus alii eos honore prosequantur; sed quod
 „norim, eiusmodi studia in adolescentibus ferociam alere.
 „Itaque si cogitare velint, qui ad eos se conferunt, quod,
 „quicumque bene se gesserit, gratiam a me relatum habebit,
 „dissidia vero ferenti nihil profuturam esse malitiam, etiam
 „apud eos, quibus lenocinatur, omnes profecto meis, hoc
 „est filiorum meorum rebus, studebunt. Nam et ipsis ex-
 „pedit me regnare, meque cum illis concordare. Vos au-
 „tem, o boni filii, vobiscum cogitantes sacra naturæ vincu-
 „la, quibus etiam feræ inuicem conciliantur et amore con-
 „tinentur; deinde Cæsarem, qui gratiæ redintegrandæ au-
 „ctor erat, tertio meipsum, qui rogare malo, cum possum iu-
 „bere; manete fratres. Iam inde autem vobis do vestem et
 „cultum regium: Deumque obsecro, ut meum tueatur con-
 „seruetque iudicium, si concordēs eritis.” Ista loquutus
 vnumquemque filiorum peramanter complexus est, et po-
 pulum dimisit, alios quidem precantes, ut dictis respondeat

τὰς μὲν, συνευχομένους τοῖς εἰρημένοις, ὅσοι δὲ ἐπεθύμουν μεταβολῆς, μηδὲ ἀκηκοῖναι προσποιούμενης.

ΚΕΦ. κδ'.

Ἀντιπάτρεα καὶ Δωρίδος κακουργία. Γλαφύρας ἕνεκα ἀπεχθῶς διαίκεται Ἀλέξανδρος. Φερώεα ὑπονοηθέντι καὶ Σαλώμῃ διελεγχθεῖσῃ δίδεται συγγνώμη. Ηρώδης εὐνῆχοι βασανίζονται, καὶ δεδεδεμένος ἄγεται Ἀλέξανδρος.

Συναπῆναι δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἡ γάσις, καὶ χεῖρας τὰς ἐπ' ἀλλήλοις ὑπονοίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν. Ἀλέξανδρος μὲν καὶ Δριστόβυλος ὀδυνώμενοι κεκυρωμένον Ἀντιπάτρεω τὸ πρεσβεῖον. Ἀντίπατρος δὲ καὶ τῷ δευτερεύειν νεμεσιῶν τοῖς ἀδελφοῖς. ἀλλ' ὁ μὲν, ποικιλώτατος ὢν τὸ ἦθος, ἐχεμυθεῖν τε ἤδει, καὶ πολλῶ τῷ πανέργῳ χρώμενος, τὸ πρὸς αὐτὰς ἐκάλυπτε μῖσος· τοῖς δὲ δι' εὐγένειαν πᾶν τὸ τοιγὴν ἦν ἐπὶ γλαύσεως. καὶ παροξύνοντες μὲν ἐνέκειντο πολλοὶ, πλείους δὲ τῶν φίλων παρεδύνοντο κατάσκοποι. πᾶν δὲ τὸ παρ' Ἀλεξάνδρῳ λαληθὲν εὐθέως ἦν παρ' Ἀντιπάτρεω, καὶ μετὰ προσηύκτης μετέβαινον ἀπὸ Ἀντιπάτρεω πρὸς Ηρώδην. ἔτε δ' ἀπλῶς φθελγζάμενος ὁ νεανίας ἀνυπεύθυνος ἦν, ἀλλ' εἰς διαβολὴν τὸ ῥηθὲν ἐτρέφετο, καὶ μετρίως παρρησιασασμένης μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις προσεπλάττετο. καθίει δὲ Ἀντίπατρος αἰεὶ τῆς ἐρεθίζοντας, ὅπως αὐτὸ τὸ ψεῦδος ἔχοι τὰς ἀφορμαὶς ἀληθεῖς· καὶ τῶν φημιζομένων ἐν τι διελεγχθὲν ἅπασιν πίσειν ἐπετίθει, καὶ τῶν αὐτῶ μὲν φίλων ἢ φύσει στεγανώτατος ἦν ἕκαστος, ἢ κατεσκευάζετο δωρεαῖς, ὥς μηδὲν ἐκφέρεσθαι τῶν ἀπορήτων. καὶ τὸν Ἀντιπάτρεα βίον ἐκ αὐτῶν αἰμάρτοις τις εἰπὼν κακίας μυσῆριον. τῆς γὰρ Ἀλεξάνδρῳ συνόντας χεῖρας διαφθείρων, ἢ κολακείαις ὑπιῶν, αἷς πάντα κατεργάσατο, ἐπεποιήκει προδότας, καὶ τῶν πρᾶττομένων ἢ λαλῶντων φῶρας. πάντα δὲ περισκευμένως δραματουργῶν, τὰς πρὸς Ηρώδην ὁδὸς ταῖς διαβολαῖς ἐποιεῖτο τεχνικῶς.

euentus, alios vero, qui mutationis cupidi erant, ne audiisse quidem se quicquam simulantes.

CAP. XXIV.

Antipatri et Doridis malitia. Propter Glaphyram inuisus Alexander. Pherorae merito suspecto, Salomae etiam conuictae, data venia. Torquentur Herodis Eunuichi, et Alexander in vincula coniicitur.

FRatribus autem comes adhaesit dissensio; et peiora suspicantes, alius de alio digressi sunt. Alexander quidem et Aristobulus, aegre ferentes confirmatum esse Antipatro primogeniturae honorem, Antipater vero fratribus succensens, quod ei proximi essent. Verum is quidem moribus varius et secreta nouit reticere; et cum versutus admodum esset, suum in eos odium dissimulabat: illis vero, ex sua nobilitate, familiare erat loqui quod sentirent. Et multi quidem satagebant eos irritare, pluresque ex amicis Antipatri ad res explorandas sese in familiaritatem eorum insinuabant. Itaque ne verbum quidem ab Alexandro emissum erat, quin statim apud Antipatrum esset, et ab Antipatro ad Herodem quibusdam ei adsutis deferretur, Neque, si recte et simpliciter aliquid diceret, ut adolescens, culpa immunis erat, sed quicquid diceretur ei crimini vertebatur; et sicubi paulo liberior esset, maxima minims improbe affingebantur. Semper autem, qui eum prouocarent, submittebat Antipater, ut mendacia sua non de nihilo orta viderentur; multisque falso diuulgatis, vnum quid, de quo compertum erat, fidem omnibus faceret. Et huius quidem amicorum quisque aut natura ita comparatus erat, ut res taceret, aut de eo ita cautum erat muneribus, ut nihil arcani enunciaret: nec erraret aliquis, si Antipatri vitam sceleris mysterium appellaret. Alexandri enim familiares pecunia corrumpens, aut blanditiis subiens, quibus omnia expugnare consuevit, proditores fecerat, furesque eorum, quae gererentur dicerentur. Cum autem solerter omnia histrionis more ageret, calumniis usus via astutissima Herodem aggressus est: ipse quidem fratris per-

τάτας· αὐτὸς μὲν ἀδελφῷ προσωπεῖον ἐπικείμενος, καθίεις δὲ μηρυτὰς ἐτέρους. καίπειδ' ἀπαγγελεθῆι τι κατὰ Ἀλεξάνδρου, παρελθὼν υπεκρίνετο, καὶ διασύρειν τὸ ρηθὲν ἀρξάμενος, ἔπειτα κατεσκευάζεν ἡσυχῇ, καὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. πάντα δ' εἰς ἐπιβελὴν ἀνήγετο, καὶ τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ τῇ πατρὸς ἐφεδρεύειν Ἀλεξάνδρῳ. ἔδει γὰρ ἕτω πίσιν ἐχορήγει ταῖς διαβολαῖς, ὡς ἀπολογούμενος Ἀντίπατρος ὑπὲρ αὐτῆς.

β'. Τάτοις Ἡρώδης ἐξαγριόμενος, ἕσον ὕφηρε καθ' ἡμέραν τῆς πρὸς τὰ μεράκια τοργῆς, τοσῶτον Ἀντιπάτρου προστίθει. συναπέκλιναν δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον, οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δὲ ἐξ ἐπιτάγματος, ὥσπερ Πτολεμαῖος ὁ τιμιώτατος τῶν Φίλων, οἱ τε ἀδελφοὶ τῇ βασιλείῳ, καὶ πᾶσα ἡ γενεά. πάντα γὰρ Ἀντίπατρος ἦν. καὶ, τὸ πικρότατον Ἀλεξάνδρῳ, πάντα ἦν ἡ Ἀντιπάτρης μήτηρ, σύμβυλος καθ' αὐτῶν, μητρυῖας χαλεπωτέρα, καὶ πλείν τι προγόνων μισῶσα τῆς ἐκ βασιλίδος. πάντες μὲν ἦν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐθεράπευον Ἀντίπατρον ἤδη, συναφίσα δὲ ἕκασον τὰ βασιλείῳ προσάγματα, παραγγείλαντος τοῖς τιμιώτατοις, μήτε προσίεναι, μήτε προσέχειν τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου. Φοβερός δὲ ἦν ἔ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξωθεν Φίλοις. ἔδει γὰρ βασιλέων τοσαύτην Καῖσαρ ἔδωκε τιμὴν, ὥστε τὸν ἀπ' αὐτῆς Φεύγοντα καὶ μὴ προσηκῆσαι πόλεως ἐξαγαγεῖν. τὰ δὲ μεράκια τὰς μὲν διαβολὰς ἡγνύει, παρ' ὃ καὶ μᾶλλον ἀφυλάκτως ἐνέπιπτον αὐταῖς. ἔδει γὰρ ὁ πατὴρ Φανερώς ἀπεμέμφοτο. συνίει δὲ κατὰ μικρὸν ἐκ τῆ ψύγματος, καὶ ὅτι πρὸς τὸ λυπῆν μᾶλλον ἐτραχύνετο. δίδθηκε δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ τὸν θεῖον Φερῶραν Ἀντίπατρος ἐχθρῶδῶς, καὶ τὴν τηθίδα Σαλώμην, ὡς ἂν γαμετὴν ἦσαν, καθομιλῶν αἰεὶ καὶ παροξύνων. συνήγει δὲ καὶ πρὸς τὴν ταύτης ἀπέχθειαν ἡ Ἀλεξάνδρου γυνὴ Γλαφύρα, γενεαλογῶσα τὴν αὐτῆς εὐγένειαν, καὶ ὡς πασῶν τῶν κατὰ τὸ βασίλειον εἴη δεσπότις, κατὰ πα-

sonam sustinens, aliis vero subornatis, qui indices fierent. Cunque aliquid regi nunciatum esset in Alexandrum, casu interuenire simulabat; atque initio ei, quod dictum erat, obtrectans, postea per otium fidem ei adstruebat, et regem ad indignationem incitabat. Cuncta autem ad insidias referebantur, utque neci patris imminere videretur Alexander, nihil enim maiorem fidem calumniis tribuebat, quam ut Antipater eum purgaret.

2. Illis efferatus Herodes, quantum indies suo in adolescentibus affectu detrahebat, tantum adiciebat Antipatro. Quin et eo inclinabant aulici, alii quidem sponte sua, alii vero iussu et imperio, sicut Ptolemaeus amicorum carissimus, regisque fratres, et vniuersa progenies. omnia namque erat Antipater, et, quod Alexandro fuit acerbissimum, omnia erat Antipatri mater, quae in eos consulebat, mulier nouerea difficilior, multoque plus quam priuignos odio habens eos, qui a regina nati erant. Sed quamquam omnes, ut Antipatrum iam magis obseruarent, spes inducebat, non minus tamen singuli a fratribus desciscabant iussu regis, qui clarissimis edixerat, ne quis ad Alexandrum eiusque fratrem accederet, aut se ad eos applicaret. Terrori autem erat non solum domesticis ad regiam spectantibus, verum etiam externis amicis. nulli enim regum praeterquam ipsi tantum imperium dederat Caesar, ut fugitiuos suos ex ciuitatibus non subiectis ei, liceret educere. Adolescentes autem, quae crimini sibi data erant, ignorabant: proptereaque incaute magis in ea forsitan inciderant. nam pater de nomine aperte conquestus erat: sed adolescentes ex illius frigore rem intellexerant, quodque ad omnem molestiam magis exasperabatur. Porro et Pheroram patrum inimicum illis infestumque reddidit Antipater, ut et Salomon amitam, cum ea tanquam cum vxore assidue sermones miscens et in eos iussigans. Quin et ad huius inimicitias augendas conferebat Alexandri vxor Glaphyra, multa de nobilitate sua commemorans, cunctarumque se, quae in regia versarentur, dominam esse dictitans, ut quae paternum

τέρα μὲν ἀπὸ Τημέως, κατὰ μητέρα δὲ ἀπὸ Δαρείου τῆς Ἰσάσπειρος ἦσα. πολλὰ δὲ ὠκείδιζεν, εἰς δυσγένειαν, τὴν τε ἀδελφὴν τὴν Ἡρώδην, καὶ τὰς γυναῖκας, ὧν ἐκάστη δι' εὐμορφίαν, ἢ ἀπὸ γένους, ἠρέθη. πολλὰ δὲ ἦσαν, ὥς ἂν ἐφισμένῳ τε πατρὶως Ἰουδαίοις γαμῖν πλείους, καὶ τῷ βασιλέως ἡδομέις πλείοσιν. αἱ πᾶσαι, διὰ τὸ μέγαλαυχον τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδόρίας, ἐμίσθον Ἀλέξανδρον.

γ'. Τὴν δὲ Σαλώμην, καίτοι πενθερὰν ἦσαν, αὐτὸς Ἀριστόβυλος ἑαυτῷ διασάσας, ὠργισμένην καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ Γλαφύρας βλασφημίαις. ὠκείδιζε γάρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τὴν ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἰδιώτην, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτῇ Ἀλέξανδρος γήμαι βασιλῖδα. τῷ το κλαίῃσα τῇ Σαλώμῃ δι' ὕμνησιν ἡ θυγάτηρ. προσετίθει δὲ, ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μὲν μητέρας ἀπειλεῖν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὴν παραλάβωσι τὴν βασιλείαν, ἰσχυρῶς ἅμα ταῖς δόλαις ποιήσιν, αὐτὰς δὲ κωμῶν γραμματεῖς, ἐπισκώπτοντες, ὥς παιδευμένους ἐπιμελῶς. πρὸς δὲ τὴν ὀργὴν ἔκατέχευε Σαλώμῃ πάντα δι' ὕμνησιν Ἡρώδην. σφόδρα δ' ἦν ἀξιοπίστως κατὰ γαμβρὸν λέγῃσα. καὶ τις ἐτέρα διαβολὴ συνέδραμιν, ἡ τὸν θυμὸν ὑπεκκαύουσα τῷ βασιλέως. ἤκουσε γὰρ αὐτὸς συνεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τὴν μητέρα, καὶ κατοικοῦσιν δὲ ἐπαρωμένους αὐτῷ. πολλάκις δὲ, αὐτῷ διαδιδόντος τῷ Μαριάμμης ἐσθίων τινὰ ταῖς μεταγενεστέραις γυναῖξιν, ἀπειλεῖν, ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει περιθήσων ἑαυταῖς ἐκ τριχῶν πεποιημένας.

δ'. Διὰ ταῦτα, καίτοι τὸ Φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως ἢ ἀπέκοπτε τὴν ἐλπίδα τῆς διορθώσεως. ἀλλὰ προσκαλεσάμενος αὐτὰς, καὶ γὰρ εἰς Ῥώμην ἐκπλεύσειν ἔμελλε, βραχεία μὲν ἠπέλησεν ὡς βασιλεὺς, τὰ πολλὰ δὲ ἐνθῆτησεν ὡς πατὴρ, καὶ Φιλῆν τὰς ἀδελφὰς παρεκάλει, δίδως τῶν προημαρτημένων ἁφῆσιν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιτο. οἱ δὲ τὰς μὲν διαβολὰς ἐπισκευάζοντο, ψευδεῖς εἶναι λέγοντες, πιστώσασθαι δὲ

quidem genus a Temeno, maternum vero a Dario Hy-
 laspis filio duceret. Multa etiam de ignobilitate expro-
 brat et Herodis sorori, et vxoribus; quarum quaeque
 propter formae venustatem, non generis nobilitatem, de-
 lecta erat. Multae autem fuerunt, vtpote quod liceret
 Iudaeis patrio more plures habere, quodque rex pluribus
 delectaretur. Illis omnibus propter Glaphyrae super-
 biam et contumelias inuisus erat Alexander.

3. Porro autem Aristobulus inter se et Salomen,
 ipsius licet socrum, dissidium creauit, antea etiam ex
 Glaphyrae maledictis ira accensam. frequenter enim vxo-
 ri obiiciebat generis humilitatem; quodque ipse quidem
 priuatam, frater vero eius Alexander reginam duxerat:
 id quod Salomae matri cum fletu nunciauit filia. Adicie-
 bat etiam, quod idem Alexander et Aristobulus minitaren-
 tur, se, regno adepto, aliorum fratrum matres, similiter
 ac ancillas, textrices esse facturas, fratres vero scribas pa-
 ganos; eos scilicet irridentes, quod diligenter literis insti-
 tuti fuerint. Quibus irritata Salome, cum iram cohibe-
 re non potuisset, cuncta Herodi renunciauit, fide autem
 digna admodum videbatur, praesertim in iis, quae contra
 generum diceret. Quin et altera in vulgus vna dimana-
 vit criminatio, quae facies subiecit animo regis. audiuit
 enim, ipsos crebro matrem inclamare, et eiulantes diras
 ei imprecari: saepe etiam, cum ille quaedam ex Ma-
 riamnes vestimentis superioribus diuideret coniugibus,
 minari solitos esse, quod cito ciliciis pro vestibus regis
 induerentur.

4. Propter ista Herodes elatum licet iuuenum animum
 subuereretur, non tamen spem sibi omnem abscidit, de
 illis ad bonam frugem reducendis. Verum eis ad se vo-
 catis, etenim Romam nauigaturus erat, pauca quidem il-
 lis minatus est vt rex, multa vero eos monuit vt pater, at-
 que ad fratres diligendos hortabatur, illis delicta praeterita
 condonans, ea lege, vt in posterum meliores euaderent.
 Illi autem sese quidem a criminibus sibi obiectis purgabant,
 et mentita et falsa esse dicentes, suae vero defensionis

τὴν ἀπολογία τῶν ἐργῶν ἐφασκον. δὲν μὲντοι καίκετον ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας, τῷ μὴ πιστεῦεν ραδίως. ἡ γὰρ ἐπιλείψειν τὰς καταφεισομένας αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ κριθόμενος ᾗ.

ε'. Τύτοις ὡς πατέρα πείσαντες ταχέως, τὸν μὲν ἐν χερσὶ φόβον διεκρέσαντο, τὴν δὲ εἰς τὰ μέλλοντα λύπην προσελαβόν. ἔγνωσαν γὰρ τὴν τε Σαλώμην ἐχθρὰν, καὶ τὸν θεῶν Φερώραν. ἦσαν δὲ βαρεῖς, μὲν ἀμφοτέρω καὶ χαλεποί, Φερώρας δὲ μείζων, ὅς πάσης μὲν ἐκοινῶνει τῆς βασιλείας πλὴν διαδήματος, προσόδῳ δὲ ἰδίας ἐκαστὸν εἶχε τάλαντα, τὴν δὲ πέραν Ἰορδάνος πᾶσαν ἐκαρπᾶτο χώραν, λαβὼν παρὰ τὰ δελφῶν δῶρον. ὃς αὐτὸν ἐποίησε καὶ τετραρχὴν, αἰτησάμενος παρὰ Καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἡξίωσε συνοικίσας ἀδελφὴν τῆς ἰδίας γυναικὸς, μετὰ δὲ τὴν ἐκείνης τελευτὴν, καθώστωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐτῷ θυγατέρων, ἐπὶ προικὶ τριακοσίοις τάλαντοισι. ἀλλ' αἰπέδρα Φερώρας τὸν βασιλικὸν γάμον πρὸς ἑρῶτα δάλης, ἐφ' ᾧ χαλεπήνας Ἡρώδης, τὴν μὲν θυγατέρα τῷ πρὸς Πάρθων ὕπερον ἀναιρεθέντι συνέζευξεν ἀδελφιδῷ. Φερώρα δὲ μετ' ἑ πολὺ τὴν ὀργὴν ἀνίει, διδὼς συγγνώμην τῇ νόσῳ.

ς'. Διεβάλλετο δὲ καὶ πάλα μὲν, ἔτι ζώσης τῆς βασιλίδος, ἐπιβλαβεῖν αὐτῷ Φαρμακίσις. τότε δὲ πλείους μνηστὰς προσήεσαν, ὥς, καίπερ Φιλαδελφεάτων ὄντα Ἡρώδην, εἰς κρίσιν ὑπαχθῆναι τῶν λεγομένων καὶ δόος. πολλὰς δὲ τῶν ἐν ὑπονοίᾳ βασανίσας, τελευταῖον ἦλθεν ἐκ τῆς Φερώρας φίλης. ὣν ἐπιβελὴν μὲν ἀντικρὺς ὡμολόγησεν ἑαῖς, ὅτι δὲ τὴν ἐρωμένην ἀρπασάμενος εἰς Πάρθους ἀποδράναι παρεσκευάζετο, συμμετοχὸς δὲ τῷ σκέμματι αὐτῷ καὶ τῆς φυγῆς Κοσόβαρος ὁ Σαλώμης ἀνὴρ, ᾧ συνώκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ μαιχείᾳ τῶ προτέρου διαφθαρέντος. ἦν δὲ ἐλευθέρα διαβολῆς ἡ δὲ Σαλώμη. καὶ γὰρ αὐτῆς Φερώρας ὁ ἀδελφὸς κατηγορεῖ, συνθήκας περὶ γάμου πείνυμένης πρὸς Συλλαῖον, τὸν Οὐβόδα τῷ Ἀράβων βα-

fidem ex rebus ipsis constare aiebant. atque ipsum sane debere viam obsepire fictis sermonibus, illis haud temere credendo: nunquam enim defuturos esse, qui mendacia in ipsos confingant, quamdiu erunt, quibus ea persuadeant.

5. Cum istis eum, vtpote patrem, cito placauissent, praesentem quidem metum depulerunt, de futuris vero moesti et solliciti esse coeperunt. Etenim cognouere Salomen sibi esse infensam, et quidem patrum Pheroram: ambo autem erant inimici graues et difficiles; praesertim vero Pheroras, quippe qui omnium in regno praeter diadema particeps erat, et centum talentorum redditum de suo habebat, totiusque trans Iordanem regionis fructum percipiebat, ex fratris in ipsum munificentia: qui et tetrarcham eum fecit, id quod a Caesare petierat, regalique coniugio dignatus est, nuptui in eum collocata vxoris suae sorore, cuius post obitum despondit ei filiarum suarum natu maximam, cum trecentorum talentorum dote. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillae amore captus, fugiebat. Quam ob rem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui postea a Parthis occisus erat. Non multo autem post iracundiam in Pheroram remittit, data morbo eius et cupiditati venia.

6. Quin et crimini ei iam olim vertebatur, quod, dum viueret regina, voluisset eum veneno tollere. Tunc autem indices plurimi rem ad eum detulerunt, vt, quamuis fratris amantissimus esset Herodes, crederet iis, quae dicerentur, et nonnihil metueret. Cumque de multis, qui suspecti erant, quaestionem habuisset, postremo ad Pherorae amicos veniebat: quorum nemo de insidiis aperte aliquid confessus est; sed quod, ea, quam deperit, correpta, in Parthos se fuga recipere parasset; quodque huius consilii et fugae conscius fuisset Costobarus Salomes maritus, cui eam in matrimonio collocauit rex, priore marito adulterii causa peremto. Sed nec Salome ita vixerat, vt ab omni criminatione libera esset. Nam et eam Pheroras frater accusabat, quod nuptias pacta esset cum Syllaeco, Obodae regis Arabum procuratore, quem inimicissimum

σιλέως ἐπίτροπον, ὃς ἦν ἐχθρότατος Ηρώδῃ. διελεγχθεῖσα δὲ καὶ τῆτο, καὶ πάντα, ὅσα Φερώρας ἐνεκάλει, συγγινώσκεται. καὶ αὐτὸν δὲ Φερώραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων.

ζ'. Μετέβαινε δὲ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰκίας, καὶ περὶ τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ὅλος ἀπηρεύσατο. τρεῖς ἦσαν εὐνῆχοι τῷ βασιλεῖ τιμιώτατοι, καὶ δῆλον ἐξ ὧν ἐλειτῆργον· τῷ μὲν γὰρ οἰνοχοεῖν προστετάκτο, τῷ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὁ δὲ αὐτὸν κατεκοίμιζε τε καὶ συγκατεκλίνετο. τῆτος εἰς τὰ παιδικὰ δώροις μεγάλοις ὑπῆγετο ὁ Ἀλέξανδρος. μνηστὴρ δὲ τῷ βασιλεῖ, διηλέγχοντο βασάνοις. καὶ τὴν μὲν συνασίαν εὐθέως ὡμολόγηεν, ἐξέφειρον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν ὑποσχέσεις, ὃν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, λέγοντος· „ὥς ἔκ ἐν Ηρώδῃ δέοι τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀναιδεῖ γέροντι, καὶ βαπτομένῳ τὰς κόμας, εἰ μὴ διὰ τῆτο αὐτὸν οἶοντα καὶ νέον, αὐτῷ δὲ προσέχειν, ὃς καὶ παρὰ ἄκοιτος διαδέχεται τὴν βασιλείαν, ἔκ εἰς μακρὰν τε τῆς μὲν ἐχθρῆς ἀμυνεῖται, τῆς φιλικῆς δ' εὐδαίμονας ποιήσει καὶ μακαρίας, πρὸ πάντων δ' αὐτῆς. εἶναι δὲ καὶ θεραπείαν τῶν δυνατῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον λαθραίαν, τῆς τε ἡγεμόνας τῆ στρατιωτικῆς καὶ τῆς ταξιαρχικῆς κρύφα πρὸς αὐτὸν συνίεναι.

η'. Ταῦτα τὸν Ηρώδην ὥτως ἐξεφόβησεν, ὥς μηδὲ παραχερῆμα τολμῆσαι τὰς μηνύσεις ἐκφέρειν. ἀλλὰ, κατασκόπως ὑποπτόμενον νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, ἕκαστα τῶν περατομένων ἢ λεγομένων διηρεῖνα, καὶ τῆς ἐν ταῖς ὑποψίαις εὐθέως ἀνῆρει. δεινῆς δὲ ἀνομίας ἐπλήσθη τὸ βασίλειον. κατὰ γὰρ ἐχθραν ἢ μῖσος ἰδίον ἕκαστος ἐπλασσε τὰς διαβολὰς, καὶ πολλοὶ πρὸς τῆς διαφόρου φονῆν τι τῷ βασιλικῷ θυμῷ κατεχρῶντο. καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε παραχερῆμα πῖσιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. κατηγορήτο γὰρ τις ἄρετι κατηγορήσας, καὶ τῷ πρὸς αὐτῷ διελεγχθέντι συναπήγετο. τὰς γὰρ ἐξετάσεις τῷ βασιλεῖ ὁ περὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ὑπετέμνετο. πρὸ-

habebat Herodes. Cum autem ea de re, aliisque omnibus, quae Pheroras ei obiecerat, conuicta esset, ei tamen ignoscitur: itaque ipsum etiam Pheroram de criminibus absoluit rex.

7. Domus vero tempestas in Alexandrum delata est, totaque capiti eius incubuit. Tres erant spadones regi carissimi, idque clarum ex ministeriis. Nam vni quidem mandatum erat vinum ei ministrare, alteri vero coenam apponere, tertius autem eum sopiebat et cum eo concubebat. Istos magnis muneribus, amasios sibi fieri, pellexit Alexander. Cum autem regi indicatum esset, quaestione habita rei facti sunt: et se cum eo consuetudinem habere statim confitebantur, et quibus ad eam rem inducti essent promissis aperiebant, quo modo decepti erant ab Alexandro, dicente: „quod in Herode spem reponere non oportet, sene admodum, cui rubor erat exhaustus, quique „capillos tingebat, nisi hac de causa ipsum etiam pro iu- „vene haberent; eius vero partes sequi, qui et illo inuito „regnum adepturus est, et breui quidem ab inimicis poenas „reperet, amicos vero felices faciet beatosque, ac prae cae- „teris ipsos: quin et optimates clam Alexandrum colere „et obseruare, ducesque exercitus et ordinum ductores oc- „culte eum conuenite.

8. Ista Herodem adeo perterruerunt, vt non auderet statim indicia in medium proferre: sed, exploratores nocte dieque submittens, singula, quae facta erant, dictaue perscrutabatur, eosque sine mora perimebat, in quos caderet vlla suspicio. Itaque iniquitate acerbissima repleta est regia. nam pro suis quisque inimicitiis vel odio calumnias finxere, multique regis iracundia caedis cupida contra aduersarios abutebantur. Et mendaciis quidem facile credebatur: supplicia vero celerius luebant, quam factae erant criminationes. Denique accusabatur qui modo accusauerat, et delator cum eo, qui ab ipso conuictus erat, ad poenam ducebatur. Nam vt quaestiones succise haberentur, in causa erat vitae discrimen, quod rex adibat. Eo autem

βῆ δὲ εἰς τοσῶτον πικρίας, ὥς μὴδὲ τῶν ἀκαταιτιάτων τιτὶ προσβλέπειν ἡμέτερος, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέτατος. πολλοῖς γὰρ αὐτῶν ἀπέπεσε τὸ βασίλειον. καὶ πρὸς ἃς ἔκ εἶχε χεῖρὸς ἐξέσταν, τῷ λόγῳ χαλεπὸς ἦν. ἐπανεβῆ δὲ Ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς Ἀλεξάνδρῳ, καὶ σίφος ποιήσας τῶν συγγενῶν ἃς ἔστιν ἥτινα διαβολὴν παρέλιπε. προήχθη γὰρ τοι πρὸς τοσῶτον δέος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς τερατείας αὐτῆς καὶ τῶν συνταγμάτων, ὥστε ἐφιστάμεν δοκεῖν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον ξιφῆρη. συλλαβὼν γὰρ αὐτὸν ἔδθησεν ἐξαπίνης, καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτῆς. σιγῶντες δὲ ἀπέθνησκον οἱ πολλοί, καὶ μὴδὲν ὑπὲρ τὸ συνειδὸς εἰπόντες. οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ψεύσα. θῶαι βιαζόμενοι ἔλεγον, ὥς ἐπιβλεῦσι τε αὐτῷ μετὰ Ἀριστοβύλῃ τῷ ἀδελφῷ, καὶ παρὰφυλάττοι κυνηγῶντα κτείνας εἰς Ῥώμην ἀποδεύειν. τότε, καίπερ ἂν πιθανοὶς ἦσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐχεδισμένοις, ὁ βασιλεὺς ἐπίτευεν ἡδέως, παραμυθίαν λαμβάνων τῷ δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδίκως.

ΚΕΦ. κς'.

Ἀλέξανδρον καὶ Φερώραν τῷ Ηρώδῃ διαλλάττει Ἀρχέλαος.

Ο Δὲ Ἀλέξανδρος, ἐπεὶ τὸν πατέρα μετακίθειν ἀμήχανον εἶρα, τοῖς δεινοῖς ὁμοῖε χωρεῖν διέγων. καὶ, τίσσας κατα τῶν ἐχθρῶν βίβλος συνταξάμενος, προσωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβλήν, κοινῶν δὲ ἀπεδείκνυε τὰς πλείους αὐτῶν, πρὸ δὲ πάντων Φερώραν καὶ Σαλώμην. ταύτην γὰρ δὴ καὶ μετῴναι ποτε αὐτῷ καὶ μὴ θέλοντι, νύκτωρ εἰσβιασμένην. αἳ τε ἔν βίβλοι παρήσαν εἰς χεῖρας Ηρώδῃ, πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ τῶν δυνατῶν βοῶσαι, καὶ διὰ τάχους εἰς Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος ἀφικνεῖται, περὶ τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ θυγατρὶ δέισας. γίνεται δὲ βοηθὸς αὐτοῖς μάλα προσηθὴς, καὶ τέχνη τὴν τῷ βασιλεὺς ἀπειλὴν

acerbitatis processit, ut neminem culpa vacuum placido vultu intueretur, immo et amicis crudelis esset et inhumanus. Itaque illorum multis regia interdixit: et quos manu ferendi potestatem non habebat, eos verbis asperioribus petebat. Alexandro autem in malis instabat Antipater; factoque agmine ex consanguineis sui similibus, nihil reliqui faciebat, quod crimini vertere potuit. Atqui eo timoris perductus est rex ex prodigiosis Antipatri sociorumque eius mendaciis, ut videre videretur Alexandrum stricto gladio sibi imminere. Quo factum est, ut comprehensum statim in vincula coniceret, et ad quaestionem in eius amicos tormentis habendam procederet. Multi autem aut taciti moriebantur, aut nihil contra conscientiam eloquuti. Alii vero, prae doloribus mentiri coacti, dicebant, patri ab eo cum fratre Aristobulo insidias fieri, eosque tempus observare, ut, illo inter venandum occiso, Romam profugerent. Illis, quamquam parum verisimilia erant, sed necessitate cogente effusa, lubenti tamen animo rex credebat, semet consolans in vinculis filii, quod id non iniuste fecisse videretur.

CAP. XXV.

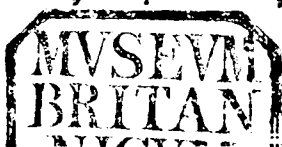
Alexandrum et Pheroram Herodi reconciliat Archelaus.

Alexander autem, quoniam nullo modo fieri posse videbat, ut patri persuaderet animum mutare, malis obviam ire decrevit: cumque libros quatuor adversus inimicos composuisset, de insidiis confitebatur, et illorum plerosque secum earundem participes esse declarabat; ante omnes autem Pheroram et Salomen. Nam et hanc etiam nocte quondam per vim secum inuito concubuisse dicebat. Iamque libri in manibus erant Herodis, multa et gravia de optimatibus clamantes; et tum maturato itinere in Iudaeam venit Archelaus, de genere suum ac filia sollicitus. illisque provide admodum opem tulit et auxilium, et astutia sua regis minas a cervicibus illorum depulit.

διεκρέσατο. συμβαλὼν γὰρ εὐθέως αὐτῷ, ἥπῃ ποτὲ ἔστιν
 ἡ ἀλιτήριός μου γαμβρὸς, ἐβόα· πᾶ δὲ τὴν πατροκτόνον
 ἡ ὄψομαι κεφαλὴν, ἣν ταῖς ἑμαυτῇ χερσὶ διασπαράξω·
 ἡ προσθήσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα μου τῷ καλῷ νυμφίῳ.
 ἡ καὶ γὰρ, εἰ μὴ κεκοινῶνκε τῇ σκέμματος, ὅτι τοιῦτα γέ-
 ηγονε γυνή, μεμΐανται. θαυμάζω δὲ καὶ σὲ τὸν ἐπιβ-
 ηλευθέντα τῆς ἀνεξικακίας, εἰ ζῇ μέχρι νῦν Ἀλέξανδρος.
 ἡ ἐγὼ γὰρ ἡπευγόμενην ἀπὸ Καππαδοκίας, ὡς τὸν μὲν εὐ-
 ῃ ῥῆσαν πάλας δεδωκότα δίκας, μετὰ δὲ σὲ περὶ τῆς θυ-
 ῃ γατρὸς ἐξετάσων. ἦν κακύνω, σὲ καὶ τὸ σὸν ἀξίωμα
 ἡ βλέπων, ἐνηγγύησα. νῦν δὲ περὶ ἀμφοῖν ἡμῖν βουλευτέον.
 ἡ κὰν ἥς λίαν πατὴρ τῇ κολάζειν υἱὸν ἐπιβελον ἀτονώτε-
 ηρος, ἀμείψωμεν τὰς δεξιάς, καὶ γενώμεθα τῆς ἀλλήλων
 ἡ ὀργῆς διάδοχοι.

β. Τέτοις περικομπήσας, καίπερ παρατεταγμένον,
 Ἡρώδην ὑπάγεται. δίδωσι γὰρ αὐτῷ τὰς συνταχθείσας
 ὑπ' Ἀλεξάνδρου βίβλους ἀναγνώσθαι, καὶ καθ' ἑκάστον ἐφι-
 τὰς κεφάλαιον, συνεισκέπτετο. λαμβάνει δὲ ὁ Ἀρχελαὸς
 ἀφορμὴν τῇ στρατηγῆματος, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὰς ἐγγε-
 γραμμένους καὶ Φερῶραν μετῆγε τὴν αἰτίαν. ὡς δὲ εἰώρε
 πιστεύοντα τὸν βασιλέα, ἡ σκεπτόν, ἔφη, μὴ ποτε τὸ μει-
 ἡ ράκιον ὑπὸ τοσούτων εἰρηπνηρῶν ἐπιβηλευόμενον, ἔχῃ ὑπὸ
 ἡ τῇ μερακίᾳ σύ. καὶ γὰρ ἐδὲ ὀρεῖν αἰτίαν, ἐξ ἥς ἂν εἰς
 ἡ τηλικῶτον μῦθος προσέπεσεν, ἀπολαῦον μὲν ἥδη βασι-
 ἡ λείας, ἐλπίζον δὲ καὶ διαδοχῆς, εἰ μὴ τινες ἦσαν ἀνα-
 ἡ πείθοντες, καὶ τὸ τῆς ἡλικίας εὐκόλον ἐπὶ κακῷ μέτα-
 ἡ χειριζόμενοι. διὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπατᾶσθαι μὲν, ἡ
 ἡ νέος μόνον, ἀλλὰ καὶ γέροντας, οἷκός δὲ λαμπροτάτης
 ἡ καὶ βασιλείας ὅλας ἀνατρέπεσθαι.

γ. Συνήκει τοῖς λεγομένοις Ἡρώδης, καὶ τὴν μὲν πρὸς
 Ἀλέξανδρον ὀργὴν ἐπαίνει κατ' ὀλίγον, πρὸς δὲ Φερῶραν
 παρῶζοντο. τῶν γὰρ τισσάρων βιβλίων ἕτος ἦν ἡ ὑπό-
 θεσις. ὅς κατιδὼν τό, τε τῇ βασιλείᾳ ὀξύρροπον, καὶ
 τὴν Ἀρχιτέλα Φιλίαν παρ' αὐτῷ πάντων κρατῆσαν, ὡς ἐκ

Statim enim ac cum eo congressus est: „vbinam est, clama-
 „bat, sceleratus ille gener meus? aut vbi parricidale ca-
 „put in conspectum meum veniet, quod manibus meis di-
 „lacerabo? immo et filiam meam bono isti sponso adii-
 „ciam. nam etsi consilii particeps non fuerit, eiusmodi ta-
 „men viri coniux facta, sceleribus inquinata est. Miror
 „autem tui patientiam, cui paratae erant insidiae, si adhuc
 „viuit Alexander. Ego enim e Cappadocia properabam,
 „illum iampridem poenas dedisse comperturus, et de filia
 „mea quaestionem tecum habiturus; quam et illi, te tuam-
 „que dignitatem spectans, despondi. At nunc de utroque
 „nobis deliberandum est. Et si admodum pater sis, et ad
 „puniendum filium tui insidiatorem minus fortis, dexteras
 „permutemus, atque in ira exsequenda alter in alterius vi-
 „cem succedamus.

2. Ista magnifice loquutus, Herodem, quamuis pro-
 positi ex aduerso tenacem, aliquantulum inde deducit. Ita-
 que libros ab Alexandro compositos ei legendos tradit, sin-
 gulisque capitulis insiliens, cum eo ista dispiciebat. Vnde
 sui consilii adhibendi occasionem arripit Archelaus; pau-
 latimque culpam in eos, quorum nomina scripta erant in
 libris, et in Pheroram transtulit. Cum autem sibi credere
 regem videret: „considerandum est, inquit, ne forte ado-
 „lescens tot sceleratorum insidiis inpetatur, non tu ab ado-
 „lescente. Haud enim constat, quid causae esset, cur in
 „scelus adeo magnum inciderit, (qui et nunc regno tan-
 „tum non potitur, speinque habet in regnum succedendi)
 „nisi quidam suaflores et impulsores exstitissent, qui aetatis fa-
 „cilitate abuterentur. Nam ab eiusmodi hominibus non so-
 „lum iuuenes deceptos esse contigit, verum etiam senes,
 „domosque clarissimas et integra regna subuerti.

3. Consentiebat dictis Herodes, et nonnihil de sua
 in Alexandrum ira paulatim remittebat, et e contra in Phe-
 roram exasperabatur. nam ille erat quatuor librorum
 fere argumentum. qui, cum vidisset, quo propende-
 ret regis animus, et in omnibus apud eum praeuale-
 re Archelai amicitiam, quam honeste non potuit, ex

εἴην εὐαχήμεων σωτηρία, τὴν δὲ ἀναιδείας ἐπορίζετο. καταλείψας γὰρ Ἀλέξανδρον, προσέφευγεν Ἀρχελαῷ, καὶ κεῖνος, ἡχ' ὅρᾱν, ἔφη, πῶς ἂν αὐτὸν ἐξαίτησαιτο, τοσούτοις ἐνεχόμενον ἐγκλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυται, ἡ τῆ βασιλείως ἐπίβηλος, καὶ τῶν παρόντων τῷ μερακίῳ κακῶν αἴτιος γεγενώς, εἰ μὴ βῆληται, τὸ πανῆργον, καὶ τὰς ἀρνήσεις ἀφείς, προσομολογήσαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγγνώμην δὲ αἰτήσασθαι παρὰ τὰ δελφῶ καὶ Φιλῶντος. εἰς γὰρ τῆτο πάντα τρόπον αὐτῷ συνεργήσεν.

δ'. Πείθεται Φερῶρας, καὶ κατασκευάσας αὐτὸν, ὡς ἂν οἰκτρότατος φανεῖν, μελαίνῃ τε ἐδοῆτι καὶ δακρυόεις, προσπίπτει τοῖς Ηρώδῃ ποσὶν, ὡς πολλάκις ἔτυχε, συγγνώμην αἰτῶμενος, καὶ μισρὸν μὲν ἑαυτὸν ὁμολογῶν· δεδρακέναι γὰρ πάντα, ὅσα κατηγόρητο· παρακοπὴν δὲ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ἧς αἴτιον εἶναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε. παραστήσας δὲ κατήγορον καὶ μάρτυν αὐτῷ Φερῶραν Ἀρχελαος, ὅπως ἤδη παρητεῖτο, καὶ τὴν Ηρώδῃ κατέστειλεν ὀργήν. χρώμενος οἰκείοις ὑποδείγμασι, καὶ γὰρ αὐτὸς, πολλῶν χαλεπώτερὰ πάχων ὑπὸ ἀδελφῶ, τῆς ἀμύνης ἐπίπροσθεν τίθεσθαι τὸ τῆς φύσεως δίκαιον. ἐν γὰρ ταῖς βασιλείαις, ὥσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν, αἰεὶ τι μέρος φλογμαίνειν ὑπὸ τῇ βάρει, ὅπως ἀποκόπτειν μὲν ἢ χεῖναι, θεραπεύειν δὲ πραότερον.

ε'. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων, Ηρώδην μὲν ἐπὶ Φερῶρα μειλίσσεται. διέμεινε δ' αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν θυγατέρα διαζεύξας ἀπάξεν ἔφασκεν, ὥς περιέσθην Ηρώδην ἀντιπαρακαλεῖν ὑπὲρ τῇ μερακίᾳ, καὶ πάλιν αὐτῷ μνησεύεσθαι τὴν θυγατέρα. σφόδρα δὲ ἀξιοπίστως Ἀρχελαος ὃ βέλεται συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε, πλὴν Ἀλεξάνδρου. περὶ πλείους γὰρ ποιῶσαι τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιγαμίας δίκαια. Φαμέναι δὲ τῇ βασιλείᾳ δῶρον ἔχειν παρ' αὐτῇ τὸν υἱόν, εἰ μὴ λύσῃσι τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἤδη καὶ τέκνων, στερομένης δ'

impudentia quaesivit salutem. Itaque, relicto Alexandro, confugit ad Archelaum. Atque ille: „non se videre, aiebat, quo modo periculo eum eximat, qui tot criminibus „se obstrinxerit, ex quibus clare demonstratur ipsum regi „insidiatum esse, omniumque malorum, quibus iuuenis „conflictatur, causam et auctorem exstitisse; nisi vellet, „insidiandi versutia deposita, omnia, de quibus infimulatur, confiteri, et a fratre ipsum etiam diligente veniam „petere. ad hoc enim se quoque modis omnibus auxilium „ei laturum.

4. Paruit Archelao Pheroras, et cum ita se comparasset, ut quam maxime miserabilis appareret, et veste atra et lacrymis, Herodi ad genua accidit, id quod saepiuscule potuit, sibi ignosci postulans, et se quidem sceleratum esse confitens, ut qui omnia, quae sibi obicerentur, patrarit; mentis vero alienationem et insaniam deplorans, cuius causam in mulieris amorem conferebat. Cum autem Pheroram suimet accusatorem et testem stitisset Archelaus, tum ita Herodem exorabat, eiusque iracundiam mitigabat, familiari usus exemplo: „Nam et ego, inquit, a fratre multo graviora perpeffus, naturae ius ante „vindictam posui; quippe in regnis, veluti in magnis corporibus, partem aliquam semper intumescere prae gravitate et mole, quam amputare quidem non oportet, leniter vero curare.

5. Cum multa eiusmodi diceret, Herodis quidem animum erga Pheroram placatiorem reddidit; ipse vero Alexandro succensere non desistit, filiamque ab eo disiunctam secum abducturum aiebat, donec eo redegerat Herodem, ut e contra pro adolescente eum deprecaretur, ut iterum ei filiam desponderet suam. Archelaus autem probabilitate magna simulavit se velle tandem permittere, ut ea cuius collocaretur praeterquam Alexandro: sibi enim nihil prius et antiquius esse, quam ut iura affinitatis inter se conferuerent. Rege autem sibi filium ab eo donatum iri affirmante, si matrimonium non dirimeret, quod et liberque iam haberent, et vxor ab adolescente

ἔτως ὑπὸ τῆ μερακίᾳ τῆς γυναικός, ἣν παραμένυσαν μὲν ἔσεσθαι δυσώπημα τῶν ἡμαρτημένων, ἀπορραγεῖσαν δὲ αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντα ἀπογνώσεως· μαλακωτέρας γὰρ γίνεσθαι τὰς τόλμας, πάθεισιν οἰκείοις περισπωμένας· κατανεύσας μόγις Ἀρχέλαος διαλλάσσεταί τε καὶ διαλλάσσει τῷ νεανίσκῳ τὸν πατέρα. δὲν μέντοι πάντως, ἔφη, πέμπειν αὐτὸν εἰς Ῥώμην, Καίσαρι διαλεζόμενον. γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς ἐκείνῳ περὶ πάντων.

ε'. Τὸ μὲν ἔν Ἀρχελαῷ στρατήγημα, δι' ὃ τὸν γαμβρὸν ἐρρύσατο, πέρας εἶχε. μετὰ δὲ τὰς διαλλαγὰς ἐν εὐωχίαις καὶ φιλοφρονήσεσι διῆγον. ἀπίοντα δὲ αὐτὸν Ἡρώδης δωρεῖται ταλάντων ἐβδομήκοντα δώροις, Θρόνον τε χρυσῷ διαλίθῳ, καὶ εὐνύχοις, καὶ παλλακίδι, ἣτις ἐκαλεῖτο Πανυχίς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συγγενεῖς, προσάξαντος τῆ βασιλέως, πάντες Ἀρχελαῷ λαμπρὰ δῶρα ἔδωκαν. προσεμφοθῇ δὲ ὑπὸ τῆ Ἡρώδης καὶ τῶν δυνατῶν μέχρις Αντιοχείας.

ΚΕΦ. κς'.

Ὡς τῆς Μαριάμμης υἱὸς διαβάλλει Εὐρυκλῆς, καὶ ἔδὲν ἰσχυεῖ ἢ τῆ Εὐαράτης Κῶς ἀπολογία.

ΜΕΤ' ὃ πολὺ δὲ εἰς τὴν Ἰσθαίαν παρέβαλεν ἀνὴρ, πολὺ τῶν Ἀρχελαῷ στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς ὃ μόνον τὰς ὑπ' ἐκείνῳ πολιτευθείσας Ἀλεξάνδρῳ διαλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας αἰτίος αὐτῷ κατέστη. ὃς ἦν Λάκων, Εὐρυκλῆς τῆνομα, πόθῳ χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν προσφθαρείς. ὃ γὰρ ἀντεῖχεν ἔτι ἡ Ἑλλὰς αὐτῇ τῇ πολυτελείᾳ. λαμπρὰ δὲ Ἡρώδῃ δῶρα προσενεγκὼν, δέλεαρ ὧν ἐθραῖτο, καὶ παραχερῆμα πολλαπλασίων λαβὼν, ἔδὲν ἠγείτο τὴν καθαράν δόσιν, εἰ μὴ δι' αἵματος ἐμπορεῖσται τὴν βασιλείαν. περιέχεται γὰρ τὸν βασιλέα κολακεία καὶ δεινότητι λόγων, καὶ περὶ αὐτῷ ψευδῆ

impense diligeretur; quae, si diutius maneat, delictis remedium afferet, sin a filio diuellatur, in causa erit, cur de omnibus desperetur: molliorem namque fieri audaciam, si animus a domesticis affectibus occupetur; vix tandem Archelaus inflexus et genero reconciliatur, facitque, vt pater cum adolescente in gratiam redeat. omnino tamen eum Romam mitti debere adiicit, cum Caesare colloquuturum; de omnibus enim sese literas ad eum dedisse.

6. Atque ita quidem vafro Archelai consilio, quo generum periculo liberauit, finis aderat: et, redintegrata concordia, tempus aliquod conuiujs et laetijs impendebant. Ipsi autem, cum discederet, dono dedit Herodes talenta septuaginta, et solium aureum gemmis distinctum, et eunuchos, et concubinam, cui nomen erat Pannychis, item amicorum eius quemque pro cuiusque merito honorauit. Similiter etiam cognati regis omnes, iussu illius, Archelao splendida donarunt munera. eumque tam Herodes, quam optimates, ad Antiochiam vsque prosequuti sunt.

CAP. XXVI.

Euryclis calumniae contra filios Mariannes, frustra que eos purgat Euaratus Cous.

NON multo autem post in Iudaeam vir quidam se conferebat, consiliorum vafritie longe potentior Archelao; qui non solum gratiae reconciliationem ab ipso impetratam irritam fecit, sed et Alexandro causa exitii fuit. Ille Laco erat genere, nomine Eurycles, desiderio pecuniae eo redactus, vt in regno viuere iam expeteret. non amplius enim luxum eius tolerare potuit Graecia. Cum autem Herodi splendida attulisset munera, escam ad ea, quae venaretur, captanda, ac statim omnia multiplicata accepisset, puram liberalitatem nihil esse ducebat, nisi sanguine mercaturam faceret regni. Itaque regi adulatione, et eloquentiae vi, falsisque laudibus eum efferendo, cir-

σιν ἐγκωμίοις. ταχέως δὲ συνιδὼν τὸν Ηρώδη τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, Φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίνεται. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πατρίδα, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἡδέως προστίμων τὸν Σπαρτιάτην.

β'. Ο δὲ, ἐπεὶ τὰ σαθρὰ τῆς οἰκίας κατέμαθε, τὰς τε τῶν ἀδελφῶν διαφράς, καὶ ὅπως δίδεκετο πρὸς ἕκαστον ὁ πατήρ, Αντιπάτρεα μὲν ξενία προκατείληπτο, Φιλίαν δὲ Ἀλέξανδρον ὑπεκρίνετο, ψευδόμενος ἐταῖρον αὐτὸν εἶναι καὶ Ἀρχελάω πάλαι. διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος εἰδέχθη. συνίσα δὲ ἑαυτὴν εὐθὺς καὶ Ἀριστοβύλῳ τῷ ἀδελφῷ. πάντων δὲ ἀποπειραθεὶς τῶν προσάπων ἄλλῳ ἄλλως ὑπῆε. γίνεται δὲ προηγεμένως μισθωτὸς Αντιπάτρεα, καὶ προδότης Ἀλεξάνδρου· τῷ μὲν ὀνειδίζων, εἰ περισβύτατος ὢν περιόψεται τῆς ἐφειδρεύοντας αὐτῇ ταῖς ἐλπίσιν· Ἀλεξάνδρῳ δὲ, εἰ γεγενημένος ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι συνοικῶν, ἑάσει διαδέχεσθαι τὴν ἀρχὴν τὸν ἐξ ιδιώτιδος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων Ἀρχελάω, ἦν δὲ πιστὸς τῷ μερακίῳ σύμβουλος, τὴν Ἀρχελάω Φιλίαν πλασάμενος. δι' ὃ μηδὲν ὑποσπelloμένος Ἀλέξανδρος, τὰς τε κατὰ Αντίπατρον ἀπωδύρετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ὡς Ηρώδης αὐτῶν τὴν μητέρα κτείνας, ἡ παράδοξον, εἰ καὶ αὐτῆς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν. ἐφ' οἷς Εὐρυκλῆς οἰκτείρων τε καὶ στυαλγῶν ὑπεκρίνετο. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀριστόβουλον εἰπεῖν δελεάσας, καὶ ταῖς κατὰ τῆ πατρὸς μύμησιν ἐνδυσάμενος ἀμφοτέρους, ὥχετο φέρων Αντιπάτρεα τὰ ἀπόρρητα. προσειπύετο δ' ἐπιβυλὴν, ὡς ἐνεδρευόντων αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν, καὶ μόνον ἐκ ἐπιφρονόντων ἤδη τὰ ξίφη. λαβὼν δὲ ἐπὶ τέτοις χρημάτων πληθος, ἐπαινέτης ἦν Αντιπάτρεα πρὸς τὸν πατέρα. τὸ δὲ τελευταῖον ἐργολαβήσας τὸν Ἀριστοβύλην καὶ Ἀλεξάνδρου θάνατον, κατήγατος αὐτῶν ἐπὶ τῇ πατρὸς γίνεται. καὶ προσελθὼν, ἡ ἀντιδιδόναι τὸ ζῆν, ἔφασκεν, Ηρώδη, τῶν εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, καὶ τὸ φῶς ἀμοιβὴν τῆς ξενίας ἀντιπαρέχειν.

cumuenit. cumque cito Herodis ingenium perspexisset, atque omnia diceret faceretque ad eius voluntatem, inter amicorum primos numeratur. Nam et rex, et qui circa eum erant omnes, eius, utpote Spartani, patriae gratia rationem non vulgarem libenter habuerunt.

2. Ille vero, ubi regiae domus vitia didicit, fratrumque inimicitias, et quemadmodum pater in singulos esset animatus, Antipatri quidem hospitio primum usus fuerat: simulata vero amicitia colebat Alexandrum, se et Archelai quondam socium esse mentitus. quo factum est, ut is, tanquam spectatae fidei vir, sine mora exciperetur: moxque semet fratri etiam Aristobulo commendari curabat. Pertentatis autem personis omnibus, aliam alio modo subibat. Verum ante omnia fit mercenarius Antipatri, et proditor Alexandri: Illi quidem exprobrans, quod natus in maximus eos insuper habeat, qui insidiis id agant, ut ipsum spe sua deturbent: Alexandro vero, quod a regina natus, et regiae vir coniugis, privatae mulieris filium patri in regnum succedere patiatur; praesertim cum Archelaeum sibi coniunctum habeat, qui maximo ipsi erit subsidio. Itaque ab adolescente pro fideli habitus est consiliario, Archelai amicitiam mentitus. Qua re fiebat, ut Alexander nihil dissimulans, et in sinum eius, quae haberet contra Antipatrum, effuderit; et minime mirandum esse dixerit, si Herodes, cum matrem illorum interemisset, ipsis quoque regnum illius iret ereptum. Quorum causa Eurycles et misericordia commoueri et condolare simulabat. Cumque Aristobulum ad eadem dicenda illexisset et utrosque in querimoniae laqueos induisset, discedebat secreta ad Antipatrum deferens. Verum istis insuper affixit eiusmodi commentum, ac si fratres ei parassent insidias, et iam fere in eo essent, ut strictis in eum gladiis irruerent. Ob haec autem multa pecunia donatus ab Antipatro, eum apud patrem egregie laudabat; et ad extremum, cum necem Aristobuli et Alexandri patranda suscepisset, coram patre accusationem in eos instituit. ipsoque edito: „vitam se Herodi pro beneficiis rependere, dicebat, lucisque gratia pro hospitio eum remunerari. iampridem enim

„πάλαμ γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἠκουῖσθαι ξίφος, καὶ τὴν Ἀλεξάν-
 „δρου τετονῶσθαι δεξιάν, ἐμποδῶν δὲ αὐτὸς γεγενῆσθαι τῷ
 „τάχει, συνεργεῖν ὑποκριθεῖς. Φάναμ γὰρ τὸν Ἀλέξαν-
 „δρον, ὡς ἐκ ἀγαπᾶ βασιλεύσας αὐτὸς Ηρώδης ἐν ἄλλο-
 „τρείοις, καὶ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς αὐτῶν Φόνον τὴν ἐκείνης
 „ἀρχὴν σπαθήσας· ἀλλ' ἔτι καὶ νόθον εἰσάγει διάδοχον,
 „Ἀντιπάτρω τῷ Φθόρῳ τὴν παππῶαν αὐτῶν βασιλείαν
 „προτείνων. τιμωρήσιν γε μὴν αὐτὸν τοῖς Τρεκαῦ καὶ
 „Μαριάμμης δαίμοσιν. ἔδδ' γὰρ πρέπεν αὐτὸν διαδέξα-
 „σθαι παρὰ τοιούτῳ πατρὸς τὴν ἀρχὴν, δίχα Φόνου. πολ-
 „λὰ δὲ εἶναι τὰ παροξύνοντα καθ' ἡμέραν, ὥς τε μηδὲ λα-
 „λίας τινὰ τρόπον ἀσυκοφάντητον καταλειῶσθαι. περὶ
 „μὲν γὰρ εὐγενείας ἐτέρων μνείας γινομένης, αὐτὸς ἀλό-
 „γως ὑβρίζεσθαι, τῷ πατρὸς λέγοντος, ὁ μόνος εὐγενὴς
 „Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν πατέρα διὰ ἀγένειαν ἀδοξῶν. κα-
 „τὰ δὲ τὰς θήρας, προσκρῖεν μὲν σιωπῶν, ἐπαινέσας
 „δὲ προσακρίεν εἰρων. πανταχῇ δὲ ἀμείλικτον εὐρίσκειν
 „τὸν πατέρα, καὶ μόνῳ Φιλόσοργον Ἀντιπάτρω. δι' ὧν
 „ἠδύως καὶ τεθνήξεσθαι, μὴ κρατήσας τῆς ἐπιβλητῆς.
 „κτείναντι δὲ εἶναι σωτηρίας ἀφορμὴν, πρῶτον μὲν Ἀρχέ-
 „λαον ὄντα κηδεσὴν, πρὸς ὃν διαφεύξεσθαι ῥαδίως, ἔπει-
 „τα Καίσαρα, μέχρι νῦν ἀγνοῶντα τὸν Ηρώδη τρόπον. ἔ-
 „γὰρ ὡς πρότερον αὐτῷ παραστήσεσθαι πεφρικῶς τὸν ἐφι-
 „σῶτα πατέρα, ἔδδ' φθέγγεσθαι περὶ τῶν αὐτῷ μόνον
 „ἐγκλημάτων. ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύξεν τὰς τῷ ἔθνους
 „συμφορὰς, καὶ τὰς μέχρι ψυχῆς φορολογημένας, ἔπει-
 „τα εἰς οἷας τρυφὰς καὶ πράξεις τὰ δι' αἵματος περιωθέν-
 „τα χρήματα ἀναλωθεῖν, τὰς τε ἐξ ἡμῶν πλετήσαντας,
 „οἷοι, καὶ τὰς θεραπευθεῖσας πόλεις, ἐπὶ τίσιν· ζητήσιν
 „δὲ καὶ τὸν πάππον ἐκεῖ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰ τῆς βα-
 „σιλείας μύση πάντα κηρύξεν. ἐφ' οἷς ἔκρινεσθαι
 „πατροκτόνος.

γ'. Τοιαῦτα κατὰ Ἀλέξανδρου τερατευσάμενος ὁ Εὐ-
 ρυκλῆς, ἐπῆναι πολλὰ τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ἄρα μόνος τε

„Alexandrum in eum exacuisse gladium, dextramque in-
 „tendisse: ipsum vero, ne ocys moueret, impediisse, ut
 „qui se adiutorem fore simulasset. Alexandrum enim di-
 „cere, quod non contentus erat Herodes, ut ipse regnum
 „alienum occuparet, et post matris illorum caedem prin-
 „cipatum eius dilaceraret; sed et insuper spurium sibi
 „successorem faceret, auitum ipsorum regnum pesti illi
 „Antipatro tradeus. Proinde semet Hyrcani manes et
 „Mariamnes ultum ire. nec enim decere, ut ille succes-
 „sionem regni ab huiusmodi patre sine caede sustineret.
 „Multis autem rebus se ad hoc excitari quotidie; ut cui
 „nihil omnino loqui liceret, quod non calumniae vertatur.
 „Nam si de nobilitate etiam aliorum fiat mentio, sine ra-
 „tione se contumeliis affici, patre dicente, solum Alexan-
 „dram nobilem esse, cui et pater ob generis humilita-
 „tem male audit. inter venandum etiam, in offensionem
 „incurrere, si taceat, sin aliquem laudauerit, cauillatorem
 „appellari. Patrem autem sibi omnino immitem inue-
 „niri, solique Antipatro indulgentem. ob quae se liben-
 „ter moriturum esse, si parum succedant insidiae: sin
 „ipsum occiderit, sibi ad salutem praesidia fore, pri-
 „mum Archelaum socerum suum, deinde Caesarem,
 „hucusque Herodis mores ignorantem. Non enim, ut
 „antea, se ei adsliturum, patris praesentiam horrentem et
 „reformidantem; neque verba facturum de iis, quae suo
 „tantum nomine afferet, criminationibus. sed primum
 „quidem totius gentis miseras se memoraturum, et quod
 „ad necem usque tributis ab ipsa exactis vexarentur;
 „deinde quam luxuriose et facinorose pecunias etiam
 „sanguine partas profuderit; et qui e nobis diuitias com-
 „parauere, quales sint, et quae quibus ad diripiendum
 „permissae sint ciuitates: tandem vero se requisiturum
 „ibi et auum et matrem, regnique flagitia omnia palam
 „prolaturum. quibus cognitis non erit, ut parricida iudi-
 „cetur.

3. Postquam verba eiusmodi portentosa in Alexan-
 drum fecisset Eurycles, multus erat in Antipatri laudibus,

ἢ Φιλοπάτωρ, καὶ διὰ τὸτο μέχρι νῦν τῆς ἐπιβλῆς ἐμ-
 πόδιον. μὴπω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς πρώτοις κα-
 τεσπαλμένος, εἰς ἀνήκεστον ὀργὴν ἐξαγριῖται. καὶ πάλιν
 λαβὼν καιρὸν Ἀντίπατρος, ἐτέρως κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὑπέ-
 πεμπε κατηγόρας, λέγειν, ὅτι Ἰκκύνδω καὶ Τυράννῳ λάθρα
 διαλέγοντο, τοῖς ἱππάρχαις μὲν ποτε τῷ βασιλέως γένο-
 μένοις, τότε δ' ἐκ τινῶν προσκρησμάτων ἀποπεπτωκόσι
 τῆς τάξεως. ἐφ' οἷς Ἡρώδης ὑπεραγανακτήσας, εὐθέως
 ἐβασάνισε τὴν ἀνδρας. ἀλλ' οἱ μὲν ἑδὲν τῶν διαβληθέν-
 των ὡμολόγησαν. προσεκομίσθη δέ τις πρὸς τὸν Ἡρώδην
 Φερέαρχον ἐπιστολὴ παρὰ Ἀλεξάνδρου, παρακαλῶντος, ἵνα
 αὐτὸν δέξηται τῷ Φερείῳ μετὰ Λεισοβῆλα τῷ ἀδελφῷ
 κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ παράσχη τοῖς ὅπλοις χρῆσα-
 θαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφαιμαῖς. ταύτην Ἀλέξανδρος μὲν
 ἔλεγγε τέχνασμα εἶναι Διοφάντη. γραμματεὺς δ' ὁ Διό-
 Φαντος τῷ βασιλέως, τολμηρὸς ἀνὴρ καὶ δεινὸς μιμήσα-
 θαι πάσης χειρὸς γράμματα. πολλὰ γὰρ παραχαρά-
 ξας, τελευταῖον ἐπὶ τῷ καὶ κτείνεται. βασανίσας δὲ
 τὸν Φερέαρχον Ἡρώδης ἑδὲν ἤκουσεν ἑδὲ παρ' ἐκείνων τῶν
 διαβεβλημένων.

δ'. Ἀλλὰ, καίτοι τὰς ἐλέγχους εὐρίσκων ἀδυνεῖς, τὰς
 οἷας ἐκέλευσε τηρεῖν, ἔτι μέντοι λευμένης. τὸν δὲ λυ-
 μεῶνα τῆς οἰκίας καὶ δραματουργὸν ὅλα τῷ μύσῳ Εὐρυ-
 κλία, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην καλῶν, πενήτην οὐκ ὠρεῖται
 ταλάντοις. ὁ δὲ, τὴν ἀκριβῆ φήμην φθάσας εἰς Καππα-
 δοκίαν, ἀργυρεῖται καὶ παρὰ Ἀρχελαῶ, τολμήσας εἰ-
 πῆν, ὅτι καὶ διαλλάξῃεν Ἡρώδην Ἀλεξάνδρῳ. διάρας δὲ
 εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῖς ἐκ κακῶν κτηθεῖσιν εἰς ὅμοια κατε-
 χρήσατο. δις γὰρ ἐπὶ Καίσαρος κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ γά-
 σεως ἐμπλήσας τὴν Ἀχαΐαν, καὶ περιδύειν τὰς πόλεις,
 Φυγαδεύεται. καί κεινον μὲν ἔτις ἡ Λεισοβῆλα καὶ Ἀλεξάν-
 δρου ποινὴ περιήλθεν.

ε'. Ἀξίαν δὲ ἀντιθεῖναι τὸν Κῶον Εὐάρατον τῷ Σπαρ-
 τιάτῃ. καὶ γὰρ ἔτος ὧν ἐν τοῖς μάλιστα Φίλοις Ἀλεξάνδρου.

ac si is solus patrem diligeret, adeoque etiam nunc obstaret, quo minus insidiae fierent. Rex autem cum nondum se ex malis superioribus bene recuperasset, in iram insanabilem efferatur. Atque aliam adhuc opportunitatem nactus Antipater, alios accusatores fratribus subornabat, qui dicerent, eos cum Iucundo et Tyranno clam sermone habere, qui olim quidem regis equitum praefecti erant, tunc vero ob quasdam offensiones ordinibus suis exciderant. Quibus Herodes vehementer iratus, viros statim in quaestionem vocavit. Sed illi quidem nihil eorum confitebantur, quorum insimulati erant. Allata est autem certa epistola ad quendam ab Herode castello praefectum scripta ab Alexandro, obsecrante, ut ipsum cum Aristobulo fratre in castellum reciperet, patre interfecto, eisque tam armis, quam aliis instrumentis, uti permetteret. Has literas Alexander Diophanti commentum esse dicebat. Diophantus autem regis erat notarius, homo audax, et literarum cuiuscunque manus assimulandarum peritus. Itaque cum multas simulasset, tandem, ob hoc facinus, morte plechitur. Cum autem de castelli praefecto quaestionem habuisset Herodes, ne ab illo quidem quicquam eorum rescivit, quae eis obiecta erant.

4. Sed quamvis criminationes infirmas admodum esse deprehenderet, filios custodiri iussit, nondum tamen vinculis constrictos. Domus autem suae perniciem ac totius sceleris machinatorem Euryclem, servatorem et benefactorem appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille vero, priusquam certa nunciaret fama, Cappadociam attigit; aususque dicere, quod Herodem reconciliaisset Alexandro, ab Archelao etiam pecunias capit. atque inde in Graeciam digressus, ad similia facinora male quaesitis abusus est. Apud Caesarem itaque bis accusatus, quod dissensionibus repleuisset Achaïam et ciuitates spoliaret, in exilium mittitur. atque ita quidem poenas sceleris Aristobulo et Alexandro pendebat.

5. Conuenit autem, ut Euaratum Coum huic Spartano conferamus. Namque is cum amicissimus esset Alexandro,

καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐρυκλεῖ καιρὸν ἐπιδημήσας, πυν-
θανομένῳ τῷ βασιλεῖ, περὶ ὧν ἐκεῖνος διέβαλλεν, ὅρ-
κοις μηδὲν ἀκηκοέναι παρὰ τῶν μερακίων ἐπιστάστο·
ἔ μὴν ὦνυσέ γέ τι τῆς ἀθλίας. μόνον γὰρ ἦν τῶν κακῶν
ἄκροατὴς ἐτοιμότητος Ηρώδης, καὶ κεχαρισμένος αὐτῷ
πᾶς ὁ συμπίστυν καὶ συναγανακτῶν.

ΚΕΦ. κζ'.

Ηρώδης, ἐξῆσιαν ποιῶντος Καίσαρος, υἱὸς αὐτῷ περὶ Βη-
ρυτὸν ἡτιάτο. ἔτοι, μηδὲ παρηγμένοι εἰς συνέδριον,
κατακρίνονται, καὶ μετ' ἔ πολὺ εἰς Σεβαστὴν πεμφθέν-
τες ἀποπνίγονται.

Παρώξυνε δὲ αὐτῷ καὶ Σαλώμη τὴν ἐπὶ τοῖς τέκνοις
ὤμότητα. ταύτην γὰρ συνδήσασθαι τοῖς κινδύνοις ὁ Αρι-
σόβελος θέλων, ἔσαν ἐκυρὰν καὶ τηθίδα, διαπέμπεται,
σώζειν αὐτὴν παραινῶν. παρσκευάσθαι γὰρ βασιλέα
κτείνειν αὐτὴν διαβληθεῖσαν ἐφ' οἷς καὶ πρότερον, Συλ-
λαίῳ τῷ Αραβι γήμασθαι σπευδάζουσαν, λάθρα τὰ τῷ
βασιλέως ἀπόρρητα διαγγέλλειν πρὸς αὐτὸν, ἐχθρὸν ὄν-
τα. τῷθ' ὥσπερ τελευταία θύελλα χερμαζομένους τῆς
νεανίσκους ἐπεβάπτισεν. ἡ γὰρ Σαλώμη, δραμῶσα πρὸς
βασιλέα, τὴν παραινέσιν ἐμήνυσε. κακῆνος, μηκέτι καρ-
τερήσας, δεσμῷ μὲν ἀμφοτέρους τῆς υἱῆς, καὶ διαχωρίζει
ἀπ' ἀλλήλων. πέμπει δὲ πρὸς Καίσαρα διὰ τάχους, Οὐο-
λέμνιον τε τὸν στρατοπεδάρχην, καὶ τὸν Φίλον Ολυμπον,
ἐγγράφως τὰς μηνύσεις φέροντας. οἱ δὲ ὡς εἰς Ρώμην
πλεύσαντες ἀπέδωκαν τὰ ἀπὸ τῷ βασιλέως γράμματα,
σφόδρα μὲν ἠχθέσθη Καῖσαρ ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις. ἔ μὴν
ᾤετο δεῖν ἀφιλέσθαι τὸν πατέρα τὴν κατὰ τῶν υἱῶν ἐξῆ-
σίαν. ἀντιγράφει γὰρ κύριον μὲν αὐτὸν καθιστὰς, ἡσὺ μὲν-
ητοι ποιήσειν, λέγων, εἰ μετὰ καινῷ συνεδρεῖς, τῶν τε
ἰδίων συγγενῶν, καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἡγεμό-
νων, ἐξετάσεις τὴν ἐπιβελήν. καὶ μὲν ἐνέχωνται, κτεί-

eodemque tempore, quo Eurycles, eo migravit, percontanti regi de iis, quorum ille eos insimulabat, iureiurando fidem fecit, nihil se ab adolescentibus auditu accepisse. non tamen id miseris quicquam profuit apud Herodem. nam maledictorum duntaxat Herodes auditor erat attentissimus, et quotus quisque secum iisdem crederet et iisdem moueretur, apud eum maxime gratosus erat.

CAP. XXVII.

Herodes, permittente Caesare, Beryti filios suos accusat. Illi, nec in concilium producti, damnantur, et paulo post Sebasten missi strangulantur.

Porro et Salome crudelitatem eius in filios non parum exasperabat. Nam et hanc volens Aristobulus secum periculis inuoluere, quam et socrum habebat et amitam, ad eam monitum mittit, ut saluti suae consuleret; quippe regem paratum esse ipsam occidere, eorundem, quorum et antea, accusatam; quod scilicet Syllaeo Arabi nubere cupiens, occulte illi, cum quo regi intercesserant inimicitiae, secreta eius nunciarit. Atque hoc tanquam extrema procella iuvenes obruit diu tempestate vexatos. Salome enim protinus contendit ad regem, monitionem, quam acceperat, ei indicans. Atque ille, ut qui non amplius semet cohibere potuerit, filium utrumque constringi, et locis diuersis custodiri iubet. Deinde ad Caesarem e vestigio mittit Volumnium militiae praefectum et amicum suum Olympum, in scriptis ferentes indicia. Isti vero cum Romam appulsi regis literas Caesari tradidissent, vehementer quidem ille iuuenum vicem dolebat: verum ut patri auferretur potestas in filios, haud faciendum censebat. Denique scribit ei, per se licere, ut ipse suorum dominus esset: „bene tamen facturum, dicens, si in communi concilio et cognatorum suorum et provinciae praesidium de insidiis quaereret; et, si convicti fuerint, morte plecti de-

ἵνα, ἂν δὲ μόνον ὥσι δρασμὸν βεβηλευμένοι, κολάσων
ἡμετριώτερον.

β'. Τύτοις Ηρώδης πείθεται, καὶ παραγενόμενος εἰς
Βηρυτόν, ἔνθα προσέταξε Καῖσαρ, συνήγαγε τὸ δικαστή-
ριον. προκαθίσκονται δὲ οἱ ἡγεμόνες, γραφὴν αὐτοῖς ὑπὸ
Καίσαρος, Σατρενῖός τε, καὶ οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις.
σὺν οἷς καὶ Ουολέμνιος ὁ ἐπίτροπος, ἔπειτα οἱ τῷ βασι-
λεῷ συγγενεῖς καὶ φίλοι, Σαλώμη τε καὶ Φερώρας, μεθ'
ἧς οἱ πάσης Συρίας ἄριστοι, πλὴν Λεγελάς τῷ βασιλεῷ.
τύτον γάρ, ὄντα κηδεσὴν Ἀλεξάνδρου, δι' ὑποψίας εἶχεν
Ηρώδης. τὰς γε μὴν υἱεῖς ἔπρηγαγεν εἰς τὴν δίκην μάλα
προμηθῶς. ἦδει γάρ, ὅτι καὶ μόνον ὀφθέντες ἐλεθθήσονται
πάντως. εἰ δὲ δὴ καὶ λόγῳ μεταλλάβοιεν, ῥαδίως Ἀλεξάν-
δρον ἀπολύσεται τὰς αἰτίας. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν Πλατάνῃ,
κώμῃ Σιδωνίων, ἐφραρχῆντο.

γ'. Κατασὰς δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς πρὸς παρόντας δι-
κτείνετο. κατηγορεῖ τε τὴν μὲν ἐπιβελὴν ἀδελφῶς, ὡς ἂν
ἀπορρέμενος εἰς αὐτὴν ἐλέγχων, λοιδωρίας τε, καὶ σκώμ-
ματα, καὶ ὕβρεις, καὶ πλημμελείας μυρίας εἰς αὐτόν, ἃ
καὶ θανάτῳ χαλεπώτερα, τοῖς συνέδροις ἀπέφαινε. ἔπει-
τα μηδενὸς ἀντιλέγοντος, ἐποικτισάμενος, ὡς αὐτὸς ἀλίσκοι-
το, καὶ νικῶν νίκην πικρὰν κατὰ τέκνων, ἐπηρεῶτα τὴν γνώ-
μην ἕκαστον. καὶ πρῶτος Σατρενῖος ἀπεφθίνατο, κατακρί-
νεν μὲν τῶν τερανίσκων, ἀλλ' ἔθνατον. ἔ. γὰρ εἶναι θα-
μιτὸν αὐτῷ, τριῶν παρεσῶτων τέκνων, ἑτέρων τέκνοις ἀπώ-
λειαν ἐκπληθίσασθαι. σύμφηφοι δὲ αὐτῷ καὶ οἱ δύο
πρέσβευται γίνονται, καὶ τύτοις ἑκαστοί τινες ἠκολύθησαν.
Ουολέμνιος δὲ τῆς σκυθρωπῆς ἀποφάσεως ἤρξατο. καὶ
μετ' αὐτόν πάντες θάνατον κατακρίνασι τῶν μεираκίων, οἱ
μὲν κολακεύοντες, οἱ δὲ μισῶντες Ηρώδην, καὶ ἑδείς δι'
ἀγανάκτησιν. ἔνθα δὴ μετέωρος ἦ τε Συρία πᾶσα καὶ
τὸ Ἰουδαϊκὸν ἦν, ἐκδεχομένων τὸ τέλος τῷ δράματος.
ἑδείς μὲντοι ὑπελάμβανεν ἵστασθαι μέχρι τεκνοκτονίας
ὡμὸν Ηρώδην. ὁ δὲ σύρας τὰς υἱεῖς εἰς Τύρον, κατέκειν

bere, sin fugam tantum meditati sint, leuiori poena affici.

2. Istis morem gerit Herodes, cumque Berytum, vbi conuentum haberi iusserat Caesar, peruenisset, cogit iudicium. Primum autem locum tenebant praesides prouinciarum, quibus a Caesare scriptum fuerat, Saturninus, et Pedanius, quique cum eo legati erant, et cum his Voluminus procurator, deinde cognati amique regis, et Salome etiam et Pheroras, et post hos Syriae omnis optimates, praeter Archelaum regem. hunc enim, quod Alexandri socer esset, suspectum habebat Herodes. Caeterum filios, prouido admodum consilio, in iudicium non produxit. probe enim norat, si tantummodo adspicerentur, misericordiam omnino emerituros esse: si vero etiam dicendi copiam nacti essent, facile Alexandrum obiecta dilaturum. At illi quidem in Platane, Sidoniorum vico, custodiebantur.

3. Exorsus autem rex, in eos, tanquam praesentes fuissent, inuehebatur. Et insidias quidem illis languide obiebat, ac si probationibus earumque indiciis egeret, conuicia etiam, et dicteria, et contumelias, et delicta innumera in se admissa, quae et morte grauiora, assessoribus palam faciebat. Deinde cum nemo contradiceret, miserabiliter questus, ac si ipse damnatus esset, qui tam acerbam vinceret contra filios victoriam, rogabat singulos sententiam. Et primus Saturninus suam protulit, se quidem condemnare adolescentulos, sed non capitis. non enim ipsi fas esse, cum tres adstantes habeat filios, exitium alterius filiis decernere. Quin et idem duobus etiam legatis visum est, eosque nonnulli alii sequuti sunt. At tristern sententiam primus Voluminus dixit; cunctique post eum morte damnabant adolescentes, aut Herodis adulatione, aut odio, nemo autem ex indignatione. Tum sane Syria omnis et Iudaea suspensis animis sollicitisque tantae tragoediae exitum expectabat: nullus tamen suspicabatur Herodis crudelitatem ad filiorum caedem processuram. Verum ille filios Tyrum traxit, cumque inde Caesarem

διαπλεύσας εἰς Καισάρειαν, τρόπον ἀναιρέσεως τοῖς μεира-
κίοις ἐσκέπτετο.

δ'. Παλαιὸς δὲ τις τῷ βασιλέως στρατιώτης ὄνομα Τή-
ρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα συνήθη καὶ Φίλον Ἀλεξάνδρῳ,
καὶ αὐτὸς ἠγαπηκῶς ἰδὶα τὰ μεираκία, δι' ὑπερβολὴν
ἀγανακτήσεως ἐκφρων ἐγένετο, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβόα
περιῶν, πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον, ἀπολωλέναι τὴν αἰλή-
θειαν, συγκεχύσθαι τὴν Φύσιν, ἀνομίαις γέμειν τὸν βίον,
καὶ πάνθ' ὅσα μὴ Φειδομένῳ τῷ ζῆν ὑπηγόρευε τὸ πάθος.
τέλος δὲ, καὶ τῷ βασιλεῖ τολμήσας προσελθεῖν, „ἀλλ'
„ἐμοὶ μὲν, ἔφη, κακοδαιμονέστατος εἶναι δοκεῖς, ὅσις κατὰ
„τῶν Φιλτάτων πείθῃ τοῖς πονηροτάτοις. εἴ γε Φερώς καὶ
„Σαλώμης καταγνὺς πολλάκις θάνατον, πιστεύεις τέτοις
„κατὰ τῶν τέκνων, οἷ σε τῶν γησίων περικόπτοντες διαδό-
„χων, ἐπ' Ἀντιπάτρῳ καταλείπῃσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμε-
„ταχείριστον αἰετῶμενοι βασιλέα. σκέψαι μέντοι γε, μὴ πο-
„τε κακείνῳ γένηται μῖσος ἐν τοῖς στρατιώταις ὁ τῶν ἀδελ-
„φῶν θάνατος. ὃ γάρ ἐστιν, ὅσις ἐκ ἐλσεῖ τὰ μεираκία, τῶν
„δὲ ἡγεμόνων καὶ Φανερώς ἀγανακτῆσι πολλοί." ταῦθ'
ἅμα λέγων, ὠνόμαζε τῆς ἀγανακτῆντας. ὁ δὲ βασιλεὺς
εὐθέως ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτῷ συνελάμβανεν.

ε'. ΕΦ' ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τὶς κερῶν, Τρύφων ὄνομα,
προεκπηδήσας ἐκ τινος φρενοβλαβείας, ἑαυτῷ μηνυτὴς γί-
νεται. καμὲ γάρ, ἔφη, Τήρων ἕτος ἀνέπειθεν, ὅταν θερα-
„πεύω τῷ ξυρῷ σε διαχερήσασθαι, μεγάλας τέ μοι παρὰ
„Ἀλεξάνδρῳ δωρεάς ὑπάρχῃτο." ταῦτα ἀκούσας Ηρώδης,
τόν τε Τήρωνα σὺν τῷ παιδί, καὶ τὸν κερᾶ βασιάνοις διή-
λεγχε. καὶ τῶν μὲν ἀρεσμένων, τῷ δὲ μηδὲν πλέον λέγον-
τος, φρεβλῶν ἐκέλευε τὸν Τήρωνα σφοδρότερον. ὁ δὲ υἱὸς
εἰκτίρας, ὑπέχετο τῷ βασιλεῖ πάντα μηνύσειν, εἰ χαρί-
σταιτο τὸν πατέρα αὐτῷ, κακείνῃ δόντος, εἶπεν, ὡς ὁ πα-
τὴρ αὐτῷ, παιδίεις Ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν.
τῷτο οἱ μὲν εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς τῷ πατρὸς αἰτίας πεπλά-
σθαι, τινὲς δὲ ἀληθεῖς ἔλεγον.

navigasset, quo mortis genere periret adolescentes, deliberabat.

4. Interea vetus quidam regis miles, Tero nomine, qui filium habebat Alexandro valde familiarem et amicum, et ipse adolescentes priuatim dilexerat, prae nimia indignatione mente excidit; et primo quidem circumcursans clamitabat, conculcatam esse iustitiam, interiisse veritatem, rerum naturam confusam esse, vitam hominum iniquitatis esse plenam, et alia omnia, quae dolor vitam contemptui habenti suggereret. Tandem vero regem ipsum adire ausus: „At mihi, inquit, miserrimus esse videris, qui adversus carissimos nequissimis credis; si quidem contra „filios tuos Pherorae et Salomae fidem habens, quos saepe „damnandos iudicasti; qui te legitimis successoribus „sperantes Antipatro soli relinquunt, regem sibi maxime obnoxium habere optantes. Atqui certe tua interesse, dispicere, annon forsan ipse militibus inuisus sis ex nece fratrum. nullus enim est, qui non adolescentium misereatur, ducum autem plurimi etiam palam indignantur.” Simul ac ista diceret, nominabat eos, quibus mota erat indignatio. Rex autem statim illos ipsumque cum filio comprehendendi iubet.

5. Quo facto, aulicus quidam e regis tonsoribus, Trypho nomine, nescio qua exagitatus infania, protiliens sui indicium facit; et: mihi, inquit, „Tero iste persuadere „voluit, ut, quando te tondeam, occiderem, et magna „inde Alexandrum daturum munera pollicebatur.” His auditis, Herodes et Teronem eiusque filium et tonsorem quaestioni subdidit. Cumque illi pernegarent, et tonsor nihil amplius diceret, Teronem vehementius torqueri iussit. Filius autem, patris misertus, regi promisit se patefacturum omnia, si patrem sibi condonare vellet. Cumque ille fidem dedisset, ipsius occidendi patrem suum habuisse voluntatem aiebat, ab Alexandro impulsam. Hoc quidem nonnulli, ut patrem tormentis eriperet, fictum, alii autem verum esse affirmabant.

ε'. Ηρώδης γὰρ μὲν ἐπέκλεισε πῶς τὸν ἑαυτοῦ καὶ
 Τήρωνος κατηγορήσας, τὸν Λαοὺς αὐτοῦ ἐξαπαλόντων
 αὐτόθι γὰρ ἀναιρῶντων μὲν τὸν κῆρυκα, ξυλοῖς βαλκυσί-
 νοι καὶ λίθοις. πέμψας δὲ καὶ τὰς υἱὰς εἰς Σιβάρην, ὅσας
 ἔ πόρρω τῆς Καισαρείας, προετίθεν ἀποκτείναι. καὶ τε-
 λεθέντος αὐτῷ ταχὺς τὸ πρόσταγμα, τὰς νεκρὰς εἰς
 Ἀλεξάνδρειαν ἐκίλευσεν ἀνακομίσθαι τὸ Φερίον, συντα-
 φησομένους Ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροτάτῃ, τὸ μὲν ἂν Ἀλέ-
 ξάνδρῳ καὶ Λεϊσοβλάῳ τέλος τοῦτον.

ΚΕΦ. ΛΑ.Ο

Ὅπως Ἀντίπατρος ἐπιστηθὴ παρὰ Παύλῳ καὶ ὡς ἔπειτα
 τῶν ἀνηρημένων κατηγούσας τοὺς ταῦτα συγγενῶν ὁ
 βασιλεὺς, ἄλλας δὲ γὰρ ἐπ' ἐραγματοῦσ' αὐτῷ Ἀντί-
 πατρος. περὶ Ηρώδης γάμων καὶ παίδων.

Ἀντίπατρος δὲ, καθήκοντι ἔχοντι τὴν δαυδαρχίαν, ἡμῶς
 ἀφόρητον ἐκ τῶ ἴθους ἐπ' ἐγείρεται, πάντων ἐπεμαρτυρῶν,
 ὅτι τὰς διαβολὰς τοῖς ἀδελφοῖς πάντα ἐπισυντάξαι
 ἔτος. ὑποκίρει δὲ καὶ δὸς ἂ μέρειν, αὐξάνει τὴν δαυδαρχίαν
 τὴν τῶν ἀνηρημένων γενεάν. ἦσαν γὰρ Ἀλεξάνδρου μὲν ἐκ
 Γλαφύρας υἱῶν δύο, Τιγεάνης καὶ Ἀλεξάνδρος. Λεϊσο-
 βλάῳ δὲ ἐκ Βερνίκης τῆς Σαλώμης θυγατρὸς. Ηρώδης μὲν
 καὶ Ἀγρίππας καὶ Λεϊσοβλῶς υἱοί, θυγατέρις δὲ Ηρώ-
 δίας καὶ Μαριάμμη. τὴν μὲν ἂν Γλαφύραν Ηρώδης μετὰ
 τῆς προκὸς ἀπέπεμψε εἰς Καππαδοκίαν, ὡς αἰτεῖται
 Ἀλέξανδρος. τὴν Λεϊσοβλάῳ δὲ Βερνίκην σιμώεσσι. οὗτος
 πρὸς μητρός Ἀντίπατρος. τὴν γὰρ Σαλώμην ἔσαν διαφθορῶν
 ἐξοικεῖμένος ὁ Ἀντίπατρος, τῶν ἐπ' ἐραγματοῦσ' αὐτῷ τῶν
 γάμων. περιέθει δὲ καὶ Φερώαν δώρον τε καὶ ταῖς ἄλ-
 λαις θεραπέαις, καὶ τὰς Καίσαρος Φίλως, ἐκ ὀλίγα πέμ-
 πων εἰς τὴν Ρώμην χρήματα. οἱ γὰρ μὲν περὶ Σατταρείον ἐν
 Συρία πάντες ἐπληθύνον τῶν ἀπ' αὐτῶν δωριῶν. ἐμίσθητο
 δὲ διδῶς πλεῖον, ὡς ἂν ἔκ ἐκ τῶ μεγαλοψύχῳ χαρίζομε-

Cæterum Herodes, et ducibus et Terone pro concione accusatis, populum congregatum in eos incitavit. adeoque ibidem una cum tonsore lignorum et lapidum ictibus interficiuntur. Cum autem filios misisset Sebasten, quæ non longe aberat a Cæsarea, eos strangulari præcepit: factoque sine mora quod imperauerat, mortuos in Alexandrium castellum asportari iussit, cum Alexandro materno avo sepeliendos. Et vitæ quidem finem eiusmodi habuere Alexander et Aristobulus.

CAP. XXVIII.

Qualiter omnibus iniustus erat Antipater: et quomodo rex occisorum liberos consanguineis suis despondit: alias autem nuptias eis excogitavit Antipater. De Herodis coniugis et liberis.

IN Antipatrem vero, cum iam successionis ius non controuersum haberet, exortum est gentis odium intolerabile; utpote quod norint omnes istum omnium in fratres suos calumniarum auctorem exstitisse. Quin et timor eum subibat non mediocris, cum videret interfectorum lobolein indies adolescere. Erant enim Alexandro quidem ex Glaphyra filii duo, Tigranes et Alexander: Aristobulo vero ex Bernice Salomes filia, Herodes et Agrippa et Aristobulus filii, filiaque Herodias et Mariamne. Et Glaphyram quidem cum dote sua in Cappadociam diuulsit Herodes, postquam Alexandrum interfecerat. Bernicen autem Aristobuli coniugem avo materum Antipatri in matrimonio iunxit; ut enim Salomen, quam infensam habebat, sibi reconciliaret Antipater, nuptias istas excogitavit. Insuper ille Pheroram muneribus aliisque obsequiis atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnam pecuniæ vim Romam mittendo. Porro Saturninum, et qui cum eo erant in Syria omnes, donis explevit et satiat. Eo autem magis iniustus erat, quo plura donabat; ut qui opes tantas non ex munificen-

τος, ἀλλὰ ἀναλίσκων κατὰ δέος. συνέβαινε δὲ τὰς μὲν λαμβάνοντας ἔδεν μᾶλλον εὖνεκε γίνεσθαι, χαλεπωτέρας δὲ ἐχθρὰς εἰς μὴ διδῶν· λαμπροτέρας δὲ καθ' ἡμέραν ἐποιεῖτο τὰς διαδόσεις, ὁρῶν τὸν βασιλεῖα, παρ' ᾧ αὐτὸς ἐλπίδας εἶχεν, ἐπιμελόμενον τῶν ὀφθανῶν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνηχημένοις μετάνειαν συνεμφαίνοντα, δι' ὧν ἤλειπε τὰς ἐξ ἐκείνων.

β'. Συναγαγὼν γάρ ποτε Ηρώδης συγγενεῖς τε καὶ τὰς Φίλους, παρασησάμενός τε τὰ παῖδιά, καὶ θαυράων ἐμπλήσας τὰς ὀφθαλμοὺς, εἶπεν· ἡμεῖς τὰς πατέρας τῶν σκυθρωπὸς ἀφείλετο δαίμων, ταῦτα δὲ μοι μετὰ τῆς φύσεως συνίστησιν ἔλεος ὀφθανίας· περὶ ὧμαι δὲ, ἐν καὶ πατὴρ ἐγενόμην ἀτυχέστατος, πάππος γὰρ Φανῆνα μετρίωτέρος, καὶ μετ' ἐμὲ κηδεμόνας αὐτοῖς καταλιπεῖν τὰς ἐμοὶ Φιλτάτης. ἐγγυῶ δὲ τὴν μὲν σὴν, Φερῶρα, θυγατέρα τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρῳ παίδων, ἵνα ᾗς αὐτῷ κηδεμὼν ἀναγκαῖος, τῷ σῶ δὲ παίδι, Ἀντίπατρε, τὴν Ἀριστοβύλῃ θυγατέρα. γένειο γὰρ ἂν ᾗτω πατὴρ τῆς ὀφθανῆς, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ὁ ἐμὸς Ηρώδης λήψεται, πρὸς μητρός ὧν ἀρχιερέως πάππῃς. ὁ ἀγαπῶν μὲν ἂν ἐμὲ, ταύτην ἐχέτω τὴν γνώμην, ἣν διακόψει μηδεὶς ἐμὲ Φιλῶν. ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ Θεῷ συναρμόσασθαι τὰς γάμους ἐπὶ συμφέροντι τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ τῶν ἐμῶν ἐγγόνων. τὰ τε παῖδιά ταυτὶ γαληνοτέροις ἐπιδεῖν ὁμμασιν, ἢ τὰς πατέρας αὐτῶν.

γ'. Ἐτι ταῦτα εἰπὼν, ἐδάκρυσέ τε, καὶ τῶν παίδων συνήρμοσε τὰς δεξιάς. ἔπειτα, κατασπασάμενος ἑκάστου Φιλοφρόνως, διέλυσε τὸν σύλλογον. ἐπαχυνώθη δ' εὐθύς Ἀντίπατρος, καὶ δῆλος ἦν ἄπασιν ὀδυνώμενος. ὑπελάμβανε γὰρ εἶναι, καὶ παρὰ τῷ πατρὶ, τὴν τῶν ὀφθανῶν τιμὴν ἑαυτῷ καταλύσιν. αὐθὺς τε κινδυνεύσας περὶ τῶν ὅλων, εἰ πρὸς Ἀρχελαῶ καὶ Φερῶραν ὄντα τετραέχην βοηθὸν ἔχοιεν οἱ Ἀλεξάνδρου παῖδες. συνειλογίζετο δὲ τὸ καθ'

cia largiretur, sed ex metu prodigeret. ad quoque eueniebat, ut accipientes quidem nihilo magis beneuoli fierent, acerbiores vero inimici, quibus nihil dederat. In munere autem distributione quotidie largior erat et profusior, cum, praeter spem, quam ipse conceperat, videret regem pueros curare parentibus orbatos, et ex prolis eorum miseratione palam prae se ferre, quod caedis peremptorum cum poenituerit.

2. Cum enim Herodes, cognatis aliquando et amicis congregatis, et pueros in conspectum dedisset et lacrymis oppleret oculos, dicebat: „Horum quidem patres mihi tristis fortuna eripuit, at istos orbitatis misratio simul, que natura ipsa mihi commendat. Iam vero operam do, ut, si quidem pater fuerim infelicissimus, auum tamen memet ostendam commodiorem, illisque post me relinquam curatores mihi amicissimos. Despondeo igitur tuam quidem filiam, Pherora, natu maximo fratrum Alexandri puerorum, ut ei curator sis necessitudine coniunctus, tuo vero, Antipater, filio Aristobuli filiam, ut qui hoc modo fias pupillae pater; eiusque sororem meus Herodes accipiet, ex matre pontificem pro auo habens. Et me quidem quotusquisque amat, meam eat in sententiam, quam nemo me diligens irritam reddet. Insuper et Deum precor, ut una mecum has faciat prosperetque nuptias, in regni mei meorumque nepotum emolumentum; atque hos pueros vultu seniori, quam patres ipsorum, adspiciat.

3. Dum ista diceret, lacrymauit, et puerorum dexteras coniunxit: deinde, singulos benigne admodum complexus, concilium dimisit. Statim autem dirigit Antipater, omnibusque manifestum erat, quod ei valde dolebat; pupillorum namque honore sibi aliquid etiam apud patrem derogatum esse existimabat: iterumque de summa rerum in periculo fore, si Alexandri filii praeter Archelaum etiam Pheroram tetrarcham sibi adiutorem haberent. Ad haec secum reputabat, ut gens vniuersa

ἑαυτῷ μῖστος· καὶ τὸν τῶν ὀρφανῶν ἔλκον ὡς τὰ ἴδια, δοῦν
τε σπουδὴ ζῶντων, καὶ ὅση μὲν παρὰ Ἰουδαίους τῶν δὲ
αὐτὸν ἀπολωλότων ἦν ἀδελφῶν. ἔγνω δὲ πάντα τρέφων
διακόπτειν τὰς ἐγγύας.

δ'. Καὶ τὸ μὲν ὑπὲρ πάνδε γὰρ, ἔδεικε τὸν πατέρα
χαλεπὸν ὄντα, καὶ πρὸς τὰς ὑποψίας κινούμενον εὐθέως.
ἐτόλμησε δὲ προσελθὼν ἐκτενεῖν ἄντικρυς μὴ ἐρείσκειν
αὐτὸν ἢ ἡξίωσε τιμῆς, μηδὲ αὐτῷ μὲν ὄνομα βασιλείας,
δύναμιν δὲ ὑπάρχουσαν ἄλλοις. ἡ γὰρ κρατήσας τῶν πρα-
γμάτων, εἰ πρὸς Λεγεαίῳ πάπῳ καὶ Φερσέῳ κηδεστὴν
ὁ Αλεξάνδρου παῖς προσλάβοι. κατηγεβόλει δὲ πολλὰς
ἕως γενεὰς κατὰ τὸ βασιλεῖον, μετασθῆναι τὴς γάμης.
ἦσαν γὰρ δὴ τῷ βασιλεῖ γυναικες μὲν ὀνεία, τέκνα δὲ ἐκ
τῶν ἑπτὰ. αὐτὸς μὲν Ἀντίπατρος ἐκ Δωρίδος, Ἡρώδης
δὲ ἐκ Μαριάμμης τῆς τῷ ἀρχιερέως θυγατρὸς, Ἀτίπας
δὲ καὶ Λεγεαὸς ἐκ Μαλθακῆς τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ
Θυγάτηρ Ολυμπίας, ἣν ὁ ἀδελφιδὲς αὐτῷ Ἰώσηπος εἶχεν,
ἐκ δὲ τῆς Ἱερουσαλιμίτιδος Κλεοπάτρας Ἡρώδης καὶ Φί-
λιππος, ἐκ δὲ Παλλάδος Φασσηλας. ἐγένοντο δὲ αὐτῷ
καὶ ἄλλαι θυγατέρες, Ρωξάνη τε καὶ Σαλώμη, ἡ μὲν ἐκ
Φαίδρας, ἡ δὲ ἐκ Ελπίδος. δύο δὲ εἶχεν ἀνέμνης, ἀνε-
ψιάν τε καὶ ἀδελφιδὴν. χωρὶς δὲ τούτων δύο ἀδελφάς Αλε-
ξάνδρου καὶ Λεγεοβάλου τὰς ἐκ Μαριάμμης. ἕως δὲ πολὺ
προσώπων τῆς γενεᾶς, ὁ Ἀντίπατρος εἶδετο μετασθῆναι
τὴς γάμης.

ε'. Χαλεπῶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἠγανάκτησε, καταμα-
θὼν αὐτῷ τὸ πρὸς τῆς ὀρφανῆς ἡθός, ὀνεία τε αὐτῷ
παρέστη περὶ τῶν ἀνηρημένων, μὴ ποτε κακίνοι γένοιτο
τῶν Ἀντιπάτρων διαβολῶν ἀγώνισμα. τότε μὲν ἐν πολλὰ
πρὸς ὀργὴν ἀποκρινάμενος, ἀπελαύνει τὸν Ἀντίπατρον. αὐ-
θις δ' ὑπαχθεὶς αὐτῷ ταῖς κολακίαις, μεθρημόσατο· καὶ
αὐτῷ μὲν τὴν Λεγεοβάλου συνέκτισε θυγατέρα, τὸν δὲ υἱὸν
αὐτῷ τῇ Φερσέᾳ θυγατρὶ.

ς'. Καταμάθοι δ' ἂν τις, ὅσον ἴσον ἔχουσιν ἐν τούτῳ

illius odia et pupillorum misericordia erat commota, quantaque studio in eos ferebantur omnes, quamque penitus Iudaeorum memoriae infederunt fratres propter ipsum exitio dati. Itaque modis omnibus statuebat sponsalia dirimere.

4. Et quidem, ut calide in patris gratiam se infinuaret, verius est, ut qui difficilis esset, et statim leuissima suspitione inoperetur. Illum vero adire ausus coram ei supplicauit, ne se honore priuaret, quo ipsum dignatus est; neque se quidem nudum regni nomen habere, penes alios vero potestatem esse sineret. Haud enim posse rerum potiri, si Alexandri filius praeter avum Archelaeum etiam Pheroram sacerum accipiat. Enixè itaque orabat, ut nuptias maritum irret, praesertim cum tam numerosa esset in regia progenies. nam et regi uxores quidem nouem erant, liberos vero ex septem illarum suscepti; Antipater quidem ipse ex Doride, Herodes vero ex Mariamne pontificis filia, itemque Antipas et Archelaus ex Malthace Samaritide, filiaeque Olympia, quam fratris eius filius Iosephus in matrimonio habebat, Herodes vero et Philippus ex Cleopatra Hierosolymitide, necnon Phasaëlus ex Pallade. Ei etiam nati erant et alii sequoris sexus liberi, Roxane et Salomé, vna quidem ex Phaedra, altera vero ex Elpide. Duas autem uxores habebat, quae steriles erant, consobrinam et fratris filiam, et praeterea filias duas Alexandri et Aristobuli sorores ex Mariamne. Cum igitur multiplex adeo soboles superosset, obsecrabat Antipater, ut alio modo fierent nuptiae.

5. Rex autem, ubi perspexit eius erga pupillos ingenui indolem, vehementer indignatus est; ipsumque subiit cogitatio de filiis occisis, ne forte id etiam omni studio contenderit Antipater, ut illi calumniis obruerentur. Et tunc quidem, cum multa de istis iracunde respondisset, Antipatro repulsam dedit. Postea vero, blanditiis illius mollitus victusque, nuptiarum pactionem mutauit: ac ipsi quidem Antipatro Aristobuli filiam collocauit, eius vero filium Pherorae filiae.

6. Alicui autem hinc licet animaduvertere, quantum

κολασιεύων. Αντίπατρος, ἐν τῇ Σαλώμῃ ἐν ὁμοίαις ἔσαν ἀποτυχῆν. ταύτην γὰρ δὴ, καίπερ ἔσαν ἀδελφὴν, καὶ πολλὰ διὰ Ἑλίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ἰκετεύσαν γαμηθῆναι τῷ Ἀραβι Σულλαίῳ, διωμόσατο μὲν ἐχθροτάτῃ ἔχειν, εἰ μὴ παύσαιτο τῆς σπεδῆς. τὸ δὲ τελευταῖον ἄνυσαν Ἀλεξᾷ τινὶ τῶν Φίλων συνώκισεν, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, τὴν μὲν τῷ Ἀλεξᾷ παιδί, τὴν δὲ ἔτεραν τῷ πρὸς μητρὸς Ἀντίπατρον θείῳ. τῶν δὲ ἐκ Μαρίας μιν θυγατέρων ἡ μὲν ἀδελφῆς υἱὸν Ἀντίπατρον εἶχεν, ἡ δὲ ἀδελφῇ Φασάηλον.

ΚΕΦ. κθ'.

Ἀντίπατρος ἀφόρητος. εἰς Ρώμην πέμπεται, τὴν Ηρώδην διαθήκην κομίζων. Φερώρας, ὅπως μὴ ἀπαλλασσοὶ τὴν γυναῖκα, ἀδελφὸν ἀπολείπει. οἱκοι τελευτᾷ.

Διακόφας δὲ τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐλπίδας ὁ Ἀντίπατρος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ τὰς ἐπιγαμίας ποιησάμενος, ὡς ἐπὶ Βεβαίοις μὲν ὥρμει ταῖς ἐλπίσι. προσλαβὼν δὲ τῇ κακίᾳ τὸ πεποιθὸς, ἀφόρητος ἦν. τὸ γὰρ ἐκάστῃ μῖσος ἀποσκευάσασθαι μὴ θυνάμενος, ἐκ τῆς φοβερὸς εἶναι τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζετο. συνήγει δὲ καὶ Φερώρας ὡς αὖ ἤδη βασιλεῖ Βεβαίῳ. γίνεται δὲ καὶ γυναικῶν σύνταγμα κατὰ τὴν αὐλὴν, ὃ νεωτέρως ἐκίνησε θαρύβης. ἡ γὰρ Φερώρα γυνὴ, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς προσλαβύσα τὴν Ἀντιπάτρον μητέρα, πολλὰ μὲν ἠσέλγαντι κατὰ τὸ βασιλεῖον, ἐτόλμησε δὲ καὶ τῇ βασιλεῖας ὑβρίσαι δύο θυγατέρας. διὸ μάλιστα αὐτὴν ἐκεῖνος προβέβλητο. μισούμενά γε μὴν ὑπ' αὐτῇ, τῶν ἄλλων ἱπεκράτην. μόνῃ δὲ τῆς ὁμοιοῦς αὐτῶν ἀντίπαλος ἦν Σαλώμη, καὶ βασιλεῖ διέβαλλε τὴν σύνοδον, ὡς ἐκ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν αὐτῇ πραγμάτων εἴη. γυνᾶσαι δὲ ἐκεῖναι τὴν διαβολὴν, καὶ ὡς ἀγανακτήσειεν Ηρώδης, τῆς μὲν Φανεράς συνόδου καὶ τῶν Φιλοφρονέων ἐπαύσαντο, τὴν αὐτὴν δὲ ὑπεκρίνοντο καὶ διαφύρε-

in hoc Antipater valuit adulando, quod idem in simili causa impetrare non potuit Salome. Hanc enim, quamvis soror esset, et multis precibus, intercedente Iulia uxore Caesaris, contenderet, ut Syllaes Arabi nupta daretur, pro inimicissima habiturum esse iuravit, nisi ab hoc studio desisteret: tandemque inuitam Alexae cuidam ex amicis suis matrimonio iunxit, eiusque filiarum unam Alexae filio, alteram materno Antipatri auunculo tradidit. Filiarum autem ex Mariamne una quidem nupta erat Antipatro sororis filio, altera vero fratris filio Phasaelo.

CAP. XXIX.

Antipater intolerabilis. Cum Herodis testamento Romam mittitur. Pheroras ne uxorem deserat, fratrem relinquit. Domi moritur.

CUM autem pupillis spem omnem praecidisset Antipater, et affinitates, prout maxime in rem facerent suam, iunxisset, quasi firma stabilique spe nitebatur; adiectaque malitiae fiducia intolerabilis euadebat. Nam cum singulorum odium excutere non potuisset, securitatem sibi ex terrore quaerebat. Quin et Pheroras ipsi, tanquam regi certo futuro, operam suam commodat. Porroque conflatum est in aula mulierum sodalitium, quod novas excitauit turbas. Etenim Pherorae uxor, cum matre ac sorore sua, necnon et matre Antipatri, multa quidem in regia insolenter agebat: duas vero regis filias contumeliose tractare ausa est; quare illam Herodes praecipue auersatus est. caeterum odio habitae ab illo, aliis dominabantur. Sola vero Salome earum concordiae aduersabatur, congressusque illarum frequentes apud regem accusabat, ut qui rebus illius in damnum cederent. Illae autem, ubi intellexerant eius delationem, quamque aegre rem tulisset Herodes, cessarunt quidem palam conuenire, et in familiaritate versari; contrarium vero

ὅσα πρὸς ἀλλήλους ἀκρόντος βασιλέως, καὶ συντοκίας
το καὶ Ἀντίπατρος, ἐν τῷ Φαίρῳ προσέειπεν Φερύας,
συνεστὰς δὲ ἦσαν αὐτῶν λαοὶ, καὶ κῆδοι νοκτεῖνοι, τῇ
τε ὁμοιοιαν ἡ παρατηρησις ἐπέταυεν, ἤγνοι δὲ ἔδει Σαλα-
μη τῶν τρατομένων, καὶ πανθ' Ἡρώδης διηγέλλεν.

β. Ἐξικαίετο δ' ἐκεῖνος εἰς οὐραν, καὶ μαλ' αὖθις
ἐφ' ἣν Φερύας γυναῖκα ταύτην γὰρ πλέον ἢ Σαλωμή
ἀβελόθεν ἀφ' ἧς αἰσας γαυνὴ συνέδριον τῶν τε Φίλων καὶ
συγαμῶν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῆς αὐτῆς πατρὸς καὶ
τῆς εἰς ταύτην θυγατρὸς ὄφειν, ἔνε τε Φαρισαῖοι μὲν
χρηστὴν εἶναι καὶ αὐτῇ, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς
κατασκευάσει πόλεμον, ἐνδοσαμένη Φαρισαῖοι, τὸ ἐπὶ
ταῖον δὲ εἰς Φερύαν ἀπέστειλε τὸν λόχον, δοῦν ὅτι
ἐλθεῖν αὐτὴν λέγων, ἡ αὐτὴν ἀδελφὸν, ἡ τὴν γυναῖκα, τῇ
δὲ Φαίρῳ ἀπαλειψεν τὰς χεῖρας τῆς γυναῖκα, Φοσάντος
δὲ ἐκείνῃ, τὴν χεῖρα δὲ αὐτῆς βαλὼν ἐπ' Ἀντίπατρον, ὃς
παρ' ἡγέτης, μὴτε τῇ Φερύᾳ γυναῖκα, μὴτε αὐτῇ ἑαυτῇ
ἄλλῳ πρὸς τὴν ἐκείνης διαλέγεσθαι, ὃ δὲ Φαίρῳ μὴδὲ
μετ' αὐτὴν τὸ πρὸς αὐτὴν, λαθρὸν δὲ δακρυόεντος φησὶ καὶ
νοῖς, καὶ ὁδοικῶς ἐπ' ἐκείνῃ τὴν Σαλωμήν, ἐκτραγμῶν
ταύτην, διὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας Φίλων, ἐπ' ἣν ἐπ' αὐτῇ
ἐπὶ ὁδοίαν αὐτῇ, γράσαντων γὰρ ἐκείνῃ, ἐπ' ἣν Ἀντίπα-
τρον πομπὴν διὰ χροῦς πρὸς Καίσαρα, ὃ δὲ ἔτι μελ-
λουσας ἐξεπέμψεν, θύρασμα καὶ λαμπρὰ καὶ πλεῖστα
δὲ χρῆματα, τὴν τε διαθήκην κομίζεν, ἐν ᾧ βασιλεὺς
μὲν Ἀντίπατρος ἀνέχεσθαι, Ἀντίπατρον δὲ Ἡρώδης δια-
δοχῆς, ἐν Μαργαρίτῃ τῆς τῷ ἀρχιερέως θυγατρὸς γέ-
γονος, αὐτῶν δὲ καὶ Ἑλλησπὶς καὶ Ἑλλάς, ὃ δὲ Ἀντίπατρον
ἡμετέρως μὲν τῶν Καίσαρος προαγμάτων, ἀγωνισμένους
δὲ πρὸς Ἀντίπατρον, περὶ τῶν ἐδεσμάτων Νικολάου τάχιον.
ἡ μὲν δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς Λέβαν ἦν ἀγὼν τὸν αὐτὸν βα-
σιλεα, τὰτα γὰρ ἄλλος τε Φίλος ἀνιέρκει, καὶ Σόμοι,
τῶν ἐν Πέτρα τὸν δυνατώτατον, πῆσας δὲ πολλοῖς χρε-

faciebant, atque discordare ab inuicem audiente regi, cum quibus eadem etiam prae se ferebat Antipater, in conspectu omnium Pheroram lacescens. Congressus vero occultos habebant, et nocturnas comestationes agebant, et ad earum concordiam firmandam conferebat aliorum obseruatio. Nihil autem eorum, quae agerent molirentur, et ignorabat Salome, et Herodi cuncta nuntiabat.

2. Ille vero iracundia exardebat, maximeque aduersus Pherorae coniugem, nam hanc magis, quam ceteras, accusabat Salome. Aduocatis igitur amicis cognatisque in conciliium, et plia multa mulieri obiecit, et iniurias filiabus suis, illas; quodque Pharisaeis praemia, ut ipsi aduerserentur, dedisset; fratremque ipsi hostem fecisset, veneficis suis irretitum. Tandem vero se ad Pheroram conuertit, dicens, se ei alterum e duobus eligendi optionem dare, aut ut fratrem sibi haberet, aut vxorem dimitteret. Cumque ille, se vitam citius amissurum esse, quam vxorem, dixisset, Herodes, incertus quid ageret, sermonem ad Antipatrum transfert, etque denunciavit, venaeque cum Pherorae vxore, neque ipso Pherora, neque alio quopiam ad eam pertinente colloqueretur. Ille palam quidem nihil faciebat contra, quam praecipitum erat, clam vero cum illis pernoctabat: atque veritus, ne ipsum obseruaret Salome, enititur efficitque, per amicos in Italia degentes, ut Romam profisceretur. Etenim, cum illi scripsissent, mitti oportere Antipatrum aliquanto post tempore ad Caesarem, ille nihil moratus eum misit, dato ipsi et splendido stipendio et plurima pecunia, et testamento ad Caesarem portando; in quo scriptum erat, ut Antipater quidem post ipsum regneret, Antipatro vero in regnum succederet Herodes, ex Mariamne pontificis filia procreatus.

3. Quin et Syllaes Arabs isidem Romam natigauit, eum quidem nihil eorum curasset, quae Caesar imperauerat; de iis vero aduersus Antipatrum disceptaturus, ob quae antea a Nicolao in iudicium vocatus fuerat. Porroque causam non leuem dicturus erat contra Aretam regem suum. Huius enim et amicos alios interfecerat, et Soëmum, omnium apud Petram potentissimum. Cumque grati

μασι Φαβάτου τὸν Καίσαρος διοικητὴν, ἔχοντο βοηθῶν καὶ καθ' Ἡρώδην. πλείονα δὲ δὲς Ἡρώδης, ἀφίστησί τε ἀπὸ Συλλαίᾳ Φαβάτου, καὶ δι' αὐτῆς τῆς κλιευδέντα ὑπὸ Καίσαρος εἰσέπραττεν. ὁ δὲ μηδὲν ἀποδῶς, ἔτι καὶ κατηγορεῖ Φαβάτη πρὸς Καίσαρα, διοικητὴν εἶναι λέγων, ὃ τῶν ἐκείῃ, τῶν δὲ Ἡρώδου συμφερόντων. ἐφ' οἷς ὀργισθεὶς Φαβάτος, ἦν δὲ ἔτι παρ' Ἡρώδην μάλιστα τιμώμενος, γίνεται προδότης Συλλαίᾳ τῶν ἀπορόντων, τῷ τε βασιλεῖ Φησί, ὅτι Συλλαίᾳ διαφθείρειν αὐτὴν τὸν σωματοφύλακα Κόρινθον χρήμασιν. ὃν δὲ φυλάττεσθαι, πείθεται δ' ὁ βασιλεὺς. καὶ γὰρ ἐτέδραπτο μὲν ὁ Κόρινθος ἐν τῇ βασιλείᾳ, γένος δ' ἦν Ἀραβ. συλλαμβάνει δ' αὐθιγὰς, ἐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο ἑτέρους Ἀραβας, εὐρὼν παρ' αὐτῷ, τὸν μὲν Φίλον Συλλαίᾳ, τὸν δὲ Φύλαρχον. οἱ δὲ βασανιζόμενοι, πείσται Κόρινθον ὡμολογήσαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν, Ἡρώδην ἀνελεῖν. ἔτσι μὲν ἂν ἀνακρινθέντες καὶ παρὰ Σατταρινῷ τῷ δίδοντι τὴν Συρίαν, ἀντιπέμφθησαν εἰς Ρώμην.

δ'. Ἡρώδης δ' ἔκ' ἀνίει Φερῶραν, βιαζόμενος ἀπαλλαγήναι τῆς γυναικός. ὃδ' ἐπενόει μηχανὴν, δι' ἧς ἂν τιμωρήσαντο τὴν ἀνδρωπον, πολλὰς τῆς μίσους ἔχων αἰτίας, ὥς ὑπεραλγῆσας σὺν αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐμβαλλει. Φερῶρας δὲ, ἀγαπήσας τὴν ὕβριν, ἀπαλλάσσεται μὲν εἰς τὴν ἑαυτῆς τετραρχίαν, ὁμοῦσας ἔξεν ἓνα τῆς Φυγῆς ὄρον, τὸν Ἡρώδου θάνατον, καὶ μηδέποτε πρὸς ζῶντα ὑποσχεῖται. ἐπανήλθε δὲ ὃδὲ πρὸς νοσῶντα τὸν ἀδελφόν, καίτοι λιπαρῶς μετασιμπόμενον. ἐβόλετο γὰρ αὐτῷ τινὰς ἐντολάς καταλείπειν, ὡς τεινιχόμενος. ἀλλ' ὁ μὲν παρ' ἐλπίδα σώζεται. μετ' ὃ πολὺ δὲ νοσῶν Φερῶρας, κυρίσκειτο δὲ Ἡρώδης μετριώτερος. καὶ γὰρ ἦκα πρὸς αὐτὸν, καὶ συμπαθῶς ἰθεράπειεν· ὃ μὲν ὑπερίχυσεν τὸ πάθος· μετὰ γὰρ ἡμέρας ὀλίγας ἀποθνήσκει Φερῶρας. ὃν καίπερ ἀγαπήσας Ἡρώδης μέχρι τελευταίας ἡμέρας· ὅμως καὶ αὐτὸν ἀνελεῖν ἐφημίδη Φαρμάκῳ. τὸν

pecunia quod voluit Fabato persuasisset Caesaris procuratori, operam illius adhibuit contra Herodem: plus autem largitus Herodes et Fabatum a Syllaeo alienat, ac per eum exigebat quicquid Caesar impetauerat. At cum ille nihil Syllaeo reddidisset, Fabatum apud Caesarem accusabat, procuratorem esse dicens, qui maiorem Herodis, quam ipsius, rationem habebat. Quibus commotus ad iracundiam, adhuc enim maximo in honore erat apud Herodem, Syllaei secreta enunciat, regique indicat, quod Syllaes Corinthum eius satellitem pecunia corrupisset, quem in custodiam dari oportet: neque rex id facere dubitavit: nam Corinthus quidem in regia educatus fuerat, genere autem Arabs erat. Mox igitur illum comprehendit, ac praeterea duos alios Arabas apud ipsum deprehensos, unum quidem Syllaei amicum, alterum vero tribus praefectum. Qui quaestioni subditi, confessi sunt, se magna pecunia Corintho persuasisse, ut Herodem occideret. Et isti quidem, iterum de illis a Saturnino interrogati, Romam missi sunt.

4. At Herodes non bona cum gratia dimittit Pheroram, volens eum compellere ad uxorem repudiandam; neque quo modo mulierem plecteret inueniebat, licet in eam odii causas haberet, donec gravi dolore percussus fratrem etiam ipsum cum ea e regia eiecit. Pheroras autem, iniuria aequo animo accepta, in suam quidem tetrafchiam discedit, iuravitque unum sibi exilii finem fore mortem Herodis, et nequaquam ad eum, dum viveret, reuersurum esse; atque ad fratrem aegrotantem noluit se recipere, multis licet precibus accersitus. illi quippe in animo erat nonnulla ei in mandatis relinquere. Sed ille quidem praeter spem reualefcit. Non multo autem post in morbum incidit Pheroras, animoque mitiori esse Herodem comperit. Etenim ad eum venit, vicinque eius dolens operam dabat, ut curaretur: non tamen praevaluit affectus. nam paucos post dies moritur Pheroras. Quem licet ad extremum usque vitae diem dilexisset Herodes, tamen, quod illum veneno peremisset, fama vulgatum est. Caeterum cum mor-

γε μὴν νικῶν εἰς Τερσόλυμα κομίσας, κείθευ τε μέγιστον ὅλῳ τῷ ὄρει κατήγγειλε, καὶ κηδεῖας ἡξίωσε λαμπροτάτης. ἅπα μὲν δὲ τῶν Ἀλεξανδρῶν καὶ Δειστροβύλων Φονέων τούτων περιέχεται τέλος.

ΚΕΦ. Λ.

Ἡρώδης ζήτησιν ποιῶντας περὶ Φερώρα θανάτη, εὐρίσκειται Ἀντίπατρος αὐτῷ Φαρμακὸν σκευάσας, μετὰ τῶν συντόρων Δωρίδα ἐμβαλλει Ἡρώδης καὶ Μαριάμμην, αὐτῆς τε υἱὸν Ἡρώδην κῆς διαθήκης ἐξαλείφει.

Μετέβαινε δ' ἐπὶ τὸν αὐθέντην Ἀντίπατρον ἡ ποιηὴ, τῷ Φερώρᾳ ἰδιόματον ἀρχὴν λαθῶσα· τῶν γὰρ τινὲς ἐπελευθέρων, κατήφεις τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διαφθάρα Φαρμάκοις ἐλογον· πρόσθεν γὰρ αὐτῷ τι τὴν γυναῖκα τῶν ὁ συνήθως ἐσκευαζομένων, φαγοντα δὲ αὐτὸν εὐθέως εἰς τὴν νόστον καταπέσει· ἀγνοοῦναι τε πρὸ δυοῖν ἡμερῶν, τὴν μητέρα ταύτης, καὶ τὴν ἀδελφὴν, γυναῖκα ἐκ τῆς Λαβρίας, Φαρμάκον ἐμπόρουν, ὅπως φίλτρον σκευασῇ τῷ Φερώρᾳ, δεδοσμένη δὲ αὐτῇ τὰτα θανάσιμον, Σωλαίμν πρᾶγματευσάμενη· τὰτα γὰρ ἦν γνώριμον.

β'. Πληγεῖς ἔν ὁ βασιλεὺς ὑποψίας πλείους, θεραπεύοντας τε καὶ τινὰς τῶν ἐλευθέρων ἐβασάνισεν· ἔβρα δὲ τις ἐν ταῖς ἀλγυῆδοσι· Θεός, ὁ γῆν καὶ θράνον διέπων, μετέλθοι τὴν τῶν ἡμῶν τῶν κακῶν αἰτίαν, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα. ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς λαβόμενος, ἐπέστη πρόσω τὴν ἀληθείαν ἐπιζητῶν. ἡ δὲ γυνὴ, τὴν τε Φίλιαν τῆς Ἀντιπάτρου μητρός πρὸς Φερώραν καὶ τὰς ἐκεῖνα γυναῖκας ἐδήλη, καὶ τὰς Λαβρίας αὐτῶν συνοδὸς, ὅτι τε Φερώρας καὶ Ἀντιπάτρου σὺν ἐκείναις πίνοιν, ὑπορέφοντες ἀπὸ τοῦ βασιλέως, δι' ἄλλης νυκτός, μηδέναι μήτε οἰκίτην, μήτε θεραπεύσαντων εἶντες παρατυγχάνουσιν· μία δὲ τῶν ἐλευθέρων ταῦτα μηνύει.

quum Hierosolyma deportasset, et luctu maximo a tota gente prosequendum eduxit, et splendidissima dignatus est sepultura. Adeoque vnus quidem de intersectoribus Alexandri et Aristobuli hunc vnus exitum tortus est.

CAP. XXX.

*Dum Herodes de Pherorae morte quaestionem habet, comperit sibi venenum ab Antipatro paratum. Inter con-
scios Doriam et Mariamini abiicit Herodes, huius-
que filium Herodem exhereditat.*

EXorsa autem a Pherorae interitu in Antipatrum sceleris auctorem transiit, postea. Quidam enim ex huius libertis, cum regem tristes adiissent, fratrem ipsius Pherorae veneno interfectum esse dicebant, nam et ipsi quidem vxorem comedendum anulisse edulum modo insolito paratum, isto vero comesto, illico in morbum incidisse Pheroram: matremque et sororem illius biduo ante misereculam ex Arabia adduxisse, veneficorum bene peritam, ut philtum Pherorae conficeret, ipsamque ei dedisse venenum mortiferum ex Syllae consilio eo illi quippe nota erat et familiaris.

2. Percussus igitur plurimis suspicionibus, rex ancillas quaestioni subiiciebat, et nonnullas liberas. Quaedam autem inter cruciatus exclamabat: Deus, coeli terraeque rector, in matrem Antipatri, horum nobis malorum causam, vindicet! Rex, subito inde initio, persequabatur vltius indaginem veritatis. Mulier vero et matris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusque mulieribus, et occultos eorum conuentus aperuit, quodque Pheroras et Antipater, redeuntes a rege, totam noctem cum illis potarent, seruis omnibus et ancillis exclusis, quare fiebat, ut liberarum una omnia indicaret.

γ'. Τὰς δὲ θάλας χωρὶς ἐκάστην Ηρώδης ἐβασανίζεν· ἐρρήθη δὲ παρὰ πάσαις τὰ προσηρημένα συμφώνως, καὶ διότι κατὰ συνθήκην Ἀντίπατρος μὲν εἰς Ῥώμην, Φερῶρας δὲ ὑποχώρησεν εἰς τὴν Περσίαν. πολλάκις γὰρ αὐτὰς διαλαλεῖν, „ὥς μὲν Ἀλέξανδρον καὶ Αἰσιόβηλον „ἐπ' αὐτὰς Ηρώδης διαβήσεται, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖ-
 „κας. ἡ γὰρ Φιλοδοταί, μετὰ Μαριάμμην καὶ τὴν ἐξ
 „ἐκείνης, ἑτέρην τινός· ὥστε ἄμεινον εἶναι, ὥς πορρωτάτω
 „Φυγεῖν τῇ θηρίᾳ. πολλάκις δὲ ἀποδυρόμενον πρὸς τὴν
 „μητέρα, τὸν Ἀντίπατρον εἶπεν· „ὥς αὐτὸς μὲν εἴη πολὺς
 „ἡδὴ, νεῖζοι δὲ καθ' ἡμέραν ὁ πατήρ, Φθάσαι δ' αὖ
 „τάχα καὶ τελευτήσας, πρὶν ἄρξασθαι βασιλείας ἀλη-
 „θῆς. εἰ δὲ καὶ ποτε ἐκείνος τελευτήσῃ· τότε δ' αὖ γε-
 „νέσθαι τῆτο; παντάπασιν αὐτῷ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς δια-
 „δοχῆς γενέσθαι σύντομον. ὑποβλαστάνειν δὲ τὰς τῆς
 „ὑδρας κεφαλὰς, τὴν Αἰσιόβηλον καὶ Ἀλεξάνδρον παῖ-
 „δας, ἀφηρεῖσθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῷ πατρὶ, καὶ τὴν ἐπὶ
 „τέκνοις ἐλπίδα. διάδοχον γὰρ ἡ τῶν αὐτῷ τινὰ παίδων
 „ἡμετα τὴν τελευτήν, ἀλλὰ τὸν Μαριάμμης Ηρώδην γε-
 „νέσθαι. καὶ κατὰ τῆτό γε παντάπασι παραγερῶν,
 „οἰόμενον, αὐτῇ καὶ διαθήκας μένειν κυρίας· αὐτὸν γὰρ
 „προνοήσῃν μηδένα τῆς γενεᾶς ἀπολιπεῖν. ὄντα γε μὴ
 „τῶν πάποτε πατέρων μισοτεκνύτατον Ηρώδην, πολλῶ
 „ἡμᾶλλον εἶναι μισάδελφον. δεῖναι γὰρ αὐτῷ πρῶτον ἐκα-
 „τὸν τάλαντα, ἐπὶ τῷ μὴ διαλέγεσθαι Φερῶρα. τῇ δὲ
 „εἰπόντος, τί γὰρ αὐτὸν ἐβλάπτει; ἀποκρίνασθαι τὸν
 „Ἀντίπατρον, εἶθε πάνθ' ἡμᾶς ἀφελόμενος, γυμνὸς ἐά-
 „σαι γε ζῶντας. ἀλλὰ ἀμήχανον ἐκφυγεῖν ἔτι Φοινικὸν
 „θηρίον, παρ' ᾧ μήτε φιλεῖν τινὰς ἔστι Φανερώς. λάθρα
 „γὰρ ἀλλήλοις σύνεσμεν, ἐξέσαι δὲ Φανερώς, εἰάν χωρὶς
 „ποτε ἀνδρῶν φρόνημα καὶ χεῖρας.

δ'. Ταῦτα ἔλεγον αἱ βασανιζόμεναι, καὶ ὅτι Φερῶ-
 ρας βεβλυσάτο· Φεύγειν μετ' αὐτῶν εἰς Περσίαν. ἐπίστα-
 σε δὲ πᾶσιν Ηρώδης τοῖς λεγομένοις, ἐκ τῶν ἐκατὸν τάλαν-

3. Seruas autem singulas seorsim torquebat rex. Quae vero iam ante ab omnibus dicta erant, mirifice congruebant, et qua de causa Romam quidem Antipater ex composito peteret, in Peraeam vero Pheroras secederet. nam saepe illos in sermone dixisse; „quod post Alexandrum et Aristobulum, in ipsos eorumque coniuges saeuiturus esset Herodes. non enim alteri alicui parsurum esse, qui Mariam et ex ea genitis non pepercisset: adeoque satius esse ab hac bellua quam longissime fugere.” Saepe autem Antipatrum, apud matrem querentem, dixisse; „quod ipse quidem iam incanesceret, pater vero in dies singulos iuuenesceret, seque fortasse prius moriturum, quam vere regnare incipiat; aut si vnquam ille discesserit, (quando autem istud futurum?) successionis voluptatem sibi fore breuissimam. Subpullulare autem Hydrae capita, Alexandri atque Aristobuli filios; sibi que spem, quam de liberis haberet, a patre praecisam esse. quippe non eorum quemquam post mortem suam, sed Herodem Mariamnes filium, haeredem scripsisse. Atque hac in re prorsus cum prae senectute delirare, si testamento suo standum arbitraretur: se namque, ut ex eius progenie nemo superesset, curaturum. Quinetiam cum omnes patres, quibus inuisi vnquam filii fuerunt, odio vincat Herodes, multo tamen magis cum etiam fratres odisse. quo factum, ut nuper sibi centum dederit talenta, ne cum Pherora colloquia misceret. Cum autem ille diceret: quam in re eum laesimus? respondisse Antipatrum: vtinam cunctis ablatis nos nudos, dummodo viuos, relinqueret. Verum fieri non posse, ut bestiam caedis adeo auidam quisquam effugiat, per quam non licet palam aliquos amore prosequi. Itaque nunc occulte conuenimus, licebit autem omnium in conspectu, si vnquam viriles animos manusque habuerimus.

4. Haec tortae cruciataeque dicebant feminae, quodque Pheroras cum illis in Peraeam fugere cogitasset. ut vero Herodes cunctis, quae dicta erant fidem, haberet,

των. μόνω γὰρ Ἀντιπάτρω διείλετο περὶ αὐτῶν. ἀπε-
σκήπτει δὲ εἰς τὴν πρώτην ὁ θυμὸς Δωρίδα, τὴν Ἀντιπά-
τρου μητέρα· καὶ γυμνώσας αὐτὴν παντὸς ἔδεδώρητο
κόσμη, πολλῶν δ' ἦν ταλάντων, ἐκβάλλει δεύτερον. τὰς
δὲ Φερώρα γυναῖκας ἀπὸ τῶν βασάνων ἐτημέλει δηλλαγ-
μένος. ἐπτόητο δὲ τῷ φόβῳ, καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόνοιαν
ἐξέρριπίζετο· πολλὰς τε τῶν ἔκ αἰτίων εἴλκεν εἰς βασά-
νας, δεδοικώς, μή τινα τῶν αἰτίων παραλίπη.

ε'. Κὰν τῷ τρέπεται πρὸς τὸν Σαμαρείτην Ἀντίπα-
τρον, ὃς ἦν ἐπίτροπος Ἀντιπάτρου. βασανίζων δὲ αὐτὸν
ἤκυσεν, ὅτι μεταπέμφαιτο μὲν Ἀντίπατρος ἐξ Αἰγύπτου
δηλητήριον Φάρμακον ἐπ' αὐτὸν, διὰ τινος τῶν ἐταίρων Ἀν-
τιφίλου, λάβοι δὲ παρ' ἐκείνου Θευδίου ὁ θεῖος Ἀντιπάτρης,
καὶ παραδοῖ Φερώρα. τῷ γὰρ ἐντείλασθαι τὸν Ἀντίπα-
τρον, Ἡρώδην ἀνελεῖν, ἕως αὐτὸς ἐσιν ἐν Ῥώμῃ τῆς ὑπο-
νοίας κενωρισμένος. Φερώραν δὲ παραθέσθαι τῇ γυναικὶ
τὸ Φάρμακον. ταύτην ὁ βασιλεὺς μεταπεμφάμενος αὐτί-
κα τὸ ληφθὲν ἐκέλευσε κομίζειν. ἡ δὲ ἔξεισιν ὡς κομιῶσα,
ρίπτει δὲ αὐτὴν ἀπὸ τῆ τέγης, τὸν τε ἐλεγχον καὶ τὴν ἐκ
τῆ βασιλέως αἰκίαν φθάνουσα. προνοία δὴ, ὡς εἶοικε, Θεῷ,
μετιόντος Ἀντίπατρον, ἔκ ἐπὶ κεφαλὴν, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα
πιεῶσα διασώζεται. κομιοθεῖσαν δὲ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς
ἀνακτησάμενος, κενάρωτο γὰρ ἐκ τῆ πτώματος, ἡρώτα,
δι' ἣν αἰτίαν ῥίψειν ἑαυτὴν, εἰ μὲν εἶποι τάληθες, ἀφή-
σειν πάσης τιμωρίας ἐπομνύμενος, εἰ δὲ ὑποσείλαιοτο, δα-
πανήσειν αὐτῆς ἐν βασάνοις τὸ σῶμα, καὶ μηδὲ τάφῳ
καταλείψειν.

ς'. Πρὸς ταῦτα ἡ γυνὴ διαλιπῶσα μικρόν· „καὶ τί
„γὰρ, εἶπεν, ἔτι Φείδομαι τῶν ἀπορρήτων, Φερώρα τεθνεῶ-
„τος, ἢ σώξωσα τὸν ἀπολέσαντα πάντας ἡμᾶς Ἀντίπα-
„τρον; ἄκχε, βασιλεῦ, καὶ μετὰ σὺ Θεός, μάρτυς ἐμοὶ
„τῆς ἀληθείας, πλανηθῆναι μὴ δυνάμενος. ὅτε ἀποθνή-
„σκοντι Φερώρα παρεκαθέζετο δαδασκρυμένος, τότε με
„προσκαλεσάμενος ἐκέννος· ἡ πολὺ γε, ἔφη, γύναι, τῆς

fecit centum talentorum mentio. nam de istis soli Antipatro quidquam dixerat. Igitur ante alios in Doridem Antipatri matrem furor eius inuasit; eamque omni ornatu, quem ei donauerat quique multorum erat talentorum, spoliata, foras iterum eiicit. deinde Pherorae mulieres ex tormentis recreabat, illis iam reconciliatus. Metu autem consternatus erat, et ad omnem suspicionis auram excitabatur: multosque innocentes in tormenta trahebat, veritus, ne quem nocentem praetermitteret.

5. Hinc ad Antipatrum Samaritanum se conuertit, qui procurator erat Antipatri regis filii. et ex ipso in quaestionem dato audiuit, Antipatrum quidem ex Aegypto accersuisse venenum ad patrem necandum, per amicum quendam Antiphilum, idque ab eo Antipatri auunculum accepisse Theudionem, ac Pherorae tradidisse. huic enim mandasse Antipatrum, ut Herodem occideret, dum ipse Romae esset procul ab omni suspitione: Pheroram vero venenum vxori suae dedisse seruandum. Hanc rex cum acciuisset, statim, quod acceperat, asserre iubet. illa vero, quasi allatura quod petebatur, egreditur, et se ipsam de tecto praecipitat, ut rei indicium et cruciatus a rege infligendos praeueniret. Sed prouidentia Dei, ut apparuit, repetentis poenas ab Antipatro, non in caput, sed in alias corporis partes delata, mortem effugit. Cum autem ad regem apportata recrearetur, (nam ex alto decidens marcore correpta erat) rex eam interrogabat, qua de causa seipsam deiecisset, iuratque, se vera dicenti omne supplicium remissurum, sin aliquid de veritate celaret, corpus eius tormentis absumenturum esse, neque sepulturae quidquam relicturum.

6. Ad haec mulier, cum paulisper tacuisset: „quid, „inquit, abstinere a secretis prodendis, Pherora iam mortuo, aut ut seruarem Antipatrum, qui nos omnes perditum „ibit? Audi, rex, et tecum Deus testis mihi veritatis, qui „falli non potest. Cum in lacrymas effusus morienti affligeres Pherorae, tunc ille mihi ad se vocatae dicebat: nae, „ego, o coniux, vehementer errabam de fratris erga me

„τίς ἑμαυτὸν διανοίας τῇ ἀδελφῇ δειμαρτον, τὸν ὕτω σέρ-
 „γοντα μισήσας, καὶ κτεῖναι βεβουλευσάμενος τὸν ὕτως ἐπ’
 „ἑμοὶ μηδὲ τεθνήσκῃ πῶ συγχέμενον. ἀλλ’ ἐγὼ μὲν
 „ἀπέχω τῆς ἀσεβείας τὸ ἐπιτίμιον· σὺ δὲ ὁ Φυλάττης
 „κατ’ αὐτῇ Φάρμακον ὑπ’ Ἀντιπάτρου καταλεφθὲν ἡμῖν
 „Φέρε, καὶ βλέποντός με ταχέως ἀφάνισον, ἵνα μὴ καὶ
 „καθ’ ἃς φέρομι τὸν ἀλάστορα. κελεύσαντος ἐνόμισα,
 „καὶ πλῆθον μὲν εἰς τὸ πῦρ ὁρῶντος αὐτῇ κατεκένωσα,
 „βραχὺ δὲ ἑμαυτῇ πρὸς τὰ ἄδεια καὶ τὸν ἐκ σῆ Φόβον
 „ἐτήρησα.

ζ'. Ταῦτα εἰπῶσα προσκομίζει τὴν πυξίδα, βραχὺ
 παντάπασιν ἔχουσαν τῇ Φαρμάκῃ. βασιλεὺς δ’ ἐπὶ τὴν
 μητέρα τὴν Ἀντιφίλιν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὰς βασάνων μετέ-
 φερε. κακῆνοι τὸν Ἀντιφίλον κομίσαι τε ἀπ’ Αἰγύπτου τὴν
 πυξίδα ὁμολόγησεν, καὶ λαβεῖν παρ’ ἀδελφῇ τὸ Φάρμακον
 ἑφασκον, ἰατρούοντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. περιόντες δ’ οἱ
 Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβίου δαίμονες ἅπαν τὸ βασιλεῖον,
 ἐρευνηταὶ τε καὶ μνησταὶ τῶν ἀδελφῶν ἐγένοντο, τὰς τε πορ-
 ρωτάτω τῆς ὑποψίας ἔντας ἔσυσεν εἰς τὰς ἐλέγχους. εὐρί-
 σκεται γὰρ καὶ ἡ τῇ ἀρχιερέως θυγάτηρ Μαριάμμη τῆς
 ἐπιβελῆς συνίστατο. βασανιζόμενοι τῷτο ἀπέδειξαν καὶ αὐ-
 τῆς οἱ ἀδελφοί. βασιλεὺς δὲ τῆς μετρώας τόλμης καὶ τὸν
 υἱὸν ἡμύνετο. τὸν γὰρ ἐξ αὐτῆς Ἡρώδην, ὄντα διάδοχον
 Ἀντιπάτρου, τῆς διαθήκης ἐξήλεψεν.

ΚΕΦ. λα'.

Ὑπὸ Βαθύλλῃ ἐλέγχεται Ἀντίπατρος. τῷτο δ’ ἀγνοῶν ἀπὸ
 τῆς Ρώμης ἀναστρέφει. δίκην αὐτῷ ἐπάγει Ἡρώδης.

ΕΠὶ τούτοις καὶ Βάθυλλος εἰς τὰς ἐλέγχους συνέδραμεν,
 ἡ τελευταία πίστις τῶν Ἀντιπάτρου βεβουλευμένων. ἦν μὲν
 γὰρ ἀπελευθερὸς αὐτῇ. κομίζων δὲ ἦκεν ἄλλο δηλητή-
 ριον, ἰὸς ἀσπίδων, καὶ χυλὰς ἐτέρων ἐρπετῶν, ἵν’ εἰ το
 πρῶτον ἀδωδηνόσῃ Φάρμακον, τῷτο Φερώρας μετὰ τῆς γυ-

„animo, qui eum ita me amantem oderim, et necare co-
 „gitauerim adeo ob mei necdum mortui vicem conturba-
 „tum. Sed ego quidem impietatis pretium fero: tu ve-
 „ro quod ei paratum seruas, nobis ab Antipatro relictum,
 „venenum, age asser, et me spectante continuo absume,
 „ne apud inferos quoque feram conscientiam sceleris vin-
 „digem. Cum iussisset, attuli; et illud quidem maxima
 „ex parte eius in conspectu in ignem exinaniui, ipsa vero
 „modicum in incerta vitae, et quia te metuerem, mihi
 „met reseruau.

7. Ista loquuta, pyxidem affert, et in ea paululum
 admodum veneni. Rex autem matri fratrique Antiphili
 quaestionem adhibuit. Atque illi et Antiphilum ex Æ-
 gypto pyxidem attulisse fatebantur, et venenum a fratre,
 Alexandriae medicinam exercente, accepisse dicebant.
 Regiam autem omnem circumeuntes Alexandri et Aristobuli
 manes, rerum incertarum inquisitores facti sunt et
 indices, atque eos, qui a suspicione longissime aberant, ad
 examen vocabant. adeoque Mariamne pontificis filia de-
 prehensa est insidiarum conscia. id quod fratres ipsius
 torti declararunt. Rex autem etiam in filio vindica-
 vit matris audaciam; quippe Herodem ex ea geni-
 tum, patrisque successorem factum, e testamento ex-
 punxit.

CAP. XXXI.

*A Bathyllo indicatus Antipater; sed illud nesciens, Roma
 reuertitur. Herodas illi diem dicit.*

POST haec etiam Bathyllus in ista indicia concurre-
 bat, qui postremus ea confirmabat, quae animo agitaue-
 rat Antipater. Namque is erat quidem libertus eius.
 veniebat autem et aliud secum venenum adducens, virus
 aspidum, aliorumque serpentum succos, ut, si prius pa-
 rum valuerit pharmacum, hoc se Pheroras cum sua con-

ναϊκὸς ὀπλίσαστο κατὰ τῇ βασιλείῳ. πάρεργον δὲ τῆς ἐπὶ τὸν πατέρα τόλμης ἐκόμισε τὰς κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἐσκευασμένας ἐπιστολάς ὑπ' Ἀντιπάτρου. ἦσαν δὲ Ἀρχέλαος καὶ Φίλιππος βασιλείῳ παῖδες ἐπὶ Ρώμης παιδευόμενοι, μερᾶκιά τε ἤδη καὶ Φρονήματος μετοί. τῆτις, ἐπανακύπτοντας αὐτῇ ταῖς ἐλπίσιν, ἀποσκευάσασθαι σπεύδων Ἀντίπατρος, ἃς μὲν πλάσσεται κατ' αὐτῶν ἐπιστολάς ἐξ ὀνόματος τῶν ἐπὶ Ρώμης φίλων· ἃς δὲ πείθει γράψαι διαφθείρας χρήμασιν, ὥς πολλὰ μὲν βλασφημοῖεν τὸν πατέρα, Φανερῶς δὲ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστέβηλον ὀδύρουντο, πρὸς τε τὴν μετάκλησιν ἀγανακτοῖεν. ἤδη δὲ αὐτῆς ὁ πατὴρ μετεπέμπετο, καὶ τῷτο ἦν μάλιστα τὰς ῥάστον Ἀντίπατρον.

β'. Ἐτι δὲ καὶ πρὸς τῆς ἀποδημίας, ἐν Ἰθαλαίᾳ μένων, τοιαύτας κατ' αὐτῶν ἀπὸ Ρώμης ἠγόραζεν ἐπιστολάς, καὶ προσκῶν τέως ἀνύκοπτος ἦν τῷ πατρὶ, περὶ τῶν ἀδελφῶν δὲ ἀπειλογεῖτο, τὰ μὲν ψευδῇ λόγων εἶναι τῶν γραφομένων, τὰ δὲ νεότητος ἀμαρτήματα. τῆνικαὐτὰ γε μὴν τοῖς γράφοσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν πλεῖστα δὲς χρήματα, συμφύρειν ἐπειρᾶτο τὸν ἐλεγχον, ἐδῆτας πολυτελεῖς, καὶ τρυφονὰς ποικίλας, ἐκπώματά τε ἀργυρεᾶ καὶ χρυσεᾶ συνωνόμενος, ἄλλα τε πολλὰ τῶν κεμηλίων, ἵνα τῷ πλήθει τῆς εἰς ταῦτα δαπάνης τῆς εἰς ἐκεῖνα μισθὸς ἐγκατακρύψῃ. διακόσια γὰρ ἀναλώματος ἀνήνεγκε τάλαντα, καὶ τῶτων μεγίστη πρὸφασις ἦν ἡ πρὸς Συλλαίῳ δίκη. πάντων δὲ αὐτῇ τότε καὶ τῶν βραχυτέρων ἐν τῷ μέζονι κακῷ διακαλυφθέντων, ὅτε αἱ μὲν βάσανοι πᾶσαι τὴν πατροκτονίαν, αἱ δὲ ἐπιστολαὶ δευτέρας ἀδελφοκτονίας κειράγεσαν, ὅμως ἑδεῖς τῶν εἰς Ρώμην ἀφικνουμένων ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὰς ἐν Ἰθαλαίᾳ τύχας, καίτοι μεταξὺ τῶν ἐλέγχων καὶ τῆς ἐπανόδου διελθόντων ἐπτά μηνῶν. τοσούτοι πρὸς ἑαυτὸν ἐκ πάντων μῖσος ἦν. τάχα δὲ καὶ τῆς ἀπαγγέλλειν προαιρημένος οἱ τῶν ἀνηρημένων δαίμονες ἀδελφῶν ἐφίμην. γράφει γὰρ ἀπὸ Ρώμης ἄφιξιν αὐτῷ

in rege in regem armaret. Verum praeter hoc quicquid erat audaciae in patrem, secum afferebat epistolas aduersum fratres ab Antipatro compositas. Erant autem Archelaus et Philippus regis filii Romae instituti, iam adolescentuli magnique animi. Istos, quod ultra spem suam sese erigerent, tollere festinans Antipater, quasdam in eos literas ipse quidem comminiscitur, amicorum nomine Romae degentium: aliis autem pecunia corruptis scribere persuadet, quod multis patrem maledictis carperent, palamque Alexandrum et Aristobulum lamentarentur, seque demum revocatos esse grauitur ferrent. iam enim pater eos accersiverat: id quod maxime Antipatrum perturbabat.

2. Quinetiam priusquam Romam proficisceretur, cum in Iudaea adhuc esset Antipater, eiusmodi literas Roma contra eos mittendas esse pecunia procurabat; aditoque patre, qui tunc nullam de eo suspicionem habebat, fratres etiam excusabat, nonnulla quidem ex iis, quae scripta erant, falsa esse dicens, alia vero adolescentiae peccata esse. Caeterum, cum eodem tempore scriptoribus epistolarum aduersus fratres plurima donasset, confundere tentabat suntuum indicia, vestes pretiosas et stragula varia, poculaque argentea et aurea coëmendo, aliaque quamplurima instrumenta, ut magnitudine pecuniarum, in ea impensarum, mercedem falsariis erogatam celaret. Denique ducenta talenta retulit expensa, atque eo praecipue nomine suntus factos simulabat, quod causam aduersus Syllaem agendam haberet. Vniuersis autem, quae patrauerat, etiam minoribus, ex maiori facinore tunc patefactis, cum omnes quidem quaestiones habitae de patricidio, epistolae vero de iteratis fratricidiis clamarent, nemo tamen eorum, qui Romam aduenerant, ei nunciauit, quam calamitosae res eius in Iudaea essent, quamuis inter indicia facta eiusque redditum septem menses effluerint. tanto quippe omnium odio flagrabat. Fortasse autem etiam quibus in animo erat eum de istis certiores facere, os illis obturarent fratrum interfectorum manes. scribit itaque ab urbe Roma, continuo se venturum esse nun-

ταχῆϊαν εὐαγγελιζόμενος, καὶ ὡς ὑπὸ Καίσαρος μετὰ τιμῆς ἀπολυθεῖη.

γ'. Βασιλεὺς δὲ εἰς χεῖρας λαβῶν σπεύδων τὸν ἐπίβηλον, καὶ δεδοικώς, μὴ ποτε προσγνῆς Φυλάξῃται, δι' ἐπιστολῶν ἀνθυπεκρίνετο, τὰ τε ἄλλα Φιλοφρονέμενος, καὶ σπεύδεν παρακαλῶν. θήσεσθαι γάρ αὐτῆ καὶ τὰς πρὸς τὴν μητέρα μέμψεις ἐπειχθέντος· ἡ γὰρ ἡγνόει τὴν ἐκβολὴν τῆς μητρὸς Ἀντίπατρος. πρότερον μὲν ἦν εἰλήφει τὴν περὶ τῆς Φερῶρα τελευτῆς ἐπιστολὴν ἐν Τάραντι, καὶ μέγιστον ἐποίησατο πένθος, ὃ καὶ τινες ὡς ἐπὶ θείῳ καθύμνων. ἦν δὲ, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ διαμαρτία τῆς ἐπιβλήτης ἡ σύγχυσις, καὶ ἡ Φερῶραν κλαίοντος, ἀλλὰ τὸν ὑπρέτην. ἡδὴ δὲ καὶ φόβος ἐπήει τις αὐτὸν τῶν τετελεσμένων, μὴ ποτε Φωραθεῖ τὸ Φάρμακον. τότε δὲ ἐν Κιλικίᾳ λαβὼν ἦν προειρηκάμεν παρὰ τῷ πατρὸς ἐπιστολὴν, παραχρῆμα μὲν ἔσπευδεν. ὡς δὲ εἰς Καλῆνδριν κατέπλει, λαμβάνει τις αὐτὸν ἔννοια τῶν περὶ τὴν μητέρα κακῶν, προμαντευομένης ἡδὴ καὶ αὐτὴν τῆς ψυχῆς. οἱ μὲν ἦν προμηθέεργοι τῶν φίλων συνεβέβησεν, μὴ πρότερον ἐμπίπτειν τῷ πατρὶ, πρὶν πυθέσθαι σαφῶς, δι' αἷς αἰτίας ἐξέβαλεν αὐτῇ τὴν μητέρα. δεδιέναι γάρ, μὴ ποτε προδῆκη γένοιτο τῶν κατ' ἐκείνης διαβολῶν. οἱ δὲ ἀσκεπτότεροι, καὶ τὴν πατρίδα σπεύδοντες ἰδεῖν μᾶλλον, ἢ τὸ συμφέρον Ἀντίπατρου σκοπῶντες, ἐκείγασθαι παρήναι, καὶ μὴ τῇ μελλήσει παραχρῆν τῷ πατρὶ μὲν ὑποψίαν Φαύλην, τοῖς διαβάλλουσι δ' ἀφορέμην. καὶ γὰρ νῦν, εἴ τι κενήται κατ' αὐτῇ, παρὰ τὴν ἀπουσίαν γεγονέναι. μηδὲ γὰρ ἂν τολμῆσαι, παρόντος. ἄτοπον δὲ εἶναι, δι' ἀδήλως ὑποψίας προδῆλων ἀγαθῶν εὐρίσκεισθαι, καὶ μὴ θᾶττον ἀποδῆναι μὲν αὐτὸν τῷ πατρὶ, κομίσασθαι δὲ τὴν βασιλείαν, ἐπ' αὐτῷ μόνῳ σαλεύουσιν. πείθεται τέτοις, ἐνῆγε γὰρ τὸ δαιμόνιον. καὶ διαπεράσας εἰς τὸν Σεβαστὸν τὸν λιμένα τῆς Καισαρείας κατὰγεται.

δ'. Παρυπήνητος δὲ αὐτῷ παρὰ δόξαν ἱερμῖα πολλὰ,

cians, quodque honorifice admodum dimittendus esset a Caesare.

3. Rex autem, ardentem cupiens sibi in manus dari insidiatorem, veritusque, ne, si quid praescisset, sibi met ab ipso caueret, e contra literis simulatorem agebat, caetera benevolentiam prae se ferens, utque redditum maturaret orans atque obsecrans. fore enim, ut, itinere accelerato, missum faciat querelas aduersus matrem. nam matrem suam e regia eiectam esse non ignorabat Antipater. Et prius quidem Tarenti literas acceperat de morte Pherorae, et maximum edidit luctum, id quod nonnulli quasi ob patrum factum laudabant. Verum, quantum conicere datum est, causa conturbationis erat, quod insidiae pro voto non cesserant, neque tam Pherorae lugebat, quam maleficiorum ministrum. Praeterea ob ea, quae confecerat, metus eum occupabat, ne forte deprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia literis a patre, ut iam ante diximus, acceptis, statim quidem festinabat. Vbi vero in Celenderim navi aduectus erat, subiit eum quaedam de matris calamitate cogitatio, anima ex seipsa mali aliquid praesagiente. Et amicorum quidem prudentiores ei consulebant, ne prius patrem conueniret, quam pro certo cognosceret, quibus ex causis matrem eius regia pepulisset: quippe ipsos in metu esse, ne fiat accessio ad crimina matri obiecta. Qui vero minus prouidi erant parumque cauti, et patriae visendae cupidi magis, quam quid Antipatro in rem esset considerantes, hortabantur, ut properaret, et non ex cunctatione patri quidem pravae suspicionis causam praeberet, ansam vero calumniantibus daret. Etenim nunc si quid contra eum motum fuerit, ex absentia eius ortum cepisse; neque quemquam id ausum esse, eo praesente. Absurdum autem videri, propter suspensiones incertas certis exui bonis; neque mature se patri reddere, ab eoque regnum accipere, in eo solo fluctuans. Paruit his Antipater, impellente Dei numine: cumque inde mare transiisset, in Sebastum Caesareae portum vehitur.

4. Illic autem praeter opinionem offendit maximam

πάντων ἐκτερεπομένων, καὶ μηδενὸς προσίναμι τολμῶντος. ἑμισέτο μὲν γὰρ ἐπίσης, καὶ τότε Φανῆναι τὸ μῖσος ἔσχε παρρησίαν. πολλὰς δὲ ὁ ἐκ τῆ βασιλείας φόβος ἀπέ-
 σκεφεν, ἐπεὶ δὴ πᾶσα πόλις ἤδη τῆς κατὰ Ἀντιπάτρεα
 Φήμης πεπλήρωτο, καὶ μόνος ἡγνόει τὰ κατ' αὐτὸν Ἀντί-
 πατρος. ὅτε γὰρ προεπέμψθη λαμπρότερόν τις ἐκείνῃ
 πλέοντος ἐπὶ Ρώμης, ὅτε ἀτιμότερον ὑπεδέχθη. ὁ δὲ ἤδη
 μὲν ὑπενοίει τὰς οἰκοὶ συμφορὰς, ἔτι δὲ πανηγυρία ὑπε-
 κρύπτετο. καὶ τῷ δέει τεθνηκῶς ἔνδοθεν, σοβαρὸς εἶναι
 τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο. Φυγὴ δ' ἦν ἐκτί, ὅδ' ἐκ τῶν
 περιχόντων ἀνάδυσις, καὶ σαφὲς μὲν ὅδ' ἐκεῖ τι τῶν
 οἴκοθεν ἀπηγγέλλετο διὰ τὴν ἐκ τῆ βασιλείας ἀπειλήν.
 ὑπελείπετο δ' ἐλπίς ἰλαρωτέρα, τάχα μὲν μηδὲν πεφω-
 ρᾶται, τάχα δ', εἴ τι καὶ πεφωράται, διασκηδᾶσεν ἀνα-
 δεία καὶ δόλοισι, ἅπερ ἦν αὐτῷ μόνῃ τῆς σωτηρίας ἐφό-
 δια.

εἰ. Φραζάμενος ἔν αὐτοῖς, ἤκεν εἰς τὸ βασιλείον δι-
 χα τῶν Φίλων. ὅτοι γὰρ ὑβριζόμενοι ἐπὶ τῇ πρώτῃ πυλά-
 νος εἰρχθησαν. ἔτυχε δὲ ἔνδον ὦν ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν
 Οὐάρος. ὁ δὲ εἰσῆσι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ, τῇ τόλμῃ πα-
 ρακροτήσας αὐτὸν, ἠγγισεν ὡς ἀσπασόμενος. κακῆνος,
 τὰς χεῖρας προβαλὼν καὶ τὴν κεφαλὴν παρακλίνας· ἡἔτιν,
 ἡἔξεβόησε, καὶ τῷτο πατροκτόνον, τὸ περιπλέκεσθαι μοι
 ἡθέλειν, ἐν τηλικαύταις αἰτίαις ὄντα. φθίρεν, δυσσεβε-
 ἡσάτη κεφαλῇ, μηδὲ με ψαύσης, πρὶν ἀποσκευάσασθαι
 ἡτὰ ἐγκλήματα. δίδωμι δὲ σοὶ δικαστήριον καὶ δικαστὴν
 ἡεὐκαίρως ἦκοντα, Οὐάρον. ἴθι, καὶ σκέπτε τὴν ἀπολο-
 ἡγίαν εἰς αὔριον. παρέχω γὰρ σοὶ καιρὸν τοῖς πανηγυ-
 ἡμασι." πρὸς ταῦτα μηδὲν ὑπ' ἐκπλήξεως ἀποκρίνασθαι
 δυναθεὶς αὐτὸς, ὑπέσχεψε. παραγενομένη δὲ πρὸς αὐ-
 τὸν, διηγέσαντο πάντας τὰς ἐλέγχους, ἡ τε μήτηρ καὶ ἡ
 γυνὴ· καὶ τότε μὲν ἀνανήψας, ἐν σκέψει τῆς ἀπολογίας ἦν.

solitudinem, vtpote quod omnes eum deuiterent, nec quisquam auderet ad eum accedere. nam similiter omnibus erat inuisus, et tunc nemo subueritus est suum prodere odium. Multos autem auertebat metus a rege incussus: quoniam omnes iam ciuitates impleuerat fama Antipatro aduersa, solusque, de se quid ageretur, ignorabat Antipater. Nec enim vel clarius eo quisquam deductus est cum Romam nauigaret, vel minus honorifice inde susceptus est. Caeterum ille cum iam aliquid suspicaretur de calamitate eum domi manente, adhuc tamen omnia callide dissimulabat, cumque interius fere mortuus esset praemetu, coactus est vultum prae se ferre arrogantem. nulla autem fugae via patebat, nec potuit e malis, quibus circumdatus erat, euadere: et nihil quidem certi de domo etiam illic nunciabatur propter minas a rege intentatas: spei vero aliquid laetioris relictum erat, aut nihil forsan deprehensum esse, aut si quid fuerit deprehensum, forsan fore, vt illud discuteret impudentia et astutia; quae solae ei in salutem cedere poterant.

5. Itaque istis instructus munitusque in regiam intrabat absque amicis: nam illi ad primam ianuam contumeliose repulsi erant. Intus autem forte aderat Varus Syriae praeses. Caeterum ad patrem ingreditur Antipater; confirmatusque audacia, velut eius salutandi causa, propius accedebat. Atqui ille protensis manibus et capite auerso, exclamauit: „et hoc parricidae est, qui me amplexari velit, tot criminibus implicitus. Dispereas, nequissimum caput, et ne me tange, priusquam tibi obiecta diluas. Dabo tibi forum iudiciale, et iudicem, qui opportune praesens adest, Varum. Abi, et de tui defensione in diem crastinum cogita. Nam tibi ad versutias colligendas tempus concedo.” Ad ista ille animo consternatus, quia nihil respondere potuit, foras se recepit. Cum autem ad eum venissent mater et vxor, ei omnia exposuerunt indicia. et tunc quidem exporrectus, cogitare coepit, quo pacto sese defenderet.

ΚΕΦ. ΛΒ'.

Ἐπὶ Οὐάρε κατηγορεῖται Ἀντίπατρος, καὶ ἐλέγχοις Φανερωτάτοις ἐπιββλος εὐρίσκεται. τιμωρίαν ἀνιβάλλετο Ἡρώδης, ἕως ἂν ράισῃ, καὶ ἐν τῷ τῇ διαθήκῃ μεταγράφει.

Τῇ δὲ ἐπίσῃ συνόδῳ μὲν ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, εἰσκαλεῖ δὲ καὶ τὴν Ἀντίπατρον Φίλως. προκαθίσταται δ' αὐτὸς ἅμα Οὐάρῳ, καὶ τὴν μηνύσας ἅπαντας ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν. ἐν οἷς εἰσῆλθον καὶ τῆς Ἀντίπατρον μητρὸς οἰκέται τινὲς, ἃ πρὸ πολλῶν συνειλημμένοι, γράμματα κομίζοντες ἀπ' αὐτῆς πρὸς τὸν υἱὸν τοιαύδε· „Ἐπεὶ πεφύραται πάντα, ἐκεῖνα παρὰ τῷ πατρί σου, μὴ παραγίγῃς πρὸς αὐτὸν, ἂν μὴ τινα ποιεῖσῃ παρὰ Καίσαρος δύναμιν.” τῶν συν τοῖς ἄλλοις εἰσηγμένων, Ἀντίπατρος εἰσέρχεται, καὶ πεσὼν πρηνὴς πρὸ τῶν ποδῶν τῷ πατρί, „ἰκετεύω, πάτερ, ἔφη, μηδὲν ἡμᾶς προκατεργασθῆναι, παρὰ σκεῖν δέ μοι τὰς ἀκοὰς ἀκρεβέως εἰς τὴν ἀπολογία. ἀποδείξω γὰρ ἑμαυτὸν καθαρὸν, ἂν σὺ θέλῃς.

Β'. Ὁ δ' αὐτῷ σιγᾷ ἐγκραγῶν πρὸς τὸν Οὐάρον εἶπεν· „Ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ σὺ, Οὐάρε, καὶ πᾶς δικαστὴς ὅσιος, Ἀντίπατρον ἐξώλῃ κρινεῖ, πέπεισμαι. δέδοικα δὲ, μὴ καμῶ μισήσης τὴν τύχην, καμὲ κρίνης πάσης ἄξιον συμφορᾶς, τοιούτης υἱὸς γεγεννηκότα. χρεὶ δέ με διὰ τῷτο εἰσεῖσθαι μᾶλλον, ὅτι πρὸς ἔτῳ μισθὸς καὶ φιλοσοφώτατος πατὴρ ἐγενόμην. τὴν μὲν γὰρ προτέρως βασιλείας τε ἔτι νέος ἀξιώσας, καὶ, πρὸς τοῖς ἐν Ῥώμῃ τρωφείοις, Φίλως Καίσαρος ζηλωτὴς τε ποιήσας βασιλευσιν ἑτέροις, εὖρον ἐπιββλως, οἱ τε θνήκασιν τὸ πλέον Ἀντίπατρώ. νῦν γὰρ ὄντι καὶ διαδόχῳ, τῷ μάλιστα τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζομην. τὸ δὲ μισθὸν τῷτο θηρίον, τῆς ἡμῶν ὑπερεμπληθὲς ἀνεξικακίας, ἤνεγκε κατ' ἐμὲ τὸν κόρον. ἔδοξα γὰρ αὐτῷ πολὺν ζῆν χρόνον, καὶ τὸ ἐμὸν

CAP. XXXII.

Apud Varum accusatus Antipater, manifestissimis indicibus conuincitur. Supplicium eius differt Herodes, donec ipse conualecat, et interea testamentum corrigit.

DIE autem sequente concilium cogit rex cognatorum et amicorum, insuper et Antipatri amicos aduocat. Ipse autem cum Varo concilio praesidet, et indices cunctos adduci iussit; in quibus adducti erant etiam serui quidam matris Antipatri non multo ante comprehensi, ab ea ad filium deportantes huiusmodi literas: „Quandoquidem ista omnia patri tuo comperta sunt; caue ad eum venias, nisi auxilium a Caesare impetraueris.” His simul cum aliis introductis, ingreditur Antipater: cumque pronus ante pedes patris cecidisset: „Oro, inquit, pater, ne me ante tempus condemnatum habeas, sed aures integras et incorruptas meae defensionis adhibeas. nam memento, si tu velis, sceleris purum demonstrabo.

2. Herodes autem, cum alta voce Antipatro silentium imperasset, ad Varum dicebat: „At enim nullus dubito, quin et tu quidem, Vare, et quiuvis iustus iudex, Antipatrum hominem perditissimum pronunciabis. Non, nihil tamen veritus sum, ne mea quoque tibi inuisa sit fortuna, omnique calamitate me dignum censeas, qui eiusmodi filios genuerim. Verum ob hoc mei potius miseratione commoueri debes, quod liberorum adeo sceleratorum pater amantissimus fuerim. Nam et filios priores, quos, dum adhuc essent adolescentuli, mei in regno successores constitueram, et quos, ne quid dicam de praemiis educationis Romae persolutis, Caesaris amicos aliisque regibus inuidendos feceram, cum mei insidiatores inuenissem, e medio sustuli in Antipatri gratiam. Huic enim, utpote iuueni et successori, securitatem modis omnibus praestari volui. At nefaria haec bellua, mea patientia supra modum expleta, in me satietatem suam profudit. nam et ipsi diu viuere visus sum, meamque grauitate

ἡ γῆρας ἐβαρύνθη, βασιλεύς τ' ἔχ' ὑπέμινεν, εἰ μὴ διὰ
 ἡ πατροκτονίας, γενέσθαι. δίκαιά τε βεβουλευμένος. οὗτι
 ἡ καταγαγὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπερρίμμενον, καὶ παρ-
 ἡ ψάμενος τῆς ἐκ βασιλίδος μοι γεγεννημένους, ἀπέδει-
 ἡ ξα τῆς ἀρχῆς διάδοχον. ἐξομολογῆμαί σοι, Οὐαρε,
 ἡ τὴν ἐμαυτῷ φρενοβλάβειαν. ἐγὼ τῆς υἱὸς ἐκείνης κατ'
 ἡ ἐμαυτῷ παρώξυνα, δικαίως αὐτῶν ἀποκόψας ἐλπίδας,
 ἡ δὲ Ἀντίπατρον. καὶ τί μὲν ἐκείνης ὑπεργέτησα τηλικῶ-
 ἡ τον, ἡλικίον τῆτον; ὥ γε ζῶν μὲν ὀλίγῃ δὲν παρεχώρη-
 ἡ σα τῆς ἐξουσίας. φανερῶς δὲ ταῖς διαθήκαις ἐνέγραψα
 ἡ τῆς ἀρχῆς διάδοχον, καὶ πρόσδοτον μὲν ἰδίᾳ πεντήκοντα
 ἡ τάλαντων ἔναιμα, τῶν δὲ ἐμῶν ἐχορήγησα χρημάτων
 ἡ ἀνέδην, πλέοντι δὲ νῦν εἰς Ῥώμην ἔδωκα τριακόσια τά-
 ἡ λαντα, Καίσαρι δὲ ἐξ ὅλης τῆς γενεᾶς μόνον ὡς σωτῆρα
 ἡ τῷ πατρὸς παρεθέμην. τί δὲ ἐκείνοι τοιῶτον ἡτέβησαν,
 ἡ οἷον Ἀντίπατρος; ἢ τίς ἐλεγχος ἡνέχθη κατ' αὐτῶν,
 ἡ ἡλικίος ἀποδείκνυσσι τέττον ἐπίβηλον; ἀλλὰ φθέγγε-
 ἡ σθαί τι τετόλμηκεν ὁ πατροκτόνος, καὶ πάλιν δόλοισ
 ἡ τὴν ἀλήθειαν ἐπικαλύψεν ἐλπίζει. Οὐαρε, σοὶ φυ-
 ἡ λακτέον. ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸ θηρίον, καὶ προσορῶμαι τὴν
 ἡ μέλλουσάν ἀξιοπιστίαν, καὶ τὸν ἐπίπλαστον ὀλοφυσμένον.
 ἡ ἔτος ἐσιν ὁ παραινῶν ἐμοὶ ποτε φυλάττεσθαι ζῶντα
 ἡ Ἀλέξανδρον, καὶ μὴ πᾶσι πιστεύειν τὸ σῶμα. ἔτος ὁ
 ἡ μέχρι τῆς κοίτης εἰσάγων, καὶ μὴ μέ τις ἐνδεσυῖο περι-
 ἡ βλέπων. ἔτος ὁ ταμίας τῶν ὑπνῶν, καὶ χορηγὸς τῆς
 ἡ ἀμεινυίας, ὁ παραμυθόμενος τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνηρημέ-
 ἡ νοις λύπην, καὶ διακρίνων τὴν τῶν ζώντων εὐνοίαν ἀδελ-
 ἡ φῶν, ὁ ὑπερασπιστὴς ὁ ἐμός, ὁ σωματοφύλαξ. ὅταν
 ἡ ἀναμνησθῶ, Οὐαρε, τὸ πανῆργον ἐν ἐκάστῳ καὶ τὴν ὑπό-
 ἡ κρισιν, ἀπιστία με τῷ ζῆν εἰσέρχεται, καὶ θαυμάζω,
 ἡ πῶς ἔτω βαδὺν ἐπίβηλον διέφυγον. ἀλλ' ἐπεὶ δαίμων
 ἡ τις ἐξερημοὶ τὸν ἐμὸν οἶκον, καὶ μοι τῆς φιλάττης ἐπανί-
 ἡ σῃσιν ἀεὶ, κλαύσομαι μὲν ἐγὼ τὴν ἀδικὸν εἰμαρμένην,
 ἡ καὶ κατ' ἐμαυτὸν σενάξω τὴν ἐρημίαν. διαφύξεται δ'

„tulit senectutem, seque regnum adipisci nisi parricidio
 „non passus est. quae non immerito in me statuit, quod
 „eum reiectaneum ex agro accersiuero, et, exclusis, quos
 „mihi regina pepererat, filiis, regni mei successorem decla-
 „rauerim. Tibi, Vare, mentis meae errorem confiteor.
 „Ego filios istos in memet irritaui, quod spes illis Antipa-
 „tri gratia iustas praeciderim. Ecquid beneficii in eos con-
 „tuli, quod non in istum cumulatius effudi? cui viuus et-
 „iam potestatem meam paene concessi, plane et aperte in
 „testamento regni successorem scripsi, et seorsum quidem
 „reditum quinquaginta talentorum ei attribui, abunde ve-
 „ro pecuniarum ex meis suppeditaui; et nunc cum Ro-
 „mam nauigaret, trecenta talenta dedi, solumque ex omni
 „familia mea, tanquam patris seruatore, Caesari com-
 „mendatum esse volui. Ecquid vero illi sceleris eiusmodi
 „admisert, quantum Antipater? ecquidue probationis
 „contra eos prolatum, quale hunc insidiatorem esse ar-
 „guit? Verum aliquid proloqui ausus est parricida, sperat-
 „que fore, ut verborum praestigiis rursus occulat verita-
 „tem. Tibi, Vare, cauendum: nam ego istam belluam pro-
 „be noui; et quam sit verisimilia dicturus iam nunc pro-
 „spicio, fletusque eius simulatos. Hic est, qui me quondam
 „monebat, ut Alexandrum, cum in viuis esset, cauerem, ne-
 „que corpus meum omnibus crederem. Hic est, qui usque
 „ad cubile meum ingredi solebat, et circumspicere, ne quis
 „mihi forte parasset insidias. Hic est, qui somnos meos cu-
 „rabat, et mihi securitatem praestabat, et qui mihi occiso-
 „rum vicem dolenti consolationem adhiberet, et de fratrum
 „viuentium beneuolentia diiudicaret, mei propugnator, et
 „corporis custos. Cum, Vare, in mentem reuoco, quantus
 „in vnaquaque re sit veterator, et quam egregius simulator,
 „vix me credo viuere, et mirari subit, quo pacto summum
 „adeo insidiatorem effugerim. Quandoquidem vero Deus
 „aliquis domum meam desolare videatur, mihi que dilectis-
 „simos contra me semper incitare, ego quidem fatum
 „meum lugebo, meamque solitudinem gemitibus profe-
 „quar. Nemo autem, qui sanguinem meum sitierit, e

ἡ δὲ εἰς ἀνψήσας τὸν αἷμα, καὶ διὰ πάντων με τῶν
ἡ τέκνων ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ.

γ'. Τοιαῦτα λέγων, αὐτὸς μὲν ὑπὸ συγχύσεως ἐν-
κόπη. Νικολάω δὲ, ἐνὶ τῶν φίλων, λέγειν τὰς ἀπο-
δείξεις ἐκέλευε. μετὰξὺ δὲ ὁ Ἀντίπατρος ἐπ' αἶρας τὴν
κεφαλὴν, ἔμμενε γὰρ δὴ βεβλημένος πρὸ τῶν ποδῶν τῷ
πατρὸς, ἐβόα· ὦ πάτερ, ὑπὲρ ἐμῆ πεποιθήμας τὴν
ἀπολογία. πῶς γὰρ ἐγὼ πατροκτόνος, ὃν ὁμολογεῖς
αὐτὸς φύλακα διὰ παντὸς ἐσχηκέναι. τερατίαν δὲ μὴ
καὶ ὑπόκρισιν λέγεις, τὴν εὐσέβειαν. πῶς ἂν ὁ παντὸς
ἄνθρωπος ἐν τοῖς ἄλλοις ἄφρων ἐγενόμην, ὥς μὴ νοεῖν,
ὅτι λαθεῖν ἔδδεν ἀνθρώπου ράδιον τηλικῶτον μῦθος ἐν-
σκευαζόμενον, τὸν δὲ ἀπ' ἐρανῶ δικαστὴν ἀμύχανον,
ὃς ἐφορεῖ πάντα, καὶ πανταχῇ πάρεστιν; ἢ τὸ τῶν
ἀδελφῶν τέλος ἠγνόουν, ἃς ὁ Θεὸς ἔτω μετήλθε τῆς
ἐἰς σὲ κακοβουλίας; τί δὲ μὴ καὶ παρώξυνε κατὰ σὲ;
βασιλείας ἐλπίς; ἀλλ' ἐβασίλευον. ὑπόνοια μίσους; ἢ
ὡ γὰρ ἐτερογόμην; φόβος ἐκ σῆς τις ἄλλος; ἀλλὰ μὴν σὲ
τηρῶν, ἐτέροις φοβερὸς ἦμην. ἐνδεῖα χρημάτων; καὶ
τίμι μᾶλλον ἐξῆν ἀναλίσκειν; εἰ δ' ἐξωλέσματος πάντων
ἀνθρώπων ἐγενόμην, καὶ θηρίᾳ ψυχὴν εἶχον ἀνημέτερον,
ὦ πάτερ, ἐκ ἂν ταῖς σοῖς εὐεργεσίαις ἐνικήθην, ὃν
κατήγαγες μὲν, ὥς ἔφης αὐτὸς, προέκρινας δὲ τοσά-
των τέκνων, ἀπέδειξας δὲ ζῶν βασιλέα, δι' ὑπερβο-
λὴν δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐποίησας ἐπίφθονον; ὦ τά-
λας ἐγὼ τῆς πικρᾶς ἀποδημίας ὥς πολὺν ἔδωκα και-
ρὸν τῷ Φθίνῳ, καὶ μακρὰν τοῖς ἐπιβηλεύουσιν διατρίβην.
σοὶ δὲ, πάτερ, καὶ τοῖς σοῖς ἀγῶσιν ἀπεδήμην, ἵνα
μὴ Συλλαῖος τῷ σῷ γήρεος καταφρονήσῃ. Ῥώμη μοι
μάρτυς τῆς εὐσεβείας, καὶ ὁ τῆς οἰκισμένης προσώτης
Καῖσαρ, ὁ φιλοπάτορά με πολλάκις ἐπών. λάβε,
πάτερ, τὰ παρ' αὐτῷ γράμματα. ταῦτα τῶν ἐνθάδε
διαβολῶν πιστότερα. ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη· τέτοις
τῆς εἰς σὲ φιλοστοργίας τεκμηρίοις χρῶμαι. μνησθήσο δὲ

„manibus elabatur, etiamsi aduersus omnes filios meos
„exstiterint probationes.

3. Dum ista diceret, illi quidem ex animi perturbatione abruptus est sermo: Nicolaum vero, vnum ex amicis, probationes persequi iussit. Interea autem Antipater, sublato capite, (ad patris enim pedes prostratus iacebat) magna voce clamabat: „Tu, pater, causam meam egisti.
„Nam quomodo ego parricida, qui te confitentem habeam,
„quod semper custos tibi adfuerim. pietatem meam appellas prodigiosa mea mendacia et simulationem. Quomodo itaque aliis in rebus tantae calliditatis, adeo bardus et insipiens eram, vt non intelligerem, facile non esse homines latere tantum sceleris machinantem, coelestem vero latere iudicem omnino non posse, qui omnia adspicit, et vbique praesens adest? an fratrum exitum ignorabam, quorum poenas Deus adeo persequutus est, quod tibi necem machinati fuerint? Quid autem erat, quod me contra te incitaret? num regni cupido? sed regnabam. num odii suspicio? Nonne diligebam? Praetereane aliquis ex te metus? Quin te incolumem seruans, aliis timendus eram. Num pecuniae inopia? Et cui adeo licebat quantum vellet expendere? Sin vero omnium hominum perditissimus euaserim, et immanis belluae animam nactus fuero, pater, an non tuis vincendus essem beneficiis, quem, vt ipse dixisti, in regiam reduxeris, et tot filiis prae-tuleris, et viuus regem declaraueris, aliorumque bonorum ingenti magnitudine inuidendum reddideris? O me miserum, ex acerba peregrinatione mea! quam multum temporis liuori, et quam longum insidiantibus spatium dedisti. Verum tui gratia, pater, et ad tuas causas agendas peregre proficiscebam, ne Syllaeus tuam contemtui haberet senectutem. Roma mihi testis est pietatis, et qui orbi terrarum praeesit Caesar, qui me patris amatorem saepiuscule vocabat. Accipe, pater, has ab meo literas. Ista plus fidei merentur, quam fictae criminationes. istae sola mei defensio. istis mei erga te affectus argumentis vtor. Memento, quod inuitus

ὥς ἔχ' ἐκὼν ἔπλεον, ἐπιτάμενος τὴν ἐμφωλεύσαν τῆς
 „Βασιλείας κατ' ἐμῷ δυσμένειαν. σὺ δὲ μὲ, πάτερ,
 „ἄκων ἀπώλεσας, ἀναγκάσας καιρὸν διαβολῆς δῆναι
 „τῷ Φθόνῳ. πάρεμι δὲ, ἐπὶ τὴς ἐλέγχου πάρεμι, διὰ
 „γῆς καὶ θαλάσσης ἔδ' ἐδαμῇ παθὼν ὁ πατροκτόνος.
 „ἀλλὰ μήπω τέτῳ ὠφέλημα τῷ τεκμηρίῳ. κατέγνωσμά
 „γάρ καὶ παρὰ Θεῷ καὶ παρὰ σοί, πάτερ. κατεγνωσμέ-
 „νος δὲ δέομαι, μὴ ταῖς ἄλλων βασάνοις πιστεύειν, ἀλλὰ
 „κατ' ἐμῷ Φερέω τὸ πῦρ, ὁδεύτω διὰ τῶν ἐμῶν
 „σπλάγχχνων τὰ ὄργανα, μὴ Φείδεσθε ὀλοφυρμῷ τῇ μιαιῶ
 „σώματος. εἰ γάρ εἰμι πατροκτόνος, ἔκ' ὀφείλω θνήσκειν
 „ἀβαστανίως.” τοιαῦτα μετὰ ὀλολυγμῷ καὶ δακρύων
 ἐκβοῶν, τὴς τε ἄλλης ἅπαντας καὶ τὸν Οὐάρον εἰς οἶκτον
 πρέκαλέσατο. μόνον δὲ ὁ θυμὸς Ηρώδην ἄδακρυν διεκρά-
 τη, τὴς ἐλέγχου ἀληθείας ἐπιτάμενον.

δ'. Ἐν τῷ, τῷ βασιλείῳ κελύσαντος, Νικόλαος,
 πολλὰ πρὸς τὸ πανῆγον τὸ Ἀντιπάτρη προσιπῶν, καὶ
 τὸν ἐκ' αὐτῷ διαχέας ἔλεον, ἔπειτα πικρὰν κατηγορίαν
 κατετίθειτο, πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν κακῶ-
 γήματα περιτιθεῖς αὐτῷ, μάλιστα δὲ τὴν ἀνάγκην τῶν
 ἀδελφῶν, ἀποδεικνύς ταῖς ἐκείνῃ διαβολαῖς ἀπολωλότας.
 ἐπιβλεπὺς δὲ αὐτὸν ἔλεγε καὶ τοῖς περιῖσιν, ὡς ἐφέ-
 δροις τῆς διαδοχῆς. τὸν γὰρ παρασκευάσαντα πατρὶ
 Φάρμακον, πότε ἂν ἀδελφῶν ἀποχέσθαι; προσθὼν δὲ
 ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Φαρμακείας, τὰς τε μνηύσεις ἐξῆς
 ἀπεδείκνυε, καὶ περὶ Φερώρα κατεχετλίαζεν, ὅτι κακῶ-
 νον Ἀντίπατρος ποιήσῃ ἀδελφοκτόνον, καὶ τῆς Φιλτά-
 τῆς τῷ βασιλεῖ διαφθείρας, ὅλον τῷ μύσῳ ἀναπλήσει
 τὸν οἶκον. ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τέτοις εἰπὼν καὶ ἀποδεί-
 ξας, καταπαύει τὸν λόγον.

ε'. Οὐάρος δὲ κελύσας ἀπολογεῖσθαι τὸν Ἀντίπα-
 τρον, ὡς ἔδ' ἐκείνος εἰπὼν, ἢ Θεὸς ἔστι μοι τῷ
 μηδὲν ἀδικεῖν μάρτυς, ἔκετο σιγῶν, αἰτήσας τὸ Φάρμα-
 κον, δίδωσι τινὶ τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων δεσμώτῃ

„hinc nauigauerim, vt qui probe norim latentes in regno
 „contra me inimicitias. Tu me, pater, praeter volunta-
 „tem tuam perdidisti, qui me accusandi tempus inuidiae
 „dare compulisti. Verum praesens adsum, adsum aduer-
 „sus indicia, terra marique nihil omnino, vt parricida,
 „perpeffus; quanquam nihil mihi profuturum fit hoc ar-
 „gumentum. nam et apud Deum et apud te, pater, sum
 „condemnatus: condemnatus autem precor, ne aliorum
 „tormentis fidem habeas, sed in me feratur ignis, per
 „viscera mea pergant quaestionum fidiculae. Ne mihi
 „parcite lamentationis ergo a scelesto corpore profectae.
 „nam si parricida sum, mori non debeo cruciatuum ex-
 „pers.” Talia cum eiulatu et lacrymis vociferans, et
 alios omnes et Varum ad misericordiam alliciebat. So-
 lum autem Herodem a lacrymis continebat iracundia, vt
 pote quod probationes veras esse cognouerit.

4. Tum Nicolaus iussu regis multa de Antipatri cal-
 liditate praefatus, discussaue illius misericordia, inox
 atrocissimam accusationem instituit, cuncta quidem in re-
 gnum admissa maleficia ei adscribens, maxime vero fra-
 trum interitum, quos ipfius calumniis periisse demonftra-
 bat. Quin et superstitionibus eum insidiari dicebat, vt qui
 id agerent, vt successionem interciperent. Quomodo
 enim a fratribus abstinere potuit, qui patri venenum para-
 verat? Cum autem ad veneni probationem venisset, et or-
 dine proferebat indicia: et de Pherora valde indignaba-
 tur, quod et ipsum Antipater fratricidam fecisset, iisque,
 qui regi amicissimi erant, corruptis, regiam omnem sce-
 lere compleuisset. Atque ita, aliis insuper multis dictis
 et probatis, finem dicendi facit.

5. Varus autem cum respondere iussisset Antipatrum,
 et ille nihil amplius loquutus, quam Deus testis est inno-
 centiae meae, tacitus iaceret, petiit, vt venenum afferre-
 tur, et vincto cuidam capitis damnato ebibendum dedit.

πιῶν· τῷ δὲ παραχεῖμα τελευτήσαντος, ὁ μὲν Οὐάρος, ἀπορήτης ποιήσας τὰς πρὸς Ηρώδην ὁμιλίας, καὶ τὰ περὶ τὸ συνέδριον Καίσαρι γεράσας, μετὰ μίαν ἡμέραν χωρίζεται. δισμυῖ δ' ὁ βασιλεὺς Αντίπατρον, καὶ πρὸς Καίσαρα τὰς δηλώσοντας τὴν συμφορὰν ἐξέπειμψεν.

ς'. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ κατὰ Σαλώμης ἐπίβηλος Αντίπατρος εὐρίσκεται. τῶν γὰρ Αντιφίλων τις οἰκιστὴν ἦκεν, ἐπισολὰς κομίζων ἀπὸ Ρώμης παρὰ Ἰωλίας Θεραπαινίδος, Ἀκμῆς τῆνομα. καὶ παρὰ μὲν ταύτης ἐπέσαλτο βασιλεῖ, τὰς παρὰ Σαλώμης ἐπισολὰς ἐν τοῖς Ἰωλίας εὐρηκέναι γεάμμασι, πεπομφέναι τε αὐτῷ λάθρα δι' εὐνοϊαν. αἱ δὲ τῆς Σαλώμης λοιδορίας τε τῷ βασιλεῖ περιεῖχον πιερωτάτας, καὶ κατηγορίαν μεγίστην. ταύτας δὲ πλάσας ὁ Αντίπατρος, καὶ τὴν Ἀκμὴν διαφθέρας, ἔπεμψεν Ηρώδῃ πέμψαι. διηλέγχθη δὲ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ γύναιον ἔγραψεν· «ὥς ἤβη, ἡλῆθης, ἔγραψά σε τῷ πατρὶ, καὶ τὰς ἐπισολὰς ἐκέναι, ἔπειμψα, πεπομψμένη τὸν βασιλεῖα μὴ φέισασθαι τῆς ἀδελφῆς, ὅταν ἀναγνῶ. καλῶς δὲ ποιήσεις, ἐπειδὴν ἀπαρτιοῦμαι πάντα, μνημονεύσας ὧν ὑπέρχομαι».

ζ'. Ταύτης Φωραθείσης τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τῶν κατὰ Σαλώμην ἐνσκευασθεισῶν, ἔννοια μὲν ἐμπίπτει τῷ βασιλεῖ, τάχα καὶ κατὰ Ἀλεξάνδρου πλασθῆναι γεάμματα. περιαλγῆς δὲ ἦν ὑπὸ τῷ πάθει, ὥς παρ' ὀλίγον καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀποκτείνας δι' Αντίπατρον. ἐκτί οὖν ἀνεβάλλετο λαβεῖν τιμωρίαν ὑπὲρ πάντων. ὠρμημένος δὲ ἐπὶ τὸν Αντίπατρον, ἐπεσχέθη νόσῳ χυλεπῇ. περὶ μέντοι τῆς Ἀκμῆς καὶ τῶν κατὰ Σαλώμης ἐνσκευασθεισῶν, ἐπέστειλε Καίσαρι· τὴν τε διαθήκην αἰτήσας, μετέγραψε, καὶ βασιλεῖα μὲν ἀπεδείκνυσεν Αντίπαν, ἀμελῶν τῶν πρεσβυτάτων, Ἀρχιλαῦ καὶ Φιλίππου. διεβεβλήκει γὰρ καὶ τότε Αντίπατρος. Καίσαρι δὲ, σὺν τοῖς δίσχαι χρημάτων δώροις, κατέλιπε χίλια τάλαντα, τῇ τε γυναικὶ καὶ τέκνοις αὐτῆς καὶ φίλοις καὶ ἀπελευθέρους περὶ πεντακόσια· ἀπέπεμψε

Cumque ille statim moreretur, Varus quidem, nonnulla in occulto cum Herode colloquutus, quae gesta erant in concilio ad Caesarem scripsit, posteroque die inde discedit: rex autem in vincula coniicit Antipatrum; certoque ad Caesarem misit, qui suam illi calamitatem nunciarent.

6. Post haec autem Salomen insidiis appetiisse arguebatur Antipater. Quidam enim e domesticis Antiphili venerat, literas ferens ab ancillula Iuliae, cui nomen erat Acme. Atque ab ipsa quidem scriptum erat regi, inter literas Iuliae quasdam a Salome datas se reperisse, eique clam beneuolentiae ergo eas misisse. In Salomes autem literis contumeliae erant in regem acerbissimae, et accusatio grauissima. Istaе vero ab Antipatro fictae erant, cumque is Acmen pecunia corrupisset, ei persuasit, ut literas ad Herodem mitteret. Res autem comperta est ex eius ad illum literis. nam muliercula ei scripserat: „Sicut „uoluisti, patri tuo scripsi, literasque istas ad eum misi, „persuasum habens, regem sorori suae nequaquam persu- „rum, cum eas legerit. Bene autem facies, si, rebus „omnibus perfectis, promissorum tuorum memor fue- „ris.

7. Hisce literis, et quae in Salomen compositae erant, deprehensis, regem subiit cogitatio, forsan et illas contra Alexandrum fictas fuisse: et vehementer perturbatus erat ex animi motu, quod parum abfuerit, quin sororem propter Antipatrum occidisset. Itaque non amplius cunctatus est omnia eius crimina in eum persequi: sed, dum in Antipatrum incitatur, morbo difficili corripitur. Veruntamen de Acme et accusatione in Salomen improbe conficta literas ad Caesarem dedit: cumque testamentum asferri iussisset, illud mutabat, regemque declarabat Antipam, praeteritis Archelao et Philippo natu grandioribus: nam et illos calumniatus fuerat Antipater. Caesari autem, praeter vasa aliaque ei donata, mille talenta reliquit, itemque vxori eius et liberis et amicis et libertis circiter quingenta: caeterisque omnibus agrorum et pecunia-

δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τῆς τε χώρας ἐκ ὀλίγα καὶ τῶν
 χρημάτων, λαμπροτάταις τε δωρεαῖς ἐτίμα Σαλαῶμην τὴν
 ἀδελφὴν. ἐν μὲν οὖν ταῖς διαθήκαις ταῦτα διωρῳάσατο.

ΚΕΦ. λγ'.

Αὐτὸς χρυσῆς ἐκκόπτεται. Ἡρώδης τεθνήξασθαι μέλλον-
 τος ὠμότης. ἑαυτὸν ἀναιρεῖν πειράται. Ἀντίπατρον
 κτείνεσθαι κελεύει. ἐπιβίβας πέντε ἡμέρας τελευτᾷ.

Προῆι δ' αὐτῷ πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἢ νόσος, ἅτε δὴ
 τῶν ἀρρώστημάτων ἐν γῆρα καὶ ἀθυμίᾳ ἐπιπεσόντων. ἦν
 μὲν γὰρ ἤδη χεδὸν ἐτῶν ἑβδομήκοντα, τεταπείνωτο δὲ
 τὴν ψυχὴν ταῖς περὶ τῶν τέκνων συμφοραῖς, ὥς μὴδὲ ἐν
 ὑγιείᾳ τί τῶν ἡδέων προσίεσθαι. τῆς νόσου δὲ ἦν ἐπίτασις
 ζῶν Ἀντίπατρος, ὃν ἐκ ἐν παρεργῷ, ραΐσας δὲ προήρητο
 ἀνελεῖν.

β'. Γίνεται δ' ἐν ταῖς συμφοραῖς αὐτῷ καὶ δημοτικὴ
 τις ἐπανάστασις· δύο ἦσαν σοφισταὶ κατὰ τὴν πόλιν, μά-
 λις αὖ δοκῶντες ἀκριβοῦν τὰ πάτρια, καὶ διὰ τῆτο ἐν ἅπαν-
 τι τῷ ἔθνει μεγίστης ἡξιωμένοι δόξης. Ἰσίδας τε υἱὸς Σεπ-
 φωραῖς, καὶ Ματθίας ἕτερος Μαργάλης. τῆτοις ἐκ ὀλί-
 γοι προσήρισαν τῶν νέων ἐξηγούμενοις τὰς νόμους, καὶ συνῆ-
 γον ὁσημέραι τῶν ἡβώντων στρατόπεδον. οἱ τότε τὸν βασι-
 λέα πυθανόμενοι ταῖς ἀθυμίαις ὑπεκρέοντα καὶ τῇ νόσῳ,
 λόγον καθίσταν εἰς τὰς γνωρίμους, ὥς ἄρα καιρὸς ἐπιτη-
 δεύοντος εἶη, τιμωρεῖν ἡδὴ τῷ Θεῷ, καὶ τὰ κατασκευα-
 σθέντα παρὰ τῆς πατρὸς νόμου ἔργα κατασπᾶν. ἀθέμι-
 τον γὰρ εἶναι, κατὰ τὸν ναόν, ἢ εἰκόνας, ἢ προτομὰς, ἢ
 ζῶας τινὸς ἐπ' αὐτοῖς ἔργον εἶναι. κατασκευάκει δὲ ὁ βασι-
 λεύς, ὑπὲρ τὴν μεγάλην πύλιν, αἰτὸν χρυσῶν. ὃν δὴ τότε
 παρήνεν ἐκκόπτειν οἱ σοφισταί, καλὸν εἶναι λέγοντες, εἰ καὶ
 τις γένοιτο κίνδυνος, ὑπὲρ τῆς πατρὸς νόμου θήσκειν. τοῖς
 γὰρ ἔτω τελευτῶσιν ἀθάνατόν τε τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν ἐν
 ἀγαθοῖς αἰῶνισιν αἰώνιον παραμένειν· τὰς δὲ αἰγυνᾶς,

rum non parum distribuit; ac sororem Salomen donis
luculentissimis honorauit. Et in testamento quidem ista
correxuit.

CAP. XXXIII.

*Aquila aurea deiicitur. Morituri Herodis immanitas.
Sibi manus inferre conatur. Antipatrum occidi iubet.
Quinto post die ipse moritur.*

MOrbus autem ei ingrauescebat, quod inualitudinem
vrgeret senectus pariter ac moeror. iam enim annos fere
LXX. natus erat, et ex calamitatibus, quas ei intulerant li-
beri, adeo animo erat deiectus, vt nec cum bene valeret
quicquam iucunditatis admitteret. Aegritudinem autem
acriorem faciebat, quod Antipater viueret; quem non
obiter et aliud agens, sed cum ipse conualuisset, occidere
decreuerat.

2. At dum in istis versaretur calamitatibus, oritur po-
puli quidam tumultus. In ciuitate erant duo sophistae,
qui accurate leges patrias scire videbantur, et per totam
gentem in maxima erant apud omnes gloria, Iudas filius
Sepphori, et alter Margali Matthias. Ad istos, dum
leges exponerent, adolescentium non pauci se confere-
bant, et quotidie puberum exercitum colligebant. Qui,
cum regem audiissent moerore ac morbo tabescere, ad
discipulos verba faciebant, quod iam tempus opportunum
esset, vt Deus vindicaretur, fabricataque aduersus leges pa-
trias opera detraherentur. quippe nefas esse, in templo
haberi aut imagines, aut vultus, opusue quodecunque ani-
mantium alicui cognomen. Fecerat enim rex et supra
magnam templi portam collocauerat aquilam auream.
eamque vt excinderent suadebant sophistae, pulchrum
esse dicentes, aliquid licet inde periculi instaret, etiam pro
lege patria mori. Eos enim, qui ita diem supremum
obeunt, et animae immortalitatem, et aeternam bonorum
fruitionem manere: minus autem generosos, rudesque in

καὶ τῆς αὐτῶν σοφίας ἀπείρου, ἀγνοῶντας φιλοψυχῆν καὶ πρὸ τῆ δι' ἀρετῆς τὸν ἐκ νόσου θάνατον αἰρεῖσθαι.

γ'. Ἀμὰ δὲ τοῖς ἐκείνων λόγοις διεφημίθη καὶ θησκαι ὁ βασιλεὺς, ὥστε θαρραλεώτερον ἤπτοντο τῆς ἐπιχειρήσεως οἱ νόμοι. μέσης γὰρ ἡμέρας, καὶ πολλῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ἀναστρεφομένων, χροίοις παχύαις καθιμήσαντες σφᾶς αὐτὰς ἀπὸ τῆ τέγης τὸν χρυσὸν ἐκείνον αἰτὸν ἐξέκοπτον πελέκεσιν. ἠγγέλθη δὲ εὐθέως τῷ βασιλεῶς στρατηγῷ, καὶ κείνῳ, μετὰ χειρὸς ἢκ' ὀλίγης ἀναδραμῶν, περὶ τεσσαράκοντα νεανίας συλλαμβάνει, καὶ κατήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. πυνθανομένῳ δὲ αὐτῷ πρῶτον, εἰ τολμήσειαν τὸν χρυσὸν αἰτὸν ἐκκόπτειν, ὡμολόγην. ἔπειτα, τίνος κελεύσαντος, ἀπεκρίναντο τῷ πατρὶς νόμῳ. τί δὲ ἔτω γεγήθασι, διερρωτήσαντος, ἀναιρεῖσθαι μέλλοντες, ἔλεγον, ὅτι πλείονων ἀγαθῶν ἀπολαύσει μετὰ τὴν τελευταίην.

δ'. Ἐπὶ τέτοις ὁ βασιλεὺς, δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς κρείττων τῆς νόσου γενόμενος, πρῶτον εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνδρῶν κατηγορήσας ὡς ἱεροσύλων, καὶ προφάσει τῷ νόμῳ περραζόντων τὴν μίξιν, κολάζειν ἤξις ὡς ἀσεβεῖς· ὁ δὲ δῆμος, δέσας, μὴ διὰ πολλῶν ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ, παρκαλεῖ πρῶτον μὲν τὰς ὑποθεμένους τὴν πρᾶξιν, ἔπειτα τὰς ἐν αὐτῇ συλληφθέντας κολάσαντας, τοῖς λοιποῖς τὴν ὀργὴν ἀφῆναι. πείθεται μόνος ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰς μὲν καθιμήσαντας ἑαυτὰς ἅμα τοῖς σοφισταῖς κατέκαυσε ζῶντας, τὰς λοιπὰς δὲ τῶν συλληφθέντων παρέδωκε τοῖς ὑπηρέταις ἀνελεῖν.

ε'. Ἐνθεν αὐτὰ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος διαλαβῶσα, ποικίλοις πάθεσι διμερίζετο. πυρετὸς μὲν γὰρ ἦν ἡ λάβρος, κνησμὸς δ' ἀφόρητος τῆς ἐπιφανείας ὅλης, καὶ κόλῳ συνεχεῖς ἀλγηδόνες, περὶ τε τὰς πόδας ὥσπερ ὑδρωπικῶντος οἰδήματα, τῷ τε ἤτρε φλεγμονή, καὶ δι' αἰδοῖς σηπεδῶν σκάληκας γεννώσα. πρὸς τέτοις, ὀρθόπονοια, καὶ δύσπνοια, καὶ σπασμὸς ἀπάντων τῶν μελῶν, ὥστε τὰς ἐπιθεάζοντας ποιῆν εἶναι τῶν σοφιστῶν τὰ νοσήματα λεί-

illorum sapientia, animamque amare nescientes, per morbum, quam per virtutem, emori malle.

3. Dum hos illi sermones sererent, rumor erat regem in ipso decessu esse, adeo ut iuvenes ad rem aggrediendam facti essent audaciores. Itaque meridie, dum multi in templo versarentur, cum semet crassis funibus a tecto demississent, auream illam aquilam securibus excindunt. Statim quod factum est, praetori regis nunciabatur, atque ille multa cum manu eo accurrebat, et captos circum quadraginta iuvenes ad regem adducebat. Cumque ille primum eos interrogaret, an aquilam auream excindere ausi fuissent; fecisse confitebantur. deinde cuius iussu; legis patriae, responderunt. Cum vero ab iis quaesuisset, quid ita gaudio exsultarent mox interficiendi; dicebant, quod post mortem bonis pluribus fruituri essent.

4. Istis rex commotus, iracundiae vehementia morbum superat, adeoque in concionem procedit, atque multum in eos quasi sacrilegos inuectus, quodque legis praetextu maius quiddam aggredierentur, aequum censebat et supplicio eos addicere, ut impios. Populus autem veritus, ne multi ex iudiciis convicti essent, rogabat, ut, cum primum quidem facinoris suasores, ac deinde in eo deprehensos poenae subiecisset, iram in caeteros missam faceret. Vix persuadetur rex, et qui funibus se demiserant una cum sophistis vivos cremavit, reliquos vero, qui comprehensi sunt, ministris interficiendos tradidit.

5. Post haec morbi vis, per uniuersum eius corpus diffusa, variis doloribus id distrahebat. nam febris quidem erat, non tamen vehemens, pruritus vero per totam corporis superficiem intolerabilis, coli quoque dolores continui, et circa pedes tumores quasi aqua intercute laborantibus, atque inflatio abdominis, et in pudendis putredo vermes generans. Ad haec, non potuit nisi cum erectus esset respirare, et tum respirandi difficultate laborabat, et membrorum omnium conuulsione cruciabatur, adeo ut harioli morbos istos poenam esse dicerent ob caedem sophistarum.

γεν. ὁ δὲ, παλαιῶν τούτοις πάθειν, ὅμως τῷ ζῆν ἀντείχετο, σωτηρίαν τε ἠλπίζε, καὶ θεραπείας ἐπινοεῖ. διαβάς γὰρ τὸν Ιορδάνην, τοῖς κατὰ Καλλιρόην θερμοῖς ἐκέχρητο. ταῦτα δὲ ἔξισι μὲν εἰς τὴν Ασφαλίτιν λίμνην, ὑπὸ γλυκύτητος δ' ἔστι καὶ πόσιμα. δόξαν δ' ἐνταῦθα τοῖς ἰατροῖς ἐλαίῳ θερμῷ πᾶν ἀναθάλλει τὸ σῶμα, χαλαρῶν εἰς ἐλαίᾳ πλήρη πύλον, ἐκλύει δὲ τὰς ὀφθαλμούς, καὶ ὡς τεθνεῶς ἀνέστρεψε. θορύβῳ δὲ τῶν θεραπόντων γενομένων, πρὸς μὲν τὴν Φωνὴν ἀνήνεγκεν· εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἀπογυῖς τὴν σωτηρίαν, ταῖς τε στρατιώταις ἀνά δραχμὰς πεντήκοντα ἐκέλευσε διανεῖμαί, καὶ πολλὰ χρήματα τοῖς ἡγεμόσι καὶ τοῖς φίλοις.

ε'. Αὐτὸς δὲ ὑποσρέφων ὡς εἰς Ιεριχὼντα παραγίνεταί, μελαγχολῶν ἥδη, καὶ μονονυχὶ αὐτῷ τὴν θανάτῳ ἀπειλῶν, προσέκοψεν εἰς ἐπιβολὴν ἀθεμίτης πράξεως. τὰς γὰρ ἀφ' ἐκάστης κώμης ἐπισήμους ἄνδρας ἐξ ὅλης Ἰσδαίας συναγαγὼν εἰς τὸν καλούμενον Ἰππὸδρομον ἐκέλευσε συγκεῖσθαι. προσκαλεσάμενος δὲ Σαλώμην τὴν ἀδελφὴν, καὶ τὸν ἄνδρα ταύτης Ἀλεξᾶν· οἷδα, ἔφη, Ἰσδαίως τὸν μὲν ἐμὸν ἐορτάζοντα θάνατον, δύναμαι δὲ πενθεῖσθαι δὲ ἐτέρων, καὶ λαμπρὸν ἐπιτάφιον χεῖν, ἂν ὑμεῖς θελήσητε ταῖς ἐμαῖς ἐντολαῖς ὑπακούειν. τὰς δὲ φερεσμένους ἄνδρας, ἐπειδὴν ἐκπνεύσω, τάχιστα κτεῖνατε περικύσαντες τὰς στρατιώτας, ἵνα πᾶσα Ἰσδαία, καὶ πᾶς οἶκος, ἄκων ἐπ' ἐμοὶ δακρύσῃ.

ζ'. Ταῦτα ἐνετέλλετο, καὶ παρὰ τῶν ἐν Ρώμῃ πρέσβεων ἦγον ἐπιστολαί, δι' ὧν Ἀκμὴ μὲν ἀνηρημένη κελεύσαντος Καίσαρος ἐδηλῶτο, θανάτῳ δὲ Ἀντίπατρος κατάκριτος· ἔγραφόν γε μὴν, ὡς, εἰ καὶ φυγαδεύειν αὐτὸν ἐθέλῃσιν ὁ πατήρ, ἐπιτρέποι Καῖσαρ. ὁ δὲ βραχὺ μὲν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἀνήνεγκεν, αὐτὸς δὲ, καὶ γὰρ ἐνδεία τροφῆς καὶ βηχὶ σπασμῶδες διετίνετο, τῶν ἀλγυδόνων ἡττηθεὶς, φθάσαι τὴν εἰμαρμένην ἐπεβάλλετο. λαβὼν δὲ μῆλον, ἤτησε καὶ μαχαίριον· εἰῶθαι γὰρ ἀποτέμνων ἐδίειν· ἔπειτα

irrogatam. Ille vero, quamuis tot cruciatibus conflictaretur, viuendi tamen desiderio tenebatur, et salutis spem retinebat, ac de curationibus cogitabat. Itaque traiecto Iordane, aquis calidis, quae iuxta Callirhoën sunt, vsus est. Hae influunt quidem in Asphaltiten lacum, adeo tamen sunt dulces, vt etiam potui commodae sint. Ibi cum medicis visum esset, vt totum corpus, demissum in dolium olei plenum, foueretur, oculi enervantur, eosque morientis ad instar reciprocavit. Cum autem in tumultu essent ministri, clamore excitatus ad se quidem rediit: salutis autem spe in posterum abiecta, et quinquaginta drachmas militibus viritim, et ingentem pecuniam ducibus atque amicis distribui iussit.

6. Cum autem inde reuertens ad Hierichuntem perveniret, iam atra bile correptus, et ipsi quodammodo mortali aliquid minitans, progressus est ad facinus teterrimum perpetrandum. Nam illustres totius Iudaeae viros, ex singulis vicis collectos, in locum, qui Hippodromus vocabatur, concludi iussit. Tum accersita sorore Salome, viroque eius Alexandro: „Noui, inquit, Iudaeos morte quidem „mea festos dies acturos; aliorum vero causa lugeri possum et funus splendidum consequi, dummodo meis mandatis obsequi velitis. Hos autem viros in custodia habitos, simulatque animam exhalauero, militibus circumdatos omnes interficite, quo et vniuersa Iudaea et singulae domus vel inuitae mea morte illacrymentur.

7. Ista mandabat, et tum a legatis, qui Romae erant, veniebant literae, quibus significabatur, Acmen iussu Caesaris interfectam esse, et Antipatrum inorte damnatum. Quin et si pater eum in exsilium dare mallet, id quoque permisisse Caesarem, scriptum erat. Atqui ille paululum quidem ad vitae cupiditatem rediit. Rursus vero, (nam et inedia et tussi conuulsiva distinebatur) victus doloribus fatum anteuertere statuit. Sumto igitur pomo, cultellum etiam poposcit, (solutus enim erat sectum comedere) deinde

περιαφρήσας, μή τις ὁ κωλύων εἴη, ἐπῆρε τὴν δεξιάν, ὡς πλήξων ἑαυτόν· προσδραμὼν δὲ, ἐκώλυσεν Ἀχίαβος ὁ ἀντιπῖος αὐτῷ, τὴν χεῖρα καταχών. οἰμωγὴ δ' εὐθύς ἤρθη μεγίστη κατὰ τὸ βασιλείον ὡς οἰχομένη τῷ βασιλέως· καὶ ταχέως ἀκύνσας Ἀντίπατρος, ἀνεθάρρει τε, καὶ γενηθῶς τὰς Φύλακας ἐκέλευεν, ἐπὶ χρήμασιν ἐξαφίνειν λύσαντας αὐτόν. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἢ μόνον ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ δραμὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπιβελήν. ἀνέκραγεν δὲ ἐκεῖνος ἰχυρότερον τῆς νόσς, καὶ παραχερῆμα πέμψας τὰς δορυφόρους, ἀπέκτεινε τὸν Ἀντίπατρον. Θάψαι δὲ τὸν νεκρὸν αὐτῷ προσάξας ἐν Τρεκανίῳ, πάλιν τὰς διαθήκας ἐπανορθῶται, καὶ διάδοχον μὲν Ἀρχέλαον, τὸν προσβύτατον υἱόν, ἀδελφὸν Ἀντίπα, γράφει, τετραέρχην δὲ Ἀντίπαν.

ἦ. Μιστὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τῷ παιδὸς ἐπιβίως πέντε ἡμέρας τελευτῶν, βασιλεύσας ἀφ' ἧς μὲν ἀποκτείνας Ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμάτων ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα, ἀφ' ἧς δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπεδείχθη βασιλεὺς, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. καὶ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα πάντα τύχῃ δεξιᾷ χρησάμενος, εἰ καὶ τις ἕτερος· ὅσις γε κατεκτήσατο βασιλείαν ἰδιώτης ὢν, καὶ, τοσούτω χρόνῳ φυλάξας, ἰδίῳις τέκνοις κατέλιπεν· ἐν δὲ τοῖς κατ' οἶκον, ἀτυχέστατος. πρὶν δὲ γινῶναι τὴν τελευτὴν αὐτῷ τὸ στρατιωτικόν, προσελθῶσα μετ' ἀνδρὸς ἡ Σαλώμη, διαφῆκε τὰς δεσμώτας ὅς κτείνειν ὁ βασιλεὺς ἐνετείλατο, μεταπεισθῆναι αὐτὸν λέγουσα, καὶ πάλιν ἀναπέμπειν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. τῶν δὲ οἰχομένων, ἐδήλω ἤδη τοῖς στρατιώταις, καὶ συνῆγεν αὐτὰς εἰς ἐκκλησίαν μετὰ τῷ λοιπῷ πληθὺς ἐν τῷ καθ' Ἱερουσαλὴν ἀμφιθεάτρῳ. ἐνθα παρελθὼν Πτολεμαῖος, ὁ καὶ τὸν σημαντῆρα δακτύλιον παρὰ τῷ βασιλέως πεπιστευμένος, τὸν τε βασιλεῖα κατευδαιμονίζει, καὶ τὸ πλῆθος παρακαλεῖ, τὴν τε ἀπολειφθεῖσαν τοῖς στρατιώταις ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὴν, ἐν ἣ πολλὰ περὶ τῆς εἰς τὸν διάδοχον εὐνοίας παρεκάλε. μετὰ δὲ τὴν ἐπιστολὴν λύσας τὰς διαθήκας ἀνεγίνωσκεν, ἐν αἷς Φίλιππος μὲν τῷ Τρεχωνος, καὶ τῶν γεννηόντων

circumspiciens, ne quis esset, qui ei obstaret, tanquam se percussurus dextram leuauit. Verum Achiabus eius sobrius accurrens, manu illius prehensa, ictum impediit. Vlulatus autem maximus statim sublatus est in regia, ac si rex mortuus fuisset: cumque eum audisset Antipater, fiduciam resumit, laetatusque custodes obsecrabat, ut ipsum promissa pecunia solutum dimitterent. Dux vero illorum non tantum id fieri prohibuit, sed et regi insidias renunciatum currebat: atque ille fortius exclamauit, quam morbus comode pateretur, continuoque missis satellitibus Antipatrum occidit. Cum autem in mandatis dedisset, ut cadauer eius in Hyrcanio sepeliretur, rursus testamentum corrigit: et successorem quidem scripsit Archelaum filium natu maximum, Antipae fratrem, Antipam vero tetrarcham.

8. Postquam autem a filii caede quinque dies vixisset, mortem obit; cum scilicet regnasset annos quidem triginta quatuor, ex quo Antigono interfecto rerum potitus est, triginta vero septem, ex quo rex a Romanis declaratus est. Et in caeteris quidem omnibus secunda fortuna usus est, si quis vnquam alius; qui quidem regnum, quod priuatus adeptus est, tantoque conseruauit tempore, filiis suis reliquit: in rebus vero domesticis infelicissimus fuit. Salome autem, antequam regis mortem resciret exercitus, cum marito progressa, dimisit eos, qui in custodia erant, quos occidi iusserat rex: ipsum dicens mutasse consilium, et suam quemque domum remittere. At cum isti abirent, tum regis obitum militibus indicabat; eosque cum caetera multitudine in concionem coëgit in amphitheatro Hierichuntino: vbi Ptolemaeus, cui creditus erat a rege annulus signatorius, prodiens in medium, et regis fortunam praedicat, et populo consolationem adhibet, et relictas militibus literas legebat, in quibus eos multis hortabatur, ut beneuolos se praestarent successori suo. Deinde, post literas istas, testamentum resignabat et recitabat: in quo Philippus quidem Trachonis et vic-

χωρίων κληρονόμος, τετράρχης δὲ, ὡς προείπομεν, Αντίπας, βασιλεὺς δὲ Αρχέλαος ἀπεδείκνυτο. τῷ δὲ τὸν τε δακτύλιον τὸν ἐαυτῷ Καίσαρι Φέρεῖν ἐντέλλετο, καὶ τὰς διοικήσεις τῆς βασιλείας σσημασμένας. κύριον γὰρ ἀπάντων, ὧν διατάξεις, καὶ βεβαιωτὴν τῶν διαθηκῶν εἶναι Καίσαρα· τὰ γὰρ μὴν λοιπὰ κατὰ τὰς προτέρας διαθήκας φυλάττειν.

Θ'. Βοή δὲ εὐθύς ἐγένετο τῶν Αρχελαῷ συνηδομένων, καὶ κατὰ εἶφος οἱ στρατιῶται μετὰ τῷ πλήθει περιιόντες, ὑπάρχοντο μὲν τὴν ἐαυτῶν εὐνοίαν, συνήχοντο δὲ καὶ τὴν παρὰ τῷ Θεῷ. μετὰ ταῦτα πρὸς ταΦὴν ἐτράποντο τῷ βασιλεῶς. παρέλιπε δὲ ἄδὲν ὁ Αρχέλαος εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ πάντα τὸν βασιλείου κόσμον προήνευκε, συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. κλίνη μὲν ὀλόχρυσος ἦν διάλιθος, στρωμνὴ δὲ ἀλγυγίς ποικίλη, τὸ σῶμα δὲ ἐπ' αὐτῆς πορφύρα κεκαλυμμένον, καὶ διάδημα μὲν ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ, σέφανος δὲ ὑπὲρ αὐτῷ χρυσῆς, τὸ δὲ σκήπτρον παρὰ τὴν δεξιάν. καὶ περὶ μὲν τὴν κλίνην, οἳ τε υἱεῖς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγενῶν, ἐφ' οἷς αἱ δορυφόροι, καὶ τὸ Θράκιον εἶφος, Γερμανοὶ τε καὶ Γαλάται, δισκευασμένοι πάντες ὡς εἰς πόλεμον. προῆγε δὲ ἡ λοιπὴ δύναμις, ὥπλισμένοι τοῖς ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχαις ἀκολουθῶντες ἐν κόσμῳ. πεντακίσιοι δὲ ὑπ' αὐτοῖς τῶν οἰκετῶν καὶ ἀπελευθέρων ἀρωματοφόροι. ταδίς δὲ ἐκομίσθη τὸ σῶμα διακοσίς εἰς Ηρώδειον, ὅπῃ κατὰ τὰς ἐντολάς ἐτάφη. καὶ τὰ μὲν περὶ Ηρώδην τοῦτον ἔχει πέρας.

narum regionum haeres declarabatur; Antipas vero, ut iam ante diximus, tetrarcha; rex vero Archelaus. Hinc autem et annulum ad Caesarem ferre mandabat, et administrationis rationes sigillo munitas. omnium enim, quae de istis constitueret, dominum, et testamenti confirmatorem esse Caesarem voluit: caetera vero iuxta superius testamentum seruari.

9. Confestim autem clamor sublatus est Archelao congratulantium; militesque turmatim cum populo eum stipantes, et suam quidem ei promittebant, Deique benevolentiam ei comprecabantur. Post haec ad regem sepeliendum se conuertebant. nihil autem, quod ad magnificentiam faceret, omisit Archelaus, sed omnem ornatum regium protulit, ut cum pompa esseretur mortuus. Lectus quidem erat totus ex auro gemmis distinctus, stragula vero murice vario resurgens, superque ea corpus purpura coopertum: et capiti quidem impositum erat diadema, corona vero desuper aurea, et dextra sceptrum habebat. Lectum quidem stipabant filii et cognatorum multitudo; quibus proximi satellites, et agmen Thracium, et Germani et Galli, similiter ornati ac si in bellum iretur, Caeteri vero milites praecibant, armis instructi, duces suos ordinumque ductores modeste decenterque sequentes: atque post hos quingenti famuli et liberti aromata ferentes. Corpus autem per ducenta stadia delatum erat in Herodium, ubi, prout fuerat mandatum, sepultum erat. Et quae ad Herodem quidem spectant, huiusmodi finem habebant.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΕΝ ΕΝ ΤΩ ΔΕΥΤΕΡΩ ΛΟΓΩ.
ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

- α'. Οπως Αρχιελεως, πυνθόμενος τὸν πατέρα καὶ τὴν πληθὺς ἀνείας, ἰδεράμενος ἑφ' ὧς ἦσαν.
- β'. Οπως ἐκ ἐλπίδος τὸν πυνθόντων τῆς διὰ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου ἀποκτανθέντος σαφὲς, καὶ τῶν κατ' αὐτὸ ἐγερόντων, ἀκίετο καὶ μάστιγι τὸν συνελθόντων ἐν τῷ Πάσχα.
- γ'. Οπως, ἀπερχομένης Αρχιελεως εἰς Ῥώμην, Σαρδῖος ἀνὴρ εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπήντα, καὶ τότε μὲν, παρεκκληθεὶς ὑπὸ Οὐάρου, ἀποτρέφεται. ὕστερα ἀπελθόντες Αρχιελεως πάλιν ἀναλθὼν, τὰ τε βασίλεια παραλαμβάνειν ἐπειρετο, καὶ τὰ χρήματα πάντα κομίζεσθαι, εἰ καὶ μὴ ἰδυνήθη.
- δ'. Οπως Ἀντίπας ἡμφισβήτησε τῆς βασιλείας τῷ Αρχιελεω, καὶ εἰς ἐκείτους ἔπειν αὐτὸν συνείλετο.
- ε'. Οπως, Σαρδῖος ἐπελθόντος Ἱεροσολύμοις, καὶ διαζομένης τὴς φόβου λαμβάνειν, καὶ τὰ βασιλικά χρήματα διαρυνόντος, συρραφὴν τὸ πληθὺς πέλειον κατ' αὐτὸ συνέχευετο, ἐκ δὲ τότε καὶ ἡ πᾶσα χώρα ἱσχυροῦσα.
- ς'. Περὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων ἐπαναστάσεων, καὶ σχήμα βασιλείας αὐτῶν περιερίψων.
- ζ'. Οπως Οὐάρου ἐπελθὼν, εἴη τε τῶν κατέπαυσεν, καὶ τὰς αἰτίας ἐκάλπει.
- η'. Οπως Ἰουδαίαι παραγεγονότες πρὸς Καίσαρα κατηγόρησαν Ἡρώδου καὶ τῶν αὐτῶ πατρῶν, ἀξιοῦντες μηκέτι βασιλεύεσθαι· καὶ ὡς Αρχιελεως ἀντίθετος τῆς αἰτίας ἀποστραφεύμενος.
- θ'. Οπως Καίσαρ τὸ μὲν ἤμισυ τῆς βασιλείας Αρχιελεω δὸς, ἰσχυρὴν προσέπειν, τὸ δὲ λοιπὸν εἰς δύο διελθὼν τετραρχίας, τὴν μὲν Φιλιππῶν, τὴν δὲ Ἀντιπάτρου, τῇ καὶ Ἀντίπα καὶ Ἡρώδῃ, δίδωκε, καὶ ἄλλῃ ἑτέρῃ προσδοκῶν γίγνεσθαι, καὶ τῶν καὶ τῇ λοιπῇ τῷ Ἡρώδῃ γενεῇ Καίσαρ ἀπέταται.
- ι'. Περὶ τὸ ψευδομένην αὐτὸν Ἀλέξανδρον εἶναι, καὶ ὅπως ἀνεγνωρίσθη.
- ια'. Οπως Αρχιελεως, ἐν αὐτῷ ἔτει τῆς βασιλείας καὶ τῆς ὁσίας ἀφαιρεθείς, διδὼν φυγὴν ζημιόται, οἷος τε ἐνείκης αὐτῶ καὶ ἡ γυνὴ εἶδον· καὶ ὅπως ἡ αὐτῶ ἀρχὴ, εἰς ἰσχυρίαν περιεγερθεῖσα, ἰσχυρὰν ἰδέσθαι.
- ιβ'. Περὶ τὴν Γαλιλαίαν Ἰῦδα τὴν τῶν ἐπιχωρίων εἰς ἀπέταται ἐνάγοντος, καὶ τῶν τριῶν παρὰ Ἰουδαίους αἰρέσεων, Σαδδουκαίων, Φαρισαίων, καὶ Εσσηνῶν.
- ιγ'. Θάνατος Σαλῶμους τῆς ἀδελφῆς Ἡρώδου καὶ αὐγύστη Καίσαρος, καὶ Τιβερίου ἀναγίγνους, καὶ πῶς πόλεις ἔκτισαν Ἡρώδης τε καὶ Φίλιππος οἱ τετράρχαι.
- ιδ'. Οπως Πίλατος, ἐπίτροπος περιφέρειας Ἰουδαίας, καὶ τὰς Καίσαρος εἰκίνας ἀπαγγαγὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, παρεκκληθεὶς τε ὑπὸ τῇ πληθὺς αὐτὰς ἐξήγαγεν, καὶ ὅπως πάλιν τὸν ἱερὸν θυσιαστῆν, ἦτοι τὸν Κορβανῶν, πρὸς καταγὰν ὑδάτων ἐξαναστάτων, εἰς τῶν αὐτῶς ἐρείσας, καὶ ἐκ ἐλπίδος ἀπέκτανεν.
- ιε'. Οπως κατήγορος Ἡρώδου πρὸς Τιβέριον Ἀγρίππας, ὁ Ἀριστείδης, τὸ ἀναγερθέντος ὑπὸ τῷ πατρὶς τὸν τάδε φῶ, πῶς ἀφικόμενος, ὁ προσερχόμενος, ἰδὼν δὲ μᾶλλον καὶ προσεχόμενος, διὰ τὸ ἰσχυροῦσθαι τὴν βασιλείαν.
- ις'. Οπως, ἀποθανόντος Τιβερίου καὶ Γαίῳ κρατήσαντος, τὸν τε δεσμὸν ἀπολύεται, καὶ τὴν Φιλιππῶν τετραρχίαν ἀποδανύσας ἦν λαμβάνει. ὕστερα καὶ τὴν ἀδελφῇ ἑαίνῃ Ἡρώδου, φυγαδεύσας μετὰ τῆς γυναῖκος Ἡρωδίδος εἰς Ἰσπανίαν, διὰ τε τὴν πλουσίαν, καὶ τὴν κατηγορηθῆναι ὑπὸ Ἀγρίππας.
- ιζ'. Οπως Γαίος Πατρίκιον ἀπέταται ἀναδείξαι τὰς αὐτῶ εἰκίνας ἐν τῇ γενεῇ, καὶ ὡς Ἰουδαίαι παγγενὲς ἐν Πτολεμαῖδι αὐτῷ προσηύχτησαν, δέομαι μὴ τότε ποιῆσαι· ἐν τῇ καὶ Πτολεμαῖδος ἐκφρασεὶς καὶ ἡγεῖα ποταμῶν, καὶ τὸ Μένωνος τῶν, καὶ τῆς ὁδὸς ψέρμης. καὶ ὅπως πεισθεὶς Πετρώτης ἀνέστη τὴν τὸν ἔκρινεν ἡσυχίαν.

IOSEPHI LIBRO SECVNDO

HISTORIARVM EXCIDIÏ IYDAICI

HAEC CONTINENTVR.

1. **Q**uomodo Archelaus, cum patrem luxisset et populum continuo excepisset, in iis, quas postulabat, illis gratificatus est.
2. **Q**uomodo multos ex illis, qui sophistas, ob aquilam reuulsam occisos ab Herode, lugebant, et seditionem contra ipsum mouebant, interfecit, praesertimque eos, qui Paschae tempore conuenerant.
3. **Q**uomodo Sabinus, Archelao Romam adueniente, cum Hierosolyma adscenderet, ei in via occurrebat, et tunc quidem horratu Parireuersus est. deinde, cum Varus abiisset, rursus illic adscendens, et regis occupare studebas, et pecuniam omnem auferre, licet frustra id sentauit.
4. **Q**uomodo Antipas cum Archelao de regno contenderit, quaeque uterque in sui defensione diceret.
5. **Q**uomodo, postquam Hierosolyma venisset Sabinus, vimque adhiberet ad tributa capiendis, et regis pecunias exquireret, populus fallis agminibus bellum in eum concitauit, atque inde per totam Iudaeam orta est sentio.
6. **De iis, qui in Iudaea insurrectionem facerant, et regni insigne sibi imposituerunt.**
7. **Q**uomodo Varus, postquam eo venisset, et seditionem composuit, et in eius auctores animaduersit.
8. **Q**uomodo Iudaei, cum ad Caesarem peruenissent, Herodem eiusque filios accusarunt, postulantes, ut non amplius regibus subiciantur: et quomodo Archelaus semet eis opposuit et accusationes diluit.
9. **Q**uomodo Caesar, cum regis quidem dimidium Archelao dedisset, et Ithurbam eum appellauit, reliquum vero in duas tetrarchias diuisisset, unam quidem Philippo, alteram vero Antipatro, qui et Antipas et Herodes vocabatur, donauit: et quantus erat uniuscuiusque reditus; et quanam caeteris ex Herodis stirpe distribuit.
10. **De eo, qui sese pro Alexandro gessit, et quomodo patrefactus est.**
11. **Q**uomodo Archelaus, nono anno, et regno et facultatibus priuatus, perpetuo exilio multatur, et quanam somnia ipse et uxor somniarunt; et quomodo eius principatus, in praefecturae formam redactus, procuratorem accepit.
12. **De Iuda Galilaeo, qui populos suos ad defectionem imoellebat; et de tribus Iudaeorum Iellis, Sadducaeis, Phariseis, et Essenis.**
13. **Obitus Salomes sororis Herodis et Augusti Caesaris, Tiberii imperatoris inauguratio; et quales urbes considerunt Herodes et Philippus tetrarchae.**
14. **Q**uomodo Pilatus, ad Iudaeam procurandam missus, cum Caesaris effigies in Hierosolyma insulisset, a populo multis precibus interpellatus rursus eas educebat: et quomodo sacrum thesaurum, scilicet Corbonam, ad aquam in urbem deriuandam consumens, populum ad seditionem concitauit, et aliquam multos occidit.
15. **Q**uomodo Agrippa, filius Aristobuli una cum fratre a patre occisi, ad Tiberium ueniens Herodem accusaturus, ab eo non solum repulsus tulit, sed et in vincula coniectus est et male habitus, quod precatus esset, ut Caius regnaret.
16. **Q**uomodo, mortuo Tiberio et Caio imperium adeptus, vinculis soluitur, et Philippi iam mortui tetrarchiam obtinet; deinde illam Herodis eius fratris, relegati cum uxore Herodiade in Hispaniam, et ob auaritiam, et quod ab Agrippa fuerat accusatus.
17. **Q**uomodo Caius in Iudaeam misit Petronium, ut eius imagines in fano dedicaret, usque Iudaei fere uenerunt ei usque ad Ptolemaidem obuiam processerunt, ut ipsum non faceret obsecrantes: ubi et Ptolemaidis descriptio, et Boletis fluit, et Memnonis sepulchri, et arenarum vitrearum, et quomodo Petronius eo adductus est, ut desisteret ab imaginum dedicatione.

αφ. Οπως αποθανόντες ταῦς Κλαύδιος ἐκράτησεν Ἴλιν, Ἀργίππη εὐχεσθῆς δια-
λαγίσαι τῆς συγκαλῆς πρὸς αὐτὴν· καὶ ἴπῳ Κλαύδιος δωρεῖται αὐτὴν τῇ πα-
τρὶς βασιλείᾳ πάσῃ, ἔτι δὲ καὶ ἰέρῳ προσθήκῃ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφόν,
τὸν καὶ ἐπὶ θυγατρὶ τῇ Βερνίκῃ γαμβρὸν, βασιλεῖα τῆς Χαλκίδος.

αβ. Οπως ἀρξάμενος Ἀργίππας ταίχισεν ἱεροσόλυμα τελευτῆς, καὶ ἡ βασιλεία
πάλιν ἐπαρχία γίνεται, καὶ ἐπίτροπος ἀποστέλλεται. ἔπειτα καὶ Ἡρόδης ὁ τῆς
Χαλκίδος βασιλεύων τελευτῆς, καὶ καθίστησιν εἰς τὴν αὐτὴ βασιλείαν Κλαύδιος
τὸν ἀδελφίδην Ἀργίππας, τὸν τῷ Ἀργίππᾳ υἱόν. καὶ ὅτι ἔτσι μὲν ἔσαν Αἰσο-
δόλος, ἡ δὲ Ἀλεξάνδρῳ γενεὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἰβασίλευεν.

αγ. Οπως, ἐπιτροπὴν Κομάνῳ ἐν τῇ ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ καλόντες, Διόμβρος καὶ Φύρα
τὴν πόλιν κατέσχον, τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς τῷ στρατῷ ἀτρημασίας λαβόμεν, καὶ
περὶ μυρίους ἀπέδανον. καὶ ὥς, τότε παυθέντος, ἑτέρα εἰσὶ γίνεται πάλιν, διὰ
τὸ πυρκαυτὸν ποιῆσαι τὸν νόμον τινὰ στρατιωτῶν ἐν Συμαρείᾳ.

αδ. Οπως διὰ τὸν ἀνακρίβεντα Γαλιλαῶν παρὰ τῶν ἐν Συμαρείᾳ Ἰουδαίων πολλὸς
πάλιν πόλεμος γέγονεν, καὶ οἱ ἐδικαστο Κλαύδιος περὶ τῶν αὐτῶν· καὶ ὅπως ἐκ
τῆς Χαλκίδος εἰς μαζήνα βασιλείαν μετέθηκε Κλαύδιος τὸν Ἀργίππας.

αε. Οπως, τελευτήσαντος Κλαυδίου, Νέρον κρατεῖ, καὶ δίδωσι μὲν βασιλεύειν τὴν
μικρὰν Ἀρμενίαν τῷ Ἡρόδῃ Αἰσοδόλῳ, τῷ δὲ Ἀργίππᾳ προσέδωκεν τέσσαρας
πόλεις ἐν ταῖς τοπαρχίαις· εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν ἐπίτροπον ἀποστέλλει
Φήλικα, ὃς ἄλλως τε πολλὰς κρατήσεις ἀνεπαύσατο, καὶ τὸν ἀρχιερεὶν
Ἠλεάζαρον, εἰκοσὶν ἔτασι τὴν χώραν θύοντα, ζωγράφος ἀνεπέμψεν εἰς Ρώ-
μην.

αυ. Περὶ τῶν καλεσμένων Συμαρίων, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν ἀπατησάντων ψευδοπρο-
φητῶν, καὶ τῷ Αἰγυπτίᾳ, καὶ τῶν ἀνακρίβοντων μὴ ὑποκείμεθα Ῥωμαίοις, καὶ
περὶ τῆς γενομένης ἐν Καισαρείᾳ μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων στάσεως περὶ τῆς
πόλεως· καὶ ὅπως ἀφίκοντο πρὸς Νέρον ἐκ ἐματίου μέρος, διακρίνομενοι περὶ
αὐτῆς.

αβ. Περὶ τῇ ἐπιτροπῇ λαβὴν τὴν μετὰ φύτον, ὅτι τὸν τρόπον κακοῦθης ἦν, καὶ
ὅ μὲν αὐτὸν φλόρος πολλὸν χρίσαν φανεὶς ἀγαθώτατον ἐμαῖον ἀπέδειξεν.

αγ. Οπως καὶ οἱ Καισαρίων Ἕλληνες ἐνίκησαν παρὰ Νέρονι τῆς πόλεως ἀρχαίαν
καὶ ὁ Ἰουδαῖος πόλεμος τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, διὰ τε τὴν τῷ Καισαρίῳ ἐν τῇ
γῆτρῃ τῶν ὀνείων θυσίαν, καὶ διὰ τὸ ἐκ τῇ ἱερᾷ θησαυρῷ ἐπιτακτικῶς τάλαντα
τὸν φλόρον λαβεῖν.

αδ. Περὶ Βερνίκης τῆς ἀδελφῆς Ἀργίππας, οἷά τε πίονδεν.

αε. Οπως, ἐβρεθείσης τῆς στάσεως, πάλιν ὁ φλόρος ἀνῆλθεν αὐτὸν, τῷ παραγγεῖλαι
μὲν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπαντῆσαι τοῖς στρατιώταις καὶ ἀσπασσασθαι, ἀντιπαρωγγεῖ-
λαι δὲ τοῖς στρατιώταις μὴ ἀντασπασσασθαι, καὶ εἴ τι τολμήσανον εἰπεῖν, χρε-
σθαι κατ' αὐτῶν τοῖς ὅπλοις.

αυ. Οπως ἰβελθὼν τῆς πόλεως φλόρος Κασίῳ ὕγραψεν, ὡς Ἰουδαίᾳ ἀπέστησεν, ὃ δὲ
Νικαιοπολιτῶν χιλιάρχον ὑπεμψεν μαθησόμενον τὰ κατ' αὐτὸς· καὶ ὡς αὐτὸς
ἐν Ἀργίππᾳ ἰβελθὼν εἰς τὴν πόλιν, εἶδεν εἰρηνοῦσαν μὲν πρὸς Ῥωμαίους,
καταβῶσαν δὲ τὸ φλόρον· καὶ ὁ μὲν ὑποτίθει πρὸς τὸν τίμψαντα, ὃ δὲ
βασιλεὺς συμβουλαίαι περὶ εἰρήνης τῇ Ἰνδιᾷ θαυμασιωτέτην συμβαλήν.

αβ. Οπως, τῷ Ἀργίππᾳ καταπαύσαντος τὴν εἰρήνην, ἔπειτα πειρωμένη καὶ πρὸς
τὸν φλόρον καταλλύσασιν αὐτὸς, θαυμάζοντες αὐτὸν τε τῆς πόλεως ἐξαίρε-
σιν, καὶ τὸ φρόνιον Μασσάδαν ἰχυρώσαντο, τὴς ἐν αὐτῇ Ῥωμαῖς κατασφά-
ξαντες.

αγ. Οπως, Ἐλεάζαρος υἱὸς Ἀνακὶ τῷ ἀρχιερεῖν στρατηγόντες, τὰς ὑπὲρ τῷ Και-
σαρίῳ θυσίαις ἀπέβιβαν, καὶ μᾶλλον ἀνέβη ὁ πόλεμος.

αδ. Οπως οἱ δυνατοὶ, πρεσβύσαντες πρὸς Ἀργίππας, ἔλαβον παρ' αὐτῷ στρατιώ-
τας, εἰς ἰχυρῶντα κατὰ Ἐλεάζαρον καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τειχεῶν· ἐν ᾧ καὶ περὶ
τῆς τῶν Ευλεφορίων ἰορτῆς, καὶ περὶ τῶν Συμαρίων.

αε. Οπως Μανάϊμος υἱὸς Ἰδδα τῷ Γαλιλαίᾳ, τῷ ἐπὶ Κυρηνίᾳ ἐκτίσαντος, ἐπα-
ύει τῷ Ἐλεάζαρῳ. καὶ ὁ, τι ποιήσεις ἀπόλυτε, αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτῷ οἱ
πάντες οἱ βασιλικοὶ παρὰ τῶν ἐν Ἐλεάζαρῳ.

18. *Quomodo, Caio mortuo, verum petitur Claudius, senatu ipsi reconciliato ab Agrippae consilio: et quomodo Claudius protinus cum donat regno paterno uniuerso, cum aliorum quorundam accessione; insuper et fratrem, qui et gener ei erat filiae Berenicae iunctus, regno Chalcidis.*
19. *Quomodo Agrippa, cum Hierosolyma muris circumdare coepisset, moritur; et regnum iterum sit provincia, misso in illud procuratore: deinde et Herodes, Chalcidis rex, moritur, et Claudius Agrippam ex fratre nepotem, Agrippae filium, in eius regno constituit, quodque illi quidem erant ex Aristobulo, Alexandri autem posteri in Armenia maiori regnauerunt.*
20. *Quomodo, Cumano ad alteram provinciam procurandam misso, tumultus et caedes in urbe facta est, orta ex eo, quod indecore se gesseris miles; et circiter decies mille perierunt. utque, sedato hoc tumultu, iterum alia oritur seditio, eo quod miles quidam in Samaria legem igne cremaueris.*
21. *Quomodo, propter Galilaenam a Iudaeis Samaritanis occisum, graue rursus ortum est bellum, et quale de istis iudicium tulit Claudius; et quomodo de Chalcide in regnum maius Agrippam transiit Claudius.*
22. *Quomodo, Claudio vita defuncto, Nero imperas, et Armeniam quidem minorem regnandam dedit Aristobulo Herodis filio, Agrippae vero adiectis quatuor urbes cum toparchiis illarum: in reliquam autem Iudaeam procuratorem misit Felicem, qui et multos comprehensos in crucem sustulit, et latronum principem Eleazarum, per annos viginti regionem populantem, vinum captum Romam misit.*
23. *De iis, qui Sicarii appellati erant, ut et de pseudoprophetis, qui multos deceperant, et de Aegypto quodam, illisque, qui populo persuadebant, ne se Romanis subicerent; et de seditione Caesarea inter Iudaeos et Graecos de iure ciuitatis orta; et ut quidam ex utraque parte ad Neronem se conferebant ea de re discaptaturi.*
24. *De Albino procuratore post Festum, quod maligno fuerit ingenio; quodque Florus eius successor, eo multo peior visus, fecerit, ut ille pro optimo haberetur.*
25. *Quomodo Graeci Caesareenses a Nerone obtinuerunt, ut ciuitatis imperium haberent; ortumque est bellum Iudaicum, partim ex Caesareensi quodam in vase Samio anibus sacra faciente, partim ex eo, quod Florus septemdecim talenta ex auro thesauro abstulerit.*
26. *De Berenice sorore Agrippae, et quoniam passa est.*
27. *Quomodo Florus seditionem exstinctam resuscitauit, Iudaeis quidem imperando, ut militibus obuiam irent eosque saluarent, contra vero militibus suis praecipiendo, ut non resalutarent Iudaeos, et si quid petulenter isti loqui auderent, statim in eos armis vterentur.*
28. *Quomodo Florus, urbe egressus, Cestio scripsit de Iudaeorum defectione; atque ille tribunum Neapolitanum misit, quoniam apud ipsos facta essent cogniturum: utque is, cum Agrippa in urbem ingressus, inuenit eam pacem cum Romanis colentem, Florumque clamoribus infestantem; atque ille quidem reuertitur ad eum, qui ipsum miserat, rex vero genti consilium dat de pace admiratione dignissimum.*
29. *Quomodo, seditione ab Agrippa sedata, cum mox sensares Iudaeos Floro reconciliare, illi, ira incensi, et ipsi voce praekonis, ut urbe exiret, denuntiauerunt, et Massadam castellum, Romanis, qui in eo erant, occisis, munierunt.*
30. *Quomodo, Eleazaro Ananiae pontificis filio eueritum ducente, sacra pro Caesare fieri solita reiecerunt, atque inde magis accenditur bellum.*
31. *Quomodo primores, missa ad Agrippam legatione, ab ipso acceperant milites, quibus usi sunt contra Eleazarum, et qui ab ipso stabant seditiones: ubi de festo Ligniferii agitur, et de Sicariis.*
32. *Quomodo Manabemus filius Iudae Galilaei, qui contra Quirinum seditionem mouerat, insurgebat contra Eleazarum: et quoniam facto perire, ut ipse, et qui cum eo erant, ea regis omnes, qui Eleazaro fauebant.*

λθ'. Οπως, καιταρύν τὰς παρ' αὐτοῖς ἰθαίαις διακρησαμένον, ἱκανῶς τὸ Ἰσ-
θαίων ἦσαν, καὶ πολλὰ δυνά καὶ τραχηλίας μετὰ τοῖς τοῖς Σύροις καὶ τοῖς
προσχωροῖς βυδαίξαντο.

λδ'. Οτι καὶ Σκυδοπολίται, καίτοι συμμαχίσαντας αὐτοῖς, τὰς παρ' αὐτοῖς ἰσ-
θαίαις ἀπέκτειναν. ἐν ᾧ καὶ τὸ περὶ Σίμωνος διήγημα τὰ ἑαυτῶν τε καὶ τὴν γε-
νὴν διακρησαμένον, καὶ ὅπως πανταχῶς ἰθαῖαι παρὰ τῶν ἑλλήνων καταργώ-
ζοντο.

λε'. Περὶ τῶν φηισμένων τῶν παρ' αὐτοῖς μετακινῶντων ἰθαίων, καὶ περὶ τῶν
φονευθέντων ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀργίππας παρὰ γυνάμην αὐτῶ.

λς'. Οπως οἱ τοῖς ἄλλοις τὰς παρ' αὐτοῖς ἀφειδῶς ἀπέκτειναν, καὶ οἱ ἀλεξανδρεῖς
πάντε μυριάδας διακρήσαντο.

λζ'. Οσα Κίσιος ἀπὸ Ἀντιοχείας ἰσθῶν εἰς ἱεροσόλυμα ἔγραψεν, καὶ ὅπως πόλει
εἶλεν, καὶ ὅπως ἀπέκτειναν· καὶ ὅπως πλησιάζοντες τῇ πόλει ἰσχυροὶ ἰσ-
θαῖοι πολλὰς μὲν ἀνέβλυν, ἔπειτα δὲ ἡττηθέντες εἰς τὴν πόλιν ἀνέτρεψαν. καὶ
ὅπως ὁ τῷ Γιώρα Σίμων, συμπληροῖς αὐτοῖς, πολλὰς ἀπέκτειναν.

λη'. Οπως προσβυσσάμενος Ἀργίππας περὶ εἰρήνης ὁδὸν ἔνυσε, τῶν εἰσισῶν
ἐναντιωθίντων.

λθ'. Οπως Κίσιος, ἐξαίφνης ἔπικεθον αὐτοῖς, εἰς τε τὴν ἐνδοτέρῃ πόλιν καὶ τὴν
ἐξὸν συνήλασε. καὶ ὡς, δυνάμενος καὶ τὴν πόλιν ἱλαῖν, ἀπετράφη, τῷ ὄλῳ
χρήμασι τὸν τοῖς τρατοπέδωρην καὶ τὰς ἰκμάρχους πείσαντος μεταπελεῖν αὐτόν.
καὶ ὡς αὐτοῖς ἐπιχειρήσας συντόμως ἀνέχρησεν.

μ'. Οπως Κίσιος ἀπρεφισίως τῆς πόλεως ἀνέβλεψε, καὶ οἷα κατὰ τὴν ὑπερβολὴν
παρὰ τῶν ἰθαίων ἔπαθεν.

μα'. Οπως Δαμασκηνὸς τὰς παρ' αὐτοῖς ἰθαίαις ἀνέβλυν, καὶ ὑπερβύσαντες ἰσ-
θαῖοι τὰ τε κατὰ τὴν πόλιν παρεσκευάσαντο, καὶ τραχηλίας προειβάλλοντο ἑλ-
λεις, καὶ αὐτὴν τὴν συγγραφήν.

μβ'. Περὶ ἰωσήφ, ὅπως τὰ κατὰ τὴν τρατογίαν διέκρινεν.

μγ'. Περὶ ἰωάννου, τὸ ὑπερὸν τυραννέαντος· καὶ ὅσα εἰς τὸ ἰωσήφον φησὶ
ἔστω.

μδ'. Οπως τὰ ἐν ἱεροσολύμοις δίκαιτ' Ἀνάνη βουκόντες· καὶ οἷα ἐν τῇ Ἀραβί-
α τῇ Σίμων ὁ τῷ Γιώρα ἔγραπτεν.

33. *Quomodo, postquam Caesarenses Iudaeos apud ipsos omnes interfecerunt, gens universa Iudaeorum insurgens, et multa horrenda et facinoribus tragicis plena in Syros illisque finitimos ediderunt.*
 34. *Quomodo et Scythopolitae Iudaeos, qui apud ipsos erant, licet auxilios suos, occiderunt: ubi narratio de Simone, qui et semet familiamque suam interfecit, atque ut passim Iudaei a Graecis caesi erant.*
 35. *De illis, qui Iudaeis apud ipsos degentibus parcebant, et de Iudaeis in regno Agrippae praeter illius sententiam trucidatis.*
 36. *Quomodo et alii Iudaeos, qui apud ipsos erant, interemerunt, nemini parcentes; et Alexandrini millia quinquaginta massarunt.*
 37. *Quae Cestius, Antiochia profectus in Hierosolyma gessit, et quot urbes cepit, et quot homines peremit: et quomodo Iudaei, cum ad urbem appropinquaret, impetu in eum facto multos quidem occiderunt; postea vero superati, in urbem se receperunt. et quomodo Simon Giorae filius, cum illis confictatus, multos necavit.*
 38. *Quomodo factum est, ut Agrippa, legatione pro pace suscepta, nihil profecerit, sedisiosis ipsi aduersantibus.*
 39. *Quomodo Cestius, ex improviso eos adortus, in urbem interiorem et fanum impressionem fecit. et quomodo, cum urbem capere potuisset, recessit, utpote quod Florus pecunia eo adduxisset castrorum praefectum et equitum magistros, ut ei id ipsi persuaderent: utque rursus oppugnationem aggressus brevi recessit.*
 40. *Quomodo Cestius temere castra monit ab urbe, et quatenam, dum reuertitur, a Iudaeis passus est.*
 41. *Quomodo Damasceni Iudaeos apud ipsos degentes interfecerunt, et Iudaei a persequendo Cestio reuersi, quae ad urbem spectabant praepararunt, et alios creauerunt duces, interque eos hunc ipsum scriptorem.*
 42. *De Iosepho, quomodo illa, quae eius gubernationis erant, ordinavit.*
 43. *De Iohanne, qui postea pro tyranno se gessit: et quatenam in Iosephum machinatus est.*
 44. *Quomodo se res Hierosolymorum habebant sub Anani administratione: et quatenam in Acrabatus o Simone Giorae filio gesta erant.*
-

ΚΕΦ. α΄.

Αρχέλαος ἐπιτάφιον ἐσίασιν ὑπὲρ Ἡρώδῃ τῷ λαῷ παρέχει.
ἔπειτα, μεγάλης σάσεως ὑπὸ τῷ πλήθους ἐγεγερθεί-
σης, στρατιώτας αὐτοῖς ἐπαφίησιν, οἱ περὶ τριχιλίους
διαφθείρουσιν.

ΑΡΧΕΛΑΩΙ δὲ νέων ἤρξε θερύβων ἡ τῆς ἐπὶ Ρώμην
ἀποδημίας ἀνάγκη. πενθήσας γὰρ ἡμέρας ἐπὶ τῷ
τὸν πατέρα, καὶ τὴν ἐπιτάφιον ἐσίασιν πολυτελεῖ τῷ πλῆ-
θει παραχρῶν· ἔθος δὲ τῷτο παρὰ Ἰουδαίοις πολλοῖς πε-
νίας αἰτίον, διὰ τὸ πλῆθος ἐστὶν ἐκ ἀνεν ἀνάγκης· εἰ
γὰρ παραλίποι τις, ἔχ' ὅσιος· μεταλαμβάνει μὲν ἐσθῆτα
λευκὴν, πρόεισι δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, ἐνθα ποικίλαις αὐτὸν εὐ-
φημίαις ὁ λαὸς ἐκδέχεται. κακῆινος τὸ πλῆθος ἀφ' ὕψι-
λῃ βήματος καὶ χρυσῇ θρόνῳ δεξιωσάμενος, τῆς τε σπα-
δῆς, ἣν ἐνεδείξαντο περὶ τὴν κηδείαν τῷ πατρὸς, εὐχαριεῖ,
καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεραπείας ὡς πρὸς βέβαιον ἤδη βασι-
λέα· „Φέδεσθαί γε μὴν ἐπὶ τῷ παρόντος, ἢ μόνον, ἔφη,
„τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων, ἕως ἂν αὐτῷ Καί-
„σαρ ἐπικυρώσῃ τὴν διαδοχὴν, ὁ κατὰ τὰς διαθήκας τῶν
„ὄλων δεσπότης. ἔδδ' γὰρ ἐν Ἰεριχῶντι τῆς στρατιᾶς τὸ διά-
„δημα περιεπτύσῃς αὐτῷ, δέχεσθαι. τῷ μέντοι προθύ-
„μῳ καὶ τῆς εὐνοίας, ὥσπερ τοῖς στρατιώταις ἔτω καὶ τῷ
„δήμῳ, πλήρης ἀποδώσῃ τὰς ἀμοιβάς, ὅπότ' ἂν ὑπὸ
„τῶν κρατάντων βασιλεὺς ἀποδεχθῇ βέβαιος. σπαδά-
„σειν γὰρ ἐν πᾶσι πρὸς αὐτὸς Φανῆναι τῷ πατρὸς ἀμεί-
„νων.

β'. Ἐπὶ τέτοις ἡδόμενον τὸ πλῆθος εὐθέως ἀπεπειρά-
το τῆς διανοίας αὐτῷ μεγάλους αἰτήμασιν. οἱ μὲν γὰρ
ἐβίων, ἐπικυφίζεν τὰς εἰσφοράς, οἱ δὲ ἀναερῆν τὰ τέλη,
τινὲς δὲ ἀπολύειν τὰς δεσμώτας. ἐπένευε δ' ἐτοίμως ἅπα-
σι, θεραπεύων τὸ πλῆθος. ἔπειτα θύσας μετὰ τῶν φίλων
ἐν εὐωχίᾳ ἦν. ἐνθα δὲ περὶ δέλην ἀθροισθέντες ἐκ ὀλίγοι

CAP. I.

Archelaus epulum funebre populo pro Herode dat. mox, seditione a multitudine excitata, milites in eos immittit, qui ad tria hominum millia interficiunt.

Archelao autem turbarum nouarum initium attulit Romanam proficiscendi necessitas. Cum enim per dies septem patrem luxisset, epulasque funebres magnificas populo dedisset, (hic autem mos multos apud Iudaeos ad inopiam redegit, quod necessitate tenerentur populum conuiuio adhibendi; nam qui ita facere omitteret, pro impio habebatur) vestem candidam induit, et procedit in templum, vbi variis laetisque acclamationibus populus eum excepit. Atque ille, ex alto tribunali solioque aureo, multitudinem comiter alloquutus, et gratias illis agit pro studio, quod in patris funere curando ostenderunt, proque ea, quam ipsi tribuerunt, obseruantia, quasi iam certus constitutus fuisset rex. „Caeterum se in praesentia „abstinere, dicebat, non solum a potestate exercenda sed „etiam a nominibus, quibus insignitur, donec ei successio- „nem confirmatum ibit Caesar, qui ex testamento rerum „omnium dominus est: neque enim apud Hierichuntem, „cum exercitus ei diadema adiudicaret, illud accipere „voluisse. Veruntamen alacritatis ergo et beneuolentiae, „sicuti militibus, ita et populo, plenas se relaturum esse „gratias, quando a rerum potentibus certus declaratus sit „rex: operam enim daturum esse, vt erga illos in omni- „bus se patre meliorem ostendat.

2. Illis laetata multitudo statim animi eius periculum faciebat, magna ab illo postulando. Namque alii clamabant, oportere tributa leuari, alii vectigalia tolli, quidam vero victos solui debere. Cunctis autem, vt a populo gratiam iniret, prout annuebat. Deinde, re diuina facta, cum amicis conuiuia inibat. Ibi igitur sub vesperam non pauci ex illis, qui nouis rebus studebant, congregati,

τῶν νεωτερίζειν προαιρεμένων, ἤρξαντο τῷ ἰδίῳ πένθει, ὅτε τὸ κοινὸν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ πέπαυτο, κατολοφυρόμενοι τὰς κολασθέντας ὑφ' Ἡρώδῃ, διὰ τὸν ἐκκοπέντα χερσὶν αἰτὸν τῆς πύλης τῷ ναῷ. ἦν δὲ τὸ πένθος ἔχ' ὑπερβαλμένον, ἀλλ' οἰμωγαὶ διαπρύσιοι, καὶ θρήνες ἐγκέλευτος, κοπετοὶ τε περιηχάντες ὅλην τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἐπ' ἀνδράσιν, ἔς ἑφασκον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων καὶ τῷ ναῷ παραπολόδα. τιμωρεῖν δὲ αὐτοῖς ἀνεβόων ἐκ τῶν ὑφ' Ἡρώδῃ τιμημένων χεῖνα, καὶ πρῶτον τὸν ὑπ' ἐκείνῃ κατασθέντα παύειν ἀρχιερέα. προσήκειν γὰρ αὐτοῖς εὐσεβέστερον αἰεῖσθαι, καὶ καθαρώτερον.

γ'. Πρὸς ἃ παρωξύνετο μὲν Ἀρχέλαος, ἐπείχετο δὲ τὴν ἄμυναν ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἐξοδὸν ἐπέξεως, δεδοικώς, μή ποτε, τὸ πλῆθος ἐκπολεμώσας, καταχρεθῇ τῷ κινήματι. διὸ πειθοὶ μᾶλλον, ἢ βίᾳ, κατασέλλειν ἐπειρᾶτο τὰς νεωτερίζοντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ὑποπέμψας παύσασθαι παρακάλει. τῷτον εἰς τὸ ἱερόν παρελθόντα, πρὶν φθέγγασθαι τι, λίθοις ἀπήλαυνον οἱ σασιασαί, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ἐπὶ σωφρονισμῷ προσιῦσιν, ἐνίει δὲ πολλὰς Ἀρχέλαος, πάντα πρὸς ὀργὴν ἀπεκρίναντο. δῆλοι τε ἦσαν ἔκ ἡρεμήσοντας, εἰ πλῆθος ἀπολαμβάνοντο. καὶ δὴ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἐρετῆς, Φάχα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καλεῖται, πολὺ τι θυμάτων πλῆθος ἐκδεχομένη, κάτεισι μὲν ἄπειρος ἐκ τῆς χώρας λεῶς ἐπὶ τὴν Θερσικίαν. οἱ δὲ τὰς σοφιστὰς πενθῶντες ἐν τῷ ἱερῷ συνεισήμεσαν, τροφὴν τῇ γαστρὶ ποριζόμενοι. πρὸς ὃ δέσας Ἀρχέλαος, πρὶν δὲ ὅλα τῷ πλῆθει δραμεῖν τὴν νόσον, ὑποπέμψει μετὰ σπείρας χιλίαρχον, προσάξας βίᾳ τὰς ἐξάρχοντας τῆς γαστρὸς καταχρῆν. πρὸς ἃς τὸ πλῆθος ἅπαν παρωξύνεται, καὶ τὰς μὲν πολλὰς τῆς σπείρας βάλλοντες λίθοις διέφθειραν· ὁ δὲ χιλίαρχος ἐκφυγεῖν τραυματίας μόγις. ἐπειθ' οἱ μὲν, ὡς μηδενὸς δευῖν γεγονότος, ἐτράποντο πρὸς τὴν θυσίαν· ὃ μὲν Ἀρχελάφ δόξα φόνος καθεκτὸν ἔτι τὸ πλῆθος ἐφαίνετο. τὴν

quando pro rege in communi luctu esse desierunt, vicem suam lamentari coeperunt, eos lugentes, quos supplicio affecerat Herodes, propter aquilam auream e templi porta excisam. Erat autem luctus non occultus; sed magis eiulatibus, fletu iussu, et planctibus tota personabat ciuitas, utpote virorum causa, quos pro legibus patriis ac templo interiisse dicebant. Eorum autem mortis poenas ab illis, quos habuerat Herodes in pretio, repetendas esse clamitabant, atque in primis pontificem abdicandum esse ab eo constitutum. aequum enim esse, ut, qui pro ipsis sacra faceret, alter eligeretur, pietate praestantior et ad munus ob-eundum purior.

3. Quibus valde quidem irritabatur Archelaus, verum, quod Romam proficisci omni festinatione pararet, ab ultione abstinebat, utpote veritus, ne, multitudine ipsi infesta reddita, eius motu a profectione impediretur. Quam ob rem persuasione magis, quam vi, tentabat res novas molientes sedare, et per exercitus ducem, quem submiserat, eos, ut quiescerent, orabat et obsecrabat. Hunc autem seditionis auctores, ubi ad templum venit, priusquam verbum faceret, inde lapidibus repellebant; at aliis post eum, ut ad sanam mentem eos perducerent, illos adeuntibus, (multos enim emittebat Archelaus) iracunde omnia responderunt. atque manifestum erat, haud fore, ut quiescerent, si numero audii fuissent. Itaque cum instaret Azymorum festum, (Pascha apud Iudaeos appellatur) quo victimarum magna vis immolatur, ingens quidem ad templum hominum multitudo ex vniuersa regione religionis ergo descendit, qui vero sophistas lugebant, in fano coetus habuerunt victim seditionis mendicato quaerentes. Vnde metu percussus Archelaus, antequam in populum omnem inuaderet morbus, clam mittit tribunum et militum cohortem, postquam illis mandasset, ut seditionis auctores vi cohiberent. In hos vniuersa ir-ritatur multitudo, et magnam quidem cohortis partem iactis in eos lapidibus interfecit: verum centurio vulneratus, aegre licet, effugit. Deinde illi quidem, quasi nihil mali actum esset, ad hostias mactandas se conuertebant, sed Archelao sine caede iam multitudo comprimi non posse vide-

δὲ στρατιὰν ἐπαφίησιν αὐτοῖς ὅλην, τῆς μὲν πεζῆς, διὰ τῆς πόλεως ἀθρόως, τῆς δὲ ἱππείας, ἀνὰ τὸ πεδίον· οὗ, θύσων ἐκάστοις ἐξαίφνης προσπεισόντες, διαφθείρουσι μὲν περὶ τριχίλις, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος εἰς τὰ πλησίον ὄρη διασκέδασαν. εἶποντο δὲ κήρυκες Ἀρχελαῦ, καλεῦντες ἑκαστον ἀναχωρεῖν ἐπ' οἶκον, καὶ πάντες ὥχοντο τὴν ἑορτὴν ἀπολιπόντες.

ΚΕΦ. β'.

Ἀρχέλαος μετὰ συγγενῶν πλῆθους εἰς Ρώμην πορεύεται. ἐκῆ, ὑπ' Ἀντιπάτρου παρὰ Καίσαρι καταγορηθεὶς, ἐν δίκῃ κρατεῖ, διὰ τὴν Νικολάου ἀπολογίαν.

Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς μητρὸς, καὶ τῶν φίλων Ποπλᾶ καὶ Πτολεμαίᾳ καὶ Νικολάῳ, κατῆει πρὸς Θάλασσαν, καταλιπὼν ἐπίτροπόν τε τῶν βασιλείων καὶ κηδεμόνα τῶν οἰκίων, Φίλιππον. συνεζήει δὲ ἅμα τοῖς τέκνοις Σαλῶμῃ, καὶ οἱ τῶ βασιλείᾳ ἀδελφοί τε καὶ γαμβροί· τὸ μὲν δοκεῖν, συναγωνιζόμενοι περὶ τῆς διαδοχῆς Ἀρχελαῦ, τὸ δ' ἀληθές, καταγορήσοντες περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν παρανομηθέντων.

β'. Συναντᾷ δ' αὐτοῖς κατὰ Καισάρειαν Σαβίνος ὁ τῆς Συρίας ἐπίτροπος, εἰς Ἰνδαίαν ἀνιὼν ἐπὶ Φυλακῇ τῶν Ἡρώδου χρημάτων. τῷτον ἐπέχεε προσωτέρω χωρεῖν Οὐάρος ἐπελθὼν, ὃν διὰ Πτολεμαίᾳ πολλὰ δεηθεὶς Ἀρχέλαος μετεπέμψατο. τότε μὲν ἔν Σαβίνος Οὐάρω χαριζόμενος, ἢ ἐπὶ τὰς ἄκρας ἔσπευσεν, ἢ τε τὰ ταμιεῖα τῶν πατέρων χρημάτων ἀπέκλεισεν Ἀρχελαῷ· μέχρι δὲ τῆς Καίσαρος διαγνώσεως ἡρεμήσεν ὑπέχετο. διέτριβε δὲ ἐπὶ τῆς Καισαρείας. ὡς δὲ τῶν ἐμποδιζόντων ὁ μὲν εἰς Ἀντιόχειαν ἀπῆγεν, Ἀρχέλαος δὲ εἰς Ρώμην ἀνήχθη, διὰ τάχους ἐπὶ Ἰεροσολύμων ὁρμήσας, παραλαμβάνει τὰ βασιλεία. καὶ μεταπεμπόμενος τῆς τε Φερεάρχους καὶ διοικητῆς, ἐπειρᾷτο διερευνᾶν τῆς τῶν χρημάτων ἀναλογισμῆς,

batur. quamobrem totum illis iunxit exercitum, pedites per ciuitatem simul omnes, equitesque per campum: qui, singulos, dum sacra facerent, adorti, circiter tria hominum millia perimunt, reliquam vero multitudinem per montes proximos dissiparunt. Praecones autem Archelai sequebantur, iubentes, ut domum quisque suam se reciperent. adeoque omnes festiuitate omnia discedebant.

CAP. II.

Archelaus cum magna cognatorum turba Romanum proficiscitur. Ibi ab Antipatro apud Augustum accusatus causam vincit, defendente eum Nicolao.

IPSE autem cum matre, necnon et Popla et Ptolemaeo et Nicolao amicis, ad mare descendit, relicto Philippo, ut simul et regias tueretur, suamque domum curaret. Verum et una cum filiis suis egressa est Salome, simulque regis fratres et generi: specie quidem Archelao de successione in regnum adiumento futuri; re autem vera accusationem instituturi de iis, quae contra leges in templum admissa erant.

2. Illis autem Caesareae obuiam fit Sabinus Syriae praefes, in Iudaeam adscendens ad pecunias Herodis custodiendas. Huic, ne ulterius progrediretur, obstitit Varus, qui tum superuenerat; multis accitus Archelai precibus, misso ad eum Ptolemaeo. Et tunc quidem Sabinus, in gratiam Vari, neque ad arces occupandas properauit, neque patris aeraria ei oclusit; sed, usque dum Caesar de rebus diiudicaret, se quieturum esse pollicitus est. Caesareae autem morabatur. Postea vero, quam sibi obstantium vnus Antiochiam petiit, atque Archelaus Romanum versus nauigauit, is illico Hierosolyma contendit, et regias occupat. cumque acciuisset custodiarum praefectos et dispensatores, pecuniarum rationes exquirere conabatur, atque arces in potestatem suam redigere. non

τάς τε ἄκρας παραλαμβάνειν. ἡ μὲν οἱ Φερέαρχοι τῶν
 Ἀρχελαῶν κατημέλουν ἐντολῶν, ἔμμενοι δὲ Φερεῖντες ἕκαστα,
 καὶ τὴν Φερεῖαν ἀνατιθέντες Καίσαρι μᾶλλον, ἢ Ἀρχελαῶ.

γ'. Καὶ τότε πάλιν Ἀντίπας ἀμφισβητῶν περὶ τῆς
 βασιλείας ἐπέξισιν, ἀξίων τῆς ἐπιδιαθήκης τὴν διαθή-
 κην εἶναι κυριωτέραν, ἐν ἣ βασιλεὺς αὐτὸς ἐγγράπτο.
 συλληψέσθαι δ' αὐτῷ προϋπέχτο Σαλώμην, καὶ πολλοὶ
 τῶν σὺν Ἀρχελαῶ πλεόντων συγγενῶν. ἐπήγετο καὶ τὴν
 μητέρα, καὶ τὸν ἀδελφὸν Νικολάω Πτολεμαῖον, ῥοπήν εἰ-
 ταί δοκῦντα διὰ τὴν παρ' Ἡρώδῃ πίστιν· ἐγγόνει γὰρ δὴ
 τῶν Φίλων τιμιώτατος ἐκείνῳ. πλεῖστον μέντοι ἐκπεποιθε-
 διὰ δεινότητά λόγων Εἰρηναίῳ τῷ ῥήτορι. δι' οὗ καὶ τὰς
 νεφελὰς εἰκεν Ἀρχελαῶ, κατὰ τὸ πρεσβεῖον καὶ τὰς
 ἐπιδιαθήκας, διέκρεσάτο. μεθίστατο δὲ ἐν Ρώμῃ πάντων
 πρὸς αὐτὸν ἡ σπαδὴ τῶν συγγενῶν, οἷς διὰ μίσους ἦν Ἀρ-
 χέλαος. καὶ προσηγμένως μὲν ἕκαστος αὐτονομίας ἐπεθύ-
 μει, στρατηγῷ Ῥωμαίων διοικημένης. εἰ δὲ τὰτα διαμαρ-
 τάνοιεν, βασιλεύειν Ἀντίπαν ἤθελον.

δ'. Συνήργει δὲ αὐτοῖς εἰς τὸ καὶ Σαβίνος δι' ἐπι-
 σολῶν, κατηγορήσας μὲν Ἀρχελαῶ παρὰ Καίσαρι, πολ-
 λά δ' ἐπαινέσας Ἀντίπαν. συντάξαντες δὴ τὰ ἐγκλήμα-
 τα οἱ περὶ Σαλώμην, ἐνεχείρισαν Καίσαρι. καὶ μετ' αὐ-
 τὰς Ἀρχέλαος, τὰ τε κεφάλαια τῶν ἑαυτῷ δικαίων γρά-
 φας, καὶ τὸν δακτύλιον τῷ πατρὸς καὶ τὰς λόγους εἰσπίμ-
 πει διὰ Πτολεμαίῳ. προσκινούμενος δὲ ὁ Καῖσαρ τὰ παρὰ
 ἀμφοῖν κατ' ἰδίαν, τό, τι μέγεθος τῆς βασιλείας, καὶ
 τὸ πλῆθος τῆς προσόδου, πρὸς οἷς τὸν ἀριθμὸν τῆς Ἡρώ-
 δου γενεᾶς· προσαναγνὼς δὲ καὶ τὰ παρὰ Οὐάρεα καὶ Σα-
 βίνου περὶ τῶν ἐπεσταλμένα, συνέδριον μὲν ἀθροίζει
 τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων, ἐν ᾧ καὶ τὸν ἐξ Ἀγρίππα καὶ Ἰε-
 λίας τῆς θυγατρὸς Θετὸν παῖδα Γαίον πρῶτως ἐκάθισεν.
 ἀποδίδωσι δὲ λόγον αὐτοῖς.

ε'. Ἐνθα καταστὰς ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος, ἦν
 δὲ τῶν ἐναντιομένων Ἀρχελαῶ δεινότητος εἰπεῖν, [κατηγόρει

tamen Archelai mandatorum inmemores erant praesidorum praefecti, sed in singulis seruandis tuendisque perseuerabant, custodiam magis Caesari, quam Archelao, acceptam ferentes.

3. Item eo tempore Antipas quoque, ut de regno disceptaret, Romam proficiscitur, volens prius testamentum, in quo ipse rex scriptus erat, potiores partes habere, quam posterius. Salome autem iam ante promiserat, se ei auxilio fore; et multi ex cognatis, Archelao navigationis socii. vna etiam secum ducebat matrem, fratremque Nicolai Ptolemaeum, qui magni momenti esse videbatur, quod ei multum fidebat Herodes: namque illi fuerat amicorum carissimus. Veruntamen in Irenaeo oratore, propter dicendi vim, plurimum fidei reposuerat: per quem eos redarguit, qui monebant, ut Archelao cederet, id ipsum postulante aetatis praerogativa, et secundo testamento. Romae autem cognati omnes, quibus inuisus erat Archelaus, eius partibus magno studio accedebant. Et ex professo quidem omnes suis legibus viuere expetebant, sub Romani praetoris administratione; aut, si hoc non impetrarent, ab Antipa imperio regi volebant.

4. Cum his autem vna faciebat et Sabinus, literis in hunc finem missis; quibus Archelaum quidem apud Caesarem accusauit, multis vero Antipam laudauit. Itaque cum criminationes in Archelaum digressissent Salome, et qui cum ea erant, eas Caesari tradiderunt: et post eos Archelaus iuris sui capitula in scriptis ei mittit per Ptolemaeum, patrisque annulum et regni rationes. Caesar autem, cum mature secum de iis cogitasset, quae ab utraque parte dicerentur, deque regni magnitudine, et ingenti reddituum numero, ac praeterea de multiplici Herodis sobole, cumque insuper Vari et Sabini literas perlegisset, istis de rebus missas, summae dignitatis Romanos in concilium congregat, in quo Caio ex Agrippa et Iulia filia sua nato, quem ipse adoptauerat, primo locum tribuit: atque tunc illis facit dicendi potestatem.

5. Ibi Antipater Salomes filius, (erat autem ex Archelai aduersariis in dicendo acerrimus) surrexit, eumque ac-

Φάσκον· „τοῖς μὲν λόγοις ἀμφισβητεῖν ἄρτι περὶ βασι-
 „νλείας Ἀρχέλαον, τοῖς δ' ἔργοις πάλαι γεγονέναι βασι-
 „νλεία, κατεργωνεύεσθαι δὲ νῦν τῶν Καίσαρος ἀκοῶν. ὃν δι-
 „κασὴν τῆς διαδοχῆς ἢ περιέμεινεν, εἴ γε μετὰ τὴν Ἡρώ-
 „δου τελευταίην ἐγκαθέτης μὲν ὑποπέμψας τὰς περιθήσου-
 „ντας αὐτῷ τὸ διάδημα, προκαθίσας δὲ ἐπὶ θρόνον καὶ
 „χρηματίσας ὡς βασιλεὺς, τάξεις τε τῆς στρατίας ἀμεί-
 „ψας, καὶ προκοπὰς χαρισάμενος, ἔτι δὲ τῷ δήμῳ πάν-
 „τα κατανεύσας, ὅσων ὡς παρὰ βασιλέως τυχεῖν ἤξιον,
 „καὶ τὰς ἐπὶ μεγίσταις αἰτίαις ὑπὸ τῷ πατρὸς δεδεμένους
 „λύσας, νῦν ἤκει παρὰ τῷ δεσποτῇ σκιὰν αἰτησόμενος
 „ἡ βασιλείας, ἧς ἤρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, καὶ ποιῶν ἢ
 „τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τῶν ὀνομάτων, κύριον Καίσαρα.
 „προσωνείδιζε δὲ, ὡς καὶ τὸ πένθος κατεργωνεύσατο τῷ
 „πατρὸς, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐπιχρηματίζων τὸ πρόσωπον εἰς
 „λύπην, νύκτωρ δὲ μέχρι κόμων μεθυσκόμενος, ἐν ᾧ καὶ
 „τὴν ταραχὴν τῷ πλήθους ἐκ τῆς ἐπὶ ταῖς ἀγανακτήσεως
 „ἔλεγε γεγονέναι. καὶ τὸν ἀγῶνα παντὸς τῷ λόγῳ ἐναπη-
 „νρήσατο τῷ πλήθει τῶν περὶ τὸν ναὸν Φονευθέντων. ἔς
 „ἐλθελουθέναι μὲν ἐφ' ἑορτὴν, παρὰ δὲ ταῖς ἰδίαις θυσίαις
 „ὡμῶς ἀπεσφάχθαι, καὶ τοσῶτον ἐν τῷ ἱερῷ σεσωρευθῆναι
 „νεκρῶν πλήθος, ὅσον ἂν ἄλλοφυλος ἐσώρευσε πόλε-
 „μος ἐπελθὼν ἀκήρυκτος. ταύτην μέντοι τὴν ὁμότητα
 „προσκειψάμενον αὐτῇ καὶ τὸν πατέρα, μὴδ' ἐλπίδος αὐ-
 „τὸν ἀξιώσαι ποτὲ βασιλικῆς, ἢ ὅτε χεῖρον τὴν ψυχὴν
 „κάμνων τῷ σώματος ἀκρατῆς ἢν ὑγιαίνοντος λογισμῷ,
 „καὶ ἔτε ὃν ἔγραφεν ἐν ταῖς ἐπιδιαθήκαις ἡδεὶ διάδοχον,
 „καὶ ταῦτα μὴδὲν τὸν ἐν ταῖς διαθήκαις μέμφεσθαι δυνά-
 „μενος, ὃν ἔγραψεν ὑγιαίνων μὲν τὸ σῶμα, καθαράν δὲ
 „τὴν ψυχὴν ἔχων πάθος πάντες. εἰ μέντοι καὶ κυριωτέραν
 „τὴν τῷ κάμνοντος κρίσιν τιθεῖ τις, ἀπόκχευροτονῆσαι
 „ἡ βασιλείας Ἀρχέλαον ὑφ' ἑαυτῇ, τοῖς εἰς αὐτὴν παρανο-
 „μηθεῖσιν. ἢ ποταπὸν γε ἄρα αὖν γεγεῖσθαι λαβόντα τὴν ἀε-
 „ρίην παρὰ Καίσαρος, τὸν πρὶν λαβεῖν τοσούτης ἀνηχηκότα;

„cufabat, dicens: „Archelaum verbis quidem de regno con-
 „tendere, re autem vera iam ante factum esse regem, et
 „nunc vanis ludibriis Caesaris aures implere: quem suc-
 „cessionis iudicem non exspectabat, vt qui post Herodis
 „mortem nonnullos quidem mittendos subornarit diade-
 „ma sibi imposituros, in folio vero praesederit, et respon-
 „sa dederit tanquam rex, et ordines exercitus permutarit,
 „nouasque dignitates donauerit, et qui, cum populo omnia
 „annuisset, quae velut a rege impetrare volebat, et ob maxi-
 „ma crimina a patre victos soluisset, nunc venit umbram
 „regni a Domino petiturus, cuius ad se arripuerat corpus,
 „Caesarem ipsum non rerum, sed nominum, Dominum fa-
 „ciens. Quin et hoc ei in opprobrium vertebat, quod pa-
 „tris luctui illuderit dissimulando; cum interdum quidem
 „vultum ad moerorem componeret, noctu sese inebrians,
 „vsque dum saltaret; vnde vulgi tumultum ex sua hanc ob
 „rem indignatione ortum esse dicebat: totiusque orationis
 „contentio et certamen in eo erat et innitebatur, quod tan-
 „tam populi caedem fecerit in templo. quos quidem ad
 „festum celebrandum venisse, ad hostias vero, quas ipsi
 „inactarunt, crudeliter esse iugulatos, et in templo tam mul-
 „ta cadauera in acervos congesta esse, quanta nullum alie-
 „nigenarum bellum congesserat etiam sine denunciatione
 „illatum. Hanc sane crudelitatem illius quoque patrem
 „animo prospexisse, neque ei vel minimam spem regni fa-
 „cere vnquam voluisse, nisi cum animo peius, quam cor-
 „pore, aegrotans haud sanae mentis compos esset; et quem
 „in secundo testamento scripserat successorem nesciuit, id-
 „que nihil quidquam habens, quod de eo queri posset, quem
 „in superiori testamento scripserat, cum corpore quidem
 „valeret, et animam ab omni perturbatione liberam pu-
 „ramque gereret. Veruntamen, si quis concedat maioris
 „auctoritatis esse morbo laborantis iudicium, ipsum sciat
 „se Archelaum regno abdicasse, ex iis, quae in illud con-
 „tra leges admisit. aut qualis quaeso futurus est rex, cum
 „a Caesare acceperit imperium, qui, antequam illud acci-
 „peret, tantam stragem edidit?

ς'. Πολλά τοιαῦτα διεξελθὼν Ἀντίπατρος, καὶ τὰς πλείους τῶν συγγενῶν παρασησάμενος ἐφ' ἑκάστῳ τῶν κατηγορημένων μάρτυρας, καταπαύει τὸν λόγον. ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελαῦ· „καὶ τὸν μὲν ἐν τῷ ἱερῷ „φόνον ἀναγκαῖον ἀπέφαινε, πολεμίς γάρ γεγονέναι τῆς „ἀνηρημένους, ἢ τῆς βασιλείας μόναν, ἀλλὰ καὶ τῷ δικαί- „ζοντος αὐτὸν Καίσαρος· τῶν δὲ ἄλλων ἐγκλημάτων συμ- „βῆλως ἀπεδείκνυνεν αὐτὸς τὰς κατηγορίας γεγονέναι. τὴν „γε μὴν ἐπιδιεδήκη ἡξίς διὰ τῷτο μάλιστα εἶναι κυρίας, „ὅτι βεβαιωτὴν ἐν αὐτῇ Καίσαρα καθίστατο τῷ διαδόχῳ. „ὁ γὰρ σωφρονῶν, ὥς ἐ τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων παραχωρεῖν „τῆς ἐξουσίας, ἔδὲ πρὸς περὶ κληρονομῆς κρίσιν ἐσφάλλετο. „σωφρονῶν δὲ ἤρετο καὶ τὸν καθιστάμενον, ὁ γινώσκων τὸν „καθιστάντα.

ζ'. Διεξελθόντος δὲ πάντα καὶ Νικόλαον, παρελ-
θὼν ὁ Ἀρχελαός, προκίπτει τῶν Καίσαρος γονάτων ἡσυ-
χῇ. καί κενος αὐτὸν μάλα φιλοφρονέως ἀναστήσας, ἐνέφηνε
μὲν, ὡς ἄξιός εἴη τῆς πατρῴας διαδοχῆς, ἢ μὴν τι βέβαιον
ἀπεφώνετο. διαλύσας δὲ τὰς συνέδρους ἐκείνης τῆς ἡμέρας,
καθ' ἑαυτὸν περὶ ὧν διήκησεν ἐσκέπτετο, εἴτε χρὴ τῶν ἐν
ταῖς διαθήκαις καταστῆσθαι τινα διάδοχον, εἴτε καὶ πάσῃ
τῇ γενεᾷ διανεῖμαί τὴν ἀρχήν. ἐδόκει γὰρ ἐπικυρίας χρῆ-
ζειν τὸ πλῆθος τῶν προσώπων.

ΚΕΦ. γ'.

Μάχην κατεργάν τοῖς Σαβίνοις στρατιώταις συνάπτουσιν οἱ
Ἰουδαῖοι, καὶ πολλὴ γίνεται φθορὰ ἐν Ἱεροσολύμοις.

Πρὶν δ' ὀρίσας τι περὶ τούτων Καίσαρα, τελευτᾷ μὲν ἡ
Ἀρχελαὺς μήτηρ Μαλθακὴ νοσήσασα. παρὰ Οὐάρεν δ'
ἐκομίσθησαν ἐκ Συρίας ἐπιστολαί, περὶ τῆς Ἰουδαίων ἀπο-
στάσεως. ἦν προειδόμενος Οὐάρος· ἀνέβη γὰρ δὴ μετὰ
τὸν Ἀρχελαὺν πλὴν εἰς Ἱεροσόλυμα τὰς παρακινῶντας
καθίστων, ἐπειδὴ πρόδηλον ἦν τὸ ἔθνος ἐκ ἡρεμῆσιν· ἐν τῇ

6. Cum huiusmodi multa oratione persequutus esset Antipater, et plurimos ex cognatis ad singula, quorum eum accusauerat, testanda stitisset, finem dicendi facit. Surrexit autem Nicolaus pro Archelao: „et caedem in „templo factam necessariam fuisse ostendebat; caesos „quippe non solum regni, sed et Caesaris, ipsius iudicis, „hostes exstitisse: ipsos vero, qui accusationem institue- „rant, ad alia eum crimina consilio suo impulisse. Por- „ro, secundum testamentum maxime ob hanc causam ra- „tum haberi postulabat, quod in eo Herodes successorem „suum a Caesare confirmatum iri constituit. Nam qui ita „sapuit, ut rerum domino sua cederet potestate, non uti- „que in suo de haerede iudicio errabat. sana autem men- „te erat, cum oligeret haeredem constituendum, qui „non ignorauit eum, per quem constitui deberet.

7. Cum autem et Nicolaus omnia dicendo percur- risset, Archelaus progressus ante genua Caesaris leniter procidit. Atque ille, cum ipsum benigne admodum excitasset, dignum quidem esse ostendit, qui patri in re- gnum succederet, nihil tamen certi hac de re pronun- ciavit: consiliariis vero, quos eo die acciuerat, dimissis, de iis, quae audiuerat, secum ipse dispiciebat, vtrum ho- rum aliquem, qui in testamentis scripti erant, successo- rem constituere deberet, an vero omnibus Herodis li- beris communiter diuideret principatum. Nam cum tam multi essent, haud paruo subsidio egere videbantur.

CAP. III.

Iudaeos inter et Sabinianos pugna acris, et magna strages Hierosolymis.

ANtequam vero aliquid de istis statueret Caesar, morbo correpta obiit Malthace, mater Archelai, et e Syria a Varo allatae sunt literae de Iudaeorum defectione. Quam Varus prospiciens, (nam postquam ora soluerat Archelaus, Hierosolyma adscendit Varus seditionem mouentes cohibi- turus, utpote quod manifestum erat, non quieturam esse

τῶν τριῶν ἀπὸ Συρίας ταγμάτων, ὅπερ ἦκεν ἄγων, ἐν τῇ πόλει καταλείπει, καὶ αὐτὸς μὲν ὑπέστρεψεν εἰς Αντιόχειαν. ἐπελθὼν δὲ Σαβίνος, ἀφορμὴν αὐτοῖς παρέχευ νεωτεροποιίας. τῆς τε γὰρ Φερὲς παραδίδονα τὰς ἄκρας ἐβιάζετο, καὶ πικρῶς τὰ βασίλεια χεῖματα διηρεύνα, πεποιδῶς ἂ μόνον τοῖς ὑπὸ Οὐάρε καταλειφθεῖσι στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ πλήθει δέλων ιδίων, ὧς ἅπαντας ὀπλίσας, ὑπηρεταῖς ἐχρῆτο τῆς πλεονεξίας. ἐνστάσης δὲ Πεντηκοστῆς· ἔτω καλῶσι τινὰ ἐορτὴν Ἰσδαῖοι παρ' ἑπτὰ γινόμενην ἐβδομάδας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν προσηγορίαν ἔχουσιν· ἔχῃ ἡ συνήθης θρησκεία συνήγαγε τὸν δῆμον, ἀλλὰ ἀγανάκτησις. συνέδραμε γυνὴ πλήθος ἄπειρον ἐκ τε τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰδουμαίας, Ἰεριχωντός τε, καὶ τῆς ὑπὲρ Ἰερδάνην Περαιάς. ὑπερεῖχε δὲ πλήθει τε καὶ προθυμίαις ἀνδρῶν ὁ γνήσιος ἐξ αὐτῆς Ἰσδαίας λαός. διανείμαντες δὲ σφᾶς ἑαυτὰς εἰς τρεῖς μέρη, τριχῇ στρατοπεδύονται, πρὸς τε τῷ βορείῳ τῷ ἰερῷ κλίματι, καὶ πρὸς τῷ μεσημβρινῷ κατὰ τὸν Ἰππόδρομον· ἡ δὲ τρίτη μοῖρα πρὸς τοῖς βασιλείοις κατὰ δύσιν· περικαθεζόμενοι δὲ πάντοθεν, τῆς Ρωμαίης ἐπολιόρκην.

β'. Ο δὲ Σαβίνος, πρὸς τε τὸ πλήθος αὐτῶν ὑποδείσας καὶ τὰ Φρονήματα, συνεχῆς μὲν ἀγγέλους ἔπεμπε παρὰ Οὐαρον, ἐπαμύνειν ἐν τάχει διόμενος, ὥς εἰ βραδυνοί, κατακοπησομένα τῇ τάγματος· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν ὑψηλότατον τῷ Φερεῖς κύρην ἀναβάς, ὃς ἐναλεῖτο Φασάηλος, ἐπώνυμον ἔχων ἀδελφὸν Ηρώδου διαφθαρέντα ὑπὸ Πάρεθων, ἐντεῦθεν κατέσπευε τοῖς ἐν τῷ τάγματι στρατιώταις, ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις. δι' ἐκπληξιν γὰρ ὁδὸς εἰς τὰς σφετέρους καταβαίνειν ἐθάμβει. παραπεισθέντες δὲ οἱ στρατιῶται, προπηδῶσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ μάχην καρτερὰν τοῖς Ἰσδαίοις συνάπτουσιν· ἐν ᾗ μέχρι μὲν ὕδεις καθύπερθεν ἐπήμυνε, περιῆσαν ἐμπειρία πολέμου τῶν ἀπίρων, ἐπεὶ δὲ πολλοὶ Ἰσδαίων ἀναβάντες ἐπὶ τὰς σκάς, κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν ἠφίσσαν τὰ βέλη, συνιστρέ-

gentem) ex tribus e Syria legionibus, quas secum ducebat, vnam in vrbe relinquit, et ipse quidem Antiochiam reuersus est. Cum autem postea venisset Sabinus, noui quid moliendi occasionem praeuit Iudaeis. nam et custodibus vim adhibebat, vt arces sibi traderent, et cum acerbitate regis pecunias exquirebat, fretus non solum militibus a Varo relictis, sed et feruorum suorum non parua manu; quibus omnibus, cum armis eos instruxisset, vsus est tanquam avaritiae suae ministris. Instante autem Pentecoste, (ita festum quoddam appellant Iudaei post septem hebdomadas a paschate celebratum, ex dierum numero appellationem sortitum) congregatus est populus non solum ex religionis solennitate, sed ex indignatione. Itaque multitudinis infinitae factus est concursus ex Galilaea, et Idumaea, et Hierichunte, et Peraea regione trans Iordanem. hominum autem numero et animorum alacritate reliquis praestabant indigenae ex ipsa Iudaea. Cumque semetipsos in tres turmas diuisissent, tribus in locis castra metantur, ad septentrionalem templi regionem, et ad meridionalem iuxta Hippodromum, tertia autem pars ad occidentem prope regias; et Romanos vndique circumfessos oppugnabant.

2. Sabinus autem, vt qui et multitudinem eorum formidaret et spiritus hominum elatos, frequentes ad Varum nuncios mittebat, orans atque obsecrans; vt ei quam ocysime auxilium ferret, quasi futurum esset, vt concideretur legio, si moras neceret: ipse vero cum in excelsissimam arcis turrim adscendisset, quae Phasaëlus vocabatur, ita denominata a fratre Herodis, quem Parthi occiderant, inde legionis militibus signum dedit, vt in hostes impetum facerent. nam is metu percussus, ne ad suos quidem descendere audebat. At milites, persuasionem victi, profiliunt properantque ad templum, et pugnam acrem cum Iudaeis committunt. in qua, dum nemo quidem eos desuper a moenibus propelleret, imperitos belli peritia superabant. Postquam vero multi Iudaeorum, conscensis porticibus, in verticem illorum tela delicerent, plurimi

βορτο πολλοί, καὶ ἔτε τὰς ἄνωθεν βάλλοντας ἀμύνασθαι
ράδιον ἦν, ἔτε τὰς συσάδην μαχομένους ὑπομένειν.

γ'. Καταπονέμενοι δὲ πρὸς ἀμφοτέρων ὑπεμπικρᾶσι
τὰς σοάς, ἔργα θαυμάσια μεγέθους τε καὶ πολυτελείας
ἔεικιν. οἱ δὲ ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τῆς Φλογὸς ἐξαίφνης περι-
χθέντες, πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ διεφθίροντο, πολλοὶ δ'
ὑπὸ τῶν πολέμιων, πηδῶντες εἰς αὐτὰς, τινὲς δ' εἰς τῆ-
πίσω κατὰ τὴν τείχους κατακρημνίζοντο, ἔτιοι δ' ἐπ' ἀμη-
χανίας τοῖς ἰδίοις ξίφεσι τὸ πῦρ ἐφθάνον. ὅσοι δὲ καθερ-
πύσαντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ἤξαν εἰς τὰς Ῥωμαῖς, εὐμε-
ταχείρως διὰ τὴν ἐκπληξιν ἦσαν, μέχρι τῶν μὲν ἀπο-
λωλόντων, τῶν δ' ὑπὸ τῆ δέξης σκεδασθέντων, ἐρήμῳ τῷ
τῷ Θεοῦ θαυραγῶ προσπεσόντες οἱ στρατιῶται, περὶ τε-
τρακόσια τάλαντα διήρπασαν. ὧν ὅσα μὴ διεκλάπη, Σα-
βίνος ἤθροισεν.

δ'. Ἰσδαῖς δὲ ἡ τε τῶν ἔργων καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν φθορὰ
πολύ πλείως καὶ μαχιμώτερος ἐπισυνέστησε Ῥωμαῖσι. καὶ
περιχόντες τὰ βασίλεια ἅπαντας ἠπείλυν διαφθεῖρουν, εἰ
μὴ θάττον ἀπίοιεν. ὑπάρχοντο γὰρ ἄδειαν τῷ Σαβίνῳ,
βηλομένῳ μετὰ τῇ τάγματος ἐξίεναι. συνελάμβανον δ'
αὐτοῖς οἱ πλείστοι τῶν βασιλικῶν αὐτομολήσαντες. τὸ μὲν-
τοι πολεμικώτατον μέρος, Σεβαστηνοὶ τριχίλιοι, Ῥῥφός τε
καὶ Γεᾶτος ἐπὶ τῷτοις, ὁ μὲν τὰς περὶ τῶν βασιλικῶν
ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν, Ῥῥφος δὲ τὰς ἱππεῖς, ὧν ἐκάτερος καὶ
χωρὶς ὑψηλὴς δυνάμειος, δι' ἀλλήν, καὶ σύνεσιν, ἡ πολέμια
ροπή, ἄξιος ἦν, προσέθεντο Ῥωμαῖσι. Ἰσδαῖοι μὲν οὖν
ἐνέκειντο τῇ πολιορκίᾳ, τῶν τειχῶν ἅμα περιώμενοι τῷ
Φερένῳ, καὶ τοῖς περὶ τὸν Σαβίνον ἐμβοῶντες ἀπιέναι, μὴδ'
ἐμποδῶν αὐτοῖς γίνεσθαι, διὰ χρόνους πολλῶν κομιζομένοις
τὴν πάτριον αὐτονομίαν. Σαβίνῳ δὲ ἀγαπητὸν μὲν ἦν
ὑπεξελθεῖν, ἠπίσει δὲ ταῖς ὑποχέσεσι, καὶ τὸ πρᾶον αὐ-
τῶν θέλει εἰς ἐνέδραν ὑπώπτειν, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐξ
Θυάρεα βοήθειαν ἐλπίζων, διέφερε τὴν πολιορκίαν.

conterebantur; et neque ex alto ferientes facile vlcisci, neque cominus pugnantes sustinere poterant.

3. Cum autem ab vtrisque affligerentur, porticibus ignem subiiciunt, operibus magnitudine et ornatu ambizioso mirandis. Atque illorum, qui super istis erant, multi quidem a flammis subito comprehensi in iis perierunt; multi vero ab hostibus, in eos desilientes; quidam autem de moenibus sese praecipitarunt, nonnullique, rebus desperatis suis, se gladiis conficientes ignem praeueniebant. At quotquot per muros reptando descenderint, et in Romanos irruerint, obstupefacti nullo negotio subigebantur; donec tandem, aliis quidem intereuntis, aliis vero prae metu disiectis, in Dei thesaurum a custodibus desertum inciderint milites, et quadringenta circiter talenta diripuerint: quorum quae furto non sublata erant, sibi conquisiuit Sabinus.

4. Itaque Iudaeorum plures, eosque pugnaciores, contra Romanos excitauit, partim operum ruina, partim hominum strages: cumque regias obsedissent, omnibus minitabantur exitium, nisi quam primum discederent. nam Sabino securitatem praestare pollicebantur, si cum legione sua exire veller. Quin et ipsis opitulabantur regionum quam plurimi, qui ad eos transfugerant. Verum pars bellicosissima, Sebastenorum tria millia, illisque praefecti Rufus et Gratus, hic quidem peditibus regiis, Rufus vero equitibus, (quorum vterque etiam sine copiis illos sequutis, propter strenuitatem, et scientiam, in qua vertitur belli fortuna, magni faciendus) Romanis se adiungebant. Et Iudaei quidem obsidioni instabant, simul et castelli moenia oppugnantes, et ad Sabinum clamantes, ut discederet, neque illos impediret, tamdiu patriis viuentes legibus. Sabino quidem non displicebat, ut clam cum suis abiret, haud vero eiusmodi fidebat promissis, et eorum lenitatem infidiarum esse illecebram suspicabatur; quodque Varum etiam in auxilium venturum expectaret, obsidionem perferebat.

ΚΕΦ. δ'.

Στασιάζονται οἱ πάλαι στρατευσάμενοι ὑφ' Ηρώδῃ. Ἰὺδα ληστήρια. Σίμων καὶ Ἀθρογγαῖος ὄνομα βασιλείου ἀντιποιοῦνται.

ΕΝ δὲ τῷ καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν πολλαχόθεν ἐταράσσεται, καὶ συχνὰς βασιλεῖαν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε. κατὰ μὲν γε τὴν Ἰδουμαίαν διχίλιοι τῶν ὑφ' Ηρώδῃ πάλαι στρατευσαμένων συσάντες ἑνοπλοι, διεμάχοντο τοῖς βασιλικοῖς, οἷς Ἀχιάβος, ὁ ἀντιφίος βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἐρυμνοτάτων χωρίων ἐπολέμει, ἀποφεύγων τὴν ἐν τοῖς πεδίοις συμπλοκὴν. ἐν δὲ Σιπφώρῃ τῆς Γαλιλαίας Ἰὺδας υἱὸς Εἰζαὶ τὴν κατατρέχοντός ποτε τὴν χώραν ἀρχιληστῆ, καὶ χειρωθέντος ὑφ' Ηρώδῃ τῷ βασιλέως, συστήσας πληθὸς ἐκ ὀλίγων, ἀναρρήγνυσι τὰς βασιλικὰς ὀπλοθήκας, καὶ τὰς περὶ αὐτὸν ὀπλίσας, τοῖς τὴν δυναστείαν ζηλῶσιν ἐπιχείρει.

β'. Κατὰ δὲ τὴν Περσίαν Σίμων τις τῶν βασιλικῶν δούλων, εὐμορφία σώματος καὶ μεγέθει πεποισθὺς, περιτίθῃσι μὲν ἑαυτῷ καὶ διάδημα· περιὼν δὲ, μεθ' ὧν ἤθροισαι ληστῶν, τὰ τε ἐν Ἰερουσό βασιλεῖα καταπίμπρησι, καὶ πολλὰς ἐτέρας τῶν πολυτελῶν ἐπαύλεις, ἀρπαγὰς ῥαδίως ἐκ τῆς πυρὸς ποριζόμενος ἑαυτῷ. καὶν ἔφθη πᾶσαν οἰκῇσιν εὐπρεπῆ καταφλέξας, εἰ μὴ Γραῖτος, ὁ τῶν βασιλικῶν πεζῶν ἡγεμὼν, τῆς τε Τραχωνίτας τοξότας καὶ τὸ μαχिमώτατον τῶν Σεβασηνῶν ἀναλαβὼν, ὑπηντίασε τὸν ἄνδρα. τῶν μὲν οὖν πεζῶν συχνοὶ διεφθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ· τὸν Σίμωνα δ' αὐτὸν, ἀναφύγοντα δι' ὁρείου φάραγγος, ὁ Γραῖτος ὑποτέμνεται, καὶ φεύγοντος ἐκ πλαγίῃ τὸν αὐχένα πλήξας ἀπέρραξε. κατεφλέγη δὲ καὶ τὰ πλησίον Ἰορδάνῃ βασιλεῖα κατὰ Βηθαράμαθον, σασιασάντων ἐτέρων τινῶν ἐκ τῆς Περσίας.

γ'. Τότε καὶ ποιμὴν τις ἀντιποιήσασθαι βασιλείας ἐτόλμασεν. Ἀθρογγαῖος ἐκαλεῖτο. προξένει δ' αὐτῷ τὴν

CAP. IV.

Tumultuantur Herodis veterani. Iudas latrocinia. Simon et Athrongaeus regium nomen inuadunt.

Eodem autem tempore per Iudaeam plurimis in locis facti erant tumultus, multosque ad regnum affectandum tempus impellebat. Sane in Idumaea duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerant, sumtis armis conspirarunt, et cum regiis dimicabant, aduersus quos praeliabatur Achiabus regis sobrinus ex locis editis munitissimisque, quod conflictum in campestribus vitaret. In Sepphori autem, Galilaeae oppido, Iudas filius Ezechiae latronum principis, (qui regionem olim incurfibus vastauerat, et ab Herode rege captus erat) non parua multitudo coacta, in regia armamentaria irrumpit, cumque suos armis instruxisset, potentiae appetentes adortur.

2. In Peraea etiam Simon quidam e seruis regiis, pulchritudine simul et amplitudine corporis fretus, etiam sibi met quidem diadema imponit: cum latronibus vero, quos congregauerat, regionem peragrans, et regias apud Hierichuntem et multa alia magnifica diuersoria incendit, facilem sibi praedam ex igne comparans. Omnesque domus ornatu decoratas cremare occupasset, nisi Gratus regiorum peditum dux, assumtis ex Trachone sagittariis et Sebastenorum pugnacissimis, ei obuiam iuisset. Et peditum quidem multi in pugna interierunt; Simonem vero ipsum, per vallem arduam fugientem, succidit Gratus; illique, dum fugeret, ceruicem ictu transuerso amputauit. Incensae autem sunt et Iordani vicinae regiae apud Betharamathum, cum alii nonnulli ex Peraea seditionem mouissent.

3. Tunc et pastor quidam regnum affectare ausus est. Athrongaeus vocabatur. Ei autem regnandi spem facie-

ἐλπίδα σώματος ἰχύς, καὶ ψυχὴ θανάτου καταφρονῶσα, πρὸς δὲ τούτοις ἀδελφοὶ τέσσαρες ὅμοιοι, τῶν ἐκάτω λόχον ὑποζεύξας ἑνοπλον, ὥσπερ στρατηγούς ἐχεῖτο καὶ σατράπαις ἐπὶ τὰς καταδρομάς· αὐτὸς δὲ, καθάπερ βασιλεὺς, τῶν σεμνοτέρων ἦπτετο πραγμάτων. τότε μὲν οὖν ἐαυτῷ περιτίθησι διάδημα, διέμεινε δ' ὕστερον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν χώραν κατατρέχων σὺν τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τὸ κτείνειν αὐτοῖς προηγόμενος μὲν ἦν Ῥωμαῖς τε καὶ τῆς βασιλικῆς, διέφυγε δ' ἔτε Ἰσδαίων εἴ τις εἰς χεῖρας ἔλθοι φέρων κέρδος. ἐτόλμησε δὲ ποτὲ Ῥωμαίων λόχον ἄθρην περιχεῖν κατ' Ἑμμαῦντα. σῖτα δὲ ἔτοι καὶ ὄπλα δισκομίζον τῷ τάγματι. τὸν μὲν οὖν ἑκατοντάρχην αὐτῶν Λεγον, καὶ τέσσαράκοντα τῆς γενναιοτάτης κατηκόντισαν. οἱ δὲ λοιποὶ κινδυνεύοντες τὸ αὐτὸ παθεῖν, Γράτῃ σὺν τοῖς Σαβαστηνοῖς ἐπιβοηθήσαντος, ἐξέφυγον. πολλὰ τοιαῦτα τῆς ἐπιχωρίας καὶ τῆς ἀλλοφύλης παρ' ὅλον τὸν πόλεμον ἐργασάμενοι, μετὰ χρόνον οἱ μὲν τρεῖς ἐχερῶθησαν, ὑπ' Ἀρχελαῦ μὲν ὁ πρεσβύτατος, οἱ δὲ ἐξῆς δύο, Γράτῃ καὶ Πτολεμαίῳ περιπεσόντες· ὁ δὲ τέταρτος Ἀρχελαῷ προσεχώρησε κατὰ δεξιάν. τῆτο μὲν δὴ τὸ τέλος αὐτῆς ὕστερον ἐξεδέχετο. τότε δὲ ληστρικῷ πολέμῳ τὴν Ἰσδαίαν πᾶσαν ἐνέπλησαν.

ΚΕΦ. ε'.

Ἰσδαίῃς θορυβῆντας κατέπειλεν Οὐάρος. τασιασὰς περὶ
διχαλίῃς ἀνεσάυρωσεν.

ὍΤῳ δὲ δεξαμένῳ τὰ παρὰ Σαβίνῃς καὶ τῶν ἡγεμόνων γράμματα, δέσῃ τε περὶ τῆς τάγματος ὅλης παρέστη, καὶ σπεύδειν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. ἀναλαβὼν δὲ τὰ λοιπὰ δύο τάγματα, καὶ τὰς σὺν αὐτοῖς τέσσαρας ἱλας ἰππέων, ἐπὶ Πτολεμαῖδος ἦε, προσάξας ἐκεῖ καὶ τῆς παρὰ τῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν ἐπικεχρῆς συνελθεῖν. προσέλαβε δὲ καὶ παρὰ Βηρυτίῳ, διερχόμενος τὴν πόλιν, χιλίῃς

bant corporis vires, animaque mortem despiciens, ac praeterea fratres quatuor eius non dissimiles. Horum unicuique cum armorum cohortem subiunxisset, illis tanquam ducibus et satrapis ad incursum faciendos utebatur, ipse vero veluti rex grauiora negotia obibat. Et tunc quidem sibi met imponit diadema, postea vero, tempore haud exiguo regionem excursibus una cum fratribus populans, et ipsis praeibat ad Romanos itemque regiones occidendos; neque Iudaeorum quisquam effugiebat, qui lucri aliquid ferens in manus veniret. Immo ausus est aliquando Romanorum cohortem simul omnem circumdare apud Emmaumentem. illi autem frumentum et arma legionis ferebant. Et Arius quidem centurionem, qui illos ducebat, et ex fortissimis quadraginta, missilibus confixerunt: caeteri vero, idem patiendi discrimen adeuntes, postquam Gratus cum Sebastenis auxilio aduenisset, euadebant. Cum multa eiusmodi durante bello contra populares suos et alienigenas patrassent, post aliquod tempus tres illorum subacti sunt; ab Archelao quidem natus maximus; duo vero aetate proximi in Grati et Ptolemaei manus inciderunt; quartus autem fide data acceptaque Archelao se dedit. Et ista quidem illis postea acciderunt; tunc autem bello latrociniali Iudaeam omnem compleuerunt.

CAP. V.

Iudaeorum motus a Quintilio Varo compositi: seditiosi quasi bis mille crucifixi.

Varus autem, cum literas a Sabino et ducibus accepisset, coepit toti legionem metuere et in auxilium propere. Itaque reliquis duabus legionibus assumptis, et quatuor equitum, qui cum illis erant, turmis, in Ptolemaidem proficiscebatur, regum et dynastarum auxiliariis eo conuenire iussis. Quin et a Berytiis, cum per urbem eorum iret, mille et quingentos accipie-

καὶ πεντακοσίους ὀπλίτας. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Πτολεμαῖδα, τό, τε ἄλλο συμμαχικὸν πλῆθος αὐτῷ παρῆν, καὶ κατὰ τὸ πρὸς Ηρώδην ἔχθος Ἀρέτας ὁ Δραψ, ἐκ ὀλίγῃν ἄγων δύναμιν ἰππικὴν τε καὶ πεζικὴν, μέρος τῆς στρατιᾶς εὐ-
 θένως ἔπεμπεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν γειννώσαν τῇ Πτολεμαῖ-
 δι, καὶ Γαίον ἡγεμόνα τῶν αὐτῶν φίλων· ὃς τὰς τε ὑπαν-
 τιάσαντας τρέπεται, καὶ Σέπφωριν πόλιν ἐλὼν, αὐτὴν
 μὲν ἐμπύρησι, τὰς δὲ ἐνοικῶντας ἀνδραποδίζειται. μετὰ
 δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως αὐτὸς Οὐάρος εἰς Σαμάρειαν ἐλά-
 σας, τῆς μὲν πόλεως ἀπέχετο, μηδὲν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων
 θορύβοις παρακεκινηκυῖαν εὐρύν· αὐλίζεται δὲ περὶ τινὰ
 κώμην, Ἀρεν καλεσμένην. κτῆμα δὲ ἦν Πτολεμαίς, καὶ
 διὰ τῆτο ὑπὸ τῶν Ἀράβων διηρπάδη, μηνιώντων καὶ τοῖς
 Ηρώδῃ φίλοις. εὐθεν εἰς Σαμφῶ πρόεισι κώμην ἐτέραν
 ἐρυμνὴν, ἣν ὁμοίως διήρπασαν, τὰς τε προσόδους πάσας,
 ὅσαις ἐπετύγχανον. πυρὸς δὲ καὶ φόνος ἐπεπλήρωτο πάν-
 τα, καὶ πρὸς τὰς ἀρπαγὰς τῶν Ἀράβων ἔδδεν ἀντιῆχε.
 κατεφλέγη δὲ καὶ Ερεμαῦς, Φυγόντων τῶν οἰκητόρων,
 Οὐάρος, δὲ ὀργὴν τῶν περὶ Ἀρειον ἀποσφαγόντων, κελύ-
 σαντος.

β'. Εὐθεν εἰς Ιερσόλυμα προσελθὼν, ὁφθαίς τε μόνον
 μετὰ τῆς δυνάμεως τὰ στρατόπεδα τῶν Ἰουδαίων διεσκέ-
 δασε. καὶ οἱ μὲν ὄχοντο Φυγόντες ἀπὸ τὴν χώραν· δεξά-
 μενοι δὲ αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ἀπισκευάζοντο τὰς
 αἰτίας τῆς ἀποστάσεως, αὐτοὶ μὲν μηδὲν παρακινῆσαι λέ-
 γοντες, διὰ δὲ τὴν ἐσθρὴν ἀναγκαιῶς δεξάμενοι τὸ πλῆ-
 θος, συμπολιορκηθῆναι μᾶλλον Ῥωμαίοις, ἢ συμπολεμῆ-
 σαι τοῖς ἀποστάσι. προὑπηντήκεσαν δὲ αὐτῷ Ἰώσηπος τε
 ὁ ἀντιφίλος Ἀρχιελεὺς, καὶ σὺν Ρεφῶ Γεῖτος, ἄγοντες ἅμα
 τῷ βασιλικῷ στρατῷ καὶ τὰς Σεβαστηνὰς, οἱ τε ἀπὸ τῆς
 Ῥωμαϊκῆς τάγματος τὸν συνήθη τρόπον κεκοσμημένοι. Σα-
 ββίος γάρ, ἔδ' εἰς ὅσιν ὑπομείνας ἐλθὼν Οὐάρος, παρεξ-
 ἤλθε τῆς πόλεως ἐπὶ θάλασσαν. Οὐάρος δὲ μείραν τῆς
 στρατιᾶς ἐπὶ τὰς αἰτίας τῆς κινήματος ἔπεμπε περὶ τὴν χώ-

bat armatos. Postquam vero ad Ptolemaïdem caetera auxilium manus ei adesset, et Aretas Arabs ex suo in Herodem odio non exiguas secum adducens copias equitum peditumque, statim exercitus partem in Galilaeam mittebat, quae in vicinia erat Ptolemaïdis, et pro ducē Caium ex amicis suis vnum: qui et eos, qui contra ipsum egressi sunt, in fugam vertit, et Sepphori ciuitate eapta, ipsam quidem incendit, eius vero incolas in seruitium abducit. Varus autem ipse, cum vniuerso exercitu Samariam profectus, ciuitate quidem manus abstinuit, quod, dum turbæ ab aliis excitarentur, nihil eam mouisse deprehenderit: sed castra ponit ad vicum quendam, cui nomen Arus. in dirione autem erat Ptolemaei: ideoque diripiebatur ab Arabibus, qui Herodis etiam amicis infensi erant. Inde progreditur ad Sampho vicum alterum bene munitum, quem similiter diripuerunt Arabes, ut et omnes praediorum fructus, in quos inciderint. Quin et flammis et caedibus plena erant omnia, nec quidquam erat, quod in praedam non cessit Arabibus. Immo et Einmaus, incolis in fugam coniectis, exusta est, iussu Vari, necem Ariei eiusque militum indigne ferentis.

2. Inde cum ad Hierosolyma processisset, et in conspectum venisset cum exercitu, protinus Iudaeorum castra disiecit. et illi quidem fuga dispersi erant per regionem: qui vero in vrbe erant, cum eum recepiissent, sese de causis defectionis purgarunt; nihil se quidem eiusmodi mouisse dicentes, sed propter festum multitudinem ex necessitate in urbem admissa, in ea potius cum Romanis obsessos fuisse, quam ad bellum mouendum cum illis conspirasse, qui ab eis descuerant. Ante vero obuiam ei venerant Iosephus Archelai sobrinus et Rufus Gratusque cum regio exercitu et Sebastenis, atque Romani e legione obsessa more suo ornati armatique. Nam Sabinus, non ausus sese Varo vel in conspectum dare, iam ante ex vrbe exiit et ad mare profectus est. Varus autem per regionem copiarum suarum partem ad seditionis auctores conquerendos mittebat; multisque adductis, minus quidem turbu-

ραν καὶ πολλῶν ἀγομένων, τὰς μὲν ἦττον Θουβώδης Φανέν-
τας ἐφάρει, τὰς δ' αἰτιωτάτας ἀνισταύσας περὶ διχαλίης.

γ. Ηγγέλη δ' αὐτῷ περὶ τὴν Ἰδαμαίαν ἔτι συμμέναν
μυρίδας ὀπλίτας. ὁ δὲ τὰς μὲν Ἀραβας εὐρὼν ἔσσυμμάχων
ἦθος ἔχοντας, ἀλλ' ἰδίῳ πάθει στρατευομένους, καὶ πέρα
τῆς αὐτῆς προαιρέσεως τὴν χώραν κακῶντας ἔχθει τῷ
πέρ᾽ Ἡρώδην, ἀποκέμπεται. μετὰ δὲ τῶν ἰδίων ταγμα-
των ἐπὶ τὰς ἀφιστῶντας ἡπάγεται. κἀκεῖνοι, πρὶν εἰς χερ-
ρας ἐλθεῖν, Ἀχιάβη συμβελεύσαντος, σφᾶς αὐτὰς παρέ-
δωσαν. Οὐάρος δὲ τῷ πλήθει μὲν ἠΐτιαι τὰς αἰτίας, τὰς
δὲ ἡγεμόνας ἐξετασσομένους ἐπεμψέν ἐπὶ Καίσαρα. Καί-
σαρ δ' ἐπὶ τοῖς μὲν ἄλλοις συνέγνω· τινὰς δὲ τῶν τῆ βασιλείας
συγγενῶν, ἦσαν γὰρ σὺν αὐτοῖς ἔνιοι προσήκοντες Ἡρώδῃ
κατὰ γένος, κολάσαι προσέταξεν, ὅτι κατ' οἰκίαν βασι-
λείας ἐστρατεύσαντο. Οὐάρος μὲν οὖν, τῆτον τὸν τρόπον
κατάσσησάμενος τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ Φερεῶν καταλι-
πὼν τὸ καὶ πρότερον τάγμα, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπάνεισιν.

ΚΕΦ. 5'.

Πολλὰ Ἀρχελαῷ ἐγκαλῶσιν Ἰουδαῖοι, καὶ τοῖς Ῥωμαίων
στρατηγοῖς ὑποκείσθαι ἀξιῶσιν. ὧν ἀκηρότερον, Καί-
σαρ τοῖς Ἡρώδῃ τέκνοις τὰ πατρῷα, ὡς βύλοιτο, δια-
νέμει.

Αρχελαῷ δ' ἐπὶ Ῥώμης πάλιν ἄλλη συνέτατο δίκη
πρὸς Ἰουδαίους, οἱ πρὸ τῆς ἀποστάσεως, ἐπιτρέψαντος
Οὐάρος, πρέσβεις ἐξεληλύθεισαν περὶ τῆς τῆ ἔθνους αὐτο-
νομίας. ἦσαν δὲ πεντήκοντα μὲν οἱ παρόντες· συμπάρ-
σαντο δὲ αὐτοῖς τῶν ἐπὶ Ῥώμης Ἰουδαίων ὑπὲρ ὀκτακισχίλις.
ἀθροίσαντος δὲ Καίσαρος συνέδριον τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων
καὶ τῶν φίλων ἐν τῷ κατὰ τὸ Παλάτιον Ἀπόλλωνος ἱερῷ,
κτίσμα δ' ἦν ἴδιον αὐτῷ θαυμασίῳ πολυτελεῖα· κεκοσμη-
μένοι, μετὰ μὲν τῶν πρεσβευτῶν τὸ Ἰουδαϊκὸν πλῆθος ἔει-
πὺν δὲ τοῖς φίλοις ἄντικρυς Ἀρχελαος. τῶν δὲ τῆς συγ-

lentos viſos cuſtodiae mandabat, eorum vero, qui maxime in culpa erant, ad duo millia cruci ſuffixit.

3. Ei autem nunciatum erat, adhuc circa Idumaeam ſuperſeſſe decem armatorum millia. Ille vero, cum videret Arabas non ita ſe gerentes, vt auxiliares deceret, ſed pro ſua libidine militia vtentes, et contra, quam ipſe vellet, regionem vaſtantes ex ſuo in Herodem odio, domum eos dimittit: et cum ſuis legionibus aduerſus eos, qui deſecerant, ire contendebat. Atque illi, antequam manus conſererent, ſuaſu Achiabi omnes ſeſe dediderunt. Varus autem plebeiis quidem culpae veniam dabat, eorum vero duces ad Caefarem miſit, vt ad interrogata reſponderent. At Caefar aliis quidem ignouit, de nonnullis vero regis cognatis, erant enim quidam ex Herodis conſanguineis, qui ſe eis adiunxerant, ſupplicium ſumi iubet, quod contra regem ſuum arma tulerant. Et Varus quidem, rebus Hieroſolymitanis hoc modo compoſitis, relictaque ad vrbs praefidium priore legione, Antiochiam reuertitur.

CAP. VI.

Multa Archelao obiiiciunt Iudaei, et Romanorum praetoribus ſubiici poſtulant. quibus auditis, Caefar liberis Herodis paternas poſſeſſiones pro arbitrio ſuo diſtribuit.

Archelao autem Romae alia exſtitit cauſa contra Iudaeos agenda, qui ante defectionem legati exierant, eiufmodi poteſtatem faciente Varo, ad poſtulandam ſuis legibus viuendi libertatem. Erant autem numero quinquaginta, qui aderant; eiſque ſe adiunxerunt ſupra octo millia Iudaeorum Romae degentium. Itaque cum Caefar concilium tam amicorum, quam primorum Romanorum, conuocaſſet in templum Apollinis in Palatio, (quod ab ipſo erat exſtructum et laute admodum mirumque in modum exornatum) cum legatis quidem multi e Iudaeis ſtabant, contra vero Archelaus cum amicis ſuis: at qui huius con-

γενῶν οἱ Φίλοι παρ' ἑδετέροις, συμπαραίσαθαι μὲν γὰρ
 Ἀρχελαῶ διὰ μῖσος καὶ Φθόνον ἔχ' ὑπομένοντες, ὁρῶνται
 δὲ μετὰ τῶν κατηγόρων ὑπὸ Καίσαρος αἰδούμενοι. ἐπὶ τῇ
 τοῖς πατρὶν καὶ Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς Ἀρχελαῶ, προπεμ-
 φθείς κατ' εὐνοίαν ὑπὸ Οὐάρε, δυοῖν ἑνεκα, Ἀρχελαῶ τε
 συναγωνίσασθαι, καὶ διανέμῃ τὸν Ἡρώδῃ Καίσαρ οἶκον
 πᾶσι τοῖς ἐκγόνοις κληρῶντινός ἀξιοῦσθαι.

β'. Επιτραπὴν δὲ λέγειν τοῖς κατηγόροις τὰς Ἡρώδῃ
 παρανομίας πρῶτον διεξήσαν· ἢ βασιλέα, λέγοντες,
 ἢ ἀλλὰ τῶν πώποτε τυραννησάντων ὁμώτατον ἐνησχέναι
 ἢ τύραννον. πλείων γὰρ ἀνηρημένων ὑπ' αὐτῷ, τοιαῦτα
 ἢ πεπονθέναι τὰς καταλειφθέντας, ὥς μακαρίζεσθαι τὰς
 ἢ ἀπολωλότας. βεβασανικέναι γὰρ ἢ μόνον τὰ σώματα
 ἢ τῶν ὑποτεταγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις. τὰς μὲν
 ἢ γὰρ ἰδίας λελωβῆσθαι, τὰς δὲ τῶν ἀλλοφύλων κεκοσμη-
 ἢ κέναι, καὶ τὸ τῆς Ἰουδαίας αἷμα κεχαρίσθαι ταῖς ἑξῶθεν
 ἢ δῆμοις. ἀντὶ δὲ τῆς παλαιᾶς εὐδαιμονίας καὶ τῶν πα-
 ἢ τέρων νόμων, πενίας τὸ ἔθνος καὶ παρανομίας ἐσχάτης πε-
 ἢ πληρωκέναι. καθόλου τε πλείους ὑπομεμνηκέναι τὰς ἐξ
 ἢ Ἡρώδῃ συμφορὰς ἐν ὀλίγοις ἔτισιν Ἰουδαίαις, ὧν ἐν ἅπαν-
 ἢ τι τῷ χρόνῳ μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχώρησιν ἔπαθον
 ἢ οἱ πρόγονοι, Ξέρξης βασιλεύοντος ἐπαναστραφεύτες. εἰς
 ἢ τῷτο μέντοι ταπεινότητος ἐκ τῆ δυσυχῆν ἔθως προελθῆν,
 ἢ ὥς ὑπομέναι τῆς πικρᾶς δαλείας καὶ διαδοχὴν αὐθαί-
 ἢ ρετον. Ἀρχελαὸν γὰρ τὸν τηλικῶτα τυράννην παῖδα,
 ἢ μετὰ τὴν τῷ πατρὸς τελευτῇ, βασιλέα τε προσεικῆν
 ἢ ἐτοιμῶς, καὶ συμπενθῆσαι τὸν Ἡρώδῃ θάνατον αὐτῷ,
 ἢ καὶ συνεύξασθαι περὶ τῆς διαδοχῆς. τὸν δὲ, ὥς περ ἀγα-
 ἢ νιάσαντα, μὴ νόθος υἱὸς δόξαιεν Ἡρώδῃ, προομιῶσασθαι
 ἢ τὴν βασιλείαν τριχιλίων πολιτῶν φέρω, καὶ τοσαῦτα
 ἢ μὲν παρεσπέναι θύματα περὶ τῆς ἀρχῆς τῷ Θεῷ, τοσά-
 ἢ τοις δὲ ἐμπροσθεν κενεῖν τὸ ἱερὸν ἐν ἑσπέρῃ. τὰς μὲν
 ἢ τοι περιλειφθέντας ἐκ τῶν τοσούτων πακῶν εἰκότως ἐπε-
 ἢ τράφθαι ἤδη ποτὲ πρὸς τὰς συμφορὰς, καὶ πολέμῳ.

sanguineorum amici erant, a neutra parte stabant, Archelao quidem adesse non sustinentes ex odio atque inuidia, cum accusatoribus vero conspici propter Caesarem veriti. Praeterea aderat etiam Philippus frater Archelai, animo beneuolo a Varo praemissus, duabus de causis, ut et Archelai partes adiuuaret, et, si forte Caesar Herodis facultates vniuersae eius progeniei distribueret, partem aliquam obtineret.

2. Data autem accusantibus dicendi venia, primum ea prosequuti sunt, quae contra leges fecisset Herodes: „non se regem, dicentes, sed tyrannum pertulisse, „omnium, qui vnuquam tyrannidem exercuerant, crudelissimum. Multis quippe ab eo occisis, talia passos esse „superstites, ut etiam mortuos beatos praedicarent. nec „solum subditorum corporibus quaestionem eum adhibuisse, sed et ciuitatibus. nam suae quidem gentis plures dilaniasse, alienigenarum vero ornaſſe, et exter- „nis populis Iudaeae sanguinem condonasse. Pro anti- „qua autem felicitate ac patriis legibus gentem egestate „impleuisse simul et iniquitate. in summa, Iudaeos paucis quidem annis plures ab Herode illatas calamitates tolerasse, quam in omni aeuo perpeſſi sunt maiores sui, „postquam ex Babylone discesserint, et Xerxe regnante in patriam fuerint reuersi. Attamen assuescendo dura pati „et aduersa animos adeo demissos humilesque gerere, ut „vltro eum pro successore acciperent, sub quo acerbam „seruituri essent seruitorem. Archelaum quippe, tanti tyranni filium, patre mortuo regem sine mora appellasse, „et vna cum eo mortem Herodis luxisse, simulque, ut is „succederet, vota nuncupasse. illum vero, quasi veritus „esset, ne germanus Herodis filius non haberetur, ciuium trium millium caede regno praeluisse; et tot „quidem victimas pro regno immolasse, tot vero cadaveribus in festo solenni templum impleuisse. Recte „igitur eos, qui e tantis malis euasissent, aliquando ad „calamitates suas respexisse, et belli logo cupere vulne-

ἡ νόμος ἐθέλειν τὰς πληγὰς κατὰ πρόσωπον δέχεσθαι, δεῖ-
 νου δὲ Ῥωμαίων ἐλεῆσαι τε τὰ τῆς Ἰσδαίας λείψανα, καὶ
 ἡ μὴ τὸ περισσὸν αὐτῆς ἀπορρίψαι τοῖς ὡμῶς σπαράσσου-
 σιν, συνάψαντας δὲ τῇ Συρίᾳ τὴν χώραν αὐτῶν διοικεῖν
 ὑπὸ ἰδίοις ἡγεμόσιν. ἐπιδείξεσθαι γάρ, ὡς οἱ νῦν τασσιώ-
 ηδες διαβαλλόμενοι καὶ πολεμικοὶ, φέρειν οὔδασι μετρίους
 ἡγεμόνας." Ἰσδαῖοι μὲν οὖν ἐκ τῆς κατηγορίας κατέλη-
 ξαν εἰς τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν. ἀναστὰς δὲ Νικόλαος, ἀπε-
 φύσατο μὲν τὰς εἰς τὰς βασιλεῖς αἰτίας, κατηγορεῖ δὲ τῷ
 ἔθνει τό, τε δύσαρκτον καὶ δυσπειθὲς φύσει πρὸς τὰς
 βασιλεῖς· συνδιέβαλλε δὲ καὶ τὰς Ἀρχελαῶν συγγενεῖς,
 ὅσοι πρὸς τὰς κατηγορίας ἀφεισήκεισαν.

γ'. Τότε μὲν ἂν Καῖσαρ, ἀκῶσας ἐκατέρων, διέλυσε
 τὸ συνέδριον· μετὰ δὲ ἐλίγας ἡμέρας, τὸ μὲν ἡμισυ μέρος
 τῆς βασιλείας Ἀρχελαῶ δίδωσιν, ἐθναρχὴν προσειπὼν,
 ὑποχόμενός τε καὶ βασιλέα ποιήσεν, ἂν ἄξιον ἑαυτὸν
 παρὰ αὐτὴν, τὸ δὲ λοιπὸν ἡμισυ διελὼν εἰς δύο τετραρχίας,
 δυσὶν ἑτέροις παισὶν Ἡρώδῃ δίδωσι, τὴν μὲν Φιλίππῳ,
 τὴν δὲ Ἀντίπᾳ τῷ πρὸς Ἀρχελαὸν ἀμφισβητῆντι περὶ τῆς
 βασιλείας. ἐγένετο δὲ ὑπὸ τῷ μὲν ἢ τε Περαιᾷ καὶ Γα-
 λιλαίᾳ, πρόσδοδος διακοσίων ταλάντων· Βαταναίᾳ τε καὶ
 Τραχων, Λυραυνίτις τε καὶ μέρη τιὰ τῷ Ζήνωνος οἴκῳ τὰ
 περὶ Ἰάμνιαν, πρόσδοdon ἔχοντα ταλάντων ἑκατὸν, ὑπὸ
 Φιλίππῳ ἐτέτακτο. τῆς Ἀρχελαῶ δ' ἐθναρχίας Ἰδουμαία
 τε καὶ Ἰσδαία πᾶσα, καὶ Σαμαρεῖτις ἦν, κικυφισμένη τε-
 τάρτῳ μέρει τῶν Φόρων εἰς τιμὴν τῷ μὴ μετὰ τῶν ἄλλων
 ἀποσηναί. πόλεις δὲ ὑπὸ ἡγεμόνι παρέλαβε, Στρατάωνός τε
 Πύργον, καὶ Σεβασήν, καὶ Ἰοππὴν, καὶ Ἱεροσόλυμα. τὰς
 γὰρ Ἑλληνίδας, Γάζαν καὶ Γάδαρα καὶ Ἰππον, ἀποτεμνύ-
 μενος τῆς βασιλείας, προσέθηκε Συρίαν. πρόσδοδος δὲ ἦν
 τῆς Ἀρχελαῶ δοθείσης χώρας, τετρακοσίων ταλάντων.
 Σαλαμίη δὲ, πρὸς οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς διαθήκαις κατέ-
 λιπον, Ἰαμνίας τε καὶ Ἀζώτῃ καὶ Φασσηλίδος ἀποδείκνυ-
 ται δεσπότις· χαρίζεται δὲ αὐτῇ Καῖσαρ καὶ τὰ ἐν Ἀσκά-

„tribus excipiendis ora praebere, atque ab Romanis precari, ut Iudaeae reliquias misericordia dignarentur, et quod ex illis superfit, crudeliter eos lacerantibus non obicerent; sed regionem illorum, Syriae contributam, a praesidiis Romanis regi siverent. ita enim perspicuum fore, Iudaeos, quos nunc seditiosos esse ac belli cupidos calumniantur, nosse moderatum ferre imperium.” Et huiusmodi quidem petitione accusationem clausurunt Iudaei. Cum autem contra surrexisset Nicolaus, quae regibus obiecerant facile diluit, gentem vero accusabat, quod difficulter imperio regeretur, atque ita a natura facta esset, ut aegre regibus obsequium praestaret: porroque Archelai propinquos, qui ad accusatores defecerant, criminis insimulabat.

3. Et tunc quidem Caesar, auditis quae vtrunque dicerentur, dimisit concilium. Paucis autem post diebus Archelao quidem dat regni Herodis dimidium cum ethnarchae nomine, ipsum etiam regem, si se dignum eo honore praestitisset, facturum esse pollicitus; reliquum vero dimidium, in duas tetrarchias diuisum, duobus aliis Herodis filiis tribuit, vnam Philippo, alteram Antipae, qui cum Archelao de regno contendebat. Et huic quidem in ditionem cedebat Peraea, et Galilaea; quarum redditus ducenta talenta: et Philippo subiiciebantur Batanaea et Trachon, et Auranitis et partes quaedam domus Zenonis circa Iamnam, quae talenta centum reddebant. Archelai vero ad ethnarchiam pertinebant et Idumaea et Iudaea omnis, et Samaria, quarta tributorum parte leuata, honoris ergo, quod cum aliis non defecerat. Ciuitates etiam, quibus iungeraret, accipiebat, et Stratonis turrim, et Sebasten, et Ioppen, et Hierosolyma. Nam Graecas, Gazam et Gadara et Hippon, regno auulsas, Syriae adiunxit Caesar. Archelao autem ex regione sibi data quotannis redibant quadringenta talenta. At Salome, praeter illa, quae rex testamento suo ei legauerat, et Iamniae et Azoti et Phasaëlidis domina facta est: eidemque regias etiam in Ascalone largitur Caesar. ex quibus

λων βασιλεία. συνήγето δὲ ἐκ πάντων ἐξήκοντα προτά-
 θη τάλαντα. τὸν δὲ οἶκον αὐτῆς ὑπὸ τὴν Ἀρχιλάαν ἐθναρ-
 χίαν ἔταξε. τῆς δὲ ἄλλης Ἡρώδης γενεᾶς ἕκαστος τὸ κατα-
 λειφθὲν ἐν ταῖς διαθήκαις ἐκομίζετο. δυσὶ δὲ αὐτῇ θυ-
 γατράσι παρθείοις Καϊσαρ ἔξωθεν χαρίζεται πεντήκον-
 τα μυριάδας ἀργυρίαι, καὶ συνώκισεν αὐτάς τοῖς Φερῶρα
 παισὶ. μετὰ δὲ τὸν οἶκον ἐπιδιδέμεναι αὐτοῖς τὴν αὐτῇ
 καταλειφθῆσαν ὑφ' Ἡρώδης δωρεάν, ἔσαν χιλίων τάλαν-
 των, εὐτελῇ τινα τῶν κειμηλίων εἰς τὴν τῇ κατοχομένη τι-
 μὴν ἐξελόμενος.

ΚΕΦ. ζ'.

Ἱστορία περὶ Ψευδαλεξάνδρου. Φυγαδύεται Ἀρχέλαος, καὶ
 τελευτᾷ Γλαφύρα· ἀνείρω τῇ μέλλοντος ἀμφοτέροις
 δηλωθέντος.

ΚΑΝ τῷ νυνὶ νεανίας τις, Ἰσδαῖος μὲν τὸ γένος, τραφεὶς
 δ' ἐν Σιδωνί παρὰ τινι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπελευθέρων, δι'
 ὁμοιότητα μορφῆς ψευδόμενος ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον τὸν
 ἀναρριθύνοντα ὑφ' Ἡρώδης, κατ' ἐλπίδα τῇ λήσκειν, ἦκεν εἰς
 Ῥώμην. συνεχρὸς δ' ἦν τις ὁμόφυλος αὐτῷ πάντα τὰ κα-
 τὰ τὴν βασιλείαν ἐπιστάμενος, ὑφ' ᾧ διδασχθεὶς ἔλεγεν,
 ὡς οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν αὐτῇ τε καὶ Ἀριστοβά-
 λου, δι' οἴκτον ἐκκλέψκειαν αὐτὸς ὁμοίων ὑποβολῇ σωμα-
 τῶν. τῷτοις γὰρ τὸς ἐν Κρήτῃ Ἰσδαίως ἐξαπατήσας, καὶ
 λαμπρῶς ἐφοδιασθεὶς, διέπλευσεν εἰς Μήλον. ἐνθα συνα-
 γείρας πολλῶ πλέον δι' ὑπερβολὴν ἀξιοπιστίας, ἀνέπεικε
 καὶ τὸς ἰδιοξένους εἰς Ῥώμην αὐτῷ συνεκπλεῦσαι. κατα-
 χθεὶς δὲ εἰς Δικαιοαρχίαν, δῶρά τε παμπληθῆ παρὰ τῶν
 ἐκτὸς Ἰσδαίων λαμβάνει, καὶ καθάπερ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν
 πατρῶων προσπέμφθη φίλων. προσηλύθει δ' εἰς τούτοις
 πίστεως τὸ τῆς μορφῆς ὁμοιον, ὥστε τὸς ἐωρακότας Ἀλέξαν-
 δρον, καὶ σαφῶς ἐπισταμένους, δίδμνουσαι τῶτον εἶναι. τό-
 γε μὴν Ἰσδαϊκὸν ἐν Ῥώμῃ πᾶν ἐξεχύθη πρὸς τὴν θίμην αὐ-

omnibus annui sexaginta talentorum redditus colligebantur. domum vero eius Archelai ethnarchiae subdidit. Quin et caeteris ex Herodis progenie reddita erant legata, prout testamento relicta erant. Duabus autem filiabus eius virginibus dat Caesar, extra ea, quae pater legauerat, quingenta millia argenti signati: easque nuptum collocauit Pherorae filiis. Immo, diuiso regis patrimonio, eis distribuit mille talenta ipsi ab Herode dono relicta; parui pretii nonnullis ex regia supellectile sibimet reseruatis, in honorem defuncti.

CAP. VII.

Historia de Pseudalexandro. Relegatur Archelaus. moritur Glaphyra; uterque per quietem praemonitus.

INterea iuuenis quidam, genere Iudaeus, Sidone educatus apud quendam Romani ciuis liberum, formae similitudine semet Alexandrum esse mentitus ab Herode occisum, Romam veniebat, fore sperans, vt non detegere-
tur. Ipsi autem adiutor erat homo eiusdem tribus, sciens omnium, quae ad regnum pertinerent, a quo instructus asseuerabat, quod ii, qui missi erant ad se et Aristobulum occidendum, misericordia commoti ipsos surripuerint, similibus subditis corporibus. Itaque cum istis decepisset Iudaeos in Creta degentes, et splendidum nactus esset comineatum, in Melum nauigauit: vbi cum multo plus in viaticum collegisset, quod res admodum credibilis videretur, hospitibus etiam suis persuasit, vt Romam secum nauigarent. Cum autem appulsus esset Dicacarchiam, et dona quam plurima ab istius loci Iudaeis accipit, et tanquam rex a paternis amicis deducebatur. Tantum enim fidei conciliauerat forinae similitudo, vt, qui Alexandrum viderant planeque nouerant, hunc eum esse iurarent. Porro Iudaei Romae degentes omnes ad eum visendum se effuderunt, et ingens hominum

τῷ, καὶ πλῆθος ἄπειρον ἦν περὶ τὰς τενωπὰς, δι' ὧν κομίζοιτο. καὶ γὰρ δὴ προῆλθον εἰς τοσῶτον Φρενοβλαβείας οἱ Μήλιοι, ὥςτε Φορέω τε αὐτὸν κομίζεῖν, καὶ Θεραπείαν βασιλικὴν ἰδίῳις παραχεῖν ἀναλώμασι.

β'. Καίσαρ δὲ γινώσκων ἀκριβῶς τὴν Ἀλεξάνδρου χαρὰν, κατηγόρητο γὰρ ὑφ' Ἡρώδου παρ' αὐτῷ, συνώβρα μὲν, καὶ πρὶν ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον, τὴν τῆς ὁμοιότητος ἀπάτην, διδῶς δὲ τί καὶ πίστεως ταῖς ἱλαρωτέραις ἐλπίσι, Κελαδὸν τινα πέμπει τῶν σαφῶς ἐπισταμένων Ἀλεξάνδρον, κελεύσας ἀγγχεῖν αὐτῷ τὸν νεανίσκον. ὁ δὲ, ὡς εἶδεν, ἐτεκμήρατο μὲν τάχις καὶ τὰς διαφορὰς τῆ προσώπου· τὸ δὲ ὅλον σῶμα σκληρότερόν τε καὶ δαυλοφανές καταμαθὼν, ἐνόησε πᾶν τὸ σύνταγμα. πᾶν δὲ αὐτὸν παρώξυνεν ἡ τόλμα τῶν ὑπ' αὐτῷ λεγομένων. τοῖς γὰρ πυνθανομένοις περὶ Ἀριστοβύλου, σώζεσθαι μὲν κακέινον ἔλεγεν, ἀπολελεῖσθαι δ' ἐπίτηδες ἐν Κύπρῳ τὰς ἐπιβουλάς φυλασσόμενον· ἦττον γὰρ ἐπιχειρεῖσθαι διεξυγμένους. ἀπολαβόμενος δὲ αὐτὸν κατ' ἰδίαν, μισθὸν ἔφη παρὰ Καίσαρος ἔχειν τὸ ζῆν, τῷ μνύσαι τὸν ἀναπείσαντά σε πλάσασθαι τηλικαῦτα. κακέινος, αὐτῷ δηλώσει ἐπὶ πάντων, ἔπειτα πρὸς Καίσαρα, καὶ τὸν Ἰσδαῖον ἐνδείκνυται, καταχρησάμενον αὐτῷ τῇ ὁμοιότητι πρὸς ἐργασίαν. τοσαῦτα γὰρ εἰληφέναι δῶρα κατ' ἐκάστην πόλιν, ὅσα ζῶν Ἀλέξανδρος ἐκ ἔλαβε. γελάσας δὲ Καίσαρ ἐπὶ τούτοις, τὸν μὲν Ψευδαλέξανδρον δι' εὐεξίαν σώματος ἐγκατέταξε τοῖς ἐρέταις, τὸν ἀναπείσαντα δὲ ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι. Μηλίοις δὲ ἤρεσκεν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας τὰ πινάλωματα.

γ'. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἐθναρχίαν Ἀρχέλαος, καὶ κατὰ μνήμην τῶν πάλαι διαφορῶν, ἢ μόνον Ἰσδαίοις, ἀλλὰ καὶ Σαμαρεῦσι χρησάμενος ὡμῶς, πεισβευσταμένῳ ἑκατέρων κατ' αὐτῷ πρὸς Καίσαρα, ἔτι τῆς ἀρχῆς ἐνῆντο φυγαδεύεται μὲν εἰς Βίενναν πόλιν τῆς Γαλατίας αὐτός, ἡ ἑστία δ' αὐτῷ τοῖς Καίσαρος Θεσαυροῖς ἐγκατατάσ-

multitudo vias, per quas ferebatur, obsidebat. nam eo quidem dementiae processerunt Melii, ut illum et sella portarent, suisque sumtibus cultum et apparatus regium ei suppeditarent.

2. Caesar autem, ut qui perfecte norit Alexandri oris lineamenta, (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode) perspiciebat quidem, priusquam hominem videret, similitudinis fallaciam, aliquid vero fidei tribuere volens laetiori de eo conceptae spei, Celadum quendam, vnum ex iis, qui Alexandrum probe noscerent, mitti iubet, ut Alexandrum sibi in conspectum adduceret. Atque ille, eo viso, statim quidem coniectura deprehendit personae diuersitatem: at cum totum corpus animaduertisset, et duritiam eius habitumque seruilem, commentum omne intellexit. Valde autem eum commouerunt, quae tanta cum fiducia dicere ausus est. nam cum de Aristobulo interrogaretur, saluum quidem illum esse respondebat, Cypri vero de industria relictum esse, ut sibi ab insidiis caueret. difficilius enim disiunctos posse apprehendi. Cum autem eum paululum seduxisset Caesar, ei dixit, vitam in praemium fore, si illius indicium fecerit, qui ei persuaserit eiusmodi res comminisci. Atque ille se indicaturum esse pollicitus est, et Caesarem sequutus ad eum accedit, atque Iudaeum ei ostendit, qui formae suae similitudine ad quaestum abusus est. tanta enim dona a ciuitatibus eum singulis accepisse, quanta viuus Alexander non consequutus fuisset. Cum autem ad ista risisset Caesar, Pseudalexandrum quidem propter habitudinem corporis remigum ordini inseruit, fraudis vero auctorem interfici iussit. Caeterum Melii sumtibus, quos fecerant, stultitiae poenarum satis dedisse visi sunt.

3. Cum autem Archelaus, ethnarchia suscepta, superioris discordiae memor, non solum Iudaeos, sed etiam Samaritanenses, crudeliter tractaret, ab vtriusque populi legatis accusatus apud Caesarem, anno regni nono in exilium pellitur Viennam, quae Galliae vrbs est, et eius patrimonium fisco Caesaris adiudicatur. Verum prius,

σεται. πρὶν κληθῆναι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῷ Καίσαρος, ὄναρ ἰδεῖν Φασι τοιόνδε. ἔδοξεν ὁρᾶν σάχους ἐνθά, πλήρεις καὶ μεγάλας, ὑπὸ βοῶν καταβιβρωσκομέναις. μεταπεμφάμενος δὲ τὰς μάντις καὶ τῶν Χαλδαίων τινάς, ἐπυνθάνετο, τί σημαίνειν δοκοῖεν. ἄλλων δὲ ἄλλως ἐξηγημένων, Σίμων τις Εἰσαΐος τὸ γένος ἔφη· „τὰς μὲν σάχους, ἐνταυ- „τὰς νομίζειν, τὰς δὲ βῆς, μεταβολὰς πραγμάτων, διὰ „πρὸ τὴν χώραν ἀγορευόντας ἀλλάσσειν. ὥς τε βασιλεύσειν „ἡμῖν αὐτὸν τὸν τῶν σαχύων ἀριθμὸν, ἐν ποικίλαις δὲ „πραγμάτων μεταβολαῖς γενόμενον τελευτήσων.“ ταῦτα ἀκήσας Ἀρχέλαος, μετὰ πάντε ἡμέρας ἐπὶ τὴν δίκην μετεκλήθη.

Δ'. Ἀξίον δὲ μνήμης ἡγησάμην καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐ- τῷ Γλαφύρας ὄναρ. ἥπερ ἦν θυγάτηρ μὲν Ἀρχελαῖα τῷ Καππαδοκῶν βασιλέως, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου γεγονοῦσα τὸ πρῶτον, ὃς ἦν ἀδελφὸς μὲν Ἀρχελαῖα, περὶ ᾧ διεξήκειν, υἱὸς δ' Ἡρώδου τῷ βασιλέως, ὑφ' ᾧ καὶ ἀνηρέθη, καθά- περ προεδηλώκαμεν, μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον συνώ- κησεν Ἰόβα τῷ βασιλεύοντι Λιβύης, ᾧ τελευτήσαντος ἐπα- νελθῶσαν αὐτὴν καὶ χερσεύσαν παρὰ τῷ πατρὶ Θεασάμε- νος ὁ ἐθνάρχης Ἀρχέλαος, ἐπὶ τοσούτον ἔρωτος ἦλθεν, ὥς τε παραχρῆμα, τὴν συνοικῶσαν αὐτῷ Μαριάμμην ἀποπεμ- ψάμενος, ἐκείνην ἀγαγέσθαι. παραγενομένη τοίνυν εἰς Ἰε- ρουσαλήν, μετ' ὀλίγον τῆς ἀφίξεως χρόνον, ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῇ λέγειν· „ἀπέχεο μὲν ὁ κατὰ Λιβύην „ἡσοι γάμος, σὺ δὲ ἔκ ἀρεκεοῦσα τέτω, πάλιν ἐπὶ τὴν „ἡμῖν ἐστὶν ἀνακάμπτεις, τρίτον ἄνδρα, καὶ ταῦτα τὸν „ἀδελφόν, ᾧ τολμηρὰ, τὸν ἐμὸν ἡγημένη. πλὴν ἢ περιό- „φομαι τὴν ὕβριν, ἀπολήφομαι δὲ σε καὶ μὴ θέλῃσαν.“ τῷτο διηγησαμένη τὸ ὄναρ, δύο μόγις ἡμέρας ἐβίω.

quam a Caesare accerferetur, huiuscemodi somnium dicitur vidisse. Sibi visus est in somnis ob oculos habere novem spicas, plenas et magnas, quas boues depascebant. Cumque coniectores acciussset et Chaldaeorum nonnullos, eos interrogabat, quidnam illis significari putarent. Aliis autem aliter visum interpretantibus, Simon quidam, genere Essenus, dicebat: „spicae quidem mihi videntur „esse anni; boues vero rerum mutationes indicare, eo „quod, dum ararent, terram verterent et mutarent. adeo- „que totidem annos regnaturum, quot numero essent spi- „cae, tandem vero post varias rerum vicissitudines mori- „turum esse.” Istis auditis, post quinque dies Archelaus ad causam dicendam accitus est.

4. Dignum etiam est, quod memoretur Glaphyrae somnium, quae filia erat Archelai Cappadocum regis, primumque vxor Alexandri, (qui frater quidem erat Archelai, de quo loquimur, filius vero regis Herodis, a quo interfectus est, ut iam ante memorauimus) et eius post decessum nupta Iubae regi Libyae; quo defuncto, cum ipsam reuersam, et apud patrem in viduitate degentem, conspexisset Archelaus ethnarcha, adeo amore accensus est, ut statim, repudiata coniuge sua Mariamne, eam duceret. Haec igitur, cum in Iudaeam rediisset, breui post tempore, quam eo veniret, cernere visa est Alexandrum adstantem sibi ista dicere: „Satis fuisset tibi „Libycum matrimonium, sed tu, illo non contenta, rur- „sum ad meos penates reuerteris, tertio marito, ipsoque „fratre meo, o audacissima, tibi adscito. Verum non „insuper habebo contumeliam, sed te, licet inuitam, ad „me recipiam.” Postquam hoc somnium narraisset, vix ultra biduum vixit.

ΚΕΦ. η'.

Τῆς Αρχειλαΐς ἐθναρχίας εἰς ἐπαρχίαν περιγραφῇ. τὰς
 Ἰδα Γαλιλαίς. τρεῖς Ἰδαίων αἰρέσεις.

ΤΗΣ δὲ Αρχειλαΐς χώρας εἰς ἐπαρχίαν περιγραφείσης,
 ἐπιτροπὸς τις ἱππικῆς παρὰ Ῥωμαίοις τάξεως Κωπώνιος
 πέμπεται, μέχρι τῷ κτείνειν λαβὼν παρὰ τῷ Καίσαρος
 ἑξουσίαν. ἐπὶ τῷ τὴν ἀντὶ Γαλιλαῖος Ἰδῆς ὄνομα εἰς
 ἀπόσασιν ἐνῆγε τὰς ἐπιχωρίους, κακίζων, εἰ φόρον τε Ῥω-
 μαίοις τελῶν ὑπομένουσι, καὶ μετὰ τὸν Θεὸν εὐχασίᾳ θνη-
 τὰς δεσπότας. ἦν δὲ ὁτος σοφιστὴς ἰδίᾳ αἰρέσεως, ὃδὲν
 τοῖς ἄλλοις προσεικώς.

β'. Τρεῖς γὰρ παρὰ Ἰδαίοις εἶδη φιλοσοφεῖται, καὶ
 τῷ μὲν αἰρετίζουσι Φαρισαῖοι, τῷ δὲ Σαδδουκαῖοι, τρίτον δὲ,
 ὃ δὴ καὶ δοκεῖ σεμνότητα ἀσκεῖν, Εσσηνοὶ καλεῖνται. Ἰ-
 δαῖοι μὲν γένος ὄντες, φιλάλληλοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 πλῆρον. ὅτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποσρέφονται, τῇ
 δὲ ἐγκράτειαν, καὶ τὸ μὴ τοῖς πάθειν ὑποπίπτειν, ἀρε-
 τὴν ὑπολαμβάνουσι. καὶ γὰρ μὲν ὑπεροψία παρ' αὐτοῖς,
 τὰς δ' ἄλλοτρίους παῖδας ἐκλαμβάνοντες, ἀπαλὰς ἔτι
 πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς ἡγῶνται, καὶ τοῖς ἡθεσι
 τοῖς ἑαυτῶν ἐντυπῶσι· τὸν μὲν γάμον, καὶ τὴν ἐξ αὐτῷ
 διαδοχὴν, οὐκ ἀναιεῖντες, τὰς δὲ τῶν γυναικῶν ἀσελγείας
 φυλασσόμενοι, καὶ μηδεμίαν τηρεῖν πεπεισμένοι τὴν πρὸς
 εἶνα πίσιν.

γ'. Καταφρονητὰ δὲ πλῆτ' ἐστίν, καὶ θαυμάσιον παρ'
 αὐτοῖς τὸ κοινωνητικόν, ὃδὲ ἔστιν εὖρεῖν κτήσιν τινὰ παρ'
 αὐτοῖς ὑπερέχοντα. νόμος γὰρ τὰς εἰς τὴν αἵρεσιν εἰσιόν-
 τας δημεύειν τῷ τάγματι τὴν ἐσίαν. ὥς ἐν ἅπασιν μὴτε
 πενίας ταπεινότητα φαίνεσθαι, μηδ' ὑπεροχὴν πλῆτ' ἐστίν, τῶν
 δὲ ἐκάστῃ κτημάτων ἀναμεμιγμένων μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς
 ἅπασιν ἐσίαν εἶναι. κηλὶδα δὲ ὑπολαμβάνουσι τὸ ἔλαιον,
 καὶ ἀλιφῇ τις ἄκων, σμήχεται τὸ σῶμα. τὸ γὰρ αὐχμῶν

CAP. VIII.

Archelai ethnarchia in prouinciam redacta. Seditio Iudas Galilaei. Iudaeorum tres sectae.

Archelai autem regione in prouinciam redacta, procurator quidam, ordinis apud Romanos equestris, Coponius, mittitur, summa a Caesare potestate accepta. Eo prouinciam administrante, vir quidam Galilaeus, cui nomen erat Iudas, ad defectionem indigenas excitabat, ignavos dicens, si Romanis tributum pendere sustinerent, et post Deum mortales dominos agnoscerent. Erat autem hic propriae sectae sophista, nulla in re aliis similis.

2. Nam tria hominum genera apud Iudaeos philosophantur, et vnius quidem generis asseclae sunt Pharisei; alterius vero Sadducaeii; tertium vero, quod sane vitam seueriorem exercere videtur, Esseni appellantur; gente quidem Iudaei, at mutuo sese amore inagis, quam alii, complectentes. Isti a voluptatibus tanquam a scelere abhorrent, continentiam vero seruare, et cupiditatibus non succumbere, pro virtute maxima ducunt. Et ipsis quidem despectui habentur nuptiae, alienos vero liberos, dum ad capeffendas disciplinas molles adhuc sunt, suscipientes, pro cognatis suis reputant, suisque moribus informant: non tamen matrimonium, et legitimam ex eo successiorem tollentes, sed sibimet a procaci mulierum petulantia cauentes, nullamque earum vni viro fidem seruare posse persuasum habentes.

3. Quis et diuitias contemnunt, et admiranda plane inter eos obtinet bonorum communio, neque quisquam apud eos inueniri potest, qui plura aliis possideat. Lex sancitur, vt, qui isti sectae nomen suum dare velint, facultates suas sodalitie communes facerent: adeo vt inter omnes neque egestatis humilitas, nec opum vis immodica appareat, sed permixtis singulorum facultatibus, vnum omnium sit tanquam fratrum patrimonium. Labis autem instar oleum habent, et si quis vel inuitus vinctus fuerit, corpus abstergit. nam squalere honori ducunt, et veste

ἐν καλῷ τίθενται, λευχειμονεῖν τε διαπαντός. χειροτουητοὶ δὲ οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμεληταί, καὶ ἀδιαλείστοι πρὸς ἀπάντων εἰς τὰς χρείας ἕκαστοι.

δ'. Μία δὲ ἔκ ἐστιν αὐτῶν πόλις, ἀλλ' ἐν ἐκάστῃ κατωικῶσι πολλοί. καὶ τοῖς ἐτέρωθεν ἡκῶσιν αἰρετισαῖς ἀναπέπταται τὰ παρ' αὐτοῖς ὁμοίως, ὥσπερ ἰδία, καὶ πρὸς ἃς ἂν πρότερον εἶδον εἰσίσαισι ὡς συνηθεστάτης· διὸ καὶ ποιῶνται τὰς ἀποδημίας, ἔδεν μὲν ὅλως ἐπικομιζόμενοι, διὰ δὲ τῆς λησῆς ἐνοπλοί. κηδεμῶν δὲ ἐν ἐκάστῃ πόλει τῆ τάγματος ἐξαίρετως τῶν ξένων ἀποδεύνυται, ταμιεύων ἐδῆτα καὶ τὰ ἐπιτήδεια. καταβολὴ δὲ καὶ χημά σώματος ὁμοιον τοῖς μετὰ φόβῳ παιδαγωγούμενοις παισίν. ἔτε δὲ ἐδῆτας, ἔτε ὑποδήματα ἀμείβουσι, πρὶν ἢ διαρραγεῖν τὸ πρότερον παντάπασι, ἢ δαπανηθῆναι τῷ χρόνῳ. ἔδεν δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτε ἀγοράζουσιν, ἔτε παλῶσιν, ἀλλὰ τῷ χερίζοντι διδὼς ἕκαστος τὰ παρ' αὐτῷ, τὸ παρ' ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομίζεται· καὶ χωρὶς δὲ τῆς αἰτιδούσεως, ἀκώλυτος ἡ μετάληψις αὐτοῖς παρ' ὧν ἂν ἐδεήσῃσι.

ε'. Πρὸς γε μὴν τὸ θεῖον ἰδίως εὐσεβεῖς· πρὶν γὰρ ἀναρχεῖν τὸν ἥλιον, ἔδεν φθέγγονται τῶν βεβήλων, πατρίδας δὲ τινὰς εἰς αὐτὸν εὐχὰς, ὥσπερ ἱκετεύοντες ἀνατείλαι. μετὰ ταῦτα πρὸς ἃς ἕκαστοι τέχνας ἴσασιν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν διαφίενται, καὶ μέχρι πέμπτης ὥρας ἐργασάμενοι συντόνως, ἔπειτα πάλιν εἰς ἐν ἀθροίζονται χωρεῖον, ζωσάμενοί τε σκεπάσμασι λινοῖς, ἔτως ἀπολαμβάνοντες τὸ σῶμα ψυχροῖς ὕδασι· καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἀγνείαν εἰς ἴδιον οἶκημα συνίσαισι, εὐθα μηδενὶ τῶν ἐτεροδόξων ἐπιτέτραπται παρελθεῖν· αὐτοὶ τε καθαροὶ καθάπερ εἰς ἁγίον τι τέμενος παραγίνονται τὸ δειπνητήριον. καὶ καθισάντων μεθ' ἡσυχίας, ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθῃσιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἐν ἀγγεῖον ἐξ ἐνὸς ἐδέσματος ἑκάστῳ παρατίθῃσι. προκατεύχεται δὲ ὁ ἱερεὺς τῆς τροφῆς, καὶ γεύσασθαι τινα πρὸ τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον, ἀριστοποιησάμενος ἐπεύχεται πάλιν· ἀρχόμενοι τε καὶ παυόμε-

eandida semper indui. Designatos autem communium rerum procuratores habent; et ad usus omnium singulos indiscretos.

4. Illis non est vna ciuitas certa, sed domicilia habent multi in singulis: ac suae sectae hominibus aliunde aduenientibus quicquid habent aequae patet, ac si eorum proprium esset, et ad eos, quos nunquam viderant, quasi maxime familiares, ingrediuntur. quare cum peregre proficiscuntur, nihil omnino in victum tollunt, contra latrones tamen arma gestant. In singulis vero ciuitatibus certus quidam hospitem curator constituitur, qui vestes aliaque necessaria suppeditet. Amictus autem cultusque corporis qualis puerorum, in metu et sub cura magistri agentium, esse solet. Imo nec vestem nec calceos mutant, donec priora vel discissa omnino fuerint, vel vetustate detrita. Nihil inter se emunt, nec vendunt quicquam; sed egent, vnusquisque e suis largiens, vicissim ab eo, quod sibi vsui sit, accipit: et si nihil mutuo rependant, eos tamen a quibuscunque velint, accipere nihil vetat.

5. Caeterum erga Deum pietate sunt singulari: nihil enim profani ante solis ortum loquuntur, sed patria quaedam vota ei nuncupant, quasi vt illucescat obsecrantes. Tum ad eam, quam quisque nouit artem a curatoribus dimittuntur, in qua perpetuo et continenti ad quintam horam labore versati, eundem simul in locum denuo conueniunt, ac lineis praecincti velaminibus, ita demum corpus frigida abluunt: moxque ab ea lustratione proprium in domicilium, quo alterius sectae nemini pedem inferre licet, vna omnes confluunt; ipsique ab omni labe puri, non aliter ad coenaculum, quam ad delubrum quoddam sanctius, accedunt. atque vbi placide ac quiete confederint, pistor quidem panes suo cuique ordine apponit; coquus vero singulis vnum pulmenti eiusdem vasculum apponit. Sacerdos autem, antequam cibum capiunt, preces adhibet, nec vlli ante precationem quicquam gustare fas est. Idem finito prandio iterum precatur; et cum edere incipiunt et

νοι γεραίρασι τὸν Θεόν, ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς. ἔπειτα, ὡς ἱσράς καταθέμενοι τὰς ἐδῆτας, πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δέλης τρέπονται. δειπνῶσι δὲ ὑποσρέψαντες ὁμοίως συγκαθεζομένων τῶν ξένων, οἱ τύχοιεν αὐτοῖς παρόντες. εἰδὲ κραυγὴ ποτε τὸν οἶκον, ὅτε θόρυβος μολύνει, τὰς δὲ λαλιάς ἐν τάξει παραχωρῶσιν ἀλλήλοις· καὶ τοῖς ἔξωθεν, ὡς μυστήριον τι φρικτὸν, ἢ τῶν ἐνδον σιωπῇ καταφαίνεται. τότε δὲ αἶψιον ἢ διηκελὴς νῆψις, καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ ποτὸν μέχρι κόρης.

ε'. Τῶν μὲν ἄν ἄλλων ἐκ ἔστιν ὃ, τι μὴ τῶν ἐπιμελητῶν προσαζάντων ἐνεργῶσι· δύο δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῖς αὐτεξέσσια, ἐπικηρία καὶ ἔλεος. βοηθεῖν τε γὰρ τοῖς ἀξίοις, ἐπὶ ποτὶν δέωνται, καὶ κατ' αὐτὰς ἀφίσταται, καὶ τροφὰς ἀπορριπνέουσιν ὀρέγοντες. τὰς δὲ εἰς τὰς συγγενεῖς μεταδόσεις ἐκ ἔξω ποιῶσθαι δίχα τῶν ἐπιτρέπων. ὀρεγῆς ταμίαι δίκαιοι, θυμῷ καθεκτικοί, πίστεως προσάτα, εὐρήνης ὑπερργοί. καὶ πᾶν μὲν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτῶν ἰχυρότερον ὄρεα· τὸ δὲ ὁμνύειν αὐτοῖς περιῦσταται, χεῖρὲν τι τῆς ἐπιτορίας ὑπολαμβάνοντες. ἤδη γὰρ ἤδη κατεγνώσθαι φασὶ τὸν ἀπιστῆμενον, δίχα Θεῷ. σπυρδαλῶσι δὲ ἐκτόπως περὶ τὰ τῶν παλαιῶν συγγράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ σώματος ἐκλέγοντες. ἐνθεν αὐτοῖς πρὸς θεραπεῖαν παθῶν, ρίζαι τε ἀλεξιτήριοι, καὶ λίθων ιδιότητες ἀνενεργεῦνται.

ζ'. Τῷ δὲ ζῆλῳ τὴν αἵρεσιν αὐτῶν ἐκ εὐθύς ἢ πάροδος, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένουσι τὴν αὐτὴν ὑποτίθενται διαίταν, ἀξινάριον τε, καὶ τὸ προειρημένον περιζώμα, καὶ λευκὴν ἐδῆτα δόντες. ἐπειδὴν δὲ τῷ χρόνῳ πείραν ἐγκρατείας δῶ, πρόσσεισι μὲν ἔγγιον τῇ διαίτῃ, καὶ καθαρωτέρων τῶν πρὸς ἀγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάνει· παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὰς συμβιώσεις ἐδέπω. μετὰ γὰρ τὴν τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν, δυσὶν ἄλλοις ἔτσει τὸ ἥθος δοκιμάζεται· καὶ Φανίς ἄξιος, ὅπως εἰς τὸν ὁμιλον ἐγκρίνηται.

desinunt, Deum venerantur, ut qui omnia ad victum largiatur. Tunc vestibus quasi sacris depositis, rursus ad opera sua redeunt usque ad vespertinum crepusculum: atque inde reuersi coenam eodem quo prandium ritu sumunt, confidentibus simul hospitibus, si qui forte aduenierint. Neque vero clamor vnquam aut tumultus domum contaminat, sed loquendi vices ordine alii aliis concedunt: illisque, qui foris sunt, horrendi instar mysterii videtur silentium eorum, qui intus sunt. Huius autem rei causa perpetua sobrietas, et cibi et potionis usque ad satietatem dimensio.

6. Et caeterorum quidem nihil est, quod sine curatorum mandato faciant: duo vero ista in ipsorum potestate sunt, alios iuuare, eorumque misereri. Nam dignis, quandoque aliquid ab iis peterent, suo arbitrio cuique licet, ut et egentibus alimenta porrigere: sed cognatis aliquid donare nisi iussu curatorum non permissum est. Irae dispensatores iusti sunt, iracundiae coercitores, fidei antistites, pacis administrari. Et quicquid ab ipsis quidem dictum sit, firmitus est iure iurando: iurare autem ipsis superuacuum est, ita ut periurio peius aestiment. iam iam enim eum damnatum dicunt, cui absque Deo nequaquam creditur. Mirabile autem studium collocant in veterum scriptis peruoluendis, ex quibus ea maxime deligunt, quae animae corporique conducant. hinc diligenter inuestigant et radices remediis afferendis idoneas, et lapidum proprietates, quibus medicinam morbis faciant.

7. Porro ei, qui huius sectae studio tenetur, non continuo patet ingressus, sed foris annum integrum manenti genus idem vitae praescribunt, et dolabellam et cingulum praedictum et vestem candidam tradunt. Postquam vero hoc temporis intervallo continentiae suae documenta dederit, propius quidem ad instituti communionem accedit, ac purioribus aquis una cum caeteris lustrari incipit: necdum tamen ad conuictum admittitur: nam per duos ulterius annos, postquam tolerantiam suam palam fecerit, mores eius explorant: et si dignus apparuerit, tum demum in consortium admittitur. Priusquam vero communem ci-

ται. πρῶν δὲ τῆς κοινῆς ᾧψασαι τροφῆς, ὅρκως αὐτοῖς ὁμνυσι Φρικώδεις, πρῶτον μὲν εὐσεβήσεν τὸ Θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώπων δίκαια Φυλάξεν, καὶ μήτε κατὰ γνώμην βλαΐψεν τινὰ, μήτε ἐξ ἐπιτάγματος, μισήσεν δὲ αἰεὶ τὰς ἁδίκους καὶ συναγωνιῶσαι τοῖς δικαίοις. τὸ πιστὸν αἰεὶ παρέχεν πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς κρατῶσιν· ἡ γὰρ δίχα Θεὸς περιγίνεσθαι τι τὸ ἄρχεν. καὶ αὐτὸς ἄρχῃ, μηδὲ πώποτε ἐξυβρίζειν εἰς τὴν ἐξουσίαν· μηδὲ ἐδῶτηι, ἢ τινι πλείονι κόσμῳ τὰς ὑποτεταγμένης ὑπερλαμπρύνεσθαι. τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾷν αἰεὶ, καὶ τὰς ψευδομένους ἐλέγχων προβάλλεσθαι. χεῖρας κλοπῆς, καὶ ψυχὴν αἰοσίῃ κέρδους καθαράν φυλάξεν. καὶ μήτε χεῦναι τί τας αἰετιστάς, μήτε ἑτέροις αὐτῶν τι μνηύσειν, καὶ μέχρι θανάτου τις βιάζεται. πρὸς τέτοια ὁμνύουσι μηδενὶ μὲν μεταδῆναι τῶν δογμάτων ἑτέρως, ἢ ὡς αὐτὸς μετέλαβεν· ἀφέξεσθαι δὲ ληστίας, καὶ συντηρήσειν ὁμοίως τὰ τε τῆς αἰετέως αὐτῶν βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα. τοιούτοις μὲν ὅρκους τὰς προσιόντας ἐξασφαλίζονται.

η'. Τὰς δὲ ἐπ' ἀξιοχρεῖς ἀμαρτήμασιν αἰόντας ἐκβάλλουσι τῷ τάγματι· ὁ δὲ ἐκκερθεὶς, οἰκτίσῃ πολλὰς μὲν διαφθείρεται. τοῖς γὰρ ὅρκους καὶ τοῖς ἔθεσιν ἐνδεσμένος, ἐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς δύναται μεταλαμβάνειν, ποηφάγων δὲ καὶ λιμῶ τὸ σῶμα τηκόμενος διαφθείρεται. διὸ δὴ πολλὰς ἐλεήσαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀναπνοαῖς ἀνέλαβον, ἱκανὴν ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου βάσανον ἡγέμενοι.

θ'. Περὶ δὲ τὰς κρίσεις ἀκριβέστατοι, καὶ δίκαιοι· καὶ δικάζουσι μὲν ἐκ ἐλάττω τῶν ἑκατὸν συνελθόντες. τὸ δὲ ὀριζὲν ὑπ' αὐτῶν ἀκίνητον. σέβας δὲ μέγιστον παρ' αὐτοῖς μετὰ τὸν Θεόν, τὸ ὄνομα τῷ νομοθέτῃ. καὶ βλασφημία τις εἰς τόν, κολάζεσθαι θανάτῳ. τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ὑπακύναι καὶ τοῖς πλείοσιν, ἐν καλῷ τίθενται. δέκα γὰρ συγκαταζόμενων, ἐκ ἂν λαλήσῃ τις ἀκούων τῶν ἑπτά. καὶ τὸ πτύσαι δὲ εἰς μέσους ἢ τὸ δεξιὸν μέρος

um attingat, horrendis semet illis iuramentis adstringit: primum quidem, pie se culturum Deum, deinde et ius servaturum cum hominibus; et neque se laesurum quemquam, siue sponte, siue ex imperato; iniuriosos vero omnes odio perpetuo habiturum, et iustis adiutorem fore. fidem se semper omnibus servaturum, maximeque iis, qui imperant; quod nemini sine Deo obueniat imperandi potestas. Quod si ipse imperium fuerit adeptus, non superbe et petulanter uti potestate; neque vestitu aut ornatu caeteros subditos, exsuperare. Veritatem semper amare; propositumque habere mentientes redarguere. Manus a furto, et animum ab iniquo quaestu purum custoditurum. Nihil se celaturum sodales de dogmatis, neque aliis aliquid indicaturum, nec si ad mortem cogatur. Praeterea iurant quisque nemini quidem se aliter dogmata proditurum, quam ipse acceperit: se vero abstenturum latrociniiis, parique reverentia servaturum sectae suae libros et angelorum nomina. Huiusmodi quidem iuramentis ad coetum suum venientes sibimet deuinciunt.

8. Deprehensos vero in peccatis grauioribus ex ordine suo eiiciunt, isque, cui contigit e coetu eiici, non raro mortem obit miserrimam. Nam iuramentis et ritibus obligatus ne aliorum quidem escis uti potest; sed dum herbas comedit, corpus fame tabescit, atque ita interit. Quam ob rem etiam ipsi plurimos miserati, extremum iam agentes spiritum receperunt; pro peccatis satis poenarum, quod ad mortem usque fuerint cruciati, dedisse existimantes.

9. Iudicia autem accuratissime exercent, et iuste: et iudicant quidem centeni ad minimum congregati. quod vero ab iis semel decretum fuerit, fixum manet et immobile. Venerationem quoque post Deum maximam apud eos habet legislatoris nomen: et morte multari quicumque ei maledixerit. Aetate grandioribus numeroque maioribus obtemperare, pulchrum esse ducunt: adeo ut, cum decem confederint, non sit, ut unus aliquis loquatur, si nouem inuiti fuerint. Cauent etiam in medium eorum vel in dex-

Φυλάσσονται· καὶ ταῖς ἐβδομασίην ἔργων ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα ἰσθαίων ἀπάντων. ἢ μόνον γὰρ τροφὰς ἑαυτοῖς πρὸ ἡμέρας μιᾶς παρασκευάζουσιν, ὥς μηδὲ πῦρ ἐναυοῖεν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλ' ἔδδ' σκευὸς τι μετακινήσασθαι ἄρρῃσιν, ἔδδ' ἀποπατεῖν. ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις βόθρον ὀρύσσοντες βάθος ποδιαῖον τῇ σκαλίδι, τοῖσιν γάρ ἐστι τὸ διδόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀξινίδιον τοῖς νεοσυτάοις, καὶ περικαλύψαντες θοιματῖω, ὥς μὴ τὰς αὐγάς ὑβρίζουσιν τῷ Θεῷ, θαυμάζουν εἰς αὐτὸν, ἔπειτα τὴν ἀνορευχθεῖσαν γῆν ἐφέλκουσιν εἰς τὸν βόθρον, καὶ τῷτο ποῖσιν τὰς ἐσηματέρας τόπας ἐκλεγόμενοι. καίπερ δὴ Φυσικῆς ἕσης τῆς τῶν σωματικῶν λυμάτων ἐκκρίσεως, ἀπολύεσθαι μετ' αὐτὴν, καθάπερ μεμιαμμένοις, ἔθιμον.

ἰ. Διήρηνται δὲ, κατὰ χρόνον τῆς ἀσκήσεως, εἰς μοῖρας τέσσαρας· καὶ τσᾶτον οἱ μεταγενέστεροι τῶν προγενεστέρων ἐλαττωῦνται, ὥς, εἰ ψαύσειαν αὐτῶν, ἐκείνης ἀπολύεσθαι, καθάπερ ἄλλοφύλῳ συμφυζέντας. καὶ μακρόβιοι μὲν, ὥς τὰς πολλὰς ὑπὲρ ἑκατὸν παρατείνειν ἔτη, διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς διαίτης, ἐμοὶ γε δοκεῖν καὶ τὴν εὐταξίαν. καταφρονεῖται δὲ τῶν δεινῶν, καὶ τὰς μὲν ἀλγυθόνας κινῶντες τοῖς φρονήμασι, τὸν δὲ θάνατον, εἰ μετ' εὐκλείας προσίοι, νομίζοντες ἀθανασίας ἀμείνω. διήλεγξε δ' αὐτῶν ἐν ἅπασιν τὰς ψυχὰς ὁ πρὸς Ῥωμαῖς πόλεμος. ἐν ᾧ σφραβδόμενοι καὶ λυγριζόμενοι, καιόμενός τε καὶ κλώμενός, καὶ διὰ πάντων ὀδεύοντες τῶν βασανιστηρίων ὀργάνων, ἵνα ἢ βλασφημήσωσι τὸν νομοθέτην, ἢ φάγωσί τι τῶν ἀσυνήθων, ἑδέτερόν τι ἐπέμεναν παθεῖν, ἀλλ' ἔδδ' κολακεῦσθαι ποτε τῆς αἰκίζαμένους, ἢ θαυμάσαι. μεδιῶντες δὲ ἐν ταῖς ἀλγυθόσι, καὶ κατεργαζόμενοι τῶν τὰς βασάνους προσφερόντων, εὐθυμοὶ τὰς ψυχὰς ἠφίσταν, ὥς πάλιν κομιζόμενοι.

ια. Καὶ γὰρ ἔρωται παρ' αὐτοῖς ἥδε ἡ δόξα, φθαρτά μὲν εἶναι τὰ σώματα, καὶ τὴν ὕλην ἢ μόνιμον αὐτοῖς, τὰς δὲ ψυχὰς ἀθανάτους αἰεὶ διαμένειν, καὶ συμ-

tram sui partem exspuere; et sabbatis manum operi admo-
vere, fugiunt maxime omnium Iudaeorum. nam non so-
lum pridie eius diei cibum sibi praeparant, vt illo die
ignem non accendant; sed neque vas vllum loco mouere
audent, nec alium exonerare. Aliis autem diebus scro-
bem ad vnus pedis altitudinem sarculo excauantes, (datur
enim eiusmodi securicula iis, qui recens admissi sunt) cir-
cumtegentes eam amiculo, ne Dei radiis iniuriam face-
rent, in eam excernunt, deinde effossam terram in scro-
bem retrahunt; idque faciunt loca secretiora diligentes.
et quamuis a natura sit ista sordium corporis excretio, illis
tamen solenne est, vt post eam abluantur, haud secus ac
si polluti fuissent.

10. Distincti autem sunt, iuxta tempus, quo sese in ista
disciplina exercuerunt, in quatuor classes: atque iuniores
adeo senioribus inferiores habentur; vt, si aliquos eorum
forte contigerint, illi, ac si alienigenae sese commiscuis-
sent, semet abluant. Et longaeui quidem, ita vt multi vl-
tra centesimum annum extendant aetatem, propter victus
simplicitatem, vt mihi videtur, et adhibitam ab illis mode-
rationem. Rerum vero aduersarum contemtores, et dolores
vincunt animi magnitudine; mortemque, si cum gloria
accedat, etiam immortalitati praeferendam ducunt. Imo,
quali in omnibus animo fuerint, egregio documento erat
bellum cum Romanis gestum. in quo torti et distracti,
flammisque vsti et fracti, et caeteris omnibus cruciatuum
machinis tentati, vt vel legum suarum auctori maledice-
rent, vel cibi aliquid inconsueti comederent; alterutrum
tamen vt facerent, induci non potuerunt, nedum, vt torto-
res suos blandius alloquerentur, aut vnam effunderent la-
crymulam; sed in mediis tormentorum doloribus subri-
dentes, ipsosque carnifices irrisione excipientes, animas
alacriter dimiserunt, tanquam denuo eas recepturi.

11. Nam et ista apud eos obtinuit opinio, corpora
quidem esse interitui obnoxia, nec materiam eorum per-
manere, animas vero immortales in omne aeuum durare;

πλέκεσθαι μὲν, ἐκ τῆ λεπτοτάτης Φοιτῶσας αἰθέρος, ὥσπερ εἰρκταῖς τοῖς σώμασιν ἰσχυρῶς τινι φυσικῇ κατασπυρμένας. ἐπειδὴν δὲ ἀνεθῶσι τῶν κατὰ σάρκα δεσμῶν, οἷα δὴ μακρᾶς δαλείας ἀπηλλαγμένας, τότε χαίρειν καὶ μετεώρεται Φέρεσθαι. καὶ ταῖς μὲν ἀγαθαῖς, ὁμοδοξῶντες παισὶν Ἑλλήνων, ἀποφαίνονται τὴν ὑπὲρ ὠκεανὸν δίαιταν ἀποκείσθαι, καὶ χῶρον, ὅτε ὁμβροῖς, ὅτε νιφετοῖς, ὅτε καύμασι βαρυνόμενον, ἀλλ' ὅν ἐξ ὠκεανῶ πρᾶυς αἰεὶ ζέφυρος ἐπιπνέων ἀναψύχει· ταῖς δὲ Φαύλαις ζοφώδη καὶ χειμέριον ἀφορίζονται μυχόν, γέμοντα τιμωριῶν ἀδιαλείπτων. δοκῶσι δὲ μοι κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν Ἕλληνες, τοῖς τε ἀνδρείοις αὐτῶν, ὅς Ἡρώας καὶ Ἡμιθέας καλῶσι, τὰς μακάρων νήσους ἀνατεθεικέναι· ταῖς δὲ τῶν πονηρῶν ψυχαῖς, καθ' ἃς τὸν ἀσεβῶν χῶρον, ἔνθα καὶ κολαζόμενες τινὰς μυθολογῶσι, Σιτύφους καὶ Ταντάλης, καὶ Ἰξίονας καὶ Τιτυῆς, πρῶτον μὲν αἰδέσθαι ὕψις αἰνέουσι τὰς ψυχὰς, ἔπειτα εἰς προτερῶν ἀρετῆς καὶ κακίας ἀποτροπὴν, τὴν τε γὰρ ἀγαθὴς γίνεσθαι κατὰ τὸν βίον ἀμείνων, ἐλπίδι τιμῆς καὶ μετὰ τὴν τελευτήν, τῶν τε κακῶν ἐμποδίζεσθαι τὰς ὁρμάς δέει, προσδοκῶντων, εἰ καὶ λάθοιεν ἐν τῷ ζῆν, μετὰ τὴν διάλυσιν ἀθάνατον τιμωρίαν ὕψις εἶναι. τὰς μὲν ἔν Ἑσσηνοὶ περὶ ψυχῆς θεολογῶσιν, ἄφουκτον δέλεαρ τοῖς ἅπασι γευσασμένοις τῆς σοφίας αὐτῶν ἐγκαθιέυτες.

ιβ'. Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτοῖς οἱ καὶ τὰ μέλλοντα προγινώσκον ὑπὸ τῶν ἱερῶν, βίβλοις ἱεραῖς, καὶ διαφόροις ἀγνεύαις, καὶ προφητῶν ἀποφθέγμασιν ἐμπαιδοτριβέμενοι. σπάνιον δὲ, εἴ ποτε ἐν ταῖς προαγορεύσεσιν ἀσποχήσασιν.

ιγ'. Εἰς δὲ καὶ ἕτερον Ἑσσηνῶν τάγμα, ὃ δίαιταν μὲν καὶ ἔθνη καὶ νόμιμα τοῖς ἄλλοις ὁμοφρονῶν, δις τὸς δὲ τῇ κατὰ γάμον δόξῃ. μέγιστον γὰρ ἀποκόπτειν οἶοντα τῆ βίης μέρος, τὴν διαδοχὴν, τὴν μὴ γαμῶντας, μᾶλλον δὲ, εἰ πάντες τὸ αὐτὸ φρονήσας, ἐκλιπεῖν ἅπαν τὸ γένος τάχιστα. δοκιμάζοντες μίντοι τριετία τὰς γαμ-

et ex aethere subtilissimo prodeuntes in corporum complexum tanquam in custodiam includi, illecebra naturali istuc attractas. Postquam vero carnis vinculis solutae fuerint, quasi de longa seruitute liberatas illico laetari et in sublime euolare. et quidem pias, conuenienter iis, quae Graeci sentiunt, vitam ultra oceanum manere dicunt, locumque nec niue nec imbris nec aestu grauem, sed quem placidus iugiter ab oceano spirans temperet zephyrus; impias vero sub terram in obicurum gelidumque antrum relegant, aeternorum cruciatuum plenum. Videntur autem mihi iuxta eandem sententiam Graeci, suis etiam viris fortibus et magnis, quos Heroas appellant et Semideos, beatorum insulas attribuisse: improborum vero animabus locum apud inferos impiorum proprium; ubi et quosdam tormentis vexari fabulantur, Sisyphos et Tantalos, et Ixiones et Tityos, primo quidem immortales esse animas ponentes, deinde hoc ipsum trahentes ad exhortandum homines ad virtutis studium et dehortandum a vitio: nam et bonos inde in hac vita meliores fieri, spe praemii etiam post mortem; et malorum impetus cohiberi metu, ut qui exspectent, etiam si lateant, dum viuunt, fore, ut post obitum aeternos subeant cruciatus. Atque ista quidem sunt, quae Esseni de anima diuinitus philosophantur, eiusmodi demittentes escam, quam non possunt non capere, qui semel eorum degustarunt sapientiam.

12. Sunt autem inter eos, qui etiam futura praenoscendi spem faciant; ut qui a pueritia cum sacris libris, tum variis lustrationibus, prophetarumque dictis assidue versati fuerint. raroque admodum suis in praedictionibus a vero aberrant.

13. Est et alius porro Essenorum ordo, qui cum prioribus quidem, quoad rationem viuendi moresque et instituta, consentit, sed in vna de nuptiis opinione ab ipsis discrepat. Maximam enim vitae hominum partem, quae a successione pendet, eos amputare arbitrantur, qui a nuptiis abstineant; multo vero magis desitutum humanum genus quam citissime, si omnes in eandem de istis ire velint sententiam. Veruntamen sponfas per triennium probant.

τας, ἐπειδὴν τρεῖς καθαρθῶσιν εἰς πῆραν τῇ δύνασθαι
τίκτειν, ἕτως ἄγονται. ταῖς δὲ ἐγκύμοσιν ἔχ' ὁμιλῶσιν,
ἐκδεικνύμενοι, τὸ μὴ δι' ἡδονὴν, ἀλλὰ τέκνων χρείαν,
γαμῖν. ἄγτρα δὲ ταῖς γυναιξὶν ἀμπεχομέναις ἐνδύμα-
τα, καθάπερ τοῖς ἀνδράσιν ἐν περιζώματι. τοιαῦτα μὲν
ἔθη τῆδε τῇ τάγματος.

ιδ'. Δύο δὲ τῶν προτέρων, Φαρισαῖοι μὲν, οἱ δοῦν-
τες μετὰ ἀκριβείας ἐξηγεῖσθαι τὰ νόμιμα, καὶ τὴν πρώτην
ἐπάγοντες αἵρεσιν, εἰμαρμένην τε καὶ Θεῷ προσάπτεισι
πάντα, καὶ τὸ μὲν πράττειν τὰ δίκαια, καὶ μὴ, κατὰ
τὸ πλείστον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις κείσθαι, βοηθεῖν δὲ εἰς ἕκα-
στον καὶ τὴν εἰμαρμένην, ψυχὴν δὲ πᾶσαν μὲν ἄφθαρτον,
μεταβαίνειν δὲ εἰς ἕτερον σῶμα τὴν τῶν ἀγαθῶν μόνην,
τὴν δὲ τῶν φαύλων αἰδῶ τιμωρίᾳ κολάζεσθαι. Σαδδου-
καῖοι δὲ, τὸ δεύτερον τάγμα, τὴν μὲν εἰμαρμένην παντά-
πασιν ἀναιρῶσι, καὶ τὸν Θεὸν ἔξω τῇ δρᾶν τι κακὸν ἢ μὴ
δρᾶν τιθένται. Φασὶ δὲ ἐπ' ἀνθρώπων ἐκλογῇ, τό, τε
καλὸν καὶ τὸ κακὸν προκείσθαι, καὶ τὸ κατὰ γνώμην ἐκά-
στῳ τῶν ἐκατέρω προσίεναι. ψυχῆς τε τὴν διαμονὴν, καὶ
τας καθ' ἑαυτὴν τιμωρίας καὶ τιμὰς ἀναιρῶσι. καὶ Φαρι-
σαῖοι μὲν φιλάλληλοί τε, καὶ τὴν εἰς τὸ κοινὸν ὁμόνοιαν
ἀσκῶντες. Σαδδουκαίων δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους τὸ ἥθος
ἀγριώτερον, αἱ τε ἐπιμιξίαί πρὸς τὰς ὁμοίους ἀπηνεῖς, ὡς
πρὸς ἀλλοτρίους. τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἰουδαίῳσι Φιλο-
σοφῶντων εἶχον εἰπεῖν.

ΚΕΦ. θ'.

Σαλώμης τελευτῇ. πόλεις ὑφ' Ἡρώδου καὶ Φιλίππου κτι-
θεῖσθαι. ταραχὰς κινεῖ Πίλατος. Τιβέριος ἐργυνύσι
τὸν Ἀγρίππαν· αὐτὸν δὲ τῶν δεσμῶν ἀνίησι Γαῖος, καὶ
Βασιλέα καθίστησιν. Ἡρώδης Ἀντίπας φυγαδεύεται.

ΤΗΣ Ἀρχιελαῖς δὲ ἐθναρχίας μεταπεσούσης εἰς ἐπαρ-
χίαν, οἱ λοιποὶ, Φίλυππος τε καὶ Ἡρώδης ὁ κληθεὶς Ἀντί-

Cum autem ter purificatae fuerint, ad explorandum, possintne parere, tum eas in vxores ducunt. At cum grauidis non coeunt, hoc ipso ostendentes. quod nuptias non voluptatis ergo, sed liberorum inopia, fecerint. Feminae autem lauantur indussis circum amictae, quemadmodum viri, cum subligacula induerint. Huius quidem ordinis mores sunt huiusmodi.

14. Ex duobus vero ordinibus praecipuis, Pharisei quidem, qui in accuratioribus legum interpretibus habentur, et primae apud Iudaeos sectae auctores erant, fato et Deo omnia attribuunt, et honeste agere aut non agere magna ex parte in hominibus situm esse aiunt, cooperari autem in singulis fatum: animam autem omnem quidem esse immortalem, solas vero bonorum animas in alia transire corpora, at malorum aeterno supplicio puniri. Sadducaei autem, qui alter est ordo, fatum omnino tollunt, Deumque negant auctorem esse, vt quis vel male agat, vel a malo abstineat; et in electione hominis positum aiunt tum bonum, tum etiam malum, et vnumquemque pro arbitrio suo ad vtrumlibet accedere. quin et animas permanere, suppliciaque et praemia apud inferos negant. Et Pharisei quidem sui inuicem amantes sunt, et in communem utilitatem concordiam colunt: Sadducaeorum vero mores et erga se mutuo magis feri, et cum sui similibus versantur, quemadmodum cum alienis. Eiuscemodi quidem sunt, quae de iis, qui apud Iudaeos philosophantur, dicenda habui.

CAP. IX.

Salomes obitus. Vrbes ab Herode et Philippo conditae. Tumultus sub Pilato. Agrippa maior a Tiberio in vincula coniectus: a Caio principe libertate et regno donatur. Herodes Antipas in exsilium mittitur.

ARchelai autem ethnarchia in prouinciam redacta, reliqui, Philippus, et Herodes cognomine Antipas, tetrar-

πας, διώκων τὰς ἐαυτῶν τετραρχίας. Σαλώμη γὰρ τελευτῶσα Ἰηλία τῇ τῷ Σεβαστῇ γυναικὶ τὴν τε αὐτῆς τοπαρχίαν καὶ Ἰάμνειαν, καὶ τῆς ἐν Φασαηλίδι Φοινικῶνας κατέλιπεν. μετὰβάσης δὲ εἰς Τιβέριον τὸν Ἰηλίου τοῦ τῆς Ρωμαίων ἡγεμονίας, μετὰ τὴν Αὐγῶστα τελευτὴν, ἀφῆρησάμενος τῶν πραγμάτων ἔτεσιν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, πρὸς δὲ μηνὸν ἕξ ἡμέραις δυοῖν, διαμενάντες ἐν ταῖς τετραρχίαις, ὁ, τε Ἡρώδης, καὶ Φίλιππος, ὁ μὲν πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πηγαῖς ἐν Πανειᾷ πόλιν κτίζει Καισάρειαν, καὶ τῇ κάτω Γαυλαντικῇ Ἰηλιᾷ, Ἡρώδης δὲ ἐν μὲν τῇ Γαλιλαίᾳ Τιβεριάδᾳ, ἐν δὲ τῇ Περσίᾳ Φερώνυμον Ἰηλίας.

β. Περὶ τοῦ ἐκείνου εἰς Ἰηδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ Τιβερίου Πιλάτος, νύκτωρ κεκαλυμμένος εἰς Ἱεροσόλυμα παρεισχομίζει τὰς Καίσαρος εἰκόνας, σημαῖαι καλῶνται. τὸτο μεθ' ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν ἤγειρεν Ἰηδαίων. οἱ τε γὰρ ἄγχι πρὸς τὴν ὄψιν ἐξεπλάγησαν, ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων. ἔθεν γὰρ ἀξιώσιν ἐν τῇ πόλει δείκναι τι θεῖον. καὶ πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἄλλων ἐκ τῆς χώρας λαὸς συνέρρουσεν. ὁρμήσαντες δὲ πρὸς τὸν Πιλάτον εἰς Καισάρειαν, ἐπέθεντο ἐξενεγκῆν Ἱεροσολύμων τὰς σημαίας, καὶ τηρεῖν αὐτοῖς τὰ πάτρια. Πιλάτῃ δ' ἀρνησάμενος περὶ τὴν ἰουδαίαν, πρηγεῖς καταπιστόντες, ἐπὶ πάντε ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας ἀκίνητοι διακαρτέον.

γ. Τῇ δὲ ἐξῆς ὁ Πιλάτος καθίσας ἐπὶ βήματος ἐν τῷ μεγάλῳ σαδῶν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸ πλῆθος, ὡς ἀποκρίνεσθαι δῆθεν αὐτοῖς θέλων, δίδωσι τοῖς στρατιώταις σημεῖον, ἐκ συντάγματος κυκλώσασθαι τὰς Ἰηδαίας τοῖς ὅπλοις. περιτάσης δὲ τριτοῦσιν τῆς Φάλαγγος, οἱ Ἰηδαῖοι μὲν ἀχανεῖς ἦσαν, πρὸς τὸ ἀδόκητον τῆς ὀψευς. Πιλάτος δὲ κατακόψει εἰπὼν αὐτῆς, εἰ μὴ προσδέξαιτο τὰς Καίσαρος εἰκόνας, γυμνῶν τὰ ἑξίφη τοῖς στρατιώταις ἔνθεν. οἱ δὲ Ἰηδαῖοι καθάπερ ἐκ συνθήματος ἀθρόοι καταπιστόντες, καὶ τῆς αὐχένας παρακλίναντες, ἐτοίμως εἰς ἀναίρεσιν σφᾶς ἐβόων μάλλον, ἢ τὸν νόμον παρα-

chias suas administrabant. Salome enim moriens Iuliae Augusti coniugi toparchiam suam et Iamnam, et palmeta in Phasaëlide testamento reliquit. Delato autem ad Tiberium Iuliae filium Romano imperio, post mortem Augusti, qui rerum summae praefuit annis septem et quinquaginta, praetereaque mensibus sex, et duobus diebus, Herodes ac Philippus, qui in suis adhuc erant tetrarchiis, hic quidem iuxta Iordanis fontes in Pancade regione urbem Caesaream condit, et in inferiore Gaulanitide Iulidem; Herodes vero in Galilaea Tiberiadem, et in Peraea urbem cognominem Iuliae.

2. Pilatus autem a Tiberio procurator in Iudaeam missus, velatas Caesaris imagines (signa eae appellantur) noctu infert in Hierosolyma. Haec res, simulatque dies illuxit, maximum tumultum excitavit Iudaeorum. Nam qui in proximo erant, nouo spectaculo attoniti obstupuerunt, quasi patriae leges violatae et conculcatae essent; nefas quippe illis est simulacrum ullum in urbe statuere. Dumque illi indignarentur, qui in urbe erant, ingens hominum multitudo e regione confluit, subitoque Caesaream ad Pilatum profecti, supplicabant, ut imagines ex urbe Hierosolymorum auferendas curaret, illisque iura patria conseruaret. Cumque Pilatus petitioni illorum non concederet, humi prostrati, quinque diebus totidemque noctibus immobiles permanserunt.

3. Postridie autem Pilatus, cum in suggesto in Circo magno sedisset, populumque ad se aduocasset, ut qui eis respondere vellet, signum dat militibus, ut ex constituto Iudaeos armati circumuenirent. Cumque eos circumdaret phalanx triplice militum ordine, Iudaei quidem animis consternati erant ad spectaculum, quod praeter opinionem acciderat; Pilatus vero, illos se trucidatum ire minatus, nisi Caesaris imaginibus locum darent, significabat militibus, ut gladios e vaginis educerent. Iudaei autem quasi uno consilio omnes conciderunt, et reclinatis ceruicibus vociferabant, se longe mori malle, quam contra legem ali-

βῆναι. ὑπερθαυμάσας δ' ὁ Πιλάτος τὸ τῆς δεισδαιμονίας ἄκρατον, ἐκκομίσαι μὲν αὐτίκα τὰς σημαίας Ἱεροσολύμων κελεύει.

δ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἑτέραν ἐκίνει, τὸν ἱερὸν θησαυρὸν, καλεῖται δὲ Κορβανᾶς, εἰς καταγωγὴν ὑδάτων ἐξαναλίσκων. κατῆγε δὲ ἀπὸ τετρακοσίων σαδίων. πρὸς τῷ τῷ πλήθους ἀγανάκτησις ἦν. καὶ οὗ Πιλάτης παρόντος εἰς Ἱεροσόλυμα, περιάντες τὸ βῆμα κατεβόων. ὁ δὲ προήδει γὰρ αὐτῶν τὴν ταραχὴν, καὶ τῷ πλήθει τὴν τρατιώτας ἐνόπλους ἐδῆσισιν ἰδιωτικαῖς κεκαλυμμένους ἐγκαταμίξας, καὶ ξίφει μὲν χερήσασθαι καλύσας, ξύλοις δὲ παῖεν τὰς κεκραγώτας ἐγκελευσάμενος, σύνθημα δίδωσιν ἀπὸ τῷ βήματος, τυπτόμενοι δ' οἱ Ἰουδαῖοι, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν πληγῶν, πολλοὶ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ Φυγῇ καταπατηθέντες, ἀπώλοντο. πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν τῶν ἀνηρημένων καταπλαγὲν τὸ πλῆθος ἐσιώπησε.

ε'. Κὰν τῷ κατήγορος Ηρώδης τῷ τετραρχῶντος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβύλου, ὃν ὁ πατήρ Ηρώδης ἀπέκτενε, παραγίνεται πρὸς Τιβερίον. τῷ δὲ μὴ προσδεξαμένῳ τὴν κατηγορίαν, μένων ἐπὶ Ρώμης, τὰς τε ἄλλας τῶν γνωρίμων ἐθεράπειε, καὶ μάλιστα τὸν Γερμανικὸν παῖδα Γαίον, ἰδιώτην ἔτι ὄντα. καὶ ὃν ποτε ἐσιῶν αὐτὸν, τὰ τε ἄλλα ποικίλως ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ τελευταῖον τὰς χεῖρας ἀνατείνας, Φανερώς ἤξαστο θᾶπτον αὐτὸν θεάσασθαι τῶν ὄλων δισπότην, ἀποθανόντος Τιβερίου. τῷ τὸς τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ διαγγέλλει Τιβερίῳ, καὶ ὃς ἀγανακτῆσας εἰργνυσι τὸν Ἀγρίππαν, καὶ μετ' αἰκίας εἶχεν ἐπὶ μῆνας ἕξ ἐν δισματηρίῳ, μέχρις αὐτὸς ἐτελευτήσεν ἡγεμονεύσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ μῆσιν ἕξ.

ς'. Ἀποδεχθεὶς δὲ Γαίος Καῖσαρ, ἀνῆστί τε τῶν δεισμῶν τὸν Ἀγρίππαν, καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας, ἐτεθνήκει γὰρ ὅστος, καθίστησι βασιλεῖα. παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν Ἀγρίππας, φθόνῳ τὰς Ηρώδης τῷ τετραρχῶντι διήγειρεν ἐπιθυμίας. ἐνῆγε δὲ μάλιστα τῷτον εἰς ἐλπίδα

quid facere. Tunc Pilatus, cum valde admiratus esset vehemens populi erga religionem studium, e vestigio quidem signa Hierosolyma exportari iubet.

4. At post haec alium tumultum excitauit, sacrum thesaurum (isque Corbanas appellabatur) in constructionem aquae-ductus impendens. per trecenta autem ad urbem stadia deducebat. Hoc ipsum aegre admodum ferebat plebs, cumque Pilatus praesens adesset Hierosolymis, circumfusi suggesto aduersus eum inclamabant. Ille vero (praeuiderat enim tumultum illorum futurum) cum armatos milites plebeio habitu multitudini immiscuisset, eisque praecepisset, ut vociferantes non gladiis, sed fustibus, ferirent, signum illis e suggesto dedit. Qua re fiebat, ut Iudaeorum multi grauius verberati, partim ab ictibus, partim a seipsis, dum fugerent, obtriti, perierint. Ita plebs peremptorum calamitate deterrita a clamoribus abstinuit.

5. Interea Agrippa filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecerat, ad Tiberium se confert, ut Herodem tetrarcham accusaret. Cum autem Tiberius accusationem reieccisset, Agrippa, Romae manens, et alios e viris nobilioribus officiis demereri studebat, maximeque Caium Germanici filium, adhuc priuatum. Cumque aliquando eum conuiuio exciperet, et alias variam comitatem adhibebat, tandemque expansis manibus palam precabatur, ut ocyus, mortuo Tiberio, ipsam conspiceret rerum omnium dominum. Hoc quidam e domesticis eius Tiberio nunciat, atque ille indignabundus Agrippam in vincula coniicit, et male tractatum sex mensibus in carcere tenebat, donec ipse moreretur, postquam regnasset annos duos et viginti, menses sex, et tres dies.

6. Cum autem Caius declaratus esset Caesar, et Agrippam vinculis liberauit, et tetrarchiae Philippi (nam is decesserat) regem constituit. At cum in regnum venisset Agrippa, Herodis tetrarchae ex inuidia cupiditates inflammauit. Maxime autem eum in spem regni ad-

Βασιλείας Ηρώδης ἡ γυνή, κατοικεῖσα τὴν ἀρχίαν, καὶ Φαμένη, παρὰ τὸ μὴ βέλεσθαι πλεῖν ἐπὶ Καίσαρα, σερίσκεσθαι μίζονος ἀρχῆς. ὅπως γὰρ Ἀγρίππαν ἐξ ἰδιωτῆ βασιλέα πεποιήκειν, ἥ τις γε αὖ ἐκείνον διαναστήσειεν ἐκ τετραρχῆς; τέτοις ἀναπειθεῖς Ηρώδης, ἦκε πρὸς Γάϊον, ὃς δὲ τῆς πλεονεξίας ἐπιτιμᾶται Φυγῇ εἰς Ἰσπανίαν. ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατήγορος Ἀγρίππας, ὃ καὶ τὴν τετραρχίαν τὴν ἐκείνην προσέθηκε Γάιος. καὶ Ηρώδης μὲν ἐν Ἰσπανίᾳ, συμφυγῆσης αὐτῷ καὶ τῆς γυναικὸς, τελευτᾷ.

ΚΕΦ. Ἰ.

Γάιος τὸν ἀνδριάντα αὐτῷ τῷ ναῷ ἐγκαθιδρεύσασθαι κελεύει, καὶ τί εἰς τῷτο Περωνίος.

Γάιος δὲ Καίσαρ ἐπὶ τοσῷτον ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ὥστε Θεὸν μὲν αὐτὸν καὶ δοκεῖν, καὶ βέλεσθαι καὶ καλεῖσθαι, τῶν τε εὐγενεστάτων ἀνδρῶν ἀμροτομήσας τὴν πατρίδα, ἐκτεῖναι δὲ τὴν ἀσέβειαν καὶ ἐπὶ Ἰσδαίῃς. Περωνίον γένετα μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἐπεμφέν ἐγκαθιδρεύοντα τῷ ναῷ τὰς ἀνδριάντας αὐτῷ, προσάξας, εἰ μὴ δέξοιντο Ἰσδαῖοι, τῆς τε καλύοντας ἀνελεῖν, καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδίσασθαι. Θεῷ δὲ ἄρα τῶν προσταγμάτων ἔμελλε καὶ Περωνίος μὲν, σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ τῆς Συρίας συμμαχοῖς, εἰς τὴν Ἰσδαίαν ἤλαυνεν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας. Ἰσδαίων δὲ οἱ μὲν ἠπίσταν ἐτι ταῖς τῷ πολέμῳ φήμαις, οἱ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμνηχάνῳ πρὸς τὴν ἀμυναν. ταχὺ δὲ ἐχώρει διὰ πάντων τὸ δέος· ἥδη γὰρ ἔσσης εἰς τὴν Πτολεμαῖδα τῆς στρατιᾶς.

β'. Πρόσεται δ' ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος, κατὰ τὸ μέγα πεδίου ἐκτισμένη. περιέχεται δὲ ὅρασαν, ἐκ μὲν τῇ πρὸς ἀνατολὴν κλίματος ἀπὸ σαδίων ἐξήκοντα, τῇ τῆς Γαλιλαίας. ἀπὸ δὲ τῷ μεσημβρινῷ, τῷ ἑκαμῆλῳ διέχοντι σαδίως ἑκατὸν εἰκοσι. τῷ δὲ ὑψηλοτά-

ducebat Herodias vxor, exprobrans ei socordiam, dicensque, ipsum maiori non auctum esse imperio, quod ad Caesarem nauigare uoluerit, nam cum Agrippam ex privato regem fecerit, annon et ipsum ex tetrarcha ad eandem dignitatem promotum iret? Istis persuasus Herodes ad Caium veniebat, a quo ob auaritiam mulctatur exilio et in Hispaniam relegatur. Eum quippe sequutus est accusator Agrippa, cui etiam tetrarchiam illius adiecit Caius. Et Herodes quidem in Hispania, vxore etiam in fuga eum comitata, diem supremum obit.

CAP. X.

Caius imaginem suam Hierosolymis in templo collocari postulat. Quid ad eam rem Petronius.

CAius autem Caesar adeo insolenter abusus est fortuna, ut se quidem Deum esse putaret, atque ita appellari vellet, patriamque suam nobilissimorum virorum caede truncaret; in Iudaeam vero impietate sua grassaretur. Itaque cum exercitu Petronium misit Hierosolyma, statuas eius in templo collocaturum, dato ei in mandatis, si eas locari non sinerent, ut, qui huic rei aduersarentur, omnes interficeret, et quotquot reliqui essent ex gente vniuersos in captiuitatem abduceret. Deo autem curae erant istiusmodi mandata. Et Petronius quidem cum tribus legionibus et multis e Syria auxiliariis ex Antiochia in Iudaeam ire contendebat. Iudaeorum vero quidam fidem non habebant famae bellum nuncianti, qui vero credebant, in summa erant consilii inopia de sui defensione. Celeriter autem omnes occupabat metus, nam iam Ptolemaïdem peruenerat exercitus.

2. Adiacet haec vrbs Galilaeae, ad mare sita, et in magno campo exstructa. Circundatur autem montibus, ad plagam quidem orientalem monte Galilaeae, inde remoto stadia sexaginta; a meridionali vero Carmelo, qui ab vrbe distat stadiis centum et viginti; a septentrionali

τω, κατ' ἄρκτον, ὃ καλῶσι Κλίμακα Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τῆτο δὲ σαδίας ἀφίστηκεν ἑκατόν. τῇ δὲ ἄσσει ἀπὸ δύο σαδίων ὁ καλόμενος Βήλεος ποταμὸς παρὰ ῥεῖ παντάπασιν ὀλίγος, παρ' ᾧ τὸ Μέμνονος μνημεῖόν ἐστι, ἔχον ἐγγὺς αὐτῇ τόπον ἑκατοντάπηχυν θαύματος ἄξιον. κυκλοτερὴς μὲν γὰρ ἐστὶ καὶ κοῖλος, ἀναδίδωσι δὲ τὴν ὑαλικὴν ψάμμον, ἣν ὅταν ἐκκενώσῃ πολλά πλοῖα προχόντα, πάλιν ἀναπληρῆται τὸ χωρίον, κατασυρόντων μὲν ὥσπερ ἐπίτηδες τότε τῶν ἀνέμων εἰς αὐτὸ τὴν ἔξωθεν ἀεγὴν ψάμμον, τῇ δὲ μετάλλῃ πᾶσαν εὐθέως μεταβάλλοντος εἰς ὑαλον, θαυμασιώτερον τῆτό μοι δοκεῖν, τὸ τὴν ὑπερχυθεῖσαν ὑαλον ἐκ τῇ τόπῃ πάλιν γίνεσθαι ψάμμον εἰκαίαν. τὸ μὲν ἔν χωρίον τῆτο τοιαύτην εἴληφε φύσιν.

γ'. Ἰσθαῖοι δὲ, μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀφροιδέντες εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς Ἱπτολεμαῖδα, καθικέτευον τὸν Πιτρώνιον, ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων πρῶτον, ἔπειτα ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ δὲ, πρὸς τε τὸ πλῆθος καὶ τὰς δεήσεις ἐιδὼς, τὴν μὲν στρατιὰν καὶ τὰς ἀνδριάντας ἐν Ἱπτολεμαίδι καταλείπει. προελθὼν δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ τὰς γνωρίμους πάντας εἰς τὴν Τιβεριάδα, τὴν τε Ῥωμαίων διεξήκει δύναμιν, καὶ τὰς Καίσαρος ἀπειλὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀπέφηνεν ἀγνώμονα. πάντων γὰρ τῶν ὑποτεταγμένων ἐθνῶν κατὰ πόλιν συγκαθιδρυκόντων τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας, τὸ μόνως ἐκείνης ἀντιτάσσεσθαι πρὸς τῆτο χεῖδὸν ἀφισταμένων εἶναι καὶ μετ' ὕβρεως.

δ'. Τῶν δὲ τὸν νόμον καὶ τὸ πάτριον ἔθος προτειναμένων, καὶ ὡς ἔδδ' ὅτι δαίηκλον, ἐχ' ὅπως ἀνδρὸς, ἔκατὰ τὸν ναὸν μόνον, ἀλλ' ἔδδ' ἐν εἰκαίῃ τινὶ τόπῳ τῆς χώρας θέσθαι θεμιτὸν εἶη, ὑπολαβὼν ὁ Πιτρώνιος· „ἀλλὰ ἤμην καί μοι φυλακτέος ὁ τῆμῃ δεσπότης νόμος, ἔφη· παρὰ τὰς γὰρ αὐτὸν, καὶ φεισάμενος ὑμῶν, ἀπολύματι διηκαίως. πολεμήσει δὲ ὑμᾶς ὁ πέμψας ἐμὲ, ἐκ ἐγώ· καὶ ἢ γὰρ αὐτὸς, ὥσπερ ὑμεῖς, ἐπιτάσσομαι.“ πρὸς ταῦτα τὸ

autem monte altissimo, quem Scalam Tyriorum vocant indigenae, atque hic ab ea centum stadiis distat. Duorum stadiorum intervallo ab vrbe praeterlabitur fluuius exiguus omnino, qui Bellius appellatur, ad quem monumentum est Memnonis, sibi vicinum habens locum centum cubitorum admiratione dignum. Est enim rotundus et cauus, et egerit arenam vitriariam, quam postquam exhauserint multae naues appellentes, iterum impletur locus, ventis quasi de industria eo aliunde deuehentibus infectam arenam; fodinaque statim vniuersam, quam acceperit, in vitrum mutante, id mihi videri mirabilis, quod, quicquid vitri inde effluit, denuo conuertatur in vulgarem arenam. Et locus quidem iste ita a natura factus est.

3. Iudaei autem, cum vxoribus et liberis in campum iuxta Ptolemaïdem congregati, Petronio supplicabant, imprimis pro patriis legibus, ac deinde pro seipsis. Ille vero multitudine eorumque precibus nonnihil flexus exercitum quidem et statuas in Ptolemaïde relinquit, in Galilaeam autem profectus, cum populum conuocasset et nobiliores quosque in Tiberiadem, verbis aliquamultis et Romanorum potentiam exponebat et Caesaris minas, praetereaque ostendebat, quam improba esset eorum petitio et absurda. Nam cum gentes omnes illorum imperio subiectae suis in vrbibus inter reliquos deos imagines etiam Caesaris locauissent, vt soli Iudaei istud facere recusarent, haud longe a defectione abesse, eaque cum contumelia iuncta.

4. Cum autem illi leges moreque patrios pro se allegassent, quodque nec Dei simulacrum vllum, nec hominis quidem, aut in templo aut in loco aliquo regionis profano fas sibi esset locare: haec illorum verba excipiens Petronius respondens: „sed et mihi sane, dicebat, „seruanda est mei domini lex: nam si contra eam fecero, et vobis pepercero, iure merito peribo. Vos autem „oppugnatum ibit ille, qui me misit, non ego: nam et ipse „pariter ac vos eius potestati subditus sum.” Ad haec vni-

πλήθος πᾶν ἰβόα, „πρὸ τῆ νόμου πάχυν ἐτοίμως ἔχειν.” καταστείλας δὲ ὁ Πετρώνιος αὐτῶν τὴν βοήν, „πολεμή-
 „στε, εἶπεν, ἄρα Καίσαρι;” καὶ Ἰσδαῖοι, „περὶ μὲν
 „Καίσαρος καὶ τῆ δῆμῃ τῶν Ῥωμαίων δις τῆς ἡμέρας
 „θύειν, ἔφασαν. εἰ δὲ βέλεται τὰς εἰκόνας ἐγκαθιδρῦει”,
 „πρότερον αὐτὸν δεῖν ἅπαν τὸ Ἰσδαίων ἔθνος προθύσα-
 „σαι· παρέχειν δὲ σφᾶς αὐτῆς ἐτοίμης εἰς σφαγὴν ἅμα
 „τέκνοις καὶ γυναῖξιν.” ἐπὶ ταῖς θαῦμα καὶ οἶκτος εἰσῆλ-
 τὸν Πετρώνιον, τῆς τε ἀνυπερβλήτης θρησκείας τῶν ἀνδρῶν,
 καὶ τῆ πρὸς θάνατον ἐτοίμῃ παρασημάτος. καὶ τότε μὲν
 ἄπρακτοι διελύθησαν.

εἰ. Ταῖς δ' ἐξῆς, ἀθροίσας τε τὰς δυνατὰς κατ'
 ἰδίαν, καὶ τὸ πλήθος ἐν κοινῷ συλλέγων, ποτὲ μὲν παρη-
 κάλει, ποτὲ δὲ συνεβόλευεν, τὸ μῆντοι πλέον διηπείλει,
 τὴν τε Ῥωμαίων ἐπανατεινόμενος ἰσχύϊ, καὶ τὰς Γαίῃ θυ-
 μῆς, τὴν τε ἰδίαν πρὸς ταῖς ἀνάγκη. πρὸς δὲ μηδεμίαν
 πείραν ἐνδιδόντων, ὡς ἑώρα καὶ τὴν χώραν κινδυνεύσαν
 ἄσπορον μῆναι, κατὰ γὰρ ὥραν σπὸς πεντήκοντα ἡμέ-
 ρας ἀργὰ διέτριβεν αὐτῶν τὰ πλήθη, τελευταῖον ἀθροί-
 σας αὐτὰς· „καὶ παρακινδυνευτέον ἐμοὶ μᾶλλον εἰπών,
 „ἢ γὰρ, τῷ Θεῷ συνεργῶντος, πείσας Καίσαρα, σωθῆ-
 „σομαι μεθ' ὑμῶν ἡδέως, ἢ παροξυνθέντος, ὑπὲρ τοσού-
 „των ἐτοίμως ἐπιδώσω τὴν ἑμαυτοῦ ψυχὴν.” διαφῆκε τὸ
 πλήθος, πολλὰ κατευχόμενον αὐτῷ, καὶ παραλαβὼν
 τὴν στρατιάν ἐκ τῆς Πτολεμαίδος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀντιό-
 χειαν. ἐνθὲν εὐθέως ἐπέτελλε Καίσαρι, τὴν τε ἐμβο-
 λὴν τὴν εἰς Ἰσδαίαν ἑαυτῷ, καὶ τὰς τῷ ἔθνει ἰκετείας,
 ὅτι τε, εἰ μὴ βάλοιτο πρὸς τοῖς ἀνδράσι καὶ τὴν χώραν
 ἀπελίσσαι, δέον φυλάττειν τε αὐτὰς τὸν νόμον, καὶ παρ-
 μέναι τὸ πρόσαγμα. ταύτας ταῖς ἐπιστολαῖς ἔσφόδρα
 μετρίως Γαῖος ἀντέγραψεν, ἀπειλῶν Πετρωνίῳ θάνατον,
 ὅτι τῶν προσαγμάτων αὐτῷ βραδὺς ὑπέρβτης ἐγένετο.
 ἀλλὰ τὰς μὲν τῶν γραμματοφόρων συνέβη χεῖμασθῆ-
 ναι τρεῖς μῆνας ἐν τῇ θαλάσῃ, τὸν δὲ Γαίῃ θάνατον ἄλ-

versa multitudo clamabat: „se ad quodcunque patiendum „pro lege paratos esse.” Cum autem clamorem illorum sedasset Petronius, aiebat: „num aduersus Caesarem pugna- „re parati estis?” Cui Iudaei dicebant: „se pro Caesare qui- „dem et populo Romano bis quotidie victimas immolare. „At si pro arbitrio velit statuas collocare, debere eum to- „tam Iudaeorum gentem prius immolare: se quippe cum „liberis et vxoribus libenter praebere iugulantibus cerui- „ces.” Ad haec Petronium subiit admiratio simulque mi- seratio eorum, qui tam insuperabili essent religione, et ad mortem oppetendam fidenter adeo parati. Et tunc qui- dem rebus infectis dimissi sunt.

5. Sequentibus autem diebus cum primores priuatiim congregasset, populumque publice colligeret, nunc qui- dem obsecrabat, interdum vero, vt quiescerent, .nonebat, et praeter caetera minis utebatur, et Romanorum vires am- plificans, et Caii indignationem, insuper et suam, qua pre- mebatur, necessitatem. Cum autem illi, istis omnibus ab eo tentatis, nihil de sua sententia decederent, vbi videbat regionem eo redactum iri, vt non sereretur, (nam seminan- di tempore per dies quinquaginta otiose in vrbe morabatur Iudaeorum plebs) ipsis ad extremum conuocatis, cum dixisset: „sibi magis subeundum esse periculum, quam vt „hoc fieret, aut enim, si Dei auxilio Caesarem placauero, „libenter vobiscum conseruabor, aut illo in vltionem irri- „tato, pro tanta multitudine animam meam alacriter im- „pendam,” postea populum dimisit, fausta omnia ipsi pre- cantem, assumptoque exercitu ex Ptolemaide reuersus est Antiochiam. Illinc mox literas ad Caesarem mittebat, qui- bus eum certiozem faceret, et de sua in Iudaeam irruptione, et de populi supplicatione; quodque, nisi vellet regio- nem vna cum hominibus eam incolentibus perdere, illis permittendum legem suam seruare, et ab ipso remittendum aliquid de eo, quod imperauerat. Hisce literis non admo- dum moderate respondit Caius, mortem Petronio minitans, quod in mandatis suis exsequendis tardus exstitisset. Verum contigit, vt si quidem, qui Caii responsum perferebant, tres menses in alto tempestate iactarentur, alii vero Caii mor-

λοι καταγγέλλοντες εὐπλόην. ἔφθῃ γὰρ τὰς περὶ τέττα
λαβῆν Πιτρώνιος ἐπιτολάς, ἐπτά καὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἢ
τὰς καθ' ἑαυτῶν.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ Κλαυδίου ἀρχῆς, καὶ Ἀγρείππα βασιλείας. περὶ
Ἀγρείππα καὶ Ηρώδου τελευτῆς, ὅς τε παῖδας κατέλειπον.

ΓΑΪΣ δὲ ἡγεμονεύσαντος ἔτη τρία καὶ μῆνας ὅκτω, καὶ
δολοφονηθέντος, ἀρπάζεται μὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ στρατευ-
μάτων εἰς τὴν ἀρχὴν Κλαύδιος. ἡ δὲ σύγκλητος, ἐξηγ-
μένων τῶν ὑπάτων, Σεντίῳ Σατθηνίῳ καὶ Πομπωνίῳ Σε-
κάνδῳ, τρεῖσι ταῖς συμμενίσαις σπείραις ἐπιτρέψασα Φυ-
λάττειν τὴν πόλιν, εἰς τὸ Καπετώλιον ἡθροίσθη, καὶ διὰ
τὴν ὁμότητα τῷ Γαίῳ Κλαυδίῳ πολεμῆν ἐψηφίζετο. κα-
ταστήσεσθαι γὰρ δι' ἀριστοκρατίας, ὥσπερ ἂν πάλαι δια-
κῆτο, τὴν ἀρχὴν, ἢ κρίνειν ψήφῳ τὸν ἄξιον τῆς ἡγεμο-
νίας.

Β'. Συνέβη δὲ τηλικαῦτα προσεπιδημῆντα τὸν Ἀγρείπ-
παν, τὴν τε σύγκλητον καλῶσαν εἰς συμβολίαν πέμψαι,
καὶ Κλαύδιον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅπως πρὸς αὐτὸν δέοι χρέ-
σιμος αὐτῷ γένοιτο. κακείνος συνιδὼν τὸν ἤδη τῇ δυνάμει
Καίσαρα, πρὸς Κλαύδιον ἄπεισιν. ὁ δὲ αὐτὸν πρεσβευ-
τὴν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀναπέμπει, δηλῶντα τὴν αὐτῇ
προαίρεσιν· „ὅτι πρῶτον μὲν ἄκων ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
„ἀρπαγίῃ, καὶ ἔτε τὴν ἐκείνων σπαρὴν ἐγκαταλιπεῖν
„δίκαιον, ἔτε αὐτοφάλες τὴν αὐτῇ τύχην κρίνει· καὶ γὰρ
„καὶ τὸ τυχεῖν τῆς ἡγεμονικῆς κλήσεως, ἐπικίνδυνον εἶναι.
„ἔπειτα ὅτι διοικήσοι τὴν ἀρχὴν, ὥσπερ ἀγαθὸς προσά-
„της, ἔχῃ ὡς τύραννος· ἀρκῶν γὰρ τῇ τιμῇ τῆς προση-
„γορίας, τὴν δὲ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων βελὴν πᾶ-
„σιν ἀποδᾶσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει μέτριος ἦν, ἱκανὸν
„ὑπόδειγμα σωφροσύνης αὐτῷ προκῆναι τὸν Γαίῳ θά-
„νατον.

tem nunciantes prospere nauigarent. Qua re fiebat, vt Petronius ante septem et viginti dies literas de eo, quam contra seipsum, acceperit.

CAP. XI.

De imperio Claudii; Agrippae regno. De Agrippae et Herodis obitu; et quos uterque liberos reliquerit.

CAio autem ex insidiis occiso, cum regnasset annos tres et octo menses, Claudius ad imperium capeffendum rapitur ab exercitu, qui Romae erat. At senatus, cum referentibus consulibus, Sentio Saturnino et Pomponio Secundo, custodiam vrbis mandasset tribus legionibus, quae secum manserant, frequens in Capitolium coactus est, et propter Caii immanitatem bellum aduersus Claudium gerere decernebat; quippe quod aut ab optimatibus, vti olim factum est, regi voluerint, aut suffragio aliquem eligere, qui imperio dignus esset.

2. Tunc autem accidit, vt et Agrippam tum Romae agentem ad consulendum accersiuert senatus, et e castris ad eum miserit Claudius, vt ipsum in iis, quae sibi essent opus, adiuuaret. Atque ille, cum videret eum Caesaris potestatem iam adeptum, ad Claudium se confert. Is vero ipsum illico legatum remittit, vt suam voluntatem eis exponeret: „nempe se primo quidem in-
„vitum a militibus raptum fuisse, neque fas esse, vt eo-
„rum erga se studium defereret, neque suam fortunam
„in tuto esse iudicare: etenim ad imperium vocari peri-
„culosum esse. deinde se res Romanas administraturum
„esse, non tyranni more, sed principis benigni: se
„enim fore contentum appellationis honore, de singu-
„lis autem negotiis omnium rogaturum esse sententiam.
„nam etsi non natura factus esset ad modestiam, sibi ta-
„men abunde ad potestatem moderandam documento
„esse Caii mortem ob oculos positam.

γ'. Ταῦτα ἀπήγγελλον Ἀγρίππας. ἡ δὲ βελὴ ἀπε-
κρίνατο· „καὶ στρατῷ καὶ γνώμαις ἀγαθαῖς πεποιθυῖα
„δουλίαν ἐκύσιον ἔχ' ὑπομένειν." καὶ Κλαύδιος, ὡς ἤκα-
σε τὰ παρὰ τῆς βελῆς, πάλιν ἐπεμψε τὸν Ἀγρίππαν
ἀπαγγελλόντα αὐτοῖς, „ὅτι προδῆναι μὲν τὰς εἰς αὐτὸν
„ἐμόσαντας ἔχ' ὑπομένει, πολεμήσει δὲ ἄκων πρὸς ἕς
„ἡμισα βέλοιο· δεῖν μέντοι προαποδεχθῆναι τῷ πολέ-
„μῳ χωρίον ἔξω τῆς πόλεως. ἡ γὰρ ὅσιον, διὰ τὴν αὐ-
„τῶν κακοβηλίαν, ὁμοφύλῳ φόνῳ μιαινέσθαι τὰ τεμένη
„πατρίδος." ὁ μὲν ἄν, ἀκῶσας ταῦτα, τοῖς βαλευταῖς
ἀπήγγειλεν.

δ'. Μεταξὺ δὲ τῶν μετὰ τῆς συγκλήτης στρατιωτῶν
τις, σπασάμενος τὸ ξίφος· „ἄνδρες, ἐβίησε, συστρατιῶ-
„ται, τί παθόντες ἀδελφοκτονεῖν αἰρέμεθα, καὶ κατὰ
„τῶν μετὰ Κλαυδίου συγγενῶν ὀρεμᾶν, ἔχοντες μὲν αὐτο-
„κράτορα μηδὲν μεμψθῆναι δυνάμενον, τοσαῦτα δὲ δό-
„λοκα πρὸς ἕς μετὰ τῶν ὄπλων χωρεῖν μέλλομεν;" ταῦ-
τα εἰπὼν διὰ μέσης ὤρεμψε τῆς βελῆς πάντας τὰς στρα-
τιώτας ἐφελκόμενος. οἱ δὲ εὐπατρίδα παραχρῆμα μὲν
πρὸς τὴν ἀπόλειψιν περιδεῶς ἔχον. αὐτοῖς δὲ ὡς ἀποστρο-
φῇ σωτήριος ἡ καταφαινότο, τὴν τῶν στρατιωτῶν ὁδὸν ἠπεί-
γοντο πρὸς Κλαύδιον. ὑπήντων δ' αὐτοῖς πρὸ τῆς τείχους
γυμνοῖς τοῖς ξίφεσιν, οἱ σφοδρότερον κολακεύοντες τὴν
τύχην. καὶ συνέβη κινδυνεῦσαι τὰς προάγοντας, πρὶν γινῶ-
ναι τὴν ὀρεμὴν τῶν στρατιωτῶν Κλαύδιον, εἰ μὴ προσδρα-
μῶν Ἀγρίππας αὐτῷ τὸ κινδύνημα τῆς πράξεως ἐδήλω-
σεν· ὅτι τε, εἰ μὴ κατάχοι τὴν ὀρεμὴν τῶν ἐπὶ τῆς εὐπα-
τρίδας λευσοσηκότων, ἀπολέσας δι' ἕς τὸ κρατεῖν ἐπι-
ερίπτον, ἐρημίας ἔσοιτο βασιλεύς.

ε'. Ταῦτα ἀκῶσας Κλαύδιος, ἐπέχεε τὰς ὀρεμὰς τῆ
στρατιωτικῆς, προσδέχεται τε τὴν σύγκλητον εἰς τὸ στρατό-
πεδον, καὶ Φιλοφρονησάμενος ἔχεισι σὺν αὐτοῖς αὐτίκα,
θύσων τῷ Θεῷ τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας χαριστήρια. καὶ τὸν
Ἀγρίππαν εὐθέως ἐδώκετο τῇ πατρὶα βασιλείᾳ πάση,

3. Ista senatui nunciabat Agrippa. Respondit autem senatus: „quod milite suo bonisque consiliis freti nolint „voluntariam subire seruitutem.” Et Claudius, ubi ista a senatu accepit, rursus misit Agrippam eis nunciaturum, „se quidem adduci non posse, ut eos proderet, qui se- „cum coniurarint; inuitum autem aduersus eos pugnatu- „rum esse, cum quibus pugnam inire minime vellet: „proinde extra ciuitatem eligendum esse locum, ubi ar- „mis configendum sit. haud enim fas esse, ut ob praua „illorum consilia, ciuili caede patriae fana foedaren- „tur.” Et ille quidem, istis auditis, eadem senatui nun- ciauit.

4. Postea vero vnus e militibus, qui cum senatu erant, cum gladium eduxisset, clamauit: „o viri commilitones, „quid passi sumus, ut nobis in animo sit fratres interime- „re, et propinquos Claudium sequutos bello tentare, „praesertim cum habeamus imperatorem nulli culpae af- „finem, tantisque cum eis necessitudines, contra quos ar- „mis decertaturi sumus?” Haec ubi dixit, propere per mediam iuit curiam, omnes secum abducens milites. At patricii, statim ac deserti essent, valde de se metuebant: ac deinceps videntes, haud sibi tutam fore defectionem, pari- ter ac milites ad Claudium festinarunt. Eis autem strictis gladiis pro muris occurrebant, quotquot fortunae Caii am- bitiosius adulabantur. atque contigisset, ut discrimen adirent, qui agmen ducebant, antequam de militum impetu quidquam rescuisset Caesar, nisi Agrippa, cum ad ipsum accurrisset, facinoris periculum ei indicasset; quodque, ni cohiberet impetum militum in patricos furentium, perderet eos, per quos gloriae est imperare, fieretque solitudinis rex.

5. Cum ista audiisset Claudius, militum furorem re- primebat, et senatum in castra accipit, atque benigne eos alloquutus statim cum illis egreditur, Deo immola- turus pro imperio gratiarum hostias. Et Agrippam pro- prius donabat regno paterno vniuerso, praeterea adii-

προσιθίς ἔξωθεν καὶ τὰς ὑπ' Αὐγύστη δοθείσας Ηρώδῃ, Τραχωνίτιν καὶ Αὐρανίτιν, χωρὶς δὲ τῶν ἐτέρων βασιλείαν τὴν Λυσανίαν καλεσμένην. καὶ τῷ μὲν δῆμῳ διατάγματι τὴν θωρεὴν ἐδήλωε, τοῖς ἄρχεσσι δὲ προσέταξεν, ἐγχαράξαντας δέλτοις χαλκαῖς τὴν δόσιν εἰς τὸ Καπετώλιον ἀναθεῖναι· θωρεῖται δὲ αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν Ηρώδην, ὃ δὲ αὐτὸς καὶ γαμβρὸς ἦν Βερνίκῃ συνοικῶν, βασιλεῖα τῇ Χαλκίδι.

ς'. Ταχέως δὲ, ὡς ἂν ἐκ τοσαύτης ἀρχῆς, πλῆθος Ἀγρίππα προσέρρει, καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτὸς ἕκ εἰς μικρὰ κατεχρήτο· τηλικῶτον δὲ περιβάλλειν ἤρξατο τοῖς ἱεροσολύμοις τείχος· ἤλικον ἂν τελεσθὲν, ἀνήνυτον τὴν ἐν Ρωμαίοις ἐποίησε πολιορκίαν. ἀλλ' ἔφθη, πρὶν ὑψῶσαι τὸ ἔργον. τελευτήσας ἐν Καισαρείᾳ· βεβασιλευκῶς μὲν ἔτη τρεῖς, πρότερον δὲ τῶν τετραρχιῶν τρισὶν ἐτέροις ἔτσιν ἀΦηγησάμενος. καταλείπει δὲ τρεῖς μὲν θυγατέρας, ἐκ Κύπρου γεγεννημένας, Βερνίκην, Μαριάμμην, Δρυσίλλαν· υἱὸν δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς, Ἀγρίππαν. ὃ παντάπασιν ὄντος νηπίου, πάλιν τὰς βασιλείας Κλαύδιος ἐπαρχίαν ποιήσας ἐπίτροπον πέμπει Κρίσπιον Φάδον, ἔπειτα Τιβέριον Ἀλέξανδρον· οἱ, μὴδὲν παρακινῶντες τῶν πατρῶν ἐθῶν, ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξαν. μετὰ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεύων τῆς Χαλκίδος Ηρώδης τελευτᾷ, καταλιπὼν ἐκ μὲν τῆς ἀδελφιδῆς Βερνίκης δύο παῖδας, Βερνικιανὸν τε καὶ Τρκανόν. ἐκ δὲ τῆς προτέρας Μαριάμμης, Ἀριστόβηλον. ἐτεθνήκει δὲ αὐτῷ καὶ ἕτερος ἀδελφὸς Ἀριστόβηλος ἰδιώτης, καταλιπὼν Ἰωτάπην θυγατέρα. ὅτοι μὲν ἐν ἡσαν, ὡς προεῖπον, Ἀριστοβέλης τῇ Ηρώδῃ παῖδες. Ἀριστόβηλος δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐκ Μαριάμμης Ηρώδῃ ἐγγεγονέοντες, ὅς ὁ πατὴρ αἰεῖλεν. ἡ δὲ Ἀλέξανδρον γενεὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐβασίλευσε.

ciens etiam quas Augustus Herodi dederat, Trachonitidem et Auranitidem, et praeter has aliud regnum, quod Lyfaniae vocabatur. Et populo quidem donum edicto significabat; senatui vero praecepit, vt donationem aeréis tabulis incisam in Capitolio collocarent. Quin et fratri eius Herodi, qui et gener ei erat Berenicae matrimonio iunctus, dono dat Chalcidis regnum.

6. Breui autem, vtpote ex tanto regno, diuitiis affuebat Agrippa, atque pecunia ille non ad res exiguas abutebatur; sed eiusmodi moenia coepit Hierosolymis circumdare, vt, si absoluta fuissent, expugnari a Romanis nunquam potuissent. Verum antequam opus ad altitudinem perductum esset, Caesareae decessit, cum annos quidem tres regnasset, prius vero tetrarchiis praefuisset tribus aliis annis. Filias quidem tres reliquit e Cypride natas, Berenicen, Mariamnen, Drusillam, ex eadem vero filium, nomine Agrippam. Qui cum omnino tenerae esset aetatis, Claudius iterum regna in prouinciam redegit, et procuratorem misit Cuspium Fadum, ac deinde Tiberium Alexandrum: qui, nihil de patriis institutis immutantes, gentem in pace conseruarunt. Post haec vero et Herodes, qui regnabat in Chalcide, decessit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum et Hyrcanum; ex priore autem vxore Mariamne, Aristobulum. Alius quoque frater eius Aristobulus diem obierat priuatus, relicta filia Iotapa. Et hi quidem erant, (vt iam ante dixi) Aristobuli, Herodis filii, liberi. Aristobulum autem et Alexandrum ex Mariamne susceperat Herodes, quos pater occidit. Verum posteri Alexandri in Armenia maiori regnarunt.

ΚΕΦ. β'.

Πολλοὶ Θόρυβοι ἐπὶ Κεμάν, ὃς ἔπαυσε Κβαδράτος·
Φῆλιξ Ἰσδαίας ἐπίτροπος. Ἀγρίππας ἐκ Χαλκίδος
εἰς μείζονα βασιλείαν μετατίθεται.

Μετὰ δὲ τὴν Ηρώδου τελευταίην, ὃς ἤρξατο τῆς Χαλκίδος, καθίστησι Κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ τὸν Ἀγρίππαν υἱὸν Ἀγρίππα. τῆς δὲ ἄλλης ἐπαρχίας διαδέχεται τὴν ἐπιτροπὴν ἀπὸ Ἀλεξάνδρου Κέμανος, ἐφ' ᾧ Θόρυβοί τε ἤρξαντο, καὶ Φθορὰ πάλιν Ἰσδαίων ἐγένετο. συνελλυθέντος γὰρ τῷ πλήθους ἐπὶ τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς σπείρας ὑπὲρ τῆν τῷ ἱερῷ τοῦ ἐφεσώσης· ἔνοπλοι δὲ αἰεὶ τὰς ἐορτάς παραφυλάττεσιν, ὥς μὴ τι νεωτερίζοι τὸ πλῆθος συνηθροισμένον· εἰς τις τῶν στρατιωτῶν ἀνασυρράμενος τὴν ἐδῆτα, καὶ κατακύψας ἀχρημόνως, προσεπέσρεψε τοῖς Ἰσδαίοις τὴν ἔδραν, καὶ τῷ χήματι φωνὴν ὁμοίαν ἐπεφθέγγετο. πρὸς τῷτο πᾶν μὲν τὸ πλῆθος ἠγανάκτησε, καὶ κατεβῶν τῷ Κεμάνι κολάζειν τὸν στρατιώτην. οἱ δὲ ἤττον νήφοντες τῶν νέων, καὶ τὸ φύσει τασιδῶδες ἐκ τῷ ἔθνους, ἐχώρουν ἐπὶ μάχην. λίθος τε ἀρπάσαντες εἰς τὰς στρατιάς ἔβαλλον. καὶ Κέμανος, δέσας, μὴ τῷ λαῷ παντὸς ἐπ' αὐτὸν ὀρμὴ γένοιτο, πλείους ὀπλίτας μεταπέμπεται. τῶν δὲ ταῖς τοαῖς ἐπιχειρομένων, φόβος ἐμπίπτει τοῖς Ἰσδαίοις ἀκατάχετος· καὶ τραπέντες ἐκ τῷ ἱερῷ διέφυγον εἰς τὴν πόλιν. τοσαύτη δὲ περὶ τὰς ἐξόδους βία συνωθμένων ἐγένετο, ὥστε, πατηθέντας ἀπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντας, ὑπὲρ τὰς μυρίας ἀποθανεῖν. γενέσθαι δὲ τὴν ἐορτὴν πένθος μὲν ὄλω τῷ ἔθνει, θρῆνον δὲ καθ' ἐκάστην οἰκίαν.

β'. Μεταλαμβάνει δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν ληστὴς ἄλλος Θόρυβος. κατὰ γὰρ τὴν Βαιθωρῶ δημοσίαν ὁδὸν, Στεφάνου τινὸς δῆλα Καίσαρος ἀποσκευὴν κομιζομένην διήρπασαν ληστὰὶ προσπεσόντες. Κέμανος δὲ

CAP. XII.

*Tumultus varii sub Cumano, quos Quadratus comprimit.
Felix Iudaeae procurator. Agrippa Chalcidem maiore regno perinatat.*

POST obitum autem Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam, filium Agrippae, patruī sui regno praeficit: Cumanus autem alterius provinciae curam suscipit post Alexandrum, sub quo tumultuari coeptum est, novasque calamitates acceperunt Iudaei. Nam cum multitudo in Hierosolyma convenisset ad festum Azymorum celebrandum, et super templi porticum stetit Romanorum cohors, (armatos quippe festis diebus in praesidio locare mos erat, ne quid novi vis hominum congregata moliretur) certus quidam e militibus, reductis vestimentis et corpore deorsum turpiter inclinato, podicem Iudaeis obuertit, et vocem isti figurae situique convenientem et ad probum inflexam edidit, id quod omnis multitudo aegre tulit, et Cumanum implorabant, ut de milite supplicium sumeret. Iuvenes autem temerarii et inconsulti, quique e popularibus ingenio erant turbulento, in pugnam cooriantur, raptisque in manus lapidibus in milites eos iaciebant. Et Cumanus, veritus, ne populus uniuersus in eum impetum faceret, plures accersiti iubet armatos. Cumque ii in porticus sese effudissent, vehemens metus Iudaeos occupat, atque in fugam versi e templo in urbem se receperunt. Tanta autem et tam violenta ad portas templi facta est contrusio, ut supra decem hominum millia inutua consulatione et contritione perierint; adeo ut festus ille dies uniuersae genti lugubris, et singulis familiis lamentabilis fuerit.

2. Hanc autem calamitatem exiepit alius latronum tumultus. In via quippe publica iuxta Baethoron, Stephani cuiusdam, Caesaris serui, supellectilem, quam secum ferebat, latrones, qui in eam inciderant, diripuerunt. Cuna-

περιπέμψας, τὰς ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν δεσμώτας ἐκέλευσεν ἀνέχεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐπικαλῶν, ὅτι μὴ διώξαντες τὰς λησὰς συλλάβοιεν. ἔνθα στρατιωτῶν τις, εὐρὼν ἐν τινὶ κώμῃ τὸν ἱερὸν νόμον, διέρρηξέ τε τὸ βιβλίον, καὶ εἰς πῦρ κατέβαλεν. Ἰσδαῖοι δὲ, ὡς ὅλης αὐτοῖς τῆς χώρας καταφλογείσης, συνεχύθησαν, καὶ καθάπερ ὄργανον τινὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ συνελκόμενοι, εἰς ἓν κήρυγμα πάντες εἰς Καϊσάρειαν ἐπὶ Κέμανον συνέδραμον, ἰκετεύοντες τὸν ἕως εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον αὐτῷ ἐξυβρίσαντα μὴ περιιδέναι ἀτιμώρητον. ὁ δὲ, ὃ γὰρ ἡρεμήσεν τὸ πλῆθος, εἰ μὴ τύχοι παραμυθίας, συνιδὼν, ἥζεις προσάγειν τε τὸν στρατιώτην, καὶ διὰ μέσων τῶν αἰτουμένων ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θανάτῳ κελεύει. καὶ Ἰσδαῖοι μὲν ἀνελχώμενοι.

γ'. Αὐθις δὲ Γαλιλαίων καὶ Σαμαρέων γίνεται συμβολή. κατὰ γὰρ τὴν Γημὰν καλυμένην κώμην, ἥτις ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κείται τῆς Σαμαρείτιδος, πολλῶν ἀναβαινόντων Ἰσδαίων ἐπὶ τὴν ἐορτὴν, ἀναιρεῖται τις Γαλιλαῖος. πρὸς τῷτο πλείοι μὲν ἐκ τῆς Γαλιλαίας συνέδραμον, ὡς πολεμήσοντες τοῖς Σαμαρεῦσιν. οἱ γνώριμοι δὲ αὐτῶν, ἐλθόντες πρὸς Κέμανον, ἡντιβόλην, πρὶν ἀνηκέστῳ πάθῳ εἰς τὴν Γαλιλαίαν διαβάντα, τιμωρίσασθαι τὰς αἰτίας τῆς Φόνος. μόνως γὰρ ἂν ἕως διαλυθῆναι πρὸ πολέμου τὸ πλῆθος. Κέμανος μὲν ἔν ἐν δευτέρῳ τὰς ἐκείνων ἰκεσίας τῶν ἐν χειρὶ πραγμάτων θέμενος, ἀπράκτως ἀπέπεμψε τὰς ἰκέτας.

δ'. Ἀγγεληθὲν δὲ τὸ πάθος εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ πρὸς Φονευμένῳ τὰ πλῆθη συντάραξε, καὶ τῆς ἐορτῆς ἀφείμενοι πρὸς τὴν Σαμαρείαν ἐξώρμησαν ἀστρατήγητοι, καὶ μηδενὶ τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθόμενοι. τῷ ληστῇ δὲ αὐτῶν καὶ τασσιώδους Δειναίῃς τις υἱὸς Ελεάζαρος καὶ Ἀλέξανδρος ἐξῆρχον, οἱ, τοῖς ὁμόροις τῆς Ἀκραβατηνῆς τοπαρχίας προσπεσόντες, αὐτὰς τε ἀνήρουν μηδεμιᾶς ἡλικίας Φειδῶ ποιῶμενοι, καὶ τὰς κώμας ἀνεπίμψασαν.

aus autem, cum milites circumquaque misisset, vicorum propinquorum incolas victos ad se adduci iussit, illis erimini dans, quod latrones non persequuti essent et comprehendissent. qua occasione quidam e militibus, nactus in quodam viculo sacras leges, et librum discerpfit et in ignem coniecit. Iudaei vero, quasi regio omnis combusta esset, animis conturbati erant: et religione quasi organo quodam attracti, vna praeconis voce omnes Caesaream ad Cumanum se conferebant, supplicantes, vt militem, qui tantam Deo eiusque legi contumeliam intulisset, non impunitum sineret. Ad haec ille, (vt qui videret, multitudinem, nisi aliqua adhiberetur consolatio, non quieturam esse) militem adduci deposcebat, et inde per medios accusatores ad extremum supplicium trahi iussit. Atque ita quidem Iudaei recesserunt.

3. Denuo autem Galilaei cum Samaritanis congregiuntur. In vico enim, quem Geman vocant, qui in magno Samariae campo situs est, cum multi Iudaei ad festiuitatem adscenderent, Galilaeus quidam interficitur. Ad hoc plurimi quidem e Galilaea concurrerunt, quasi cum Samaritanis pugnam inituri: ex istis vero nobiliores ad Cumanum se contulerunt, rogantes, vt antequam malum ingrauesceret, in Galilaeam transfiret, et in caedis auctores animaduerneret. haud alia quippe via dissipari posse multitudinem, antequam ad arma ventum sit. Et Cumanus quidem, rebus, quae in manibus erant, posthabita illorum petitione, supplices negotio infecto dimisit.

4. At cum eius, quod occiso acciderat, fama Hierosolyma perueniret, multitudinem conturbauit, et festiua solennitate relicta Samariam festinanter profecti sunt, idque sine duce et contra consilium magistratuum, qui eos cohibere voluerant. Latrocinia autem eorum et tumultus initium ducebant ab Eleazaro quodam Dinaei filio et Alexandro, qui, in toparchiae Acrabatenae finitimos impetu facto, et ipsos interficiebant nemini cuiuscunque aetatis parcentes, et vicos incenderunt.

δ'. Κέρμανος δὲ, ἀναλαβὼν ἀπὸ τῆς Καισαρείας μίαν Ἰλην ἵππιαν καλυμένην Σεβαστηνῶν, ἐξεβοήθει τοῖς πορθυμένοις. καὶ τῶν περὶ τὸν Ελεάζαρον πολλὰς μὲν συνέλαβε, πλείους δὲ ἀπέκτεινε. πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πολεμῶν τοῖς Σαμαρεῦσιν ὠρημένων, οἱ ἄρχοντες τῶν Ἱεροσολύμων ἐκδραμόντες, σάκκας ἀμπεχόμενοι καὶ τέφραν τῶν κεφαλῶν καταχέοντες, ἐκέλευον ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ διὰ τὴν εἰς Σαμαρείας ἀμυναν ἐπὶ Ἱεροσόλυμα Ῥωμαίους παροξύνειν· ἐλεῖσθαι δὲ τὴν πατρίδα, καὶ τὸν ναόν, τέκνα τε καὶ γυναῖκας ἰδίας, καὶ μὴ πάντα κινδυνεύειν δι' ἐνὸς ἐκδικίαν Γαλιλαίᾳ παραπολέεσθαι. τῷτοίς πεισθέντες οἱ Ἰουδαῖοι, διελύθησαν. ἐτραπόnton δὲ πολλοὶ πρὸς λησείαν διὰ τὴν ἄδειαν. καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν ἀρπαγαὶ τε ἦσαν, καὶ τῶν θρασυτέρων ἐπανασάσεις. καὶ τῶν Σαμαρέων οἱ δυνατοί, πρὸς Οὐμμίδιον Κραδράτον, ὃς ἦν ἡγεμὼν τῆς Συρίας, εἰς Τύρον παραγενόμενοι, δίκην τινὰ παρὰ τῶν πορθησάντων τὴν χώραν λαβεῖν ἤξιον. παρόντες δὲ καὶ οἱ γνώριμοι τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωνάθης υἱὸς Ανάν, κατάρξαι μὲν ἔλεγον τῆς ταραχῆς Σαμαρέας διὰ τὸν φόβον, αἴτιον δὲ τῶν ἀποβεβηκότων Κέρμανον γεγονέναι, μὴ θελήσαντα τὰς αὐθέντας τῷ σφαγέντος ἐπεξελεῖν.

ε'. Κραδράτος δὲ τότε μὲν ἐκατέρως ὑπερτίθεται, φήσας, ἐπειδὴν εἰς τὰς τόπας παραγένηται, διερευνήσαν ἦναι. αὐτοῖς δὲ προελθὼν εἰς Καισάρειαν, τὰς ὑπὸ Κερμάνῳ ζωγηθέντας ἀνεσαύρωσε πάντας. ἐκείθεν τε εἰς Λύδδαν παραγενόμενος πόλιν, δίκησεν τῶν Σαμαρέων, καὶ μεταπεμψάμενος ὀκτωκαίδεκα τῶν Ἰουδαίων, ὃς ἐπέπυτο μετεχρηκέναι τῆς μάχης, πέλεκε διεχερήσασθαι. δύο δὲ ἐτέρως τῶν δυνατωτάτων, καὶ τὰς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην καὶ Ανανίαν, τὸν τε τῶν παῖδα Ανανον, καὶ τινὰς ἄλλους Ἰουδαίων γνωρίμους, ἀπέπεμψεν ἐπὶ Καισάρειαν, ὁμοίως δὲ καὶ Σαμαρέων τὰς ἐπιφανεστάτας. παρήγαγε δὲ καὶ Κερμάνῳ καὶ Κέλσει τῷ χιλιάρχῳ πλεῖν ἐπὶ

5. Cumanus autem, assumpta ex Caesarea una equitum ala, quae vocabatur Sebastenorum, ad opitulandum direptione vastatis procurrebat: et ex iis, qui Eleazarum sequuti sunt, multos quidem comprehendit, plures vero interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, qui ad bellum Samaritanis inferendum properabant, Hierosolymitarum principes cum raptim se ex urbe proripuissent, centonibus amictos, et adpersis cinere capitibus, eos obsecrabant, ut recederent, et non, ut ultum irent Samaritanos, in Hierosolyma Romanos concitarent: sed patriae suae atque templi misererentur, liberorumque suorum et coniugum; neque omnes, ut unius Galilaei caedem vindicarent, in mortis immeritae discrimen adducerent. Illis persuasi Iudaei sese disperferunt. Multi autem ad latrocinia se conuertebant impunitatis spe: omnisque regio plena erat rapinarum, et paulo audacior quisque seditionem agitabat. Tunc Samaritarum primores, ad Vmmidium Quadratum, qui Syriae praeses erat, Tyrum profecti, poenas ab iis exigi postulabant, qui regionem vastauerant. Cum autem praesentes adessent et Iudaeorum nobilissimi, summusque pontifex Ionathas Anani filius, isti asseuerabant, turbis quidem initium dedisse Samaritas, qui caedem perpetrauerant, causam vero eorum, quae postea acciderant, existitisse Cumanum, qui de caedis auctoribus supplicium sumere neglexit.

6. Et tunc quidem Quadratus utramque partem in aliud tempus reiecit, dicens, se, cum ad loca ipsa peruenerit, in singula inquisitum. deinceps vero progressus ad Caesaream, eos omnes, quos Cumanus viuos ceperat, in crucem sustulit. Cumque inde Lyddam venisset, denuo Samaritarum querelas audiuit; et accitis octodecim Iudaeorum viris, quos pugnae participes fuisse acceperat, securi eos percussit: alios vero duos e viris potentissimis, ut et pontifices Jonathan et Ananiam, eiusque filium Ananum, et nonnullos alios Iudaeos nobiles Romam misit, itemque illustrissimos quosque Samaritarum. Praecepit etiam Cumano et Celeri tribuno, ut Romam na-

Ῥώμης, δώσοντας Κλαυδίῳ λόγον ὑπὲρ τῶν γεγενημένων. ταῦτα διαπραξάμενος, ἀπὸ Λυδδῶν ἀνέβαινεν εἰς Ἱερουσόλυμα. καὶ καταλαβὼν τὸ πλῆθος ἄγον τὴν τῶν ἀζύμων ἑορτὴν ἀθορύβως, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπανήει.

ζ'. Κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην Καῖσαρ ἀκῶσας Κεμάνη καὶ Σαμαρείων· παρὴν δὲ καὶ Ἀγρίππας ἐκθύμως ὑπεραγωνιζόμενος Ἰσδαίων, ἐπειδὴ καὶ Κεμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσαντο· Σαμαρείων μὲν καταγνῆς, τρεῖς ἀνελθὼν προσέταξε τὰς δυνατωτάτας, Κεμανὸν δὲ ἐφυγάδευσε. Κέλερα δὲ δεσμώτην ἀναπέμψας εἰς Ἱερουσόλυμα παραδοθῆναι Ἰσδαίοις πρὸς αἰκίαν ἐκέλευσε, καὶ περισυρέντα τὴν πόλιν ἔτω τὴν κεφαλὴν ἀποκοπῆναι.

η'. Μετὰ ταῦτα Ἰσδαίας μὲν ἐπίτροπον Φήλικα τὸν Πάλλαντος ἀδελφὸν ἐκπέμπει, τῆς τε Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας καὶ Περσίας. ἐκ δὲ τῆς Χαλκίδος Ἀγρίππαν εἰς μείζονα βασιλείαν μετατίθησι, δὲς αὐτῷ τὴν τε Φιλίππου γεομένην τετραρχίαν. αὕτη δὲ ἦν Βαταναία καὶ Τραχωνίτις καὶ Γαυλανίτις. προσέθηκε δὲ τὴν τε Λυσανίας βασιλείαν, καὶ τὴν Οὐάρεν γενομένην ἐπαρχίαν. αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δὲ μηνὶν ὀκτῶ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, τελευτᾷ, καταλιπὼν Νέρωνα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, ὃν, ταῖς Ἀγριππίνης τῆς γυναικὸς ἀπάταις, ἐπὶ κληρονομίᾳ τῆς ἀρχῆς εἰσεποίησάτο, καίπερ υἱὸν ἔχων γνήσιον Βρεττανικὸν ἐκ Μεσσαλίνης τῆς προτέρας γυναικὸς, καὶ Οὐκαμίαν θυγατέρα τὴν ὑπ' αὐτῇ ζευχθεῖσαν Νέρωνι. ἐγγόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ Πετινίας Ἀντωνία.

vigarent, factorum rationem Claudio reddituri. Iſtis ita confectis, Lydda adſcendebat in urbem Hieroſoly-
morum; cumque populumprehendiſſet Azymorum fe-
ſtum abſque omni tumultu agentem, Antiochiam reuer-
ſus eſt.

7. Romae autem Caefar, vbi Cumanum et Samari-
tas audiuerat, (praefente etiam Agrippa, qui magno ſtu-
dio pro Iudaeis contendebat, vtpote quod et Cumano
multi potentium aſſent) Samaritas condemnauit, troſ-
que eorum potentiffimos interfici iuſſit, atque Cumanum
in exilium egit. Cumque Celerem vinctum Hieroſoly-
ma mittendum eſſe curaviſſet, Iudaeis ad ſupplicium tra-
di praecepit, eique circa urbem tracto caput ampu-
tari.

8. Poſt hæc Felicem quidem Pallantis fratrem miſit
Caefar, vt Iudaeam procuraret, ſimulque Galilaeam et
Samaritam et Peraeam: Agrippam vero ex Chalcide in
regnum amplius tranſtulit, eumque tetrarchia donauit,
quae Philippi antea fuerat. erat autem iſta Trachonitis et
Batanaea et Gaulanitis. Inſuper et Lyſaniae regnum ad-
didit, et prouinciam, quam Varus rexerat. Ipſe autem
Claudius, cum annos tredecim imperium adminiſtraſ-
ſet, ac praeterea meſes octo dieſque viginti, vita de-
ceſſit, relicto Nerone imperii ſucceſſore, quem Agrippi-
nae vxoris ſuae illecebris et praefigiis in imperii haere-
ditatem adoptauerat, quamvis filium proprium haberet
Britannicum ex Meſſalina coniuge priore natum, et Octa-
viam filiam, quam ipſe Neroni priuigno ſuo collocauerat,
Quin et ex Petina ſuſceperat Antoniam.

ΚΕΦ. ιγ'.

Τέσσαρας πόλεις τῇ Αγρίππα βασιλείᾳ προσέθισι Νέρων.
τὸ λοιπὸν Ἰδαίας ὑπὸ Φήλικος. ἃς ταραχὰς συνιῶ-
σι Σικάριοι, Μάγοι, καὶ ψευδοπροφῆτης Αἰγύπτιος.
περὶ Καيسάρειαν ἀμφισβητῶνται Ἰδαῖοι καὶ Σύροι.

ΟΣΑ μὲν ἦν Νέρων, δι' ὑπερβολὴν εὐδαιμονίας τε καὶ
πλῆτ' ἀπαφρονήσας, ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ἥ τίνα
τρόπον τὸν τε ἀδελφὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα
διεξῆλθεν, ἀφ' ὧν εἰς τὰς συγγενεαίους μετήνεγκε τὴν
ὁμότητα, καὶ ὡς τελευταῖον ὑπὸ φρενοβλαβείας ἐξώκει-
λεν εἰς σκηνὴν καὶ θέατρον, ἐπειδὴ δι' ὅχλῳ πᾶσιν ἐστὶ,
παραλείψω. τρέψομαι δὲ ἐπὶ τὰ Ἰδαίους κατ' αὐτὴν γε-
νόμενα.

β'. Τὴν μὲν ἦν μικρὰν Ἀρμενίαν δίδωσι μὲν βασι-
λεύειν Ἀριστοβύλῳ τῷ Ηρώδῃ. τῇ δὲ Αγρίππα βασιλείᾳ
τέσσαρας πόλεις προσέθισι σὺν ταῖς τοπαρχίαις, Ἀβι-
λαν μὲν καὶ Ἰελιάδα κατὰ τὴν Περσίαν, Ταρχαίας δὲ
καὶ Τιβεριάδα τῆς Γαλιλαίας, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰδαίαν
Φήλικα κατέστησεν ἐπίτροπον. ὅτος τὸν ἀρχιληστὴν Ελεά-
ζαρον ἔτισιν εἴκοσι τὴν χώραν δηωσάμενον, καὶ πολλὰς
τῆς σὺν αὐτῷ ζωγρήσας, ἀνέπεμψε εἰς Ῥώμην. τῶν δὲ
ἀνασταυρωθέντων ὑπ' αὐτῷ ληστῶν, καὶ τῶν ἐπὶ κοινωνίᾳ
φωραθέντων ὅς ἐκόλασεν, ἄπειρόν τι πλῆθος ἦν.

γ'. Καθαρθένους δὲ τῆς χώρας, ἕτερον εἶδος ληστῶν
ἐν Ἱερουσολύμοις ὑπεφύετο, οἱ καλούμενοι σικάριοι, μεθ'
ἡμέραν καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώπους. μά-
λιστα δὲ ἐν ταῖς ἐορταῖς μισγόμενοι τῷ πλήθει, καὶ ταῖς
ἐορταῖς ὑποκρύπτοντες μικρὰ ξιφίδια, τέτοις ἔνυττον
τὰς διαφόρους. ἔπειτα πεισόντων, μέρος ἐγένοντο τῶν ἐπα-
γανακτάντων οἱ πεφονευκότες. διὸ καὶ παντάπασι ὑπ'
ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνεύρετοι. πρῶτος μὲν ἦν ὑπ' αὐτῶν Ἰω-
νάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀποσφάζεσθαι. μετὰ δὲ αὐτὸν καθ'
ἡμέραν ἀνθρώπων πολλοὶ, καὶ τῶν συμφορῶν ὁ φόβος ἦν

CAP. XIII.

Quatuor vrbes a Nerone Agrippae regno additae. Reliquum Iudaeae sub Felice. Sicarii, Magi, et Aegyptius Pseudopropheta quas turbas dederint. De Caesarea Iudaeos inter et Syros acerrima contentio.

ET quemadmodum quidem Nero, felicitatis et opum magnitudine dementatus, superbe et petulanter usus sit fortuna, et qualiter fratrem suum et uxorem et matrem interfecerit; ac deinde in sanguine sibi coniunctissimos crudelitatem suam adhibuerit; utque tandem eo dementiae perueniret, ut in scena et theatro sese exerceret, quoniam res vulgo notae sunt, silentio praeteribo. conuertam autem narrationem ad ea, quae eius tempore Iudaeis acciderunt.

2. Et ille quidem Armeniam minorem donauit Aristobulo Herodis filio, ut eam imperio regeret: regno autem Agrippae quatuor vrbes addidit cum illarum toparchiis, Abilam et Iuliadem in Peraea, Tarichaeas et Tiberiadem in Galilaea, reliquae autem Iudaeae Felicem procuratorem constituit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat depopulatus, multosque, qui cum eo erant, viuos cepit, et Romam misit: latronum vero, ab illo in crucem sublatorum, aliorumque in sceleris societate deprehenso, quos supplicio affecit, ingens erat multitudo.

3. Regione autem ita purgata, aliud subortum est grassatorum genus, qui Sicarii vocabantur, interdum homines media in vrbe trucidantes: praecipue vero diebus festis plebi immixti, et sicas sub vestibus occultantes, istis inimicos suos percutiebant. Cumque vulnerati protinus occidissent, illi, qui caedem fecerant, cum adstantibus indignari se simulabant. Qua re fiebat, ut credulitate hominum, nihil de iis sinistri suspicantium, diu tecti latuerint. Ac primum quidem Ionathas pontifex ab illis interficitur: deinde vero complures alii quotidie perempti erant, adeo ut

χαλεπώτερος, ἐκάστη καθάπερ ἐν πολέμῳ καθ' ἄραν τὸν θάνατον προσδεχομένῃ. προσκοπῶντο δὲ πόρρωθεν τὰς διαφύρας, καὶ εἰδὲ τὰς φίλοις προσιῶσιν ἔτι πίσις ἦν. ἐν μέσαις δὲ ταῖς ὑπονοαῖς καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνηρῶντο. τοσῶτον τῶν ἐπιβλαυόντων τὸ τάχος ἦν, καὶ τῷ λαθεῖν ἢ τέχνη.

δ'. Συνέστη δὲ πρὸς τῆτοις σίφος ἕτερον πονηρῶν, χειρὶ μὲν καθαρώτερον, ταῖς γνώμας δὲ ἀσεβέστερον, ὅπερ εἰδὲν ἦττον τῶν σφαγέων τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ἐλυμήνατο. πλάνοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ἀπατεῶνες, προχρήματι θηασμῷ, νεωτερισμῶς καὶ μεταβολᾷ πραγματευόμενοι, δαιμονῶν τὸ πλῆθος ἀνέπειθον, καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν, ὡς ἐκεῖ τῷ Θεῷ δείξαντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. ἐπὶ τῆτοις ὁ Φῆλιξ, ἐδόκει γὰρ ἀποσάσεως εἶναι καταβολή, πέμψας ἱππεῖς καὶ πειρᾶς ὀπλίτας, πολὺ πλῆθος διέφθερε.

ε'. Μείζονι δὲ ταύτης πληγῇ Ἰουδαίῃς ἐκάκωσεν ὁ Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης. παραγενόμενος γὰρ εἰς τὴν χώραν, ἄνθρωπος γόης, καὶ προφήτης πίστιν ἐπιθείς ἑαυτῷ, περὶ τρισμυρίας μὲν ἀθροίζει τῶν ἡπατημέων. περιγαγὼν δὲ αὐτὸς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ Ἑλαιῶν καλέμενον ὄρος, ἐκεῖθεν οἷός τε ἦν εἰς Ἱεροσόλυμα παρελθεῖν βιάζομαι, καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς φρενῆς καὶ τῷ δήμῳ τυραννεῖν, χρώμενος ταῖς συνεισπεσῶσι δαρυφύροις. φθάνει δὲ αὐτῷ τὴν ἐρμὴν Φῆλιξ ὑπαντιάσας μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος συνεφύψατο τῆς αἰμύνης. ὥς τε συμβολῆς γενομένης, τὸν μὲν Αἰγύπτιον Φουγεῖν μετ' ὀλίγων, διαφθαρεῖναι δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείους τῶν σὺν αὐτῷ. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος σκεδασθὲν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἑκατον διαλαθεῖν.

ς'. Κατεσπαλμένων δὲ καὶ τῶν, ὥσπερ ἐν νοσῶντι σώματι, πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλέγμαινεν. οἱ γὰρ γόητες καὶ ληστρικοὶ συναχθέντες πολλὰς εἰς ἀπόσασιν ἐνήγον, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν παρεκρόταν, θάνατον ἐπιτιμῶντες

timor ipsa calamitate acerbior esset; dum singuli tanquam in acie positi quouis momento mortem sibi imminere crederent. Inimicos autem eininus prospiciebant, et ne amicis quidem propius accedentibus amplius fidebant: sed in mediis suspicionibus atque custodiis occidebantur. Tanta erat insidiantium velocitas et latendi ars.

4. Caeterum praeter hos alia nefariorum turma constata est, quibus manus erant a caede puriores, sed sceleratiora consilia; quique non minus, quam sicarii, ciuitatis felicitatem perditum ibant. nam homines, seductores et fallaciis pleni, specie diuini afflatus, nouis rebus et mutationibus stuentes, vulgo, vt insanirent, persuadebant, et proliciebant in solitudinem; ac si illic Deus offensurus esset eis signa libertatis. Contra istos (inde enim videtur oritura esse insurrectio) milites, tam pedites, quam equites, misit Felix, magnumque eorum numerum interfecit.

5. Grauiore autem adhuc clade Iudaeos afflixit Aegyptius quidam falsus propheta. Namque is in regionem ingressus, homo magus, cum opinionem atque auctoritatem prophetae sibi conciliasset, vsque ad triginta hominum millia, quos praestigiis suis deceperat, congregauit. Cum autem istos ex solitudine ad montem vsque Oliuarum perduxisset, inde in urbem Hierosolymorum irrumperere statuerat, superatoque Romanorum praesidio et populo dominationem occupare, satellitibus fretus, qui secum in urbem irruerent. Verum Felix conatum hominis praecuenit, obuiam aduersus eum progressus cum Romanis militibus: et vniuersus populus pro salute patriae certaturus Romanos strenue adiuuabat. Facto igitur congressu, Aegyptius quidem ipse cum paucis euasit; plurimique eorum, qui cum eo erant, partim trucidati, partim viui capti sunt: reliqua autem multitudo in regiones suas dispersa, singuli latendo sibimet consulebant.

6. Verum cum et isti comprimerentur motus, rursus et altera pars (sicut in aegro corpore fieri solet) furore inflammatur. Nam plani et latrones in vnum collecti multos ad defectionem impellebant, et ad libertatem recupe-

τοῖς πειθαρχῆσι τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ πρὸς βίαν ἀφαιρεθῆσθαι λέγοντες τὰς ἐκασίας δαλύειν προαιρεμένους. μεριζόμενοι γὰρ εἰς τὴν χώραν κατὰ λόχους, διηπάζον τε τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας, καὶ αὐτὰς ἀνήρην, καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν· ὥστε τῆς ἀπονοίας αὐτῶν πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν ἀναπίμπλασθαι. καὶ ἔτος μὲν ὁ πόλεμος καθ' ἡμέραν ἀνεῖρηπίζετο.

ζ'. Ἐτέρα δὲ ταραχὴ συνίσταται περὶ Καισάρειαν, τῶν ἀναμειγμένων Ἰουδαίων πρὸς τὰς ἐν αὐτῇ Σύρους σασιαντῶν. οἱ μὲν γὰρ ἤξιον, σφετέρην εἶναι τὴν πόλιν, Ἰουδαῖον γεγονέναι τὸν κτίστην αὐτῆς λέγοντες. ἦν δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς. οἱ δὲ ἕτεροι τὸν οἰκιστὴν μὲν προσωπολόγουν Ἰουδαῖον, αὐτὴν μέντοι γε τὴν πόλιν Ἑλλήνων ἔφασαν. ἔτι γὰρ αἱ ἀνδριάντας καὶ ναὺς ἐγκαθιδρύσαι, Ἰουδαίοις αὐτὴν ἀνατιθέντα. διὰ ταῦτα μὲν ἡμιφισβήτην ἑκάτεροι, προῆκε δὲ αὐτοῖς τὸ φιλόνοικον εἰς ὄπλα, καὶ καθ' ἡμέραν οἱ θρασύτεροι παρ' ἀμφοῖν προεπήδων ἐπὶ μάχην. ἔτι γὰρ Ἰουδαῖον εἰ γεραῖοι τὰς ἰδίας σασιασὰς κατέχουν οἷόν τε ἦσαν, καὶ τοῖς Ἑλληνιστῶν αἶχος ἐδόκει Ἰουδαίων ἐλαττωθαι. προῖχον δὲ οἱ μὲν πλέτω καὶ σωμάτων ἀλκῇ· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν τῇ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀμύνῃ. τὸ γὰρ πλεον Ῥωμαίοις τῆς ἐκεῖ δυνάμεως ἐκ Συρίας ἦν κατελεγευμένοι, καὶ καθάπερ συγγενεῖς ἦσαν εἰς τὰς βοηθείας ἑτοιμοί. τοῖς γε μὴν ἐπαρχοῖς Φροντίς ἦν ἀνατέλλειν τὴν ταραχὴν, καὶ τὰς μαχιμωτέρας ἐκατέρωθεν αἰεὶ συλλαμβάνοντες ἐκόλαζον μάλιστα καὶ δεσμοῖς. ἔτι μὴν τὰ πάθη τῶν συλλαμβανομένων ἐνεποίει τοῖς καταλειπομένοις ἀνακοπήν ἢ δέος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον παρωξύνοντο πρὸς τὴν εἰσὶν. νικῶντας δὲ ποτε τὰς Ἰουδαίας, παρελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ Φηλῆς, μετὰ ἀπειλῆς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν· τῶν δὲ μὴ πειθομένων, ἐπιπέμψας τὰς στρατιώτας, ἀναιρεῖ συχνὰς, ὧν διαπαγῆναι συνέβη καὶ τὰς ἑσίας. μενύσσης δὲ τῆς εἰσόδου, ἐπιλέξας ἐκατέρωθεν τὰς γνωρίμους, ἔπεμψε πρέσβεις ἐπὶ Νέρωνα, διαλεξομένους περὶ τῶν δικαίων.

randam hortabantur, mortem iis minitantes, qui Romanorum imperio obedientiam praestarent; et vel inuitos in libertatem asserendos esse dictitantes, quibus in animo est voluntariam seruitutem seruire. turmatim enim per regionem dispersi et potentium domos diripiebant, et ipsos insuper trucidabant, et vicos incendebant: adeo ut flagitiosa illorum amentia Iudaea omnis repleretur. Et hoc quidem bellum quotidie ingrauescebat.

7. Alter autem tumultus fit circa Caesaream, inter Syros et Iudaeos, qui simul cum illis promiscue eam habitabant, orta seditione. Nam hi quidem suam esse ciuitatem volebant, Iudaeum eius fuisse conditorem dicentes. erat autem is rex Herodes. Illi vero aedificatorem quidem Iudaeum exstitisse confitebantur, ipsam vero ciuitatem Graecorum esse asseuerabant. non enim in ea statuas et fana collocare voluisse, qui eam Iudaeis tribuerat. De istis quidem inter eos mota erat controuersia; dumque contenderent, ad arma ventum est, et quotidie audaciores quique partis alterutrius ad pugnam prosiliebant; neque enim Iudaeorum seniores gentis suae seditiosos continere poterant, et Graecis inhonestum videbatur et turpe Iudaeis cedere. Atque illi quidem plus valebant opibus et corporis viribus: Graeci vero militum auxilio et praesidio. maior enim Romani exercitus pars conflata erat ex Syris, et quasi cognatione iuncti ad auxiliandum prompti erant paratique. Caeterum militum praefectis curae erat tumultum comprimere, et pugnaciores quosque factionis vtriusque, ut comprehensi fuerant, verberibus et vinculis castigabant. non tamen comprehensorum supplicia aut impetum caeterorum reprimebant, aut terrorem illis iniiciebant: sed eo magis exasperati ad seditionem ferebantur. Cumque Felix Iudaeos in quodam conflictu superiores videns in forum prodiisset, verbisque minacibus iussisset domum quemque suam abire, illi auscultare noluerunt: quo factum est, ut militibus in eos immisissis, non paucos eorum interfecerit, quorum etiam bona forte direpta erant. Vigente autem seditione, nobiliores ex vtraque parte delectos ad Neroneum legatos misit, de iure suo disceptaturos.

ΚΕΦ. ΙΔ'.

Φῆτος τῷ Φήλικος διάδοχος. ὃν διαδέχεται Αλβίνος. αὐτόν τε Φλῶρος, διὰ τὴν αὐτῇ ὁμότητα Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἀναγκάσας.

Διαδεξάμενος δὲ παρὰ τῆς τὴν ἐπιτροπὴν Φῆτος, τὸ μάλιστα λυμαινόμενον τὴν χώραν ἐπέζηει. τῶν γὰρ ληστῶν συνέλαβε τὰς πλείους, καὶ διέφθειρεν ἕκ ὀλίγης. ἀλλ' ἔχ' ὁ μετὰ Φῆτον Αλβίνος τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγήσατο τῶν πραγμάτων· ἕκ ἑστὶ δὲ ἤντινα κακουργίας ἰδεῖν παρέλιπεν. ἢ μόνον γὰρ ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἔκλεπτε καὶ διήρπαζε τὴν ἐκάστων εἰσίαν, ἡ δὲ τὸ πᾶν ἔθνος ἐβάρει ταῖς εἰσφοραῖς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπὶ ληθείᾳ δεδεμένους, ὑπὸ τῆς παρ' ἐκάστοις βελῆς, ἢ τῶν προτέρων ἐπιτρόπων, ἀπελύτρε τῶς συγγενέσι. καὶ μόνος ὁ μὴ δὲς τοῖς δεσποτηρίοις ὡς πονηρὸς ἐγκατελείπετο. τῆνικαὐτα καὶ τῶν νεωτερίζον βυλομένων ἐν Ἱερουσολύμοις ἐθάρσυνον αἱ τόλμαι, καὶ χεῖμασι μὲν οἱ δυνατοὶ τὸν Αλβίνον προσελάμβανον, ὥστε τῷ τασιάζον αὐτοῖς παρέχεν ἄδειαν. τῷ δημοτικῷ δὲ τὸ μὴ χαῖρον ἡσυχία πρὸς τοὺς Αλβίνου κοινωνοὺς ἀπέκλινεν. ἕκαστος δὲ τῶν πονηρῶν ἰδίον εἶδος ὑπεζωσμένος, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ἀρχιληστῆς ἢ τύραννος προανέχεν ἐκ τῷ λόχῳ, τοῖς δορυφορῶσι δὲ πρὸς ἀρπαγὰς τῶν μετρίων κατεχερῆτο. συνέβαινε δὲ, τὰς μὲν ἀφηρεμένους, ὑπὲρ ὧν ἀγανακτεῖν ἔχεῖν, σιωπᾶν, τὰς ἀπληγὰς δὲ, δεῖν τῷ μὴ τὰ αὐτὰ παθεῖν, καὶ κολακεύειν τὸν ἄξιον κολάσεως. καθόλου δὲ ἡ μὲν παρρησία πάντων περιέκοπτο, τυραννὶς δὲ ἦν διὰ πλειόνων. καὶ τὰ σπέρματα τῆς μελλύσης αἰώσεως ἐκ τότε τῇ πόλει κατεβάλλετο.

Β'. Τοιαῦτον δὲ ὄντα τὸν Αλβίνον ἀπέδειξεν ὁ μετὰ τῷτον ἐλθὼν Γέσσιος Φλῶρος ἀγαθώτατον κατὰ σύγκρισιν· ὁ μὲν γὰρ λάθρα τὰ πολλὰ, καὶ μεθ' ὑποβολῆς

CAP. XIV.

Felici succedit Festus. Huic Albinus. Illi Florus, cuius inhumanitas Iudaeos ad bellum compulit.

AT Festus, accepto ab eo munere procuratorio, persequutus est eos, qui maxime regionem infestabant. Itaque latronum quam plurimos comprehendit, et non paucos necari iussit. Verum successor eius Albinus non eodem consilio ac ratione rerum summae praefuit; neque vlla erat maleficientiae species, quam ille praeterierit. Quippe non solum, dum res administraret, furto subducebat et singulorum bona fortunaeque diripiebat, neque solum tributis gentem vniuersam onerabat; sed etiam quos ob latrocinia decuriones ciuitatum vel superiores procuratores in vincula coniecerant, ipse, accepta a cognatis eorum pecunia, liberabat: et is solum, qui nihil dedisset, in carceribus, vt maleficus, relictus erat. Per idem tempus iis, qui rerum nouarum causas quaerebant, audacia creuit Hierosolymis: ex quibus sane, qui erant opulenti, pecunia sibi conciliabant Albini gratiam, vt ipsis seditionem agentibus impunitatem daret; atque isti de populo, quos non delectaret quies, iis se adiungebant, quibus cum Albino communitas erat. Cum autem vnusquisque improborum suo agmine circumdatus esset, ipse quidem inter caeteros cohortis, quasi princeps latronum et tyrannus, eminebat, suisque satellitibus ad moderatorum direptionem insolenter utebatur. Qua re fiebat, vt hi quidem, qui spoliati erant, cum indignari oporteret, plane tacuerint: illi vero, qui nihil damni ceperant, metu, ne similia paterentur, etiam obsequiis eos demereri studuerint, qui supplicio digna fecerant. In summa, omnibus praecisa erat loquendi libertas, et plurimum dominatu tenebantur: et tum iacta erant malorum semina, quae in vrbis excidium pullularunt.

2. Cum autem eiusmodi homo esset Albinus, fecit tamen, qui ei successit, Gellius Florus, vt, facta inter eos comparatione, pro optimo haberetur. Nam ille quidem clam

ἐκατέρωθεν. Ἰεσσιος δὲ τὰς εἰς τὸ ἔθνος παρὰνομίας ἐπόμπευσε. καὶ ὥσπερ ἐπὶ τιμωρίᾳ κατακρίτων πεμψθεὶς δῆμιος, ἕτε ἀρπαγῆς τινα τρόπον, ἕτε αἰκίας παρέλιπεν. ἦν δὲ ἐν μὲν τοῖς ἐλεεινοῖς ὀμώτατος, ἐν δὲ τοῖς αἰχρεῖς ἀναιδέστατος. ἕτε δὲ πλείων τις ἀπίσταν τῆς ἀληθείας κατέχευεν, ἕτε ἐν τῷ πανουργεῖν δολιωτέρας ὁδὸς ἐπενόησεν. ὥ τὸ μὲν κατ' ἀνδρα κερδαίνειν, μικρὸν ἐδόκει πόλεις δὲ ὅλας ἐξεδίδυσκε, καὶ δῆμους ἀθρόους ἐλυμαίνετο, καὶ μόνον ἔκ ἐκέρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πᾶσιν ἐξεῖναι ληστεύειν, ἐφ' ᾧ μέρος αὐτὸς λήψεται τῶν λαφύρων. διὰ γὰρ τὴν ἐκείνῃ πλουεζίαν, πάσας ἐξημωθῆναι συνέβη τὰς τοπαρχίας, καὶ πολλὰς τῶν πατρίων ἰδῶν ἐξαναστάσας φυγεῖν εἰς τὰς ἀλλοφύλους ἐπαρχίας.

γ'. Μέχρι μὲν ἂν ἐν Συρίᾳ Κέσιος Γάλλος ἦν προδίδων τὴν ἐπαρχίαν, ἔδδ' ἐπρεσβεύσατο τις πρὸς αὐτὸν ἐτόλμησε κατὰ τῆ Φλώρεα. παραγενόμενον δὲ εἰς Ἰεροσόλυμα, τῆς τῶν ἀζύμων ἑορτῆς ἐνστάσης, περιστὰς ὁ δῆμος, ἔκ ἐλάττους τριακοσίων μυριάδων, ἰκέτευον ἐλεῆσαι τὰς τῆ ἔθνης συμφορὰς, καὶ τὸν λυμῶνα τῆς χώρας Φλώρον ἐκκεράγουν. ὁ δὲ παρὼν, καὶ τῷ Κεσίῳ παρῆς, διεχλεύαζε τὰς φωνάς. ὁ γὰρ μὲν Κέσιος, τὴν ὁρμὴν τῆ πλήθους κατατείλας, καὶ δὲς ἔμφασιν, ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὸν Φλώρον κατασκευάσει μετρίωτερον, ὑπέσχετο εἰς Ἀντιόχειαν. προέπεμψε δὲ αὐτὸν μέχρι Καισαρείας Φλώρος ἐξαπατῶν, καὶ πόλεμον ἤδη τῷ ἔθνει θυμώμενος ἐπορίζετο, ὥ μόνῳ συγκρύψειν τὰς αὐτῆ παρὰνομίας ὑπελάμβανεν. εἰρήνης μὲν γὰρ ἔσσης, κατηγορεῖς ἔξεν ἐπὶ Καίσαρος Ἰουδαίῃς προσεδόκα. πραγματευσάμενος δὲ ἀπόσασιν αὐτῶν τῷ μείζονι κακῷ περισπάσει τὸν ἐλεγχον αὐτῶν ἀπὸ τῶν μετριοτέρων. ὁ μὲν ἔν, ὡς ἂν ἀπορραγῇ τὸ ἔθνος, καθ' ἡμέραν ἐπέτεινεν αὐτοῖς τὰς συμφορὰς.

δ'. Εὐ δὲ τότε καὶ οἱ Καισαρείων Ἕλληνες, νικήσαντες παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἄρχοντες, τὰ τῆς κρίσεως ἐκόμισαν

pleraque facinora et dissimulanter patrauit; Gessius vero de suis in gentem nostram iniuriis gloriatus est et triumphum egit; ac quasi ad poenas de condemnatis sumendas missus fuisset carnifex, nihil sibi ad rapinarum et vexationis omne genus reliquum faciebat. Quippe cum misericors esse deberet, erat crudelissimus; atque in re turpi omnium impudentissimus: neque quisquam plures fallacias veritati affudit, aut commentus est callidiores decipiendi vias. Illi enim ex singulis lucrum facere, parum videbatur: totas autem vrbes despoliabat, et ingenti hominum multitudini exitio erat; et tantum non per regionem praeconis voce edicebat, liberum esse omnibus latrocinari, modo ipse in praedarum partem veniret. Itaque ex illius auditate factum est, ut omnes fere toparchiae ad vastitatem fuerint redactae, multique, patriis sedibus relictis, in alias se receperint prouincias.

3. Et quamdiu quidem Cestius Gallus Syriae prouinciam regeret, nemo ausus est aduersus Florum ad eum legationem mittere. Cum autem instante Azymorum festo ipse Hierosolyma venisset, eum circumsternit multitudo ad tricies centena hominum millia, et orabant, ut gentis calamitatum misereretur, Florum regionis pestem et perniciem esse clamitantes. Ille vero, cum praesens esset et Cestio adstaret, voces istas risu excipiebat. Caeterum Cestius, cum populi impetum sedasset, illisque significasset, quod Florum eis in posterum placatiorem redderet, Antiochiam reuersus est. Florus autem eum usque ad Caesaream deducebat, verba ei dans, tumque bellum genti inferendum animo agitabat: quo solo iniquitates suas occultari posse credebat. Nam dum pax esset, se apud Caesarem accusatores Iudaeos habiturum esse exspectabat: verum si id effectum daret, ut ad defectionem adducerentur, fore, ut maiori malo eos a minoribus coarguendis abstraheret. Et ille quidem, ut gentem a Romano abrumperet imperio, indies illorum augebat calamitates.

4. Per idem autem tempus Caesarienses Graeci, principatum urbis a Nerone in iudicio consequuti, literas

γέαιμματα, καὶ προσελάμβανε τὴν ἀρχὴν ὁ πόλεμος. θωδικάτω μὲν ἔτι τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας, ἑπτακαιδεκάτω δὲ τῆς Αγρίππα βασιλείας, Ἀρτεμισίᾳ μηνός. πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτῆ συμφορῶν ἐκ ἀξίαν ἔχε πρόφασιν. οἱ γὰρ ἐν Καισαρείᾳ Ἰουδαῖοι, συναγωγὴν ἔχοντες παρὰ χωρίον, ἃ δεσπότης ἦν τις Ἑλλήν Καισαρεύς, πολλὰκις μὲν κτήσασθαι τὸν τόπον ἐσπῆχθασαν, τιμὴν πολλαπλασίονα τῆς ἀξίας διδόντες. ὡς δὲ ὑπεροξῶν τὰς δέησεις, πρὸς ἐπήρειαν ἔτι καὶ προσωκοδόμει τὸ χωρίον ἐκείνος, ἐργαστήρια κατασκευαζόμενος, σεινὴν δὲ καὶ παντάπασι βιαίαν πάροδον ἀπέλιπεν αὐτοῖς. τὸ μὲν πρῶτον οἱ θερμώτεροι τῶν νέων προπηδῶντες οἰκοδομῆν ἐκάλουν. ὡς δὲ τῆτος εἰργε τῆς βίας Φλῶρος, ἀμυχανῶντες οἱ δυνατοὶ τῶν Ἰουδαίων, σὺν οἷς ὁ τελώνης Ἰωάννης, πέθεισι τὸν Φλῶρον ἀργυρίᾳ ταλάντις ὀκτὼ, διακωλύσας τὸ ἔργον. ὁ δὲ πρὸς μόνον τὸ λαβεῖν ὑποχόμενος πάντα συμπράξεν, λαβὼν ἔχεισι τῆς Καισαρείας εἰς Σεβαστήν, καὶ καταλείπει τὴν γᾶσιν αὐτεξέστις, ὥσπερ ἄδειαν πεπρακὼς Ἰουδαίοις τῇ μάχεσθαι.

ἑ. Τῆς δὲ ἐπίσης ἡμέρας ἐβδομάδος ὕψης, τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν συναγωγὴν ἀθροισθέντων, τσιασιᾶς τις Καισαρεύς γάστραν κατασρέψας, καὶ παρὰ τὴν εἴσοδον αὐτῶν θέμενος, ἐπέθειεν ὄρνεις. τῆτο τῆς Ἰουδαίας ἀνηκέτως παρώξυνεν, ὡς ὕβρισμένων μὲν αὐτοῖς τῶν νόμων, μεμιαμμένους δὲ τῇ χωρίᾳ. τὸ μὲν ἂν εὐσταθὲς καὶ πρᾶον ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας καταφεύγειν πάλιν ἦτο χεῖναι, τὸ τσιασιῶδες δὲ καὶ ἐν νότῃ Φλογμαῖνον ἐξεκαίετο πρὸς μάχην. παρεσκευασμένοι δὲ εἰσηκισαν οἱ τῶν Καισαρέων τσιασιᾶς. τὸν γὰρ ἐπιθύσαντα προπετόμφοισαν ἐκ συντάγματος. καὶ ταχέως ἐγένετο ἡ συμβολή. προσελθὼν δὲ Ἰακύνδος ὁ διακωλύειν τεταγμένος ἱππάρχης, τὴν τε γάστραν αἰρεῖ καὶ καταπαύειν ἐπειρᾶτο τὴν γᾶσιν. ἡττωμένοι δὲ αὐτῇ τῆς τῶν Καισαρέων βίας, Ἰουδαῖοι τῆς νόμους ἀρπάσαντες ἀνεχώρησαν εἰς Νάρβατα. χώρα τις

eiusce rei indices attulerunt; atque ab ea re exordium ducebat bellum Iudaicum, duodecimo quidem anno imperii Neronis, decimo autem septimo regni Agrippae, mense Artemisio: pro magnitudine autem malorum inde ortorum causas nequaquam idoneas habebat. Iudaeis enim Caesariensibus Synagoga erat prope locum, quem dominii iure tenebat Graecus quidam Caesariensis, et saepiuscule id egent, ut locum possiderent, pretium multis partibus maius, quam mereretur, offerentes. Ille vero, quasi spreuisset eorum preces et contumeliam eis facere decreuisset, locum aedificiis occupabat, quae in officinas conuertit, et angustum eis aditum prorsusque difficilem relinquebat. Primum quidem iuvenes feruentiores prosiliebant et aedificantes interpellabant. Cum autem illorum vim inhiberet Florus, Iudaei potentiores, inque his Ioannes publicanus, nescii, quid agerent, argenti talentis octo Floro persuadere conantur, ut faceret eos ab opere cessare. Verum ille, tantummodo ut aliquid caperet, promisit se cuncta facturum, acceptoque statim de Caesarea egressus Sebasten proficiscitur, relicta seditiosis quidlibet agendi potestate, quasi Iudaeis pugnandi licentiam vendidisset.

5. Die autem sequenti, qui septimus erat, cum Iudaei in Synagoram conuenissent, seditiosus quidam Caesariensis, vase fictili inuerso et ad introitum illorum posito, alites immolabat. id quod vehementer admodum Iudaeos irritabat, quasi lex eorum ludibrio habita esset, et locus impie contaminatus. Ac pars quidem Iudaeorum constantior et moderatior factu optimum esse censebat, ut ad iudices denuo se reciperent: seditiosi vero quique in aetatis feruore erant, in pugnam accendebantur. Stabant autem ad confligendum parati etiam Caesariensium aliquot turbulenti, (ex composito quippe praemissus fuerat, qui auiculas immolauerat) et statim ad manus ventum est. Cum autem ad eos accessisset Lucundus ad tumultum prohibendum constitutus equitum magister, vas Samium auferri iubet, et ad seditionem comprimendam aggrediebatur. At cum ipse superatus esset Caesariensium violentia, Iudaei, correptis legum Moysaicarum libris, in Nabata secesserunt, regio quae-

αὐτῶν ἔγω καλεῖται, γαδίως ἐξήκοντα δίσχισα τῆς Καισαρείας. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην δυνατοὶ δώδεκα, πρὸς Φλῶρον ἐλθόντες εἰς Σεβαστήν, ἀπώδυνοντο περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ βοηθεῖν ἰκέτευον, αἰδημόνως ὑπομιμνήσκοντες τῶν ὀντῶ ταλάντων. ὁ δὲ καὶ συλλαβὼν ἔδρασε τὰς ἀνδρας, αἰτιώμενος ὑπὲρ τῶ τὰς νόμους ἐξενεγκεῖν τῆς Καισαρείας.

ε'. Πρὸς τῷτο τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγανάκτησις ἦν. ἔτι μέντοι καὶ τὰς θυμὰς κατέχον. ὁ δὲ Φλῶρος, ὥσπερ ἐργολαβηκῶς, ἐκείπιζεν τὸν πόλεμον. καὶ, πέμψας ἐπὶ τὸν ἱερὸν Θησαυρὸν, ἐξαίρει ἑπτακαίδεκα τάλαντα, σκηψάμενος εἰς τὰς Καισαρὸς χρείας. σύγχυσις δ' εὐθὺς εἶχε τὸν δῆμον, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ ἱερὸν βοαῖς διαπρυσίαις καὶ τὸ Καίσαρος ἀνέκαλιν ὄνομα, καὶ τῆς Φλῶρος τυραννίδος ἐλευθερεῖν σφᾶς ἰκέτευον. ἔνιοι δὲ τῶν σασιασῶν λοιδορίας αἰχίσιας εἰς τὸν Φλῶρον ἐκνεκράγεσαν, καὶ κανὼν περιφέροντες ἐπῆταν αὐτῷ κέσμα, καθάρπε ἀκλήρω καὶ ταλαιπώρω. τέτοις ἐκ ἐντεράπη τὴν Φιλαργυρίαν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μᾶλλον χρηματίζεσθαι προσωγήθη. δέον γὰρ εἰς Καισαρείαν ἐλθόντα σβέσαι τὸ τῷ πολέμῳ πῦρ ἐκείθεν ἀρχόμενον, καὶ τῆς ταραχῆς ἀνελθεῖν τὰς αἰτίας, ἐφ' ᾧ καὶ μισθὸν ἔλαβεν, ὁ δὲ μετὰ στρατίας ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ᾤκησεν, ἵνα τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις ἐργάζηται τὸ βεβλόμενον, καὶ τῷ δέει καὶ ταῖς ἀπειλαῖς περιδύσῃ τὴν πόλιν.

ζ'. Ο δὲ δῆμος, προδυσωπῆσαι τὴν ὀρμὴν αὐτῷ βεβλόμενος, ὑπαντᾷ τοῖς στρατιώταις μετ' εὐφημίας, καὶ τὸν Φλῶρον θεραπευτικῶς ἐκδέχεσθαι παρεσκευάστο. κακῆνος προπέμψας σὺν ἱππεῦσιν πενήκοντα Καπίτωνα ἑκατοντάρχη, ἀναχωρεῖν αὐτὰς ἐπέλευσε, καὶ μὴ πρὸς ὃν ἔως ἐλοιδύρησαν αἰχρῶς, εἰρωτεύεσθαι τὰς νῦν Φιλοφρονήσας. δὲν γὰρ αὐτὰς, εἴπερ γενναῖοί εἰσι καὶ παρρησιασταί, σκώπτειν μὲν αὐτὸν καὶ παρόντα. φαίνεσθαι δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις Φιλελευθέρους. τί-

dam illorum ita appellatur stadiis sexaginta distans a Caesarea. Verum Ioannes cum duodecim Iudaeorum primoribus, Sebasten ad Florum profecti, de iis, quae acciderant, grauiter conquerebantur, et ab eo auxilium implorabant, octo talentorum verecunde eum admonentes. Ille vero viros comprehendi et in vincula coniici iubet, eis obiciens, quod legum libros Caesarea exportassent.

6. Hoc quidem indigne ferebant Hierosolymitani: verumtamen et adhuc irarum abstinebant. Florus autem, quasi ad hoc operam suam locasset, bellum accendit; missis ad sacrum thesaurum, qui talenta septemdecim inde auferrent, hoc praetextu, quod Caesari illis opus esset. Ad hoc statim confusione repleta est plebs, factoque ad templum concursu maximis clamoribus et Caesaris nomen invocarunt, utque a Flori tyrannide liberarentur, supplices petebant. nonnullique e seditionis conuicia foedissima in eum iaciebant, et canistrum circumferentes stipem ei mendicabant, quasi egeno miseroque. His autem omnibus a pecuniae cupiditate nihil dimouebatur, sed eo magis ad quaelibet faciendum irritatus est. Denique cum deberet Caesaream se conferre, et belli incendium illic ortum restringere, causasque tumultuum sublatus ire, quem in finem etiam mercedem acceperat; ille e contra cum equitum peditumque exercitu Hierosolyma contendit, ut cum Romanorum armis id, quod volebat, perpetraret, atque timorem et minas urbi indueret.

7. At populus, volens eius impetum in antecessum flectere, obuiam it militibus cum laetis acclamationibus, paratusque erat Florum plenioribus obsequiis excipere. Ille vero, praemisso cum equitibus quinquaginta Capitone centurione, iussit eos discedere: neque eum officiis nunc demereri simulant, cui turpiter adeo conuiciati fuerant. Oportere quippe eos, si viri sint fortes fidentesque, in ipsum etiam praesentem cauillari, et sese non solum in verbis, sed in armis, libertatis studiosos ostendere.

τοῖς καταπλαγὲν τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν περὶ Καπίτω-
να ἱππέων εἰς μέσους Φερομένων, δισκοιτάσθῃ, πρὶν ἀσπά-
σασθαι τὸν Φλῶρον, ἢ τοῖς στρατιώταις Φανερόν ποιῆσαι τὸ
πειθήμιον. ἀναχωρήσαντες δὲ εἰς τὰς οἰκίας μετὰ δέους καὶ
ταπεινότητος διενυκτέρευσαν.

ἦ. Φλῶρος δὲ τότε μὲν ἐν τοῖς βασιλείοις αὐλίζεται,
τῇ δὲ ὑπεραία βῆμα πρὸ αὐτῶν θέμενος καθέζεται, καὶ
προσελθόντες οἱ τε ἀρχιερεῖς καὶ δυνατοί, τό, τε γνω-
ριμώτατον τῆς πόλεως πᾶν, παρέστησαν τῷ βήματι. τῷ
τοῖς ὁ Φλῶρος ἐκέλευσε τὰς λοιδορήσαντας αὐτὸν ἐκδῆναι,
Φάμενος αὐτὰς ἀπολαύσειν τῆς ἀμύνης, εἰ μὴ προσάγοιεν
τὰς αἰτίας. οἱ δὲ τὸν μὲν δῆμον ἀπέφαινον εἰρηνικὰ φρονῶ-
ντα, τοῖς δὲ παραφθεγξαμένοις ἠτῆντο συγγνώμην. ἐν
γὰρ τούτῳ πλήθει θαιμασὸν ἔδεν εἶναι τινὰς θρασυτέ-
ρους, καὶ δι' ἡλικίαν ἄφρονας. ἀμήχανον δὲ τῶν ἡμαρτη-
κότων τὴν διάκρισιν γενέσθαι, ἐκάστη μετανοῶντός τε, καὶ
δ' ἂν δέδοικεν ἀρετῆς· δὲν μέντοι γε ἐκείνων προνοεῖν τῆς
κατὰ τὸ ἔθνος εἰρήνης, καὶ βελεῦσθαι Ῥωμαίοις περισώ-
ζειν τὴν πόλιν, καὶ μᾶλλον διὰ τὰς πολλὰς ἀκαταϊτιάτας
συγγνώμην καὶ τοῖς ὀλίγοις πλημμελήσασιν, ἢ δι' ὀλίγας
πονηρὰς ταράξαι δῆμον ἀγαθὸν τούτων.

Σ. Πρὸς ταῦτα μᾶλλον παροξυνθεὶς ἐμβοᾷ τοῖς
στρατιώταις, διαρπαζεν τὴν ἄνω καλεμένην ἀγορὰν, καὶ
κτείνειν τὰς ἐντυχάνοντας. οἱ δὲ, ἐπιθυμία κέρδους προσ-
λαμβάνοντες ἡγεμονικὴν παρακέλευσιν, ἢ μόνον ἐφ' ὃν
ἐπέμφθησαν τόπον ἤρπάζον, ἀλλ' εἰς πάσας ἐμπηδῶν-
τες τὰς οἰκίας, ἔσφαζον τὰς οἰκήτορας. Φυγὴ δ' ἦν ἐκ
τῶν σενωπῶν, καὶ φόβος τῶν καταλαμβανομένων, τρόπος
τε ἀρπαγῆς ἑδεῖς παρελιμπάνετο. καὶ πολλὰς τῶν με-
τρίων συλλαμβάνοντες, ἐπὶ τὸν Φλῶρον ἤγον, ἔς τε μάλιστα
προαικισάμενος ἀνεσαύρωσεν. ὁ γὰρ σύμπας τῶν ἐκείνης
ἀπολομένων τῆς ἡμέρας ἀριθμὸς, σὺν γυναιξίν καὶ παι-
δίοις, ἔδδ' ἔτι νηπίων ἀπέχοντο, περὶ τριχιλίους καὶ
ἑξακοσίους συνήχθη. βαρυτέραν δὲ ἐποίησεν τὴν συμφορὰν

Istis exterrita multitudo, militibus etiam, qui cum Capitone erant, in medium illorum irruentibus, in fugam disiecta erat, priusquam salutarerent Florum, aut suum militibus manifestum facerent obsequium. In domos itaque suas se recipientes in metu et humilitate noctem istam egerunt.

8. Florus autem tunc quidem in regia diuersabatur; die vero sequenti pro tribunali ante eam posito sedet, profectique ad eum pontifices cum viris omnibus summæ auctoritatis et dignitatis tribunali adstiterunt. Quibus præcepit Florus, ut illos sibi traderent, qui contumeliis eum affecerant, dicens fore, ut ipsos ultum iret, nisi conuiciatores ad eum vellent adducere. Illi vero affirmabant, populum quietum esse pacique studere, et pro eis, qui peperam loquuti sunt, veniam rogabant. In tanta quippe multitudine, minime mirandum esse, nonnullos inueniri, paulo audaciores et in prima adolescentia inconsultos: fierique non posse, ut ii, qui deliquerint, a reliquis secernantur; cum et singulos nimirum facti poeniteat, et præ timore ad negandum sint parati. debere tamen illum prospicere gentis quieti, et constituere Romanis urbem seruare; magisque multorum innoxiorum gratia paucis, qui scelus admiserint, ignoscere, quam propter aliquot improbos tantam honorum multitudinem perturbare.

9. Ad hæc ille magis irritatus milites inclamauit, ut forum, quod superius vocabatur, direptum irent, ac passim obuios interficerent. Illi vero, cum lucri auaritiæ præfidis adhortatione cohonestatam haberent, non solum illum diripiebant locum, in quem immissi fuerant, sed in domos vniuersas irruentes trucidabant incolas. Fuga autem erat per omnes angiportus et caedes eorum, quas comprehendebant, nullumque direptionis genus erat prætermisum. multos etiam e moderatis comprehensos ad Florum ducebant, quos cum ille iam ante verberibus dehonestasset, in crucem eos sustulit. Sane vniuersi, qui eo die fuerant perempti vna cum mulieribus et liberis, (nam ne infantibus quidem parcebant) cōnumerati erant ad tria hominum millia et sexcentos. Grauiorem autem calamitatem facio-

τὸ καινὸν τῆς Ῥωμαίων ἀμότητος. ὃ γὰρ μηδεὶς πρότερον τότε Φλῶρος ἐτόλμησεν, ἄνδρας ἱππικῆ τάγματος μασιγῶσαι πρὸ τῆ βήματος, καὶ σαυρῶ προσηλῶσαι. ὧν εἰ καὶ τὸ γένος Ἰσθαῖον, ἀλλὰ τὸ γέν ἀξίωμα Ῥωμαίων ἦν.

ΚΕΦ. ιε΄.

Περὶ Βερνίκης μάτην Φλῶρος δεομένης Φεῖδεσθαι Ἰσθαίων. καὶ ὅπως, σβεσθείσης τῆς εἰσεως, πάλιν ὁ Φλῶρος ἀνῆλθεν αὐτήν.

ΚΑΤὰ τῆτον τὸν καιρὸν, ὁ μὲν βασιλεὺς Ἀγρίππας ἔτυχεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν πεπορευμένος, ὅπως Ἀλεξάνδρῳ συνηθείῃ πεπιστευμένῳ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ Νέρωνος, καὶ περιφθέντι διέπειν. τὴν δὲ ἀδελφὴν αὐτῆς Βερνίκην παρέσαν ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τὴν παρανομίαν τῶν στρατιωτῶν ἀποθεωμένην, δεινὸν εἰσῆς πάθος. καὶ πολλάκις τὰς τε ἱππάρχας αὐτῆς καὶ σωματοφύλακας πέμπεσσα πρὸς Φλῶρον ἐδεῖτο παύσασθαι τῇ φόνῳ. καὶ ὁ μὲν, ὅτε εἰς τὸ πληθὺς τῶν ἀναιρεμένων, ὅτε εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς παρακαλῆσης, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ λυσιτελὲς τὸ ἐκ τῶν ἀρπαγῶν ἀποβλέπων, παρήκυσεν. ἡ δὲ ὀρμὴ τῶν στρατιωτῶν ἐλύσθη καὶ κατὰ τῆς βασιλίδος. ἔ μόνον γὰρ ἐν ὄμμασιν αὐτῆς ἠκίζοντο τὰς ἀλίσκομένους καὶ διέφθαιρον· ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀνείλον, εἰ μὴ καταφυγεῖν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔφθη. καὶ ἐν δεινυκτέρευσσε μετὰ φυλακῆς, δεδοικυῖα τὴν τῶν στρατιωτῶν ἔφοδον. ἐπεδήμει δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, εὐχὴν ἐκτελῶσα τῷ Θεῷ. τὰς γὰρ ἡ νύκτωρ καταπονεμένης, ἢ τισιν ἄλλαις ἀνάγκαις, ἔθος εὐχεσθαι πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν, ἧς ἀποδώσειν μέλλοιεν θυσίας, οἷον τε ἀφέξεσθαι, καὶ ξυρῆσασθαι τὰς κόμας. ἃ δὲ τότε τελεῶσα Βερνίκη, γυμνῶν τε πρὸ τῆς βήματος ἰκέτευσε τὸν Φλῶρον, καὶ πρὸς τὸ μὴ τυχεῖν αἰδῆς αὐτήν, τὸν περὶ τῆς ζῆν κίνδυνον ἐπέειπεν.

bat noua et inopina Romanorum immanitas. quod enim nemo vnquam prius, tunc ausus est Florus, vt viros scilicet equestris ordinis pro tribunali flagellis caederet, et cruci affigeret: quorum etsi origo Iudaïca, dignitas tamen erat Romana.

CAP. XV.

De Berenice frustra Florum obsecrante, vt parceret Iudaeis. Et quomodo Florus seditionem exstinctam resuscitauit.

PER idem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus, congratulatum Alexandro misso ad Aegyptum, quae ei concedita erat a Nerone, imperio regendam. Sororem autem eius Berenicen, quae tunc Hierosolymis aderat et militum iniquitatem spectabat, grauis inde angor inuasit: et frequenter equitum suorum praefectos et corporis custodes ad Florum mittens orabat, vt a caede desineret. Et ille quidem, neque ad multitudinem interfectorum, neque ad nobilitatem eius, quae eum obsecrabat, sed tantum ad suum ex rapinis quaestum respiciens, audire recusauit: militum vero impetus etiam aduersus reginam effusus est; quippe ob oculos eius non solum obuios quosque prehenso verberibus cruciabant et perimebant, sed et ipsam etiam occidissent, nisi prius in regiam confugisset. illic etiam cum custodia pernoctauit, verita militum irruptionem. Hierosolymis quippe agebat, vt vota Deo solueret. nam iis, qui morbo laborauerant, aut in angustias quascunque coniecti fuerant, moris erat precibus vacare xxx. diebus, antequam victimas oblaturi essent, et vino abstinere et radere comam. quae dum perficeret Berenice, et nudipes pro tribunali Floro supplicabat, et, praeterquam quod nulla ei habita esset reuerentia, etiam de vita sua periclitata est.

β'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐκκαίδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμισίᾳ συνέ-
 βη. τῇ δὲ ἐπίσῃ τὸ μὲν πλῆθος ὑπερπαθῆσαν εἰς τὴν
 ἄνω συνέρρουσεν ἀγορὰν, καὶ βοαῖς ἐξαισίοις περὶ τῶν ἀπο-
 λωλότων ἀνωδύροντο. τὸ πλεον δὲ ἦσαν εἰς τὸν Φλῶρον
 ἐπίφθονοι Φωναί. πρὸς ὃ δέισαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς
 ἀρχιερεῦσι τὰς ἐδῆτας περιεῖρήξαντο, καὶ προσπίπτοντες
 ἑκάστοις, ἐδέοντο παύσασθαι, καὶ μὴ πρὸς οἷς παπόνθασιν
 εἰς ἀνήκεσόν τι τὸν Φλῶρον ἐρεθίζεν. ἐπείδη δὲ τὸ πλῆ-
 θος ταχέως, αἰδοῖ τε τῶν παρακαλόντων, καὶ κατ' ἐλ-
 πίδα τῷ μηδὲν ἔτι τὸν Φλῶρον εἰς αὐτὰς παρανομήσειν.

γ'. Ο δὲ σβεδείσης τῆς ταραχῆς ἤχθετο, καὶ πά-
 λιν αὐτὴν ἀνάψαι πραγματευόμενος, τὰς τε ἀρχιερεῖς σὺν
 τοῖς γνωρίμοις μεταπέμπεται, καὶ μόνον, ἔφη, τεκμήριον
 ἔσεσθαι τῷ μηδὲν ἔτι τὸν δῆμον νεωτερίσειν, εἰ προσελθόν-
 τες ὑπαντήσῃσι τοῖς ἀπὸ Καισαρείας ἀνίσσι στρατιώταις.
 παρεγένοντο δὲ δύο σπείραι. τῶν δὲ ἔτι συγκαλόντων τὸ
 πλῆθος, προπέμφας διεδῆλν τοῖς τῶν σπειρῶν ἑκατοντάρ-
 χαις, ὅπως παραγγείλωσι τοῖς ὑφ' αὐτῆς, μήτε ἀντα-
 σπάσασθαι τὰς Ἰουδαίας, κἂν τι κατ' αὐτὰ φθέγγωνται,
 χρῆσασθαι τοῖς ὅπλοις. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς εἰς τὸ ἱερὸν τὴν
 πλῆθύν συναγαγόντες ὑπαντᾶν τοῖς Ῥωμαίοις παρεκάλεον,
 καὶ πρὸ ἀνήκεστου πάθους τὰς σπείρας δεξιῶσθαι. τότε τοῖς
 τῶν Ἰουδαίων ἡγήταις, καὶ διὰ τὰς ἀπολωλότας τὸ πλῆθος
 ἔρρεπε πρὸς τὰς θρασυτέρας.

δ'. Ἐνθα δὴ πᾶς μὲν ἱερεὺς, πᾶς δ' ὑπηρέτης τῷ Θεῷ,
 τὰ ἅγια σκευὴ προκομίσαντες, καὶ τὸν κόσμον, ἐν ᾧ
 λειταρχοῦν ἔθος ἦν αὐτοῖς, ἀναλαβόντες, κίθαρις τε καὶ
 κίθαραι, μετὰ τῶν ὁργάνων προσπίπτοντες, κατηντιβό-
 λαν φυλάξαι τὸν ἱερὸν κόσμον αὐτοῖς, καὶ μὴ πρὸς ἀρπα-
 γὴν τῶν θείων κειμηλίων Ῥωμαίους ἐρεθίσαι. τὰς δὲ ἀρχι-
 ερεῖς αὐτὰς ἦν ἰδεῖν καταμωμένους μὲν τῆς κεφαλῆς κόριν,
 χιτῶνες δὲ τὰ τέρενα τῶν ἐδῆτων περιεῖρηγμένων. οὐρασι
 δὲ ἑκάστον τῶν γνωρίμων καὶ κοινῇ τὸ πλῆθος ἰκέτευον, μὴ
 δὲ ἐλαχίστης πλημμελείας προδῶναι τὴν πατρίδα τοῖς ἐπι-

2. Et ista quidem decimo sexto die mensis Artemisii acciderunt. Postridie vero multitudo quidem vehementer commota in forum superius confluit, et magnis clamoribus eos, qui fuerant occisi, lamentabantur: potissimum autem vociferabantur, ut Floro odium concitarent. id quod veriti primates cum pontificibus vestimenta lacerrant, et singulis ad genua accedentes, ut quiescerent orabant, neque, praeter ea, quae iam perpeSSI sunt, ad mala aliquod grauissimum eis inferendum Florum irritarent. Illi eo paruit multitudo, tam reuerentia precantium, quam quod sperarent, Florum non amplius iniuriis ipsos affecturum.

3. Ille autem, motu isto exstincto,angebatur, et de nouo eum inflammare satagens, et pontifices cum nobilioribus quibusque accersit, et vnicum fore argumentum aiebat, quod populus non ulterius res novas molituri sint, si progressi ex vrbe obuiam ierint militibus e Caesarea in eam adscendentibus. duae autem adueniebant cohortes. Dumque illi multitudinem conuocarent, is, certis quibusdam praemissis, significabat cohortum centurionibus, suis denunciatum ire militibus, ut Iudaeos minime salutarent, et si quid contra ipsum loquuti fuerint, armis eos aggredierentur. Pontifices, cum multitudinem in templum congregassent, ut Romanis in occursum irent hortabantur, et antequam mali aliquid grauissimi paterentur, benigne cohortes exciperent. Istis seditiosi parere recusabant, et propter suorum caedem multitudo ad audaciores propendebat.

4. Tum demum sacerdos omnis omnisque Dei minister, cum vasa sacra protulissent, et ornatum induissent, quo munus suum obire solebant, citharistae etiam et cantores cum multitudini ad genua cum instrumentis suis acciderent, supplicabant, ut sacrum istum ornatum eis custoditum esse vellent, et Romanos eousque irritare nollent, ut vasa Deo sacrata direptum irent. Videre autem erat ipsos pontifices cum cineribus quidem capiti inspersis, pectore vero nudos vestibus dilaceratis, atque nominatim singulos quosque nobilium et multitudinem communiter obsecrabant, ne ob minimum delictum patriam iis proderent, qui

θυμῷσι πορθῆσαι· τίνα γὰρ ἢ τοῖς στρατιώταις φέρειν
 ὥφέλειαν τὸν ἀπὸ Ἰουδαίων ἀσπασμὸν, ἢ διόρθωσιν αὐ-
 τοῖς τῶν συμβεβηκότων, τὸ μὴ νῦν προσελθεῖν; εἰ δὲ δὴ
 οὐδεξιώσαιντο τὰς προσιόντας, ὥς ἔθος, Φλώρεα μὲν ἀπε-
 κοπήσεσθαι τὴν ἀφορμὴν τῇ πολέμῃ, κερδήσειν δὲ αὐ-
 τὴς τὴν πατρίδα, καὶ τὸ μηδὲν παθεῖν πλεον. ἄλλως τε
 καὶ τὸ πείθεσθαι σασιάζουσιν ὀλίγοις, δεόν αὐτὰς δῆμει
 ὄντας τοσούτον συναναγκάζειν κακείνας συγγνωμοεῖν,
 δεινὴς ἀκραισίας εἶναι.

εἰ. Τούτοις μελίσσόμενοι τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν
 σασιαστῶν, ὅς μὲν ἀπειλαῖς, ὅς δὲ αἰδοῖ κατέπειλαν. ἔπει-
 τα ἐξηγούμενοι, μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου τοῖς στρατιώ-
 ταις ὑπῆντων, καὶ πλησίον γενομένων ἡσπᾶσαντο. τῶν δὲ
 μηδὲν ἀποκριναμένων, οἱ σασιασταὶ Φλώρεα κατεβόων. τῷ-
 το δὲ ἦν σύνθημα κατ' αὐτῶν δεδομένον. αὐτίκα γὰρ οἱ
 στρατιῶται, περιχρόντες αὐτὰς, ἔπαιον ξύλοις, καὶ φέ-
 γοντας οἱ ἵπποις καταδιώκοντες συνεπάτην. ἐπιπτον δὲ
 πολλοὶ μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων τυπτόμενοι, πλείους δὲ ὑπ' ἀλ-
 λήλων βιαζόμενοι. δεινὸς δὲ περὶ τὰς πύλας ὠθισμὸς ἦν.
 καὶ φθάνειν ἐκάσῃ σπεύδοντος, βραδυτέρα μὲν ἡ Φυγὴ
 πᾶσιν ἐγένετο, τῶν δὲ σφαλέντων ἀπώλεια δεινὴ. πνιγί-
 μνοι γὰρ καὶ κλώμενοι πλῆθει τῶν ἐπιβαινόντων ἠφάνι-
 ζοντο, καὶ ἔδδ' πρὸς ταφὴν τις γνώριμος τοῖς ἰδίοις κατε-
 λείπετο. συνέπιπτον δὲ καὶ στρατιῶται παίοντες ἀτίδην
 τὰς καταλαμβανομένους, καὶ διὰ τῆς Βεζεθὰ καλεμέ-
 νης ἀνῶθεν τὸ πλῆθος, βιαζόμενοι παρελθεῖν καὶ κρατῆ-
 σαι τῆ τε ἱερᾶ καὶ τῆς Ἀντωνίας. ὧν καὶ Φλώρεος ἐφίεμ-
 νος ἐξήγαγεν ἐκ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς τὰς σὺν αὐτῷ,
 καὶ πρὸς τὸ Φυγῆριον ἐλθεῖν ἠγωνίζετο. διήμαρτέ γε μὴ
 τῆς ἐπιβολῆς. ὁ γὰρ δῆμος ἀντικρυς ἐπιστραφεὶς εἰργετὴν
 ὁρμήν, καὶ διαστάντες ἐπὶ τῶν τεγῶν τὰς Ῥωμαίους ἔβαλλοι.
 καταπονόμενοι δὲ τοῖς ὑπερθε βέλεσι, καὶ διακόψαι τὸ
 τὰς συνωπὲς ἐμφράξαν πλῆθος ἀδινῆσαντες, ἀντεχόμε-
 ναι εἰς τὸ πρὸς τοῖς βασιλείοις στρατόπεδον.

eam vastare desiderant. „Quid enim, aiebant, militibus „proderit, si a Iudaeis salutati fuerint, aut quomodo Iudaeis „satisfactum erit pro iis, quae acciderunt, si nunc obuiam „nolint procedere? Sin vero eos aduentantes pro more of- „ficiose exceperint, fore, vt Floro quidem omnis belli oc- „casio praecidatur, illis vero detur, vt patriam seruent, et „nihil amplius mali patiantur. Praeterea fuminae demen- „tiaae esse, paucis seditiosis sese adiungere, cum oporteret „ipsum, tantam quippe multitudinem, cogere etiam illos „ad secum consentiendum.

5. Istis multitudinem demulcentes, simul et seditioso- rum quosdam partim minis, partim sui reuerentia, compres- serunt. deinde eos quiete compositaeque ducentes militibus obuiam ibant, cunq̃ue propius accederent, eos salutarunt, atque vbi illi nihil responderunt, magno clamore in Flo- rum inuehebantur. Hoc autem in tesseram contra eos datum erat. Statim itaque milites, cum illos circumde- dissent, fustibus eos caedebant, et in fugam versos concu- cabant equites, dum eos persequerentur. Et multi qui- dem cadebant a Romanis caesi, plures vero vi a se inui- cem protrusi. nam in ipsis portis vehemens facta est pro- pulsio: et vnoquoque alterum praeuenire properante, tar- dior quidem omnibus erat fuga, lapsis vero horrendus in- teritus. nam suffocati fractique super-gradientium multitu- dine peremti erant, et ne ad sepulturam quidem quisquam relictus erat, qui a suis dignosci poterat. Simul autem ir- ruebant etiam milites, immoderate eos, quos comprehendis- sent, caedentes, et per Bezetha, vt vocatur, sursum impelle- bant multitudinem, vi nitentes eam praeterire, et templum atque Antoniam occupare. Quorum etiam desiderio Florus ex aula regia eduxit eos, qui secum erant, et in castellum per- venire summo opere contendebat. Caeterum excidebat ince- pto. Populus quippe e vestigio in eos conuersus impetum il- lorum cohibuit, quique seorsum stabant super tectis domo- rum, saxis feriebant Romanos. Cum itaque vexarentur telis superne venientibus, nec valuerint multitudinem perump- pere, quae vias angustiores obstruebat, ad exercitum, qui in regia erat, se recipiebant.

ζ'. Οἱ δὲ ἑσασιασά, δέσαντες, μὴ πάλιν ἐπελθῶν ἢ Φλώρος κρατήσῃ τῷ ἱερῷ διὰ τῆς Ἀντωνίας, ἀναβάντες εὐθύως τὰς συνεχεῖς σοὰς τῷ ἱερῷ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν διέκφυαν. τὸτο ἔφυξε τὴν Φλώρον πλεονεξίαν. τῶν γὰρ τῷ Θεῷ θησαυρῶν ἐφιέμενος, καὶ διὰ τὸτο παρελθεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ὡς ἀπερράγησαν αἱ σοαί, τὴν ὁρμὴν ἀνετρέαπη. καὶ μεταπειμψάμενος τὰς τε ἀρχιερεῖς καὶ τὴν βελὴν, αὐτὸν μὲν ἐξίεναι τῆς πόλεως ἔφη, Φερεῖαν δὲ καταλείπειν αὐτοῖς ὅσῃν ἂν ἀξιώσωσι. τῶν δὲ πάντα περὶ ἀσφαλείας καὶ τῷ μηδὲν νεωτερίσειν ὑποχομένων, εἰ μίαν αὐτοῖς καταλείψει σπεῖραν, μὴ μέντοι τὴν μαχισαμένην πρὸς γὰρ ταύτην ἀπεχθῶς δι' ἃ πέπονθεν ἔχειν τὸ πλῆθος· ἀλλάξας τὴν σπεῖραν, ὡς ἤξιον, μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν.

ΚΕΦ. ις'.

Κέσιος πέμπει Νεαπολιτανὸν χιλιάρχον τὰ τῶν Ἰουδαίων κατασκευόμενον. δημηγορεῖ Ἀγρίππας πρὸς τὰς Ἰουδαίους, ἵν' αὐτὰς τῷ πρὸς τὰς Ῥωμαίους πολέμῳ ἀποτρέποιτο.

Ἐτέρων δὲ ἐπιβολὴν τῷ πολέμῳ ποριζόμενος, ἐπέστειλε Κεσίῳ, Ἰουδαίων ἀπόσασιν καταψευδόμενος, τὴν τε ἀρχὴν τῆς μάχης περιθεῖς αὐτοῖς, καὶ δρασάμ λέγων ἐκείνους ἃ πέπόνθασιν. ἐ μὴν ἂν οἱ τῶν Ἱεροσολύμων ἄρχοντες ἐσίγησαν. ἀλλ' αὐτοὶ τε καὶ Βερνίκη τῷ Κεσίῳ, περὶ τῶν Φλώρος εἰς τὴν πόλιν παρηνόμησεν, ἔγραφον. ὁ δὲ, τὰ παρ' αὐφοῖν ἀναγνὼς, μετὰ ἡγεμόνων ἐβελεύετο. καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν ἐδόκει, Κέσιον μετὰ στρατίης ἀναβαίνειν, ἢ τιμωρησόμενον τὴν ἀπόσασιν, εἰ γέγονεν, ἢ βεβαιωτέρας καταστήσονται Ἰουδαίους, καὶ συμμένοντας. αὐτῷ δὲ προπέμψαι τινὰ τῶν ἐταίρων τὸν κατασκευόμενον τὰ πράγματα, καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων πιστῶς ἀγγελλέντα. πέμπει ἔνθ' ἡ τινὰ χιλιάρχων Νεαπολιτα-

6. Seditiosi autem veriti, ne superveniens denuo Florus templum occuparet per Antoniam eundo, facto statim adscensu porticus templo contiguas versus Antoniam succiderunt. id quod Flori avaritiam refrigeravit. Nam cum Dei sacris thesauris inhiaret, proptereaque in Antoniam transgredi cuperet, ubi disruptas vidit porticus, ab impetu conquieuit. Atque ubi pontifices et senatum accersierat, se quidem aiebat vrbe digredi; praesidium tamen iis relicturum esse, quantum ipsi voluerint. Cum autem illi omnia de securitate, et ne quid novi ageretur, polliciti essent, si unam tantum apud eos relinqueret cohortem, non tamen illam, quae cum ciuibus conflixerat, (ob ea siquidem, quae pertulerant, populum ei infensum esse) is, cohorte, uti rogabant, inutata, cum reliqua manu Caesaream reuersus est.

CAP. XVI.

Cestius mittit Neapolitanum tribunum ad res Iudaearum explorandas. Agrippa orationem habet ad Iudaeos, ut ipsos a bello aduersus Romanos dehortaretur.

Aliam autem belli mouendi viam comminiscens Florus, literas ad Cestium mittebat, quibus falsa de Iudaeorum defectione ad eum retulit, pugnam illis vitio vertens, dicensque eos eadem ipsa perpetrasse, quae passi sunt. Verum enim vero primores Hierosolymitarum nequaquam tacuerunt: sed et ipsi et Berenice ad Cestium de illis, quae Florus inique egerat, literas scripserunt. Ille vero, cum ealegisset, quae ab vtrisque acceperat, de agendis statim cum ducibus deliberabat. Et quibusdam quidem factu optimum videbatur, ut Cestius cum exercitu eo adscenderet, a defectoribus, si qui fuissent, poenas exacturus, aut ut Iudaeos, etiam quotquot a Romanis starent, confirmatum iret: illi vero placuit, ut de suis aliquis praemitteretur, qui res exploraret, et, quo animo essent Iudaei, fideliter ei nunciaret. Quendam igitur e centurionibus mittit Neapolita-

νον, ὅς, ἀπὸ τῆς Αλεξανδρείας ὑποσρέψαντι περιτυχῶν
 Ἀγρίππα τῷ βασιλεῖ κατὰ Ιάμβριαν, τὸν πέμψαντα κα-
 τὰς αἰτίας ἐδήλωσεν.

β'. Ἐνθα καὶ Ἰσδαίων οἱ τε ἀρχιερεῖς ἅμα τοῖς δυνα-
 τοῖς, καὶ ἡ βελὴ παρῆν, δεξιμένη τὸν βασιλέα. μετὰ
 δὲ τὴν εἰς ἐκείνον θεραπείαν ἀπαδύροντο τὰς ἑαυτῶν
 συμφορὰς, καὶ τὴν Φλώρην διεξήσαν ὁμότητα. πρὸς ἣν
 ἠγανάκτει μὲν Ἀγρίππας, στρατηγικῶς δὲ τὴν ὀξυγὴν εἰς ὅς
 ἤλπει Ἰσδαίους μετέφερε, ταπεινὸν αὐτῶν βελομένος τὰ
 φρονήματα, καὶ τῷ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τι παθεῖν, τῆς ἀμύ-
 νης ἀποτρέπων. οἱ μὲν ἔν, ὥς ἂν ὄντες ἐκκριτοί, καὶ διὰ
 τὰς αὐτῶν κτήσεις ἐπιθυμῶντες εἰρήνης, συνέσαν εὐνοί-
 κῃ τὴν ἐπίπληξιν τῷ βασιλεῶς. ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῶν Ἰερο-
 σολύμων, ἐπὶ ἐξήκοντα προσελθὼν σαδείας, ἐδεξίστο τὸν
 Ἀγρίππαν, καὶ τὸν Νεαπολιτανόν. ἐκάκουν δὲ αἱ τῶν
 ἀπεισφαγμένων γυναῖκες προσεκθέσθαι, καὶ πρὸς τὴν τέ-
 των οἰμωγὴν ὁ δῆμος, εἰς ὀλοφουρμὰς τραπόμενος, ἐπὶ
 κερῶν τὸν Ἀγρίππαν ἰκέτευε. τῷ τε Νεαπολιτανῷ κατε-
 βόων, ὅσα πάθοιεν ὑπὸ Φλώρῃ, καὶ παρελθῶσιν εἰς τὴν
 πόλιν τὴν τε ἀγορὰν ἡξηρωμένην ὑπεδείκνυσον, καὶ πεπορ-
 θημένας τὰς οἰκίας. ἔπειτα δὲ Ἀγρίππα πείθουσι τὸν
 Νεαπολιτανόν σὺν ἐνὶ θεράποντι περιελθεῖν μέχρι τῷ Σι-
 λοᾷ τὴν πόλιν, ἵνα γνῶ Ἰσδαίους τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι
 Ῥωμαίοις εἰκοντας, μόνῳ δὲ ἀπεχθανομένους Φλώρῃ δι'
 ὑπερβολὴν τῆς εἰς αὐτὰς ὁμότητος. ὁ δὲ, ὥς διοδεύσας
 πῦρ ἔλαβεν ἱκανὴν τῆς πραότητος αὐτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν
 αἰέβανεν. ἔνθα συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ πολλὰ μὲν
 εἰς πίστιν αὐτῆς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπαινέσας, πολλὰ δὲ
 εἰς τὸ τηρεῖν τὴν εἰρήνην προτρέψάμενος, καὶ τῷ Θεῷ προσ-
 κυνήσας, ὅσον ἐξῆν, τὰ ἅγια, πρὸς Κέσιον ἐπαινῆς.

γ'. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰσδαίων, ἐπὶ τε τὸν βασιλέα
 καὶ τὰς ἀρχιερεῖς τραπόμενον, πρέσβεις κατὰ Φλώρην πέμ-
 πειν ἤξις πρὸς Νέρωνα, καὶ μὴ σιωπήσαντας ἐπὶ τοσούτῳ
 φόνῳ καταλιπεῖν ἑαυτοῖς ὑπόνοιαν ἀποσάσεως. δόξαν

nūm, qui, Agrippae regi ab Alexandria reuerso obuiam factus circa Iamnam, ei indicauit, a quo missus fuerat et quas ob causas.

2. Ibi Iudaeorum etiam pontifices cum optimatibus et senatu aderant, vt regi reduci gratularentur. Postquam vero sua ei officia praestitissent, suas deplorarunt calamitates, et Flori immanitatem enarrarunt. Quam rem indigne quidem ferebat Agrippa, vafre tamen in Iudaeos, quorum miserebatur, iram suam transferebat, elatos eorum animos volens deprimere, atque eos a vindictae studio auertens, quasi nulla iis iniuria facta videretur. Et illi quidem, vt qui fortis melioris, quique propter sua praedia pacem desiderarent, sibi conscii erant, beneuolentiae plenam esse regis redargutionem. Populus autem ex Hierosolymis sexaginta stadiis progressi, officiose excipiebant Agrippam et Neapolitanum. ploratus tamen edebant interfectorum coniuges, reliquos praecurrentes; et ad earum eiulatum populus ad lamenta conuersi orabant Agrippam, vt illis auxilio esset; atque ad Neapolitanum vociferabantur, quot et quae passi essent a Floro, et in urbem ingressis ostendebant forum desertum et desolatum domosque vastatas. Deinde per Agrippam suadent Neapolitano, vt cum vno tantum famulo ad Siloam vsque totam circuitet ciuitatem, vt exploratum habeat, Iudaeos aliis quidem omnibus Romanis parere, in solum autem Florum animo esse infesto, ob summam, quam in eos adhibuit, crudelitatem. Ille igitur cum vrbe peragrata satis perspectam habuisset indolem populi mitem quietamque, in templum adscendebat. Ibi multitudine conuocata, cum verbis plurimis fidem eorum erga Romanos laudasset, et multis eos ad pacem conseruandam hortatus esset, Deique templum, quantum licebat, veneratus, ad Cestium reuersus est.

3. Iudaei autem vniuersi ad regem pontificesque se conuertebant, et obsecrabant, vt ad Neronem mitterentur legati aduersus Florum, minimeque suo de tanta caede silentio paterentur semet defectionis suspectos esse. quippe

γὰρ αὐτὰς κατάρξαι τῶν ὅπλων, εἰ μὴ Φθάσαντες ἐν-
 δέξαντο τὸν κατάρξαντα. Φανερὸι δὲ ἦσαν ἐκ ἡρεμήσαν-
 τες, εἰ τὴν πρεσβείαν τις ἀποκωλύοι. Ἀγρίππα δὲ τὸ
 μὲν χειροτονεῖν Φλῶρα κατηγορῶνς ἐπὶ Φθονοῦ ἐδόκει· τὸ
 περιιδεῖν δὲ Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἐκκριπιδέντας, ἠδὲ αὐτῶ
 λυσιτελεῖς κατεφάνετο. προσκαλεσάμενος δὲ εἰς τὸν ξυ-
 σὸν τὸ πλῆθος, καὶ παρασησάμενος ἐν περιόπτῳ τὴν ἀδελ-
 Φὴν Βερνίκην, ἐπὶ τῆς Ἀσαμωναίων οἰκίας, αὕτη γὰρ ἦν
 ἐπάνω τῆ ξυσῆ πρὸς τὸ πέραν τῆς ἄνω πόλεως, καὶ γέ-
 Φυρα τῷ ξυσῷ τὸ ἱερὸν συνῆπτεν, ἔλεξε τοιαύδε·

δ'. „Εἰ μὲν ἑώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν Ῥωμαίοις
 ἠώρημένους, καὶ μὴ τῆ δῆμῃ τὸ καθαρῶτατον καὶ εἰλι-
 κηρέστατον εἰρήνην ἄγειν προηρημένους, ἔτ' ἂν παρῆλθον
 ἡεῖς ὑμᾶς, ὥς συμβαλεῖν ἐθάροσκα. περισσὸς γὰρ
 ὑπὲρ τῆ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς λόγος, ὅταν ἡ τῶν ἀκρόν-
 οντων πάντων πρὸς τὸ χεῖρον ὁμόνοια ᾖ. ἐπεὶ δὲ τινες
 ἡμῶν ἡλικία τῶν ἐν πολέμῳ κακῶν ἀπείρατος, τινὰς δὲ
 ἡἐλπίς ἀλόγιστος ἐλευθερίας, ἐνίς δὲ πλεονεξία τις
 ἡπαροξύνει, καὶ τὸ παρὰ τῶν ἀδυνεστέρων, εἰάν τὰ πρᾶ-
 ογματα συγχυθῇ, κέρδος, ὅπως αὐτοὶ τε σωφρονοῦν-
 οντες μεταβάλλωνται, καὶ μὴ τῆς ἐνίων κακοβυλίας οἱ
 ἡἀγαθοὶ παραπολαύσωσιν, ὥθῃν δεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάν-
 οντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν, ἃ νομίζω συμφέρον. Θορυ-
 οβῆση δὲ μοι μηδεὶς, εἰάν μὴ τὰ πρὸς ἡδονὴν ἀκῆη. τοῖς
 ἡμῶν γὰρ, ἀνηκέστως ἐπὶ τὴν ἀπόσασιν ὠρημένοις, ἐνεσι-
 οκαὶ μετὰ τὴν ἐμὴν παραίνεσιν, τὰ αὐτὰ φρονεῖν. ἐμοὶ
 οδὲ διαπίπτει καὶ πρὸς τὰς ἀκῆν ἐθέλοντας ὁ λόγος,
 οεἰάν μὴ παρὰ πάντων ἡσυχία γένηται. οἶδα μὲν ἂν, ὅτι
 οπολλοὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπιτροπῶν ὕβρις καὶ τὰ τῆς ἐλευ-
 οθρίας ἐγκώμια τραγωδῶσιν. ἐγὼ δὲ, πρὶν ἐξετάζειν
 οτίνες ὄντες, καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον δια-
 οξεύω τὴν συμπλοκὴν τῶν προφάσεων. εἰ μὲν ἀμύνεσθε
 οτὰς ἀδικῶντας, τί σιμνύνετε τὴν ἐλευθερίαν; εἰ δὲ τὸ
 οδωλεῖν ἀφόρητον ἡγῆσθε, περισσὴ πρὸς τὰς ἡγεμόνας

visum iri ipsos primum arma sumsisse, nisi antea ostenderent, quisnam primus omnium ea sumsisset. idque prae se ferebant, fore, ut non quiescerent, si quis legationem impediret. Agrippa autem inuidiosum fore existimabat, eos quidem deligere, qui Florum accusauerant: Iudaeos vero in bellum accensos insuper habere haud e re sua esse perspiciebat. Populo igitur in Xystum conuocato, constitutaque in loco conspicuo sorore Berenice, super domum scilicet Afamonaeorum, (illa autem erat supra Xystum ad extremam urbis superioris partem, Xystoque templum pons iungebat) huiusmodi orationem habuit:

4. „Si quidem, viderem vos omnes ad pugnandum, cum Romanis incitatos, neque id velle populi partem puriorem sincerioremque, ut in pace ageret, ad vos nequaquam prodixissem, aususue essem vobis consilium dare. Superuacua quippe de iis, quae fieri oportet, omnis est oratio, quando omnes, qui audierint, ad deteriora uno ferantur consensu. At quoniam aliquibus aetas quidem bellum malorum ignara, aliis autem spes libertatis temere concepta, nonnullis vero quaedam plus habendi cupido stimulos admouet, lucrumque, si res turbatae forent, ex imbecillioribus faciendum; quo pacto et ipsi meliora edocueris, resipiscant, et non ex paucorum improbo consilio damnum capiant, fieri oportere existimaui, ut ad vos omnes eodem congregatos ea dicerem, quae in rem vestram esse persuasum habeo. Mihi autem in dicendo nemo obstrepat, si ea non audierit, quae sibi placeant. Nam his quidem, qui impetu effreni ad defectionem rapiuntur, licebit etiam post meam adhortationem eadem, quae antea, sentire. mea autem etiam ad illos, qui audire cupiunt, oratio non perstringet, nisi ab omnibus silentium fiat. Equidem noui, quod multi et iniurias procuratorum exaggerent, et libertatis laudes amplificent et augeant. Ego autem, priusquam discutiam, qui sitis, et quos bello aggrediuntur, praetextus complicatos disiungam et etoluam. Nam si eos quidem, qui vos iniuria afficiunt, ultum itis, quorsum adeo libertatem extollitis? si vero seruitutem intolerandam ducitis, superflua est aduersus praefides quo-

ἢ μέμφεις. καὶ γὰρ ἐκείνων μετρίαζόντων, αἰχρὸν ὁμοίως
 τὸ δαλύειν. σκοπεῖτε δὲ καὶ καθ' ἕκασον τῶντων, ὡς
 ἔστι μικρὰ τῷ πολεμῇ ἢ ὑπόθεσις· καὶ πρῶτά γε τὰ
 πτωχῶν ἐπιτρόπων ἐγκλήματα. θεραπεύειν δὲ, ἐκ ἐρεθίζου,
 ἡδὲ τὰς ἐξουσίας. ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἀμαρτημάτων, τὴν
 ἐξουσιόδοσιν ποιῶτε μεγάλας, καθ' ἑαυτῶν τὴν ἀνε-
 ἡδιχομένην ἀπελέγχετε· καὶ παρέντες τὸ λάθρα καὶ μετ'
 αἰδῶς ὑμᾶς βλάπτειν, πορθεῖσι φανερώς. ἡδὲν δὲ ἔτω
 ἡτῶς πληγὰς, ὡς τὸ φέρειν, ἀνατέλλει. καὶ τὸ τῶν ἀδι-
 κημένων ἡσύχιον τοῖς ἀδικῶσι γίνεται διατροπή. Φέρε
 δὲ, εἶναι τὴν Ρωμαίων ὑπερηφάνειαν ἀνηκέστως χαλεπὴν·
 ἔγωγε Ρωμαῖοι πάντες ἀδικῶσιν ὑμᾶς, ἡδὲ Καῖσαρ,
 πρὸς ὃς αἰρεῖσθε τὸν πόλεμον. ἔγωγε ἐξ ἐντολῆς ἡμε-
 ρίτις πονηρὸς ἀπ' ἐκείνων, ἡδὲ γε τὴν ὑπὸ τὴν ἀνατολήν
 οἱ ἀφ' ἐσπέρας ἐπιβλέπουσιν. ἀλλ' ἡδὲ ἀκρεῖν ταχέως
 ταῦτα ὑμῶν ἐκείνῳ ῥάδιον. ἄτοπον δὲ, καὶ δι' ἕνα πολλοῖς,
 καὶ διὰ μικρὰς αἰτίας τηλικαύταις, καὶ μηδὲ γινώσκουσιν,
 ἡ μὲν μεμφομένη, πολεμῇ. καὶ τῶν μὲν ἡμετέρων ἐγκλη-
 ματων ταχέως γένοιτο ἂν ἡ διόρθωσις. ἔτε γὰρ ὁ αὐτὸς
 ἐπιτίτροπος μὲν δια παντός, καὶ τὴν διαδεχομένην ἐ-
 κτός, ἐλευσέσθαι μετριοτέρως. κινηθέντα δ' ἅπαξ τὸν πό-
 λεμον ἔτ' ἀποθέσθαι ῥάδιον δίχα συμφυγῶν, ἔτε βα-
 ρυστάσαι. ἀλλὰ μὴν τό γε νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμεῖν ἀν-
 ηρόν, δεῖον ὑπὲρ τῷ μηδὲ ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι
 ἀπρότερον. ἢ γὰρ πῆρα τῆς δαλείας χαλεπὴ, καὶ περὶ
 τῷ μηδὲ ἀρξάσθαι ταύτης ὁ ἀγὼν δίκαιος. ὁ δ' ἅπαξ
 χειρωθεὶς, ἔπειτα ἀφιστάμενος, αὐθάδης δὴλός ἐστιν, ἢ
 φιλελεύθερος. τότε γὰρ ἐν ἐχρῆν πάντα ὑπὲρ τῷ μὴ δε-
 νῆσθαι Ρωμαῖους ποιεῖν, ἔτε τὴν ἀρχὴν ἐπέβαινε τῆς
 ἡγεμονίας ὁ Πομπηῖος. ἀλλ' οἱ μὲν ἡμέτεροι πρόγονοι, καὶ
 οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ χεῖμασι καὶ σώμασι καὶ ψυ-
 χαῖς ἀμείνον ὑμῶν πολλῶν διακείμενοι, πρὸς μοῖραν ὀλί-
 γην τῆς Ρωμαίων δυνάμεως ἐκ ἀντέχον. ὑμεῖς δὲ, οἱ τὸ
 μὲν ὑπακούειν ἐκ διαδοχῆς παρεληφότες, τοῖς πράγμα-

„rela. nam etsi illi moderationem adhibeant, nihilomi-
 „nus turpis habetur seruitus. Sigillatim autem et ista vo-
 „biscum reputate, quam exigua ex vtrisque bellum mo-
 „vendi causa: et primum quod ad ea attinet, quae procu-
 „ratoribus vitio vertitis. Oportet autem vos officiis pote-
 „states demereri, non verbis irritare. At cum leuiora de-
 „licta illis, vt grauissima crimina, obicitis, contra vos ipsos
 „eos arguitis quibus crimina exprobratis; adeo vt non am-
 „plius vos clam et verecundia adhibita laedant, sed palam
 „vastent et diripiant. Nihil autem plagas ita mitigat, ac-
 „ferre eas; et iniurias patienter accipere, eas inferentibus
 „pudorem et moram iniicit. Sit ita sane, Romanorum
 „ministros adeo molestos esse, vt ferri nequeant: non ta-
 „men Romani omnes vos iniuria afficiunt, neque ipse Cae-
 „sar, aduersus quos bellum suscipitis. Haud enim prae-
 „cipiunt, vt improbus ad vos quisquam ab illis mittatur,
 „neque ab occidente ad orientem possunt oculos conuicere;
 „sed neque facile est, vt, quae hic fiunt, illic statim audian-
 „tur. Est autem absurdum, et propter vnum cum multis,
 „et propter causas exiguas cum tantis, atque ea, de quibus
 „querimur, nescientibus, velle configere. Et erit quidem,
 „vt criminibus, quae illis exprobramus, cito adhibeatur
 „correctio. Neque enim idem perpetuo manebit procu-
 „rator, et verisimile est fore, vt moderatiores veniant, qui
 „ipsi succedant. Bellum autem semel motum neque de-
 „ponere, neque sustinere facile est absque calamitatibus:
 „Verum enim vero nunc libertatis desiderio teneri inter-
 „pestium est, cum iam antea oportuerit vos strenue dimica-
 „re, ne ea amitteretur. Seruitutem enim experiri durum est,
 „et iustum est certamen ad illius iugum repellendum initum,
 „Qui vero semel subactus postea defecerit, contumax magis
 „seruus est, quam amator libertatis. Tunc enim omnia agen-
 „da erant, ne Romani admitterentur, cum primum in regio-
 „nem hanc ingressus est Pompeius. Maiores vero nostri, eo-
 „rumque reges, qui pecunia et corporibus et animis multo
 „vobis praestiterunt, exiguae partis potentiae Romanae
 „impetum non sustinebant. At vos, quibus haeredita-
 „rium est obedire Romanis, rebus autem omnibus illis,

οἱ δὲ τῶν πρώτων ἀκυσάντων τοσούτον ἐλαττέμενοι, πρὸς
 ὅλην ἀντίστασιν τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. καὶ Ἀθηναῖοι
 μὲν, οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες
 καὶ περὶ τῆς πόλεως, οἱ τὸν ὑπερήφανον Ξέρξην διὰ
 πλῆθους πλεύσαντα, καὶ διὰ θαλάσσης οδεύσαντα, καὶ μὴ
 χωρήμενον μὲν τοῖς πελάγεσι, πλατυτέραν δὲ τῆς Εὐ-
 κλείας τὴν στρατιάν ἄγοντα, δραπέτην ἐπὶ μιᾷ νυκτί
 διώξαντες, περὶ δὲ τῇ σμικρᾷ Σαλαμῖνι τὴν τοσαύτην
 Ἀσίαν κλάσαντες, νῦν δαλεύει Ῥωμαίοις, καὶ τὴν ἡγε-
 μονίδα τῆς Ἑλλάδος πόλιν διοικεῖ τὰ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας
 πρόσάγματα. Λακεδαιμόνιοί τε μετὰ Θερμοπύλας
 καὶ Πλαταιάς, καὶ τὸν ἐρευνήσαντα τὴν Ἀσίαν Ἀγασί-
 λαον, ἀγαπῶσι τῆς αὐτῆς δεσπότας, καὶ Μακεδόνες,
 ἔτι Φανταζόμενοι Φίλιππον καὶ σὺν Ἀλεξάνδρῳ παρα-
 σπείροντα αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκυμένης ἡγεμονίαν ὀρῶντες,
 φέρονσι τὴν τοσαύτην μεταβολὴν, καὶ πρὸς ἑς μεταβέ-
 βηκεν ἡ τύχη προσκυνησιν. ἄλλα τε ἔθνη μυρία, πλε-
 οντος γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν παρήσσιας, εἴκει. μόνον δὲ
 ὑμῶς ἀδοξεῖτε δαλεύειν, οἷς ὑποτέτακται τὰ πάντα.
 ποία στρατιᾶ, ποίοις πεποθότες ὅπλοις; πῶ μὲν ὁ σῶ-
 κλος ὑμῶν διαληψόμενος τὰς Ῥωμαίων θαλάσσας; πῶ
 οἱ δὲ οἱ ταῖς ἐπιβολαῖς ἐξαρκέσοντες Θησαυροί; πρὸς Λι-
 γυπτίους ἄρα καὶ πρὸς Ἀραβας οἴσθε κινεῖν τὸν πόλε-
 μον; ἢ περισκέψεσθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν; ἢ μετρή-
 σετε τὴν ἑαυτῶν ἀδύνησαν; ἢ τὰ μὲν ὑμέτερα πρὸς τῶν
 προσοίκων ἐθνῶν ἡττήθη πολλάκις; ἢ δὲ ἐκείνων ἰσχύς
 διὰ τῆς οἰκυμένης ἀνίκητος. μᾶλλον δὲ καὶ ταύτης ἐξ-
 ηττήσαν τι πλεον. ἢ γὰρ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ὅλος Εὐφρατης
 ὑπὸ τὴν ἀνατολήν, ἡ δὲ τῶν προσαρκτίων Ἰστρος, ἢ τι
 μεσημβρινὴ μέχρι τῶν αἰοικητῶν ἐρευνήθεισα Διβύη, καὶ
 Γάδιρα πρὸς ἐσπέραν. ἀλλ' ὑπὲρ ὠκεανὸν ἑτέραν ἐξ-
 ηττησαν οἰκυμένην, καὶ μέχρι τῶν ἀντισορήτων πρότερον
 Βρεττανῶν δῖνησκαν τὰ ὅπλα. τί ἔτι; ὑμεῖς πλεονά-
 κτεροι Γαλατῶν, ἰχυρότεροι Γερμανῶν, Ἑλλήνων συνή

„qui primum paruere, tanto inferiores estis, etiam toti
 „Romanorum imperio resistitis. Et Athenienses qui-
 „dem, qui ob Graecorum libertatem etiam incendio
 „patriam urbem olim tradiderunt; qui Xerxem arro-
 „gantissimum, per terram nauigantem, per mare ince-
 „dente, et qui ne pelago quidem caperetur, latio-
 „rem vero Europa exercitum duceret, una cum naue
 „fugientem persequuti sunt, et circa paruum Salami-
 „nem tantam Asiae potentiam fregerunt, nunc Roma-
 „nis seruiunt, et urbi totius Graeciae dominae impe-
 „rat legesque imponit Italia. Lacedaemonii quoque,
 „post Thermopylas et Plataeas et Agesilaum, qui
 „Asiam peruestigauit, illis dominis acquiescunt. Ma-
 „cedones etiam, Philippi imaginem adhuc intuentes et
 „cum Alexandro terrarum orbis imperium ipsis pro-
 „mittentem adspicientes, ferunt tantam mutationem,
 „eosque venerantur, ad quos fortuna migravit. Quia
 „et aliae gentes innumerae, maiori libertatis fiducia
 „turgentes, manus illis dant. Vos autem soli serui-
 „re illis dedignamini, quorum in potestatem redacta
 „sunt omnia. Quibus exercitibus, quibus freti estis
 „armis? Vbi vobis classis, Romanorum maria occu-
 „patura? Vbi thesauri ad ista aggredienda suppedita-
 „turi. Num contra Aegyptios aut Arabas vos bellum mo-
 „vere existimatis? Nonne Romanorum imperium vobis-
 „cum reputabitis? nonne vestram metiemini imbecillita-
 „tem? nonne vos saepe a gentibus finitimis victi fuistis et
 „subacti? Illorum autem vis per totum terrarum or-
 „bem stetit inuicta. Immo et quiddam eo amplius
 „sibi met quaesiverunt. Non enim illis satis fuit, to-
 „tus Euphrates ad orientem, neque ad septentrionem
 „Ister, neque in meridie solitudinis tenuis peruestigata
 „Libya, et ad occidentem Gades. Sed ultra ocea-
 „num alium orbem, et ad Britannos antea incogni-
 „tos arma pertulerunt. Quid ergo? vosne Gallis di-
 „tiores estis, Germanis fortiores, Graecis sapientiores,

„τῶν τεροι, πλείους τῶν κατὰ τὴν οἰκισμένην ἐστὶ πάντων; τί
 „τὸ πεποιθὸς ὑμᾶς κατὰ Ῥωμαίων ἐπαίρει; χαλεπὸν τὸ
 „διδάσκον, ἐρεῖ τις. πόσω μᾶλλον Ἕλλησιν, οἱ τῶν ὑφ'
 „ἡλίου πάντων εὐγενείᾳ πρᾶχεν δοκῶντες, καὶ τοσαύτην
 „νεμόμενοι χώραν, ἐξ Ῥωμαίων ὑπέκχουσι ῥάβδοις. τοσαύ-
 „ταις δὲ Μακεδόνες, οἱ δικαιότερον ὑμῶν ἐφείλοντες ἐλευ-
 „θερίας ἀντιποιεῖσθαι. τί δὲ αἱ πεντακόσιοι τῆς Ἀσίας
 „πόλεις; ἔχι δέχα Φρυγῆς ἓνα προσκυνησὼν ἡγεμόνα,
 „καὶ τὰς ὑπατικές ῥάβδους; τί δὲ λῶγεν Ἡνιόχης τε καὶ
 „Κόλχης, καὶ τὸ τῶν Ταύρων Φῦλον, Βοσπορανὲς τε καὶ
 „τὰ περὶ τὰ Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος ἔθνη, παρ' οἷς
 „πρὶν μὲν ἂν οἰκῆς ἐγνωσκετο δεσπότης, νῦν δὲ τριχι-
 „λκοῖς ὀπλίταις ὑποτάσσεται, καὶ τεσσαράκοντα νῆες μα-
 „κραὶ τὴν πρὶν ἄπλωτον καὶ ἀγρίαν εἰσηνεύουσι θάλασσαν.
 „πόσα Βιθυνία, καὶ Καππαδοκία, καὶ τὸ Παμφύλιον
 „ἔθνος, Λύκιοι τε καὶ Κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔχοντες ἐί-
 „πεν, χωρὶς ὅπλων φορολογεῖνται; τί δὲ Θραῖκες, οἱ πέν-
 „τε μὲν εὖρος, ἑπτὰ δὲ μήκος ἡμερῶν χώραν διειληφότες,
 „τραχυτέραν τε καὶ πολλῶ τῆς ἐμετέρας ὀχυροτέραν, καὶ
 „βαθεῖ κρημῶ τὴν ἐπιστρατεύοντας ἀνακόπτησαν, ἔχι
 „διχιλίοις Ῥωμαίων ὑπακῶσι Φρυγίοις; οἱ δὲ ἀπὸ τούτων
 „Ἰλλυριοὶ τὴν μέχρι Δαλματίας ἐκτεταμένην ἐν δὲ Ἰσθμῷ
 „κατοικῶντες, ἂν δυοὶ μόνοις τάγμασιν ὑπέκχουσι, μεθ' ὧν
 „αὐτοὶ τὰς Δακῶν ἀνακόπτησιν οὐμάς; οἱ δὲ τοσαυτάκις
 „πρὸς ἐλευθερίαν ἀναχαιτίσαντες Δαλμάται, καὶ πρὸς
 „τὸ μόνον αἰεὶ χειρωθέντες, ὥς συλλεξάμενοι τὴν ἐξὺν
 „πάλιν ἀποσῆναι, νῦν ἔχ' ὑφ' ἐνὶ τάγματι Ῥωμαίων ἴσχυ-
 „χίαν ἄγουσιν; ἀλλὰ μὴ εἴ γέ τις εἰς ἀπόσασιν ὤφειλον
 „ἀφορμαὶ μεγάλα παροξύνειν, μάλιστα Γαλάτας ἐχρῆν,
 „τὴν ἔτις ὑπὸ τῆς φύσεως τεταχισμένους, ἐξ ἀνατολῆς μὲν
 „ταῖς Ἀλπεσι, πρὸς ἀρκτῶν δὲ Ῥήνῃ ποταμῷ, μεσημβρι-
 „νῶς δὲ τοῖς Πυρρήναίοις ὄρεσιν, ὠκεανῷ δὲ πρὸς δυσμαῖς.
 „ἀλλὰ καίτοι τηλικαῦτα μὲν ἔρη προβεβλημένοι, πάντες
 „δὲ καὶ τριακοσίοις πληθύνοντες ἔθνεσι, τὰς δὲ πηγὰς

„plures toto orbe degentibus? Quid vestra confidentia vos
 „contra Romanos attollit? Erit forsan, qui dicet, durum
 „est seruire. At quanto magis durum est Graecis, qui,
 „cum omnibus, quos sol adspicit, praestare videantur nobili-
 „tate, et amplam adeo regionem occupent, nunc bis ter-
 „nis Romanorum fascibus obediunt. Quin et totidem ob-
 „sequuntur Macedones, qui certe multo vobis iustius de-
 „berent libertatem sibi vindicare. Quid autem quingen-
 „tae Asiae ciuitates? Nonne absque villo praesidio vnum
 „rectorem fascesque consulares venerantur? Quid memo-
 „rem Heniochos et Colchos et Taurorum gentem, Bospo-
 „ranos quoque, et Ponti incolas, gentesque Maeotidis, quae
 „iam ante ne natuum quidem dominum agnouerunt, nunc
 „vero a trecentis militibus in obsequio continentur; et
 „quadraginta naues longae in nauigabile prius mare et im-
 „mane faciunt securum et pacificum. Quam multa pro
 „libertate dicere habentes Bithyni, et Cappadoces, et Pam-
 „phyliorum gens, Lycii quoque et Cilices, armis non com-
 „pulsii tributa pendunt? Quid autem Thraces, qui regio-
 „nem quinque dierum itineris in latitudinem, septem vero
 „dierum in longitudinem, et asperiores multo, quam ve-
 „stra est, et longe munitiores, frigoreque opaco impressio-
 „nem facientes inhihentem, nonne duobus milibus Roma-
 „norum praesidiariis obsequuntur? Illis vero proximi Illy-
 „rii, regionem ad Dalmatiam usque porrectam et Istro te-
 „nus incolentes, nonne duabus solis legionibus parent, qui-
 „bus et ipsi Dacarum impetus compescunt? Et qui toties
 „pro libertate acriter insurrexerunt Dalmatae, eo tantum
 „fere semper victi, vt coactis nouis copiis iterum rebella-
 „rent, nonne sub vna Romanorum legione vitam quiete
 „agunt? At certe si quos magnae opportunitates ad defe-
 „ctionem incitare deberent, maxime omnium Gallos desi-
 „cere oporteret, adeo locorum natura munitos, ab oriente
 „quidem Alpium summitatibus, a septentrione vero Rheno
 „fluminae, a meridie Pyrenaeis montibus, et ab occidente
 „oceanus. sed quamuis tanta hostibus opposita et obiecta
 „habeant propugnacula, ac quinque et trecentis abun-
 „dent gentibus, fontesque, (vt dicere liceat) domesticae

„ὥς ἂν τις εἴποι, τῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρεῖας ἔχοντες, καὶ
 „τοῖς ἀγαθοῖς χροὸν ὅλην ἐπικλύζοντες τὴν οἰκωμένην,
 „ἀνέχονταί· Ῥωμαίων πρόσδοτος ὄντες, καὶ ταμιευόμενοι
 „παρ' αὐτῶν τὴν οἰκίαν εὐδαιμονίαν. καὶ τῷτο ὑπομέ-
 „νησιν, ἔ· διὰ Φρονημάτων μαλακίαν, ἐδὲ δι' ἀγνείαν,
 „οἳ γε δίνεσκον ὀγδοήκοντα ἔτη πόλεμον ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
 „θερίας, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως Ῥωμαίων καὶ τὴν τύ-
 „χην καταπλαγέντες, ἥτις αὐτοῖς κατορθοῖ πλείονα τῶν
 „ὅπλων. τοιγαρὲν ὑπὸ χιλίοις καὶ διακοσίοις στρατιώταις
 „δεδεύουσιν, ὧν ὀλίγῃ δὲν πλείους ἔχουσι πόλεως. ἐδὲ Ἰβη-
 „σιν ὁ γεωργούμενος χρυσὸς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πό-
 „λεμον ἐξηρκεσεν, ἐδὲ τὸ τοσούτον ἀπὸ Ῥωμαίων γῆς καὶ
 „θαλάσσης διάστημα, Φυλά τε Λυσιτανῶν καὶ Καντάβρων
 „ἀρειμάνια, ἐδὲ γείτων ὠκεανὸς Φοιβράν καὶ τοῖς ἐπιχω-
 „ρείοις ἄμπωτιν ἐπάγων. ἀλλ' ὑπὲρ τὰς Ἡρακλείδους σῆλας
 „ἐκτείναντες τὰ ὅπλα, καὶ διὰ νεφῶν ὀδεύσαντες τὰ Πυρ-
 „ρηναιᾶ ὄρη, καὶ τέτρες ἐδελάσαντο Ῥωμαῖοι. Φεβρά δὲ
 „ἤρκεσι τῶν ἔτω δυσμάχων καὶ τοσούτον ἀπωκισμένων ἐν
 „τάγμα. τίς ὑμῶν ἐκ ἀκοῇ παρέλθοι τὸ Γερμανῶν πλη-
 „θος; ἀλκὴν μὲν γὰρ καὶ μεγέθη ἴδετε δήπῃ πολλάκις,
 „ἐπεὶ πάνταχ' Ῥωμαῖοι τῆς τῆτων αἰχμαλώτης ἔχουσι.
 „ἀλλ' ἔτοι, γῆν μὲν ἄπειρον νεμόμενοι, μείζω δὲ τῶν σω-
 „μάτων ἔχοντες τὰ Φρονήματα, καὶ τὴν μὲν ψυχὴν θανά-
 „τον καταφρονῶσαν, τῆς δὲ θυμὸς τῶν ἀγριωτάτων θηρίων
 „σφοδρότερος, Ῥῆνον τῆς ὁρμῆς ὄρον ἔχουσι, καὶ Ῥωμαίων
 „ἐκτὼ τάγμασι δαμαζόμενοι, δελεύουσι μὲν ἀλόντες, τὸ δὲ
 „ὅλον αὐτῶν ἔθνος φυγὴ διασώζεται. σκέψασθε δὲ καὶ τὸ
 „Βρεττανῶν τεῖχος, οἱ τοῖς Ἱεροσολύμων τεῖχεσι πεποιθό-
 „τες. καὶ γὰρ ἐκείνους περιβεβλημένους ὠκεανόν, καὶ τῆς
 „ἡκαθ' ἡμᾶς οἰκωμένης ἐκ ἐλάσσονα νήσου οἰκῶντας, πλεύ-
 „σαντες ἐδελάσαντο Ῥωμαῖοι. τέσσαρα δὲ τὰγματα τὴν
 „τοσαύτην νήσον διαφυλάττει. καὶ τί δὲ πολλά λέγειν,
 „ἔπε καὶ Πάροιοι, τὸ πολεμικώτατον Φύλον, τοσούτων ἄρ-
 „χοντες ἐθνῶν, καὶ τηλικαύτην περιβεβλημένοι δύναμιν,

„felicitationis illis suppetant, et bonis suis orbem fere uni-
 „versum irrigent, ferunt nihilominus vectigales esse Ro-
 „manorum, suamque felicitatem illis acceptam debere:
 „atque hoc patiuntur, non ex animi mollitie, neque
 „quod degeneres sint, (quippe qui per octoginta annos
 „pro libertate pugnaverint) sed Romanorum virtute obstu-
 „pesci, pariter ac fortuna, quae illis plura efficit, quam
 „arma. Quocirca sub mille et ducentis militibus seruiunt,
 „cum illi propemodum plures habeant ciuitates. Neque
 „Hiſpanis in bello pro libertate suscepto sufficit aurum e-
 „terra effossum, neque tam longo a Romanis terrae ma-
 „risque interuallo disiunctio, neque Martiae Lusitanorum
 „et Cantabrorum gentes, neque vicinus oceanus etiam in-
 „digenis aestu suo terribilis: sed ultra columnas Herculis
 „prolatis armis, et transitis per nubes Pyrenaeis montibus,
 „Romani hos quoque subiugarunt. qui, licet expugnati
 „sint difficiles et tam longe distantes, vna tamen legione
 „coercentur. Quis vestrum non auditione acceperit ma-
 „gnum Germanorum numerum? nam et quantum robo-
 „re valent et corporum magnitudine, frequenter, vt arbi-
 „tror, vidistis, quandoquidem vbique gentium Romani ex
 „istis habeant mancipia. Sed isti regionem quidem im-
 „mensam habitantes, spiritus autem maiores corpori-
 „bus gerentes, et animam mortis contemtricem, iras-
 „que feris immanissimis vehementiores, Rhenum im-
 „pectus sui terminum habent, et ab octo Romano-
 „rum legionibus subacti, seruiunt quidem quotquot
 „capti sunt, gens vero omnis reliqua fuga sibi sa-
 „lutem quaerit. Porro et Britannorum murum con-
 „siderate, qui Hierosolymorum muris adeo confidi-
 „tis. Nam et illos oceano circumdatos, et insu-
 „lam nostro terrarum orbe fere non minorem habi-
 „tantes, Romani, mari nauigato, in seruitutem redege-
 „runt: quatuorque legiones tantae magnitudinis insu-
 „lam praesidio tenent. Denique quid pluribus, quan-
 „doquidem et Parthi, genus hominum bellicosissimum,
 „tot populis imperantes, et tam magna copiarum freti

ὁμοῦρος πέμπησι Ρωμαίοις· καὶ ἔστιν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἰδεῖν
 πένειρήνης προφάσει δαλεύσαν τὴν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς εὐ-
 γένειαν. πάντων δὲ σχεδὸν τῶν ὑφ' ἡλίον τὰ Ρωμαίων
 ὅπλα προσκυνόντων, ὑμεῖς μόνοι πολεμήσετε; μὴδὲ τὸ
 Καρχηδονίων τέλος σκοπῶντες, οἱ τὸν μέγαν αὐχῶντες
 Ἀννίβαν, καὶ τὴν ἀπὸ Φοινίκων εὐγένειαν, ὑπὸ τὴν Σκι-
 πίωνος δεξιὰν ἔπασον. ἔτε δὲ Κυρηναῖοι τὸ Λακώων γέ-
 νος, ἔτε Μαγμαρίδαί, τὸ μέχρι τῆς διαψάδος ἐκτεταμένον
 Φύλον, ἔθ' αἱ Φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκῆσι Σύρταις, Νασα-
 μῶνές τε καὶ Μαῦροι, καὶ τὸ Νομάδων ἄπειρον πλῆθος,
 τὰς Ρωμαίων ἀνέκοψαν ἀρετάς. τὴν δὲ τρίτην τῆς οἰκνέ-
 μνης μοῖραν, ἥς ἔδδ' ἐξαριθμῆσασθαι τὰ ἔθνη ῥάδιον, ὅρι-
 ζομένην Ἀτλαντικῷ τε πελάγει καὶ σήλαις Ἡρακλείοις,
 καὶ μέχρι τῆς Ερυθραῆς θαλάσσης τὰς ἀπείρους νέμυσαν
 Αἰθίοπας, ἐχειρώσαντο μὲν ὅλην. χωρὶς δὲ τῶν ἐτησιῶν
 καρπῶν, οἱ μὴσὶν ὀκτὼ τὸ κατὰ τὴν Ρώμην πλῆθος τρέ-
 φουσι, καὶ ἔξωθεν παντοίως Φορολογῶνται, καὶ ταῖς
 χρεΐαις τῆς ἡγεμονίας παρέχουσιν ἐτοίμους τὰς εἰσφοράς,
 ἔδδ' ἐν τῶν ἐπιταγμάτων, ὥσπερ ὑμεῖς, ὕβριν ἡγούμενοι, καί-
 περ ἐνός τάγματος αὐτοῖς παραμένοντος. καὶ τί δεῖ πόρ-
 ρωθεν ὑμῖν ὑποδεικνύειν τὴν Ρωμαίων δύναμιν, παρὸν ἐξ
 Αἰγύπτου τῆς γειτνιώσης, ἥτις ἐκτεινομένη μέχρις Αἰθίο-
 πων καὶ τῆς εὐδαίμονος Αραβίας, ὁμορός τε ἔσα τῆς Ἰνδίας
 καὶ πεντήκοντα πρὸς ταῖς ἑπτακοσίαις ἔχουσα μυριάδας
 ἀνθρώπων, δίχα τῶν Ἀλεξάνδρειαν κατοικούντων, ὡς ἔνεστιν
 ἐκ τῆς καθ' ἐκάστην κεφαλὴν εἰσφορᾶς τεκμηρῆσθαι, τὴν
 Ρωμαίων ἡγεμονίαν ἐκ ἀδοξεί, καίτοι πλησίον ἀποστάσεως
 κέντρον ἔχουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πλῆθος τε ἀνδρῶν ἐν-
 κα καὶ πλάττε, πρὸς δὲ καὶ μεγέθους, μῆκος μὲν γε αὐτῆς
 τριάκοντα σταδίων, εὖρος δὲ ἐκ ἑλαττονός τε. τῇ δὲ ἐνιαυ-
 σίᾳ παρ' ὑμῶν φέρει καθ' ἓνα μῆνα πλέον Ρωμαίοις παρή-
 χει, καὶ τῶν χρημάτων ἔξωθεν, τῇ Ρώμῃ σίτον μηνῶν
 τεσσαράων. τετέλιχται δὲ πάντοθεν ἡ δυσβάτοις ἐρημίας,
 ἢ θαλάσσαις ἀλιμένοις, ἢ ποταμοῖς, ἢ ἔλεσιν. ἀλλ' ἔδδ'

„multitudine, obsides Romam mittunt: atque videre est
 „orientis nobilitatem sub pacis specie in Italia seruientem.
 „Num igitur, cum omnes fere, quos sol adspicit, Romano-
 „rum arma venerentur, vos soli cum illis bellum geretis?
 „nec ad fatum Carthaginensium spectantes, qui, de magno
 „illo Hannibale gloriantes et de genere suo nobili ex
 „Phoenicibus, Scipionis manui succubuerunt. Sed neque
 „Cyrenaei Lacedaemone oriundi, neque Marmaridae,
 „gens ad inaquosas usque solitudines protensa, neque ter-
 „ribiles etiam audientibus Syrtes, Nasamonaeque et Mauri,
 „et Numidarum multitudo innumerabilis virtuti Romano-
 „rum obstiterunt. Tertiam autem orbis terrarum partem,
 „cuius ne numerare quidem nationes facile est, mari
 „Atlantico et columnis Herculis terminatam, quae ad mare
 „Rubrum usque infinitos alit sustinetque Aethiopas, totam
 „quidem armis ceperunt: et praeter fruges annuas, quibus
 „populus Romanus octo mensibus vescitur, alia quoque
 „omnia pendunt vectigalia, et tributis mature subueniunt
 „imperii necessitatibus, nihil eorum, quae imperantur sibi,
 „vti vos existimatis, in contumeliam cedere putantes;
 „quanquam vna tantum cum illis legio commoratur. Sed
 „quid opus est exemplis longius petitis Romanam explica-
 „re potentiam, cum eam possitis ex vicina Aegypto per-
 „spectam habere: quae ad Aethiopas usque porrecta et
 „Arabiam Felicem, atque Indiae finitima, quinquaginta et
 „septingentas hominum myriadas alens, etiam praeter
 „Alexandriae incolas, vt conicere est ex tributo, quod in
 „capita singuli pendunt, Romano imperio subiici non de-
 „dignatur, licet immane quantum ad defectionem incita-
 „mentum habeat, Alexandriam, propter ciuium multitu-
 „dinem et opulentiam, ne quid de magnitudine eius dicam,
 „quae triginta stadiis in longitudinem patet, in latitudinem
 „vero non minus, quam decem. Vno autem mense plus tri-
 „butorum Romanis pendet, quam vos anno vertente; prae-
 „terque pecuniam, Romae quatuor mensium annonam sup-
 „peditat. Muro autem munitur vndique aut inuia solitudine,
 „aut mari importuoso, aut fluminis, aut paludibus. Horum

„τῶν ἰσχυρότερον εὐρέθη τῆς Ῥωμαίων τύχης. δύο δ' ἐγ-
 „καθήμενα τῇ πόλει τάγματα τὴν βαθεῖαν Αἴγυπτον
 „ἅμα τῇ Μακεδόνων εὐγενείᾳ χαλινῶ. τίνες ἔν ἐπὶ τὸν
 „πόλεμον ἐκ τῆς αἰκνύμενης παραλήψοιτο συμμαχίας; οἱ μὲν
 „γὰρ ἐπὶ τῆς οἰκνύμενης πάντες εἰσὶ Ῥωμαῖοι· εἰ μή τις ὑπὲρ
 „Εὐφράτην ἐκτείνει τὰς ἐλπίδας, καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἀδιαβηνῆς
 „ὁμοφύλους οἷσται προσαμύνειν. οἱ δὲ ἔτε δι' αἰτίαν ἄλο-
 „γον τηλικύτῳ πολέμῳ συμπλέξουσιν ἑαυτοὺς, ἔτε βαλευ-
 „σαμένοις κακῶς ὁ Πάρθος ἐπιτρέψει. πρόνοια γὰρ αὐτῷ
 „τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐνεχειρίας, καὶ παραβαίνειν οἰήσεται
 „τὰς σπονδάς, κἂν τις τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπὶ Ῥωμαίους ἦ. λοι-
 „πὸν ἔν ἐπὶ τὴν ἐκ τῷ Θεῷ συμμαχίαν καταφευκτέον. ἀλ-
 „λὰ καὶ τῷτο παρὰ Ῥωμαίοις τέτακται· δίχα γὰρ Θεῷ
 „πυστήναι τηλικαύτην ἡγεμονίαν ἀδύνατον. σκέψασθε δὲ,
 „ὥς ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἀκράτον, εἰ καὶ πρὸς εὐχεμελίαν
 „πολεμοίητε, δυσδιοίκητον. καὶ δι' ἃ ἂν μάλιστα τὸν Θεὸν
 „ἐλπίζετε σύμμαχον, ταῦτα ἀναγκαζόμενοι παραβαίνειν
 „ἀποσρέφετε. τηρῶντες μὲν γε τὰ τῶν ἐβδομαδίων ἔθνη, καὶ
 „πρὸς μηδεμίαν πρᾶξιν κινούμενοι, ῥαδίως ἀλώσθε, καθά-
 „περ οἱ πρόγονοι Πομπηῖω, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας
 „ἐνεργῶς ποιησαμένῳ τῆς πολιορκίας, ἐν αἷς ἤρχον οἱ πολιορ-
 „κούμενοι. παραβαίνοντες δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πάτριον νό-
 „μον, ἐκ οἷδα, ὑπὲρ ὅτε λοιπὸν ποιήσθε τὸν ἀγῶνα. σπῆ-
 „δῃ γὰρ ὑμῖν μία, τὸ μὴ τῶν πατρῶν τι καταλῦσαι. πῶς
 „δὲ ἐπικαλέσεσθε τὸ Θεῖον εἰς ἄμυναν, οἱ παραβαίνοντες
 „ἐκασίως τὴν εἰς αὐτὸν θεραπείαν; ἐπαναιρῶνται δὲ ἕκαστοι
 „πόλεμον, ἢ Θεῖα πεποιθότες, ἢ ἀνθρωπεία βοηθεία. ὅταν
 „δὲ τὴν παρ' ἀμφοῖν τὸ νείκος ἀποκόπῃ, φανερὰν ἄλωσιν
 „οἱ πολεμῶντες αἰρῶνται. τί δὲ κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ
 „διαχερῆσαι τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περικαλλεσά-
 „την πατρίδα ταύτην καταφλέξαι; μανέντες γὰρ ἔτω τὸ
 „γε τῆς ἥττης ὄνειδος κερδήσετε. καλὸν, ὦ φίλοι, καλὸν,
 „ἕως ἔτι ἐν ὄρεω τὸ σκάφος, προσκείμεσθαι τὸν μέλλοντα
 „χείμωνά, μὴδὲ εἰς μέσας τὰς θυέλλας ἀπὸ λιμένος

„vero nihil compertum est plus valere, quam Romanorum
 „fortuna. Duæ autem legiones urbem praesidio tenentes
 „Ægyptum adeo vastam simulque Macedonum nobilitatem
 „coërcent. Quos igitur in belli societatem ex terra inha-
 „bitabili assumetis? siquidem vniuersi, qua terra habitatur, a
 „Romanis stant. Forte tamen quis vestrum spes suas ultra
 „Euphratem porrigat, suosque gentiles ex Adiabene sibi
 „auxilium laturos credat. Illi vero nec leui de causa se-
 „met tanto bello implicari patientur, neque, si quid prauo
 „consilio facturi essent, id sineret Parthus. Illi quippe cu-
 „rae est inducias tueri cum Romanis factas, et si quis de
 „suis contra Romanos arma moueat, foedus violatum ire
 „censebit. Superest igitur, vt ad diuinum confugiatur
 „auxilium. Verum et hoc Romanis praesens adest. Haud
 „enim fieri potest, vt absque Deo tantum constitueretur im-
 „perium. Considerate autem difficile esse, etiamsi cum mi-
 „nus potentibus dimicandum esset, vehementi vestro reli-
 „gionis studio obsequi; foreque, vt Deum a vobis auerta-
 „tis, si necessitate adacti contra ea feceritis, ex quibus eius
 „auxilium speratis. Si quidem dierum septimorum ritum
 „seruetis, nullique operi manum admoueat, facile capie-
 „mini, quemadmodum maiores vestri Pompeio cesserunt,
 „iis praecipue diebus strenuam obsidioni operam nauanti,
 „quibus otium agebant obsessi. Transgredientes autem in
 „bello legem patriam, quid reliqui sit, pro quo in certamen
 „venietis, plane nescio. Huic vni magnopere studendum,
 „ne quid patrium dissolutum iri sinatis. Sin vero sponte
 „vestra a Dei obseruantia abstineatis, qua fiducia illius
 „opem implorabitis? Singuli autem bellum suscipiunt, aut
 „diuino freti auxilio, aut humano. Cum autem vtrumque
 „vobis praeciderit contentio, non dubium est, quin vos in
 „potestatem suam redigant hostes. Quid autem prohibet
 „propriis manibus liberos iugulare et coniuges, et patriam
 „hanc pulcherrimam igni vastare? Ita enim furentes lu-
 „crificietis victorum opprobrium. Bonum est, o amici,
 „bonum est, dum adhuc in portu navis est, futuram
 „praeuidere tempestatem, neque in medias procillas e

„ἀναχθῆναι. τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἀδῆλων ἐπιπεσῶσι δεινοῖς
 „τὸ γῆν ἐλεῖσθαι περίεστιν, ὁ δὲ εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν
 „ὀρμήσας καὶ προσονειδίζεται. πλὴν εἰ μή τις ὑπολαμβά-
 „νει κατὰ συνθήκας πολεμήσειν, καὶ Ῥωμαῖς κρατήσαν-
 „τας ὑμῶν μετριάσειν, ἀλλ' ἔκ εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων
 „ἔθνῶν καταφλέξειν μὲν τὴν ἰερὰν πόλιν, ἀναιρήσειν δὲ
 „πᾶν ὑμῶν τὸ φυλον. ἔδδ' γὰρ περιλειφθέντες Φυγῆς εὐ-
 „νηήσετε τόπον, ἅπαντων ἐχόντων Ῥωμαῖς δεσπότας, ἢ
 „δεδοικότεν χεῖν. ὁ δὲ κίνδυνος ἢ τῶν ἐσθλῶν μόνον, ἀλ-
 „λὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοικούντων. ἢ γὰρ
 „ἔστιν ἐπὶ τῆς οἰκισμένης δῆμος, ὁ μὴ μοῖραν ὑμετέραν ἔχων.
 „ἔς ἅπαντας πολεμησάντων ὑμῶν ἕνεκα κατασφάξουσιν
 „οἱ διάφοροι, καὶ δι' ὀλίγων ἀνδρῶν κακοβελίαν πᾶσα
 „πληρωθήσεται γόλῳ Ἰσραὴλ φόνου. καὶ συγγνώμη μὲν
 „τοῖς τῷτο πράξασιν. ἂν δὲ μὴ πραχθῇ, λογισαθε, πῶς
 „πρὸς ἔτω Φιλανθρωπῆς ὅπλα κινεῖν ἀνόσιον. εἰσελθέτω
 „δὲ οἶκος ὑμᾶς, εἰ μὴ καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀλλὰ
 „τῆς μητροπόλεως ταύτης, καὶ τῶν ἱερῶν περιβόλων. Φεί-
 „σαθε τῶν ἱερῶν, καὶ τὸν ναὸν ἑαυτοῖς μετὰ τῶν ἁγίων τη-
 „ρήσατε. ἀφ' ἑξόντων γὰρ ἔκ' ἐτι Ῥωμαῖοι τῶν κρατήσαν-
 „τες, ὧν Φεισάμενοι πρότερον ἠχαρίζηνται. μαρτύρομαι δὲ
 „ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τὰς ἱερὰς ἀγγέλους τῶν Θεῶν,
 „καὶ πατρίδα τὴν κοινὴν, ὡς ἔδδ' τῶν σωτηρίων ὑμῖν καθυ-
 „Φηκάμην. ὑμεῖς δὲ, βεβηλόμενοι μὲν τὰ δέοντα, κοινὴν
 „σὺν ἐμοὶ τὴν εἰρήνην ἔχετε, προαχθέντες δὲ τοῖς θυμοῖς,
 „χωρὶς ἐμῶν κινδυνεύετε.

ε'. Τοσαῦτα εἰπὼν, ἐπεδάκρυσέ τε μετὰ τῆς ἀδελ-
 Φῆς, καὶ τὸ πολὺ τῆς ὀρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυ-
 σιν. ἀνεβόων δὲ, „ὦ Ῥωμαῖοις, ἀλλὰ Φλώρω, δι' ἃ πε-
 „πόνθασιν, πολεμεῖν." πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀγρίπ-
 πας· „ἀλλὰ τὰ ἔργα, ἔφη, Ῥωμαῖοις ἤδη πολεμούντων
 „ἔστιν. ἔτε γὰρ τῷ Καίσαρι δεδώκατε τὸν φόρον, καὶ τὰς
 „τοὰς ἀπικύψατε τῆς Ἀντωνίας. ἀποσκευάσεσθε δ' ἂν τὴν

„portu deuehi: (nam illi quidem, qui in improuisa mala
 „incidunt, digni sunt, quibus misericordia adhibeatur, qui
 „vero in apertum discrimen se coniicit, opprobrio etiam
 „afficitur) nisi quis existimari velit, ex pacto bellum geren-
 „dum esse, victoresque Romanos moderate vobiscum actu-
 „ros, et non in documentum aliarum gentium sacram urbem
 „inflammaturos esse, genusque vestrum vniuersum inter-
 „fecturos. Neque enim, si superfueritis armis, locum fu-
 „gae vsquam inuenietis, cunctis aut Romanos dominos
 „iam habentibus, aut, ne habituri sint, metuentibus. Pericu-
 „lum autem non solum vos manebit, sed et quotquot in
 „aliis domicilia habeant ciuitatibus. non enim in toto ter-
 „rarum orbe populus est, ubi non vestri portio sit. quos
 „certe omnes vestram ob defectionem iugulabunt inimici,
 „et ob praua paucorum hominum consilia vrbes vniuersae
 „sanguine Iudaico redundabunt. Manet autem venia eos,
 „qui talia patrauerint. Sin vero ea exsequi superfederint,
 „vobiscum reputate, quam impium sit, aduersus tam be-
 „nignos arma mouere. Subeat autem vos miseria, si
 „non liberorum et coniugum, huius saltem matris urbium,
 „et sacri ambitus. Parcite fano, aedemque vobismet cum
 „sanctis vestris seruate. Neque enim vltius victores Ro-
 „mani illis manus abstinebunt, quibus cum antea peper-
 „cissent, nullam acceperunt gratiam. Ego vero testor
 „sancta vestra, et sacros Dei angelos, patriamque com-
 „munem, quod nihil eorum, quae vestram ad salutem
 „spectant, praetermiserim. Atque vos, si quidem sta-
 „tueritis, quae fieri oportet, mecum in pace degetis; sin
 „vero in iras concedatis, etiam sine me periculum adibitis.

5. Cum ista dixisset, lacrymas effudit, itidemque soror
 eius, atque ita iratos animos et impetus illorum magna ex
 parte repressit. Clamabant autem: „non se aduersus Ro-
 „manos, sed Florum, ob ea, quae pertulissent, bellum gere-
 „re.” Respondit rex Agrippa: „quid verba audiam, cum
 „facta videam eorum, qui iam contra Romanos pugnant
 „Neque enim Caesari vectigal soluistis, et ab Antonia por-
 „ticus abscidistis. Sopiētis autem causam defectionis, si

ἡπαίτιαν τῆς ἀποτάσεως, εἰ ταύτας τε συνάψετε πάλιν,
 ἡ καὶ τελέσετε τὴν εἰσφοράν. ἡ γὰρ ἤδη γε Φλώρεα τὸ
 ἡ Φερίον ἐσιν, ἡ Φλώρω τὰ χρήματα δώσετε.

ΚΕΦ. ιζ'.

Ὡς Ἰσδαῖοι ἤρξαντο τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ. ἦενί τε
 Μαναΐμω.

Τούτοις ὁ δῆμος ἐπέθετο, καὶ μετὰ τῷ βασιλέως τῆς
 τε Βερυίκης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερόν, κατήρξαντο τῆς τῶν
 τοῶν δομῆσεως. εἰς δὲ τὰς κώμας οἱ τε ἄρχοντες καὶ οἱ βυ-
 λευταὶ μεριθύντες τὰς φέρας συνέλεγον. ταχέως δὲ τὰ
 τεσσαράκοντα τάλαντα, τοσούτον γὰρ ἔλειπεν, ἡθροΐσθη.
 καὶ τῷ μὲν πολέμῳ τότε τὴν ἀπειλήν ἔτω κατέστειλεν Ἀγρίπ-
 πας. αὐτοῖς δὲ ἐπειρᾶτο πείθειν τὸ πλῆθος ὑπακύνειν Φλώ-
 ρῳ, ἄχρις ἂν ἀντ' αὐτῷ πέμψῃ Καῖσαρ διάδοχον. προσ-
 παροξυνθέντες δὲ ἐβλασφήμουν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τῆς
 πόλεως αὐτὸν ἐξεκέρυσσον. ἐτόλμων δὲ τινες τῶν σασια-
 τῶν καὶ λίθους ἐπ' αὐτὸν βάλλειν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ὄρ-
 μὴν τῶν νεωτεριζόντων ἀκατάχετον ὄρων, καὶ χαλεπήνας
 ἐφ' οἷς προπεπηλάκισο, τὰς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνα-
 τοῖς αὐτῶν ἐπεμπε πρὸς Φλώρον εἰς Καισάρειαν, ἵνα ἐκεί-
 νος ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ τὰς τὴν χώραν φορολογήσοντας.
 αὐτὸς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτῷ.

β'. Κἀν τῷ τῷ τινὲς τῶν μάλιστα κινούντων τὸν πόλεμον
 συνελθόντες, ὥρμησαν ἐπὶ Φερίον τι καλόμενον Μασάδαν.
 καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρα, τὰς μὲν Ῥωμαίους ἀπέσφα-
 ξαν, ἐτέρους δὲ κατέστησαν ἰδίους. ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱε-
 ρὸν Ελσαζαρος υἱὸς Ἀνανία τῷ ἀρχιερέως, νεανίας θρασύ-
 τατος, στρατηγῶν τότε, τὰς κατὰ τὴν λατρείαν λειτουργῶν-
 τας ἀναπέθει, μηδενὸς ἀλλοφύλου δῶρον ἢ θυσίαν προσ-
 δέχεσθαι. ταῦτο δὲ ἦν τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ καταβολή.
 τὴν γὰρ ὑπὲρ τῶν θυσίαν Καῖσαρος ἀπέρριψαν. καὶ
 πολλὰ τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν γνωρίμων παρακαλόντων

„et porticus denuo coniunxeritis, et tributa penderitis.
 „non enim iam Flori hoc praesidium est, nec Floro dan-
 „da erit pecunia.

CAP. XVII.

*Quomodo Iudaei bellum aduersus Romanos susceperint. de-
 que Manahemo.*

Istis populus acquieuit, cumque in templum cum rege et Berenice adscendissent, porticus aedificare coeperunt: insuper optimates et decuriones, distributi in vicos, tributo colligendo operam dabant. Breui autem quadraginta talenta (totidem enim decrant) congesta erant. atque ita quidem belli minas, quas intenterunt, compressit Agrippa. Deinde persuadere populo tentabat, ut Floro obedientiam praestarent, donec a Caesare mitteretur, qui ei succederet. Illi vero istis exasperati conuicia regi faciebant, et ipsum ex vrbe quamprimum egredi iubebant: ausique sunt nonnulli seditiosorum etiam saxa in eum iacere. Rex autem, cum videret, tumultuantium impetum cohiberi non posse, aegreque tulisset, quod contumeliis affectus esset, principes quidem eorum una cum aliis potentibus Caesaream misit ad Florum, ut ipse ex iis certos constitueret, qui regionis tributa exigent. Ille vero suum in regnum discessit.

2. Per idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime concitabant, congregati impetum fecerunt in quoddam castellum, quod Masada vocabatur. cumque illud fraude occupassent, Romanos quidem necarunt, alios vero de suis custodes constituerunt. In templo quoque Eleazarus quidam, filius Ananiae pontificis, iuuenis audacissimus, tunc praetor templi, persuasit eis, quorum erat in cultu divino sacris operari, ne cuius alienigenae munus aut hostiam acciperent. Hoc autem belli aduersus Romanos initium erat, nam Caesaris pro illis sacrificium repudiarunt. Cumque multis eos obsecrarent pontifices et optimates, ne mo-

μη παραλιπῶν τὸ ὑπὲρ τῶν ἡγεμόνων ἔθος, ἐκ ἐνέδοσαν, πολὺ μὲν καὶ τῷ σφετέρῳ πλήθει πεποιθότες, καὶ γὰρ τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτεριζόντων συνήγει, μάλιστα δὲ ἀφορῶντες εἰς τὸν Εὐδαίσαρον στρατηγῶντα.

γ. Συνελθόντες ἔν οι δυνατόι τοῖς ἀρχιερεῦσιν συίσαντο, καὶ τῶν Φαρισαίων οἱ γνώριμοι, ὡς ἐπ' ἀνηκέστοις ἤδη συμφοραῖς, ἐβλαύοντο περὶ τῶν ὅλων. καὶ δόξαν ἀποπειραθῆναι τῶν σασιασῶν λόγοις, πρὸ τῆς χαλκῆς πύλης ἀθροίζουσι τὸν δῆμον, ἥτις ἦν τῇ ἔνδον ἱερῇ τετραμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἡλίχ. καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τὴν τόλμαν τῆς ἀποσάσεως χαλεπήναντες, καὶ τὸ τηλικῶτον ἐπισείειν τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τῆς προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγchon, Φάμενοι· ἡτὸς μὲν προγόνους καὶ αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἡλλοφύλων τὸ πλεον, αἰεὶ προσδεχόμενος τὰς ἀπὸ τῶν ἡξῶθεν ἐθνῶν δωρεάς. καὶ ὃ μόνον ὃ διακεκωλυκέναι ἡθυσίας τινῶν, τῆτο γὰρ ἀσεβέσατον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἡβλεπόμενα καὶ τὰ παραμένοντα τὸν τοσῶτον χρόνον ἀναθήματα περὶ τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι. αὐτὰς δὲ νῦν ἐρεθίζοντας τὰ Ρωμαίων ὅπλα, καὶ μνηστευόμενος τὸν ἀπ' ἐκείνων πόλεμον, καινοτομεῖν θερησκίαν ξένην, καὶ μετὰ τῆς κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, εἰ παρὰ μόνοις Ἰουδαίοις ἔτε θύσει τις ἡλλότριος, ἔτε προσκυνήσει. καὶ μὲν ἐπὶ ιδιώτῃ τις ἐνὸς τῆτον εἰσφάσει τὸν νόμον, ἀγανακτεῖν, ὡς ὀριζομένης ἀπανθρωπίας· ἡπεριορᾶν δὲ, ὅτε Ρωμαῖοι καὶ ὁ Καῖσαρ ἑκσπονδοὶ γίνονται. δεδοικέναι μέντοι, μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀπορρίψαντες ἡθυσίας κωλυθῶσι θύειν καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, γένηται ἡτε ἑκσπονδος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως σωφρονήσαντες ἀποδώσῃσι τὰς θυσίας, καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' ὃς ὑβρίκασιν τὴν Φήμην, διορθώσονται τὴν ὕβριν.

δ. Ἀμα ταῦτα λέγοντες, παρῆγον τὰς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερεῖς, ἀφηγόμενος, ὅπως πάντες οἱ πρόγονοι

rem pro Imperatoribus supplicandi praetermitterent, haud eis hoc concesserunt; non parum quidem suae etiam multitudini confisi, (nam robustissimi quique res novas molientium ab illis stabant) praecipue vero quod ad Eleazarum templi praetorem spectarent.

3. Itaque cum congregati essent primates, cum pontificibus sermones conferebant, et Pharisei nobiliores, quasi in grauissima calamitate, de rerum summa consultabant: decretoque, ut seditiosorum animos verbis explorarent, ante portam aeream, (quae in templi parte interiore erat soli orienti obuersa) populum in concionem aduocant. Atque primo quidem vehementer indignati ob temerariam eorum defectionem, quodque tam graue bellum patriae commouerent, mox, quam absurdo id facerent praetextu, ostendebant, dicentes: „maiores quidem eorum ut plurimum muneribus alienigenarum templum ornasse, semper accipientes, quae donata erant ab exteris gentibus: „et non solum non prohibuisse aliquorum hostias, (hoc „enim maxime impium fuisset) sed et donaria, quae cernuntur adhuc et per tantum temporis permanent, circa „templum collocasse. Ipsos vero nunc, Romanorum arma irritantes bellumque ab ipsis in se attrahentes, circa „exterorum religionem noua statuere, suoque cum periculo ciuitatem impietatis ream facturos esse, si apud Iudeos solos externo alicui nefas sit hostias immolare, „aut Deum adorare. et quidem si quis eiusmodi legem „de priuato aliquo ferret, ipsos indignari, quasi scisceretur „inhumanitas; nihil vero curare, quod Romanis et Caesari ipsi hoc beneficio interdicatur. Attamen verendum „esse, ne, qui immolandas pro illis hostias repellunt, etiam „ipsi pro se rem diuinam facere prohibeantur, atque „de imperii iure excidat ciuitas, nisi continuo ad sanam mentem reducti victimas offerri permiserint, atque iniuriae satisfactum sit, antequam ad iniuria affectos fama „peruenerit.

4. Simul ac ista dicerent, in medium producebant sacerdotes consuetudinum patriarum peritissimos, qui nar-

τάς ἀπὸ τῶν ἀλλογενῶν θυσίας ἀπεδέχοντο. προσεῖχε δὲ ἑδρεῖς τῶν νεωτεριζόντων, ἀλλ' ἑδὲ προσήεσαν οἱ λειτουργοί, τὴν τῷ πολέμῳ καταβολὴν ἐνσκευαζόμενοι. συνειδότες ἦν οἱ δυνατοί, τὴν τε γαστρίῳ ἤδη δυσκαθαίρετον ὑπ' αὐτῶν ἦσαν, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων κίνδυνον ἐπὶ πρώτης αὐτὰς ἀφιστόμενον, ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας· καὶ πρὸς βίβλιν ἦς μὲν πρὸς Φλωρόν ἐπεμψαν, ὣν ἤρχεν υἱὸς Ἀνανίας Σίμων, ἑς δὲ πρὸς Ἀγρίππαν, ἐν οἷς καὶ ἦσαν ἐπίσημοι, Σαῦλός τε καὶ Ἀντίπας καὶ Κοσόβαρος, προσήκοντες τῷ βασιλεῖ κατὰ γένος. ἰδέοντο δὲ ἀμφοτέρων ἀναβῆναι μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν, καὶ, πρὶν γενέσθαι δυσκαθαίρετον, ἐπικόψαι τὴν γαστρίῳ. Φλωρῷ μὲν ἦν τῷτο δεινὸν εὐαγγελίον ἦν, καὶ προηρημένος ἐξάπτειν τὸν πόλεμον, ἑδὲν ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβευταῖς. Ἀγρίππας δὲ, κηδόμενος ἐπ' ἰσῆς τῶν τε ἀφισταμένων, καὶ πρὸς ἑς ὁ πόλεμος ἡγήρετο, βεβλόμενός τε Ῥωμαίοις μὲν Ἰουδαίους σώζεσθαι, Ἰουδαίοις δὲ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν μητρόπολιν, ἀλλ' ἑδὲ αὐτῷ λυσιτελήσειν τὴν ταραχὴν ἐπιστάμενος, ἐπεμψε τὰς ἐπαμυνῶντας τῷ δήμῳ τριχιλίους ἰππεῖς, Αὐρανίτας τε καὶ Βαταναίους καὶ Τραχωνίτας, ὑπὸ Δαρείῳ μὲν ἰππάρχῳ, στρατηγῷ δὲ τῷ Ἰακίμῳ Φιλίππῳ.

ε'. Τῷτοισι θαρσύναντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον τῷ πλήθους εἰρήνην ἡγάπα, τὴν ἄνω πόλιν καταλαμβάνοντα πόλιν· τῆς κάτω γὰρ το γαστρίῳ ἐκράτει, καὶ τῷ ἱερῷ. χερμασί μὲν ἦν καὶ τοῖς ἐκηβόλοις ἀδιαλείπτως ἐκέχρητο, καὶ συνεχεῖς ἦσαν βελῶν ἀφέσεις ἐξ ἐκατέρων τῶν κλιμάτων. ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατὰ λόχους ἐκτρέχοντες συσάδην ἐμάχοντο, τόλμας μὲν οἱ γαστρίῳ προσχόντες, ἐμπειρία δὲ οἱ βασιλικοί. καὶ τῷτοισι μὲν ἦν αἰὼν τῷ ἱερῷ κρατῆσαι μάλισα, καὶ τὰς μαίνοντας τὸν ναὸν ἐξελάσαι. τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον γαστρίῳ, πρὸς οἷς εἶχον καὶ τὴν ἄνω πόλιν προσλαβεῖν. ἑπτὰ μὲν ἦν ἡμέραις συχρὸς ἀμφοτέρων φόνος ἐγένετο. ἑδὲτεροι δὲ τῷ καταληφθέντος μέγας εἶκον.

rarent, quod maiores sui omnes victimas ab alienigenis acceperint. Nemo autem res novas molientium animum aduertebat: immo ne ad munia quidem sua obeunda accesserunt altaris ministri, id scilicet agentes, ut bellum excitarent. Cum igitur optimates secum reputassent, seditionem iam ab ipsis tolli non posse, primumque se in periculum ac discrimen vocatum iri a Romanis, sese culpa liberare studebant: et legatos quidem alios, ad Florum miserunt, quorum princeps erat Simon Ananiae filius; alios vero ad Agrippam, inter quos eminebant Saulus et Antipas et Costobarus, regi affinitate iuncti. Obsecrabant autem utrumque, ut cum exercitu in ciuitatem adscenderent, et seditionem opprimerent, priusquam fiat expugnatum difficile. Et Floro quidem malum istud laetum afferebat nuncium, volensque bellum accendere nihil respondit legatis. Verum Agrippas ex aequo utrisque prospiciens, tam iis, qui defecerant, quam bello lacessitis, cupiensque et Romanis Iudaeos conseruare, et Iudaeis templum atque metropolin, ad haec nec sibi e re fore eiusmodi tumultus sciens; misit in auxilium populo tria equitum millia, Auranitas scilicet ac Batanaeos et Trachonitas, sub Dario equitum praefecto, duce vero Philippo Iacini filio.

5. Optimates et pontifices et quotquot e plebe pacem amabant, cum istis freti essent copiis, urbem superiorem occupant; nam inferiorem, et templum in potestate sua habebant seditiosi. Et millilibus quidem et fundis indefinenter utebantur, et ex utraque regione crebro telorum iactu rem gerebant. quandoque etiam turmatim excurrentes cominus pugnabant; seditiosi quidem audacia superiores, belli vero scientia regii. Et hi quidem certabant, ut ante omnia templum occuparent, et aedem profanantes inde abigerent: seditiosi vero, qui ab Eleazaro stabant, ut iis, quae in ipsorum potestate erant, superiorem etiam urbem adicerent. Et per septem quidem dies magna utrinque facta erat caedes: neutri vero de loco, quem tenuerant, cedebant.

ς'. Τῇ δὲ ἐξῆς τῶν ξυλοφορίων ἐορτῆς ὕσης, ἐν ἣ πα-
σιν ἔθος ὕλην τῷ βωμῷ προσφέρειν, ὅπως μήποτε τροφῇ
τῷ πυρὶ λίποιτο, διαμένει γὰρ ἄσβεστον αἰεὶ, τὰς μὴ
διαφόρους τῆς θρησκείας ἐξέκλεισαν· τῷ δὲ ἀδυνεῖ λαῷ
συνεισπρέοντες πολλὰς τῶν Σικαρίων, ἔτω γὰρ ἐκάλετο
τὰς λησὰς ἔχοντας ὑπὸ τοῖς κόλποις ζίψη, προσλαβόν-
τες θαρράλως τερον ἤπτοντο τῆς ἐπιθέσεως. ἡττῶντο δὲ οἱ
βασιλικοὶ, πλήθει τε καὶ τόλμῃ, καὶ βιασαμένοις εἰκόν
ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. οἱ δὲ ἐπιπεσόντες, τὴν τε Ἀνανίαν τῇ
ἀρχιερέως οἰκίαν, καὶ τὰ Ἀγρίππα καὶ τὰ Βερνίκης βασι-
λεῖα κατέκαυσαν· μεθ' αὐτὸ πῦρ ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα ἔφερον,
ἀφανίσαι σπεύδοντες τὰ συμβόλαια τῶν δεδανεικῶτων,
καὶ τὰς εἰσπράξεις ἀποκόψαι τῶν χρεῶν, ὅπως αὐτοὶ τε
πλῆθος προσλάβωσι τῶν ὠφειληθέντων, καὶ μετ' αὐθιᾶς
τοῖς εὐπόροις ἐπανασήσωσι τὰς ἀπύρους· Φυγόντων δὲ τῶν
πρὸς τῷ γεραμματοφυλακείῳ, τὸ πῦρ ἐνέεισαν. ἐπεὶ δὲ τὰ
νεῦρα τῆς πόλεως κατέφλεξαν, ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς ἐχώρησαν.
ἔνθα δὴ τῶν δυνατῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων οἱ μὲν εἰς τὰς
ὑπονόμους καταδύντες διελάνθανον· οἱ δὲ σὺν τοῖς βασι-
λικοῖς εἰς τὴν ἀνωτέρω Φεύγοντες αὐλὴν ταχέως ἀπέκλει-
σαν τὰς πύλας, σὺν οἷς Ἀνανίας ὁ ἀρχιερεὺς, Εὐσέβιος
τε ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀγρίπ-
παν ἦσαν. τότε μὲν ἔν, τῇ νικῇ καὶ τοῖς ἐμπρησθεῖσιν ἀρ-
κευθέντες, ἀνεπαύσαντο.

ζ'. Τῇ δὲ ἐξῆς, πεντεκαίδεκάτῃ δὲ ἦν Λῶς μηνὸς,
ᾧ ῥησαν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ Φεβρουῶντος δυσὶν
ἡμέραις πολιορκήσαντες, αὐτὰς τε εἶλον καὶ κατέσφαξαν,
καὶ τὸ Φεβρίον ἐνέπρησαν. ἔπειτα μετέβαινον εἰς τὴν αὐ-
λὴν, εἰς ἣν οἱ βασιλικοὶ κατέφυγον· καὶ, διανείμαντες
σφαῖρας αὐτὰς εἰς τέσσαρα μέρη, τῶν τειχῶν ἐπεσφῶντο. τῷ
δὲ ἔνδον πρὸς ἐκδρομὴν μὲν ἔδεις ἐθάρρα, διὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν ἐφεσῶτων· διψᾶμενοι δὲ ἐπὶ τὰ θωράκια καὶ τὰς
πύργους, ἔβαλλον τὰς προσιόντας, καὶ συχνοὶ τῶν λη-
στῶν ὑπὸ τοῖς τείχεσιν ἐπίπτον. ἔτε δὲ νυκτὸς, ἔτε ἡμέρας,

6. Die autem sequenti, cum ageretur Ligniferii festum, (in quo mos est omnibus magnam lignorum vim ad templi aram comportare, ne quo tempore ad alendos sacros ignes materia deesset, nunquam enim exstinguuntur) aduersarios quidem ab istius obseruantia excluderunt: cum autem multos e Sicariis sibi adiunxissent; (ita enim latrones vocabant sicas sub sinubus gestantes) vna cum infirmiori plebe irruentes, aliquanto audacius ad rem adoriendam se accinxerunt. Regii vero numero et audacia superabantur, et superiori vrbe cedebant grassatoribus. Illi vero, cum impressionem in eam fecissent, et Ananiae pontificis domum, et Agrippae Berenicesque regias incenderunt: ac deinde ignem tabulariis intulerunt, creditorum instrumenta abolere festinantes, et aes alienum dissoluere, et vt ipsi debitores magna multitudine sibi adiungerent, et egenos insolentius in locupletes insurgere facerent. Quippe cum fugerent tabularum custodes, ignem aedibus iniecerunt. Postquam vero neruos ciuitatis combussissent, in aduersarios irruebant. Tunc itaque ex optimatibus quidem et pontificibus nonnulli in cloacas sese abiderunt; alii vero cum regiis in superiorem regiam sese recipientes continuo portas occluserunt, in quibus Ananias pontifex et frater eius Ezechias, et qui legationem obierant ad Agrippam. Et tunc quidem, victoria et igne absumtis contenti, quieuerunt.

7. Postridie vero, mensis scilicet Loi die decima quinta, impetum in Antoniam fecerunt, et omnes in ea praefidarios, per biduum obfessos, ceperunt atque interfecerunt, et arcem incenderunt. Postea vero transierunt in palatium, quo regii confugerant: cumque semet in quatuor agmina diuisissent, muros euertere moliebantur. At eorum, qui intus erant, nemo quidem ausus est excursionem facere, propter oppugnantium multitudinem: sed distributi per propugnacula et turres subeuntes feriebant, crebroque latrones sub muris cadebant. interdum autem noctuque confligere et dimicare non cessabant: seditionis

διέλιπεν ἡ συμβολή· τῶν μὲν τασιασῶν ἀπαγορεύσει
τὰς ἔνδον οἰομένων ἐνδεῖα τροφῆς, τῶν δὲ ἔνδον καμᾶτω
τὰς πολιορκῶντας.

ἦ. Κἂν τότε Μαναΐμὸς τις, υἱὸς Ἰδδα τῆ καλεμένης
Γαλιλαίης, ὃς ἦν σοφιστῆς δεινότατος, καὶ ἐπὶ Κυρηναίᾳ
ποτὲ Ἰδδαίᾳς ὀνειδίσας, ὅτι Ῥωμαίοις ὑπετάσσοντο μετὰ
τὸν Θεόν, ἀναλαβὼν τὰς γνωρίμους, ἀνεχώρησεν εἰς Μα-
σάδαν· ἐνθα τὴν Ηρώδην τῆ βασιλείας ὀπλοθήκην ἀναρ-
ρήξας, καὶ πρὸς ταῖς δημόταις ἐτέρης ληστὰς καθοπλί-
σας, τῆτοις δὲ χρώμενος δορυφόροις, οἷα δὲ βασιλεὺς
ἐπᾶναισιν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ γενόμενος ἡγεμὼν τῆς σά-
σεως διέτασσε τὴν πολιορκίαν. ἀπορία δὲ ἦν ὀργάνων,
καὶ φανερώς ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος ἔχ οἷόν τε ἦν ἀνωθεν
βαλλομένους. ὑπόνομον δὲ πόρρωθεν ἐφ' ἓνα τῶν πύργων
διορύξαντες ἀνακηρυγῶσιν αὐτόν, ἔπειτα τὴν ἔχουσαν
ὑλὴν ἐμπρήσαντες ἐξῆλθον. ὑποκαέντων δὲ τῶν σφαιγμά-
των, ὁ μὲν πύργος ἐξαίφνης κατασείσεται, τεῖχος δὲ
ἕτερον ἐνδοθεν ἀντωκοδομημένον διεφάνη. τὴν γὰρ ἐπιβη-
λὴν αὐτῶν προαισθόμενοι, τάχα καὶ τὴν πύργον κινηθέντος
ὡς ὑπὤρυττετο, δεύτερον ἑαυτοῖς ἔρυμα κατεσκευάσαν.
πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀδοκῆτως ἰδόντων, καὶ κρατεῖν ἤδη πε-
παισμένων, κατάπληξις ἦν. οἱ δὲ ἐνδοθεν πρὸς τὸν
Μαναΐμον καὶ τὰς ἐξάρχοντας τῆς σάσεως ἔπεμποι,
ἀξιῶντες ἐξελθεῖν ὑπόσπονδοι. καὶ δοθέν μόνοις τοῖς βα-
σιλικοῖς καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις, οἱ μὲν ἐξήσαν. ἀθυμία δὲ
τὰς Ῥωμαῖς καταλεφθέντας μόνους ὑπέλαβεν. ὅτε γὰρ
βιάσασθαι τοσούτον πλῆθος ἐδύνατο, καὶ τὸ δεξιὰν αἰ-
τῆν ὀνειδος ὑπελάμβανον, πρὸς τὸ μηδὲ πιστεύειν, εἰ δι-
δῶτο. καταλιπόντες δὲ τὸ στρατόπεδον, ὡς εὐάλωτον, ἐπὶ
τὰς βασιλικὰς ἀνεφύγον πύργους, τὸν τε Ἰππικὸν καλε-
μενον, καὶ τὸν Φασάηλον, καὶ τὸν Μαριάμμην. οἱ δὲ
περὶ τὸν Μαναΐμον, εἰσπεσόντες ὅθεν οἱ στρατιῶται διεφυ-
γον, ὅσους τε αὐτῶν κατέλαβον, μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν
διέφθειραν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς διαρκάσαντες εὐεργε-

quidem fore existimantibus, ut prae victus inopia fatiscerent, qui in praesidio erant; regiis vero credentibus, oppugnatores labori cessuros.

8. Interea Manahemus quidam, Iudae Galilaei, ut vocabatur, filius, (qui sophista erat acerrimus, et quondam tempore Quirinii Iudaeis exprobrauerat, quod post Deum subiicerentur Romanis) assumtis quibusdam e nobilioribus, perrexit in Masadam: ubi cum Herodis regis armamentarium perrupisset, et populares suos aliosque latrones armis instruxisset, adeoque illis satellitibus uteretur, veluti rex Hierosolyma reuertitur; factusque seditiosorum dux, statuit de omnibus ad obsidionem spectantibus. Machinarum autem inopia laborabant, nec poterant palam suffodere muros, telis ab hostibus desuper petiti. Cuniculum igitur e longinquo ad unam e turribus agentes, eum fornicatum et suspensum relinquunt, deinde in sustinentia ligna igne immisso egrediuntur. Cum autem exusti essent subices, turris quidem illico concutitur, alter autem murus intus et ex aduerso aedificatus conspiciebatur; nam regii molitiones eorum praesentientes, turri forsan, cum suffossa esset, motu agitata, aliud sibi munimentum exstruxerunt. Quod ubi oppugnatores praeter opinionem adspexerant, etiam cum se victores esse crediderint, animis quidem consternati erant: obsessi vero quosdam ad Manahemum et seditionis auctores mittebant, qui obsecrarent, ut sibi liceret fide data exire. quo regiis solis et indigenis concessio, illi quidem egressi sunt: Romani autem, qui soli relictis, animis anxii erant et deiectionis. tam ingentem quippe multitudinem perrumpere non poterant, petereque, ut dextra fides sibi porrigeretur, ignominiosum esse existimabant; praesertim quod nec illis credendum esset, etiamsi fides daretur. Castris itaque desertis, ut quae facile capi possent, ad turres regias confugerunt, quarum una Hippicos appellabatur, altera Phasaëlus, tertia Mariamne. Qui vero cum Manahemo erant, protinus irruentes in locum, e quo milites fugerant, quotquot eorum comprehenderent, ante adscensum trucidarunt, direptisque impedimen-

σαν τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν ἔν ἑκτῇ Γορπιαίᾳ μηνὸς ἐπράχθη.

Ε'. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιῦσαν, ὃ, τε ἀρχιερεὺς Ἀνανίας περὶ τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὐριπον διαλανθάνων ἀλίσκεται, καὶ πρὸς τῶν λησῶν ἀναιρεῖται σὺν Εὐκλῖα τῷ ἀδελφῷ. καὶ τὰς πύργους ἐπιχόντες οἱ σασιασαὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν στρατιωτῶν διαφύγῃ. τὸν δὲ Μαναΐμον ἢ τε τῶν ὀχυρῶν κατασροφῇ χωρίων, καὶ ὁ τῷ ἀρχιερέως Ἀνανίᾳ θάνατος ἐτύφωσεν εἰς ὁμότητα. καὶ μηδένα νομίζων ἔχεν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἀντίπαλον, ἀφόρητος ἦν τύραννος. ἐπανίστανται δὲ οἱ περὶ τὸν Ελεάζαρον αὐτῷ, καὶ λόγον ἀλλήλοις δόντες, ὡς ἔχρη Ρωμαίων ἀποσάντας δι' ἐλευθερίας πόθον καταπροέσθαι ταύτην οἰκίαν δῆμον, καὶ δεσπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πράττοι βίαιον, ἀλλ' ἔν ἑαυτῶν ταπεινότερον. εἰ γὰρ καὶ δεοί τινα τῶν ὅλων ἀφηγεῖσθαι, παντὶ μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ, προσήκειν συντίθενται, καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐπεχείρουν αὐτῷ. σοβαρὸς γὰρ ἀνεβεβήκει προσκυνήσων, ἐδοῆτί τε βασιλικὴ κεκοσμημένος, καὶ τὰς ζηλωτὰς ἐνόπλους ἐφελκόμενος. ὡς δὲ οἱ περὶ τὸν Ελεάζαρον ἐπ' αὐτὸν ὤρμησαν, ὃ, τε λοιπὸς δῆμος, ἐπὶ τὰς ὁρμαὶς λίθους ἀρπάσαντες, τὸν σοφιστὴν ἐβαλλον, οἰόμενοι, τῆτις καταλυθέντος, διαρρήψειν ὅλην τὴν γᾶσιν. πρὸς ὀλίγον δὲ οἱ περὶ τὸν Μαναΐμον ἀντιχόντες, ὡς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτὰς τὸ πλῆθος ὁρμησάν, ἔφυγεν ὅπη τις ἔχουσιν. καὶ φόνος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρυνα δὲ τῶν ἀποκρυπτομένων. καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι, λάθρα διαδράντες εἰς Μασάδαν, σὺν οἷς Ελεάζαρος, ὁ υἱὸς Ιαείρου, προσήκων τῷ Μαναΐμῳ κατὰ γένος, ὃς ὕστερον ἐτυράννησε τῆς Μασάδας. αὐτόν τε τὸν Μαναΐμον, εἰς τὸν καλούμενον Οφλᾶν συμφυγόντα, καὶ κεῖ ταπεινῶς ὑπολανθάνοντα, ζωγρήσαντες, εἰς τὸ Φανερόν ἐξέικνυσαν, καὶ πολλαῖς αἰκισάμενοι βασάνοις ἀνείλον. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἐπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, ἐτόν τε ἐπισημότατον τῆς τυραννίδος ὑπῆρξεν Ἀψάλωμον.

tis castra incenderunt. Et quidem ista acta sunt die sexto mensis Gorpiaei.

9. Sequenti autem die Ananias pontifex in regiae domus aquae-ductu latitans captus est, et a latronibus cum fratre Ezechia interfectus: atque seditiosi, cum turres obsedissent, sedulo cauebant, ne quis militum fuga dilaberetur. Manahemum autem et locorum munitorum euerfio, et Ananiae pontificis mors crudelitate impleuit; credensque, se in rebus gerendis habere parem neminem, tyrannus non ferendus euasit. Qui vero cum Eleazaro erant, in eum insurrexerunt, postquam vltro citroque sermones habuissent, quod non deceret a Romanis desiderio libertatis deficientes eandem cuidam e popularibus suis prodere, dominumque ferre, etsi vim nullam adhibentem, seipsum tamen humiliorem: nam si oporteat et aliquem rerum summae praesse, ad quemuis magis alium, quam ad ipsum, pertinere hoc quidquid est muneris, vno ore fatentur; atque ita eum in templo adoriuntur. Magno enim fastu ad Deum colendum adscenderat, veste regia indutus, suiue studiosos armatos secum trahens. Cum autem socii amicique Eleazari in eum irruissent, reliqui etiam e populo, vbi illi impetum fecerant, lapides corripuerunt et in sophistam iaciebant, existimantes omnes, illo interemto disiectum iri seditionem. Exiguum ad tempus Manahemo suisque resistentibus, vbi vniuersos in ipsos irruentes viderunt, quo quisque valebat fuga se recipiunt: et caedes facta est eorum, qui comprehensi sunt, et inquisitio de iis, qui sese in latebras abdiderant. Pauci etiam ex eis clam in Masadam perfugerunt, in quibus Eleazarus lairi filius, Manahemo affinitate iunctus, qui postea in Masada tyrannidem exercuit: ipsumque Manahemum, cum in locum Ophlan vocatum fugisset, atque illic abiecte admodum delitesceret, captum in medium produxerunt, multisque cruciatibus vexatum interfecerunt. Similiter et quotquot sub ipso duces erant, maximeque insignem tyrannidis ministrum Absalomum.

ι. Ο μὲν ἄν δῆμος, ὡς ἔφην, εἰς ταῦτα συνήργησεν, ἐλπίζων τινὰ τῆς ὅλης γάσεως λαμβάνειν διόρθωσιν. οἱ δὲ ἔ καταλῦσαι τὸν πόλεμον σπεύδοντες, ἀλλὰ ἀδέεστον πολεμεῖν, Μαναΐμον ἀνηρέκισαν. ἀμέλει τῷ δήμῳ πολλὰ τοῖς στρατιώταις ἀνεῖναι τὴν πολιορκίαν παρακαλῶντος, οἱ δὲ προσέκειντο χαλεπώτερον, μέχρι μηκέτι ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν Μιτίλιον, ἕτος γὰρ ἦν τῶν Ῥωμαίων ἑπαρχος, διαπέμποντα πρὸς τῆς περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, ἐξαιτῆμε· οἱ μὲν τὰς ψυχὰς ὑποσπόνδεις, τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὴν λοιπὴν κτῆσιν παραδώσειν λέγοντες. οἱ δὲ, καὶ τὴν ἰκεσίαν ἀρπάσαντες, ἀπέπεμψαν πρὸς αὐτὰς Γωρίωνά τε Νικομήδης υἱὸν, καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκί, καὶ Ἰθδαν Ἰωνάθου, δεξιάς τε καὶ ὄρκους δώσοντας. ὧν γενομένων, κατήγε τῆς στρατιώτας ὁ Μιτίλιος. οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἕτε ἐπεχείρει τις τῶν γασσιασῶν αὐτοῖς, ἕτε ἐνέφαιεν ἐπιβελήν. ὡς δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντες ἀπέθεντο τῆς θυρεῖς καὶ τὰ ξίφη, καὶ μηδὲν ἔτι ὑποπτεύοντες ἀνεχώρουν, ὤρμησαν ἐπ' αὐτὰς οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, καὶ περιχόντες ἀνῆκον, ἕτε ἀμυνομένους, ἕτε ἰκετεύοντας, μόνους δὲ τὰς συνθήκας καὶ τῆς ὄρκους ἀναβοῶντας. καὶ οἱ μὲν ἕτως ὁμῶς ἀπεσφάγησαν ἅπαντες πλὴν Μιτιλίῃ. τῷτον γὰρ ἰκετεύσαντα, καὶ μέχρι περιτομῆς Ἰσθαῖσιν ὑποσχόμενον, διέσωσαν μόνον. τὸ δὲ πάθος Ῥωμαίοις μὲν ἦν κῆφον, ἐκ γὰρ ἀπλῆτι δυνάμειος ἀπανηλώθησαν ὀλγοί, Ἰσθαίοις δὲ προοίμιον ἀλώσεως ἔδοξε. καὶ κατιδόντες ἀνηκέστες μὲν ἦδη τὰς αἰτίας τῷ πολέμῳ, τὴν δὲ πόλιν τηλικύτῳ μιάσματι πεφυρμένην, ἐξ ἧ δαιμόνιον τι μήνιμα προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ μὴ τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἀμυνά, ἐπένθην δημοσίᾳ, καὶ πλήρης μὲν κατηφείας ἦν ἡ πόλις, ἕκαστος δὲ τῶν μετρίων, ὡς αὐτὸς ὑπὲρ τῶν γασσιασῶν δίκας δώσων, ἐτετάρακτο. καὶ γὰρ δὴ σαββάτῳ συνέβη πρᾶχθῆναι τὸν Φόνον, ἐν ᾧ διὰ τὴν θρησκευτικὴν τῶν ἑσίων, ἔργων ἔχουσιν ἐκχευρίαν.

10. Et populus quidem ad ista, vti dicebam, operam suam contulit, fore sperans, vt medela quaedam toti seditioni adhiberetur. Illi vero, vt qui non studerent bellum comprimere, sed maiori cum insolentia in eo versari, Manahemum de medio sustulerant. Denique cum populus multis verbis obsecraret, vt milites oppugnare desinerent; illi acrius insistebant, donec Metilius (is enim Romanorum erat praefectus) cum suis, diutius non valentes resistere, mitterent ad Eleazarum sociosque, suppliciter orantes, vt fide data egrediliceret, saluistantum capitibus, dicentesque, se arma et impedimenta sua eis tradituros. Illi autem cum petitioni statim concessissent, mittunt ad eos Gorioneum Nicodemi, et Ananiam Sadduci, et Iudam Ionathae filium, qui iureiurando interposito fidem darent. Qua re peracta, milites suos deducebat Metilius. Et quamdiu illis quidem arma supererant, e seditionis nemo aut aperte illos aggrediebatur, aut insidiis attentabat: quam primum vero ex pacto omnes scuta et gladios deponerent, et nihil mali suspicantes discedere pararent, impetum in eos fecerunt Eleazari comites, et comprehensos trucidabant, neque resistentes, neque supplicantes, solas autem pacationes et fidem iureiurando datam inclamantes. Et hi quidem tanta cum crudelitate interfecti sunt omnes, praeter Metilium: (hunc enim, cum eis supplicasset pollicitusque esset vsque ad circumcisionem quoque se Iudaeum futurum, solum seruauit) damnum tamen Romanis quidem erat leuissimum, vt qui ex ingenti exercitu non multos amiserint, Iudaeis vero ad excidium proludere visum est. Cum autem vidissent, dimoueri non posse belli causas, tantoque flagitio pollutam esse ciuitatem, ex quo fas erat ominari Deum in eos ira exarsurum, etiamsi in illos non vindicatum esset a Romanis, publice lugebant, et vrbs quidem tota in moestitia erat: moderati vero quique, quasi ipsi pro seditionis poenas daturi essent, metu percellabantur. quippe sabbato caedem istam perpetrari contigerat, quo die propter sacri cultus solennitatem ab operibus cessant.

ΚΕΦ. ιη'.

Ισδαίων συμφοραί καὶ Φόνοι ἐκάστοτε.

ΤΗΣ δὲ αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥσπερ ἐκ δαιμονίᾳ προνοίας, ἀνῆλθον οἱ Καισαρεῖς τῆς παρ' αὐτοῖς Ισδαίως· ὡς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀποσφαγῆναι μὲν ὑπὲρ δισμυρίδας, κενωθῆναι δὲ πᾶσαν Ισδαίων τὴν Καισαρείαν. καὶ γὰρ τῆς διαφύγοντας ὁ Φλῶρος συλλαβὼν, κατήγαγε δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια. πρὸς δὲ τὴν ἐκ τῆς Καισαρείας πληγὴν ὅλον τὸ ἔθνος ἐξαγριῖται. καὶ διαμεριζόμενους τὰς τε κώμας τῶν Σύρων καὶ τὰς προσεχεῖς ἐπόρθον πόλεις, Φιλαδέλφειάν τε καὶ Σεβωνίτιν, καὶ Γέρασαν, καὶ Πέλλαν, καὶ Σκυθόπολιν. ἔπειτα Γαδάροις καὶ Ἰππῳ καὶ τῇ Γαυλανίτιδι προσπεσόντες, τὰς μὲν καταστρεψάμενοι, τὰς δὲ ὑποπρήσαντες, ἐχώρην ἐπὶ Κέδασαν τὴν Τυρίων, καὶ Πτολεμαῖδα, Γάζαν τε καὶ Καισαρείαν. ἀντέχευε δὲ ἑδὲ Σεβασὴ ταῖς ὀρμαῖς αὐτῶν, ἑδὲ Ασκάλων. ἀλλ' ἐπὶ ταύταις πυρποληθείσαις, Ἀθηδὼνα καὶ Γάζαν κατέσκαπτον. πολλὰ δὲ περὶ ἐκάστην τῶν πόλεων ἀνηρπάζοντο κώμα, καὶ τῶν ἀλισκομένων ἀνδρῶν Φόνος ἦν ἄπειρος.

β'. Οὐ μὴν οἱ Σύροι τῶν Ισδαίων ἔλαττον πλῆθος ἀνῆλθον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τῆς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανομένης ἀπέσφαττον, ἢ μόνον κατὰ μῖσος, ὡς πρότερον, ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν ἐφ' ἑαυτοῖς κίνδυνον φθάνοντες. θεινὴ δὲ ὅλην τὴν Συρίαν ἐπέχευε ταραχὴ, καὶ πᾶσα πόλις εἰς δύο διήρητο στρατόπεδα. σωτηρία δὲ τοῖς ἑτέροις ἦν τὸ τῆς ἑτέρας φθάσαι. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διῆγον, τὰς δὲ νύκτας δεινὰ χαλεπωτέρας. ἀπιστευόμενοι γὰρ τῆς Ισδαίως δοκῶντες ἕκαστοι, τῆς Ισδαίζοντας εἶχον ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ παρ' ἐκάστοις ἀμφίβολον ἔτε ἀνελεῖν τις προχείρως ὑπέμενε, καὶ μεμιγμένον ὡς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβέτο. πρὸς ἀλλήλους δὲ ἐπὶ τὰς σφαγὰς τῶν διαφόρων καὶ τῆς πάλας πρᾶοτάτης εἶναι δοκῶντας ἢ πλεονεξία. τὰς γὰρ ἰστιάς τῶν ἀναιρεθέντων ἀδεῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ ἐκ πα-

CAP. XVIII.

Iudaeorum ubique gentium calamitates et caedes.

Eodem autem die, horaque eadem, quasi diuina providentia ita acciderat, Caesarenfes Iudaeos, qui apud ipfos erant, fere omnes interimebant; ita vt vna hora super viginti hominum millia caederentur, et Caesarea omnis vacua facta est Iudaeis. nam fuga dilapfos comprehendit Florus, et vinctos ad naualia deducebat. Nunciata autem hac e Caesarea clade, tota Iudaeorum gens efferata est: diuifque et Syrorum vicos et finitimas ciuitates vastabant, Philadelphiam scilicet et Sebonitin, et Gerasam, et Pellam, et Scythopolin. Deinde cum in Gadara et Hippon et Gaulanitidem impetum fecissent, et loca quaedam euertissent, aliaque incendissent, recta ibant ad Cadasam Tyriorum, et Ptolemaidem, Gabamque et Caesaream. Eorumque incurfibus neque Sebaste resistebat, neque Ascalon: sed cum eas flammis vastassent, Anthedona et Gazam funditus euerterunt. Multi etiam istis ciuitatibus finitimi vici diripiebantur, virorumque, quos ceperant, ingens facta est caedes.

2. Veruntamen Syri non minorem Iudaeorum multitudinem occidebant: sed et ipsi in ciuitatibus comprehensos trucidabant, non solum ex odio, vt prius, sed vt periculum, quod illis imminabat, mature praeuenirent. Magna autem rerum perturbatio Syriam omnem occupabat, et vnaquaeque ciuitas in duos diuifa erat exercitus. illis autem inuicem salutis erat, si alteri alteros praeuertissent, vitamque interdum quidem in caede agebant, noctu vero in formidine grauiori. Nam cum singuli Iudaeos de medio sublatos esse existimarent, Iudaizantes suspectos habebant: atque dubios vtrinque et ambiguos haud temere quisquam interficere volebat, permistos tamen cum aliis, vt plane alienigenas, metuebat. Ad caedes autem aduersae partis illos etiam prouocabat auaritia, qui prius summe mansueti esse viderentur. nam caesorum facultates intrepide diripie-

ρατάξιως τὰ σκῦλα τῶν ἀνηρημένων εἰς τὰς σφετέρας οἷ-
κας μετέφερον. ἔνδοξός τε ἦν ὁ πλεῖστα κερδάνας, ὡς
κατιχύσας πλειόνων. ἦν δὲ ἰδεῖν τὰς πόλεις μετὰς αἰτά-
φων σωμάτων, καὶ νεκρὰς ἅμα νηπίους γέροντας ἐρριμμέ-
νας, γυναῖα τε μήτε τῆς ἐπ' αἰδῶ σκέπης μετεληφότα,
καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπαρχίαν μετ' ἡν ἀδιηγῆτων συμφορῶν,
μίζονα δὲ τῶν ἐκάστοτε τολμωμένων τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπειλο-
μένοις μετὰσασιν.

γ'. Μάχερι μὲν δὴ τῶν Ἰσθαίοις πρὸς τὸ ἀλλόφυλον
ἦσαν συμβολαί. κατατρέχοντες δὲ εἰς Σκυθοπόλιν τὰς
παρ' ἐκείνη Ἰσθαίους ἐπειράσοντο πολεμίας. ταξάμενοι γὰρ
μετὰ τῶν Σκυθοπολιτῶν, καὶ τῆς ἐαυτῶν ἀσφαλείας ἐν
δευτέρῳ θέμενοι τὴν συγγένειαν, ὁμοσε τοῖς ὁμοφύλοις
ἐχώρην. ὑπωπτεύθη δὲ αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον. οἱ
γὰρ Σκυθοπολιταὶ δέισαντες, μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσωσι τῇ
πόλει, καὶ μετὰ μεγάλης αὐτῶν συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις
ἀπολογήσωνται περὶ τῆς ἀποτάσεως, ἐκέλευον αὐτὰς, εἰ
βέλονται τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι, καὶ τὸ πρὸς τὰς ἀλλοεθνεῖς
πίσιν ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα ταῖς γενεαῖς εἰς τὸ
ἄλσος. τῶν δὲ ποιησάντων τὸ προσαχθὲν χωρὶς ὑποψίας,
δύο μὲν ἡμέρας ἡρέμησαν οἱ Σκυθοπολιταί, τὴν πίσιν αὐ-
τῶν δελεάζοντες. τῇ δὲ τρίτῃ νυκτὶ παρατηρήσαντες, ἃς
μὲν ἀφυλάκτους, ἃς δὲ κοιμωμένους, πάντας ἀπέσφαξαν,
ὄντας τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίους καὶ τριχιλίους, τὰς τεκτῆ-
σεις διήρπασαν ἀπάντων.

δ'. Δξιὸν καὶ ἀφηγήσασθαι καὶ τὸ τῷ Σίμωνος πατρὸς,
ὃς υἱὸς μὲν ἦν Σαύλα τινὸς τῶν ἐκ ἀσήμεων, ῥώμη δὲ σώ-
ματος καὶ τόλμη διαφέρων, ἐπὶ κακῶ τῶν ὁμοφύλων ἀμ-
φοτέροις κατεχρήσατο. προσίων γὰρ ὅσημέραι πολλὰς μὲν
ἀνῆρει τῶν πρὸς τῇ Σκυθοπόλει Ἰσθαίων, τρεπόμενος δὲ
πολλάκις αὐτὰς πάντας μένος ἦν ῥοπή τῆς παρατάξεως.
περιέρχεται δὲ αὐτὸν ἀξία ποινὴ τῇ συγγενικῇ φόνῃ.
ἐπεὶ γὰρ περιχόντες οἱ Σκυθοπολιταὶ κατηκόντιζον αὐτὰς
ἀνὰ τὸ ἄλσος, σπασάμενος τὸ ξίφος ἐπ' ἑδνεῖα μὲν τρέ-

bant, et quasi ex acie occisorum spolia in domos suas deportabant: quique plurima lucratus est, maxime habebatur illustris, ac si plures virtute superasset. Cernere autem erat ciuitates cadaueribus insepultis refertas, et mortuos proiectos cum infantibus senes, et mulieres ipso pudoris velamento nudatas; et totam quidem prouinciam calamitatibus infandis plenam, iis vero, quae perpetrabantur, maiorem intentatam rerum in peius mutationem.

3. Et haecenus quidem Iudaei conflictati sunt cum alienigenis: excursionem autem facientes in Scythopoleos fines, etiam Iudaeos illic habitantes experti sunt hostes. Nam cum ad aciem praesto essent Scythopolitis, et affinitatem posthaberent propriae incolumitati, cum suis popularibus manus conferebant. suspecta tamen erat haec illorum promptitudo et alacritas. Itaque Scythopolitae veriti, ne noctu ciuitatem adorirentur, et magna ipsorum calamitate fratribus excusarent defectionem, illis praecipiebant, si concordiam vellent confirmari suamque alienigenis fidem demonstrari, ut cum familiis suis in lucum proximum transirent. Cum autem illi sine fraudis suspicione imperata fecissent, duos quidem dies quieuerunt Scythopolitae, dissimulantes ipsorum fidem: tertia vero nocte, captata temporis opportunitate, alios quidem incautos, alios vero sopitos, omnes trucidarunt, numero ad tredecim millia, et facultates omnium diripuerunt.

4. Conuenit autem hic loci enarrare, quod Simoni accidit, qui filius quidem erat Sauli cuiusdam viri non ignobilis, robore vero corporis et animi audacia praestans, quibus utrisque in popularium suorum damnum abusus est. Quapropter, cum quotidie immineret, multos quidem Iudaeorum Scythopoli propinquos occidebat, et frequenter integros eorum cuneos fundens fugansque solus erat instar aciei. Illi autem contigit poena, quam commeruit gentiliū caedes. Nam postquam Scythopolitae, circumdati Iudaeis, in loco eos iaculis configerent, gladio educto,

πεται τῶν πολεμίων. καὶ γὰρ ἰώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον. ἀναβοήσας δὲ μάλα ἐκπαθῶς· „ἄξιά γε ὦν ἔδρασα
 „πάχω, Σκυθοπολίται, καθ' ὑμῶν, ὅτι τοσάτω Φόνω
 „συγγενῶν τὴν πρὸς αὐτὰς εὐνοίαν ἐπισωσάμην. τοιγαρῶν
 „οἷς ἄπιστον μὲν εὐλόγως εὔρηται τὸ ἀλλόφυλον, ἡσέβηται
 „δὲ εἰς ἔχματα τὸ οἰκεῖον. θνήσκω μὲν ὡς ἐναγῆς χερσὶν
 „ιδίαις. ὃ γὰρ πρέπον ἐν ταῖς τῶν πολεμίων. τὸ δὲ αὐτὸ
 „ἂν εἴη μοι καὶ ποινὴ τῇ μιάσματος ἁξία, καὶ πρὸς ἀν-
 „δρείαν ἔπαινος, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τὴν ἐμὴν αὐχὴσιν
 „σφαγὴν, μηδὲ ἐπαλαζονεύσῃται πεισόντι.” ταῦτα εἰ-
 πὼν, ἐλεῆσιν ἅμα καὶ τεθυμωμένοις ὄμμασι περισκέπτε-
 ται τὴν ἑαυτῷ γενεάν. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα
 καὶ γηραιοὶ γονεῖς. ὁ δὲ πρῶτον τὸν πατέρα τῆς πολιᾶς
 ἐπισπασάμενος διελάνει τῷ ξίφει, μεθ' ὃν ἐκ ἄκχσαν
 τὴν μητέρα, καὶ ἐπὶ τέτοις τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα,
 μονοῖσιν ὑπαντῶντος ἐκάστη τῷ ξίφει, καὶ σπυύδοντος
 φθάσαι τὰς πολεμίους. ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τὴν γενεάν,
 καὶ περίοπτος ἐπιστὰς τοῖς σώμασι, τὴν τε δεξιὰν ἀνατεί-
 νας, ὡς μηδένα λαθεῖν, ὅλον εἰς τὴν ἑαυτῷ σφαγὴν ἐβά-
 πτισε τὸ ξίφος. ἄξιος μὲν ἐλέως ὁ νεανίας δι' ἀλκὴν σώ-
 ματος, καὶ ψυχῆς παράστημα. τῆς δὲ πρὸς ἀλλοφύλους
 πίστεως ἕνεκεν, ἀκολούθοις πάθεσι χρησάμενος.

ε'. Πρὸς δὲ τὴν ἐν Σκυθοπόλει Φθορὰν, αἱ λοιπαὶ
 πόλεις ἐπανίσταντο τοῖς καθ' ἑαυτὴν Ἰσθαίσις ἐκάστη, καὶ
 πεντακοσίους μὲν ἐπὶ διχιλίους Ἀσκαλωνῖται, Πτολεμαῖεῖς
 δὲ διχιλίους ἀνείλον, ἔδυσάν τε ἐκ ὀλίγης. καὶ Τύριοι μὲν
 συχνὰς δισχρῆσαντο. τὸ πλεῖον δὲ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρέ-
 ρην. Ἰππηνοὶ τε καὶ Γαδαρεῖς ὁμοίως, τὰς μὲν θρασυ-
 τέρους ἀπεσκευάσαντο, τὰς δὲ φοβερὰς διὰ φυλακῶν εἶ-
 χον. αἳ τε λοιπαὶ πόλεις τῆς Συρίας, ὅπως ἐκάστη πρὸς τὸ
 Ἰσθαϊκὸν ἢ μίσους ἢ δέους εἶχον. μόνοι δὲ Ἀντιοχεῖς καὶ Σι-
 δωνιοὶ καὶ Λπαμεῖς ἐφείσαντο τῶν μετοικέντων, καὶ ὅτε
 ἀνελεῖν τινα Ἰσθαίων ἐπέμεναν, ὅτε δῆσαι. τάχα μὲν καὶ

neminem quidem hostium adoritur, (etenim videbat, in tanta multitudine se nihil posse efficere) vehementi autem facta exclamatione: „digna, inquit, Scythopolitae, his, „quae gessi, iam patior a vobis, quippe qui tam multa ci- „vium caede benevolentiae erga vos ipsos nostrae fidem „fecerim. quare iustum est, vt aliena quidem gens nobis „infida comperiat, qui extrema in nostrum genus im- „pietate deliquerimus. Morior quidem, vt execrabilis „propriis manibus: (haud enim honestum cadere manu „hostili) hoc autem ipsum mihi erit et in poenam scelere „dignam, et cedit in fortitudinis laudem; vt nemo scili- „cet hostium de meo interitu gloriatur, neque in caden- „tem insultet.” Cum ista dixisset, miserantibus simul et furentibus oculis familiam suam circumspicit. erant autem ei et vxor et liberi et prouecta aetate parentes. Ille vero primum quidem patrem, canis capillis prehensum, ense trausfigit, post quem et matrem, non inuitam, ac deinde vxorem et liberos, singulis sane horum tantum non occurrentibus gladio et hostes praeuenire cupientibus. Ille vero, cum omnem suam necessitudinem trucidasset, et super cadaveribus conspicuus steteret, et dextram sustulisset, vt ab omnibus videretur, totum in sui caedem visceribus immer- sit ensen. Dignus quidem miseratione iuuenis propter corporis strenuitatem et animi praesentiam: caeterum quantum ad fidem, quam alienigenis praestitit, meritas poenas luit.

5. Post caedem autem in Scythopoli factam, reliquae etiam ciuitates in Iudaeos singulae apud se habitantes insurgebant, atque bis mille homines et quingentos interfecerunt Ascalonitae, duoque millia Ptolemaetae, et non paucos in vincula coniecerunt. Et quidem Tyrii multos trucidarunt, ex illis vero plures custodiis victos tradiderunt: similiterque Hippeni et Gadarense audacissimos quidem de medio sustulerunt, quos vero formidarent, sollicitè adseruabant; itidemque reliquae Syriae vrbes, prout quaeque Iudaeos metuerent odioque haberent. Soli autem Antiocheni et Sidonii et Apamenses iis, qui secum habitarent, pepercerunt, et neque Iudaeum quenquam occidere aut vincere sustinuerunt. forsitan quidem quod, suorum ciuium multitudine

διὰ τὸ σφέτερον πλῆθος ὑπερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κινήματα, τὸ πλέον δὲ, ἑμοιγε δοκεῖ, οἴκτω πρὸς ὅς ἔδδεν ἐφθων νεωτερίζοντας. Γερασσηνοὶ τε ὅτε εἰς τὰς ἐμμείναντας ἐπλημμέλησαν, καὶ τὰς ἐξελθεῖν ἐθελήσαντας προέπειψαν μέχρι τῶν ὄρων.

ζ'. Συνέστη δὲ καὶ κατὰ τὴν Αἰγύπτου βασιλείαν ἐπιβλή κατὰ Ἰσδαίων. αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρευτο πρὸς Κέσιον Γάλλον εἰς Ἀντιόχειαν, καταλειπόμενος δὲ διοικεῖν τὰ πράγματα πινὰ τῶν ἐπαύρων τὸνομα Νόαρον, Σοέμω τῷ βασιλεῖ προσήκοντα κατὰ γένος. ἦγον δὲ ἐκ τῆς Βαταναίας ἐβδομηκόντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, οἱ κατὰ γένος καὶ σύνησιν τῶν πολιτῶν δοκιμώτατοι, στρατιὰν αἰτῶντες, ἵνα, εἴ τι γένοιτο κίνημα, καὶ περὶ σφῶς ἔχοιεν ἀξιοχρεῶν Φυλακὴν, καλύειν τὰς ἐπανισταμένους. τῆς δὲ Νόαρος, ἐκπέψας νύκτωρ τῶν βασιλικῶν ὀπλιτῶν τινάς, ἅπαντας ἀναιρεῖ, τολμήσας μὲν τῆργον δίχα τῆς Αἰγύπτου γνώμης, διὰ δὲ Φιλαργυρίαν ἄμετρον εἰς τὰς ὁμοφύλους ἐλόμενος ἀσεβεῖν, τὴν βασιλείαν διεφθίρειν. διστελεῖ τε ὡμῶς εἰς τὸ ἔθνος παρανομῶν, μέχρι πυθόμενος Αἰγύπτου, ἀνελὼν μὲν αὐτὸν ἡδέσθη διὰ Σοέμον, ἔπαυσε δὲ τῆς ἐπιτροπῆς. οἱ δὲ τασιασαὶ καταλαβόμενοι Φερίον, ὃ καλεῖται μὲν Κύπρος, καθύπερθε δὲ ἦν Ἰσριχάντος, τὰς μὲν Φερεῖς ἀπέσφαξαν, τὰ δὲ ἐρύματα κατέρριψαν εἰς γῆν. κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ τῶν ἐν Μαχαιρῶντι Ἰσδαίων τὸ πλῆθος ἐπειθον τὰς Φερεῖντας Ῥωμαίους ἐκλέπειν τὸ χωρίον, καὶ παραδιδόναι σφίσιν. οἱ δὲ, τὴν ἐκβίαν ἀφαίρουν εὐλαβηθέντες, συντίθενται πρὸς αὐτὰς ἐκχωρήσιν ὑπόσπονδοι. καὶ λαβόντες τὰ πιστὰ παραδίδουσι τὸ Φερίον, ὅπερ Φυλακὴ κρατυνόμενον κατεῖχον οἱ Μαχαιρίται.

ζ'. Κατὰ δὲ τὴν Αἰγύπτου βασιλείαν αἰεὶ μὲν ἦν εἰς τὴν πρὸς τὸ Ἰσδαϊκὸν τοῖς ἐπιχωρίοις, ἀφ' ὧν χερσάμενος προθυμότητοῖς κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰσδαίοις Ἀλέξανδρος, γέρας τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἐξ ἰσο-

freti, Iudaeorum motus, si quos concitarent, despectui haberent; potius vero, ut mihi videtur, quod illorum misererentur, quos nihil noui moliri videbant. Geraseni etiam eos, qui apud ipsos manerent, nulla iniuria affecerunt, et egredi volentes usque ad fines suos deduxerunt.

6. Quin et contra Iudaeos in Agrippae regno compositae erant insidiae. Nam ille Antiochiam profectus ad Cestium Gallum, rerum administrationem cuidam ex amicis reliquerat, nomine Noaro, Sohemo regi genere propinquo. Venerunt quippe de Batanaea viri numero septuaginta, nobilitate et prudentia ciuium suorum praestantissimi, poscendi praesidii gratia; ut, si qui apud ipsos quoque motus fierent, custodiam idoneam haberent, per quam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Noarus, noctu emissis quibusdam e regis militibus, omnes interimit; ausus quidem hoc facinus praeter consilium Agrippae, propter nimiam vero pecuniae cupiditatem in populares suos impius esse non recusans, regnum perditum ibat: neque cessabat crudelitatem suam in gentem exercere, donec Agrippa rem rescisceret, qui licet in eum animaduertere propter Soënum veritus esset, munus tamen procuratorium ei ademit. Seditiosi autem, capto castello, quod Cypros appellabatur et Hierichunti imminabat, omnes, qui in praesidio erant, interfecerunt, et munimenta solo aequarunt. Ac per eosdem dies Iudaei, qui magno numero in Machaerunte erant, Romanorum praesidio persuadebant castellum relinquere eisque tradere. Illi vero, metu, ne ab ipsis vi eriperetur, cum iis transigunt certis conditionibus inde discedere, fideque accepta eis in manus tradunt castellum, quod praesidiis munitum in potestate sua tenebant Machaeruntii.

7. Alexandriae vero perpetua quidem inter primos eius incolas et Iudaeos contentio erat, ex quo Alexander, Iudaeorum opera promptissima aduersus Aegyptios usus, in auxilii remunerationem concessit eis aequo iure cum

τιμίας πρὸς Ἑλληνας. δίδμενοι δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ καὶ παρὰ τῶν διαδόχων, οἱ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώρισαν, ὅπως καθαρωτέραν ἔχοιεν τὴν δίαιταν. ἤττον ἐπιμισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζεν ἐπέτρεψαν Μακεδόνας. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο τὴν Αἴγυπτον, ἔτε Καίσαρ ὁ πρῶτος ἔτε τῶν μετ' αὐτόν τις ὑπέμενε τὰς ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων ἐλαττωσάμ. συμβολαὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν ἀδιάλειπτοι πρὸς τὰς Ἑλληνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλὰς ὁσημέραι παρ' ἀμφοῖν κολαζόντων, ἡ εἰσὶς μᾶλλον παρωξύνετο. τότε δὲ ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐτε-τάρακτο, μᾶλλον ἐξηφθῆ τὰ παρ' ἐκείνοις. καὶ δὴ τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησιαζόντων περὶ τῆς ἐμελλον ἐκπέμπεται πρεσβείας ἐπὶ Νέρωνα. συνέρρύθησαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιδέατρον ἅμα τοῖς Ἑλλήσι συχνοὶ Ἰουδαίων. κατιδόντες δὲ αὐτὰς οἱ διάφοροι, παραχερῆμα ἀνέβωον, πολεμῖες καὶ κατασκόπες λέγοντες, ἔπειτα ἀναπηδήσαντες ἐπέβαλλον τὰς χεῖρας αὐτοῖς. οἱ μὲν ἔνιοι Φεύγοντες διεφθάρησαν. τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες ἔσυρον ὡς ζῶντας καταφλέγοντες. ἤρθη δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐπὶ τὴν ἄμυναν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον λίθοις τὰς Ἑλληνας ἔβαλλον. αὐτοὶ δὲ λαμπάδας ἀρπασάμενοι πρὸς τὸ ἀμφιδέατρον ὤρμησαν, ἀπειλῶντες καταφλέξεν ἐν αὐτῷ τὸν δῆμον αὐτάνδρου. καὶ ἐφθῆσαν τῷτο δρᾶσαντες, εἰ μὴ τὰς θυμὰς αὐτῶν ἀνέκοιτο Τιβέριος Ἀλέξανδρος ὁ τῆς πόλεως ἡγεμὼν. ὁ μὲν ἔτος τε ἀπὸ τῶν ὅπλων ἤρξατο σωφρονίζεν, ἀλλ' ὑποπέμψας τὰς γνωρίμους αὐτοῖς, παύσασθαι παρεκάλεα, καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρεθίζεν τὸ Ῥωμαίων στρατεύμα. καταχλωμάζοντες δὲ τῆς παρακλήσεως οἱ εὐασιώδεις, ἐβλασφῆμουν τὸν Τιβέριον.

ἡ. Καίκεῖνος, συνιδὼν, ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς ἢ ἂν παύσαιτο νεωτερίζοντες, ἐπαφίησιν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν πόλιν Ῥωμαίων δύο τάγματα, καὶ σὺν αὐτοῖς πεντακιχλίς στρατιώτας, κατὰ τύχην παρόντας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὁλοθρον ἐκ Λιβύης· ἐπέτρεψε δὲ ὁ μόνον αἰακῆ,

Graecis urbem habitare. Idemque illis honor constabat etiam apud Alexandri successores, qui et locum illis proprium assignarunt, ut puriorem haberent viuendi rationem, magis ab alienigenarum admisione liberatam, permiseruntque, ut Macedones appellarentur. postquam etiam Romani in potestatem suam redegissent Aegyptum, neque Caesar primus, neque successorum eius quisquam, honores, quibus Alexander Iudaeos impertiit, minuere sustinuit. Conflictus autem eorum cum Graecis fere sine intermissione facti erant, et, praefectis in multos quotidie partis vtriusque animaduertentibus, seditio plus plusque accendebatur. Tunc vero, cum apud alios res turbatae essent, inter illos irae magis exardescabant. Nam cum Alexandrini concionem haberent de legatione, quam misuri erant ad Neronem, accidit, ut multi quidem Iudaeorum permixti Graecis in amphitheatrum confluerent: cum autem eos vidissent inimici, illico clamare coeperunt, hostes eos et exploratores vocantes, ac deinde facto insultu manus illis inferebant. Et reliqui quidem, dum fugerent, perierunt; tres vero ex illis comprehensos per urbem trahebant, quasi viuos vstulaturi. Qua re fiebat, ut vniuersi mouerentur Iudaei ad facinus vindicandum. Et primum quidem in Graecos lapides iaciebant: postea vero facibus raptis in amphitheatrum properarunt, minantes, se populum, ad vnum omnes, in eo concrematuros. id quod sane facere occupassent, nisi iras eorum compressisset Tiberius Alexander urbis praefectus. Non tamen ille coercendi principium ab armis sumisit: sed, missis ad eos certis ex optimatibus, hortabatur, ut quiescerent, neque aduersum se milites Romanos irritarent. Seditiosi autem, risu excipientes hortationem, contumeliis appetebant Tiberium.

8. Atque ille, postquam vidit, absque ingenti clade tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quae in ciuitate erant, et cum his alios ad quinque millia milites, qui forte aderant ex Libya venientes ad Iudaeorum interitum. Permisit autem

ἀλλὰ καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν διαρπάξεν, καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγεν· οἱ δὲ ἐρμήσαντες εἰς τὸ καλύμενον Δέλτα, συνώκησεν γὰρ ἐκεῖ τὸ Ἰσδαϊκόν, ἐτέλεον τὰς ἐντολάς, ἢ μὴν ἀναιμωτί. συσφαθέντες γὰρ οἱ Ἰσδαῖοι, καὶ τῆς ἀμεινον ὠπλισμένους αὐτῶν προτάξαντες, μέχρι πλείους μὲν ἀντέχον. ἅπαξ δὲ κλίναντες ἀνέδην διεφθίοντο. καὶ παντελής ἦν αὐτῶν ὄλεθρος, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανομένων, τῶν δὲ εἰς τὰς οἰκίας συνωθημένων. ὑπεπύμπρασαν δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι, προδιαρπάσσοντες τὰ εἶδον. καὶ ὅτε νηπίων ἔλεος αὐτοῖς, ὅτε αἰδῶς εἰς τοὺς γερόντων, ἀλλὰ διὰ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες, ὡς ἐπικλυοῦσθαι μὲν αἵματι πάντα τὸν χώρον, πέντε δὲ μυριάδας σωρευοῦσθαι νεκρῶν. περιελίφθη δ' ἂν ὅτε τὸ λοιπὸν, εἰ μὴ πρὸς ἱκετείαν ἐτράποντο. κατοικιέρας δὲ αὐτῆς Ἀλέξανδρος, ἀναχωρεῖν τῆς Ῥωμαιᾶς ἐκέλευσεν. καὶ οἱ μὲν, ἐξ ἔθους ἔχοντες τὸ παιθνήνιον, ἅμα νεύματι τῷ φονεύειν ἐπαύσαντο· τὸ δημοτικὸν δὲ τῶν Ἀλεξανδρείων δι' ὑπερβολὴν μίσους δυσανάκλητον ἦν, καὶ μόλις ἀπέσπῃ τὸ τῶν σωμάτων.

Θ'. Τοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πάθος
 συνήνεχθη. Κεσίῳ δὲ ἐκ ἐτί ἡρεμεῖν εἰσέκει, πανταχῶ
 τῶν Ἰυδαίων ἐκπετολεμωμένων. ἀναλαβὼν δὲ ἀπὸ τῆς
 Ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα πλήρες, ἀπὸ δὲ
 τῶν λοιπῶν ἀνὰ διχιλίους ἐπιλείπτες, πεζῶν δὲ ἕξ σπεί-
 ρας, καὶ τέσσαρας ἵλας ἱππέων, πρὸς αἷς τὰς παρὰ τῶν
 βασιλέων συμμαχίας, Ἀντιόχῃ μὲν διχιλίους ἱππεῖς, καὶ
 πεζῶς τριχιλίς, τοξότας πάντας, Ἀγρίεππα δὲ πεζῶς
 μὲν τὴς ἰσῆς, ἱππεῖς δὲ διχιλίαν ἐλάττους· εἶπτο δὲ καὶ
 ὁ Σόεμος μετὰ τετραχιχίλιον, ὧν ἦσαν ἱππεῖς ἡ τρίτη
 μοῖρα, καὶ τὸ πλεον τοξόται. προῆλθεν εἰς Πτολεμαῖδα.
 πλείοι δὲ καὶ ἐκ τῶν πόλεων ἐπικρατοὶ συνελέγησαν, ἐμ-
 πηρία μὲν ἡττώμενοι τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις
 καὶ τῷ κατὰ Ἰυδαίων μίσῳ τὸ λείπον ἐν ταῖς ἐπισήμαις
 ἀντιπληρῶντες. συμπαῖσιν δὲ καὶ αὐτὸς Ἀγρίεππας Κεσίῳ,

eis, vt non solum interficerent Iudaeos, sed vt bona etiam eorum diriperent, et domos incendio delerent. Illi vero, facta irruptione in locum, qui Delta vocatur, (illic quippe frequentes habitabant Iudaei) imperata faciebant, non tamen sine suorum caede. Nam Iudaei, cum sese conglobassent et armis melius instructos in fronte posuissent, diu quidem resistebant: cum vero semel loco cederent, magno numero pereanti erant; et omne genus exitio dati sunt, aliis quidem sub dio comprehensis, aliis vero in aedes contrusis. Quin et istas succenderunt Romani, quae intus erant prius diripientes. Et neque infantum illos miserebat, neque aduersus senes reuerentiam adhibebant, sed in omnes aetates pari caede grassabantur: adeo vt totus quidem locus iste sanguine inundaretur, quinquaginta vero in cumulos congesta essent hominum millia. Neque autem reliquae factae fuissent reliquiae, nisi ad preces se conuertissent. Alexander autem, illorum misertus, iussit Romanos receptui canere. Et illi quidem, soliti dicto audientes esse, primum ad nutum caede abstinebant; at vulgus Alexandrinorum ex nimio et inueterato odio reuocatu difficile erat, et vix a cadaueribus auelli poterat.

9. Huiusmodi quidem clades apud Alexandriam contigit: Cestio vero iam quiescendum esse non videbatur, cum scilicet Iudaei vbique armis peterentur. Itaque cum assumsisset ex Antiochia duodecimam legionem, eamque iusto numero, et ex reliquis bina millia hominum electorum, peditumque sex cohortes et quatuor equitum alas, ac praeterea regum auxilia, ab Antiocho quidem duo equitum millia, peditumque tria millia, sagittarios omnes, ab Agrippa vero totidem equites et pedites duobus millibus pauciores, (nam et Sohemus sequebatur cum quatuor millibus, quorum tertia pars equites, et reliqui sagittarii) Ptolemaïdem progressus est. Plurimi autem etiam ex ciuitatibus auxiliarii collecti erant, peritia quidem militibus veteranis inferiores, alacritate vero et suo in Iudaeos odio supplentes quod deerat scientiae. Quinetiam ipse Agrippa praesens aderat Cestio, itineris dux et qui com-

τῆς τε ὁδῷ καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγύμενος. ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως Κέσιος, ὤρμησεν ἐπὶ πόλιν καρτερεῖν τῆς Γαλιλαίας Ζαβυλῶν, ἣ καλεῖται ἀνδρῶν, διορίζει δὲ ἀπὸ τῆ ἔθνους τὴν Πτολεμαῖδα. καταλαβὼν δὲ αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀνδρῶν, καταπεφύγει γὰρ τὸ πλῆθος εἰς τὰ ὄρη, πλήρη δὲ παντοίων κτημάτων, τὰ μὲν ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν, τὸ δὲ ἄστυ, καίτοι θαυμαστῇ κάλλει ἔχον τὰς οἰκίας, ὁμοίως ταῖς ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι καὶ Βηρυτῷ δεδομημένας, ἐνέπρησεν. ἔπειτα τὴν χώραν καταδραμὼν, καὶ διαρπάσας μὲν πᾶν τὸ προσπίπτον, καταφλέξας δὲ τὰς περὶ κώμας, ὑπέστρεφεν εἰς τὴν Πτολεμαῖδα. πρὸς δὲ ταῖς ἀρπαγαῖς ἐτι τῶν Σύρων ὄντων, καὶ τὸ πλεον Βηρυτίων, ἀναθαρσύναντες οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ γὰρ ἀποκεχωρηκότα συνίσταν Κέσιον, ταῖς ἀπολειφθεῖσιν ἀδοκῆτως ἐπέπεσον, καὶ περὶ διχιλίους αὐτῶν διέφθειραν.

ι'. Ο δὲ Κέσιος, ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς Πτολεμαίδος, αὐτὸς μὲν εἰς Καισάρειαν ἀφικνέται, μοῖραν δὲ τῆς στρατίας προέπεμψεν εἰς Ἰόππην, προσάξας, εἰ μὲν ἐγκαταλάβοιαι δυνηθεῖεν τὴν πόλιν, φερεῖν· εἰ δὲ προαΐθουιτο τὴν ἔφοδον, περιμένειν αὐτόν τε καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν. τῶν δὲ οἱ μὲν κατὰ θάλασσαν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἐπιχειροῦντες, ἀμφοτέρωθεν αἰεῖσι τὴν πόλιν ῥαδίως. καὶ μηδὲ φυγεῖν φθασάντων τῶν οἰκητόρων, ἔχ' ὅπως παρασκευάσασθαι πρὸς μάχην, ἐμπειρόντες ἅπαντας ἀνῆilon σὺν ταῖς γενεαῖς· καὶ τὴν πόλιν διαρπάσαντες ἐνέπρησαν. ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων τετρακόσιοι πρὸς ἑκταχιλίους. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν ὁμορον τῆς Καισαρείας Ναββατηνὴν τοπαρχίαν ἐπεμψε συχρὺς τῶν ἰππέων, οἱ τὴν τε γῆν ἐτιμον, καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων, τάς τε κτήσεις διήρπασαν, καὶ τὰς κώμας κατέφλεξαν.

ια'. Εἰς δὲ τὴν Γαλιλαίαν ἔστειλε Κέσιος Γάλλον ἡγούμενον τῆ δωδεκάτης τάγματος, παραδὸς δύναμιν, ὅσῃν ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανεν. τῷτον ἡ καρτερωτάτη

meatum administraret. Cum autem Cestius partem de exercitu assumsisset, contendit ad validam Galilaeae civitatem Zabulonem, quae Virorum cognomen habet, et a nostrae gentis finibus Ptolemaïdem discernit. Cumque offendisset eam a viris quidem desertam, (nam in montes multitudo se receperat) omnigenum autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas concessit, urbem vero ipsam, quamvis admirandae pulchritudinis domos haberet, similiter ac apud Tyrum et Sidonem et Berytum aedificatas, igne vastavit: ac deinde factis in regionem excursionibus, cum omnia, in quae inciderit, depopulatus esset, vicosque circumiectos incendisset, reuersus est Ptolemaïdem. Cum autem Syri diutius praedae inhaerent, magisque Berytii, Iudaei recepta fiducia (nam et Cestium recessisse cognouerant) in relictos, cum nihil tale expectarent, irruebant, et circiter duo ipsorum millia occiderunt.

10. Cestius autem, facto a Ptolemaïde discessu, ipse quidem Caesaream peruenit; in Ioppen vero partem praemisit exercitus, cum mandatis, ut urbem, si eam occupare potuissent, custodirent: sin vero ciues incursum illorum praesentirent, tam suum, quam caeterorum militum, praestolarentur aduentum. Caeterum illi, alii quidem mari, alii vero terra celeriter profecti, vtrinque urbem facillime capiunt. Et, cum habitatores nec fugam maturare potuerint, nec ad pugnam sese parare, illos adorti omnes interfecerunt suis cum familiis, direptamque civitatem incenderunt. Caesarum autem numerus erat ad octo millia et quadringentos. Similiter et in Narbatenen toparchiam Caesareae finitimam non paucos misit equites, qui et terram vastarunt, et magnam indigenarum multitudinem peremerunt, et facultates eorum diripuerunt, vicosque incendio consumserunt.

11. In Galilaeam autem misit Cestius Gallum, legionis duodecimae ductorem: eique tantam militum manum attribuit, quantam genti coercendae satis fore existimabat.

τῆς Γαλιλαίας πόλις Σεπφώρις μετ' εὐφημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐβελίαν αἱ λοιπαὶ πόλεις ἡρέμην. τὸ δὲ σασσιῶδες καὶ ληστρικὸν πᾶν ἔφυγεν εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς Γαλιλαίας ὄρος, ὃ κεῖται μὲν ἀντικρυς τῆς Σεπφώριως, καλεῖται δὲ Ἀσαμών. τότε οἱ Γάλλοι ἐπῆγαν τὴν δύναμιν. οἱ δὲ, ἕως μὲν ἦσαν ὑπερδέξιοι, ῥαδίως τὰς Ῥωμαίους ἔβαλλον προσιόντας, καὶ πρὸς διακοσίους αὐτῶν ἀνέβλουν. περιελθόντων δὲ καὶ γενομένων ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις ἡττῶντο ταχέως, καὶ ὅτε γυμνῆται τὰς ὀπλίτας συσάδην ἔφερον, ὅτε ἐν τῇ τροπῇ τὰς ἱππεῖς ἐξέφυγον· ὥστε ὀλίγας μὲν ἐν ταῖς δυσχωραῖς διαλαθεῖν, ἀναιρεθῆναι δὲ ὑπὲρ διχιλίας.

ΚΕΦ. ΙΘ'.

Ὅσα Κέσιος κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπραξε. καὶ ὡς Ἱεροσόλυμα πολιορκήσας παραλογώτατα ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέβουξεν· οἷά τε κατὰ τὴν ὑποστροφὴν παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἔπαθεν.

Γ ἄλλος μὲν ἔν, ὡς ἔδεν ἔτι ἰώρα κατὰ τὴν Γαλιλαίαν πεωτεριζόμενον, ὑπέστρεψε μετὰ τῆς στρατιᾶς εἰς Καισάρειαν. Κέσιος δὲ, μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναβούξας, ἐνέβαλεν εἰς Ἀντιπατρίδα· καὶ πυθόμενος ἐν τινὶ πύργῳ Ἀφεκῷ καλῶμένῳ συνηθροῖσθαι Ἰουδαίων δύναμιν ἐκ ὀλίγην, πρῆπεμψε τὰς συμβαλῆντας. οἱ δὲ, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθεῖν, δέει τὰς Ἰουδαίους δισκέδασαν· ἐπελθόντες δὲ ἔρημον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς πέριξ κώμας ἐνέπρησαν. ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιπατρίδος Κέσιος εἰς Λύδδα προσελθὼν, κινήν ἀνδρῶν τὴν πόλιν καταλαμβάνει. διὰ γὰρ τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἐορτὴν ἀναβεβήκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς Ἱεροσόλυμα. πεντήκοντα δὲ τῶν παραφανέντων διαφθείρας, καὶ τὸ ἄστυ κατακαύσας, ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ Βαιθωρῶν ἀναβάς στρατοπεδεύεται κατὰ τινὰ χῶρον Γαβαῶ καλούμενον, ἀπέχοντα τῶν Ἱεροσολύμων πεντήκοντα σταδίους.

Hunc validissima Galilaeae ciuitas Sepphoris cum laetis acclamationibus excipit; aliaeque ciuitates, huius prudens consilium sequutae, quiescebant. Qui vero seditionibus et latrocinii operam dabant, omnes se receperunt in montem ipsissimo in Galilaeae meditullio situm, qui est contra Sepphorin et vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ducebat exercitum. Illi autem, quamdiu erant in locis superioribus, facile Romanos ad se accedentes feriebant, et illorum fere ducentos occiderunt. Verum cum Romani facto circuitu ad celsiora peruenissent, illi protinus victi cesserunt; et neque velites grauioris armaturae militum congressum sustinebant, neque cum equites terga verterent, effugiebant: adeo vt pauci quidem inter locorum asperitates delitescerent; duo vero millia et amplius occiderentur.

CAP. XIX.

Quas res Cestius aduersus Iudaeos gessit. utque, cum Hierosolyma obsedisset, praeter omnium expectationem ab urbe discessit: et quanam, dum reuertitur, a Iudaeis passus est.

ET quidem Gallus, cum neminem quidquam noui apud Galilaeam iam moliri videret, Caesaream cum exercitu regressus est. Cestius vero, cum copias omnes inde mouisset, Antipatridem perrexit: auditoque, Iudaeorum manum non exiguam in turrin, quae Apheci vocabatur, confluisse, de suis praemisit, qui cum eis congredierentur. Sed priusquam ad manus ventum esset, sui terrore Iudaeos dissiparunt: cumque eo venissent, castra deserta cum vicis finitimis incenderunt. Ex Antipatride autem Cestius in Lyddam progressus, vacuam viris ciuitatem offendit: nam propter festum tabernaculorum omnis fere multitudo Hierosolyma adscenderat. quinquaginta vero, qui in eius conspectum venerunt, occisis, exustaque urbe, vltius pergebat; et, facto per Bethoron adconsu ad locum quendam, cui nomen est Gabao, castra metatur, stadiis quinquaginta ab Hierosolymis distantem.

β'. Οἱ δὲ Ἰσδαῖοι, κατιδόντες ἤδη πλησιάζοντα τῇ μητροπόλει τὸν πόλεμον, ἀφόμενοι τῆς εὐρυΐας ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὄπλα, καὶ μέγα τῷ πλήθει θαρρύντες, ἄτακτοι καὶ μετὰ κραυγῆς ἐξεπήδων ἐπὶ τὴν μάχην, μηδὲ τῆς ἀργῆς ἐβδομάδος ἐννοίαν λαβόντες. ἦν γὰρ δὴ τὸ μάλιστα παρ' αὐτοῖς θρησκευόμενον σάββατον. ὁ δὲ ἐκείσας αὐτὴς τῆς εὐσεβείας θυμὸς, ἐποίησε πλεονεκτῆσαι καὶ κατὰ τὴν μάχην. μετὰ τοιαύτης γὰρ ὁρμῆς τοῖς Ῥωμαίοις προσέπεσον, ὥς διαρρήξαι τὰς τάξεις αὐτῶν, καὶ διὰ μέσων χωρῶν ἀναιρῶντας. εἰ δὲ δὴ τῷ μὴ χαλασθέντι τῆς Φάλαγγος οἱ τε ἵππεις ἐκπεριελθόντες ἐπήμυναν, καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα καμὸν, καὶ ἐκινδύνευσεν ὅλη τῇ δυνάμει Κεσίος. ἀπέθανον δὲ Ῥωμαίων πεντακόσιοι δεκαπέντε, τῶν ἡσαν οἱ τετρακόσιοι πεζοὶ, τὸ δὲ λοιπὸν ἵππεις· τῶν δὲ Ἰσδαίων, δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι. γενναϊότατοι δὲ αὐτῶν ἔδοξαν οἱ Μονοβάξ, τῷ τῆς Αἰδίου βασιλέως, συγγενεῖς, Μονόβαξός τε καὶ Κενεδαῖος, μεθ' ὧν ὁ Περσίτης Νίγερ, καὶ Σίλας ὁ Βαβυλώνιος, αὐτομολήσας εἰς τῆς Ἰσδαίας ἀπὸ Ἀγρίππα τῷ βασιλέως. ἐστρατεύετο γὰρ παρ' αὐτῶν. κατὰ πρόσωπον μὲν ἦν ἀνακοπέντες οἱ Ἰσδαῖοι πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον· κατόπιν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις, ἐπὶ τὴν Βαιθωρῶν ἀνίστι, προσπεσὼν ὁ τῷ Γιώρα Σίμων, πολὺ τῆς ἐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαεπάσας, ἤγαγεν εἰς τὴν πόλιν. μένοντος δὲ τῷ Κεσίῳ κατὰ χώραν τρεῖσιν ἡμέραις, οἱ Ἰσδαῖοι, τὰ μετέωρα κατεληφότες, ἐπέτρεψαν τὰς παρόδους· δῆλοί τε ἦσαν ἔκ ἡρεμήσαντες, ἀρξαμένων τῶν Ῥωμαίων ὁδεύειν.

γ'. Ἐνθα δὴ κατιδὼν Ἀγρίππας ἔδδεν τὰ Ῥωμαίων αἰκίνδυνα, πλήθους ἀπείρου πολεμίων τὰ ὄρη περιέχοντος, ἔκρινεν ἀποπειραθῆναι τῶν Ἰσδαίων λόγους. ἡ γὰρ πάντας πείσιν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν ἐναντίων ἀποστῆσαι τὸ μὴ συμφρονῆν. ἐπεμψεν ἔν τῶν παρ' αὐτῷ τῆς μάλιστα γνωρίμης ἐκείνους, Βηρκαῖόν τε καὶ Φοῖβον, δεξιάς τε παρὰ Κεσίῳ καὶ συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίων αἰσφα-

2. At Iudaei, cum iam ad metropolin appropinquare viderent bellum, festo relicto ad arma properabant; numeroque valde fidentes, incompofiti ad pugnam et cum clamore profiliebant, ne feptimae quidem diei, qua feriari solebant, ratione habita. erat quippe fabbatum apud eos maxime honoratum. Furor autem, qui animis illorum religioneim excuffit, fecit, vt in praelio etiam superiores effent. Tanto namque impetu Romanos adorti funt, vt eorum et aciem perrumperent, et per media agmina incederent, magnam edentes stragem: adeo vt, nifi ei militum parti, quae necdum locum amiferat, equites facto circuitu subueniffent, quique non admodum defatigati erant pedites, Cestius eum toto exercitu difcrimen adiiffet. Interfecti funt autem quingenti et quindecim Romani milites; ex quibus quadringenti pedites, reliqui equites erant: ex Iudaeis vero duo et viginti. Illorum autem fortiffimi vifi funt Monobazi regis Adiabenes propinqui, Monobazus et Cenedaeus, et poft hos Niger Peraïta, et Silas Babylonius, qui ad Iudaeos ab Agrippa rege transfugerat. nam autea fub eo militabat. Et Iudaei quidem, cum fronte cladem accepiffent, in urbem fe recipiebant: Romanos autem, cum Bethoron adfcenderent, a tergo adortus Simon Giorae filius, plurimos extremi agminis coactores vellicauit; multisque iumentis, quae farcinas ferebant, ereptis, ea in urbem ducebat. Cestio vero in regione per triduum morante, Iudaei, locis editioribus occupatis, vias, quibus iretur, obferuabant; certumque erat fore, vt non quiefcerent, fi Romani iter facere coepiffent.

3. Itaque vbi Agrippa Romanos a periculo haud tutos effe animaduerneret, cum tanta hoftium multitudo montibus paffim infideret, verbis Iudaeos experiri decreuit. aut enim omnibus fe perfuafurum effe credebat, vt a bello defiffent; vel ab aduerfariis eos abdufturum effe, qui eadem cum illis non fentirent. Mifit igitur e fuis Borcaeum et Phoebum, illis notiffimos, qui et a Cestio foedus amicitiae, certamque pro delictis veniam a Romanis

λῆ περὶ τῶν ἡμαρτημένων ὑπάρχοντες, εἰ τὰ ὄπλα ῥύψαντες πρὸς αὐτὰς μεταβάλοιτο. δέισαντες δὲ οἱ Σασιασαί, μὴ πᾶν τὸ πλῆθος ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν Ἀγρίππαν μεταβάλλται, τὸς ἀπ' αὐτῶν πρὸςβέοντας ὤρμησαν ἀνελθόν. καὶ πρὶν ἢ φθέγγασθαι τὸν μὲν Φαίβον διέφθειραν· ὁ δὲ Βορκαῖος τρωθεὶς ἔφθη διαφυγεῖν· τῷ δὲ δήμῳ δὲ τὸς ἐκαγανакτήσαντας λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες, εἰς τὸ αὖτο συνήλασαν.

δ'. Κέσιος δὲ, τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ταραχὴν εὐκαιρὸν ἰδὼν εἰς ἐπίθεσιν, ἅπασαν ἐπῆγε τὴν δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρι Ἱεροσολύμων κατεδίωξεν. στρατοπεδευσάμενος δὲ ἐπὶ τῷ καλεσμένῳ Σκοπῷ, διέχει δὲ ἑτὸς ἑπτὰ τῆς πόλεως σαδίως, τρισὶ μὲν ἡμέραις ἐκ ἐπιχειρεῖ τῇ πόλει, τάχα τι παρὰ τῶν ἐνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς δὲ τὰς πέριξ κώμας ἐφ' ἀρπαγὴν σίτη πολλὰς διαφῆκε τῶν στρατιωτῶν. τῇ τετάρτῃ δὲ, ἥτις ἦν τριακὰς Ὑπερβερεταῖς μηνὲς, διατάξας τὴν στρατιάν, εἰσῆγαγεν εἰς τὴν πόλιν. ὁ μὲν ἦν δῆμος ὑπὸ τοῖς Σασιασαῖς ἐμφορὸς ἦν· οἱ δὲ Σασιασαί, τὴν εὐταξίαν τῶν Ῥωμαίων καταπλαγέοντες, τῶν μὲν ἔξω τῆς πόλεως μερῶν εἶκον, εἰς δὲ τὴν ἐνδοτέραν καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρη. Κέσιος δὲ παρελθὼν ὑπεμπύμπρησι τὴν τε Βεζεθὰν προσαγορευομένην, καὶ τὴν Καινόπολιν, καὶ τὸ καλεσμένον Δοκῶν ἀγοράν. ἔπειτα πρὸς τὴν ἄνω πόλιν ἐλθὼν, ἀντικεῖ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. καὶ ἐπεὶ ἠθέλησε κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν ἐντὸς τῶν τειχῶν βιάσασθαι, παραυτίκα τὴν πόλιν ἔχε, καὶ τὸν πόλεμον συνέβη καταλεῦσθαι. ἀλλὰ γὰρ ὁ, τε στρατοπεδάρχης Τυραίνιος Πρίσκος, καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλείστοι, χρήμασιν ὑπὸ Φλώρεθ δελεαζόμενοι ἀπέστρεψαν αὐτὸν τῆς ἐπιχειρήσεως. καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ὁ, τε πόλεμος ἐπὶ τοσούτον μῆκος πρόβη, καὶ Ἰουδαίως ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπληθεῖναι συνέπισεν.

ε'. Εὐ δὲ τότε πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, Ἀνάτω

datum iri pollicerentur, si proiectis armis ad eos transire vellent. Verum seditiosi, metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos ab ipso missos interficiendi impetum ceperunt. Et, priusquam verbum facerent, Phoebum quidem peremerunt, (Borcaeus autem licet vulneratus fuga dilapsus est) quotquot vero e plebe de ea re indignati sunt, fustibus atque lapidibus eos feriendo, in urbem compulerunt.

4. Iam Cestius, animaduerso hanc inter ipsos discordiam opportune cecidisse, ut eos adoriretur, totum exercitum secum adducebat, inque fugam versos usque ad Hierosolyma persequutus est. Castra autem metatus in loco, qui Scopus dicebatur, iste autem septem stadiis ab urbe distat, per triduum nihil quidem aduersus urbem tentabat, forsau sperans fore, ut, qui in ea erant, certis conditionibus sese dederent; in vicos vero finitimos non parvam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die, qui tricesimus erat mensis Hyperberetaei, cum exercitum ordinasset, in urbem eum introduxit. Et populus quidem a seditiosis custodiebatur: seditiosi vero, Romanorum acie instructa perterriti, exterioribus quidem cedebant ciuitatis partibus, in interiorem vero et templum se recipiebant. At Cestius ingressus, et Bezetham, ut appellabatur, et Caenopoliu, et quod dicebatur Materiae forum incendit: deinde cum ad urbem superiorem venisset, ex aduerso aulae regiae castra ponebat. Et si eadem illa hora voluisset vi muros perrumpere, e vestigio urbem cepisset, bellumque ab ipso confectum fuisse contigisset. Verum et exercitus praefectus Tyrannius Priscus, et plurimi equitum magistri, pecunia a Floro inescati ipsum ab incepto auerterunt: atque propter hanc causam et bellum adeo in longum productum est, acciditque Iudaeis, ut grauissimis redundarint calamitatibus.

5. Interea autem multi e melioris notae ciuibus, ab

τῷ Ἰωνάθῃ παιδὶ παιδέντες, ἐκάλην τὸν Κέσιον ὡς ἀνοί-
ζοντες αὐτῷ τὰς πύλας. ὁ δὲ, καὶ πρὸς ὀργὴν ὑπεριδὼν,
καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας, διεμέλλησεν, ἕως οἱ σασιασαὶ,
τὴν προδοσίαν αἰσθόμενοι, τὴς μὲν περὶ τὸν Ἀνανον ἀπὸ
τῆς τείχους κατέβαλον, καὶ λίθοις παίοντες συνήλασαν εἰς
τὰς οἰκίας. αὐτοὶ δὲ, διασάντες ἐπὶ τῶν πύργων, τὴς
ἀποπειρωμένους τῆς τείχους ἐβαλλον. πέντε μὲν ἦν ἡμέραις
πάντοθεν ἐπιχειρῶσι τοῖς Ῥωμαίοις ἀμύχανος ἦν ἡ προσ-
βολή. τῇ δὲ ἐπίσῃ ἀναλαβὼν ὁ Κέσιος τῶν τε ἐπιλέκτων
συχνὴς καὶ τὴς τοξότας, κατὰ τὸ προσάρεκτιον ἐπιχειρῶ
κλίμα τῷ ἱερῷ. Ἰσδαῖοι δὲ ἀπὸ τῆς σοῆς εἰργον, καὶ
πολλὰ μὲν ἀπεκρέσαντο τὴς τῷ τείχει προσελθόντας.
τέλος δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνακοπέντες ὑπεχώρησαν.
τῶν δὲ Ῥωμαίων οἱ πρῶτοι τὴς θυρῆς εἰς τὸ τείχος ἐξερέ-
σαντες, καὶ κατὰ τῶν οἱ κατόπιν ἄλλας, οἳ τε ἐξῆς
ὁμοίως, τὴν καλυμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράζαντο.
καθ' ἧς τὰ βέλη φερόμενα περιωλίδαιεν ἀπρακτα, μηδὲν
δὲ οἱ στρατιῶται κακῶμενοι τὸ τείχος ὑπώρυσσον, καὶ τῷ ἱε-
ρῷ τὴν πύλην ὑποπιμπράναι παρσκευάζοντο.

ς'. Δεινὴ δὲ τὴς σασίας ἀς ἐκπληξίς κατέλαβεν. ἦδη
δὲ πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἀλωσομένης
αὐτίκα. τὸν δὲ δῆμον συνέβαινε ἐπὶ τῷ τοῖς θαρρεῖν, καὶ
καθ' οὗ παρείκοιεν οἱ πονηροὶ, προσήεσαν αὐτοὶ τὰς πύλας
ἀνοίξαντες, καὶ δεχόμενοι τὸν Κέσιον ὡς εὐεργέτην. ὃς εἰ
βραχὺ τῇ πολιορκίᾳ προσελιπάρησεν, καὶ εὐθέως τὴν πό-
λιν παρέλαβεν. ἀλλ' οἶμαι διὰ τὴς πονηρῆς ἀπεστραμμέ-
νος ὁ Θεὸς ἦδη καὶ τὰ ἅγια, τέλος λαβεῖν ἐπ' ἐκείνης τῆς
ἡμέρας ἐκώλυσε τὸν πόλεμον.

ζ'. Ο γὰρ Κέσιος, ἔτε τὴν τῶν πολιορκημένων ἀπό-
γνωσιν, ἔτε τὸ φρόνημα τῆς δῆμης συνιδὼν, ἐξαίφνης ἀνι-
κάλεσε τὴς στρατιώτας. καὶ, καταγνὺς ἐπ' ἑδemiᾷ πληγῇ
τῶν ἐλπίδων, παραλογώτατα ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέζευξεν.
πρὸς δὲ τὴν ἀδόκητον αὐτῷ τροπὴν ἀναθαρήσαντες οἱ λη-
σαι κατὰ τῶν ὑσάτων ἐξέδραμον, καὶ συχνὴς τῶν ἰππέων

Anano Ionathae filio inducti, Cestium, quasi portas ei patefacturi, vocabant. Ille vero, prae ira fastidiosus eis, que non nihil diffusus, eisque cunctatus est, donec seditiosi, intellecta prodicione, Ananum cum suis de muro deiecerunt, eosque lapidibus feriendo in domos suas compulerunt. Caeterum ipsi, per turres dispositi, moenia demolientes telis impetebant. Et per dies quidem quinque irritò conatu in muros undique impressionem facere tentabant Romani; die autem sequenti Cestius, cum electissimis quibusque militum itemque sagittariis, a septentrionali tractu templum aggreditur. Verum Iudaei a porticibus eos repellebant, et crebro quidem, quotquot ad muros accederent, propulsarunt: adeo ut tandem telorum multitudine ab impetu inhibiti recesserint. At postea Romanorum, qui in fronte prima erant, cum clypeos muris firmiter applicuissent, illique, qui a tergo erant, alios adiunxissent, ac deinde alii similiter, testudinem ab illis appellatam fabricarunt: unde tela in eam acta circumquaque irrita delabebantur, et milites plane illaesi moenia suffodiebant; adeo ut templi portae ignem subicere parati essent.

6. Tum vehemens seditiosos occupabat timor; iamque multi ex ciuitate diffugiebant, ac si continuo esset expugnanda. Qua re fiebat, ut populus fiduciam sumeret, et cum scelerati homines cederent, illi aderant portas aperturi, et Cestium tanquam benefactorem suum in urbem recepturi. qui si paulum in oppugnatione fortiter perseuerasset, celeriter ciuitatem in potestatem suam rede-gisset. Sed Deus, ut arbitror, propter sceleratos istos etiam sacra sua auersatus, in causa erat, quod iste dies finem bello non attulerit.

7. Cestius itaque, ut qui neque obsessorum desperationem, neque populi in se animos rescuerit, subito milites reuocauit; et sine ulla spei ob plagam acceptam repulsa praeter omnium opinionem ex urbe discessit. Latrones autem, animis ex eius fuga inexpectata resumptis, in postremos excursionem fecerunt, et multos tam equitum,

καὶ πεζῶν διέφθειραν. τότε μὲν ἦν ἐν τῷ κατὰ τὸν Σκοπὸν στρατοπέδῳ αὐλίζετο Κέσιος, τῇ δὲ ἐκίβησιν προσωτέρῳ χωρίζομενος, μᾶλλον ἐξεκαλίσσατο τὰς πολεμίας. καὶ τὰς ὑσάτης αὐτῶν προσκείμενοι διέφθειρον, καθ' ἕτερον δὲ τῆς ὁδῆς προσιόντες ἠκόντιζον εἰς πλαγίας. ἥτε δὲ ἐπιστραφῆναι πρὸς τὰς κατόπιν τιτρώσκοντας ἐθάρρην οἱ τελευταῖοι, ἄπειρόν τι πλῆθος οἰόμενοι διώκειν, καὶ τὰς κατὰ πλευρὰν ἐγκειμένας ἀνατέλλειν ἢ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς, καὶ δεδοικότες τὴν τάξιν διασπᾶν, τὰς δὲ Ἰσθαίνας ὀρέωντες κέφας, καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς εὐκόλως, ὥστε συνέβαινεν αὐτοῖς πολλὰ κακῶς καὶ μὴδὲν ἀντιβλάπτειν τὰς ἐχθρὰς. παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν παιόμενοι, καὶ τῆς Φάλαγγος ἐκσειόμενοι κατέπιπτον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς ἦν Πρίσκοι μὲν στρατάρχης τάγματος ἑκτε, Λογγίνος δὲ χιλιάρχος, ἑπαρχος δὲ Ἰλῆς Αἰμίλιος Ἰουλιανὸς ὄνομα, μόγις εἰς Γαβαῶ κατήντησαν ἐπὶ τὸ πρότερον στρατοπέδον, τὰ πολλὰ καὶ τῶν σκευῶν ἀποβαλόντες. ἔνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμενεν ὁ Κέσιος, ἀμνηχανῶν, ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. τῇ τρίτῃ δὲ πολλῶν πλείους τὰς πολεμίας θρασυάμενος, καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μετὰ Ἰσθαίων, ἔγνω καθ' ἑαυτῆς τε βραδύνας, καὶ εἰὰν ἔτι μένοι, πλείοσι χρησόμενος ἐχθροῖς.

ἦ. ἵνα δὴ συντομωτέρῃ χρῆσασαιτο Φυγῇ, τὰ τὴν στρατιὰν ἀνθέλκοντα περικόπτειν προσέταξε. διαφθαρέντων δὲ τῶν ὀρέων, καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα βέλη παρεκόμεζε καὶ μηχανάς, τῶν γὰρ ἐπὶ χρεῖαν περιείχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες, μὴ Ἰσθαίοις κατ' αὐτῶν ἀλώῃ, προῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ Βαιθώρας. οἱ δὲ Ἰσθαῖοι μετὰ μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἤττον ἐπέκειντο. συνελθόντων δὲ εἰς τὴν κατὰ σινὰ κατάβασιν, οἱ μὲν φθάσαντες εἰργον αὐτὰς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τὰς ὑσάτης κατεώθεν εἰς τὴν Φάλαγγα. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, παρεκταθέν ὑπὲρ τὸν αὐχένα τῆς ὁδῆς, κατεκάλυπτε τὴν Φάλαγγα τοῖς βέλεσιν. ἔνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμνηχανόντων προσαμύνειν ἑαυτοῖς,

quam peditum, peremerunt, Et tunc quidem Cestius in castris, quae apud Scopum munierat, noctem agit; sequenti vero die longius progrediens magis hostes exciuit et animauit: qui extremos agminum infectantes occidebant, atque ex altera viae parte incurstantes in transuersos tela coniciebant. et neque nouissimi in eos se conuertere audebant, qui a tergo illos fauciant, ingentem quippe multitudinem eos insequi existimantes, neque a lateribus vrcentes propulsare sustinebant, cum ipsi quidem et graues essent, et valde metuerent, ne acies interrumperetur, Iudaeos autem leues viderent, et ad incursiones expeditos; vnde eueniebat, vt ipsi multa mala perpeterentur, cum e contra nihil hostibus nocerent. Per totam igitur viam perculsi, et ex acie excussi sternebantur; donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextae legionis dux, et Longinus tribunus, alaeque praefectus Aemilius nomine Incundus, vix in Gabao ad priora castra peruenerunt multis impedimentis amissis. vbi Cestius quidem biduum moratus est, incertus quid ageret. Tercio autem die, cum hostes in numerum multo maiorem creuisse vidisset, et loca omnia circumcirca Iudaeorum plena, tum demum intellexit, et sibi obfuisse cunctationem, et, si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum.

8. Itaque vt se in breuiorem fugam daret, cuncta, quae militibus impedimento erant, abiici praecepit. Occisique mulis et aliis iumentis, praeter illa, quae sagittas et machinas portarent, (haec enim, vt vsui futura, seruabant, praesertimque quod veriti essent, ne a Iudaeis capta sibi in exitum verterentur) Bethoron vsque deducebat exercitum. At Iudaei, dum per loca quidem spatiosa iretur, minus vrgebant, cum autem in angustias descensus conclusi essent, alii quidem e Iudaeis eos praeuenientes ab exitu prohibuerunt, alii vero postremos in vallem compulerunt: totaque eorum multitudo iuxta fauces viae protensa exercitum telis operuerunt. vbi dum et pedites incerti erant, quo modo ab ictu telorum sese de-

ἰπισΦαλίετρος τοῖς ἰππεῦσιν ὁ κίνδυνος ἦν. ἔτε γὰρ ἐν τάξει κατὰ τῆς ὁδοῦ βαδίζεν ἐδύναντο βαλλόμενοι, καὶ τὸ πρόσαντες ἐπὶ τῆς πολεμίας ἰππασίμον ἐκ ἦν. τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα κρημνοὶ καὶ Φάραγγες, εἰς ὧς ἀποσΦαλέντες κατεφέροντο, καὶ ἔτε Φυγῆς τόπον, ἔτε ἀμύνης εἶχον ἐπινοίαν, ἀλλ' ὑπ' ἀμνηχανίας ἐπ' οἰμωγῇν ἐτράποντο, καὶ τῆς ἐν ἀπογνώσεσιν ὀδυρμῆς. ἀντήχει δὲ αὐτοῖς τὸ παρὰ Ἰσδαίων ἐγκέλευσμα, καὶ κραυγὴ χαιρόντων ἅμα καὶ τεθυμωμένων. ὀλίγῃ δὲ δεῖν πᾶσαν ἤρπασαν τὴν ἅμα Κεσίῳ δύναμιν, εἰ μὴ νύξ ἐπέλαβεν, ἐν ἣ Ῥωμαῖαι μὲν εἰς τὴν Βαιθώραν κατέφυγον, Ἰσδαῖοι δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περιχρόντες ἐΦέρην αὐτῶν τὴν ἐξοδον.

Θ'. Ἐνθα δὴ Κέσιος, τὴν Φανεράν ὁδὸν ἀπογνῆς, δρασμὸν ἐβηλεύετο, καὶ διακρίνας τῆς εὐψυχολάτης στρατιώτας εἰς τετρακοσίους ἐπέστησε τοῖς ὀχυρώμασι, προσάξας ἀναβάντας σημαίας τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις Φυλάκων ἱστᾶν, ὅπως οἱ Ἰσδαῖοι πᾶσαν οἶωνται τὴν δύναμιν κατὰ χώραν μένειν. αὐτὸς δὲ, τῆς λοιπῆς ἀναλαβῶν, ἡσυχῇ τριακόντα πρόεσι σαδίσιν. ἔωθεν δὲ Ἰσδαῖοι, κατιδόντες ἔρημον τὴν ἑπαυλιν αὐτῶν, ἐπὶ τῆς ἐξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον. κἀκείνης μὲν ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τὸν Κέσιον. ὁ δὲ τῆς νυκτὸς ἐκ ὀλίγον προεῆλθε, καὶ συντονώτερον ἤλαυνεν μεθ' ἡμέραν, ὥστε τῆς στρατιώτας, ὑπ' ἐκπλήξεως καὶ δέας, τὰς τε ἐλεπόλεις καὶ τῆς ὀξυβελαῖς καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε Ἰσδαῖοι λαβόντες αὐθις ἐχρήσαντο κατὰ τῶν αἰφέντων. προῆλθον δὲ τῆς Ῥωμαίας βίῳκοντες μέχρις Ἀντιπατρίδος. ἔπειτα ὡς ἔκατελάμβανον, ὑποσρέφοντες τὰς τε μηχανὰς ἤρην, καὶ τῆς νεκρῆς ἐσύλων, τὴν τε ἀπολειφθεῖσαν λείαν συνῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπαλινδρόμην, αὐτοὶ μὲν ὀλίγους ἀποβεβλημένοι παντάπασιν, τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων περὶ μὲν πεντακιχίλις καὶ τριακοσίους αἰρηκότες, ἰππεῖς δὲ τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. ταῦτα μὴ

fenderent, in maiore discrimine versabantur equites: nam neque seruatis ordinibus viam insistere poterant iaculis petiti, et ne contra hostes irent, adscensus ardui prohibebant equitantibus inuii. Ex altera vero parte praecipitia et hiatus erant, in quos lapsi deferebantur, adeo ut neque fugae locum haberent, neque de sui defensione cogitarent, sed prae consilii inopia ad luctus et lamentationes se conuertebant, desperantium more; illisque resonabat hortatio apud Iudaeos, cum clamore laetantium pariter atque saeuientium. Parum autem aberat, quin totum exercitum Cestiumque corripuissent, nisi nox appetisset, qua Romani quidem in Bethoron se recipiebant, Iudaei vero, locis omnibus in circuitu obsessis, eorum exitus obseruabant.

9. Tum ubi Cestius de aperto itinere desperaret, de fuga cogitabat; militumque fortissimis ad quadringentos delectis, per munimenta eos disposuit, cum mandatis, ut, postquam adscendissent, vigilias in castris agentium signa erigerent, ex quibus Iudaei copias omnes eo loco manere arbitrarentur. Ille vero cum reliquis tacite per triginta stadia progreditur. Mane autem Iudaei, cum locum, ubi morati sunt, desertum vidissent, in quadringentos, qui eos deceperant, irruebant; et illos quidem ocyus iaculis confecerunt, dein autem Cestium persequebantur. Ille vero et noctis partem non exiguam iam ante occupauerat, dieque properantius iter urgebat: adeo ut milites metu perculsi helepoles et catapultas et alia multa instrumenta relinquerent, quibus tunc captis Iudaei postea contra illos, qui ea dimisissent, vsi sunt. Romanos autem persequendo Antipatridem vsque processerunt. deinde cum eos assequi non potuissent, inter reuertendum et machinas capiebant et mortuos spoliabant, praedamque relictam colligebant: et paeana canentes ad metropolim regrediebantur, de suis quidem paucis admodum amissis, Romanorum autem et auxilium quinque millibus pedum ac trecentis, equitibusque trecentis et octoginta inter-

ἦν ἐπράχθη Δίᾳ μηνὸς ὀγδόη, δωδεκάτῃ ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας.

ΚΕΦ. κʹ.

Κέσιος πρὸς Νέρωνα πρέσβεις ἀναπέμπει. Δαμασκηνοὶ τὰς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίας ἀναιρῶσιν. Ἱεροσολυμίται, διώξαντες τὸν Κέσιον, εἰς τὴν πόλιν ὑποτρέφουσιν. καὶ τὰ κατ' αὐτὴν παρασκευαζόμενοι στρατηγὰς ἀποδεικνύσι πολλὰς, καὶ αὐτὸν τὸν συγγραφέα. τινὰ περὶ Ἰωσήφου διοικήσεως.

ΜΕΤὰ δὲ τὴν Κεσίᾳ συμφορὰν, πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν Ἰουδαίων, ὥσπερ βαπτιζομένης νεώς, ἀπενήχοντο τῆς πόλεως. Κοσόβαρος ἦν καὶ Σαῦλος ἀδελφοί, σὺν Φιλίππῳ τῷ Ἰακίμῳ, στρατοπεδάρχῃ δὲ ἦν ἄλλος Ἀγρίππα τῷ βασιλέως, διαδράντες ἐκ τῆς πόλεως, ὥχοντο πρὸς Κέσιον. ὁ δὲ, σὺν τέτοις κατὰ τὴν βασιλικὴν αὐλὴν πολιορκηθεὶς, Ἀντίπας, ὑπεριδὼν τὴν φυγὴν, αὐτοῖς, ὡς ὑπὸ τῶν σασιασῶν διεφθάρη, δηλώσομεν. Κέσιος δὲ τὰς περὶ Σαῦλον ἀξιώσαντας ἀνέπεμψεν εἰς Ἀχαΐαν πρὸς Νέρωνα, τὴν τε αὐτῶν δηλώσαντας ἀνάγκην, καὶ τὰς αἰτίας τῇ πολέμῳ τρέφοντας εἰς Φλώρον. τῇ γὰρ ἐπ' ἐκείνῳ ὀργῇ κηφίσεν καὶ τὰς ἑαυτῷ κινδύνους ἤλπισεν.

β'. Καὶ τότε Δαμασκηνοί, τὴν τῶν Ῥωμαίων φθορὰν πυθόμενοι, τὰς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίας ἀνελθὼν ἐσπῆδασαν. καὶ καθὼ μὲν εἶχον αὐτὰς ἐν τῷ γυμνασίῳ πάλας συνηθροισμέναις διὰ τῆς ὑποψίας, τότε πραγματευσάμενοι, ῥάστην τὴν ἐπιχείρησιν ἐδόκην. ἐδεδοίκεσαν δὲ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ἀπάσας πλὴν ὀλίγων ὑπηγμέναις τῇ Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ. διὸ μέγιστος αὐτοῖς αἰγὼν ἐγένετο λαθεῖν ἐκείνας. τὰς δὲ Ἰουδαίας, ὡς ἂν ἐν σενῶ χωρίῳ, τὸν ἀριθμὸν ὄντας μυρίας καὶ πάντας ἀνόπλους, ἐπελθόντες, ἐπὶ μίαν ὥραν ἀδελῶς ἐσφαζαν.

γ'. Οἱ δὲ διώξαντες τὸν Κέσιον, ὡς ὑπέσχεσαν εἰς

ermtis. Et ista quidem gesta erant die octauo mensis Dii, anno decimo secundo Neronis imperii.

CAP. XX.

Cestius legatos mittit ad Neronem. Damasceni Iudaeos secum habitantes interficiunt. Hierosolymitae a Cestio persequendo reuertuntur in urbem; cumque res eius ordinassent, multos creant duces, inquit hic hunc ipsum scriptorem. Nonnulla de Iosephi administratione.

AT post calamitatem a Cestio acceptam nobilium Iudaeorum multi, quasi in eo esset navis, ut mergeretur, e ciuitate veluti natando egressi sunt. Costobarus itaque et Saulus fratres, vna cum Philippo Iacimi filio, (iste enim Agrippae regis exercitus praefectus erat) ex vrbe fuga dilapsi ad Cestium se contulerunt. Quemadmodum vero Antipas, qui cum eis in aula regia obsessus illinc profugere noluit, a seditionis fuerit interemtus, post hac declarabimus. Cestius autem Saulum caeterosque, ex ipsorum petitione, in Achaiam ad Neronem misit, et propriam necessitatem ei indicaturos, bellicae inchoati culpam in Florum translaturus. faciendo enim, ut illi succenseretur, fore sperauit, ut aliquid de suo tolleret periculo.

2. Eo etiam tempore Damasceni, clade Romanorum audita, studiose id egerunt, ut Iudaeos apud se degentes occiderent. et quemadmodum ipsos quidem in gymnasio olim congregatos habebant propter suspicionem, hoc iterum effecto laud fore rem aggressu difficilem existimabant: veriti autem sunt uxores suas, ad vnam fere omnes religioni Iudaicae addictas. Quare maximae illis curae erat, ut eas laterent insidiae. Iudaeos autem, numero ad decem millia, quippe ut in angusto loco, omnesque inermes aggressi, vna hora nullo negotio iugularunt.

3. Qui vero Cestium fugientem persequuti sunt, post-

Ἱεροσόλυμα, τῆς μὲν βίᾳ τῶν ἔτι Ῥωμαϊζόντων, τῆς δὲ πειθοῖ προσήγοντο, καὶ συναθροισθέντες εἰς τὸ ἱερὸν, στρατηγὸς ἀπέδειξαν τῷ πολέμῳ πλείυνας. ἤρεθ δὲ Ἰώσηπος υἱὸς Γαριώνος, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ανανὸς, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν ἀπάντων αὐτοκράτορες, καὶ μάλιστα τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἀνεγείρειν. τὸν γὰρ τῷ Σίμωνος υἱὸν Ελσαῶζαρον, καίπερ ὑφ' αὐτῷ πεποιημένον τὴν Ῥωμαίων λείαν, καὶ τὰ ἀρπαγέντα Κεσίᾳ χρήματα, πρὸς οἷς πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὅμως ἐκ ἐπέστησαν ταῖς χρεαίαις, αὐτόν τε τυραννικὸν ὀρῶντες, καὶ τῆς ὑπ' αὐτῷ ζηλωτὰς δορυφόρων ἔθεσι χρωμένους. κατ' ὀλίγον γε μὴν, ἥ τε χρεία τῶν χρημάτων, καὶ γοητεύων Ελσαῶζαρος, ἐκπεριῆλθε τὸν δῆμον, ὥστε αὐτῷ πειθαρχεῖν περὶ τῶν ὅλων.

δ'. Εἰς δὲ τὴν Ἰδουμαίαν ἐτέρους ἐπέλεξαν στρατηγούς, Ἰησὺν τε τὸν υἱὸν Σαπφία τῶν ἀρχιερέων ἑνα, καὶ Ελσαῶζαρον ἀρχιερέως υἱὸν Ανανίᾳ. τῷ δὲ ἄρχοντι τότε τῆς Ἰδουμαίας Νίγερι· γένος δὲ ἦν ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην Περαιᾶς, διὸ καὶ Περαιῆτης ἐπεκαλεῖτο· προσέταξαν ὑποτάσσεσθαι τότε τοῖς στρατηγοῖς. ἡμέλιν δὲ ἐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ' εἰς μὲν Ἰεριχὼντα Ἰώσηπος ὁ Σίμωνος, εἰς δὲ τὴν Περαιάν Μανασσῆς. Θαμνᾶ δὲ τοπαρχίας Ἰωάννης ὁ Εσσαῖος στρατηγήσων ἐπέμψθη. προσκεκλήρωτο δὲ αὐτῷ Λύδδα, καὶ Ἰόππη, καὶ Ἀμμαῆς. τῆς δὲ Γοφνιτικῆς καὶ Ἀκραβατηνῆς ὁ Ανανίᾳ Ἰωάννης ἡγεμὼν ἀποδείκνυται, καὶ τῆς Γαλιλαίας ἐκατέρως Ἰώσηπος Ματθαῖς. προσώριστο δὲ τῇ τῆς στρατηγίᾳ καὶ Γάμαλα, τῶν ταύτῃ πόλεων ὀχυρωτάτη.

ε'. Τῶν μὲν ἐν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος, ὥς εἶχε προθυμίας ἢ συνέσεως, διάκει τὰ πεπίσειμνα. Ἰώσηπος δὲ, εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐλθὼν, πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας τῶν ἐπιχωρίων, εἰδὼς, ὅτι ταύτῃ πλείστα κατορθώσει, καὶν τᾶλλα διαμαρτάνῃ. συνιδὼν δὲ, ὅτι τῆς μὲν δυνατῆς οἰκισθήσεται μεταδιδῶς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δὲ ἐγχωρίων καὶ συνηθῶν τὰ πολ-

quam Hierosolyma essent reuersi, Romanorum adhuc studiosos partim vi, partim blanditiis sibi adiungebant: et in templum congregati plures belli duces crearunt. Electus autem est Iosephus Gorionis filius, vt et pontifex Ananus, qui summae rerum omnium in vrbe praecessent, maximeque ciuitatis muros denuo erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamuis praedam ex Romanis partem et pecunias Cestio ereptas, praetereaque multa ex publicis thesauris in potestate sua habuerit, tamen negotiis summis eum praeficere noluerunt, vtpote quod et ipsum tyrannidem affectantem viderent, eiusque sectatores ei obsequentes satellitum more se gerere. Caeterum breui pecuniae indigentia, et praestigiis suis Eleazarus ita populum circumuenit, vt ei in vniuersum parerent.

4. Alios autem in Idumaeam mittendos elegerunt duces, Iesum Sapphae filium vnum e pontificibus, et Eleazarum Ananiae pontificis filium. Nigro autem, qui tunc Idumaeam regebat, (e regione trans Iordanem oriundo, vnde Peraïtes cognominabatur) praeceperunt, vt tunc illis ducibus obtemperaret. Aliarum autem regionum haud negligentes erant, sed in Hierichuntem Iosephus filius Simonis, et in Peraceam Manasses, in Thamnae vero toparchiam missus est Ioannes Essaeus, qui eam administraret. Huic etiam additae sunt Lydda et Ioppe et Ammaus. Gophniticae autem et Acrabatenae toparchiae Ioannes Ananiae filius praeficitur, et vtrique Galilaeae Iosephus Matthiae filius: huiusque praefecturae attributa est etiam Gamala, ciuitatum illac munitissima.

5. Et aliorum quidem praesidium, pro ea, qua erat voluntate et prudentia, quisque res sibi creditas administrabat. At Iosepho, cum in Galilaeam venisset, primum curae fuit indigenarum sibi conciliare beneuolentiam, vt qui probe norit, se hac via in plerisque successurum, licet aliae res minus feliciter caderent. Cum autem secum reputasset, quod potentissimos quidem amicos habiturus sit, si eos participes potestatis faceret; omnem vero multitudinem, si pleraque per indigenas et consue-

λά προσάσσοι, τῶν μὲν γηραιῶν ἐβδομήκοντα τὰς σωφρο-
νισάτους ἐπιλέξας ἐκ τῆ ἔθνους, κατέστησεν ἄρχοντας ὅλης
τῆς Γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἐκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐ-
τελεστέων διαφορῶν. τὰ γὰρ μείζω πράγματα καὶ τὰς
Φονικὰς δίκας ἐφ' ἑαυτὸν ἀναπέμπειν ἐκέλευσε καὶ τὰς ἐβ-
δομήκοντα.

ε'. Καταστησάμενος δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα τῶν
κατὰ πόλιν, ἐπὶ τὴν ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐχώρει. καὶ
γινώσκων Ῥωμαῖς προσβαλῶντας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τὰ-
πιτῆδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἰωτάπατα, καὶ Βηρσαβεῖ,
καὶ Σελαμὶν, ἔτι δὲ ΚαΦαρναχώ, καὶ Ἰαφά, καὶ Σιγγώ,
τό, τε Ἰταβύριον καλῶμενον ὄρος, καὶ Ταρραχάας, καὶ Τι-
βεριάδα· πρὸς δὲ τέτοις, τὰ περὶ Γεννησαρ τὴν λίμνην
σπήλαια, κατὰ τὴν κάτω καλεσμένην Γαλιλαίαν ἀντετι-
χίσατο, τῆς τε ἅνω Γαλιλαίας τὴν τε προσαγορευομένην
Λαβαράων πέτραν, καὶ Σέφ, καὶ Ἰαμνίδ, καὶ Μηρώθ.
κατὰ δὲ τὴν Γαυλαίτιν, Σελεύκειάν τε καὶ Σωγάνην, καὶ
Γάμαλαν ὠχύρωσεν. μόνοις δὲ Σεπφωρίταις ἀφῆκε καθ'
ἑαυτὸς τῆχος ἀναδέμασθαι, χρημάτων τε εὐπόρου ὀρέων
ὄντας, καὶ προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον δίχα προσάγμα-
τος. ὁμοίως γὰρ καὶ Γίγχαλα Ἰωάννης ὁ Λευὴς υἱὸς καθ' ἑαυ-
τὸν ἐτείχιζεν, Ἰωσήπην κελεύσαντος. τοῖς δὲ ἄλλοις ἐρύμα-
σιν αὐτὸς ἅπασι συμπονῶν ἅμα καὶ προσάσσων παρέη.
κατέλεξε δὲ καὶ δύναμιν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὑπὲρ δέκα μυ-
ριάδας νέων ἀνδρῶν, ἕς πάντας, ἐκ τῶν συλλεγομένων πα-
λαιῶν ὅπλων αὐτὸς ἐγκατασκευαζόμενος, ὥπλιζεν.

ζ'. Ἐπειτα συνιδὼν ἀήτητον τὴν Ῥωμαίων ἰχὺν γεγε-
νημένην, εὐπειθείᾳ μάλιστα καὶ μελέτῃ τῶν ὅπλων, τὴν
μὲν διδασκαλίαν ἀπέγνων τῇ χρεῖᾳ διωκομένην. τὸ δὲ εὐ-
πειθὲς ὀρέων περιγινόμενον ἐκ τῆ πλήθους τῶν ἡγεμόνων,
Ῥωμαϊκώτερον ἔτεμνε τὴν στρατιάν, καὶ πλείους καθίστατο
ταξίαρχους. στρατιωτῶν δὲ ἀπεδείκνυ διαφορὰς, καὶ τέ-
τῃς μὲν ὑπέτασσε δεκαδάρχαις, καὶ ἑκατοντάρχαις, ἑπι-
τα χιλιάρχοις, καὶ ἐπὶ τέτοις ἡγεμόσι ταγμάτων ἀδροτέ-

tos fieri praeciperet, de senioribus quidem istius gentis LXX. prudentissimis delectis, eos cum potestate omni Galilaeae praefecit, septem vero per singulas ciuitates minorum litium iudices constituit: nam grauiora negotia causasque capitales ad se et LXX viros remitti iussit.

6. Disposito autem per ciuitates iure, quo inter sese vterentur, quemadmodum ab externa vi tuti essent insuper curabat: cognitoque, Romanos in Galilaeam facturos esse irruptionem, loca opportuna muro cingebat, Iotapata, et Bersabee, et Selamin, nec non Caphereccho, et Iapha, et Sigo, et montem, cui nomen est Itabyrio, et Tarichaeas, et Tiberiada: praetereaque speluncas ad lacum Gennesar, in Galilaea, quae inferior dicitur, munivit; in Galilaea etiam superiori petram, quae Achabbarum appellatur, et Seph, et Iamnith, et Meroth. in Golanitide vero Seleuciam et Soganen et Gamalam moenibus firmavit. Solis autem Sephoritis permisit, ut murum sibi et ipsis fabricarent, quod eos et pecunia abundare videret, et sponte sua ad bellum properare. Similiter et Gischala Ioannes Leui filius suo suorumque opere muro cingi curauit, prout iusserat Iosephus. Caeteris autem munimentis omnibus ipse Iosephus intererat, iubendo simul atque opem ferendo. Quin et exercitum ad centum millia tironum et amplius e Galilaea conscripsit, quos omnes, armis veteribus vndique collectis ipsos instruens, armavit.

7. Deinde cum secum reputasset, Romanorum virtutem factam esse inuictam, maxime quod dicto audientes essent milites, et armis sese exercerent, disciplinam quidem militarem necessitate coactus insuper habebat: parendi autem facilitatem videns ducum multitudini acceptam deberi, Romanorum magis ex more diuidebat exercitum, pluresque constituebat ordinum principes. Milites insuper varie distribuebat, et istos quidem decurionibus subiciebat et centurionibus, deinde tribunis, praetereaque ducibus, qui agminibus plenioribus praecerant. Docet

ρων ἀφηγυμένοις. ἐδίδασκέ τε σημείων παραδόσεις, καὶ σαλπύγγων προσκλήσεις τε καὶ ἀνακλήσεις, προσβολάς τε περάτων καὶ περιαγωγάς, καὶ πῶς δὲ πρὸς μὲν τὸ κάμνον ἐπιστρέφειν ἐκ τῆ περιόντος, ἐν δὲ τῷ πονῶντι συναμύνειν. ὅσα τε εἰς παράσημα ψυχῆς, καὶ σώματος κατεργείαν, συνεχῶς ἀφηγέτο. μάλιστα δὲ αὐτὸς ἥσκει πρὸς τὸν πόλεμον, παρ' ἑκάστα τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν διηγόμενος, καὶ ὡς πολεμήτους πρὸς ἄνδρας, οἱ δὲ ἀλκῆν σώματος καὶ ψυχῆς παράσημα πάσης ὀλίγου δύνῃ τῆς οἰκουμένης ἡρατῶσιν. ἔφη δὲ πῆραν αὐτῶν λαβεῖν τῆς κατὰ τὸν πόλεμον εὐταξίας, καὶ πρὸ παρατάξεως, εἰ τῶν συνήθων ἀδικημάτων ἀπόχοιντο, κλοπῆς τε καὶ ληστείας καὶ ἀρπαγῆς, τῇ τε ἐξαπατᾶν τὸ ὁμόφυλον, τό τε κέρδος οἰκῆον ἡγεῖσθαι τὴν βλάβην τῶν συνηθεσάτων. διοικεῖσθαι γὰρ κάλλιστα τὴν πολέμους, παρ' οἷς ἂν ἀγαθὸν τὸ συνειδὸς ἔχωσιν οἱ στρατευόμενοι. τὴν δὲ οἰκοθεῖν Φαύλης, ἢ μόνον τοῖς ἐπιθῶσιν ἐχθροῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ Θεῷ χρηῖσθαι πολεμῶν.

η'. Πολλὰ τοιαῦτα παραινῶν διστέλει. καὶ τὸ μὲν ἔτοιμον εἰς παράταξιν αὐτῷ συγκεκρότητο, πεζῶν μὲν ἑξ μυριάδες, ἵππεις δὲ διακόσιοι καὶ πεντήκοντα· χωρεῖς δὲ τέττων, οἷς ἐπιποίθει μάλιστα, μυθοφόροι περὶ τετρακιχλίας καὶ πεντακοσίας. ἐπιλέκτες δὲ περὶ αὐτὸν εἶχεν ἑξακοσίας φύλακας τῇ σώματος. ἔτρεφον δὲ πλὴν τῶν μυθοφόρων τὴν ἄλλην στρατιὰν αἱ πόλεις ῥαδίως. τῶν γὰρ καταλεγέντων ἑκάστη, τῆς ἡμίσεως ἐπὶ τὴν στρατιὰν ἐκπέμπουσα, τῆς λοιπᾶς ἐπὶ συμπορισμὸν αὐτοῖς τῶν ἐπιτηδείων κατέειχεν· ὥστε τῆς μὲν εἰς ὅπλα, τῆς δὲ εἰς ἐργασίαν διηγεῖσθαι, καὶ τοῖς τὰ σῖτα πέμπουσι ἀντιχορηγεῖσθαι παρὰ τῶν ὀπλιτῶν τὴν ἀσφάλειαν.

bat etiam, quo modo signum alii aliis traderent, et tubis classicam canerent atque receptui, et cornuum conflictus et circumductiones; et quemadmodum oporteret superiores laborantibus succurrere, et cum defatigatis partiri pericula; quaeque animis audaciam ingenerarent, et corpora facerent labores tolerare, frequenter inculcabat. Maxime autem eos ad bellica munera exercebat, in singulis Romanorum modestiam eis commemorans, et quod cum viris essent praeliaturi, qui corporis viribus animique fortitudine totum fere terrarum orbem in suam potestatem redegerant. His addidit, quo pacto belli tempore suis essent parituri praeceptis, periculum se facturum etiam, antequam in aciem veniant, si consuetis iniuriis, furtisque et latrociniiis et rapinis abstineant, et a popularibus suis fraudandis, et ab ea cogitatione, sibi in lucro ponendum esse, quod maxime familiaribus in damnum cedit. Illa enim bella optime administrari, in quibus milites sibi bene conscii sunt. qui vero domi improbe se gerunt, non solum eos, qui contra ipsos veniunt, pro aduersariis habere, sed et Deum pro hoste.

8. Multis huiusmodi admonitionibus uti non cessabat, Et iam quidem, quantum praelio parandum esset, constitutum erat, peditum quidem millia sexaginta, equites vero ducenti et quinquaginta; ac praeter hos, quibus maxime fidebat, mercenarii ad quatuor millia et quingentos. circa se etiam in corporis custodiam habebat sexcentos viros electos. Exceptis autem mercenariis facile caeteri milites a ciuitatibus alebantur. nam singulae earum, quas enarrauimus, cum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad necessaria sibi acquirenda detinebant: adeo ut una quidem pars armis destinaretur, altera vero operibus faciendis, et rem frumentariam suppeditantibus vicissim securitatem praestarent armati.

ΚΕΦ. κα'.

Περὶ Ἰωάννη ἀπὸ Γιχάλων. ταῖς αὐτῷ ἐπιβηλαῖς ἀντιμηχανάται Ἰώσηπος, καὶ πόλεις τινὰς ἐν ἀποσάσει ἔσας ἀπολαμβάνει.

Διοικῶντι δὲ ἔτω τῷ Ἰωσήπῳ τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν παρατίσεται τις ἐπιβηλος, ἀνὴρ ἀπὸ Γιχάλων, υἱὸς Δευῖς, Ἰωάννης ὄνομα· πανουργότατος μὲν καὶ δολικώτατος τῶν ἐπισήμων, ἐν δὲ τοῖς πονηρεύματιν ἀπάντων. πένης δὲ τὰ πρῶτα, καὶ μέχρι πολλῆς κώλυμα ἔχων τῆς κακίας τὴν ἀπορίαν, ἔτοιμος μὲν ψεύδεσθαι, δεινὸς δὲ ἐπιθεῖναι πίσιν τοῖς ἐψευσμένοις, ἀρετὴν ἡγόμενος τὴν ἀπάτην, καὶ ταύτῃ κατὰ τῶν Φιλτάτων χρώμενος, ὑποκριτὴς Φιλανθρωπίας, καὶ δι' ἐλπίδα κέρδους Φονικώτατος, αἰεὶ μὲν ἐπιθυμήσας μεγάλων, τρέφων δὲ τὰς ἐλπίδας ἐκ τῶν ταπεινῶν κακουργημάτων. ληστὴς γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα καὶ συνοδίαν εὗρε τῆς τόλμης, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγην, προκόπτων δὲ αἰεὶ πλείονα. Φροντὶς δὲ ἦν αὐτῷ μηδένα προσλαμβάνειν εὐάλωτον, ἀλλὰ τὸς εὐεξία σώματος, καὶ ψυχῆς παραστήματι, καὶ πολέμων ἐμπειρίᾳ διαφέροντας ἐξελέγετο. μέχρι γὰρ τετρακοσίων ἀνδρῶν σίφος συνεκρότησεν, οἱ τὸ πλέον ἐκ τῆς Συρίων χώρας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κωμῶν Φυγάδες ἦσαν, δι' ὧν ἐληΐζετο πᾶσαν τὴν Γαλιλαίαν, καὶ μετεώρης ὄντας ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ τὰς πολλὰς ἐσπάρασεν.

β. Ἦδη δὲ αὐτὸν στρατηγιῶντα, καὶ μειζόνων ἐφίεμνον, εὐδαια χρημάτων κατέχεν. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰώσηπος ἑρῶν αὐτῷ σφόδρα χαίροντα τῷ δραστηρίῳ, πείθει μὴ πρῶτον αὐτῷ πισεῦσαι τὸ ταῖχος ἀνοικοδομηῆσαι τῆς πατρίδος, ἐν ᾧ πολλὰ παρὰ τῶν πλυσίων ἐκέρδησεν· ἔπειτα συνθεὶς σκηνὴν πανουργοτάτην, ὡς ἄρα φυλάττοντο πάντες οἱ κατὰ τὴν Συρίαν Ἰσδαῖοι ἐλαίῳ χρῆσθαι, μὴ δὲ ὁμοφύλων ἐγκεχειρισμένων, πέμπειν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν μεθεβρίαν ἐξητήσατο. συνωνόμενος δὲ τῷ Τυρίᾳ νομίματος, ἡ

CAP. XXI.

De Ioanne Giscaleno. contra eius insidias alias struit Iosephus; et urbes nonnullas, quae ab ipso defecerant, recipit.

Iosepho autem hoc modo Galilaeae res administranti insurgit quidam insidiator, vir Gischalis oriundus, Leui filius, nomine Ioannes; callidissimus quidem et dolosissimus nobilium, in nequitia vero omnium. Ab initio cum paupertate conflictatus est, eiusque malitiae diu impedimento erat egestas, promptus quidem et exercitatus ad mentiendum, ad fidem vero mendacio faciendam acer, fraudem in virtutum numero habens, eaque aduersus amicissimos uti solitus, humanitatis simulator, et spe lucri caedis maxime appetens, magna quidem semper affectans, spem vero ex sordidis maleficiis arripiens alensque. Latro enim erat singularis ac solitarius, deinde et quosdam inueniebat, qui se ei in audacia comites adiungerent, primo quidem pauculos, indies vero plures in latrociniiis proficiens. Ei autem curae erat neminem adsciscere, qui facile capi potuit: sed qui et corporis habitudine, et animi firmitate, bellorumque peritia praestarent, hos eligebat. Virorum itaque manum numero ad quater mille collegit parauitque, quorum maxima pars ex Tyriorum regione eiusque vicis ad eum confugerant: eorum ope Galilaeam omnem depopulabatur, multosque belli expectatione suspensos irritabat.

2. Iam vero illi imperare desideranti, et maiorum appetenti, pecuniae inopia obstabat. cum autem videret, Iosephum sua valde delectari industria, persuadet ei primum, ut patriae moenia instauranda suae mandaret fidei; quia in re multum lucri fecit ex locupletibus. deinde, conuento callidissimo excogitato, quo cautum esset, ut oleo, quod non a gentilibus suis elaboratum esset, uti prohiberentur omnes apud Syriam Iudaei, oleum ipsis ad confinia mittendi privilegium a Iosepho deposcit: nummoque Tyrio,

τίσσεως Ἀττικὰς δύνатаι, τίσσεως ἀμφορεῖς, τῆς αὐτῆς ἐπίπρασκι τιμῆς ἡμιαμφόριον. ἔσης δὲ τῆς Γαλιλαίας ἐλαιοφόρος, μάλιστα καὶ τότε εὐφορηκυίας, εἰς σπανίζοντας πέμπων πολὺ καὶ μόνος, ἄπειρόν τι πλῆθος συνήγαγε χρημάτων, οἷς εὐθέως ἐχρῆτο κατὰ τῆ τὴν ἐργασίαν παρααχόντος. καὶ ὑπολαβὼν, εἰ καταλύσεις τὸν Ἰώσηπον, αὐτὸς ἠγήσεται τῆς Γαλιλαίας, τοῖς μὲν ὑφ' αὐτὸν ληταῖς προσέταξεν εὐτονώτερον ἐγχειρῆν ταῖς ἀργαγαῖς, ὅπως, πολλῶν νεωτεριζόντων κατὰ τὴν χώραν, ἢ διαχερήσαιντο πρὸς τὸν στρατηγὸν ἐκβοηθῶντα λοχίσας, ἢ περιορῶντα τὰς λησὰς διαβάλοι πρὸς τὰς ἐπιχωρίους. ἔπειτα διεφῆμιζε πόρρωθεν, ὡς ἄρα προδιδῶν Ῥωμαίοις τὰ πράγματα Ἰώσηπος· καὶ πολλὰ τοιαῦτα πρὸς κατάλυσιν τὰνδρὸς ἐπραγματεύετο.

γ'. Καθ' ὃν καιρὸν ἀπὸ Δαβαρίττων κόμης νεανίσκοι σινὲς τῶν ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ καθεζομένων Φυλάκων, ἐνεδρεύοντες Πτολεμαῖον τὸν Ἀγρίππα καὶ Βερνίκης ἐπίτροπον, ἀφείλοντο πᾶσαν ὅσπην ἦγεν ἀποσκευὴν, ἐν ἣ πολυτελεῖς ἐδῆτες ἔκ ὀλίγου, καὶ πλῆθος ἐκπωμάτων ἀργυρῶν, χρυσοὶ τε ἦσαν ἑξακόσιοι. μὴ δυνάμενοι δὲ διαθεῖσθαι κρύφα τὴν ἀργαγὴν, πάντα πρὸς Ἰώσηπον εἰς Ταρχαίας ἐκόμισαν. ὁ δὲ μεμφάμενος αὐτῶν τὸ πρὸς τὰς βασιλικὰς βίαιον, τίθησι τὰ κομιδέντα παρὰ τῷ δυνατωτάτῳ τῶν Ταρχαιατῶν Αἰνέα, πέμψαι κατὰ καιρὸν ἐπ' αὐτοῖς δεσπόταις προαιρέμενος. ὁ δὲ μέγιστον αὐτῷ κίνδυνον ἐπήγαγεν. οἱ γὰρ ἀρπάσαντες, ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ μηδεμιᾷς τυχεῖν μερίδος ἐκ τῶν κεκομισμένων ἀγανακτάντες, ἅμα δὲ καὶ προσκεψάμενοι τῷ Ἰωσήπῳ τὴν διάνοιαν, ὅτι μέλλοι τοῖς βασιλεῦσι τὸν πόνον αὐτῶν χαρίζεσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κόμας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐπεδείκνυντο τὸν Ἰώσηπον ὡς προδότην. ἐπέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον πόλεις ταραχῆς, ὥστε ὑπὸ τὴν ἑω δέκα μυριάδας ὄφλιτῶν ἔπ' αὐτὸν συνδραμεῖν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος, ἐν τῷ κατὰ Ταρχαίας ἰππεδρόμῳ συνηθροισμένοι, πολλὰ πρὸς ὀργὴν

qui quatuor drachmas Atticas valet, quatuor olei amphoras coëmens, eodem pretio amphoræ dimidium vendebat. Cumque Galilaea olei esset ferax, et tunc maxime illo abundaret, in ea loca ubi erat penuria, dum solus multumque mitteret, immensam pecuniae vim sibi parabat; qua mox in eum usus est, qui hoc sibi quaestum faciendi beneficium dederat. ratusque, si Iosaphum euerteret, fore, ut ipse Galilaeae imperaret, iussit latrones, quibus praeerat, acriori studio rapinis operam dare, ut, multis res novas per regionem molientibus, aut insidiis rectorem ad auxiliandum procurrentem alicubi perimeret; aut, si latrones insuper haberet, ea de re apud indigenas eum accusaret. deinde altius res repetendo eum calumniabatur, quasi, quicquid agendum esset, Iosephus Romanis proderet cogitaret: et huiusmodi multa ad potestatem eius euertendam machinabatur.

3. Eo tempore iuvenes quidam e vico Dabarittis, in Magno campo vigilas agentes, insidias struunt Ptolemaeo Agrippae et Berenices procuratori, et omnem, quam secum ducebat, supellectilem diripiebant, scilicet vestes pretiosas non paucas, plurimaeque pocula argentea, et aureos sexcentos. Cum autem non potuissent praedam rapto quaesitam in occulto deponere, omnia Tarichaeas ad Iosephum comportarunt. Ille vero, cum reprehendisset illorum violentiam regiis illatam, quaecunque afferebantur reponenda curabat apud Aeneam Tarichaeatarum potentissimum, eo animo, ut dominis ista opportune remitteret. id quod eum in maximum periculum adducebat. Nam qui ista diripuerant, aegre ferentes, se nullam partem capturos esse eorum, quae attulerant, et Iosephi propositum perspectum habentes, quod ex eorum labore gratificaturus esset regibus, in vicos quisque suos nocte discurrebant, et palam omnibus praedicabant, Iosephum pro proditore habendum esse. Quin et vrbes vicinas tumultu repleuerunt, adeo ut centum armatorum millia prima luce aduersus eum concurrerint. Et multitudo quidem, in circo apud Tarichaeas congregata, multa iracunde admodum clamabant;

ἀντιβία. καὶ οἱ μὲν καταλύειν, οἱ δὲ καίειν τὸν προδότην ἐκπεράγυσαν. παρῶξυνε δὲ τῆς πολλῆς Ἰωάννης, καὶ σὺν αὐτῷ Ἰησοῦς τις υἱὸς Σαπφία, τότε ἄρχων τῆς Τιβεριάδος. οἱ μὲν ἔν Φίλοι καὶ σωματοφύλακες τῷ Ἰωσήφ, καταπλαγέντες τὴν ὁρμὴν τῷ πλήθει, ἔφυγον πλὴν τεσσάρων πάντες. αὐτὸς δὲ κοιμώμενος ἤδη προσφερομένη τῷ πυρὸς διανίσταται, καὶ, παραινόντων Φεύγειν τῶν τεσσάρων, οἱ παρέμειναν, ὅτε πρὸς τὴν καθ' αὐτὸν ἐρημίαν, ὅτε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐφεισῶτων καταπλαγεῖς, προπηδᾷ, περιρριζάμενος μὲν τὴν ἐδοῆτα, καταμησάμενος δὲ τῆς κεφαλῆς κόνιν, ἀποσρέψας δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας, καὶ τὸ ἴδιον ξίφος ἐπιδήσας τῷ τένοντι. πρὸς ἃ τῶν μὲν οἰκίως ἐχόντων, καὶ μάλιστα Ταριχαιατῶν, οἶκος ἦν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ τῶν πλησίον ὅσοις ἐδόκει φορτικός, ἐβλασφήμην, προφέρειν τε τὰ κοινὰ χρήματα θᾶπτον ἐκέλευον, καὶ τὰς προδοτικὰς συνθήκας ἐξομολογεῖσθαι. προσελήφισαν γὰρ ἐκ τῆς χήματος ἑδὲν αὐτὸν ἀρνήσεσθαι τῶν ὑπονοηθέντων, ἀλλὰ ἐπὶ συγγνώμης πορισμῷ, πάντα πεποιμέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον. τῷ δὲ ἦν ἡ ταπείνωσις προκατασκευὴ στρατηγήματος. καὶ τεχνιτεύων τῆς ἀγανακτῆντας καθ' αὐτῶν κατ' ἀλλήλων τασιάσαι ἐφ' οἷς ὠργίζοντο, πάντα ὁμολογήσεν ὑπὸ χρεῖται. εἴτα δοθέν αὐτῷ λέγειν·

ἔγω ταῦτα, ἔφη, τὰ χρήματα ὅτε ἀναπέμπειν Ἀγρίππᾳ προηρέμην, ὅτε κερδαίνειν αὐτός. μὴ γὰρ ἠγησάμην ποτὲ Φίλον τὸν ὑμῖν διάφορον, ἢ κέρδος τὸ φέρον τῷ κοινῷ βλάβην. ὁρῶν δὲ, ὦ Ταριχαιάται, μάλιστα τὴν ὑμετέραν πόλιν ἀσφαλείας δεομένην, καὶ πρὸς τὴν κατασκευὴν τείχους χρεῖζουσιν ἀργυρεῖς, δεδοικώς δὲ τῶν Τιβεριέων δῆμον, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐφειδρευσας τοῖς ἠρπασμένοις, καταχεῖν ἡσυχῇ τὰ χρήματα προσιλόμην, ἵνα ὑμῖν περιβάλωμαι τείχος. εἰ δὲ μὴ δοκεῖ, προφέρω τὰ κεκομισμένα, καὶ παρέχω διαρπάξεν. εἰ δὲ καλῶς ὑμῖν ἐβλευσάμην, κολάζετε τὸν εὐεργέτην.

Ἐπὶ ταῦτοις οἱ Ταριχαιάται μὲν αὐτὸν ἀνευφήμην.

et alii quidem proditorem deponendum esse, alii verò concremandum vociferabantur. plerosque autem incitabat Ioannes, et cum eo Iesus Sapphiaë filius, eo tempore summus Tiberiadis magistratus. Et Iosephi quidem amici et satellites, tantae multitudinis incurfu perterriti, fuga salutem quaerebant omnes praeter quatuor. Ille vero e somno, cum iam ignis admoueretur, experrectus surgit, et hortantibus eum quatuor, qui remanserunt, ut fugeret, neque solitudine sua, neque illorum, qui contra se venerunt, multitudine exterritus, repente profiluit, veste dilacerata et capite puluere consperso, auersisque post tergum manibus, et gladio suo ceruici alligato. Quibus eius quidem familiares maximeque Tarichaeatae ad misericordiam adducti sunt. rustica vero plebs, et finitimorum isti, quibus molestior videbatur, ei maledicebant, et pecunias publicas ocys proferre iuebant, et proditionis pacta indicare, nam ex habitu eius opinabantur, quod nihil eorum, de quibus suspectus erat, negatum ireret, fecissetque omnia, impetrandae veniae causa, quae misericordiam mouerent. Huic autem ista humilitas viam ad stratagema praemunicabat: atque id callide agens, ut contra ipsum indignantes super his, unde irascerentur, inter se dissidere faceret, pollicebatur. Deinde facta ei dicendi potestate: „ego, inquit, has pecunias neque Agrippae mittere, neque quaestui eas habere cogitabam. nunquam enim eum amicum duxi, qui vobis sit inimicus, aut lucro deputavi, quod reipublicae in damnum cedat. Sed cum animaduenterem, o Tarichaeatae, ciuitatem vestram maxime omnium munitiois egeret, et ad moenia exstruenda pecuniae inopia laboraret, veritusque essem, ne populus Tiberienſis et aliae ciuitates raptis pecuniis insidiarentur, mecum constitui clam pecuniam detinere, ut vobis circumdarem muros. Si vobis hoc displiceat, quae fuerint allata profero, et diripienda exhibeo. Sin autem vobis haud male consului, de benefactore poenas exigitis.

4. Ob haec Tarichaeatae quidem de eo bona omnia

οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκάμριζον, καὶ διηπείλυν, καταλιπόντες δὲ ἐκάτεροι τὸν Ἰώσηπον, ἀλλήλοισι διεφέροντο. κἀκείνος θάρρῶν ἤδη τοῖς ὀκειωμένοις, ἦσαν δὲ εἰς τετρακισμυρίας Ταριχαιάται, παντὶ τῷ πλήθει παρρησιασικώτερον ὠμίλει. καὶ πολλὰ τὴν προπέτειαν αὐτῶν κατονειδίσας, „ἐκ μὲν τῶν παρόντων Ταριχαιάς, „ἔφη, τειχίσειν, ἀσφαλιεῖσθαι δὲ ὅμως καὶ τὰς ἄλλας „πόλεις. ἢ γὰρ ἀπορήσειν χρημάτων, ἐὰν ὁμονοῶσιν ἐφ’ „ἑς δὲ πορίζειν, καὶ μὴ παροξύνωνται κατὰ τῆ πορίζοντος.

ε. Ἐνθα δὴ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος τῶν ἡπατημένων ἀπανιχώρει, καίτοι διωρισμένον. διχίλιοι δὲ ἐπ’ αὐτὸν ὤρευσαν ἑνοπλοὶ, καὶ φθάσαντος εἰς τὸ δωμάτιον παρελθὲν ἀπειλῶντες ἐφεισήκισαν. ἐπὶ τέτοις πάλιν Ἰώσηπος ἀπάτη δευτέρα χεῖται. ἀναβὰς γὰρ ἐπὶ τὸ τέγος, καὶ τῇ δεξιᾷ κατατείλας τὸν θόρυβον αὐτῶν, „ἀγνοεῖν, ἔφη, „τίτων ἀξίῃσι τυχεῖν. ἢ γὰρ κατακτείνω διὰ τὴν τῆς βοῆς „σύγχυσιν. ὅσα δ’ ἂν κελεύσωσι, πάντα ποιήσιν, εἰ τὰς „διαλεξομένους ἡσυχῇ πέμψω πρὸς αὐτόν.” ταῦτα ἀκούσαντες οἱ γνώριμοι σὺν τοῖς ἀρχαῖσι εἰσήεσαν. ὁ δὲ, σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ μυχαίτατον τῆς οἰκίας, καὶ τὴν αὐλειὸν ἐπιπλείσας, ἐμασίγῳσεν, μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνώσαι. περιεστῆκει δὲ τέως τὸ πλῆθος, δικαιολογεῖσθαι μακρότερα τῆς εἰσελθόντος οἰόμενον. ὁ δὲ, τὰς θύρας ἐξαπίνης ἀνοίξας, ἡμαγμένους ἐξαφῆκε τῆς ἀνδρας, καὶ τοσαύτην τοῖς ἀπειλῶσιν ἐνεργάσατο κατάπληξιν, ὥστε ῥίψαντας τὰ ὄπλα Φεύγουσιν.

ς. Πρὸς ταῦτα Ἰωάννης ἐπετείνετο τὸν φθόνον, καὶ δευτέραν ἤστειν ἐπιβελὴν κατὰ τῆ Ἰωσήφ. σκηψάμενος δὲ νόσον, ἰκέτευε δι’ ἐπιστολῆς τὸν Ἰώσηπον, ἐπιτρέψαι πρὸς Θερραπείαν αὐτῷ χρῆσασθαι τοῖς ἐν Τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασι. ὁ δὲ, ἔπω γὰρ ὑπώπτει τὸν ἐπιβελὸν, γράφει τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ἐπάρχοις, ξενίαν τε καὶ ταπιτήδεια Ἰωάννη παραχεῖν. ὡς ἀπολαύσας, μετὰ δύο

dicebant: Tiberienses vero cum aliis eum vituperabant, minasque intentabant. vtrique autem, relicto Iosepho, inter se dissidebant. Atque ille, istis iam fretus, qui eadem ac ipse sentirent, erant autem Tarichaeatae ad XL millia, cum omni multitudine liberius colloquebatur. multumque in eorum temeritatem inuectus: „ex praesenti quidem pecunia Tarichaeas se munitum ire, dicebat, paratumque esse aliis etiam ciuitatibus securitatem praestare. non enim pecuniam desideraturos esse, si secum aduersus eos consentiant, a quibus suppeditanda est, et non in ipsum exacerbentur, qui eam suppeditari facit.

5. Itaque tum quidem alia multitudo, quae decepta fuerat, recedebat, quamuis irata et offensa: duo vero armatorum millia aduersus eum properabant; et, cum ille semet in tectum iam ante recepisset, cum minis foribus adstabant. Iterum autem Iosephus in hos quoque altera fraude vititur. Cum enim in tectum superius adscendisset, et dextra tumultum eorum sedasset: „se nescire, aiebat, quid sit, quod ab ipso consequi velint; nihil enim se ob dissonum eorum clamorem exaudire posse. omnia vero, quae imperauerint, facturum esse, si quos placide secum acturos ad ipsum intronitti velint.” His auditis, illico nobiliores cum magistratibus ad eum ingressi sunt. Ille vero, cum eos in abditissima domus traxisset, et aulae ostia operuisset, tamdiu eos verberauit, donec viscera omnium nudaret. Interim autem circumstabat multitudo, existimans, suos longiore disceptatione teneri. At ille, foribus subito patefactis, cruentos eos dimisit. id quod malum minitantibus tantum incussit terrorem, vt proiectis armis aufugerent.

6. Ex istis Ioannis aucta est inuidia, aliasque Iosepho parabat insidias: morboque simulato per literas Iosephum obsecrauit, vt ei permitteret validis aquis in Tiberiade ad valetudinem eius curandam vti. Atque ille, vt qui nondum insidiatorem suspicaretur, ad praefectos ciuitatis scribit, vt et ~~spitium~~ et necessaria Ioanni praebere. Quibus

ἡμέρας ἐφ' ᾧ παρὴν διαπράττετο. καὶ τὰς μὲν ἀπάτας, τὰς δὲ χρημασι διαφθείρων, ἀνέπειθεν ἀποσῆναι Ἰωσήφ. καὶ γνὼς ταῦτα Σίλας, ὁ φυλάσσειν τὴν πόλιν ὑπὸ Ἰωσήφ καθιστάμενος, γράφει τὰ κατὰ τὴν ἐπιβελὴν αὐτῷ κατὰ τάχος. ὁ δὲ Ἰωσήφος, ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, νυκτὸς ὁδεύσας συντόνως, ἰωθινὸς παρὴν ἐπὶ τὴν Τιβερίαν. καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτῷ ὑπήντα. Ἰωάννης δὲ, καίτοι τὴν παρεσσίαν ὑποπτεύων ἐπ' αὐτόν, ὅμως πέμψας τινὰ τῶν γνωρίμων, ὑπεκρίνατο τὴν ἀοδίειαν, καὶ κληῆρης ὢν ὑστεῖσαι τῆς θεραπείας ἔλεγεν. ὡς δὲ εἰς τὸ εἰσελθεῖν τῆς Τιβερίας ἀφροίσας Ἰωσήφος ἐπειρᾶτο διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐπεσαλμένων, ὑποπέμψας ὀπλίτας προσέταξεν αὐτόν ἀνελθῖν. τότε τὰ ξίφη γυμνῆντας ὁ δῆμος προσιδὼν ἀνεβόησεν. πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν Ἰωσήφος ἐπιστραφεὶς, καὶ διασαμμένος ἐπὶ τῆς σφαγῆς ἦδη τὸν σίδηρον ἀπεκίδησεν εἰς τὸν αἰγιαλόν. εἰσήκει δὲ δημηγορῶν ἐπὶ βαρὺ τινος ἐξ ἀπῆχας τὸ ὕψος. καὶ παρορμῶντος ἐπιπηδήσας σκιάφει, σὺν δυοὶ σωματοφύλαξιν εἰς μέσῃ τὴν λίμνην ἀνέφηνεν.

ζ'. Οἱ στρατιῶται δὲ αὐτῷ, ταχέως ἀρπάσαντες ὅπλα, κατὰ τῶν ἐπιβέλων ἐχώρην. ἔνθα δέσας Ἰωσήφος, μὴ πολέμῳ κινηθέντος ἐμφυλίσ, δι' ὀλίγων φθόνον παραναλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει τοῖς σφετέροις ἀγγέλλων, μὴ νῆς προνοεῖν τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας, μήτε δὲ κτείνειν τινὰ, μήτε ἀπελέγχειν τῶν αἰτίων. καὶ οἱ μὲν, τῷ παραγγέλματι πειθόμενοι, ἡρέμησαν. οἱ δὲ ἀνὰ τὴν πέριξ χώραν, πυθόμενοι τὴν τε ἐπιβελὴν καὶ τὸν συσκευάσαντα, συπυρροῦντο κατὰ τῷ Ἰωάννῃ. φθάνει δὲ ἐκεῖνος εἰς Γίχαλα Φυγῶν τὴν πατρίδα. συνέρρεον δὲ πρὸς τὸν Ἰωσήφον οἱ Γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις, καὶ, πολλαὶ μυριάδες ὀπλιτῶν γινόμεναι, παρῆναι σφᾶς ἐπὶ Ἰωάννῃ τὸν κοινὸν ἐπιβελὴν ἐβῶν. συγκαταφλέξει γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποδεχάμενην πόλιν. ὁ δὲ ἀποδέχεται μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὐνοίαν, εἰργε δε τὴν ὁρμὴν, χειρώσασθαι συνίσει τὰς ἐπὶ τῷ ὄρει μάλ-

ille potitus, biduo post id, cuius causa venerat, peragebat: et aliis quidem fraude circumuentis, aliis vero pecunia corruptis, Iosephum deserere persuasit. atque Silas, cui mandata erat a Iosepho vrbis custodia, vbi ista cognouit, statim ad eum literas mittit de insidiis. Iosephus autem, quam primum literas acceperat, nocte iter maturauit et mane admodum Tiberiadem peruenit. Et caetera quidem multitudo ei obuiam veniebat. Ioannes autem, quamuis eum contra se venturum esse suspicaretur, tamen, per quendam e familiaribus ad eum missum, languorem ex morbo simulauit, et quod lecto affixus esset, ideo obsequio se defuisse dicebat. Tiberiensibus autem a Iosepho in stadium congregatis, vbi aggrediebatur ad eos alloquendum de literis, missis armatis Ioannes iussit eum interfici. Quos cum populus prospexisset stricturos esse gladios, statim exclamauit. Iosephus autem, ad clamorem conuersus, cum prope iugulo suo imminere vidisset ferrum, inde in littus desiluit, (nam verba faciens ad populum steterat in tumulto sex pedes alto) et naucula, quae forsan appulerat, propere adscensa, cum duobus satellitibus medium in lacum refugiebat.

7. Milites autem eius, armis illico correptis, contra insidiatores ibant. Vnde veritus Iosephus, ne, moto bello intestino, propter paucorum inuidiam ciuitas consumeretur, ad suos mittit, qui eos monerent, vt suae tantum saluti consularent, et neque quenquam occiderent, neque cul-pae affinem redarguerent. Et illi quidem, dicto audientes, quieuerunt. qui vero in vicinia degebant, cum de insidiis inaudiuissent, et de illo, qui eas struxerat, contra Ioannem coibant. Sed ille prius in Giscala patriam suam fuga se recipiebat. At Galilaei, suis quisque e ciuitatibus, ad Iosephum confluebant; et cum multa armatorum milia congregata essent, ipsos aduersus Ioannem, communem insidiatorem, praesto adesse clamabant, vna cum eo ciuitatem, quae illum susceperat, igne crematuros. Ille vero aiebat, sibi quidem gratam acceptamque esse illorum erga se beneuolentiam: impetum vero cohibebat, vt

λον, ἢ πτεῖναι προαιρέμενος. ἐκλαβὼν δὲ τὰς ἀφ' ἐκάστης πόλεως Ἰωάννη συναφρωτῶτας Ἰώσηπος κατ' ὄνομα· προθύμως δὲ ἐνεδείκνυντο τῆς σφετέρας οἱ δημόται· καὶ διὰ κηρύκων ἀπειλήσας, τῶν ἐντὸς ἡμέρας πέμπτης μὴ καταλιπόντων τὸν Ἰωάννην, τὰς τε ὑσίας διαρπάσεν, καὶ τὰς οἰκίας ἅμα ταῖς γενεαῖς καταφλέξεν, τριχιλίς μὲν ἀπέστησεν εὐθέως, οἱ παραγενόμενοι τὰ ὅπλα παρὰ τοῖς ποσὶν ἔρριψαν αὐτῷ. σὺν δὲ τοῖς καταλειφθεῖσιν, ἦσαν δὲ ὅσον εἰς διχιλίς Σύρων Φυγάδες, ἀνέτελλεν Ἰωάννης πάλιν εἰς τὰς λαθραῖς ἐπιβλαὰς ἐκ τῶν φανερωτέρων. κεύφα γὰρ ἐπεμψεν ἀγγέλους εἰς Ἱερουσόλυμα, διαβάλλων τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς δυνάμεως, φάσκων ὅσον ἔδέπω τύραννον ἐλεύσεσθαι τῆς μητροπόλεως, εἰ μὴ προκαταληφθεῖη. ταῦθ' ὁ μὲν δῆμος ἦν προειδώς, ἔπροσεῖχον δέ. οἱ δυνατοὶ δὲ κατὰ φθόνον, καὶ τῶν ἀρχόντων τινὲς λάθρα τῷ Ἰωάννῃ χεῖματα πρὸς συλλογὴν μισοφόρων ἐπεμψαν, ὅπως πολεμῇ πρὸς Ἰώσηπον. ἐψηφίσαντο δὲ καθ' ἑαυτὰς, καὶ μετακαλεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατηγίας. ἔ μὴν ἡξίαν ἀποχρήσεν τὸ δόγμα. διχιλίς δὲ καὶ πεντακοσίς ἐπλίτας, καὶ τέσσαρας τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρας ἔστειλαν, τὸν τε τῷ Νομικῷ Ἰωάζαρον, καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκί, καὶ Σίμωνα καὶ Ἰῶδην Ἰωνάθ, πάντας εἰπεῖν δυνατωτάτης, ἵνα ὕτοι τὴν πρὸς τὸν Ἰώσηπον εὐνοίαν ἀποσρέψωσι. καὶ μὲν ἐκὼν παραγένεταί, λόγον ὑποχεῖν ἔαν αὐτόν. εἰ δὲ βιάζοιτο μένειν, ὡς πολεμῶν χεῖσθαι. Ἰωσήπῳ δὲ παραγενέσθαι μὲν στρατιὰν ἐπεσάλκεσαν οἱ φίλοι, τὴν δὲ αἰτίαν ἔπροεδηλυν, ὅτε δὴ τῶν ἐχθρῶν λάθρα βεβλεμμένων. διὸ καὶ μὴ προφυλαξαμένους, τέσσαρες πόλεις εὐθέως πρὸς τὰς διαφόρους ἀπέστησαν ἐλθόντας, Σεπφώρις τε καὶ Γάμαλα, καὶ Γίχαλα, καὶ Τιβερίας. ταχέως δὲ καὶ ταύτας προσηγάγετο δίχα τῶν ὅπλων, καὶ χειρωσάμενος στρατηγήματι τὰς τέσσαρας ἡγεμόνας, τῶν τε ὀπλιτῶν τὰς δυνατωτάτας, ἀνέπεμψεν εἰς Ἱερουσόλυμα. πρὸς ἃς ὁ δῆμος ἠγανάκτησεν ἔ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὤρησεν

qui maluit inimicos prudentia vincere, quam ferro occidere. Cum autem Iosephus e singulis ciuitatibus nominatum eos excepisset, qui vna cum Ioanne defecerant, (quippe plebei prompte admodum suos indicabant) et praeconum voce denunciaisset, se patrimonia eorum, qui intra quinque dies Ioannem non reliquissent, direptum ire, domosque cum familiis combusturum, breui fecit, vt tria quidem ab eo millia deficerent, qui cum ad eum accessissent, ad illius pedes arma proiecerunt: Ioannes autem cum reliquis, ad duo circiter millia Syrorum fugitiuorum, ex insidiis apertioribus ad occultas se recipiebat. Itaque clam nuncios Hierosolyma misit, calumnians Iosephum, quod ingentem copiarum multitudinem coëgisset; dicensque fere in eo esse, vt metropolin tyrannide occupet, nisi mature praeueniatur. Ista quidem populus iam praeuiderat, animum vero illis non aduertebat: ex inuidia autem primores nonnullique magistratuum clam pecunias Ioanni miserunt, ad milites mercenarios comparandos, vt aduersus Iosephum bellum gererent, atque inter se decreuerunt eum ab exercitu ducendo reuocare. Veruntamen decretum haud satis valiturum existimabant. sed duo millia et quingentos armatos, et quatuor viros ex illustrioribus miserunt, Ioazarum Nomici filium, et Ananiam Sadduci, et Simonem et Iudam Ionathae filios, omnes dicendi peritissimos, vt isti populum a sua in Iosephum beneuolentia auerterent. et siquidem is sponte sua veniat, sinerent ipsum sui rationem reddere: sin autem vrgeat, vt in praefectura maneat, pro hoste eum haberent. Iosepho autem literis significarunt amici, in eum quidem venturos esse milites; minime vero ei indicarunt, quid causae fuerit, cur venirent, vtpote quod clausa haberentur inimicorum consilia. Vnde factum, vt, cum nihil praecautum esset et prouisum, quatuor ciuitates aduersariis statim ac venerint se adiungerent, Sepphoris, et Gamala, et Giscala, et Tiberias. Verum et istas continuo sine armis recepit, quatuorque duces stragemate captos, et ex armatis potentissimos quosque Hierosolyma mittendos curauit. contra quos populus haud mediocri indignatione commotus est; atque ipsos, et

τὰς προπέμψαντας ἀνελῆν, εἰ μὴ Φθάσαντες ἀπέδρασαν.

η'. Ἰωάννην δὲ τὸ λοιπὸν ἐντὸς τῆ Γαζάλων τείχους ὁ παρὰ Ἰωσήφου φόβος ἐφῆρξεν. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας πάλιν ἀπέστη Τιβεριᾶς, ἐπικαλεσαμένων τῶν ἐνδον Ἀγίρππαν τὸν βασιλέα. καὶ τῇ μὲν μὴ καταντήσαντος ἐφ' ἣν συνετέτακτο προθεσμίαν, Ῥωμαϊκῶν δὲ ἰππέων ὀλίγων κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παραφάνεντων, τὸν Ἰώσηπον ἐξεκέρυσσον, τῶν δὲ ἡγγέλη μὲν εἰς Ταριχαίας ἡ ἀπόσασις εὐθέως. ἐκπεπομφῶς δὲ τὰς στρατιώτας πάντας ἐπὶ σίτῃ συλλογὴν, ἕτε μόνος ἐξορμᾷν ἐπὶ τὰς ἀποσάντας, ἕτε μένειν ὑπέμενε, δεδοικώς, μὴ, βραδύνοντος αὐτῷ, Φθάσωσιν οἱ βασιλικοὶ παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. ἡδὲ γὰρ τὴν ἐπιῦσαν ἐνεργὸν ἔξεν ἔμελλεν, ἐπέχοντας σαββάτῃ. δόλῳ δὲ περιελθεῖν ἐπινόησε τὰς ἀποσάντας. καὶ τὰς μὲν πύλας τῶν Ταριχαιῶν ἀποκλείσαι κελεύσας, ὥς μὴ προσξαγγέλῃ τις τὸ σκῆμμα τοῖς ἐπιχειρημένοις, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς λίμνης σκάφη πάντα συναθροίσας· διακόσια δὲ καὶ τριάκοντα εὐρέθη, καὶ ταῦτα τεσσάρων ὁ πλείους ἦσαν ἐν ἐκάστῳ· διὰ τὰς ἑλαύνει πρὸς τὴν Τιβεριάδα. καὶ τοσῶτον ἀποχωρὼν τῆς πόλεως, ἐξ ὅσων συνιδεῖν ὁ ῥάδιον ἦν, κενὰς τὰς ἀλιάδας μετεώρης σαλεύειν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ, μόνος ἐπὶ τῶν σωματοφυλάκων ἀνόπλῃς ἔχων, ἔγγιον ὀφθῆναι προσήει. θεασάμενοι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἔτι βλασφημῶντες οἱ διάφοροι, καὶ διὰ τὴν ἐκπληξιν πάντα τὰ σκάφη γέμειν ἐπιτιτῶν νομίσαντες, ἔρριψαν τὰ ὅπλα, καὶ κατασείοντες ἡμετηρίας ἐδέοντο Φέισασθαι τῆς πόλεως.

θ'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος πολλὰ διαπειλησάμενος αὐτοῖς, καὶ κατονειδίσας, εἰ πρῶτα μὲν ἀράμενοι τὸν πρὸς Ῥωμαῖς πόλεμον, εἰς εἴσεις ἐμφυλίας προαναλίσκῃσι τὴν ἰσχύν, καὶ τὰ εὐκταϊότατα ποιῇσι τοῖς ἐχθροῖς, ἔπειτα τὸν κηδεμόνα τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν ἀναρπάσαι σπεύδῃσι, καὶ κλείειν ἐκ αἰδῶνται τὴν πόλιν αὐτῶν τῷ τευχίσαντι, προσδέχεσθαι τὰς ἀπολογησομένης ἔφασκε, καὶ δι' ὧν βεβαιώ-

quotquot eos comitati sunt, ocyus interfecerat, nisi paulo ante aufugissent.

8. Posthac vero Ioannes intra muros Giscalorum se continebat prae metu Iosephi. Et paucis post diebus se Iosephi imperio subduxit Tiberias, postquam Agrippae regis opem implorassent incolae. Et cum ille praestituto die ad eos non venisset, paucique Romani equites eo ipso die comparuissent, Iosephum vrbe expulsam declarabant. Horum defectionis quidem rumor statim Tarichaeas perlatus erat: militibus vero omnibus frumentatum missis, nec solus contra desertores subito proficisci, neque illic manere sustinuit, veritus, ne, dum ipse cunctaretur, regii ciuitatem praeoccuparent. nec enim postero die, obstante sabbato, quicquam facere poterat. Itaque dolo eos, qui ab ipso descuerant, circumuenire cogitabat. cumque Tarichaearum portas claudi iussisset, ne quis consilium suum iis, contra quos susceptum erat, proderet, et nauigia, quae in lacu erant, omnia congregasset, (ducenta autem et triginta deprehendit, quatuorque et non amplius in singulis nautas) qua potuit celeritate proficiscitur Tiberiadem: cumque tanto ab vrbe abesset spatio, vt aegre cerni posset, vacuis nauculis in salo fluctuare iussis, ipse, septem solum ex satellitibus eosque inermes secum habens, propius, vt conspiceretur, accessit. Ipsum autem cum inimici, adhuc ei maledicentes, ex muro adspexissent, etiam prae consternatione, quod scaphas armatorum plenas esse existimarent, arma proiciunt: manusque supplices agitan-tes, vt parceret ciuitati orabant atque obsecrabant.

9. Iosephus autem, cum multa illis minatus esset, eis-que exprobrasset, quod primi omnium bello Romanos adorti intestinis discordiis vires suas ante consumerent, eaque facerent, quibus nihil optatius hostibus accidere potuit, ac deinde securitatis suae curatorem de medio tollere festinarent, vrbeinque non erubescerent ipsi claudere, qui eam muniuerat, dicebat, se eos non reicere, qui vr-
bem de ante delictis expurgaturi venirent, quorumque in-

σαιτο τὴν πόλιν. κατέβαινον δὲ εὐθέως δέκα τῶν Τιβερίων οἱ δυνατώτατοι. καὶ τὰς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἐλιάδων ἀνήγαγε πορρωτάτῳ. πεντήκοντα δὲ ἑτέρας τῆς βελῆς τὰς μάλιστα γνωρίμους κελεύει προσελθεῖν, ὥς καὶ παρ' ἐκείνων πῖσιν τινα βυλόμενος λαβεῖν. ἔπειτα καινοτέραις σκῆψαι ἐπινοῶν, ἄλλας ἐπ' ἄλλοις ὡς ἐπὶ συνθήκαις προσεκαλεῖτο. τοῖς δὲ κυβερνήταις ἐκέλευσε τῶν πληρεμένων διὰ τάχους εἰς Ταριχαίας ἀναπλεῖν, καὶ συγκλείειν τὰς ἄνδρας εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πᾶσαν μὲν τὴν βελὴν ἔσαν εἰς ἑξακοσίαις, περὶ δὲ διχιλίαις τῶν ἀπὸ τῆς θήμης συλλαβῶν, ἀνήγαγε σκάφεσιν εἰς Ταριχαίας.

ἰ. Βούωντων δὲ τῶν λοιπῶν, αἴτιον εἶναι μάλιστα τῆς ἀποσάσεως Κλεῖτόν τινα, καὶ παρακαλόντων εἰς ἐκείνον ἀπερείσεσθαι τὴν ὀργήν, ὁ Ἰώσηπος ἀνελὼν μὲν ὑδὲνα προήρητο, Λευῖαν δὲ τινα τῶν αὐτῶν Φυλάκων ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν, ἵνα ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας τῷ Κλεῖτῳ. δέισας δὲ ἐκεῖνος εἰς ἐχθρῶν σίφος ἀποβήσεσθαι μόνος, ἐκ ἔφθ. σχετλιάζοντα δὲ τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τῷ σκάφει ὁ Κλεῖτος ὄρῳν, καὶ προθυμύμενον ἀποπηδᾶν αὐτὸν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, ἰκέτευεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. κακείνους κατανέυσαντος, ἐφ' ᾧ τὴν ἑτέραν αὐτὸς ἀποκόψειεν ἑαυτῷ, σπασάμενος τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος ἀπέκοψε τὴν λαιάν. εἰς τοσῶτον δέκας ὑπ' αὐτῷ Ἰωσήπῳ προήχθη. τότε μὲν δὴ κενοῖς σκάφεσι, καὶ δορυφόροις ἐπὶ τὸν δῆμον αἰχμαλωτισάμενος, πάλιν τὴν Τιβεριάδα προσηγάγετο. μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας Γίγαλα Σεπφωρίταις συναφισᾶσαν ἐλὼν, ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις. συναγαγὼν μέντοι πάντα, τοῖς δημώταις δέδωκε, τοῖς τε κατὰ Σεπφώριν ὁμοίως καὶ Τιβεριάδα. καὶ γὰρ κακείνους χειρωσάμενος, νεθετῆσαι διὰ τῆς ἀρπαγῆς ἠθέλησε, καὶ τῇ ἀποδόσει τῶν χρημάτων πάλιν εἰς εὐνοίαν προσηγάγετο.

teruentu securitatem ei praestaret. Itaque statim ad eum decem Tiberiensium potentissimi descenderunt. Et hos quidem cum in vnâ e nauiculis recepisset, quam longissime eos auexit: alios vero e senatoribus L., et maxime nobiles, ad se venire iussit, quasi ab ipsis quoque sibi fidem quandam dari voluerit. Deinde nouas causationes excogitans, alios adhuc atque alios foederis obtentu accersitabat; adeoque nauium repletarum gubernatoribus imperauit, vt celeriter Tarichaeas nauigarent, virosque in carcerem includerent, donec vniuersum quidem senatum ad VC, et duo circiter millia plebeiorum comprehensa scaphis Tarichaeas abduxit.

IO. Cum autem reliqui vociferarentur, Clitum quendam esse praecipuum defectionis auctorem, atque obsecrarent, vt in illum iram suam conferret, Iosephus, qui id sibi proposuerat, vt neminem e popularibus suis interficeret, Leuiam quendam e satellitibus suis egredi iussit, vt Clito manus amputaret. Ille vero veritus, vt solus in globum inimicorum descenderet, id facere recusabat. Clitus autem, cum Iosephum in scapha indignabundum stare videret, atque in eo fere esse, vt ipse desiliret ad supplicium de eo sumendum, a litore supplicabat, vt vnâ sibi manum reliquam faceret. Cuius hoc concessisset Iosephus ea lege, vt alteram sibimet Clitus praecideret, educto ille dextera gladio laeuam sibi abscidit. adeo eum timor ipsius Iosephi inuaserat. Tunc quidem Iosephus, cum vacuis scaphis et septem satellitibus quosdam de populo in seruitutem abstraxisset, rursus Tiberiadem sibi adiunxit. Paucis autem diebus, cum Giscalorum urbem cepisset, quae vna cum Sepphoritis a se defecerat, eam militibus diripiendam concessit. Omnia tamen, quae colligere potuit, ciuibus reddenda curauit, similiter etiam Sepphoritis et Tiberiensibus. nam et hos in potestatem suam redactos defectionis suae ex rapinis admonitos esse voluit; atque rerum suarum restitutione eos iterum ad beneuolentiam alliciebat.

ΚΕΦ. κβ΄.

Ιουδαῖοι παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς πόλεμον. ὁ Γιάρα Σίμων
ἐφ' ἀρπαγὰς ἐτράπετο.

ΤΑ μὲν ἔν κατὰ Γαλιλαίαν ἐπέπαυτο κινήματα. καὶ
τῶν ἐμφυλίων παυσάμενοι θορύβων, ἐπὶ τὰς πρὸς Ρω-
μαίαις ἐτράποντο παρασκευάς. ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις,
Ανανός τε ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ τῶν δυνατῶν ὅσοι μὴ τὰ Ρω-
μαίων ἐφρόνεν, τό, τε τείχος ἐπεσκευάζον, καὶ πολλὰ
τῶν πολεμιστηρίων ὀργάνων. καὶ διὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως
ἐχαλκεύετο βέλη, καὶ πανοπλία. πρὸς αἰτάτοις δὲ γυ-
μνασίαις τὸ τῶν νέων πλῆθος ἦν, καὶ μετὰ ἦν πάντα θο-
ρύβη. δεινὴ δὲ κατήφεια τῶν μετρίων, καὶ πολλοὶ, τὰς
μυλλίστας προορώμενοι συμφορὰς, ἀπωλοφύροντο. Θεια-
σμοὶ δὲ τοῖς εἰρήνην ἀγαπῶσι δύσφημοι. τοῖς δὲ τὸν πόλε-
μον ἐξάψασιν ἐχεδιάζοντο πρὸς ἡδονήν, καὶ τὸ κατὰσπ-
μα τῆς πόλεως, πρὶν ἐπελθεῖν Ῥωμαίαις, ἦν, οἷα ἀπολαβμένης.
Ανάτω γὰρ μὴν φροντὶς ἦν, καταμικρὲν ἀφισαμένῳ τῶν εἰς
τὸν πόλεμον παρασκευῶν, κάμψαι πρὸς τὸ συμφέρον τὰς τε-
ρασιασὰς, καὶ τὴν τῶν κληθέντων ζηλωτῶν ἀφροσύνην. ἤτ-
τητο δὲ τῆς βίας. καὶ τοῖς ἐξῆς, οἷς τέλος ἔτυχε, δηλώσομεν.

β΄. Κατὰ δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν ὁ Γιάρα Σί-
μων, πολλὰς τῶν νεωτεριζόντων συσπασάμενος, ἐφ' ἀρπα-
γὰς ἐτράπετο, καὶ ὃ μόνον τὰς οἰκίας ἐσπάρασσε τῶν
πλυσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα κατηκρίετο, δῆλός τε ἦν
ἤδη πόρρωθεν ἀρχόμενος τυραννεῖν. πεμφθείσης δὲ ἐπ' αὐ-
τὸν ὑπ' Ἀναίης καὶ τῶν ἀρχόντων στρατίας, πρὸς τῆς ἐν
Μασσαδᾷ ληστὰς μεθ' ὧν εἶχε κατέφυγε, καὶ καὶ μέχρι τῆς
Ανάνη καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν ἀναιρετέως μένων συνεληΐζε-
το τὴν Ἰδουμαίαν. ὥστε τὰς ἀρχοντας τῆ ἔθνους διὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν φονευομένων, καὶ τὰς συνεχεῖς ἀρπαγὰς, στρατὸν
ἀθροίσαντας ἐμφέρεας τὰς κώμας ἔχεν. καὶ τὰ μὲν κατὰ
τὴν Ἰουδαίαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐταῖς ἦν.

CAP. XXII.

Iudaei intenti bellicis instrumentis conficiendis. Simon Giorae filius ad rapinas se conuertit.

ET Galilæae quidem motus ita compositi erant. Cum autem a turbis ciuilibus requiescerent, id agebant, vt se aduersus Romanos compararent. Hierosolymis autem Ananus pontifex, et primorum quotquot cum Romanis non sentiebant, muros instaurare properabant, et multa bellica instrumenta. Et passim quidem per urbem iacula et omne genus arma fabricata erant: exercitiis vero tumultuosis operam dabat ingens iuuenum multitudo, et omnia perturbationis plena conspiciebantur. Magna autem tristitia moderatos occupabat; multique, futuras clades animo prospicientes, in fletus et lamenta erumpebant. et auguria erant in malum omen ab iis accepta, qui pacem amabant; ii vero, qui bellum accenderant, ea pro lubitu statim interpretabantur, atque tum ciuitas in eo erat statu, ac si iam peritura esset, etiam antequam in eam venireat Romani. Anano autem in animo erat paululum desistere a bellicis instrumentis conficiendis, vt seditiosorum et Zelotarum, vt vocabantur, amentiam in melius mutaret: verum ab illorum vi superatus est. et quis eius vitae finis fuerit, in sequentibus declarabimus.

2. At in Acrabatene toparchia Simon, Giorae filius, cum multos nouis rebus studentes congregasset, ad rapinas se conuertit; et non solum locupletium domos dilacerabat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: et iam ante palam in eo erat, vt tyrannidem quidem sibimet arriperet. Ab Anano autem et magistratibus misso aduersus eum exercitu, ad latrones, qui Massadam occupabant, cum suis effugiebat: ibique manens, donec Ananus aliique eius inimici perempti erant, Idumaeam vna cum latronibus populabatur: adeoque, vt eius gentis magistratus, propter caesorum multitudinem et frequentes rapinas, collecto exercitu, vicos praesidiis tenerent. At Iudaeorum quidem res eo tempore ita se habebant.

ΤΑΔΕ ΞΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΤΡΙΤΩ ΛΟΓΩ
ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΛΑΩΣΕΩΣ.

- α'. Οπως Νέρων, πυθόμενος τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, διέτιθῃ.
- β'. Οπως Ἰουδαῖοι, μετὰ τὴν Κασίβ πληγὴν ἐπελθόντες Ἀσκάλωνι, δις ἤττήθησαν, δὴ μυρίους σχεδὸν ἀπολέσαντες.
- γ'. Οπως Ούεσπασιανὸς, τὰς δυνάμεις ἐπὶ Ἀντιοχείας ἀναλαβὼν, ἐπὶ Πτολεμαῖδα ἦεν ἔνθα ὑπαντήσαντες Σαμφωρίται, Γαλιλαῖοι ὄντες, ἐαυτοὺς παρέδωκαν.
- δ'. Εκφρασις Γαλιλαίας, καὶ πάσης τῆς Ἰουδαίας· καὶ ὅπως δρμήσας Ἰώσηπος ἱλαὴν Σαμφῶριν ἀπεκρούσθῃ, Πλακίδῃ χιλιάρχῳ προσβουθήσαντος.
- ε'. Οπως Τίτος, ἐπὶ Ἀχαΐας εἰς Ἀλεξάνδρειαν περιεσθλὸς, κἀκεῖθεν ἀπέρχας ἐνθεται τῷ πατρὶ αὐτοῦ, πλείητην ὕσιν συναγαγόντι δύναιμιν.
- ς'. Διαγραφὴ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων τε καὶ στρατιπτῶν, καὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ἱπαινύνται Ῥωμαῖοι.
- ζ'. Οπως Πλάκιδος, δρμήσας αἰρῆσαι Ἰωτάπατα, ἀπεκρούσθῃ· καὶ Ούεσπασιανὸν εἰσβολῇ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπὸ Πτολεμαΐδος.
- η'. Εκφρασις τῆς τῶν Ῥωμαίων δδευούσης στρατιᾶς.
- θ'. Οπως διενέθησαν Ἰουδαῖοι, τὴν εὐταξίαν Ῥωμαίων ἰδόντες· καὶ ὅπως Ῥωμαῖοι τὴν Ἰουδαρίων ἰδόντες, ἤβηδον πάντας ἀνείλιν.
- ι'. Ὡς Ἰώσηπος εἰς Τιβεριᾶδα φυγὼν, δίδας τοὺς ἐν αὐτῇ ἐνέπλησεν. καὶ ὡς, γράψας τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ τῶν πραγμάτων, αὐτοῖς εἰς Ἰωτάπατα εἰσέρχεται.
- ια'. Οπως μετὰ τὸν Ούεσπασιανὸν τὸν Ἰώσηπον εἰς Ἰωτάπατα πεφυγνῆαι ἐκπολιορκεῖ τὸν.
- ιβ'. Εκφρασις τῆς πύλης Ἰωταπάτων, καὶ ὅπως Ούεσπασιανὸς χώμασι τὰ πρὸ τῆς τοίχης ἑξομαλίας, τὰς ἀσπερηίδας μηχανὰς ἐπέθηκεν.
- ιγ'. Οπως Ἰώσηπος κατεργαζόμενος Ῥωμαίους, τό, τὸ τοίχος ὑψῶν, καὶ τὸ ποτὲν τοῖς ἰδίους μέτρον παρέχων, τὴν πολιορκίαν ἐπὶ μακρὸν γένεσθαι προμηθεύμενος.
- ιδ'. Οπως διὰ τὸ ἀπογινῶσκει τὴν σωτηρίαν τῆς πύλης βυλόμενος ἐξελθεῖν, ἐκπύδῃ παρὰ τῶν πολιτῶν.
- ιε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῆ μηχανήματος τῆ λεγομένης κριθ, καὶ ὡς Ἰουδαῖοι τὴν πολιορκίαν Ῥωμαίων ὕργανον πυρὶ διέφθειραν.
- ις'. Περὶ Ἐλισζάρῃ τῇ υἱῷ Σαμίθ. καὶ ὡς Ούεσπασιανὸς βέλει κατὰ τὸν πίδα τι τρώσκειται.
- ιζ'. Περὶ τῆς βίας τῆς ποταβόλου ὕργανου, ὅπως διέστημα τὰ ἀποβλήνόμενα τῶν σκαμάτων ἀπεσφινδύνα μίση.
- ιη'. Ὡς Ούεσπασιανὸς τριχῇ τὴν πόλιν περιέβαλε, καὶ οἱ Ἰώσηπος ἀντεμυχανέσκατο.
- ιβ'. Οπως Ἰώσηπος ζῆλον ἔλαβεν, καὶ τῇλιν ἐφθὴν τοῖς πολιορκεῖσι τῶν Ῥωμαίων ἐπαρέχων.
- ιθ'. Οπως Ούεσπασιανὸς, ἀσφαλίτερον προσέγνω τῇ πόλει τὰς μηχανὰς, ὑψῶν τὰ χώματα.
- ια'. Οπως Ἰαφὸς πύλιν, ἀνυγείτω Ἰωταπάτοις, κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ὑπὸ Ῥωμαίων ἔλω, πρῶτον μὲν ἐπὶ Τραϊανὸν πεμφθέντος, ἔπειθ' ὑπὸ Τίτου.

IOSEPHI LIBRO TERTIO

HISTORIARVM · EXCIDII IYDAICI

HAEC CONTINENTVR.

1. *Quomodo Nero affectus erat, cum res Iudaeae perturbatas accepisset.*
2. *Quomodo Iudaei, post Cestii cladem Ascalonem adorti, bis superati erant, amissis viginti fere hominum millibus.*
3. *Quomodo Vespasianus, copiis, quae Antiochiae erant, secum assumtis, Ptolemaidem profectus est: ubi Sapphoritae, populus Galilaeae, obitum facti, sese dediderunt.*
4. *Galilaeae et vniuersae Iudaeae descriptio: et quomodo Iosephus ad Sapphorin capiendam ire contendit, et repulsus est a Placido tribuno, qui subsidio venerat.*
5. *Quomodo Titus Alexandriam transmisit ex Achaia, cumque inde monisset, patri se iunxit, id agens, ut copias quas poterat maximas colligeret.*
6. *Descriptio Romanorum exercituum, et castrorum, aliorumque, propter quae laudantur Romani.*
7. *Quomodo Placidus repulsus est, tentatis oppugnatione Iotapatis: eo Vespasianus Ptolemaide profectus impressionem facit in Galilaeam.*
8. *Descriptio Romani exercitus in itineribus.*
9. *Quomodo affecti erant Iudaei, cum Romanorum disciplinam conspexissent, utque Romani, captis Gadaris, omnes cuiuscunque aetatis peremerunt.*
10. *Qualiter Iosephus, cum Tiberiadem fuga se recepisset, metum incolis omnibus iniecit: utque literis de verum statu ad Hierosolymitam missis, iterum Iotapata reuertitur.*
11. *Quomodo Vespasianus, ubi intellexit Iosephum profugisse Iotapata, ipsum obsidet.*
12. *Descriptio urbis Iotapataenae, et quomodo Vespasianus, cum spatium omne ante muros aggeribus complexisset, machinas ad tela emittenda erexit.*
13. *Quomodo Iosephus stratagematis utitur aduersus Romanos, et muros assollens, et potum mensura suis ministrans, aliaeque excogitans, quibus protraheretur obsidio.*
14. *Quomodo, cum egredi voluisset salute cinisatis desperata, prohibens est a cinibus.*
15. *De constructione machinae, quae aries dicitur; utque Iudaei bellica Romanorum instrumenta igne labefecerunt.*
16. *De Eleazaro Sameae filio; utque Vespasiano pes vulneratur iaculo.*
17. *De vi balistarum et catapultarum, et quam longe corporum partes auulsae cinctulae erant.*
18. *Quomodo Vespasianus trifariam urbem circumdedit, et quatenus Iosephus aduersus eum machinatus est.*
19. *Quomodo Iosephus oleum feruens et foenum Graecum decoctum super Romanos urbem obsidentes effudit.*
20. *Quomodo Vespasianus, maiori cum securitate machinas urbi admoens, aggeres erexit.*
21. *Quomodo Iapha, urbs vicina Iotapatis, isdem diebus a Romanis capta est, primo quidem a Tratano illuc missa, deinde a Tito.*

- κβ'. Οπως καὶ οἱ Σαμαρεῖς ὑπὸ Κερουλίᾳ πανδημῶς ἀπεσφάγησαν.
- κγ'. Οπως ἐξ ἑλῶ Ιωτάπατα ὑπὸ αὐτομόλῳ προδοθέντα, ἔνθα καὶ ὁ ἐκατόνταρχος Ἀντώνιος ἐσφάγη.
- κδ'. Οπως Ἰώσηπος, δέξας λαθεῖν σὺν ἑτέροις, ὑπὸ γυναικὸς μνηστὸς, αὐτὸν Ῥωμαίοις ἐβδολήθη παραδόντα.
- κε'. Οπως ἐκάλυον Ἰώσηπον οἱ θυνόντες αὐτῷ δεξιὰς δῶναι Ῥωμαίοις, καὶ ὅποια πρὸς αὐτὸς διεξήει.
- κη'. Οτι μὴ δυνάμενος αὐτὸς πεῖσαι, διὰ τινος ἀριθμῷ τεχνικῶς αὐτὸς μεθοδεύσας, πάντας ὑπ' ἑλλήλων ἀναιρεθῆναι παρεσκεύασεν· αὐτὸς μόνος σὺν ἑτέρῳ καταλειφθεὶς, καὶ πρὸς Ῥωμαίους ἀπαχθεὶς.
- κς'. Οποῖα πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀχθεὶς εἶπε, καὶ ὅπως ἐκείνος αὐτῷ ἐχρήσατο.
- κζ'. Οὔτως Οὐεσπασιανὸς εἰς τὴν παραλίαν Καισαρείαν ἐπανέστρεψε, τὸν χειμῶνα ποιήσων μετὰ τῆς σρατιᾶς.
- κ8'. Οπως οἱ ἐκπεσόντες τῶν πεπορηθέντων πόλεων συνελθόντες τὴν Ἰόππην ἔκτισαν, καὶ οἷα τρόπον αὐτοὶ τε ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπώλειτο, καὶ ἡ πόλις κατεσκάφη.
- θ'. Οπως διετίθησαν οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις, πυθόμενοι τὰ κατὰ τὰς Ἰωτάπατα. καὶ ὡς πρῶτον μὲν, ἀκούσαντες Ἰώσηπον τεθνάναι, ὀλοφύοντο· ἔπειτα μαδόντες παρὰ Ῥωμαίοις ἐν μεγάλῃ τιμῇ αὐτὸν εἶναι, σφόδρα ἐργίσθησαν, καὶ μᾶλλον πρὸς τὸν πόλεμον ὥρμησαν, ὡς καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἀμυνόμενοι.
- θα'. Ως Οὐεσπασιανὸς ἀπὸ τῆς παραλίας Καισαρείας εἰς τὴν Φιλίππυ μετέβη, ὑπ' Ἀγρίππα κληθεὶς, ἔνθα καὶ τὴν ἀπόστασιν Τιβερίανος καὶ Ταριχαιῶν ἤκουσεν.
- θβ'. Οπως ἐξ ἑλῶ Τιβερίανος μετανοοῖ τῷ δήμῳ καὶ συγγνώμῃ.
- θγ'. Οπως Τίτρε, ἀποσταλὴς ὑπὸ τῷ πατρὶς εἰς Ταριχαιάς, καὶ τὰς οἰκείας διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων κατεπτηχότας δρῶν, δημηγορίᾳ τὸν πᾶσαν παρακρατοῖ.
- θδ'. Ως προθυμίας ἐμπλησθέντες Ῥωμαῖοι, τῇ τῶν λόγων ἰσχύϊ Τίτρε, τὰς Ταριχαιάς ἐκράτησαν, καὶ πολλὰς τῶν ἐν αὐτῇ πολιμίας κατίσφαξαν.
- θε'. Εὐφρασις Ἰορδάνου καὶ τῆς Γεννησὰρ χώρας.
- θς'. Οπως τοῖς ἀλβει τῶν Ταριχαιατῶν Οὐεσπασιανὸς ὁ τρατηγὸς ἐχρήσατο.

22. *Quomodo etiam Samaritae a Cereallo ad internecionem caesi sunt.*
23. *Quomodo expugnata sunt Iotapata, a transfuga prodita: ubi et Antonius centurio occisus est.*
24. *Quomodo Iosephus, cum in latebras abditus una cum aliis occultari videretur, proditus a muliere, sese Romanis tradere voluit.*
25. *Quomodo, qui simul erant cum Iosepho, ei obstitērunt, quo minus semes dederet Romanis; et quatenam ad ipsos disseruit.*
26. *Illis non valens persuadere, quod voluit, per certos numeros artificioso dispositos omnes eo deduxit, ut alter ab altero perimi vellent: ipse dumtaxat cum altero relictus est, et ad Romanos abductus.*
27. *Ad Vespasianum ductus quatenam verba faciebat: et quomodo ab ipso tractatus est.*
28. *Quomodo Vespasianus rediit Caesaream urbem maritimam, illic cum exercitum hyematurus.*
29. *Quomodo ex urbibus vastatis, qui effugerant, in unum collecti, Ioppen instaurarunt: et qualiter ipsi necati sunt a Romanis, et urbs funditus eversa.*
30. *Quomodo afflicti erant Hierosolymitae, auditis, quae Iotapatis acciderunt. usque primum quidem, cum accepissent, Iosephum moxsem oppetiisse, lamenta ediderunt: deinde cum ex Romanis intellexissent, ipsum magno in bonore esse, ira exardebant, et maiori impetu ad bellam ferebantur, quasi et ipsum pariter ac Romanos visuri essent.*
31. *Quomodo Vespasianus Caesarea maritima Caesaream Philippi transiit, ab Agrippa inuitatus; ubi et de Tiberiadis et Tarichaeorum defectione audivit.*
32. *Quomodo capta est Tiberias, cum populum defectionis perornitisset et sibi ignosci petiisset.*
33. *Quomodo Titus, a patre Tarichaeas missus, cum suos aduersariorum multitudine perserritos videret, allocutione eos confirmat.*
34. *Quomodo Romani, Tisi orationis vi alacres facti et animati, Tarichaeas expugnarunt, et multos in urbe hostes ingularunt.*
35. *Descriptio Iordanis et regionis Genesar.*
36. *Quomodo Vespasianus imperator iustitiam Tarichaeas, quos ceperat.*

ΚΕΦ. α΄.

Ούσπασιανὸς ὑπὸ Νέρωνος πέμπεται εἰς τὴν Συρίαν, ἐπὶ
τὰς Ἰουδαίας ἐπιστρατευσόμενος.

ΝΕΡΩΝΙ δ' ὡς ἠγγέλη τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν πταίσμα-
τα, λεληθυῖα μὲν, ὡς εἶκος, ἐκπληγὶς ἐμπίπτει καὶ
δέος. Φανερῶς δ' ὑπερφάνει καὶ προσωργίζετο, στρατηγῶ
μὲν ῥατῶν ἡ μᾶλλον, ἢ ταῖς τῶν πολεμίων ἀρεταῖς, γεγονέ-
ναι τὰ συμβάντα, λέγων· πρέπειν δὲ ἠγόμενος αὐτῷ διὰ
τῶν ὄγκων τῆς ἡγεμονίας κατασοβαρεύεσθαι τῶν σκυθρω-
πῶν, καὶ δοκεῖν δεῖν παντός ἐπάνω τὴν ψυχὴν ἔχειν. διη-
λέγχετό γε μὴν ὁ τῆς ψυχῆς θόρυβος ὑπὸ τῶν φροντιστῶν.

β'. Σκεπτόμενος δὲ, τίνοι πισεύσεις κινημένην τὴν ἀνα-
τολὴν, ὅς τιμωρήσεται μὲν τὴν Ἰουδαίων ἐπανάστασιν, προ-
καταλήψεται δὲ αὐτοῖς ἤδη καὶ τὰ περίξ ἔθνη συννοσῶντα,
μόνον εὐρίσκει Ούσπασιανὸν ταῖς χρεαῖς ἀναλογῶντα,
καὶ τηλικύτῃ πολέμῳ μέγεθος ἀναδέξασθαι δυνάμενον,
ἄνδρες ταῖς ἀπὸ νιότητος στρατείαις ἐγγεγνηρακίτα, καὶ
προσηνεύσαντα μὲν πάλαι Ῥωμαίοις τὴν ἐσπέραν ὑπὸ Γερ-
μανῶν ταρασσομένην, προσκτησάμενον δὲ τοῖς ὅπλοις Βρετ-
τανίαν τέως λανθάνουσαν· ὅθεν αὐτῷ καὶ τῷ πατρὶ Κλαυ-
δῖω παρέχει, χωρὶς ἰδρυῶτος ἰδίου θείαμβον καταγαγεῖν.

γ'. Ταῦτά τε δὴ προκληδονίζόμενος, καὶ σαθεῖαν
μετ' ἐμπειρίας τὴν ἡλικίαν ὄρων, μετὰ δὲ πίστεως αὐτῷ τὰς
οὐκ ὁμηρον, καὶ τὰς τῶν αἰκμῶν χεῖρα τῆς πατρῴας
συνέσεως, τάχα τι καὶ περὶ τῶν ὅλων ἤδη τῷ Θεῷ προοικο-
νομημένῳ, πέμπει τὸν ἄνδρα διαληψόμενον τὴν ἡγεμονίαν
τῶν ἐπὶ Συρίας στρατευμάτων, πολλὰ πρὸς τὸ ἐπιεῖγον, οἷα
κελεύουσιν αἱ ἀνάγκαι, μελιζάμενός τε καὶ προθεραπεύ-
σας. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἔνθα συνῆν τῷ Νέρωνι, τὸν
μὲν υἱὸν Τίτον ἐπέλεν ἐπ' Ἀλεξανδρείας, τό τε πέμπτον
καὶ τὸ δέκατον ἐκείθεν ἀναστήσοντα τάγμα. περὰσας δὲ
αὐτὸς τὸν Ἑλλήσποντον, περὶ εἰς Συρίαν ἀφικνέεται, καί-

CAP. I.

Vespasianus a Nerone mittitur in Syriam, ut Iudaeos bello aggrediatur.

CVM Neroni narratum esset, res apud Iudaeam male cecidisse, clam quidem, vt verisimile erat, animo consternatus est et metu veheinenter ictus. At palam arrogantia efferebatur, et ira intumescibat, ducis exercitus negligentia potius, quam virtute hostium, facta esse, quae acciderant, dicens; ipsumque decere existimans propter imperii maiestatem tristitia spernere et nihili habere, viderique malis omnibus superiorem animum gerere. Ceterum mentis trepidationem arguebant curae et sollicitudo.

2. Cum autem deliberaret, cuinam committeret Orientem motibus agitatum, vt Iudaeorum rebellium poenas persequeretur, gentesque vicinas simili infamia correptas, ne idem facerent, praeuerteret, solum Vespasianum invenit rerum necessitatibus parem, et qui in se tanti belli molem posset suscipere; virum, a prima adolescentia usque ad senectutem, bellis exercitatum; et qui populo Rom. iam pridem pacasset Occidentem, a Germanis perturbatum; armisque vendicasset Britanniam antea parum cognitam: vnde patri quoque ipsius Claudio praestitit, vt sudore non suo triumpharet.

3. Adeoque hinc bono omine desumpto, cum et stabilem aetatem peritia rerum coniunctam videret, et fidei suae obsides liberos, eorumque aetatem integram manus suppeditantem paternae prudentiae, forsan et Deo aliquid de vniuersis praeordinante, virum mittit, qui cum imperio praecesset Syriae exercitibus, multis blanditiis, quales postulat necessitas, ad eum incitandum adhibitis et officiis delinimentis. Ille autem ex Achaia, vbi tum cum Nerone erat, Titum quidem filium suum misit Alexandriam, vt inde quintam et decimam legiones moueret. ipse vero, traiecto Hellesponto, pedibus in Syriam peruenit: ibi-

καὶ τὰς τε Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις συνῆγε, καὶ συχνὰς παρὰ τῶν γεγνημένων βασιλέων συμμαχίας.

ΚΕΦ. β'.

Μεγάλη Ἰουδαίων σφαγὴ περὶ Ἀσκάλωνα. Οὐσιπασιανὸς εἰς Πτολεμαῖδα ἀφικνεῖται.

Ἰουδαῖοι δὲ, μετὰ τὴν Κεσίᾳ πληγὴν ἐπηρεμένοι ταῖς ἀδοκῆτοις εὐπραγίαις, ἀκρατεῖς ἦσαν ὁρμῆς, καὶ ὥσπερ ἐκρηπιζόμενοι τῇ τύχῃ προσωτέρω τὸν πόλεμον ἐξῆγον. πᾶν γὰρ εὐθέως ὅσον ἦν μαχιμώτατον αὐτῶν ἀθροισθέντες, ὤρμησαν ἐπ' Ἀσκάλωνα. πόλις ἐστὶν ἀρχαία, τῶν Ἱεροσολύμων εἴκοσι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἀπέχουσα σταδίους, αἰεὶ διὰ μίσους Ἰουδαίοις γεγενημένη, διὸ καὶ τότε ταῖς πρώταις ὁρμαῖς ἐγγιγνὶν ἔδοξεν. ἐξηγνόντο δὲ τῆς καταδρομῆς τρεῖς ἄνδρες, ἀλκὴν τε κορυφαῖοι καὶ σύνεσιν, Νίγερ τε ὁ Περσῆς, καὶ ὁ Βαβυλώνιος Σίλας, πρὸς οἷς Ἰωάννης ὁ Εσασαῖος. ἡ δὲ Ἀσκάλων ἐστειχίσο μὲν καρτερῶς, βοηθείας δὲ ἦν χεὶρ ἔρημος. ἐφρερεῖτο γὰρ ὑπὸ τῆς σπείρας πεζῶν, καὶ ὑπὸ μιᾶς ἱλὸς ἱππέων, ἧς ἐπῆρχεν Ἀντώνιος.

β'. Οἱ μὲν γὰρ πολὺ ταῖς ὁρμαῖς συντονώτερον ὁδεύσαντες, ὡς ἐγγύθεν ὤρμημένοι, καὶ δὴ παρῆσαν. ὁ δὲ Ἀντώνιος, ὃ γὰρ ἠγνόει μέλλουσιν ἔτι τὴν ἔφοδον αὐτῶν, προεξήγαγε τὰς ἱππεῖς, καὶ ἔδεν ὅτε πρὸς τὸ πλῆθος, ὅτε πρὸς τὴν τόλμαν ὑποδείσας τῶν πολεμίων, καρτερῶς τὰς πρώτας ὁρμὰς ἀνεδέξατο, καὶ τὰς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὠθούμενας ἀνέσειλεν. οἱ δὲ πρὸς ἐμπείρας γε πολέμων ἄπειροι, καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππεῖς, αὐσύντακτοί τε πρὸς ἠνωμένους, καὶ πρὸς ὀπλίτας ἐξηρτυμένους εἰκαιότερον ὀπλισμένοι, θυμῷ τε πλείον, ἢ βελῇ, στρατηγούμενοι, πρὸς εὐπειθεῖς καὶ νευματι πάντα πράττοντας ἀντιτασσόμενοι, ποιεῖσι ραδίως. ὡς γὰρ αὐτῶν ἅπαξ ἤδη συνεταράχθησαν αἱ πρώται Φάλαγγες, ὑπὸ τῆς ἱππικῆς τρέπονται, καὶ τοῖς κατόπιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος βιαζομένοις περιπίπτοτες, ἀλλήλων

que Romanas copias et multa regum vicinorum auxilia congregabat.

CAP. II.

Magna Iudaeorum caedes circa Ascalonem. Vespasianus Ptolemaidem venit.

Iudaei autem, post Cestii cladem inexpectato rerum successu elati, animorum impetus cohibere non poterant, et quasi fortunae flabellis excitati bellum ulterius producere satagebant. Itaque statim vniuersi, quotquot pugnacissimi, congregati Ascalonem recta contenderunt. Vrbs haec antiqua est, quingentis et viginti stadiis distans ab Hierosolymis, semper odio habita a Iudaeis, ac propterea tunc primis illorum incursibus propior fore visa est. Excursibus autem duces praecerant tres viri et corporis robore et prudentia omnium eminentissimi, Niger quidem Peraeta, et Silas Babylomius, praetereaque Ioannes Esfaeus. Et Ascalon valide quidem munita fuerat: praesidiis vero fere destituta erat. eam quippe vna tantum peditem cohors, et vna equitum ala tuebatur, duce Antonio.

2. Et illi quidem, ut qui ira incitati longe maiori cum celeritate iter fecerant, ac si ex propinquo venirent, protinus aderant. Antonius vero (non enim nesciebat, iam futurum esse, ut impetum in urbem facerent) equites prius eduxit, et nihil veritus aut hostium multitudinem aut audaciam, primam aggressionem fortiter sustinuit, et ad moenia irruentes propulsauit. Illi vero, belli imperiti cum peritis commissi, et pedites cum equitibus, incompoti cum densis et confertis, et leuiter armati cum militibus graui armatura instructis, et maiori animo, quam consilio, militantes, cum dicto audientibus et vno nutu omnia facientibus dimicantes, facile profligantur. nam ut semel eorum primae turbatae erant acies, ab equitibus statim in fugam vertuntur; et iis, qui a tergo erant, murum versus urgentibus incidentes, sibi inuicem hostes

ἦσαν πολέμιοι, μέχρι πάντες, ταῖς τῶν ἱππέων εἰσβολαῖς εἰζάντες, ἐσκεδάθησαν ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον. τὸ δὲ ἦν πλατὺ, καὶ πᾶν ἱππάσιμον. ὃ δὴ, καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συνεργῆσαν, πλεῖστον εἰργάσατο τῶν Ἰσδαίων φόινον. τῆς τε γὰρ Φεύγοντας αὐτῶν Φθάνοντες ἐπέσρεφον, καὶ τῶν ὑπὸ τῆ δρέμῃ συειλημένων διεκπαίοντες, ἀπείρους ἀνῆρξεν. ἄλλοι δὲ ἄλλως, ὅπη τρέποντο, κυκλῶμενοι καὶ περιελαύνοντες κατηκόντιζον ῥαδίως. καὶ τοῖς μὲν Ἰσδαῖσι τὸ ἴδιον πλῆθος ἐρημία παρὰ τὰς ἀμηχανίας κατεφαίνεται· Ῥωμαῖοι δ' ἐν ταῖς εὐπραγίαις, καίπερ ὄντες ὀλίγοι τῷ πολέμῳ, καὶ περισσεύειν σφᾶς αὐτὰς ὑπελάμβανον. καὶ τῶν μὲν προσφιλονεικόντων τοῖς πταίσμασιν, αἰδοῖ τε Φυγῆς ταχείας καὶ μεταβολῆς ἐλπίδι, τῶν δὲ μὴ κοπιώντων ἐν εἰς εὐτύχην, παρέτεινεν ἡ μάχη μέχρι δέιλης, ἕως ἀνῆρθησαν μὲν μύριοι τῶν Ἰσδαίων ἀριθμὸν ἄνδρες, καὶ δύο τῶν ἡγεμόνων, Ἰωάννης τε καὶ Σίλας· οἱ λοιποὶ δὲ τραυματῖα τὸ πλεόν, σὺν τῷ περιλειπομένῳ τῶν ἡγεμόνων Νίγερι, τῆς Ἰσδαίας εἰς πολίχνην τινὰ, Σάλλις καλεῖται, συνέφυγον. ὀλίγοι δὲ τινες καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇσδε τῆς παρατάξεως ἐτρώθησαν.

γ'. Οὐ μὴν οἱ Ἰσδαῖοι τηλικαύτῃ συμφορᾷ κατεσάλησαν τὰ φρονήματα. μᾶλλον δὲ αὐτῶν τὸ πάθος ἡγίρει τὰς τόλμας. ὑπερρῶντές τε τῆς ἐν ποσὶ νεκρῆς, ἐδελεύζοντο τοῖς προτέροις κατορθώμασιν ἐπὶ πληγὴν δευτέραν. διαλιπόντες γῆν ἔδδ' ὅσον ἰάσασθαι τὰ τραύματα, καὶ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἐπισυλλέξαντες, ὀργιλώτεροι καὶ πολλῶ πλείους ἐπαλινδρέμην ἐπὶ τὴν Ἀσκάλωνα. παρείπετο δὲ αὐτοῖς, μετὰ τῆς ἀπειρίας καὶ τῶν ἄλλων πρὸς πόλεμον ἔλασσωμάτων, ἡ προτέρα τύχη. τῇ γὰρ Ἀντωνίᾳ τὰς παρόδους προλοχίσαντος, ἀδόκητοι ταῖς ἐνέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τῶν ἱππέων, πρὶν εἰς μάχην συντάξασθαι, κυκλωθέντες, πάλιν πίπτουσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχίλις· οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ἔφυγον, σὺν οἷς καὶ Νίγερ, πολλὰ κατὰ τὴν Φυγὴν εὐτολμίας ἐπιδειξάμενος ἔργα· συνελαύνονται δ'

erant, donec omnes, incurſibus equitum cedentes, per omnem campum diſperſi erant. iſte autem amplius et totus equitatu commodus. quod cum Romanos etiam plurimum iuuaret, effecit, vt Iudaeorum magna ſtrages ederet. Nam et illos, qui fugerent, praeuertendo, curſum in eos ſectebant; et ex iis, qui e fuga ſe congregaſſent, innumeros tranſfixos perimebant. Alii vero alios, quocunque ſe verterent, in orbem agentes et exagitanes ſagittis facile conſecerunt. Et Iudaeis quidem ſuorum multitudo, quod de ſalute deſperarent, pro ſolitudine habebatur: Romani vero proſperis elati, licet ad pugnam pauci eſſent, tamen ſe ſatis ſuperque habere exiſtimabant. Et illis quidem res aduerſas ſuperare contendentibus, quod et puderet eos cito fugere, et fortunam in melius mutari ſperarent, Romanis autem, dum feliciter res cederent, minime deſaſſatis, ad ſeram uſque veſperam pugnatum eſt, donec e Iudaeis quidem peremti fuerant viri numero ad decem millia, duoque duces Ioannes et Silas; caeteri vero plerique ſaucii, cum Nigro, qui vnus reſtabat ex ducibus, in quandam Idumaeae vrbeſculam, cui nomen Sallis, conſugerunt. Quin et e Romanis nonnulli in iſto praelio vulnerati erant.

3. Veruntamen Iudaei nequaquam tanta clade accepta cecidere animis; ſed ex iis, quae paſſi ſunt, maior illis crevit audacia. et mortuos ante pedes iacentes nihil morati, rebus iam ante proſpere geſtis ad cladem alteram alliciebantur. Itaque paruo tempore interiecto, quod ne curandis quidem vulneribus ſatis eſſet, copiisque ſuis omnibus vndique collectis, maiori cum indignatione multoque plures ad Aſcalonem recurrebant. Illos autem, praeter rei militaris imperitiam aliaque, quibus in bello gerendo laborabant, vitia, eadem, quae prius, ſequuta eſt fortuna. Nam cum Antonius tranſitus inſidiis iam ante occupaeſſet, ex improviſo in eas inciderunt Iudaei; et ab equitibus circumdati, priuſquam inſtructa eſſet acies, iterum quidem cadunt ad octo millia et amplius: caeteri vero omnes in fugam ſe coniciebant, inque his Niger, multis, dum fugeret, magnae audaciae facinoribus editis: cumque inſtarent hoſtes,

ἐν, προσκειμένων τῶν παλεμίων, εἰς τινα πύργον ὀχυρὸν
 κώμης Βεζεδὲλ καλυμένης. οἱ δὲ περὶ τὸν Αντώνιον, ὡς μή-
 τε τρίβοιτο περὶ τὸν πύργον ὄντα δυσάλωτον, μήτε ζῶν-
 τα τὸν ἡγεμόνα καὶ γενναϊότατον τῶν πολεμίων περιῖδοιεν,
 ὑποπιμπρᾶσι τὸ τεῖχος. Φλεγόμενα δὲ τῇ πύργῳ, Ρω-
 μαῖοι μὲν ἀναχωρῶσι γυγνηθότες, ὡς διεφθαρμένα καὶ Νί-
 γερος. ὁ δὲ, εἰς τὸ μυχαίτατον τῇ Φερεῖν σπηλαιοι κατα-
 πηδήσας ἐκ τῇ πύργῳ, διασώζεται, καὶ μεθ' ἡμέραν τρί-
 την τοῖς μετ' ὀλοφυσμῶν πρὸς κηδεῖαν αὐτὸν ἐρευνῶσιν ὑπο-
 φθέγγεται. προσελθὼν δὲ χαρᾶς ἀνελπίστῃ πάντας ἐπλή-
 ρωσεν Ἰουδαίους, ὡς προνοία Θεῶ σωθεὶς αὐτοῖς στρατηγὸς
 εἰς τὰ μέλλοντα.

δ'. Οὐσπασσιανὸς δὲ, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ
 τῆς Αντιοχείας· ἡ μητρόπολις ἐστὶ τῆς Συρίας, μεγέθους
 τε ἑνὸς καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, τρίτον ἀδελφίτως ἐπὶ
 τῆς ὑπὸ Ρωμαίοις οἰκισμένης ἔχουσα τόπον· ἐνθα κατὰ πά-
 σης τῆς ἰδίας ἰσχύος ἐκδεχόμενον αὐτῇ τὴν ἄφικξιν καὶ
 Ἀγρίππαν τὸν βασιλεῖα κατειλήφει, ἐπὶ Πτολεμαῖδος
 ἡπείγετο. καὶ κατὰ ταύτην ὑπαντῶσιν αὐτῷ τὴν πόλιν οἱ
 τῆς Γαλιλαίας Σεπφώριον νεμόμενοι, τῶν τῆδε εἰρηνικῶν
 Φρονῶντες. οἱ καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, καὶ τῆς Ρωμαίων
 ἰσχύος ἐκ ἀπρονόητοι, πρὶν ἀφικέσθαι Οὐσπασσιανόν, Κε-
 σίῳ Γάλλῳ πίστες τε ἔδωκαν, καὶ δεξιάς ἔλαβον, καὶ
 παρεδέξαντο Φερεῖαν. τότε γε μὴν, Φιλοφρόνως ἐκδεξά-
 μενοι τὸν ἡγεμόνα, προθύμως σφᾶς αὐτὸς ὑπέχοντο κατὰ
 τῶν ὁμοφύλων συμμαχίας. οἷς ὁ στρατηγὸς ἀξιώσασι, τέως
 πρὸς ἀσφάλειαν ἱππεὺς τε καὶ πεζοὺς παραδίδωσιν, ὅσους
 ἀνθέξιν ταῖς καταδρομαῖς, εἴ τι Ἰουδαῖοι παρακιννοῖεν,
 ὑπελαμβάνεν. καὶ γὰρ ἔδδ' μικρὸν ἔδοκει τὸ κινδύνευμα
 πρὸς τὸν μέλλοντα πόλεμον, ἀφαιρεθῆναι τὴν Σεπφώριον,
 μεγίστην μὲν ἔσαν τῆς Γαλιλαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῃ δὲ
 ἐπικτισμένην χωρίῳ, καὶ Φερεῖαν ὅλη τῇ ἔθνους ἑσομένην.

compelluntur in turrim bene munitam vici cuiusdam, cui nomen Bezedel. Antonius vero cum suis, ne tempus teneretur circa turrim captu difficilem, et ne ducem superflitem eundemque hostium fortissimum sinerent effugere, ignem muro subiiciunt. Cum autem turris conflagraret, Romani quidem gaudio exsultantes discedunt, ac si Niger etiam periisset. Ille vero, cum ex turri in abditissimum castelli specus desiliisset, seruatur; triduoque post cum socii lacrymantes eum, vt sepeliretur, quaererent, eos inferne alloquitur: egressusque gaudio insperato Iudaeos omnes compleuit, tanquam Dei prouidentia seruatus, qui eos in posterum duceret.

4. Vespasianus autem, assumpto secum exercitu ex Antiochia, (quae Syriae metropolis est, magnitudine simul aliaque felicitate tertium sine dubio, inter vrbes terrarum orbis Romanae ditionis, locum obtinens) vbi etiam regem Agrippam cum omnibus suis viribus aduentum eius expectantem offenderat, Ptolemaïdem ire contendebat. Atque apud istam ciuitatem ei occurrunt Galilaei Sepphorin habitantes, pacique istic studentes. qui nec suae salutis, nec Romanorum potentiae improuidi, antequam veniret Vespasianus, Cestio Gallo fidem dederant et ab eo vicissim acceperant, praesidiumque militare susceperant. Caeterum tunc, cum ducem benigne admodum excepissent, alacriter sese etiam cum illis contra populares suos belli societatem inire pollicebantur. Quibus Vespasianus tunc, cum id postulassent, in praesidium dat equites totidem peditesque, quot resistendo fore arbitrabatur incurfibus, si quid praeter solitum mouerent Iudaei: non enim se paruum bello futuro discrimen adire existimabat, si sibi auferretur Sepphoris, ciuitas Galilaeae maxima, et in loco natura munitissimo exstructa, quaeque genti vniuersae foret praesidio.

ΚΕΦ. γ'. Α

Εκφρασις Γαλιλαίας, Σαμαρείας, καὶ Ἰσδαίας.

ΔΤΟ δ' ὄσας τὰς Γαλιλαίας, τὴν τε ἄνω, καὶ τὴν κάτω προσαγορευομένην, περιέχει μὲν ἡ Φοινίκη καὶ Συρία. διορίζει δὲ ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίῃ Πτολεμαῖς τοῖς τῆς χώρας τέμμασι, καὶ Κάριμος, τὸ πάλαι μὲν Γαλιλαίων, νῦν δὲ Τυρίων ὄρος. ὃ προσίχει Γαβὰ πόλις ἱππέων, ὥτως ἀγορευομένη, διὰ τὸ τὰς ὑφ' Ἡρώδῃ τῷ βασιλέως ἀπολυμενὰς ἱππεῖς ἐν αὐτῇ κατοικεῖν. ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, Σαμαρείς τε, καὶ Σκυθόπολις μέχρι τῶν Ἰορδάνῃ ρείθρων. πρὸς ἑὼ δὲ Ἰππηνή τε καὶ Γαδαζὶς ἀποτεμένεται, καὶ ἡ Γαυλανίτις αὕτη, καὶ τῆς Αγραίππα βασιλείας οἱ ὄροι. τὰ προσάρεκτα δὲ αὐτῆς Τυρῶ τε καὶ Τυρίων χώρα περατῶται. καὶ τῆς μὲν κάτω καλεσμένης Γαλιλαίας, ἀπὸ Τιβεριάδος μέχρι Ζαββλὼν, ἥς ἐν τοῖς παραλίοις Πτολεμαῖς γείτων, τὸ μῆκος ἐκτείνεται. πλατύνεται δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης κώμης, ἡ Ξαλώθ καλεῖται, μέχρι Βηρσαβῆς, ἡ καὶ τῆς ἄνω Γαλιλαίας εἰς εὖρος ἀρχὴν μέχρι Βακακώμης. αὕτη δὲ τὴν τῶν Τυρίων γῆν ὀρίζει. μηκύνεται δὲ μέχρι Μηρώθ ἀπὸ Θελλᾶ κώμης Ἰορδάνῃ γείτονος.

β'. Τηλικαῦται δὲ ὄσαι τὸ μέγεθος, καὶ τοσούτοις ἔθνεσιν ἄλλοφύλοις κεκυκλωμέναι, πρὸς πᾶσαν ἀεὶ πολέμῳ πείσαν ἀντέχον. μάχιμοί τε γὰρ ἐκ νηπίων, καὶ πολλοὶ πάντοτε Γαλιλαῖοι, καὶ ὅτε δειλία ποτὲ τῶν ἀνδρᾶς, ὅτε λειπανδρεία τὴν χώραν κατέχεν, ἐπειδὴ πίων τε πᾶσα καὶ εὐβοτος, καὶ δένδρεσι παντοίοις κατάφυτος, ὡς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας προσκαλέσασθαι καὶ τὸν ἥμισυ γῆς Φιλόπονον. προσσηκῆθη γῆν ὑπὸ τῶν οἰκητόρων πᾶσα, καὶ μέρος αὐτῆς ὅδεν ἀργόν. ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναί, καὶ τὸ τῶν κωμῶν πλῆθος πανταχῶς πολυάνθρωπον διὰ τὴν εὐθηνίαν, ὡς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ πεντακιχλίῃς πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχεν οἰκήτορας.

γ'. Καθόλου δὲ, εἰ καὶ τῷ μεγέθει τις ἐλαττώσῃ τῆς

CAP. III.

Descriptio Galilaeae, Samariae, et Iudasae.

DVAE autem sunt Galilaeae, vna Inferior, altera Superior appellata, easque Phoenice et Syria circumdant. A solis quidem occasu eas disternit Ptolemais territorii sui finibus, atque Carmelus, olim quidem Galilaeorum, nunc autem Tyrionum mons; cui adhaeret Gaba, vrbs equitum dicta, quod equites ab Herode rege dimissi illic habitent. A meridie autem Samaris et Scythopolis vsque ad fluenta Iordanis. Ab oriente vero eam terminant Hippene et Gadaris, atque ipsa Gaulanitis, regnique Agrippae fines. Septentrionalia autem eius Tyrus claudit, et Tyrionum regio. Inferioris quidem Galilaeae longitudo extenditur a Tiberiade vsque ad Zabulon, cui in maritimis vicina est Ptolemais. Latitudine autem patet a vico Xaloth nuncupato, qui in Magno campo situs est, vsque ad Bersabem; vnde etiam Galilaeae superioris latitudo incipit vsque ad Baca vicum: qui Tyrionum terram a Galilaea dirimit. Latitudo vero eius a Thella vico Iordani proximo vsque ad Meroth protenditur.

2. Cum autem vtraeque tanta fuerint magnitudine, et tot gentibus alienigenis circumdatae, omni semper belli periculo resistebant. Nam et ab infantia pugnaces et vbique numero abundantes Galilaei; et neque formido vquam viros occupavit, neque eorum penuria regio laboravit: quoniam tota pinguis et pascua est, et omne genus arboribus confita, ita vt vel minime studiosos agriculturae vbertate sua alliciat. Omnis itaque ab habitantibus exulta est, et nulla eius pars otiosa. Quin et vrbes frequentes, et crebri vici vbique populosi propter solam bonitatem, vt, qui sit minimus, supra quindecim millia incolarum habeat.

3. In summa autem, si quis Galilaeam Peraeae faciat

Περαιάς τὴν Γαλιλαίαν, προέλοιτο δ' αὖν τῇ δυνάμει. ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς ὅλη, καὶ συνεχὴς ἐστὶ καρποφόρος. ἡ Περαιά δὲ, πολὺ μὲν μείζων, ἔρημος δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλεόν, πρὸς τε καρπῶν ἡμέρων αὐξήσιν ἀγριωτέρα. τὸ γὰρ μὴν μαλθακὸν αὐτῆς καὶ πᾶμφορον, καὶ τὰ πεδία δένδρεσι κατάφυτα ποικίλοις, τὸ πλεῖστον δὲ εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἄμπελον καὶ Φοινικῶνας ἥσκηται, διαρδομένη χειμάρροις τε τοῖς ἀπὸ τῶν ὀρέων καὶ πηγαῖς ἀενάοις ἄλις, εἴ ποτε ἐκείνοι σειρήνῃ φθίνοιν. μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ἀπὸ Μαχαιρᾶντος εἰς Πέλλαν, εὖρος δὲ ἀπὸ Φιλαδελφείας μέχρις Ἰορδάνη. καὶ Πέλλη μὲν, ἣν προσηγάμεν, τὰ πρὸς ἄρκτον ὀρίζεται, τὰ πρὸς ἐσπέραν δὲ Ἰορδάνη· μεσημβρινὸν δὲ αὐτῆς πέρας ἡ Μωαβίτις, καὶ πρὸς ἀνατολὴν Ἀραβία τε καὶ Σιλβωνίτιδι, πρὸς δὲ Φιλαδελφηνῇ καὶ Γεράσοις ἀποτέμνεται.

δ'. Ἡ δὲ Σαμπερίτις χώρα, μέση μὲν τῆς Ἰσθαίας ἐστὶ καὶ τῆς Γαλιλαίας· ἀρχομένη γὰρ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης Γινάας ὄνομα κώμης, ἐπιλήγει τῆς Ἀραβατηνῶν τοπαρχίας. φύσιν δὲ τῆς Ἰσθαίας κατ' ἐξὲν διάφορος. ἄμφω τε γὰρ ὀρεῖναι καὶ πεδιάδες, εἰς τε γεωργίαν μαλθακαὶ, καὶ πολύφοροι, κατάδενδροί τε, καὶ ὀπίρας ὀρεινῆς καὶ ἡμέραν μεταί. προσάρδεσθαι δὲ ὕδαμιν μὲν φύσει δαψιλὲς, ὕονται δὲ τὸ πλεόν. γλυκὺ δὲ νᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐταῖς. καὶ, διὰ πλῆθος πόας ἀγαθῆς, τὰ κτήνη πλεόν, ἢ παρ' ἄλλοις, γαλακτοφόρα. μέγιστόν γε μὴν τεκμήριον ἀρετῆς καὶ εὐθηνίας τὸ πληθύειν ἀνδρῶν ἐκατέραν.

ε'. Μεθόριος δὲ αὐτῶν ἡ Ἀναθή Βορκίως προσαγορευομένη κώμη, πέρας αὕτη τῆς Ἰσθαίας τὸ πρὸς βορέαν. τὰ νότια δὲ αὐτῆς ἐπὶ μῆκος μετρημένης ὀρίζει, προσκυρῶσα τοῖς Ἀράβων ὄρεσι κώμη, καλῶσι δ' αὐτὴν Ἰαροδὴν οἱ τῆδε Ἰσθαῖοι. εὖρος γὰρ μὴν ἀπὸ Ἰορδάνη ποταμῆς μέχρις Ἰόππης ἀναπέπταται. μεσαιτάτη δὲ αὐτῆς πόλις τὰ Ἰερσόλυμα κεῖται. παρ' ὃ καὶ τινες ἐκ ἀσκήπως ὀμφαλὸν

magnitudine cedere, erit sane, ut huic viribus et potentia eam praeferat. Vniuersa enim culta est, et passim quidem fructuum ferax. Peræa autem multo maior; atque ut aliat fructus mansuetiores. Caeterum solum molle in ea admodum est ferax, camposque habet variis arboribus confitos, maxime vero occupatum et cultum est oleis et vineis et palmetis, irrigatum etiam torrentibus e proximis montibus, satisque aquae perennis fontibus, si quando montani Sirio ardente defecerint. Et longitudo sane eius a Machaerunte usque ad Pellam, latitudo vero a Philadelphia ad Iordanem. Et Pella quidem iam dicta versus Boream terminatur, Iordane vero ad occidentem, et ad meridiem clauditur Moabitide, ad orientem vero Arabia et Silbonitide, nec non Philadelphene et Gerasis.

4. Samariensis autem regio inter Iudaeam quidem et Galilaeam media est, (nam a vico incipiens in Magno campo iacente, nomine Ginaea, desinit in Acrabatenam toparchiam) soli vero natura et ingenio a Iudaea nihil differt. nam utraeque montosae sunt et campestres, mollesque ad agriculturam, et fertiles admodum, nec non et arboribus consistae, pomisque sylvestribus, et mansuetis abundantes. Non sunt autem natura quidem valde irriguae, sed copiosi sunt et frequentes in iis imbres. Quaeque illic sunt aquae fluentia, dulcem supra modum habent saporem; atque propter boni graminis copiam, armenta maiori lactis ubertate gaudent, quam usquam alibi. Caeterum maximum virtutis et feracitatis argumentum est, quod utraque vis abundet.

5. In utriusque autem confinio est Anuath vicus, qui alias Borceos dicitur, terminus ille Iudaeae versus septentrionem. Meridiana vero pars eius, si in longitudinem eam metiaris, finem habet vicum Arabibus conterminum, quem isthic Iudaei Iardan appellant. Caeterum latitudo a Iordane fluuiio ad Ioppen porrigitur. Ipsissimo autem in medio eius sita est vrbs Hierosolyma. qua de causa vrbs ista a nonnullis non sine ratione dicta est regionis

τὸ ἄστυ τῆς χώρας ἐκάλεσαν. ἀφῆρηται δὲ ἡδὲ τῶν ἐκ θαλάσσης τερπνῶν ἡ Ἰσθαία, τοῖς παραλίοις κατατείνουσα μέχρι Πτολεμαίδος. μερίζεται δὲ εἰς ἑνδεκα κληροχίας. ὧν ἄρχει μὲν ὡς βασιλεῖον τὰ Ἱεροσόλυμα, προανίχουσα τῆς περιόικης πάσης, ὥσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος. αἱ λοιπαὶ δὲ μετ' αὐτὴν διῆρηται τὰς τοπαρχίας. Γόφνα δευτέρα, καὶ μετ' αὐτὴν Ἀκροβαττὰ, Θαμνὰ πρὸς ταύταις, καὶ Λύδδα, καὶ Ἀμμαῶς, καὶ Πέλλη, καὶ Ἰδαμαία, καὶ Εγγαδδαί, καὶ Ηρώδειον, καὶ Ἰεριχῆς, μεθ' ἧς Ἰάμνεια καὶ Ἰόππη τῶν περιόικων ἀφηγῶνται, κατὰ ταύταις ἡ τε Γαμαλιτικὴ καὶ Γαυλανῆτις, Βηταναία τε καὶ Τραχωνίτις, αἱ καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας εἰσὶ μοῖραι. ἀρχομένη δὲ ἀπὸ Λιβάνου ὄρεος καὶ τῶν Ἰορδάνου πηγῶν ἡ χώρα, μέχρι τῆς Τιβεριάδος λίμνης εὐρύνεται. ἀπὸ δὲ κώμης καλεσμένης Ἀσφας, μέχρις Ἰσλιάδος ἐκτείνεται τὸ μῆκος. οἰκῶσι δὲ αὐτὴν μιγάδες Ἰσθαῖοί τε καὶ Σύροι. τὰ μὲν δὴ περὶ τῆς Ἰσθαίων τε καὶ τῶν πέριξ χώρας, ὡς ἐνῆν μάλιστα συντόμως ἀπηγγέλλομαι.

ΚΕΦ. δ'.

Ἰώσηπος, ὁρμήσας ἐλεῖν Σεπφώρην, ἀπεκράθη. Τίτος σὺν μεγάλῃ δυνάμει εἰς Πτολεμαῖδα ἀφικνεῖται.

Η Δὲ ὑπὸ Οὐισπασιανῶ πεμφθεῖσα Σεπφωρίταις βοήθεια, χίλιοι μὲν ἵππεις, ἑξακισχίλιοι δὲ πεζοί, Πλακίδης χιλιαρχῆντος αὐτῶν, ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ στρατοπεδεύουσάμενοι διαίρῃνται. καὶ τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς Φυλακὴν αὐτῆς, τὸ δὲ ἵππικόν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς αὐλίζεται. προϊόντες δὲ ἑκατέρωθεν συνεχῶς, καὶ τὰ πέριξ τῆς χώρας κατατρέχοντες, μεγάλα τὰς περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐκάκην ἀτρεμῶντας, τὰ τε κατὰ πόλιν ἔξωθεν ληϊζόμενοι, καὶ προθέοντας, ὁπότε θάρρησαιαν, ἀνακόπτοντες. ὥρμησέ γε μὴν ὁ Ἰώσηπος ἐπὶ τὴν πόλιν, αἰρήσειν ἐλπίσας ἢν αὐτὸς περὶ ἀποσῆναι Γαλιλαίων ἐτείχισεν, ὡς καὶ Ῥωμαίοις δυσ-

illius umbilicus. Sed nec marinis deliciis caret Iudaea, locis maritimis Ptolemaidem vsque extensa. Distributa autem est in undecim sortes: quarum prima quidem tanquam regia est vrbs Hierosolyma, omni regioni circumiacenti, vt caput corpori, supereminens et praestans. Caeterae autem post ipsam diuisae sunt iuxta toparchias. Gophna secunda, et post eam Acrabatta, deinde Thamna, et Lydda, et Ammaus, et Pella, et Idumaea, et Engaddae, et Herodion, et Hierichus, post quas Iamnia et Ioppe finitimis suis praesunt, ac praeterea Gamalitica et Gaulanitis, et Batanaea et Trachonitis, quae et partes sunt regni Agrippae. Ista autem regio incipiens a monte Libano et Iordanis fontibus vsque ad lacum Tiberiadem latitudine panditur: longitudo vero eius a vico, cui nomen Arpha, vsque ad Iuliadem protenditur. Eam autem incolunt Iudaei permixti Syris. Atque de Iudaea quidem et finitimis regionibus, summa qua potuimus breuitate, narrationem fecimus.

CAP. IV.

Iosephus, facta impressione in Sepphorin, repulsus est. Titus cum ingenti exercitu Ptolemaidem venit.

QUod autem Vespasianus Sepphoritis miserat auxilium, equites scilicet mille et sex millia peditum, duce Placido tribuno, castris in Magno campo positis bifariam diuiduntur. Et pedites quidem in ciuitate, vt eam tuerentur, agebant; equites vero in castris morantur. Cum autem ab vtrisque frequentes factae essent excursionses, et quae in regione erant incurfibus vastarent, Iosephum suosque, licet non mouerent, magnis incommodis afficiebant, quaeque circa urbem erant depopulantes, ciuesque, si quando prodire auderent, repellentes. Caeterum Iosephus in urbem impressionem fecit, quam ipse, antequam a Galilaeis descisceret, ita munivit, vt etiam Romanis

έλωτον εἶναι. διὸ καὶ τῆς ἐλπίδος ἀΦήμαρτε, τῷ τε βιάζεσθαι καὶ τῷ μεταπέθειν Σεπφωρίτας ἀδυνάτερος εὐρεθείς. παρώξυνε δὲ μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν χώραν· καὶ ὅτε νύκτωρ, ὅτε μεθ' ἡμέραν, ὄργῃ τῆς ἐπιβελῆς οἱ Ρωμαῖοι διέλιπον δὴντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τὰ ἐπὶ τῆς χώρας κτήματα, καὶ κτείνοντες μὲν αἰεὶ τὸ μάχιμον, ἀνδραποδιζόμενοι δὲ τῆς ἀδυνετέρας. πυρὶ δὲ ἡ Γαλιλαία καὶ αἵματι πεπλήρωτο πᾶσα, πάθους τε ἰδόνες ἢ συμφορᾶς ἀπείρατος ἦν. μία γὰρ καταφυγὴ διακομμένοις αἱ ὑπὸ τῷ Ἰωσήφῃ τειχιοθεῖσαι πόλεις ἦσαν.

β'. Ο δὲ Τίτος, περαιωθεὶς ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὠκύτερον, ἢ κατὰ χειμῶνος ὥραν, παραλαμβάνει μὲν ἐφ' ἣν ἔταλτο δύναμιν. συντόνῳ δὲ χρώμενος πορεία, διὰ τάχους εἰς Πτολεμαῖδα ἀφικνεῖται. κακῶς καταλαβὼν τὸν πατέρα, δυσὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ τάγμασιν, ἦν δὲ τὰ ἐπισημότατα τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον, ζεύγνυσι καὶ τὸ ἀχθὲν ὑπ' αὐτῷ πεντεκαίδεκατον. τῷτοις εἶποντο ὀκτωκαίδεκα σπείραι. προσεγένοντο δὲ καὶ ἀπὸ Καισαρείας πέντε, καὶ ἱππέων ἴλη μία. πέντε δὲ ἔττει τῶν ἀπὸ Συρίας ἱππέων. τῶν δὲ σπειρῶν αἱ δέκα μὲν εἶχον ἀνὰ χιλίους μὲν πεζῆς, αἱ δὲ λοιπαὶ δεκατρεῖς ἀνὰ ἑξακοσίους μὲν πεζῆς, ἱππεῖς δὲ ἑκατὸν εἴκοσι. συχρὸν δὲ καὶ παρὰ τῶν βασιλέων συνήχθη συμμαχικὸν, Ἀντιόχῃ μὲν καὶ Ἀγρίππῃ καὶ Σοῦμῃ παραχρυσμένων ἀνὰ διχιλίους πεζῆς τοξότας καὶ χιλίους ἱππεῖς, τῷ δὲ Ἀραβὸς Μάλχῃ χιλίους πέμψαντος ἱππεῖς ἐπὶ πεζεῖς πεντακιχίλοις, ὧν τὸ πλεον ἦσαν τοξόται. ὥς τὴν πᾶσαν δύναμιν, συνεξαριθμημένων τῶν βασιλικῶν, ἱππέας τε καὶ πεζῆς, εἰς ἑξ ἀθροίζεσθαι μυριάδας δέχρα θεραπόντων, οἱ παμπληθεῖς μὲν εἶποντο, διὰ δὲ συνάσκησιν πολεμικὴν ἔκ ἂν ἀποτάσσοιντο τῷ μαχίμῃ, κατὰ μὲν εἰρήνην ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν αἰεὶ σφειρόμενοι, συγκινδυνεύοντες δ' ἐν πολέμοις, ὥς μήτε ἐμπειρία μὴτ' ἀλκὴ τινος πλὴν τῶν δεσποτῶν ἐλαττῆσθαι.

captu esset difficilis. Quam ob rem et de spe sua decidit, imbecillior esse compertus, quam vt Sepphoritas aut vi aut suasu in partes suas pertraheret. magis autem bellum regioni concitabat, Romanis indigne adeo ferentibus insidias, vt nec die nec nocte ab agrorum eorum depopulatione cessarent, aut a bonorum omnium in regione direptione, aut ab occisione eorum assidua, qui militaris erant aetatis, aut ab imbecilliorum in captiuitatem abductione. Galilaea autem omnis oppleta erat incendio et sanguine, nec vllius miseriae et calamitatis expers erat et immunis. nam vnicum infestatis perfugium erant vrbes, quas Iosephus munimentis firmauerat.

2. Titus autem, cum ex Achaia Alexandriam traiecisset, citius, quam hyemis tempestate fieri solet, militum quidem manum, cuius causa missus fuerat, suscipit; magnisque itineribus contendens, breui admodum Ptolemaidem peruenit. Cumque illic patrem suum offendisset, duabus, quae cum eo erant legionibus, (erant autem quinta, et decima, eaeque nobilissimae) iungit etiam, quam ille secum adduxit, quintam decimam. quibus adiunctae erant decem et octo cohortes. Quin et illis e Caesarea accessere quinque, cum vna equitum turina; et aliae quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortum singulae quidem mille pedites habebant: reliquae vero tredecim pedites sexcentos, equitesque centum et viginti. Regii autem auxiliares etiam magno numero collecti erant; Antiocho quidem et Agrippa et Sohemo bina millia peditum sagittariorum et mille equites suppeditantibus; cum iam Malchus Arabs equites mille misisset praeter quinque millia peditum, quorum pars maior erant sagittarii. adeo vt omnes copiae, regiis in eundem numerum adscriptis, tam pedites, quam equites, in sexaginta circiter millia colligerentur, praeter calones, qui magna quidem multitudine sequebantur, quod vero exercitatione bellica assueti essent, haud secerni debeant a viris militaribus, pacis quidem tempore in dominorum exercitiis assidue versantes; bellique pericula vna cum illis adeuntes; vt neque peritia neque viribus a quopiam nisi a dominis superentur.

ΚΕΦ. ι'.

Αναγραφή τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων τε καὶ στρατοπέδων,
καὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ἐπαινῶνται Ῥωμαῖοι.

ΚΑΙΝ τῷ μὲν ἔνθα θαυμάσαιτό τις ἂν Ῥωμαίων τὸ προ-
μηθές, κατασκευαζομένων ἑαυτοῖς τὸ οἰκετικόν, ἢ μόνον
εἰς τὰς τῆ βίης διακονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς πολέμους
χρήσιμον. εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τῆς στρατίας
σύνταξιν ἀπίδοι, γινώσεται τὴν τοσούτῃ ἡγεμονίαν αὐ-
τὸς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, ἢ δῶρον τύχης. ἢ γὰρ αὐ-
τοῖς ἀρχὴ τῶν ὅπλων ὁ πόλεμος, ἔδδ' ἐπὶ μόνας τὰς
χρεῖας τῷ χεῖρι κινῶσιν, ἐν εἰρήνῃ ἀπειρηκότες· ἀλλ'
ὥσπερ συμπεφυκότες τοῖς ὅπλοις, ἔδδ' ἐπατε τῆς ἀσκή-
σεως λαμβάνουσιν ἐκ χειρὸς, ἔδδ' ἀναμένεσι τὰς καιρὰς.
αἱ μελέται δὲ αὐτοῖς ἔδδ' ἐν τῇ κατὰ ἀλήθειαν εὐτονίας
ἀποδείξουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ὁσημέραι στρατιώτης πάσῃ προ-
θυμία καθάπερ ἐν πολέμῳ γυμνάζεται· διὸ κρυφώτατα
τὰς μάχας διαφέρουσιν. ἔτε γὰρ ἀταξία διασκίδνησιν
αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐν ἔθει συντάξεως, ἔτε δέος ἐξίστησιν,
ἔτε δαπανᾷ πόνος. ἐπιταί δὲ τὸ κρατεῖν αἰεὶ κατὰ τῶν
ἐκ ὁμοίων βέβαιον. καὶ ἔκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν, τὰς
μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος παρατάξεις· τὰς
παρατάξεις δὲ, μεθ' αἵματος μελέτας. ἔδδ' γὰρ ἐξ ἐπι-
δρομῆς εὐάλωτοι πολεμίοις· ὅπῃ δ' ἂν ἐμβάλωσιν εἰς
ἐχθρῶν γῆν, ἢ πρὶν ἄπτονται μάχης, ἢ τειχίσαι στρατό-
πεδον. τὸ δ' ἔκ εἰκαῖον, ἔδδ' ἀνώμαλου ἐγείρουσιν, ἔδδ'
πάντες, ἢ ἀτάκτως διαλαβόντες· ἀλλ' εἰ μὲν ἀνώμαλος
ἂν τύχοι χώρος, ἐξομαλίζεται· διαμετρεῖται δὲ παρεμ-
βολὴ τετραγώνος αὐτοῖς. καὶ τεκτόνων πλῆθος ἐπιταί,
τά τε πρὸς δόμησιν ἐργαλεῖα.

β'. Καὶ τὸ μὲν ἔνδον εἰς σκηναὺς διαλαμβάνουσιν·
ἐξωθεν δὲ ὁ κύκλος τείχους ὅψιν ἐπέχει, πύργοις ἐξ ἴσου
διαστήματος κεκοσμημένους. ἐπὶ δὲ τῶν μεταπυργίων, τὰς
τε ὀξυβελεῖς, καὶ καταπέλτας, καὶ λιθοβόλα, καὶ πᾶν

CAP. V.

Descriptio Romanorum exercituum, et castrorum, aliorumque, propter quae laudantur Romani.

ET in hoc quidem alicui mirari subeat providam Romanorum curam, ita sui in usum servos instituentium, ut non solum vitae ministeriis, sed belli etiam necessitatibus accommodati sint. Si quis autem eorum aliam quoque militarem respexerit disciplinam, profecto cognoscet, tantum eos imperium non fortunae munere, sed propria virtute adeptos esse. Non enim armis uti incipiunt, bello ingruente, neque solum urgente necessitate manus movent, ut qui pacis tempore requieverint; sed quasi illis a natura insitus esset armorum usus, nunquam ab exercitatione feriantur, neque belli tempora expectant. Meditatio autem militaris illis nihil a vera contentione discrepat; sed quotidie miles unusquisque summa cum alacritate tanquam in bello exercetur: quo factum, ut levissime dimicationes perfectant. neque enim ordinem non conservando a consuetudo statu dimouentur, neque metu consternantur, neque labore vires illis exhauriuntur. Atque inde est, quod semper eos superent, quos non itidem firmos et immotos inveniunt. Et haud erraverit, si quis eorum exercitationes conflictus esse dixerit sine sanguine; praeliaque e contra exercitationes sanguineas. Neque enim repentino hostium incursu facile opprimi possunt: sed quacunque in hostilem terram impressionem fecerint, non prius se in aciem committunt, quam circumvallentur castra. Non levi autem opere, nec solo inaequali statuunt castra: neque omnes aut nullo ordine in iis occupant. Sed si forte accadat, ut locus sit inaequalis, in planum redigitur: atque castra ita illis dimensa sunt et descripta, ut formam habeant quadratam. quippe multi fabri lignarii cum instrumentis ad constructionem necessariis eos sequuntur.

2. Et partem quidem interiorem tentoriis occupant: extrinsecus vero castrorum ambitus muri speciem praese fert, turribus aequo inter se spatio distantibus instructus. Per intervalla autem scorpiones, et catapultas, et ballistas,

ἀφ' ἑτέρου ὄργανου τιθέασιν, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἔτοιμα. πύλαι δὲ ἐνοικοδομῶνται τέσσαρες, καὶ ἕκαστον τῷ περιβόλῃ κλίμα, πρὸς τε εἰσόδους τῶν ὑποζυγίων εὐμαρεῖς, καὶ πρὸς ἐκδρομὰς αὐτῶν, εἰ κατεπίγοι, πλατῆαι. ῥυμοτομίᾳσι δὲ εὐδιαθέτως εἴσω τὸ στρατόπεδον. καὶ μέσας μὲν τὰς τῶν ἡγεμόνων σκηναὶς τίθενται· μεσαίτατον δὲ τῶν τῶν στρατήγιον, ναῶν παραπλήσιον. ὥσπερ δὲ ἐν χειδίῳ πόλιν καὶ ἀγορὰ τις ἀποδείκνυται, καὶ χειροτέχναις χωρίον, θῶκοί τε λοχαγοῖς καὶ ταξίαρχοις, ὅπῃ δικάζουσιν, εἴ τινας διαφέρουσιν. τειχίζεται δὲ ὁ περιβολος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα θᾶσσον ἐκπορεύεται πλήθει καὶ ἐπισήμῃ τῶν ποινόντων. εἰ δὲ ἐπίγοι, καὶ τάφρος ἐξωθεν περιβάλλεται, βάθος τετραπῆχυς, καὶ εὖρος ἴσον.

γ'. Φραζάμενοι δὲ αὐλίζονται κατὰ συντάξεις ἕκαστοι μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμῳ. πάντα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα μετ' εὐταξίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας· ξυλεία καὶ ἐπισιτισμός, εἰ δεῖναι, καὶ ὑδρεία κατὰ συντάξεις ἕκαστοις. ὅτε γὰρ δεῖπνον ἢ ἄρισον, ὅποτε θελήσῃαν, αὐτεξῆσιον ἕκαστῳ, πᾶσι δὲ ὁμῶς. τῆς τε ὕπνης αὐτοῖς, καὶ τὰς φυλακῶν, καὶ τὰς ἐξεγέρσεως, σάλπιγγες προσημαίνουσιν· ἔδ' ἐστὶν ἔ, τι γίνεται δίχα παραγγελμάτων. ὑπὸ δὲ τὴν εἰς, τὸ στρατιωτικὸν μὲν ἐπὶ τῆς ἐκατοντάρχου ἕκαστοι, πρὸς δὲ τῆς χιλιάρχου ἔτοι συνίσσιν ἀσπασόμενοι, μεθ' ὧν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν ὅλων οἱ ταξίαρχοι πάντες. ὁ δὲ αὐτοῖς τότε ἐξ ἑδῆς σημεῖον καὶ τὰ ἄλλα παραγγέλματα δίδωσι διαφέρειν εἰς τῆς ὑποτεταγμένους. ὁ δὲ καὶ ἐπὶ παρατάξεως πρᾶττοντες, ἐπιστρέφονται ταχέως, ἵνα δεῖοι καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὰς ἀνακλήσεις ὑποχωρῶσιν ἀθρόοι.

δ'. Εξίσταται δὲ τῷ στρατοπέδῳ δεῖον, ὑποσημαίνει μὲν ἡ σάλπιγξ· ἡρεμεῖ δὲ ἔδεις, ἀλλὰ ἅμα νεύματι τὰς μὲν σκηναὶς ἀναεῖδουσιν, πάντα δὲ ἐξαεῖνται πρὸς τὴν ἐξοδον, καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ὑποσημαίνουσι παρεσκευάσθαι. οἱ

et alia omnia missilium organa disponunt, cuncta quidem ad aliquid iaciendum accommodata. Portas autem quatuor inaedificant ad vnamquamque ambitus plagam, tam ad introitus iumentorum faciles, quam ad excursus, si opus sit, faciendos latas. Et introrsum castra in vicos commodè admodum diuidunt, atque in medio quidem vicorum ponunt ducum tabernacula: horum autem ipsissimo in medio praetorium ad templi similitudinem. Ac quasi de subito facta conspicitur ciuitas, et forum quoddam, atque opificibus statio; item sedilia agminum ductoribus et ordinum principibus, vbi lites, si quae oriantur, diiudicent. Excitatur autem ambitus, et quae in eo sunt omnia prius opinione parantur, propter operariorum multitudinem et scientiam. Quod si res vrgeat, fossa etiam extra vallum circumiicitur, profunda quatuor cubitis, totidemque lata.

3. Cum autem ita communiuntur, singuli per contubernia quiete et decenter in tentoriis agunt, quin et alia omnia illis bono cum ordine satisque secure expediuntur: a singulis nempe per contubernia, ligni et frumenti, si opus sit, et aquae copia comportatur. Nec enim coenam vel prandium, prout libuerit, sumere cuiusquam in potestate est, simul vero ab omnibus sumuntur. Somni etiam tempus, et vigiliarum, et excitationum ipsis praesignificant tubae: neque quidquam omnino est, quod sine mandato sit. Mane autem milites quidem ad centuriones singuli, illi vero ad tribunos salutandos conueniunt; cum quibus ad summum omnium ducem vniuersi ordinum principes eunt. ille autem ipsis pro more signum, aliaque in mandatis dat subditis perferenda: quibus in acie obseruatis, ictu oculi conuertuntur, vbi illis opus ad incursiones, et reuocati densis se subducunt agminibus.

4. Cum autem castris digrediendum est, signum dat tuba, nemoque remisse se gerit: sed primum ad nutum tollunt tabernacula, omniaque ad exitum et profectionem apparant; iterumque paratos esse significat tuba. at-

δὲ, ἐν τάχει τοῖς τε ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπιτιθέντες τὴν ἀποσκευὴν, ἐς ἅσιν ὥσπερ ἐφ' ὕσπληγγος ἐξορμᾶν ἔτοιμοι, ὑποπιμπρᾶσι τε ἤδη τὴν παρεμβολήν, ὡς αὐτοῖς μὲν ῥάδιον ἐκὼ πάλιν τειχίσασθαι, μὴ γένοιτο δὲ ἐκείνο ποτὲ τοῖς πολεμίοις χερίσμον. καὶ τρίτον δὲ ὁμοίως αἱ σάλπιγγες προσημαίνουσι τὴν ἐξοδόν, ἐπισπέρχουσαι τὰς δι' αἰτίαν τινὰ βραδύνοντας, ὡς μή τις ἀπολειφθῇ τάξεως. ὁ, τε κῆρυξ δεξιὸς τῷ πολεμάρχῳ παραστὰς, εἰ πρὸς πόλεμόν τισιν ἔτοιμοι, τῇ πατρίῳ γλώσσει τρεῖς ἀναπνυθάνεται. καὶ κένοι τοσαυταῖς ἀντιβοῶσι μέγα τι καὶ πρόθυμον, ἔτοιμοι λέγοντες· Φθάνουσί τε τὸν ἐπερωτῶντα, καὶ τινος ἀρετῆς πνεύματος ὑποπιμπλάμενοι τῇ βοῇ συνεξαίρουσι τὰς δεξιάς.

ε'. Ἐπειτα προΐοντες ὁδεύουσιν ἡσυχῇ καὶ μετὰ κόσμῳ πάντες, ὥσπερ ἐν πολέμῳ τὴν ἰδίαν τάξιν ἑκάστος φυλάσσων. οἱ μὲν πεζοὶ, θώραξί τε πεφραγμένοι καὶ κράνεσι, καὶ μαχαίροφορῶντες ἀμφοτέρωθεν· μακρότερον δὲ αὐτῶν τὸ λαιὸν ξίφος πολλῶ· τὸ γὰρ κατὰ δεξιὸν σπιθαμῆς ἢ πλεονέχει μῆκος. φέρουσι δὲ οἱ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπίλεκτοι πεζοὶ λόγχην καὶ ἀσπίδα· ἡ δὲ λοιπὴ Φάλαγξ ξυστόν τε καὶ θυρεὸν ἐπιμήκη, πρὸς οἷς πρόνα καὶ κόφινον, ἄμην τε καὶ πέλεκυν, πρὸς δὲ ἱμάντα καὶ δρέπανον καὶ ἄλυσιν, ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον· ὡς ὀλίγον ἀποδεῖν τῶν ἀχθοφορῶντων ὀρέων τὸν πεζόν. τοῖς δὲ ἵππεσιν μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιᾷ μακρά, καὶ κοντὸς ἐπιμήκης ἐν χειρὶ, θυρεὸς δὲ παρὰ πλευρὸν ἵππου πλάγιος, καὶ κατὰ γωρυτὴ παρήρτηται τρεῖς ἢ πλείους ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰχμᾶς, ἐκ ἀποδέοντες δὲ δοράτων μέγεθος. κράνη δὲ καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πεζοῖς ἅπασιν. ἔδεν δὲ ὅπλων διαλλέττωσθαι οἱ περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπίκριτοι τῶν ἐν ταῖς ἵλαις ἵππεων· κλήρω δὲ τῶν ταγματῶν αἰεὶ τὸ λαχὸν ἡγέται.

ς'. Τοιαῦτα μὲν ἔναι αἱ Ῥωμαίων πορεῖαι τε καὶ καταλύσεις, πρὸς δὲ ὅπλων διαφοραί. ἔδεν δὲ ἀπροβέβλητον ἐν ταῖς μάχαις, ἔδὲ αὐτοχέδιον· ἀλλὰ γνώμη μὲν αἰεὶ παντὸς ἐργα προάγει, τοῖς δοχθεῖσι δὲ ἔπειτα τὰ

que illi celeriter mulis et iumentis imponentes sarcinas, stant veluti in carceribus ad egrediendum parati. Ac iam castris ignem subiiciunt, vt quibus facile foret iterum ea ibidem construere, et ne hostibus quandoque ea vsui essent. Et tamen tertio quoque exitum praesignificant tubae, excitantes vrgentesque aliqua de causa tardiusculos, ne quis forte ordinem deserat. Tum praeco, ad dextram imperatoris stans, an ad bellum parati sint lingua vernacula ter percontatur. atque illi toties contra acclamant magna et alacri voce, paratos se esse dicentes: interrogantemque fere praeueniunt, et martio quodam spiritu oppleti cum clamore dextras attolunt.

5. Deinde progredientes tacite incedunt decenterque vniuersi, tanquam in bello suum quisque ordinem seruantes. pedites quidem thoracibus et galeis septi, et utroque latere gladiis accincti: gladius autem, quem laeuo gerunt, multo longior est; nam qui ad dextrum, longitudine palmam non excedit. qui vero imperatorem stipant pedites electi, lanceas gestant et clypeos: caetera autem phalanx hastas et scuta oblonga; praetereaque ferram et corbem, rutrumque et securim; necnon et lorum et falcem et catenam, triduique viaticum: adeo vt a mulis sarcinariis parum absint eorum pedites. Equitibus autem ad latus dextrum gladius est oblongus, et contus item longus in manu, transuersusque ad equi latus clypeus: et in pharetra gestantur tria aut plura iacula, cuspide lata, et hastis magnitudine non cedentia; quinetiam galeas et loricas omnes habent, vti pedites. Qui vero delecti imperatori a satellitio sunt, nullo armorum genere ab equitibus turmarum discrepant: semperque agmina, cui forte id obtigerit, ducit.

6. Et eiusmodi quidem sunt Romanorum itinera et mansiones, itemque armorum differentia. In praeliis autem nihil inconsulto et temere agunt, aut subito et praecipiti impetu: sed prius semper consilia ineunt, quam manum operi adinoueant; et tunc demum opus exsequuntur,

ἔργα. παρ' ὃ καὶ σφάλλοντα μὲν ἤκιστα, καὶ πταί-
σῳσι δὲ, ῥαδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα· ἡγῶν-
ταί τε τῶν ἀπὸ τύχης ἐπιτευγμάτων ἀμείνων τὰς ἐπὶ
τοῖς προβλεπθεῖσι διαμαρτίας, ὥς τῷ μὲν αὐτομάτῃ
καλῶ δειλιάζοντος εἰς ἀπρομήθειαν, τῆς σκέψεως δὲ,
καὶ ἀτυχίῃ ποτὲ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλὴν ἐχέσθαι
μελέτην· καὶ τῶν μὲν αὐτομάτων ἀγαθῶν ἢ τὸν λα-
βόντα αἴτιον εἶναι, τῶν δὲ παρὰ γνώμην προσπεσόν-
των σκυθρωπῶν παραμυθίαν τό γε προσηκόντως βεβου-
λευθᾷ.

ζ'. Παρασκευάζουσι μὲν ἔν ἐν ταῖς μελέταις τῶν
ὀπλῶν ἢ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλ-
κίμης. προσασκῶνται δὲ καὶ τῷ φόβῳ. οἳ τε γὰρ νόμοι
παρ' αὐτοῖς ἢ λειπότηξις μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥασιῶν ὀλί-
γης, θανατικοί, οἳ τε στρατηγοὶ τῶν νόμων φοβερώτεροι·
ταῖς γὰρ πρὸς τῆς ἀγαθῆς τιμαῖς ῥύονται τὸ δοκεῖν
ὡμοὶ πρὸς τῆς κολαζομένης. τοσῶτον δὲ αὐτῶν τὸ πρὸς
τῆς ἡγεμόνας πειθήνιον, ὥς ἔν τε εἰρήνῃ κόσμον εἶναι,
καὶ ἐπὶ παρατάξεως ἔν σῶμα τὴν ὅλην στρατίαν. ἕτως
αὐτῶν συναφεῖς μὲν αἱ τάξεις, εὐστροφοὶ δὲ εἰσιν αἱ
περιαγωγαί, ὀξείαι δὲ ἀκοαὶ μὲν παραγγέλμασιν, ὕψεις
δὲ σημείοις, ἔργοις δὲ χεῖρες. ὅθεν δεῖσσαι μὲν αἰεὶ τα-
χεῖς, βραδύτατοι δὲ παθεῖν εἰσιν. ἔδὲ εἰσι ὅπῃ συσάν-
τες ἢ πλήθους ἠττήθησαν, ἢ στρατηγημάτων, ἢ δυσχω-
ρίας, ἀλλ' ἔδὲ τύχης. καὶ γὰρ ταύτης αὐτοῖς τὸ κρα-
τεῖν βεβαιότερον. οἷς ἔν βελή μὲν ἄρχει πράξεως, ἔπε-
ται δὲ τοῖς βεβουλευμένοις στρατὸς ἕτω δραστήριος, τί θαυ-
μαζόν, εἰ πρὸς ἑῷ μὲν Εὐφράτης, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἐσπέ-
ραν, μεσημβρινὸν δὲ Λιβύης τὸ πύοτατον, καὶ πρὸς ἄρκτον
Ἰστρος τε καὶ Ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας ὄροι; δέοντως γὰρ αἶν τις
εἴποι τὸ κτῆμα τῶν κτησαμένων ἔλασσον.

η'. Ταῦτα μὲν ἔν διεξήλθον, ἢ Ῥωμαῖς ἐπαινέσαι
προαιρέμενος τοσῶτον, ὅσον εἰς τε παραμυθίαν τῶν κεχαι-
ρωμένων, καὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν νεωτεριζόντων εἴη δ' αἶ

eum de eo fuerit existimatum. Qua re fit, ut aut quam minime errent, aut, si errauerint, facile possint errores corrigere. Immo infortunium, quod consultationem prius adhibitam sequitur, melius esse arbitrantur prosperis successibus, qui fortunae debentur; quasi bonum quidem fortuitum eos alliciat ad negligentiam; consultatio vero, etsi aliquando male cedat, ad cauendum, ne idem rursus eueniat, rectam cogitationem suggerat; et bonorum quidem fortuatorum non eum auctorem esse, cui contigerint, trisium vero, quae praeter sententiam accidunt, solamen esse, quod bene consultata fuerint.

7. Et armorum quidem exercitatione efficitur, ut non modo corpora, sed animi quoque militum fortiores sint. Quin et necesse est, ut in armis se exercent, poenae formidine. Nam et leges apud eos non solum ob aciem desertam, sed etiam ob quamuis inertiam et socordiam poenam irrogant capitalem; et imperatores magis, quam ipsae leges, terribiles: fortes tamen honoribus afficiendo faciunt, ne crudeles videantur in eos, qui supplicia luunt. Tanto autem obsequio ducibus obtemperant, ut et in pace ornamento sint, et in acie totus exercitus vnum videatur corpus, adeo inter se apti copulatique sunt ordines, et faciles circumductiones, ita acutis auribus ad mandata, oculisque ad signa attentis et ad opera manibus. unde semper ad agendum quidem celeres, ad patiendum vero tardissimi sunt. nec est, ubi praelium committentes aut multitudini cesserunt, aut stratagematis, aut locorum difficultati; immo ne fortunae quidem. nam et ista certior est illis et constantior victoria. Quibus itaque consilium quidem rerum gerendarum initium est, consultaque adeo strenuus sequitur exercitus, quid miri, si ab oriente Euphrates, et Oceanus ad occasum, itemque a meridie Africae regio fertilissima, et ad septentrionem Ister et Rhenus imperii limites sint? nam iure merito quis dixerit, ditionem dominis minorem esse.

8. Et ista quidem persequutus sum, non tam proposito laudibus adeo efferendi Romanos, quam ut et solamen deuictis adhiberem, et nouarum rerum cupidos ab istis absterrea-

τοῖς ἀγνοῦσι τῶν Φιλοκαλόντων καὶ πρὸς ἐμπειρίαν ἢ ἀγωγή τῆς Ρωμαίων στρατίας. ἐπάνειμι δὲ, ὅθεν ἐπὶ ταῦτα ἐξέβην.

ΚΕΦ. ς'.

Πλάκιδος, ὀρμήσας αἰρῆσαι Ἰωτάπατα, ἀποκρέεταί.
Οὐεσπασιανὸς εἰσβάλλει εἰς Γαλιλαίαν.

Οὐεσπασιανὸς μὲν, ἅμα τῷ παιδὶ Τίτῳ διατρέψων, τέως ἐν Πτολεμαίδι, συνέτασσε τὰς δυνάμεις. ὁ δὲ τὴν Γαλιλαίαν κατατρέχων Πλάκιδος, ἐπεὶ πολὺ μὲν πληθὸς ἀνηρέκει τῶν καταλαμβανομένων· τῷτο δὲ ἦν τὸ ἀδυνάτεστον Γαλιλαίων καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐναποκείμενον· ὁρῶν δὲ τὸ μάχιμον αἰεὶ συμφεῦγον εἰς τὰς ὑπὸ Ἰωσήφ τευχιστάς πόλεις, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ὀχυρωτάτην αὐτῶν Ἰωτάπατα, οἰόμενος ἐξ ἐφόδου μὲν αἰρήσειν ῥαδίως, μέγα δὲ κλέος ἑαυτῷ παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, κακείοις ἔφελος εἰς τὰ λοιπὰ παρέξειν· προχωρήσειν γὰρ δεῖν τὰς ἄλλας πόλεις, τῆς καρτερωτάτης ἐχομένης. πολὺ γὰρ μὲν δῆμαρτε τῆς ἐλπίδος. ἐπιόντα γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰωταπατηνοὶ προαισθόμενοι, πρὸ τῆς πόλεως ἐκδέχοντά· καὶ τοῖς Ρωμαίοις συρραγέντες ἀδοκήτως, πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἑτοιμοὶ πρόθυμοί τε, ὡς ἂν ὑπὲρ κινδυνεύσης πατρίδος καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων, τρέπονται ταχέως, καὶ πολλὰς μὲν τιτρώσκουσι τῶν Ρωμαίων, ἑπτὰ δὲ ἀναιρῶσι, διὰ τὸ μῆτε ἄτακτον αὐτῶν τὴν ὑποχώρησιν γενέσθαι, καὶ τὰς πληγὰς ἐπιπολαίης, πεφραγμένων πάντοθεν τῶν σωμάτων, τὰς τε Ἰσδαίους πόρρωθεν βάλλειν πλέον ἢ συμπλέκεσθαι θάρρειν, γυμνήτας ὀπλίταις. ἔπεσον δὲ καὶ τῶν Ἰσδαίων τρεῖς ἄνδρες, καὶ ἐτρώθησαν ὀλίγοι. ὁ Πλάκιδος μὲν ἦν, τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὀρμῆς ἀτονώτερος εὐρεθίς, Φεύγει.

β'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὥρμημένος αὐτὸς ἐμβάλλειν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐξελαύνει τῆς Πτολεμαίδος, διατάξας

rem. Fortasse autem Romanae militiae via et ratio illis ad experientiam aliquid conferet, qui bonarum artium studiosi rei huiusce ignari sint. Sed eo, unde huc digressus sum, redeo.

CAP. VI.

Placidus, tentatis oppugnatione Iotapatis, repellitur. Vespasianus impressionem facit in Galilaeani.

Vespasianus quidem, una cum Tito filio in Ptolemaïde interim moratus, exercitum ordinabat. At vero Galilaeam incurfibus vastans Placidus, postquam magnam quidem eorum, quos comprehenderat, multitudinem interemisset, (haec autem erat Galilaeorum plebs imbecillior, et quibus animi fatiscebant) videretque pugnacissimos quosque semper in ciuitates confugere, quas Iosephus communierat, ad munitissimam omnium, Iotapata, oppugnandam properauit, existimans, eam quidem primo impetu facile captum iri, magnam vero apud alios duces sibi met gloriam, atque illis ad reliquas res gerendas emolumentum acquisiturum esse. alias quippe ciuitates metu deditionem facturas esse, validissima semel occupata. Caeterum de spe sua multum aberrauit. nam cum ipsum aduentantem praesensissent Iotapateni, extra urbem eum excipiunt: praelioque ex improviso Romanos adorti, multi et ad pugnam parati simul et acres, (ut qui pro salute patriae et coniugum et liberorum dimicaturi essent) statim eos in fugam vertunt, plurimosque e Romanis sauciant, septem vero solum interficiunt, quod solutis nequaquam ordinibus pedem referrent, septisque vndique corporibus summa tantum cute vulnerati essent, et Iudaei magis eininus iaculari, quam manus conferere, auderent, leuiter armati cum grauis armaturae militibus. Ex ipsis autem Iudaeis tres ceciderunt, paucis praeterea sauciatis. Et Placidus quidem, infirmior compertus, quam ut urbem aggrederetur, in fugam se coniecit.

2. Vespasianus vero cum ipse desiderio flagrasset invadendi Galilaeam, egreditur Ptolemaïde, exercitus pro-

τὴν στρατιὰν ὁδεύειν, καθὰ Ῥωμαίοις ἴθος. τῆς μὲν γε ψιλῆς τῶν ἐπικύρων καὶ τοξότας προάγειν ἐκέλευσεν, ὡς ἀνακόπτοιεν τὰς ἐξαπιναίης τῶν πολεμίων ἐπιδρομάς, καὶ διερευνῶεν τὰς ὑπόπτους καὶ λοχαῶσαι δυναμένας ὕλας· οἷς εἶπετο καὶ Ῥωμαίων ὀπλιτικὴ μοῖρα, πεζοὶ τε καὶ ἱππεῖς. τῷ τοις ἀφ' ἐκάστης ἑκατονταρχίας ἠκολούθουν δέκα, τὴν τε αὐτῶν σκευὴν καὶ τὰ μέτρα τῆς παρεμβολῆς φέροντες. καὶ μετ' αὐτὰς ὁδοποιοὶ, τὰ τε σχολιὰ τῆς λεωφόρου κατευθύνουσιν καὶ χθαμαλὰν τὰ δύσβατα, καὶ τὰς ἐμποδίους ὕλας προανακόπτειν, ὡς μὴ ταλαιπωροῖτο δυσπερὲν τὸ στρατεύμα. κατόπιν δὲ τῶν, τὰς τε ἰδίας, καὶ τὰς τῶν ὑπ' αὐτῷ ἡγεμόνων ἔταξεν ἀποσκευὰς, καὶ συχρὺς ἐπὶ τῷ τοις πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἱππέων. μεθ' ἧς αὐτὸς ἐξήλαυνε, τῆς τε ἐπιλέκτους τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ τῆς λογχοφόρου εἶχων. εἶπετο δὲ αὐτῷ τὸ ἴδιον τῷ τάγματος ἱππικόν· ἴδιοι γὰρ ἐκάστη τάγματος εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἱππεῖς. τῷ τοις δὲ ἠκολούθουν οἱ τὰς ἐλεπόλεως φέροντες ὀρεῖς, καὶ τὰ λοιπὰ μηχανήματα. μετὰ τῆς, ἡγεμόνες τε καὶ σπειρῶν ἐπαρχοὶ σὺν χιλιάρχοις, ἐπιλέκτους περὶ σφῶς στρατιώτας ἔχοντες. ἔπειτα αἱ σημαῖαι περιύχουσαι τὸν αἶτον, ὃς παντὸς ἀρχεῖ Ῥωμαίοις τάγματος, βασιλεὺς τε οἰωνῶν ἀπάντων, καὶ ἀλκιμώτατος ὢν. ὃ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας τεκμήριον αὐτοῖς, καὶ κληδὼν, ἐφ' ἧς ἂν ἴωσι, τῷ κρατήσῃ δοκεῖ. τοῖς ἱεροῖς δὲ ἠκολούθουν οἱ σαλπικταί, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ σίφος εἰς ἐξ πλατύνουσα, τῷ τοις παρείπετό τις ἑκατονταρχὴς ἐξ ἴθους τὴν τάξιν ἐπισκοπόμενος. τὸ δὲ οἰκετικὸν ἐκάστη τάγματος ἅπαν τοῖς πεζοῖς εἶπετο, τὰς ἀποσκευὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τοῖς ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἄγοντες. κατόπιν δὲ πάντων τῶν ταγμάτων ὁ μῆδιος ὄχλος, οἷς ἐραγοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἠκολούθουν, πεζοὶ τε καὶ ὀπλιταὶ καὶ τῶν ἱππέων πολλοί.

γ'. Οὕτως ὁδεύσας Οὐεσπασιανὸς μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς τὰς ὄρας ἀφικνεῖται τῆς Γαλιλαίας· ἐνθα καταστρατοπεδευσάμενος ὠρμημένως εἰς πόλεμον τῆς στρατιώτας κατέ-

fectione ordinata more Romano. Auxilia enim levis armaturae et sagittarios praecire iussit, ut repentinos hostium incurfus inhiberent, utque suspectas et opportunas insidiis sylvas scrutarentur. Quos sequebatur Romanorum peditatus equitatusque pars grauis armaturae. Hos excipiebant e singulis centuriis deni, et arma sua necessariaque portantes et castrorum mensuras. Et post illos ibant itineris patefactores, ut et obliqua viarum recta facerent, et aspera complanarent, sylvasque obstantes praeciderent, ne transitu difficili et impedito fatigaretur exercitus. Illorum autem a tergo et sua et legatorum impedimenta ordinauit, quibus in maiorem securitatem multos equites adiunxit. Post quos ille incedebat, pedites delectos equitesque et lancearios secum habens. ipsumque sequebatur proprius legioni equitatus; proprii enim erant unicuique legioni equites centum et viginti. Illis vero proximi ibant muli, qui helepoles aliasque machinas ferebant. Post illos legati, et cohortium praefecti cum tribunis, lectis militibus stipati. Deinde signa aquilae circumdata, quae omni legioni apud Romanos praestant, rex ipsa omnium auium, eademque valentissima. unde etiam imperii signum ipsis est, et velut omen victoriae in quoscunque eunt. Sacra autem signa sequebantur tubicines: et post hos phalanx senum virorum ordinibus dilatata, quibus adiunctus erat ex more centurio quidam, cuius munus erat inspicere ordinem seruandum. Serui autem cuncti vniuscuiusque legionis pedites sequebantur, militum impedimenta mulis et iumentis agentes. et post omnes legiones multitudo mercenariorum, quos securitatis gratia agminum coactores excipiebant, pedites levis grauiusque armaturae cum multis equitibus.

3. In hunc modum profectus Vespasianus cum copiis suis, ad Galilaeae fines peruenit: ubi castris positos milites ad bellum incitatos continebat, in hostium conspectum

χεν, ἐπιδεικνύμενός τε τὴν στρατιάν εἰς κατάπληξιν τοῖς πολέμοις, καὶ μετανοίας διδῶς καιρὸν, εἰ πρὸ μάχης μεταβάλλοιντο. ἅμα δὲ καὶ πρὸς πολιορκίαν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο. μετανοοῖαν μὲν ἐν τῆς ἀποστάσεως ὀφθεῖς ὁ στρατηγὸς πολλοῖς ἐνεργάσατο, κατάπληξιν δὲ πᾶσιν. οἱ γὰρ περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐστρατοπεδευκότες, ἐκ ἀποθῆν τῆς Σεπφώρεως παρὰ πόλιν Γαζὴν καλημένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τὸν πόλεμον ἤκυσαν, ἔσον τε ἅπῃ τῆς Ῥωμαίας συμμίζοντας σφίσιν, ἢ μόνον πρὸ μάχης, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἰδεῖν τῆς ἐχθρῆς, διασκίδνανται φυγῇ. καταλείπεται δὲ ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀλίγων, καὶ κατιδὼν, ὥς ἔτε δέχεσθαι τῆς πολέμιας ἀρετὴν ἔχει δύναμιν, καὶ πεπτωκότες τὰ Φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τε ἂν, εἰ πιστεύοιντο, χωροῖεν οἱ πλείους ἐπὶ σπονδάς, ἐδεδίει μὲν ἤδη περὶ παντός τῃ πολέμῳ, τότε δὲ ὡς πορρωτάτω χωρίζεσθαι τῶν κινδύνων ἐκρίνει. ἀναλαβὼν δὲ τῆς συμμεινάντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει.

ΚΕΦ. 3'.

Οὐισπασιανὸς, τὴν Γαδαρέων πόλιν ἐλὼν, εἰς Ἰωτάπατα ἐλαύνει· καί, μετὰ μακρὰν πολιορκίαν, ἄστυ ὑπὸ αὐτομόλῃ προδοθὲν αἰρεῖ.

Οὐισπασιανὸς δὲ τῇ πόλει τῶν Γαδαρέων ἐπελθὼν, αἰρεῖ τε κατὰ πρῶτην ἐφοδὸν αὐτὴν, μαχίμῃ πλήθους ἐρημον καταλαβὼν. καὶ παρελθὼν εἰσὼ, πάντας ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, μηδεμιᾶς τῶν Ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον ποιημένων, μίσει τε πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ μνήμῃ τῆς κατὰ τὸν Κέσιον αὐτῶν παρανομίας. ἐμπύμπρησι δ' ἢ μόνου αὐτὴν τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὰς πέριξ κώμας πάσας τε καὶ πολίχνας, ἃς μὲν παντελῶς ἐκλελειμμένας, ἔστι δὲ ἃς αὐτὸς ἐξανδραποδίζόμενος.

β'. Ο δὲ Ἰώσηπος ἦν πρὸς ἀσφάλειαν εἰλστο πόλιν, αὐτὸς ἐνέπλησε δέκας καταφυγῶν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος ἐκ ἂν, εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπεγνώκει τὸν πόλεμον,

adducens exercitum, vt et terrorem illis incuteret, et spatii aliquid daret ad resipiscendum, si vellent ante praelium consilia mutare. Simul autem omnia ad munitiones oppugnandas parabat. Et conspectus quidem exercitus dux fecit, vt multos defectionis pœniteret, vtque animis consternarentur omnes. Nam Iosephus, et qui cum eo castra posuissent non longe a Sepphori, ad urbem Garin appellatam, postquam hostes in propinquo esse accepissent, et Romanos fere in eo esse, vt manus secum confererent, non solum ante pugnam, sed etiam antequam hostes conspicerent, fuga disiecti erant. Cum paucis autem Iosephus relictus, vbi animaduertit, quod ad excipiendos hostes non satis copiarum haberet, et Iudaeorum animi concidissent, quodque libenter, si crederentur, plerique ad foedera irent, iam tum quidem sibi metuebat de totius belli euentu, quam longissime vero a periculis se subducere statuebat; assumtisque, qui secum remanserant, Tiberiadem confugit.

CAP. VII.

Vespasianus, capta Gadarensium ciuitate, Iotapata profiscitur: et, post longam obsidionem, urbem a transfuga proditam capit.

Vespasianus autem, Gadarensium ciuitatem adortus, et primo impetu eam in potestatem suam redigit, quod ciuibz plerisque aetatis militaris vacuam reperisset; et deinde in eam ingressus puberes omnes interfici iussit, Romanis nulli aetati misericordiam adhibentibus, tam ex odio in gentem, quam memoria iniquitatis illorum in Cestium. Incendit autem non solum ciuitatem istam, sed etiam omnes circumcirca vicos et vrbeculas, nonnullis quidem penitus desolatis, ex aliis vero incolis in captiuitatem ab ipso abductis.

2. Iosephus autem ciuitatem, quam suae incolumitatis ergo elegerat, ipse, in eam fugiendo, metu opplevit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi omnino de belli suc-

τραπήῃναί ποτε αὐτὸν ᾔοντο. καὶ κατὰ τὸτό γε ἔ διημάρ-
τανον αὐτῷ τῆς γνώμης. ἰώρα μὲν γάρ, οἳ ῥέψαιε τὰ Ισ-
δαίων τέλος, καὶ μίαν αὐτῶν ἦδει σωτηρίαν, εἰ μετα-
βάλλοιντο. αὐτὸς δὲ, καίπερ συγγνωδῆσθαι παρὰ Ρω-
μαίοις προσδοκῶν, ὅμως τεθνάναι μᾶλλον εἴλετο πολλά-
κις, ἢ καταπροδῆς τὴν πατρίδα, καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν
αὐτῷ στρατηγίαν ὑβρίσας, εὐτυχῆν παρ' οἷς πολεμήσων
ἐπέμψθη. γράφειν ἔν τοις ἐν τέλει τῶν Ιεροσολύμων διέγνω
μετὰ ἀκριβείας τὰ πράγματα, ὥς μήτε ἐπὶ μείζον ἐξά-
ρας τὴν πολεμίων ἰκὺν αὐθις εἰς δελίαν κακίζοιτο, μήτε
ἐνδεέστερον ἀπαγγείλας, κἂν μετανοήσαντας ἴσως θρασύ-
νειν, ἵνα τε ἢ σπονδὰς αἰρῶμενοι ταχέως ἀντιγρῶψωσιν,
ἢ πολεμῆν ἐγνωκότες, ἀξιόμαχον πρὸς Ρωμαίους πέμψω-
σιν αὐτῷ δύναμιν. ὁ μὲν ἔν ταῦτα ἐπισείλας, πέμπει
διὰ τάχους ἐπὶ Ιεροσολύμων τῆς τὰ γράμματα κομί-
ζοντας.

γ'. Οὐσπασιανὸς δὲ ὀρμώμενος ἐξαίρειν τὴν Ιωτάπα-
τα· πέπυτο γὰρ εἰς αὐτὴν πλείους τῶν πολεμίων συμπε-
φευγῆναι, καὶ ἄλλως ὀρμητήριον ἰχυρὸν ἔσαν αὐτῶν· πέμ-
πει πεζὺς τε καὶ ἰππεῖς τῆς προεξομαλιῶντας τὴν ὁδὸν,
ὄρενὴν ὑπάρχουσιν, καὶ πετρώδη, δύσβατόν τε καὶ πε-
ζοῖς, ἰππεῦσι δὲ ἀμήχανον. οἱ μὲν ἔν τέσσαρσιν ἡμέραις
ἐξεργάσαντο, καὶ πλατῆαν ἤνοιξαν τῇ στρατιᾷ λεωφόρον.
τῇ πέμπτῃ δὲ ὁ Ιώσηπος, αὕτη δὲ ἦν Ἀρτεμισία μηνὸς
εἰκοστὴ πρώτη, φθάνει παρελθὼν εἰς τὴν Ιωτάπατα ἐκ
τῆς Τιβεραΐδος, καὶ πεπτωκότα τοῖς Ισδαίοις ἀνίστησι τὰ
Φρονήματα. Οὐσπασιανῷ δὲ τις εὐαγγελίζεται τὴν με-
τάβασιν τῆ ἀνδρὸς αὐτόματος, καὶ κατήπειγεν ἐπὶ τὴν
πόλιν, ὥς μετ' ἐκείνης αἰρήσοντα πᾶσαν Ισδαίαν, εἰ λά-
βοι τὸν Ιώσηπον ὑποχείριον· ὁ δὲ, ἀεπάσας ὥσπερ μέγι-
στον εὐτύχημα τὴν ἀγγελίαν, καὶ προνοία Θεῷ τὸν συνετά-
τατον εἶναι δοκῆντα τῶν πολεμίων οἰόμενος εἰς αὐθαίρετον
εἰρετὴν παρελθεῖν, εὐθέως μὲν σὺν χιλίοις ἰππεῦσι πέμ-
πει Πλάκιδον, καὶ δεκαδάρχην Εὐβάτιον, ἀνδρα τῶν ἐπι-

cessu desperasset, in fugam versum iri existimabant. atque eatenus non aberrabant, de animi eius sententia coniectantes. Videbat enim, quorsum euaderent res Iudaeorum; nullamque ad salutem illis apertum iri viam, nisi consilia mutarent. Ille vero, quamuis a Romanis veniam consequuturum esse speraret, saepenumero tamen optabat potius emori, quam patria prodita et belli sibi commissi administratione dedecorata, apud illos feliciter agere, quibuscum pugnatum missus erat. Decreuit igitur magistratibus Hierosolymitanis accurate scribere, quemadmodum sese res haberent, ut neque in maius extollendo hostium vires, posthac timiditatis argueretur, aut eas narratione sua extenuando, fortasse coepti etiam poenitentes audaciores redderet; utque cito rescriberent, si foedus eis placeret, aut, si bellum gerere statuerent, copias ad confligendum cum Romanis idoneas ipsi mitterent. Et ille quidem, simul ac ista scripserat, certos quosdam mittit, qui literas Hierosolyma perferrent.

3. Vespasianus autem, incitatus ad Iotapata exscindenda, (audiuerat enim quamplurimos hostium eo confugisse, et praeterea hoc eorum receptaculum perquam validum esse) pedites equitesque praemittit, qui viam complanarent, montanam admodum et saxosam, peditibus difficilem et impeditam, omnino vero equitibus insuperabilem. Et illi quidem quatuor diebus opus confecerunt, et planam exercitui viam aperuere. Quinto autem die, qui mensis Artemisii vigesimus primus, Iotapata ingredi occupat Iosephus Tiberiade profectus, et Iudaeos animo deiectos erigit. Cum vero transitum eius Vespasiano quidam transfuga nunciaret, eumque hoc vno maxime vigeret, ut ad urbem ire contenderet, quod cum ea totam Iudaeam occupaturus esset, modo Iosephum caperet: tum ille, nuncio pro maxima felicitate arrepto, Dei providentia factum ratus, ut, qui hostium prudentissimus videretur, ultro se in custodiam traderet, statim quidem cum mille equitibus eo mittit Placidum, vnaque Ebutium decurionem, virum tam manus fortitudinem, quam rerum

σήμεν κατὰ χεῖρα καὶ σύνεσιν, περικαταχρῆν κελεύσας τὴν πόλιν, ὥς μὴ λάθοι διαδράς ὁ Ἰώσηπος.

δ'. Αὐτὸς δὲ μετὰ μίαν ἡμέραν, ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν, εἶπετο· καὶ, μέχρι δέλης ὁδεύσας, πρὸς τὴν Ἰωτάπατα ἀφικνεῖται. ἀναλαβὼν δὲ τὴν στρατιὰν τὸ προσάρκτιον αὐτῆς μέρος πρὸς τινὶ λόφῳ στρατοπεδεύεται, διέχοντι σταδίους ἑπτὰ τῆς πόλεως, περῶμενος ὥς μάλιστα τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος εἶναι, πρὸς ἐκπληξιν. ἢ καὶ παραχρῆμα τοσαύτῃ τῆς Ἰσδαίης κατέχεν, ὥς μηδένα τῷ τείχεσσι τολμῆσαι προσελθεῖν. Ῥωμαῖοι δ' εὐθύς μὲν ἀπώκνησαν προσβαλεῖν, δι' ὅλης ὠδευκότες ἡμέρας· διπλῇ δὲ τῇ Φάλαγγι κυκλῶνται τὴν πόλιν, καὶ τρίτην ἔξωθεν περιῖτασι τὴν ἵππον, πάσας ἀποφράσσοντες αὐτοῖς τὰς ἐξόδους. τὸτό γε, ἐν ἀπογνώσει σωτηρίας, παρῶ-
ξυνε τῆς Ἰσδαίης πρὸς τόλμαν. ἔδεν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχιμώτερον.

ε'. Γενομένης δὲ μεθ' ἡμέραν προσβολῆς, τὸ μὲν πρῶτον Ἰσδαῖοι κατὰ χώραν μένοντες ἀντήχον αἰτικρῦ τῶν Ῥωμαίων, ἐξεστρατοπεδευκότες πρὸ τῷ τείχεσσι. ὥς δὲ Οὐεσπασιανὸς τῷτοις μὲν τῆς τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πᾶν τὸ τῶν ἐκτιβόλων πλῆθος ἐπιτήσας ἐπέτρεψε βάλλειν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πεζῶν εἰς τὸ πρόσαντες ἀνώθει, καθ' ὃ τὸ τείχος ἦν εὐάλωτον· δέσας Ἰώσηπος περὶ τῇ πόλει προπηδᾷ, καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ τῶν Ἰσδαίων πλῆθος. συμπεσόντες δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἀθρόοι, τῷ μὲν τείχεσσι ἀνέσταν αὐτῆς, πολλὰ δὲ ἐπεδείκνυντο χειρῶν ἔργα καὶ τόλμης. ἐκ ἐλάσσῳ γε μὴν ἂν ἔδρων ἀντίπαχον. ὅσον γὰρ αὐτῆς ἢ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, τοσῶτον τῆς Ῥωμαίων αἰδῶς παρεκρέτει· καὶ τῆς μὲν ἐμπειρία μετ' ἀλκῆς, τῆς δὲ θράσος ὥπλιζε τῷ θυμῷ στρατηγημένους. παρατάξάμενοι δὲ δι' ὅλης ἡμέρας νυκτὶ διαλύονται, τρώσαντες μὲν πλείους Ῥωμαίων, τρισκαίδεκα δὲ ἀνελόντες ἄνδρας· αὐτῶν δὲ ἐπέσον μὲν δέκα καὶ ἑπτὰ, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο ἐξακόσιοι.

scientia insignem, illisque praecepit urbem e vestigio circumdare, ne clam inde Iosephus aufugeret.

4. Ille autem una post die cum copiis suis omnibus sequutus est: factoque ad seram usque vesperam itinere Iotapata peruenit. adducto vero ad septentrionalem eius partem exercitu, in quodam tumulo castra metatur, distante ab urbe stadiis septem; id agens de industria, ut quam maxime ab hostibus conspiceretur, ad terrorem illis incutiendum: qui tantus continuo Iudaeos inuasit, ut nemo muris egredi auderet. Romani autem statim quidem impressionem facere superfederunt, quod per totum diem in itineribus fuissent; aciem vero duplicem urbi circumdant, ac tertiam praeterea circumiiciunt, eamque equitum, omnes Iudaeis exitus obstruentes. id quod Iudaeos, ut qui de salute desperarent, ad animos sumendos incitabat: nihil enim in bello homines pugnaciores facit, quam necessitas.

5. Postridie vero aggressionem facta, primo quidem Iudaei, qui in ista regione manserant, castris extra urbem ante muros positis, Romanis obuiam ibant. Cum autem Vespasianus illis sagittarios quidem adinouisset et funditores et vniuersos eminus iaculantes, missilibus eos uti permisit; ipse vero cum peditibus locum accliuem adscendebat, ubi murus erat expugnabilis: tunc Iosephus ciuitati metuens prosiluit, et cum eo cuncta Iudaeorum multitudo. simulque Romanos omnes adorti, a muris quidem illos repulerunt; et multa tam manu forti, quam animo virili, ediderunt facinora: caeterum non minora, quam patrabant, vicissim perpeffi sunt. nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum Romanos pudor incitabat: et hos quidem peritia cum fortitudine, illos vero armabat audacia animis iracundis militantes. Cum autem tota die pugnatum esset, praelium nox dirimit, Romanorum quidem plurimis sauciatis, virisque tredecim interfectis; illorum vero septemdecim quidem ceciderunt, vulnerati autem erant sexcenti.

ς'. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πάλιν προσβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξελθόντες, καὶ πολὺ καρτερώτερον ἀντιπαρετάξαντο. θαρραλειώτεροι μὲν ἐκ τῆ παρὰ λόγον ἀντιχρῆν τῇ προτέρᾳ γεγενημένοι, χρώμενοι δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις μαχιμωτέροις. ὑπὸ γὰρ αἰδῆς εἰς ὄργην ἐξεκαίοντο, τὸ μὴ ταχέως νικᾶν ἦτταν ἠγόμενοι. καὶ μέχρι πέμπτης ἡμέρας προσβολαὶ μὲν ἐγίνοντο τῶν Ῥωμαίων ἀδιάλειπτοι, ἐνδρῶμαί δὲ τῶν Ἰωταπατηνῶν καὶ τειχομαχίαι καρτερώτεραι· καὶ ὅτε Ἰσδαῖοι τὴν τῶν πολεμίων ἰσὺν κατωρρώδην, ὅτε Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ τῆς πόλεως δυσάλωτον ἀπέκαμνον.

ζ'. Εἰσι δὲ Ἰωταπάτη πλὴν ὀλίγων πᾶσα κρημνός, ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν πάντοθεν φάραγγιν ἀπέριον ἀπότομος, ὡς τῶν κατιδεῖν πειρωμένων τὰς ὄψεις προσεξαδενῶν τῆ βάθους· ἀπὸ βορρᾶς δὲ προσιτὴ μόνον, καθ' ὃ λήγοντι τῷ ὄρει πλαγίῳ προσέκτισται. καὶ τῷτο δ' ὁ Ἰώσηπος ἐμπειριελήφει τειχίζων τὴν πόλιν, ὡς ἀκατάληπτον εἶναι πολέμοις τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἀκρόρειαν. κύκλωθεν δὲ ἄλλοις ὄρεσι καλυπτομένη, πρὶν εἰσαφίκοιτό τις αὐτήν, παντελῶς ἀόρατος ἦν. εἶχε μὲν ὅτως ὀχυρότητος Ἰωταπάτη.

η'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τῇ τε φύσει τῆ χωρὶς καὶ ταῖς τόλμαις τῶν Ἰσδαίων ἀντιφιλονεικῶν, ἔγνω καρτερώς ἅπτεσθαι τῆς πολιορκίας· καὶ, προσκαλεσάμενος τὸς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, ἐβηλεύετο περὶ τῆς προσβολῆς. δόξαν δὲ χῶσθαι τὸ προσιτὸν τῆ τείχους, ἐπὶ συγκομιδὴν ὕλης ἐκπέμπει πᾶν τὸ στρατεύμα, καὶ κοπέντων τῶν περὶ τὴν πόλιν ὄρων, συναλιθεΐσης δὲ ἅμα τοῖς ξύλοις ἀπέριον χερμαίδες, οἱ μὲν πρὸς ἀλέωσαν τῶν ὑπερθεῖν ἀφισμένων βελῶν, γέρρα διατείναντες ὑπὲρ χαρρακωμάτων ἐχώννυον ὑπ' αὐτοῖς, εἰδὲν ἢ μικρὰ βλαπτόμενοι ταῖς ἀπὸ τῆ τείχους βολαῖς· οἱ δὲ, τὰς πλησίον ὄχθας ἀνασπῶντες, γῆν αὐτοῖς ἀδιαλείπτως προσέφερον. καὶ τριχῇ διηρημένων, ἀργὸς ἦν εἶδος. οἱ δὲ Ἰσδαῖοι πέτρας τε μεγάλας ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπαφίσαν, καὶ πᾶν εἶδος βελῶν.

6. Veruntamen die sequenti facta eruptione iterum aggrediuntur Romanos, multoque acrius aciem contra instruxerunt: inde quidem audaciores facti, quod eos pridie praeter spem sustinuerant, Romanos vero tum pugnaciores experti. quippe quos pudor in iram accenderat, se superari existimantes, quod non cito vicerant. Et usque ad quintum diem in urbem quidem impressionem facere non cessabant Romani, neque vero Iotapateni ab excursionibus pugnisque e muro acrioribus: et neque Iudaei vires hostium formidabant, neque Romani urbis capiendae difficultate fatiscebant.

7. Est autem Iotapata propemodum omnis praerupta, ex aliis quidem partibus profundis vallibus adeo praeceps, ut in eas despicere cupientium adspectus ante deficiat, quam ad inum perueniat; a septentrione vero tantummodo adiri potest, ubi montis desinentis ad latus declivae exaedificata est. quod quidem ipsum muro complexus est Iosephus, cum civitatem muniret, ut summities ei imminens ab hostibus occupari non possit. Undique autem montibus circumsepta, priusquam in eam quis perueniret, omnino conspici nequibat. Ad hunc quidem modum communita erat Iotapata.

8. Vespasianus autem, et contra loci naturam contendere volens et Iudaeorum audaciam, statuit urbem acriter oppugnare, et aduocatis omnibus sub se ducibus, cum illis de impressione facienda consultabat. Cum autem visum esset aggerem excitare, qua parte murus accessu erat facilis, totum ad comportandam materiam mittit exercitum, urbiq; propinquis montibus excisis, simulque cum lignis magna vi lapidum congesta, alii quidem, cratibus, ad evitanda iacula desuper missa, super vallis expansis, sub illis aggerem construebant, nihil aut parum admodum telis, quae de muro iacerentur, laesi: alii vero, propinquos tumulos euellentes, terram illis sine intermissione afferebant. cumque trifariam diuisi essent, nemo otiosus erat. At Iudaei saxa ingentia et omne telorum genus in eorum tegumenta e muris iecerunt. quae licet minime penetra-

ἦν δὲ καὶ μὴ διικνημένων πολὺς ὢν ὁ ὕψος καὶ Φοβερός, ἐμπόδιον τοῖς ἐργαζομένοις.

θ'. Οὐσπασιανὸς δὲ, ἐν κύκλῳ τὰς ἀφετηρίας μηχανὰς ἐπισήσας, τὰ πάντα δὲ ἦν ἑκατὸν ἐξήκοντα ὄργανα, βάλλειν ἐκέλευσε τὰς ἐπὶ τῇ τεύχεσσι. ὁμῶς δὲ οἱ τε καταπέλται τὰς λόγχας ἀνερρόιζον, καὶ ταλανταῖοι λίθοι μέγεθος ἐκ τῶν πετροβόλων ἐβάλλοντο, πῦρ τε καὶ πληθος ἀθρόων οἰσῶν. ἅπερ ἔ μόνον τὸ τεῖχος ἀνεπίβατον τοῖς Ἰουδαίοις ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐντὸς ὅσης ἀφικνεῖτο χώρας. καὶ γὰρ τὸ τῶν Ἀράβων τοξοτῶν πληθος, ἀκοντισαί τε, καὶ σφενδοῦνται πάντες, ἅμα τοῖς μηχανήμασιν ἐβαλλον. ἔ μὴν, εἰργόμενοι τῆς καθύπερθε ἀμύνης, ἡρέμην· ἐκτρέχοντες γὰρ ληστεικώτερον κατὰ λόχους, περιέσπων τε τῶν ἐργαζομένων τὰς σκέπας, καὶ τὰς γυμνισμένους ἔπαιον· καὶ, καθ' ὃ παρείκοιεν ἐκείνοι, διερρίπτειν τὸ χῶμα, καὶ τὰ χαρακώματα σὺν τοῖς γέρροις ἐνεπίμπρασαν. μέχρι συνείδῃ Οὐσπασιανῆς, τὴν διαίρεσιν τῶν ἐργῶν αἰτίαν εἶναι τῆς βλάβης, τὰ γὰρ διασκήματα τοῖς Ἰουδαίοις προσβολῆς παρείχε τόπον, ἐνοῖ τὰς σκέπας· καὶ συναφθεῖσθαι ἅμα αὐτοῖς τῆς δυνάμεως, ἀνείρχθησαν αἱ τῶν Ἰουδαίων παραδύσεις.

ι'. Εγχειρομένη δὲ τῇ χώματος ἥδη, καὶ ταῖς ἐπάλξεσιν ὅσον ἔπω πλησιάζοντος, δεινὸν ἰώσηπος νομίσας, εἰ μηδὲν ἀντιμηχανήσαιο τῇ πόλει σωτήριον, συναθροίζει τέκτονας, καὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευσεν ὑψῆν. τῶν δὲ ἀδύνατον εἶναι Φαμένων οἰκοδομεῖν τοσάτοις βέλεσι βαλλομένους, σκέπην αὐτοῖς ἐπινοεῖ τοιάνδε. δρυφάκτας πήξασθαι κελεύσας, ἐμπετάσσει τε βύρσας νεοδόρας βοῶν, ὡς ἂν δέχωντο μὲν τὰς ἀπὸ τῶν πετροβόλων λίθους κολπόμεναι, περιολισθαῖν δὲ ἀπ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ βέλη, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ἱμάδος εἰργοίτο, προανίστησι τῶν τεκτόνων, ἐφ' οἷς ἀσφαλῶς ἐργαζόμενοι, δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τὸ τεῖχος ἤγειραν, εἰς εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος· καὶ συχνὰς μὲν πύργους ἐναυκοδόμησαν αὐτῷ, κατεργάζειν δὲ ἐπαλξίν ἐφημεύσαν.

rent, magnum tamen sonitum edentia et horribilem, impedimento erant operantibus.

9. At Vespasianus, cum missilium machinas circumposuisset, (organa autem omnia erant centum et sexaginta) eos, qui super murum adstarent, iussit impetere. Simul etiam et catapultae lanceas cum stridore iaciebant, et e ballistis lapides talenti pondere mittebantur, ignisque et assidue magno numero sagittae. quae omnia non solum murum, sed etiam totum, quousque pertingerent, spatium Iudaeis inaccessum fecerunt. quin et magna Arabum sagittariorum manus, itemque iaculatores et funditores omnes una cum machinis tela emittebant. Non tamen, his Iudaei prohibiti, ne desuper propugnarent, quiescebant. nam agminibus, praedonum magis ex more, excurrentes, et tegmina operantium undique detrahebant, nudatosque feriebant: et ubicunque illi loco cederent, aggerem disiciebant, vallorumque munimenta una cum cratibus incendebant. donec Vespasianus, intellecto, operum intervalla huiusce damni causam esse, (nam spatia interiecta Iudaeis locum ea aggrediendi praebebant) tegumenta omnia in unum conferebat: et cum ipsis pariter coniunctis viribus, factum est, ut coërcerentur hostium obreptiones.

10. Iam vero aggere erecto, et propemodum propugnaculis aequato, Iosephus graue fore ratus, si nihil contra moliretur, quod urbi salutare esset, opifices conuocat, murumque altius attolli iussit. Cumque illi dicerent, fieri non posse, ut aedificarent, dum tot iaculis peterentur, huiusmodi tegmen illis excogitabat. Cum fudes defigi, superque eis cruda bouum coria expandi praecepisset, ut lapides quidem e tormentis emissos depressa exciperent, reliqua vero tela inde dilaberentur, et humoris vi ignis arceretur, hoc machinamentum opificibus praetendit, sub quo tuto operantes die nocteque murum ad viginti cubitorum altitudinem euexerunt; et crebras quidem turres in eo aedificarunt, validaque eis adaptarunt propugnacula.

το. τῷτο τοῖς Ῥωμαίοις, ἐντὸς ἤδη τῆς πόλεως οἰομένοις εἶναι, πολλὴν ἐποίησεν ἀθυμίαν· καὶ, πρὸς τε τὴν ἐπίνοϊαν τῷ Ἰωσήφῃ καὶ τὸ παράσημα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως, κατεπλάγησαν.

ια'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, καὶ πρὸς τὸ πανῶργον τῷ στρατηγήματος, καὶ πρὸς τὰς τόλμας παρωξύνετο τῶν Ἰωταπατηνῶν. πάλιν γὰρ ἀναθαρσύναντες ἐπὶ τῷ τειχισμῷ, τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξέθειον, καὶ καθ' ἡμέραν ἐγίνοντο συμπλοκαὶ κατὰ λέχους, ἐπίνοιά τε ληστρικὴ πᾶσα, καὶ τῶν προσυχόντων ἀρπαγαὶ, καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πυρπολήσεις, ἕως Οὐεσπασιανός, ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν μάχης, δέγνων προσκαθεζόμενος σπάνει τῶν ἐπιτηδείων αἰρεῖν τὴν πόλιν. ἢ γὰρ ἀναγκαζόμενος ἀπορία τῶν ἀναγκαίων ἐκτεύσειν αὐτὸν, ἢ μέχρι παντός ἐπαυθαδισαμένους διαφθαρέσειν αὐτοὺς λιμῷ. πολὺ τε ῥάοσιν αὐτοῖς χρήσιον ἦξι κατὰ τὴν μάχην, εἰ διαλιπὼν αὐτοῖς ἐκτετρυχωμένοις ἐπιπέσοι. φρερεῖν δὲ πᾶσας αὐτῶν ἐκέλευσε τὰς ἐξόδους.

ιβ'. Τοῖς δὲ σίτε μὲν ἦν πλῆθος εἶδον, καὶ τῶν ἄλλων πλὴν ἀλὸς ἀπάντων· ἐνδεῖα δὲ ὕδατος, ὡς ἂν πηγῆς μὲν ἔκ ἔσσης κατὰ τὴν πόλιν, τῷ ὀμβρίῳ διαρκεμένων τῶν ἐν αὐτῇ. σπάνιον δὲ, εἴ ποτε τὸ κλίμα τῷτο θέρους ὕεται. καὶ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν πολιορκημένων, ἀθυμία δεινὴ πρὸς τὴν τῷ δίψῃς ἐπίνοϊαν ἦν· ἥχαλλόν τε, ὡς ἤδη ἐπιλελοιπότης καθάπαν ὕδατος. ὁ γὰρ Ἰώσηπος τὴν τε πόλιν ὁρῶν τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων εὐπορον, καὶ τὰ φρονήματα γενναῖα τῶν ἀνδρῶν, βεβλόμενός τε Ῥωμαίοις παρ' ἐλπίδα ἐκτεῖναι τὴν πολιορκίαν, μέτρω τὸ ποτὸν αὐτοῖς διένεμεν. οἱ δὲ τὸ ταμιεύεσθαι χαλεπώτερον ἐνδείας ὑπελάμβανον, καὶ τὸ μὴ αὐτεξέσιον αὐτῶν πλέον ἐκίνει τὴν ὀρεξιν, καὶ καθάπερ εἰς ἑκατον ἤδη δίψῃς προήκοντες ἀπέκαμνον. διακείμενοι δὲ ὥτως ἔκ ἐλάνθανον τὰς Ῥωμαίους. ἀπὸ γὰρ τῷ κατάντης ὥρων αὐτὰς ὑπὲρ τὸ τειχος ἐφ' ἓνα συρρέοντας τόπον, καὶ μετρημένους τὸ ὕδωρ, ἐφ' ὃν καὶ τοῖς ὀξυβελέσιν ἐξικνύμενοι πολλὰς ἀνέστην.

ad quod Romanis, iam intra ciuitatem se esse credentibus, magnam anxietatem iniecit; fecitque, vt tam ex iis, quae excogitauerat Iosephus, quam ex ciuium praesenti fortitudine, animis consternarentur.

11. At Vespasianus et commenti vafricie et Iotapatenorum audacia magis irritabatur. nam, resumta ex munitione fiducia, in Romanos excursiones faciebant, et quotidie cum illis turmatim confligebant, et omne genus latrocinia adhibebant, vt et eorum, quae casus obtulerit, rapinas, aliorumque operum igne vastationes, donec Vespasianus, contento a pugna milite, statuit urbem obsidere, et necessariorum penuria laborantem capere. aut, enim coactos necessariorum inopia ipsi supplicaturos, aut si ad extremum in eadem pertinacia durauerint, fame perituros: multoque languidiores in pugna eos habiturum esse putabat, si rursus post interuallum inedia attritos adoriatur. itaque omnes exitus eorum obseruari iussit.

12. Illis autem intus frumenti satis erat, aliarumque rerum praeter falem omnium: attamen aqua egebant, vtpote quod ne quidem fons intra urbem, imbre autem contenti erant eam habitantes. verum raro, si vnquam, in illo tractu per aestatem pluit. Cumque illa ipsa tempestate obsiderentur, valde animos despondebant de siti vel minimum cogitantes; et indignabantur, ac si aqua prorsus eos defecisset. Iosephus enim, cum et ciuitatem videret aliis necessariis abundare, virosque animo fortes esse, velletque obsidionem Romanis praeter expectationem protrahere, certa mensura potum ciuibus distribuebat. Illi vero aquam ipsis ita dispensari penuria grauius esse existimabant; et cupiditatem illorum magis accendebat, quod liberam bibendi potestatem non haberent: et, quasi ad extremam iam peruentum esset firim, fatiscebant. Verum Romanos, quod ita se haberent, non latebat. nam ex aduerso trans murum animaduertebant eos vnum in locum confluentes, et aquam dimensam accipientes; eoque pertingentibus telis, quae e machinis iacerentur, multos occidebant.

γύ. Καὶ Οὐεσπασιανὸς μὲν, ἔκ εἰς μακρὰν τῶν ἐκδοχίων κενωθέντων, ἤλπιζεν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτῷ παραδοθῆσθαι τὴν πόλιν. ὁ δὲ Ιῶσηπος, κλάσαι μὲν τὴν ἐλπίδα ταύτην αὐτῷ προαιρέμενος, ἐμβρέξαι κελεύει πλείους τὰ ἱμάτια, καὶ κατακρεμάσαι περὶ τὰς ἐπάλξεις, ὥστε περιρρεῖσθαι πᾶν ἑξαπίνης τὸ τεῖχος. πρὸς τῷτο ἀθυμία τῶν Ῥωμαίων καὶ κατάπληξις ἦν, θεασαμένων εἰς χλεύην τοσῶτον παραναλίσκοντας ὕδατος, ἃς ἡδὲ ποτὶν ἔχειν ὑπελάμβανον. ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν, ἀπογνόντα τὴν δι' ἐνδείας ἄλωσιν, τρέπεσθαι πάλιν πρὸς ὄπλα καὶ βίαν. ὁ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις δι' ἐπιθυμίας ἦν. ἀπεγνωκότες γὰρ ἑαυτὸς καὶ τὴν πόλιν, πρὸ λιμῆ καὶ δίψης τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἤρξαντο.

ιδ'. Ο μέντοι γε Ιῶσηπος πρὸς τῷδε τῷ στρατηγήματι καὶ ἕτερον ἐπενόησεν εἰς περισσίαν αὐτῷ. διὰ τινος χαράδρας δυσβάτη, καὶ διὰ τῷτο ὑπὸ τῶν Φυλάκων ἀμελεμένης, κατὰ τὰ πρὸς δύοσιν μέρη τῆς Φάραγγος ἐκπέμπων τινὰς, γραμματα πρὸς ἃς ἐβλάτετο τῶν ἔξω Ἰουδαίων δισπέμψατο, καὶ παρ' αὐτῶν ἐλάμβανε, παντός τε ἐπιτηδεία τῶν ἐπιλελειπότεων ἀνὰ τὴν πόλιν εὐπόρησεν, ἔρπειν τὰ πολλὰ παρὰ τὰς Φυλακὰς κελεύσας τοῖς εἰσιῖσι, καὶ τὰ νῦτα καλύπτειν νάκυσιν, ὥς, εἰ καὶ κατίδοι τις αὐτὸς νύκτωρ, Φαντασίαν παρέχοιεν κυνῶν. μέχρι συναισθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν οἱ Φεγροὶ, περιέχῃσι τὴν χαράδραν.

ιε'. Καὶ τότε Ιῶσηπος μὲν τὴν πόλιν ἔκ εἰς μακρὰν ἀνθέξειν ὁρῶν, ἐν ἀπύρῳ δὲ τὴν ἑαυτῆ σωτηρίαν, εἰ μένοι, θρασυμὸν ἅμα τοῖς δυνατοῖς ἐβλάτεύετο. συναισθόμενον δὲ τὸ πλῆθος καὶ περιχυθὲν αὐτῷ κατηντιβόλῃν, „μὴ σφᾶς „περιιδεῖν ἐπ' αὐτῷ μόνῳ κειμένους. εἶναι γὰρ τῇ πόλει καὶ „σωτηρίας μὲν ἐλπίς, ὥς παραμένοντος αὐτῆ, παντός „ἀγωνισομένης δι' αὐτὸν προθύμως· κἂν αἰῶσι δὲ, παρα„μουθία. πρέπειν δὲ αὐτῷ μήτε Φεύγειν τὰς ἐχθρὰς, μή„τε ἐγκαταλείψειν τὰς Φίλους, μηδὲ ἀποπηδᾶν, ὥσπερ „χημαζομένης νεώς, εἰς ἣν ἐν γαλήνῃ παρῆλθεν. ἐπι

13. Et quidem Vespasianus, cisternis non inulto post exhaustis, ex ipsa necessitate sibi traditum iri ciuitatem sperabat. Iosephus autem, hanc illius spem frangendi propositum habens, quamplurimos iubet vestes in aquam immergere, easque de propugnaculis vndique suspendere, ita vt omnem derepente murum humor circumflueret. Ad hoc animis concidunt Romani et consternantur, cum vidissent eos tantum aquae in ludibrium consumere, quos ne potum quidem habere existimabant. Adeoque imperator, cum inedia captum iri urbem desperasset, iterum se ad arma et vim conuertit. id quod Iudaei maxime desiderabant. Nam cum et sua et ciuitatis salus desperata esset, per bellum, quam per famem et sitim, emori malebant.

14. Veruntamen Iosephus, praeter stratagema iam memoratum, et aliud excogitauit in sui incolumitatem. Via quadam salebrosa admodum et ardua, proptereaque a custodibus negligenter habita, per vallis latera occidentalia certos quosdam mittens, literas ad quoscunque vellet Iudaeorum extra ciuitatem dedit, vicissimque ab iis accepit, et necessariorum, quae in vrbe defecerant, abunde habuit; mandato comitantibus, vt reperent plerumque, dum excubias praeterirent, et terga velleribus tegerent, vt, si quis eos noctu conspiceret, canes esse viderentur. quod factitatum, donec vigilae detecto commento sese locis confragosis circumdarent.

15. Et tunc quidem Iosephus, cum urbem non diu resistere posse videret, suamque salutem in incerto esse, si maneret, de fuga cum primoribus ciuitatis deliberabat. Id vero vbi populus intellexit, seque ei circumfudisset: „ne ipsos negligeret, orabant, omnem in eo solo fiduciam respondentem. Ciuitati enim adhuc salutis quidem spem esse, quod ipso manente omnes eius causa alacriter dimicaturi essent; sin vero capiantur, eundem solatio fore. Decere autem illum nec inimicos fugere, nec in eo esse, vt amicos deserat, neque veluti ex naui tempestate oppressa defilire, in quam, cum mare esset tranquillum, venerat.

ἡ βαπτίσεν γὰρ αὐτὸν τὴν πόλιν, μηδενὸς ἔτι τολ-
 ῃμῶντος τοῖς πολέμοις ἀνθίστασθαι, δι' ὃν ἀναθάρρουν
 ἡ οἰχομένους.

15'. Ο δὲ Ἰωσήπος, τὸ καθ' αὐτὸν ἀσφαλὲς ὑποσελ-
 λόμενος, ἡ ὑπὲρ αὐτῶν, ἔφασκε, ποιῆσθαι τὴν ἔξοδον.
 ἡ μένων μὲν γὰρ ἔτι ἂν ὠφελῆσαι τι μέγα σωζομένους,
 ἡ καὶ ἀλίσκωνται, συναπολέσθαι περισσός· ἐκδύς δὲ τῆς
 ἡ πολιορκίας, ἔξωθεν ὠφελήσεν αὐτὰς μέγιστα. τὰς τε
 ἡ γὰρ ἐκ τῆς χώρας Γαλιλαίας συναθροίσεν ἡ τάχος,
 ἡ καὶ Ῥωμαῖς ἐτέρῳ πολέμῳ τῆς πόλεως αὐτῶν ἀντι-
 ἡ περισπάσεν. ἔχοντες δὲ, τί παρακαθεζόμενος αὐτοῖς
 ἡ χρησίμος εἴη νῦν, πλὴν ἡ Ῥωμαῖς παροξύνων μᾶλλον
 ἡ ἐπὶ τὴν πολιορκίαν, ὡς περὶ πλείους ποιῆσθαι λαβεῖν
 ἡ αὐτόν. εἰ δὲ ἐκδράντα πύθοντο, πολὺ τῆς ἐπὶ τὴν πό-
 ἡ λιν ὀρμῆς ἀνήσειν." ἔκ ἔπειθεν τε αὐτὰς, ἀλλὰ μᾶλλον
 ἐξέκαυσε τὸ πλῆθος αὐτῶν περιέχεσθαι. παῖδες γὰρ καὶ
 γέροντες, καὶ γυναῖα μετὰ νηπίων ὀδυρόμενα προσέπιπτον
 αὐτῶ, καὶ τοῖς ποσὶν ἐμπλεκόμενοι πάντες εἶχοντο, καὶ
 μετὰ κωκυτῶν κοινῶν σφίσι τῆς τύχης μένεν ἰκέτευον,
 ἡ φθόνῳ τῆς ἐκείνης σωτηρίας, ἔμοιγε δοκεῖν, ἀλλ' ἐλ-
 πίδι τῆς αὐτῶν. οὐδὲν γὰρ ἡξίαν κείσεσθαι δεινὸν Ἰωσήπου
 μένοντος.

16'. Ο δὲ περὶ αὐτὸν μὲν ἰσχυρίαν ταῦτα νομίσας,
 βιαζομένῳ δὲ φρεσὶν, πολὺ δὲ αὐτῇ τὴν εἰς τὴν ἀπόλει-
 ψιν ὀρμὴν καὶ ὁ τῶν ὀδυρομένων ἔκλασεν οἶκτος, μένειν τε
 ἔγνω, καὶ τὴν κοινὴν τῆς πόλεως ἀπόγνωσιν ὀπλισάμενος,
 ἡ νῦν καιρὸς, εἰπὼν, ἄρχεσθαι μάχης, ὅτε ἐλπίς ἔκ ἔστι
 ἡ σωτηρίας, καλὸν εὐκλειαν ἀντικαταλλαζάμενον τῇ βίᾳ,
 ἡ καὶ θράσαντά τι γενναῖον εἰς μνήμην ὀφειγόνων παίδων,
 ἐπ' ἔργα τρέπεται. καὶ προσελθὼν μετὰ τῶν μαχιμωτά-
 των, διεισδὼν τε τὰς φρεσὺς, καὶ μέχρι τῆς στρατο-
 πίδος τῶν Ῥωμαίων κατέτερχε, καὶ τὰς μὲν ἐπὶ τῶν
 χωμάτων δέματα, αἷς ὑπισκάνην, δίσπα, τοῖς δὲ ἔρ-
 γοις ἀνέβαλλε πῦρ, τῇ θ' ἐξῆς ὁμοίως, καὶ τῇ τρίτῃ,

„ipsum enim demersurum esse ciuitatem, cum iam nemo
 „audebit hostibus se opponere, ipso discedente, cui confi-
 „derent.

16. Iosephus autem cauens, ne ipsum salutis suae pro-
 „spicere cogitarent: „illorum commodo se vrbe egredi,
 „dicebat: etenim manendo se parum admodum illis, dum
 „salui essent, profuturum, et, si caperentur, vna cum
 „illis frustra esse periturum; obsidione vero liberatum,
 „extra urbem maximo eis emolumento fore: Galilaeos
 „enim e regione quam celerrime congregatum ire, et
 „alio bello Romanos ab eorum ciuitate reuocaturum.
 „Nunc autem non videre, cui bono foret, si apud eos re-
 „maneret, nisi vt Romanos ad obsidionem magis incita-
 „ret, vt qui ipsum capere maximi facerent: quem si au-
 „fugisse rescuerint, multum eos de impetu in urbem fa-
 „ciendo remissuros esse.” Non autem his quicquam eos
 mouebat, sed eo magis populum ad se circumstendum
 accendit. pueri igitur et senes, itemque mulieres cum in-
 fantibus flentes ad pedes illius accidebant, eosque com-
 plexi omnes tenebant, et cum eiulatu eum obsecrabant,
 vt apud eos maneret eiusdem fortunae particeps; non
 quod illius salutis inuiderent, vt mihi videbatur, sed quod
 de sua spem haberent. nihil enim mali, dum maneret Io-
 sephus, se passuros esse existimabant.

17. Ille autem, si quidem pareret, ista pro precibus
 habenda esse ratus, in custodiam vero facere, si cogeretur,
 (multum enim illius impetum, quo ferebatur ad discessum,
 fregerat lamentantium misericordia) et manere statuit, et
 cum ciues de salute omnes desperantes armasset, „atque
 „nunc tempus esse, dixisset, pugnam capeiendi, cum spes
 „nulla incolumitatis est, vtpote quod pulchrum gloriam
 „vel vita redimere, forti aliquo facinore edito seris nepo-
 „tibus memorando,” ad opera se conuertit: cumque pu-
 gnacissimis egressus, et custodes disiicere, et vsque ad
 Romanorum castra excursiones facere, et nunc quidem
 pelles, sub quibus teadebant, distrahere, nunc vero ignem
 operibus iniicere; ac die sequenti similiterque tertio,

καὶ ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας καὶ νύκτας, πολεμῶν ἐκ ἑκα-
μιν.

ιη'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τῶν Ρωμαίων κακῶν τὰς
ἐκδρομαῖς· τρέπεται τε γὰρ ὑπὸ Ἰσδαίων ἡδῶντο, καὶ
τραπέντων ἐπιδιώκειν βάρε τῶν ὀπλῶν ἦσαν βραδεῖς, οἱ
τε Ἰσδαῖοι πρὶν τι παθεῖν αἰεὶ δρῶντες, ἀνέφειγον εἰς τὴν
πόλιν· τοῖς μὲν ὀπλίταις τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐκκλίνειν ἐκέ-
λευσεν, καὶ μὴ συμπλέκεσθαι θανατῶσιν ἀνθρώποις.
ἔδεν μὲν ἀλκιμώτερον εἶναι τῆς ἀπογνώσεως, περισβέν-
νυσθαι δὲ αὐτοῖς τὰς ὁρμὰς, σκοπῶν ἀπορριπείας, ὥσπερ
ῥλης τὸ πῦρ. προσήκειν γὰρ μὴν καὶ Ρωμαίοις μετὰ ἀσφα-
λείας καὶ τὸ νικᾶν, ὥς ἂν ἐκ ἐξ ἀνάγκης πολεμῶσιν,
ἀλλὰ προαχρωμένοις. τοῖς δὲ τῶν Ἀράβων τοξόταις, καὶ
τοῖς ἀπὸ Συρίας σφενδονήταις, καὶ λιθοβόλοις, τὰ πολ-
λὰ τῆς Ἰσδαίης ἀνέτελλεν. ἡρέμει δὲ ἔδὲ τῶν ἀφειρητῶν
ὀργάνων τὸ πλῆθος. οἱ δὲ τῆτοις μὲν εἶκον κακῶμενοι· τῶν
δὲ πόρρω βαλλομένων ἐνδοτέρῳ γεινόμενοι, προσέκειντο
τοῖς Ρωμαίοις χαλεποὶ, καὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἀφει-
δῶντες ἐμάχοντο, ἐκ διαδοχῆς ἑκάτεροι τὸ κεκμηκὸς ἐαυ-
τῶν ἀναλαμβάνοντες.

ιθ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἡγῶμενος τῷ μήκει τῆς χρόνης
καὶ ταῖς ἐκδρομαῖς ἀντιπολιορκεῖσθαι, τῶν χωμάτων ἡδῶ
ταῖς τείχεσι πελαζόντων, προσάγειν ἔγνω τὸν κρινόν. ὁ δὲ
ἔστιν ὑπερμεγέθης δοκὸς, ἰσῶ νηὸς παραπλήσιος. ἐσώμα-
ται δὲ παχεὶ σιδήρῳ κατ' ἄκρον εἰς κρινὸν προτομήν, ἀφ' ἧς
καὶ καλεῖται, τετυπωμένῳ. καταιωζέσθαι δὲ κάλοις μέ-
σος, ὥσπερ ἀπὸ πλάστιγγος ἐτέρας δοκῆς, σφυροῖς ἐκατέ-
ρωθεν ἐδραίοις ὑπεσκηγμένης. ἀνωθῆμενος δὲ ὑπὸ πλῆ-
θους ἀνδρῶν εἰς τὸ κατόπιν, τῶν αὐτῶν ἀθρόως πάλιν εἰς
τὸν προοδὸν ἐπιβρισάντων, τύπτει τὰ τείχη τῷ προανέχον-
τι σιδήρῳ. καὶ ἔδεις ἕτα καρτερὸς πύργος, ἢ περιβολὸς
πλατὺς, ὅς, καὶ τὰς πρώτας πληγὰς ἐνέγκαι, κατιχύει
τῆς ἐπιμονῆς. ἐπὶ ταύτην τὴν πείραν ὁ στρατηγὸς τῶν Ρω-
μαίων μετέβαινε, βία τὴν πόλιν ἐλεῖν σπεύδων, ὥς τὸ

et per aliquot deinceps dies noctesque bellando non defatigari.

18. Vespasianus autem, cum Romani his excursibus multum vexarentur, (nam et terga dare Iudaeos pudebat, eosque in fugam versos prae armorum pondere tardius insequerantur; atque Iudaei, semper aliquid agentes, priusquam minimum paterentur, in urbem se statim recipiebant) grauis armaturae militibus praecepit eorum impetum declinare, et non cum hominibus mori cupientibus manus conferere. quippe nihil fortius esse desperatione: resingui autem illorum impetus, si proposito exciderint, uti ignis, si desit materia. Caeterum decere Romanos non nisi magna cum cautione etiam vincere, ut qui non ex necessitate pugnarent, sed ad dominium suum augendum. Sagittariis autem Arabum usus et Syrorum funditoribus, et qui lapides iaciebant, plerumque Iudaeos repellebat. Verum neque missilium machinae, quarum magna copia, quiescebant. Illi autem illis quidem male accepti cedebant: verum cum intra iactum essent eminus missorum, acrius Romanis instabant; et vitae corporisque prodigi pugnabant, vicibus alteri alterorum fatigatorum locum occupantes.

19. Vespasianus igitur, cum existimaret, se ex temporis longitudine et hostium excursibus vicissim quasi obfideri, aggeribus iam muris propius accedentibus, arietem adinouere decreuit. Est autem trabs ingens malo navis haud dissimilis; eiusque summitas crasso ferro munitur in capitis formam arietis, unde etiam nomen accepit. medius funibus ex trabe alia velut ex trutina suspenditur, firmis vtrinque palis suffulta. Retrorsum itaque magna hominum vi delatus, et ab iisdem rursus iunctis viribus antrorsum propulsus, ferro prominente muros dirverberat. neque est vlla turris tam valida, aut moenia tam lata, quae, si primos ictus sustineant, assiduus possint resistere. Ad istud experiendum aggrediebatur Romanorum dux, vi urbem expugnare properans, quod illis in damnum

προσκαθέζομαι βλαβερόν ἦν, Ἰηδαίων ἢ ἡρεμνύτων. οἱ μὲν ἦν τὴν τε καταπέλτας, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀφαιρημάτων, ὡς ἐξικνεῖτο τῶν ἐπὶ τῇ τείχεσσι κωλύειν περικυβερτούμενων, ἔγγιον προσαγαγόντες ἐβαλλον· ὁμοίως δὲ συνήγγιζον οἱ τοξόται καὶ σφενδονῆται. διὰ δὲ ταῦτα μηδενὸς τῶν περιβόλων ἐπιβῆναι τολμῶντος, προσήγον ἕτεροι τὸν κριόν, γέρροις τε διηκίεσι καὶ καθύπερθε πεφραγμένον δέριαι, πρὸς τε αὐτῶν καὶ τῇ μηχανήματος ἀσφάλειαν. καὶ κατὰ τὴν πρώτην πληγὴν διεσείσθη μὲν τὸ τεῖχος, κραυγὴ δὲ μεγίστη παρὰ τῶν ἐνδοθεν ἤεθον, καθάπερ ἐαλωκότων ἦδη.

κ'. Πολλάκις δὲ εἰς τὸν αὐτὸν παίοντας τόπον ὁ Ἰώσηπος ὤρων, καὶ ὅσον ἔπω καταρριφθισόμενον τὸ τεῖχος, σφίζεται πρὸς ὀλίγον τὴν βίαν τῇ μηχανήματος. σάκκας ἀχέων πληρώσαντας ἐκέλευσε καθίμειν, καθ' ὃ φερόμενον αἰεὶ τὸν κριόν ὤρων, ὡς πλάζοιτό τε ἡ ἐμβολή, καὶ δεχόμενοι τὰς πληγὰς ἐκκενοῖεν τῇ χαυνότητι. τῷτο πλείστην διατριβὴν παρέχετο τοῖς Ῥωμαίοις, καθὼ μὲν τρέποιεν τὴν μηχανήν, ἀντιπαραγόντων τῆς σάκκης τῶν ὑπερθεῖν, ὑποβαλλόντων δὲ ταῖς ἐμβολαῖς, ὡς μηδὲν κατ' ἀντιτυπίαν βλέπτεσθαι τὸ τεῖχος, ἕως ἀντισπινόμενους κοντῆς οἱ Ῥωμαῖοι μακρὰς, καὶ ὀρέπανα δῆσαντες ἐπ' ἄκρων τὰς σάκκας ἀπέτεμνον. ἐνεργῶς δὲ ἔτι τῆς ἐλεπόλεως γενομένης, καὶ τῇ τείχεσσι, νεοπαγὲς γὰρ ἦν, ἐνδοιδόντος ἦδη, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἐκ πυρὸς ἀμυναν οἱ περὶ τὸν Ἰώσηπον ὤρμησαν· ἀψάμενοι δὲ ὅσον αὖτις εἶχον ὕλης, τριχόθεν ἐπεκθέεσι, καὶ τὰ τε μηχανήματα, καὶ τὰ γέριαι, καὶ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπεμπίπρασσαν. οἱ δὲ κακῶς ἐπεβοήθον, πρὸς τε τὴν τόλμαν αὐτῶν καταπιπληγότες, καὶ ὑπὸ τῆς φλογὸς τὰς αἰμύνας φθάνοντες. ξηρὰς γὰρ ὕλης, πρὸς δὲ ἀσφάλειαν τε καὶ πίσσης, ἔτι δὲ καὶ θείας, δῦπτατο τὸ πῦρ ἐπινοίας τάχιον, καὶ τὰ πολλὰ καμάτω πεπονημένα Ῥωμαῖοις, ἐπὶ μιᾷ ἡμέρᾳ ἐνέμετο.

κα'. Ἐνθα καὶ ἀνὴρ τις ἐξεφάνη Ἰηδαῖος, λόγος καὶ

cederet in obsidione pergere, Iudaeis nunquam eos la-
cessere cessantibus. Et illi quidem, catapultis et caeteris
missilium machinis propius adductis, ut eos ferirent,
qui de muris tentamini obstare niterentur, tela iaciebant:
atque idemque in propinquo simul erant sagittarii et fundito-
res. Cum autem ea de causa muros nemo ascendere au-
deret, alii arietem admovebant, et cratibus perpetuis et
pellibus desuper septum, tam in sui, quam machinae se-
curitatem. Et primo quidem ictu murus concussus est,
et ab iis, qui intra erant, clamor sublatus est maximus,
quasi iam capti essent.

20. Iosephus autem, cum eundem locum saepe feriri
animadverteret, et murum fere deiectum iri, commentum
ad vim machinae parumper eludendam adhibet. Sac-
cos paleis oppletos in eum demitti locum praecepit, in
quem arietem semper intorqueri viderent, ut impetu er-
rante ferretur, aut etiam plagam exceptam saccorum fru-
straretur laxitas. id quod Romanis multum morae negotii-
que facebat; quocunque hi machinam quidem conuer-
terent, illis, qui super murum stabant, saccos eo tradu-
centibus et impressioni subiicientibus, ut retinendo nihil
laederetur murus, donec Romani proceros adinvenirent
contos, et eorum summitati falces ad saccos abscinden-
dos alligarent. Cum autem hoc modo agendi vim reci-
peret aries, ac murus (nam recens exstructus erat) tandem
ictibus cederet, deinceps Iosephus, et qui cum eo erant,
ad se igne defendendos properarunt. quippe arida omni,
quae ad manus erat, materia accensa, trifariam excur-
sionem faciunt, atque machinas et crates et aggeres Ro-
manorum succenderunt. Illi vero non sine damno sub-
veniebant, audacia simul eorum perterriti, et ne adiu-
mento essent flammis praepediti: nam propter aridum fo-
mitem, et praeterea bitumen ac picem, necnon etiam sul-
phur, celerius, quam fert cogitatio, volitabat ignis; et
quae multi laboris erant Romanis, una horula de-
pascebat.

21. Et hic vir quidam Iudaeus se dignum ostendit,

μνήμης ἄξιός. Σαμαίῃ μὲν παῖς ἦν, Ελσάζαρος δ' ἐκα-
 λεῖτο, Σααβ δὲ πατεὶς αὐτῇ τῆς Γαλιλαίας. ὑπερμεγέ-
 θε πέτρην ἀράμενος, ἀφίησιν ἀπὸ τῆς τείχους ἐπὶ τὴν ἐλέ-
 πολιν, μετὰ τοσαύτης βίας, ὥς ἀπορράξαι τὴν κεφαλὴν
 τῆ μηχανήματος, ἣν δὴ καὶ καταπηδήσας ἐκ μέσων αἶρε-
 ται τῶν πολεμίων, καὶ μετὰ πολλῆς ἀδείας ἐπὶ τὸ τεῖχος
 ἔφερε. σκοπὸς δὲ πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς γενόμενος, καὶ γυμνῶ
 τῷ σώματι τὰς πληγὰς δεξάμενος, πέντε μὲν διαπεύρε-
 ται βέλεσι. πρὸς ἑδὲν δὲ τῶν ἐπιστραφεῖς, ὅτε τὸ τεῖχος
 ἀνέβη, καὶ περίοπτος πᾶσι τῆς εὐτολμίας ἔσθ, τότε
 ἰλυσπώμενος ὑπὸ τῶν τραυμάτων μετὰ τῆ κριῦ κατέπεσεν.
 ἄριστοι μετὰ τῶτον ἐφάνησαν ἀδελφοὶ δύο Νετίρας καὶ Φί-
 λιππος, ἀπὸ Ρωμᾶς κώμης, Γαλιλαῖοι καὶ αὐτοί. προση-
 δῶσι μὲν εἰς τὰς ἀπὸ τῆ δεκάτης τάγματος, ἔτω δὲ ῥοῖζω
 καὶ βία τοῖς Ρωμαίοις συνέπεσον, ὥς διαρῆξαι τε τὰς
 τάξεις, καὶ τρέψασθαι καθ' ἕν ἂν ἐφορμήσειαν ἅπαντας.

κβ'. Μετὰ τῆς, ὃ, τε Ἰώσηπος καὶ τὸ λοιπὸν πλῆ-
 θος, ἀράμενοι πολὺ πῦρ, τὰ μηχανήματα καὶ τὰς ὑπο-
 δύσεις ἅμα τοῖς ἔργοις ὑψήψαν τῆ τε πέμπτῃ καὶ τῆ δε-
 κάτῃ τραπέντος τάγματος, οἱ λοιποὶ φθάσαντες καὶ τὰ
 ὄργανα καὶ πᾶσαν ὕλην κατέχωσαν. περὶ δὲ δέλην ἀνα-
 στήσαντες, προσῆγον τὸν κριὸν πάλιν, ἧ προπεπονῆκει
 τυπτόμενον τὸ τεῖχος. ἐνθα τις τῶν ἀμυνομένων ἀπ' αὐτῆς
 βάλλει τὸν Οὐσπασσιανὸν βέλει κατὰ τὸν ταρσὸν τῆ πο-
 δὸς, καὶ τιτρώσκει μὲν ἐπιπολαίως, προσκλύσαντος τὸ
 βληθὲν τῆ διαστήματος. μέγιστον δὲ θόρυβον ἐνεποίησε τοῖς
 Ρωμαίοις. πρὸς γὰρ τὸ αἷμα ταραχθέντων τῶν πλησίων,
 Φήμη διὰ παντὸς ἐμπίπτει ἐπὶ τῇ πληγῇ τῆ στρατηγῆς, καὶ
 τῆς πολιορκίας οἱ πλείους ἀφόμενοι μετ' ἐκπλήξεως καὶ
 δέας ἐπὶ τὸν στρατηγὸν συνέθου. πρὸ δὲ πάντων Τίτος,
 δέσας περὶ τῷ πατρὶ, παρῆν. ὥς τὸ πλῆθος, καὶ τῇ περὶ
 τὸν ἡγούμενον εὐνοίᾳ καὶ τῇ τῆ παιδὸς ἀγωνίᾳ, συγχυθῆ-
 ναι. ῥᾶστα μέντοι τὸν τε υἱὸν ὁ πατὴρ δεδιότα, καὶ τὴν
 στρατιὰν ἔπαινε τῷ θορύβῳ. τῶν γὰρ ἀλγηδόνων ἐπάνω

qui praedicetur pariter et memoretur. Samaeae quidem filius erat, nomine Eleazarus, Saab vero Galilaeae ei patria erat. Is, ingenti lapide sublato, tanta vi super arietem ex muro eum demittit, ut caput machinae diffringeret, quo facto in medios hostes saltu delatus illud tollit, et sine minimo metu in murum ferebat. Factus autem scopus, in quem hostes collimarent omnes, et ictibus nudo corpore exceptis, sagittis quidem quinque configitur; ad harum vero nullam attentus, quando murum adscendebat, steteratque omnibus conspicuus ob facinoris audaciam, tunc prae vulneribus reuolutus arietem tenens corruit. Post hunc fortissimi apparuerunt duo fratres Netiras et Philippus, e Ruma vico oriundi, ipsique Galilaei. Profligant quidem in decimae legionis milites, tanto vero impetu et vi in Romanos inuecti sunt, ut et ordines perumperent, et omnes, in quos irruerent, in fugam verterent.

22. Post hos, cum Iosephus et caetera multitudo, igne multo correpto, machinas et subterfugia, cum operibus quintae itemque decimae, quae terga dederat, legionis, succenderunt, reliqui mox consequuti et instrumenta et omne genus materiam humo obruerunt. Rursus autem Romani arietem sub vesperam erectum ad eam muri partem adducebant, quae iam ante a pulsatione laborauerat. Vbi quidam eorum, qui vim illius arcerent, Vespasianum iuxta pedis plantam iaculo ferit; et leuiter quidem vulnerat, impetu proiecti propter distantiam debilitato: maximam autem trepidationem Romanis iniecit. Hic enim, qui propius aderant, viso sanguine perterritis, fama de vulnere imperatoris totum peruasit exercitum; plurimique relicta obsidione animis consternati et pauescenti ad imperatorem confluebant; atque ante omnes Titus aderat, metuens patri, adeo ut multitudo ex sua in ducem beneuolentia et filii anxietate conturbata fuerit. Facile tamen pater et sollicitudine filium et trepidatione liberauit exercitum. Superato enim ex vulnere cruciatu, dataque

γενόμενος, καὶ πᾶσι τοῖς ἐπτοημένοις δι' αὐτὸν ὀφθῆναι σπυδασας, χαλεπώτερον Ἰουδαίοις ἐπήγειρε τὸν πόλεμον. ἕκαστος γὰρ, ὡς τιμωρὸς τῇ στρατηγῇ, περικινδυνεύειν ἤθελε, καὶ βοῇ παρακροτούντες ἀλλήλους ἐπὶ τὸ τείχος ὤρμων.

κγ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰώσηπον, καίπερ ἐπ' ἀλλήλοις πίπτοντες ὑπὸ τῶν καταπελτικῶν καὶ τῶν πετροβόλων, ὅμως ἐκ ἀπετρέποντο τῇ τείχει· ἀλλὰ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πέτραις τὰς ἐπὶ τὰ γέφυρα τὸν κερὶν ἐπιβρίθοντας ἐβαλλον. καὶ ἥνυον μὲν ἑδὲν ἢ μικρὸν, αὐτοὶ δ' ἀδιαλείπτως ἐπίπτον, ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθεσώμενοι. αὐτοὶ τε γὰρ ὑπὸ τῆς σφιδέρας περιλαμβόμενοι φλογὸς, σκοπὸς ἦσαν τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος, ὥσπερ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τῶν ἐργάνων πόρρωθεν μὴ βλεπομένων, δυσφύλακτον ἦν τὸ βαλλόμενον. ἦ τε γὰρ τῶν ὀξυβελῶν καὶ καταπελτικῶν βία πολλὰς ἅμα διήλυνε· καὶ τῶν ὑπὸ τῆς μηχανῆς ἀφιεμένων πετρῶν ὁ ροῖζος ἐπάλξεις τε ἀπίσυνε, καὶ γωνίας ἀπέθρυπτε πύργων. ἀνδρῶν μὲν γὰρ ἐκ ἧν ἕως ἰσχυρὸν εἶφος, ὃ μὴ μέχρεις ἐσχάτης σζώννυται φάλαγγος, βία τε καὶ μεγέθει τῇ λίθῳ. μάθοι δ' ἂν τις τὴν τῇ μηχανήματος αἰκλήν, ἐκ τῶν ἐπὶ τῆσδε τῆς νυκτὸς γενομένων. πληγεῖς γάρ τις ἀπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐσώτων ἀνὰ τὸ τείχος, ἀπαράσσεται τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῆς πέτρας, καὶ τὸ κρανίον ἀπὸ τριῶν ἐσφειδονήθη· σαδίων· γυναικὸς τε μεθ' ἡμέραν ἐγκύμονος πληγείσης τὴν γαστέρα, προῆει δὲ νέον ἐξ οἰκίας, ἐξέσεισεν ἐφ' ἡμισάδιον τὸ βρέφος. τοσαύτη ἦν τῇ λιθοβολῇ βία. τῶν μὲν ἐργάνων φοβερώτερος ὁ ροῖζος, τῶν δὲ βαλλομένων ἦν ὁ ψόφος. ἐπάλληλοι δ' ἐκτύπην οἱ νεκροὶ κατὰ τῇ τείχεις ριπτόμενοι, καὶ δεινὴ μὲν ἐνδοθεν κραυγὴ γυναικῶν ἠγέρετο, συνήχην δὲ ἔξωθεν οἰμωγαὶ φονευομένων. αἵματι δ' ἔρρετο πᾶς ὁ πρὸ τῆς μάχης περιβολος, καὶ προσβατὸν ὑπὸ πτωμάτων τὸ τείχος ἐγίνετο. φοβερωτέραν δὲ ἔποιεν τὴν βοὴν περιηχῶντα τὰ ὄρη· καὶ ἑδὲν ἐπ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς,

opera, vt ab omnibus, qui in pauore erant propter ipsum, conspiceretur, ad bellum contra Iudaeos acrius gerendum eos concitabat. nam quisque velut imperatoris vltor periculum adire cupiebant: et clamore alius alium adhortantes, impetu ferebantur in murum.

23. Iosephus autem cum suis, licet alii super alios catapultarum itemque ballistarum ictibus caderent, nequaquam tamen a muro depulsi erant: sed flammis et ferro et saxis eos petebant, qui cratibus protecti arietem propellebant. Et quidem nihil aut parum proficiebant; ipsi vero sine vlla intermissione occumbebant, ab illis conspecti, quos videre non poterant. namque in ipsos ignibus collustratos facile intuebantur et collimabant hostes, haud aliter ac si dies esset: atque, machinis e longinquo minime visis, difficile erat a missilibus sibi cauere. Nam et vi scorpionum et catapultarum multi simul transfigebantur: atque saxorum, e tormentis cum stridore emissorum, impetus et murorum minas auferebat, et turrium angulos disfringebat. Nullus autem erat adeo densus virorum ordo, qui non vsque ad extremam aciem saxi vi et magnitudine sterneretur. Atque ex istis, quae ea nocte contigerunt, licet discere, quantum robore valeret machina. Cuidam enim eorum, qui muro Iosephum circumstarent, saxi percussione caput auulsum est, et cranium ad tertium vsque stadium quasi e funda iactum: interdum quoque mulieris praegnantis, quae paulo ante domo exierat, vtero percusso, ad stadii dimidium infantem excussit. tanta ballistae vis fuit. Tormentorum quidem terribilis erat stridor, missilium vero strepitus. Mortui autem alii super alios per muros deiecti sonitum edebant, et ingens quidem intus tollebatur mulierum clamor, foris vero respondebant caesorum gemitus; totusque loci ambitus, vbi pugnabatur, sanguine fluebat, et murus cadauerum aggressionem poterat adscendi. montes autem circumsonantes clamoris horrorem augebant; nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel

ἄντε εἰς ἀκοῆς ἄντε εἰς ὄψεως κατάπληξιν, ἀπελείφθη. πλεῖστοι μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀγωνιζόμενοι γενναίως ἔπεσον, πλεῖστοι δ' ἐγένοντο τραυματῖαι, καὶ μόλις περὶ τὴν ἑωθινὴν Φυλακὴν ἐνδίδωσι τοῖς μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ἀδιαλείπτως τυπτόμενον· οἱ δὲ, Φραζάμενοι τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις, τὸ καταρρίφθαι ἀντωχώρουν, πρὶν βληθῆναι τὰς ἐπιβατηρίας ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μηχανάς.

κδ'. Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως συνῆγε τὴν στρατιάν, ὀλίγον ἀπὸ τῆ νυκτερινῆς πόνος διαναπαύσας. βηλόμενος δὲ ἀπὸ τῶν καταρριφθέντων περισπᾶσαι τὰς εἰργοντας, τὰς μὲν γενναυστάτας τῶν ἱππέων ἀποβήσας τῶν ἵππων, τριχῇ διέταξε κατὰ τὰ πεπτωκότα τῆς τείχους, πάντοθεν πεφραγμένους τοῖς ὅπλοις, καὶ τὰς κοντὰς προΐχοντας, ὥς, ὅποτε τὰς ἐπιβατηρίας βάλλοιεν μηχανάς, κατέρχοντο τῆς εἰσόδου. κατόπιν δὲ αὐτῶν ἔταξε τὴν περὶ τὸ ἀκμαιότατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππικὸν ἀντιπαρεξέτενε τῷ τείχει κατὰ πᾶσαν τὴν ὀρεινὴν, πρὸς τὸ μηδενα τῶν ἀναφευγόντων ἐκ τῆς ἀλώσεως διαφυγεῖν· κατόπιν δὲ τῶν περιέστησε τὰς τοξότας, ἔχειν κελεύσας ἑτοιμα τὰ βέλη πρὸς ἄφεςιν, ὁμοίως δὲ σφενδονήτας, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν μηχανημάτων, ἑτέρους δὲ κλίμακας ἀραμένους προσφέρειν ἐπάνω τοῖς ἀκραιαῖς τείχεσιν, ἵνα οἱ μὲν τῆς κωλύειν πειρώμενοι καταλίποιν τὴν ἐπὶ τοῖς καταρρίφῃσι Φυλακὴν, οἱ λοιποὶ δὲ ὑπ' ἀθρόων βιαζόμενοι τῶν βελῶν εἴξωσιν τῆς εἰσόδου.

κε'. Ἰώσηπος δὲ, συνεῖς τὴν ἐπίνοιαν, ἐπὶ μὲν τῇ μένοντος τείχους σὺν τοῖς κεκμηκόσιν ἴσῃσι τὰς γηραιάς, ὥς μηδὲν ταύτῃ βλαβησομένης. κατὰ δὲ τὰ παρερρωγότα τῆς τείχους, τὰς δυνατωτάτας, καὶ πρὸ πάντων ἀναῖξας, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς, εἰς τὸ προκινδυνεύειν ἐκληρώσατο. ἐκέλευσέ τε πρὸς μὲν τὸν αἰαλαγμὸν ἡ τῶν ταγματῶν ἐπι-
ἡ Φραζᾶν τὰς ἀκοάς, ὥς ἂν μὴ καταπλαγῇεν, πρὸς δὲ τὸ
ἡ πλῆθος τῶν βελῶν συνοκλάσαντας καλύπτεσθαι καθύ-
ἡ περὶ τοῖς θυρεοῖς, ὑποχωρεῖσθαι τε πρὸς ὀλίγον, ἕως

oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decertantes fortiter ceciderunt, plurimi etiam fauciati sunt; et tamen vix matutinas ad vigilias murus assiduis tormentorum ictibus cessit: alii vero, quibus corpora septa erant arnis, parti labefactatae munimina opposuerunt, antequam machinae adscensoriae a Romanis iacerent.

24. Mane autem Vespasianus, cum ex nocturno labore paululum eos recreasset, exercitum colligebat ad urbem capiendam. Volensque a parte muri deiecta propugnatores depellere, equitum strenuissimos, cum eos equis descendere fecisset, trifariam collocat, qua murus ceciderat, arnis undique obseptos, contosque praetendentes, ut, iactis machinis adscensoriis, primi urbem ingrederentur. At post illos peditum validissimos statuit, reliquum vero equitatum iuxta muros extendebat per totam montanam ciuitatis partem, ut nemo in excidio fuga dilaberetur: a tergo autem illorum sagittarios constituit, paratas, ut emitterentur, sagittas habere iussos, similiterque funditores, et qui a machinis erant; adhuc etiam alios scalas portantes integris muri partibus applicandas, ut nonnulli quidem eos prohibere nitentes muri deiecti custodiam relinquerent, caeteri vero introitu cederent magna telorum vi eo adacti.

25. Vbi autem hoc consilium rescivit Iosephus, per murum quidem integrum labore fatigatos itemque senes disposuit, ut qui leuissime illac laederentur; ad partem vero muri collapsam, validissimum quemque, senosque ante omnes viros, in quibus et ipse vnus, ad pericula primo adeunda sortitus est: hisque praecepit, „ut ad clamorem legionum aures quidem obstruerent, ne percellerentur, telorum vero multitudinem summissis genibus scutisque desuper protecti exciperent, et paulatim recederent, donec pharetras

ἡ τὰς Φαρέτρας κενώσωσιν οἱ τοξόται. βαλλόντων δὲ τὰς ἡπιβατηρεῖς μηχανὰς αὐτὰς προπηδᾶν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὀργάνων ἀπαντᾶν τοῖς πολεμίοις, ἀγωνίζεσθαι τε ἑκά-
 ῃσον, ὡς ἔκ ὑπὲρ σωθησομένης, ἀλλ' ὥσπερ ὑπὲρ ἀπο-
 ἡ λωλείας ἤδη τῆς πατρίδος ἀμυνόμενον, λαμβάνειν τε
 ἡ πρὸ ὀφθαλμῶν σφαγήσομένους γέροντας καὶ τέκνα, καὶ
 ἡ γυναῖκας ἀναιρεθησάμενας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὅσον εἰδὼν,
 ἡ καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς μελλύσαις συμφοραῖς θυμὸν προαλί-
 ἡ σαντας, ἐναφῆναι τοῖς δράσασιν αὐτάς.

κς'. Ἐταξε μὲν ἔν ἅτῳ ἐκάτερον. τὸ δὲ ἀργὸν ἀπὸ
 τῆς πόλεως πλῆθος, γυναῖα καὶ παῖδες, ὡς εἰθεάσαντο
 τριπλῇ μὲν Φάλαγγι τὴν πόλιν ἐζωσμένην, εἰδὲν γὰρ εἰς
 τὴν μάχην μετακινήντο τῶν πάλαυ φυλάκων, πρὸς δὲ
 τοῖς βεβλημένοις τέχεσι τὰς πολεμίας ξιφῆρας, καὶ τὴν
 καθύπερθεν ὀρεῖν ἡ λαμπομένην ὄπλοις, τὰ τε βέλη τοῖς
 τοξόταις ἐπανεχόντα τῶν Ἀράβων, ὕστατον τινὰ κωκυτὸν
 ἀλώσειος συνήχησαν, ὡς ἔκ ἀπειλημένων ἔτι τῶν κακῶν,
 ἀλλ' ἤδη παρόντων. ὁ δὲ Ἰωσήπος τὰ μὲν γυναῖα, ὡς μὴ
 θηλύνοισιν οἰκτῶ τὰς ὀρμαῖς τῶν σφετέρων, κατακλείει ταῖς
 οἰκίαις, μετ' ἀπειλῆς ἡσυχάζειν κελεύσας. αὐτὸς δὲ πρὸ
 τῶν ἐρριφθέντων, ἡ ἔλαχε, παρῆει. τοῖς μὲν ἔν καθ' ἑτε-
 ρα προσφέρει τὰς κλίμακας ἡ προσεῖχεν, ἀπεκαρᾷ δὲ
 δὲ τὴν ὀρμὴν τῶν βελῶν.

κζ'. Οὐ μὲν δὲ οἱ τε σαλπικταὶ τῶν ταγμάτων ἀπάν-
 των συνήχησαν, καὶ δεινὸν ἐπηλάλαξεν ἡ στρατιά· καὶ
 πάντοθεν ἀφιεμένων ἀπὸ συνθήματος τῶν βελῶν, τὸ
 Φᾶς ὑπετέμνετο. μεμνημένοι γε μὴν τῶν τῷ Ἰωσήπῳ προ-
 ταγμάτων οἱ σὺν αὐτῷ, τὰς τε ἀκοὰς πρὸς τὴν βοήν
 καὶ τὰ σώματα πρὸς τὰς ἀφίσεις ἐφράζαντο· καὶ βαλόν-
 των τὰς μηχανὰς, ἐπεξέδραμον δὲ αὐτῶν, πρὶν ἐπιβῆ-
 ναι τὰς διαβαλόντας. συμπλεκόμενός γε μὴν τοῖς ἀνιῶσι,
 παντοῖα καὶ χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐναπεδείκνυντο, πει-
 ρώμενοι παρὰ τὰς ἐχάτας συμφορὰς, μὴ χεῖρας φαίνε-
 σθαι τῶν ἐν ἀκινδύνῳ πᾶν κατὰ σφᾶς ἀνδριζομένων. ὥς

„exinanirent sagittarii. Cum autem machinas adscenso-
 „rias iacerent Romani, ipsos profligare iussit, suisque cum
 „organis hostibus obuam ire; et vnumquemque dimica-
 „re, non pro patria conseruanda; sed quasi iam perdi-
 „tam vindicatu-ros; sibi-que ob oculos proponere fenes li-
 „berosque maclandos, et coniuges in eo fere esse, vt ab
 „hostibus occidantur; iramque ob futuras clades colle-
 „ctam in auctores earum effundere.

26. Atque ita quidem Iosephus vtrosque disposuit.
 vbi autem otiosa ciuium multitudo, mulieres ac pueri,
 vrbem videre triplici quidem phalange circumdatam, (ni-
 hil enim e custodiis ante habitis dimotum erat ad pu-
 gnantem) strictisque gladiis ad partem muri deiectam hostes
 instare, armisque loca montana desuper collucere, tela et-
 iam sagittariorum Arabum prompta eminere, tunc extre-
 mum quendam vlulatum ob vrbis excidium ediderunt,
 quasi non amplius illis intenderentur mala, sed iam adess-
 sent. At mulieres quidem Iosephus, ne ipsarum misera-
 tio suorum animos impetusque debilitaret, domibus in-
 clusas dedit, et filere iussit minis etiam additis: ille vero
 ante murum deiectum, qua fors tuberat, semet sistingebat.
 Et scalas quidem ex altera parte applicantibus animum
 non aduertit, sed telorum impetum sollicite obseruabat.

27. Simul autem legionum omnium tubicines classi-
 cum cecinerunt, et ingentem clamorem sustulit exercitus;
 telisque, ex composito vndique emissis ab iis, intercepta
 est lux. Caeterum qui a Iosepho stabant, praeceptorum
 eius memores, et aures aduersus clamorem obstruxerunt,
 et corpora contra iaculationes obsepserunt; cumque iactae
 essent machinae, eas cursu inuadebant ciues, antequam
 pedem in illis ponerent, qui eas iaciendas curauerant.
 porroque cum iis, qui ascendere niterentur, confligentes,
 varia ediderunt facinora, quae animi pariter ac manuum
 fortitudinem ostendebant; id agentes in extrema cala-
 mitate, ne deteriores illis viderentur, qui extra pericu-
 lum constituti aduersum ipsos fortiter se gererent; adeo

ὁ πρότερον ἀπερρήγγυντο τῶν Ῥωμαίων, πρὶν ἢ πισεῖν, ἢ διαφθεῖραι. ὥς δὲ οἱ μὲν ἑκαμνον διητηκῶς ἀμυνόμενοι, καὶ τὰς ἐαυτῶν ἀμείβειν ἔκ ἔχοντες, τὸ κειμηλιὸς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀκραιφνεῖς διεδέχοντο, καὶ ταχέως ἀντὶ τῶν ὑποβιαζόντων ἐπέβαινον ἔτεροι, παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις, καὶ πλευρὰν μὲν ἐνώσαντες, τοῖς δὲ θυρεοῖς καθύπερθε φραζάμενοι, σίφος ἄρρηκτον ἐγένοντο, καὶ καθάπερ ἐν σώματι πάσῃ τῇ Φάλαγγι τὰς Ἰσδαίαις ἀνωθύντες, ἤδη τῇ τείχει ἐπέβαινον.

κγ'. Ο δὲ Ἰώσηπος ἐν ταῖς ἀμνηχανίαις σύμβηλεν λαβὼν τὴν ἀνάγκην· ἡ δὲ ἐστὶ δεινὴ πρὸς ἐπίνοιαν, ὅταν αὐτὴν ἀπόγνωσις ἐρεθίζῃ· ζῆον ἔλαιον ἐκέλευσε καταχεῖν τῶν συνησπικόντων. οἱ δὲ, ὥς παρεσκευασμένοι ἔχοντες μετὰ τάχους πολλοὶ καὶ πολὺ, πάντοθεν τῶν Ῥωμαίων κατέχεον, συνεπαφέντες καὶ τὰ ἀγγεῖα βρασσόμενα τῇ θερμῇ. τὸτο, καιομένων τῶν Ῥωμαίων, δισκέδασε τὴν τάξιν, καὶ μετὰ δεινῶν ἀλγηδόνων ἀπεκυλινδύντο τῇ τείχει. ῥᾶπτα μὲν γὰρ τὸ ἔλαιον ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πανοπλίας διέρρει τῷ σώματι ὅλη, καὶ τὴν σάρκα φλογὸς ἔδεν· ἔλασσον ἐπεβόσκειτο, θερμαινόμενόν τε φύσει ταχέως, καὶ ψυχόμενον βραδέως διὰ τὴν πίεσιν. τοῖς δὲ θώραξι καὶ τοῖς κρᾶνεσιν ἐνδεδεμένων, ἀπαλλαγὴ τῆς καύσεως ἔκ ἦν· πηδῶντες δὲ καὶ συνελθόμενοι ταῖς ἀλγηδόσιν, ἀπὸ τῶν γεφυρωμάτων ἐπιπτον. οἱ δὲ, τραπέντες εἰς τὰς σφετέρης πρόσω βιαζόμενες, εὐχείρωτοι τοῖς κατόπιν τιτρώσκειν ἦσαν.

κδ'. Ἐπέλειπε δὲ ἔτε Ῥωμαῖαις ἐν ταῖς κακοπραγίαις ἰσχὺς, ἔτε τὰς Ἰσδαίαις σύνεσις. ἀλλ' οἱ μὲν, καίπερ οἰκτρὰ πάχοντας ὀρῶντες τὰς καταχυθέντας, ὅμως εἰς τὰς καταχέοντας ἐφύροντο, τὸν πρὸ αὐτῶν καλίζων ἑκάστος ὡς ἐμπόδιον ὄντα τῆς ῥώμης. οἱ δὲ Ἰσδαῖοι δόλῳ δευτέρῳ τὰς προσβάσεις αὐτῶν ἐπέσφαλλον, τῇλιν ἐφθὴν ἐπιχέοντες ταῖς σανίσιν, αἷς ἐπολιοθαίνοντες ὑπεσύροντο. καὶ ἔτε τῶν τρεπομένων, ἔτε τῶν προσβαινόντων τις ὀρθὸς ἔμενεν. ἀλλ'

ut non prius a Romanis diuellerentur, quam vel caderent, vel eos occiderent. Postquam autem Iudaei quidem assidue hostes propulsando laborassent, alios non habentes, qui ipsos exciperent, Romanorum vero defessis integri successissent, statimque pro vi depulsis alii adscendissent, se mutuo adhortati, cum et latera firmiter iunxissent et scutis se desuper texissent, agmen fiebant inexpugnabile, et tota phalange velut vno corpore Iudaeos repellentes iam inde muro pedem ponebant.

28. Iosephus autem in his rerum angustiis necessitate in consilium adhibita, (illa autem in rebus excogitandis solers, praesertim cum desperatione exacuitur) oleo feruenti perfundi iussit scutorum coniunctione tectos. id quod Iudaei, cum citò paratum haberent multi et magna copia, vndique in Romanos effundebant, simul etiam vasa aestu feruefacta in eos demittentes. Hoc ipsum, vstulatis quippe Romanis, ordinem eorum dissoluit, et vehementi cum dolore e muro deuoluebantur; siquidem facile oleum sub armatura per totum corpus a vertice ad imos defluebat talos, et carnem non secus atque flamma depascebat: quippe quod natura facile accenditur, et tarde ob pinguedinem et lentorem refrigeratur. Cum autem loriceis illigati essent et galeis, ex incendio effugere non poterant: sed hinc inde salientes aut doloribus conuoluti de pontibus decidebant. Ad suos autem ex aduerso vrgentes cum se reciperent, facile subacti erant ab iis, qui a tergo vulnera infligebant.

29. Verum neque Romanos, dum res male cederent, deficiebat virtus, neque Iudaeos prudentia. Sed illi quidem, licet suos oleo perfusos miserranda pati viderent, tamen in eos, qui id effundebant, acriter inuehebantur, praeuntem quisque ignauum appellantes, quasi suis obstarent viribus. Iudaei vero illos in adscensu dolo altero eludebant, foenum Graecum decoctum in pontium tabulata effundentes, vnde illi lapsantes deorsum ferebantur; ut neque fugientium quisquam, neque adscendentium, rectus stare powerit. Sed non

οἱ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὑπτιάζομενοι τῶν ἐπιβατηρίων μηχανῶν συνεπατῆντο· πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὸ χῶμα κατέπιπτον. ἐπαίοντο δ' ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων οἱ πεσόντες. ἐφαλλομένων γάρ τῶν Ῥωμαίων, ἔτοι, τῆς κατὰ χεῖρα συμπλοκῆς ἐλευθερωθέντες, πρὸς τὰς βολὰς ἤχολον. πολλὰ δὲ κακῶς ἐν τῇ προσβολῇ τῆς στρατιῶτας ὁ στρατηγὸς περὶ δέλην ἀνεκάλει. ἔπεσον δὲ τούτων μὲν ἔκ ὀλίγοι, καὶ πλείους ἐτρώθησαν. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης ἀπέθανον μὲν ἑξ ἄνδρες, τραυματίαι δὲ ὑπὲρ τριακοσίς ἀνεκομιίσθησαν. εἰκάδι μὲν ἦν Δαισίς μηνὸς ἡ παράταξις ἦν.

λ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὴν στρατιὰν παραμυθόμενος, ὡς θυμημένους ἐύρεα, καὶ ἔ προτροπῆς, ἀλλ' ἔργων δευμένους, προσυψῶσαι μὲν τὰ χῶματα, πύργους δὲ τρεῖς, πεντήκοντα ποδῶν ἕκαστον τὸ ὕψος, κατασκευάσαι κελεύσας, πάντοθεν σιδήρῳ κεκαλυμμένους, ὡς ἐδραῖοι τε εἶεν ὑπὸ βροχῆς, καὶ δυσάλωτοι πυρὶ, τῶν χωμάτων ἐπέστησεν, ἐπιβήσας αὐτοῖς ἀκοντιστάς τε καὶ τοξότας, καὶ τῶν ἀφ' ἐπηρείων ὀργάνων τὰ κακώτερα, πρὸς δὲ τῆς Ῥωμαιωτάτης σφενδονήτας, οἳ μὴ καθορώμενοι, διὰ τὸ ὕψος καὶ τὰ θωράκια τῶν πύργων, εἰς καθορωμένους τῆς ἐπὶ τῇ τείχεσσι ἔβαλλον. οἱ δὲ, μήτε κατὰ κόρης φερόμενων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν ῥαδίως δυνατόμενοι, μήτε τῆς ἀφανείας ἀμύνεσθαι, καὶ τὸ μὲν ὕψος τῶν πύργων δυσέφικτον ὀρῶντες ἐκ χειρὸς βέλει, πυρὶ δὲ τὸν περὶ αὐτῆς σίδηρον δυσανάλωτον, ἔφευγον ἀπὸ τῆς τείχεως, καὶ προσβάλλειν πειρωμένοις ἐπεξέειπον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀντήχον ἔως, ἀναμειβόμενοι τε καὶ ἡμέραν πολλοὶ, καὶ μηδὲν ἀντικακῶν τῆς πολέμιος, ὅτι μὴ μετὰ κινδύνων ἀνείργειν, ἔχοντες.

λα'. Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τινι τῶν τῆς Ἰωταπάτης ἀσυγκιτόνων πόλιν, Ἰαφὰ καλεῖται, νεωτερίζουσιν, καὶ τῶν Ἰωταπατινηῶν παρὰ δόξαν ἀντεχόντων ἐπαιρομένην, Τραιανόν, ὄντα τῷ δεκάτῳ τάγματος ἡγεμόνα, ἐκπέμπει, παραδὲς αὐτῷ χιλίους μὲν

nulli quidem, ab istis resupinati machinis adscensoriis, conculcati erant: plurimi vero in aggeres delabebantur, cumque cecidissent, a Iudæis feriebantur. namque illi, postquam Romani desiluissent, manuum confertione liberati, missilium iactui vacabant. Milites autem, in hac aggressionem mala multa perpeffos, circa vesperam reuocabat imperator. Et horum quidem non pauci ceciderunt, pluresque vulnera acceperunt: ex Iotapatenis autem sex quidem viri mortem oppetierunt, saucii vero plures, quam trecenti, reportati erant. Et die quidem vigesimo mensis Daesii commissæ est hæc pugna.

30. Vespasianus autem, solamen adhibens exercitui ob ea, quæ acciderant, postquam videret eos in iram accensos, et non adhortatione egentes, sed opere, cum aggeres quidem altius tolli, turres vero tres ad l. vnam quamque pedum altitudinem aedificari præcepisset, vndique tectas, tum vt stabiliiores essent ob pondus, tum vt igni difficulter cederent, super aggeres eas collocavit, impositis in eas iaculatoribus et sagittariis, itemque levioribus missilium machinis, ac præterea funditorum validissimis: qui, cum minime conspicerentur propter altitudinem turrium et loricas, eos tamen, qui super murum conspecti erant, feriebant. Illi vero, cum neque tela superne venientia facile declinarent, neque vlcisci possent quos minime adspicerent, et turrium quidem altitudinem vix telis e manu iactis attingi posse viderent, ferrumque, quo septæ erant, ab igne haud facile expugnari, moenia deserebant, et impressionem in ea facere nitentibus obuiam excurrabant. Et Iotapateni quidem ita resistebant, et in dies singulos magno numero interfecti et nihil quicquam mali hostibus inferre valentes, nisi quod eos suo non sine periculo arcerent.

31. Iisdem autem diebus Vespasianus emittit Traianum, decimæ legionis præfectum, contra finitimam quandam Iotapatae urbem, cui nomen Iapha, novas res adfectantem, et, quod præter opinionem resisterant Iotapateni, valde elatam, traditis ei duobus peditum millibus et

ἰππεῖς, πεζεὺς δὲ διαχιλῆς. ὁ δὲ, τὴν μὲν πόλιν δυσάλωτον
 καταλαβὼν· πρὸς γὰρ τῷ φύσει καρτερὰ τυγχάνειν ὄσα,
 καὶ διπλῷ περιβόλῳ τετείχιστο· προαπηνηκότας δὲ τῆς
 ἐξ αὐτῆς ἐτοιμῆς εἰς μάχην ἰδὼν, συμβάλλει, καὶ πρὸς ὀλί-
 γον ἀντιχρόντας ἐδίωκε. συμφυγόντων δὲ εἰς τὸ πρῶτον τεί-
 χος, οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ πόδας προσκείμενοι συνεισέπεσον.
 ἐρμήσαντας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τείχος ἀποκλείεσσι τῆς
 πόλεως οἱ σφέτεροι, δέσαντες, μὴ συνεισβάλωσιν οἱ πολέ-
 μιοι. Θίς δ' ἦν ἄρα ὁ Ῥωμαῖος τὰ Γαλιλαίων πάθη χαρι-
 ζόμενος, ὃς καὶ τότε τὸν τῆς πόλεως λαὸν αὐτανδρον, χει-
 σὶν οἰκίαις ἐκκλειόμεντα, πρὸς ἀπώλειαν ἐκδοτὸν Φοινῶσιν
 ἐχθροῖς παρέστησεν. ἐμπίπτοντες γὰρ ἀδρόοι ταῖς πύλαις,
 καὶ πολλὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν ὀνομασίᾳ καλῶντες, ἐν μέσαις
 ἀπεσφάττοντο ταῖς ἰκετείαις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς
 τείχος οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δ' ἐκλείσαν οἱ σφέτεροι· μέ-
 σοι δὲ τῶν δυεῖν κατειλόμενοι περιβόλων βύζην, πολλοὶ μὲν
 τοῖς ἀλλήλων, πολλοὶ δὲ τοῖς ἰδίοις περιεπέζοντο ξίφεσιν,
 ἄπτεροι δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπίπτον, οὐδὲ ὤσον εἰς ἄμυναν
 ἀναθαρρῶντες. πρὸς γὰρ τὸ καταπεπληχθαι τῆς πολεμίας,
 τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἔκλαπεν ἢ τῶν οἰκίων προδοσία. πῆρας
 ἔθνησκον, ἢ Ῥωμαῖοις, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις καταρῶμενοι, μέ-
 χει πάντες ἀπώλοντο μύριοι καὶ διαχιλῖοι τὸν ἀριθμὸν ὄν-
 τες. κενὴν δὲ μαχίμων λογιζόμενος εἶναι τὴν πόλιν ὁ Τραιά-
 νος, εἰ δὲ καὶ τινες ἐνδον εἶεν, οἰόμενος μηδὲν αὐτὰς τολμή-
 σαι ὑπὸ δέξας, ἀντίθει τῷ στρατηγῷ τὴν ἄλωσιν. καὶ σείλας
 ἀγγέλους πρὸς Οὐεσπασιανόν, ἥτετο πέμψαι τὸν υἱὸν αὐ-
 τῆ Τίτον ἐπιθήσοντα τῇ νίκῃ τέλος. ὁ δὲ συμβαλὼν ὑπο-
 λήψεσθαι τινὰ πόνον, μετὰ στρατιᾶς τὸν υἱὸν ἐπιπέμπει,
 πεντακοσίων μὲν ἰππέων, χιλίων δὲ πεζῶν. ὁ δὲ πρὸς τὴν
 πόλιν ἐλθὼν διὰ τάχους, καὶ διατάξας τὴν στρατιάν, ἐπὶ
 μὲν τῇ λαῖᾳ κέρως τὸν Τραιανὸν ἴσῃσιν, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν
 ἔχων ἐξηγῆτο πρὸς τὴν πολιορκίαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν κλέ-
 μακας πάντοθεν τῷ τείχει προσφερόντων, πρὸς ὀλίγον αἱ
 Γαλιλαῖοι καθύπερθε ἀμυνόμενοι, λείπασιν τὸν περιβόλον.

mille equitibus. Ille vero, cum urbem quidem expugnatu difficilem reperisset, (nam, praeterquam quod natura valida esset, duplici etiam muro cincta fuerat) eam vero habitantes vidisset ad pugnam paratos sibi obuiam processisse, praelium cum his committit, eosque paulisper resistere ausos in fugam vertit. Cum autem intra primum murum se recepissent, Romani vestigiis illorum instantes cum ipsis irrumpunt: at cum rursus murum secundum petissent, ciues sui eos vrbe excludunt, veriti, ne cum illis subintrarent hostes. Deus utique erat, qui Romanis donabat Galilaeorum clades: atque tunc ciuitatis vniuersum populum, suorum manibus exclusum, ad interitum dedit hostibus caedium audissimis. Confertim enim ad portas irruentes, et saepiuscule illis praepositos nominatione inclamantes, medias inter preces mactabantur. Et primum quidem murum illis hostes clauserunt, alterum vero ciues sui: medique inter duorum murorum ambitus magna multitudine conclusi, multi quidem suis inuicem, multique suis sibi gladiis transfigebantur, innumeri vero Romanorum manibus cadebant, ne ad vleiscendum quidem sumpta fiducia. nam praeterquam quod hostes eis terrorem incusserant, animos illis fregit suorum proditio. Denique moriebantur, non Romanis, sed suis, diras imprecantes, usque dum omnes interierunt, numero ad duodecim hominum millia. Tum Traianus, urbem praeliatoribus vacuam reputans, et si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse exillimans prae timore, imperatori urbis excidium referuabat: missisque ad Vespasianum nunciis, postulabat, ut filium suum Titum mitteret, finem victoriae impositurum. Ille vero, laboris aliquid superesse coniiciens, filium mittit, cum exercitu quingentorum quidem equitum, mille vero peditum. Ille autem, cum ad urbem properasset et exercitum ordinasset, in laeuo quidem latere Traianum constituit, atque ipse in dextro obsidioni praeerat. At postquam milites scalas muris undique applicassent, Galilaei, paulisper eos desuper propellentes, continuo moenia re-

ἐπιπηδήσαντες δὲ οἱ περὶ τὸν Τίτον, τῆς μὲν πόλεως ἐκράτησαν ταχέως, πρὸς δὲ τὰς ἑνδον αὐτοῖς συστραφέντας καρτερὰ μάχη, συρρήγνυται. καὶ γὰρ ἐν τοῖς πενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέπιπτον, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἔβαλλον πᾶν τὸ προτυχὸν αὐταῖς· καὶ μέχρι μὲν ἔξ ὥρῶν ἀντήχον μαχόμενοι. δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων, τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐν τε τοῖς ὑπαιθρίοις, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας ἀπεσφάττοντο, νέοι τε ὁμῶ καὶ γέροντες. ἔδεν γὰρ ἄρρην ἀπελείψθαι δίχα ἡπίων, ἅ μετὰ γυναικῶν ἐξηνδραποδίσαντο. τῶν μὲν ἔν ἀναιριθύντων, ἀνά τε τὴν πόλιν, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας παρατάξεως, ἀριθμὸς, μύριοι πρὸς τοῖς πεντακιχίλοις, ἦν· τὰ δὲ αἰχμαλώτα διχίλια καὶ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. τῆτο συνέβη τὸ πάθος Γαλιλαίοις πέμπτη καὶ εἰκάδι Δαισίη μηνός.

ΛΒ'. Ἐμνηναν δὲ ἔδὲ Σαμαρεῖς ἀπείρατοι συμφορῶν. ἀθροισθέντες γὰρ ἐπὶ τὸ Γαριζὶν καλέμενον ὄρος, ὅπερ αὐτοῖς ἐστὶν ἅγιον, κατα χεῖραν μὲν ἔμενον, πολέμῳ δὲ εἶχεν ἀπειλὴν ἢ τε σύνοδος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα. καὶ ἔδὲ τοῖς γενητῶσι κακοῖς ἐσωφρονίζοντο. πρὸς δὲ τὰς Ρωμαίων εὐπραγίας ἐν ἀλογίῳ τῇ κατὰ σφᾶς ἀδυστοία διώδευον, καὶ μετέωροι πρὸς ταραχὴν ὑπῆρχον. εἶδοκει δὲ Οὐεσπασιανῷ Φθάσαι τὸ κίνημα, καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ὑποτέμνεσθαι. καὶ γὰρ αἰὲ φρουραῖς ἡ Σαμαρεῖτις ὅλη διήληπτο, τό, τε πλῆθος τῶν ἐληλυθότων καὶ ἡ συνταξίς ἦν φοβερά. Κρεάλιον ἔν, ἔπαρχον ὄντα τῷ πέμπτῃ τάγματος, μεθ' ἐξακοσίων ἱππέων καὶ πεζῶν τριχιλίων πέμπει. τῆτῳ προσβαίνειν μὲν τὸ ὄρος, καὶ συναπτεῖν μάχην ἐκ ἀσφαλες ἔδοξε, τῶν πολεμίων πολλῶν καθύπερθεν ὄντων. κυκλωσάμενος δὲ τῇ δυνάμει πᾶσαν τὴν ὑπώρειαν δι' ὅλης αὐτῆς ἐφθάρει τῆς ἡμέρας. συνέβη δὲ, ὕδατος ἀπορριμμένων τῶν Σαμαρέων, ἐκφλεγῆναι τότε καὶ καῦμα δεινόν· ὥρα δὲ ἦν θέρους, καὶ τῶν ἐπιτηδείων τὸ πλῆθος ἀπαράσκειον· ὥς τινὰς μὲν αὐθιμερὸν ἀπὸ τῷ δόψας ἀποθανεῖν, πολλὰς δὲ, τῆς τοιαύτης ἀπωλείας

linquunt. Titus vero cum suis, saltu demissi, statim quidem urbem occupant: cum illis vero, qui intus se in orbem collegerant, vehemens commissa est pugna. nam et in angiportis ciues validiores impressionem in eos faciebant, et mulieres quicquid illis in manus venerit e tectis iaciebant: et per sex quidem horas pugnam sustinuerunt. Absuntis autem pugnae idoneis, caetera multitudo, partim sub dio, partim per domos, senes pariter ac iuuenes, mactabantur; adeo ut nemo sexus virilis superfuisset praeter infantes, qui vna cum mulieribus abducti erant in seruitutem. Et caesi quidem per ciuitatem, et in priori congressu, numero erant ad quindecim millia, captiui vero facti ad duo millia centum et triginta. Haec Galilaeis clades contigit, die quinto et vigesimo mensis Daesii.

32. Verum nec Samaritae cladis erant expertes. congregati quippe in montem Garizin appellatum, qui ab illis pro sacro habetur, in eodem quidem loco manebant: bellum vero minari videbatur iste conuentus eorum, et elati animi spiritus. Et ne vicinorum quidem malis reprimebantur: sed ad prosperos Romanorum successus, temere suarum virium infirmitate nixi iter faciebant, et pronis in tumultum animis pendebant. Vespasiano itaque factu optimum videbatur, motum praeuenire, impetumque illorum praecidere. nam etsi praefidiis omnis regio Samaritica occupata erat, tamen et multitudo illorum, qui eo venerant, et conspiratio timebatur. Ea de causa Cerealem, quintae legionis praefectum, cum sexaginta equitibus et tribus peditum millibus mittit. Illis comitatus montem quidem adscendere, pugnamque committere nequaquam tutum esse duxit, quod hostium quamplurimi superiora eius occupauerant. Cum autem montis radices copiis suis vndique cinxisset, per totum diem eos obseruabat. atque tunc euenit, cum Samaritae aquam non haberent, etiam graues accendi aestus, (erat enim tempus aestatis, neque se rebus necessariis vulgus instruxerat) adeo ut nonnulli eo ipso die siti morerentur. multi autem, eiusmodi

τὸ δαλνύειν περιελομένους, Ῥωμαίοις προσφυγεῖν. ἐξ ὧν συνῆς ὁ Κερεάλιος, καὶ τὰς ἔτι συμμένοντας ὑπὸ τῶν δεινῶν κατειαγότες, ἐπαναβαίνει τῷ ὄρει, καὶ τὴν δύναμιν ἐν κύκλῳ περιήσας τοῖς πολεμίοις, τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ δεξιᾷς προέκαλετο καὶ σώζεσθαι παρεκάλει, διαβεβαιύμενος ἀσφάλειαν τὰ ὅπλα ρίψασιν. ὡς δ' ἐκ ἔπειθε, προσπεσὼν ἀπέκτεινε πάντας, χιλίους ἐξακοσίους ἐπὶ μυριοῖς ὄντας. Δαισίῃ μηνὸς εἰκάδι καὶ ἐβδόμῃ ἐπράχθη. καὶ τοιαύταις μὲν συμφοραῖς Σαμαρεῖται ἐχρήσαντο.

λγ'. Τῶν δὲ ἀνὰ τὰ Ἰωτάπατα διακαρτερούντων, καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἀντεχόντων, τεσσαρακοστῇ μὲν ἡμέρᾳ καὶ ἐβδόμῃ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπερήρθη τὸ τεῖχος. αὐτομολῇ δέ τις πρὸς τὸν Οὐεσπασιανὸν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τὴν τε ὀλιγότητα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐξαγγέλλων, καὶ τὴν ἀδύνειαν· καὶ ὡς, ἀγρυπνία διηνεκεὶ καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις δεδαπανημένοι, δυνατοὶ μὲν εἶεν ἔδδ' βιαζομένους ἔτι φέρειν, καὶ δόλῳ δ' ἂν ἀλῶεν, εἴ τις ἐπιθοίτο. περὶ γὰρ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, καθ' ἣν ἀντιστῆναι τῶν δεινῶν ἐδόκην ἔχειν, καὶ καθάπτεται μάλιστα κεκοπωμένων ἐνθινοῦς ὕπνος, καταδαρθάνειν ἔφασκε τὰς φύλακας, συνεβλήναι τε κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπελθεῖν. τῷ δὲ ἦν μὲν δι' ὑπονοίας ὁ αὐτόμολος, τό τε πρὸς ἀλλήλους πιστὸν εἰδότες τῶν Ἰουδαίων, καὶ τὴν πρὸς τὰς κολάσεις ὑπεροψίαν· ἐπεὶ καὶ πρότερον ληΘεῖς τις τῶν ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης, πρὸς πᾶσαν αἰκίαν βασάνων ἀντέχευε, καὶ, μηδὲν διὰ πυρὸς ἐξερευνῶσι τοῖς πολεμίοις περὶ τῶν ἔνδον εἰπὼν, ἀντισταυρώθη τῷ θανάτῳ καταμειδιῶν. τὰ γε μὴν εἰκότα πιστὸν ἐποίει τὸν προδότην, καὶ τάχα μὲν ἀληθεύειν ἐκείνον, μηδὲν δὲ αὐτὸς ἐξ ἐνέδρας πείσασθαι μέγα προσδοκῶν, τὸν μὲν φυλάσσειν ἐκέλευσεν, ἐπὶ δὲ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως παρεσκευάζει τὴν στρατίαν.

λδ'. Κατὰ δὲ τὴν μηνυθεῖσαν ὥραν ἦσαν ἡσυχῇ πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ πρῶτος ἐπιβαίνει Τίτος σὺν ἐνὶ τῶν χιλιάρχων Δομιτίῳ Σαβίνῳ, τῶν ἀπὸ τῆ πέμπτης καὶ δεκάτης

morti seruitium praeferentes, ad Romanos se recipiebant. Ex quibus ubi Cerealis intellexit, eos, qui coniuncti manebant, malis infractos esse, montem adscendit; et cum exercitum hostibus circumdedisset, primum quidem eos ad foedera hortabatur, utque salui esse vellent obsecrabat, confirmans illis datum iri securitatem, modo arma proiicerent. Cum autem illis hoc non persuasisset, eos adortus omnes occidebat, numero ad undecim millia et sexcentos. Daesii mensis die vigesimo septimo gesta sunt ista. Atque huiusmodi quidem calamitatibus usi sunt Samaritae.

33. Iotapatenis autem obsidionem perferentibus, et praeter spem mala tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die Romanorum aggeres supra murorum altitudinem euecti sunt. Quidam vero ad Vespasianum eodem die transfugit, paucitatem ciuium et infirmitatem simul eorum ei nuncians: atque ut perpetuis vigiliis et praeliis assiduus consumti, minime quidem amplius vim ferre possent, tamen facile dolo caperentur, si qui eos aggredi vellent. nam extremam circa vigiliam, quando et requiem ex malis habere videntur, et fatigatos maxime occupat somnus matutinus, dormire custodes dicebat, suadebatque, ut eadem hora urbem inuaderet. Vespasiano suspectus quidem erat transfuga, ut qui norit et Iudaeorum erga se inuicem fidem, et quanto contemptu ferebant supplicia: quod et antea Iotapatenorum quidam captus omni tormentorum cruciatui resisolebat; et, cum nolle igne adhibito hostibus quid intus ageretur exquirentibus prodere, mortem deridens cruci suffixus erat. Ista tamen vipote verisimilia fidem fecerunt proditori, fortasse et ipsum quidem vera dicere, Vespasianus autem, se parum admodum ex insidiis laesum iri existimans, asseruari hominem iussit, et ad ciuitatem capiendam parabat exercitum.

34. Ad horam igitur indicatam tacite ad muros iuerunt; primisque eos adscendit Titus cum vno e tribunis Domitio Sabino, paucis ex decima quinta legione secum

τάγματος ὀλίγης ἄγων. ἀποσφάξαντες δὲ τὰς Φυλάκας, εἰσίσαιιν εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ, μεθ' ἑς Σέκτος τις Κερεάλιος χιλιάρχος καὶ Πλάκιδος τὰς ὑπὸ σφισι τεταγμένους εἰσῆγον. κατελημμένης δὲ τῆς ἄκρας, καὶ τῶν πολεμίων ἐν μίσῃ τῇ πόλει σφεομένων, ἤδη δὲ καὶ ἡμέρας ὕσης, ὁμως ἔπω τῆς ἀλώσεως τοῖς κρατημένοις αἰῶθησις ἦν· καμάτω τε γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ ὕπνῳ διελέλυντο, καὶ τῶν διανκαμένων ἐμύχλη τὰς ὄψεις ἀπὲρμβλυνε πολλή, κατὰ τύχην τότε τῇ πόλει περιχυθεῖσα· μέχρι, πάσης τῆς σφατῆας εἰσπεσῶσης, πρὸς μόνην τὴν τῶν κακῶν αἰῶθησιν ἐξάνεστησαν, καὶ τὴν ἄλῳσιν ἐπίστευον ἀναιρέμειοι. Ρωμαῖες δὲ, κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον, ἔτε Φειδῶ εἰσῆει τιὸς, ἔτε ἔλεος, ἀλλ' εἰς τὸ κἄταντες ἀπὸ τῆς ἄκρας τὸν λεῶν συνωθῶντες ἐφόνευσαν· ἐνθα καὶ τὰς ἐτι μάχεσθαι δυναμένους ἡ δυχωρία τὴν ἀμυναν ἀφείλετο. θλιβόμενοι γὰρ ἐν τοῖς σενωπείοις, καὶ κατὰ τὴν πρηνῆς ὑπολιοθαίνοντες, ῥέοντι κατ' ἄκρας ἐκαλύπτοντο τῷ πολέμῳ. τῆτο πολλὰς, καὶ τῶν περὶ τοῦ Ιῶσηπον ἐπιλέκτων, ἐπ' αὐτοχειρίαν παρῶξυνε. κατιδόντες γὰρ, ὡς ἔδενα τῶν Ρωμαίων ἀνελεῖν δύνανται, τό γε μὴ πεσεῖν αὐτοὶ ὑπὸ Ρωμαίων προέλαβον, καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τὰ καταλήγοντα τῆς πόλεως σφᾶς αὐτὰς ἀνείλον.

λέ. Ὅσοι γε μὴν ὑπὸ πρῶτῃ τῆς καταλήψεως αἰῶθησιν τῶν Φυλάκων διαφυγεῖν ἔφθασαν, ἀναβάντες εἰς τινα τῶν προσαρκτίων πύργων μέχρι μὲν τιὸς ἀπημύναντο· περιχεθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων ὀφὲ παρῆσαν τὰς δεξιὰς, καὶ τοῖς ἐφεσῶσι τὴν σφαγὴν εὐθυμοὶ παρῆχον. ἀναίμακτον δ' ἂν ἦν αὐχῆσαι Ρωμαίοις τὸ τέλος τῆς πολιορκίας, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἄλῳσιν εἰς ἔπασεν ἑκατοντάρχης, ὃς ἦν Ἀντώνιος. θνήσκεν δὲ ἐξ ἐνέδρας. τῶν γὰρ εἰς τὰ σπήλαια τις συμπεφευγόντων· πολὺ δὲ ἔτοι πλῆθος ἦσαν· ἰκέτευσεν τὸν Ἀντώνιον ὀρέξαι δεξιὰν αὐτῷ, πῖσιν τε σωτηρίας καὶ βοήθειαν πρὸς ἀνοδὸν. ὁ δὲ ἀΦυλάκτως ὤρεγε τὴν χεῖρα, καὶ φθασας αὐτὸν ἐκένος, νύττι

ductis. Cumque interfecissent vigiles, in ciuitatem quiete ingrediuntur; post quos Sextus quidam Cerealis tribunus et Placidus milites suo sub imperio introducebant. Arce vero occupata, cum hostes in media vrbe versarentur, iamque plane illuxisset dies, ne tunc quidem illi, qui capti tenerentur, adhuc excidium sentiebant: nam plerique et labore et somno dissoluti erant, visusque eorum, qui exurgerent, magna obscurauit nebula, quae tunc forte circumfusa erat ciuitati. Vsq̃ue dum totus ingressus esset exercitus, ad solum malorum sensum exsuscitati erant, et tunc demum vr̃bem excisam fore credebant, dum in eo essent, vt occiderentur. Romanis autem, vt qui ineminerint, quae in obsidione pertulissent, neque curae erat cuiquam parcere, aut quenquam miserari: sed populum ex arce pronum ire compulsum trucidabant, vbi loci difficultas etiam eis, qui adhuc pugnare poterant, resistendi copiam negauit. viarum namque angustis pressi, ac per decliua delabentes, bellatorum ab arce incursione obruebantur. Id quod multos etiam delectorum, qui circa Iosephum erant, sui ad caedem incitabat. Nam cum viderent, se Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus caderent praecauerunt, et in extrema parte ciuitatis congregati semet interfecerunt.

35. Caeterum quotquot vigilum primi captam ciuitatem sentientes fugere prius occupauerant, cum in turrim quandam septentrionalem adscendissent, aliquamdiu quidem resisterunt; hostium autem multitudine circumfusi, sero dextras dederunt, et instantibus iugulum alacri animo obtulerunt. Potuissent autem Romani de obsidionis fine incruento gloriari, nisi vnus, dum caperetur vrbs, centurio cecidisset, Antonius, insidiis peremptus. Nam quidam ex illis, qui in speluncas confugerant, (erant enim magno numero) rogabat Antonium, vt dextram sibi admoueret, et in spem salutis et in auxilium ad adscendendum. ille vero manum incaute porrigebat, alterque ipsum

κάτωθεν ὑπὸ τὸν βεβῶνα δόρατι, καὶ παραχερῆμα διεργάζεται.

λς'. Κατ' ἐκείνην μὲν ἦν τὴν ἡμέραν, τὸ Φανερὸν πληθος ἀνῆλθον Ῥωμαῖοι. ταῖς δὲ ἐπιθῆσαις ἀνερευνῶμενοι τὰς καταδύσεις, τῆς ἐν τοῖς ὑπονόμοις καὶ τοῖς σπηλαίοις ἐπεξήσαν, καὶ διὰ πάσης ἐχώρην ἡλικίας, πλην νηπίων καὶ γυναικῶν. καὶ τὰ μὲν αἰχμάλωτα χίλια πρὸς τοῖς διακοσίοις συνήχθη. νεκροὶ δὲ, κατὰ τε τὴν ἄλωσιν, καὶ κατὰ τὰς πρότερον μάχας, συνηριθμήθησαν τετρακισμύριοι. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὴν τε πόλιν κατασκάψαι κελεύει, καὶ τὰ Φερίρια πάντα προσεμπέπρησιν αὐτῆς. Ἰωτάπατα μὲν ἦν ἔτιως ἐάλώ, τρισκαιδεκάτῃ τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας ἔτει, Πανέμῃ κερμηνία.

ΚΕΦ. η'.

Ὡς Ἰώσηπος, ὑπὸ γυναικὸς μνηυθεὶς, ἑαυτὸν Ῥωμαίοις ἐβλήθη παραδῆναι. καὶ ἑποῖα πρὸς τὰς σφετέρας αὐτὸν πωλύνοντας διεξήει, καὶ πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀχθεὶς εἶπε, καὶ ὅπως ἐκεῖνος αὐτῷ ἐχρήσατο.

Ρωμαῖοι δὲ τὸν Ἰώσηπον ἀναζητῶντες, κατὰ τε ὁργὴν σφετέραν, καὶ σφόδρα τῇ σφατηγῇ φιλοτιμημένη· μεγίστη γὰρ ἦν μοῖρα τῇ πολέμῃ ληφθεὶς· τῆς τε νεκρῆς διηρευνῶν, καὶ τῆς ἀποκρύφους τῆς πόλεως μυχῆς. ὁ δὲ, ἄρτι τῆς πόλεως ἀλισκομένης, δαιμονίῳ τινὶ συνεργίᾳ χρησάμενος, μέσον μὲν ἑαυτὸν ἐκκλέπτει τῶν πολεμίων, καθάλλεται δὲ εἰς τινα βαθὺν λάκκον, ᾧ πλατὺ σπήλαιον διέζευκτο κατὰ πλευράν, τοῖς ἀνωθεν ἀόρατον· ἐνθα τεισσεράκοντα μὲν τῶν ἐπισήμων ἄνδρας καταλαμβάνει λανθάνοντας, παρὰ σκευὴν δ' ἐπιτηδείων ἐκ ὀλίγαις ἡμέραις διαρκεῖν δυναμένην. μεθ' ἡμέραν μὲν ἦν ὑπετέλλετο τῶν πολεμίων πάντα διεληφότεων, νυκτὸς δ' ἀνιῶν ἐζήτει δρασμῇ διάδυσιν, καὶ τὰς φυλακὰς κατεσκέπτετο. Φεγγαμένων δὲ πανταχόθεν πάντων δι' αὐτὸν, ὡς λαθεῖν ἐκ ἦν.

præuenit, et hasta sub inguine utpote inferior eum percussit, statimque interfecit.

36. Et illo quidem die quotquot comparuerunt peremere Romani. Sequentibus autem diebus latibula scrutantes, omnes in cuniculis et speluncis inuentos adorti sunt, et in vniuersos cuiuscunque ætatis sæuitum est, præter infantes et feminas. Et in captiuitatem quidem deducendi ad mille et ducentos collecti erant: mortui vero, in vrbs excidio et pugnis superioribus, simul omnes ad quadraginta millia numerati erant. Vespasianus autem et vrbs ipsam excindi iubet, et præterea castella eius omnia incendit. Et ita quidem capta sunt Iotapata, anno imperii Neronis decimo tertio, primo Panemi mensis die.

CAP. VIII.

Quomodo Iosephus, a muliere proditus, sese Romanis tradere voluit. et quænam ad suos ipsum inhibentes disseruit, quæque ad Vespasianum ductus verba faciebat, et quomodo ab ipso tractatus est.

Romani autem cum Iosephum inuestigarent, et ex sua in eum ira, et valde hoc volente imperatore, (is enim captus maxima pars belli foret) mortuos perscrutati sunt itemque abditos ciuitatis recessus. Ille autem, cum iam capta esset vrbs, diuino quodam auxilio fretus, per medios quidem hostes se subducit, et in puteum quandam profundum saltu descendit, cuius a latere specus amplum disiunctum erat, quod eorum, qui supra erant, effugit intuitum: vbi quadraginta viros insignes latitantes offendit, rerumque necessariarum apparatus, qui diebus non paucis sufficeret. Et interdum quidem se occultabat, quod hostes loca omnia occupauerant: noctu vero adscendens fuga dilabi quærebat et vigilias explorabat. Cum autem omnia ipsius causa vndique custodirentur, ut vigiles latere non posset, in spelun-

αὐθις εἰς τὸ σπήλαιον κατήει. δύο μὲν ἔν ἡμέρας διαλαυν-
θάνει· τῇ δὲ τρίτῃ γυναικὸς αἰχίσσης τῶν ἅμα αὐτοῖς μη-
νύεται. καὶ Οὐεσπασιανὸς αὐτίκα μετὰ σπαρδῆς πέμπει
δύο χιλιάρχους Παυλίον, καὶ Γαλλικανόν, δεξιὰς τῷ Ιω-
σήφῳ δῶναι κελεύσας, καὶ προτρεφόμενους ἀνελθεῖν.

β'. Αφικόμενοι δὲ παρεκάλεν ἔτοι τὸν ἄνδρα, καὶ
πίσεις περὶ σωτηρίας ἐδίδοσαν. ἢ μὴν ἔπειθον. ἐκ γὰρ
ὡν εἰκὸς ἦν τὸν τοσαῦτα δρᾶσαντα παθεῖν, ἢκ ἐκ τῆ Φύ-
σει τῶν παρακαλῶντων ἡμέρα, τὰς ὑποψίας συνέλεγεν.
ἐδεδίει τε ὡς ἐπὶ τιμωρίαν προκαλημένους, ἕως Οὐεσπα-
σιανὸς τρίτον ἔτι πέμπει χιλιάρχον Νικαίωρα, γνώρι-
μον τῷ Ιωσήφῳ καὶ συνήθῃ πάλα. παρελθὼν δ' ἔτος,
τό, τε Φύσει Ρωμαίων χρηστὸν, πρὸς ἧς ἂν ἅπαξ ἔλω-
σι, διεξήει· καὶ ὡς δι' ἀρετὴν αὐτὸς θαυμάζοιτο μάλ-
λον, ἢ μισοῖτο, πρὸς τῶν ἡγεμόνων, σπαρδάξεν τε τὸν στρα-
τηγὸν ἢκ ἐπὶ τιμωρία ἀγαγεῖν αὐτὸν, ἐνείναι γὰρ ταύ-
την καὶ μὴ παρὰ προΐοντος λαβεῖν, ἀλλὰ σῶσαι προ-
αεχόμενον ἄνδρα γενναῖον. προσετίθει δὲ, ὡς ἔτ' ἂν
Οὐεσπασιανὸς ἐνεδρεύων Φίλον ἔπεμπεν, ἵνα τῆ κακίστης
πραγμάτων προσήσηται τὸ κάλλιστον, ἀπιστίας Φιλίαν,
ἔτ' ἂν αὐτὸς ἀπατήσῃν ἄνδρα Φίλον, ὑπήκουσεν ἐλθεῖν.

γ'. Ενδοιάζοντας δὲ τῷ Ιωσήφῳ καὶ πρὸς τὸν Νι-
κάνωρα, τὸ μὲν στρατιωτικὸν ὑπ' ὀργῆς ἐκκαίειν τὸ σπή-
λαιον ὄρημτο· κατεῖχε δὲ αὐτὰς ὁ πολέμαρχος, ζω-
γρῆσαι τὸν ἄνδρα Φιλοτιμύμενος. ὡς δὲ ὁ, τε Νικά-
νωρ προσέκειτο λιπαρῶς, καὶ τὰς ἀπειλὰς τῆς πολέμιας
πλήθους ὁ Ιωσήπος ἔμαθεν, ἀνάμνησις αὐτῷ τῶν διὰ
νυκτὸς ὀνείρων εἰσέρχεται, δι' ὧν ὁ Θεὸς τὰς τε μελλόν-
τας συμφορὰς αὐτῷ προσήμεινεν Ισθαίων, καὶ τὰ
περὶ τῆς Ρωμαίων βασιλεῖς ἐσόμενα. ἦν δὲ καὶ περὶ κρι-
σεις ὀνείρων ἰκανὸς συμβάλλειν τὰ ἀμφιβόλως ὑπὸ τῆς
θείας λεγόμενα. τῶν γε μὴν ἱερῶν βιβλίων ἢκ ἡγνόει τὰς
προφητείας, ὡς ἂν αὐτὸς τε ὦν ἱερεὺς καὶ ἱερῶν ἔκ-
γονος. ὅς, ἐπὶ τῆς τότε ὥρας ἔνθους γενόμενος, καὶ τὰ

cam iterum descendebat, et biduum quidem ibi delitescit; tertia vero die, capta quadam muliere, quae cum ipsis fuerat, illius indicio proditus est. Tum Vespasianus e vestigio mittit duos tribunos, Paulinum et Gallicanum; iussos dextras dare Iosepho, hortarique eum ad adscensum.

2. Cum autem ad eum venirent, illi virum hortabantur et suadebant, ipsumque saluum fore fidem ei dederunt: non tamen persuadebant. Nam ex iis, quae ipsum passurum esse verisimile erat, qui tanta commiserat, non autem ex innata rogantium mansuetudine, suspensiones colligebat; et, ne ad poenam forsan euocaretur, veritus est: donec Vespasianus tertium quoque tribunum mittit, Nicanorem, Iosepho notum, eique olim familiarum. Atque is, cum ad eum se contulisset, narrauit ei, quam mite esset Romanorum ingenium in eos, quos semel debellassent; quodque ipse propter fortitudinem magis admirationi esset, quam odio, ducibus; operamque dare imperatorem, non ut ad supplicium duceretur, quod etiam sine deditioe ei liceret exigere, sed potius quod virum strenuum conferuare vellet. Addebat etiam, quod nec Vespasianus quasi ad insidias struendas amicum mittebat, ut rem optimam pessimae, perfidiae scilicet amicitiam, praetexeret; neque ipse ad amicum decipiendum assensus est, ut veniret.

3. Cum autem ad ea, quae dixerat Nicanor, haesitare etiam coeperat Iosephus, milites quidem irati properabant ad ignem speluncae iniiciendum: verum eos cohibebat dux, id modis omnibus agens, ut Iosephum viuum caperet. At cum vehementer instaret Nicanor, et hostilis multitudinis minas intelligeret Iosephus, animum illius subit somniorum memoria, quae nocte somniauerat; quibus ei Deus et futuras Iudaeorum calamitates praesignificabat, quaeque regibus Romanorum essent euentura. Quis et in somniis interpretandis de iis bene coniciebat, quae Deus ambigue innuerat: porroque sacrorum librorum vaticinia non ignorabat, utpote et ipse sacerdos, ortusque parentibus, qui sacerdotes fuerant. Is tunc illa hora, quasi diuino afflatu, horrendas recentium somnio-

Φρικώδη τῶν προσφάτων ὀνείρων σπάσας Φαντάσματα, προσφέρει τῷ Θεῷ λεληθυῖαν εὐχήν· „καὶ ἐπειδὴ τὸ Ἰσ-
 „δαῖον, ἔφη, Φῦλον ὀκλάσαι δοκεῖ σοι τῷ κτίσαντι,
 „μετέβη δὲ πρὸς Ρωμαίους ἡ τύχη πᾶσα, καὶ τὴν ἐμὴν
 „ψυχὴν ἐπελεξώ τὰ μέλλοντα εἰπεῖν, δίδωμι μὲν Ρω-
 „μαίοις τὰς χεῖρας ἐκὼν καὶ ζῶ, μαρτύρομαι δὲ ὡς ἔ-
 „δότης, ἀλλὰ σὸς ἄπειμι διάκονος.

δ'. Ταῦτα εἰπὼν, ἐνεδίδυ τῷ Νικάνори, καὶ τῶν Ἰσ-
 „δαίων οἱ συγκαταφυγόντες, ὡς τὸν Ἰώσηπον συνείσαν εἶ-
 „κοντα τοῖς παρακαλῶσιν, ἀθροοὶ περισσάντες, „ἡ μεγάλη
 „γε ἂν σενάξαιαν, ἐβόων, οἱ πατέριοι νόμοι, ἕς κατεψή-
 „φισε Θεός, ὁ Ἰσδαίοις κτίσας ψυχὰς θανάτῳ κατα-
 „φρονήσας. Φιλοζῶς, Ἰώσηπε, καὶ Φῶς ὑπομένεις ὀρεᾶν
 „ἡδῶλος; ὡς ταχέως ἐπελάθῃ σαυτῆ; πόσους ὑπὲρ ἐλευ-
 „θερίας ἀποθνήσκεις ἔπεισας; ψευδῇ μὲν ἄρα δόξαν ἀν-
 „δρείας, ψευδῇ δὲ καὶ συνέσειω εἶχες, εἴ γε σωτηρίαν
 „μὲν ἐλπίζεις παρ' οἷς ἄνω ἐπολέμησας, σῶζεσθαι δὲ
 „ὑπ' ἐκείνων, κἂν ἡ βέβαιον, θέλεις. ἀλλ' εἰ καὶ σοὶ
 „λήθην τινὰ σαυτῆ κατέχευεν ἡ Ρωμαίων τύχη, προνοη-
 „τέον ἡμῖν τῇ πατρῴῃ κλῆσι. χρῆσθαι σοι δεξιᾶν καὶ
 „ξίφος. σὺ δὲ ἂν μὲν ἐκὼν θνήσκεις, Ἰσδαίων στρατηγός,
 „ἐὰν δὲ ἄκων, προδότης, τεθνήξῃ.” ταῦθ' ἅμα λέγοντες
 ἐπαντείναντο τὰ ξίφη, καὶ διηπέλυν ἀναιρήσειν αὐτὸν,
 εἰ τοῖς Ρωμαίοις ἐνδιδῶν.

ε'. Δείσας δὲ τὴν ἔφοδον ὁ Ἰώσηπος, καὶ προδοσίαν
 εἶναι ἡγόμενος τῶν τῷ Θεῷ προσαγμάτων, εἰ προαποθά-
 νοι τῆς διαγγελίας, ἤρχετο πρὸς αὐτὰς φιλοσοφεῖν ἐπὶ
 τῆς ἀνάγκης· „τί γὰρ τοσῶτον, ἔφη, σφῶν αὐτῶν, ἐταῖ-
 „ηροι, φονῶμεν; ἢ τί τὰ φίλτατα διασασιάζομεν, σῶμα
 „καὶ ψυχὴν; ἢ ἀλλάχθαι τις ἐμὲ φήσῃ; ἀλλ' οἶδασι Ρω-
 „μαῖοι τὸτό γε. καλὸν ἐν πολέμῳ θνήσκειν, ἀλλὰ πολέ-
 „μῳ νόμῳ, τυχέσειν ὑπὸ τῶν κρατύντων. εἰ μὲν ἂν τὸν Ρω-
 „μαίων ἀποστέφομαι σίδηρον, ἄξιός εἰμι ἀληθῶς τὸ μὲν
 „ξίφος καὶ χειρὸς τῆς ἐμῆς. εἰ δὲ ἐκείνους εἰσέρχεται Φειδῶ

rum imagines mente complexus, preces clam Deo offert, huiusmodi verbis: „Quandoquidem etiam Iudaeorum gentem deprimere tibi visum sit, qui eam creasti, „fortuna vero omnis ad Romanos migrarit, meamque elegeris animam ad futura praedicenda, non inuitus quidem „manus do Romanis, et viuere non recuso; testor autem, „quod non proditor, sed tuus minister, ad eos transeo.

4. Cum ista dixisset, Nicanori consentiebat. Et Iudaei, qui una eo confugerant, ubi intellexerunt, Iosephum hortantibus cedere, vniuersi eum circumstantes clamabant: „est sane, cur plurimum ingemiscerent leges patriae, ab „ipso sancitae Deo, qui Iudaeis indidit animas mortis „contemtrices. Prae vitae amore, o Iosephe, sustines lucem adspicere, seruus factus? quam cito tui oblitus es? „quam multis pro libertate mori persuasisti? Profecto „haud veram prae te ferebas fortitudinem, falsamque tibi „arrogabas etiam prudentiam, si quidem salutem apud eos „speras, cum quibus fortiter adeo dimicasti, aut, si res certa sit salus, ab illis seruari cupias. Sed quamuis te Romanorum fortuna tui obliuione perfuderit; nos tamen „oportet patriae nostrae gloriae consulere. Et dextram „tibi et gladium commodabimus. Tu vero, si quidem „sponte moriari, dux Iudaeorum; sin vero inuitus, proditor morieris.” Simul ac ista dicerent, gladios ei intenterunt, ipsosque illum interfekturos minitabantur, si Romanis se dederet.

5. Iosephus autem, veritus, ne in ipsum impetum facerent, seque Dei mandatorum proditorem fore existimans, si mortem obiret, priusquam omnia illis denunciaret, ei necesse erat, vt inciperet apud illos ad hunc modum philosophari. „Quorsum enim, o socii, propriae caedis adeo auidi sumus? aut cur res omnium amicissimas, corpus et animam, inter se dissidere facimus? Me forsitan mutatum esse „quispiam dicet. verum et hoc etiam probe norunt Romani. Pulchrum in bello mori, sed lege belli, id est, victorum manu. Et quidem si Romanorum ferrum deprecor, profecto dignus sum, qui meo gladio meaque manu caderem. Sin illorum animos subeat hostibus par-

ἡ πολεμία, πόσω δικαιότερον ἂν ἡμᾶς ἡμῶν αὐτῶν εἰσελ-
 ἡθοι. καὶ γὰρ ἡλίθιον ταῦτα δεῖν σφᾶς αὐτῆς, περὶ
 ἡὼν πρὸς ἐκείνους διυσάμεθα. καλὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
 ἡἀποθνήσκειν, Φημί καὶ γὰρ, μαχομένους μέντοι, καὶ ὑπὸ
 ἡτῶν ἀφαιρεθέντων αὐτήν. νῦν δὲ ἔτε εἰς μάχην ἀντιάξ-
 ἡσιν ἡμῖν, ἔτε ἀναιρῶσιν ἡμᾶς. δειλὸς δὲ ὁμοίως, ὅ, τε
 ἡμὴ βεβλόμενος θνήσκειν, ὅτ' ἂν δέη, καὶ ὁ βεβλόμενος, ὅτ'
 ἡἂν μὴ δέη. τί δὲ καὶ δεδοικότες πρὸς Ῥωμαίους ἐκ ἀν-
 ἡμεν; ἄρα ἔχι θάνατον; εἴτα ὃν δεδοίκαμεν ἐκ τῶν
 πύχθρων ὑποπτευόμενον, ἑαυτοῖς βέβαιον ἐπιτιμήσομεν;
 ἡἀλλὰ δαλείαν ἐρεῖ τις. πάντῃ γὰρ νῦν ἐσμέν ἐλεύθεροι.
 ἡγευναῖον δὲ ἀνελεῖν ἑαυτὸν Φήσιν τις. ἢ μὲν ἔν, ἀλλὰ
 ἡἀγευνέστατον, ὡς ἔγωγε καὶ κυβερνήτην ἡγῆμαι δειλό-
 ἡτατον, ὅς τις, χαμῶνα δεδοικώς, πρὸ τῆς θυέλλης
 ἡἐβάπτισεν ἐκὼν τὸ σκάφος. ἀλλὰ μὲν ἡ αὐτοχειρία
 ἡκαὶ τῆς κοινῆς ἀπάντων ζώων φύσεως ἀλλότριον, καὶ
 ἡπρὸς τὸν κτίσαντα Θεὸν ἡμᾶς ἐστὶν ἀσεβεία. τῶν μὲν
 ἡγε ζώων ἑθὲν ἐστὶν, ὃ θνήσκει μετὰ προνοίας, ἡ δὲ αὐ-
 ἡτῷ. φύσεως γὰρ νόμος ἰσχυρὸς ἐν ἅπασιν, τὸ ζῆν ἐθέ-
 ἡλειν· διὰ τῆτο καὶ τῆς φανερᾶς ἀφαιρεθέντος ἡμᾶς
 ἡτῆτος, πολεμίας ἡγῶμεθα, καὶ τῆς ἐξ ἐνέδρας τιμω-
 ἡρέμεθα. τὸν δὲ Θεὸν ἡκ οἶοδε ἀγανακτῆν, ὅτ' ἂν
 ἡἀνθρωπος αὐτῷ τὸ δῶρον ὑβρίζῃ; καὶ γὰρ εἰλήφαμεν
 ἡπαρ ἐκείνῃ τὸ εἶναι, καὶ τὸ μηκέτι εἶναι πάλιν ἐκείνῳ
 ἡδίδομεν. τὰ μὲν γε σώματα θνητὰ πᾶσι, καὶ ἐξ
 ἡφθαρτῆς ὕλης δημιουργεῖται. ψυχὴ δὲ ἀθάνατος αἰεί,
 ἡκαὶ Θεῷ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐνοικίζεται. εἴτα ἂν μὲν
 ἡἀφανίσῃ τις ἀνθρώπων παρακαταθήκην, ἡ διάθεται
 ἡκακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἄπιστος. εἰ δὲ τις τῷ
 ἡσφετέρῃ σώματος ἐκβάλῃ τὴν παρακαταθήκην τῷ Θεῷ,
 ἡλεληθέναι δοκεῖ τὸν ἀδικύμενον; καὶ κολάζειν μὲν
 ἡτῆς ἀποδράντας οἰκέτας δίκαιον νενόμισται, καὶ πο-
 ἡνηρὸς καταλίπῃσι δεσπότας. αὐτοὶ δὲ κάλλιστον δε-
 ἡσπότην ἀποδιδράσκοντες τὸν Θεόν, ἢ δοκῶμεν ἀσεβεῖν;

„cere, quanto iustius nobis in mentem veniret nobismet
 „ipsis parcere? Etenim dementiae est ea in nosmet admit-
 „tere, quorum vitandorum gratia ab illis dissentimus. Ho-
 „nestum esse pro libertate mori, et ipse fateor; pugnando
 „tamen, et illorum manibus, qui eam ereptum eunt. nunc
 „autem neque contra nos veniunt in aciem, neque nos in-
 „terficiunt. Itidemque timidus est habendus, et qui mori
 „recusat, quando oportet, et qui id ipsum vult, cum minime
 „oportet. Immo vero, cuius rei metu prohibemur ab
 „adscensu ad Romanos? Annon mortis? Nunc demum,
 „quam ex suspitione ab hostibus metuinus, eam certam
 „ipsi nobismet irrogabimus? Verum ad servitutem euitan-
 „dam dicet aliquis, quasi nunc quidem ipsi valde liberi es-
 „semus. At enim magni animi est, dicet aliquis, mortem
 „sibi consciscere. Minime vero, sed pusilli et ignauissimi,
 „ut et ego illum gubernatorem timidissimum puto, qui me-
 „tu tempestatis ante procellam sponte demerserit nauigium.
 „Quid? quod sui ipsius occisio tum a communi omnium
 „animantium natura aliena est, tum summa impietas in
 „Deum, qui nos creavit. Nullum quippe animal est, quod
 „ex industria vel sponte sua moritur. naturae enim lex, qua
 „docemur velle vivere, in omnibus plurimum valet: idcir-
 „co et qui nobis vitam palam ademptum eunt, pro hostibus
 „habemus; et qui nobis insidiantur, poena persequimur.
 „Nonne Deum id indigne ferre arbitramini, cum homo
 „quod ab eo donatur plane despiciat? nam et ab illo acce-
 „pimus, ut essemus; rursumque ut esse desinamus, fas est
 „illi concedamus. Corpora quidem cunctis mortalia sunt;
 „et ex caduca materia facta et formata: anima vero in
 „omne aevum duratura est, et corporibus inest aerae di-
 „vinae particula. accedit, quod, si quis hominis deposi-
 „tum profuderit aut male tractaverit, improbus esse vide-
 „tur et perfidiosus: sin vero Dei depositum e corpore
 „eiecerit, num cum se latuisse putabit, quem iniuria af-
 „fecit? Immo servis quidem fugitiuis poenam infligere
 „iustum creditur, etiamsi nequam dominos reliquerint;
 „ipsi vero Deum fugientes, dominum optimum, nonne im-

ἄρα ἐκ τῆς, ὅτι τῶν μὲν ἐξιόντων τῇ βίῃ κατὰ τὸν τῆς
 φύσεως νόμον, καὶ τὸ ληφθῆναι παρὰ τῷ Θεῷ χρέος ἐκτι-
 νόντων, ὅταν ὁ δὲ κομίσασθαι θέλῃ, κλέος μὲν αἰώ-
 νιον, εἰκοι δὲ καὶ γενεαὶ βέβαιαι, καθαραὶ δὲ καὶ ἐπή-
 μοοι μένουσιν αἱ ψυχαί, χωρὶν ἔραν λαχῆσαι τὸν ἀγίω-
 τατον, ἐνθεν ἐκ περιτροπῆς αἰώνων ἀγνοῖς πάλιν ἀντεν-
 νοικίζονται σώμασιν. ὅσοις δὲ καθ' ἑαυτῶν ἐμάνησαν
 καὶ χεῖρες, τῶν μὲν ἄδης δέχεται τὰς ψυχὰς σκο-
 τιώτερος, ὁ δὲ τῶν πατρὸς Θεὸς εἰς ἐκγόνους τιμωρεῖ-
 ται τὴν θάτερον ὑβρισάς. διὰ τῆτο μεμίσηται παρὰ
 τῷ Θεῷ τῆτο, καὶ παρὰ τῷ σοφωτάτῳ κολάζεται νο-
 μοθῆτη. τὴν γὰρ ἀνελόντας ἑαυτὴς, παρὰ μὲν ἡμῖν,
 μέχρις ἡλὶς δύσειος ἀτάφως ἐκρίπτειν ἔκριναν, καίτοι
 καὶ πολεμίας θάπτειν θεμιτὸν ἡγόμενοι· παρ' ἑτέροις
 δὲ, καὶ τὰς δεξιάς τοιούτων τῶν νεκρῶν ἀποκρίπτειν ἐκ-
 λυσαν, αἷς ἐστρατεύσαντο καθ' ἑαυτῶν, ἡγόμενοι,
 καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, ἔγω καὶ τὴν
 χεῖρα τῇ σώματος. καλὸν ἔν, ἐταῖροι, δίκαια φρονεῖν,
 καὶ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμφοραῖς προσθῆναι τὴν εἰς
 τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυσσέβειαν. εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, σω-
 ζόμεθα. καὶ γὰρ ἐκ ἁδοξος ἡ σωτηρία, παρ' οἷς διὰ
 τοσούτων ἔργων ἐπεδειξάμεθα τὰς ἀρετάς. εἰ τεθνήσκει,
 καλὸν ὑπὸ τῶν ἐλόντων. ἔ μεταβήσομαι δ' ἐγὼ εἰς τὴν
 τῶν πολεμίων τάξιν, ἵνα ἑμαυτῇ προσδότης γένωμαι.
 καὶ γὰρ ἂν εἴην πολὺ τῶν αὐτομολάντων πρὸς τὴν πολε-
 μίαν ἡλιθιώτερος· εἴ γε ἐκείνοι μὲν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆτο
 πράττουσιν, ἐγὼ δ' ἐπ' ἀπωλείᾳ, καὶ γε τῇ ἑμαυτῇ.
 τὴν μέντοι Ῥωμαίων ἐνέδραν ἐπύχομαι· μετὰ γὰρ δε-
 ξιὰν ἀνακινούμενος ὑπ' αὐτῶν, εὐθύμως τεθνήξομαι, τὴν
 τῶν ψευσαμένων ἀπιστίαν νίκης μᾶζον ἀποφύγων παρα-
 μύθιον.

5. Ο μὲν Ἰώσηπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἀποτροπὴν
 τῆς αὐτοχειρίας ἔλεγεν. οἱ δὲ, πεφραγμένους ἀπογνώσκει
 τὰς ἀκοὰς ἔχοντες, ὡς ἂν πάλαι καθουσιώσαντες ἑαυτὴς

„pie facere videmur? An nescitis, morientium iuxta natu-
 „rae legem, et qui Deo debitum exsoluunt repetenti, quod
 „dederat, laudem esse aeternam, domum, sobolemque
 „firmam, puras autem et dicto audientes animas manere,
 „locum in coelo habituras sanctissimum, vnde rursus
 „per saeculorum lapsus ad corpora munda inhabitanda
 „mittentur. quorum vero manus in seipsos insanierunt;
 „horum quidem animas oreus tenebricosior suscipiet: pa-
 „terque illorum Deus culpam eorum, qui in alterutram
 „partem iniuriosi fuerint, in liberos persequetur. Hinc
 „Deo inuisum est hoc scelus, et a sapientissimo legiflato-
 „re poena ei statuitur. quippe apud nos quidem sancitum
 „est, vt, qui seipsos occiderint, ad solis occasum insepulti
 „abiciantur, quanquam et hostes sepeire fas arbitremur:
 „apud alios vero eiusmodi mortuis etiam dextas, quibus
 „contra se vsi sunt, amputari iusserunt leges; quemadmo-
 „dum corpus ab anima, ita et manum a corpore disiungi
 „debere existimantes. Pulchrum igitur, o socii, iusta sen-
 „tire, neque humanis casibus et calamitatibus addere im-
 „pietatem in Deum creatorem nostrum. Si salui esse vo-
 „lumus, iam nosmet seruemus, (nam et nobis haud dede-
 „cori est salutem illis acceptam referre, quibus virtutem
 „tot praeclaris facinoribus demonstratam dedimus) sin-
 „temori placeat, ab his occidi pulchrum est, a quibus victi
 „sumus et capti. Ego vero hostium ordini non me ad-
 „scribi patiar, vt ipse mei proditor sim. nam ita multo
 „stolidior essem, quam qui ad hostes vltro profugiunt: si-
 „quidem illi hoc faciunt suae salutis ergo, ipse vero in-
 „teritus, idque mei. Romanorum tamen insidias
 „quam maxime expeto: nam si post fidem datam
 „me interfecerint, laetus admodum moriar, mendacii
 „perfidiam ab illis reportans, solatium victoria ina-
 „ius.

6. Et Iosephus quidem huiusmodi multa dicebat, vt
 socios a caede propria dehortaretur. Illi vero, aures ex
 desperatione obstructas habentes, vt qui iam dudum se-

τῷ θανάτῳ, παροξύνονται πρὸς αὐτόν· καὶ προστρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ξιφήρης, ἐκάκιζόν τε εἰς ἀνανδρίαν, καὶ ὡς ἑκαστος αὐτίκα καταπλήξων, δῆλος ἦν. ὁ δὲ τὸν μὲν ὀνομαστὶ καλῶν, τῷ δὲ στρατηγικώτερον ἐμβλέπων, τῷ δὲ δρασσόμενος τὴν δεξιάν, ὃν δὲ δεήσει δυσωπῶν, καὶ ποικίλαις διαιερέμενος πάθεισιν, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης εἰργεν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πάντων τὸν σίδηρον, ὥσπερ τὰ κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων, αἰεὶ πρὸς τὸν καταπτόμενον ἀντιστραφεύμενος. τῶν δὲ καὶ παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς ἔτι τὸν στρατηγὸν αἰδούμενων, παρελύοντο μὲν αἱ δεξιαί, περιωλιδαινε δὲ τὰ ξίφη, καὶ πολλοὶ τὰς ῥομφαίας ἐπιφέροντες αὐτομάτως παρείθησαν.

ζ'. Ο δὲ ἐν ταῖς ἀμυχαναίαις ἔχε ἠτόρησεν ἐπινοίας, ἀλλὰ πίσειυν τῷ κηδεμόνι Θεῷ τὴν σωτηρίαν παραβάλλεται· „καὶ ἐπειδὴ δέδεται τὸ θνήσκειν, ἔφη, Φέρε κλήρω τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ἐπιτρέψωμεν, ὁ λαχὼν „δὲ ὑπὸ τῷ μετ' αὐτὸν πιπτέτω, καὶ διοδεύσει πάντων „ἔπως ἡ τύχη, μηδὲ ἐπὶ τῆς ἰδίας κείθῳ δεξιᾷς ἑκαστος. „ἄδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων τινα μετανοήσαντα „σωθῆναι.“ πεισὸς ἔδοξε ταῦτα εἰπὼν, καὶ συνεκληρῆτο πείσας· ἐτοίμην δὲ ὁ λαχὼν τῷ μετ' αὐτὸν παρεῖχε τὴν σφαγὴν, ὡς αὐτίκα τεθνηζομένους καὶ τῷ στρατηγῷ. Ζωῆς γὰρ ἠδίδω τὸν μετὰ τῷ Ἰωσήπῃ θάνατον ἡγάγντο· καταλείπεται δὲ ἕτος, εἴτε ὑπὸ τύχης χρὴ λέγειν, εἴτε ὑπὸ Θεῷ προνοίας, σὺν ἐτέρῳ· καὶ σπευδάζων μῆτε ὑπὸ τῷ κλήρῳ καταδικαθῆναι, μῆτε, εἰ τελευταῖος λίποιτο, μιᾶναι τὴν δεξιάν ὁμοφύλῳ φόνῳ, πείθει καὶ κείνον ἐπὶ πίσει ζῆν.

η'. Ο μὲν ἔν ἔτῳ τόν τε Ῥωμαίων καὶ τὸν οἰκείων διαφυγῶν πόλεμον, ἐπὶ Οὔσπασσιανὸν ἦγστο διὰ τῷ Νικάνορος. αἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ Θεῶν αὐτῷ συνέτρεχον, καὶ τῷ πλήθους συνθλιβομένη περὶ τῷ στρατηγῷ θόρυβος ἦν ποικίλος, τῶν μὲν γεγηθότων ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δὲ ἀπειλάντων, τῶν δὲ ἐγγύθεν ἰδεῖν βιαζομένων. καὶ

met morti deuouerant, in eum exasperantur; et alii aliunde cum gladiis accurrentes, et ignauiam ei exprobrabant, et quisque palam in eo erat, ut eum e velligio interficerent. Ille autem, cum alium nominatim vocaret, alium seuerò ducis adspectu intueretur, alium dextra prehenderet, alium precibus exoraret, variaque animi affectione (ut in tali necessitate) distractus, ferrum omnium a caede sua diuertebat, non secus ac ferae circumclusae, ad eum semper, qui se ei admoueret, ora vultusque conuertens. Illorum autem, qui ducem in extrema miseria et aerumna adhuc reuererentur, debilitabantur dextrae, gladiique de manibus elabebantur, multique, cum ensibus ipsum peterent, iniussi eos dimittebant.

7. Illi autem in angustiis non deerat solertia ad excogitandum: sed Dei curae se committens salutis discrimen adit: „Et quoniam mori decretum est, inquit, agite, „caedes mutuas in sortem coniiciamus, et, cui fors obtigerit, manu illum excipientis occumbat, atque ita fortuna „faciet, ut omnes mortem obeant, neque sua quisquam „dextra se iugulet. iniustum est enim, caeteris intereuntis, „quenquam, si poenituerit, saluum esse.” Cum ista dixisset, dignus visus est, cui fides haberetur; et postquam persuasisset, una cum illis semet sorti commisit. Cui autem fors primo obuenit, is iugulum proximo libenter praebebat, quasi duce etiam mox perituro. nam mortem cum Iosepho oppetere vita dulcius esse videbatur. Ille vero cum altero (siue forte fortuna dicendum, siue Dei prouidentia) relictus est: operamque dans, ut neque a sorte condemnaretur, neque, si ultimus superesset, dextram macularet popularis sui caede, illi etiam fide data persuadet vitam non prodigere.

8. Atque ita quidem ille, cum bellum a Romanis et a suis euasisset, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani ad illum intuendum confluebant; cumque multitudo circa ducem se premeret, varius ortus est tumultus: his exultantibus, quod captus esset, aliis minitantibus, nonnullisque, ut propius eum viderent, alios vrgen-

οἱ μὲν πόρρωθεν κολάζειν ἐβόων τὸν πολέμιον. τῶν δὲ πλησίων ἀνάμνησις αὐτῷ τῶν ἔργων εἰσήει, καὶ πρὸς τὴν μεταβολὴν θάμβος. τῶν τε ἡγεμόνων ἑδεῖς ἦν, ὅς, εἰ καὶ πρότερον ὠργίζετο, τότε πρὸς τὴν ὄψιν ἔκ ἐνέδωκεν αὐτῷ. μάλιστα δὲ τὸν Τίτον ἐξ ἀρετῆς τό, τε καρτερικὸν ἐν ταῖς συμφοραῖς ἦρει τῷ Ἰωσήπῃ, καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν ἔλκος. ἀναμιμνησκομένῳ τε τὸν ἐπ' αἶψαν μαχόμενον, καὶ τὸν ἐν χερσὶν ἐχθρῶν ἄρτι κείμενον ὁρῶντι παρῆν τε νοεῖν, ὅσον δύναται τύχη, καὶ ὡς ὀξεία μὲν πολέμου ῥοπή, τῶν δὲ ἀνθρωπίνων ἑδὲν βέβαιοι. παρὸ καὶ τότε συνδιέθηκε μὲν πλείστας ἑαυτῷ, καὶ πρὸς οἶκτον τῷ Ἰωσήπῃ. πλείστη δὲ αὐτῷ καὶ παρὰ τῷ πατρὶ μοῖρα σωτηρίας ἐγένετο. ὁ μὲντοι Οὐεσπασιανὸς Φερεῖν αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας προσέτασεν, ὡς ἀναπέμψων αὐτίκα Νέρωνι.

Θ'. Τῷτο ἀκύσας ὁ Ἰώσηπος, μόνῳ τι διαλεχθῆναι θέλειν ἔλεγεν αὐτῷ. μετασησαμένῳ δὲ ἐκείνῳ, πλὴν τῷ παιδὸς Τίτῃ καὶ θυγῖν Φίλῳ, τῆς ἄλλης ἅπαντας, „σὺ ἡμῖν, εἶπεν, Οὐεσπασιανῷ, νομίζεις αἰχμάλωτον αὐτὸν ἢ μόνον εἰληφέναι τὸν Ἰώσηπον. ἐγὼ δὲ ἄγγελος ἦκω σοι ἢ μειζόνων. μὴ γὰρ ὑπὸ Θεῷ προπεμπόμενος ἦδεν τὸν Ἰσραελῶν νόμον, καὶ πῶς στρατηγὸς ἀποθνήσκων πρέπει; Νέρωνί με πέμπεις; τί γάρ; οἱ μετὰ Νέρωνα ἢ μέχει σὺ διάδοχοι μένῃσι; σὺ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανῷ, καὶ αὐτοκρατῶρ σὺ καὶ παῖς ὁ σὸς ἕτος. δέσμῃ ἢ δέ με νῦν ἀσφαλέστερον, καὶ τῆρει σαυτῷ. δεσπότης ἢ μὲν γὰρ ἢ μόνον ἐμῷ σὺ Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς ἀνθρώπων γένους. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τιμωρίαν δέομαι Φερεῖας μείζονος, εἰ καταχεδιάζω καὶ Θεῷ.” ταῦτα εἰπόντες, παραχερῆμα μὲν Οὐεσπασιανὸς ἀπίσκειν ἐδόκει, καὶ τὸν Ἰώσηπον ὑπελάμβανε ταῦτα περὶ σωτηρίας παινεργεῖν. κατὰ μικρὸν δὲ εἰς πίσιν ὑπήγετο. τῷ Θεῷ διεγείροντος αὐτὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἔθῃ, καὶ τὰ σκήπτρα δι' ἐτέρῳ ἀημέων προδεικνύοντος.

tibus. Et qui longius quidem aberant, hostem ad supplicium ducendum clamabant: qui vero in propinquo erant, facta eius egregia in memoriam reuocabant, eiusque ad mutationem attoniti haerebant: et e ducibus nemo erat, cui, licet ante ei irasceretur, ad adspectum eius ira non deferuisset. maxime autem omnium Titus sua ex indole et patientia Iosephi in calamitatibus et aetatis eius misericordia capiebatur: qualisque iampridem fuerat in praeliis reminiscenti, et qualis nunc sit in hostium manibus positus intuenti subiit cogitare, et quanta erat fortunae vis, quamque velox belli inclinatio, et quanta rerum humanarum instabilitas. unde et tunc multi quidem eandem cum ipso affectionem induebant, et ad Iosephi miserationem pertrahabantur: ipseque apud patrem plurimum valebat ad Iosephi salutem. Vespasianus tamen praecipiebat, ut magna cum cautione custodiretur, ac si statim ad Neronem eum missurus esset.

9. Cum istud intellexisset Iosephus, significabat, se cum eo solo paucis colloqui velle. Summotisque ab illo omnibus aliis praeter Titum et duos amicos, insit Iosephus: „Tu quidem, Vespasiane, putas Iosephum duntaxat ipsum captiuum cepisse: at ego rerum maiorum venio tibi nuncius. Nisi enim a Deo ad te missus essem, Iudaeorum consuetudinem nouissem, et quemadmodum duces exercituum mori deceret. Ad Neronem me mittis? Quid enim? num qui Neroni usque ad tesuccessuri sunt, tam diu manebunt? Tu Caesar eris, Vespasiane, et imperator tu et filius iste tuus. Vincito autem me aliquanto arctius et tibi met adseruato. nam tu quidem non mei solius dominus eris, verum etiam terrae marisque et omnis generis humani. Ego vero in supplicium arctiore dignus sum custodia, si quid temere etiam in Deum mentitus fuero.” Cum ista dixisset, Vespasianus statim quidem ei fidem non habebat, et Iosephum suspicabatur astute haec sui in salutem comminisci. Paulatim vero ad credendum inductus erat, cum Deus iam ipsum excitaret ad cogitandum de imperio, sceptrumque ad eum deuenturum esse diuersis signis praemonstraret. Sed

αἰτρεκῇ δὲ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν ἄλλοις κατελάμβανε. τῶν γὰρ τοῖς ἀπορρήτοις παρατυχόντων φίλων ὁ ἕτερος, „θαυμάζειν, ἔφη, πῶς ἔτε τοῖς ἐπὶ τῶν Ἰωταπάτων περὶ „ἀλώσεως, ἔτε αὐτῷ πρῆμαντεύσατο περὶ αἰχμαλωσίας, εἰ μὴ ταῦτα λῆρος εἴη διακρησσομένε τὰς ἐπ’ αὐτὸν ἐργάς.“ Ἰώσηπος δὲ, „καὶ τοῖς Ἰωταπατηνοῖς, „ὅτι μετὰ τεσσαρακοσὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀλώσονται, „προειπεῖν, ἔφη, καὶ ὅτι πρὸς Ῥωμαίων αὐτὸς ζωγρηθήσεται.“ ταῦτα παρὰ τῶν αἰχμαλώτων κατ’ ἰδίαν ὁ Οὐσπασιανὸς ἐκφυδόμενος, εὗρισκεν ἀληθῆ, καὶ πιστεύειν περὶ τῶν κατ’ αὐτὸν ἤκετο. Φρενῆς μὲν ἔν καὶ δεισμῶν ἔκ ἀνίει τὸν Ἰώσηπον, ἐδωρεῖτο δὲ ἐδῆτι. καὶ τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις, Φιλοφρονέμενός τε καὶ περιέπων διπέλει, τὰ πολλὰ τίτῃ τῇ τιμῇ συνεργῶντος.

ΚΕΦ. Θ’.

Ὡς εἰλω Ἰόππη, καὶ ἐνεδόθη Τιβερίας.

ΤΕτάρτη δὲ Πανέμῃ μηνός, ἀναζεύξας εἰς τὴν Πτολεμαῖδα, κατέβη εἰς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην τῆς τε Ἰουδαίας πόλιν, καὶ τὸ πλεον ὑφ’ Ἑλλήνων ἐποικισμένην. ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρατιὰν καὶ τὸν στρατηγὸν μετὰ πάσης εὐφημίας καὶ Φιλοφροσύνης οἱ ἐπιχώριοι, καὶ κατ’ εὐνοίαν μὲν τὴν πρὸς τῆς Ῥωμαίης, τὸ δὲ πλεον ἔχθαι τῶν κατεστραμμένων. διὸ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἀθρόοι καταβῶντες ἤξιον κολάζειν. Οὐσπασιανὸς δὲ τὴν μὲν περὶ τῆς δέησιν, ὡς ὑπ’ ἀκρίτῃ γινομένην πλήθους, ἐξέλυσε νήσυχία. τῶν δὲ ταγμάτων τὰ μὲν δύο χειμερίζοντα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς Καισαρείας, ἐπιτήδειον ὄρων τὴν πόλιν· τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον εἰς Σκυθόπολιν, ὡς μὴ θλίβοι παντὶ τῷ στρατῷ τὴν Καισάρειαν. ἀλγεινὴ δὲ ἦν κακείνη χειμῶνος ὥρα, καθόσον ἦν πνιγῶδης θέρους ὑπὸ καύματος, πεδίας ὕσα καὶ παράλιος.

β’. Ἐν δὲ τῇ συναθροισθέντες οἱ τε κατὰ τάσιν ἐκ-

et in aliis veracem esse Iosephum deprehendebat. Altero namque amicorum, qui secretis intererant: „se mirari, dicente, quid causae esset, cur neque Iotapatenis de excidio, neque sibi de captiuitate quidquam antea vaticinatus esset, si ista non vana sint illius commenta, qui iram in se casuram depulsum eat.” Ad haec Iosephus: „Iotapatenis, aiebat, se praedixisse, excidium eos post septimum et quadragesimum diem mansurum esse, foreque, vt ipse a Romanis viuus caperetur.” Cum de istis a captiuis clam inquisiisset Vespasianus, veraque esse comperisset, etiam illis, quae de se dixerat, fidem habere coepit. Et Iosepho quidem neque custodiam neque vincula remittebat. verum vestimentis eum donabat aliisque pretiosis muneribus, et beneuolentia eum prosequi et complecti perseuerabat, Tito plerumque ad eius honorem aliquid conferente.

CAP. IX.

Quomodo capta erat Ioppe, et dedita Tiberias.

Quarto autem die Panemi mensis Vespasianus in Ptolemaïdem reuersus est, atque inde Caesaream maritimam peruenit, et urbem Iudaeae maximam, et maiori ex parte a Graecis inhabitatam. Vnde exercitum pariter ac imperatorem cum magno plausu et hilaritate excipiebant indigenae, etiam ex sua quidem in Romanos beneuolentia, magis autem ex suo in euerfos odio. Vnde et multi simul contra Iosephum inclamantes, de eo supplicium sumendum esse postulabant. Vespasianus autem ab ista quidem petitione, vt quae ab inconsulta facta esset multitudine, se liberauit, nihil respondendo. Legionum autem duas quidem Caesareae, illic hyematuras, constituit, quod ciuitatem huic rei opportunam esse videret: decimam vero et quintam in Scythopoli, ne totius onere exercitus attereretur Caesarea. Erat autem et illa hyeme aprica, quantum aestate prae feruore aestuosa, vtpote in planitie sita et maritima.

2. Interea cum non exigua collecta esset multitudo,

πίπτοντες τῶν πολεμίων, καὶ οἱ διαφυγόντες ἐκ τῶν κατε-
 στραμμένων, πλῆθος ἢ ὀλίγον, ἀνακτίζουσιν Ἰόππην ὀρ-
 μητήριον σφίσιν, ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ Κετίε πρότερον· καὶ
 τῆς χώρας ἐκπεπολεμωμένης ἀνεργόμενοι, μεταβαίνειν
 ἐγνώσαν εἰς τὴν θάλασσαν. πηξάμενοί τε πειρατικά σκά-
 φη πλείστα, τὸν τε Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ τὸν ἐπ' Αἰγύ-
 πτω πόρον ἐλήσενον, ἅπλωτά τε πᾶσιν ἐποίκιν τὰ τῆδε
 πελάγη. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὡς ἐγνώ τὴν σύνταξιν αὐτῶν,
 πέμπει πεζὺς τε καὶ ἵππεις ἐπὶ τὴν Ἰόππην, οἱ νύκτωρ ὡς
 ἀφύλακτον εἰσέρχονταί τὴν πόλιν. οἱ δὲ ἐν αὐτῇ προήδον-
 το μὲν τὴν εἰσβολὴν, καὶ καταδείσαντες, τῷ μὲν εἴργειν
 τὰς Ῥωμαῖς ἀπετρέποντο, συμφυγόντες δὲ εἰς τὰς ναῦς,
 ἐξωτέρῳ βέλας διενυκτέρευσαν.

γ'. Αἰμμένη δὲ ἔσσης φύσει τῆς Ἰόππης· αἰγιαλῷ γάρ
 ἐπιλήγει τραχεῖ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ὀρθίῳ, βραχὺ δὲ
 συννεύοντι κατὰ τὰς κεραίαις ἐκάτρεθεν, αἱ δὲ εἰσὶ κρημνοὶ
 βαθεῖς καὶ πρῆχασαι σπιλάδες εἰς τὸ πέλαγος, ἔνθα καὶ
 τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἔτι δεικνύμενοι τύποι πισθῆναι τὴν
 ἀρχαιότητα τῷ μύθῳ, τύπτων δὲ τὸν αἰγιαλὸν ἀντίος βο-
 ρέας, καὶ πρὸς ταῖς δεχομέναις πέτραις ὑψηλὸν ἀνακόπτων
 τὸ κύμα, σφαλερώτερον ἐρημίας τὸν ὄρμον ἀπεργάζεται.
 κατὰ τῆτον σαλεύουσι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰόππης ὑπὸ τὴν ἔω πιεῦ-
 μα βίαιον ἐπικίπτει· μελαμβόρειον ὑπὸ τῶν ταύτῃ πλω-
 ζομένων καλεῖται. καὶ τὰς μὲν πρὸς ἀλλήλαις τῶν νεῶν αὐ-
 τόθι συνήραξε· τὰς δὲ πρὸς ταῖς πέτραις. πολλὰς δὲ πρὸς
 ἀντίον κύμα βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος· τὸν τε γὰρ αἰγια-
 λὸν ὄντα πετρώδη, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῷ πολεμίους ἐδεδοίκεσαν·
 μετέωρος ὑπεραρθεῖς ὁ κλύδων ἐβάπτισεν. ἦν δὲ ἔτε Φυγῆς
 πρὸ τόπος, ἔτε μένισι σωτηρία, βία μὲν ἀνέμῃ τῆς θαλάσ-
 σης ἐξωθαμένους, Ῥωμαίων δὲ τῆς πόλεως. καὶ πολλή μὲν
 οἰμωγὴ συρρηγνυμένων ἐγένετο τῶν σκαφῶν, πολὺς δὲ ἀγνυ-
 μένων ὁ ψόφος. καὶ τῷ πλῆθους οἱ μὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων κα-
 λυπτόμενοι διαφθείροντο, πολλοὶ δὲ τοῖς ναυαγίοις ἐμπλε-
 κόμενοι. τινὲς δὲ ὡς καφότερον τὴν θάλασσαν ἔφθανον τῷ

ex iis, qui vel seditione ab hostibus defecerant, vel ex civitatibus euerfis effugerant, Ioppen, quam antea diruerat Cestius, instauratum eunt sibi in refugium: et, quia illis impedimento erat regio vastata, in mare migrare decreuerunt. cumque naues piraticas quam plurimas fabricassent, qua in Phoenicem et Syriam et Ægyptum transitur latrocinia exercebant, et omnibus ad oras istas inuium faciebant pelagus. Vespasianus autem, cognito, quod constituerant, equites pariter ac pedites in Ioppen mittit, qui noctu in urbem utpote non custoditam ingrediuntur. Qui vero in ea erant, impressionem quidem faciendam iam ante sentiebant, et metu perculsi Romanos arcere detrectabant; in naues autem confugientes, cum extra teli iactum essent, in illis pernoctarunt.

3. Cum vero Ioppe natura esset importuosa, (nam in litus asperum caeteraque arduum desinit, ac summis utrinque cornibus leuiter inflexum, in quibus profundae rupes et saxa ingentia, quae mari prominent, ubi et adhuc ostensa Andromedae vinculorum vestigia fidem faciunt antiquitati fabulae, aduersus autem aquilo feriens littora, et cautibus obiectis tumidos illidens fluctus, stationem mari aperto periculosiorem efficit) eo in salo fluctuantibus Ioppenis sub diluculum vehemens flatus ingruit, quem illac nauigantes Melamboream vocant. et alias quidem naues inter se, alias vero collisit in scopulos; multas autem, cum aduersus aestum omni vi tenderent in altum, (nam et litus saxosum et hostes ei circumfusus metuebant) ventus, in sublime attollens fluctus, demersit: et neque fugae usquam locus erat, neque manentibus spes salutis; cum ventorum vis eos mari pelleret, et Romani ciuitate prohiberent. Et multi quidem eiulatus erant, cum colliderentur naues, multus vero fragor, cum frangerentur: et Ioppenorum alii fluctibus obruti perierunt, aliique quam plurimi naufragiis implicati. Nonnulli autem ferro se interficientes, quasi id satius esset,

σιδὲρῳ σφᾶς αὐτὰς ἀναίρειντες. τό γε μὴν πλεῖστον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκφερόμενον περιξάινετο ταῖς ἀπορρώξιν, ὡς αἰμαχθῆναι μὲν ἐπὶ πλεῖστον τὸ πέλαγος, πληρωθῆναι δὲ νεκρῶν τὴν παραλίαν. καὶ γὰρ τὸς ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐκφερομένους ἐφεισῶτες οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειρον. ἦν δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκβραδέντων σωμάτων τετρακισχίλιοι πρὸς τοῖς διακοσίοις. Ῥωμαῖοι δὲ λαβόντες ἀμαχητὶ τὴν πόλιν κατασκάπτουσιν.

δ'. Ιόππη μὲν ὅτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δευτέρον ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐάλω. Οὐσεπασιανὸς δὲ, ὡς μὴ πάλιν οἱ πειραταὶ συναλιθεῖν εἰς αὐτήν, στρατόπεδόν τε ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἐγείρει, καὶ τὸ ἵππικόν ἐν αὐτῷ καταλείπει μετὰ πεζῶν ὀλίγων, ἵνα ὅτοι μὲν κατὰ χώραν μένοντες φερεῶσι τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ ἵππεῖς προνομιεύωσι τὴν περίξ, καὶ τὰς περιούκας κάμας τε καὶ πολίχνας ἐξαίρωσι τῆς Ιόππης. οἱ μὲν ἔν κατὰ τὰ προσαχθέντα τὴν χώραν κατατρέχοντες, καὶ ἡμέραν ἑτεμνόν τε καὶ ἡρήμην ἄπασαν.

ε'. Ως δὲ εἰς τὰ Ιεροσόλυμα τὸ κατὰ τὴν Ιωταπάτην πάθος ἠγγέλη, τὸ μὲν πρῶτον ἠπίσαν οἱ πολλοί, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς καὶ διὰ τὸ μηδένα τῶν λεγομένων αὐτόπτην παρῆναι· δισσώθη γὰρ εὐδὲ ἄγγελος, ἀλλὰ αὐτομάτῃ διεκήρυσσε Φήμη τὴν ἄλωσιν, οἰκία φύσει τῶν σκυθρωποτέρων. κατ' ὀλίγον δὲ διὰ τῶν προχωρῶν ὥδευε τὸ ἀληθές, καὶ παρὰ πᾶσιν ἀμφιβολίας ἦν ἤδη βεβαιότερον, προσεχιδιάζετό γε μὴν τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὰ μὴ γεγνημένα. τεθνεῶς γὰρ ἐπὶ τῆς αἰώσεως καὶ Ιώσηπος ἠγγέλλετο. τῷτο μεγίστη τὰ Ιεροσόλυμα πένθος ἐπλήρωσε· κατὰ μὲν γε οἴκας, καὶ κατὰ συγγενείας οἷς προσήκων ἦν ἕκαστος τῶν ἀπολωλότων ἐθρηνῆτο. τὸ δὲ ἐπὶ τῷ στρατηγῷ πένθος ἐδημοσιεύθη. καὶ οἱ μὲν ξένους, οἱ δὲ συγγενεῖς, οἱ δὲ φίλους, οἱ δὲ ἀδελφὰς ἐθρήνουν· τὸν Ιώσηπον δὲ πάντες. ὡς ἐπὶ τριακοσὴν μὲν ἡμέραν μὴ διαλεπεῖν τὰς ὀλοφύσεις ἐν τῇ πόλει· πλείους δὲ μοιθοῖται τὸς αὐλητὰς, οἱ θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς.

ς'. Ως δὲ τὸ ἀληθές διακαλύπτετο τῷ χρόνῳ, καὶ

mare praeueniebant: caeterum plerique vndis delati in petras abruptas discerpti erant, adeo vt mare caesorum sanguine redundaret, oraque maritima cadaueribus repleretur. Quin etiam ad littus appulso stantes in eo Romani trucidabant, atque eiektorum corpora numero erant ad quatuor millia et ducenta. Romani vero sine praelio urbem ceperunt et funditus diruerunt.

4. Atque ita quidem Ioppe breui tempore bis a Romanis excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eo piratae confluerent, et castra in arce excitat, et equitatum illic cum paucis peditibus reliquit; ita vt illi eo in loco manentes castra custodirent, equitesque finitimam regionem depopularentur, et villas Ioppae vicinas cum vrbeculis e medio tollerent. Et illi quidem imperata facientes regionem percursarunt, eamque omnem quotidie diripiebant et vastabant.

5. Vbi autem ea, quae Iotapatis acciderant, fama perlata essent Hierosolyma, primo quidem multi, et propter magnitudinem calamitatis, et quia nemo aderat spectator eorum, quae ferebantur, non habebant dicentibus fidem, (neque enim nuncius cladis supererat, sed temere excidium nuntiabat fama, natura apta ad tristitia spargenda) paulatim vero per finitimos verus ibat rumor, et apud omnes iam certior habebatur, quam vt de eo ambigere-
tur; caeterum rebus gestis affingebant, quae minime gesta erant. Nam et Iosephum in excidio occubuisse nunciatum est. id quod maximo luctu repleuit Hierosolyma: et per singulas quidem domos itemque cognationes amissorum quisque lugebatur a suis; luctus vero ducis publicus erat. et hi quidem hospites, alii propinquos, amicos alii, nonnulli etiam fratres plorabant; Iosephum autem vniuersi. adeo vt per triginta dies fletus et lamentatio in ciuitate non cessarint, plurimique conduxerint tibicines, qui sibi lessu praeirent.

6. Cum autem tempore indicaretur veritas, et quem

τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ὥσπερ εἶχεν, ἐχεδίασμένον δὲ τὸ κατὰ τὸν Ἰώσηπον πάθος εὐρίσκειτο, ζῆν δὲ αὐτὸν ἔγνωσαν, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὄντα, καὶ πρὸς τῶν ἡγεμόνων ἢ κατ' αἰχμαλώτη τύχην περιέπεσθαι, τοσῶτον ὀργῆς ἐπὶ ζῶντος, ὅσον εὐνοίας ἐπὶ τεθνάναι δοκῆντος πρότερον ἀνελάμβανον. καὶ παρ' οἷς μὲν εἰς ἀνανδρίαν, παρ' οἷς δὲ εἰς προδοσίαν ἐκακίζετο. πλήρης δὲ ἀγανακτήσεως ἦν καὶ τῶν κατ' αὐτῆ βλασφημιῶν ἢ πόλις. παρωξύνοντο δὲ ταῖς πληγαῖς, καὶ προσεξεκαίοντο ταῖς κακοπραγίαις· τό γε μὴν πταίνειν, ὃ γίνεται τοῖς εὖ Φρουρῶσιν ἀσφαλείας καὶ τῶν ὁμοίων Φυλακῆς αἴτιον, ἐκείνοις κέντρον ἐτέρων ἐγίνετο συμφορῶν· καὶ τὸ τέλος αἰεὶ τῶν κακῶν αὐθις ἀρχή· μᾶλλον γὰρ ὤρμεν ἐπὶ τῆς Ῥωμαίας, ὡς καὶ Ἰώσηπον ἐν αὐτοῖς ἀμυνόμενοι. τῆς μὲν ἔν ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων τοιῶτοι Δόρυβοι κατεῖχον.

ζ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, καθ' ἰστορίαν τῆς Ἀγρίππα βασιλείας· ἐνῆγε γὰρ καὶ βασιλεὺς αὐτὸς, ἅμα καὶ δεξιῶσθαι τὸν ἡγεμόνα σὺν τῇ στρατιᾷ τῷ κατὰ τὸν οἶκον ἔλθω προαιρέμενος, καὶ καταστῆλαι δι' αὐτῶν τὰ νοσῶντα τῆς ἀρχῆς· ἄρας ἀπὸ τῆς παράλλω Καισαρείας, εἰς τὴν Φιλίππην καλεσμένην μεταβαίνει Καισάρειαν. ἐνθα μέχρι μὲν ἡμερῶν εἴκοσι τὴν στρατιὰν διαναπαύων καὶ αὐτὸς ἐν εὐωχίαις ἦν, ἀποδιδὼς τῷ Θεῷ χαριστήρια τῶν κατωρθωμένων. ὡς δὲ αὐτῷ Τιβερίως μὲν νεωτερίζειν, ἀφιστάται δὲ ἠγγέλλοντο Ταριχαῖται· μοῖρα δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας ἦσαν ἀμφοτέρω· πανταχόθεν τὰς Ἰσθαίας καταστρέφεται διεγνηκώς, τὴν ἐπὶ τέτοις στρατεῖαν εὐκαιρον ἡγήτο, καὶ δι' Ἀγρίππαν, ὡς εἰς ξενίας ἀμοιβὴν, σωφρονίσων αὐτῷ τὰς πόλεις. πέμπει δὲ τὸν υἱὸν Τίτον εἰς Καισάρειαν, μετὰξόντα τὴν ἐκείθεν στρατιὰν εἰς Σκυθόπολιν. ἡ δὲ ἐστὶ μεγίστη τῆς Δεκαπόλεως, καὶ γείτωρ τῆς Τιβεριάδος. ἐνθα καὶ αὐτὸς παραγενόμενος ἐκδέχεται τὸν υἱόν. καὶ μετὰ τριῶν ταγμάτων προσελθὼν, στρατοπεδεύεται μὲν ἀπὸ τριάκοντα τῆς Τιβεριάδος σταδίων, κατὰ τινα σταθμὸν εὐσύνοπτον

admodum se haberent res Iotapatenae, fictumque compertum esset, quod de Iosephi morte acceperant, eumque vitare et cum Romanis esse resciscerent, ac supra captiui fortunam a ducibus honorari, tantum in viucentem iracundiae, quantum beneuolentiae prius habuerunt, cum mortuum esse crederent. Et ab aliis quidem ignauia, ab aliis vero proditio ei vitio vertebatur. ciuitas autem indignationis plena erat, et conuicia ei faciebat. Plagis autem acceptis exasperabantur, magisque accendebantur rebus aduersis: porro clades inopina, quae sapientes facit suae securitati prospicere, et, ne similia paterentur, sibimet cauere, illos ad alias calamitates stimulabat atque excitabat: et vnus mali finis alterius semper principium erat. denique maiore in Romanos impetu ferebantur, ac si Iosephi maleficia in illis vindicaturi essent. Atque Hierosolymitanos quidem huiuscemodi occupabat trepidatio.

7. Vespasianus autem studio visendi regnum Agrippae, (nam et rex ipse eum inuitabat, partim desiderio laute excipiendi imperatorem cum exercitu, partim vt per eos discordias regni sui sedaret) motis ex Caesarea maritima castris, in eam, quae Philippi dicitur, Caesaream transit; vbi per viginti quidem dies exercitum recreans, ipse etiam conuiuia agitabat, gratias Deo reddens pro rebus bene prospereque gestis. Postquam vero Tiberiadem res nouas moliri, et Tarichaeas deficere nunciatum erat, (ad regnum autem Agrippae vtraque pertinebat) decreto apud se Iudaeos vbique euersum ire, opportunum esse credebatur contra eos exercitum ducere, vrbes istas, etiam vt Agrippae vicem rependeret ob hospitium, eius in gratiam castigaturus. Titum igitur filium Caesaream mittit, vt inde militem Scythopolin traderet. illa autem vrbs maxima Decapoleos, et vicina Tiberiadi. Quo cum ipse venisset, ibi filium praestolabatur. Deinde cum tribus legionibus, ad trigesimum a Tiberiade stadium, mansione conspicua nouarum rerum

τοῖς νεωτερίζουσι. Σενναβεῖς ὀνομάζεται. πέμπει δὲ δεκά-
 δάρχην Οὐαλεριανὸν σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα, διαλεχθη-
 σόμενον εἰρηνικὰ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, καὶ προτερεζόμενον
 ἐπὶ πίσεσι. ἡκηκόσι γὰρ, ὡς ἐπιθυμῶν μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος,
 κατασασιάζοιτο δὲ ὑπὸ τινῶν πολεμῶν βιάζομένων. προσ-
 ελάσας δὲ ὁ Οὐαλεριανός, ἐπεὶ πλησίον ἦν τῇ τείχει, αὐ-
 τὸς τε καταβαίνει, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ τῶν ἱππέων ἀπέβη-
 σεν, ὡς μὴ δοκοῖεν ἀκροβολισόμενοι παρεῖναι. καὶ πρὶν εἰς
 λόγους εἰσελθεῖν, ἐπεκθεσθὶν αὐτῷ τῶν σασιασῶν οἱ δυνατώ-
 τεροι μετὰ ὅπλων. ἐξηγείτο δὲ αὐτῶν Ἰησῆς τις ὀνόματι,
 παῖς Σαφάτη, τῇ ληστρικῇ σίφει ὁ κρυψιότατος. Οὐα-
 λεριανὸς δὲ, ὅτε παρὰ τὰς ἐντολάς τῇ στρατηγῇ συμβαλεῖν
 ἀσφαλὲς ἠγόμενος, εἰ καὶ τὸ νικᾶν εἴη βέβαιον, καὶ σφα-
 λερὸν τὸ μάχεσθαι πολλοῖς μετ' ὀλίγων, ἀπαρσασκύνων τε
 πρὸς ἐτοίμους, καὶ ἄλλως ἐκπλαγεῖς πρὸς τὴν ἀδόκητον
 τῶν Ἰουδαίων τόλμαν, Φεύγει περὶ, ἕτεροί τε ὁμοίως πέν-
 τε τῆς ἵππου ἀπέλιπον· ἔς οἱ περὶ τὸν Ἰησὲν ἀπήγαγον
 εἰς τὴν πόλιν, γεγηθότες ὥσπερ μάχῃ ληφθέντας, ἔκ
 ἐνέδρα.

ή. Τῷτο καταδείσαντες οἱ γηραιοὶ τῇ δῆμῳ, καὶ πρῶ-
 χεν δοκῶντες, Φεύγουσι μὲν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπε-
 δον· ἐπαγόμενοι δὲ τὸν βασιλέα προσπίπτουσιν ἰκέται
 Οὐεσπασιανῷ, μὴ σφῶς περιιδεῖν δεόμενοι, μηδὲ τὴν ὀλί-
 γων ἀπόνοιαν ἠγήσασθαι τῆς πόλεως ὅλης. Φείσασθαι δὲ
 τῇ δῆμῳ Ῥωμαίοις Φιλοφρονῶντος αἰεὶ, καὶ τῆς αἰτίας τιμω-
 ρήσασθαι τῆς ἀποστάσεως, ὅφ' ὧν αὐτοὶ Φερεθῆναι μέχρι
 νῦν ἐπὶ δεξιᾷς ἐπεγόμενοι πάλα. ταύταις ἐνεδίδε ταῖς
 ἰκεσθαῖς ὁ στρατηγός, καίτοι διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ἵππων
 ἐφ' ὅλην ἀρεγισμένος τὴν πόλιν. καὶ γὰρ ἀγωνιῶντα περὶ
 αὐτῆς τὸν Ἀγρίππαν εἶρα. λαβόντων δὲ τῶν τῇ δῆμῳ
 δεξιᾷς, οἱ περὶ τοῦ Ἰησὲν, ἔκ ἔτι ἀσφαλὲς ἠγόμενοι μένειν
 ἐπὶ τῆς Τιβεριαίδος, εἰς Ταρχαίας ἀποδιδράσκουσι. καὶ μεθ'
 ἡμέραν Οὐεσπασιανὸς σὺν ἱππεῦσι προπέμπει πρὸς τὴν
 ἀεζώρειαν Τραϊανόν, ἀποπερεθῆναι τῇ πλήθει, εἰ πάν

studiosis (cui nomen est Sennabris) castra metatur, atque hinc Valerianum decurionem cum equitibus quinquaginta mittit, de iis, quae ad pacem spectarent, cum ciuibus acturum, hortaturumque, ut in fidem illorum se dederent. audierat enim, quod pacem quidem populus desiderarent, seditione autem agitentur a nonnullis ad bellum eos urgentibus. Valerianus igitur, maturato itinere, ubi muris appropinquavit, et ipse de equo descendit, et equites, qui cum eo erant, desilire fecit, ne contra eos velituri adesse viderentur. Et antequam verbum faceret, armati in eum excurrunt seditiosi, qui plurimum valebant, Ducebat autem eos Iesus quidam nomine, Saphati filius, latrocinialis agminis princeps. Atqui Valerianus, praeter mandata imperatoris praelio congregari haud tutum esse ratus, etiamsi de victoria certus esset; et periculosum esse, si cum multis pauci, et instructis imparati confligerent; ac praeterea ad inopinatam Iudaeorum percussus audaciam, et ipse pedibus fugit, et quinque alii similiter equis relictis: quos Iesus eiusque comites, quasi pugna, non infidiis, captos, cum laetitia in urbem abduxerunt.

8. Hac de re solliciti seniores populi, quique dignitate praestare videbantur, in Romanorum castra se fuga recipiunt; adscitoque sibi rege, supplices accidunt ad Vespasiani genua, ne se despiceret obsecrantes; neque quae paucorum esset pro totius civitatis insania haberet: sed populo parceret, Romanos semper benevolentia prosequenti, ultimumque iret defectionis auctores, a quibus ipsi, olim ad foedus venire properantes, huc usque ne id facerent praesidiis tenebantur. Istis precibus annuebat imperator, quanquam toti civitati ob equos raptos infensus esset. nam et Agrippam videbat de ea anxium esse. Cum autem isti de populo fidem datam accepissent, Iesus et qui cum eo erant, haud satis tutum esse arbitantes apud Tiberiadem manere, inde ad Tarichaeas fugiunt. Posteroque die Vespasianus in montis summitatem cum equitibus praemittit Traianum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent,

τες εἰρηνικά Φρονοῖεν. ὥς δὲ ἔγνω τὸν δῆμον ὁμονοῶντα τοῖς ἐκέταις, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἦεν πρὸς τὴν πόλιν. οἱ δὲ τὰς τε πύλας ἀνοίγουσιν αὐτῷ, καὶ μετ' εὐφημιῶν ὑπῆντων, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλῶντες. τῆς δὲ στρατιᾶς τριβομένης περὶ τὴν τῶν εἰσόδων σενότητα, παραρρήξαι τῷ κατὰ τὴν μεσημβρίαν τείχεος Οὐσπασιανὸς κελεύσας, πλατύνει τὴν εἰσβολὴν αὐτοῖς. ἀρπαγῆς, μέντοι καὶ ὕβρεως ἀπέχεσθαι παρηγγελλε, τῷ βασιλεῖ χαριζόμενος, τῶν τε τειχῶν διὰ τῶτον ἐφείσατο, συμμένειν πρὸς τὸ λοιπὸν ἐγχυωμένῃς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ἄλλα κεκακωμένην τὴν πόλιν ἐκ τῆς εἰσόδου ἀναλαμβάνειν.

ΚΕΦ. ι.

Ὡς ἐάλωσαν αἱ Ταριχαῖαι. Ἰορδάνῃ ἐκφρασις καὶ τῆς Γεννησαῆς χώρας.

Ἐπειτα προελθὼν αὐτῆς τε μεταξὺ καὶ Ταριχαιῶν στρατοπεδεύεται, τειχίζει δὲ τὴν παρεμβολὴν ὀχυρωτέραν, ὑφορώμενος ἐκεῖ πολέμῃ τριβὴν αὐτῷ γενησομένην. συνέρρει γὰρ εἰς τὰς Ταριχαίας πᾶν τὸ νεωτερίζον, τῇ τε τῆς πόλεως ὀχυρότητι, καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες, ἣ καλεῖται Γεννησαῆς πρὸς τῶν ἐπιχωρίων. ἡ μὲν γὰρ πόλις, ὥσπερ ἡ Τιβεριᾶς ὑπέρειος ἔσα, καθὰ μὴ τῇ λίμνῃ προσεκλύζετο, σάντοθεν ὑπὸ τῷ Ἰωσήφῃ τετείχιστο καρτερώς, ἐλάσσων μέντοι τῆς Τιβεριάδος. τὸν μὲν γὰρ ἐκεῖ περίβολον ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως δαψιλείᾳ χρημάτων καὶ δυνάμειως ἐκρατύνατο. Ταριχαῖαι δὲ αὐτῷ τὰ λείψανα τῆς Φιλοτιμίας μετέλαβον. σκάφη δὲ ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς λίμνης παρεσκευασμένα πολλὰ, πρὸς τε τὸ συμφυγεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἡττωμένους, καὶ εἰ δέοι διαναυμαχεῖν, ἐξηρητυμένα. περιβαλλομένων δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον, οἱ περὶ τὸν Ἰησὺν, ἥτε πρὸς τὸ πλῆθος, ἥτε πρὸς τὴν εὐταξίαν τῶν πολεμίων ὑποδείσαντες, προθέσσι, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐφοδὸν τῶν τειχοποιῶν σκεδασθέντων, ὀλίγα τῆς δομησεως σπαρά-

exploraret. Vbi autem populum eadem sentire ac supplices comperisset, ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi vero et portas ei patefaciunt, et cum faustis acclamationibus obuiam ibant, seruatorem et benefactorem appellantes. Cum autem milites circa aditus angustias premerentur angerenturque, murorum partem ad meridiem dirui iussit Vespasianus, et latiore illis facit introitum: vt praeda tamen et iniuriis abstinerent, in gratiam regis edixit; eiusdemque causa, spondentis ciues postea in fide mansuros, muris pepercit: atque ciuitatem aliufmodi malis vexatam ex dissensione recreauit.

CAP. X.

Quomodo captae erant Tarichaeae. Iordanis descriptio et regionis Genesfar.

DEinde ab ea digressus inter ipsam et Tarichaeas castra metatur; eaque vallo firmiora reddit, suspicans bellum illic sibi protractum iri: nam omnes rerum nouarum cupidi ad Tarichaeas confluebant, ciuitatis munitioibus confisi, pariter ac lacu, qui Genesfar ab indigenis appellatur. Etenim vrbs, Tiberiadis ad instar monti subiecta, vndique a Iosepho, qua lacu non alluebatur, cincta erat muro valido, non ita tamen ac Tiberias. nam eius quidem ambitum, sub defectionis initium, pecuniarum itemque virium copia vallauerat: Tarichaeae vero non nisi de largitatis eius reliquiis participabant. Atramen scaphas quam plurimas in lacu paratas habebant, tam in refugium, si terra vincerentur, quam ad praelium, si opus esset, nauale instructas. Romanis autem castra unientibus, Iesus eiusque socii, neque multitudine neque pulchro hostium ordine perterriti, excursionem faciunt; atque primo impetu disiectis muri fabricatoribus, cum non nihil exstructionis dissipassent, vbi armatos congregari

ξαντες, ὡς εἰρων τὰς ὀπλίτας ἀθροίζομένους, πρὶν τι παθεῖν, εἰς τὰς σφετέρους ἀνέφευγον· ἐπιδιώξαντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι, συναλύνουσιν αὐτὰς εἰς τὰ σκάφη. καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες εἰς ὅσον ἐξικνεῖσθαι τῶν Ῥωμαίων βάλλοντες δύναιντο, τὰς τε ἀγκύρας ἔβαλλον, καὶ πυκνώσαντες ὥσπερ Φάλαγγας τὰς ναῦς ἐπαλλήλους, τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς διεναυμάχων πολεμίοις. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἠθροισμένον ἀκῶν ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, πέμπει τὸν υἱὸν σὺν ἱππεῦσιν ἐξακοσίοις ἐπιλέκταις.

β'. Ο δὲ, ὑπερογκὸν εὐρὼν τὴν τῶν πολεμίων πληθύν, πρὸς μὲν τὸν πατέρα πέμπει, πλείονος δυνάμεως αὐτῷ δεῖν λέγων. αὐτὸς δὲ τὰς μὲν πλείους τῶν ἱππέων ὠρμημένους ὄρων, καὶ πρὶν ἀφικέσθαι βοήθειαν, ἔσι δὲ ἕς ἡσυχῇ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἰσθαίων καταπεπληγότας, ἐν ἐπηκόῳ σὰς, ἡ ἀνδρες, ἔφη, Ῥωμαῖοι· καλὸν γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ὑπομνήσασθαι τὴν γένεσιν ὑμᾶς, ἵνα εἰδῆτε, τίνας ὄντας, καὶ πρὸς τίνας μάχεσθαι μέλλομεν. τὰς μὲν γὰρ ἡμετέρας χεῖρας εἶδεν εἰς τὸ τῶν ἐπὶ τῆς οἰκισμένης διαπέφευγεν· Ἰσθαῖοι δὲ, ἵνα εἴπω καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, μέχρι νῦν ἔκοπιῶσιν ἡττώμενοι. καὶ δεινόν, ἐσώτων ἐκείνων ἐν ταῖς κακοπραγίαις, ἡμᾶς τοῖς εὐτυχήμασιν ἐγκάμνειν. προθυμίας μὲν ὑμᾶς εἰς τὸ Φανερόν εὖ ἔχοντας, χαίρω καὶ βλέπων. δέδοικα δὲ, μὴ τινὶ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων κατάπληξιν λεληθῆναι ἐνεργάσθαι. λογισάσθω δὴ πάλιν, οἷος πρὸς οἷος παρατάσσεται· καὶ διότι Ἰσθαῖοι μὲν, εἰ καὶ σφόδρα τολμηταὶ καὶ θανάτῳ καταφρονοῦντες, ἀλλὰ ἀσύντακτοί τε καὶ πολέμων ἄπειροι, καὶ ὄχλος ἂν ἅλως μὲν, ἔσρατιά, λέγοντο. τὰ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐμπειρίας καὶ τάξεως τί καὶ λέγειν δεῖ; ἐπὶ τῷ τῶν μόντοι γε ἡμῶν καὶ κατ' εἰρήνην ἀσκήμεθα τοῖς ὅπλοις, ἵν' ἐν πολέμῳ μὴ πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἀριθμῶμεν ἑαυτὰς. ἐπεὶ καὶ τίς ὄνησις τῆς διηνεχῆς στρατίας, εἰάν ἴσοι πρὸς ἀστράτευτας ἀντιτασσώμεθα; λογίζεσθε δὲ, ὅτι καὶ πρὸς ἡγμένους ὀπλίται, καὶ ἱππεῖς πρὸς πεζοὺς, καὶ στρατη-

viderunt, ad suos, antequam mali aliquid paterentur, refugiant: et Romani fugientes persequuti ad nauigia eos compellunt. Et illi quidem tantum prouecti, unde Romanos possent missilibus contingere, et ancoras iaciunt, et phalangum more densatis inter se nauibus, hostibus in terra constitutis praelium nauale mouent. Vespasianus autem cum audiret magnam eorum multitudinem in planicie ciuitati proxima congregatam, filium suum cum sexcentis delectis eo mittit.

2. Is vero, cum ingentem hostium multitudinem illic offendisset, patri quidem significatum mittit, sibi opus esse copiis maioribus. Caeterum ipse, equitum plerisque, etiam antequam subsidia venirent, incitatos animaduertens, nonnullosque, visa Iudaeorum multitudine, animis paululum consternatos, cum constitisset, unde exaudiri posset: „Viri, inquit, Romani. vos quippe generis vestri, „cum dicere incipiam, admonere decet, ut qui fitis, et „cum quibus simus pugnaturi, non nesciatis. Nostis „enim e manibus nullus adhuc populus per totum terrarum orbem saluus euasit: Iudaei vero, ut etiam pro illis „aliquid dicam, hucusque non fatiscunt, licet victi. Indignum itaque, dum illi cum aduersis conflictati erecti „stant animis, nos, etiam rebus prospere fluentibus, languescere. Equidem laetor, etiam vos cernens tantum alacritatis palam facere. veritus autem sum, ne cui vestrum „tanta hostium multitudo clam metum incutiat. Idcirco „quisque iterum secum cogitet, qui vir sit, et aduersus quos „in aciem prodibit: quodque Iudaei, licet valde audaces „sint et mortem contemnant, incompositi tamen, et belli „plane imperiti, atque turba potius, quam exercitus appellandi. De vestra autem peritia et ordinis obseruantia, quid „est quod dicere laborem? Eo utique pacis etiam tempore soli armis exerceamur, ut ne in bello nos cum hostibus „numero conferamus. Alioquin, quid proderit nos in perpetuam militiae disciplinam tradere, si pares cum „inexercitatis congregiamur? Porro vobiscum reputate, quod armati cum inermibus, et equites cum peditibus,

ἡγούμενοι πρὸς ἀσρατηγήτας διαγωνίζεσθε· καὶ ὡς ὑμᾶς
 ἡμὲν ταῦτα πολλαπλασίως ποιεῖ τὰ πλεονεκτήματα,
 πολλὴ δὲ τῶν πολεμίων ἀριθμὸν παραιρεῖται τὰ ἐλατ-
 τώματα. κατορθοῖ δὲ τὸς πολέμους ἢ πλῆθος ἀνδρῶ-
 πων, καὶ ἢ μάχιμον, ἀνδρεία δὲ, καὶ ἐν ὀλίγοις ἢ.
 οἱ μὲν γὰρ καὶ παρατάσσονται ῥάδιοι, καὶ προσαμύνουσιν
 ἑαυτοῖς. αἱ δὲ ὑπερογκοὶ δυνάμεις ὑφ' ἑαυτῶν βλά-
 πτονται πλέον, ἢ τῶν πολεμίων. Ἰσθαίων μὲν ἐν τόλ-
 μα καὶ θράσος ἡγήται, ἀπονοίας πάθη, κατὰ μὲν
 ἡτὰς εὐπραγίας εὐτονα, σβεννύμενα δὲ ἐν ἐλαχίστοις
 σφάλλασιν· ἡμῶν δὲ ἀρετὴ, καὶ εὐπείθεια, καὶ τὸ
 γενναῖον, ὃ καὶ τοῖς εὐτυχήμασιν ἀκμαΐζει, καὶ τοῖς
 πταίσμασιν ἢ μέχρι τέλους σφάλλεται. καὶ ὑπὲρ μη-
 ηζόνων δὲ, ἢ Ἰσθαῖοι, διαγωνιζέσθε. καὶ γὰρ εἰ περὶ ἐλκυ-
 θερίας καὶ πατρίδος ἐκείνοις ὁ πόλεμος κινδυνεύεται,
 τί μᾶλλον ἡμῖν εὐδοξίας, καὶ τὸ μὴ δοκεῖν μετὰ τὴν
 τῆς οἰκημένης ἡγεμονίαν ἐν ἀντιπάλῳ τὰ Ἰσθαίων προ-
 τίθεσθαι; σκεπτέον δὲ, ὅτι καὶ παθεῖν μὲν ἡμῖν ἔδδεν
 ἀνῆκετον φόβος. πολλοὶ γὰρ οἱ βοηθήσοντες, καὶ πλη-
 σίων. ἀρπάσαι δὲ τὴν νίκην δυνάμεθα, καὶ χρὴ τὸς
 ὑπὸ τῆ πατρὸς ἡμῖν πεμπομένους συμμάχους φθάσιν,
 ἢν ἀκοινώνητέν τε ἢ τὸ κατέρεθωκα καὶ μᾶλλον. νομίζω
 δὲ ἐγὼ ἐπὶ τῇσδε τῆς ὥρας, καὶ τὸν πατέρα τὸν
 ἐμὸν κρίνεσθαι καμὲ καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν προκαταρθε-
 μένων ἄξιος ἐκείνός, ἐγὼ δ' ἐκείνου παῖς, στρατιῶται δ'
 ὑμεῖς ἐμῆ. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ νικᾶν ἔθος, καὶ γὰρ πρὸς
 αὐτὸν ὑποσέφην ἔκ ἂν ὑπομείναιμι ληφθεὶς. ὑμεῖς
 δὲ πῶς ἔκ ἂν αἰχλύνετε προκινδυνεύοντος ἡγεμόνος ἡ-
 τώμενοι; προκινδυνεύσω γὰρ, εὖ ἴτε, καὶ πρῶτος εἰς
 τὸς πολέμους ἐμβαλῶ. μὴ λείπεσθε δ' ὑμεῖς ἐμῆ, πε-
 πεισμένοι τὴν ὁρμὴν ἐμὴν παρακροτάσθαι Θεῷ συμ-
 μάχῳ· καὶ προγινώσκετε σαφῶς, ὅτι τῆς ἔξω μάχης
 πλέον τι κατορθώσομεν.

γ. Ταῦτα τῷ Τίτῳ διαξίοντος, προθυμία δαιμόνιος

„et quique ducis sub imperio cum illis, qui ductorem non
 „agnoscunt, dimicabitis: quodque ista quidem commoda
 „vos multo plures efficiant, multum autem incommoda de
 „numero hostium detrahant. Nec sola hominum multi-
 „tudo, quamvis pugnacissimi fuerint, facit, ut res prospere
 „cedant in bello; sed fortitudo, etiam si paucorum; quip-
 „pe qui facile possunt in aciem ordinari, et sibi inuicem
 „succurrere: numerosae autem copiae plus damni a seipsis
 „accipiunt, quam ab hostibus. Iudaeos sane ducunt te-
 „meritas et audacia, quae desperatis solent accidere, et
 „dum res bene succedunt, plurimum valent, ex leuissimo
 „vero lapsu impetus restringitur: nos autem virtute duci-
 „mur, et morigera voluntate, itemque fortitudine, quae
 „in prospera fortuna viget, et ad extremum usque non la-
 „bitur in aduersis. Accedit, quod vos pro rebus potiori-
 „bus, quam Iudaei, pugnaturi estis. nam si illi pro liberta-
 „te ac patria belli discrimen adeunt; quid est nobis maio-
 „ris faciendum, quam gloria, et ne post orbis terrarum
 „imperium adeptum existimetur, nos aequo Marte cum Iu-
 „daeis in certamen venire? Praeterea cogitandum, nihil
 „esse quod timeamus, ne mali aliquid grauioris patiamur.
 „multos enim eosque in propinquo nobis suppetias laturos
 „esse. Illis autem praecipere possumus victoriam, missos-
 „que a patre nobis in auxilium praeuenire conuenit, ut et
 „maiores sint res prospere gestae, nullosque earundem so-
 „cios habeamus. Equidem putandum, nunc de me ac pa-
 „tre meo vobisque pariter factum iri iudicium, an ille qui-
 „dem gloria ex rebus iam ante feliciter gestis fuerit dignus,
 „ego vero eius sim filius non degener, vosque mei milites.
 „Etenim illi vincere familiare est; neque est, ut ipse susti-
 „neam, victus ad eum reuertere. Quomodo autem non vos
 „pudebit vinci, cum dux semet periculis obiecerit? Mihi cre-
 „dite, quod in pericula prorui, primusque in hostes irruam.
 „Vos vero ne me deseratis, persuasum habentes impetum
 „meum a Deo auxiliatore adiutum iri: et pro certo noscito-
 „te, quod manibus confertis plus praestabimus, quam emi-
 „nus telis.

3. Postquam Titus ita disseruisset, alacritas Dei quasi

ἐμπίπτει τοῖς ἀνδράσι, καὶ προσγενομένα πρὶν συμβαλεῖν
 Ἰσραὴλ μετὰ τετρακοσίων ἰππέων, ἤχαλλον ὡς μεικμέ-
 νης τῆς νύκτος αὐτοῖς διὰ τὴν κοινωρίαν. ἐπεμψε δὲ Οὐέσπα-
 ριανὸς καὶ Αντώνιον Σίλωνα σὺν διχιλίοις τοξόταις, κελεύ-
 σας καταλαβόντας τὸ ἀντικρὺ τῆς πόλεως ὄρος, τῆς ἐπὶ
 τῇ τείχεος ἀνείργειν. καὶ οἱ μὲν, ὡς προστετέτακτο, τῆς ταύ-
 τη πειρωμένους ἐκβοηθεῖν περιέχον. ὁ δὲ Τίτος πρῶτος τὸν
 ἵππον ἤλαυνε εἰς τῆς πολεμίας, καὶ σὺν κραυγῇ μετ' αὐ-
 τὸν οἱ λοιποὶ, παρατείναντες ἑαυτὰς εἰς ὅσον ἐπείχον οἱ
 πολέμιοι τὸ πεδίον, παρὰ καὶ πολὺ πλείους ἔδοξαν. οἱ δὲ
 Ἰσραῖοι, καίτοι τὴν τε ὁρμὴν καὶ τὴν εὐταξίαν αὐτῶν κατα-
 πλαγέοντες, πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέχον ταῖς ἐμβολαῖς· νυσ-
 σόμενοι δὲ τοῖς κοντοῖς, καὶ τῷ ῥιζῶ τῶν ἰππέων ἀνατρε-
 πόμενοι, συνεπατῶντο. πολλῶν δὲ πανταχῇ φονευομένων,
 διασπιδνάνται, καὶ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς ἕκαστος εἶχε τάχως,
 ἔφευγον. Τίτος δὲ τῆς μὲν κατόπιν προσκείμενος ἀνῆρει,
 τῆς δὲ διεκπαίων ἀθρόως, τῆς δὲ φθάνων κατὰ σῶμα διή-
 λαυνε, πολλὰς δὲ συνηλόα περὶ ἀλλήλοις πεσόντας ἐμ-
 πηδῶν· πᾶσι δὲ τὰς πρὸς τὸ τείχος φυγὰς ὑπετέμνετο, καὶ
 πρὸς τὸ πεδίον ἀπέστρεφεν, ἕως τῷ πλήθει βιασάμενοι καὶ
 διεκπεσόντες εἰς τὴν πόλιν συνέφευγον.

δ'. Εκδέχεται δ' αὐτὰς σάσις εἰς ὧ χαλεπή. τοῖς μὲν
 γὰρ ἐπιχωρίοις, διὰ τε τὰς κτήσεις καὶ τὴν πόλιν, ἐκ ἐδό-
 κει πολεμεῖν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τότε διὰ τὴν ἥτταν πλέον. ὁ
 δ' ἐπὶ πλεονέκῳ ὦν πλέον ἐβιάζετο, καὶ διωρογισμένων ἐπ'
 ἀλλήλοις κραυγῇ τε ἦν καὶ θόρυβος, ὡς ὅσον ἔπω φερομέ-
 νων εἰς ὅπλα. κατακῆσας δὲ τῆς ταραχῆς Τίτος, ὃ γὰρ
 ἦν ἀποθνή τῇ τείχεος, „ἔτος ἦν ὁ καιρὸς, ἐκβοᾷ, καὶ τί,
 „συσφρατιῶνται, μέλλομεν, ἐκδιδόντος ἡμῖν Ἰσραῖος Θεοῦ;
 „δέξατε τὴν νίκην, ἐκ ἀκῆτε βοῆς; πασιάζουσιν οἱ τὰς
 „χεῖρας ἡμῶν διαφυγόντες. ἔχομεν τὴν πόλιν, εἰάν ταχύνω-
 „μεν. δεῖ δὲ πόνος πρὸς τῷ τάχει καὶ λήματος. ἔδεν γὰρ
 „τῶν μεγάλων φιλεῖ δίχα κινδύνος κατορθῶσαι. φθάσειν

afflatu militibus incidit: atque aegre ferebant, Traianum, antequam praelio congredierentur, cum cccc equitibus auxilio venire, ac si ipsis victoriae laus minueretur illorum societate. Misit autem Vespasianus et Antonium Silonem cum duobus millibus sagittariorum, cum mandatis, ut, monte e regione urbis occupato, murorum propugnatores repellerent. Et illi quidem, ita ut iussi erant, eos, qui ea ex parte suis auxiliari conabantur, superabant. Titus autem primus equum in hostem agebat, et post eum caeteri cum clamore magno, in tantum spatii exporrecti, quantum acies aduersa occupauerat; quo multo etiam plures, quam erant, aestimabantur. Iudaei vero, licet incursum eorum, ordinibus conseruatis, perterriti, paulisper tamen primas sustinuerunt impressiones: percussi autem contis et equorum impetu euerfi conculcabantur. atque ita multis passim peremptis, dissipantur, et in urbem, pro sua quisque velocitate, fugiunt. Titus autem aliquos a tergo instans occidebat, alios vero confertos perirumpens; rursus alios praeuertens ictibus ora transuerberabat, multosque, in eos insiliens alium super alium lapsos, conterebat. fugam autem ad moenia omnibus praecidebat, et in planiciem eos auertebat, donec vi multitudinis elapsi in urbem confugerent.

4. Illos autem, cum intus essent, excipit acerba dissensio. namque indigenis, et facultatis suarum et ciuitatis gratia, ab initio bellum displicebat; eoque tempore multo magis ob cladem acceptam. sed aduenae, qui plurimi erant, eo magis bellum urgebant, dumque sibimet inuicem succenserent, magnus cietur clamor et tumultus, quasi in eo fere essent, ut arma caperent. Titus autem, strepitu exaudito, non enim procul a muris aberat, statim exclamabat: „Hoc tempus est, quod expetebam, et quid moramur, commilitones, Deo nobis dedente Iudaeos? victoriam accipite, annon clamores auditis? qui manus nostras euasere, inter se dissident. „Habemus ciuitatem, si modo properemus. sed celeritati „accedat oportet labor et fortitudo. Nihil enim magni „praeclare geri solet absque periculo. non solum autem

„δ' ἂ μόνον χρητὴν τῶν πολεμίων ὁμόνοιαν, ἥς ἀνάγκη
 „διαλλάσσει ταχέως, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων βοή-
 „θειαν, ἵνα πρὸς τὸ νικῆσαι τοσῶτο πλῆθος ὀλίγοι, καὶ
 „τὴν πόλιν ἔλωμεν μόνοι.

ε'. Ταῦθ' ἅμα λέγων ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδᾷ, καὶ
 κατέθει πρὸς τὴν λίμνην, δι' ἧς ἐλάσας πρῶτος εἰς τὴν
 πόλιν εἰσέρχεται, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποί. θεός δὲ πρὸς
 τὴν τόλμαν αὐτῷ τοῖς ἐπὶ τῶν τευχῶν ἐνέπεσε, καὶ μάχα-
 ϑαι μὲν ἢ διακωλύειν ἑδούς ὑπέμενε. λιπόντες δὲ τὴν Φε-
 ρεῖαν, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰησὺν διὰ τῆς χώρας ἔφυγον, οἱ δὲ
 ἐπὶ τὴν λίμνην καταθέοντες ὑπαντιάζουσι τοῖς πολεμίοις
 περιέπιπτον. ἐκτείνοντο δὲ οἱ μὲν ἐπιβαίνοντες τῶν σκα-
 φῶν, οἱ δὲ τοῖς ἀναχθεῖσι προσπίπτειν πειρώμενοι· πο-
 λὺς δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἦν φόνος, τῶν μὲν ἐπηλύδων,
 ὅσοι μὴ διαφεύγουσιν ἔφθασαν, ἀντιτασσομένων, ἀμαχη-
 τὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων· κατὰ γὰρ ἐλπίδα δεξιᾶς, καὶ τὸ
 συνειδὸς τῷ μὴ βεβηλευῖσθαι πολεμῖν, μάχης ἀπετρέπον-
 το· μέχρι Τίτος τὰς μὲν αἰτίνας ἀνελών, οἰκτείρας δὲ τὰς
 ἐπιχωρίους, ἀνεπαύσατο φόνος. καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν λίμνην
 καταφυγόντες, ἐπεὶ τὴν πόλιν ἐαλωκυῖαν εἶδον, ὡς πορ-
 ρωτάτω τῶν πολεμίων ἀνῆχθησαν.

ς'. Τίτος δὲ ἐκπέμψας τινὰ τῶν ἱππέων εὐαγγελί-
 ζεται τῷ πατρὶ τὸ ἔργον. ὁ δὲ, ὡς εἰκὸς, ὑπερηδείς τῇ
 τε τῷ παιδὸς ἀρετῇ καὶ τῷ κατορθώματι· μεγίστη γὰρ
 ἐδόκει καθηρῆσθαι μοῖρα τῷ πολέμῳ· τότε μὲν ἔλθων
 περιχόντας τὴν πόλιν Φερεῖν ἐκέλευσεν, ὡς μὴ διαλάθοι
 τις ἐξ αὐτῆς, καὶ κτείνειν ἐκέλευσεν. τῇ δ' ὑπεραίρα πρὸς
 τὴν λίμνην καταβάς, χυδίας ἐκέλευσε πῆσσειν ἐπὶ τὰς
 καταπεφυγότας. αἱ δ' ἐγίνοντο ταχέως, ἀφθονία τε
 ὕλης, καὶ πλήθει τεχνιτῶν.

ζ'. Ἡ δὲ λίμνη Γεννησαὶρ μὲν ἀπὸ τῆς προσεχῆς χώ-
 ρας καλεῖται, σαδίων δὲ εὖρος ἕσα τεσσαράκοντα, καὶ
 πρὸς τούτοις ἑτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖά τε ὁμῶς ἐστὶ
 καὶ ποτιμωτάτη· καὶ γὰρ τῆς ἐλώδους παχύτητος ἔχει το

„hostium concordiam, quos necessitas faciet breui in gratiam redire, sed et nostrorum auxilia praeuenire debemus: ut praeter victoriam, qua tantas copias pauci superamus, etiam ciuitate soli potiamur.

5. Simul ac ista diceret, in equum insiluit, et ad lacum contendit, perque eum profectus urbem primus ingreditur, et post eum caeteri. Ad hanc illius audaciam animis consternati erant murorum defensores: et pugnare quidem vel ipsum arcere nemo sustinuit. Relictis autem excubiis, Iesus, et qui cum eo erant, per agros fuga dilabuntur; alii vero ad lacum decurrentes in manus hostium contrauentientium incidebant. Mactabantur autem alii, dum nauigia scanderent; itemque alii, dum iam prouecta assequi natando conarentur: plurimaque illorum, qui in urbe manebant, edita erat strages; aduenarum quidem, quosque non effugissent, aduersa acie resistentium, indigenarum vero sine praelio, (nam spe gratiae impetrandae, quodque sibi conscii essent bellum haud suo consilio initum esse, pugnam detrectabant) donec Titus, interentis, qui cul-pae affines erant, miseratus indigenas a caede requieuit. Qui vero in lacum confugerant, ubi ciuitatem captam viderunt, quam longissime ab hostibus in altum se subduxerunt.

6. Titus autem vnum ex equitibus ad patrem misit cum laeto rei gestae nuncio. Ille vero, ut par erat, mirum in modum delectatus et filii virtute, et facinore praeclaro, (nam maxima pars belli confecta videbatur) tunc quidem, cum eo venisset, urbi circumdatis obseruare praecepit, ne quis ex ea fuga dilaberetur, et occidere iussit. Postero autem die cum ad lacum descendisset, in mandatis dedit, ut naues aduersus illos compingerent, qui fuga in eum se receperant. idque celeriter factum erat, quod et materiae copia esset, et magna artificum multitudo.

7. Lacus autem Gennesar a regione quidem adiacente nomen sortitur, stadiorum vero xl latitudine patens, et praeter totidem centum aliorum longitudine, aquae tamen dulcis et maxime potabilis: etenim tenuiores, quam pro-

νᾶμα λεπτότερον, καθαρὰ τε ἐςὶ πάντοθεν αἰγιαλοῖς ἐπι-
 λήγασα καὶ ψάμμω, πρὸς δὲ εὐκρατος ἀρύσασθαι. ποτα-
 μῷ μὲν ἡ κρήνης προσηνεστέρα, ψυχροτέρα δ', ἢ κατὰ λίμνης
 διάχυσιν, αἰεὶ μένεσσι. καὶ τὸ μὲν ὕδωρ ἐκ ἀποδῆς χιόνος
 ἐξαιθριασθὲν, ὅπερ θέρους νυκτὸς ποιεῖν ἔθος τοῖς ἐπιχω-
 ρίοις. γένη δὲ ἰχθυῶν ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς τὰς ἀλλαχῇ
 γεῦσιν τε καὶ ἰδέαν· μέση τε ὑπὸ τῇ Ἰορδάνῃ τέμνεται.
 καὶ δοκεῖ μὲν Ἰορδάνη πηγὴ τὸ Πάνειον· Φέρεται δὲ ὑπὸ
 γῆν εἰς τὸτο κρυπτῶς ἐκ τῆς καλεσμένης Φιάλης. ἡ δὲ ἐστὶν
 αἰνιόντων εἰς τὴν Τραχωνίτιν ἀπὸ σαδίων ἑκατὸν εἴκοσι Και-
 σαρείας, τῆς ὁδῷ κατὰ δεξιὸν μέρος ἐκ ἀποθῆν. ἐκ μὲν ἔν
 τῆς περιφερείας ἐτύμως Φιάλη κέκληται τροχοειδὴς ὅσα
 λίμνη. μένειν δὲ ἐπὶ χείλες αὐτῇ αἰεὶ τὸ ὕδωρ, μήτε ὑπονο-
 σῆν, μήτε ὑπερχεόμενον. ἀγνοούμενος δὲ τέως ὁ Ἰορδάνης
 ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι διὰ τῷ τετραεσχίσαντος Τραχωνιτῶν
 ἡλέγχθη Φιλίππου. βαλὼν γὰρ ὅτος εἰς τὴν Φιάλην ἄχυ-
 ρα, κατὰ τὸ Πάνειον, ἔνθεν ἰδοῦσαν οἱ πάλαμ γενναῖσθαι τὸν
 ποταμὸν, εὖρεν ἀνενεχθέντα. τῷ γε μὴν Πανείῳ τὸ Φυσι-
 κὸν κάλλος ὑπὸ τῆς βασιλικῆς προσεξήσκηται πολυτε-
 λείας, τὸν Ἀγρίππα πλῆτον κεκοσμημένον. ἀρχόμενος
 δὲ Φανερεῖ ρεύματος ὁ Ἰορδάνης ἀπὸ τῆδε τῇ ἀντρεῖ, κόπτει
 μὲν τὰ τῆς Σιμεχωνίτιδος λίμνης ἔλη τε καὶ τέλματα,
 διαμείψας δὲ ἐτέρους ἑκατὸν εἴκοσι σαδίαις μετὰ πόλιν Ἰε-
 λιάδα διεκτέμνει τὴν Γεννησὰρ μέσην, ἔπειτα πολλὴν ἀνα-
 μετρέμενος ἐρημίαν εἰς τὴν Ασφαλιτίνην ἔξεισι λίμνην.

ἦ. Παρατείνει δὲ τὴν Γεννησὰρ ὁμώνυμος χώρα, θαυ-
 μασιὴ φύσιν τε καὶ κάλλος. ἔτε γὰρ αὐτῇ τι φυτὸν ἀρενέ-
 ται διὰ τὴν πιότητα, καὶ πᾶν πεφυτεύκασιν οἱ νομόμενοι·
 τῷ δὲ αἶρος τὸ εὐκρατον ἀρμόζει καὶ ταῖς διαφόροις. καρύαι
 μὲν γε, φυτῶν τὸ χειμειώτατον, ἄπειροι τεθῆλασιν· ἐν-
 θα φοίνικες, οἱ καύματι τρέφονται, συνέαι τε καὶ ἐλαῖαι
 πλησίον τῶτων, αἷς μαλθακώτερος ἀηρ ἀποδέδεικται.
 Φιλοτιμίαν ἂν τις εἴποι τῆς φύσεως, βιασαμένης εἰς ἔν
 συναγαγεῖν τὰ μάχιστα, καὶ τῶν ὀρεῶν ἀγαθὴν ἔριν, ἐκά-

palustrium crassitie, habet latices, et limpidus est vndique in arenam ad littus desinens, insuper ad hauriendum temperatus. Fluuii quidem aut fontis aqua lenior est aliquanto; frigidior autem, quam pro lacu tam diffuso, perpetuo est. Et aqua quidem frigore nihil quicquam niui cedit, postquam habita est sub dio: quod per aestatem indigenae solent noctu facere. Varia autem in eo sunt piscium genera, figura et sapore ab alterius loci piscibus diuersa; mediisque Iordane fluuiio secatur. Et Iordanis quidem fons Panium esse videtur: sub terram vero, huc occulto deferatur ex Phiala, vt appellatur. Haec autem est qua in Trachonitidem ascenditur ad cxx stadiorum a Caesarea, ad dextram non longe a via. et quidem propter rotunditatem vero nomine Phiala dictus est lacus, rotae in modum rotundus. semper autem intra labra eius continetur aqua, nunquam subsidens, nunquam exundans. Cumque olim hoc esse Iordanis principium nesciretur, a Tetrarcha quondam Trachonitidis Philippo deprehensum est. immisissis enim eius iussu in Phialam paleis, inuentae sunt delatae in Panium, vnde antiquitus fluuium nasci crediderunt. Huius quidem Panii naturalis pulchritudo insuper regia magnificentia exulta erat, Agrippae quippe opibus exornata. Ab hoc autem antro incipiens manifesto fluere Iordanes, medius quidem secat Semechonitidis paludes coenosas: indeque alia centum et viginti stadia lapsus post urbem Iuliadem per medium transit lacus Gennesar, deinde multum solitudinis emensus in lacum Asphaltiten exit.

8. Gennesar autem lacum praetendit eiusdem nominis regio, natura simul et pulchritudine admirabilis. Nullam enim ipsa arborem pro vbertate sua recusat, atque omnigenas conseruare agri cultores; aërisque temperies etiam diuersis est accommodata. Nam et nuces, quae arborum maxime frigorebus gaudent, magna isthic crescunt copia; vbi etiam palmae, quae calore vigent, iuxtaque has ficus item et oleae, quibus aura mollior designata est. Naturae dixerit aliquis ambitionem esse, quae vim sibi met adhibuerit, vt in vnum compingat pugnantia; annique tempestatum gratiam quandam contentionem, vnaquaque earum regionem illam

της ὥσπερ ἀντιποιεμένης τῇ χωρίῳ. καὶ γὰρ ἢ μόνον τρέ-
φει παρὰ δόξαν τὰς διαφόρους ὁπώρας, ἀλλὰ καὶ δια-
φυλάσσει. τὰ μὲν γὰρ βασιλικώτατα, σαφυλὴν τε καὶ σῦ-
κον, δέκα μηνὶν ἀδιαλείπτως χορηγεῖ, τὰς δὲ λοιπὰς καε-
πὺς δι' ἑτὺς ὅλην περιγηράσκοντας αὐτοῖς. πρὸς γὰρ τῇ
τῶν αἰῶν εὐκрасία. καὶ πηγὴ διάρδεται γονιμωτάτῃ, Κα-
Φαρναῦμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι καλῶσι. ταύτην Φλέβα τῇ
Νεῖλῳ τινὲς ἔδοξαν, ἐπεὶ γενᾷ τῷ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων
λίμνην κορακίῳ παραπλήσιον. μῆκος δὲ τῇ χωρίῳ παρα-
τείνει κατὰ τὸν αἰγιάλον τῆς ὁμωνύμης λίμνης ἐπὶ σαδέας
τριάκοντα, καὶ εὖρος εἴκοσι. καὶ ταῦτα μὲν ἔν ἔτῳ φύ-
σεως ἔχει.

Θ'. Οὐσπασιανὸς δὲ, ἐπεὶ παρσκευάσθησαν αἱ χε-
δίαί, τῆς δυνάμεως ἐπιβήσας ὅσον ὤετο τοῖς κατὰ τὴν
λίμνην αὐταρχέσιν, ἐπανήχετο. τοῖς δὲ συνελαυνόμενοις
ἔτε ἐπὶ γῇν διαφεύγειν ἐνῆν, ἐκπεπολεμωμένων πάντων,
ἔτε ἐξ ἴσθ διαναυμαχεῖν. τὰ τε γὰρ σκάφη, μικρὰ ὄντα
καὶ ληστρικά, πρὸς τὰς χεδίας ἦν ἀδινῇ. καὶ καθ'
ἑκαστον ἐμπλέοντες ὀλγοί, πρὸς ἀθρόους ἐφεισώτας τὰς
Ρωμαῖας ἐγγίξειν ἐδεδόκεισαν. ὁμῶς δ' ἔν ἐμπεριπλέον-
τες τὰς χεδίας, ἔτι δὲ ὅπῃ καὶ πλησιάζοντες πόρρωθεν
τὰς Ρωμαῖας ἐβαλλον λίθοις, καὶ παροξύνοντες ἐγγύθεν
ἔπαιον. ἐκακῆντο δὲ αὐτοὶ πλέον κατ' ἀμφοτέρω. ταῖς
γὰρ χερμασίῃν ἑδὲν δρῶντες ὅτι μὴ κτύπον ἐπάλληλον,
εἰς γὰρ πεφραγμένους ἐβαλλον, καὶ ἐφικτοὶ τοῖς Ρωμαίων
ἐγίνοντο βέλεσι, καὶ πλησιάζειν τολμῶντες, πρὶν δρᾶ-
σαι τι, παθεῖν ἐφθᾶον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐβαπτίζοντο
σκάφεισι. τῶν δὲ διεκπαλεῖν περρωμένων, πολλὰς μὲν
ἐφικνύμενοι κοντοῖς διέπειρον, ἃς δὲ ξιφῆρας ἐπικατα-
πηδῶντες εἰς τὰ σκάφη, τινὰς δὲ συντρεχέσας ταῖς
χεδίαις ἐναποληφθέντας μέγας εἶλον ἅμα ταῖς ἀλιάσι.
τῶν δὲ βαπτιζέντων τὰς ἀνανεύοντας ἢ βέλος ἐφθάνεν,
ἢ χεδία κατελάμβανε, καὶ προσβαίνειν ὑπ' ἁμνηχανίας
εἰς τὰς ἐχθρὰς περρωμένων, ἢ κεφαλὰς ἢ χεῖρας ἀπέ-

veluti sibi propriam vendicante. Neque modo alit prae-
ter opinionem poma varia, sed et diu conseruat. nam et
omnium praestantissima, vnas saue et ficus, per decem
menses sine intermissione suppeditat; caeteros vero fructus
per totum annum cum illis consenescentes. Ad aëris et-
iam temperiem accedit, quod et fonte irrigatur vberrimo,
qui Capharnaum ab indigenis appellatur. Hunc nonnulli
venam esse Nili existimarunt, quod generat pisces Coraci-
no, (qui in Alexandrina palude alitur) similes. Longitu-
dine autem regio, iuxta littora lacus cognominis, xxx. sta-
diis extenditur, et latitudine xx. Atque eius quidem na-
tura eiusmodi est.

9. Vespasianus autem, postquam paratae essent rates,
imposito in eas tanto militum numero, quantum aduersus
eos, qui in lacum effugerant, satis fore arbitrabatur, oram
soluebat. Atqui illi, qui in lacum compulsi erant, neque
in terram se recipiendi, infestis omnibus, neque aequo mar-
te pugnam naualem ineundi potestatem habebant. nam et
scaphae, cum et paruae essent et piraticae, aduersus rates
parum valebant: et cum pauci admodum singulis veheren-
tur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare me-
tuebant. Veruntamen circum rates nauigando, nonnun-
quam etiam propius ad eas accedendo, lapidibus Roma-
nos eminus petebant, aut cominus etiam irritando serie-
bant: plus autem ipsis viroque modo nocebatur. nec enim
saxis quicquam agebant, nisi quod sonitum crebrum ede-
rent, quippe contra armis septos ea iaciebant, atque ad
ipsos peruenire potuerunt Romanorum tela; et si accede-
re propius ausi fuissent, laesi erant, priusquam aliquid pa-
trarent, cumque ipsis nauigiis demergebantur. Et multos
quidem, id agentes, vt erumperent, contis ad eos pertin-
gentes transfigebant; alios vero in scaphas defiliendo stri-
ctis gladiis conficiebant; nonnullosque, concurrentibus
inter se ratibus in medio deprehensos, cum nauculis ca-
piebant. Et si qui ex submersis capita sustulissent, aut sa-
gitta ad eos prius, quam emergerent, perueniebat, aut ra-
tis capiebat: et si desperatione compulsi ad inimicos ad-
natate tentassent, aut manibus aut capitibus eos detrun-

κοπτον οἱ Ῥωμαῖοι. πολλή τε ἦν αὐτῶν καὶ ποικίλη θο-
ρὰ πανταχῶ, μέχρι τραπέντες ἐπὶ τὴν γῆν ἐξώθησαν
οἱ λοιποὶ, κεκυκλωμένων αὐτοῖς τῶν ἀλιάδων. ἐκκλειό-
μενοι δὲ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ κατηκοντίζοντο τῇ λίμνῃ,
πολλὰς δὲ ἐκπηδήσαντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν ἐπὶ γῆς.
ἦν δὲ ἰδεῖν κεκραμένην μὲν αἵματι, πεπληρωμένην δὲ
νεκρῶν τὴν λίμνην ἅπασαν. διεσώθη γὰρ ὕδεις. δεινὴ
δὲ ταῖς ἐξῆς ἡμέραις περιέχευε τὴν χώραν ὁδμή τε καὶ
ἄψις. οἱ μὲν γὰρ αἰγιαλοὶ ναυαγίων ἅμα καὶ διοιδέν-
των ἔγχεμον σωμάτων. ἐγκαίόμενοι δὲ καὶ μυδῶντες οἱ
νεκροὶ τὸν ἀέρα διέφθειρον, ὥς μὴ μόνον οἰκτρὸν Ἰυδαίους
γενέσθαι τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ διὰ μίσους τοῖς δρᾶσα-
σιν εἰλθεῖν. τῷτο μὲν ἐκείνης τῆς ναυμαχίας τὸ τέλος.
ἀπέθανον δὲ, σὺν τοῖς ἐπὶ πόλεως πρότερον πισθῶσιν,
ἑξακιχίλιοι πεντακόσιοι.

ί. Οὐεσπασιανὸς δὲ μετὰ τὴν μάχην καθίζου μὲν
ἐπὶ τῷ βήματος ἐν Ταριχαίαις, διακρίνων δὲ ἀπὸ τῶν
ἐπιχωρίων τὴν ἑπὶ ἡλυν λεῶν· καταρξάει γὰρ ἕτος ἐδόκει
πολέμῳ· μετὰ τῶν ἡγεμόνων, εἰ χερὶ καὶ τέτρε σώζειν,
ἐσκέπτετο. Φαμένων δὲ τέτρε, βλαβεράν ἐσσομένην ἄφε-
σιν αὐτῶν· ὃ γὰρ ἡρεμήσειν ἀπολυθέντας, ἀνθρώπους
ἐστερημένους μὲν πατρίδων, βιάζομαι δὲ καὶ πρὸς ἑς ἄν
καταφύγωσι πολεμεῖν δυναμένους· Οὐεσπασιανὸς, ὥς μὲν
ἔτε ἄξιοι σωτηρίας εἶεν, καὶ διαφεύξονται κατὰ τῶν
ἀφέντων ἐγίνωσκε, τὸν τρόπον τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν δι-
νοεῖτο. καὶ γὰρ αὐτόθι κτείνων, ἐκπολεμάσειν ὑφωρεῖτο
τὰς ἐπιχωρίους. ὃ γὰρ ἀνέξομαι φονευομένων ἱκετῶν τοσά-
των παρ' αὐτοῖς, καὶ μετὰ πίσεις ἐπιθροῦμαι προελθῶσιν ἐχ-
υπέμενε. ἐξ ἐνίκων δὲ οἱ φίλοι, μηδὲν κατὰ Ἰυδαίων ἀσε-
βὲς εἶναι λέγοντες, καὶ χεῖναι τὸ συμφέρον αἰρεῖσθαι πρὸ
τῷ πρέποντος, ὅταν ἢ μὴ δυνατόν ἄμφω. κατανέυσας ἐν
αὐτοῖς ἄδελαν ἀμφίβολον, ἐπέτρεψεν ἐξίνααι διὰ μόνης τῆς
ἐπὶ Τιβεριάδα Φερέσης ὁδῷ. τῶν δὲ ταχέως πιστυσάντων
οἷς ἤθελον, καὶ μετὰ Φανερῶν ἐν ἀσφαλεῖ τῶν χρημάτων,

sabant Romani. Atque multa erat et varia passim eorum caedes; donec in fugam versi in terram compulsi erant reliqui, suis circumclusis nauiculis. Multi autem exclusi in ipso quidem lacu telis confangebantur; in terra vero multos, postquam exsiliissent, peremerunt Romani. Cernere autem erat lacum omnem mixtum sanguine et cadaueribus plenum. nemo enim saluus euasit. Diebus autem sequentibus grauis odor regionem inuasit, et tristis erat rerum facies. nam littora quidem naufragiis simul plena erant, et cadaueribus tumefactis. Quin et mortui a sole exusti et putrescentes aërem corrumpébant: ut non Iudaeis solum miserabilis fieret calamitas, verum etiam ipsis auctoribus inuisa. Iste quidem illius praelii naualis exitus erat. Perierunt autem cum his, qui iam ante in ciuitate ceciderant, sex millia et quingenti.

10. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali apud Tarichaeas sedet, atque aduenas ab indigenis secernens, (namque bellum incepisse isti videbantur) cum ducebatur consultabat, an illi etiam seruandi essent. Cum autem hi dicerent, rebus suis damno fore, si illi dimitterentur, utpote quod liberati non quiescerent homines patriâ extorres, quique possent ad arma sumenda eos cogere, ad quos confugerent: Vespasianus, ubi intellexit, quod salute quidem indigni essent, atque fuga usuri aduersus eos, qui ipsos dimitterent, secum cogitabat, quo mortis genere eos afficeret. Etenim si ibi occiderentur, indigenas inde sibi infestos fore suspicabatur, ut qui haud perpeffuri essent tot apud ipsos supplices necari, fideque interposita deditis vim pigebat afferre. Verum ab amicis vincebatur, nihil in Iudaeos non licere dicentibus, vtileque debere anteferri honesto, cum vtrumque obtineri nequeat. Ambigua igitur illis data libertate, ea sola via, quae Tiberiadem duceret, exire permisit. Cumque illi facile istis, quae volebant, fidem habuissent, et haud metuerent, ne iis,

ἤπερ ἐπετράπη, χωρῶντων, διαλαμβάνουσι μὲν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν μέχρι Τιβεριάδος πᾶσαν, ὥς μή τις ἀποκλίνειν, συγκλείουσι δὲ αὐτὰς εἰς τὴν πόλιν· καὶ Οὐεσπασιανὸς ἐπελθὼν ἴησι πάντας ἐν τῷ σαδῖῳ· καὶ γηραιὸς μὲν ἅμα τοῖς ἀχρήστοις, διακοσίους ἐπὶ χιλίοις ὄντας, ἀνελεῖν ἐκέλευσεν, τῶν δὲ νέων ἐπιλέξας τῆς ἰχυροτάτης ἑξακιχλίας ἐπειψεν εἰς τὸν ἰσθμὸν Νέεωτι, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς τρισμυρίας καὶ τετρακοσίας ὄντας πιπράσκει, χωρὶς τῶν Ἀγρίππα χαριζέντων. τῆς γὰρ ἐκ τῆς τέττα βασιλείας, ἐπέτρεψεν αὐτῷ ποιεῖν, ὅ, τι βέλοιο. πιπράσκει δὲ καὶ τέττα ὁ βασιλεὺς. ὁ μὲν γε ἄλλος ὄχλος, Τραχωνῖται, καὶ Γαυλανῖται, καὶ Ἰππηνοὶ, καὶ οἱ ἐκ τῆς Γαδαρίτιδος, τὸ πλεόν ἦσαν σασιασαὶ καὶ Φυγάδες, καὶ οἷς τὰ τῆς εἰρήνης ὀνειδὴ τὸν πόλεμον πρᾶξεναι. ἐάλωσαν δὲ Γορπιαῖα μνηδὲς ὀγδόη.

cum facultatibus palam qua licebat euntibus, aduersi quid accideret, totam ad Tiberiadem vsque viam Romani, ne quis euaderet, occupant, eosque in ciuitatem concludunt: et Vespasianus mox insequutus omnes sistit in stadio; et seniores quidem cum imbellibus ad mille ducentos iussit occidi, iuuenum vero validissimorum sex millia adhibito delectu Neroni ad Isthmum perfodiendum misit, et reliquam multitudinem ad triginta millia et quadringentos vendidit, praeter eos, quos Agrippae donauit. Illis enim, qui ex eius regno essent, facere quod vellet ipsi permisit: atque ipsos etiam rex vendidit. Turba autem reliqua, Trachonitae scilicet, et Gaulanitae, et Hippeni, et Gadaritae, maiori ex parte erant seditiosi et fugitiui, et quos probra pace admissa ad bellum incitabant. Capti autem sunt mensis Gorpiaci viii.

ΤΑΔΕ ΕΚΗΣΙΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΤΕΤΑΡΤΩ ΛΟΓΩ
ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

- α'. ΟΤΑ φέρεται παρέλθον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ περὶ τῆς Σιμαχωνιδῶν λίμνης.
- β'. Ἐκφορὰς Γαμάλας πόλεως, καὶ ὅσα ἔπαθον Ῥωμαῖοι πολιορκῶντες αὐτήν. ὅτι καὶ Ἀγρίππας, Ῥωμαῖοις πείσασθαι τὸς ἐμφύλιος παρακαλῶν, ἀπὸ σφενδόνης ἐβλήθη λίθῳ.
- γ'. Ὡς καταβίβαντες Ῥωμαῖοι τὰ τεῖχη Γαμάλας, καὶ εἰσελθόντες, αὐδὺς μετὰ μεγάλων κινδύνων ἀπηλάττησαν.
- δ'. Ὅπως Οὐδεσπασιανὸς εὖν ὀλίγοις ἀπολειφθῇ καὶ μόλις ἐξέλθῃ· ὅτι καὶ ὁ δεκάρχος Εὐδότης ἔπεισεν. καὶ περὶ τῶ ἐκτοντάρχου Γάλλου.
- ε'. Ὅπως ἐδυμῶσαν τὴν τρατιὰν ἐπὶ τοῖς πταίσμασι λόγοις ἀνεκτήσαντο· καὶ ὡς πάλιν εἰς πολιορκίαν παρεσκευάσθη.
- ς'. Περὶ τῶ Ἰταβυρίου ἔθους, καὶ ὡς ὑπὸ Πλακίδου ἦλθον.
- ζ'. Ἀλλοις Γαμάλας, καὶ ὡς ὁδοὶ ἐκείθεν πλὴν δύο γυναικῶν διέφυγον.
- η'. Ὅπως Γίερχαλα, μὲν ἡ ἀπολειφθεῖσα ἀχείρωτον, Ἰωάννης δὲ τῶ Λαυδῆ Ἰσασίαν ζῆν, καὶ ὡς Οὐδεσπασιανὸς ἐπ' αὐτὴν μὲν τίτῳ ἔπαυεν, αὐτὸς δὲ εἰς Καισάρειαν ὑπέστρεψεν.
- θ'. Ὅπως Τίτος λόγοις ἐπειράτο αὐτὸς πρὸς αὐτοὺς, Ἰωάννης δὲ, πείσας αὐτοὺς ταύτην ὑπερδίδεσθαι τὴν ἡμίραν, νύκτωρ εἰς Ἱεροσόλυμα φεύγει. ἡ δὲ πόλις ἡμῖν διχεται Τίτῳ.
- ι'. Ὅπως ἰδόντες Ἰωάννην ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ περὶ τῆς γινομένης ἐν τῇ πόλει κατ' τὴν χώραν εἰσεως.
- ια'. Περὶ τῶν ζηλωτῶν, οἳ κακὰ ἔπραττον.
- ιβ'. Ὅπως ὁ δῆμος ἱπανέστη τότε· Ἀνάμ τῷ ἀρχιερεὺς αὐτὸν παροξύνωντας, καὶ περὶ ὧν οἱ ζηλωταὶ διὰ κλήρων εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην ἵποιν.
- ιγ'. Δημωγορίᾳ Ἀνάμ πρὸς δῆμον κατὰ τῶν ζηλωτῶν.
- ιδ'. Ὅπως ἀντιπαρετάξαντο ἄλλήλοις οἱ τε ζηλωταὶ, καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀνανοῦ· καὶ ὡς ἀσάμειοι οἱ τῶ δῆμῳ τὸς ζηλωτὰς, ἠνάγκαζον ἰντὶς τῶ ἱερῷ γονέσθαι.
- ιε'. Ὅπως Ἰωάννης, πεμφθεὶς πρεσβευτὴς πρὸς τὸς ζηλωτὰς περὶ διαλύσεως, μέλλων αὐτοὺς παρῶντων, ὡς καὶ τὸς Ἰδουμαίους εἰς συμμαχίαν προσκαλεσέσθαι.
- ις'. Ὡς Ἰδουμαῖοι κληθέντες εὐθὺς ἦλθον, καὶ ἀποκλεισθέντες ἔξω τῆς πόλεως ὑβλίσαντο· πρὸς δὲ ἀρχιερεὺς ἰηθὲς ἰδημώδηνσαν.
- ιζ'. Ὡς, χειμῶνος σφοδρῶτά τε καταβῆγόντες, ἰδυνάστησαν οἱ ζηλωταὶ, νύκτωρ τὸς μοχλὰς τῶν πυλῶν πρίσαντες, εἰσάγαγεν τὸς Ἰδουμαίους, καὶ τῶν τε θυμμένων κρατῆσαι, καὶ πολλὰ κατὰ τὴν πόλιν κακὰ διαπραξάντας.
- ιη'. Ἀναίρεσις τῶν ἀρχιερέων Ἀνάμ καὶ ἰηθ.
- ιθ'. Ὅπως οἱ ζηλωταὶ τὸν εἰσέειν ὄχλον, ἔσπερ' ἄλογα ζῶν, κατέσφαττον· καὶ περὶ Ζαχαρίου υἱοῦ Βαρὰχ, μετὰ παβήστιας ἀναιρεθέντος.
- ια'. Ὅπως διανοεσθέντες Ἰδουμαῖοι, ἐφ' οἷς οἱ ζηλωταὶ ἵποιν, ἀνεχώρησαν οἷμαι. καὶ ὡς, ἐκείνων ἀπαλλαγέντες, πλείονας κατὰ τὴν πόλιν ἀπέκτειναν.
- ιβ'. Ὡς Οὐδεσπασιανὸς Ῥωμαῖοις, κατὰ Ἰουδαίων ἐργαζόμενος, ἀνέπειθε μὴ πολεμεῖν τῖναι.
- ιγ'. Ὅτι πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ὑπομόλυνον πρὸς τὸς Ῥωμαίους, διὰ τε τὴν ἀμύνην τῶν ζηλωτῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ ταφῆς ἀξίῳ τὸς ὑπ' αὐτῶν ἀνηρημένους.
- ιδ'. Ὅπως Ἰωάννης δὲ Λαυδῆ κατ' ἰλίγον ἐτυράνηνσαν.
- ιε'. Ὅπως κακὰ, τὸ φέρεταιν Μισαδαν οἱ ζηλωταὶ χειροσάμειοι, ἐν αὐτῷ τῷ πάγκτῳ ἐργάζαντο· καὶ περὶ ἄλλων διαφόρων ἡρώων.
- ις'. Ὅπως Οὐδεσπασιανὸς τὴν τε Γάδαρκα εἶλεν, καὶ τὸς ἐκείνους ἐκφυγόντας, Πλακίδου πέμψας, ἀπέκτεινεν. ἔπειτα καὶ τὰς πύριξ πολίχνας τε καὶ κύμας κατέσχευ.

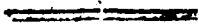
IOSEPHI LIBRO QVARTO

HISTORIARVM EXCIDII IVDAICI

HAEC CONTINENTVR.

1. **Q**UOS castra in potestatem suam redegerunt Romani, deque lacu Semechonitarum.
2. Descriptio urbis Gamalae, quaeque passi sunt Romani in eius obsidione; quodque Agrippa, dum populares suos ad foedus cum Romanis hortaretur, lapide e funda percussus est.
3. Quod Romani, postquam Gamalae moenia deiecissent, urbem ingressi, inde magno cum periculo repulsi erant.
4. Quomodo Vespasianus cum paucis relictus erat, et aegre euasis: quodque Ebutius decurio pugna cecidit. Deque Gallo centurione.
5. Quomodo Vespasianus exercitum, ex aduersis casibus despondentem, verbis recreauit: utque iterum paratus erat ad urbem obsidendam.
6. De monte Itabyrio, et quomodo a Placido captus erat.
7. Excidium Gamalae, quodque nemo praeter duas mulierculas effugit.
8. Quomodo in urbe Gischalorum, quae sola relicta erat indomita, Ioannes Leui filius seditionem mouit: utque Vespasianus contra eam Titum misit, ipse vero Caesaream reuersus est.
9. Quomodo Titus nitebatur ciues sibi verbis conciliare; Ioannes vero, cum eis persuasisset unius diei moram facere, nocte fugit Hierosolyma: atque urbs prima luce Titum recipit.
10. Quomodo Ioannem excipiunt Hierosolymis: et de seditione in urbe et vicina regione excitata.
11. De Zelotis; et quae facinora patrarent.
12. Quomodo populus in eos insurrexit, incitati ab Anano pontifice: deque iis, quae Zelotae per sortes fecerunt contra pontificatus dignitatem.
13. Anani ad populum concio contra Zelotas.
14. Quomodo acies aduersas instruxerunt Zelotae et Ananus cum suis: utque populus, pulsus Zelotis, eos in templum se recipere rogebant.
15. Quomodo Ioannes, ad Zelotas missus legatus de pace incunda, magis eos irritauit; adeo ut Idumaeos in auxilium accinerint.
16. Quod Idumaei accersiti statim venerunt, atque exclusi pernoctarunt extra urbem: ad quos verba facit Iesus pontifex.
17. Quod Zelotae, sellis portarum uestibus, dum uehementissima ingrueret tempestas, Idumaeos introduxerunt, inimicos comprehenderunt, et multis iniuriis ciuitatem affecerunt.
18. Anani et Iesu pontificum cuedes.
19. Quomodo Zelotae turbam promiscuam, veluti animantia ratione carentia, interfecerint: deque Zacharia filio Baruch palam et audacter occiso.
20. Quomodo Idumaei, indigne ferentes Zelotarum facinora, domum discesserunt: utque ab illis liberati, maiorem stragem ediderunt in ciuitate.
21. Ut Romanos aduersus Iudaeos ire desiderantes in praesens cohibitis Vespasianus.
22. Quod multi e Iudaeis ad Romanos transfugebant, et propter immanitatem Zelotaram, et quia ab ipsis occisos sepultura prohibebant.
23. Quomodo Ioannes Leui filius paulatim dominatum occupauit.
24. Quae mala patrarent Zelotae in Masada castello, dum Paschae festum ageretur: deque aliis diuersis latronibus.
25. Quomodo Vespasianus et Gadaram in potestatem suam redegit; et seditionis fuga elapsos, misso in eos Placido, interfecit: et dein urbem finitimas et vias occupauit.

- κγ'. Οπως Οδίνδης κατὰ τὴν Γαλιταίαν ἀπείχῃ Νέρωνος· καὶ Οὐδεσπασιανὸς, τὰς κώμας πάσας κατατρεφόμενος, λαμβάνει καὶ τὴν Ιερικῶν.
- κδ'. Εμφρασις τῆς πόλεως Ιερικῶντος, καὶ τὸ καλεσμένης Μεγάλης πεδίον· καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῇ πηγῆς, καὶ τὸ γενομένης θαύματος παρὰ Ελισσαίου. ὅτι δὲ καὶ περὶ τῆς Ασφαλιτίδος λίμνης καὶ τῶν Σοδύμων.
- κε'. Οπως Οὐδεσπασιανὸς, τοῖς ἐν Ιερουσαλὴμ τοῖς ἑξέδους ἀποτειχίζων, φοβερὰς ἐν ταῖς χειρερμέναις πόλεσι καθίστησι, καὶ Γέραςαι πάλιν, Ἀδύκων πύμψας ἐπέδρασαν.
- κς'. Οπως ἀνῆλθῃ Νέρων, καὶ Γάλλους ἀνυποτάξῃ, εἰτα Πλάον, ὕψαιτα Βιτέλλιος, δι' ἐλίγον ἄρξαντες, πάντες ἰταλεύτησαν.
- λ'. Περὶ Σίμωνος τῷ τυραννῇ, καὶ ὅσα κατὰ τῶν ζηλωτῶν ἔπραξεν.
- λβ'. Περὶ Χεβρων τῆς πόλεως, ἐν ᾗ κατήκυσεν ὁ προπάτωρ Ἀβραάμ.
- λγ'. ὅτι, τὸ Σίμωνος τὴν Ἰδαμαίαν κατατρίχοντος, οἱ ζηλωταὶ τὴν γυναῖκα ἀρχίσαντες διαπράττειν.
- λδ'. Περὶ Γάλλου αὐδίας, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν κρατησάντων ἐν Ρώμῃ, καὶ ἀπολλύστων.
- λε'. ὅτι Οὐδεσπασιανὸς αἰετὶ τὴν τε Γαλιθαίαν καὶ Ακροβατηνὴν τοπαρχίαν, καὶ ἕτερα πολίχνια.
- λς'. Περὶ Σίμωνος αὐδίας τῷ τυραννῇ, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει κειμένων καὶ ὅπως, εὐσεβείας πρὸς τὰς ζηλωτὰς, τὸν Σίμωνα κατ' αὐτῶν ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγεν.
- λς'. Οπως Βιτέλλιος ἀπὸ Γερμανίας εἰς Ρώμην ἤλθεν.
- λζ'. ὅτι οἱ στρατιῶται τὰ κατὰ τὴν Ρώμην πυδόμενοι, Οὐδεσπασιανὸν ἀνυπόδρευσαν αὐτοκράτορα.
- λς'. Οπως Οὐδεσπασιανὸς πρότερον τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Αἴγυπτον χειρώσασθαι ἐπέδοκται. καὶ ἑμφρασις αὐτῆς τε Αἴγυπτου καὶ τῷ ποταμῷ Νείλῳ.
- λς'. Οπως τὸν συγγραφεὴ Ἰώσηπον τῶν δεσμῶν Οὐδεσπασιανὸς ἀνίστην.
- μ'. ὅτι, καλῶς ἔχοντων ἐπ' Ἀλεξανδρείας αὐτῶν τῶν προχρημάτων, εἰς Ἀντιόχειαν πρότερον ἀφικόμενος Μνησιανὸν προεκτίμπει.
- μς'. Οπως ὁ τῷ Βιτελλίῳ στρατηγὸς Κακίνος, τὸ πλεῖθος τῶν Οὐδεσπασιανῶν στρατευμάτων ἰδὼν, πέπεικε τὰς ὑφ' ἐαυτὸν στρατιώτας, πρὸς τὸν Ἀντώνιον αὐτομολῆσαι. ἐν ᾗ μεταγενέτων τῶν στρατιωτῶν, καὶ μελλόντων αὐτὸν τῷ Βιτελλίῳ τιμπαῖν δέσμιον, φθάσας Ἀντώνιος Πρίμος, διαφθεῖρει πολλὰς, καὶ τὴν Κακίνον τῷ Οὐδεσπασιανῷ ἀνέτιμπε.
- μβ'. ὅτι, Βιτελλίῳ ἡττηθέντος καὶ ἀναιρεθέντος, Οὐδεσπασιανὸς εἰς Ρώμην ἔρχομεν, ὃ δὲ οὐδὲ αὐτὸς τίτος ὑπέδραψεν εἰς Ιερουσαλὴμα.

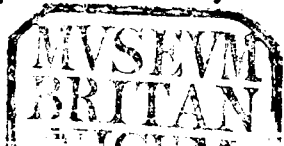
26. *Quomodo Vindex in Gallia a Nerone defecit: utque Vespasianus, vixis omnibus euerfis, etiam Hierichuntensem capis.*
27. *Hierichuntis urbis, et Campi magni, ut vocatur, descriptio: deque fonte in ea, et miraculo ab Elissæo edito. insuper et de lacu Asphaltide et Sodomis.*
28. *Quomodo Vespasianus, exitus Hierosolymitis oclulens, praefidia in ciuitatibus subactis collocauit; et urbem Gerasum, misso in eam Lucio, vastauit.*
29. *Quomodo Nero occisus est, et Galba declaratus imperator; deinde Osbo, et post eum Vitellius: qui, cum breui imperassent, fato omnes cesserunt.*
30. *De Simone tyranno, et quatenus gessit aduersus Zelotas.*
31. *De urbe Chebron, quam habitauit proauus noster Abramus.*
32. *Ut, Simone ludaeam percurstante, Zelotæ uxorem eius struclis insidiis diripiunt.*
33. *Iternum de Galba, deque illis, qui post eum Romae imperarunt, et diem supremum obierunt.*
34. *Quod Vespasianus et toparchiam Gophniticam et Acrabasenam subegit, aliasque vrbeulas.*
35. *Rursus de Simone tyranno, et malis, quae passa est ciuitas; utque populus, dissidentes a Zelotis, Simonem contra eos in urbem introduxit.*
36. *Quomodo Vitellius Germania profectus est Romam.*
37. *Quomodo milites, ubi acceperant, quae Romae acciderant, Vespasianum declararunt imperatorem.*
38. *Quomodo Vespasianus prius operam dedit, ut Alexandriam et Aegyptum in potestatem suam redigeret: Aegyptique descriptio et fluius Nili.*
39. *Quomodo Iosephum, qui ista scripsit, e vinculis liberat Vespasianus.*
40. *Quod, rebus Alexandriae bene se habentibus, prius Antiochiam profectus Mucianum praemittit.*
41. *Quomodo Vitelliani exercitus dux Caecinas, conspecta ingenti militum Vespasiani multitudine, suis persuasit militibus ad Antonium transire. interea, dum milites facti poeniteret, atque in eo essent, ut Caecinam ad Vitellium vinclum mitterent, eos praenit Antonius Prius, multosque interfecit, et Caecinam remittebat Vespasiano.*
42. *Quod, Vitellio viso et interemto, Vespasianus Romam ire censendis, et filius eius Titus reuersus est Hierosolyma.*

ΚΕΦ. α΄.

Τῆς Γαμαλάς πολιορκία καὶ ἄλωσις.

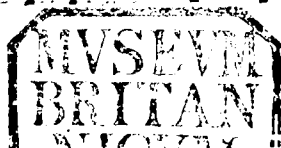
ΟΣΟΙ δὲ μετὰ τὴν Ἰωταπάτων ἄλωσιν Γαλιλαῖοι Ῥωμαίων ἀφεθήκησαν, ὅτοι τῶν ἐν Ταριχαλαῖς ἡττηθέντων προσεχώρην· καὶ παρέλαβον πάντα Ῥωμαῖοι τὰ Φερρία, καὶ τὰς πόλεις, πλην Γιγάλων καὶ τῶν τὸ Ἰταβύριον ὄρος κατειληφόντων. συνέστη δὲ τέτοις καὶ Γάμαλα πόλις· Ταριχαλαῶν ἀντικρυς ὑπὲρ τὴν λίμνην κειμένη. τῆς δὲ Ἀγρίππα λήξεως αὕτη τέ ἦν, καὶ Σωγάνη καὶ Σελεύκεια. καὶ αἱ μὲν ἐκ τῆς Γαυλαντίδος ἀμφοτέραι· τῇ γὰρ ἄνω καλεσμένη Γαυλανᾷ μέρος ἦν ἡ Σωγάνη, τῇ κάτω δὲ ἡ Γάμαλα· Σελεύκεια δὲ πρὸς τῇ Σεμεχωνιτῶν λίμνῃ. ταύτη τριάνοντα μὲν εὖρος, ἐξήκοντα δὲ μῆκος εἶδία· διατείνει δὲ αὐτῆς τὰ ἔλη μέχρι Δάφνης χωρίῳ, τὰ τε ἄλλα τρυφερῶ, καὶ πηγὰς ἔχοντος, αἱ, τρέφουσαι τὸν μικρὸν καλεσμένον Ἰορδάνην ὑπὸ τὸν τῆς χρυσῆς βοῦς νεῶν, προσπέμπουσι τῷ μεγάλῳ. τὴς μὲν ἂν ἐπὶ Σωγάνῃ καὶ Σελεύκειαν, παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστάσεως, δεξιαῖς Ἀγρίππας προσηγάγετο· Γάμαλα δὲ ὃ προσεχώρει, πεποιθυῖα τῇ δυσχωρίᾳ, πλεόντων Ἰωταπάτων. τραχὺς γὰρ αὐτὴν, ἐφ' ὕψηλῃ κατατείνων ὄρες, μέσον ἐπαίξει τένοντα. μηκύνεται δὲ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς εἰς τὴν προοδὺν ἐκκλίνων ὅσον κατόπιν, ὡς εἰκάζεσθαι καμήλῳ τὸ χῆμα, παρ' ἣν ὠνόμαται, τὸ τρανὸν τῆς κλήσεως ἐκ ἐξακριβέντων τῶν ἐπιχωρίων. κατὰ πλευρὰν μὲν δὴ καὶ πρόσωπον εἰς Φάραγγας ἀβάτεις περιχίζεται. τὸ κατ' ἔραν δὲ ὀλίγον ἀναφεύγει τῆς δυσχωρίας, ὅθεν ἀπήρηται τῷ ὄρει, καὶ τῷτο ἐπικαρσία παρακόψαντες τὰ Φερρὰ δύσβατον οἱ ἐπιχώριοι κατεσκευάσαν. πρὸς ὀρθίῳ δὲ τῇ λαγόνι, δεδομημέναι πεπύκνωνται δεινῶς ἐπ' ἀλλήλαις αἱ οἰκίαι, κρημνιζομένη τε ἡ πόλις ἐοικυῖα κατέτρεχεν εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ἐξύψις· καὶ πρὸς μισημβρίαν μὲν ἐκλινεν. ὁ νότιος δὲ αὐτῆς ὄχθος, εἰς ἀπειρον ὕψος ἀνατείνων, ἄκρα τῆς πόλεως ἦν.

CAP. I.

Gamalae urbis obsidio et excidium.

QUICVNQUE autem Galilaeorum post Iotapatorum excidium a Romanis defecerant, hi se iis dederunt, postquam superati erant Tarichaeatae: et Romani castella omnia et ciuitates accipiebant: praeter Gischala et qui montem Itabyrium occupauerant. Cum istis autem conspirabat Gamala, vrbs in ora lacus Tarichaeis obuersa. ad fines autem Agrippae pertinebat, itemque Soganae, et Seleucia. Et hae quidem Gaulanitidis regionis ambae, (superioris quippe, quae Gaulana vocatur, pars erat Sogane, et inferioris Gamala) Seleucia vero sita ad Semechonitarum lacum. Huic quidem latitudo est stadiorum triginta, longitudo vero sexaginta, paludesque suas extendit vsque ad locum Daphnen dictum, caetera deliciis abundantem, fontesque habentem; qui minorem, vt vocatur, Iordanem augentes sub fano Bouis aureae, eum inmittunt in maiorem. Et Soganes quidem atque Seleuciae incolae, sub initium defectionis, sibi foedere adiunxerat Agrippa: Gamala vero ei se dedere nolebat, freta locorum difficultate magis, quam Iotapata. Iugum namque asperum, ab alto monte porrectum, in medio tendonem erigit: atque vbi eminere incipit, se aliquantulum protendit, eadem a parte anteriori ac a posteriori decliuitate, vt camelii figuram referat; vnde nomen etiam duxit, quamquam indigenae id accurate non exprimant. Et a latere quidem et a fronte diffunditur in profundos hiatus: a tergo vero, vbi monti iungitur, non adeo inaccessum est; atque id indigenae, fossa per obliquum excisa, inuium fecerunt. Eius autem ad latus accliuie domus crebrae admodum erant aedificatae, atque vrbs pendenti similis in se a vertice acuminato ruitura videbatur: et ad meridiem quidem vergebat. Eius vero a meridie collis praecaltus vrbi erat pro arce: superque eam praecipit.

ἀτείχιστος δὲ ὑπὲρ αὐτὴν κρημνὸς ἦν, εἰς τὴν βαθυτάτῃν κατατείνων Φάραγγα. πηγὴ δὲ ἐντὸς τῆς τείχεως, ἐφ' ἣν τὸ ἄστυ κατέληγεν.

β'. Οὕτως ἦσαν φύσει δύσμαχον τὴν πόλιν τεχίζων ὁ Ἰώσηπος ἐποίησεν ὀχυρωτέραν ὑπονόμοις τε καὶ διώρυξιν, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ, φύσει μὲν τῇ χωρὶς θαρραλεώτεροι τῶν κατὰ τὴν Ἰωταπάτῃν ἦσαν, πολὺ δὲ ἐλάττους μάχιμοι, καὶ τῷ τόπῳ πεποιοῦντες ἔδδ' ἐπλεόνας ὑπελάμβανον. πεπληρωτο γάρ ἡ πόλις διὰ τὴν ὀχυρότητα συμφυγόντων, παρὸ καὶ τοῖς ὑπ' Ἀγρίππα προπεμφθεῖσιν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἀντεῖχεν ἐπὶ μῆνας ἑπτὰ.

γ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἄρας ἀπὸ τῆς Ἀμμαῆς, ἔνθα πρὸ τῆς Τιβεριάδος ἐστρατοπεδεύκει· μεθεξημενησομένη δὲ Ἀμμαῆς, θερμὰ λέγεται ἂν, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πηγὴ θερμῶν ὑδάτων πρὸς ἅκισιν ἐπιτήδειος· ἀφικνεῖται πρὸς τὴν Γάμαλαν. καὶ πᾶσαν μὲν κυκλώσασθαι Φυλακῇ τὴν πόλιν ἔχ' οἷός τε ἦν ἔτῳ διακειμένην. πρὸς δὲ τοῖς δυνατοῖς Φεργῆς καθίστησι, καὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος καταλαμβάνεται. τειχισαμένων δὲ, ὥσπερ ἔθες, τῶν ταγμάτων ὑπὲρ αὐτῆς στρατόπεδον, χωμάτων ἤρχετο κατ' ἕραν, καὶ τὸ μὲν κατ' ἀνατολὰς αὐτῷ μέρος, ἥπερ ὁ ἀνωτάτω τῆς πόλεως πύργος ἦν, ἐφ' ἧς τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἐστρατοπεδεύκει τάγμα. καὶ τὸ πέμπτον μὲν κατὰ μέσσην ἐξαεργάζετο τὴν πόλιν, τὰς διώρυγας δὲ ἀνεπλήρη καὶ τὰς Φάραγγας τὸ δέκατον. κἀν τῷ τῷ προσελθόντι τοῖς τείχεσιν Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα, καὶ περὶ παραδόσεως τοῖς ἐφισῶσι πειρώμενον διαλέγεσθαι, βάλλει τις τῶν σφενδονητῶν κατὰ τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ. καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τῶν οἰκείων θᾶττον περιεσχέθη. Ῥωμαῖς δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν πολιορκίαν, ὁργή τε περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν δέος· ἡ γὰρ ἀπολείψεν ὁμότητος ὑπερβολὴν κατ' ἄλλοφύλων καὶ πολεμίων, τὰς πρὸς ὁμόφυλον καὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῖς σύμβουλον ἔσως ἀγριωθéntας.

δ'. Συντελεσθέντων ἔν τῶν χωμάτων θᾶττον, πλήθει

tium erat muris non inclusum, in vallem profundam despectans. Fons etiam intra murorum ambitum erat, in quem vrbs desinebat.

2. Cum ciuitas ita esset a natura expugnata difficilis, eam tamen fossis et cuniculis adhuc firmiorem reddidit Iosephus, cum ei muniendae operam daret. Qui vero eam tenebant, loci quidem natura audentiores facti erant, quam Iotapateni; multo autem pauciores, qui pugnae idonei: locique firmitate freti ne hostes quidem superiores putabant. nam virorum plena erat ciuitas, qui in eam, utpote valide munitam, confugerant. qua re fiebat, ut missis ab Agrippa ad eam obsidendam per menses septem resisterint.

3. Atqui Vespasianus ex Ammaunte profectus, ubi pro Tiberiade castra posuerat, (Ammaus autem, si quis nomen interpretetur, aquae calidae vocantur: ibi enim fons est sanandis corporum vitiis idoneus) inde Gamalam peruenit. Et ciuitatem quidem omnem in eiusmodi positura custodia circumdare non valebat: qua vero fieri posset excubias collocat, montemque superiorem occupabat. Cum autem milites castra super eo pro more posuissent, aggeres a tergo iacere incipiebat, et ad orientalem quidem eius partem, qua in loco supra urbem editissimo turris erat, ubi legio decima et quinta castra posuerant: et quinta quidem contra mediam ciuitatem opus absoluebat; fossas autem et valles replebat decima. Interea cum ad moenia accessisset rex Agrippa, et de deditione ad eos, qui super muris stabant, verba facere conaretur, funditorum quidam dextrum eius cubitum lapide percutit. Et ille quidem celeriter a familiaribus suis circumseptus est. Romanos autem et ira ob regem sauciatum, et sui metus ad obsidionem protinus incitabat; nihil quippe crudelitatis Iudaeos in alienigenas atque hostes praetermissum ire credentes, qui in popularem suum, et quae e re ipsorum essent suadentem, saeuitiam exercuerunt.

4. Itaque aggeribus cito perfectis, et ob militum

χειρῶν καὶ τῶν πραττομένων ἔθει, προσῆγον τὰς μηχανάς.
 οἱ δὲ περὶ τὸν Χάρητα καὶ Ἰωσήπον, ὅτοι γὰρ ἦσαν τῶν κα-
 τὰ τὴν πόλιν δυνατώτατοι, καίπερ καταπεπληγότες τῆς
 ὀπλίτας τάττησιν, ἐπειδὴ μέχρι πολλῷ πρὸς τὴν πολιορ-
 κίαν ἀνθέξεν ἔχ' ὑπελάμβανον, ὕδατι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπι-
 τηδείοις μὴ διαρκέμενοι. παρακροτήσαντες δὲ ὁμῶς ἐξή-
 γαγον ἐπὶ τὸ τείχος. καὶ πρὸς ὀλίγον μὲν ἀπημύναντο τῆς
 προσάγοντας τὰς μηχανάς, βαλλόμενοι δὲ τοῖς καταπελ-
 τικοῖς, καὶ τοῖς πετροβόλοις, ἀνεχώρην εἰς τὴν πόλιν. καὶ
 προσάγοντες οἱ Ῥωμαῖοι τειχόθεν τῆς κρείας, διασείσαι μὲν
 τὸ τείχος. ὑπὲρ δὲ τῶν ῥιφθέντων εἰσέκομενοι, μετὰ πολλῷ
 σάλπίγγων ἤχῃ, καὶ κτύπῃ τῶν ὅπλων, αὐτοὶ τε ἐπαλα-
 λάζοντες συνεῤῥήγγυντο τοῖς κατὰ τὴν πόλιν. οἱ δὲ, τῶς
 μὲν κατὰ τὰς πρώτας εἰσόδους ἐνιστάμενοι, προσωτέρῳ χω-
 ρεῖν ἐκώλυσον, καὶ καρτερώς τῆς Ῥωμαίας ἀνέειργον. βιαζό-
 μενοι τε ὑπὸ πολλῶν, καὶ πάντοθεν τρεπόντων, καὶ πρὸς
 τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως, προσκειμένοις τοῖς πολεμίοις ἐξ
 ὑποστροφῆς ἐπιπιδόντες, συνώθην εἰς τὸ κάτω, καὶ τῇ
 γενότῃ καὶ θυχωρίᾳ θλιβομένης ἀνέειργον. οἱ δὲ μῆτε τῆς
 κατὰ κορυφὴν ἀμύνασθαι δυνάμενοι, μῆτε διεκπαίνειν τῶν
 σφετέρων πρὸς ὧν βιαζομένων, ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν πολεμίων,
 πρόσγειοι γὰρ ἦσαν, ἀνέφευγον. αἱ δὲ ταχέως κατηρείπον-
 το πληγόμεναι, καὶ τὸ βάρος μὴ φέρεσαι. κατίσκει δὲ πολ-
 λὰς μία τῶν ὑπ' αὐτὴν πεισῆσα, καὶ πάλιν ἐκείναι τὰς ὑπ'
 αὐτάς. τῆτο πλείους διέφθειρε τῶν Ῥωμαίων, ὑπὸ γὰρ
 ἀμμηχανίας, καίτοι συνιζύσας ὀρῶντες, ἐπεπῆδον ταῖς σέ-
 γαις. καὶ πολλοὶ μὲν κατεχώννυντο τοῖς ἐρεπίοις, πολλοὶ
 δὲ ὑποφεύγοντες, μέρη τῆ σώματος κατελαμβάνοντο, πλεί-
 στες δὲ ὁ κονιορτὸς ἄγχων ἀνέειρε. συνεργίαν Θεῷ τῆτο Γα-
 μαλεῖς ὑπελάμβανον, καὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἀμελῶντες βλάβ-
 ης ἐπέκειντο, πρὸς τε τὰ τέγη τῆς πολέμικας ἀνώθεν, καὶ
 τῆς κατολισθαίνοντας ἐν ὀξείσι τοῖς σενωποῖς, καὶ αἰεὶ τῆς
 πίπτοντας, ὑπερθεὶν βάλλοντες, ἔκτεινον. καὶ τὰ μὲν ἐρεί-
 πια χειρμάδων πλῆθος αὐτοῖς, σίδηρον δὲ παρεῖχον οἱ τῶν

multitudinem et quod operi assuefacti essent, machinas adducebant. Chares autem et Iosephus, (nam illi potentissimi eorum, qui in vrbe erant) armatis, licet metu percussis, ordinandis operam dant, quoniam non diu obsidionem sustineri posse arbitrabantur, cum aquae aliorumque necessariorum copia non abundarent: simulque ac eos adhortati essent, ad moenia eduxerunt. Et ad breue quidem tempus propulsabant eos, qui machinas adducebant: catapultis autem et ballistis percussi in urbem se recipiebant. Atque Romani, tribus ex locis arietes adducentes, murum quidem concutiunt: qua vero deiectus erat irruentes magno cum tubarum sonitu et armorum strepitu, ipsorumque etiam clamore, cum iis, qui in vrbe erant, praelio congrediebantur. Illi autem paululum quidem ad primos aditus Romanis instantes, ne vltra progredierentur obstabant, eosque fortiter repellebant. cumque superati essent a multitudine illorum, qui eos vndique vrgebant, compulsi, vt ad excelsa ciuitatis loca refugerent, tum demum conuersi et hostes instantes adorti in decliua eos contrudebant, locorumque angustia et difficultate compressos interficiebant. Romani autem, cum neque a vertice imminentes depellere, neque in partem aliquam eua- dere possent, suis contra ipsos ire nitentibus, in fastigia domorum hostilium (quippe humiles erant) se fuga recipiebant. Illae autem, cum militum plenae pondus sustinendo non essent, statim collapsae sunt: et vna deiecta multas infra se, illaeque alias deturbabant. Quo factum, vt plerique Romanorum perierint. quippe incerti, quid agerent, in tecta insiliebant, quamuis ea subsidere viderent. Atque ita multi quidem ruinis opprimebantur; haud pauci vero, non nisi parte aliqua corporis mulcati subterfugiebant: plurimosque puluis eos suffocando enecabat. id quod Gamalenses a Deo esse ipsos adiuuante existimabant: adeoque sua damna insuper habentes hostibus instabant, eosque vrgendo in tecta propellebant, ac delapsos in alperis viarum angustis, vt quisque caderet, telis desuper missis interficiebant. Et ruinae quidem eis lapidum assatum dabant: ferrum vero mortui ho-

πολεμίων νεκροί. παρασπῶντες γάρ τὰ τῶν πεσόντων ξίφη, κατὰ τῶν θυοθανάτωντων ἐχεῶντο. πολλοὶ δὲ, ἀποπίπτοντες ἤδη τῶν θυμάτων, σφᾶς αὐτὰς βάλλοντες ἔθνησκον. ἦν δὲ ἡδὲ τραπέντων ἡ Φυγὴ ῥάδιος. κατὰ γὰρ ἄγνοϊαν τῶν ὁδῶν καὶ παχύτητα τῆ κοινορετῆ, μηδὲ ἀλλήλων ἐπιγινώσκοντες ἀνελθόντο, καὶ περὶ σφᾶς ἐπίπτον.

ε'. Οἱ μὲν ἄν μόλις εὐρίσκοντες τὰς ἐξόδους, ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως. Οὐεσπασιανὸς δὲ αἰεὶ προσμένων τοῖς πονημένοις, δεινὸν γάρ τι πάθος αὐτὸν εἰσῆαι κατερεμπομένην ὁρῶντα περὶ τῷ στρατῷ τὴν πέλιν, ἐν λήθῃ τῇ κατ' αὐτὸν ἀσφαλῆς γενόμενος. λανθάνει κατὰ μικρὸν ἀνωτάτω τῆς πόλεως προσελθὼν, ἐνθα μέσοις ἐγκαταλείπεται τοῖς κινδύνου μετ' ὀλίγων παντελῶς. ἡδὲ γὰρ ὁ παῖς αὐτῷ Τετοσ τότε συμπαῖν, τὴν καὐτα πρὸς Μεκκιδιὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος· τραπῆναι μὲν ἄν ἔτε ἀσφαλῆς, ἔτε πρέπον ἡγήσατο, μνηθεῖς δὲ τῶν ἀπὸ νεότητος αὐτῷ πεπονημένων, καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, ὥσπερ ἐνθους γενόμενος, συνασπίζε μὲν τὰς ἅμα αὐτῷ τὰ τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας. ἐνυφίσταται δὲ κατὰ κορυφὴν ἐπιρρέοντα τὸν πόλεμον, καὶ ἔτε ἀνδρῶν πλῆθος ἔτε βελῶν ὑποπτήξας ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ παράσημα τῆς ψυχῆς συνοησάντες οἱ πολέμοιοι, ταῖς ὁρμαῖς ἐνέδοσαν. ἀτονώτερον δὲ προσκεμένον, αὐτὸς ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, νῶτα μὴ δεικνὺς ἕως ἐξω τῆ τείχεος ἐγένετο. πλείστοι μὲν ἄν Ῥωμαίων κατὰ ταύτην ἐπισσον τὴν μάχην, ἐν οἷς καὶ ὁ δεκαδάρχης Εὐβῆτιος, ἀνὴρ ὁ μόνον ἐφ' ἧς ἐπεσε παρατάξεως, ἀλλὰ πανταχῇ καὶ πρότερον γενναϊότατος Φανείς, καὶ πλείστα κακὰ Ἰουδαίοις ἐργασάμενος. ἑκατοντάρχης δὲ τις, Γάλλος ὀνόματι, μετὰ στρατιωτῶν δέκα περιχεθεῖς ἐν τῇ ταραχῇ, κατέδυ μὲν εἰς τινας οἰκίαν. τῶν δὲ ἐν αὐτῇ διαλαλόντων περὶ δειπνον, ὅσα κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἢ περὶ σφῶν ὁ δῆμος ἐβλαβύετο, κατακροασάμενος· ἦν δὲ αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Σύροι· νύκτωρ ἐπανίσταται, καὶ πάντας ἀποσφάζας, μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὰς Ῥωμαίας διασώζεται.

res suppeditabant. nam caesorum gladios distringentes, contra semineces illis utebantur. Porro multi, cum de tectis decidissent, semet ferientes occidebant. quin et terga dantibus ne fuga quidem facilis erat: viarum namque ignorantia, et pulueris crassitie sese non internoscentes pererrabant, et circa suos cadebant.

5. Atque illi quidem, qui exitus inueniebant, ex vrbe recesserunt. Vespasianus autem, qui laborantibus semper intererat, (nam vehemens eum dolor occupabat, cum urbem super militem ruere videret) suae salutis oblitus, cum se paulatim in superiora urbis ascendisse non sensisset, ubi cum paucis admodum e suis media inter pericula relictus erat, (neque enim tunc aderat ei Titus filius, ad Mucianum eo tempore in Syriam missus) et dare quidem terga neque tutum, neque honestum putasset; rerum autem, quas ab adolescentia gesserat, et suae virtutis memor, quasi Dei afflatu, ex eorum, qui secum erant, corporibus et armaturis testudinem facit. atque ita bellum a vertice defluens sustinet: et, neque virorum neque telorum multitudinem formidans, id facere perseverabat, donec hostes, eius animi praesentiam diuinam esse reputantes, pugnae ardorem remitterent. Cum autem minus acriter instarent, ipse pedem referebat, non prius tergum conuertens, quam extra muros esset. Et plurimi quidem Romani milites ea pugna ceciderunt, in quibus et Ebutius decurio, vir, qui non eo tantum praelio, quo periit, sed vbique antea se fortissimum praestitit, et mala plurima Iudaeis intulit. Centurio autem quidam, Gallus nomine, media in turba, cum decem militibus in cuiusdam domum clam subiit. cumque eos, qui in ea erant, audiisset, inter se, dum coenarent, colloquentes de iis, quae populus contra Romanos aut pro se statuerant, (erat enim et ipse Syrus, itemque Syri, qui cum eo erant) nocte illos adortus omnes iugulat, et ad Romanos saluus cum militibus euasit.

5'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀθυμῶσαν τὴν στρατίαν ἐννοῶσα
 πτασμάτων, καὶ διότι τέως ἑδάμῃ τηλικαύτῃ συμφορᾷ
 κέχρητο, τό γε μὴν πλέον αἰδωμένους ἐπὶ τῷ τὸν στρατη-
 γὸν μόνον τοῖς κινδύνοις ἐγκαταλιπεῖν, παρεμυθεῖτο, περὶ
 μὲν τῆ καθ' αὐτὸν ὑποσελλόμενος, ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν
 μέμψασθαι δοκοίη· ἡ δὲν δὲ τὰ κοινὰ λέγων ἀνδρείως φέ-
 ρειν, τὴν τῆ πολέμου φύσιν ἐννοῶντας, ὡς ἑδάμῃ τὸ νι-
 κᾶν ἀναιμωτὶ περιγίνεται· ἡ γὰρ παλίμπρος τύχη περι-
 ῆσταται. τοσαύτας μέντοι μυριάδας Ἰσδαίων ἀνελόντας,
 αὐτὰς ὀλίγην τῷ δαίμονι δεδοκέναι συμβολήν. εἶναι δὲ,
 ὥσπερ ἀπειροκάλων, τὸ λίαν ἐπαίρειν ταῖς εὐπραγίαις·
 ἔτιως ἀνάνδρων, τὸ καταπτῆσθαι ἐν τοῖς πταίσμασιν.
 ὁρῶσα γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἡ μεταβολή, κακῆνος ἄριστος,
 ὁ καὶ τοῖς ἀτυχήμασι νήφων, ἵνα μὲν καὶ δι' εὐθυμίας
 ἀναπαλαίων τὰ σφάλματα. τὰ μέντοι συμβεβηκότα
 νῦν, ἔτε μαλακιζόντων ἡμῶν, ἔτε παρὰ τὴν τῶν Ἰσδαίων
 ἀρετὴν γέγονεν· ἀλλὰ κακῆνοισι τῆ πλεονεκτῆσαι, καὶ τῆ
 ἡδιστάτης ἡμῶν αἰτίας ἡ δυσχωρία. καθ' ἣν ἂν τις ὑμῶν
 μέμψαιτο τῆς ὁρμῆς τὸ ἀταμίευτον. ἀναφυγόντων γὰρ
 ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν πολεμίων ἑαυτὰς ὑποσέλλειν ἐχρῆν,
 καὶ μὴ κατὰ κορυφὴν ἰσαμένοις τοῖς κινδύνοις ἐπιδοθαι·
 κρατῶντας δὲ τῆς κάτω πόλεως, κατ' ὀλίγον προκαλεῖ-
 σθαι τὰς ἀναφεύγοντας εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἐδραίαν μάχην.
 νυνὶ δὲ ἀκρατῶς ἐπὶ τὴν νίκην ἐπειγόμενοι, τῆς ἀσφαλείας
 ἡμελίσσατε. τὸ δὲ ἀπερίσκεπτον ἐν πολέμῳ, καὶ τῆς ὁρ-
 μῆς μανιώδες, ἡ πρὸς Ῥωμαίων, οὐ πάντα ἐμπειρία καὶ
 τάξις κατορθῶμεν, ἀλλὰ βαρβαρικόν, καὶ ὃ μάλιστα
 Ἰσδαῖοι κρατῶνται. χαρὰ τοίνυν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἀνα-
 ῖδραμεν, καὶ θυμῶσαι μᾶλλον, ἢ προσαθυμῶν τῷ παρ'
 ἀξίαν πταίσματι. τὴν δὲ ἀρίστην ἑκάστος ἐκ τῆς ἰδίας χει-
 ρὸς ἐπιζητείτω παραμυθίαν. ἔγω γὰρ τοῖς ἀπολωλόσι
 τιμωρήσασθαι, καὶ τὰς ἀνελόντας ἀμυνεῖσθαι. περὶ αἰσόμε-
 νός ἐγώ, καθάπερ νῦν, ἐπὶ τῆς πάσης μάχης προάγειν το
 ὑμῶν εἰς τὰς πολέμους, καὶ τελευταῖος ἀποχωρεῖν.

6. Vespasianus autem exercitui aduersorum casuum cogitatione deiecto, quodque non antea eiusmodi cladem fuerant experti, maxime vero quod eos puderet ducem in periculis deferuisse, solamen adhibebat; nihil quidem de se dicens, ut omnino non videretur conqueri: „oportere „autem, inquit, quae communia essent omnibus, fortiter ferre, belli naturam secum animo reputantes, quodque nusquam sine sanguine reportetur victoria. Fortuna „quippe mutabilis praeliantes circumstat: cumque tot milia Iudaeorum interfecerint, ipsos fortunae vicissim parui „aliquid pependisse. Atque ut ineptorum sit, rebus secundis „valde inolescere, ita ignauorum esse, calamitate accepta „trepidare. velox enim est in utramque partem mutatio, „atque ille fortissimus, cuius sobrius est animus, etiam cum „res male ceciderint, ita ut idem maneat, hilari etiam animo quod perditum erat reparans. Quae vero nunc acciderunt, neque nostrae molitiei, neque Iudaeorum virtuti, „accepta debentur: sed illis tam pugnae melioris, quam „nobis deterioris, causa erat locorum difficultas. qua in re „est, ut aliquis temeritatis vestrae alacritatem reprehendat. „Nam cum hostes in loca excelsiora refugissent, manus „continere debuistis, neque pericula sequi in summo vertice adeunda: sed, capta vrbe inferiori, paulatim eos, „qui in superiora se receperant, ad pugnam certam stabilemque prouocare. Nunc autem accidit, ut vehementer „ad victoriam incitati nullam vestrae salutis rationem habueritis. Verum temerarius et furiosus in bello impetus „haud Romanorum est, qui omnia ex peritia et disciplinae legibus perficimus: sed Barbarorum, et quo maxime „valent Iudaei. Oportet igitur nos ad propriam virtutem „recurrere, et irasci potius, quam ex errore adeo indigno „animum despondere. Atqui optimum quisque sua ex „manu quaerat solamen. ita enim nos ultimum ire amissos, „et iudicatum in eos, a quibus perempti sunt. Mihi autem curae erit, quemadmodum et nunc, in omni pugna „vobis contra hostes praecire, nouissimumque inde discere.

ζ'. Ο μὲν ἔν τοιαῦτα λέγων τὴν στρατιὰν ἀνελάμβανε. τοῖς δὲ Γαμαλεῦσι πρὸς ὀλίγον μὲν θαρρῆσαι τῷ κατορθώματι παρέστη, παραλόγως τε συμβάντι καὶ μεγάλως. λογιζόμενοι δὲ ὕστερον ἀφηρεῖσθαι σφᾶς αὐτὰς καὶ δεξιᾶς ἐλπίδα, τό, τε μὴ δύνασθαι διαφεύγειν ἐννοῶντες, ἤδη γὰρ ἐπέλιπε τὰ πειτῆδεα, δεινῶς ἠθύμην, καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀναπεπτώκεισαν. ἔ μὴν εἰς τὸ δυνατόν ἡμέλαιν σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ τὰ περιῤῥηχθέντα τῇ τείχεσσι οἱ γενναῖοι τατοὶ, καὶ τὰ μένοντα περιχρόντες ἐφύλασσαν οἱ λοιποὶ. τῶν δὲ Ρωμαίων ἐπιχωπνύντων τὰ χώματα, καὶ πάλιν περρωμένων εἰσβολῆς, οἱ πολλοὶ διεδίδρασκον ἐκ τῆς πόλεως, κατὰ τε δυσβάτων Φαραγγων, ἥπερ ἐκ ἐκεῖντο Φυλακαὶ, καὶ διὰ τῶν ὑπονόμων. ὅσοι γε μὴν, δέει τῷ ληφθῆναι, παρεμένον, ἐν ἐνδείᾳ διεφθείροντο· πανταχόθεν γὰρ τροφὴ τοῖς μάχεσθαι δυναμένοις συνηθροίζετο.

η'. Καὶ οἱ μὲν ἐν τοιούτοις πάθεσι διακαρτέρηεν. Οὐσπασιανὸς δὲ παρέργον ἐποιεῖτο τῆς πολιουρκίας, τῆς τὸ Ἰταβηρίον κατειληφότας ὁρος, ὃ ἐστὶ τῇ μεγάλῃ πεδίᾳ καὶ Σκυθοπόλεως μέσον· ἔ τὸ μὲν ὕψος ἐπὶ τριάκοντα σταδίους ἀνίσχει, μόλις προσβατὸν κατὰ τὸ προσάγκτιον κλίμα, πεδίον δὲ ἐστὶν ἡ κορυφὴ σταδίων ἑξ καὶ εἴκοσι, πᾶν τετελισμένον. ἤγειρε δὲ τοσούτων ὄντα τὸν περίβολον ὁ Ἰώσηπος ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις, τῇ τε ἄλλῃ χορηγούμενος ὕλη κατὰ πῦρ καὶ ὕδατι. καὶ γὰρ τοῖς ἐποίκοις μένον ἦν ὄμβριον. πολλὰ ἔν πληθὺς ἐπὶ τῷ συνειλεγμένῳ, Οὐσπασιανὸς Πλακίδου σὺν ἵππευσιν ἑξακοσίοις πέμπει. τῷ τὸ μὲν προσβαίνειν ἀμύχανον ἦν, ἐλπίδι δὲ δεξιῶν καὶ παρακλήσεως πρὸς εἰρήνην τῆς πολλὰς προσεκαλεῖτο. κατήεσαν δὲ ἀντεπιβηλεύοντες, ὃ, τε γὰρ Πλακίδος ὁμίλει περὶότερον, σπινθάζων αὐτὰς ἐν τῷ πεδίῳ λαβεῖν· κακῆνοι κατήεσαν ὡς περὶόμενοι δῆθεν, ἵνα ἀφυλάκτως προσπίσωσιν. ἐνῆκα μέντοι τὸ Πλακίδος πανῥγον. ἀρξαμένων γὰρ τῶν Ἰσδαίων μάχης, Φυγὴν ὑποκρίνεται, καὶ διακονταὶ ἐκλύσας ἐπὶ πολὺ τῇ πεδίᾳ, τῆς ἵππεως ἐπιστρέφει. τρεψάμενος δὲ, πλεί-

7. Et ille quidem istiusmodi verbis recreabat exercitum. Tunc autem Gamalenses paulisper quidem fiduciam sumserunt, ex rebus feliciter valdeque praeter omnem opinionem gestis. Postea vero reputantes, sibi ipsis ablatam esse etiam foederis spem, cogitantesque, quod nequicquam possent effugere, (iam enim victus eos defecerat) magna erant in anxietate, animique illis ceciderunt: suam tamen, quoad eius fieri posset, salutem curabant. quippe fortissimi illorum muri partes diffractas, atque integrarum ambitum reliqui custodiebant. At cum Romani aggerem construerent, iterumque irruptionem facere niterentur, multi ex ciuitate per valles imperuias, vbi nullae erant excubiae, et per cloacas diffugiebant. Caeterum quotquot, prae metu, ne caperentur, in vrbe manebant, inopia interibant: nam iis solum, qui pugnando erant, vndique congerebatur alimentum.

8. Atque illi quidem in huiusmodi calamitatibus perdurabant. Vespasianus autem praeter obsidionem succisso opere eos adoritur, qui montem Itabyrium occupauerant, inter Campum magnum et Scythopolin medium: cuius quidem altitudo stadiis xxx. adsurgit, septentrionali latere fere inaccessa; in vertice autem planities xxvi. stadiorum patet, tota muro circumdata. Caeterum hunc circuitu tantum xl. diebus muniuerat Iosephus; cui et aliarum rerum copiam insuper et aquam suppeditabant loca inferiora. etenim incolis nulla erat praeter pluuialem. Ingenti itaque in eum multitudine congregata, Vespasianus eo mittit Placidum cum equitibus sexcentis. Huic quidem nulla erat via, qua montem adscenderet: foederis autem culpaeque deprecandae spe multitudinem ad pacem hortabatur: et descendebant insidiandi animo. nam et Placidus mitius cum illis colloquebatur, id agens, vt eos in planitie caperet; atque illi tanquam dicto audientes de monte descendebant, vt incautum adorirentur. vicit tamen Placidi astutia. Coepto enim a Iudaeis praelio, fugam simulat: cumque insequentes in multum campi pellexisset, equites in eos conuertit. Quibus terga dantibus, plu-

εως μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ὑποτεμόμενος, εἵργει τῆς ἀνόδου. καὶ οἱ μὲν, τὸ Ἰταβύριον καταλιπόντες, ἐπὶ Ἰερουσολύμων ἔφευγον· οἱ δὲ ἐπιχώριοι πίσεις λαβόντες, ἐπιλελοίπει δὲ αὐτὰς τὸ ὕδωρ, τό, τε ὄρος καὶ σφᾶς αὐτὰς Πλακίδω παρέδωσαν.

θ'. Τῶν δὲ ἐπὶ τῆς Γαμαάλας οἱ παραβολώτεροι μὲν Φεύγοντες διελάνθανον, οἱ δὲ ἀδελφεὶς διεφθείροντο λιμῷ· τὸ μάχιμον δὲ ἀντήχε τῇ πολιορκίᾳ, μέχρι, δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίς, τρεῖς τῶν ἀπὸ τῆ πέμπτης καὶ δεκάτης τάγματος στρατιῶται περὶ τὴν ἐωθινὴν φυλακὴν ὑποδύντες, τὸν πρῶτοντα κατὰ τήτης πύργον ὑπορύσσουσιν ἡσυχῇ· τοῖς δὲ ὑπὲρ αὐτῆ Φύλαξιν ὅτε προσιόντων αἰδοῦσιν, νύξ γὰρ ἦν, ὅτε προσελθόντων ἐγένετο. ἐλθόντες δὲ οἱ στρατιῶται, Φειδόμενοι τῇ ψόφῃ, καὶ πέντε τῆς κραταιοτάτης ἐκυλίσαντες τῶν λίθων, ὑποπηδῶσι· καταρρίπτεται δὲ ὁ πύργος ἐξαίφνης μετὰ μεγίστη ψόφῃ. καὶ συγκατακρημνίζονται μὲν οἱ Φύλακες αὐτῷ, θορυβηθέντες δὲ οἱ κατὰ τὰς ἄλλας φυλακὰς ἔφευγον, καὶ πολλὰς διεκπαίειν τολμῶντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐν οἷς καὶ Ἰώσηπόν τις ὑπὲρ τὸ παρερρηγμένον τῇ τείχεις ἐκδιδρασκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ. τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν, διασειδέντων ὑπὸ τῇ ψόφῃ, διαδρομή τε ἦν, καὶ πτοία πολλή, καθάπερ εἰσπεπτωκότων πάντων τῶν πολεμίων. ἔνθα καὶ Χάρης κατακείμενος, καὶ νοσηλευόμενος ἐκλείπει, πολὺ τῆ δέας συνεργήσαντος εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. Ῥωμαῖοί γε μὴν, μεμνημένοι τῆ προτέρᾳ πταίσματος ἢκ εἰσέβαλλον ἕως τριτῆς καὶ εἰκάδος τῆ προεξημένῃς μηνός.

ι'. Τίτος δὲ, ἥδη γὰρ παρῆν, ὅρῃ τῆς πληγῆς, ἣν παρ' αὐτὸν ἐπλήγησαν ἀπόντα Ῥωμαῖοι, τῶν ἱππέων ἐπιλέξας διακοσίους, πρὸς οἷς καὶ πεζῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ. καὶ παρελθόντος οἱ μὲν Φύλακες αἰδόμενοι, μετὰ βοῆς ἐχώρην ἐπὶ τὰ ὄπλα. δήλης δὲ τῆς εἰσβολῆς ταχέως καὶ τοῖς εἰσῷ γενομένης, οἱ μὲν, ἀρπάζοντες τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἐπισυρόμενοι, πρὸς τὴν ἄκρην

rimos quidem illorum interficit, reliquae vero multitudinis reditum in montem praecidit. adeo ut Itabyrio relicto Hierosolyma se fuga reciperent; indigenae vero, quod summa aquarum penuria laborarent, et montem et seipsos fide accepta Placido tradiderunt.

9. Verum ex Gamalensibus, qui visi sunt audaciores, fuga dispersi latebant, et turba imbellis fame peribat; pugnantium tamen manus obsidionem sustinebat, donec tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas vigilias, secundo et vicesimo die mensis Hyperberetaei, editissimam versus ipsos turrim subirent, eamque clam suffoderent: custodibus ei appositis, neque cum accederent, (quippe nox erat) neque postquam adessent, quidquam sentientibus. Iidem autem milites, cauendo, ne strepitus fieret, quinque saxjs validissimis euolutis se proripiunt; subitoque turris cum ingenti fragore decedit. Et quidem custodes eius vna praecipitantur: qui vero alibi custodias agebant, perturbati fugiebant; multosque erumpere audentes occidere Romani, in quibus et Iosephum, super partem muri deiectam excurrentem, quidam iaculo perimit. Ab iis autem, qui in vrbe erant, ex isto sonitu mente permotis, vndique discursum est et valde trepidatum, tanquam hostes vniuersi irruptionem fecissent. Tunc et Chares lecto decumbens inter curationem efflat animam, magno timore nonnihil faciente, ut morbus ad mortem usque ingrauesceret. Caeterum Romani, prioris cladis memores, ante vicesimam et tertiam diem mensis praedicti urbem non ingressi sunt.

10. Titus autem (quippe iam aderat) indignatione plagae, quam Romani ab ipsis se absente acceperant, delectis equitibus ducentis ac praeterea peditibus, quiete in urbem intrat. quem cum vigiles quidem praetergressum sensissent, ad arma cum clamore properabant. Cognito autem etiam ab iis, qui intus erant, eius introitu, alii quidem liberos rapientes et coniuges post se trahentes, cum ululatu et exclamationibus in arcem re-

ἀνέφευγον, μετὰ κωκυτῆ καὶ βοῆς· οἱ δὲ, τὸν Τίτον ὑπαν-
 τιάζοντες, ἀδιαλείπτως ἐπιπτον. ὅσοι δὲ ἀπεκωλύθησαν
 ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀναδραμεῖν, ὑπ' ἀμνηχανίας εἰς τὰς τῶν
 Ῥωμαίων Φρερὰς ἐξέπιπτον. ἅπειρος δὲ ἦν πανταχῶς Φο-
 νευομένων ὁ σόνος, καὶ τὸ αἷμα πᾶσαν ἐπέκλυζε τὴν πόλιν
 κατὰ περανῆς χεόμενον. πρὸς δὲ τῆς ἀναφεύγοντας εἰς τὴν
 ἄκραν ἐπεβοήθει Οὐεσπασιανός, πᾶσαν εἰσαγαγὼν τὴν
 δύναμιν. ἦν δὲ ἡ τε κορυφὴ πάντοθεν πετρῶδης καὶ δύσ-
 βατος, εἰς ἅπειρον ὕψος ἐπηρμένη, καὶ πανταχόθεν τῇ
 πλήθους κατέγεμεν, περιελημμένη κρημνοῖς· κατέτεμνόν
 τε ἐνταῦθα τῆς προσβαίνοντας οἱ Ἰσθαῖοι, τῆς τε ἄλλης
 βέλεσι καὶ πέτραις κατακυλινδῶντες ἐκάκην· αὐτοὶ δὲ δι'
 ὕψους ἦσαν δυσέφικτοι βέλεσι. γίνεται δὲ πρὸς ἀπώλειαν
 αὐτῶν ἀντικεῖν Θύελλα δαιμόνιος, ἥ τὰ μὲν Ῥωμαίων ἔΦε-
 ρεν εἰς αὐτὰς βέλη, τὰ δὲ αὐτῶν ἀνέστρεφε, καὶ πλάγια
 παρέσυρεν. ἔτε δὲ τοῖς ἀποκρήμνοις ἐφίστασθαι διὰ τὴν
 βίαν ἐδύναντο τῷ πνεύματος, μηδὲν ἐδραῖον ἔχοντες, ἔτε
 τῆς προσβαίνοντας καθορᾶν. ἐπαναβαίνουσι δὲ Ῥωμαῖοι,
 καὶ περιχόντες, ἔς μὲν ἀμυνομένους ἔΦθανον, πρὸς δὲ χεῖ-
 ρας προΐχοντας· ἐτόνε δὲ τὸν θυμὸν αὐταῖς ἐπὶ πάντας ἡ
 μνήμη τῶν ἐπὶ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἀπολωλότων. ἀπο-
 γινώσκοντες δὲ τὴν σωτηρίαν πανταχόθεν οἱ πολλοὶ πε-
 ριχόμενοι, τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυτὰς τε κατεκρήμνιζον
 εἰς τὴν Φάραγγα· βαθυτάτη δὲ αὕτη κατὰ τὴν ἄκραν
 ὑπώρυκτο. συνέβη δὲ τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν τῆς εἰς αὐτὰς
 ἀπονοίας τῶν ἀλόντων περσύτεραν Φανῆναι. τετρακιχίλιοι
 μὲν γε ὑπὸ τῶν εἰσφάγησαν, οἱ δὲ ρίψαντες ἑαυτὰς ὑπὲρ
 πεντακιχίλις εὐρέθησαν. δισώθη δὲ πλὴν δύο γυναικῶν
 ἑδείς. τῆς Φιλίππης δὲ ἦσαν ἀδελφῆς θυγατέρες αὐταί·
 αὐτὸς δ' ὁ Φίλιππος Ἰακίμης τινὸς ἀνδρὸς ἐπιστήμης στρατα-
 γήσαντος Ἀγρίππα τῷ βασιλεῖ. δισώθησαν δὲ, τὰς πα-
 ρὰ τὴν ἄλωσιν ὀργὰς Ῥωμαίων λαθῶσαι. ἑδὲ γὰρ νηπίων
 ἐφείδοντο, πολλὰ δὲ ἕκαστος τότε ἀρπάζοντες ἐσφενδόνων
 ἀπὸ τῆς ἄκρας. Γάμαλα μὲν ἦν ἕως ἑάλω τρίτη καὶ

fugiebant: alii vero Tito occurrentes sine ulla intermissione cadebant. et quotquot prohibiti erant, quo minus in arcem se fuga reciperent, prae consilii inopia delabantur in Romanorum praesidia. atque creberriini erant ubique morientium gemitus, ac cruor per loca prona effusus urbem omnem inferiorem inundabat. Caeterum contra eos, qui arcem fuga occupauerant, cum toto statim exercitu ibat Vespasianus. Erat autem vertex vndique saxosus et accessu difficilis, in immensum editus, et ex omni parte multitudine plenus erat, praecipitis circumdatus: vnde adeuntes ad ipsos conficiebant Iudaei, aliosque telis ac lapidibus deuolutis eos male accipiebant. atqui ad ipsos propter loci altitudinem nullae pertingebant sagittae. Ipsorum autem ad interitum diuinitus plane immissa oritur procella, quae Romanorum quidem tela in eos ferebat, ipsorum autem in obliquum trahens a Romanis auertebat. At neque in praeruptis consistere valebant propter venti vehementiam, ut qui nihil stabile haberent, neque hostes ad se accedentes prospicere. Romani autem adscendunt, cumque eis semet circumdeditissent, alios quidem repugnantes, alios vero semet dentes praeueniebant. illis vero in omnes iram intendebat recordatio illorum, qui prima in impressione perierunt. Quo factum, ut multi, salutem desperantes, cum circumdati essent, filios et coniuges et semetipsos in vallem praecipitarint; quae iuxta arcem in immensum suffossa erat. Euenit autem, ut ipsorum in se, qui capti fuerant, immanitate, lenior appareret Romanorum iracundia. ab his enim quater mille homines perempti erant; quinquies vero mille et amplius reperti, qui sese praecipites dederunt. Nemo autem praeter duas mulieres interitum effugit. Atque illae Philippi sororis filiae erant: ipse vero Philippus lacini cuiusdam, viri nobilis, qui Agrippae regis exercitum praefuerat, filius. euaserunt autem, quod irae Romanorum in excidio sese subdlexerint. Nec enim infantibus pepercerunt, multos vero singuli eo tempore raptos ex arce proiciebant. Atque ita quidem Gamala excisa erat, tertio

et vicesimo die mensis Hyperberetæi, coepta defectione a quarto et vicesimo die mensis Gorpiaei.

CAP. II.

Gischalorum deditio, cum Ioannes se fuga Hierosolyma recepiisset.

IAmque solum Gischala Galilæae vrbecula restabat indomita, cuius quidem multitudo pacis studio tenebatur, (et enim plerique agricolæ erant et ad speratos de terra fructus semper attentî) verum non exigua latronum manus in eos perniciosè irrepserat, quorum contagio nonnulli etiam de ciuitate corrupti erant. Hos autem ad defectionem impellebat atque incitabat Ioannes Leui cuiusdam filius, homo fallaciis plenus, variusque moribus, ad magna quidem speranda procliuis, et ad sperata assequenda plurimum valens, quemque omnes cognorant bellum amare dominatus occupandi desiderio. Ab illo apud Gischala stabat seditiosorum turba; quorum causa fortasse et populus, qui in eo erat, ut legatos deditioe mitterent, Romanorum tamen aduentum tanquam praeliaturi expectabant. At Vespasianus contra hos quidem Titum mittit cum equitibus mille, decimam vero legionem inde mouet Scythopolin: cum reliquis autem duobus ipse Caesaream regressus est, et continuis ex laboribus requiem illis concedens; et propter rerum in ciuitatibus abundantiam fore ratus, ut et corpora illis sobolescerent, et animis daretur alacritas ad futura certamina. nam laborem non exiguum sibi superesse videbat circa Hierosolyma, ut quæ et regalis quidem ciuitas esset, et genti vniuersæ præmineret, in eam vero confluerent quotquot ex bello effugerant. Porro quod vrbs natura munita esset, murisque circumdata, non mediocri affectus erat sollicitudine; præsertim cum virorum spiritum ac audaciam etiam sine muris expugnatum difficilem esse cogitaret. Quapropter milites tanquam athletas ante certamina curabat et exercebat.

β'. Τίτω δὲ προσσιππασαμένῳ τοῖς Γιζαίοις, εὐπετὲς μὲν ἦν ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν ἐλεῖν· εἰδὼς δὲ, ὡς, εἰ βία ληφθεῖη, διαφθαρησόμενον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀνέδην τὸ πλῆθος, ἦν δὲ αὐτῷ κέρος ἡδὴ φόνων, καὶ δι' οἷκτε τὸ πλεον ἀκρίτως συναπολύμενον τοῖς αἰτίοις, ἐβόλετο μᾶλλον ὁμολογίαις παραστήσεσθαι τὴν πόλιν. καὶ δη τῷ τείχεος ἀνδρῶν καταγέμοντος, οἱ τὸ πλεον ἦσαν ἐκ τῷ διαφθαρεμένῳ τάγματος, „θαυμάζον, ἔφη πρὸς αὐτὸς, τίνοι πεποι-
 „θότες, πάσης ἐαλωκυίας πόλεως, μόνοι τὰ Ῥωμαίων
 „ὄπλα μένουσιν, ἐωρακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῶ πόλεις
 „ὑπὸ μίαν προσβολὴν κατεστραμμέναις, ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ
 „τῶν ἰδίων κτημάτων ἀπολαύοντας, ὅσοι ταῖς Ῥωμαίων
 „δεξιαῖς ἐπίστευσαν, ἅς καὶ νῦν προτείνειν αὐτοῖς, μηδὲν
 „μνηστικῶν τῆς αὐθαδείας. εἶναι γὰρ συγγνωστὸν ἐλευ-
 „θερίας ἐλπίδα, μηκέτι μέντοι τὴν ἐν τοῖς ἀδυνατοῖς ἐπι-
 „μονήν. εἰ γὰρ ἂν πεποθήσονται λόγοις Φιλανθρωποῖς καὶ
 „δεξιαῖς πίστεως, περάσειν αὐτὸς ἀφ' ἑδῆ τὰ ὄπλα, καὶ
 „ὅσον ἂν δέπω γνωθῆσεσθαι παιδιὰν ἐσόμενον τοῖς Ῥωμαίων
 „μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ὧ πεποθήστες ἐπιδείκνυνται μό-
 „νοι Γαλιλαίων, ὅτι εἰσὶν αὐθάδεις αἰχμάλωτοι.

γ'. Πρὸς ταῦτα τῶν μὲν δημότικῶν ἂν μόνον ἔκ ἀποκρί-
 νεσθαι τι· μετὴν, ἀλλ' ἂν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβῆναι. προ-
 δεικνύοντο γὰρ ἅπαν τοῖς ληστρικοῖς, καὶ φύλακες τῶν πυ-
 λῶν ἦσαν, ὡς μή τινες ἢ προέλθοιεν ἐπὶ τὰς σπονδάς, ἢ
 δεξαίντο τινας τῶν ἱππέων εἰς τὴν πόλιν. ὁ δὲ Ἰωάννης,
 „αὐτὸς τε ἀγαπᾷ, ἔφη, τὰς προκλήσεις, καὶ τὰς ἀπει-
 „θάντας ἢ πείσειν ἢ συναναγκάσειν· δεῖν μέντοι τὴν ἡμέ-
 „ραν αὐτὸν ἐκείνην, ἐβδομὰς γὰρ ἦν, χαρίζεσθαι τῷ Ἰε-
 „δαίῳ νόμῳ, καθ' ἣν, ὥσπερ ὄπλα κινεῖν αὐτοῖς, ἔτω καὶ
 „τὸ συντίθεσθαι περὶ εἰρήνης ἀθέμιτον. ἔκ ἀγνοεῖν τε ἔτε
 „Ῥωμαῖς, ὡς ἀργὴ πάντων αὐτοῖς ἐστὶν ἡ τῆς ἐβδομάδος
 „περίοδος. ἐν δὲ τῷ παραβαίνειν αὐτὴν ἔχ' ἥττον ἀσεβεῖν
 „τῶν βιασθέντων τὸν βιασάμενον. Φέρειν δ' ἐκείνῳ μὲν ἂν
 „μίαν βλάβην τὰ τῆς ὑπερθέσεως. τί γὰρ ἂν τις ἐν νυκτὶ

2. Tito autem, cum equitando accessisset Gischala, facile quidem erat urbem prima aggressione capere; fore autem sciens, ut populus a militibus, si vi capta esset civitas, perimeretur, (ipse autem iam satius erat caedibus) miseransque multitudinem sine discrimine cum nocentibus interituram, malebat urbem certis conditionibus sibi deditum iri. Itaque cum moenia hominum plena essent, quorum plerique perditae factionis erant, ipsis dicebat: „se mirari, quonam freti consilio, omni alia urbe iam capta, soli Romanorum armis resisterent, cum quidem urbes vidissent multo munitiores primo statim impetu euerfas; securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum fidei se credidissent, quam quidem etiam nunc illis ait se porrigere, ut qui vindictae non studeret propter ipsorum insolentiam. illis quippe condonandam censebat libertatis spem, haud tamen perseverantiam in iis, quae fieri non possunt. Quod si verbis benignis fideique datae non paruerint, arma experturos esse nemini parentia, iamque cognituros, machinis Romanorum ludum factum iri moenia, quibus confisi soli ex Galilaeis sese ostendunt arrogantes esse captiuos.

3. Ad ista nemini quidem popularium non modo non respondere, sed ne murum quidem licebat adscendere. quippe totum latrones occupauerant; et custodes erant portis appositi, ne quis vel ad foedus prodiret, aut equum quenquam in ciuitatem reciperet. Ioannes autem, accipere se condiciones, aiebat, atque renitentibus aut persuasurum aut necessitatem adhibiturum; oportere tamen ipsum diem illam (nam septima erat) Iudaeorum legi concedere, in qua uti illis arma mouere, ita de pace aliquid constituere nefas erat. nam et Romanos haud nescire, eos ab omni opere cessare quolibet septem dierum circuitu. Quod si aliter facerent, non minus qui cogerent, quam qui coacti agerent, impios esse. nullumque ipsi quidem ex mora fore dispendium, (quid enim quisquam una nocte sta-

„βαλεύσαιοτ' ἀρασμῷ πλέον, ἐξὸν περιτραπεδεύσαντα
 „παραφυλάξαι· μέγα δὲ κέρδος αὐτοῖς, τὸ μηδὲν παρα-
 „βῆναι τῶν πατρίων νόμων. πρέπει δὲ, τῷ παρὰ προσδο-
 „κίαν εἰρήνην χαριζομένῳ, τοῖς σωζομένοις τηρεῖν καὶ τὰς
 „νόμους.” τοιούτοις ἐσοφίζετο τὸν Τίτον, ὃ τοσῶτον τῆς ἐβ-
 „δομάδος σοχαζόμενος, ὅσον τῆς ἑαυτῇ σωτηρίας. ἰδεδό-
 κη δὲ ἐγκαταλειφθῆναι παραχερῆμα τῆς πόλεως ἀλύσης,
 ἐν νυκτὶ καὶ φυγῇ τὰς ἐλπίδας ἔχων τῇ βίᾳ. Θεῷ δὲ ἦν
 τὸ ἔργον ἄρα τῇ σώζοντος τὸν Ἰωάννην ἐπὶ τὸν τῶν Ἱεροσο-
 λύμων ὄλεθρον, τὸ μὴ μόνον πειοθῆναι Τίτον τῇ σκῆψει
 τῆς ὑπερθέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως πορρωτέρῳ τραπε-
 δεύσασθαι πρὸς Κυδοισσοῖς. μεσόγειος δὲ ἐστὶ Τυρίων
 κώμη κατετραγέα, διὰ μίσους αἰεὶ καὶ πολέμου Γαλιλαίοις,
 ἔχουσα πλῆθος τε οἰκητόρων, καὶ τὴν ὀχυρότητα, τῆς πρὸς
 τὸ ἔθνος διαφορᾶς ἐφ' ὀδόν.

δ'. Νυκτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης, ὡς ἔδεμίαν περὶ τῇ πόλει
 Ῥωμαίων εἴρεα φυλακὴν, τὸν καιρὸν ἀρπασάμενος, ὃ μόνον
 τὰς περὶ αὐτὸν ὀπλίτας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀργότερων
 συχνὰς ἅμα ταῖς γενεαῖς ἀναλαβὼν, ἐπὶ Ἱεροσολύμων
 ἔφυγε. μέχρι μὲν ἦν εἴκοσι σταδίων οἷόν τε ἦν συνεξαγα-
 γεῖν γυναικῶν καὶ παιδίων ὄχλον, ἀνδρώπων κατασπερχο-
 μένῳ τοῖς ὑπὲρ αἰχμαλωσίας καὶ τῇ ζῆν φόβοις· περὶ-
 τέρῳ δὲ προκόπτοντος ἀπελείποντο, καὶ θανατὸν τῶν ἐωμέ-
 νων ἦσαν ὀλοφύρεσις. ὅσον γὰρ ἕκαστος τῶν οἰκείων ἐγένετο
 πορρωτέρῳ, τοσῶτον ἐγγύς ὑπελάμβανεν εἶναι τῶν πολε-
 μίων. παρῆναι τε ἤδη τὰς αἰχμαλωτισσομένας δοκῶντες
 ἐπτόνητο, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων ἐκ τῷ δρόμῳ ψόφον ἐπε-
 τρέφοντο, καθάπερ ἤδη παρόντων ὅς ἔφυγον· ἀνοδίας
 τε ἐνέπιπτον οἱ πολλοί, καὶ περὶ τὴν λωφόρον ἢ τῶν
 φθανόντων ἕρις συνέτριβε τὰς πολλὰς. οἰκτὸς δὲ γυναι-
 κῶν καὶ παιδίων ὄλεθρος ἦν, καὶ τινες πρὸς ἀνακλήσεις
 ἀνδρῶν τε καὶ συγγενῶν ἐθάρσυσαν, μετὰ κωκυτῶν ἰκ-
 τεύσασθαι περιμένειν. ἀλλ' ἐνῆκα τὸ Ἰωάννη παρακλίσμα,
 σώζειν ἑαυτὰς ἐμβοῶντος, καὶ καταφεύγειν, ἔνθα καὶ

„tuere potest, nisi vt fuga sibi confuleret; cum tamen „ipſi liceret, caſtris circumpoſitis ea de re cauere) magnum autem illis lucrum eſſe, nihil omnino contra leges patrias facere: illum vero decet, qui praeter exſpectationem dat pacem, ſalutis etiam legem conſeruare.“ Eiuſmodi verbis Ioannes dolos neſcebat Tito, non tantum ſeptimae diei religioni proſpiciens, quantum ſuae ſaluti. quippe verebatur, ne ſtatim capta ciuitate ſolus deſtitueretur, qui omnem in nocte et fuga ſpem vitae poſuerat. A Deo autem erat proſecto, Ioannem in Hieroſolymorum excidium ſeruante, vt non ſolum Tito perſuaderetur praetextu et procrastinatione, verum etiam, vt longius ab vrbe caſtra metaret, ad Cydoeſſa. Vicus autem eſt validus Tyriorum mediterraneus, ſemper infeſus et infeſtus Galilaeis, habens multitudinem incolarum, et munitionem opportunam diſſidiis, quae illis cum ea gente intercedebant.

4. Nocte autem Ioannes, cum nullas Romanorum excubias eſſe circa urbem animaduertiſſet, opportunitate arrepta, non ſolum his, quos circa ſe habebat armatos, ſed etiam plurimis, qui nihil agebant, cum familiis abduclis Hieroſolyma fugiebat. Et uſque ad viginti quidem ſtadia mulierum multitudinem ſecum ducere valebat, homo, quem captiuitatis et vitae diſcriminis metus vrgebat: cum vero ultra progredereſſetur, relinquebantur; relictorumque grauis erat luſus et lamentatio. quanto enim quiſque longius a ſuis aberat, tanto ſe hoſtibus propiorem eſſe credebat. iamque aſſeſſe, qui ipſos captiuos facturi eſſent, exiſtimantes, animis conſternati erant, atque ſubinde ad ſtrepitum ex ſuiſpſorum curſu reſpectabant, tanquam inſtarent quos fugiebant: multique in loca inuia incidebant, et, dum per viam contendebant, quis alterum praeueniret, multi proterebantur. Miſerabilis autem erat ſeminarum et infantium interitus: et nonnullae mulierum ad viros et propinquos clamorem tollere auſae ſunt, cum eiulatu ſuplicantes, vt eas opperirentur. Sed peruiſcebat Ioannis exhortatio, vt ſciſpoſ ſeruarent inclamantis, eoque confugerent,

περὶ τῶν ἀπολειπομένων ἀμυνῶνται Ῥωμαῖς, ἀν' ἀρπαγῶσι. τὸ μὲν ἔν τῶν διαδραμόντων πλήθος, ὡς ἕκαστος ἰσχύος εἶχεν ἢ τάχους, ἐσκέδατο.

εἰ. Τίτος δὲ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰς συνθήκας πρὸς τὸ τείχος παρῆν. ἀνοίγει δὲ αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμος, καὶ μετὰ τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν προσελθόντες, ἀνευφύμην τε ὡς εὐεργέτην, καὶ Φερεῶς ἐλευθερώσαντα τὴν πόλιν. ἐδήλυν γὰρ ἅμα τὴν τῷ Ἰωάννῃ Φυγὴν, καὶ παρεκάλουν Φείσασθαι τε αὐτῶν, καὶ παρελθόντα τὴς ὑπολειπομένης τῶν νεωτερίζοντων κολάσαι. ὁ δὲ, τὰς δεήσεις τῷ δήμῳ ἐν δευτέρῳ θέμενος, μοῖραν ἔπεμπε τῶν ἰππέων, Ἰωάννην διώξασαν. οἱ τὸν μὲν ἔ καταλαμβάνουσιν· ἐφθη γὰρ εἰς Ἰεροσόλυμα διαφυγών· τῶν δὲ συναπαράντων ἀποκτείνουσι μὲν εἰς ἑξακισχίλις, γυναῖα δὲ καὶ παῖδιά, τριχίλιον ὀλίγον ἀποδέοντα, περιελάσαντες ἐπανήγουν. ὁ δὲ Τίτος ἤχθετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ παραχρῆμα τιμωρήσασθαι τὸν Ἰωάννην τῆς ἀπάτης· ἱκανὸν δὲ ἀσοχήσαντι τῷ θυμῷ παραμύθιον ἔχων τὸ πλήθος τῶν αἰχμαλώτων καὶ τὴς διεφθαρμένης, εἰσῆι τε ἀνευφημῶμενος εἰς τὴν πόλιν· καὶ τοῖς στρατιώταις ὀλίγον τῷ τείχεος παρασπᾶσαι κελεύσας νόμῳ καταλήψεως, ἀπειλαῖς μᾶλλον, ἢ κολάσεσι, τὴς ταράσσοντας τὴν πόλιν ἀνέσελλε. πολλὰς γὰρ, διὰ τὰ οἰκῆα μίση καὶ διαφορὰς ἰδίας, ἐνδείξασθαι τὴς ἀναιτίης, εἰ διακρίνοι τὴς τιμωρίας ἀξίους· ἄμεινον δὲ εἶναι, μετέωρον ἐν φόβῳ τὸν αἴτιον καταλιπεῖν, ἢ τινα τῶν ἐκ ἀξίων αὐτῷ συναπολεῖν. τὸν μὲν γὰρ ἴσως καὶ σωφρονίσαι δεῖ κολάσεως, τὴν ἐπὶ τοῖς παρωχηκόσι συγγνώμην αἰδύμενον· αἰδιόρθετον δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς παραναλωθεῖσι τιμωρίαν εἶναι. Φερεῶ μὲντοι τὴν πόλιν ἠσφαλίσατο, δι' ἧς τὴς τε νεωτερίζοντας ἐφέξεν, καὶ τὴς εἰρηνικὰ φρονῶντας, θαρραλεωτέρας καταλείψει ἔμελλε· Γαλιλαία μὲν ἔν ἧτως ἐάλω πᾶσα, πολλοῖς ἰδρῶσι προγυμνάσασα Ῥωμαῖς.

unde vindicatum esset in Romanos, si rapinas facerent. Et multitudo quidem eorum, qui fugerant, pro suis quisque viribus ac pedum celeritate, statim dissipata est.

5. Titus vero interdiu ad muros se sistebat, ut conditiones ferret. Populus autem ei portas aperiunt, cumque ad eum cum liberis et coniugibus accessissent, et tanquam benefactori, et qui custodia ciuitatem liberasset, acclamabant, simul enim Ioannis fugam ei indicabant, et ut ipsis parceretur obsecrabant, ingressusque, quotquot nouarum rerum cupidi superessent, poena afficeret. Ille vero, posthabitis populi precibus, equitum cohortem ad Ioannem persequendum mittebat; qui ipsum quidem non capiunt, (pius enim Hierosolyma se fuga receperat) vna autem fugientium fere ad sex quidem millia perimunt, mulierum vero ac infantum paulo minus, quam tria millia, circumagendo reducebant. Titus autem grauitur quidem tulit, quod non statim fraudis poenas a Ioanne exegerat: animo vero, quod spe deciderat, irato, satis habens ad solatium, captiuorum et qui trucidati erant multitudinem, in urbem cum faustis acclamationibus ingreditur: cumque milites iussisset partem muri exigua iure apprehensionis diuellere, minitendo magis, quam puniendo, ciuitatis perturbatores reprimebat. Multos enim, propter odia priuata suasque iniuicicias, delatores innocentium fore credebat, si poena dignos ab aliis discerneret: meliusque esse putabat, ut noxium metu suspensum relinqueret, quam ut immeritum quenquam cum eo perderet. quippe et illum fortassis modestiorem futurum supplicii metu, praeteritorum veniam sibi datam reuerentem: sine causa vero morientium poenas nullo modo corrigi posse. Praesidiis tamen ciuitatem circumdedit, quorum ope et nouarum rerum cupidos coerceret, et paci studentes fortius animatos esset relicturus. Et Galilaea quidem omnis ita subacta est, postquam multo sudore ac labore Romanos exercuisset.

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ Ἰωάννης τῷ Γιχαληνῷ. περὶ τε τῶν ζηλωτῶν καὶ Ἀνάτη
τῷ ἀρχιερέως· καὶ ὡς πρὸς ἀλλήλους ἐσασιάζοντο.

ΕΠὶ δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὴν εἴσοδον Ἰωάννης ὁ πᾶς
δῆμος ἐξεκέχυτο, καὶ περὶ ἕκασον τῶν συμπεφευγόντων
μυρίος ὅμιλος συνηθροισμένος, τὰς ἔξωθεν συμφορὰς ἀνε-
πυνθάνετο. τῶν δὲ τὸ μὲν ἄσθμα θερμὸν ἔτι κοπτόμενον
ἐδήλην τὴν ἀνάγκην. ἤλαζονεύοντο δὲ καὶ κακοῖς, ἃ πε-
φευγῆναι τὰς Ῥωμαῖας φάσκοντες, ἀλλ' ἤκειν πολεμήσον-
τες αὐτὰς ἐξ ἀσφαλῆς. ἀλογίστων γάρ εἶναι καὶ ἀχρήστων,
παραβόλως προκινδυνεύειν περὶ Γίχαλα καὶ πολίχνας
ἀδυνάεις, δέον τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀκμαὶς ταμιεύεσθαι τῇ μη-
τροπόλει καὶ συμφυλάσσειν. ἐνθα δὲ παρεδήλην τὴν
ἄλωσιν τῶν Γιχαλῶν, καὶ τὴν λογομένην εὐχρημότως ὑπο-
χώρησιν αὐτῶν, οἱ πολλοὶ δρασμὸν ἐνεόουν. ὡς μέντοι τὰ
περὶ τῆς αἰχμαλωτιοθέντας ἠκρόδη, σύγχυσις ἢ μετρία
κατέχευε τὸν δῆμον, καὶ μεγάλα τῆς ἑαυτῶν ἀλώσεως
συνελογίζοντο τεκμήρια. Ἰωάννης δὲ ἐπὶ μὲν τοῖς κατα-
λειφθεῖσιν ἤττον ἡευδρία, περὶ δὲ ἐκρίσας ἐπὶ τὸν πό-
λεμον ἐνῆγε ταῖς ἐλπίσι, τὰ μὲν Ῥωμαίων ἀδυνάτην κατα-
σκευάζων, τὴν δὲ οἰκίαν δύναμιν ἐξαίρων, καὶ κατερω-
νεύόμενος τῆς τῶν ἀπείρων ἀγνοίας, ὡς ὃδ' ἂν πτερὰ λα-
βόντες ὑπερβαῖεν ποτὲ Ῥωμαῖοι τὸ Ἱεροσολύμων τείχος, οἱ
περὶ ταῖς τῶν Γαλιλαίων κώμας κακοπαθῶντες, καὶ πρὸς
τοῖς ἐκῇ τείχεσι κατατρίψαντες τὰς μηχανάς.

β'. Τύτταις τὸ πολὺ τῶν νέων προσδιεφθείρετο, καὶ
πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἤετο. τῶν δὲ σωφρονούντων καὶ γη-
ραιῶν, ἃκ ἦν, ὅσις ἢ, τὰ μέλλοντα προορώμενος, ὡς ἦδη
τῆς πόλεως οἰχομένης, ἐπένθει. ὁ μὲν ἂν δῆμος ἦν ἐν τοι-
αύτῃ συγχύσει· προδίεσθαι δὲ τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος
τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις εἴσεως. ὁ μὲν γὰρ Τίτος ἀπὸ Γιχα-
λῶν εἰς Καισάρειαν, Οὐσπασιανὸς δὲ ἀπὸ Καισαρείας εἰς
Ἰάμνιαν καὶ Ἀζωτον ἀφικόμενος, παρίσταται τε αὐτάς,

CAP. III.

*De Ioanne Gischaleno. deque Zelotis et Anano pontificibus:
et quomodo inter se diffidebant.*

QUAM primum vero Hierosolyma ingressus est Ioannes, ciuitas omnis ad eum se effudit: et in ingentem turbam circa singulos, qui vna confugerant, congregati, quas foris experti essent clades percontabantur. Illorum autem feruens quidem anhelitus, singultim tractus, necessitatem, qua premebantur, indicabat. Veruntamen etiam in malis sibi arrogabant, non Romanos se fugisse dicentes; sed sponte venire, ut cum illis ex loco tutiori pugnarent. Inconsultorum enim atque inutilium esse hominum, temere pro Gischalis et inualidis vrbeculis in periculum se conicere, cum arma vigoremque oporteat pro metropoli recondere atque seruare. Vbi autem Gischalorum excidium referebant, et honestam, quam simulabant, discessionem suam, multi fugam esse reputabant. auditis autem, quae captiuis acciderant, non mediocris populum occupabat confusio; atque inde certa excidii sui colligebant indicia. At Ioannes, eorum quidem causa, quos in fuga reliquerat, minime erubescere: singulos autem circumiens, ad bellum eos spe incitabat, res quidem Romanorum infirmas esse adstruens, propriasque vires extollens, et imperitorum inscitiae illudens, haud fore dicens, ut Romani, etiamsi alas sumserint, Hierosolymorum moenia vnaquam superarent, qui circa Galilaeorum vicus tot malis conflictati sunt, et in muris eorum diruendis machinas contriuerunt.

2. Istis corrupta erat magna pars iuuenum, et ad bellum quidem animis sublati ferebantur. e prudentibus vero et aetate prouectis nemo erat, qui non futurorum prospectu lugeret, quasi iam in eo esset vrbs, ut periret. Et populus quidem in eiusmodi erat confusione: antequam vero mota erat Hierosolymis seditio, per prouinciam multitudo discordiis agitabatur. Nam Titus quidem a Gischalis Caesaream, Vespasianus autem a Caesarea Iamnam et Azotum profectus, utramque subigit, praesidiisque illi

καὶ Φερεὺς ἐγκαταστήσας ὑπέσχεψε, πολὺ πλῆθος ἱπα-
γόμενος τῶν ἐπὶ δεξιᾷ προσκεχωρηκότων. ἐκινεῖτο δὲ ἐν
ἐκάστῃ πόλει ταραχὴ καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ὥσοι τε ἀπὸ
Ρωμαίων ἀνέπνεον, εἰς ἀλλήλους τὰς χεῖρας ἐπέσρεφον. ἦν
δὲ τῶν ἐρώντων τῷ πολέμῳ πρὸς τῆς ἐπιθυμῶντας εἰρήνης
ἄρις χαλεπή. καὶ πρῶτον μὲν ἐν οἰκίαις ἤπτετο τῶν μὴ ὁμο-
νοούντων πάλαι τὸ Φιλόνεκον, ἔπειτα ἀφηνιάζοντες ἀλλή-
λων οἱ φίλτατοι λαοί, καὶ συνιῶν ἕκαστος πρὸς τῆς τὰ αὐ-
τὰ προαιρεμένους, ἤδη κατὰ πλῆθος ἀντετάσσοντο. καὶ
τάσις μὲν ἦν πανταχῶς· τὸ νεωτερίζον δὲ καὶ τῶν ὀπλων
ἐπιθυμῶν ἐπεκράτει νεότητι καὶ τόλμῃ γηραιῶν καὶ σωφρο-
νῶν. ἐστράποντο δὲ πρῶτον μὲν εἰς ἀρπαγὰς ἕκαστος τῶν
ἐπιχωρίων, ἔπειτα συντασσόμενοι κατὰ λόχους, ἐπὶ λη-
στείαν τῶν κατὰ τὴν χώραν· ὡς ὁμότητος καὶ παρανομίας
ἐνεκεν μηδὲν αὐτοῖς Ρωμαίων τῆς ὁμοφύλης διαφέρειν, καὶ
πολὺ τοῖς προσημένους καφότεραν δολεῖν τὴν ὑπὸ Ρωμαίοις
ἄλωσιν.

γ'. Οἱ Φερεοὶ δὲ τῶν πόλεων, τὰ μὲν ὄκνω τῷ κακο-
παθεῖν, τὰ δὲ μίσει τῷ ἔθνει, ἔδδεν ἢ μικρὰ προσήμουνον
τοῖς κακωμένοις, μέχρι κόρου τῶν κατὰ τὴν χώραν ἀρπα-
γῶν ἀθροισθέντες οἱ τῶν πανταχῶς συνταγμάτων ἀρχιλη-
σαί, καὶ γενόμενοι πονηρίας εἴδος, εἰς τὰ ἱερὸσβλύμα
συμπάρουσθαι ἔρχοντο, πόλιν ἀσερατήγητον, καὶ πατρίῳ
μὲν ἔθει πᾶν ἀπαρτηρήτως δεχομένην τὸ ὁμόφυλον, τό-
τε δὲ οἰομένων ἀπάντων τῆς ἐπειχθεμένης πάντας ἀπ'
εὐνοίας ἤκειν συμμαχίας. οἱ δὲ καὶ δίχα τῆς εὐσεύς ὕψ-
ροι ἐβάπτισαν τὴν πόλιν. πλήθει γὰρ ἀχεῖς καὶ ἀργῶ
προξαναηλώθη τὰ τοῖς μαχίμοις διαρκεῖν δυνάμενα, καὶ
πρὸς τῷ πολέμῳ εἶσιν τε αὐτοῖς καὶ λιμὸν ἐπικατεσκεύα-
σαν.

δ'. Ἄλλοι τε ἀπὸ τῆς χώρας λησαί, παρελθόντες εἰς
τὴν πόλιν, καὶ τῆς ἐνδον προσλαβόντες χαλεπωτέρους, ἔδδεν
τι τῶν δεινῶν παρείασαν. οἱ γὰρ ἔ μόνον ἀρπαγαῖς καὶ λω-
ποδυσίαις τὴν τόλμαν ἐμέτρην, ἀλλὰ καὶ μέχρι φόνων

collocatis reuerfus est, magnam secum ducens eorum multitudinem, qui fide data sese dediderunt. Singulas autem ciuitates tumultus bellumque intestinum exagitabat: et quotquot a Romanorum vi respirarent, in se mutuo manus conuertebant. Erat autem inter belli amatores et pacis cupidos grauis contentio. ac primo quidem in familiis olim non consentientium accendebatur rixandi studium: deinde populi amicissimi inter se dissidentes, et ad eos quisque, qui eadem secum sentirent, conuenientes, simul ac multitudinem coëgissent, sibi inuicem aperte aduersabantur. Et discordia quidem vbique gliscebatur: rerum autem nouarum atque armorum cupidi iuuentute et audacia praeualebant senibus et prudentibus. Primo autem rapiendi quidem licentiam exercebant indigenarum singuli: deinde compositis agminibus per territorium latrocinabantur; adeo ut immanitate et iniquitate, quod ad ipsos, nihil interesset inter Romanos et gentiles; iisque, quos populabantur, leuius videretur exscindi a Romanis.

3. Ciuitatum vero custodes, partim quod grauatim ferrent sibi negotium facessii, partim ex odio in gentem, aut nulli aut minimo erant vexatis auxilio: adeo ut tandem turmarum vbique latronum principes, regionem diripiendo satiati, sese congregarent, atque in nequissimum agmen conflati, clam in Hierosolyma irreperent: ciuitatem, quae tunc nullius imperio regebatur, et more patrio gentiles omnes, nemine, qui eos obseruaret, adhibito, recipiebat: tuncque eo magis, quod omnes putarent eos, qui sese in urbem infunderent, auxilium eis laturos venire ex beneuolentia. qui quidem, etiam sine seditione, postea calamitatibus urbem obruerunt. Ab inerti quippe et inutili multitudine ea consumpta erant, quae militibus alendis sufficerent; atque inde factum est, ut praeter bellum sibi met accerferent et seditionem et famem.

4. Quin et alii e regione vicina latrones, cum in urbem venissent, et atrociores, qui in ea erant, sibi adiunxissent, nihil mali grauioris non perpetrarunt. Illi enim non solum rapinis et spoliationibus metiebantur audaciam, sed

ἐχώραν, ἢ νυκτὸς, ἢ λαθραίως, ἢ ἐπὶ τῆς τυχόντας, ἀλλὰ Φανερώς, καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ τῶν ἐπισημοτάτων καταρχόμενοι. πρῶτον μὲν γὰρ Ἀντίπαν, ἄνδρα τῷ βασιλεῖς γένος καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατον, ὡς καὶ τῆς δημοσίας θησαυρὸς πεπιστευθαι, συλλαβόντες εἰρξάν, ἐπὶ τῷ Λευίαν τινὰ τῶν ἐπισήμων, καὶ Σωφᾶν υἱὸν Ραγαήλῃ· βασιλικὸν δὲ ἦν καὶ τῶν τὸ γένος· πρὸς δὲ τῆς κατὰ τὴν χώραν πρῆχεν δοκῶντας. δεινὴ δὲ κατάπληξις εἶχε τὸν δῆμον, καὶ, καθάπερ κατειλημμένης τῆς πόλεως πολέμῳ, τὴν καθ' αὐτὸν ἕκαστος σωτηρίαν ἡγάπα.

ε'. Τοῖς δὲ ἔκ ἀπέχρη τὰ δεσμὰ τῶν συνειλημμένων, εἰς ἀσφαλὲς ὦντο μέχρι πολλῶν δυνατῶν ἄνδρας ἕτοιμα φυλάσσειν. ἱκανὸς μὲν γὰρ εἶναι καὶ τῆς οἴκας αὐτῶν πρὸς ἄμυναν ἔκ ὀλιγάνδρους ὄντας· ἢ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν δῆμον ἐπαναστήσεσθαι τάχα κινηθέντα πρὸς τὴν παρανομίαν. δόξαν ἔνι ἀναιρεῖν αὐτῶν, Ἰωάννην τινὰ πέμπειν τὸν ἐξ αὐτῶν εἰς Φόνους προχειρότατον. Δορκάδος ἄτος ἐκαλεῖτο παῖς κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλῶσσαν. ὃ δὲ καὶ συνελθόντες εἰς τὴν εἰρκτὴν ξιφῆρας, ἀποσφάττεσι τῆς συνειργμένης παρανομίᾳ· ἐπὶ τηλικύτῳ μεγάλῃ ἀπεψεύδοντο πρὸς αὐτοὺς. διαλεχθῆναι γὰρ αὐτῶν Ῥωμαίοις περὶ παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ προδότας ἀνηρηκεῖν τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἕφασκον, καθόλη τ' ἐπηλαζονεύοντο τοῖς τολμήμασιν, ὡς εὐεργέται καὶ σωτῆρες τῆς πόλεως γεγενημένοι.

ς'. Συνέβη δὲ εἰς τοσῶτον μὲν τὸν δῆμον ταπεινότητος καὶ δέης, ἐκείνους δὲ ἀπονοίας προελθεῖν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς εἶναι καὶ τὰς χειροτονίας τῶν ἀρχιερέων. ἄκυρα γὰρ τὰ γένη ποιήσαντες, ἐξ ὧν κατὰ διαδοχὰς οἱ ἀρχιερεῖς ἀπεδείκνυντο, καθίσασαν ἀσήμεν καὶ ἀγενεῖς, ἵν' ἔχοιεν συνειργὰς τῶν ἀσεβημάτων. τοῖς γὰρ παρ' ἀξίαν ἐπιτυχῶσι τῆς ἀνωτάτω τιμῆς, ὑπακύνει ἢ ἀνάγκη τοῖς παραχῆσι. συνέκρουον δὲ καὶ τῆς ἐν τέλει ποικίλαις ἐπινοίαις καὶ λογοποιίαις, καιρὸν ἑαυτοῖς ἐν ταῖς πρὸς ἀλλή-

etiam ad caedem usque grassabantur, non nocte, aut clam, aut quolibet occidendo, sed palam et interdiu, et a nobilissimis initium facientes. Etenim primum Antipam regii generis virum, et civium potentissimum, adeo ut thesauros publicos suae fidei creditos haberet, comprehensum custodiae tradiderunt; post hunc Leuiam e nobilibus quendam, et Sopham Raguelis filium, (erant autem et isti e stirpe regia) praetereaque omnes, qui in regione aliis praestare videbantur. Verum populum grauis occupabat terror; et, quasi bello capta esset urbs, propria quisque salute contenti erant.

5. Latronibus autem non satis erat, ut comprehensos vinculis tenerent; neque tutum arbitrabantur viros potentes diutius ita custodire. nam et ipsorum familias, utpote virorum non paucorum, satis esse ad vindictam; ac praeterea insurrecturum fortasse populum iniquitate commotum. Cum igitur decretum esset eos occidere, Iohannem quendam e suis, ad caedes promptissimum, mittunt. hic lingua patria, si interpretere, Damae filius vocatur. cui decem postquam affuerunt ad carcerem gladiis aecincti, conclusos illic interficiunt. Sceleri autem tam immani causam non leuem falso praetendebant. illos scilicet cum Romanis de traditione Hierosolymorum sermones habuisse, seque communis libertatis proditores interemisisse dicebant, atque omnino in facinoris audacia gloriabantur, quasi de ciuitate bene meriti fuissent eamque seruassent.

6. Euenit autem populum quidem tam abiectum evadere et metieulosum, illos vero eo insolentiae procedere, ut in eorum esset arbitrio etiam pontifices designare. Itaque familiarum iure abrogato, ex quibus per successionem creabantur pontifices, ignotos atque ignobiles in pontifices constituunt, ut impiorum facinorum socios haberent. illis enim, qui praeter meritum summos adepti sunt honores, necesse erat eis obtemperare, qui ipsos ad tantae dignitatis fastigium prouexerunt. Inter eos autem, qui in auctoritate erant, similitates ciebant variis commentis, fictisque sermonibus, male agendi opportunitatem sibi met, ex

λας τῶν κωλυόντων Φιλονεικίαις ποιῶμενοι, μέχρι τῶν εἰς ἀνθρώπους ὑπερεμπληθέντες ἀδικημάτων ἐπὶ τὸ θᾶνον μετήνεγκαν τὴν ὕβριν, καὶ μεμιασμένοις τοῖς προσὶ παρήεσαν εἰς τὸ ἅγιον.

ζ'. Επανιστάμενοι δὲ αὐτοῖς ἤδη τῇ πλήθους· ἐνῆγε γὰρ ὁ γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἀνανος, ἀνὴρ σωφρονέστατος, καὶ τάχα ἂν διασώσας τὴν πόλιν, εἰ τὰς τῶν ἐπιβύλων χεῖρας ἐξέουγεν· οἷδε τὸν νεῶν τῇ Θεῷ Φερίον αὐτοῖς καὶ τῶν ἀπὸ τῆ δῆμῃς ταραχῶν ποιῶνται, καὶ καταφυγὴ καὶ τυραννεῖν ἦν αὐτοῖς τὸ ἅγιον. παρεκρίνατο δὲ τοῖς δεινοῖς εἰρωνεία, τὸ τῶν ἐνεργημένων ἀλγεινότερον. ἀποπειρώμενοι γὰρ τῆς τῆ δῆμῃς καταπλήξεως, καὶ τὴν αὐτῶν δοκιμάζοντες ἰαχύν, κληρωτὰς ἐπεχείρησαν ποιεῖν τὰς ἀρχιερεῖς, ὅσας, ὥς ἔφαμεν, κατὰ γένος αὐτῶν τῆς διαδοχῆς. ἦν δὲ πρόαγμα μὲν τῆς ἐπιβυλῆς ἔθος ἀρχαῖον· ἐπειδὴ καὶ πάλα κληρωτὴν ἔφαταν εἶναι τὴν ἀρχιερωσύνην· τὸ δὲ ἀληθὲς τῇ βεβαιωτέῃ νόμῳ κατάλυσις, καὶ τέχνη πρὸς δυναστείαν, τὰς ἀρχὰς δι' αὐτῶν καθιστάμενοις.

η'. Καὶ δὴ μεταπεμφάμενοι μίαν τῶν ἀρχιερατικῶν Φυλὴν, Ενιαχεῖμ καλεῖται, διευκλήρην ἀρχιερέα· λαγχάνει δ' ἀπὸ τύχης, ὁ μάλιστα διαδείξας αὐτῶν τὴν παρανομίαν, Φαννίας τις ὄνομα, υἱὸς Σαμεῆλῃς κάμης ΑΦΘας, ἀνὴρ ἔμῳ ἀνάξιος ἀρχιερεὺς, ἀλλ' ὃδ' ἐπιστάμενος σαφῶς, τί ποτε ἦν ἀρχιερωσύνη, δι' ἀγροικίαν. ἀπὸ γένῃ τῆς χώρας αὐτὸν ἄκοντα σύραντες, ὥσπερ ἐπὶ σκηπῆς, ἀλλοτρίῳ κατεκόσμων προσωπείῳ, τὴν τε ἐσθῆτα περιτιθέντες ἱεράν, καὶ τὸ τί δὲ ποιεῖν ἐπὶ καιρῷ διδάσκοντες· χλαῖν δ' ἦν ἐκείνοις καὶ παιδιὰ τὸ τηλικῆτον ἀσέβημα· τοῖς δὲ ἄλλοις ἱερεῦσιν, ἐπιθεωμένοις πόρρωθεν παιζόμενον τὸν νόμον, δακρύειν ἐπήκει, καὶ κατέστενον τὴν τῶν ἱερῶν τιμῶν κατάλυσιν.

θ'. Ταύτην τὴν τόλμαν αὐτῶν ἐκ ἠνεγκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τυραννίδος κατάλυσιν ὤρμηκε πάντες. καὶ

eorum, qui ipsos prohiberent, contentionibus, captantes, donec, satis superque satiati iniuriis hominibus illatis, in numen contumelias transfulerunt, pedibusque pollutis in locum sanctum introiere.

7. Iam vero populo contra illos incitato, (namque eos impellebat Ananus, pontificum natu maximus, vir sapientissimus, et qui fortassis ciuitatem conseruasset, si ex insidiatorum manibus effugisset) hi templum Dei sibi contra populi tumultus praesidium fecerunt, et locus sanctus ipsis refugium erat et tyrannidis domicilium. Acerbis autem malis admiscebatur etiam cauillatio, quae prae caeteris eorum factis dolori erat. tentando enim, quanto metu populus teneretur, suasque vires explorando, sorte pontifices legere conati sunt, cum illis, vt diximus, ex familiis deberetur successio. Verum huic fraudi mos quidem antiquus obtendebatur, (nam et olim pontificatum sorte deferri solitum fuisse dicebant) re autem vera legis erat abrogatio validissimae, commentumque ad potentiam consequendam ab iis adhibitum, qui suo arbitrio magistratus constituunt.

8. Itaque vna generis pontificii tribu accita, (cui nomen Eniachim) pontificem sorte eligebant: casuque fors obtigit homini, qui maxime eorum ostendebat iniquitatem, cuidam nomine Phanniae, Samuelis filio, ex vico Aphtha, qui non solum erat pontificatu indignus, sed etiam, qui ob rusticitatem nec quid pontificatus esset omnino dignosceret. Quapropter inuitum eum rure abstractum, aliena, vt in scena fieri solet, ornabant persona, tam eum sacra veste induentes, quam quid facto opus esset commode docentes. Illis autem risus lususque erat tantum flagitium: aliis vero sacerdotibus, cum procul spectarent legem ludibrio habitam, subiit lacrymare, honoresque sacrorum dissolutum iri ingemiscebant.

9. Hanc illorum audaciam non tulit populus; sed omnes quasi ad tyrannidis euersionem incitati erant. Et

ἡγάρ οἱ πρῆχεν δοκῦντες αὐτῶν, Γωρίων τε υἱὸς Ἰωσήπ, καὶ ὁ Γαμαλιήλ Συμεών, παρεκρότην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀθροίς, καὶ κατ' ἰδίαν περιιόντες ἕκαστον, ἤδη ποτὲ τίσανθαι τῆς λυμεῶνας τῆς ἐλευθερίας, καὶ καθ' ἄρα τῶν μισαιφόνων τὸ ἅγιον. οἳ τε δοκιμώτατοι τῶν ἀρχιερέων, Γαμαλαῖ μὲν υἱὸς Ἰησοῦς, Ἀνάκ δὲ Ἀνανός, πολλὰ τὸν δῆμον εἰς νωθείαν κατονευδίζοντες ἐν ταῖς συνόδοις, ἐπήγαγον τοῖς ζηλωταῖς. τῆτο γὰρ αὐτῆς ἐκάλεσαν, ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ἀλλ' ἔχι ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων καὶ ὑπερβαλόμενοι.

ἰ. Καὶ δὴ συνελθόντος τῷ πλήθους εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πάντων ἀγαιακτύντων μὲν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῶν ἀγίων, ταῖς τε ἀρπαγαῖς, καὶ τοῖς πεφονευμένοις, ἔπω δὲ πρὸς τὴν ἄμυναν ὠρημμένων, τῷ δυσεπιχειρήτης, ὅπερ ἦν, τῆς ζηλωτῆς ὑπολαμβάνειν, καταστὰς ἐν μέσοις ὁ Ἀνανός, καὶ πολλάκις εἰς τὸν ναὸν ἀπιδὼν, ἐμπλήσας τε τὰς ὀφθαλμοὺς δακρύων, ἡ καλὸν γε, εἶπεν, ἦ ἐμοὶ τεθνήσκειν, κρινεῖν ἐπιδεῖν τὸν οἶκον τῷ Θεῷ τοσούτοις ἄγεσι καταγέμοντα, καὶ τὰς ἀβάτης καὶ ἀγίας χώρας ποσὶ μισαιφόνων γενοχωρημένας. ἀλλὰ περικείμενος τὴν ἀρχιερατικὴν ἐσθῆτα, καὶ τὸ τιμιώτατον καλόμενος τῶν σεβασμίων ὀνομάτων, ζῶ καὶ φιλοψυχῶ, μηκέτι ὑπὲρ τῆμῃ γῆρας ὑπομένων, εὐκλεῖ θάνατον. εἰ δὲ δὴ μόνος εἰμὶ, καὶ καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ, τὴν ἐμαυτῇ ψυχῇ ἐπιδώσω μόνην ὑπὲρ τῷ Θεῷ. τί γὰρ καὶ δεῖ ζῆν ἐν δῆμῳ συμφορῶν ἀναισθητῶντι, καὶ παρ' οἷς ἀπόλωλεν ἡ τῶν ἐν χερσὶ παθῶν ἀντίληψις. ἀρπαζόμενοι γὰρ ἀνέχεσθε, καὶ τυπτόμενοι σιωπᾶτε, καὶ τοῖς φονευομένοις ἐδὲ ἐπιστένει τις ἀναφανδόν. ὦ τῆς περὶ κρείας τυραννίδος. τί μέμφομαι τῆς τυραννίδος; μὴ γὰρ ἐπετρέφθησαν ὑφ' ὑμῶν, καὶ τῆς ὑμετέρας ἀντιδικακίας; μὴ γὰρ ἔχ ὑμεῖς περιιδόντες τὰς πρώτας συνισταμένας, ἔτι δὲ ἦσαν ὀλίγαι, πλείους ἐποίησατε τῇ σιωπῇ, καὶ καθοπλιζομένων ἡρεμῶντες καθ' ἑαυτῶν ἐπιστρέψατε τὰ ὅπλα, δεῖν τὰς πρώτας αὐτῶν ἐπικόπτεται ὁρμαῖς, ὅτε

enim ex iis, qui præstare videbantur, Gorion Iosephi filius et Simeon Gamalielis, tam seorsim singulos circumcunctes, quam simul vniuersos in concionibus hortabantur, quo tandem aliquando libertatis perditores ultum irent, locumque sanctum ab hominibus sceleratis purgarent. atque pontificum spectatissimi, Gamalae quidem filius Iesus, Anani vero Ananus, populo multis segnitiam exprobrantes in coetibus, eos in Zelotas excitabant. ita enim ipsi se vocabant, quasi ob bonarum rerum studium, non vero operum flagitiosissima sibi imitanda proposuissent et superassent.

10. Itaque in concionem populo congregato, et cunctis quidem indignantibus, quod loca sancta viderent a nefariis occupata, omniaque rapinarum et caedium plena, nondum vero ad iniurias vlciscendas properantibus, propterea quod Zelotas oppugnatu difficiles esse (id quod verum erat) suspicabantur, cum in medio constitisset Ananus, et in templum saepenumero respectasset, oculosque lacrymis opplesset: „E quidem mihi, inquit, satius esset „mori, quam Dei domicilium videre piaculis tantis obrutum oppletumque: atque inaccessa et sancta loca sceleratorum pedibus referta. Veruntamen veste sacerdotali „amictus, et nominum venerabilium honoratissimum ferens, viuo, vitae etiam cupidus, nec pro senectute quidem „mea mortem obiens gloriosam. Itaque si solus sim, vel „utique in solitudine, animam meam pro Deo solam „fundam. Quorsum enim viverem in medio populi, calamitates suas minime sentientis; et apud quos nemo est, „qui malis praesentibus occurrat? siquidem spoliati iniuriam toleratis, ac verberati tacetis, neque palam quisquam „ingemiscit. O acerbam dominationem! Quid de tyrannis „querar? Nunquid non a vobis incrementum ceperunt, et „a vestra malorum patientia? nunquid non, insuper eos „habentes, qui primi sceleratorum manus conlarunt, cum „adhuc pauci essent, silentio vestro numerum eorum auxistis; atque, dum illi armarentur, quiescentes, in vosmetipsos „arma vertistis, cum primos illorum impetus comprimi

„λοιδορίαις καθήπτοντο τῶν συγγενῶν; ὑμεῖς δὲ ἀμελή-
 „σαντες ἐφ' ἀρπαγὰς παρωξύνετε τὰς ἀλιτῆρας· καὶ
 „πορθομένων οἰκῶν λόγος ἦν ὑδεῖς. τοιγαρὺν αὐτὰς ἤρ-
 „παζον τὰς δεσπότας, καὶ συρομένοις διὰ μέσης τῆς πό-
 „λεως ὑδεῖς ἐπήμυνεν. οἱ δὲ καὶ δεσμοῖς ἠκίσαντο τὰς ὑφ'
 „ὑμῶν προδοθέντας. ἐγὼ λέγειν πόσης καὶ ποδᾶπὸς, ἀλλὰ
 „ἀκαταϊτιάτης, ἀκρίτης. ὑδεῖς ἐβοήθησε τοῖς δεδεδεμένοις.
 „ἀκόλῃθον ἦν ἐπιδεῖν τὰς αὐτὰς φόνευομένας. ἐπέιδομεν
 „καὶ τῆτο, καθάπερ ἐξ ἀγέλης ζώων ἀλόγων ἐλκομένας
 „τῇ κρατίστῃ ὄντος αἰεὶ θύματος, ὑδὲ Φωνὴν τις ἀφῆκεν,
 „ἢ ὅπως ἐκίνησε τὴν δεξιάν. Φέρετε δὴ τοῖνυν, Φέρετε
 „πατάμενα βλέποντες τὰ ἅγια; καὶ πάντας ὑποθέντες
 „αὐτοῖς τοῖς ἀνοσίοις τὰς τῶν τολμημάτων βαθμύς, μὴ
 „βαρύνετε τὴν ὑπεροχὴν; καὶ γὰρ νῦν πάντως ἂν ἐπὶ μῆ-
 „ζον πρᾶκοίσαν, εἴ τι τῶν ἀγίων καταλύσαι μείζον εἶχον·
 „κεκράτηται μὲν ἔν τὸ ὀχυρώτατον τῆς πόλεως, λεγέσθω
 „γὰρ νῦν τὸ ἱερὸν, ὡς ἄκρα τις, ἢ Φερίον. ἔχοντες δ' ἐπι-
 „τετερισμένην τυραννίδα τοσαύτην, καὶ τὰς ἐχθρὰς ὑπὲρ
 „κορυφὴν βλέποντες, τί βυλεύετε, καὶ τίσι τὰς γνώμας
 „προδάλπετε; Ῥωμαῖος ἄρα περιμένετε, ἵν' ἡμῶν βοηθή-
 „σωσι τοῖς ἀγίοις; ἔχει μὲν ἔττω τὰ πρᾶγματα τῇ πόλει,
 „καὶ πρὸς τοσῶτον ἥκομεν συμφορῶν, ἵνα ἡμᾶς ἐλεήσωσι
 „καὶ πολέμιοι; ἢ ἐξαναστήσεσθε, ὡς τλημονέστατοι, καὶ
 „πρὸς τὰς πληγὰς ἐπιστραφέντες, ὃ καὶ πὶ τῶν θηρίων ἐστὶν
 „ἰδεῖν, τὰς τύποντας ἀμυνεῖσθε; ἢ ἀναμνηθῆσεσθε τῶν
 „ιδίων ἑκάστος συμφορῶν, ὑδὲ, ἃ πεπόνθατε πρὸ ὀφθαλ-
 „μῶν θέμενοι, τὰς ψυχὰς ἐπ' αὐτὰς θίξετε πρὸς τὴν ἄμυ-
 „ναν; ἀπόλωλεν ἄρα παρ' ὑμῖν τὸ τιμιώτατον τῶν πα-
 „θῶν, καὶ φυσικώτατον, ἐλευθερίας ἐπιθυμία. Φιλόδο-
 „λοι δὲ καὶ Φιλοδέσποτοι γεγόναμεν, ὥσπερ ἐκ προγόνων
 „τὸ ὑποτάσσεσθαι παραλαβόντες. ἀλλ' ἐκείνοί γε πολλὰς
 „καὶ μεγάλας ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας πολέμους δῖνησκαν, καὶ
 „ἔτε τῆς Αἰγυπτίων, ἔτε τῆς Μήδων δυναστείας ἡττήθησαν.
 „ὑπὲρ τῇ μὴ πρὶν τὸ κελευόμενον. καὶ τί δεῖ τὰ τῶν προ-

„oporteret, quando cognatos conuiciis appetebant? Vos
 „autem, de rebus parum solliciti, sceleratos ad rapinas fa-
 „ciendas incitastis; domibusque vastatis, illarum nullam
 „rationem habuistis. Quapropter domini ipsi diripiebantur,
 „cumque per mediam ciuitatem traherentur, nemo
 „eis auxilio erat. Quin et illi vinculis eos cruciarunt,
 „quos vos prodidistis. mitto dicere, quot fuerint et quales,
 „sed a nemine accusatos, indemnatos. Vincitis nemo
 „opem tulit. consequens erat, ut eosdem occisos adspice-
 „remus. hoc etiam vidimus, velut ex armento bestiarum
 „optimo quoque semper ad sacrificium ducto, neque mu-
 „tiuit quisquam, neque dextram mouit. Patiemi-
 „ni igitur, patiemini, sancta conculcari videntes? cumque
 „omnes ex facinoribus audacibus gradus nefariis istis ho-
 „minibus subieceritis, non aegre feretis eorum emin-
 „tiam? nunc enim profecto ad maiora procederent, si
 „quid locis sanctis maius euertendum haberent. Et ciui-
 „tatis quidem locus munitissimus occupatur, (nunc enim
 „templum appellari fas est?) ut arx quaedam siue praesi-
 „dium. Tanta igitur contra vos tyrannide munita, et
 „inimicis supra verticem positis, ut videtis, quid vobis-
 „cum cogitatis, et quatenam animi sententiis fouendis adhi-
 „betis? An Romanos expectatis, ut locis nostrum sanctis
 „opitulentur? Itane quidem se habent ciuitatis res, eoque
 „uentum est calamitatis, ut nostri miserturi sint etiam ho-
 „stes? Non exsurgetis, o hominum miserrimi, et vobis-
 „met ad plagas conuersis, id quod et feras facere videre
 „est, percutientes vlciscemini? Non suas quisque in memo-
 „riam reuocabit calamitates, et, ante oculos positis, quae
 „pertulerit, ad ultionem animos acuet? Perit apud vos
 „quod affectuum omnium carissimum, quod maxime a
 „natura est, libertatis desiderium. Quin et facti sumus
 „seruorum dominorumque amantes, quasi a maioribus
 „subiici didicerimus. Atqui illi multa et magna pro
 „libertate sua obierunt bella, et neque Aegyptiorum, ne-
 „que Medorum potentiae cesserunt, dummodo ne fa-
 „cerent, quae iuberentur. Et quid opus est de proquis

„γόνων λέγειν; ἀλλ' ὁ νῦν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος, ἐῷ δι-
 „λέγχειν, πότερον λυσιτελὲς ὢν καὶ σύμφορος, ἢ τὸναντίον,
 „τίνα δ' ἐν ἔχει πρόφασιν; ἢ τὴν ἐλευθερίαν; εἴτα τῆς
 „τῆς οἰκημένης δεσπότας μὴ φέροντες, τῶν ὁμοφύλων τυ-
 „ρράνων ἀνεξόμεθα; καίτοι τὸ μὲν τοῖς ἐξωθεν ὑπακύνειν,
 „ἐνέγκαι τις ἂν εἰς τὴν ἅπαξ ἡττηθεῖσαν τύχην· τὸ δὲ
 „ποῖς οἰκείοις εἴκειν ποτηροῖς, ἀγεννῶν ἐστὶ καὶ προαιετμέ-
 „νων. ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ ἐμνήσθην Ῥωμαίων, ἐκ ἀποκρύψο-
 „μαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ὃ μεταξὺ τῶν λόγων ἐμπετόν
 „ἐπέσρεψε τὴν διάνοιαν, ὅτι, καὶ ἀλῶμεν ὑπ' ἐκείνοις, ἀπὴ
 „δὲ ἡ πείρα τῶ λόγου, χαλεπώτερον ἔδεν παθεῖν ἔχομεν,
 „ὢν ἡμᾶς διατεθείκασιν ἔτοι. πῶς δ' ἢ δακρύων ἄξιον,
 „ἐκείνων μὲν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀναθήματα βλέπειν, τῶν δὲ
 „ὁμοφύλων τὰ σκῦλα σεσυληκότων καὶ ἀνελόντων τὴν τῆς
 „μητροπόλεως εὐγένειαν, καὶ πεφονευμένους ἄνδρας, ὢν
 „ἀπέχοντο ἂν κακῆνοι κρατήσαντες; καὶ Ῥωμαῖς μὲν
 „μηδέποτε ὑπερβῆναι τὸν ὄρον τῶν βεβήλων, μηδὲ παρα-
 „βῆναί τι τῶν ἱερῶν ἑθῶν, πεφρικέναι δὲ πόρρωθεν ὄρων-
 „τας τῆς τῶν ἀγίων περιβόλης· γεννηθέντας δὲ τινὰς ἐν
 „ἐτῇδε τῇ χώρᾳ, καὶ τραφέντας ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἑθέσι,
 „καὶ Ἰσδαίς καλυμένους, ἐμπεριπατεῖν μέσοις τοῖς ἀγίοις,
 „θερμαῖς ἐτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντας φόνων. εἴτα
 „τίς δέδοικε τὸν ἐξωθεν πόλεμον, καὶ τῆς ἐν συγκρίσει
 „πολλῶ τῶν οἰκείων ἡμῖν μετριωτέρας; καὶ γὰρ ἂν, εἰ ἐτοί-
 „μους δεῖ τοῖς πράγμασι τὰς κλήσεις ἐφαρμόζειν, τάχα
 „ἂν εὗροι τις Ῥωμαῖς μὲν ἡμῖν βεβαιωτάς τῶν νόμων, πο-
 „λεμίας δὲ τῆς ἑνδον. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐξώλεις οἱ ἐπίβηλοι
 „τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρὸς ἃ δεδράκασιν ἐκ ἅντις ἐπινοή-
 „σεις δίκην ἀξίαν κατ' αὐτῶν, οἶμαι πάντας ἤκειν πεπει-
 „σμένους οἰκοθῆναι, καὶ πρὸ τῶν ἐμῶν λόγων παρωξύνθαι
 „τοῖς ἔργοις ἐπ' αὐτῆς, ἃ πεπόνθατε. καταπλήσσονται
 „δὲ ἴσως οἱ πολλοὶ τό, τε πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν τόλ-
 „μαν, ἐτι δὲ καὶ τὴν ἐκ τῶ τόπῃ πλεονεξίαν. ταῦτα δὲ
 „ὥσπερ συνέστη διὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν, καὶ νῦν αὖξῃ

„dicere? Verum bellum, quod nunc cum Romanis geri-
 „mus, (mitto diiudicare, vtrum in rem nostram et commo-
 „dum sit, an contra) quid palam habet causae? nonne li-
 „bertatem? Quid ergo, qui dominis totius terrarum orbis
 „seruire aegre ferimus, populares tyrannos tolerabimus?
 „Quamquam extraneis quidem obtemperare, est, vt quis for-
 „tunae aliquando victae acceptum referat: suis vero iisque
 „improbis cedere, ignauos arguit et seruiendi cupidos. At
 „quoniam Romanorum semel meminerim, silentio non dis-
 „simulabo, quod mihi inter loquendum in mentem venerit,
 „eamque ad illos conuerterit; quod etiamsi ab his capti
 „fuerimus, (absit autem dicti experimentum) nihil nobis
 „patiendum restat iis acerbius, quibus nos isti affecerunt.
 „Quomodo autem non sit lacrymabile, illorum quidem in
 „templo etiam donaria cernere, gentilium vero praedas
 „spoliantium et diripientium metropolim nobilissimam,
 „caedesque virorum, quibus et illi victoriam adepti peper-
 „cissent. Et Romanos quidem nunquam transgredi ausos
 „esse limitem profanorum, aut sacrarum quidquam con-
 „suetudinum violare, locorum autem sanctorum ambitum,
 „quamuis procul adspectum, perhorrescere; nonnullos
 „vero, quos tulit haec regio, nostrisque in moribus educa-
 „tos, Iudaeosque vocatos, in medio locorum sanctorum
 „deambulare, cum adhuc manus popularium caede calidas
 „haberent. An vero quis bellum externum metuat, hostes-
 „que prae nostratibus multo nobis aequiores? nam si et
 „rebus aptanda sint propria vocabula, fortasse comperietur,
 „Romanos quidem leges nobis conseruasse, hostes vero esse,
 „quos muris inclusos habemus. Verum hos insidiatores
 „libertatis exitio deberi, neque facinorum eorum dignam
 „excogitari posse condemnationem, puto vos omnes
 „persuasum habuisse, cum domo veniretis; rebusque,
 „quas pertulistis, etiam antequam verbum facerem, in
 „eos fuisse commotos. Plerique autem fortasse multitu-
 „dinem eorum et audaciam reformidant, et praeterea
 „quod loco superiores sint. Sed haec, vt vestra negligen-
 „tia conflata sunt, nunc etiam in maius aucta erunt, si

„θήσεται πλέον ὑπερθεμένων. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος αὐτοῖς
 „ἐπιτρέφεται καθ' ἡμέραν, παντὸς πονηρῆ πρὸς τῆς ὁμοίης
 „αὐτομολῶντος, καὶ τὴν τόλμαν ἐξάπτει μέχρι νῦν μηδὲν
 „ἐμπόδιον· τῷ τε τόπῳ, καθύπερθεν ὄντες, χρήσαιντο καὶ
 „μετὰ παρασκευῆς, ἂν ἡμεῖς χρόνον δῶμεν. πιστεύσατε
 „δὲ, ὥς, εἰὰν προσβαίνωμεν ἐπ' αὐτοῖς, ἔσονται τῇ συνει-
 „δήσει ταπεινότεροι, καὶ τὸ πλεονέκτημα τῆ ὕψους ὁ λο-
 „γισμὸς ἀπολεῖ. τάχα τὸ θεῖον ὑβρισμένον αναστρέψει
 „κατ' αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τοῖς σφετέροις διαφθα-
 „ρήσονται βέλυσιν οἱ δυσσεβεῖς. μόνον ὀφθῆμεν αὐτοῖς,
 „καὶ καταλέλυνται. καλὸν δὲ, καὶν προσῇ τις κίνδυνος,
 „ἀποθνήσκων πρὸς τοῖς ἱεροῖς πυλῶσι, καὶ τὴν ψυχὴν, εἰ
 „καὶ μὴ πρὸ παίδων ἢ γυναικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆ Θεᾶ καὶ
 „τῶν ἁγίων προέσθαι. προσήσομαι δ' ἐγὼ γνώμη τε καὶ
 „χερὶ, καὶ ἔτε ἐπίνειά τις ὑμῖν λείψει πρὸς ἀσφάλειαν
 „ἐξ ἡμῶν, ἔτε τῆ σώματος ὄψεσθε φειδόμενον.

ια'. Τύτοις ὁ Ἀνανος παρεκρῶτει τὸ πλῆθος ἐπὶ τῆς
 ζηλωτῆς, ἅκ' ἀγνοῶν μὲν, ὥς εἶεν ἤδη δυσκατάλυτοι,
 πλήθει τε καὶ νεότητι καὶ παραστήματι ψυχῆς, τὸ πλέον
 δὲ συνειδήσει τῶν ἐργασμένων. ἔ γὰρ ἐνδῶσεν αὐτὰς εἰς
 ἔχατον συγγνώμην ἐφ' οἷς ἔδρασαν ἐλπίσαντας. ὅμως δὲ
 πᾶν ὃ, τι ἔν παθεῖν προήρητο μᾶλλον, ἢ περιιδεῖν ἐν ται-
 αύτῃ τὰ πράγματα συγχύσει. τὸ δὲ πλῆθος ἄγειν αὐ-
 τὰς ἐβόα, καθ' ὧν παρεκάλει· καὶ προκινδυνεύειν ἕκαστος
 ἦν ἐτοιμώτατος.

ιβ'. Εν ὧσιν δὲ ὁ Ἀνανος κατέλεγε τε καὶ συνέτασσε
 τὰς ἐπιτηδείας πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ πυθόμενοι τὴν
 ἐπιχίρησιν· παρήσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς πάντα
 τὰ παρὰ τῇ δῆμῳ· παροξύνονται, καὶ τῆ ἱερῆ προπη-
 δῶντες, ἀθρόοι τε καὶ κατὰ λόχους, εὐδενὸς ἐφειδόντο τῶν
 προσυγχανόντων. ἀθροίζεται δ' ὑπ' Ἀνάνου ταχέως τὸ δη-
 μοτικόν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις δὲ καὶ τῷ μὴ συγ-
 κικροτῆσθαι λειπόμενον τῶν ζηλωτῶν. τὸ πρόθυμον δὲ
 παρ' ἑκατέρους ἀνεπλήρη τὰ λείποντα, τῶν μὲν ἀπὸ τῆς

„cunctabimur. nam et numerus illorum quotidie crescit,
 „nequissimo quoque ad sui similes profugiente, et inde
 „accenditur audacia, quod nihil adhuc eis obstiterit: lo-
 „coque, utpote superiores, adhibebunt armorum appara-
 „tus, si tempus differamus. Mihi credite, si aduersus
 „eos adscendamus, erunt factorum conscientia humilio-
 „res; et loci celsioris beneficium cogitatione in nihilum
 „recidet. Forſan et numen contumelioſe habitum ipſo-
 „rum in eos retorquet miſſilia, ſuiſque telis peribunt
 „impii. Tantummodo ab illis conſpiciamur, et deieſti
 „erunt. Pulchrum autem, etiam ſi quid periculi adſit,
 „ante ſacras ianuas mori; animamque, etſi non pro libe-
 „ris et coniugibus, pro Deo tamen lociſque ſanctis pro-
 „fundere. Ipſe vobis adero tam manu, quam conſilio;
 „neque quidquam deſiderabitis, quod a me veſtram in ſe-
 „curitatem excogitari poteſt, neque me corpori meo par-
 „cere videbitis.

11. Iſtis contra Zelotas populum hortabatur Ananus,
 non ignorans quidem, eos iam expugnari vix poſſe, et
 quod multitudine valerent et iuuenum robore, animique
 fortitudine, maxime vero quod commiſſorum conſcientia
 incitarentur; ut qui non ſperant, ſibi vnquam conſeſſum
 iri veniam illorum, quae perpetraverant. Veruntamen
 quiduis potius perpeti maluit, quam pati rerum ſtatum ita
 confundi et perturbari. Populus autem clamabat, ut in
 eos ducerentur, contra quos ipſos excitabat: et vnusquiſ-
 que ſe oſtendebat ad pericula adeunda paratiſſimum.

12. Sed dum Ananus delectum haberet, et pugnae
 idoneos ordinaret inſtrueretque in praelium, Zelotae,
 cognito quod aggrediebantur, (aderant enim, qui omnia
 ſibi nunciarent, quae populus agitabat) magnopere irritati
 erant, et e templo proſilientes, modo per cuneos, modo
 ſimul vniuerſi, nemini obuio parcebant. Cito autem et
 Ananus populum conſegabat, multitudine quidem ſupe-
 riorem, armis vero, et quod in agmina non conſlati eſ-
 ſent, Zelotis inferiorem. Alacritas vero in vtraque
 quod deerat parte ſupplebat. nam et ciues iram armis va-

πόλεως ἀνελήφόντων ὀργὴν, ἰχυροτέραν τῶν ὅπλων· τῶν δ' ἀπὸ τῆ ἱερᾶ τόλμαν, παντός πλήθους ὑπερέχουσιν· καὶ οἱ μὲν, αἰκίητον ὑπολαμβάνοντες ἑαυτοῖς τὴν πόλιν, εἰ μὴ τὰς ληστὰς ἐκκόψειαν αὐτῆς· οἱ ζηλωταὶ δὲ, εἰ μὴ κρατοῖεν, ἔκ ἔστιν ἥστινος ὑστερήσειν τιμωρίας. συνερρήγνυντο δὲ στρατηγούμενοι τοῖς πάθουσι, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὴν πόλιν καὶ πρὸ τῆ ἱερᾶ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ πόρρωθεν διακοντιζόμενοι. κατὰ δὲ τὰς τροπὰς οἱ κρατῶντες ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσι. καὶ πολὺς ἦν ἐκατέρων φόνος, τραυματῖαι δὲ ἐγένοντο συχνοί· καὶ τὰς μὲν ἀπὸ τῆ δῆμῃ διακόμεζον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προσήκοντες· ὁ δὲ βληθεὶς τῶν ζηλωτῶν εἰς τὴν ἱερὴν ἀνῆκε, καθαιμάσσων τὸ θεῖον ἑδάφος· καὶ μόνον ἂν τις εἴποι τὸ ἐκείνων αἷμα μιᾶναι τὰ ἅγια. κατὰ μὲν ἔν τας συμβολὰς ἐκτρέχοντες αἰεὶ περιῆσαν οἱ ληστρικοὶ. τεθυμωμένοι δὲ οἱ δημοτικοί, καὶ πλείους αἰεὶ γινόμενοι, κακίζοντες τὰς ἐνδιδόντας, καὶ μὴ δίδοντες τοῖς τρεπομένοις ἀναχώρησιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πᾶν μὲν ἐπιτρέψασιν τὸ σφέτερον εἰς τὰς ἐναντίας, κακείνων μηκέτι ἀντεχόντων τῇ βίᾳ, κατὰ μικρὸν δὲ ἀναχωρῶντων εἰς τὸ ἱερὸν, συνεισπίπτουσιν οἱ περὶ τὸν Ἀνατον. τοῖς δὲ κατάπληξιν ἐμπίπτει στραμένοις τῇ πρώτῃ περιβολῇ, καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδότερον ταχέως ἀποκλείουσι τὰς πύλας. τῷ δὲ Ἀνάτῳ προσβάλλειν μὲν ἔκ ἐδόκει τοῖς ἱεροῖς πυλῶσιν, ἄλλως τε κακείνων βαλλόντων ἄνωθεν· ἀθέμιτον δ' ἡγήετο. καὶ κρατήσῃ, μὴ προηγευκῶς εἰσάγειν τὸ πλῆθος. διακληρώσας δ' ἐκ πάντων εἰς ἑξακιχίλιν ὀπλίτας, καθήισθαι ἐπὶ ταῖς σοαῖς φρεγῆς, διεδέχοντο δ' ἄλλοι τέτταρες, καὶ παντὶ μὲν ἦν ἀνάγκη παρεῖναι πρὸς τὴν φυλακὴν ἐκ περιόχου· πολλοὶ δὲ τῶν ἐν ἀξιώμασιν ἀφειθέντες ὑπὸ τῶν ἄρχων δοκούντων, μισθόμενοι πενιχροτέρους ἀντ' ἑαυτῶν ἐπὶ τὴν φρεγὰν ἐπεμπον.

γύ. Γίνεται δὲ τέτοις πᾶσιν ὁλέθρα παραίτιος Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἀπὸ Γιχαλὼν διαδράναι, δολιωτάτος ἀνὴρ, καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ περιφέρειν,

lidiorem conceperant; et qui de templo exierant, audaciam, omni multitudine superiorem. Quippe illi quidem habitare se in ciuitate minime posse arbitrabantur, nisi ex ea excisi essent latrones: Zelotae vero, nisi vicissent, nullum non subituros esse supplicium. Confligebant autem inter se sub affectuum ductu et imperio, primo quidem in ciuitate et prae templo se inuicem lapidibus impetentes, iaculisque eminus missis. Si vero aliqua pars terga vertisset, victores gladiis rem gerebant. Et magna vtrinque facta est caedes, multique vulnerati erant. Et saucios quidem e ciuibus in domos perferebant propinqui: Zelotarum vero si quis ictus esset, in templum adscendebat, sacram humum cruore perfundens: adeo vt vere quis dixerit, loca sancta non alium, quam illorum sanguinem polluisse. Et latrones quidem, quoties facto excursu praelium committerent, semper superiores erant. Ciuum autem vulgo ira incenso et in maius semper crescente, increpabant eos, qui cederent; quique a tergo vrgebant, viam fugientibus non aperiendo, vniuersos quidem suos in hostes conuertunt: cumque illi vim sistere non amplius potuissent, et paulatim in templum se reciperent, irruit vna cum suis Ananus. Quo factum, vt eos, qui ambitum exteriorem amiserant, invaderet metus, cumque in interiorem confugissent, statim ianuas ocludunt. Verum Anano in portas quidem sacras impressionem facere non placebat, quamuis et hostes desuper tela iacerent: sed nefas esse existimabat, etiamsi vicisset, non lustratum prius populum introducere. Cum autem ex vniuersis sorte delegisset sex fere armatorum millia, eos in porticibus collocat, vt custodiam agerent, alique eos excipiebant, et necesse erat omnibus quidem in orbem excubiis adesse: multi vero ex prioribus populi, dimissi ab iis, qui in imperio esse videbantur, pauperiores mercede conductos mittebant, qui vice illorum fungerentur in vigiliis.

13: Illis autem exitio erat Ioannes, quem et Gischalis profugisse diximus, vir summae astutiae, animique gerens dominationis valde cupidum, qui iam

δε πόρρωθεν ἐπεβέβηκε τοῖς πρᾶγμασι. καὶ δὴ τότε, τὰ
 τῷ δήμῳ φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπεριήει μὲν τῷ Ἀνάνῳ,
 βεβλητομένῳ μὲν σὺν τοῖς δυνατοῖς καθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ
 ἐπιόντι τὰς Φυλακάς· διηγέλλε δὲ τὰ ἀπορήτητα τοῖς
 ζηλωταῖς, καὶ πᾶν σκέμμα τῷ δήμῳ, πρὶν καλῶς βεβλη-
 θῆναι, παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἐγινώσκετο δι' αὐτῶν. μηχανώ-
 μενος δὲ τὸ μὴ δι' ὑποψίας εἰλθεῖν, ἀμέτρως ἐχρῆτο ταῖς
 θεραπεσίαις, εἰς τε τὸν Ἀνανον, καὶ τὰς τῷ δήμῳ προσεω-
 τας. ἐχώρει δ' εἰς τὴν ἀντίθετον αὐτῷ τὸ Φιλότιμον. διὰ γὰρ
 τὰς ἀλόγους κολακείας μᾶλλον ὑπερπτεύετο, καὶ τὸ παν-
 ταχῶς παρεῖναι μὴ καλῶς ἐμψαυῖν προδοσίας τῶν
 ἀπορήτων παρεῖχε. συνώρων μὲν γὰρ αἰδομένομενος ἅπαν-
 τα τὰς ἐχθρὰς τῶν παρ' αὐτοῖς βεβλημάτων, πιθανώτε-
 ρος δ' ἔδειξεν ἢ Ἰωάννης πρὸς ὑποψίας τῷ διαγγέλλειν.
 ἀποσκευάσασθαι μὲν ἐν αὐτῷ ἐκ τῆς ῥάδιον, ὄντα δυνατόν
 ἐκ πονηρίας, καὶ ἄλλως ἢ τῶν ἀσχημάτων ὑπεζωσμένον τε
 πολλὰς τῶν συνεδρευόντων τοῖς ὅλοις. ἐδόκει δὲ αὐτὸν ὅρ-
 κοις πισύρασθαι πρὸς εὐνοίαν. ὥμυνε δ' ὁ Ἰωάννης ἐτοιμῶς,
 εὐνοήσεν τε τῷ δήμῳ, καὶ μήτε βελὴν τινα μήτε πρᾶξιν
 προδώσεν τοῖς ἐχθροῖς, συγκαταλύσειν δὲ τὰς ἐπιθεμέ-
 νας καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀνανον πισεύ-
 σαντες τοῖς ὅροις, ἤδη χωρὶς ὑπονοίας εἰς τὰς συμβη-
 λὰς αὐτὸν παρελάμβανον· καὶ δὴ καὶ πρὸς βουλήν εἰς-
 πέμπουσι πρὸς τὰς ζηλωτὰς περὶ διαλύσεων. ἦν γὰρ αὐ-
 τοῖς σπῆδὴ, τὸ παρ' αὐτοῖς μὴ μιᾶναι ἱερὸν, μηδὲ τινα
 τῶν ὁμοφύλων ἐν αὐτῷ πεσεῖν.

ιδ'. Ο δὲ, ὥσπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὁμό-
 σας, καὶ ἢ κατ' αὐτῶν, παρελθὼν εἰσῶ, καὶ καταστὰς
 εἰς μέσους, ἠπολλάκας μὲν, ἔφη, κινδυνεύουσι δι' αὐτὰς.
 ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τῶν ἀπορήτων, ὅσα κατ' αὐτῶν
 οἱ περὶ τὸν Ἀνανον ἐβεβλήσαντο. οὖν δὲ τὸν μέγιστον ἀναρ-
 κήπτειν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μή τις προσγένοιτο
 βοήθεια δαιμόνιος. ἢ γὰρ ἐτι μέλλειν Ἀνανον, ἀλλὰ
 πᾶσαντα μὲν τὸν δῆμον πεπομφέναι πρὸς βίβας πρὸς

olim reipublicae insidiabatur. Adeoque tunc, eadem quae populus sentire se simulans, cum Anano quidem ultro citroque commcabat, interdum cum proceribus de agendis consultante, et nocte vigiliis circumeunte: Zelotis vero secreta omnia enunciabat; atque illa, de quibus populus deliberabat, priusquam bene consulta essent, per ipsum cognita erant inimicis. Cum autem id ageret, ut in suspicionem non veniret, immodicis obsequiis Ananum et populi principes demereri enixus est. Hoc vero placendi studium ei in contrarium cedebat. nam ex absurdis adulationibus magis suspectus erat, idque ipsum, quod non accitus ubique adesset, indicio erat, arcana ab illo prodita esse. Etenim animaduvertebant, inimicos vniuersa, quae consulta ab ipsis essent, intelligere, verisimileque erat, in neminem potius, quam in Ioannem, cadere posse prodicionis suspicionem. Et ipsum quidem subinouere haud facile erat, ut qui malitia plurimum valeret, ac praeterea multorum non ignobilium, qui in consilium de summa rerum adhibebantur, patrociniis succinctus esset. Visum est igitur ab eo benevolentiae fidem iureiurando exigere. Iurare autem non dubitabat Ioannes, se et populi studiosum fore, et nihil ab eo consultum factumue inimicis proditurum, et tam manu, quam consilio, vna euerfurum esse eos, qui arma sumserant. Itaque Ananus, et qui ab eo stabant, fide iuriurando habita, iam nihil suspicantes suis eum consiliis interesse patiebantur: immo et ipsum ad Zelotas legatum mittunt de sedandis discordiis. nam curae illis erat, ne facinus suum pollueretur, neue quisquam in eo caderet Iudaeorum.

14. Ille vero, quasi Zelotis ex sua benevolentia iuravisset, et non contra eos, cum ad illos ingressus esset et in medio constitisset, „saepe quidem se illorum causa perturbatum adiisse, dicebat, ne quid secretorum ignorarent, „quae contra ipsos consilio agerentur ab Anano sociisque. „Nunc autem maximum cum ipsis omnibus subiturum „esse discrimen, nisi diuinum quoddam praesto fuerit „auxilium. non amplius enim morari Ananum, sed, „cum populo quidem id persuasisset, misisse legatos ad

„Οὐσπασιανόν, ἵνα ἐλθὼν κατὰ τάχος παραλάβῃ τὴν
 „πέλιν. ἀγνείαν δὲ παρηγγελκέναι κατ' αὐτῶν εἰς τὴν ἐξῆς
 „ἡμέραν, ἵνα, ἢ κατὰ θρησκείαν εἰσελθόντες, ἢ καὶ βια-
 „σάμενοι, συμμίζωσιν αὐτοῖς. ἔχ' ὅρῃν δὲ, μέχρι τίνος ἢ
 „τὴν Φερεῖαν οἴσασιν, ἢ παρατάσσονται πρὸς τοσάτους.
 „προσετίθει δὲ, ὡς αὐτὸς εἰσπεμφθεῖν, κατὰ Θεῶν πρό-
 „νοιαν, ὡς πρεσβευτὴς ὑπὲρ διαλύσεων· τὸν γὰρ Ἀνανον
 „ταύτας αὐτοῖς προτείνειν, ὅπως ἀνόπλοις ἐπέλθῃ. δειν
 „ἦν ἢ τῷ λόγῳ τῇ ζῆν τὰς Φερεῖντας ἰκετεύειν, ἢ πορίζε-
 „σθαι τινα παρὰ τῶν ἔξωθεν ἐπικυρίαν. τὰς δὲ, θαλπο-
 „μένους ἐλπίδι συγγνώμης, εἰ κρατηθεῖν, ἐπιλεληῶσθαι τῶν
 „ιδίῳν τολμημάτων, ἢ νομίζεν ἅμα τῷ μετανοεῖν τὰς δε-
 „δρακότας εὐθέως ὀφείλειν διηλλάχθαι καὶ τὰς παθόν-
 „τας. ἀλλὰ τῶν μὲν ἀδικησάντων διὰ μίσους πολλάκις γί-
 „νεσθαι καὶ τὴν μεταμέλειαν· τοῖς ἀδικηθεῖσι δὲ τὰς ὁρ-
 „γὰς ἐπ' ἐξουσίας χαλεπωτέρας. ἐφεδρεύειν δὲ αἰεὶ ἐκεί-
 „νοις Φίλης καὶ συγγενεῖς τῶν ἀπολωλότων, καὶ δῆμον
 „τοσῶτον ὑπὲρ καταλύσεως νόμων καὶ δικαστηρίων τεθυ-
 „μωμένον· ὅπῃ καὶ ἢ τι μέρος ἐλεῖν, ὑπὸ πλείονος ἂν αὐ-
 „τὸ τῷ διαγανακτῆντος ἀφανισθῆναι.

ΚΕΦ. δ'.

Ἰδρυμαῖοι ὑπὸ ζηλωτῶν κληθέντες εὐθὺς ἔρχονται εἰς Ἱερο-
 σόλυμα, καὶ ἀποκλεισθέντες ἔξω τῆς πόλεως αὐλίζε-
 σιν· πρὸς ὧς ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς δημηγορεῖ, καὶ Σίμων
 Ἰδρυμαῖος αὐτῷ ἀποκρίνεται.

Τοιαῦτα μὲν ἐποίκιλλεν ἀθρόως δεδισσόμενος· καὶ τὴν
 ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδόν-μεν ἔκ' ἐθάρρει λέγειν, ἡνίσ-
 σιτο δὲ τὰς Ἰδρυμαῖας. ἵνα δὲ καὶ τὰς ἡγεμόνας τῶν ζη-
 λωτῶν ἰδίᾳ παροξύνη, τὸν Ἀνανον εἰς τε ὠμότητα διέ-
 βαλλε, καὶ ἀπειλεῖν ἐκείνοις ἐξαιρέτως ἔλεγεν. ἦσαν δὲ
 Εὐεάζαρος υἱὸς Σίμωνος, ὃς δὴ καὶ πιθανώτατος ἐδόκει
 τῶν ἐν αὐτοῖς νοῆσαι τε τὰ δέοντα καὶ τὰ νοηθέντα πρᾶ-

„Vespasianum, vt ad capiendam ciuitatem quamprimum
 „venire properaret. quin et lustrationem contra eos in-
 „dixisse in diem sequentem, vt, vel religionem simulando
 „ingressi, aut etiam per vim, cum iis manus conferebant. se
 „autem non videre, quamdiu aut obsidionem sustinebunt,
 „aut cum tot tantisque praelio congredientur. Ipsum au-
 „tem, adiiciebat, Dei prouidentia quasi legatum missum
 „esse ad lites componendas: hoc enim prae se ferre Ana-
 „num, vt inermes eos adoriretur. itaque oportere, si vitae
 „rationem haberent, aut obsidentibus supplicare, aut foris
 „auxilium sibi quaerere. Illos autem, qui veniae spe, si
 „victi fuerint, sibi metadulantur, facinorum, quae ausi sunt,
 „haud meminisse, aut exillimare, simul ac maleficos com-
 „missorum poenituerit, graua passos oportere statim cum
 „illis in gratiam redire. Sed iniuriarum quidem auctores,
 „etiamsi poenitentiam agerent, saepe inuisos esse: laesof-
 „que, si potestatem nacti fuerint, ira magis excandescere.
 „Quin et illis semper imminere aiebat caesorum amicos
 „cognatosque, et tantam populi multitudinem ex legum iu-
 „diciorumque dissolutione valde irritatam: in qua si qui
 „fuerint, miseratione commoti, fiet, vt maiori cedant
 „irascantium turbae.

CAP. IV.

*Idumaei a Zelotis arcessiti statim veniunt Hierosolyma, at-
 que exclusi pernoctant extra urbem. ad quos verba
 facit Iesus pontifex, eique respondet Simon Idu-
 maecus.*

TAlia quidem vafre comminiscens terrorem vniuersis
 incutiebat. et quodnam foret externum auxilium, plane
 quidem et aperte dicere non audebat; Idumaeos autem
 non obscure innuebat. Verum vt primores Zelotarum priua-
 tim etiam commoueret, traducebat Ananum, vt crudelem,
 eumque illis praecipue minas intentare dicebat. Erant autem
 Eleazarus Simonis filius, qui etiam inter illos plurimum va-
 lere videbatur et ad excogitanda, quae opus erant, et ad eadem

ξαι, Ζαχαρίας τε υἱὸς Φαλέκ, γένος ἐκ τῶν ἱερέων ἐκά-
 τεροι. ἔτοι πρὸς ταῖς κοιναῖς τὰς ἰδίας καὶ αὐτῶν ἀπει-
 λὰς ἀκύσαντες, ἔτι δ' ὡς οἱ περὶ τὸν Ανανον δυναστεῖαν
 ἑαυτοῖς περιποιέμενοι Ρωμαῖς ἐπικαλοῖντο, καὶ γὰρ τῷτο
 Ἰωάννης προσεφύσαστο, μέχρι πολλῷ μὲν ἠπόρην, τὸ τί
 χρὴ πράττειν εἰς ὃζ' οὐκ ἔτω καιρὸν συνεωσμένους. παρσκευ-
 αῶσαι μὲν γὰρ τὸν δῆμον ἐπιχειρεῖν αὐτοῖς, ἅκ' εἰς μακρὰν,
 αὐτῶν δὲ τὸ σύντονον τῆς ἐπιβλητῆς ὑποτετμηθῆσαι τὰς ἔξω-
 θεν ἐπικηρίας. πάντα γὰρ ἂν φθῆναι παθεῖν, πρὶν καὶ
 πυθέσθαι τινὰ τῶν συμμάχων. ἔδοξε δ' ὅμως ἐπικαλεῖ-
 σθαι τὰς Ἰδουμαίας. καὶ γράψαντες ἐπιστολὴν σύντομον,
 „ὡς Ανανος μὲν προδιδούη Ρωμαίοις τὴν μητρόπολιν ἐξα-
 „πατήσας τὸν δῆμον, αὐτοὶ δ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀπο-
 „στάντες ἐν τῷ ἱερῷ Φερεοῖντο, ὀλίγος δ' ἔτι χρόνος αὐτοῖς
 „βραβεύει τὴν σωτηρίαν. εἰ δὲ μὴ βοηθήσῃσιν ἐκείνοι κα-
 „τὰ τάχος, αὐτοὶ μὲν ὑπ' Ανάνω τε καὶ τοῖς ἐχθροῖς, ἢ
 „πόλιν δ' ὑπὸ Ρωμαίοις φθάσει γενομένη,” τὰ δὲ πολλὰ
 τοῖς ἀγγέλοις ἐνετέλλοντο πρὸς τὰς ἄρχοντας τῶν Ἰδου-
 μαίων διαλέγεσθαι. προσβλήθησαν δ' ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν
 δύο τῶν δρασηρίων ἀνδρῶν, εἰπέν τε ἱκανοὶ καὶ πῆσαι
 περὶ πραγμάτων, τὸ δὲ τῶντων χρησιμώτερον, ὡκύτητι
 ποδῶν διαφέροντες. τὰς μὲν γὰρ Ἰδουμαίας αὐτίθεν ἤδει-
 σαν πειδοησομένους, ἅτε θορυβῶδες καὶ ἄτακτον ἔθνος,
 αἰεὶ τε μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα, καὶ μεταβολαῖς χαί-
 ρον, πρὸς ὀλίγην δὲ κολακείαν τῶν δεομένων τὰ ὄπλα
 κινῶν, καὶ καθάπερ εἰς ἐορτὴν εἰς τὰς παρατάξεις ἐπει-
 γόμενον. ἔδει δὲ τάχως εἰς τὴν ἀγγελίαν, εἰς ὃ μηδὲν ἐλ-
 λείποντες προθυμίας οἱ πεμφθέντες, ἑκαλῆτο δ' αὐτῶν
 Ανανίας ἐκάτερος, καὶ δὴ πρὸς τὰς ἄρχοντας τῶν Ἰδου-
 μαίων παρῆσαν.

β'. Οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ ρηθέντα παρὰ
 τῶν ἀφικμένων ἐκπλαγέντες, ὥσπερ ἑμμανεῖς περιέθεον
 τε τὸ ἔθνος, καὶ διεκήρυσσον τὴν στρατείαν. ἤθροισο δ' ἡ
 πληθὺς τάχιον τῷ παραγγέλματος, καὶ πάντες ὡς ἐπ'

exsequenda, itemque Zacharias Phaleci filius, vtrique a sacerdotibus oriundi. Hi, cum, praeter ea, quae vniuersis, etiam mala sibi intentata audiuisent, quodque Anani factio potentiae sibi comparandae causa Romanos arcesse-
ret, (nam et hoc Ioannes improbe fluxerat) diu quidem, quid agerent, dubitabant, in tantas temporis angustias compulsi. quippe populum quidem breui in eo fore, vt ipsos aggrederentur, auxiliorumque accitorum spem sibi praecitam esse insidiarum celeritate. omnia enim ipsos forsitan prius passuros esse, quam auxilium quisquam ista resciceret. Veruntamen, vt Idumaei aduocarentur, optimum visum est. Cumque breuem scripsissent epistolam: „quod „circumuento populo Ananus vellet Romanis metropolin „prodere, ipsi autem facta pro libertate defectione in tem- „plo obsiderentur, et non liceret nisi ad breue adhuc tem- „pus sibi met salutem promittere: ac nisi illi mature auxi- „lio venirent, ipsos quidem Ananus atque inimici, ciuita- „tem vero Romani in suam redigent potestatem;” multa etiam nunciis mandabant, quae loquerentur ad principes Idumaeorum. Propositi autem erant, qui nuncii mitterentur, duo viri impigri, qui de rebus agendis dicendo valebant accommodate ad persuadendum, et, quod magis in rem illorum erat, pedum velocitate praestabant. Nam Idumaeos sine mora parituros esse probe nouerant, vtpote gentem tumultuosam et ordinis impatientem, ad motus intentam semper et mutationibus gaudentem, ad modicam vero eorum, qui supplicant, adulationem arma mouentem, et ad praelia quasi ad festum properantem. Opus autem erat celeritate ad nuncium perferendum: quam ad rem nihil alacritatis deerat missis, (vterque autem Ananias vocabatur) adeoque breui se sistingebant Idumaeorum principibus.

2. Illi vero epistola verbisque eorum, qui venerant, attoniti, furiosorum more gentem percurfabant, et militiam denunciabant. Congregata autem est multitudo citius, quam illis praeceptum erat, omnesque quasi pro

ἐλευθερία τῆς μητροπόλεως ἤρπαζον τὰ ὄπλα. συνταχθέντες δ' εἰς δύο μυριάδας, παραγίνονται πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, χρώμενοι τέσσαρσιν ἡγεμόσιν, Ἰωάννη τε καὶ Ἰακώβῳ παιδὶ Σωσᾶ, πρὸς δὲ τέτοις ἦν Σίμων υἱὸς Καθαῖ, καὶ Φινέας Κλυσώθης.

γ'. Τὸν δὲ Ἀνανον ἢ μὲν ἕξοδος τῶν ἀγγέλων, ὥσπερ καὶ τὰς Φύλακας, ἔλαθεν, ἢ δ' ἕφοδος τῶν Ἰδουμαίων ἐκ ἔτι. προγνὼς γὰρ ἀποκλείει τὰς πύλας αὐτοῖς, καὶ διὰ Φυλακῆς εἶχε τὰ τείχη. καθάπαν γε μὴν αὐτὰς ἐκπολεμῶν ἐκ ἔδοξεν· ἀλλὰ λόγοις πείθειν πρὸ τῶν ὀπλων. εὖς ἦν ἐπὶ τὸν ἀντικεῖς αὐτῶν πύργον, ὁ μετὰ Ἀνανον γεγραττος τῶν ἀρχιερέων Ἰησῆς, „πολλῶν, ἔφη, καὶ ποικίλων „τὴν πόλιν κατεχρηκότων θορύβων, ἐν ἑδρῇ θαυμάσας „τὴν τύχην ἔτως, ὡς τὸ συμπράττειν τοῖς πονηροῖς καὶ „τὰ παραδόξα. παρεῖναι γὰρ ὑμᾶς, ἀνθρώποις ἐξωλε- „στάτοις μετὰ τοσαύτης προθυμίας ἐπαμυνέντας καθ' „ἡμῶν, μεθ' ὅσης εἰκὸς ἦν εἰλθεῖν, ἔδὲ τῆς μητροπόλεως „καλῆσης ἐπὶ τὰς βαρβάρους. καὶ εἰ μὲν ἐνέρων τὴν σύν- „ταξιν ὑμῶν ἐξ ὁμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν, ἐκ ἂν „ἄλογον τὴν ὁρμὴν ὑπελάμβανον· ἔδὲν γὰρ ἔτως συνίστη- „σι τὰς εὐνοίας, ὡς τρόπων συγγένεια. νῦν δὲ, εἰ μὲν τις „αὐτὰς ἐξετάζοι καθ' ἓνα, μυρίων ἕκαστος εὐρεθήσεται „θανάτων ἄξιος. τὰ γὰρ ἀθύρματα καὶ καθάρματα τῆς „χώρας ὅλης καταστυφάμενα τὰς ἰδίας ὑσίας, καὶ „προγυμνάσαντα τὴν ἀπόνοιαν ἐν ταῖς πέριξ κόμαις τε „καὶ πόλεσι, τελευταῖα λεληθότως παρεσιέρρυσαν εἰς „τὴν ἱερὰν πόλιν· λησαί, δι' ὑπερβολὴν ἀσβεστημάτων, „μιαίνοντες καὶ τὸ ἀβέβηλον ἔδαφος, ὅς ὁρᾶν ἐσι νῦν „ἀδελφεῖς ἐμμεθυσκομένους τοῖς ἁγίοις, καὶ τὰ σκῦλα τῶν „πεφονευμένων καταναλίσκοντας εἰς τὰς ἀπλήτους γαστέ- „ρας. τὸ δὲ ὑμέτερον πλῆθος, καὶ τὸν κόσμον τῶν ὀπλων „ὁρᾶν ἐσιν, οἷος ἔπρεπε, καλῆσης τῆς μητροπόλεως κοινῶ „ἡ βελευτηρίῳ συμμάχας κατ' ἄλλοφύλων. τί ἂν ἔνι εἴποι „ταῦτό τις ἢ τύχης ἐπήρσαν, ὅταν λογάσι πονηροῖς αὐταν-

libertate metropoleos arma corripiebant, ordinatoque exercitu ad duo millia virorum, adueniunt Hierosolyma cum ducibus quatuor, Ioanne et Iacobo Sofae filiis, ac praeterea Simone Cathlae et Phinea Clusothi filiis.

3. Nunciorum autem profectio Ananum quidam itemque vigilas eius latebat; haud vero similiter Idu-maeorum aduentus. Hoc enim ante cognito, portas eis claudit, et muris custodes adhibebat. Caeterum nequaquam ei visum est cum illis dimicare, sed verbis persuadere potius, quam armis rem gerere. Iesus igitur, post Ananum pontificum natu maximus, cum in turri illis aduersa constitisset, „nihil se adeo mirari, inquit, quam quod, vrbe tot tantisque tumultibus agitata, ita fors tulerit, vt improbis ex inopinato subveniretur. quippe vos perditissimis hominibus contra „nos subsidium laturos adesse, idque tanta alacritate, „quantam adhiberi haud par erat, ne quidem si contra Barbaros vos acciuisset metropolis. Et si quidem „viderem, exercitum vestrum similem esse horum hominum, qui vos aduocarunt, hunc impetum non „vesanum existimarem. nihil enim aequae beneuolentiam conciliat, ac morum cognatio. Nunc vero illi „quidem, si quis eorum singulos explorauerit, mille „mortibus digni reperientur: quippe ludibria et purgamenta omnis regionis, luxu absumptis patrimoniis suis, factoque audaciae suae temerariae in vicis et „ciuitatibus circumcirca experimento, tandem in urbem sacram clam se infuderunt; latrones, qui scelerrum immanitate solum non profanum polluerunt, „quos nunc videre est impune inter sacra sese inebriantes, et in ventres insatiabiles peremptorum spolia insuementes. Vestram autem multitudinem, et armorum apparatus cernere est, qualem esse deceret, si „publico-vos consilio metropolis vocaret in auxilium contra alienigenas. Quid igitur hoc esse quis dixerit, „nisi fortunae iniuriam; cum videat gentem vniuersam

ἡδρον ἔθνος ὁρᾷ συνασπίζον αὐτοῖς; μέχρι πολλῷ μὲν
 ἡ ἀπορῶ, τί δὴ ποτε καὶ τὸ κινήσαν ὑμᾶς ἔγω ταχέως ἐγέ-
 ἡνετο; μὴ γὰρ ἂν δίχα μεγάλης αἰτίας ἀναλαβεῖν τὰς
 ἡπανοπλίας ὑπὲρ ληστῶν, καὶ κατὰ δῆμους συγγενῆς. ἐπεὶ
 ἡδὲ ἡκῶσαμεν Ῥωμαῖς καὶ προδοσίαν· ταῦτα γὰρ ὑμῶν
 ἡἐθορύβην τινὲς ἀρετίως, καὶ τῆς μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθε-
 ἡρώσει παρῆναι· πλέον τῶν ἄλλων τολμημάτων ἐθαυμά-
 ἡσαμεν τὰς ἀλιτηρίδας, τῆς περὶ τὸ ψεῦδος ἐπινοίας. ἂν-
 ἡδρας γὰρ φύσει φιλελευθέρας, καὶ διὰ τῆτο μάλοισα
 ἡτοῖς ἐξώθεν πολεμίοις μάχεσθαι παρσκευασμένους, ἔκ
 ἡἐνῃν ἄλλως ἐξαγριῶσαι καθ' ἡμῶν, ἢ λογοποιήσαντας
 ἡπροδοσίαν τῆς ποθυμένης ἐλευθερίας. ἀλλ' ὑμᾶς γε χρὴ
 ἡσκέπτεσθαι τὰς τε διαβάλλοντας, καὶ καθ' ὧν, συνάγειν
 ἡτε τὴν ἀλήθειαν, ἔκ ἐκ τῶν ἐπιπλάσων λόγων, ἀλλ' ἐκ
 ἡτῶν κοινῶν πραγμάτων. τί γὰρ δὴ καὶ παθόντες ἂν ἡμεῖς,
 ἡῬωμαῖοις προσπωλοῖμεν ἑαυτὰς νῦν, παρὸν ἢ μηδὲ ἀπο-
 ἡῆῃναι τὸ πρῶτον, ἢ προχωρῆσαι ταχέως ἀποσάντας, ὅν-
 ἡτων ἔτι τῶν πέντε ἀπορρήτων; νῦν μὲν γὰρ ἔδὲ βυλομέ-
 ἡνοῖς διαλύσασθαι ῥάδιον, ὅτε Ῥωμαῖς μὲν ὑπερόπτας πε-
 ἡποίηκεν ὑποχέριος ἡ Γαλιλαία, φέρε δ' αἰχρύνῃ ἡμῖν
 ἡθανάτη χαλεπωτέραν, τὸ θεραπεύειν αὐτὰς ὄντας ἡδὴ
 ἡπλησίον. καὶ ἔγωγε κατ' ἑμαυτὸν μὲν ἂν εἰρήνῃ προτι-
 ἡμῆσαιμι θανάτη· πολεμύμενος δ' ἅπαξ καὶ συμβαλὼν,
 ἡθανάτον εὐκλεᾶ τῷ ζῆν αἰχμάλωτος. πότερον δὲ φασὶν
 ἡἡμᾶς, τὰς τῷ δῆμῳ προσιῶντας, πέμψαι κρύφα πρὸς
 ἡῬωμαῖς, ἢ καὶ τὸν δῆμον κοινῇ ψηφισάμενον; εἰ μὲν
 ἡἡμᾶς, εἰπάτωσαν τὰς πεμψέντας φίλους, τὰς διακονή-
 ἡσαντας τὴν προδοσίαν οἰκίας. ἐφωρέθη τις ἀπιῶν;
 ἡἀνακομιζόμενος ἐάλω; γραμμάτων γεγονόασιν ἐγκρα-
 ἡτεῖς; πῶς δὲ τὰς μὲν τοσούτας πολίτας ἐλάθομεν, οἷς
 ἡκατὰ πᾶσαν ὥραν συναναστρέφόμεθα; τοῖς δὲ ὀλίγοις
 ἡκαὶ φερεμένοις, καὶ μηδ' εἰς τὴν πόλιν ἐκ τῷ ἐξῆ προ-
 ἡελθεῖν δυναμένοις, ἐγνώθη τὰ κατὰ τὴν χώραν λα-
 ἡθραῖως ἐνεργήμενα; νῦν δ' ἔγνωσαν, ὅτι δεῖ δῆναι δίκας

„sceleratorum colluuii opitulanti? Iamdudum qui-
 „dem dubitavi, quidnam fuerit, quod vos tam cito com-
 „mouerit? haud enim temere pro latronibus et aduersus
 „cognatum populum arma sumere voluistis. At quoniam
 „de Romanis et prodicione nonnihil audiuius, (istis
 „enim nonnulli vestrum nunc obstrepunt, et metropoleos
 „liberandae ergo se adesse clamant) sceleratos istos magis
 „ob hoc mendacii commentum mirati sumus, quam ob
 „alia, quae ausi sunt. Nam viros natura libertatis aman-
 „tes, adeoque cum externis hostibus pugnare paratissimos,
 „non alia de causa contra nos efferare potuerant, quam
 „libertatis tantopere expetitae prodicionem fingendo.
 „Sed vos sane oportet considerare, quinam sint, qui ca-
 „lumnias adhibent, et contra quos; fidemque veritatis ex
 „rerum communium intuitu, non ex fictis sermonibus col-
 „ligere. Etenim quam ob causam nos Romanis nosmet
 „nunc dedimus, cum ab initio licuerit, aut ab illis non
 „defecisse, aut post defectionem cito cum illis redire in gra-
 „tiam, priusquam circa nos omnia vastarentur? namque
 „iam, ne volentibus quidem nobis, res componere facile,
 „cum et Romanos superbos fecerit Galilaea sub iugum mis-
 „sa, et in ignominiam cedat morte grauiorem, illos offi-
 „ciis demereri, cum iam in propinquo sint. Et ego qui-
 „dem, quod ad me attinet, pacem morti praesferrem; se-
 „mel autem bello appetitus, manibusque confertis, mor-
 „tem gloriosam malle, quam captiui vitam agere. Ve-
 „rum utrum nos, populi principes, aiunt, clam misisse
 „aliquos ad Romanos, aut etiam totum populum com-
 „muni suffragio? si quidem nos, nominatim proferant
 „amicos, quos miserimus, qui serui fuerint prodicionis mi-
 „nistri? num quis in itinere deprehensus est? rediens
 „captus est? literas nacti sunt? Quo modo autem tantam
 „quidem ciuium multitudinem lateremus, quibuscum
 „omni hora versamur? Paucis vero, atque his inclusis,
 „qui de templo ne in ciuitatem quidem prodire possent,
 „quo pacto sunt cognita, quae occulta extra ciuitatem fie-
 „rent? At vero nunc resecita sunt, quando oportet faci-

ἡ τῶν τετολμημένων; ἕως δ' ἦσαν ἀδελφεὶς αὐτοὶ, προδύτης
 ἡμῶν ἔδεις ὑπώπτευστο. εἰ δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ἀναφέρῃσι
 τὴν αἰτίαν, ἐν Φανερῷ δῆπρ' ἐβλαύσαντο, ἔδ' εἰς
 ἀπεσάτει τῆς ἐκκλησίας, ὥστε τάχιον ἂν τῆς μηνύσεως
 ἔσπευσεν ἡ Φήμη πρὸς ὑμᾶς Φανερωτέρη. τί δαί, ἔχι
 καὶ πρέσβεις ἔδει πέμπειν ψηφισομένους τὰς διαλύσεις;
 καὶ τίς ὁ χειροτονηθεὶς, εἰπάτωσαν. ἀλλὰ τῷτο μὲν
 δυσθανατώντων, καὶ πλησίον ἔσας τὰς τιμωρίας δια-
 κρηγομένων σκῆψίς ἐστιν. εἰ γὰρ δὴ καὶ προδοθῆναι τὴν
 πόλιν εἴμαρται, μόνους ἂν τολμῆσαι καὶ τῷτο τὰς δια-
 βάλλοντας, ὧν τοῖς τολμήμασιν ἐν μόνον κακὸν λείπει,
 προδοσία. χρεὶ δὲ ὑμᾶς, ἐπειδήπερ ἄπαξ πάρεστε μετὰ
 τῶν ὄπλων, τὸ μὲν δικαιοτάτον, ἀμύνειν τῇ μητροπόλει,
 καὶ συνεξαίρειν τὰς τὰ δικαστήρια καταλύσαντας τυράν-
 νους, οἱ πατήσαντες τὰς νόμους ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ξίφεσι πε-
 ποίηνται τὰς κρίσεις. ἄνδρας γὰρ ἀκαταϊτιάτης τῶν ἐπι-
 Φανῶν ἐκ μέσης τῆς ἀγερᾶς ἀρπάσαντες, δεσμοῖς τε
 κρῆνται, καὶ μηδὲ Φωνῆς μηδὲ ἱεσσίας ἀνασχόμε-
 νοι διέφθειραν. ἔξεσι δ' ὑμῖν, παρελθῶσιν εἴσω μὴ πο-
 λέμῃ νόμῳ, θεάσασθαι τὰ τεκμήρια τῶν λεγομένων, οἵ-
 κους ἡρημαμένους ταῖς ἐκείνων ἀρπαγαῖς, καὶ γυναῖα καὶ
 ἡγετεῖας τῶν ἀπεσφαγμένων μελανειμονάσας, κωκυτὸν δὲ
 καὶ θρήνον ἀνὰ τὴν πόλιν ὄλην. ἔδεις γὰρ ἐστίν, ὅς ἐ γέ-
 γευται τῆς τῶν ἀνοσίων καταδρομῆς. οἷ γε ἐπὶ τοσούτον
 ἐξώκειλαν ἀπονοίας, ὥστε μὴ μόνον ἐκ τῆς χώρας καὶ τῶν
 ἐξωθεν πόλεων ἐπὶ τὸ πρῶσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν ὅλα τῇ
 ἔθνους μετανεγκεῖν τὴν ληστρικὴν τόλμαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ
 τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ ἱερόν. ὀρημητήριον γὰρ αὐτοῖς τῷτο καὶ
 καταφυγὴ, ταμιεῖόν τε τῶν ἐφ' ἡμᾶς παρασκευῶν γέ-
 γουεν. ὁ δὲ ὑπὸ τῆς οἰκνυμένης προσκυνέμενος χώρος, καὶ
 τοῖς ἀπὸ περάτων γῆς ἀλλοφύλοις ἀκοῇ τιτιμημένος,
 ὑπὸ τῶν παραγεννηθέντων ἐνθάδε θηρίων καταπατεῖται.
 ἡτανεύοντα δ' ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἦδη, δῆμους τε δῆ-
 μοις, καὶ πόλεις πόλεσι συγκρῆεν, καὶ τῶν κατὰ ἰδίῳ

„aorum supplicia luere? At tantisper, dum nihil esset, quod
 „vererentur, nemo nostrum in proditiōis suspiciōem
 „veniebat. Sin vero in populum culpam coniciant, di-
 „cendum, eos palam ea de re deliberasse, et ne vnum
 „quidem absuisse concilio, adeoque fama manifestior
 „quolibet indicio celerius ad vos peruenisset. Quid ve-
 „ro? nonne et legatos mittere oportebat ad paciones san-
 „ciendas? Et quis designatus fuerit, dicant. Sed hae
 „quidem male pereuntium, et instantes poenas evitare
 „cupientium, causationes sunt. Quinetiam si ciuitatem
 „proditum iri in fatiis esset, id quoque ipsos solos, qui
 „nos criminantur, aufuros esse, quorum facinoribus vnum
 „tantum deest malum, proditio. Vos autem oportet,
 „quia semel cum armis adestis, subsidium (quod quidem
 „iustissimum est) in metropoli ferre; et vna nobiscum ty-
 „rannos tollere, qui iudicia sublatum iuerunt, qui, cal-
 „catis legibus, res gladiis suis diiudicarunt. viros quippe
 „nobiles, quos nemo accusauit, ex medio raptos foro pri-
 „mum vinculis cruciarunt; deinde, nil vocem aut preces
 „eorum morantes, neci tradiderunt. Licet autem vobis
 „non belli lege ingressis, signa et indicia eorum, quae
 „modo dixi, intueri, domos rapinis illorum desolatas,
 „peremtorum coniuges et familias veste lugubri indutas,
 „quin et per totam ciuitatem luctum et lamentationem.
 „Nemo enim reperitur, qui impiorum non expertus sit
 „incurfus. Quippe eo vesanae insolentiae deuenerunt,
 „vt audaciam latrocinalem non solum ex provincia et
 „aliis ciuitatibus in hanc, quae expressa totius gentis fa-
 „cies est et caput, transferant, verum etiam ex ciuitate in
 „templum. Itaque hoc illis receptaculum factum est et
 „perfugium, et promtuarium eorum, quae in vos compa-
 „rata sunt. Atque locus, qui adoratur per orbem vniuer-
 „sum, et ab alienigenis vsque a terrae finibus fama et tra-
 „ditione honoratur, a feris apud nos natis conculcatur. In re-
 „rum etiam desperatione iam exsultant, cum audiunt, po-
 „pulum populo, ciuitatem ciuitati committi, gentemque

ἡσπλάγχων τὸ ἔθνος στρατολογεῖν. ἀνθ' ὧν τὸ μὲν κάλ-
 ἡλισον καὶ πρέπον, ὡς ἔφην, ὑμῖν, συνεξαίρειν τὰς ἀλιτη-
 ἡρίδας, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀπάτης ἀμυνομένους, ὅτι συμ-
 ἡμάχως ἐτόλμησαν καλεῖν ἃς ἔδει τιμωρὰς δεδιέναι. εἰ δὲ
 ἡαἰδέϊσθε τὰς τῶν τοιούτων ἐπικλήσεις, ἀλλὰ τοι πάρεστι
 ἡθεμένοις τὰ ὄπλα, καὶ παρελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν χη-
 ἡματι συγγενῶν, ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμαχῶν τε καὶ
 ἡπολεμίων ὄνομα, δικαστὰς γενομένους. καίτοι λογίσασθε,
 ἡπόσον κερδήσασιν, ἐφ' ὁμολογημένοις καὶ τηλικούτοις κρι-
 ἡνόμενοι, παρ' ὑμῖν, οἱ τοῖς ἀκαταϊτιάτοις μηδὲ λόγῳ με-
 ἡταδόντες. λαμβανέτωσαν δ' ἂν ταύτην ἐκ τῆς ἡμετέρας
 ἡἀφίξως τὴν χάριν. εἰ δὲ ἔτε συναγανακτεῖν ὑμῖν, ἔτε
 ἡκρίνειν δοκεῖ, τρίτον ἐς καταλιπεῖν ἑκατέρως, καὶ μῆτε
 ἡταῖς ἡμετέραις ἐπιβαίνειν συμφοραῖς, μῆτε τοῖς ἐπιβῆ-
 ἡλοις τῆς μητροπόλεως συμμένειν. εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα
 ἡΡωμαίοις ὑποπτεύετε διελθεῖναι τιὰς, παρατηρεῖν ἔξεσι
 ἡτὰς ἐφόδους· καὶν τι τῶν διαβεβλημένων ἔργων διακα-
 ἡλύπτηται, τότε φερεῖν τὴν μητρόπολιν ἐλθόντας, κολά-
 ἡζειν τε τὰς αἰτίας πεφωραμένους. ὃ γὰρ ἂν ὑμᾶς φθά-
 ἡσκειαν οἱ πολέμιοι, τῇ πόλει προσωκημένους. εἰ δὲ ἔδεν
 ἡὑμῖν τῶν εὐγνωμον ἢ μέτεριον δοκεῖ, μὴ θαυμάζετε τὰ
 ἡκλειῖθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν φέρετε τὰ ὄπλα.

δ'. Τοιαῦτα μὲν Ἰησοῦς ἔλεγε. τῶν δὲ Ἰδουμαίων ἐδὲν
 τὸ πλῆθος προσεῖχεν, ἀλλὰ τεθύμωτο μὴ τυχὸν ἐτοίμης
 τῆς εἰσόδου· καὶ διηγανάκταν οἱ στρατηγοὶ πρὸς τὴν ἀπόθε-
 σιν τῶν ὄπλων, αἰχμαλωσίαν ἡγόμενοι τὸ κελευόντων τι-
 νῶν αὐτὰ ρίψαι. Σίμων δὲ υἱὸς Καθλαῦ τῶν ἡγεμόνων εἰς,
 μόλις τὸν τῶν οἰκείων κατασείλας Θόρυβον, καὶ εἰς εἰς ἐπὶ
 κοον τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ἡἐκέτι θαυμάζειν, ἔφη, φερεμέ-
 ἡγων ἐν τῷ ἱερῷ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, εἴ γε καὶ
 ἐπὶ ἔθνει κλείσσι τινες ἤδη τὴν κοινὴν πόλιν, καὶ Ῥωμαῖους
 ἡμὲν εἰσδύχεσθαι παρασκευάζονται, τάχα δὲ καὶ σεφανῶ-
 ἡσαντες τὰς πύλας, Ἰδουμαίοις δὲ ἀπὸ τῶν πύργων δια-
 ἡλέγονται, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὄπλα κελεύουσιν

„exercitum colligere sua viscera dilaniaturum; cum e contra pulcherrimum esset, vosque, ut dixi, deceret, nobiscum tollere sceleratos, etiam ob ipsam hanc fraudem illos vlciscentes, quod in auxilium vos vocare ausi fuerint, quos metuere vindices debuissent. Quod si eiusmodi hominum aduocationem reueremini, attramen licet vobis, armis depositis et cognatorum habitu ciuitatem ingressis, medium inter hostes atque auxiliares nomen assumere, vosmet iudices faciendo. Verum reputate, quantum e re illorum erit, de manifestis et tam magnis criminibus apud vos iudicio sisti, qui hominibus non accusatis ne verbum quidem facere permiserunt. Ferant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam. Sin vero neque nobiscum super his rebus indignari, neque iudicare vultis, tertium restat, ut, relictis vtrisque, nec nostris calamitatibus insultetis, nec cum insidiatoribus metropoleos maneatis. Nam et si maxime quenquam nostrum suspicamini cum Romanis colloquutum, licet vobis aditus, obseruare: cumque factum aliquod, quale nobis obiicitur, apparuerit, tunc demum venire, ut metropolim tueamini, et in criminis conuictos animaduertatis. Non enim est, ut hostes vos praeueniant, vrbi adeo propinquos. Quod si horum nihil gratum acceptumque aut moderatum videatur, ne miremini portas clausas esse, quamdiu arma feratis.

4. Huiusmodi quidem verba loquebatur Iesus. Idumaeorum autem multitudo nequaquam illis animum advertebat; sed ira incensa erat, quod non paratum habuisset introitum: ducesque valde indignabantur arma deponere, captiuitatem esse existimantes alicuius ad imperium ea proiicere. Vnus autem e ducibus Simon Cathlae filius, cum vix suorum tumultum sedasset, et in loco constitisset, vnde a pontificibus exaudiri posset, „non iam mirari se, ait, „quod in templo obsiderentur libertatis propugnatores, „cum nonnulli urbem iam claudant vniuersae genti commonem, et Romanos quidem, fortasse etiam portis coronatis, recipere parati sint, cum Idumaeis vero ex turribus colloquantur, eosque arma pro libertate capta proiici-

ἡρήψαμ. μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς συγγενέσιν τὴν τῆς μητρὸς
 πόλεως Φυλακὴν, τὰς αὐτὰς δικασὰς ποιῶνται τῶν δια-
 φόρων, καὶ κατηγοροῦντές τινων, ὡς ἀποκτείνειαν ἀκρίτους,
 αὐτοὶ καταδικάζουσιν ὅλην τὴν ἔθνης ἀτιμίαν· τὴν γὰρ
 ἅπασιν τοῖς ἄλλοφύλοις ἀναπεπτασμένην εἰς θρησκευτικὴν
 πόλιν, τοῖς οἰκείοις νῦν ἀποστερηχίῃσιν. πάντες γὰρ ἐπὶ
 σφᾶς ἐσπεύδομεν, καὶ τὸν κατὰ τῶν ἑμοφύλων πόλεμον,
 οἱ διὰ τῆτο ταχύναντες, ἵνα ἀτυχήσαντας ὑμᾶς τηρήσω-
 μεν ἐλευθέρως. τοιαῦτα μέντοι καὶ πρὸς τῶν Φρυγῶν
 ἡδίκηθη, καὶ πιθανὰς ὅπως ὑποψίας οἶμαι καὶ κατ' ἐκεί-
 νων συνελέξατε. ἔπειτα τῶν ἑνδον Φρυγῶν κρατῶντες, ὅσοι
 κήδυνται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ τοῖς συγγενεσάτοισι
 ἔθνεσιν ἀθρόως ἀποκλείσαντες μὲν τὴν πόλιν, ὑβριστικὰ
 δὲ ὅπως προσάγματα κελεύοντες, τυραννίδα λέγετε,
 καὶ τὸ τῆς δυναστείας ὄνομα τοῖς ἐφ' ὑμῶν τυραννήμενοις
 περιάπτετε. τίς ἂν ἐνέγκαι τὴν εἰρωνεῖαν τῶν λόγων,
 ἀφορῶν εἰς τὴν ἐναντιότητα τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ καὶ
 νῦν ὑμᾶς ἀποκλείουσιν Ἰδουμαῖοι τῆς μητροπόλεως, ὥς αὐ-
 τοὶ τῶν πατρῶν ἱερῶν εἰσέγετε. μέμφαιτ' ἂν τις εἰκότως
 τὰς ἐν τῷ ἱερῷ πολιορκημένους, ὅτι θαρσύναντες τὰς προ-
 ηδοτάς κολάζουσιν, ὥς ὑμεῖς ἄνδρας ἐπισήμους, καὶ ἀκατα-
 τιάτους λέγετε διὰ τὴν κοινωνίαν, ἐκ ἧς ὑμῶν ἤρξαντο,
 καὶ τὰ καιριώτατα τῆς προδοσίας μένη προαπέκοψαν.
 ἀλλ' εἰ κακῆνοι τῆς χρείας ἐγένοντο μαλακώτεροι, τηρή-
 σομεν Ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον τῆ Θεᾶς, καὶ τῆς κοινῆς πατρί-
 δος προπολεμήσομεν, ἅμα τὰς τε ἐξωθεν ἐπίοντας καὶ
 τὰς ἑνδον προδιδόντας ἀμυνόμενοι πολεμίως. ἐνθάδε πρὸς
 τῶν τευχῶν μενῶμεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ὥς ἂν Ῥωμαῖοι καί
 μωσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ ὑμεῖς ἐλευθέρως φρονήσαντες
 μεταβάλῃτε.

ε'. Τέτοις τὸ μὲν τῶν Ἰδουμαίων ἐπεβόα πλήθος. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς ἀθυμῶν ἀνεχώρει, τὰς μὲν Ἰδουμαίους μηδὲν φρονῶν-
 τας ὁρῶν μέτριον, διχόθεν δὲ τὴν πόλιν πολεμικήν. ἦν
 δὲ ἐδὲ τοῖς Ἰδουμαίοις ἐν ἡμεῖς τὰ φρονήματα. καὶ γὰρ

„cere iubeant. Consanguineis autem custodiam metro-
 „poleos non credentes, ipsos Idumaeos controuerfiarum
 „arbitros fieri volunt; quosdamque accusando, quod ciues
 „iudicio non condemnatos occiderint, illi gentem omnem
 „ignominia condemnant; vt qui urbem, alienigenis vni-
 „uersis religionis ergo patentem, cognatis praecluserint
 „Ocyus enim ad vos veniebamur, et ad gerendum cum
 „gentilibus bellum, qui ob hoc adesse properauimus, vt
 „vos in aduersis seruaremus liberos. Pari scilicet modo
 „vos etiam hi, quos obsideris, laesere, tamque verisimiles,
 „vt puto, suspensiones in illos quoque collegistis. Deinde
 „ex iis, qui intus sunt, custodia teneutes quotquot curae
 „erat respublica, et vrbe genti vobis coniunctissimae in vni-
 „uersum occlusa, adeoque contumeliose imperata nos fa-
 „cere iubentes, dicitis vos tyrannide premi, nomenque
 „dominatus iis, qui vos tyrannos patiuntur, imponitis.
 „Quis hanc in verbis cauillationem ferat, cum omnia con-
 „tra ac dicitis facta videat; nisi et nunc Idumaei vos me-
 „tropoli excludant, quos ipsi a patriis sacris arcetis. Me-
 „rito quis eos inculcaverit, qui in templo obsidentur, quod,
 „cum ausi essent plectere proditores, quos, utpote scele-
 „rum socios, viros nobiles et ne quidem accusatos perhi-
 „betis, non a vobis inceperint, et proditores summos prae-
 „ciderint. Sed licet illi molliores fuerint, quam oportet
 „bat, nos Idumaei domicilium Dei seruabimus, et pro
 „communi patria propugnabimus, hostesque, tam fo-
 „ris irruentes, quam intus insidiantes et prodentes,
 „vltiscemur. Illic autem ante muros armati manebi-
 „mus, donec aut Romani fessi sint vos expectan-
 „do, aut vos prae libertatis desiderio ac studio mute-
 „mini.

5. His dictis Idumaei quidem acclamabant vniuersi.
 Iesus autem anxius tristisque discessit, cum Idumaeos nihil
 moderati sentire, et duplici bello ciuitatem vrgeri videret.
 Verum nec sic Idumaeis quiescebant animi. nam et indigne

τεθύμωντο πρὸς τὴν ὕβριν εἰρχθέντες τῆς πόλεως, καὶ τὰ
 ζηλωτῶν ἰχυρὰ δοκῦντες, ὡς εἰδὲν ἐπαμύνοντας ἐώρων, ἠπό-
 ρηντο, καὶ μετενόησαν πολλοὶ τὴν ἄφισιν. ἡ δὲ αἰδῶς τῷ τέ-
 λεον ἀπράκτους ὑποσρέφειν ἐνίκα τὴν μεταμέλειαν, ὥς
 μένειν αὐτόθι πρὸ τῆς τείχεως κακῶς αὐλιζομένους. διὰ γὰρ
 τῆς τυκτὸς ἀμήχανος ἐκρήγνυται χειμῶν, ἀνεμοὶ τε βίαιοι
 σὺν ὄμβροις λαβροτάτοις, καὶ συνεχεῖς ἀεραπαί, βροταί
 τε φρικαῖδες, καὶ μυκήματα σειομένης τῆς γῆς ἐξαισία.
 πρόσθλον δ' ἦν, ἐπ' ἀνθρώπων ὀλέθρῳ, τὸ κατάστημα τῶν
 ὄλων συγκαχυμένοι· καὶ ἔχι μικρῷ τις ἂν εἰκάσαι συμ-
 πτώματος τὰ τέρατα.

ς'. Μία δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει, παρ-
 ὅσῃ δόξα. τοῖς μὲν, ὀργίζεσθαι τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ στρατείᾳ,
 καὶ ἔκ ἂν διαφυγεῖν ἐπενεγκόντας ὅπλα τῇ μητροπόλει·
 τοῖς δὲ περὶ τὸν Λιανόν, νεικηκέναι χωρὶς παρατάξεως,
 καὶ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν· κακοὶ δὲ ἦσαν ἄρα
 τῶν μελλόντων σοχασαί, καὶ κατεμαντεύοντο τῶν ἐχθρῶν,
 ἃ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἐπῆει παθεῖν. οἱ μὲν γὰρ Ἰδουμαῖοι
 συσπειραθέντες τοῖς σώμασιν ἀλλήλους ἀντίθαλπον, καὶ
 τῆς θυρεὸς ὑπὲρ κεφαλῆς συμφράξαντες ἦττον ἐκακῶντο
 τοῖς ὑετοῖς· οἱ δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον τῷ καθ' αὐτὴς κινδύνῳ
 ὑπὲρ ἐκείνων ἐβασανίζοντο, καὶ συνελθόντες ἐσκόπην, εἴ τι-
 να μηχανὴν αὐτοῖς ἀμύνης ἐπινοήσειαν. τοῖς μὲν ἐν θερμο-
 τέροις ἰδόκει μετὰ τῶν ὀπλῶν βιάζεσθαι τῆς παραφυλάσ-
 στοντας. ἔπειτα δὲ εἰσπισόντας εἰς μέσσην τῆς πόλεως ἀνα-
 φανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμαχοῖς τὰς πύλας, τῆς τε γὰρ
 Φύλακας εἴξεν πρὸς τὸ ἀδόκητον αὐτῶν τεταραγμένους,
 ἄλλως τε καὶ τῆς πλείονας αὐτῶν ὄντας ἀνόπλους καὶ πο-
 λέμων ἀπείρους, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυσσύνακτον ἐσε-
 σθαι τὸ πλῆθος κατελημμένον ὑπὸ τῷ χειμῶνος εἰς τὰς οἰ-
 κίας. εἰ δὲ καὶ τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς πᾶν
 ὅτιον παθεῖν, ἢ περιῦδῃν τοσούτον πλῆθος δι' αὐτῆς
 αἰχρῶς ἀπολλύμενον. οἱ δὲ συνειτώτεροι βιάζεσθαι μὲν
 ἐπαγνώσκον, ὀρῶντες ἢ μόνον τὴν ἑαυτῶν φρενὴν πληθύ-
 νουσαν.

ferebant contumeliam, quod essent ciuitate prohibiti; et, cum Zelotarum vires non exiguas esse crediderint, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent, in dubio esse cœperunt, multosque aduentus sui poenitebat. Pudor autem nulla re prorsus gesta redeundi poenitudinem superabat, adeo vt illic manere decreuerint, licet ante muros male se haberent in castris. Nocte enim grauissima erumpit tempestas, ventusque violentus cum imbre vehementi coniunctus, et crebra fulgura, horrendaque tonitrua, et ingentes terrae concussae mugitus. manifestumque erat, hominum in exitium, mundi statum fuisse conturbatum: eratque, vt quis coniceret ea, non vulgares portendere calamitates.

6. Vna autem tam Idumaeis, quam intra urbem positis, erat de istis opinio. illis quidem, irasci Deum militiae causa, neque se posse euadere, qui aduersus metropolim arma tulerant; Anano vero suisque, victoriam sibi obtigisse sine praelio, Deumque pro se pugnare. At mali erant profecto futurorum coniectores; et quae sui passuri essent, fore vaticinabantur, vt hostibus acciderent. Nam Idumaei quidem conglobatis corporibus se inuicem recoillabant, coniunctisque super capita clypeis non multum nocebantur pluuia: Zelotae autem magis sollicitudine de illis, quam suo periculo, cruciabantur; atque congregati dispiciebant, an quid machinationis excogitari posset, quo illis succurrerent. Et feruidioribus quidem visum est, armis correptis adortum ire custodes; dein, cum in medium ciuitatis irruissent, palam auxiliatoribus portas aperire: nam et custodes cessuros esse ex improviso eorum adortu perturbatos, praesertimque quod maiori ex parte inermes essent minimeque in bellis exercitati; et ciues aliquam multos difficulter colligi posse, vtpote in domos propter tempestatem conclusos. quin et si quid periculi sit, vel quoduis pati satius esse, quam negligere tantam hominum multitudinem ipsorum causa foede pereuntem. At prudentiores vi quidem rem gerere abnuebant, quod non solum custodiam sibi maiorem adhibitam viderent,

σαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς πόλεως τείχος διὰ τὰς Ἰδουμαίας ἐπιμελῶς φυλασσόμενον, ὥντό τε πανταχῇ τὸν Ἀνανο παρῆναι, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπισκέπτεσθαι τὰς Φυλάκας. ὁ δὲ ταῖς μὲν ἄλλαις νυξὶν ἕτως εἶχεν, ἀνέθη δὲ κατ' ἐκείνην, ὅτι κατὰ τὴν Ἀνάβραθυμίαν, ἀλλ' ὥστε αὐτὸς ἐκεῖνος ἀπόλοιτο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν φυλάκων, στρατηγῆς τῆς εἰμαρμένης ἦδη. καὶ δὲ τῆς νυκτὸς προκοπῆσεως, καὶ τῷ χειμῶνος ἐπακμᾶζοντος, κοιμίζει μὲν τὰς ἐπὶ τῇ σοᾷ Φερεῆς· τοῖς ζηλωταῖς δὲ ἐπίνοιαν ἐμβάλλει, τῶν ἱερῶν αἰρόντας πριόνων ἐκτεμεῖν τὰς μοχλὰς τῶν πυλῶν. συνήργησε δὲ αὐτοῖς, πρὸς τὸ μὴ κατακκοθῆναι τὸν ψόφον, ὃ, τε τῶν ἀνέμων ἤχος, καὶ τὸ τῶν βρεντῶν ἐκάλ-
ληλον.

ζ'. Διαλαθόντες δὲ ἐκ τῶν ἱερῶν παραγίνονται πρὸς τὸ τείχος, καὶ τοῖς πρῶσι χρώμενοι, τὴν κατὰ τὰς Ἰδουμαίας ἀνοίγῃσι πύλην. τοῖς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐμπίπτει ταραχὴ, τὰς περὶ τὸν Ἀνανο ἐπιχειρεῖν οἰηθεῖσι· καὶ πᾶς ἐπὶ τῷ ξίφει ἔχει τὴν δεξιάν, ὥς ἀμυνόμενος. ταχέως δὲ γνωρίσαντες τὰς ἡκοντας εἰσήσαν. εἰ μὲν ἂν ἐτράποντο ἐπὶ τὴν πόλιν, ὅδεν ἂν ἐκώλυσεν ἀπολωλέναι τὸν δῆμον αὐτάνδρον· ἕτως εἶχον ὀργῆς. νῦν δὲ πρῶτες τὰς ζηλωτὰς σπεύδοντες τῆς Φερεῆς ἐξελθεῖν, δεομένων πολλὰ καὶ τῶν εἰσδεξαμένων, μὴ περιιδεῖν δι' ὅς ἦλθον ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς, μηδὲ αὐτοῖς χαλεπώτερον ἐπισχεῖναι τὸν κίνδυνον. τῶν μὲν γὰρ Φερεῶν ἀλόντων, ῥάδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰ δὲ ἀπαξ ταύτην προκινήσαν, ὅτε ἂν ἔτι ἐκείνων κρατῆσαι. πρὸς γὰρ τὴν αἰδοῦσαν συντάξασθαι αὐτὰς, καὶ τὰς ἀνόδας ἀποφράξαι.

sed etiam vrbis moenia propter Idumaeos diligenter custodita: et ubique adesse Ananum, omnique hora vigiles inuisere existimabant. id quod aliis quidem noctibus ita fieri solebat; illa vero omissum, non Anani desidia, sed vt ille ipse et custodum manus interirent fati ductu et imperio. quippe cum multa nox esset et ingrauesceret tempestas, dormitum quidem dimittuntur custodes in porticu dispositi: Zelotis vero cogitatio iniicitur, vt captis sacrorum ferris portarum vectes dissecarent. Illis autem plurimum contulit, vt ferrarum sonus non audiretur, ventorum fremitus, vt et crebriorum tonitruum fragor.

7. Clam itaque fano egressi ad murum veniunt, ferrisque adhibitis portam Idumaeos versus aperiunt. Illos autem primo quidem occupat pavor, Ananum cum suis moliri aliquid suspicatos: et vnusquisque gladium dextra prehendit, eo animo, vt vim arceret. his vero, qui ad se venerant, agnitis, statim introibant. Quod si ad ciuitatem se vertissent, nihil obstabat, quo minus populus vniuersus interiisset: tanta ira ferebantur. Nunc vero ita accidit, vt primo Zelotas custodia eximere festinarent, etiam iis obnixi id postulantibus, qui illos intromiserunt, ne negligerent malis obseffos, quorum gratia venerant, neque his grauius periculum accelerarent: captis enim custodibus, nullo negotio posse et ipsos in ciuitatem impetum facere; sin vero semel ea concitaretur, haud fore, vt ciues superarentur, quippe qui, si illos senserint, se in aciem colligent, et adscensum illis obstruent.

ΚΕΦ. ε΄.

Ιδουμαίων, εἰς τὴν πόλιν ἐν χειμῶνι παρελθόντων, καὶ ζηλωτῶν ἢ ὁμότης· περὶ τελευταῖης Ἀνάνη καὶ Ἰησοῦ καὶ Ζαχαρίας. καὶ ὡς Ἰδουμαῖοι ἀνεχώρησαν ἐκ οἴκου.

Συνέδοκε ταῦτα τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ διὰ τῆς πόλεως ἀνέβαινον πρὸς τὸ ἱερὸν, μετέωροί τε οἱ ζηλωταὶ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαρσάδεον. καὶ παριόντων εἰσω καὶ αὐτοὶ θαρρύντες προήεσαν ἐκ τῆ ἐνδοτέρης ἱερᾶ· μινύοντες δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις προσέβαλλον ταῖς φυλακαῖς. καὶ τινὰς μὲν τῶν προκοιτάντων ἀπέσφαξαν κοιμωμένους, πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐγρηγορότων βοὴν διανέστη πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀρπάζοντες τὰ ὅπλα πρὸς τὴν ἀμυναν ἐχώρουν. ἕως μὲν ἦν μόνους τῆς ζηλωτᾶς ἐπιχειρεῖν ὑπελάμβανον, ἐθάρρυν, ὡς τῷ πλῆθει περισσόμενοι· κατιδόντες δὲ ἐξωθεν ἐπειχομένους ἄλλους, ἥσαντα τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰδουμαίων. καὶ τὸ μὲν πλεον αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς κατέβαλλε τὰ ὅπλα, καὶ πρὸς οἰμωγαῖς ἦν. Φραζάμενοι δὲ ὀλίγοι τῶν νέων γενναίως ἐδέχοντο τὰς Ἰδουμαίας, καὶ μέχρι πολλῆς τὴν γεραίτεραν πληθύν ἔσκαπον. οἱ δὲ κραυγὴν διήσμαινον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφορὰς, κακείνων ἀμύναι μὲν ἔδοξε ἐτόλμησεν, ὡς ἔμαθον εἰσπεπτωκότας τὰς Ἰδουμαίας· ἄγαν δὲ ἀντεβόων καὶ ἀντωλοφύροντο. καὶ πολλὸς γυναικῶν κωκυτὸς ἠγείρετο, ἐκινδύνευον τε ἕκαστοι τῶν φυλάκων. οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῖς Ἰδουμαίοις συνεπηλάλαζον, καὶ τὴν ἐκ πάντων βοὴν ὁ χειμὼν ἐποίει φοβερωτέραν. ἐφείδοντό τε ἕδενός Ἰδουμαῖοι, φύσει τε ὁμότεστοι φονεύειν ὄντες, καὶ τῷ χειμῶνι κεκακωμένοι, κατὰ τῶν ἀποκλεισάντων ἐχρῶντο τοῖς ὅπλοις, ἦσαν δὲ ὅμοιοι τοῖς ἰκετεύουσι καὶ τοῖς ἀμυνομένοις· καὶ πολλὰς, τὴν τε συγγένειαν ἀναμιμνήσκοντας, καὶ δεομένους τῇ κοινῇ ἱερᾷ λαβεῖν αἰδῶ, διήλαυνον τοῖς ξίφεσιν. ἦν δὲ φυγῆς μὲν ἔδοξε τόπος, ἔδδ' σωτηρίας ἐλπίς· συνωθούμενοι δὲ περὶ ἀλλήλους κατεκόπτοντο, καὶ τὸ πλεον ἐκβιαζόμενοι, ὡς ἂν εἴη ἢ ὑποχωρή-

CAP. V.

Idumaeorum, in urbem, dum saeuiret tempestas, ingressorum, et Zelotarum crudelitas. De morte Anani et Iesu et Zachariae. utque Idumaei domum discesserunt.

Ista itidem Idumaeis placebant, adscendebantque in templum per ciuitatem, et aduentum eorum suspensis animis expectabant Zelotae. Cumque ingressi essent, illi etiam e fano interiori fidenter prodierunt; mixtique Idumaeis, custodes adoriebantur. et nonnullos quidem excubantium, quos somnus oppresserat, iugularunt; ad clamorem vero experrectorum omnis excitata est multitudo, armaque non sine stupore corripientes ad sui defensionem properabant. Et quamdiu quidem solos Zelotas ipsos aggredi existimarent, animos sumebant, ut qui eos numero superaturi essent: ubi vero foris alios effusos cernerent, tum denum Idumaeos irrupisse senserunt. Et maior quidem pars eorum arma deponebant, simul ac animis deiectioni erant, et ad eiulatus se conferebant: pauci vero iuuenum armis muniti fortiter excipiebant Idumaeos, diuque seniore[m] multitudinem protegebant. Alii vero clamore suo iis, qui in vrbe erant, calamitates indicabant; illorumque auxilio nemo venire ausus est, cognito Idumaeos irruisse: sed vicissim magnos clamores tollebant et lamentationes, multusque mulierum ululatus edebatur; et unusquisque custodum summo in periculo erant. Zelotae autem una cum Idumaeis clamorem sustulerunt, magisque horribiles tempestas faciebat omnium vociferationes. Nemini parcebant Idumaei, utpote naturae immanitate proueni ad caedes, et ex tempestate male habiti arma in eos vertebant, qui ipsos excluderant, itidemque insensum supplicantibus et pugnantibus; et multos, tam conuocationis eos admonentes, quam orantes, ut communie sanum reuererentur, gladiis transfigebant. Nullus autem fugae quidem locus erat, neque salutis spes: eundem vero in locum coacti plangebant, maioriq[ue] ex parte eo vi compulsi, cum non esset, quo se recipere-

σεως τόπος, ἐπήσαν δ' οἱ Φονεύοντες, ὑπ' ἀμνηστίας κατεκρήμνισον ἑαυτὸς εἰς τὴν πόλιν, οὐκ ὀρέοντες ἔμοιγε δοκῇ ἢ διέφυγον ὀλέθρου, τὸν αὐθαίρετον ὑπομένοντες. ἐπεκλύθη δὲ τὸ ἔξωθεν ἱερὸν πᾶν αἵματι, καὶ νεκρὸς ἑκαταχιλίαις καὶ πεντακοσίαις ἡ ἡμέρα κατελάμβανεν.

β'. Οὐκ ἐκορέσθησαν δὲ ταῖς οἱ θυμοὶ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν τραπόμενοι πᾶσαν μὲν οἰκίαν διήρπαζον, ἔκτεινον δὲ τὸν περιτυγχάνοντα· καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς ἐδόκει παρανάλωμα, τὰς δ' ἀρχιερεῖς ἀνεζήτην, καὶ κατ' ἐκείνων ἦν ταῖς πλείοσις ἡ Φορὰ, ταχέως δὲ ἀλόντες διεφθείροντο, καὶ τοῖς νεκροῖς αὐτῶν ἐπισάντες, τὸν μὲν Ἀνανὸν τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, τὸν δὲ Ἰησοῦν τῶν ἀπὸ τῆς τείχεως λόγων ἐπέσκωπτον. προῆλθον δὲ εἰς τοσούτον ἀσθενείας, ὥστε καὶ ἀτάφως ῥήψαι, καίτοι τοσαύτην Ἰουδαίων περὶ τὰς ταφὰς πρόνοιαν ποιημένων, ὥστε καὶ τὰς ἐκ καταδίκης ἀνασταυρωμένους πρὸ δύντος ἡλὶς καθελὼν τε καὶ θάπτειν. ἐκ ἂν ἀμαρτοίμῃ δὲ εἰπὼν ἀλώσεως ἄρξαι τῇ πόλει τὸν Ἀνάνη θάνατον, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀνατραπῆναι τὸ τεῖχος, καὶ διαφθαρεῖναι τὰ πράγματα Ἰουδαίους, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερεῖα καὶ ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας αὐτῶν ἐπὶ μέσης τῆς πόλεως εἶδον ἀπισθαυμένον· ἦν γὰρ δὴ τὰ τε ἄλλα σεμνὸς ὁ ἀνὴρ καὶ δικαιοτάτος, καὶ παρὰ τὸν ὄγκον τῆς τε εὐγενείας καὶ τῆς ἀξίας, καὶ ἣς εἶχε τιμῆς, ἡγαπηκὸς τὸ ἰσότημον καὶ πρὸς τὰς ταπεινοτάτας. Φιλελεύθερος δὲ ἐκτόπως, καὶ δημοκρατίας ἐραστὴς, πρὸς τε τῶν ἰδίων λυσitteλῶν τὸ κοινῇ συμφέρον αἰεὶ τιθέμενος, καὶ περὶ παντός ποιῶμενος τὴν εἰρήνην, ἀμαχα γὰρ ᾔδει τὰ Ῥωμαίων, προσκοπόμενος δὲ ὑπ' ἀνάγκης κατὰ τὸν πόλεμον, ὅπως, εἰ μὴ διαλύσαντο Ἰουδαῖοι δεξιῶς, διαφθείροντο. καθόλου δὲ εἰπεῖν, ζῶντος Ἀνάνη, πάντως ἂν διελύθησαν. δεινὸς γὰρ ἦν εἰπεῖν τε καὶ πείσαι τὸν δῆμον· ἥδη δ' ἐκχεῖρωτο καὶ τὰς ἐμποδίζοντας, ἢ πολεμῶντας. πλείστην δ' ἂν τριβὴν Ῥωμαίοις παρέχον ὑπὸ τοιαύτῳ στρατηγῷ παρῆζεντο δὲ αὐτῶν καὶ ὁ

rent, et in eos irruerent interfectores, etiam prae consilii inopia in ciuitatem se praecipitabant, exitium voluntarium subeuntes, eo, quod effugiebant, ut mihi videtur, longe miserabilius. Templum autem omne exterius sanguine inundabatur; cumque dies illucesceret, inuenta erant caesorum octo millia et quingenti viri.

2. Istis vero non satii erant Idumaei ira accensi, sed in urbem conuersi domos omnes diripiebant, et obuium quemque perimebant. Et caeterae quidem multitudinis caedem superuacaneam ducebant, pontifices vero perquirebant, et in illos plerique impetu ferebantur, captosque statim occidebant; cumque super eorum cadauera constitissent, nunc Anano populi beneuolentiam, nunc Iesu, quae de muro dixerat, exprobrabant. eo autem impietatis processerunt, ut etiam insepultos eos abiecerint, quamquam tanta Iudaeis erat cura sepulturae, ut etiam post damnationem cruci affixos ante solis occasum tollerent et humarent. Non autem errauerim, si initium urbis excidii ab Anani morte factum esse dixerem, et mox ex illo die muros euerti, remque publicam Iudaeorum pessundari coepisse, quo pontificem, qui praeerat eorum saluti, in media ciuitate trucidatum viderunt. Erat autem et alias vir venerabilis summeque iustus, et praeter nobilitatis et dignitatis et honorum, quibus auctus erat, amplitudinem, se aequabilem et infimis parem praestare amauerat. Libertatis supra modum fautor erat, popularisque regiminis amator, et bonum publicum iis, quae sibi met prodesse, semper praeferebat; et pacem maximi faciens, ut qui norit Romanos non posse expugnari, ac prospexerit necesse esse, ut bello perirent, nisi res cum Romanis solerter componerent Iudaei. ne multa; si vixisset Ananus, pro certo ad compositionem res venissent. Nam plurimum dicendo valebat, et ad populum persuadendum; iamque eos subegerat, qui ipsi impedimento erant, aut belli desiderio tenebantur. multum autem negotii sub eiusmodi duce facillime Romanis. Huic iunctus erat Iesus,

Ἰησοῦς, αὐτῷ μὲν λειπόμενος κατὰ σύγκρισιν, πρῶτων δὲ τῶν ἄλλων. ἀλλ' οἶμαι κατακρίνας ὁ Θεὸς ὡς μεμιασμένης τῆς πόλεως ἀπώλειαν, καὶ πυρὶ βεβλόμενος ἐκκαθαρθεῖναι τὰ ἅγια, τῆς ἀντεχομένης αὐτῶν, καὶ φιλοσοφῶντας περιέκοψεν. οἱ δὲ πρὸ ὀλίγου τὴν ἱερὰν ἐδῆτα περικείμενοι, καὶ τῆς κοσμικῆς θρησκείας κατάρχοντες, προσκυνήμενοί τε τοῖς ἐκ τῆς οἰκισμένης, παραβάλλουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἑρριμμένοι γυμνοὶ, βορὰ κυνῶν καὶ θηρίων, ἐβλέποντο. αὐτὴν ἐπ' ἐκείνοις σενάξαι ἂν τοῖς ἀνδράσι δοκῶ τὴν ἀρετὴν, ὁλοφουρομένην, ὅτι τοσῶτον ἥττητο τῆς κακίας. ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν Ἀνάνα καὶ Ἰησοῦ τέλος τοιῶτον ἀπέβη.

γ'. Μετὰ δὲ ἐκείνης οἱ τε ζηλωταὶ καὶ τῶν Ἰδουμαίων τὸ πλῆθος, τὸν λαὸν, ὥσπερ ἀνοσίων ζώων αἰγέλην ἐπίοντες, ἔσφαζον. καὶ τὸ μὲν εἰκαῖον ἐφ' ἧ καταληφθεῖν τόπῳ διεφθείρετο. τῆς δὲ εὐγενεῖς καὶ νέας συλλαμβάνοντες, εἰς εἰρκτὴν κατέκλειον δεδεδεμένους, κατ' ἐλπίδα τῷ προσεθήσεσθαι τινος αὐτοῖς τὴν ἀναίρεσιν ὑπεριθέμενοι. προσέχευε δὲ ὕδεις, ἀλλὰ πάντες τῷ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος προείλοντο τὸν θάνατον. δεινὰς δὲ τῆς ἀρενῆσεως αἰκίας ὑπέμενον, μαστιγῶμενοί τε καὶ σρεβλάμενοι. μετὰ δὲ τὸ μηκέτ' ἀρκεῖν τὸ σῶμα ταῖς βασάνοις, μόλις ἤξιᾶντο τῷ ξίφει. οἱ συλληφθέντες δὲ μεθ' ἡμέραν, ἀνήγοντο νύκτωρ· καὶ τῆς μὲν νεκρὰς ἐκφορῶντες ἑρρίπταν, ὡς ἐτέροις εἶη δεσμόταις τόπος. ἦν δὲ τοσαύτη τῷ δήμῳ κατάπληξις, ὡς μηδένα τολμῆσαι μήτε κλαίειν Φανερώς τὸν προσήκοντα νεκρὸν, μήτε θάπτειν· ἀλλὰ λαθραῖα μὲν ἦν αὐτῶν κατακειλευμένων τὰ δάκρυα, καὶ μετὰ περισκέψεως, μή τις ἐπαχύσῃ τῶν ἐχθρῶν, ἔσενον. ἴσα γὰρ τοῖς πενθῶμένοις ὁ πενθήσας εὐθύς ἐπαχε. νύκτωρ δὲ κόνιν αἵροντες χερσὶν ὀλίγην ἐπερρίπταν τοῖς σώμασι, καὶ μεθ' ἡμέραν εἴ τις παρὰ βολος. μύριοι δὲ καὶ διχίλιοι τῶν εὐγενῶν ἄτω διεφθάρησαν.

δ'. Οἱ δὲ ἤδη διαμεμισσηκότες τὸ φονεῦν, ἀναίδην εἰρωνεύοντο δικαστήρια καὶ κρίσεις. καὶ δὴ τινὰ τῶν ἐπι-

illo quidem, si conferantur, inferior; aliis vero praestantior. At certe Deum puto, cum urbem pollutam exitio dare decerneret, flammisque loca sancta purgari vallet, consulto defensores eorum quique ea diligenter amputasse. Itaque qui paulo ante veste sacra amicti et publicae religioni praeerant, et ex uniuerso terrarum orbe in urbem comineantibus venerabiles habebantur, nudi, foras eieci in canum et ferarum escam, conspiciebantur. Virtus ipsa mihi visa est super viris istis gemuisse, cum lamentatione, quod adeo victa esset a malitia. At enim Ananus quidem et Iesus vitae exitium huiusmodi habuerunt.

3. Post illos vero multi tam Zelotae, quam Idumaei, populum veluti animalium profanorum gregem adorti iugulabant. Et vulgus quidem, vbicunque deprehensum, trucidabatur; nobiles vero et adolescentes, quotquot caperent, victos in carcerem concludebant, fore sperantes, vt nonnullos nece dilata sibi adiungerent. At nemo illis auscultabat; sed mori omnes malebant, quam in improbis numerari contra patriam conspirantibus. Graues autem angores sustinebant, quod ab illis stare recusarent, flagris et tormentis vexati: cumque corpus non amplius ferendo esset cruciatus, vix eos tandem dignati sunt gladio. Quos vero die cepissent, nocte in custodiam ducebant, mortuosque efferentes foras proiciebant, vt locus esset aliis in vincula coniectis. Tanta autem populum paupor occupauerat atque formido, vt nec ausus esset quisquam affines mortuos palam deslere, neque sepelire: sed occultae quidem erant in aedes concludorum lacrymae, laudque gemebant nisi cautione adhibita, ne quis inimicorum eos exaudiret. paria namque his, qui lugebant, illico patiebantur, qui luctus edidissent. nocte vero terram exiguam manibus sublatam corporibus iniiciebant, et interdum si quis fortius fuisset animatus. atque duodecig millia nobilium ad hunc modum perierunt.

4. Illi autem, iam caedes perosi, sine pudore iudicium confessibus iudiciisque illudebant. Itaque cum illu-

Φανερὰ τῶν ἀποκτεῖναι προθέμενοι Ζαχαρίαν υἱὸν Βαρεχχ·
 παρώξυνε δ' αὐτὰς τὸ λίαν τάνδρὸς μισοπόνηρον καὶ Φι-
 λελεύθερον, ἦν δὲ καὶ πλέσιος, ὥςτε μὴ μόνον ἐλπίζεν
 τὴν ἀρεπαγὴν τῆς ὑσίας, ἀλλὰ καὶ προσάποσκευάσθαι
 δυνατόν ἄνθρωπον εἰς τὴν αὐτῶν κατάλυσιν· συγκαλῶσιν
 ἐξ ἐπιτάγματος ἐβδομήκοντα τῶν ἐν τέλει δημοτῶν, εἰς
 τὸ χῆμα δικασῶν ἔρημον ἐξ ὑσίας· καὶ τῷ Ζαχαρίᾳ κατη-
 γόρεν, ὡς ἐνδιδῶν τὰ πράγματα Ῥωμαίοις, καὶ περὶ προ-
 δοσίας διαπέμψαιτο πρὸς Οὐισπασιανόν. ἦν δὲ ὅτε ἔλεγ-
 χὸς τις τῶν κατηγορουμένων, ὅτε τεκμήριον, ἀλλ' αὐτοὶ πε-
 πῶσθαι καλῶς ἔφασαν, καὶ τῷ εἶναι πίσιν τῆς ἀληθείας
 ἡξίεν. ὁ γε μὴν Ζαχαρίας συνιδὼν μηδεμίαν αὐτῷ κατα-
 λειπομένην σωτηρίας ἐλπίδα, κεκληῖσθαι γὰρ κατ' ἐνέδρας
 εἰς εἰρεκτὴν, ἢ ἐπὶ δικαστήριον, ἐποίησατο τὴν τῷ ζῆν ἀπό-
 γνωσιν ἢ ἀπαρρησίασον· ἀλλὰ κατασὰς, τὸ μὲν πιθανόν
 τῶν κατηγορουμένων διεχλεύασε, καὶ διὰ βραχέων ἀπελύ-
 σατο τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας· εἶτα δὲ τὸν λόγον εἰς τῆς
 κατηγορίας ἀποστροφάς, ἐξ ἧς πάσας αὐτῶν διεξῆλθε τὰς πα-
 ρανομίας, καὶ πολλὰ περὶ τῆς συγχύσεως κατωλοφύρατο
 τῶν πραγμάτων· οἱ ζηλωταὶ δὲ ἐθορύβην, καὶ μόλις τῶν
 ξιφῶν ἀπεκράτην, τὸ χῆμα καὶ τὴν εἰρωνεῖαν τῷ δικαστηρίῳ
 μέχρι τέλους πῆξαι προαιρέμενοι, καὶ ἄλλως πειρᾶσθαι θέ-
 λοντες τῆς δικαστῆς, εἰ παρὰ τὸν αὐτῶν κίνδυνον μνησθή-
 σονται τῷ δικαίῳ. Φέρεσι δ' οἱ ἐβδομήκοντα τῷ κρινομένῳ
 τὰς ψήφους ἀπολύσεως, καὶ σὺν αὐτῷ προείλοντο τεθναῖναι
 μᾶλλον, ἢ τῆς ἀναιρέσεως αὐτῷ λαβεῖν τὴν ἐπιγραφὴν.
 ἤρθη δὲ βοή τῶν ζηλωτῶν πρὸς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ πάντων
 μὲν ἦν ἀγανάκτησις ἐπὶ τοῖς δικασταῖς, ὡς μὴ συνείησι τὴν
 εἰρωνεῖαν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐξ ὑσίας. δύο δὲ τῶν τολμη-
 ροτάτων, προσπεσόντες ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ, διαφθείρουσι τὸν
 Ζαχαρίαν, καὶ πειθόντι ἐπιχλεύαζοντες ἔφασαν· καὶ παρ'
 ἡμῶν τὴν ψῆφον ἔχεις, καὶ βεβαιωτέραν ἀπόλυσιν· ῥίπτει-
 σί τε αὐτὸν εὐθείως ἀπὸ τῷ ἱερῷ, κατὰ τῆς ὑποκειμένης Φά-
 ραγγος. τῆς δὲ δικαστῆς πρὸς ὕβριν ἀπειτραμμένοις τοῖς

strum quendam Zachariam Baruchi filium interficere pergerent, (illos enim irritabat, quod malitiam odio haberet et libertatem amaret; itemque locuples erat, ut non solum fortunarum eius direptionem sperarent, sed et virum e medio tollerent, qui ad illorum potestatem euertendam plurimum conferre potuit) conuocant ex praecepto septuaginta e plebeiorum primoribus iudicum specie absque auctoritate; et apud eos Zachariam accusant, ut qui vellet res eorum prodere Romanis, et ad Vespasianum prodicionis causa quosdam miserat. Quorum autem accusabatur, nec probatio erat vlla, nec indicium; sed de illis sibi plane persuasum esse dixerunt, atque hoc satis esse volebant ad fidem veritati impetrandam. Zacharias autem, cum intellexisset, nullam sibi relictam esse salutis spem, ut qui per insidias in carcerem accitus esset, non ad iudicium, in vitae desperatione dicendi libertate non abstinuit; sed in medio constitutus, verisimilitudinem eorum, de quibus accusabatur, irrisit, paucisque obiecta sibi crimina diluit. deinde oratione in accusatores conuersa, omnes eorum iniquitates ordine persequitur, multumque lamentatus est rerum perturbationem. Zelotae autem obstrepebant, et vix a gladiis temperabant, speciem et simulationem iudicii ad finem perducere cupientes, et iudices insuper experiri volentes, an, cum in periculo versentur, iustitiae forent memores. Septuaginta vero vocatum in iudicium sententiis suis absoluunt, et cum eo mori maluerunt, quam ut sibi interitus eius adscriberetur. Illo autem absoluto clamor sublatus est a Zelotis, et vniuersi quidem iudicibus irascebantur, ut qui simulationem datae sibi potestatis non intelligerent: duo vero ex audacissimis Zachariam in medio templo adorti interficiunt, caesoque illudentes dicebant: et a nobis suffragium habes, firmioremque absolutionem: eumque statim in subiectam vallem de templo proiiciunt. Iudices autem in contumeliam gladiatorum dorsis ferientes templi

ξίφισι τύπτοντες, ἐξέωσαν τῷ περιβόλῃ, δι' ἐν τῷτο Φασάμενοι τῆς σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα σκεδαθέντες ἀνά τὴν πόλιν ἄγγελοι πᾶσι τῆς δαλείας γένωνται.

ε'. Τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρεσσίας μετέμελε, καὶ προσέτατο τὰ πραττόμενα. συναγαγὼν δὲ αὐτὰς τις ἀπὸ τῶν ζηλωτῶν κατ' ἰδίαν ἐλθὼν, ἐνεδείκνυτο τὰ συμπαρανομηθέντα τοῖς καλέσασσι, καὶ τὰ κατὰ τῆς μητροπόλεως διεξήκει· „παρετάσσεται μὲν γὰρ ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων προδιδομένης Ῥωμαίοις τῆς μητροπόλεως, εὐρηκέναι δὲ προδοσίας μὲν τεκμήριον ἔδεν. τὰς δὲ ἐκείνην ὑποκρινόμενας φυλάττεσθαι καὶ πολέμῃ καὶ τυραννίδος ἔργῳ τολμῶντας. προσήκειν μὲν ἔν αὐτοῖς διακωλύειν ἀπ' ἀρχῆς· ἐπεὶ δ' ἅπαξ εἰς κοινωνίαν ἐμφυλίου φόνου προσέπεσον, ὅρον γὰρ ἐπιθεῖναι τοῖς ἀμαρτήμασι, καὶ μὴ παραμένειν χορηγῶντας ἰσχύϊ τοῖς καταλύσι τὰ πάτρια. καὶ γὰρ εἴ τινας χαλεπαίνουσι τὸ κλειδοῖναι τὰς πύλας καὶ τὴν εἴσοδον, ἀλλὰ τὰς εἰρξάντας τιμιωρεῖσθαι, καὶ τεθνήσκειν μὲν Ἀνανόν, διεφθάρθαι δὲ ἐπὶ μιᾷς νυκτὸς ὀλίγῃ δὲ πάντα τὸν δῆμον. ἐφ' οἷς τῶν μὲν οἰκείων πολλὰς αἰδοῦσθαι μετανοῶντας, τῶν ἐπικαλεσαμένων δὲ ὁρᾶν ἄμετρον τὴν ὀμότητα, μηδὲ δι' ἧς ἐσώθησαν αἰδεμένων. ἐν ὅμμασι γὰρ τῶν συμμάχων τὰ καίχιστα τολμᾶν, καὶ τὰς ἐκείνων παρανομίας Ἰδουμαίοις προσάπτεισθαι, μέχρις ἂν μήτε κωλύῃ τις, μήτε χωρεῖται τῷ δρωμένῳ. δὲν ἔν· ἐπειδὴ διαβολὴ μὲν πέφνηκε τὰ τῆς προδοσίας, ἔφοδος δὲ Ῥωμαίων ἔδεμεία προσδοκᾶται, δυναστεία τε ἐπιτετέχισται τῇ πόλει δυσκατάλυτος· αὐτὰς ἀναχωρεῖν ἐκ οἴκου, καὶ τῷ μὴ κοινωνεῖν τοῖς Φαύλοις ἀπάντων ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν Φενακῶν δέντες μετάχουεν.

ambitu pepulerunt, cum ob hoc vnum ab illorum caede abstinuissent, vt per ciuitatem disiecti apud omnes fierent seruitutis nuncii.

5. Verum Idumaeos iam se venisse poenitebat, eisque displicebant, quae facta erant. Cum autem congregati essent ex occasione cuiusdam Zelotae, qui ad eos clam venerat, is omnia indicabat, quae nefarie fecerant, vna cum iis, qui eos acciuerant, quaeque contra metropolim gesta erant, oratione persequebatur: „arma quippe eos cepisse, „quasi metropolis a pontificibus proderetur Romanis, re- „perisse autem nullum prodicionis indicium: illos vero, „qui eam fingeant ab ipsis defendi, et belli facinora pa- „trare ausos et tyrannidis. Et ipsorum quidem erat ab ini- „tio eos prohibuisse: quoniam vero accidit, vt caedis ci- „vilis aliquando cum illis participes essent, itaque peccandi „finem facere oportet, neque longius manere ad vires il- „lis suppeditandas, qui res patrias perditum eunt. Nam „et si portas sibi occlusas introitumque in urbem obstructum „grauiter ferant, poenas tamen ab illis, qui eos exclus- „rant, esse repetitas, atque obiisse quidem Ananum, vna „vero nocte populum fere omnem consuuntum. Quarum „rerum multos e suis poenitere licet sentire, pariterque vi- „dere immanem illorum crudelitatem, qui eos acciuerant, „ne quidem seruatores suos vel minimum reuerentium. „Adeoque dum in auxiliorum conspectu foedissima fa- „cere non dubitant, abesse non potest, quin illorum iniuriae „etiam Idumaeis imputentur, quam diu nemo illis obsistat, „aut a perpetratis se abstineat. Debere igitur (quoniam „certum est, improbe conficta esse omnia de prodicione, „neque Romanorum iam exspectari aduentum, urbemque „munitam esse potentia expugnata difficili) eos domum „discedere, et deferendo malorum societatem sese excu- „satum ire de omnibus, quorum participes se fecerant ab „iis decepti.

ΚΕΦ. 5'.

Ὡς ζηλωταί, Ἰδουμαίων ἀπαλλαγέντες, πλείονας κατὰ τὴν πόλιν ἀπέκτεινον. καὶ ὡς Οὐσπασσιανὸς Ρωμαῖος, κατὰ Ἰδουαίων ὁρμῶντας, ἀνέπεθε μὴ πολεμεῖν τέως.

Τούτοις δὲ πεισθέντες οἱ Ἰδουμαῖοι, πρῶτον μὲν λύσσι τὰς ἐν τοῖς δεσμοτηρείοις. περὶ διχιλίας δυνάτας. οἱ, παραχρῆμα Φυγόντες ἐκ τῆς πόλεως, ἀφικνῶνται πρὸς Σίμωνα, περὶ ὃ μικρὸν ὑπερον ἐρῶμεν. ἔπειτα ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀνιχώρησαν ἐπ' οἶκον. καὶ συνέβη τὸν χωρισμὸν αὐτῶν γενέσθαι παράδοξον ἀμφοτέροις. ὃ, τε γὰρ δῆμος, ἀγνοῶν τὴν μετάνοιαν, ἐθάρσυνε πρὸς ὀλίγον, ὡς ἐχθρῶν κεκλισμένος. οἱ τε ζηλωταὶ μᾶλλον ἐπανίστησαν, ἔχ' ὡς ὑπὸ συμμαχῶν καταλειφθέντες, ἀλλ' ἀπηλλαγμένοι τῶν δυσωπῶντων καὶ διατρεπόντων παραινόμεν. ἐκ ἔτι γὰρ μέλλησις ἢ σκέψις ἦν τῶν ἀδικημάτων, ἀλλ' ὀξυτάταις μὲν ἐχρῶντο ταῖς ἐπινοαῖς εἰς ἕκαστα· τὰ δοχθέντα δὲ τάχιον καὶ τῆς ἐπινοίας ἐνήργουν. μάλιστα δ' ἐπ' ἀνδρείαν τε καὶ εὐγένειαν ἐφόνων, τὴν μὲν φθόνῳ λυμαινόμενοι, τὴν δὲ δέει· μόνην γὰρ αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπελάμβανον, τὸ μηδὲνα τῶν δυνατῶν καταλιπεῖν. ἀνῆρέθη γὰρ σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ Ἰορέων, ἀξιώματι μὲν καὶ γένει πρῶτων, δημοκρατικὸς δὲ καὶ Φρονήματος ἐλευθερίας μετὸς, εἰ καὶ τις ἕτερος Ἰδουαίων. ἀπώλεσε δ' αὐτὸν ἡ παρρησία μάλιστα πρὸς τοῖς ἄλλοις πλεονεκτημασιν. ἡδὲ ὁ Περαιῆτης Νίγερ αὐτῶν τὰς χεῖρας διέφυγεν, ἀνὴρ ἄριστος ἐν τοῖς πρὸς Ρωμαῖος πολέμοις γενόμενος. ὃς καὶ βῶων πολλὰς τὰς τε ὠτειλὰς ἐπιδεικνύς, διὰ μέσης ἐσύρτετο τῆς πόλεως· ἐπεὶ δὲ ἔξω τῶν πυλῶν ἦκτο, τὴν σωτηρίαν ἀπογνῶς, περὶ ταφῆς ἰκέτευεν· οἱ δὲ προαπειλήσαντες, ἧς ἐπεθύμει μάλιστα γῆς μὴ μεταδῶσιν αὐτῷ, τὸν Φόνον ἐνήργουν. ἀναιρεύμενος δὲ ὁ Νίγερ τιμωρὸς Ρωμαῖος αὐτοῖς ἐπηρεάσατο, λιμὸν τε καὶ λοιμὸν ἐπὶ τῷ πολέμῳ,

CAP. VI.

Quomodo Zelotae, ab Idumaeis liberati, maiorem stragem ediderunt in ciuitate. utque Romanos, aduersus Iudaeos ire desiderantes, in praesens cohibuit Vespasianus.

ISTIS inducti Idumaei, primum quidem eos, qui erant in custodiis, soluunt, ad duo circiter millia popularium, qui, statim relicta ciuitate, ad Simonem se conferunt, de quo paulo infra dicemus: deinde domum ex Hierosolymis abierunt. Eorumque discessus vtrisque improuisus accidit et inopinatus. Nam et populus, nescii, quod illos factorum poenituerit, ad breue tempus fiduciam sumserunt, quasi inimicis leuati: et Zelotae eo magis ex aduerso insurrexerunt, quasi ab auxiliariis non deserti essent, sed ab iis liberati, qui eorum retunderent reprimereque insolentiam. Itaque non mora aliqua interposita aut deliberatione iniurias faciebant, sed summam celeritatem adhibentes in singulis excogitandis, quicquid illis visum est ipsa cogitatione citius peragebant. Maxime autem viro- rum fortium atque nobilium caedem sitiebant; hos quidem exitio dantes ex inuidia, illos vero prae metu. haud aliam enim sibi securitatem fore existimabant, quam vt nemo ex optimatibus superesset. Itaque occisus est cum multis aliis Gorion, dignitate quidem et genere praestans, popularis vero regiminis fautor, animoque de libertate sollicito praeditus, si quis alius e Iudaeis. Eum autem, inter caetera, quibus eminebat, maxime perdidit loquendi libertas. Neque Niger Peraïta manus eorum ef- fugit, vir, qui in bellis contra Romanos strenuissime se ges- sit. Ille, licet clamorem saepe tolleret et vulnorum cic- trices ostenderet, per mediam ciuitatem trahebatur. post- quam vero se extra portas duci videret, desperata salute, orabat atque obsecrabat, vt sepulturae mandaretur: illi au- tem, cum prius minas iactassent, se eum humari, id quod maxime desiderabat, non passuros esse, caedem efficiebant. Verum cum in eo esset Niger, vt occideretur, Romanos eis ultores imprecatus est, et vt praeter bellum illis in cu- mulum accederet fames et pestilentia, et ad haec omnia,

καὶ πρὸς ἅπασιν τὰς ἀλλήλων χεῖρας. ἃ δὲ πάντα κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἐκύρωσεν ὁ Θεός, καὶ τὸ δικαιοτάτον, ὅτι γεύσασθαι τῆς ἀλλήλων ἀπονοίας ἐμελλον ἕκ ἐκ μακρὰν πασιάσαντες. Νίγερ μὲν ἔν ἀνηρημένος τὰς περὶ τῆς καταλύσεως αὐτῶν φόβος ἐπεκύφισε. τῷ λαῷ δὲ μέρος ἕδεν ἦν, ὃ μὴ πρὸς ἀπώλειαν ἐπενοεῖτο πρόφασις. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν διενεχθέν τιτι πάλας διέφθαρτο· τὸ δὲ μὴ προσκρεῖσθαι κατ' εἰρήνην ἐπὶ καιρὸς ἐλάμβανε τὰς αἰτίας. καὶ ὁ μὲν, μηδὲ ὅλως αὐτοῖς προσιών, ὥς ὑπερήφανος, ὁ προσιών δὲ μετὰ παρρησίας, ὥς καταφρονῶν, ὁ θεραπεύων δὲ ὥς ἐπίβελος ὑπωπτεύετο. μία τ' ἦν τῶν τε μεγίστων καὶ τῶν μετριωτάτων ἐγκλημάτων τιμωρία, θάνατος, καὶ διέφυγεν ἕδεις, εἰ μὴ σφόδρα τις ἦν ταπεινός, ἢ δι' ἀγένειαν, ἢ διὰ τύχην.

β'. Ῥωμαίων δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἡγεμόνες, ἔρμαιον ἡγούμενοι τὴν γάσιν τῶν πολεμίων, ὥρμητο πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὸν Οὐεσπασιανὸν ἠπειγον ὥς ἂν ὄντα κύριον τῶν ὅλων, Φάμενοι, „πρόνοιαν Θεῷ σύμμαχον ἡσφίσι, τὸ τετράφθαι τὰς ἐχθρὰς κατ' ἀλλήλων. εἶναι πρέμντοι τὴν ῥοπήν ὀξείαν, καὶ ταχέως Ἰουδαίους ὁμονοῦσιν, ἢ κοπιάσαντας ἐν τοῖς ἐμφυλίοις κακοῖς, ἢ μετανοήσαντας.” Οὐεσπασιανὸς δὲ, „πλεῖστον αὐτὰς, ἡἴφη, τῷ δέοντος ἀμαρτάνειν, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ χεισιρῶν τε καὶ ὀπλῶν ἐπίδειξιν ποιήσασθαι γλιχομένους, ἕκ ἀκινδύνον· ἀλλὰ μὴ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡσκοπῶντας. εἰ μὲν γὰρ εὐθέως ὀρμήσαιεν ἐπὶ τὴν πόλιν, αἷτιαι ὁμονοίας ἔσονται τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν νίχυν αὐτῶν ἀκμάζουσιν ἐπ' αὐτὰς ἐπιστρέφειν· εἰ δὲ ἡπεριμένοισιν, ὀλιγωτέροις χρῆσασθαι, δαπανηθεῖσιν ἐν τῇ γάσει. στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἄμεινον αὐτῷ τὸν Θεόν, ἡἀπονητὶ Ἰουδαίους παραδιδόντα, καὶ τὴν νίχυν ἡἀκινδύνως τῇ στρατιᾷ χαριζόμενον. ὥστε χρῆναι διαφθερομένων χειρὶν οἰκείαις τῶν ἐχθρῶν, καὶ τῷ μεγίστῳ κακῷ γάσει χρωμένον, θιατὰς μᾶλλον αὐτὰς

vt mutuis ipsorum manibus caderent. Quae sane vniuersa contra improbos rata habuit Deus, et, quod iustissimum, effecit, vt non multo post orta dissensione sui ipsorum amentiam inuicem experturi essent. Et Niger quidem occisus metu eos leuauit, ne tolleretur ipsorum potestas. Plebis autem pars nulla erat, cuius ad interitum non aliqua excogitabatur occasio. nam alii quidem, quod iamdudum ipsorum aliquibus restitissent, intereunti erant: aliis vero, qui nihil pacis tempore offenderant, prout commodum visum est, affingebantur crimina. Et qui eos quidem non omnino adiret, pro superbo; qui vero paulo liberius ad eos accederet, pro contemptore; quique obsequiis eos demereri studebat, pro insidiatore habebatur. atque vna gravissimorum criminum et leuiorum poena, mors erat: neque euasit quisquam, nisi admodum esset humilis, aut ignobilitate, aut forte fortuna.

2. Romanorum autem alii quidem duces vniuersi, hostium dissensionem sibi lucro inopino esse existimantes, incitati erant ad urbem oppugnandam; et Vespasianum, qui summae rerum praeerat, vrgebant, dicentes: „Dei providentiam sibi ipsis fauere, hostium manibus in sese conuersis: veruntamen in praecipiti stare mutationem, et Iudaeos forsitan de rebus inter se cito consensuros, aut malis ciuilibus defatigatos, aut ad poenitudinem redactos.” At Vespasianus eis respondebat: „nae illos de iis, quae fieri oportet, vehementer errare, cupientes tanquam in theatro, quantum armis ac manibus possent, ostentare, idque cum periculo: non autem quid in rem suam esset et ex tuto secum reputantes. Nam si e vestigio quidem impetum in urbem facerent, ipsos in causa fore, vt hostes in gratiam redirent, ac in ipsos vires eorum etiam nunc vigentes conuersuros: sin vero diem de die expectarent, cum paucioribus congressuros esse, multis seditione consumtis. Deum quippe ipso praestantiorum esse ducem, Iudaeos sine labore Romanis tradentem, nulloque cum periculo victoriam exercitui dantem. proinde, cum suis manibus se perimant inimici, et malorum maximo, seditione, laborent, debere potius ipsos periculorum spectatores considerare, quam cum ho-

„ἀποκαθῆσθαι τῶν κινδύνων, ἢ θανατῶσιν ἀνθρώποις καὶ
 „λελυσσηκόσι κατ' ἀλλήλων χεῖρα μίσγειν. εἰ δέ τις οἶ-
 „ται τὴν δόξαν τῆς νίκης ἐωλοτέραν εἶσεσθαι δίχα μά-
 „χης, γνώτω τῷ διὰ τῶν ὅπλων σφαλερῶς τὸ μεθ' ἡσυ-
 „χίας κατόρθωμα λυσιτελέσσειν. καὶ γὰρ ἔχ' ἦττον εὐ-
 „κλεεῖς οἶσεσθαι χερὶ τῶν κατὰ χεῖρα λαμπρῶν τὰς ἐγ-
 „κρατεῖα καὶ συνέσει τὰ ἴσα διαπραΐζοντας. ἅμα μὲν-
 „τοι μεικρῶν τῶν πολεμίων, καὶ τὴν αὐτῇ στρατιάν,
 „ἀναληφθεῖσαν ἐκ τῶν συνεχῶν πόνων, ἐρρωμένεσσι
 „ἄξιον. ἄλλως τε καὶ τῶν σοχαζομένων τῆς περὶ τὴν ἡ-
 „κην λαμπρότητος, ὃ τῷτον εἶναι καιρόν. ὃ γὰρ περὶ
 „κατασκευῆν ὅπλων ἢ τειχῶν, ὃδὲ περὶ συλλογὴν ἐπι-
 „κέρων, Ἰσθαίης ἀχολοῖσθαι, καὶ τὴν ὑπέρθωσιν εἰσεσθαι
 „κατὰ τῶν διδόντων, ἀλλ' ἐμφυλῶ πολέμῳ καὶ διχο-
 „νοίᾳ τετραχηλιζομένους κατ' ἡμέραν οἰκτρότερα πάχειν,
 „ὣν ἂν ἐπιελθόντες αὐτοὶ διαθῇεν αὐτὰς αἰλόντας. εἴτε
 „ἢν τὸ ἀσφαλές τις σκοποίη, χεῖναι τὰς ὑφ' ἑαυτῶν
 „ἀναλισκομένους ἔαν· εἴτε τὸ εὐκλέεστερον τῷ κατορθώ-
 „ματος, ὃ δὲ τοῖς οἴκοι νοσῶσιν ἐπιχειρεῖν. ρηθήσεται
 „γὰρ εὐλόγως, ἐκ αὐτῶν τὴν νίκην, ἀλλὰ τῆς γάστρου.

γ'. Ταῦτα Οὐεσπασιανῶ λέγοντι συνήεν οἱ ἡγεμό-
 νες, καὶ παραχερῆμα τὸ στρατηγικὸν τῆς γνώμης ἀνεφαίνε-
 το. πολλοὶ δὲ κατ' ἡμέραν νυτομόλουν, τὰς ζήλωτας δια-
 διδράσκοντες. χαλεπὴ δὲ ἦν ἡ Φυγὴ, Φρεαῖς διεληφό-
 των τὰς διεξόδους πάσας, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς ὅπως ἂν ἀλι-
 σκόμενον ὡς πρὸς Ῥωμαῖς ἀπίοντα διαχωρῶμενον. ὃ γε
 μὴν χρήματα δὲς ἐξηφίστο, καὶ μόνος ἦν ὁ μὴ διδὼς προ-
 δότης· ὥς καταλείπετο, τῶν εὐπόρων τὴν Φυγὴν ὠνήμέ-
 νων, μόνους ἀποσφάττεσθαι τὰς πέντητας. νεκροὶ δὲ κατὰ
 τὰς λεωφόρους πάσας ἐσωρεύοντο παμπληθεῖς, καὶ πολ-
 λοὶ τῶν ὠρμημένων αὐτομολεῖν, πάλιν τὴν ἐνδον ἀπώλειαν
 ἤρυντο. τὸν γὰρ ἐπὶ τῆς πατρίδος θάνατον ἐλπίς ταφῆς
 ἐποίησεν δοκεῖν μετρίωτερον. οἱ δὲ εἰς τοσῶτον ὀμότητος ἐξώ-
 πησαν, ὥς μήτε τοῖς ἐνδον ἀναιρεμένοις, μήτε τοῖς ἀνά

minibus mori cupientibus et in se inuicem faeuientibus manus conferere. Si quis autem existimet, victoriae gloriam sine praelio habitum iri viliores, sciat, magis e re sua esse, quiete quod susceperint perficere, quam incertam armorum aleam experiri. neque enim minus iis, qui manibus pulchre decertarunt, laude digni censendi sunt, qui continentia atque prudentia paria gesserint. simul autem ac hostibus aliquid de viribus minuatur, etiam milites suos, ex laboribus recreatos, ductum iri valentiores. Praetereaque, si qui sibi proponerent victoriae elaritudinem, non hoc idoneum esse tempus. neque enim armis fabricandis, murisue, neque auxiliis colligendis operam dare ludaeos, foreque, ut mora contra illos faciat, qui eam interponunt; immo vero bello ciuili et dissidiis vexatos quotidie miserabiliora pati, quam quibus ab ipsis eos adortis capiti afficerentur. Proinde, siue quis ad securitatem suam attenderit, oportere eos, qui semet consumtum eunt, missos facere; siue ad rerum praeclare gestarum gloriam, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas esse. quippe dicetur, idque non sine causa, victoriam non illis acceptam deberi, sed hostium seditioni.

3. Vespasiano verba ista facienti assenserunt duces; moxque apparuit, quam recte senserit imperator. nam multi in dies singulos transfugiebant, zelotarum ex custodia semet subducentes. Difficile autem erat fugam capere, quod exitus omnes custodibus obsiderentur; et quicumque in iis quoquo modo deprehensus fuisset, quasi ad Romanos abiret, interficeretur. Caeterum qui pretio se potuit redimere, dimittebatur, isque solus pro proditore habebatur, qui nihil daret: quo factum erat, ut, ditioribus fugam redimentibus, soli pauperiores iugularentur. Mortui autem per omnes vicos magna multitudine in cumulos aggregati erant: plurimique etiam, qui se in fugam coniecerant, animo mutato in ciuitate diem supremum obire cupiebant. nam sepulturae spes faciebat, ut satius videretur in patria mori. Eo autem crudelitatis deuentum est, ut neque iis, qui in vrbe oc-

τάς ὁδὺς μεταδῆναι γῆς· ἀλλὰ, καθάπερ συνθήκας ποιημένοι τοῖς τῆς πατρίδος συγκαταλῦσαι καὶ τὰς τῆς φύσεως νόμους, ἅμα τε τοῖς εἰς ἀνθρώπους ἀδικήμασι συμμιᾶναι καὶ τὸ θεῖον, ὑφ' ἧλίω τὰς νεκρὰς μυδῶντας ἀπέλειποι. τοῖς δὲ θάπτησσί τινα τῶν προσηκόντων, ὃ καὶ τοῖς αὐτομολῆσιν, ἐπιτίμιον θάνατος ἦν. καὶ δεῖσθαι παραχρῆμα ταφῆς εἶδει τὸν ἐτέρω χαριζόμενον καθόλου τε εἰπεῖν, ἔδεν ἕτως ἀπολώλει χρηστὸν πάθος ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς, ὡς ἔλκος. ἃ γὰρ ἐχεῖν οἰκτεῖρειν, ταῦτα παρώξυνε τὰς ἀλιτηρίας, καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ζώντων ἐπὶ τὰς ἀνηρημένους, ἀπὸ δὲ τῶν νεκρῶν ἐπὶ τὰς ζῶντας τὰς ὀργὰς μετέφερον· καὶ δι' ὑπερβολὴν δέους ὁ περιῶν τὰς προληφθέντας ὡς ἀναπαυσάμενους ἐμακάριζεν, οἳ τε ἐν τοῖς δεσμοτηρείοις αἰκίζόμενοι, κατὰ σύγκρισιν, καὶ τὰς ἀτάφους ἀπέφαινον εὐδαίμονας. κατεπατέτο μὲν ἔν πᾶσι αὐτοῖς θεσμὸς ἀνθρώπων, ἐγελάτο δὲ τὰ θεῖα, καὶ τὰς τῶν προφητῶν θεσμούς ὥσπερ ἀγρυπτικὰς λογοποιίας ἐχλεύαζον. πολλὰ δὲ ἔτοιπερὶ ἀρετῆς καὶ κακίας προσθέσπισαν, ἃ παραβάντες οἱ ζηλωταί, καὶ τὴν κατὰ τῆς πατρίδος προφητείαν τέλος ἠξίωσαν. ἦν γὰρ δὴ τις παλαιὸς λόγος ἀνδρῶν, ἔνθα τότε τὴν πόλιν ἀλώσεσθαι, καὶ καταφλεγίσεσθαι τὰ ἅγια νόμων πολέμους, γάσις ἐὰν κατασκήψῃ, καὶ χεῖρες οἰκείας προμίστανσι τὸ τῷ θεῷ τέμενος· οἷς ἔκ ἀπίστησαντες οἱ ζηλωταὶ διακόνους ἑαυτὰς ἐπέδωσαν.

ΚΕΦ. ζ'.

Ὅπως Ἰωάννης τυραννίσεν, ὅποιά τε κακὰ ἐν Μασαδᾷ εἰργάσαντο οἱ ζηλωταί. ὡς τε Οὐσοπασιανὸς τὴν Γαδαραν εἶλεν, οἳ τε ἔπραξε Πλάκιδος.

ΗΔΗ δὲ Ἰωάννη τυραννιῶντι τὸ πρὸς τὰς ὁμοίας ἰσότητιν ἠδοξεῖτο, καὶ κατ' ὀλίγους προσποιούμενος τῶν πονηροτέρων ἀφηνίαζε τῷ συντάγματι. αἰεὶ δὲ τοῖς μὲν τῶν ἄλλων δόγμασιν ἀπειθῶν, τὰ δὲ αὐτῷ προσάσσαν φεσπο

ciserant, aut per vias, humari concederetur: sed quasi cum patriis legibus etiam naturae iura dissoluere pepigissent, suaeque in homines iniustitia Dei quoque numen polluere, mortuos sub dio putrescentes relinquebant. Sepelientibus autem propinquorum quenquam, idem quod transfugis, supplicium erat mors: statimque sepultura egebat, qui alterum sepultura affecerat. In summa, nulla bona animi affectio adeo exstincta erat in istis calamitatibus, ac misericordia. quae enim maxime miseranda erant, illa ipsa nefarios irritabant; et a viuis quidem in occisos, a mortuis vero in viuos iracundiam transferebant: et ingens adeo metus omnes occupauerat, ut eos, qui prius occubuerant, pro beatis, quod a miseriis requieverant, laudarent superlites; quique in carceribus vexati erant et cruciati, etiam insepultos, si cum illis conferrentur, felices praedicabant. Et ab illis quidem omne ius humanum conculcatur, diuina autem quaeque deridebantur, et prophetarum oracula, ut praestigiatorum commenta, subsannabant. multa autem illi de virtute et vitio vaticinati sunt, quae isti Zelotae cum secure violarent, effecerunt, ut prophetia, quae aduersus patriam fuerat concepta, exitum suum fortiretur. Vetus enim viroturn sermo quidem erat, tum urbem captum iri, et loca sancta conflagratura iure belli, ubi seditio inuaserit, et indigenarum manus polluerint sacram Deo locum. Quibus licet fidem non detraherent Zelotae, ipsi tamen se earum rerum ministros praebuerunt,

CAP. VII.

Quomodo Ioannes tyrannidem affectauit, et quanam mala in Masada patrarunt Zelotae. Vtque Vespasianus Gadaram cepit, quaeque gessit Placidus.

Ioannes autem, cum iam tyrannidem affectaret, eundem cum aequalibus suis honorem accipere dedignabatur; paulatimque e nequioribus quosdam sibi adiungens, eorum factioni se subducebat. Cum autem semper aliorum quidem consultis non obtemperaret, quae vero ipsi visa

τικώτερον, ὁπλὸς ἦν μοναρχίας ἀντικοιούμενος. εἶκον δὲ αὐτῷ τινὲς μὲν δεῖν, τινὲς δὲ κατ' εὐνοίαν. δεινὸς γὰρ ἦν ἀπάτῃ καὶ δόλῳ προσαγαγέσθαι. πολλοὶ δὲ πρὸς ἀσφαλείας ἠγόμενοι τῆς αὐτῶν, τὰς αἰτίας ἤδη τῶν τολμωμένων ἐφ' ἓνα καὶ μὴ πολλὰς ἀναφέρεσθαι. τό γε μὴν δραστέριον αὐτῷ, κατὰ τε χεῖρα καὶ κατὰ γνώμην, δευφύρεσι εἶχεν ἢ ὀλίγους. πολλὴ δὲ μοῖρα τῶν ἀντικαθισταμένων ἀπελείπετο, παρ' οἷς ἴσχυς μὲν καὶ φθόνος, δεινὸν ἠγμένων ὑποτετάχθαι τῷ πρὶν ἰσοτιμῶν· τὸ πλέον δὲ ἐν λάβρῃα τῆς μοναρχίας ἀπέτρεπεν. ὅτε γὰρ καταλύσιν ῥαδίως ἠλπίζον αὐτὸν ἅπαξ κρατήσαντα, καὶ καθ' ἑαυτῶν πρόφασιν ἔξεν, τὸ τὴν ἀρχὴν ἀντιπράξαι. προηγήτο δὲ ἡ πολέμων ἕκαστος ὅτι ἔν παθεῖν, ἢ δαλύσας ἐκστρώς ἐν ἀνδραπόδῃ μοῖρα παραπολέσθαι. διαιρεῖται μὲν ἡ γῆ ἐκ τούτων, καὶ τοῖς ἐναντιωθεῖσιν Ἰωάννης ἀντεβασίλευσεν. ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς διὰ φύλακῆς ἦν, καὶ ὅδεν ἢ μικρὸν εἴποτε διηκροβολίζοντο τοῖς ὅπλοις, ἤριζον δὲ κατὰ τῆ δῆμῃ, καὶ πότεροι πλείονα λείαν ἀνέξουσιν ἀντεφιλονείκην. ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις τρισὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἐχειμάζετο, πόλεμῳ καὶ τυραννίδι καὶ εἴσει, κατὰ σύγκρισιν μετριώτερον ἦν τοῖς δημοτικαῖς ὁ πόλεμος, αἰμέλει διαδιδράσκοντες ἐκ τῶν οἰκείων ἔφευγον πρὸς τὰς ἀλλοτρίους, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἤς ἀπήλπισαν ἐν τοῖς ἰδίοις σωτηρίας ἠξίουντο.

β'. Τέταρτον δὲ ἤδη κακὸν ἐκινεῖτο πρὸς τὴν τῆ εἴθνης κατάλυσιν. φερέριον ἦν ἢ πόρρω Ἱεροσολύμων καρτερώτατον, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων, εἰς τε ὑπέκθεσιν κτήσεως ἐν πολέμῳ ῥοπαῖς, καὶ σωμάτων ἀσφάλειαν, κατασκευασμένον, ὃ ἐκαλεῖτο Μασάδα. τῷτο προκατεληφότες οἱ προσαγορευόμενοι σικαριοί, τέως μὲν τὰς πλησίον χώρας κατέτρεχον, ὅδεν πλέον ἢ χρειώδη ποριζόμενοι. δεῖν γὰρ ἀνιστέλλοντο τῆς πλείονος ἀρπαγῆς. ὥς δὲ τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν ἠρεμῆσαν, εἴσει δὲ καὶ τυραννίδι ἰδίᾳ τὰς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους ἐπυνθάνοντο διηρημένους, ἀδρε-

sunt imperiosius iuberet, palam erat, eum velle dominatum sibi soli asserere. Eique se sociabant nonnulli quidem metu, alii vero ex beneuolentia, (miram quippe scientiam habebat alios ad se alliciendi fraude et dolo) plurimique, quod ad securitatem suam facere existimabant, vt facinorum, quae patrauerant, causae vni potius, quam multis, adscriberentur. Ad haec, quia manu strenuus erat et bonus consilio, non paucos habebat satellites. Magna autem pars contrariae factionis eum deserebat, nonnulli quidem prae invidia, graue ducentes ei subiici, quem paulo ante parem habuerant; plurimi vero sibi cauentes ab vnius dominatu. eum enim, si semel rerum potiretur, haud facile deturbari posse existimabant, illudque sibi obiecturum esse, quod primum ei resisterant. Proinde quisque bello potius quidvis pati malebat, quam voluntariam seruiendo seruitutem pro mancipiis male perire. et ex istis quidem diuisa est factio, et Ioannes in contraria dissentientibus parte pro rege se gessit. Sed inter ipsos quidem munita erant omnia custodiis; nihilque aut parum agebatur, si quando in uelitatione armis se lacefferent: contra plebeculam vero acriter pugnabant, et summa vtrunque contentio erat, quinam praedam maiorem abducerent. Cum autem tribus maximis malis vexaretur ciuitas, bello et tyrannide et seditione, prae caeteris duobus populo leuius videbatur bellum. Itaque relictis familiaribus suis, ad alienigenas profugiebant; et a Romanis salutem, quam inter suos desperauerant, assequebantur.

2. Quartum vero praeterea malum coortum est gentis in exitium. Castellum erat haud procul ab Hierosolymis validissimum a priscis regibus, et ad parta reponenda in belli periculis et ad corporum tutamen, aedificatum, quod vocabatur Masada. Illud cum Sicarii, vt appellabantur, occupassent, tunc quidem in vicinam regionem excursiones faciebant, nihil aliud praeter necessaria sibi met quae- rentes, quippe metu a rapinis amplioribus continebantur. At quamprimum Romanorum exercitum otium agere audirent, et Iudaeos Hierosolymitanos ex seditione suaque dominatio-

πέρων ἤπτοντο τολμημάτων. καὶ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων, ἣν ἄγασιν Ἰσδαῖοι σωτηρίᾳ ἐξόδου τῆς ὑπ' Αἰγυπτίαις δουλείας, ἀνεθέντες εἰς τὴν πατέριον γῆν, κατῆλθον νύκτωρ, τῆς ἐμποδῶν ὄντας διαλαθόντες, καὶ πολίχνην τινα κατατρέχουσι καλεσμένην Εγγαδδί. ἐν ἣ τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δυνάμενον, πρὶν ὅπλων ἄψασθαι καὶ συνελθεῖν, φθάσαντες ἐσκέδασαν, καὶ τῆς πόλεως ἐξέβαλον· τὸ δὲ φυγεῖν ἤπτοντον, γυναιὰ τε καὶ παῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίους ἀναιρῶσιν. ἔπειτα τῆς τε οἰκῆς ἐξεσκευασμένοι, καὶ τῶν καρπῶν τῆς ἀκμαίης ἀρπάσαντες ἀνήνεγκαν εἰς τὴν Μασάδαν. καὶ οἱ μὲν ἐληΐζοντο πάσας τὰς περὶ τὸ Φερέριον κώμας, καὶ τὴν χώραν ἐπὶ ὅρθην ἄπρασαν, προσδιαφθειρομένων αὐτοῖς καθ' ἡμέραν ἑκασαχόθεν ἢ κ' ὀλίγων. ἐκινεῖτο δὲ κατὰ τὰ ἄλλα τῆς Ἰσδαίας κλίματα τότε τέως ἡρεμῶν τὸ ληστρικόν. καθάπερ δὲ ἐν σώματι τῷ κυριωτάτῃ φλεγμαίνοντος, πάντα τὰ μέλη συνενόσει· διὰ γὰρ τὴν ἐν μητροπόλει εἶσιν καὶ ταραχὴν ἄδειαν ἔσχον οἱ κατὰ τὴν χώραν πονηροὶ τῶν ἀρπαγῶν· καὶ τὰς οἰκείας ἑκαστοὶ κώμας ἀρπάσαντες, ἔπειτα εἰς τὴν ἐρημίαν ἀφίσταντο. συναθροιζόμενοι τε καὶ συνομνύμενοι κατὰ λόχους, στρατιᾶς μὲν ὀλιγώτεροι, πλείους δὲ ληστῆς, προσέπιπτον ἱεροῖς καὶ πόλεσι. καὶ κακῶς μὲν συνέβαιναν, ἐφ' ὧς ἂν ὀρμήσειαν ὡς ἐν πολέμῳ καταλειφθέντας· φθάνεσθαι δὲ τὰς ἀμύνας ὡς ληστῶν ἅμα ταῖς ἀρπαγαῖς ἀποδιδρασκόντων. ἔδεν δὲ μέρος ἦν τῆς Ἰσδαίας, ὃ μὴ τῇ προανεχῆσθαι πόλει συναπώλλυτο.

γ'. Ταῦτα Οὐεσπασιανῶ παρὰ τῶν αὐτομόλων διηγέλλετο. καίπερ γὰρ Φερεντων τὰς ἐξόδους τῶν εἰσιστάων ἀπάσας, καὶ διαφθειρόντων τῆς ὁπωσῶν προσιόντας, ὁμῶς ἦσαν, οἱ διελαίναν, καὶ καταφεύγοντες εἰς τῆς Ρωμαίης τὸν στρατηγὸν ἐνῆγον ἀμῦναι τῇ πόλει, καὶ τὰ τῷ δήμῳ περισῶσαι λείψανα· διὰ γὰρ τὴν πρὸς Ρωμαίης εὐνοίαν, ἀνηρῶσθαι τε τῆς πολλῆς, καὶ κινδυνεύειν τῆς περιούτας. ὁ δὲ, οἰκτείρων ἤδη τὰς συμφορὰς αὐτῶν, τὸ μὴ δοκεῖν ἐκπολιορκῆσιν ἀνίσταται τὰ ἱεροσόλυμα, τὸ δ' αὖτε

ne diuifos, maiora facinora aggrediebantur. Atque die fe-
 flo Azymorum, (qui agitur a Iudaeis ob salutem acceptam,
 cum ex Aegyptiorum feruitute liberati in terram patriam
 remitterentur) noctu descenderunt, clam eos, qui illis ob-
 starent, et in vrbe culam quandam nomine Engaddi impe-
 tum faciunt. In qua eos, qui resistendo erant, priusquam
 arma caperent et conuenirent omnes, subito disperferunt
 et ciuitate eiecerunt: eos vero, qui fugere non poterant,
 mulieres ac liberos, supra septingentos interficiunt. dein-
 de cum aedes compilassent, fructusque iam maturos diri-
 puissent, praedam in Masadam retulerunt. Et illi qui-
 dem omnes circa castellum vicos et regionem omnem de-
 populabantur, non paruo vndique perditorum numero ad
 eos in dies singulos confluente. Simul autem per reli-
 quos Iudaeae tractus concitati sunt latrones, qui eousque
 quieuerant. ac quemadmodum in corpore, si, quod prae-
 cipuum est, inflammaretur, vna aegrotarent membra cun-
 cta: itaque propter vrbis seditionem et tumultum, qui fo-
 ris erant nequissimi praedandi arripuerunt licentiam: at-
 que singuli, vbi vicos, quos inhabitabant, diripuerunt, mox
 in solitudinem se recipiebant. Cumque in agmina con-
 gregarentur et coniurarent, exercitu quidem pauciores,
 plures vero, quam manus latrocinialis, in loca sacra et op-
 pida irruerant. Interdum etiam eueniebat, vt male qui-
 dem mulclarentur ab iis, in quos impetum fecerant, id quod
 in bello relictis solet accidere; interdum autem poenas
 praeuenirent, latronum more cum spoliis in fugam con-
 iecti. Nulla autem pars Iudaeae erat, quae simul cum
 vrbe eminentissima non interibat.

3. Ista Vespasiano a transfugis narrabantur. nam licet
 exitus omnes custodirent, et quotquot ad eos quoquo mo-
 do accederent vestigio interficerent seditiosi, erant tamen,
 qui clam elapsi, et ad Romanos se recipientes, imperato-
 rem incitabant, vt opem ciuitati ferret, et conseruatum
 iret populi reliquias. nam et multos, quod bene Romanis
 vellent, periisse, et superssitos in periculo esse. Ille autem,
 iam tum miserans eorum calamitates, castra mouit tam-
 quam Hierosolyina obsessurus, re autem vera, vt urbem

θῆς ἀπαλλάξων πολιορκίας. ἔδει δὲ προκαταστρέψασθαι τὰ λειπόμενα, καὶ μηδὲν ἔξωθεν ἐμπρόδιον τῇ πολιορκίᾳ καταλιπεῖν. ἐλθὼν γὰρ ἐπὶ τὰ Γάδαρα μητρόπολιν τῆς Περσίδας καρτεράν, τετάρτῃ Δύσρε μηνὸς εἰσεῖσιν εἰς τὴν πόλιν. καὶ γὰρ ἔτυχον οἱ δυνατοὶ, λάθρα τῶν τασιωτῶν, πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτὸν περὶ παραδόσεως, πόθω τε εἰρήνης, καὶ διὰ τὰς ὑσίας. πολλοὶ δὲ τὰ Γάδαρα κατῴκην πλάσιοι. τῶν τὴν πρεσβείαν ἠγνοήκεσαν οἱ διάφοροι, πλησίον δὲ ἦδη ὄντος Οὐσπασιανῶ διεπύθοντο. καὶ καταχεῖν μὲν αὐτοὶ τὴν πόλιν ἀπέγνωσαν δύνασθαι, τῶν τε εἶδον ἐχθρῶν πλήθει λειπόμενοι, καὶ Ῥωμαῖς ὁρῶντες ἃ μακράν τῆς πόλεως. Φεύγειν δὲ κρίναντες ἠδόξαν ἀναμωτὶ καὶ μηδεμίαν παρὰ τῶν αἰτίων εἰσπραξάμενοι τιμωρίαν. συλλαβόντες δὲ τὸν Δόλεσον· ἕτος γὰρ ἦν ἃ μόνον ἀξιώματι καὶ γένει τῆς πόλεως πρῶτος, ἀλλ' ἐδόκει καὶ τῆς πρεσβείας αἴτιος· κτείνουσί τε αὐτὸν, καὶ, δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς νεκρὸν αἰκισάμενοι, διέδρασαν ἐκ τῆς πόλεως. ἐπίσης δὲ ἦδη τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, ὃ, τε δῆμος τῶν Γαδάρων, μετ' εὐφημίας τὸν Οὐσπασιανὸν εἰσδεξάμενοι, δεξίας παρ' αὐτῶ πίσεως ἔλαβον, καὶ φρεράν ἱππέων τε καὶ πεζῶν, πρὸς τὰς τῶν Φυγᾶδων καταδρομάς. τὸ γὰρ τείχος αὐτοὶ, πρὶν ἀξιώσασθαι Ῥωμαῖς, καθείλον, ὅπως εἴη πίσις αὐτοῖς τῇ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν, τὸ μὴδὲ βεληθέντας πολεμεῖν.

δ'. Οὐσπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τὴς διαδράντας ἐκ τῶν Γαδάρων Πλάκιδον, σὺν ἱππεῦσιν πεντακοσίοις καὶ πεζοῖς τριχλίοις, πέμπει· μετὰ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν. οἱ δὲ Φυγάδες ὡς αἰφνίδιον τῆς διώκοντας ἱππεὺς ἐθείσαντο, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἰς τινὰ κόμην συνειλόντα, Βηθενναβεῖν προσαγορευομένην. ἐν ἣ νέων πλήθος ἐκ ὀλίγον εὐρόντες, καὶ τὴς μὲν ἐκόντας, τὴς δὲ βία καθοπλίσαντες, εἰκαίως προπηδῶσιν ἐπὶ τὴς περὶ τὸν Πλάκιδον. οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν πρώτην ἐμβολὴν ὀλίγον εἰζαν, ἅμα καὶ προκαλέσασθαι τεχνιτεύοντες αὐτὰς

obsidione liberaret. oportebat autem, priusquam id ageret, ut quod reliquum erat euersum iret, nihilque a tergo relinqueret, quod obsidionem impediret. Cum igitur venisset Gadara, metropolim Peraeae validam, quarta die mensis Dystri ciuitatem ingreditur. iam enim optimates, clam seditiosos, legatos ad eum de deditione miserant, tam pacis desiderio, quam suis facultatibus metuentes. multi quippe locupletes Gadara habitabant. Cum autem hanc legationem plane ignorassent diuersa sentientes, tum demum de ea appropinquante Vespasiano nonnihil resciebant. Et ipsi quidem ciuitatem se retinere posse desperabant, utpote et inimicis, qui intus erant, numero inferiores, et Romanos non longe ab vrbe conspicientes. Cum autem fugere decreuissent, sine sanguine id facere, nullaque a noxiis poena repetita, parum honestum ducebant. Itaque Doleo comprehenso, (namque is non dignitate solum ac nobilitate ciuitatis princeps erat, sed etiam legationis auctor videbatur) et ipsum morte afficiunt, et mortuo ex irae vehementia male indigneque accepto, ex vrbe diffugerunt. Eo autem accedente Romano exercitu, Gadarensum populus, cum Vespasianum faustis acclamationibus in urbem recepissent, et fidem ab eo acceperunt, et equitum peditumque praesidium contra fugitiuorum excursus. nam ipsi muros demoliti sunt, priusquam id peterent Romani, ut maior sibi fides haberetur, quod pacem diligerent, ut qui nec, si maxime vellent, bellum mouere possent.

4. Vespasianus ad Gadarensum perfugas persequendos mittit Placidum, cum equitibus quingentis et tribus peditum millibus: ipse autem cum reliquo exercitu Caesaream reuersus est. At fugitiui, postquam equites repente a tergo insequentes vidissent, priusquam ad manus venirent, in vicum quendam, cui nomen Bethennabris, compulsi sunt. vbi reperta non paucorum iuuenum multitudine, hisque partim ex voluntate sua, partim vi armatis, temere contra Placidum eiusque milites profiliunt. Illi autem ad primum quidem impetum paululum recesserunt,

ἀπὸ τῆ τείχους πορρωτέρω. λαβόντες δὲ εἰς ἐπιτήδειον, περιήλαντόν τε καὶ κατηκόντιζον· καὶ τὰς μὲν Φυγάδας αὐτῶν οἱ ἱππεῖς ὑπετέμνοντο, τὰς συμπλοκάς δὲ τὸ πρὸν εὐτόνως διέφθειρον. ἡ μέντοι πλεῖον τι τόλμης ἐπιδεικνύμενοι οἱ Ἰσδαῖοι διεφθείροντο. πεπυκνωμένοις γὰρ προσπίπτοντες τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ταῖς πανοπλίαις ὥσπερ τετραχισμένοις, αὐτοὶ μὲν ἔχ. εὗρισκον βέλους παρὰδύσιν, ἡ δὲ ἡτόνῃν ῥῆξαι τὴν Φάλαγγα. περιεπείροντο δὲ τοῖς ἐκείνων βέλεσι, καὶ τοῖς ἀγριωτάτοις παραπλήσιοι θηρίοις, ὥρμων ἐπὶ τὸν σίδηρον. διεφθείροντο δὲ οἱ μὲν κατὰ εἶμα παϊόμενοι τοῖς ξίφεσιν, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἱππέων σκεδαννύμενοι.

ε'. Σπερδὴ γὰρ ἦν τῷ Πλάκιδῳ τὰς ἐπὶ τὴν κώμην ὁρμὰς αὐτῶν διακλείειν, καὶ συνεχῶς παρελαύνων κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔπειτα ἐπιστρέφων ἅμα καὶ τοῖς βέλεσι χρώμενος, εὐσόχως ἀνῆρει τὰς πλησιάζοντας, καὶ δέει τὰς πορρωθέν ἀνέστρεψε, μέχρι βία διεκπαίοντες οἱ γενναῖότατοι πρὸς τὸ τεῖχος διέφυγον. ἀπορία δὲ εἶχε τὰς Φύλακας. ὅτε γὰρ ἀποκλείσας τὰς ἀπὸ τῶν Γαδάρων ὑπέμεινον διὰ τὰς σφετέρας, καὶ δεξάμενοι συναπολειῶσαι προσεδόκων. ὃ δὴ καὶ συνέβη. συνωδέντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὸ τεῖχος, παρ' ὀλίγον μὲν οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς συνέπεσον, ἡ μὲν ἀλλὰ καὶ φθασάντων ἀποκλείσας τὰς πύλας, προσβαλὼν ὁ Πλάκιδος, καὶ μέχρι δέλης γενναίως ἀγωνισάμενος, τῇ τείχους καὶ τῶν ἐν τῇ κώμῃ ἐκράτει. τὰ μὲν ἔν ἀργὰ πλήθῃ διεφθείρετο· Φυγὴ δὲ ἦν τῶν δυνατωτέρων, τὰς δὲ οἰκίας οἱ στρατιῶται διήρπασαν, καὶ τὴν κώμην ἐνέπρησαν. οἱ δὲ διαδράντες ἐξ αὐτῆς τὰς κατὰ τῆς χώρας συνανέστησαν, καὶ τὰς μὲν αὐτῶν συμφορὰς ἐξαίροντες ἐπὶ μῆζον, τὴν δὲ Ῥωμαίων στρατιὰν πᾶσαν ἐπίεναι λέγοντες, πάντας πανταχόθεν ἐξέσεισαν τῷ δέει. γινόμενοι τε παμπληθεῖς, ἔφευγον ἐπὶ Ἰερικῶντος. αὕτη γὰρ ἔτι μόνη τὰς ἐλπίδας αὐτῶν ἔθαλπε τῆς σωτηρίας, καρτερὰ τεῖχος τε καὶ πλήθει οἰκητόρων τυγχάνισα. Πλάκιδος

ut ea arte eoque consilio simul eos longius a muro pugnatum prouocarent. cumque in locum opportunum adducti essent, eos circumuequitabant et iaculis configebant: et ex illis quidem quotquot fugerent succidebant equites, manus vero conferentium magnam stragem edebant pedites. Sane nihil aliud agentes, nisi ut suam ostenderent audaciam, peribant Iudaei. nam dum confertos adoriuntur Romanos, armisque non secus ac muro septos, ipsi quidem omnia telis imperuia inueniebant, nec aciem vlla vi frangere poterant. isti autem undique transfigebantur illorum telis, et similiter ac ferae immanissimae in ferrum ruebant. atque sternebantur, alii gladiis ora percussi, alii ab equitibus dissipati.

5. Curae autem erat Placido eis fugam in vicum intercludere, et assidue ea parte equo praeteruectus, deinde cursu reflexo tela vibrans, proximos certo idlu perinebat, et remotiores sui metu auertebat, donec tandem fortiores vi erumpentes ad murum euaderent. In incerto autem erant custodes, quid agerent. neque enim ferebant, ut Gadarensium perfugae suorum causa excluderentur; et si eos recepissent, una cum his se perituros expectabant. id quod contigit. Illis enim ad murum compulsis, parum aberat, quin Romanorum equites cum illis irrupissent. Verumenimvero, cum portas iam praeclusissent, Placidus, facta impressione pugnaque acri commissa, muro pariter ac vico potiebatur. Et vulgus quidem iners caesum est: potentiores vero in fugam se coniciebant, militesque domos diripiebant et vicum igni vastabant. Qui vero inde euaserant, et ruris incolas in fugam concitarunt, et, dum suas calamitates in maius extollerent, dicerentque, totum Romanorum aduentare exercitum, omnes undique metu concusserunt. Cumque in ingentem aucti essent numerum, Hierichuntem versus fugiebant. sola enim haec etiam tunc eorum spem salutis fouebat, quod esset bene communita populoque abundaret. At Placidus, equiti-

δὲ, τοῖς ἱππεῦσι καὶ ταῖς προαγύσαις εὐπραγίαις τεθάρ-
ρηκώς, εἶπετο, καὶ μέχρι μὲν Ἰορδάνη τὰς αἰὲς καταλαμ-
βανομένους ἀνῆρει. συνελάσας δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν πᾶν
τὸ πλῆθος, εἰσγομένους ἀπὸ τῆ ρεύματος· τραφὲν γὰρ ὑπ'
ἐμβρων ἄβατον ἦν· ἀντικρὺ παρετάσσετο. παρώξυνε δὲ ἡ
ἀνάγκη πρὸς μάχην τὰς φυγῆς τόπον ἔκ ἔχοντας· καὶ
ταῖς ὅχθαις ἐπιμήκιστον παρεκτείνοντες σφᾶς αὐτὰς, ἐδέ-
χοντο τὰ βέλη καὶ τὰς τῶν ἱππέων ἐμβολὰς, οἳ πολλὰς
αὐτῶν παίοντες εἰς τὸ ρεῦμα κατέβαλον. καὶ τὸ μὲν ἐν
χερσὶν αὐτῶν διαφθάρειν, μύριοι πεντακιχίλιοι· τὸ δὲ
βιασθὲν ἐμπηδῆσαι ἀκυσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην, πλῆθος
ἄπειρον ἦν. ἐάλωσαν δὲ περὶ διχιλίους καὶ διακοσίους, λεία
τε παμπληθῆς ὄνων τε καὶ προβάτων, καὶ καμήλων καὶ βοῶν.

ς'. Ἰσδαίοις μὲν ἔν ὑδὲν ἐλάττων ἦδε ἡ πληγὴ προσ-
πεσῶσα, καὶ μείζων ἔδοξεν αὐτῆς, διὰ τὸ μὴ μόνον τὴν
χώραν ἅπασαν, δι' ἧς ἔφευγον, πληρωθῆναι φόνου, μηδὲ
νεκροῖς διαβατὸν γενέσθαι τὸν Ἰορδάνην, ἐμπληθῆναι δὲ
τῶν σωμάτων καὶ τὴν Ασφαλίτιν λίμνην, εἰς ἣν παμπλη-
θεῖς ὑπὸ τῆ ποταμῆς κατεσύρθησαν. Πλάκιδος δὲ, δεξιὰ
τύχη χρώμενος, ὤρμησεν ἐπὶ τὰς πέριξ πολίχνας τε καὶ
κώμας, καταλαμβανόμενός τε Ἀβίλα καὶ Ἰηλιάδα καὶ
Βητιμῶθ, τὰς τε μέχρι τῆς Ασφαλίτιδος πάσας, ἐγ-
καθήσθην ἐκάστη τὰς ἐπιτηδείας τῶν αὐτομόλων. ἔπειτα
σκάψουσιν ἐπιβιβάσας τὰς στρατιώτας ἀναιρῆναι τὰς εἰς τὴν
λίμνην καταφυγόντας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Περσίαν
προσεχώρησεν ἡ ἐάλω πάντα, μέχρι Μαχαιρῆντος.

ΚΕΦ. η'.

Ὅπως Οὐεσπασιανὸς, κινήσας κατὰ τὴν Γαλατίαν ἀκυσ-
σας, ὤρμησε καταλύειν τὸν πόλεμον Ἰσδαϊκόν. Εκ-
φρασις Ἰεριχῆντος καὶ Μεγάλου πεδίου. ἔτι δὲ καὶ περὶ
τῆς Ασφαλίτιδος λίμνης.

ΕΝ δὲ τῷ τῷ περὶ τὴν Γαλατίαν ἀγγέλλεται κίνημα,

bus fretus rebusque ante prospere gestis, eos insequeretur, et usque ad Iordanem quidem omnes, ut quosque assequeretur, perimebat. Cum autem ad annem uniuersam compulisset multitudinem, vi fluminis traiectu prohibitam, (auctum enim imbribus vadari non poterat) ex aduerso aciem instruebat. Necessitas autem Gadarenses ad pugnam adigit, quod fugae locum non haberent: praetentique quam longissime ad ripas, tela excipiebant incursumque equitum; qui ipsorum multos ferientes in flumen eos deiecebant. Et manibus quidem ipsorum caesa erant quindecim hominum millia: multitudo vero illorum, qui uelint nolint in Iordanem desilire coacti sunt, infinita erat. praeterea capta sunt duo millia et ducenti; cum praeda ingenti asinorum et ouium, itemque camelorum et boum.

6. Et Iudaeis quidem haec clades inflictâ superioribus licet par fuerit, ipsammet tamen superare exstimabatur, non solum quod regio omnis, qua fugerant, caedis plena esset, et Iordanes prae mortuis transiri non posset; sed et lacus Asphaltitis corporibus oppleretur magno numero in eum a fluuio delatis. Placidus autem, secunda fortuna usus, in urbeculas proximas et vicos contendit, captisque Abila et Iuliane et Besemoth, omnibusque ad lacum Asphaltitin usque, idoncos ex transfugis in singulis collocat. deinde, milite scaphis imposito, eos, qui in lacum perfugerant, mox perimit. Et quae in Peræa quidem omnia, usque ad Machaeruntem, aut cessare Romanis, aut capta erant.

CAP. VIII.

Quomodo Vespasianus, cum fama accepisset motus cieri in Gallia, ad conficiendum bellum Iudaicum properauit. Descriptio Hierichuntis et Magni campi. insuper et de lacu Asphaltitide.

DVM haec autem aguntur, motus in Gallia nunciantur;

καὶ Οὐίνδιξ ἅμα τοῖς δυνατοῖς τῶν ἐπιχωρίων ἀφιστῶς Νέρωνος, περὶ ὧν ἐν ἀκριβετέροις ἀναγέγραπται. Οὐεσπασιανὸν δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς πολέμου τὰ ἡγγελημένα, προσεζόμενον ἤδη τὰς μέλλοντας ἐμφυλίας πολέμους, καὶ τὸν ὅλης κίνδυνον τῆς ἡγεμονίας, ἐν ᾧ προειρηνύσας τὰ κατὰ τὴν ἀνατολὴν, ἐπικυβίσκειν ὥστο τὰς κατὰ τὴν Ἰταλίαν φύβας. ἕως μὲν ἔν ἐπείχετο ὁ χειμὼν, τὰς ὑπηγμένας διησφαλίζετο κώμας τε καὶ πολίχνας Φρεγαῖς, δεκαδάρχας μὲν κώμας ἐγκαθίσας, ἑκατοντάρχας δὲ πόλεσι· πολλὰ δὲ ἀνῶκιζε καὶ τῶν πεπορθημένων. ὑπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἔαρος ἀναλαβὼν τὸ πλεόν τῆς δυνάμεως, ἤγαγεν ἀπὸ τῆς Καισαρείας ἐπὶ Ἀντιπατρίδος. ἔνθα δυσὶν ἡμέραις κατασησάμενος τὴν πόλιν, τῇ τρίτῃ προήει πορθῶν καὶ καίων τὰς περὶ πάσας. καταστρεφάμενος δὲ τὰ περὶ τὴν Θάμνα τοπαρχίαν, ἐπὶ Λύδδης καὶ Ιαμυρίας ἐχώρει. καὶ, προσκεχωρημέναις ἑκατέραις ἐγκαταστήσας οἰκήτορας τῶν προσκεχωρηκότων ἱκανὰς, εἰς Ἀμμαῶντα ἀφικνεῖται. καταλαβόμενος δὲ τὰς ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν εἰσβολὰς, στρατόπεδόν τε τειχίζει, καὶ τὸ πέμπτον ἐν αὐτῇ τάγμα καταλιπὼν, πρόσσειι μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπὶ τὴν Βεθλεπτηῶν τοπαρχίαν. περὶ δὲ αὐτὴν τε καὶ τὴν γειννῶσαν ἀνελών, καὶ τὰ περὶ τῆς Ἰδαμαίας Φρεγίας μὲν τοῖς ἐπικαίροις τόποις ἐπετείχισε· καταλαβόμενος δὲ δύο κώμας, τὰς μεσαιτάτας τῆς Ἰδαμαίας, Βήταριν καὶ Καφάρτοβαν, κτείνει μὲν ὑπὲρ μυρίας, αἰχμαλωτίζει δὲ ὑπὲρ χιλίας, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξελάσας, ἐγκαθίστησι τῆς ἰδίας δυνάμεως ἄν ἐλίγην, οἱ κατατρέχοντες ἐπόρθεον ἅπασαν τὴν ὁρενὴν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεφεν εἰς Ἀμμαῶντα, ὅθεν διὰ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ παρὰ τὴν Νεάπολιν καλεσμένην, Μαβορθὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, καταβάς εἰς Κορβάν δευτέρα Δαισίμ μηνὸς στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς Ἰερουχᾶντα ἀφικνεῖται, καθ' ἣν αὐτῷ συμμίσγει Τεαϊανὸς εἰς τῶν ἡγεμόνων, τὴν ἐκ τῆς Περαίας ἄγων δύναμιν, ἣδη τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κεχωρημένων.

quodque Vindex vna cum potentibus e popularibus suis a Nerone defecisset: de quibus alibi accuratius perscriptum est. Vespasianum vero ad bellum celerius conficiendum incitarunt, quae nunciata erant, iam tunc futura bella civilia totiusque imperii pericula prospicientem, cum, si partes Orientis ante pacasset, fore existimaret, ut Italiam metu leuaret. Et quamdiu quidem hyems praeualebat, operam dabat, ut vicos et vrbeculas, quas subegerat, praesidiis muniret, decurionibus quidem per vicos collocatis, per vrbes vero centurionibus; quin et multa eorum, quae fuerant vastata, instaurabat. Veris autem sub initium cum maiori exercitus parte Caesarea profectus est Antipatridem, ubi biduo in componenda ciuitate consumto tertia die inde mouit, populans et exurens vicos omnes finitimos. Cumque in potestatem suam, quae in toparchia erant Thamnitica, redeisset, in Lyddam et samniam procedebat. Et cum sese vtraque dedidisset, constitutis illic ex dedititiis habitatoribus idoneis, ad Ammauntem inde ventum; occupatoque ad metropolim earum aditu, et castra muro circumdat, et cum caetera manu, quinta ibidem legione relicta, in Bethleptephorum toparchiam se confert. Cum autem eam et vicinam regionem igni corrupisset, simulque castella quidem circa Idumaeam locis opportunis muniisset, duos vero vicos in media Idumaea cepisset, Betarim et Cephartobam, supra decem millia hominum perimit, et plusquam mille captiuos abducit; exactaque inde caetera multitudine, non paruam militum suorum manum ibi constituit, qui incursibus loca montana omnia vastabant. Ipse autem cum reliquo exercitu Ammauntem rediit, vnde per Samaritidem et iuxta Neapolim, quae ita vocatur, Mabortha vero ab indigenis, descendit in Coream, ibique castra metatur, die secundo Daesii mensis; et postridie Hierichuntem peruenit, ubi Traianus vnus e ducibus ei occurrit, copias e Peraea agens, omnibus, qui ad Iordanem habitabant, nuper subactis.

β'. Τὸ μὲν ἔν πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς Ἰεριχᾶντος Φθα-
σαν τὴν ἑφοδὸν αὐτῶν, εἰς τὴν ἀντικεῖς Ἱεροσολύμων ἐρε-
νὴν διαπεφεύγει, καὶ καταλειφθέν δ' ἐκ ὀλίγον διαφθεί-
ρεται. τὴν δὲ πόλιν ἔρημον κατελήφισαν, ἥτις ἰδρυταὶ μὲν
ἐν πεδίῳ, ψιλὸν δὲ ὑπέρεκτα αὐτῆς καὶ ἀκαρπον ὄρος
μήκιστον. κατὰ μὲν τὸ βόρειον κλίμα μέχρι τῆς Σκυθοπο-
λιτῶν γῆς ἐκτείνεται· κατὰ δὲ τὸ μεσημβρινὸν μέχρι τῆς
Σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν περάτων τῆς Ασφαλτίτιδος.
ἔστι δὲ ἀνώμαλόν τε πᾶν, καὶ αἰοικητὸν διὰ τὴν ἀγονίαν.
ἀντίκειται δὲ τῷ τὸ περὶ τὸν Ἰορδάνην ὄρος, ἀρχόμενον
ἀπὸ Ἰηλιάδος καὶ τῶν βορείων κλιμάτων, παρατεῖνον δὲ
εἰς μεσημβρίαν ἕως Σομόρρων, ἥπερ ὀρίζει τὴν Πίτραν τῆς
Λαβίας. ἐν τῷ δὲ ἔστι καὶ τὸ Σιδηρῆν καλύμενον ὄρος,
μηκυνόμενον μέχρι τῆς Μωαβίτιδος. ἡ μέση δὲ τῶν δύο
ὄρεων χώρα τὸ Μέγα πεδίον καλεῖται, ἀπὸ κώμης Γιννα-
βρίν διήκον μέχρι τῆς Ασφαλτίτιδος λίμνης. ἔστι δ' αὐτῇ
μήκος μὲν σταδίων τριάκοντα καὶ διακοσίων, εὖρος δὲ ἑ-
κοστὶ καὶ ἑκατόν. καὶ μέσον μὲν ὑπὸ τῇ Ἰορδάνῃ τέμνεται,
λίμνας τε ἔχει τὴν τε Ασφαλτίτιν καὶ τὴν Τιβερίων, φύ-
σιν ἐναντίας. ἡ μὲν γὰρ ἀλμυρῶδης καὶ ἀγονος, ἡ Τιβε-
ρίων δὲ γλυκὴ καὶ γόνιμος. ἐκπυρᾷται δὲ ὥρα θέρος τὸ
πεδίον, καὶ δι' ὑπερβολὴν αὐχμῶ περιέχει νοσώδη τὸν αἵ-
ρα. πᾶν γὰρ ἄνυδρον, πλην τῇ Ἰορδάνῃ, παρὰ καὶ τῆς μὲν
ἐπὶ ταῖς ὄχθαις Φοινικῶνας εὐθαλεσέρας καὶ πολυφορωτέ-
ρας εἶναι συμβέβηκεν, ἥττον δὲ τῆς πόρρω κεχωρισμένης.

γ'. Παρὰ μέντοι τὴν Ἰεριχᾶντα ἐστὶ πηγὴ δαφιλῆς τε
καὶ πρὸς ἀρθείας λιπαρωτάτη, παρὰ τὴν παλαιὰν ἀνα-
βλύζουσα πόλιν, ἣν Ἰησὺς ὁ Ναυῆ παῖς, στρατηγὸς Εβραίων,
πρώτην εἰλε γῆς Χαναναίων δορίκτητον. ταύτην τὴν πηγὴν,
λόγος ἔχει, κατ' ἀρχαίς, ἢ μόνον γῆς καὶ δένδρων καρπὸς
ἀπαμβλύνειν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν γονὰς, καθόλου τε πᾶ-
σιν εἶναι νοσώδη τε καὶ Φθαρκικὴν· ἐξημερωθῆναι δὲ καὶ
γενέσθαι τῆναντίον ὑγιεινοτάτην τε καὶ γονιμοτάτην ὑπὸ
Ελισσαίῃ τῇ προφῆτῃ. γνώριμος δ' ἦν ἔτος Ἡλία καὶ διὰ

2. Et magna quidem multitudo, priusquam venerint Romani, in regionem montanam Hierosolymis aduersam diffugerant: non pauci autem, qui remanserunt, perimuntur. Quo factum, ut urbem desertam offenderint, quae in planitie quidem sita est, cuique imminet mons nudus ac sterilis longissimus. nam versus Boream Scythopolitarum usque ad terram protenditur, ad Austrum vero usque ad Sodomorum regionem et fines lacus Asphaltitidis. Est autem totus asper et inaequalis, et ob sterilitatem incultus manet. Isti ex aduerso opponitur alius mons, qui, ultra Iordanem situs, incipit versus Boream a Iuliade et porrigitur versus Austrum usque ad Somorron, quae Petram Arabiae dislminat. In eo est mons, qui Ferreus dicitur, in longum protensus usque ad Moabitidem. Quae vero inter duos illos montes interiacet regio, Campus magnus dicitur, a vico Ginnabri ad lacum usque Asphaltitin pertingens. Est autem longitudo eius triginta et ducentorum stadiorum, latitudo vero centum et viginti; et medius quidem secatur a Iordane, et lacus habet Asphaltitin et Tiberiadis, natura contrarios. nam ille quidem salus et sterilis, Tiberiensis vero dulcis et foecundus. Aestiuo autem tempore multum torretur hic campus, et ob nimiam ardoris vehementiam aëre circumfunditur insalubri et morbifero. totus enim aridus est, praeter oras Iordanis: quamobrem et palmas, eius ripis adlitas, florentiores esse contigit et fertiliores; minus vero, quae longe remotae sunt.

3. At prope Hierichuntem fons est copiosus rigandisque aruis vberimus, iuxta urbem veterem scaturiens, quam Iesus Naue filius, Hebraeorum exercitus dux, primam iure belli cepit in Chananaeorum terra. Hunc fontem olim, ferunt, non solum terrae et arborum fructus, sed et mulierum foetus debilitare solitum, in vniuersumque omnibus morbos et perniciem adferre: postea vero mansuuisse, contraque saluberrimum et foecundissimum factum esse ab Elissaeo vate. Hic autem Eliae discipulus erat

δοχος, ὃς ἐπιξενώθεις τοῖς κατὰ τὴν Ἱεριχᾶντα, περισσὸν δὴ τι φιλοφρονησαμένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων, αὐτὸς τε ἀμείβεται καὶ τὴν χώραν αἰωνίῳ χάριτι. προσελθὼν γὰρ ἐπὶ τὴν πηγὴν, καὶ καταβαλὼν εἰς τὸ ρεῦμα πλήρεις ἀλῶν ἀγγεῖον κεράμῃς, ἔπειτα εἰς ἕρπονδον δεξιὰν ἀνατείνας δικάσαν, καὶ πηγῇ σπονδὰς μελικτηρίδας χεόμενος, τὴν μὲν ἡτέτο μαλάσσει τὸ ρεῦμα, καὶ γλυκυτέρας φλέβας ἀνοῖξαι· τὸν δὲ ἐγκεράσασθαι τῷ ρεύματι γονιμωτέρας ἀέρας, δῶναί τε ἅμα καὶ καρπῶν εὐθνήϊαν τοῖς ἐπιχωρίοις καὶ τέκνων διαδοχὴν, μηδὲ ἐπιλιπεῖν αὐτοῖς τὸ τέτων γεννηματικὸν ὕδωρ, ἕως μένῃσι δίκαιοι. ταύταις ταῖς εὐχαῖς, πολλὰ προχειρηγῆσας ἐξ ἐπισήμης, ἔτρεψε τὴν πηγὴν, καὶ τὸ πρὶν ὀφθαλμίας αὐτοῖς καὶ λιμὲν παραίτιον ὕδωρ, ἐκ τότε εὐτεκνίας καὶ κόρης χορηγὸν κατέστη. τοσαύτην γὰρ ἐν ταῖς ἀρεδαῖαις ἔχει δύναμιν, ὥς, εἰ καὶ μόνον ἐφάψαιτο τῆς χώρας, νοσιμώτερον εἶναι τῶν μέχρι κόρης χρονοζόντων. παρὸ καὶ τῶν μὲν, δαψιλέστερον χρωμένων, ἢ ὄνησίς ἐστιν ὀλίγη, τάτῃ δὲ τῇ ὀλίγῃ, δαψιλής. ἀρδεὶ γὰρ πλεονα τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ πεδίου μὲν ἔπεισιν ἐβδομήκοντα σταδίων μῆκος, εὖρος δὲ εἴκοσιν, ἐκτρέφει τε ἐν αὐτῷ παραδείσους καλλίστας τε καὶ πυκνοτάτας. τῶν δὲ Φαινίκων ἐπαρδομένων γένη πολλὰ, ταῖς γεύσεσι καὶ ταῖς παρηγορίαις διάφορα. τέτων οἱ πιότεροι πατῆμενοι, καὶ μέλι δαψιλὲς ἀνιάσιν, ἢ πολλῶν τῇ λοιπῇ χεῖρον· καὶ μελιττοτρώφος δὲ ἡ χώρα. Φέρει δὲ καὶ ὀποβάλαμον, ὃ δὴ τιμιώτατον τῶν τῆδε καρπῶν, κύπρον τε καὶ μυροβάλανον, ὥς ἐκ ἅν ἁμαρτεῖν τινα εἰπόντα, θεῖον εἶναι τὸ χωρίον, ἐν ᾧ δαψιλῇ τὰ σπανιώτατα καὶ κάλλιστα γεννᾶται. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτῷ καρπῶν ἐνεκεν ἐκ ἅν ῥαδίως τι παραβληθεῖν κλίμας τῆς οἰκαμένης· ἄτω τὸ καταβληθὲν πολὺν ἄναδίδωσιν. αἴτιον δὲ μοι δοκεῖ τὰ θερμὸν τῶν ἀέρων καὶ τὸ τῶν ὑδάτων εὖγονον, τῶν μὲν προκαλυμένων τὰ φυόμενα καὶ διαχυσῶν, τῆς δὲ ἱμάδος ῥιζώσεως ἕκασον ἰχυρῶς, καὶ χορηγώσεως τὴν ἐν θερεῖ δύναμιν. περὶ καὶ δὲ ἐστὶν ἄτω τὸ χωρίον, ὥς

et successor, qui, Hierichuntinorum hospitio vsus et non vulgari comitate ab hominibus exceptus, et ipsis et regioni gratiam referebat aeternam. Ad fontem quippe progressus, cum lagenam fictilem salis pleuant in profluentem aquam misisset, deinde dextram iustam ad coelum levasset, et in fontem blande funderet libamina, ipsum quidem precabatur, ut fluentum emolliret et dulciores aquarum venas aperiret; Deum vero, ut foecundioribus auris flumina temperaret, tamque vbertatem fructuum, quam liberorum successionem, daret indigenis, nec eos aqua prolifica deficeret, quamdiu iusti manerent. Ad has preces, ex disciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutavit; et aqua, quae antea illis causa erat orbitatis ac famis, ex illo tempore felicem et numerosam suppeditabat prolem. Denique tanta vi pollet in rigationibus, ut, si vel modo attigerit terram, salubrior sit aquis, quae ad satietatem usque in agro morantur. Quamobrem, qui largius ea utuntur, exiguum inde emolumentum habent; qui vero parcius, maximum. Amplius tamen, quam fontes caeteri omnes, spatium irrigat, et per campum quidem labitur septuaginta stadiis longum, viginti vero latum, atque in eo alit hortos amoenissimos et frequentissimos, palmarum item varia sapore et appellatione genera. Ex istis pinguiores pressae etiam mel emittunt copiosum, quod suavitate alteri vix cedit: quanquam et mellis altrix est illa regio. Quin et fert opobalsamum, (qui pretiosissimus est omnium, qui illic sunt, fructuum) cyprum item et myrobalanum, ita ut, qui diuinum dixerit illum terrae tractum, non valde aberrauerit, utpote quae alibi sunt pretiosissima et rarissima, copiose istic nascantur. Sed neque aliorum fructuum respectu tellus vlla per orbem vniuersum ei fuerit facile comparanda; adeo quod satum est multiplicatum reddit. Causa autem huius mihi videtur esse aëris calor, et aquarum foecunditas, cum ille, quae nata fuerint, proiciat atque diffundat, liquor autem faciat, ut singula firmiter radices agant, viresque aestiuo tempore suppeditet. adeo autem perusta est illa regio, ut vix quidquam quotau-

μηδένα ῥαδίως προσίεναι. τὸ δὲ ὕδωρ πρὸ ἀνατολῆς ἤλιθ
 ἀντλήμενον, ἔπειτα ἐξαίθριαθὲν, γίνεται ψυχρότατον, καὶ
 τὴν ἐναντίαν πρὸς τὸ περιέχον φύσιν λαμβάνει· χειμῶνος
 δὲ ἀνάπαλιν χλιαίνεται, καὶ τοῖς ἐμβαίνουσι γίνεται προση-
 γέστατον. ἔστι δὲ καὶ τὸ περιέχον ἔτως εὐκρατον, ὡς λινὴν
 αἰμφιέννουσθαι τὰς ἐπιχωρεῖας, νιφομένης τῆς ἄλλης Ἰα-
 δαίας. ἀπέχει δὲ Ἱεροσολύμων μὲν σαδείας ἑκατὸν πεντή-
 κοντα, τῷ δὲ Ἰορδάνῃ ἐξήκοντα. καὶ τὸ μὲν μέχρι Ἱεροσο-
 λύμων αὐτῆς ἔρημον καὶ πετρεῶδες· τὸ δὲ μέχρι τῷ Ἰορδά-
 νῃ καὶ τῆς Ασφαλίτιδος χθαμαλώτερον μὲν, ἔρημον δὲ
 ὁμοίως καὶ ἄκαρπον. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ Ἱεριχᾶντα εὐδαί-
 μονεστάτην ἦσαν ἀποχερῶντως δεδήλωται.

δ'. Ἀξιὸν δὲ ἀφηγησασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς Ασφαλ-
 τίτιδος λίμνης, ἥτις ἐστὶ πικρὰ μὲν, ὡς ἔφην, καὶ ἄγονοί,
 ὑπὸ δὲ κηφότητος καὶ τὰ βαρύτερα τῶν εἰς αὐτὴν ῥιφίενται
 ἀναφέρει, καταδύναι δὲ εἰς τὸν βυθὸν ἔοδὲ ἐπιτηδεύσαντα
 ῥάδιον. ἀφικόμενος γὰρ καθ' ἰσορίαν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσπα-
 σιανὸς, ἐκέλευσε τινὰς τῶν κύνων ἐκ ἐπισαμένων, δεθέντας
 ὑπίσω τὰς χεῖρας, ῥιφῆναι κατὰ τῷ βυθῷ· καὶ συνέβη
 πάντας ἐπιπνέξασθαι, καθάπερ ὑπὸ πνεύματος ἄνω βιβρο-
 μένης. ἔστι δὲ ἐπὶ τῷ καὶ ἡ τῆς χεῖρας μεταβολὴ θαυ-
 μάσιος· τρεῖς γὰρ ἐκάστης ἡμέρας τὴν ἐπιφάνειαν ἀλλάσ-
 σεται, καὶ πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀνταυγεῖ ποικίλως·
 τῆς μέντοι ἀσφάλτεα κατὰ πολλὰ μέρη βώλης μέλανας
 ἀναδίδωσιν, αἱ δὲ ἐπιπνέχονται τό, τε χῆμα καὶ τὸ μέγε-
 θος ταύροις ἀκεφάλοις παραπλήσιαι. προσελαύνοντες δὲ
 οἱ τῆς λίμνης ἐργάται, καὶ δρασσόμενοι τῷ συνεσῶτος ἔλ-
 κουσιν εἰς τὰ σκάφη· πληρώσασι δὲ ἀποκόπτειν ἐ ῥάδιον,
 ἀλλὰ δι' εὐτονίαν προσήρηται τῷ μηρύματι τὸ σκάφος,
 ἕως ἂν ἐμμηνίῳ γυναικῶν αἵματι καὶ ἔρω διαλύσωσιν αὐ-
 τὴν, οἷς μόνοις εἴκει· καὶ χρήσιμος δὲ ἐ μόνον ἐστὶν εἰς ἀρ-
 μονίας νεφῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλοις σώματων. εἰς πολλὰ
 γὰρ τῶν φαρμάκων παραμίσγεται. ταύτης τῆς λίμνης μῆ-
 κος μὲν ὀγδοήκοντα καὶ πεντακόσιαι στάδιοι, καθὸ δὲ ἄχρι

nis pullulet crescatque. Aqua autem ante solis ortum hausta, et aëri exposita frigescit, naturamque aëri ambientanti contrariam sumit: hyeme vero tepescit, et mitissima fit illis, qui in eam merguntur. Quin et tanta est aëris circumfusi temperies, ut, cum in aliis Iudaeae partibus ningit, hic linea veste utantur indigenae. Distat autem Hierosolymis c. l. stadiis, a Iordane vero l. x. totumque inde usque ad Hierosolyma spatium desertum est et saxosum; ad Iordanem vero et lacum Asphaltitum humilior quidem est solum, aequae tamen desertum atque infrugiferum. Sed de Hierichunte, quam felicissima fit, satis, ut opinor, dictum est.

4. Operae autem pretium est etiam lacus Asphaltitis naturam enarrare, qui amarus est, ut dixi, ac infocundus, prae leuitate autem etiam, quae grauissima sunt, in eum iniecta fluitant, demergique in profundum ne industria quidem facile quis possit. Nam et Vespasianus, cum visendi eius gratia illuc veniret, iussit quosdam nandi inscios; vinclis post terga manibus, in altum proiici: et omnibus euenit, ut quasi spiritus alicuius vi sursum repulsi supernatarent. Ad haec mirabilis est coloris ipsius mutatio, quippe ter singulis diebus superficiem vertit, et ad solis radios varie resplendet: multis tamen locis euomit nigras bituminis glebas, quae desuper fluitant, et figura et magnitudine tauris capite truncatis non absimiles. Ad eas vero cum lacus exercitatores accedant, aggestas concretasque ad se in scaphas attrahunt: non autem facile ab iis, qui eas impleuerint, abscindi possunt, sed grunis adhaeret alueus propter tenacitatem, donec ea menstruo mulierum sanguine et lotio dissolvatur; quibus solis cedit. Est autem hoc bitumen non modo ad compagines nauium accommodatum, sed et ad corporum curationem: unde et multis medicamentis admiscetur. Lacus huius longitudo m. lxxx stadiorum est, qua sane usque ad Zoara Arabiae ex-

Ζοάρων τῆς Αραβίας ἐκτείνεταί. εὖρος δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. γειτνιά δὲ ἡ Σοδομίτις αὐτῇ, πάλαι μὲν εὐδαίμων γῆ, καρπῶν τε ἔνεκα, καὶ τῆς κατὰ πόλεις περισσίας· νῦν δὲ κηκαυμένη πᾶσα. Φασὶ δὲ, ὡς δι' ἀσέβειαν οἰκητόρων κεραυνοῖς κατεφλέγη. ἔστι γὰρ ἔτι λείψανα τῶ θείου πυρός, καὶ πέντε μὲν πόλεων ἰδεῖν σκιάς· ἔστι δὲ καὶ τοῖς καρποῖς σποδιάν ἀναγεννωμένην, οἱ χροῶν μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδωδίμοις ὁμοίαν, δρεψαμένων δὲ χερσὶν εἰς καπνὸν ἀναλύονται καὶ τέφραν. τὰ μὲν δὲ περὶ τὴν Σοδομίτιν μυθεύμενα τοιαύτην ἔχει πίσιν ἀπὸ τῆς ὕψους.

ΚΕΦ. Θ'.

Οτι Οὐεσπασιανὸς, μετὰ τὴν Γαδάρων ἄλωσιν, παρασκευάζεται πολιορκεῖν Ἱεροσόλυμα· ἀγγελθείσης δ' αὐτῷ Νέρωνος τελευτῆς, τὸ βῆλευμα μεταβάλλει. Περὶ τε τῶ Σίμωνος Γερασσηῶ.

Ο Δὲ Οὐεσπασιανὸς, πανταχόθεν περιτειχίζων τὰς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἐν τε τῇ Ἱεριχοῖ, καὶ ἐν Ἀδίδοις ἐγείρει στρατόπεδα, καὶ Φερεαὶς ἀμφοτέραις ἐγκαθίστησιν ἐκ τε τῶ Ῥωμαϊκῆ καὶ συμμαχικῆ τάγματος. πέμπει δὲ καὶ εἰς Γέρασα Λάκιον Ἀννιον, παραδὲς μοῖραν ἵππέων καὶ συχνὰς πεζῶν. ὁ μὲν ὅν, ἐξ ἐφόδου ἐλὼν τὴν πόλιν, ἀποκτείνει μὲν χιλίους τῶν νέων, ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν. γενεὰς δὲ ἠχμαλωτίσατο, καὶ τὰς κτίσεις διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεψεν. ἔπειτα τὰς οἰκίας ἐμπρήσας, ἐπὶ τὰς πέριξ κώμας ἐχώρει. Φυγαὶ δὲ ἦσαν τῶν δυνατῶν, καὶ φθοραὶ τῶν ἀθηνεσέων. τὸ καταλειφθὲν δὲ πᾶν ἐνεπίπρατο, καὶ, διεληφότος τῶ πολέμου τὴν τε ὀρεινὴν ὅλην καὶ τὴν πεδιάδα πᾶσαν, οἱ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τὰς ἐξόδους ἀφῆρηντο. τὸς μὲν γὰρ αὐτομολεῖν προαιρεχμένους οἱ ζηλωταὶ παρεφυλάσσοντο. τὸς δὲ, ἔπω τὰ Ῥωμαίων φρονῶντας, εἰργεν ἡ στρατιὰ, πανταχόθεν τὴν πόλιν περιέχουσα.

tenditur; latitudo CL stadiis patet. Huic autem terra Sodomitica vicina est, olim quidem regio beata, quod frugibus abundaret et multis vrbibus distincta esset: nunc vero tota exusta est. Fertur enim, eam ob incolarum impietatem fulminibus conflagrasse. Itaque et adhuc ignis a Deo immissi reliquias, et oppidorum quinque isthic videre licet vmbra et imaginem: insuper et in fructibus cineres renascentes, qui specie quidem et colore edulibus similes sunt, manibus autem decerptae in squillam et cinerem resoluuntur. Atque his quidem, de terra Sodomitica narratis, eiusmodi fides habetur ex testibus oculatis.

CAP. IX.

Vespasianus, Gadaris exiit, Hierosolyma obsidere parat; cum autem nuncium accepisset de morte Neronis, consilium mutat. Deque Simone Geraseno.

AT Vespasianus, cum circumquaque cingeret Hierosolymitanos, et apud Hierichuntem et Adida exstruit castrum, et praesidia vtrisque ex Romanis pariter ac sociis imponit. Mittit autem Gerasa L. Annium, equitatus parte multisque peditibus ei traditis. Et ille quidem cum primo impetu urbem cepisset, mille iuvenum, qui fugam facere non occupauerant, interficit: familias vero captivas abduxit, et militibus facultates diripere permisit. Incensis deinde domibus, vicis proximos petebat. Potentes autem fugiebant et imbecilliores peribant, quaeque relicta erant vniuersa flammis absumta; cumque bellum totam regionem montanam omnemque campestem peruasisset, iis, qui Hierosolymis degebant, interclusi erant exitus. Nam qui transfugere quidem cupiebant, eos Zelotae obseruabant; qui vero nondum fauebant Romanis, eos coercerebat exercitus, urbi ex omni parte circumdatus.

β'. Ούσπασιανῶ δὲ, εἰς Καισάρειαν ἐπιστρέψαντι, καὶ παρασκευαζομένῳ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτῶν τῶν Ιεροσολύμων ἐξελαύνειν, ἀγγέλλεται Νέρων ἀνηρημένος, τρισκαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας ὀκτώ. περὶ ἧς λέγειν, ὃν τρόπον εἰς τὴν ἀρχὴν ἐξύβρισε, πισύσας τὰ πράγματα τοῖς πονηροτάτοις, Νυμφιδίῳ καὶ Τιγελλίνῳ, τοῖς γε ἀναξίοις τῶν ἐξελευθέρων, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν ἐπιβλαυθεῖς κατελείφθη μὲν ὑπὸ τῶν Φυλάκων ἀπάντων, διαδράς δὲ σὺν τέτρασι τῶν πισῶν ἀπελευθέρων, ἐν τοῖς προασείοις αὐτὸν ἀνείλε· καὶ ὡς οἱ καταλύσαντες αὐτὸν ἔμετὰ πολὺν χρόνον δίκας ἔδοσαν, τὸν τε κατὰ τὴν Γαλατίαν πόλεμον, ὡς ἐτελεύτησε, καὶ πῶς Γάλβας ἀποδειχθεὶς αὐτοκράτωρ εἰς Ρώμην ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Ισπανίας, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αἰτιαθεὶς ἐπὶ ταπεινοφροσύνῃ ἐδολοφονήθη κατὰ μέσσην τὴν Ρωμαίων ἀγορὰν, ἀπεδείχθη τε αὐτοκράτωρ Οἰθων, τὴν τε τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τῆς Οὐιτέλλης στρατηγὸς καὶ κατάλυσιν, ἔπειτα τῆς κατὰ Οὐιτέλλιον ταράχης, καὶ τὴν περὶ τὸ Καπετώλιον συμβολὴν, ὅπως τε Αντώνιος Πεῖμος καὶ Μιρκιανός, διαφθείραντες Οὐιτέλλιον καὶ τὰ Γερμανικὰ τάγματα, κατέστειλαν τὸν ἐμφύλιον πόλεμον· πάντα ταῦτα διεξίειμι μὲν ἐπ' ἀκριβὲς παρητησάμην, ἐπεὶ δὲ δι' ὅχλῳ πᾶσιν ἐστὶ, καὶ πολλοῖς Ἑλλήνων τε καὶ Ρωμαίων ἀναγέγραπται. συναφείας δὲ ἕνεκα τῶν πραγμάτων, καὶ τῷ μὴ διηρητῆσθαι τὴν ἰσορίαν, κεφαλαιωδῶς ἕκαστον ἐπεσημηνάμην. Οὐσπασιανὸς τοίνυν τὸ μὲν πρῶτον ἀνεβάλλετο τὴν τῶν Ιεροσολύμων στρατείαν, κεραιδοκῶν, πρὸς τίνα ῥέψει τὸ κρατεῖν μετὰ Νέρωνα. αὐτὸς δὲ Γάλβαν ἀνάσας αὐτοκράτορα, πρὶν ἐπιστεῖλαί τι περὶ τῷ πολέμῳ κἀκείνῳ, ἔκ ἐπεχείρει. πέμπει δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν υἱὸν Τίτον, ἀσπασόμενον καὶ ληψόμενον τὰς περὶ Ἰουδαίων ἐντολάς. τῆς αὐτῆς δὲ αἰτίας ἅμα Τίτῳ καὶ Αὐγρίππας ὁ βασιλεὺς πρὸς Γάλβαν ἔπλει, καὶ διὰ τῆς Αἰχαΐας, χειμῶνος γὰρ ἦν ὥρα, μακραῖς ναυσὶ πλεόντων, Φθάνας Γάλβας ἀναιρεθεὶς, μετὰ μῆνας ἑπτὰ καὶ ἴσας ἡμέρας. ἐξ

2. Vespasiano autem, Caesaream reuerso, paranti-
 que copias suas omnes aduersus Hierosolyma educere,
 nunciatur Nero peremptus, cum per annos tredecim et
 octo dies imperasset. De quo memorare, quemadmo-
 dum ille imperium dehonestauit, rerum administratio-
 nem Nymphidio et Tigillino, viris nequissimis et liberto-
 rum indignissimis, committendo, quodque ab illis peti-
 tus insidiis, ab omnibus quidem satellitibus relictus fue-
 rit, cum quatuor vero libertis fidelibus in suburbanum fu-
 gerit, ibique semet occiderit; quodque haud ita multo
 post tempore poenas dederint, qui eum sustulerunt; bel-
 lumque per Galliam quo pacto desierit, et quo modo
 Galba creatus imperator Romam redierit ex Hispania, vt-
 que a militibus incusatus, tanquam humilioris esset ani-
 mi, in medio foro Romano ex insidiis fuerit occisus, et
 Otho declaratus imperator, qui et expeditionem fecit con-
 tra Vitellii duces et sublatus est; dein vt turbae excitatae
 fuerint contra Vitellium, et pugna in Capitolio commis-
 sa; et quemadmodum Antonius Primus et Mucianus, cum
 Vitellium interfecissent et Germanicas legiones, bellum
 ciuile compresserint: ista, inquam, omnia accurate quidem
 narrare recusauit, quod omnibus molesta sint, et a multis
 Graecorum pariter ac Romanorum perscripta fuerint. or-
 dinis autem rerum continuandi gratia, ac ne intercisa fo-
 ret historia, summam singula indicaui. Vespasianus
 igitur primo quidem expeditionem in Hierosolyma
 differebat, exspectans, cuinam post Neronem obtinge-
 ret imperare. Deinde vbi Galbam imperatorem fa-
 ctum esse audiuit, nihil contra Iudaeos aggredieba-
 tur, priusquam et ille aliquid de bello in mandatis
 daret. Mittit autem ad eum Titum filium suum, et
 salutatum, et vt mandata de Iudaeis acciperet. Ean-
 dem etiam ob causam vna cum Tito rex etiam Agrip-
 pa ad Galbam nauigabat. Dumque Achaiam (hyems
 quippe erat) longis nauibus praeteruehantur, inter-
 fici Galbam contigit, post septem menses totidemque
 dies, quam imperasset: vnde proxime imperium susce-

ἔ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν Οἰθων, ἀντιποιῶμενος τῶν πραγμάτων. ὁ μὲν ἔν Αἰγύπτῳ εἰς τὴν Ρώμην ἀφικέσθαι διέγνω, μηδὲν ὀρῶδῆσας πρὸς τὴν μεταβολήν. Τίτος δὲ κατὰ δαιμόνιον ὁρμὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Συρίαν ἔπλει, καὶ κατὰ τάχος εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται πρὸς τὸν πατέρα. καὶ οἱ μὲν μετέωροι περὶ τῶν ὅλων ὄντες, ὡς ἂν σαλευομένης τῆς Ρωμαίων ἡγεμονίας, ὑπερεώρων τὴν ἐπὶ Ἰουδαίᾳ στρατείαν, καὶ, διὰ τὸν περὶ τῆς πατρίδος φόβον, τὴν ἐπὶ τῆς ἀλλοφύλης ὁρμὴν ἄωρον ἐνόμιζον.

γ'. Επανίσταται δὲ ἄλλος τοῖς Ἱεροσολύμοις πόλεμος. υἱὸς ἦν Γιώρα, Σίμων τις Γερουσιᾶς τὸ γένος, νεανίας, πανουργία μὲν ἠττώμενος Ἰωάννη προκατέχοντος ἤδη τὴν πόλιν, ἀλκῇ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων, δι' ἣν καὶ ὑπὸ Ἀνάνη τῷ ἀρχιερέως φυγαδευθεὶς ἐξ ἧς εἶχε τοπαρχίας Ἀκραιβατηνῆς, πρὸς τῆς κατεληφότας τὴν Μασσάδαν ληστὰς παραγίνεται. τὸ μὲν ἔν πρῶτον ἦν αὐτοῖς δι' ὑποψίας, εἰς τὸ κατωτέρω γὰρ Φερέιον ἐπέτρεψαν αὐτῷ παρελθεῖν ἅμα ταῖς γυναῖξιν, ἃς ἄγων ἦκεν, αὐτοὶ τὸ ὑψηλότερον οἰκῶντες. αὐτοὶ δὲ διὰ συγγένειαν ἠθῶν, καὶ ὅτε πιστὸς ἐδόκει, συμπροενόμεινε γὰρ αὐτοῖς ἐξιών, καὶ συνεπύρρει τὰ περὶ τὴν Μασσάδαν· ἔ μὴν ἐπὶ τὰ μείζω παρκαλῶν ἔπειθεν. οἱ μὲν γὰρ ἐν ἔθει ὄντες τῷ Φερέϊῳ, καθάπερ Φωλεῖα χωρίζεσθαι μακρὰν ἰδεδοίκισαν· ὁ δὲ τυραννικῶν, καὶ μεγάλων ἐφιέμενος, ἐπειδὴ καὶ τὴν Ἀνάνη τελευτὴν ἤκουσεν, εἰς τὴν ὁρενὴν ἀφίσταται, καὶ προκηρύξας δέλοις μὲν ἐλευθερίαν, γέρας δὲ ἐλευθέροις, τὰς πανταχόθεν ποτὴρὰς συνήθροισεν.

δ'. Ως δὲ ἦν αὐτῷ καρτερόν ἤδη τὸ σύνταγμα, ταῖς ἀνὰ τὴν ὁρενὴν κώμας κατέτρεχεν· αἰεὶ δὲ πλείονων προσγυνομένων, ἐθάρρει καταβαίνειν εἰς τὰ χθαμαλώτερα. καὶ περὶ πόλιν ἤδη φοβερὸς ἦν, πολλοὶ πρὸς τὴν ἰσὺν καὶ τὴν εὐροίαν τῶν κατορθωμάτων ἐφθείροντο δυνατοί. καὶ ἔκτετι ἦν δέλων μόνον, ἐδὲ ληστῶν στρατὸς, ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν ἐκ ὀλίγων, ὡς πρὸς βασιλεῖα πενταρχία. κατέτρεχε

pit Otho, rerum administrationem sibi met vindicans. Et Agrippa quidem, rerum mutatione nihil deterritus, Romanam pergere statuit. Titus vero diuino impulsu a Graecia in Syriam nauibus traieciat, et celeritate adhibita Caesaream peruenit ad patrem. Et illi quidem, rerum expectatione suspensi, quasi fluctuante Romano imperio, insuper habebant militiam obire contra Iudaeos, metuque de patria solliciti impetum facere in alienigenas haud opportunum ducebant.

3. Aliud autem Hierosolymis erumpit bellum. Erat quidam Simon Giorae filius genere Gerasenus, iuuenis, astutia quidem inferior Ioanne, qui in vrbe dominatum habebat, corporis autem viribus et audacia praestantior, ob quam ex Acrabatena toparchia, quam tenebat, pulsus ab Anano pontifice, ad latrones se recipit, qui Masadam occupauerant. Et primo quidem suspectus erat illis, adeo ut ei in inferius duntaxat castellum, cum mulieribus, quas secum adduxerat, transire permiserint, dum ipsi superiora incolerent. rursus autem propter morum coniunctionem, quodque fidus esse videretur, etiam cum illis populatum exibat, simulque vastabat quaecunque circa Masadam erant; non tamen eis, dum ad maiora incitaret, persuadebat. nam illi quidem castello assueti, longius ab eo, tanquam latibulo, discedere metuebant: ille vero, dominatum affectans magnorumque appetens, postquam et Ananum obiisse audiuerat, inde mouet in loca montana, ac voce praeconum seruis libertate promissa, itemque liberis praemio, improbos, quos vndique poterat, congregabat.

4. Cum autem iam validas conlasset copias, regionis montanae vicos incursum vastabat; quotidieque pluribus sese ei adiungentibus, audebat etiam in planitiem descendere. ac postquam iam factus est ciuitatibus terribilis, multi ex optimatibus eius potentia sollicitati et prosperis rerum successibus, ad eum malo suo se conferebant: adeoque non amplius seruorum tantum aut latronum exercitus erat, sed multorum de populo ei tanquam regi obediens.

δὲ τὴν Ακρabaτηνὴν τοπαρχίαν, καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης Ἰδουμαίας. κατὰ γὰρ κώμην τινα καλεσμένην Ναὶν τείχος κατασκευάσας, ὥσπερ Φερεῖω πρὸς ἀσφάλειαν ἐχρήτο. κατὰ δὲ τὴν Φαράν προσαγορευομένην, Φάραγγα, πολλὰ μὲν ἀνευρύνας σπήλαια, πολλὰ δὲ εὐρὼν ἑτοιμα, ταμιείοις ἐχρήτο θησαυρῶν καὶ τῆς λεΐας ἐκδοχείοις. ἀντίθει δὲ καὶ τὰς ἀρπαζομένους εἰς αὐτὰ καρπύς, οἳ τε πολλοὶ τῶν λόχων διαίταν εἶχον ἐν ἐκείνοις· δῆλος δὲ ἦν τό, τε σύνταγμα προγυμνάζων καὶ τὰς παρασκευὰς κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων.

εἰ. Ὄθεν οἱ ζηλωταί, δέσαντες αὐτῷ τὴν ἐπιβελήν, καὶ προλαβὲν βεβλόμενοι τὸν κατ' αὐτῶν τρεφόμενον, ἐξίσσισι μετὰ τῶν ὅπλων οἱ πλείους· ὑπαντιάζει δὲ Σίμων, καὶ παραταξάμενος. συχνὴς μὲν αὐτῶν ἀναιεῖ, συναυνεῖ δὲ τὰς λοιπὰς εἰς τὴν πόλιν. ἔπω δὲ θάρρῳ τῇ δυνάμει, τῇ μὲν τοῖς τείχεσι προσβαλεῖν ἀπετρέπη· χειρώσασθαι δὲ πρῶτον τὴν Ἰδουμαίαν ἐπεβάλλετο. καὶ δὴ δισφυρίζων ἔχων ὀπλίτας, ἤλαυνεν ἐπὶ τὰς ὄρας αὐτῆς. οἱ δὲ ἀρχοντες τῶν Ἰδουμαίων κατὰ τάχος ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας τὸ μαχιμώτατον, περὶ πεντακιχλίς καὶ δισφυρίζων, τὰς δὲ λοιπὰς ἐάσαντες Φερεῖν τὰ σφέτερα, διὰ τὰς τῶν ἐν Μασάδα σικαριῶν καταδρομὰς, ἐδέχοντο τὸν Σίμωνα πρὸς τοῖς ὄροις. ἔνθα συμβαλὼν αὐτοῖς, καὶ δι' ὅλης πολεμήσας ἡμέρας, ὅτε νενικηκὼς ὅτε νενικημένος διεκρίθη. καὶ ὁ μὲν εἰς τὴν Ναὶν. οἱ δὲ Ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ' οἶκον. καὶ μετ' ἃ πολὺ Σίμων μείζονι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ὤρμητο· στρατοπεδευσάμενος δὲ κατὰ τινα κώμην, ἣ Θεκιὼν καλεῖται, πρὸς τὰς ἐν Ηρωδίῳ Φερεῖς, ὅπερ ἦν πλησίον, Ελευάζαρον τινα τῶν ἑταίρων ἐπεμψε, πείσοντα παραδῆναι τὸ ἔρμα. τῆτον οἱ Φύλακες ἐτοίμως ἐδέξαντο, τὴν αἰτίαν ἀγνοῶντες, δι' ἣν ἦκοι, Φθελγζάμενον δὲ περὶ παραδόσεως ἐδίδωκον σπασάμενοι τὰ ξίφη, μέχρι φυγῆς τόπον ἔκ ἔχων ἔρριψεν ἀπὸ τῆς τείχους ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην Φάραγγα. καὶ ὁ μὲν αὐτίκα τελευτᾷ· τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις, ἥδη

tum. Excursiones autem faciebat in Acrabatenam toparchiam et in maiorem usque Idumaeam. Nam ad vicum quendam, cui nomen Nain, cum murum exstruxisset, pro castello in sui securitatem habebat. In valle autem nuncupata Pharan, cum multas quidem laxiores fecisset speluncas, multas vero paratas inuenisset, in illis thesauros suos recondebat praedaeque recipiebat. quin et direptos illic fructus reponebat, multique e cohortibus suis vitam in illis agebant: minimeque dubitabatur, quin copias suas praexerceret et apparatus faceret, ut Hierosolyma aggredetur.

5. Vnde insidias eius veriti Zelotae, et praeuenire eum, qui contra se viribus crescebat, cupientes, plerique armati egrediuntur. His autem Simon occurrit, commissoque praelio multos quidem illorum occidit, reliquos vero in urbem compellit. At nondum viribus fidens, a murorum oppugnatione deterrebat: atque antequam id faceret, Idumaeam subiugare cogitabat. Itaque cum viginti armatorum millibus ad fines eius properabat. Idumaeorum autem principes, pugnacissimis ad viginti quinque millia magna celeritate e regione congregatis, reliquis vero, ut suatuerentur, relictis, propter sicariorum in Masadam excursiones, Simonem ad fines suos excipiebant. ubi eo illis congresso, cum per totum diem pugnatum esset, dubium erat, utrum victor an victus discesserit. Et ille quidem in Nain, Idumaei vero domum regressi sunt. Non multo autem post Simon cum maioribus copiis in eorum regionem iterum irrupit: castrisque in quodam vico, cui nomen Thecoë, positus, ad custodes Herodii, quod non longe aberat, Eleazarum suorum quendam sociorum misit, ut munimentum traderent persuasurum. Hunc sine mora susceperunt custodes, causae nescii, cur venisset. Cum autem de traditione loquutus esset, strictis gladiis eum persequerentur: donec fugae locum non reperiens, de muro in vallem subiectam sese proiecit. Et ille quidem statim moritur, Idumaeis autem

κατοβρώδῃσι τὴν ἰσχὺν τῷ Σίμωνος, ἔδοξε πρὸ τῷ συμβα-
λεῖν κατασκέψασθαι τὴν στρατιὰν τῶν πολεμίων.

ς'. Εἰς τῷτο δὲ ὑπέρητην ἑαυτὸν ἐτοίμως ἐπεδίδε Ιά-
κωβος, εἰς τῶν ἡγεμόνων, προδοσίαν ἐνθυμόμενος. ὀρμή-
σας γὰρ ἀπὸ τῆς Ἀλγερᾶ· κατὰ γὰρ ταύτην συνήθροιστο τὴν
κώμην τότε τῶν Ἰδουμαίων τὸ στρατεύμα· παραγίνεται πρὸς
Σίμωνα, καὶ πρῶτον αὐτῷ παραδώσειν συντίθεται τὴν αὐ-
τῷ πατρίδα, λαβὼν ὄρκους, ὡς αἰεὶ τίμιος ὢν διατελοῖη,
συνεργήσειν δὲ ὑπέχετο, καὶ περὶ τῆς ὅλης Ἰδουμαίας. ἐφ'
οἷς ἐστιαθεὶς Φιλοφρόνως ὑπὸ τῷ Σίμωνος, καὶ λαμπραῖς
ἐπαρθεὶς ὑποχέσσειν, ἐπειδήπερ εἰς τὰς σφετέρους ὑπέ-
σχεψεν, τὸ μὲν πρῶτον πολλαπλασίονα τὴν στρατιὰν τῷ Σί-
μωνος ἐψεύδετο· ἔπειτα δεξιόμενος τὰς τε ἡγεμόνας, καὶ
κατ' ὀλίγας πᾶν τὸ πλῆθος, ἐνήγην, ὥστε δέξασθαι τὸν Σί-
μωνα, καὶ παραδῆναι δίχα μάχης αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἀρ-
χήν. ἅμα δὲ ταῦτα διαπραττόμενος, καὶ Σίμωνα δι' αἰ-
γέλων ἐκάλει, σκεδάσειν ὑπὸ ἰσχυόμενος τὰς Ἰδουμαίας. ὃ δὲ
παρέρχεν. ὡς γὰρ ἦν ἤδη πλησίον ἡ στρατιὰ, πρῶτος ἀνα-
πηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, μετὰ τῶν συνδιδραμμένων ἔφει-
γε. πτοία δὲ ἐμπίπτει παντὶ τῷ πλῆθει, καὶ πρὶν εἰς χεῖ-
ρας ἐλθεῖν λυθέντες ἐκ τῆς τάξεως, ἀνεχώρουν ἑκάστοι πρὸς
τὰ ἴδια.

ζ'. Σίμων δὲ παρὰ δόξαν εἰς τὴν Ἰδουμαίαν εἰσῆλασεν
ἀναιμωτὶ, καὶ προσβαλὼν ἀδοκῆτως πρῶτον αἰρεῖ τὴν πρό-
λιν Χεβρων, ἐν ᾗ πλείστης ἐκράτησε λείας. κάμπολυν δὲ
διήρπασε καρπὸν· ὡς δὲ φασὶν οἱ ἐπιχώριοι τὴν Χεβρων,
ὃ μόνον τῶν τῆδε πόλεων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μίμ-
φως ἀρχαιότεραν, διχίλια γὰρ αὐτῇ καὶ τριακόσια ἔτη
συνερίθμητο. μυθεύουσι δὲ αὐτὴν καὶ οἰκητήριον Ἀβραάμ
τῷ Ἰσρααὶων προγόνῳ γεγονέναι, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεσσοπο-
ταμίας ἀπανάσασιν, τὰς τε παῖδας αὐτῷ λέγουσι κατα-
βῆναι εἰς Αἰγύπτου ἐνθεν· ὧν καὶ τὰ μνημεῖα μέχρι τῷ νῦν
ἐν τῇδε τῇ πολίχνῃ δέκνυται, πάνυ καλῆς μαρμαρᾶς καὶ
φιλοτίμως εἰργασμένα. δέκνυται δὲ ἀπὸ σαδίων ἐξ αὐτῶν

Simonis vires formidantibus placuit, priusquam acie congrederentur, explorare hostium copias.

6. Ad hoc autem se ministrum alacriter offerebat Iacobus, vnus e principibus Idumaeorum, de proditione cogitans. Itaque ab Aluro profectus, (in hoc quippe vi-co coiuerat Idumaeorum exercitus) ad Simonem venit; primumque se patriam suam ei proditurum esse paciscitur, fide iureiurando accepta, quod semper in honore haberetur; operamque suam de tota Idumaea in potestatem eius redigenda daturum pollicebatur. Quas ob res humaniter a Simone conuiuio exceptus, splendidisque elatus promissis, vbi ad suos rediit, primo Simonis exercitum multo maiorem esse, quam reuera erat, mentiebatur: deinde et principes benigne alloquens et vniuersam fere multitudinem seorsim, vt Simonem exciperent, suadebat, ei-que sine pugna rerum summam permitterent. Simul autem hoc agens, etiam Simonem ipsum per nuncios accersebat, Idumaeos se dissipaturum promittens. quod et praestitit. Nam cum iam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, et cum iis, quos corruerat, fugam capessebat. Multitudinem autem omnem occupat pavor, et priusquam manus confererent, domum quisque suam ordinibus solutis discesserunt.

7. Simon vero praeter opinionem sine sanguine intrauit Idumaeam, factaque ex improuiso impressione, primo capit urbem Chebronein, in qua maxima praeda potitus est, multosque fructus diripuit: Chebron autem indigenae ferunt, non eius terrae modo ciuitatibus, sed et Memphi in Aegypto antiquiorem; quippe anni eius ad duo millia et trecentos computantur. Narrant etiam, in ea habitasse Abramum Iudaeorum progenitorem, postquam e Mesopotamia migravit, eiusque liberos hinc in Aegyptum descendisse; quorum monumenta etiam nunc cernuntur in hac ipsa vrbecula, pulcherrimo exstructa marmore et opere elegantissimo. Cernitur etiam sexto ab

ἄστεως Τερέβινθος μεγίστη, καὶ Φασὶ τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι νῦν διαμένειν. ἔνθεν ὁ Σίμων διὰ πάσης ἐχώρει τῆς Ἰδουμαίας, ὃ μόνον πέλεις καὶ κώμας πορεύων, ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἅπασαν λυμαίνόμενος. δίχα γὰρ τῶν ὀπλιτῶν, τέσσαρες αὐτῷ συνείποντο μυριάδες, ὡς μηδὲ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαρκούντων πρὸς τὸ πλῆθος. προσῆν δὲ ταῖς χρεαῖαις ὡμότης τε αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸ γένος ὀργή· δι' ἃ μᾶλλον ἐξερημῶσαι συνέβαινε τὴν Ἰδουμαίαν. καθάπερ δὲ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατόπιν ὕλην ἐστὶν ἰδεῖν ἐψιλωμένην πᾶσαν, ὅτω τὸ κατὰ νότον τῆς Σίμωνος στρατίας ἐρημία κατελείπετο. καὶ τὰ μὲν ἐμπιπράντες, τὰ δὲ κατασκάπτουντες, πᾶν δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τὴν χώραν ἢ συμπατῆντες ἠφάνιζον, ἢ νεμόμενοι, καὶ τὴν ἐνεργὸν ὑπὸ τῆς πορείας σκληροτέραν ἐποίουν τῆς ἀκάρπια. καθόλου τε ἐῖπεν, ὃδὲ σημεῖόν τι κατελείπετο ταῖς πορευομένοις τῷ γενέσθαι.

ἦ. Ταῦτα πάλιν τῆς ζηλωτᾶς ἐπήγειρε, καὶ Φανερώς μὲν ἀντιπαρατάξασθαι κατέδεισαν· προλοχίσαντες δὲ ἐν ταῖς παρόδοις ἀρπάξασι τῷ Σίμωνος τὴν γυναῖκα, καὶ τῆς περὶ αὐτὴν θεραπείας συχνῆς. ἔπειτα ὡς αὐτὸν ἠχηλωτισμένοι τὸν Σίμονα, γεγηθότες εἰς τὴν πόλιν ὑπέσπευον, καὶ ὅσον ἐδέπω προσεδόκων καταθέμενον τὰ ὄπλα περὶ τῆς γυναικὸς ἰκετεύουσιν. τὸν δὲ ὅκ' ἔλεος εἴσισιν, ἀλλ' ὀργὴ περὶ τῆς ἠρπασμένης· καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τῶν Ἱεροσολύμων ἐλθὼν, καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων, ἐπειδὴ τῆς τρώσαντας ὃ κατέλαβεν, ἐφ' ὃς εὗρε τὸν θυμὸν ἠφίει. ὅσοι γὰρ λαχανείας ἕνεκεν ἢ Φρυγανισμῷ προληλύθεισαν ἔξω πυλῶν, ἀνόπλους καὶ γέροντας, συλλαμβάνων ἠκίζετο, καὶ διέφθειρε δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, μονονοχὶ καὶ νεκρῶν γευόμενος τῶν σωμάτων. πολλὰς δὲ καὶ χειροκοπήσας, εἰσέπεμπε καταπλήξασθαι τῆς ἐχθρᾶς ἅμα, καὶ διασασιάσαι τὸν δῆμον ἐπιχειρῶν πρὸς τῆς αἰτίας. ἐντέταλτο δὲ αὐτοῖς λέγειν, ὅτι Σίμων Θεοὶ ὁμνυσι τὸν πάντων ἑφορον, εἰ μὴ θάττον ἀποδώσασιν αὐ-

vrbe stadio Terebinthus maxima, dicuntque arborem a creatione mundi usque ad haec tempora permanere. inde progrediens Simon totam peruadebat Idumaeam; non solum vrbes et vicos depopulans, sed et omnem regionem vastans. nam praeter grauis armaturae milites, quadraginta eum millia sequebantur, vt multitudini haud suppeteerent necessaria. Ad hanc autem rerum inopiam accedebat eius crudelitas, et in nationem exandescencia: vnde contigit Idumaeam eo magis ad vastitatem redigi. Et quemadmodum post locustas cernere est siluas frondibus nudatas, sic etiam qua Simonis transisset exercitus, a tergo solitudinem relinquebat: et alia quidem comburendo, alia vero diruendo, et quicquid in regione e terra prouenerit calcibus conterendo debebant aut depascendo; perque terram cultam incedendo faciebant eam sterili duriolem. verboque expedire, ne signum quidem vllum supererat in vastatis, quod aliquando culta fuerint.

8. Ista iterum Zelotis stimulos admoueabant, et palam quidem aduersa acie congregi formidarunt: insidiis vero in viarum angustiis praestructis, Simonis vxorem rapient, multosque, qui ei obsequium praestabant. Deinde quasi ipsum Simonem captum tenerent, in ciuitatem lactabundi redierunt, et continuo expectabant, armis eum depositis, pro vxore sibi supplicaturum. Illius autem animum non subit misericordia, sed ira ob coniugem raptam: cumque ad muros Hierosolymitanos venisset, ferarum sauciarum ad instar ob percussores elapsos furentium, in obuios quosque animi atrocitatem effundebat. Quotquot igitur ad olera aut sarmenta colligenda pedes portis efferrent, inermes scilicet senesque, correptos cruciabat, et ex vehementi indignatione occidebat, vt tantum non mortuorum cadaueribus degustandis parceret. Quin et multos abscissis manibus in vrbem mittebat, eo animo, vt simul terrorem inimicis incuteret, et vt populum in seditionem, contra eos, qui in culpa erant, concitaret. Illis quippe in mandatis dederat, vt dicerent, Simonem iurare per Deum, qui omnibus praest, fore, nisi cito ipsi coniugem redde-

τῷ τὴν γυναῖκα, ῥήξας τὸ τείχος, τοιαῦτα διαθήσεν πάντας τὰς κατὰ τὴν πόλιν, μηδεμιᾶς Φισάμενος ἡλικίας, μηδὲ ἀπὸ τῶν ἀναιτίων διακρίνας τὰς αἰτίας. τέτοις ὁ μόνον ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ οἱ ζήλωται καταπλαγέντες, ἀποπέμπουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, καὶ τότε μὲν ἐκμειλιχθεὶς ὀλίγον, ἀνεπαύσατο τῇ συνεχῆς Φόνῃ.

Θ'. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν Ἰσδαίαν γάσις ἦν καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας. ἀνηγείτο μὲν γὰρ κατὰ μέσσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλβας, ἀποδεδειγμένος δὲ αὐτοκράτωρ Οἰων, ἐπικλέμει Οὐϊτελλίῳ βασιλιῶντι· τῆταν γὰρ ἤρηντο τὰ κατὰ Γερμανίαν τάγματα καὶ γενομένης συμβολῆς κατὰ Βηδριακὸν τῆς Γαλατίας πρὸς τε Οὐάλεντα καὶ Καικίνναν τὰς Οὐϊτελλίᾳ στρατηγὰς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ περιῆν Οἰων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τῇ Οὐϊτελλίᾳ στρατιωτικόν· καὶ πολλῇ Φόνῃ γενομένῃ, διεχρήσατο μὲν Οἰων ἑαυτὸν, ἐν Βεξέλλῳ τὴν ἦταν πυθόμενος, ἡμέρας δύο καὶ τρεῖς μῆνας κρατήσας τῶν πραγμάτων. προσεχώρησε δὲ τοῖς Οὐϊτελλίᾳ στρατηγοῖς καὶ τῇ Οἰωνος ἡ στρατιά, καὶ κατέβαινον αὐτὲς εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς δυναμείας. ἐν δὲ τῷ καὶ Οὐεσπασιανὸς, ἀναστὰς ἐκ τῆς Καισαρείας πέμπτη Δαισίᾳ μηνός, ὤρμησεν ἐπὶ τὰ μηδὲπω κατεστραμμένα τῶν τῆς Ἰσδαίας χωρίων. ἀναβὰς δὲ εἰς τὴν ὄρεω, αἰρεῖ δύο τοπαρχίας, τὴν τε Γοφνιτικὴν καὶ τὴν Ἀκραβατηνὴν καλεσμένην, μεθ' ἧς Βηθηλαῖ τε καὶ Εφραὶμ πολίχνια, οἷς Φρεγὸς ἐγκαταστήσας μέχρις Ἱεροσολύμων ἰππάζετο. Φθορὰ δὲ ἦν πολλῶν καταλαμβανόμενων, καὶ πολλὰς ἡχμαλωτίζετο. Κερεάλιος δὲ αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων, μοῖραν ἰππέων καὶ πεζῶν ἀναλαβὼν, τὴν ἄνω καλεσμένην Ἰσδμαίαν ἐπόρθε, καὶ Καφεθρὰ μὲν ψευδοπολίχνιον ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπύπρησιν, ἐτέραν δὲ καλεσμένην ΚαΦαραβὶν προσβαλὼν ἐπολιόρκει· πάνυ δὲ ἦν ἰχυρὸν τὸ τείχος· καὶ τρέψεσθαι προσδοκῶντι πλείω χρόνον αἰφνιδίως ἀνοίγουσιν οἱ ἐνδον τὰς πύλας, καὶ μεθ' ἱκετηριῶν προσελθόντες αὐτὰς παρέδωκαν. Κερεάλιος δὲ τῆτος παρασησάμενος,

rent, vt perruptis muris simili poena afficeret quotquot intra urbem essent, nemini cuiuscunque aetatis parcens, nec quidquam discriminis inter insontes fontelque faciens. Ad ista non modo populus, sed et Zelotae metu percussi uxorem ei remittunt. quo facto ad lenitatem quidem aliquantulum mitigatus, a continua caede requieuit.

9. Verum non solum per Iudaeam erat seditio et bellum ciuile, sed etiam in Italia. Nam in medio quidem Romanorum foro interemtus erat Galba, Otho autem imperator declaratus aduersus Vitellium imperium affectantem bellum gerebat, hunc enim elegerant legiones Germanicae, cumque ad manus ventum esset cum Valente et Caecinna Vitellii ducibus apud Bedriacum Galliae, primo die Otho superior erat, altero Vitelliani: multaue caede facta semet apud Brixellum interfecit Otho, simulac rescuit suorum cladem, duobus diebus tribusque mensibus rerum potitus: Othonis etiam milites Vitellii ducibus sese adiunxerunt; et ipse cum exercitu Romam descendebat. Interea autem et Vespasianus quinto die Daesii mensis Caesarea mouit, contenditque in Iudaeae loca nondum euersa. Cumque montana adscendisset, duas toparchias capit, vnam Gophniticam et alteram Acrabatenam vocatam, et post has Bethela et Ephraim vrbeculas; ibique praefidiis collocatis usque Hierosolyma equitabat. Magna autem deprehensorum edita erat strages, multosque captiuos agebat. At Cerealis vnus ex illius ducibus cum equitum parte et peditum Idumaeam, quae dicitur superior, vallabat; et Caphethram quidem, quae vrbeculam simulabat, primo impetu captam incendit; alteram vero, nomine Capharabin, adortus obsidebat, (moenibus autem perquam validis cincta erat) ibique diutius se moraturum expectanti subito, qui intus erant, portas aperiunt, cumque supplices accessissent, semet tradiderunt. At Cerealis, cum eos in potestatem suam redegisset, Che-

ἐπὶ Χεβρών ἐτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης ἐχώρει. κῆται δὲ, ὡς ἔφην, αὕτη κατὰ τὴν ὀρεινὴν, ἢ πῶρῳ Ἱεροσολύμων· βιασάμενος δὲ τὰς εἰσόδους, τὸ μὲν ἐγκαταλειφθὲν πληθὺς ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ ἄστυ καταπίμπρησι, καὶ πάντων ἤδη κεχειρωμένων πλην Ηρωδῆς καὶ Μασάδας καὶ Μαχαβεῦντος· ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ληστῶν κατείληπτο· σκοπὸς ἦδη τὰ Ἱεροσόλυμα πρᾶκτο Ρωμαίοις.

ί. Ο δὲ Σίμων, ὡς ἔρρύσατο παρὰ τῶν ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰδουμαίας ὑπέστρεψε· καὶ περιελαύνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος, εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς φεύγειν συνηνάγκασεν. εἶπετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὐτὸς τὸ τεῖχος, ὄντινα λάβοι τῶν προσιόντων κατὰ τὴν χώραν ἐργατῶν διέφθειρεν. ἦν δὲ τῷ δήμῳ Σίμων μὲν ἔξωθεν Ρωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ δὲ ἔνδον ἐκατέρων χαλεπώτεροι. καὶ τῷτοις ἐπίνοια κακῶν καὶ τόλμη τὸ σύνταγμα τῶν Γαλιλαίων διέφθειρε. τὸν τε γὰρ Ἰωάννην παρῆγον εἰς ἰαχὺν ἔτοι, καὶ κῆνος αὐτὰς ἐξ ἧς περιποιήσατο δυναστείας ἡμέιβeto, πάντα ἐπιτρέπων δρᾶν, ὧν ἕκαστος ἐπεθύμει. πόθοι δὲ ἦσαν ἀρπαγῆς ἀπλήρωτοι, καὶ τῶν πλεσίων οἰκῶν ἔρυνα, φόνος τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὕβρεις ἐπαΐζοντο, μεθ' αἵματος δὲ τὰ συληθέντα κατέπινον, καὶ μετὰ ἀδείας ἐνθηλυπάθον τῷ κόρῳ, κόμας συνθετιζόμενοι, καὶ γυναικείας ἐοδῆτας ἀναλαμβάνοντες, καταντλάμενοι δὲ μύροις, καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ὑπογράφοντες ὀφθαλμούς. ἢ μόνον δὲ κόσμον, ἀλλὰ καὶ πάθη γυναικῶν ἐμιμῶντο, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀθεμίτους ἡδονὰς ἐπενόησαν· ἐνεκλινδέντο δὲ ὥσπερ πορνείῳ τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν ἀκαθάρτην ἐμίαναν ἔργοις. γυναικιζόμενοι δὲ τὰς ὄψεις, ἐφόνων ταῖς δεξιαῖς, θρυπτόμενοι δὲ τοῖς βυδίσμασιν ἐπίοντες ἐξαπίνης ἐγίνοντο πολεμισαί, τὰ τε ξίφη προφέροντες ἀπὸ τῶν βεβαμμένων χλαυίδων τὸν προσυχόντα διήλαινον. τῆς ἀποδιδράσκοντας δὲ Ἰωάννην Σίμων φονικώτερος ἐξεδέχeto, καὶ διαφυγῶν τις τὸν ἐντὸς τοῦ τεύχους τύραννον ὑπὸ τοῦ

brorum ibat urbem alteram antiquissimam. Sita autem erat, ut dixi, in montanis, haud procul ab Hierosolymis. Cum autem vi in eam irrupisset, multitudinem illic deprehensam cum puberibus occidit, civitatem vero exurit. Omnibusque iam occupatis, praeter Herodium et Masadam et Machaerunta, quae a latronibus tenebantur, tum propositum erat Romanis Hierosolyma aggredi.

IO. Simon autem, ubi uxorem suam a Zelotis recuperavit, iterum ad reliquias Idumaeae reversus est, et undique gentem depopulans, plerisque compulit Hierosolyma se recipere. Quin et ipse eos persequutus est usque ad urbem. ac deinde, cum muro se circumdedisset, quoscunque operariorum ex agris advenientes caperet, eos interficiebat. Eratque populo foris quidem Simon Romanis terribilior, intus vero Zelotae utrisque grauior. interque haec malorum excogitatio audaciae coniuncta Galilaeorum exercitum corripit. Namque Ioannem ad potentiam isti prouehabant, atque ille eis, pro imperio, quod adeptus est, vicissim omnia, quae desiderarent, facere permittebat. Infatiabilis autem erat rapinarum cupiditas, domorumque locupletum perferutatio, atque virorum caedes et feminarum iniuriae pro ludo habebantur, spoliaque cum sanguine deporabant, et impune muliebria patiebantur ad satietatem, compositos gerentes capillos, et amictum femineum induti, vnguentis etiam delibuti, quoque magis placerent oculos fuco et cerussa illinentes. Non solum autem ornatum, verum etiam, quae mulieribus accidunt, imitabantur, nimiaeque lascivia voluptates illicitas excogitarunt, in urbe autem tanquam in lupanari volutabantur, totaque facinoribus impuris polluebant. Immo feminarum ad inilar vultus componentes, dextris caedem patrabant, fractoque gressu incedentes subita incursione bellatores euadebant, gladiisque e conchyliatis chlamydibus eductis obuium quemque transfigebant. Eos autem, qui Ioannem fugerant, excipiebat saeuior in caedibus Simon, quique tyrannum intra muros euaserat, ab iis, qui ante portas erant, oc-

πρὸ πυλῶν διεφθείρετο. πᾶσα δὲ Φυγῆς ὁδὸς τοῖς αὐτο-
μολῆν πρὸς Ῥωμαῖς βυλομένοις ἀπικόπτετο.

ια'. Διετασιάζετο δὲ ἡ πρὸς τὸν Ἰωάννην δύναμις, καὶ
πᾶν ὅσον ἦν Ἰδουμαίων ἐν αὐτῇ χωρισθὲν ἐπιχειρεῖ τῷ τυραν-
νῷ, Φθόνῳ τε τῆς ἰχύος αὐτῆ καὶ μίσει τῆς ὀμότητος.
συμβαλόντες δὲ ἀναιρεῖσσι τε πολλὰς τῶν ζηλωτῶν, καὶ
συνελαύνουσι τὰς λοιπὰς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν κατα-
σκευαοῦσιν ὑπὸ Γραπτῆς· συγγενὴς δὲ ἦν αὕτη τῇ τῶν
Ἀδιαβηνῶν βασιλέως Ἰζάτῃ· συνεισπίπτουσι δὲ οἱ Ἰδου-
μαῖοι, κακῶς δὲν εἰς τὸ ἱερὸν ἐξώσαντες τὰς ζηλωτάς, ἐφ'
ἀρπαγὴν ἐτράποντο τῶν Ἰωάννη χρημάτων. κατὰ γὰρ τὴν
προειρημένην αὐλὴν αὐτὸς τε ἦν, κακῶς τὰ λάφυρα τῆς τυ-
ραννίδος κατέθετο. ἐν δὲ τῷ τῷ κατὰ τὴν πόλιν ἐσκε-
δασμένον πλῆθος τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν πρὸς τὰς δια-
πεφευγότας ἠθροίσθη, καὶ κατάγειν αὐτὰς παρεσκευάζε-
το. Ἰωάννης ἐπὶ τε τὸν δῆμον καὶ τὰς Ἰδουμαίους. τοῖς δὲ ἔχ-
ῆν τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν καταδεῖσαι παρῆν μαχιμωτέροις
ἔσιν, ὡς τὴν ἀπόνειαν, μὴ νύκτωρ ἀπὸ τῆς ἱερᾶς παρυσίου
τε, αὐτὰς τε διαφθείρωσι, καὶ τὸ ἄστυ καταπρήσωσι.
συνελθόντες ἔν μετα τῶν ἀρχιερέων ἐβγλεύοντο, τίνα χρὴ
τρόπον φυλάττειν τὴν ἐπίθεσιν. Θεὸς δὲ ἄρα τὰς γνώ-
μας αὐτῶν εἰς κακὸν ἔτρεψε, καὶ χαλεπώτερον ἀπωλείας
ἐπενέησαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον. ἵνα γὰρ καταλύ-
σασιν Ἰωάννην, ἔκριναν Σίμωνα δέχεσθαι, καὶ μεθ' ἱκετη-
ρῶν δευτέρου εἰσαγαγεῖν ἑαυτοῖς τύραννον. ἐπεραίνετο δὲ
ἡ βεβλή. καὶ τὸν ἀρχιερεῖα Ματθίαν πέμψαντες ἐδέοντο
Σίμωνος εἰσελθεῖν, ὃν πολλάκις ἔδεισαν. συμπαρακάλεον
δὲ οἱ ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων τὰς ζηλωτάς Φεύγοντες, πόθῳ
τῶν οἰκῶν καὶ τῶν κτημάτων. ὁ δὲ, αὐτοῖς ὑπερηφάνως
κατανεύσας τὸ δεσπόζειν, εἰσέρχεται μὲν ὡς ἀπαλλάξων
τῶν ζηλωτῶν τὴν πόλιν, σωτὴρ ὑπὸ τῇ δόμῃ καὶ κηδεμῶν
εὐφημέμενος. παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐσκόπει
τὰ περὶ τῆς ἑαυτῆς δυναστείας, καὶ τὰς καλέσαντας ἔχῃ ἤ-
τον ἐχθρὰς ἐνόμιζεν, ἢ καθ' ὧν ἐκέκλητο.

cidebatur. omnisque fugae via ad Romanos transire cupientibus erat praecclusa.

II. Seditionem autem contra Ioannem mouebat exercitus, et omnes in eo Idumaei dissentientes a caeteris aliquid moliebantur contra tyrannum, aut quod eius potentiae inuiderant aut crudelitatem oderant. Pugna autem congressi multos Zelotarum perimunt, caeterosque in aulam regiam a Grapte aedificatam (erat autem illa Izatae regis Adiabenorum consanguinea) compellunt; vna vero irrumpunt Idumaei, atque inde in templum pulsus Zelotis se conuertunt ad pecunias Ioannis diripiendas. nam in regia praedicta et ipse degebat, et tyrannidis spolia deposuerat. Interea autem quamplurimi Zelotae, qui per ciuitatem dispersi erant, sese ad eos, qui in templum fugerant, aggregarunt; eosque Ioannes aduersus populum et Idumaeos educere parabat. Illis autem, ut qui pugna plus possent, non tam impetus eorum metuendus erat, quam ne rerum desperatione de templo urbem noctu ingrederentur, ipsosque pariter occiderent atque urbem concremarent. Itaque cum coiissent vna cum pontificibus, consultabant, quo pacto sibi met de impetu cauerent. At Deus profecto faciebat, ut illis suae sententiae male cederent, et remedium ad salutem excogitarent interitu acerbius. Quippe ut Ioannem deturbarent, Simonem recipere statuerunt, et cum precibus alterum in urbem introducere tyrannum. atque ita decreto obtemperatur: missoque Matthia pontifice, Simonem ut intraret obsecrabant, quem saepe metuerant. Simul et eum rogabant Hierosolymitae, qui fugerant Zelotas, domus quisque suae et possessionum desiderio. Ille autem eis cum arrogantia pollicitus se in illis dominari velle, quasi ciuitatem quidem Zelotis liberaturus ingreditur; cui a populo tanquam seruatori curatorem laete acclamatum est: ubi vero cum suis copiis introiit, de iis dispiciebat, quae ad potentiam suam facerent; et qui eum acciuerant, non minus pro inimicis habebat, quam eos, contra quos fuerat accitus.

ιβ'. Σίμων μὲν ἔτις ἐν αὐτῷ τρίτῳ τῷ πολέμῳ Ξαν-
 θικῷ μηνὶ Ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐγένετο. Ἰωάννης δὲ καὶ
 τὰ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος, εἰργόμενοι τῶν ἐξόδων τῷ ἱερῷ,
 καὶ τὰ τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες· παραχερῆμα γὰρ τὰ
 ἐκείνων οἱ περὶ τὸν Σίμωνα διήρπασαν· ἐν ἀπόρῳ τὴν σω-
 τηρίαν εἶχον. προσέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ Σίμων, τῷ δήμῳ
 βοηθῆντος. κἀκείνοι, κατασάντες ἐπὶ τῶν σοῶν καὶ τῶν
 ἐκάλξεον, ἡμύνοντο τὰς προσβολὰς· συχνοὶ δὲ ἐπιπτον
 τῶν περὶ Σίμωνα, καὶ πολλοὶ τραυματίαι κατεφέροντο.
 ῥαδίως γὰρ ἐξ ὑπερδεξίᾳ τὰς βολὰς οἱ ζηλωταί, καὶ ἐκ
 αἰσώχης ἐποιῶντο. πλειονεκτῆντες δὲ τῷ τόπῳ, καὶ πύργους
 ἔτι προκατεσκευάσαν τέσσαρας μεγίστας, ὡς ἀφ' ὑψηλο-
 τέρων ποιοῖντο τὰς ἀφέσεις, τὸν μὲν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν
 καὶ βορείαν γωνίαν, τὸν δὲ τῷ ξυστῷ καθύπερθε, τὸν δὲ
 τρίτον κατὰ γωνίαν ἄλλην ἀντικρὺ τῆς κάτω πόλεως, ὁ δὲ
 λοιπὸς ὑπὲρ τὴν κορυφὴν κατεσκευάσας τῶν πασοφορίων·
 ἔνθα τῶν ἱερέων εἰς ἐξ ἑθῆς ἱστάμενος ἐκάστην ἐβδομάδα
 εἰσιῶσαν προστήμινε σάλπιγγι δαίλης, καὶ τελεοῦσιν
 αὐτοῖς περὶ ἐσπέραν, ὅτε μὲν ἀνεργεῖν τῷ λαῷ καταγγέλ-
 λων, ὅτε δὲ ἔργων ἔχεοθαι. διέστησαν δὲ ἐπὶ τῶν πύργων
 ὀξυβελῆς τε καὶ λιθοβόλους μηχανάς, τῆς τε τοξότας καὶ
 σφενδονήτας. ἔνθα δὴ τὰς μὲν προσβολὰς ὀκνηροτέρας
 ἐποιεῖτο ὁ Σίμων, μαλακιζομένων αὐτῷ τῶν πλειόνων,
 ἀντεῖχε δὲ ὅμως περισσὴ δύναμει· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀρ-
 γάνων βέλη πόρρωτέρῳ φερόμενα πολλὰς τῶν μαχομένων
 ἀνῆρει.

ΚΕΦ. ι'.

Ὡς οἱ στρατιῶται ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ Οὐσπασσιανὸν
 ἀνηγόρευσαν αὐτοκράτορα· ὡς τε Ἰώσηπον ἐκ δεσμῶν
 Οὐσπασσιανὸς ἀνῆσιν.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν περιέχε καὶ τὴν Γαμήν πάθῃ
 χαλεπώτερα. παρῆν μὲν γὰρ ἀπὸ Γερμανίας Οὐιτέλλιος

12. Ita quidem Simon belli anno tertio mense Xanthico Hierosolymorum factus erat dominus. Ioannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam, quae in ciuitate habebat, (nam statim res eorum Simon cum suis diripuerat) salutem desperare coepit. At Simon, populo adiuuante, impressionem faciebat in templum. Illi autem, cum in portibus perque propugnacula constitissent, impetum propulsabant: multique ex Simonis parte cadebant, multique saucii deferebantur. nam facile e locis superioribus ictuque certissimo tela coniciebant Zelotae. At quamuis loco plus possent, turres tamen quatuor maximas insuper aedificauerunt, ut ex alto missilia torquerent, vnam quidem ad orientalem angulum et borealem, alteram vero super Xystum, tertiamque ad aliud angulum, e regione ciuitatis inferioris, reliqua autem supra verticem Pastophoriorum erat exstructa: vbi vnus de sacerdotibus pro more adsians clangore tubae vespertino diem quemlibet septimum ineuntem praesignificabat, rursusque ad vesperam eundem desisse, et quando ferari oportet indicans, et quando operi incumbere. Per turres autem dispositae erant scorpiones et ballistae, itemque sagittarii et funditores. Itaque tunc Simon segnius quidem ferebatur ad impressiones faciendas, quod suorum plerique de impetu suo remitterent, ex copiarum tamen abundantia fortiter resistebat: tela autem machinis emissa e longinquo pugnantium multos perimebant.

CAP. X.

Quomodo miles in Iudaea et Aegypto Vespasianum declarant imperatorem: utque Iosephum vinculis liberat Vespasianus.

AT per idem tempus Romam etiam grauiora circumstabant mala. Aderat enim ex Germania Vitellius cum

ἄμα τῷ στρατιωτικῷ πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἕτερον. μὴ χωρέμενος δὲ τοῖς ἀποδεδειγμένοις εἰς τὰς στρατιώτας περιβόλοις, ὅλην ἐποιήσατο τὴν Ρώμην στρατόπεδον, καὶ πᾶσαν οἰκίαν ὀπλιτῶν ἐπλήρωσεν. οἱ δὲ ἀθήσιν ὀφθαλμοῖς τὸν Ρωμαίων πλῆτον θεασάμενοι, καὶ περιλαμφθέντες πάντοθεν ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ, τὰς ἐπιθυμίας μόλις κατεῖχον, ὥστε μὴ ἐφ' ἀρπαγὰς τρέπεσθαι τε, καὶ τὰς ἐμποδῶν γινομένης ἀναιρεῖν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τέτοις ἦν.

β'. Οὐσπασσιανὸς δὲ, ὡς τὰ πλησίον Ἱεροσολύμων καταστρεψάμενος ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν, ἀκῆει τὰς κατὰ τὴν Ρώμην ταραχάς, καὶ Οὐιτέλλιον αὐτοκράτορα. τῷ ἂν αὐτὸν καίπερ ἄρχεσθαι, καθάπερ ἄρχειν, καλῶς ἐπιτάμενον, εἰς ἀγανάκτησιν προήγαγε, καὶ τὸν μὲν ὡς ἐρήμῃ καταμανέντα τῆς ἡγεμονίας ἠδόξει δεσπότην. περιελγίσας δὲ τῷ πάθει, καρτερεῖν τὴν βάσανον ἔχ οἷός τε ἦν, καὶ τῆς πατρίδος πορθημένης ἑτέροις προσευχολεῖν πολέμοις. ἀλλ' ὅσον ὁ θυμὸς ἠπειγεν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, τοσῶτον εἰργεν ἡ ἔννοια τῷ διαστίματος. πολλὰ γὰρ φθάσκει πανεργήσασαν τὴν τύχην, πρὶν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν περαιωθῆναι, καὶ ταῦτα χεμῶνος ὥρα πλόοντα, σφαδάζουσιν ἤδη κατεῖχε τὴν ὁργὴν.

γ'. Συνιόντες δὲ οἱ τε ἡγεμόνες καὶ οἱ στρατιῶται καθ' ἑταιρίαν, φανερώς ἤδη μεταβολὴν ἐβηλεύοντο, καὶ διαγανακτῆντες ἐβόων, „ὥς ἐπὶ τῆς Ρώμης στρατιῶται τρυφῶντες, καὶ μηδὲ ἀκῆειν πολέμῃ φήμην ὑπομένοντες, διαχειροτονοῦσιν οἷς βάλονται τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἐλπίδα „λημμάτων ἀποδεικνύουσιν αὐτοκράτορας· αὐτοὶ δὲ διὰ „τοσῶτων κευρηκότες πόνων, καὶ γηρῶντες ὑπὸ τοῖς κρείνεσιν, ἑτέροις χαρίζονται τὴν ἐξουσίαν, καὶ ταῦτα τὸν „ἀξιώτερον ἄρχειν παρ' αὐτοῖς ἔχοντες· τίνα δικαιότεραν „ποτὲ τῆς εἰς αὐτὰς ἐννοίας ἀποδώσιν ἀμοιβὴν, εἰ τὴν „νῦν καταπεροῖντο; τοσῶτ' ὅτι εἶναι Οὐσπασσιανὸν ἡγεμονεύειν Οὐιτέλλειν δικαιότερον, ὅσῳ καὶ αὐτὰς τῶν ἐκείνων

exercitu, aliam praeterea ingentem multitudinem post se trahens. Et cum excipi non potuerit spatiis militi destinatis, Romam vniuersam pro castris habebat, omnemque domum armatis opplevit. Illi autem cum Romanorum diuitias oculis rebus eiusmodi insuetis conspexissent, et vndique circumfusi essent argenti aurique splendore, vix cupiditatem continebant, ne ad rapinas se conuerterent, suisque desideriis obstantes occiderent. Et in Italia quidem ita se res habebant.

2. Vespasianus autem, cum, omnibus in vicinia Hierosolymorum euerfis, Caesaream reuertisset, audit tumultus Romae ortos esse, et Vitellium factum imperatorem. id quod etiam ipsi, licet imperium pati aequae ac bene imperare posset, indignationem commouit; eumque, qui in imperium tanquam desertum furore incitatus erat, dominum quidem dedignabatur: dolore autem percitus cruciatum ferre non poterat, neque aliis vacare bellis, cum patria vastaretur. Veruntamen quantum ira impellebatur ad vlciscendum, tantum cogitatio de locorum intervallo eum reprimebat. nam quod multa fortuna versatilis posset noua facere, priusquam ad Italiam, praesertim hyemis tempore, traiecturus esset, hoc ipsum iam crescentem iracundiam cohibebat.

3. Duces autem militesque per sodalitia coeuntes aperte iam de mutatione consultabant, et cum indignatione vociferabantur: „Quid est, quod milites Romae constituti, et in deliciis agentes, quique ne famam quidem belli audire sustinent, imperium pro lubitu designarent, et spe quaesitus imperatores crearent; ipsi vero post tot labores exactos, et sub galeis senescentes, aliis condonarent potestatem, idque cum apud se digniorem habeant, qui imperet. quam iustiore vnquam ipsius in eos benevolentiae gratiam referent, si hanc, quae nunc penes ipsos sit, omiserint? Tanto autem Vespasianum, quam Vitellium, imperare iustius est, quanto illis, qui eum de-

„ἀποδειζάντων. ἔ γάρ δὴ μικρότερος τῶν ἀπὸ Γερμα-
 „νίας διηννοχέειν πολέμους, ἔδδ' τῶν ἐκεῖθεν καταγόντων
 „τὸν τύραννον ἠττῆσθαι τοῖς ὅπλοις. ἀγῶνος δ' ἐνδεήσεν
 „ἔδδ' ἐν. ἔ γάρ τὴν σύγκλητον, ἥ τῶν Ῥωμαίων δῆμον ἀνέ-
 „ξασθαι τῆς Οὐϊτελλίης λαγνείας, ἀντὶ τῆς Οὐεσπασιανῆ
 „σωφροσύνης· ἔδδ' ἀντὶ μὲν ἡγεμόνος ἀγαθῆ τύραννον
 „ώμιότατον, ἄπαιδα δὲ ἀντὶ πατρὸς αἰρεῖσθαι προσάτην.
 „μέγιστον γὰρ δὴ πρὸς ἀσφάλειαν εἰρήνης εἶναι τὰς γνη-
 „σίους τῶν βασιλέων ὑπεροχάς. εἴτε ἔν ἐμπειρίᾳ γῆρας
 „προσῆκει τὸ ἄρχειν, Οὐεσπασιανὸν αὐτὸς ἔχειν, εἴτε
 „νιότητος ἀλκῇ, Τίτον· καρπίσασθαι γὰρ τῆς παρ' ἀμ-
 „φοῖν ἡλικίας τὸ ὠφέλιμον. χορηγήσεν δὲ ἔ μόνον αὐτὸς
 „τότε τὴν ἰχὺν τοῖς ἀποδειχθένσιν, ἅτε τρία τάγματα
 „καὶ τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας ἔχοντας, ἀλ-
 „λὰ καὶ συνεργήσεν τὰ τε πρὸς ἑω πάντα, καὶ τῆς Εὐρώ-
 „πης ὅσα τῶν ἀπὸ Οὐϊτελλίης φόβων ἔσχωριςαι, καὶ τὰς
 „ἐπὶ τῆς Ἰταλίας δὲ συμμαχίας, ἀδελφὸν Οὐεσπασιανῆ
 „καὶ παῖδα ἑτερον, ὧν τὸν μὲν προδῆσεν πολλὰς τῶν
 „ἐν ἀξιώματι νέων, τὸν δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν
 „πεπιστυῖσθαι, μέρος ἔκ ὀλίγον εἰς ἐπιβολὴν ἡγεμονίας.
 „καθόλα τε ἂν βραδύνωσιν αὐτοὶ, τάχα τὴν σύγκλητον
 „ἀποδείξειν τὸν ὑπὸ τῶν συντετηρηκότων στρατιωτῶν ἀτι-
 „μῶμενον.

δ'. Τοιαῦτα κατὰ συστροφάς οἱ στρατιῶται διελάλουν·
 ἔπειτα συναθροισθέντες, καὶ παρακροτήσαντες ἀλλήλους,
 ἀναγορεύουσι τὸν Οὐεσπασιανὸν αὐτοκράτορα, καὶ σώ-
 ζειν τὴν κινδυνεύουσαν ἡγεμονίαν παρεκάλουν. τῷ δὲ Φρον-
 τίς μὲν ἦν πάλας περὶ τῶν ἔλων, ἔτι γε μὴν αὐτὸς ἄρ-
 χειν προήρητο, τοῖς μὲν ἔργοις ἑαυτὸν ἄξιον ἡγούμενος,
 προκρίνων δὲ τῶν ἐν λαμπρότητι κινδύνων τὴν ἐν ιδιώ-
 ταις ἀσφάλειαν. ἀρνημένῳ δὲ μᾶλλον οἱ ἡγεμόνες ἐπέ-
 κειντο, καὶ περιχυθέντες οἱ στρατιῶται ξιφῆρεις ἀναιρεῖν
 αὐτὸν ἠπείλουν, εἰ μὴ βάλοιτο ζῆν ἀξίως. πολλὰ δὲ

„clararunt, ipsi praestant. non enim se minora pertulisse
 „bella, quam qui in Germania militarunt; neque illis,
 „qui tyrannum inde deducunt, in armis deteriores esse.
 „Nihil autem opus fore dimicatione. non enim Sena-
 „tum, populumue Romanum libidines Vitellii, vice pu-
 „dicitiae Vespasiani, laturos esse; neque pro bono impe-
 „ratore tyrannum crudelissimum, aut liberis carentem
 „pro patre praesidem electuros. etenim maxime ad pacis
 „securitatem facere vegam in regnantibus praestantiam.
 „Ergo siue senectutis experientiae debeatur imperium,
 „habere se Vespasianum, siue adolescentiae viribus, Ti-
 „tum; ex amborum enim aetate quod sit commodum
 „decerpturos. ipsos vero non solum vires iis tunc suppe-
 „ditaturos esse, quos declarauerint, ut qui tres legiones
 „regumque habeant auxilia; sed et ad ipsorum societa-
 „tem perducturos esse omnia, quae ad orientem et
 „quicquid Europae extra metum Vitellii constitutum est,
 „atque insuper, qui in Italia sese eis adiungerent, Vespasiani fratrem aliumque filium, quorum alterum qui-
 „dem multos iuvenes dignitate praestantes sociatum ire,
 „alteri vero etiam urbis commissam esse custodiam; id
 „quod magni momenti est ad imperium capessendum.
 „In summa si ipsi moras necterent, Senatum fortasse eum
 „creaturum imperatorem, quem imperii conservatores
 „milites dehonestarunt.

4. Huiusmodi verba in circulis inter se faciebant mi-
 lites: deinde congregati seque inuicem adhortati, Vespasianum declarant imperatorem, eumque obsecrabant, ut imperium in periculo constitutum seruet. Illi autem olim quidem curae erat rerum summa, caeterum de imperio minime cogitauerat; factis quidem suis praeclaris seinet dignum, qui imperet, existimans, priuatae vero vitae securitatem praeferens clarioris fortunae periculis. Refraganti autem magis instabant tribuni, et milites strictis ensibus circumfusi eum interficere minabantur, ni vellet cum dignitate vivere. Multum autem illis reluctatus, ut imperii molem suis e cervicibus depelleret, tandem,

πρὸς αὐτὰς διατεινόμενος ἐξ ὧν διωθεῖτο τὴν ἀρχὴν, τελευταῖον, ὡς ἔκ ἐπειθεν, εἶκει τοῖς ὀνομάσασιν.

ε'. Προτρεπομένων δὲ αὐτὸν ἤδη Μνησιανῶ τε καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων εἰς αὐτοκράτορα, καὶ τῆς ἄλλης στρατίας ἄγειν βοώσης αὐτὴν ἐπὶ πᾶν τὸ ἀντίπαλον, αὐτὸς πρῶτον τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἶχετο πραγμάτων, εἰδὼς πλεῖστον τῆς ἡγεμονίας μέρος τὴν Αἴγυπτον ἔσαν διὰ τὴν τῷ σίτῃ χορηγίαν· ἧς κρατήσας, εἰ παρέλκοι καὶ βία, καθαιρεῖσεν ἡλπιζεν Οὐιτέλλιον· ὃ γὰρ ἀνέξομαι πεινῆσαν ἐπὶ Ρώμῃς τὸ πλῆθος· τὰ δύο τε ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τάγματα προσποιήσασθαι βεβλόμενος. ἐνεθυμῆτο δὲ καὶ πρόβλημα τὴν χώραν ἔχειν τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ἀδῆλων. ἔτι γὰρ κατὰ τὴν γῆν δυσέμβολος, καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν ἀλίμενος· κατὰ μὲν ἐσπέραν προβεβλημένη τὰ ἀνδρα τῆς Λιβύης, κατὰ δὲ μεσημβριαν τὴν διορίζσαν ἀπὸ Αἰθιοπῶν τὴν Συήνην καὶ τὰς ἀπλώτας τῷ ποταμῷ καταράκτας, ἀπὸ δὲ τῆς ἀνατολῆς ἐτι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀναχαινομένην μέχρι Κοπτῶ, βόρειον δὲ τείχος αὐτῇ ἢ τε μέχρι Συρίας γῆ, καὶ τὸ καλόμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, πᾶν ἄπορον ὄρμων. τετείχισται μὲν ἔτις ἡ Αἴγυπτος πάντοθεν. τὸ μεταξὺ δὲ Πηλῶσις καὶ Συήνης μήκος αὐτῆς σαδίων διτριχίλων, ὃ, τε ἀπὸ τῆς Πλευθίνης ἀνάπλες εἰς τὸ Πηλῶσιον, σαδίων τριτριχίλων ἑξακοσίων. ὁ δὲ Νεῖλος ἀναπλεῖται μέχρι τῆς Ελεφάντων καλεμένης πόλεως, ὑπὲρ ἣν εἰσγασιν προσωτέρω χωρεῖν ἔς προεξηκαμεν καταράκτας. δυσπρόσιτος δὲ λιμὴν ναυσὶ, καὶ κατ' εἰρήνην, Ἀλεξανδρείας. σενός τε γὰρ εἰσπλες, καὶ πέτραις ὑφάλοις, τὸν ἐπ' εὐθὺ καμπτόμενος δρόμον. καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτῷ μέρος πέφρακται χειροκμήτοις σκέλεσιν· ἐν δεξιᾷ δὲ ἡ προσαγορευομένη Φάρος νῆσος πρόκειται, πύργον ἀνέχουσα μέγιστον, ἐκπυρσεύοντα τοῖς καταπλέσθιν ἐπὶ τριακοσίαις σαδίαις, ὡς ἐν νυκτὶ πόρρωθεν ὁρμίζοιντο πρὸς τὴν δυσχέρειαν τῷ κατάπλε. περὶ ταύτην τὴν νησίδα καταβέβληται χειροποίητα τέχῃ μέγιστα·

cum illis persuadere non posset, cedit iis, qui imperatoris nomine eum salutauerant.

5. Jam vero Muciano caeterisque tribunis, ut semet pro imperatore gereret, eum hortantibus, atque reliquo exercitu eum inclamante, ut ipse in hostes quosunque infestos duceret, primo rebus Alexandrinis occupandis procurandisque intentus erat, ut qui norit, maximam partem imperii esse Ægyptum, quod frumentum suppeditet, (qua re potitus, Vitellium imperio, si illud ad se vitraheret, deturbaturum esse sperabat; non enim eum toleraturum esse populum Romae esurientem) quodque duas apud Alexandriam legiones sibi adiungere cupiebat. Quin et cogitabat, propugnaculo sibi fore illam regionem adversus incerta fortunae. Nam et terra difficilis accessu, marique importuosa est: ab occidente quidem loca arida Libyae sibi praetensa habet; a meridie vero Syenen, quae eam ab Æthiopia dirimit, et inuias nauibus Nili fluvii cataractas; itemque ab oriente mare Rubrum ad Copton civitatem usque diffusum, a septentrione vero munimentum habet terram ad Syriam usque protensam, et pelagus quod dicitur Ægyptium, portibus ubique destitutum. Ita quidem Ægyptus ex omni parte munita est. Inter Pelusium vero et Syenen per duo millia stadiorum porrigitur, atque a Plinthine in Pelusium navigatio est stadiorum trium millium et sexcentorum. Nilus autem ad urbem usque Elephantinen vocatam navigatur: ultra quam cataractae, de quibus diximus, progredi non sinunt. Portus autem Alexandriae, etiam mari tranquillo, nauibus aditu difficilis est. etenim angustus eius est introitus, saxisque sub mari latentibus a cursu directo deflexus. et laeua quidem eius pars brachiis septa est arte fabricatis: a dextra vero insula Pharos appellata obicitur, turrim maximam sustinens, quae ad ccc. usque stadia lumen eo appellentibus emittit, ut nocte procul a portu in ancoris stationem habeant ob nauigandi difficultatem. Circa hanc autem insulam manuum opera moles exstruuntur maximae:

πρὸς αἰσώμενον δὲ τῆτοις τὸ πέλαγος, καὶ τοῖς ἀντι-
 κρυσ ἐκκῶσιν ἀμφοτέρωθεν, ἐντραχύνει τὸν πόρον, καὶ
 σφαλερὰν διὰ τούτων τὴν εἴσοδον ἀπεργάζεται. ὁ μὲντοι γε
 λιμὴν ἔνδον ἀσφαλές αὐτός, καὶ τριάκοντα σταδίων τὸ μέ-
 γεθος, εἰς ὃν τὰ τε λείποντα τῇ χώρᾳ πρὸς εὐδαιμονίαν
 καταάγειται, καὶ τὰ περισσεύοντα τῶν ἐπιχωρίων ἀγαθῶν
 εἰς πᾶσαν μερίζεται τὴν οἰκισμένην.

Ε'. Εφίετο μὲν ἔτι εἰκότως τῶν ταύτῃ πραγμάτων.
 Οὐσπασιανὸς εἰς βεβαίωσιν τῆς ἑλῆς ἡγεμονίας, ἐπι-
 στέλλει δ' ἔνθ' εὐθύς τῷ διέποντι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Αλε-
 ξάνδρειαν Τιβερίῳ Αλεξάνδρῳ, δηλῶν τὸ τῆς στρατιᾶς
 πρὸς θυμὸν, καὶ ὡς αὐτός, ὑποδύς ἀναγκαίως τὸ βάρος
 τῆς ἡγεμονίας, συ-εργὸν αὐτὸν καὶ βοηθὸν προσλαμβάν-
 νοι. προαναγνὼς δὲ τὴν ἐπιστολὴν Αλέξανδρος, ἅμα προ-
 θυμῶς τὰ τε τάγματα καὶ τὸ πλῆθος εἰς αὐτὸν ὤκνωσεν.
 ἑκάτεροι δὲ ἀσμένως ὑπήκυσαν, τὴν ἀρετὴν τῷ ἀνδρὶ ἐκ
 τῆς ἐγγύς στρατηγίας εἰδότες. καὶ ὁ μὲν πεπιστευμένος ἤδη
 τὰ περὶ τὴν ἀρχὴν, προπαρεσκευάζει αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς
 τὴν ἄφικξιν· τάχιον δὲ ἐπινοίας διήγγελλον αἱ Φῆμαι τὸν
 ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἐώρ-
 ταζει, εὐαγγέλια δὲ καὶ θυσίας ὑπὲρ αὐτῆς ἐπιτέλει. τὰ
 δὲ κατὰ Μυσίαν καὶ Παννονίαν τάγματα, μικρῷ πρόδεν
 κεινημένα πρὸς τὴν Οὐίτελλίαν τόλμαν, μείζονι χαρᾷ
 Οὐσπασιανῷ τὴν ἡγεμονίαν ὤμνουν. ὁ δὲ ἀναζεύξας ἀπὸ
 Καισαρείας εἰς Βηρυτὸν παρῆν, ἔνθα πολλαὶ μὲν ἀπὸ τῆς
 Συρίας αὐτῷ, πολλαὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν
 πρεσβεῖαι συνήντων, σεφάνους παρ' ἐκάστης πόλεως, καὶ
 συγχαρητικά προσφέρουσαι ψηφίσματα. παρῆν δὲ καὶ
 Μικκιανὸς ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμὼν, τὸ πρὸς θυμὸν τῶν δή-
 μων καὶ τὰς κατὰ πόλιν ὅρκους ἀπαγγέλλων.

Ζ'. Προχωρήσας δὲ πανταχῶς κατὰ τὴν τῆς τύχης,
 καὶ τῶν πραγμάτων συνενευκότες ἐκ πλείεσθ' ἔμελλε, ἤδη
 παρίστατο τῷ Οὐσπασιανῷ νοεῖν, ὡς ἔτι δίχα δαιμονίᾳ
 προνοίας ἄψαιτο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ δικαία τις εἰμαρμένη

quibus allisum pelagus, et aduersis septis circumfractum asperiores facit transitum, ingressumque per angustias reddit periculosum. Intus tamen portus ipse tutissimus est, et xxx. stadiorum amplitudinis, in quem et ea deueniunt, quae terra ista ad felicitatem desiderat, et quicquid e bonis illius propriis redundat, per totum terrarum orbem distribuitur.

6. Adcoque minime quidem mirandum est, Vespasianum rerum istarum potiri quæsiisse, ad totius imperii firmitatem. Proinde statim ad Tiberium Alexandrum, qui Ægyptum et Alexandriam administrabat, literas mittit, quibus indicabat et militum promptam in se voluntatem, et quod ipse, ex necessitate onus imperii subiens, ipsum administrum et adiutorem sibi assumeret. Alexander autem, cum praelegisset literas, prompto statim animo et legiones et populum ad fidem ei præstandam iureiurando adegit. id quod ab utrisque lubenti animo factum est; ut qui viri virtutem norint ex rebus illius ductu in vicinia gestis. Atque ille quidem, cum iam sibi credita essent, quae ad imperium spectabant, quae eius etiam aduentui necessaria erant omnia præparabat. Citius autem, quam existimari potuit, fama nunciabatur in oriente Vespasianum esse imperatorem: et omnis quidem ciuitas dies festos agebat, necnon et nuncii pragmata dabat, et sacra pro eius salute faciebat. Legiones autem apud Mysiam et Pannoniam, paulo ante ob Virëllii audaciam in tumultus concitatae, maiore cum gaudio imperium Vespasiano iureiurando confirmabant. Ille vero profectus Caesarea Berytum veniebat, ubi multae quidem e Syria, insuper et multae ab aliis prouinciis legationes ei obuiam factae sunt, coronas et gratulatoria decreta a singulis ciuitatibus afferentes. Quin et Mucianus aderat prouinciae praefes, pronam in eum populorum voluntatem et iuramenta ei iurata annuncians.

7. Cum autem vbique votis illius obsecundaret fortuna, resque omni fere ex parte ad illum propenderent, tum cogitare coepit Vespasianus, quod non sine Dei prouidentia maius admoueret imperio; sed iusta quaedam

περιάγει τὸ κρατεῖν τῶν ὅλων ἐπ' αὐτόν. ἀναμιμνήσκειται γὰρ τὰ τε ἄλλα σημεῖα, πολλὰ δὲ αὐτῷ ἐγγέγοναι πανταχῇ, προφαίνοντα τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὰς τῷ Ἰωσήφ φωνάς, ὅς αὐτόν, ἔτι ζῶντος Νέρωνος, αὐτοκράτορα προσεπαινέσθαι ἠγάγησεν. ἐξεπέπληκτο δὲ τὸν ἄνδρα δεσμώτην ἔτι ὄντα παρ' αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενος Μιρκιανὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι καὶ φίλοις, πρῶτον μὲν αὐτῷ τὸ δράστηριον ἐκδιηγείτο, καὶ ὅσα τοῖς Ἰωταπάτοις δι' αὐτόν ἐκαμιν· ἔπειτα τὰς μαντείας, ἃς αὐτὸς μὲν ὑπώπτευσσε τότε πλάσμα τῷ δέος, ἀποδειχθῆναι δὲ ὑπὸ τῷ χρόνῳ καὶ τῶν πραγμάτων θείας. „αἰχρὸν ἦν, ἔφη, τὸν προθεσπίσαν· „τά μοι τὴν ἀρχὴν, καὶ διάκονον τῆς τῷ Θεῷ φωνῆς, ἔτι „αἰχμαλώτῃ τάξιν, ἣ δεσμώτῃ τύχην ὑπομένειν.” καὶ καλέσας τὸν Ἰωσήπον, λυθῆναι κελεύει. τοῖς μὲν ἦν ἡγεμόσιν, ἐκ τῆς εἰς τὸν ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς, λαμπρὰ καὶ περὶ αὐτῶν ἐλπίζειν παρέστη. συνὼν δὲ τῷ πατρὶ Τίτος, „δίκαιον, ὦ πάτερ, ἔφη, τῷ Ἰωσήφ καὶ τὸ ὄνειδος ἀφαιρεθῆναι σὺν τῷ σιδήρῳ, γενήσεται γὰρ ὁμοίος τῷ μὴ δε- „θέντι τὴν ἀρχὴν, ἂν αὐτῷ μὴ λύσωμεν, ἀλλὰ καὶ κό- „ψωμεν τὰ δεσμά.” τῆτο γὰρ ἐπὶ τῶν μὴ δεόντως δεθέντων πράττεται. συνεδόκει δὲ ταῦτα, καὶ παρελθὼν τις πελέκει διέκοψε τὴν ἄλυσιν. ὁ δὲ Ἰωσήπος εἰληφώς περὶ τῶν προειρημένων γέρας τὴν ἐπιτιμίαν, ἥδη καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἀξιοπίστως ἦν.

ΚΕΦ. ια'.

Ὅτι, Οὐίτελλίς ἡττηθέντος καὶ ἀναιρεθέντος, Οὐεσπασιανὸς εἰς Ρώμην ὤρμησεν· ὁ δὲ υἱὸς αὐτῷ Τίτος ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα.

Οὐεσπασιανὸς δὲ ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας, καὶ καταστησάμενός ἐκάστοις τὰς ἀρχὰς δικαίως καὶ διὰ τῶν ἀξίων, εἰς Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται. καὶ βαλνύμενος, ποτὶ χερὶ τρέπεσθαι, πρεσβυαίτερα τῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁρμῆς

fati ratio ad eum circumduxerit rerum omnium principatum. Sibi enim in memoriam veniunt et alia signa, (nam multa ipsi contigerant imperium praemonstrantia) quaeque ei dixerat Iosephus, qui, vivente adhuc Nerone, ausus est eum appellare imperatorem. Attonitus autem haerebat, quod hominem adhuc in vinculis apud se teneret; aduocatoque Muciano cum aliis tribunis et amicis, primum quidem eius strenuitatem enarrabat, quantumque in Iotapatis expugnandis propter ipsum laborasset; deinde vaticinationes, quas ipse quidem tunc suspicatus est timoris causa confictas, tempus autem rerumque euentum divinas esse demonstrasse. Tumque „inhonestum esse, aiebat, vt, qui sibi augurasset imperium, vocisque Dei minister ac nuncius exstiteret, adhuc captiui loco habere-
tur, victique fortunam subiret.” Cumque Iosephum vocasset, solui iubet. Sane hoc facto alii quidem tribuni, ex ea gratia, quam alienigenae retulisset, praeclara etiam de se speranda esse arbitrabantur. Titus vero, qui patri aderat: „Iustum est, inquit, o pater, vna cum ferro etiam probro Iosephum solui. perinde enim erit ac „si nunquam victus fuisset, cum vincula non soluerimus, sed dissecuerimus.” quod utique in eos vsurpatur, qui per iniuriam vincli sunt. Eadem Vespasiano placebant: et quidam in medium prodiens securi cateuam dissecuit. Iosephus autem pro his, quae praedixerat, estimationis illaesae praemio donatus, de futuris iam dignus, cui crederetur, habebatur.

CAP. XI.

Quod, Vitellio victo et interemto, Vespasianus Romam contendit, et filius eius Titus reuersus est Hierosolyma.

Vespasianus autem, cum responsum legationibus reddidisset, et iuste pro cuiusque meritis praefecturas singulis assignasset, Antiochiam peruenit. Atque secum cogitans, quo primum se verteret, magis e re sua esse iudica-

τά κατὰ τὴν Ρώμην ἔκρινε, τὴν μὲν βέβαιον ἔσαν ὀρεῖν, τὰ δὲ ὑπὸ Οὐϊτελλίῳ ταρασσόμενα. πέμπει δὲ Μεκκιανὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, παραδῶς ἱππέων τε καὶ πεζῶν συχυὴν δύναμιν. ὁ δὲ διὰ τὴν τῷ χειμῶνος ἀκμὴν δέσας τὸ πλεῖν, πεζῇ τὴν στρατιὰν ἤγε διὰ Καππαδοκίας καὶ Φρυγίας.

β'. Εὐ δὲ τῷ καὶ Αντώνιος Πρῖμος, ἀναλαβὼν τὸ τρίτον τάγμα τῶν κατὰ Μυσίαν, ἔτυχε δὲ ἡγεμονεύων αὐτόθι, Οὐϊτελλίῳ παραταξόμενος ἠπείγετο. Οὐϊτέλλιος δὲ αὐτῷ συναντήσοντα μετὰ πολλῆς δυνάμεως Καϊκίνναν ἐκπέμπει, μέγα θαρρῶν τῷ ἀνδρὶ, διὰ τὴν ἐπ' Οἰωνί νίκην. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ρώμης ἐλαύνων διὰ τάχους περὶ Κρεμῶνα τῆς Γαλατίας τὸν Αντώνιον καταλαμβάνει. μεθόριος δὲ ἐστὶν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. κατιδὼν δὲ ἐν ταῦθα τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὴν εὐταξίαν, συμβάλλειν μὲν ἐκ ἐθάρρει. σφαλερὰν δὲ τὴν ἀναχώρησιν λογιζόμενος, προδοσίαν ἐβλεύετο. συναγαγὼν δὲ τῆς ὑφ' αὐτὸν ἑκατοντάρχας καὶ χιλιάρχους, ἐνήγε μεταβῆναι πρὸς τὸν Αντώνιον, ταπεινῶν μὲν τὰ Οὐϊτελλίῳ πράγματα, τὴν Οὐεσπασιανῆ δὲ ἰχὺν ἐπαίρων· „καὶ παρ' ᾧ μὲν εἶναι, λέγων, μόνον τῆς ἀρχῆς ὄνομα, παρ' ᾧ δὲ τὴν δύναμιν, καὶ αὐτὸς δὲ ἄμεινον προλαβόντας τὴν ἀνάγκην ποιῆσαι χάριν, καὶ μέλλοντας ἡττᾶσθαι τοῖς ὅπλοις ταῖς γνώμαις τὸν κίνδυνον φθάσαι. Οὐεσπασιανὸν μὲν γὰρ ἱκανὸν εἶναι χωρεῖς αὐτῶν προθήσεσθαι καὶ τὰ λείποντα, Οὐϊτέλλιον δὲ ἔδδ' σὺν αὐτοῖς τηρῆσαι τὰ ὄντα.

γ'. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων ἔπεισε, καὶ πρὸς τὸν Αντώνιον αὐτομολεῖ μετὰ τῆς δυνάμεως. τῆς δὲ αὐτῆς νυκτὸς ἐμπίπτει μετάνοια τοῖς στρατιώταις, καὶ δέος τῷ προσέμφαντος, εἰ κρείττων γένοιτο· σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη, τὸν Καϊκίνναν ὥρμησαν ἀνελεῖν. καὶ ἐπράχθη τὸ ἔργον αὐτοῖς, εἰ μὴ προσπίπτοντες οἱ χιλιάρχοι καθικέτευσαν αὐτὰς. οἱ δὲ τῷ κτείνειν μὲν ἀπέχοντο· δῆσαντες δὲ τὸν προδότην, οἳοί τε ἦσαν πέμψειν Οὐϊτελλίῳ. ταῦτα ἀκῆσας ὁ Πρῖμος, αὐτίκα τῆς σφειτέρους ἀνίστησι, καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἤγεν.

bat, quae Romae agerentur curare, quam Alexandriam contendere, quod illam quidem sibi firmam videret, res autem Romanas a Vitellio perturbatas. Mittit igitur in Italianam Mucianum cum multis equitum peditumque copiis. Ille vero, hyeme adulta nauigare veritus, pedestri itinere per Cappadociam et Phrygiam ducit exercitum.

2. Inter haec autem et Antonius Primus, cum legione tertia ex iis, quae in Mysia erant, (illam enim regebat prouinciam) cum Vitellio acie congredi properabat. At ipsi occursum cum magna manu Caecinnam mittit Vitellius, multum viro huic fidens, quod Othonis copias fuderat. Ille vero Roma quam celerrime proficiscens circa Cremonam Galliae offendit Antonium. illa enim vrbs est in finibus Italiae. Cum autem illic conspexisset hostium multitudinem bonumque eorum ordinem, praelio quidem cum illis congredi non audebat; discessum autem periculosum reputans, de prodicione deliberabat. Conuocatis igitur centurionibus et tribunis sibi subditis, vt transirent ad Antonium suadebat, Vitellii quidem res deprimens, Vespasiani autem vires extollens; dicensque: „illum nomen imperii tantum, hunc vero potestatem habere, illisque satius „esse gratia anticipare necessitatem, cumque foret, vt armis superarentur, voluntate periculum praeuenire. Nam „Vespasianum quidem bene posse sine illis etiam reliqua „sibi adicere, Vitellium vero ne cum ipsis quidem parta „tueri et conseruare.

3. Huiusmodi multa loquutus persuasit eis, et cum milite transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites facti poenitebat, et inde metuebant, ne ille forte superior esset, qui ipsos miserat; eductisque gladiis interemptum iuerunt Caecinnam. idque fecissent, nisi tribuni ad pedes prouoluti illis supplicassent. Quamobrem caede quidem se abstinerunt; in eo autem erant, vt proditorem vinctum ad Vitellium mitterent. Cum ista audisset Primus, suos confestim excitat, armatosque ducebat in eos,

ἐπὶ τὰς ἀποσάντας. οἱ δὲ παραταξάμενοι πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον, αὐτοὶ δὲ τραπέντες ἔφευγον εἰς τὴν Κρεμῶνα· καὶ τὰς ἱππεὺς ἀνάλαβὼν Πρῖμος ὑποτέμνεται τὰς εἰσόδους αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν πολὺ πλῆθος κυκλωσάμενος πρὸ τῆς πόλεως διαφθείρει· τῷ δὲ λοιπῷ συνεισπεσὼν, διαρπάσας τὸ ἄστυ τοῖς στρατιώταις ἐφῆκεν. ἔνθα δὲ πολλοὶ μὲν τῶν ξένων ἔμποροι, πολλοὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀπώλοντο, πᾶσα δὲ Οὐίτελλίς στρατιὰ, μυριάδες τρεῖς ἀνδρῶν καὶ διακόσιοι. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Μυσίας Ἀντώνιος τετραμικελίς ἀποβάλλει καὶ πεντακοσίους. λύσας δὲ τὸν Καικίνναν, πέμπει πρὸς Οὐεσπασιανὸν, ἀγγελῶντα τὰ πεπραγμένα. καὶ ὅς ἐλθὼν ἀπεδέχθη τε ὑπ' αὐτῷ, καὶ τὰ τῆς προδοσίας ὀνείδῃ ταῖς παρ' ἐλπίδα τιμαῖς ἐπεκάλυψεν.

δ'. Ἀνεθάρσει δὲ ἤδη καὶ κατὰ τὴν Ρώμην Σαβῖνος, ὡς πλησίον Ἀντώνιος ὢν ἀπηγγέλλετο· καὶ συναθροίσας τὰ τῶν νυκτοφυλάκων στρατιωτῶν τάγματα, νύκτωρ καταλαμβάνει τὸ Καπετωλίον. μεθ' ἡμέραν δὲ αὐτῷ πολλοὶ τῶν ἐπισήμων προσεγένοντο, καὶ Δομετιανὸς ὁ τῷ ἀδελφῷ παῖς, μεγίστη μοῖρα τῶν εἰς τὸ κρατεῖν ἐλπίδων. Οὐίτελλίῳ δὲ Πρίμῳ μὲν ἐλάττων Φροντὶς ἦν, τεθύμωτο δὲ ἐπὶ τὰς συναποσάντας τῷ Σαβῖνῳ, καὶ διὰ τὴν ἐμφυτον ὁμότητα, διψῶν αἵματος εὐγενῆς, τῷ στρατιωτικῇ τὴν συγκατελθῆσαν αὐτῷ δύναμιν ἐπαφίησι τῷ Καπετωλίῳ. πολλὰ μὲν ἦν ἐκ τε ταύτης, καὶ τῶν ἀπὸ τῷ ἰερῷ μαχομένων ἐτολμήθη· τέλος δὲ τῷ πλῆθει περιόντες οἱ ἀπὸ τῆς Γερμανίας ἐκράτησαν τῷ λόφῳ. καὶ Δομετιανὸς δὲ σὺν πολλοῖς τῶν ἐν τέλει Ρωμαίων, δαιμονιώτερον διασώζεται. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἅπαν κατεκόπη, καὶ Σαβῖνος ἀνάχθεις ἐπὶ Οὐίτελλιον ἀναιεῖται, διαρπάσαντες τε οἱ στρατιῶται τὰ ἀναθήματα, τὸν ναὸν ἐμπιπρῶσι. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν εἰσελαύνει μὲν Ἀντώνιος μετὰ τῆς δυνάμεως, ὑπὸντων δὲ οἱ Οὐίτελλίς, καὶ τριχῇ κατὰ τὴν πόλιν συμβαλόντες, ἀπώλοντο πάντες. προέρχεται δὲ μεθύων ἐκ

qui defecerant. Illi autem instructi ad praelium paulisper quidem resistebant: mox autem loco pulsi Cremonam perfugiebant. At Primus cum equitibus suis omnes eis aditus praecidit, et magnam quidem eorum multitudinem undique circumclosam ante urbem perimit; adortus autem reliquos, militibus permisit urbem diripere. in qua hospitum quidem multi mercatores, multi etiam indigenarum perierunt, totusque Vitellii exercitus, virorum xxx. millia et ducenti. quin et Antonius eorum, quos ex Myisia adduxerat, quatuor millia et quingentos amittit. Caecinnam autem vinculis solutum ad Vespasianum mittit, rerum gestarum nuncium. Qui cum ad eum venisset, et ab eo benigne exceptus est, et prodictionis ignominiam ab eo insperatis honoribus obtectam habuit.

4. Iam vero animos resumebat etiam Romae Sabinus, postquam ei nunciatum esset, appropinquare Antonium; collectisque vigilum cohortibus nocte occupat Capitolium. Prima autem luce multi nobilium ad eum confluebant, interque eos Domitianus fratris filius, in quo spes maxima illis sita erat victoriae obtinendae. At Vitellius quidem de Primo minus sollicitus erat, incensus autem in eos, qui cum Sabino defecerant, et, pro ingenita crudelitate nobilium sanguinem sitiens, militum manum, quae secum descenderat, immittit in Capitolium. Et acriter quidem inter eam illosque, qui templum tenebant, audacterque pugnatum est: tandem vero Germani, ut qui multitudine superiores, colle potiti sunt. Domitianus autem cum multis Romanorum nobilium fato diuiniori interitum effugiebat, reliqua vero multitudo omnis caesa erat; et Sabinus ad Vitellium ductus interficitur: militesque, cum donaria omnia diripuissent, templum succendunt. Tumque postero die Antonius quidem cum exercitu in urbem irruit, eum vero Vitellii milites excipiunt, et tribus in locis commissis intra urbem praelio omnes interiere. Caeterum ebrius

τῇ βασιλείᾳ Οὐιτέλλιος, καὶ δαψιλέστερον ὥσπερ ἐν ἐχά-
τοις τῆς ἀσώτῃ τραπέζῃς κεκορεσμένος. συρεῖς δὲ διὰ τῇ
πλήθους, καὶ παντοδαπαῖς αἰκίαις ἐξυβριδαίς, ἐπὶ μέ-
σης τῆς Ρώμης ἀποσφάττεται, μῆνας ὅκτῳ κρατήσας
καὶ ἡμέρας πέντε. ὃν εἰ συνέβη πλείω χρόιον βιώσας, ἐπι-
λιπεῖν αὐτῇ τῇ λαγνείᾳ τὴν ἡγεμονίαν οἶμαι. τῶν δὲ ἄλ-
λων νεκρῶν ὑπὲρ πέντε μυριάδες ἡριθμήθησαν. ταῦτα
μὲν ἔν τῳ τρίτῳ μηνὸς Ἀπελλαίᾳ πέπρακτο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
Μακκιανὸς εἰσεσι μετὰ τῆς στρατίας, καὶ τὰς σὺν Ἀντωνίῳ
παύσας τῇ κτείνειν· ἔτι γὰρ ἐξερευνώμενοι τὰς οἰκίας,
πολλὰς μὲν τῶν Οὐιτελλίᾳ στρατιωτῶν, πολλὰς δὲ τῶν
δημοτικῶν, ὡς ἐκείνῃς ἀνέβην, φθάνοντες τῷ θυμῷ τὴν
ἀκριβῆ διάγνωσιν· καὶ προαγαγὼν τὸν Δομετιανόν, συνί-
ησι τῷ πλήθει μέχει τῆς τῇ πατρὸς ἀφίξεως ἡγεμόνα. ὁ
δὲ δῆμος, ἀπηλλαγμένος ἤδη τῶν φόβων, αὐτοκράτορα
Οὐεσπασιανὸν εὐφήμεν, καὶ ἅμα τὴν τε τῆς βεβαίωσιν
ἐώρταζε, καὶ τὴν Οὐιτελλίᾳ κατάλυσιν.

εἰ. Εἰς δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφιγμένῳ τῷ Οὐεσπα-
σιανῷ τὰ ἀπὸ τῆς Ρώμης εὐαγγέλια ἦκε, καὶ πρόσβεις ἐκ
πάσης τῆς ἰδίας οἰκισμένης συνηδόμενοι· μεγίστη τε ἔσα
μετὰ τὴν Ρώμην ἡ πόλις, σενοτέρα τῇ πλήθους ἡλέγχετο. κε-
κυρωμένης δὲ ἤδη τῆς ἀρχῆς ἀπάσης, καὶ σεσσωμένων παρ'
ἐλπίδα Ρωμαίοις τῶν πραγμάτων, Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὰ λεί-
ψανα τῆς Ἰσθαίας τὸν λογισμὸν ἐπέστρεφεν. αὐτὸς μέντοι εἰς
τὴν Ρώμην ὤρμητο λήξαντος τῇ χειμῶνος ἀνάγασθαι, καὶ
τάχος τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν διώκει· τὸν δὲ υἱὸν Τί-
τον μετὰ τῆς ἐκκρίτης δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαιρῆσοντα τὰ
Ἰεροσόλυμα. ὁ δὲ προσελθὼν περὶ μέχρι Νικοπόλεως, εἰ-
κοσι δὲ αὐτῇ διέχει τῆς Ἀλεξανδρείας σαδίας, κἀκεῖθεν
ἐπιβήσας τὴν στρατιὰν μακρῶν πλοίων ἀναπλεῖ διὰ τῇ
Νεῖλῳ κατὰ τὸν Μενδήσιον νόμον μέχρι πόλεως Θμύσεως.
ἐκεῖθεν δὲ ἀποβάς ὁδεύει, καὶ κατὰ πολίχνην τινα Τάνιν
αὐλίζεται· δεῦτερος αὐτῷ σαθμὸς Ἡρακλέως πόλις, καὶ
τρίτος Πηλῆσιον γίνεται. δυσὶ δὲ ἡμέραις ἐνταῦθα τὴν

de palatio prodiit Vitellius, et largiter, vt in extremis prodigae mensae, expletus: per populum vero tractus, omnique contumeliarum genere diuexatus in media Roma trucidatur, cum octo menses et quinque dies imperasset: quem si diutius viuere contigisset, eius luxuriae ne imperium quidem sufficere potuisse arbitror. aliorum vero caesorum numerata erant supra l. millia. Et haec quidem gesta sunt die tertio mensis Apellaei. Sequenti autem die Mucianus cum exercitu urbem ingreditur, et Antonii militibus a caede repressis, (adhuc enim, dum perscrutantur domos, de populo plurimos, quasi ab illo stetissent, occidebant, ira impediēte, quo minus eos accurate dignoscerent) productoque Domitiano, eum populo commendat, vt qui, vsque dum pater veniret, imperium administraret. Atqui populus, iam timore solutus, faustis vocibus Vespasiano acclamant imperatori: atque ob illum in imperio confirmatum et Vitellium deturbatum festos dies agebant.

5. Cum autem Vespasianus Alexandriam venisset, laeta ei Roma nunciabantur; legatique aderant ex toto terrarum orbe iam suo, ei congratulantes: atque vrbs ea, post Romam licet maxima, multitudini nimis angusta esse comperta est. Firmato autem iam vniuerso imperio, rebusque popul. Rom. praeter spem conseruatis, Vespasianus in Iudaeae reliquias animum intendit. Ipse tamen extrema hyeme Romam proficisci parabat; et quam primum res Alexandriae componebat: filium vero Titum, vt Hierosolyma expugnatum iret, cum delictis copiis dimisit. Atque ille pedibus vsque ad Nicopolim profectus, (est autem illa viginti stadiis ab Alexandria distita) indeque milite longis nauibus imposito, Nilo flumine iuxta Mendesium tractum vsque Thunuim oppidum peruehitur. inde vero, cum egressus esset, iter facit, et apud vrbeculam quandam Tanin pernoctat. inde secunda ei mansio fuit Heracleopolis, et Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, ter-

στρατιάν ἀναλαβών, τῇ τρίτῃ διέξισι τὰς ἐμβολὰς τῷ
 Πηλυσίῳ, καὶ προσελθὼν σταθμὸν ἓνα διὰ τῆς ἐρήμου, πρὸς
 τῷ τῷ Κασίῳ Διὸς ἱερῷ στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
 κατὰ τὴν Οὐρακίνην. ἕτος ὁ σταθμὸς ἦν ἀνυδροῦς· ἐπισ-
 ἄκτοις δὲ ὕδασι οἱ ἐπιχώριοι χρῶνται. μετὰ ταῦτα πρὸς
 Ρινοκορῆροις ἀναπαύσται, καὶ κειθὲν εἰς Ράφειαν προσελθὼν
 σταθμὸν τέταρτον, ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη Συρίας ἀρχὴ, τὸ
 πέμπτον ἢ Γάζῃ τίθεται στρατόπεδον, μεθ' ἣν εἰς Ασκά-
 λωνα, καὶ κειθὲν εἰς Ιάμνειαν, ἔπειτα εἰς Ιόππην, καὶ ἐξ
 Ιόππης εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, διεγνώκως αὐτόθι τὰς
 ἄλλας δυνάμεις ἀθροίζειν.

tio die ostium Pelusii pertransit; cumque per solitudinem vnus diei iter fecisset, ad Iouis Casii templum castra ponit, posteroque die iuxta Ostracinen. Haec mansio inaquosa erat: aquis autem aliunde aduectis vtuntur indigenae. Deinde apud Rhinocorura requiescit; atque illinc Raphiam progressus, mansionem quartam, (est autem vrbs illa prima Syriae) castra quinta Gazae ponit. et postea in Ascalonem, atque hinc Iamnam, deinde Ioppen, et ex Ioppe Caesaream peruenit; decreto sibi aliam illic militum delectum habere.

ΤΛΑΕ ΕΝΕΞΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΠΕΜΠΤΩ ΛΟΓΩ,
ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

- α'. Ο Πως τριχῶ ἡμερίσθῃ ἡ κατὰ Ἱεροσολύμων τάσις.
- β'. Σχετλιασμὸς τῶ συγγραφέως ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς.
- γ'. Ὅτι τῶν τειχεσίων αὐτὸς πολιορκητὴν πόλιν καταπρέσθηναι οἰκίῃ μετὰ εἶτα.
- δ'. Ὅτι, διὰ τῆς κατ' ἡμέραν γενομένης ἐν Ἱεροσολύμοις μάχης, ἄλλοι θρηνητὴν δόλμων οἱ τῶν ἀποσφαττομένων συγγενεῖς τε καὶ φίλοι.
- ε'. Ὅπως Ἰωάννης, ἀπὸ τῶν ἱερῶν ὅλων πύργων κατὰ τῶν ἀντιστασιῶν κατασκευάζων, ἐκωλύθη Ῥωμαίων ἐπελθόντων.
- ς'. Ὅπως Τίτος παρεσκευάσατο, καὶ μετ' οἷας τάξεως ἐπέει τοῖς Ἱεροσολύμοις.
- ζ'. Προσβολὴ Τίτου μετ' ἑκατοσίων κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων· καὶ ὅπως ἤρπτευσεν, ἐπελθόντων κατ' αὐτὸ τῶν Ἰουδαίων.
- η'. Ὅπως ἰδὼν εἰς τὸν λεγόμενον Σκοπὸν, ἔκειτο τὰ τῶ οἰκίῃ τραπὲς ἰκναιότητος τάγματα.
- θ'. Ὅπως Ἰουδαῖοι θρασυμένοι τὴν κατ' αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ὕψος, πασιχόντες ἐν αὐτοῖς, μικρὸν ἐρήνευσαν, καὶ αἰφνιδίως ἐπελθόντες τὸ δεικνόν ἔτραψαν τάγμα.
- ι'. Ὅπως Τίτος, μέσος ἀπολειφθεὶς τῶν πολιορκητῶν ἤρπτευσεν. καὶ ὡς οἱ φίλοι τῶν παρήνευσαν μὴ προκινδυνεύειν.
- ια'. Ὡς Ἰωάννης ἐκράτησε τῶν ζηλωτῶν, καὶ ἡ τριμερὲς τάσις πάλιν διμερὲς γέγονεν.
- ιβ'. Περὶ τῶν ὑπὸ Τίτῳ ἐξαμαρτάνοντων διὰ τὴν πολιορκίαν τύπων· ὅπως τε, τῶν Ῥωμαίων ἐξ ἐνδρας τῶν Ἰουδαίων πταισάντων, δυσωπηθεὶς ὁ Καῖσαρ συνεχῶς ἐτόποις. καὶ ὅπως, ἐξισθύνοντος τὸ μέχρι τῶν τοίχων τύπος, ὕψιστα τῆς πόλεως τραποτεύεται.
- ιγ'. Διαγραφὴ τῶ τοίχους τῶν Ἱεροσολύμων.
- ιδ'. Εὐφρασίς τῶ ἱερῶ.
- ιε'. Περὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἰνδυμάτων αὐτῶν τε καὶ τῶ ἀρχιερέως.
- ις'. Περὶ Σίμωνος καὶ Ἰωάννη τῶν τυράννων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐγγυμένων.
- ιζ'. Ὡς, περιύπτες Τίτῳ, καὶ σκοπτομένη τὸ τοίχος, τοξεύεται Νικάνωρ ὁ φίλος αὐτοῦ, συνὸν ἰωσήφ· ἔνθα δὲ καὶ σπευδαιότερον ἰγνίρειν τὰ χρώματα προστάξει, καὶ τὰ πολιορκητικὰ παρατῆσαι μηχανήματα.
- ιη'. Ἐπὶ περὶ Ἰωάννη καὶ Σίμωνος τῶν τυράννων, καὶ ὅπως ἀλλήλοισι ἐχρῶντο· καὶ περὶ τῶν ἀπὸ τῶν πετροβόλων ἐκρηπτόμενων λίθων.
- θ'. Ὅπως, ὑπὸ τῶν δογάνων τριχῶς τυπτομένη τῶ τοίχος, οἱ τύρανοι πρὸς ἀλλήλους ἡμονοήσαντες ἀντεπολέμουν Ῥωμαίους, καὶ τὰς μηχανὰς αὐτῶν ἐνέπρηναν· καὶ ὡς Ἰωάννης, ὁ τῶν Ἰδυμαίων ἡγεμὼν, τοξευθεὶς ἀναιρεῖται.
- ια'. Ὅπως αὐτομάτως κατέπεσον οἱ παρὰ Ῥωμαίων κατασκευασθέντες τρεῖς πύργοι, καὶ μετὰ πολλὴν φόνον ἐκράτησαν Ῥωμαῖοι τὸ πρῶτον τοίχος, μηχανήματι τῶ λεγομένῳ Νίκωνι.
- ιβ'. Ὅπως Τίτος μὲν πρὸς τοιχομασίαν τῶ δευτέρου τοίχους τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο, Ἰουδαῖοι δὲ τὰς ἐμβολὰς διαλαβόντες ἐφράξαντο.
- ιγ'. Περὶ Λογγίνου Ῥωμαῖοῦ τραπιδῆ.

IOSEPHI LIBRO QVINTO

HISTORIARVM EXCIDII IVDAICI

HAEC CONTINENTVR.

1. *Quomodo seditio Hierosolymitana tripartitam diuisa erat.*
2. *Historici lamentatio super urbis calamitatibus.*
3. *Dum inter se digladiantur seditiosi, multae incenduntur aedes frumenti plenae.*
4. *Dum quotidie pugnatum est Hierosolymis, ne lamentari quidem audebant caesorum cognati amique.*
5. *Quomodo Ioannes, ex lignis in templi usum paratis turres exstruens contra aduersae partis factiosos, impetitus erat Romanorum aduentu.*
6. *De Titi apparatu, et quo ordine milites disposuit Hierosolyma inuasurus.*
7. *Titus cum sexcentis impressionem facit in Hierosolyma: et quomodo, ludatis in eum irruentibus, fortiter se gessit.*
8. *Quomodo, cum ad locum venisset, qui Scopas dicitur, ibi exercitus sub agmina collocans.*
9. *Quomodo Iudaei, cum vidissent Romanos contra se venire, licet inter se dissenserent, in breue tempus pacem colunt, et subita facta eruptione decimam legionem in fugam vertunt.*
10. *Quomodo Titus, in medio hostium relictus, strenue se gessit: utque amici eum monuerunt, ne se in discrimen conderet.*
11. *Quomodo Ioannes superauit Zelotas; et seditio, quae tripartita fuerat, ad duas iterum factiones redacta est.*
12. *De locis in obsidionis commodum a Tito complanatis. et quomodo Romanis, incaute in Iudaeorum insidias lapsis, Caesar exoratus veniam concessit: utque, locis omnibus usque ad muros conquisitis, propius urbem castra admolet.*
13. *Delinectio murorum urbis.*
14. *Descriptio templi.*
15. *De sacerdotibus, et vestimentis eorum pontificisque.*
16. *De Simone et Ioanne tyrannis: deque ducibus ab illis constitutis.*
17. *Tito circumuente et perlustrante moenia, vulneratur Nicanor amicus eius, qui cum Iosepho erat: unde aggeres maiori studio excitari iussit, et machinas obsidionales admolet.*
18. *Iterum de Ioanne et Simone tyrannis. utque mutuum sibi inter se ferrebant auxilium: et de saxis et balistis proiectis.*
19. *Quomodo, muro tribus e locis a machinis verberato, tyranni, inter concordia, contra Romanos dimicabant, et machinas eorum incenderunt: utque Ioannes, Idumaeorum dux, sagitta percussus interficitur.*
20. *Quomodo tres turres a Romanis aedificatae sponte corruerunt, et multa cum caede primum murum superauit Romanis, ope machinae, quam Nicon vocabant Iudaei.*
21. *Quomodo Titus quidem ad murum secundum oppugnandum impressionem faciebat; Iudaei vero, cum impetum exceperent, omnia muniebant.*
22. *De Longino milite Romano.*

κγ'. Περὶ Κάστερος Ἰσθμίου γόνυτος, ὅπως Τίτον καὶ Ρωμαίους ἠπάτησαν.

κδ'. Ὅπως τὸ δεύτερον τεῖχος λαβόντες αὐδὶς ἐξώσθησαν· καὶ αὐδὶς αὐτὸ παρὰ λαβόντες πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν παράληψιν εὐτρεπίσθησαν.

κε'. Ὅπως, ἀνέντος Τίτη τὴν πολιορκίαν, εἰπὼς Ἰνδοῖν Ἰσθαῖοι, οὐδ' ὕλως ἐμαλκίσθησαν· διδὲ πάλιν ὤρμησεν εἰς τὸ πολιορκεῖν.

κς'. Παρκίνεσις Ἰωσήφου πρὸς τὸς δημοφύλας, ἐξ ἧς πολλοὶ τῷ δήμῳ αὐτομολοῦν ὤρμησαν.

κζ'. Ὅπως λιμὲν τε καὶ τοῖς ἐξ αὐτῆ χαλιποῖς ὁ δῆμος ἀνήκετα ὕπασχεν.

κη'. Ὅπως, Τίτες τὰς ἐπὶ λαχαναίαν ἐξιόντας ἀναλαμβάνων ἀνταύρου· καὶ οἱ τύρῃνοι πρὸς τῷ μὴ ἰνδῶναι τὰς οἰκείας τῶν αὐτομόλων, ἐπὶ τῷ τείχεσιν ὄγοντες ἐπεδείκνυσαν, ὡς τῶν αὐτομόλων τοιαῦτα παρὰ Ρωμαίων παρασχόντων· ἐξ ὧ καὶ πολλοὶ ἀπίσχυοντο τῷ αὐτομολοῦν, ἕως τὸ ἀληθὺς ἤμαθον.

κθ'. Περὶ Ἀντιόχου τῷ Ἐπιφανῆς, καὶ οἷα αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτῆ ὕπασχον.

λ'. Ὅπως Ἰσθαῖοι ὑπορύξαντες κατακρήμνισαν τὰ χώματα, καὶ πάλιν Ρωμαίων προσεγόντων τὰς μηχανὰς ἐπαχελθόντες ἐνέπρηξαν αὐτάς· ἔνθα καὶ κατὰ χειρὰ συμπλακόντων ἀλλήλων, πολλὸς ἐκατέρωθεν θῆνος ἐγένετο.

λα'. Ὅπως, τῶν χωμάτων κατακαυθέντων, Τίτες, βουλευόμενος ταῖς ἡγυμῆσι, τὴν πόλιν περιετείχισε, καὶ χώματα αὐδὶς ἀνήγειρεν.

לב'. Ἐκφρασις τῶν κατὰ τὴν πόλιν λιμοττόντων, καὶ ὅσα ὑπὸ τε τῷ λιμῇ καὶ τῶν σαρσιῶν ὁ δῆμος ὑπέμενον.

λγ'. Περὶ Μαρτίου τῷ εἰσαγγεγόντος εἰς Ἱερουσόλυμα τὸν τύραννον Σίμωνα· καὶ ὡς αὐτὸς τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν εὐγενῶν ὑπ' αὐτῆ ἀνῆρξθησαν, ἕτε καὶ ὁ τῷ Ἰωσήφου πατὴρ ἐν τῇ φυλακῇ συγκλείσθαις ἐφυλάττετο.

λδ'. Ὅπως Ἰσθαῖοις τῶν τῷ Σίμωνος ὑπάρχων, προδιδόντες τὴν πεπιτυμμένην πύργον τῷ Τίτῳ, πρὶν προῖξαι τὰ τῷ σκοπῷ ἄλυναι ὕφθικεν.

λε'. Ὅπως Ἰωσήφους πάλιν παραινῶν τοῖς πολιταῖς πλῆττεται λίσθαι, καὶ ὡς ἐπὶ τότε ταρῆχθίντες οἱ τῷ δήμῳ πάλιν ἀνεθάρσυναν ἰδόντες ἑαυτοὺς.

λς'. Οἷα ὑπέσχεσαν οἱ αὐτόμολοι ἐκ τῷ λιμῇ, εὐδίας τροφῆς κοριννύμενοι· οἱ δὲ καὶ ἀνατρεφόμενοι, ὡς χρυσὸν ἔνδον φέροντες.

λζ'. Ὅπως Ἰωάννης ὁ τύραννος, τοῖς ἱεροῖς σκεύεσιν, εἰς ἰδίαν τε καὶ τῶν μετ' αὐτῆ εὐπάζειαν, καταχρήσατο.

λη'. Ὅπως διὰ μιᾶς τῆς πόλεως πύλης νεκροὶ ἐξεκομίσθησαν ἔντος μηνῶν δύο.

23. *De Castore impoſſore Iudaico, quomodo Titia et Romanis impoſuit.*
24. *Quomodo muro ſecundo poſiti, inde iterum pulſi erant: illoque mox recuperato, ad reliqua ſuperanda ſeſe comparabant.*
25. *Quomodo, Tiſo obſidionem remittente, ſi forſan deditionem facerent Iudaei, illi ne minimum quidem emolliſſerant: quo factum, ut iterum obſidionem urgeret.*
26. *Iosephi ad populares ſuos cohortatio, qua multi e plebe ad tranſfugendam incitati erant.*
27. *Quomodo famem et mala inde graviffima ſine lenamine paſſus eſt populus.*
28. *Quomodo Titus crucibus eos ſuffigebat, qui capſi erant, dum ad clera colligenda exirent; atque tyranni, ne quis ſe deteret, tranſfugarum familiares ad muros ducentes, oſtendebant eis crucifixos, quaſi tranſſugae hoc ipſum paterentur. vnde multi a fuga abſtinebant, donec certiores facti eſſent de rei veritate.*
29. *De Antiocho Epiphane; ac quoniam ipſe cum ſuis paſſus eſt.*
30. *Quomodo Iudaei ope tuniculorum praecipitabant aggeres; cumque Romani iterum machinas adduxiſſent, egreſſi illas incenderunt: ubi cum ad manus etiam ventum eſſet, multa utrinque facta erat caedes.*
31. *Quomodo aggeribus accenſis, Titus, cum daces in conſilium addidiſſet, urbi murum circumdedit, ruſuſque aggeres excitavit.*
32. *Fame laborantium miseria deſcribitur, narraturque quanta mala ex fame et ſeditioſis ſuſtinuit plebs.*
33. *De Matthia, qui in Hieroſolyma introduxit Simonem tyrannum: et quomodo ipſe atque multi nobilium ab eo interempti erant, quando id Iosephi patrem in cuſtodiam concluſum tenebant.*
34. *Quomodo Iudas quidam unus e praefectis Simonis, cum in eo eſſent, ut surrim ſibi creditam Tiſo proderet, capſus eſt, priuſquam perſiceret id, quod propoſuerat.*
35. *Quomodo Iosephus, dum iterum cinctus adhortaretur, lapide percutitur: vique ex eo populus perturbatus animos mox reſumſerunt, ubi ſalutem viderunt.*
36. *Quoniam perpeſſi ſunt tranſſugae ex fame ſtatim cibo repleti: nonnullique diſciſſi erant, ac ſi anrum intus haberent.*
37. *Quomodo Ioannes tyrannus vaſa ſacra conuertebat in ſui ſuorumque beneficium.*
38. *Quos mortui ex una urbis poſſa intra duos menſes efferebantur.*
-

ΚΕΦ. α΄.

Περὶ σασιασῶν ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ οἷα θεινὰ διὰ τούτης κατέειλε τὴν πόλιν.

Ο Μὲν ἔν Τίτος, ὃν προειρήκαμεν τρόπον, διοδεύσας τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου μέχρι Συρίας ἐρημίαν, εἰς Καισάρειαν παρῆν, ταύτῃ διγνωκῶς προσυντάξασθαι τὰς δυνάμεις. ἔτι δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν συγκαθιστάμεν τῷ πατρὶ τὴν ἡγεμονίαν νέον αὐτοῖς ἐγκεχειρισμένην ὑπὸ τοῦ Θεῷ, συνέβη καὶ τὴν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εἶσιν ἀναγκάσασθαι τριμνηρῇ γενέσθαι, καὶ καθ' αὐτὴ θάτερον ἐπιστρέψαι μέρος, ὅπερ ἂν τις ὡς ἐν κακοῖς ἀγαθὸν εἴποι καὶ δίκης ἔργον. ἡ μὲν γὰρ κατὰ τὴν δήμεν τῶν ζηλωτῶν ἐπίθεσις, ἥπερ κατήρξεν ἀλώσεως τῇ πόλει, προδεδήλωται μετὰ ἀκριβείας, ὅθεν τε ἔφυ, καὶ πρὸς ὅσον κακὸν ἀνηυξήθη. ταύτην δὲ ἔκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν εἴσει εἴσιν ἐγγενέσθαι, καὶ καθάπερ θηρίον λυσσῆσαν ἐνδεία τῶν ὄξωθεν ἐπὶ τὰς ἰδίας ἤδη σάρκας ὀρμᾶν.

β. Εὐεάζαρος γὰρ ὁ τοῦ Σίμωνος, ὅς δὴ καὶ τὰ πρῶτα τῇ δήμεν τῶν ζηλωτῶν ἀπέσπασεν εἰς τὸ τέμενος, ὡς ἀγανακτῶν δῆθεν ἐπὶ τοῖς ὁσημέραι τῷ Ἰωάννῃ τολμώμεναι, καὶ γὰρ ἀνεπαύετο φονῶν ἕτος, τὰ δὲ ἀληθὲς αὐτῷ μεταγενεστέρω τυράννῳ μὴ φέρων ὑποτετάχθαι, πόθῳ τῶν ἔλων καὶ δυναστείας ἰδίας ἐπιθυμία, διῆσταται, παραλαβὼν Ἰδὴν τε τὸν Χελκίαν καὶ Σίμωνα τὸν Εἰζρώνος τῶν δυνάτων, πρὸς οἷς Εἰζετίας ἦν Χωβαρὶ παῖς ἔκ ἄσσημος. καθ' ἑκάστον δὲ ἔκ ὀλίγοι τῶν ζηλωτῶν ἠκολούθησαν, καὶ καταλαβόμενοι τὸν ἐνδότερον τῷ νεῷ περίβολον, ὑπὲρ τὰς ἱερὰς πύλας ἐπὶ τῶν ἀγίων μετώπων τίθενται τὰ ὅπλα. πλήρεις μὲν ἔν ἐπιτηδείων ὄντες ἐθάρρυν· καὶ γὰρ ἀφθονία τῶν ἱερῶν ἐγένετο πραγμάτων, τοῖς γε μηδὲν ἀσεβεῖς ἡγεμένοις· ὀλιγότῃ δὲ τῇ κατὰ σφᾶς ὀρώδῃντες, ἐγκαθίσταμενοι τὰ ὅπλα κατὰ χώραν ἔμεινον. ὁ δὲ Ἰωάννης ὅσον

CAP. I.

De seditionis apud Hierosolyma: et quibus calamitatibus propter illos laborauit ciuitas.

ET Titus quidem, ita, vt iam diximus, emensa solitudine ultra Ægyptum ad Syriam vsque, Caesaream perueniebat, decreto sibi illic prius ordinare exercitum. Illo autem adhuc apud Alexandriam vna cum patre constituyente imperium, quod nuper eis demandauerat Deus, contigit etiam seditionem, quae apud Hierosolyma erat, resuscitatam trifariam diuidi, et aliam partem in aliam verti, quod vt in malis optimum quis dixerit, et melius fieri haud posse, quam factum est. Nam de Zelotarum quidem in populum dominatu, qui vrbi erat excidii causa, iam ante diligenter declarauimus, vnde coeperit, et quantum in malum creuerit. De hac autem non errauerit quisquam, si dixerit, seditionem in seditione esse factam, ac ferae instar rabidae, cum cibo ei aliunde desit, in sua iam saeuire viscera,

2. Eleazarus enim Simonis filius, qui scilicet ab initio Zelotas a populo separauit, fecitque in templum secedere, sese super iis indignari simulans, quae in dies singulos Ioannes anderet, (ille enim nequaquam a caedibus quiescebat) re autem vera sese posteriori tyranno subiectum esse ininime ferens, summae rerum desiderio et potestatis propriae cupiditate, ab aliis desciscit, assumtis sibi ex potentibus Iuda Chelciae filio et Simone Ezronis: praeter quos erat Ezechias Chobari filius, vir non ignobilis. Horum autem singulos Zelotarum non pauci sequebantur, occupatoque interiore templi septo, super portas sacras in fronte sancti sanctorum arma collocant. Et necessariis quidem se abundare confidebant, (sacrarum enim rerum etiam copia suppetebat, praesertim iis, qui nihil impium ducebant) paucitati vero suorum metuentes, cum arma illic collocassent, loco se continebant. Ioannes autem

ἀνδρῶν ὑπερεῖχε πλήθει, τοσῶτον ἐλείπετο τῷ τόπῳ· καὶ κατὰ κορυφὴν ἔχων τὰς πολεμίας, ἕτ' ἀδελφεὶς ἐποιεῖτο τὰς προσβολὰς, ἅτε δι' ὀργὴν ἡρέμει. κακῶμενος δὲ πλέον, ἤπερ διατιθεὶς τὰς περὶ τὸν Ελεάζαρον, ὅμως ἐκ ἀνεί· συνεχεῖς δὲ ἐκδρομαὶ κατ' ἀλλήλων καὶ βελῶν ἀφίσεις ἐγίνοντο, καὶ φόνους ἐμιαίνετο πανταχῶς τὸ ἱερόν.

γ'. Ο δὲ τῷ Γιώρα Σίμων, ὃν ἐν ταῖς ἀμυχαναίαις ἐπικλητὸν αὐτῷ τύραννον ἐλπιδι βοηθείας ὁ δῆμος προσηγάγετο, τὴν τε ἄνω πόλιν ἔχων καὶ τῆς κάτω πολὺ μέρος, ἐρρωμένεσσαν ἤδη τοῖς περὶ τὸν Ἰωάννην προσέβαλλεν, ὡς ἂν καὶ καθύπερθεν πολεμῶμενοις. ἦν δὲ ὑπὸ χεῖρα προσίων αὐτοῖς, ὥσπερ ἐκείνοι τοῖς ἄνωθεν. καὶ τῷ Ἰωάννῃ, διχόθεν πολεμῶμεν, συνέβαινε βλάπτεσθαι τε καὶ βλάπτειν εὐκόλως, καὶ καθόσον ἡττάτο τῶν ἀμφὶ τὸν Ελεάζαρον ὧν ταπεινότερος, τοσῶτον ἐπλεονέκτει ἐν ὑψηλῇ τῷ Σίμωνος. παρὰ καὶ χειρὶ μὲν τὰς κάτωθεν προσβολὰς εὐμαρῶς εἰργε, τὰς δὲ ἄνωθεν ἀπὸ τῶ ἱερῷ κατακοντίζοντας ἀνέσχελε τοῖς ὀργάνοις. ὄξυβελεῖς τε γὰρ αὐτῷ καὶ καταπέλται παρῆσαν ἐκ ὀλίγοι καὶ λιθοβόλοι, δι' ὧν ὁ μόνον ἡμύνετο τὰς πολεμῶντας, ἀλλὰ καὶ πολλὰς τῶν ἱερεργῶντων ἀνήρει. καίπερ γὰρ πρὸς πᾶσαν ἀσέβειαν ἐκλευσσηκότες, ὅμως τὰς θύεν ἐθέλοντας εἰσηφίεσαν, μεθ' ὑποψιῶν μὲν καὶ φυλακῆς τὰς ἐπιχωρίως προδιερυνώμενοι, τὰς δὲ ξένους ἀδελφεσσαν, οἳ καὶ περὶ τὰς εἰσόδους δυσωπήσαντες αὐτῶν τὴν ὁμότητα παρανάλωμα τῆς σάσεως ἐγίνοντο. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλη, μέχρι τῷ βαμῶ καὶ τῷ νεῷ διὰ τὴν βίαν ὑπερφερέμενα, τοῖς τε ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἱερεργῶσιν ἐνέπιπτε. καὶ πολλοὶ σπεύσαντες ἀπὸ γῆς περᾶτων, περὶ τὸν διώνυμον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις χῶρον ἅγιον, πρὸ τῶν θυμάτων ἔπεσον αὐτοῖ, καὶ τὸν Ἑλλήσι πᾶσι καὶ βαρβάρους σεβάσμιον βῶμὸν κατέσπεισαν ἰδίῳ φόνῳ. νεκροῖς δὲ ἐπιχωρίοις ἀλλόφυλοι, καὶ ἱερεῦσι βέβηλοι συνεφύροντο, καὶ παντοδαπῶν αἷμα πτωμάτων ἐν τοῖς θείοις περιβόλοις ἐλιμνάζετο. ἢ Τί τληκῶτον, ὃ τλημονεσάτῃ πόλει,

quanto superior erat virorum multitudine, tanto superabatur loco; hostesque habens supra verticem non sine damno faciebat incurfus, neque prae iracundia quiescebat. plus autem mali accipiens, quam Eleazaro suisque inferebat, nihil tamen quidquam remittebat; sed crebri fiebant excursus et missilium iactus, templumque passim caedibus polluebatur.

3. Simon autem Giorae filius, (quem, rebus desperatis inuitatum, populus sibi tyrannum auxilii spe adiciebat) et urbem superiorem in potestate sua habens et magnam inferioris partem, animosius iam Ioannem eiusque socios adoriebatur, quod desuper etiam impeterentur. Infra autem eos erat, cum impressionem faceret, sicut illi ad eos, qui loca editiora occupauerant. Atque Ioanni utrinque oppugnato accidebat, ut facile laederetur pariter ac laederet; et in quantum cladem acciperet ab Eleazaro utpote inferior, in tantum Simoni praeualebat ipso superior. propter quod impetus quidem ab inferiori loco factos facile manu arcebat; desuper vero ex fano iaculantes machinarum subsidiis reprimebat. quippe ipsi scorpiones aderant et catapultae non pauci et balistae, quibus non solum propulsabat dimicantes, sed multos etiam sacra facientes perimebat. Quanquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos, qui victimas offerre cuperent, intro admiserunt, indigenas quidem cum suspicione et obseruatione prius eos perferutando, extraneos vero minori cum sollicitudine, qui licet ad ingressum illorum crudelitatem exorassent, consumti tamen erant obiter a seditiosis. nam tela e machinis, magna vi ad aram usque et templum transiecta, in sacerdotes et sacris operantes incidebant: et multi, qui magno studio a terrae finibus eo venissent, ob locum fama celebratum et omnibus hominibus sacrum habitum, ipsi autem hostias ceciderunt, et altare Graecis vniuersis et Barbaris venerandum suo sanguine adaspererunt. atque indigenis occisis alienigenae ac sacerdotibus profani miscebantur, et promiscuus cadauerum sanguis templi in atriis stagna faciebat. „Quid tanti passa es,

„πέπονθας ὑπὸ Ῥωμαίων, οἷσ' αὖτ' ἐμφύλια μύση περι-
καθαρχήντες εἰσῆλθον. Θεῶν μὲν γὰρ ἔτε ἥς ἔτι χῶρος,
ἔτε μένειν ἐδύνασο, τάφους οἰκείων γενομένη σωμάτων,
καὶ πολέμῳ τὸν ναὸν ἐμφύλις ποιήσασα πολυάνδριον.
δύναιο δ' ἂν γενέσθαι πάλιν ἀμείνων, εἴγε ποτὲ τὸν πορ-
θήσαντα Θεὸν ἐξιλιάσῃ." ἀλλὰ καθεκτέον γὰρ καὶ τὰ
πάθη τῷ νόμῳ τῆς συγγραφῆς, ὡς ἔ κατολοφρευμῶν οἰ-
κείων ὁ καιρὸς, ἀλλ' ἀφηγήσεως πραγμάτων. δίδειμι δὲ
τὰ ἐξῆς ἔργα τῆς γάσεως.

δ'. Τριχῇ τῶν ἐπιβύλων τῆς πόλεως διηρημένων, οἱ
μὲν περὶ τὸν Ελεάζαρον, τὰς ἱεράς ἀπαρχὰς διαφυλάσ-
σοντες, κατὰ τῷ Ἰωάννῃ τὴν μέθην ἔφερον. οἱ δὲ, σὺν τῷ
διαεπάζοντες τὰς δημότας, ἠγείροντο κατὰ τῷ Σίμων-
νος. ἦν δὲ κακείνῳ τροφὴ κατὰ τῶν γαστρίων ἡ πόλις.
ὁπότε μὲν ἔν' ἀμφοτέρωθεν ἐπιχειροῖτο, τὰς συνόντας ὁ
Ἰωάννης ἀντέστρεφε, καὶ τὰς μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἀνιόντας
ἀπὸ τῶν σοῶν βάλλων, τὰς δὲ ἀπὸ τῷ ἱερῷ κατακοντίζον-
τας ἡμύνετο τοῖς ὀρχάνοις. εἰ δὲ ἐλευθερωθεῖ ποτὲ τῶν
καθ' ὑπερθεῖν ἐπικειμένων· διανέπαυε δὲ αὐτὰς πολλάκις
μέθῃ τε καὶ κάματος· ἀδείεσκον τοῖς περὶ τὸν Σίμωνα
μετὰ πλεόνων ἐπεξέειπεν. αἰεὶ δὲ ἐφ' ὅσον τρέψαιτο τῆς
πόλεως, ὑπεμπίπρα τὰς οἰκίας σίτη μετὰς καὶ παντοδα-
πῶν ἐπιτηδείων· τὸ δὲ αὐτὸ πάλιν ὑποχωρῆντος ἐπιὼν ὁ
Σίμων ἔπραττεν, ὥσπερ ἐπιτήδες Ῥωμαίοις διαφθείροντες
ἂ παρυσλευάσατο πρὸς παλινορκίαν ἡ πόλις, καὶ τὰ νεῦρα
τῆς αὐτῶν ὑποκόπτοντες δυνάμει. συνέβη γὰρ τὰ μὲν
περὶ τὸ ἱερὸν πάντα συμφλεγῆναι, καὶ μεταίχμιον ἐρη-
μίας γενέσθαι καὶ παρατάξεως τὴν πόλιν· κατακαῆναι δὲ
πλὴν ὀλίγων πάντα τὸν σῆτον, ὅς ἂν αὐτοῖς ἔκ' ὀλί-
γα διήρκεσεν ἔτη πολιορκημένοις. λιμῷ γὰρ ἐάλωσαν.
ὅπερ ἦκιστα δυνατόν ἦν, εἰ μὴ τῷτον ἑαυταῖς προπαρε-
σκεύασαν.

ε'. Πανταχόθεν δὲ τῆς πόλεως πολεμυμένης ὑπὸ τῶν
ἐπιβύλων καὶ συγκλυδῶν, μέσος ὁ δῆμος ὥσπερ μέγα

„o miserrima ciuitas, a Romanis, qui tua intestina scelera flammis purgaturi ingressi sunt. Neque enim Dei iam locus es, neque est, vt maneat, tuorum cadauerum, facta sepulcrum, et quae templum ciuili bello tumultum constituisi. Possis tamen in melius forte mutari, si vnquam Deum placaueris, qui te vastauit.” Sed enim scribendi lege cohibendus est dolor, cum hoc non sit lugendi tempus, sed res gestas narrandi. Itaque ad reliqua seditionis persequenda redeo.

4. Vrbis insidiatoribus trifariam diuisis, Eleazarus quidem cum suis, qui sacras primitias custodiebant, in Ioannem ebrii ferebantur. Qui vero huic parerent, plebem diripientes excitabantur aduersus Simonem. Ipsi autem etiam contra alios seditiosos commeatum suppeditabat ciuitas. Et cum quidem vtrique appeteretur Ioannes, suos in contrarias partes vertebat: et de ciuitate quidem adscendentes telis e porticibus vibratis, e templo vero iaculantes machinis propellebat. Quoties autem ab illis, qui desuper vrgebant, liberaretur, (frequenter enim pugnam intermittebant ex ebrietate et lassitudine) eo audacius in Simonem eiusque socios cum pluribus ruebat. Semper autem, quam procul eos ciuitate pelleret, eoque domos frumenti et omnium necessariorum plenas succendebat: rursusque idem, cum regrederetur Ioannes, Simon insequutus agebat; quasi de industria pro Romanis omnia corrumpere, quae ad obsidionem tolerandam ciuitas praeparauerat, suarumque virium neruos abscinderent. adeoque contigit omnia quidem circa templum comburi, spatiumque vrbis intermedium desolatum fieri acieiue instruendae idoneum: omne vero frumentum, praeter paruulum, concremari, quod non paucis annis illis sufficere potuisset obsessis. quo factum, vt fame perditii fuerint, id quod fieri non potuit, nisi eam iam ante sibi met quaesiuissent. ✠

5. Vndique autem insidiatoribus et conuenis ciuitatem infestantibus, populus inter eos veluti magnum cor-

σῶμα δισπαράσσεται. γηραιοὶ δὲ καὶ γυναῖκες ὑπ' ἀμνη-
 χασίας τῶν εἰσῶ κακῶν ἤρχοντο Ῥωμαίοις, καὶ τὸν ἐξω-
 θεν πόλεμον ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῶν οἰκείων κακῶν ἐκαρπαδόκην.
 κατάπληξίς δὲ δεινὴ καὶ δέος ἦν τοῖς γυνήσιοις, καὶ ἔτε
 βελῆς καιρὸς εἰς μεταβολήν, ἔτε συμβάσεως ἐλπίς ἔτε
 φυγῆς τοῖς ἐθέλουσιν. ἐφηρεῖτο γὰρ πάντα, καὶ, τὰ
 λοιπὰ τασιάζοντες, οἱ ἀρχιληγαὶ τῆς εἰρηνικῆς Ῥωμαίοις
 φρονῶντας, ἢ πρὸς αὐτομολίαν ὑπόπτει, ὡς κοινὰς πολε-
 μίας ἀνῆραν, καὶ μόνον ὠμονόχην τὸ φονεύειν τῆς σωτηρίας
 ἀξίους. καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀδιάλειπτος ἦν κραυγὴ,
 μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ· δεινότεροι δὲ οἱ τῶν πενθού-
 ντων ὀδυρμοί. αἰεὶ καὶ θρήνων μὲν αἰτίας ἐπαλλήλους αἱ
 συμφοραὶ προσέφερον, τὰς δὲ οἰμωγὰς ἐνέκλειεν ἡ κατά-
 πληξίς αὐτῶν. Φιμύμενοι δὲ τὰ γε πάθη τῷ φόβῳ μεμυ-
 κότες τοῖς συναγμοῖς ἐβασανίζοντο. καὶ ἔτε πρὸς τῆς ζῶν-
 τας ἦν αἰδῶς ἔτι τοῖς προσήκουσιν, ἔτε πρόνοια τῶν ἀπολω-
 λότων ταφῆς. αἴτιον δὲ ἀμφοτέρων ἡ καθ' ἑαυτὸν ἀπό-
 γνωσις ἐκάσθ'· παρείθησαν γὰρ εἰς πάντα τὰς προθυ-
 μίας οἱ μὴ τασιάζοντες, ὡς ἀπολλύμενοι πάντως ὅσον ἔδε-
 πω. πατῆντες δὲ τῆς νεκρᾶς, ἐπ' ἀλλήλοις σσεωρευμένους,
 οἱ τασιασαὶ συνεπλέκοντο, καὶ τὴν ἀπόνοιαν ἀπὸ τῶν ἐν
 ποσὶ πτωμάτων σπῶντες ἦσαν ἀγριώτεροι. προσεξευρί-
 σκοντες δὲ αἰεὶ τι καθ' αὐτῶν ὀλέθριον, καὶ πᾶν τὸ δοχθὲν
 ἀφειδῶς δρῶντες, ἑδραίαν ἔτε αἰκίας ὁδὸν ἔτε ὠμότητος
 παρέλιπον. ἀμέλει Ἰωάννης τὴν ἰσράν ὕλην εἰς πολεμιστη-
 ρίαν κατασκευὴν ὀργάνων ἀπεχρήσατο. δόξαν γὰρ ποτε
 τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἰσρεῦσιν ὑποσηρίξαντας τὸν ναὸν εἰκοσι
 πήχεις προσυψῶσαι, κατάγει μὲν ἀπὸ τῆς Λιβάνου μεγί-
 στοις ἀναλώμασι καὶ πόνοις τὴν χρήσιμον ὕλην, ὁ βασιλεὺς
 Ἀγρίππας, ξύλα θείας ἄξια τὴν τε εὐθύτητα καὶ τὸ μέ-
 γεθος. μεσολαβήσαντος δὲ τῆς πολέμου τοῦ ἔργου, ὁ Ἰωάν-
 νης τεμὼν αὐτὰ πύργους κατασκευάζει, ἐξαρκῆν τὸ μῆκος
 εὐρὼν πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς καθύπερθε ἰσρεῖ μαχομένους· ἵση-
 σὶ τε προσαγαγὼν κατόπιν τῆς περιβόλου, τῆς πρὸς δύσιν

pus dilacerabatur. Senes vero et mulieres prae consilii inopia in malis intestinis pro Romanis vota faciebant; externumque bellum, quo domesticis malis liberarentur, sollicitè expectabant. Grauis autem consternatio et metus occupabat indigenas: et neque consilii capiendi tempus erat, ut voluntatem mutarent, neque pacis ineundae aut fugae capessendae spes earum cupidis. etenim custodiebantur omnia, et latronum principes, caetera dissidentes, quasi communes hostes eos interficiebant, quicumque Romanis fauebant, aut in suspitione erant transfugiendi ad eos, solumque in occidendis salute dignis consentiebant. Et pugnantium quidem nocte dieque clamor perpetuus erat: grauioribus vero lugentium ploratus. et assiduas quidem lamentationis causas praebebant calamitates, prae mentis autem consternatione repressi erant eiulatus. Prae metu autem cohibito dolore, gemitibus per labia expressis cruciabantur: et neque iam viuis ab affinitate iunctis ulla adhibita reuerentia, neque mortuis cura sepulturae. Quorum amborum causa erat, quod de se quisque desperarit. De sua enim in omni re cupiditate remiserant, qui cum seditiosis non erant, quasi continuo modis omnibus morituri. At vero seditiosi congesta in cumulum cadauera conculcantes dimicabant, et a mortuis sub pedibus ad desperationem redacti immāniter saeuiebant: semperque aliquid in se perniciosum excogitantes, et quodcunque illis visum esset sine miseratione facientes, nihil quidquam iniuriae aut crudelitati reliquum fecerunt. immo quidem Ioannes, contra quam debuit, sacram materiam ad instrumenta bellica conficienda adhibuit. Nam cum olim populo itemque pontificibus placuisset templum suffulcire, idque xx. cubitis altius aedificare, rex quidem Agrippa idoneam materiam ex monte Libano maximis sumtibus et labore deducendam curat, ligna et proceritate et magnitudine spectatu digna. Interuentu autem belli opere interrupto, Ioannes, cum securum illis admoisset, turres aedificabat, comperto iustae esse longitudinis aduersus eos, qui desuper e templo pugnarent; adductasque constituit post septum et ad occidentem e regione

ἐξέδρας ἀντίκρυς, ἥπερ καὶ μόνῃ δυνατόν ἦν, τῶν ἄλλων μερῶν βαθμοῖς πόρρωθεν διειλημμένων.

ε'. Καὶ ὁ μὲν τοῖς κατασκευαθεῖσιν ἐξ ἀσεβείας ὀργάνοις κρατήσεν ἤλπισε τῶν ἐχθρῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἄχρηστον αὐτῷ τὸν πόνον ἀπέδειξε, πρὶν ἐπισῆσαι τινὰ τῶν πύργων, Ῥωμαῖς ἐπαγαγών. ὁ γὰρ δὴ Τίτος, ἐπειδὴ τὰ μὲν συνήγαγε τῆς δυνάμεως πρὸς αὐτόν, τοῖς δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμων συναντῶν ἐπέσειλεν, ἐξήλαυνε τῆς Καισαρείας. ἦν δὲ τρία μὲν τὰ πρότερον αὐτῷ τῷ πατρὶ συνδράσαντα τὴν Ἰουδαίαν τάγματα, καὶ τὸ πάλαι σὺν Κεσίῳ πταῖσαν δωδέκατον, ὅπερ καὶ ἄλλως ἐπίσημον δι' ἀνδρείαν ὑπάρχον, τότε κατὰ μνήμην ὧν ἔπαθεν εἰς ἄμυναν ἦει προθυμότερον. τῶν μὲν ἦν τὸ πέμπτον δι' Ἀμμαῆντος ἐκέλευσεν αὐτῷ συναντῶν, καὶ διὰ Ἰεριχῆντος τὸ δέκατον ἀναβαίνειν. αὐτὸς δὲ ἀνέβη μετὰ τῶν λοιπῶν, πρὸς οἷς αἶτε τῶν βασιλέων συμμαχία πᾶσαι πλείεις, καὶ συχνοὶ τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας ἐπικυροὶ συνῆλθον. ἀνεπληρώθη δὲ καὶ τῶν τεσσάρων ταγμάτων, ὅσον Οὐσπασιανὸς ἐπιλέξας, Μυκιανῷ συνέπεμψεν εἰς Ἰταλίαν, ἐκ τῶν ἐπελθόντων μετὰ Τίτου. διὰ τοῖς μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας στρατευμάτων ἐπίλεκτοι, τριχίλιοι δὲ συνείποντο τῶν ἀπ' Εὐφράτης Φυλάκων, Φίλων δὲ δοκιμώτατος εὐνοίαν τε καὶ σύνεσιν Τιβέριος Ἀλέξανδρος, πρότερον μὲν αὐτὸς τὴν Αἴγυπτον διέπων. τότε δὲ τῶν στρατευμάτων ἄρχων κριθεὶς ἄξιος, ἐξ ὧν ἐδεξιώσατο πρῶτος ἐγειρομένην ἄρτι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ πίστεως λαμπρᾶς ἐξ ἀδήλας τῇ τύχῃ προσέθετο· σύμβυλός γε μὴν ταῖς τῷ πολέμῳ χρείαις, ἡλικία τε πρῶτων καὶ κατ' ἐμπειρίαν, εἶπετο.

ΚΕΦ. β'.

Οἷως Τίτος ἦει πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὡς τὴν πόλιν κατασκευπτόμενος κινδυνεύεται, ἔτε στρατοπεδεύεται.

ΠΡΟΣΙΟΝΤΙ δὲ εἰς τὴν πολεμίαν Τίτῳ, προῆγον μὲν οἱ βα-

exedrarum; qua etiam solum licebat, quod aliae partes gradibus e longinquo fuerint occupatae.

6. Et ille quidem machinis, ex impietate fabricatis; hostes debellaturum esse sperauit: at Deus ipsi vanum esse laborem ostendit; priusquam in turribus quisquam pedem poneret, Romanos adducens. Etenim Titus, postquam partem quidem copiarum ad se collegisset, aliis vero misisset, ut ipsum ad Hierosolyma conuenirent, Caesarea proficiscebatur. Erant autem tres legiones, quae prius sub patre illius Iudaeam vastauerant, et duodecima, quae olim sub Cestio cladem acceperat; quae licet alias insigni erat fortitudine, tunc tamen memoria eorum, quae pertulerat, alacrius ad vindictam properabat. Et Romanorum quidem legionem quintam sibi per Ammauntem iussit occurrere, decimam per Hierichuntem adscendere: ipse vero cum reliquis mouit, quos regum quoque auxiliarii auctiores omnes, multique e Syria in subsidium venientes comitabantur. Quin et totidem viris suppletæ sunt quatuor legiones, quot Vespasianus delectos cum Muciano miserat in Italiam ex his, qui cum Tito Hierosolyma contenderant. duo namque millia aderant ex Alexandrino exercitu lecta, tria millia vero ex Euphratis custodibus eum sequebantur; et amicorum spectatissimus, beneuolentia pariter ac prudentia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum administrauerat, tunc autem dignus, qui exercitum regeret, propterea iudicabatur, quod primus nouum benigne exceperat imperatorem, et cum clara fide fortunæ eius, cum adhuc incerta esset, se adiunxerat: idemque etiam consultor in usus bellicos ætate ac experientia præcipuus semper ei aderat.

CAP. II.

Qualiter Titus profectus est Hierosolyma, utque urbem speculando in discrimen venit, atque ubi castra metatur.

TItum autem, terram in hostilem ingredientem, ante-

σιλικοί, καὶ πᾶν τὸ συμμαχικόν, ἐφ' αἷς ὁδοποιοὶ καὶ με-
 τρηταὶ στρατοπέδων· ἔπειτα τὰ τῶν ἡγεμόνων σκευοφόρα,
 καὶ μετὰ τὰς τέτων ὀπλίτας αὐτοὺς, τὰς τε ἄλλας ἐπι-
 λέκτας καὶ τὰς λογχοφόρους ἔχων. κατόπιν αὐτῷ τῷ τάγ-
 ματος ἱππικόν. ὅτοι δὲ πρὸ τῶν μηχανημάτων, καὶ ἐπ'
 ἐκείνοις μετ' ἐπιλέκτων χιλιάρχοι καὶ σπειρῶν ἑπαρχοί.
 μετὰ δὲ τήτης περὶ τὸν αἰστὸν αἱ σημαῖαι, καὶ ἔμπροσθεν
 οἱ σαλπικταὶ τῶν σημαίων· ἐπὶ δὲ τέτοις ἡ Φάλαγξ.
 τὸ εἶφος εἰς ἕξ πλατύνασα. τὸ δὲ οἰκετικὸν ἐκάστη τάγμα-
 τος ὀπίσω, καὶ πρὸ τέτων τὰ σκευοφόρα. τελευταῖοι δὲ
 πάντων οἱ μίσθιοι, καὶ τέτων φύλακες οἱ ἄραγοί. προά-
 γων δὲ τὴν δύναμιν ἐν κόσμῳ, καθὰ Ῥωμαίοις σύνηθες,
 ἐμβαλλει διὰ τῆς Σαμαρείτιδος εἰς Γοφνὰ, κατειλημμένην
 τε πρότερον ὑπὸ τῷ πατρὸς, καὶ τότε φερεμένην. ἐνθα
 μίαν ἑσπέραν αὐλισάμενος, ὑπὸ τὴν ἑω πρόεισι· καὶ δια-
 νύσας ἡμέρας σαθρόν στρατοπεδεύεται κατὰ τὸν ὑπὸ Ιϋ-
 δαίων πατρίως Ακανθῶν αὐλῶνα καλέμενον, πρὸς τινὶ καί-
 μη Γαβαθσαύλῃ καλεμένη· σημαίνει δὲ τῆτο λόφον Σαβ-
 λη διέχοντα ἀπὸ τῶν Ἱερουσαλύμων, ὅσον ἀπὸ τριάκοντα
 σταδίων. ἀναλαβὼν τε ἐντεῦθεν ὅσον εἰς ἑξακοσίαις τῶν
 ἐπιλέκτων ἱππέων, ἧς τὴν τε πόλιν περισκεψόμενος, ὅπως
 ὀχυρότητος ἔχοι, καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ιϋδαίων, εἰ πρὸς
 τὴν ὥσιν αὐτῇ, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ὑποδείσαντες ἐν-
 δοῖεν. πέπυτο γάρ, ὅπερ ἦν ἀληθές, τοῖς σασιώδεσι καὶ
 ληστρικοῖς τὸν δῆμον ὑποπεπτωκότα ποθεῖν μὲν εἰρήνην,
 ἀδυνάτερον δὲ ὄντα τῆς ἐπαναστάσεως ἡρεμεῖν.

β'. Εὖς μὲν ἔν ὄρεθιον ἱππάζετο τὴν λεωφόρον κατα-
 τείνυσαν πρὸς τὸ τεῖχος, ἔδεις πρὸφαίνετο τῶν πυλῶν·
 ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸν Ψήφινον πύργον ἀποκλίνας,
 πλαίγιον ἦγε τὸ τῶν ἱππέων εἶφος, προπηδήσαντες
 ἐξαίφνης ἄπειροι, κατὰ τὰς Γυναικείας καλεμένους πύρ-
 γους διὰ τῆς ἀντικρὺ τῶν Ελένης μνημείων πύλης, διεκ-
 παίισι τῆς ἱππικῆς, καὶ τὰς μὲν ἐτι κατὰ τὴν ὁδὸν θέοντας
 ἀντιμέτωποι πάντες ἐκώλυσαν συνάψαι τοῖς ἐκκλίνασιν· τὸν

cedebant quidem regii alique omnes auxiliares, post quos viarum stratores castrorumque metatores ibant: deinde tribunorum impedimenta, et post milites armatos, qui illis praesidio erant, ipse Titus, et alios delectos circa se habens et hastatos: eumque excipiebant equites legionis adscripti. Hi vero machinas praeibant, et post illos tribuni cum lectis militibus et praefecti cum cohortibus. Deinde signa aquilae circumdata, et ante signa tubicines: post hos vero phalanx, senum virorum ordinibus dilatata. Serui autem cuiusque legionis pone sequebantur, ante se militum impedimenta agentes. Omnium vero nouissimi mercenarii, horumque custodes agnium coactores. Incedens autem compositae cum exercitu, ita ut mos est Romanis, per Samaritidem in Gophnam venit, prius a patre suo captam et tunc praesidiis occupatam. Ibi noctem unam moratus mane inde proficiscitur, cumque statum diei iter confecisset, castra ponit in loco, quem Iudaei patrio sermone Spinarum vallem appellant, apud vicum quendam Gabath-Saul dictum, (id autem Sauli collem significat) distantem ab Hierosolymis circiter stadia xxx. atque hinc, lectis equitibus ad sexcentos secum assumtis, exploratum ibat et urbis firmitatem, et Iudaeorum animos, an ad ipsius conspectum prae metu cederent, priusquam ad manus ventum esset. audierat enim, id quod verum erat, populum seditiosis et latronibus obnoxium pacem quidem desiderare; quod vero infirmior esset, quam ut eos adortum iret, ideo quiescere.

2. Sane quamdiu per viam decliuem, quae ad murum duceret, equitabat, nemo ante portas apparuit: ubi vero de via ad turrim Psephinam declinaret et equitum agmen transversum duceret, innumeri subito profiliunt iuxta turre, quae Muliebres vocantur, porta egressi, quae e regione est monumenti Helenae, et equitatum intercidunt: atque a fronte illis semet obicientes, alios quidem, dum adhuc via currebant, prohibuerunt, ne cum his, qui di-

δὲ Τίτον ἀποτέμνυνται σὺν ὀλίγοις. τῷ δὲ πρόσω μὲν ἦν
 χωρεῖν ἀδύνατον, ἐκτετάφρευτο γὰρ ἀπὸ τῆς τείχους περὶ
 τὰς κηπέας ἅπαντα, κήποις τε ἐπικαρσίοις καὶ πολλοῖς
 ἔρκυσι διελημμένα. τὴν δὲ πρὸς τῆς σφετέρους ἀναδρομὴν,
 πλήθει τῶν ἐν μέσῳ πολέμιων ἀμήχανον ἑώρα. ὧν οἱ πολ-
 λοι μὴδὲ γινώσκοντες τὸν τῆ βασιλέως κίνδυνον, ἀλλ' οἴο-
 μενοι συναναστραφῆναι καὶ κείνοις ἀνέφευγον. ὁ δὲ, κατιδὼν,
 ὡς ἐν μόνῃ τῇ καθ' αὐτὸν ἀλκῇ κείται τὸ σώζεσθαι, τὸν τε
 ἵππον ἐπιστρέφει, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμβοήσας ἔπειθαι,
 μέσσοις ἐμπηδᾷ τοῖς πολέμοις, διεκπαῖσαι πρὸς τῆς σφε-
 τέρους βιαζόμενος· ἐνθα δὴ μάλιστα πάρεστι νοεῖν, ὅτι καὶ
 πολέμων ῥεπαὶ καὶ βασιλέων κίνδυνοι μέλονται τῷ Θεῷ.
 τοσούτων γὰρ ἐπὶ τὸν Τίτον ἀφισμένων βελῶν, μήτε κράνος
 ἔχοντα, μήτε θώρακα· προῆλθε γὰρ, ὡς ἔφην, ὁ πολε-
 μιῆς, ἀλλὰ κατάσκοπος· ἐδὲν ἤψατο τῆς σώματος, κενὰ
 δὲ, ὥσπερ ἐπίτηδες ἀσοχάντων, παρέρροιζοιτο πάντα. τῷ
 δὲ ξίφει τῆς κατὰ πλευρὸν αἰεὶ διασέλλων, καὶ πολλὰς
 τῶν ἀντιπροσώπων ἀνατρέπων, ἤλαυνεν ὑπὲρ τῆς ἐριπώ-
 μένης τὸν ἵππον. τῶν δὲ κραυγὴ τε ἦν πρὸς τὸ παράσημα
 τῆς Καίσαρος, καὶ παρακέλυσις ὁρμᾶν ἐπ' αὐτόν. Φυγὴ
 δὲ καὶ διαχωρισμὸς ἄθρης, καθ' ἧς ἐπελαύνων γένοιτο.
 συνήπτοντο δὲ οἱ τῆ κινδύνῃ μετέχοντες, κατὰ νῶτα καὶ
 κατὰ πλευρὰ νυσσομένοι. μία γὰρ ἐλπίς ἦν σωτηρίας
 ἐκάσῳ, τὸ συνεχεῖναι τῷ Τίτῳ μὴ φθάσαντι κυκλω-
 θῆναι. δύο γὰρ τῶν ἀποτέρων, τὸν μὲν σὺν τῷ ἵππῳ πε-
 ριχόντες κατηκόντισαν, θάτερον δὲ καταπηδήσαντα δια-
 φθείραντες τὸν ἵππον ἀπήγαγον. μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν Τί-
 τος ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διασώζεται. τοῖς μὲν ἔν Ιερουσαλὴμ,
 πλεονεκτήσασιν κατὰ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν, ἐπήγειρε τὰς
 διανοίας ἄσχεπτος ἐλπίς, καὶ πολὺ θάρσος αὐτοῖς εἰς τὸ
 μέλλον πρόσκαιρος ῥοπή προέξεναι.

γ'. Καίσαρ δὲ, ὡς αὐτῷ συνέμιξε διὰ νυκτός τὸ
 ἀπὸ τῆς Αἰμαῆντος τάγμα, μεθ' ἡμέραν ἐκείθεν ἄρας
 ἐπὶ τὸν Σκοπὸν καλῶμενον πρόσεισιν. ἐνθεν ἦ, τε πόλις

verterant, sese iungerent; Titum vero cum paucis a suis disiungunt. Ille quidem ulterius pergendo non erat, nam fossa hortorum culturae adhibita circumdata erant omnia a muro, hortisque obliquis et multis maceriis occupata. ut vero rursus suos repeteret, prae hostium interiectorum multitudine haud fieri posse videbat; quorum plerique imperatoris periculum nesciebant, sed existimantes, eum secum reuerti, ipsi etiam fugiebant. Atqui ille, cum perspiceret, iam sua tantum fortitudine sitam esse salutis spem, conuerso equo, iisque, qui circa eum erant, alta voce iussis ipsum sequi, in medios hostes irruit, ad suos vi perumpere festinans. Hinc sane maxime licet intelligere, Deo curae esse et belli momenta et regum pericula. Tot enim aduersus Titum iactis missilibus, cum neque galea neque thorace septus esset, (non bellator enim, sed explorator, ut dixi, processerat) corpus eius intactum erat et illaesum: sed inaniter, tanquam de industria aberraretur, omnia cum stridore eum praeteruolabant. gladio vero semper a lateribus instantes dirimens, multosque autem ora subuertens, super prostratos equum agebat. Clamorem autem attollebant ad audaciam Caesaris, seque inuicem hortabantur, ut in eum impetum facerent. quin et fugiebant simulque omnes discedebant, quocunque cursum dirigeret. Huic autem periculi participes, a tergo et a lateribus icti, se adiunxerant; una enim erat unicuique salutis spes, simul Tito viam aperire, ne prius circumveniretur. duos autem de extremis, alterum quidem cum equo circumdatum iaculis confixerunt, alterum vero, postquam desiluisset, occiderunt et equum abducebant. Titus vero cum caeteris saluus in castra reuertitur. Et Iudaeis quidem, quod aggressionem primam superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque in posterum fiduciam eis conciliabat brevis fortunae inclinatio.

3. Caesar autem, postquam ei nocte coniuncta esset legio ex Ammaunte, postmodum inde digressus ad locum, qui Scopus dicitur, se confert; vnde iam tum et ciuitas

ἤδη κατεφαίνετο, καὶ τὸ τῷ ναῦ μέγεθος ἔκλαμπρον, καθὰ τῷ βορείῳ κλίματι τῆς πόλεως χθαμαλὸς συνάπτων ὁ χώρος ἐτύμως σκοπὸς ὠνόμασαι. τῆς δὲ πόλεως σαδίας ἐπτα διέχων, ἐκέλευσε περιβάλλεσθαι στρατοπέδον τοῖς δύο τάγμασιν ὁμῶς, τῷ δὲ πέμπτῳ ὀπίσω τῶν τρισὶ σαδίοις. κόπῃ γάρ τῆς διὰ νυκτὸς πορείας τετριμμένης ἐδόκει σκέπης ἀξίως εἶναι, ὥς ἂν ἀδιδέετον τειχίσαιντο. καταρχομένων δὲ ἄρτι τῆς δομήσεως, καὶ τὸ δέκατον τάγμα διὰ Ἰεριχῶντος ἤδη παρῆν, ἔνθα καθῆσθ' οἱ ὀπλιτικὴ μοῖρα Φερξῶσα τὴν ἐμβολήν, ὑπὸ Οὐεσπασιανῶ προκατελημμένην. προσετέτακτο δὲ αὐτοῖς, ἐξ ἀπέχοντας τῶν Ἱεροσολύμων σαδίας στρατοπεδεύεσθαι κατὰ τὸ Ἐλαιῶν καλῶμενον ὄρος, ὃ τῇ πόλει πρὸς ἀνατολὴν ἀντίκειται, μέσῃ Φάραγγι βαθεῖα διεργόμενον, ἣ Κεδρῶν ὠνόμασαι.

δ'. Τῶν δὲ ἀνὰ τὸ ἄστυ συρρηγνυμένων ἀδιαλείπτως, τότε πρῶτον ἀνέπαυσε τὴν ἐπ' ἀλλήλοις ἔριν ὁ ἔξωθεν πόλεμος, ἐξαίφνης πολὺς ἐπελθὼν, καὶ μετ' ἐκπλήξεως οἱ πασιασθαι τὰς Ῥωμαῖς ἀφορῶντες, στρατοπεδευομένους τριχῇ. κακῆς ὁμονοίας κατήρχοντο, καὶ λόγον ἀλλήλοις ἐδίδοσαν, τί μένοιεν ἢ τί παθόντες ἀνέχοντο τρία ταῖς ἀναπνοαῖς αὐτῶν ἐπιφρασσόμενα τεῖχη· καὶ τῷ πολέμῳ μετ' αἰδέας ἀντιπολιζόντος ἑαυτὸν, οἱ δὲ ὥσπερ θεαταὶ καλῶν καὶ συμφόρων ἔργων καθέζοντο τειχήρεις, τῷ χεῖρε καὶ τὰς πανοπλίας παρέντες. „κατ' αὐτῶν ἄρα γενναῖοι μόνον ἡμεῖς, ἐξεβόησαν, Ῥωμαῖοι δὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰσεως κερδήσασιν ἀναιμῶς τὴν πόλιν.“ τῷ τοις ἀθροίζοντες ἀλλήλους παρεκρόταν, καὶ τὰς πανοπλίας ἀρπάσαντες αἰφνιδίως ἐπεκθέσθαι τῷ δεκάτῳ τάγματι, καὶ διὰ τῆς Φάραγγος αἰξάντες μετὰ κραυγῆς ἐξαισίῃς τεχιζομένοις προσπίπτειν τοῖς Ῥωμαίοις· οἱ δὲ πρὸς τὸ ἔργον διηρημένοι, καὶ διὰ τῆς πολλὰ τεθαικότες τῶν ὅπλων· ἔτε γὰρ θαρσύν τὰς Ἰουδαίους πρὸς ἐκδρομὴν ὑπελάμβανον, καὶ προθυμύμενοι περισπαοῦσθαι τὰς ἐρμαὶς τῇ

conspiciebatur et clara templi magnitudo, qua planities, septentrionalem urbis partem attingens, apposite Scopos dicta fuit. Cum autem septem stadiis ab urbe distaret, ibi duabus legionibus simul, quintae vero legioni retrorsum tribus stadiis castra muniri iussit: nam milites, nocturni itineris labore attritos, tegumento dignos existimabat, ut minori cum metu murum struerent. Mox autem coepto aedificio, decima quoque legio tum aderat, quae per Hierichuntem venerat, ubi pars quaedam militum collocata fuerat aditum loci custodiens iam ante a Vespasiano occupatum. His autem praeceptum erat, cum sex stadiis ab Hierosolymis abessent, castra metari iuxta montem Olearum nuncupatum, qui ciuitati ab oriente obiacet, interiecta profunda valle, quae Cedron fuit appellata.

4. Continuo autem intra ciuitatem confligentium mutuam dissensionem tum primum sedauit bellum externum, magna vi subitoque illatum: et cum stupore seditiosi Romanos inspectantes, tribus locis castra ponentes, malam concordiam inire coeperunt, sermonesque inuicem miscentes quaesierunt, quidnam expectarent, quidue passi spiritum sibi tribus muris occludi sustinerent; et dum hostes munimenta instar urbium sibi met exstruunt, ipsi tanquam spectatores bonorum operum vtiliumque consideant moenibus clausi, et manibus armisque remissis. „In nosmet ipsos profecto, exclamabant, duntaxat fortes sumus; Romani autem ex nostra seditione id lucrantur, ut urbem sine sanguine capiant.” Illis, cum frequentes conuenirent, se inuicem hortabantur, et armis correptis subito in legionem decimam excurrunt, factaque per vallem eruptione, ingenti cum vociferatione, Romanos castra munientes adoriuntur. Illi autem ad munitiones institutas perficiendas distributi, cumque propter hoc magna ex parte arma deposuissent, (non enim audere Iudaeos excursum facere arbitrabantur, et, si maxime id vellent, animos eorum distractum iri

τᾶσαι· συνεταράχθησαν ἀδοκήτως, καὶ τῶν ἔργων ἀφέ-
 μιναι τινὲς μὲν ἀνεχώρουν εὐθέως, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὰ ὅπλα
 θέοντες, πρὶν ἐπιστραφῆναι πρὸς τὰς ἐχθράς, ἐφονεύοντο
 παϊόμενοι. προσεγίνοντο δὲ τοῖς Ἰσθαίοις αἰεὶ πλείους, ἐπὶ
 τῷ κρατεῖν τὰς πρώτας τιθαῤῥηκότες, καὶ τῶν ὄντων πολ-
 λαπλασίους ἐδόκουν σφίσι τε καὶ τοῖς πολεμίοις, δεξιᾷ
 τῇ τύχῃ χρώμενοι. μάλιστα δὲ τὰς ἐν ἔθει συντάξεως
 ὄντας, καὶ μετὰ κόσμῳ καὶ παραγγελμάτων πολεμεῖν
 εἰδότες, ἀταξία φθάσασα θορυβεῖ. διὸ καὶ τότε προ-
 ληφθέντες οἱ Ῥωμαῖοι ταῖς ἐμβολαῖς εἶκον· καὶ ὁπότε μὲν
 ἐπιστραφεῖεν οἱ καταλαμβανόμενοι, τῷ τε δρόμῳ τὰς Ἰσ-
 θαίης ἐπεῖχον, καὶ διὰ τὴν ὁρμὴν ἤττον φυλαττομένους
 ἐτίτρωσκον. αἰεὶ δὲ πληθύσεως τῆς ἐκδρομῆς, μᾶλλον τα-
 ραττόμενοι τελευταῖον ἀπὸ τῷ στρατοπέδῳ τρέπονται, καὶ
 ἐδόκει τότε κινδυνεῦσαι τὸ τάγμα πᾶν, εἰ μὴ Τίτος ἀγ-
 γελθέντος αὐτῷ διὰ τάχους ἐπεβοήθησε, καὶ πολλὰ
 ὀνειδίσας εἰς ἀνδρείαν, ἐπιστρέφει μὲν τὰς φεύγοντας,
 αὐτὸς δὲ πλαγίοις τοῖς Ἰσθαίοις προσπισθὼν, μεθ' ὧν
 ἦκεν ἐπιλέκτων, συχνὰς μὲν ἀναιρεῖ, τιτρώσκει δὲ πλείους,
 τρέπεται δὲ, πάντας καὶ συνωθεῖ κατὰ τῆς φάραγγος.
 οἱ δὲ ἐν τῷ κατάντει πολλὰ κακωθέντες, ὡς διεξέπε-
 σον, ἀντικρὺς ἐπιστρέφονται, καὶ μέσσην ἔχοντες τὴν χα-
 ράδραν, τοῖς Ῥωμαίοις διεμάχοντο· μέχρι μὲν δὴ μέσης
 ἡμέρας ἔτις ἐπολέμουν· ὀλίγον δὲ ἀπὸ μεσημβρίας ἐκ-
 κλίνοντος ἤδη, Τίτος τὰς μεθ' ἑαυτῇ προσβοηθήσαντας,
 καὶ τὰς ἀπὸ τῶν σπειρῶν τοῖς ἐκτρέχουσιν ἀντιπαρετάξας,
 τὸ λοιπὸν τάγμα πρὸς τὸν τεχισμὸν ἀνέπεμπεν εἰς τὴν
 ἀκρώρειαν.

ἑ. Ἰσθαίοις δὲ τῷτο ἐδόκει φυγὴ, καὶ τῷ σκοπῷ
 κατασείσαντος θοιμάτιον, ὃς αὐτοῖς ἐπὶ τῷ τείχεσιν καθῆ-
 ρο, προπηδῶσι πλῆθος ἀγκραιφνέστερον μετὰ τοσαύτης
 ὁρμῆς, ὡς τὸν δρόμον αὐτῶν τοῖς ἀγριωτάτοις εἰκάξεν
 θηρίοις. αἰμέλει τῶν παραταχθέντων ἡδεῖς ἔμεινε τὴν ἐμ-
 βολήν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ὀργάνων παϊόμενοι διέρρηξαν τὴν

seditione) inopinato conturbati erant, opereque relicto nonnulli quidem statim recesserunt, multi autem ad arma properantes, priusquam se in hostes conuerterent, confossi neci deduntur. Ad Iudaeos autem plures semper accedebant, animis inde sumtis, quod victores essent, qui praecesserant: et multo plures, quam reuera erant et sibi et hostibus videbantur, utpote quod eis prospere cesserit fortuna. Maxime autem eos, qui ordinari consueuerunt, gnarique erant praelia ita conferendi, ut ordines seruarent et imperata facerent, confusio, qua deprehensi sunt, in trepidationem coniicit. Quare et tunc Romani, repentino hostium aduentu oppressi, factis impressionibus cedebant: et cum quidem se conuerterent ab insequentibus occupati, et a cursu reprimebant Iudaeos, minusque cautos, prae impetu, quo ferebantur, vulnerabant. Cum autem numero semper augerentur, qui excursionem faciebant, magis magisque turbati Romani postremo castris pulsi sunt. Et tunc tota in periculo esse videbatur legio, nisi Titus, hoc ipso ei nunciato, mature illis subuenisset: cumque multis ignauiam illis exprobrasset, suos quidem a fuga revocat; Ille vero, impetu in contrauenientes Iudaeos facto, cum lectis, qui secum venerant, militibus, multos quidem occidit, plures vero sauciat, omnesque in fugam vertit et in vallem praecipites compellit. Illi autem, in decliuitate multo damno accepto, postquam in aduersam partem euaserant, se iterum conuertunt, interiectoque torrente cum Romanis dimicabant. Equidem ad medium usque diem ita pugnarunt: paulo autem post meridiem, Titus, cum hos, qui secum in subsidium venerant, aliosque de cohortibus aduersum excursus facientes collocasset, reliquam legionem in superiora montis remittebat ad muniendum vallum.

5. Iudaeis autem hoc ipsum fuga esse videbatur, cumque idem indicasset speculator, quem illi in muro posuerant, vestem concutiendo, magna et recens multitudo tanto impetu profiliit, ut bestias immanissimas cursu adaequarent. quippe nemo ex aduersa acie impressionem illorum sustinuit: sed quasi vi machinae ferirentur, ordines perturbant,

τάξιν, καὶ πρὸς τὸ ὄρος τραπέυτες ἀνέφευγον. λείπεται δὲ ἐν μέσῳ τῷ προσάντει Τίτος μετ' ὀλίγων, καὶ πολλὰ παραινόντων τῶν Φίλων, ὅσοι δι' αἰδῶ τὴν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῷ κινδύνῳ καταφρονήσαντες ἔσθσαν, „εἴχα θανά-
 „τῶσιν Ἰσθαίσις, καὶ μὴ προκινδυνεύειν τέτων, ὅς ἐχρῆν
 „πρὸ αὐτῆ μένειν, λαμβάνειν δὲ ἔννοιαν τῆς καθ' αὐτὸν
 „τύχης, καὶ μὴ, στρατιώτῃ τάξιν ἀποπληρῆντα, καὶ
 „τῇ πολέμῳ καὶ τῆς οἰκημένης δεσπότῃ, ὅξῃαν ἔτω ὑφί-
 „στασθαι τροπὴν, ἐν ᾗ σαλεύειν τὰ πάντα,“ τέτων ἔδδ ἀκῆν ἔδοξε, τοῖς δὲ κατ' αὐτὸν ἀνατρέχουσιν ἀνθίσταται,
 καὶ κατὰ σῶμα παίων βιαζομένης ἀνῆκε, κατὰ τε τῇ
 πρηνὲς ἀθρόοις ἐμπίπτων ἀνέωθεν τὸ πλῆθος. οἱ δὲ, πρὸς
 τε τὸ παράσημα καὶ πρὸν ἰχθὺν καταπλαγέντες, ἔδδ ἔτω
 μὲν ἀνέφευγον εἰς τὴν πόλιν, καθ' ἑκάτερον δὲ ἐγκλίνον-
 τες ἀπ' αὐτῆ τοῖς ἀνωτέρω Φεύγουσι προσέκειντο. καὶ τέ-
 τοις δὲ κατὰ πλευρὰν προσβάλλων, τὰς ὁρμαὶς ὑπε-
 τέμντο. καὶν τέτω καὶ τοῖς ἄνω τειχίζουσιν τὸ στρατόπεδον,
 ὡς ἰδεάσαντο τῆς κάτω Φεύγοντας, πάλιν ἐμπίπτει τα-
 ραχὴ καὶ δέος, καὶ διασκίδναται πᾶν τὸ τάγμα· δο-
 κνόντων ἀνυπόστατον μὲν εἶναι τὴν τῶν Ἰσθαίων ἐκδρομὴν,
 τετράφθαι δὲ αὐτὸν Τίτον, ὃ γὰρ ἂν ποτε τῆς ἄλλης
 Φυγῆν ἐκεῖνός μένοντος. καὶ καθάπερ πανικῶ δέσματι κυ-
 κλωθέντες, ἄλλος ἀλλαχῇ διεφέροντο, μέχρι τινὲς κατι-
 δόντες ἐν μέσῳ τῇ πολέμῳ τὸν ἡγεμόνα στρατόμενον, καὶ
 μέγα δέσαντες ἀμφ' αὐτῷ, διαβοῶσι τὸν κίνδυνον ὅλῳ
 τῷ τάγματι. τῆς δὲ αἰδῶς ἐπέστρεφε, καὶ πλεῖόν τι Φυ-
 γῆς κακίζοντες ἀλλήλους ἐπὶ τῷ καταλιπεῖν Καίσαρα,
 πάσῃ βίᾳ κατὰ τῶν Ἰσθαίων ἐχρῶντο, καὶ κλίναντας
 ἀπαξ ἀπὸ τῇ κατάντης συνώθεν αὐτὰς εἰς τὸ κοῖλον. οἱ
 δὲ ὑπὸ πόδα χωρῶντες ἐμάχοντο, καὶ πλεονεκτῶντες οἱ
 Ῥωμαῖοι τῷ καθύπερθεν εἶναι συνελαύνουσι πάντας εἰς τὴν
 Φάραγγα. προσέκειτο δὲ τοῖς καθ' αὐτὸν ὁ Τίτος, καὶ τὸ
 μὲν τάγμα πάλιν ἐπὶ τὴν τειχοποιίαν ἐπεμψεν. αὐτὸς δὲ
 σὺν οἷς πρότερον ἀντιπὰς εἶργε τῆς πολέμῳ. ὥστε, εἰ χρῆ

et in fugam versi ad montem se recipiebant. In accliu-
 tatis autem medio Titus cum paucis relictus est: multum-
 que monentibus amicis, qui ex imperatoris reuerentia con-
 tento periculo steterunt, „vt Iudaeis mori cupientibus ce-
 „deret, nec ipsorum causa periclitaretur, quos propter
 „ipsum oportebat impetum sustinere, sed potius suae con-
 „ditionis rationem haberet, et non, dum militis officio
 „fungitur, qui et belli et terrarum orbis dominus, in cele-
 „ri adeo fuga ipse staret, in quo vertitur omnium fortuna,”
 ista ne audire quidem visus est, contra ipsum vero exfur-
 gentibus resistit, eosque in ora feriens, cum vi obniteren-
 tur, occidebat, et confertis incumbens per decliue multi-
 tudinem deturbabat. Illi autem, licet animi in eo prae-
 sentia eiusque viribus perterriti, ne tum quidem in ciuita-
 tem refugiebant, sed in vtrumque latus ab eo declinantes,
 sursum fugientes insequiebantur. atqui vero istos a latere
 aggressus impetum, quo mouebant, reprimebat. Dumque
 haec aguntur, etiam illos, qui paulo supra castra muniunt,
 vbi fugere inferiores videre, rursus occupat metus ac trepi-
 datio, omnesque legionis istius milites dissipantur, (vt qui
 Iudaeorum excursum non ferendum esse existimarent,
 ipsumque in fugam versum esse Titum: nunquam enim,
 illo manente, alios fugituros esse credebant) et tanquam Pa-
 nico terrore circumdati, alius alio ferebantur, donec qui-
 dam, cum vidissent imperatorem in media pugna versari,
 et de eo in magno metu esse coepissent, vniuersae legioni
 eius periculum edito clamore significant. Illos autem pu-
 dor reuocabat, et fuga maius aliquid sibi inuicem expro-
 brantes, quod Caesarem deseruissent, totis viribus in Iu-
 daeos ruebant: ipsosque, vbi semel se inclinarunt, per
 decliua in cauitatem coegerunt. Illi vero pedem refe-
 rentes pugnabant; Romanique, vtpote loco superiores,
 plus valentes in vallem omnes compellunt. At Ti-
 tus illis instabat, qui aduersus ipsum contendebant, et
 legionem quidem ad vallum muniendum remisit; ipse
 vero cum iis, quibus fretus antea restiterat, hostes ar-
 cebat. Adeo vt, si verum dicere oporteat, nihil ex

μήτε θεραπεία τι προσθιέντα, μήτε ὑφελόντα φθόνῳ τῷ ἀληθῆς εἶπαι, αὐτὸς Καῖσαρ δις μὲν ἐρρύσατο κινδυνεύον ὅλον τὸ τάγμα, καὶ τῷ περιβάλλεσθαι δὲ τὸ στρατόπεδον αὐτοῖς ἄδειαν παρέχευε.

ΚΕΦ. γ'.

Ὡς πάλιν ἔνδον Ἱεροσολύμων ἡ σάσις ἠγείρεται. ἔπειτα δὲ Ῥωμαίοις ἐνέδρας μηχανῶνται Ἰεζαῖοι. οἷως τε Τίτος τοῖς στρατιώταις διὰ τὴν προπέτειαν ἠπέιλει.

Ἀνελθόντος δὲ πρὸς βραχὺ τῷ θύραθεν πολέμῳ, πάλιν ἔνδον ἡ σάσις ἐπηγείρετο, καὶ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἡμέρας τεσσαρεσκαιδεκάτῃ Ξανθικῷ μηνός, ἐν ᾗ δοκῆσιν Ἰεζαῖοι τὸν πρῶτον ἀπαλλαγῆναι καιρὸν Αἰγυπτίων, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, παρανοίγοντες τὰς πύλας, ἐδέχοντο ἐκ τῷ δήμῳ τὰς προσκυνεῖν ἐθέλοντας εἰσῶ. Ἰωάννης δὲ προκαλύμμα τῆς ἐπιβλήτης ποιησάμενος τὴν ἐσέρτην, τῶν σὺν αὐτῷ κρυπτοῖς ὅπλοις ἐσκευάσας τὰς ἀσημοτέρας, ὧν οἱ πλείους ἦσαν ἀναγνοί, διὰ σπυαδῆς παρεισπέμπει προκαταληψομένους τὸ ἱερόν. οἱ δὲ, ὡς ἔνδον ἐγένοντο, τὰς ἐδοῦκας ἀπορρίψαντες, ἐφάνησαν ἐξαπίνης ὀπλῆται. ταραχὴ δὲ μεγίστη περὶ τὸν ναὸν αὐτίκα καὶ θόρυβος ἦν, τῷ μὲν ἔξω τῆς σάσεως λαῷ, κατὰ πάντων ἄκριτον οἰομένων εἶναι τὴν ἐπίθεσιν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἐπὶ σφίσι μόνους. ἀλλ' οἱ μὲν ἀφόμενοι τὸ φερεῖν ἔτι τὰς πύλας, καὶ τῶν ἐπάλξεων καταπηδήσαντες πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἰς τὰς ὑπὸ νόμῳ τῷ ἱερῷ κατέφυγον· οἱ δὲ ἀπὸ τῷ δήμῳ πρὸς τῷ βωμῷ καταπτήσσοντες, καὶ περὶ τὸν ναὸν συνελθόμενοι κατεπατήντο, ξύλοις τε ἀνέδην παιόμενοι καὶ σιδήρῳ. πολλὰς δὲ τῶν ἡσυχίων κατ' ἔχθραν καὶ μῖσος ἴδιον ὡς ἀντισασιασὰς ἀνέστην οἱ διάφοροι· καὶ πᾶς ὁ προσκερῆσας τινὲς τῶν ἐπιβλήων πάλαι, τῆνικαῦτα ἐπιγνώσκεις, ὡς ζηλωτὴς πρὸς αἰκίαν ἀνήγετο. πολλὰ δὲ δεινὰ τὰς ἀναιτίους διαθέντες ἐκεχειρίαν τοῖς αἰτίοις ἔδωκαν, καὶ προσελθόντας ἐκ

adulatione adiiciendo aut ex inuidia detrahendo, fatendum est, Caesarem ipsum bis totam legionem e periculo eripuisse, atque id demum effecisse, vt incolumes ad castra munienda se reciperent.

CAP. III.

Quomodo seditio rursus exoritur Hierosolymis; postea vero Romanis insidias struunt Iudaei. qualiterque Titus militibus propter temeritatem minitabatur.

CVM autem paulisper quieuisset bellum externum, rursus seditio exoriebatur domestica; et instante festo Azymorum, die decima quarta mensis Xanthici, qua primum creduntur Iudaei ab Aegyptiis liberati, Eleazarus quidem suiue, portas aperientes, e populo excipiebant quotquot intus adorare volebant. Ioannes autem, festo ad occultandas insidias vsus, quosdam e suis ignotiores armis abditis instructos, quorum plerique haud purificati erant, eo animo studioque inter alios submittit, vt fanum occuparent. Illi autem, cum intus essent, vestimentis abiectis subito armati apparuerunt. Maxima vero statim turba circa templum ac tumultus erat: populo quidem a seditione alieno in omnes sine discrimine, Zelotis vero in semet solum impetum factum iri suspicantibus. Verum hi quidem, relicta iam portarum custodia, postquam ex propugnaculis desiluissent, priusquam ad manus ventum esset, in templi cloacas confugere: populus vero ad aram trepidantes, constipatique circa templum conculcabantur, lignis passim ferroque caesi. Multos autem, qui vitam quietam agebant, ex similitudine et odio priuato, quasi diuersae factionis fuissent, interficiebant inimici: et quicumque antea insidiatorum aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ad caedem ducebatur. Verum hi, qui variis modis in insones saeuitiam exercebant, nocentibus inducias concesserunt, progressosque ex cloacis dimiserunt. Ipsi

τῶν ὑπονόμων διέσαν. αὐτοὶ δὲ, καὶ τὸ ἐνδότερον ἱερὸν κατασχόντες καὶ τὰς ἐν αὐτῷ παρασκευὰς πάσας, κατεθάρρυν ἤδη τῷ Σίμωνος. ἡ μὲν ἔν γασίς, ἔτω τριμερὲς ἕσα πρότερον, εἰς δύο μοῖρας περιῖσταται.

β'. Ο δὲ Τίτος, ἔγγιον ἀπὸ τῆ Σκοπῆ τῇ πόλει στρατοπεδεύσασθαι προαιρέμενος, πρὸς μὲν τὰς ἐκτρέχοντας ἔστησεν, ἐπιλέξας ἱππέων τε καὶ πεζῶν ὅσας ἀρκέσειν ὑπελάμβανε· τῇ δὲ ὅλῃ δυνάμει προσέταξεν ἐξομαλίζειν τὸ μέχρι τῆ τείχους διάστημα. καταβληθέντος δὲ παντός ἔρκους καὶ περιφραγματος, ὅσα κήπων προανετήσαντο καὶ δένδρων οἱ οἰκήτορες, ὕλης τε ἡμέρας τῆς μεταξὺ πάσης ἐκκοπίσης, ἀνεπλήσθη μὲν τὰ κοῖλα, καὶ χαράδρῳδῃ τῇ τόπῃ. τὰς δὲ πετρώδεις ἐξοχὰς σιδήρῳ κατεργαζόμενοι, χθαμαλὸν ἵποῖν πάντα τὸν χώρον ἀπὸ τῆ Σκοπῆ μέχρι τῶν Ηρώδου μνημείων, ἃ προσεῖχε τῇ τῶν Οφείων ἐπικαλυμένη κολυμβήθρα.

γ'. Καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐνέδραν συσκευάζονταί τοιάνδε. τῶν στρασιαστῶν οἱ μὲν τολμηρότεροι προσελθόντες ἔξω τῶν Ἰουδαϊκῶν καλυμένων πύργων, ὡς ἐκβεβλημένοι δῆθεν ὑπὸ τῶν εἰρηνικῶν Φρονόντων, καὶ δεδοικότες τὴν τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον ἀνελθόντο, καὶ παρ' ἀλλήλοις ὑπέπιπτον. οἱ δὲ διαστάντες ἐπὶ τῇ τείχει, δῆμος εἶναι δοκῶν, εἰρήνην ἐβόων, καὶ δεξιὰν ἡτῶντο, καὶ τὰς Ῥωμαῖς ἐκάλειν, ἀνοίξαι ὑπὸ χιτῶν τοὺς πύλας. ἅμα δὲ ταῦτα κεκραγότες, καὶ τὰς σφετέρους ἔβαλλον λίθοις, ὡς ἀπελαύνοντες τῶν πυλῶν. καὶ κῆνοι βιάζεσθαι τὰς εἰσόδους ὑπεκρίνοντο, καὶ τὰς ἐνδον ἰκετεύειν, συνεχῶς τε πρὸς τὰς Ῥωμαῖς ὀρμήσαντες, ἐπιστρεφόμενοι ταραττομένοις προσέωκισαν. παρὰ μὲν ἔν τοις στρατιώταις τὸ πανῶργον αὐτῶν ἔκ ἐλείπετο πίστεως· ἀλλ' ὡς τὰς μὲν ἐν χερσὶν ἔχοντες ἐτοίμους πρὸς τιμωρίαν, τὰς δὲ ἀνοίξαι τὴν πόλιν ἐλπίζοντες, ἐχώρην ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. Τίτω δὲ δι' ὑποψίας ἦν τὸ τῆς ἐπικλήσεως παράλογον. καὶ γὰρ πρὸ μιᾶς ἡμέρας προκαλούμενος αὐτὰς ἐπὶ συμ-

autem, cum templum interius, omuemque in eo apparatus occupassent, tum Simonein oppugnare audebant. Atque ita quidem seditio, quae antea triplex erat, in duas partes redigitur.

2. Titus autem, cum ei in animo esset castra de Scopo propius ad ciuitatem transferre, lectos equites peditesque, quotquot satis esse arbitrabatur, ad cohibendos hostium excursus posuit; omnibus vero praeterea copiis imperauit totum ad muros usque interuallum complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus, quibus hortos ac lucos incolae praemuierant, dirutis, omnique arbore etiam mansueta, quae in medio erat, excisa, oppleta quidem sunt, quae caua erant et hiantia; saxorum vero exstantia ferro auferendo, solum exaequarunt omne a Scopo usque ad Herodis monumenta, prope piscinam, quae Serpentium nuncupata erat.

3. Illis etiam diebus, quibus ista fierent, Iudaei huiusmodi insidias Romanis struunt. Audaciores quidem e seditionis, vrbe egressi ad turres, quae Muliebres appellantur, quasi scilicet a pacis studiosis eiectionis, veritque Romanorum incursum ante moenia versabantur, subinde alii alios expauescebant. Alii vero in moenibus dispositi, quasi ex plebe homines, pacem clamabant, et dextram petebant, et Romanos vocabant, portas se patefacturos esse pollicentes. Simul autem ac ista vociferati essent, etiam in suos, veluti portis eos abigerent, lapides iaciebant. atque illi se vi perrumpere aditus velle simulabant, iisque, qui intus erant, supplicare: cumque ad Romanos saepenumero ire contendissent, reuersi metu exterritis similes videbantur. Et apud milites quidem haec eorum calliditas fide non carebat: sed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium, illos vero ciuitatem sibi aperturos sperarent, ad rem exsequendam iuerunt. Titus autem inexpectatam vocationem suspectam habebat. Namque cum eos pridie per Iosephum ad

βάσεις διὰ τῆ Ἰωσήφ μετέριον ἔδδεν εὐρίσκε, καὶ τότε τῆς
 στρατιώτας κατὰ χώραν μένειν ἐκέλευσεν. ἔφθασαν δὲ τι-
 νες τῶν ἐπὶ τοῖς ἔργοις προτεταγμένων ἀρπάσαντες τὰ
 ὄπλα πρὸς τὰς πύλας ἐκδραμεῖν. τῆτοις οἱ μὲν ἐκβεβλή-
 ῃσαι δοκῆντες τὸ πρῶτον ὑπεχώρην. ἐπεὶ δὲ μεταξὺ τῶν
 τῆς πύλης ἐγίνοντο πύργων, ἐκθρόντες ἐκυκλῆντο σφᾶς,
 καὶ προσέκειντο κατόπιν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆ τείχους πλῆθος χερ-
 μάδων καὶ βελῶν παντοίων ἄθρην κατέχεαν, ὥς τε συχνὰς
 μὲν ἀνελεῖν, τρώσαι δὲ πλείους. ἦν γὰρ ἡ ράδιον τῆ τεί-
 χους διαφυγεῖν τῶν κατόπιν βιαζομένων, καὶ ἄλλως αἰδῶς
 τῆς διαμαρτίας τῶν ἡγεμόνων καὶ δέος παρεκλείετο τῷ
 πταίσματι προσλιπαρεῖν. διὸ δὴ μέχρι πλείους διαδορατι-
 ζόμενοι, καὶ πολλὰς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων λαμβάνοντες πλη-
 γὰς, ἀμέλει δὲ ἅκ' ἐλάττης ἀντιδιδόντες, τέλος ἀνωθῆσι
 τῆς κυκλωσαμένων. ὑποχωρεῖσι δὲ αὐτοῖς οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
 μέχρι τῶν Ἑλένης μνημείων εἶποντο βάλλοντες.

δ'. Ἐπειτα οἱ μὲν, ἀπειροκάλως ἐξυβρίζοντες εἰς
 τὴν τύχην, ἔσκωπτόν τε τῆς Ῥωμαῖς δελεαδέντας
 ἀπάτη, καὶ τῆς θυρεὺς ἀνασεύοντες ἐσκήπτων, καὶ με-
 τὰ χαρᾶς ἀνεβόων. τῆς δὲ στρατιώτας ἀπειλή τε τῶν
 παξικερῶν, καὶ χαλεπαίνων Καῖσαρ ἐξεδέχετο. „Ἰου-
 „δαῖοι μὲν, οἷς ἀπόνοια μόνη στρατηγεῖ, πάντα μετὰ
 „περνοιᾶς πρᾶττεσι καὶ σκέψεως, ἐπιβυλάς τε συντάσ-
 „σοντες καὶ λόχους, ἔπεται δὲ αὐτῶν ταῖς ἐνέδραις καὶ
 „τύχῃ, διὰ τὸ πειθήνιον καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους εὐνοίαν
 „τε καὶ πίσιν· Ῥωμαῖοι δὲ, οἷς δὲ εὐταξίαν καὶ τὸ πρὸς
 „τῆς ἡγεμόνας εὐπειθὲς αἰεὶ δαλεύει καὶ τύχῃ, νῦν ὑπὸ
 „τῶν ἐναντίων πταίσσι, καὶ διὰ χειρῶν ἀκρασίαν ἀλίσκον-
 „ται, τὸ πάντων αἰσχισον, ἀστρατήγητοι μαχόμενοι παρόν-
 „τος Καίσαρος. ἡ μεγάλη μὲν σενάξις, ἔφη, τῆς τῆς
 „στρατιᾶς νόμους, μεγάλη δὲ αὐτῆ τὸν πατέρα τήνδε τὴν
 „πληγὴν πυθόμενον, εἴ γε ὁ μὲν ἐν πολέμοις γηράσας ἔδε-
 „ποτε ἔπταισεν ἔτως, οἱ νόμοι δὲ αἰεὶ καὶ τῆς βραχύ τι
 „τῆς τάξεως παρακινήσαντας θανάτῳ κολάζουσι. νῦν δὲ

passiones prouocasset, nihil moderati responsi accipiebat, et tunc milites suo loco manere iussit. Iam vero quidam, qui operariorum in fronte collocati erant, raptis armis ad portas procurrerunt. isti, qui pro eiectis quidem habebantur, primo se subducebant: ut vero intra portae turres peruentum esset, Iudaei excursu facto illos circumuenerunt, et a tergo vrgebant. qui vero in moenibus erant, confertim lapidum et omne genus telorum vim in eos effuderunt, adeo ut multos quidem necarint, plurimos vero vulnerarint. Non enim facile erat a muro se fuga liberare, cum illos vi vrgerent, qui a tergo erant: praetereaque pudor, quod errauerint, et rectorum metus in delicto perseverare suadebat. Quamobrem post longam dimicationem multa a Iudaeis vulnera accipientes, atqui non pauciora vicissim dantes, eos, a quibus circumdati erant, tandem repellunt. Illos autem se subducentes etiam et Helenae vique ad monumenta iaculis persequebantur Iudaei.

4. Post haec illi quidem, praeter decorum fortuna insollescentes, contumelias iaciebant in Romanos quasi fraude inescatos, et scutis concrepantes exultabant, laetisque vocibus exclamabant. Milites autem centurionum interminatio excipiebat, et Caesar iratus, huiusmodi verbis: „Iudaei quidem, quos sola ducit desperatio, nil nisi bene prouisum et diligenter exploratum agunt, fraudes simul „et insidias componentes; eorumque dolis etiam fortuna „fauet, quod sint morigeri et sibi inuicem beneuoli fidi- „que: Romani vero, quibus ob disciplinam et ducibus „parendi consuetudinem etiam fortuna semper se addicit, „nunc contraria sequendo labuntur, et manuum intemperantia vincuntur; et, quod omnium rerum turpissimum, „nemine eos ducente dimicantes, cum praesens esset Caesar. Certe, inquit, vehementer ingemiscunt militiae le- „ges, vehementer et pater ipsius, cum hanc plagam resciverit; siquidem ille, aetate in bellis exacta, nunquam istomodo peccarit; leges vero in eos, qui vel minimum secus faciant, quam ordo postulet, morte vindicent. Nunc

ἡ ὅλην στρατιὰν ἐνθάδε ἀσιν λιποτακτέων. γινώσκειν γὰρ μὴν
 ἡ αὐτίκα τὰς ἀπαυθαδισαμένους, ὅτι καὶ τὸ νικᾶν παρὰ
 Ῥωμαίοις δίχα παραγγέλματος ἀδοξέεται." τοιαῦτα
 διατεινόμενος πρὸς τὰς ἡγεμόνας, δῆλος ἦν κατὰ πάν-
 των χεῖναι τῷ νόμῳ. καὶ οἱ μὲν παρείδον τὰς ψυχὰς,
 ὡς ὅσον ἑδέσθω τεθνηζόμενοι δικαίως· περιχυθέντα δὲ
 τὰ τάγματα τῷ Τίτῳ, περὶ τῶν συστρατιωτῶν ἰκέτευς, καὶ
 τὴν ὀλίγων προπέτειαν χάρισασθαι τῇ πάντων εὐπειθείᾳ
 κατηντιβόλην. ἀναλήψασθαι γὰρ αὐτὴς τὸ παρὸν πταῖσμα
 ταῖς εἰς τὸ μέλλον ἀρεταῖς.

εἰ. Πείθεται Καῖσαρ ἄρα ταῖς τε ἰκεσίαις καὶ τῷ
 συμφέροντι. τὴν μὲν γὰρ καθ' ἑνὸς τιμωρίαν ὤτεο χεῖναι
 μέχρις ἔργου προκόπτειν· τὴν δὲ ἐπὶ πλήθους, μέχρι λόγου.
 τοῖς μὲν ἔν τῃ στρατιῷταις διηλλάττετο, πολλὰ νουθετήσας
 αὐτοῖς εἶναι Φρονιμωτέρας. αὐτὸς δὲ ὅπως ἀμύνεται τὴν Ἰε-
 ρουσαλὴμ ἐσκόπει ἐπιβελὴν. τέσσαρσι δὲ ἡμέραις ἐξισωθέν-
 τος τῷ μέχρι τῶν τευχῶν διασήματος, βεβλόμενος μετὰ
 ἀσφαλείας τὰς τε ἀποσκευὰς καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος πα-
 ραγαγεῖν, τὸ καρτερώτατον τῆς δυνάμεως ἀντιπαρεξέτεινε
 τῷ τείχει κατὰ τὸ βόρειον κλίμα καὶ πρὸς ἐσπέραν ἐφ'
 ἑπτὰ βαθύναι τὴν Φάλαγγα, τῶν τε πεζῶν προτεταγ-
 μένων, καὶ κατόπιν τῶν ἰππέων τρισοίχων ἑκατέρων, ἑβδο-
 μοι κατὰ μέσον εἰσήκυσαν οἱ τοξόται. τοσάτω δὲ εἴφει
 πεφραγμένων Ἰερουσαλῆμ τῶν ἐκδρομῶν, τὰ τε ὑποζυγία τῶν
 τριῶν ταγμάτων καὶ ἡ πλῆθὺς ἀδελῶς παρώδυσεν. αὐτὸς
 μὲν ἔν Τίτῳ, ἀπέχων ὅσον εἰς σαδίας δύο τῷ τείχει, κα-
 τὰ τὸ γωνιαῖον αὐτῷ μέρος, ἀντικρὺ τῷ Ψηφίῳ καλυμένῳ
 πύργῳ στρατοπεδεύεται, πρὸς δὲ ὁ κύκλος τῷ τείχει, πρὸς
 ἄρκτον καθήκων, ἀνακάμπει πρὸς δύσιν. ἡ δὲ ἑτέρα
 μῦτρα τῆς στρατίας, κατὰ τὸν Ἰππικὸν προσαγορευθέντα
 πύργον τειχίζεται, διεσῶσα τῆς πόλεως ὁμοίως δύο σαδίας.
 τὸ μόντοι δέκατον τάγμα κατὰ χώραν ἐπὶ τῷ Ελαιῶν ὄρεϊ
 ἔμενε.

„autem totum exercitum ordinis deserti reum viderunt. „Atqui vero eos statim rescituros esse, qui in tantum audaciae processerunt, quod apud Romanos etiam vincere „sine imperatoris praecepto inglorium sit.” Cum ista ad ordinum ductores cum indignatione loquutus esset, non dubium erat, quin in omnes ex lege animadvertere voluerit. Atque illi quidem animis deiecti esse coeperunt, quasi mortem mox appetituri, idque iuste: circumfusae vero legiones Tito supplicabant pro commilitonibus, paucorumque temeritatem condonari caeterorum omnium obedientiae precabantur; ut qui peccatum praesens emendaturi essent sua in posterum virtute.

5. Persuadetur id Caesari et illorum precibus et quod esse sua esset. etenim vnus hominis poenam re vera exsequendam esse putabat; multitudinis vero, verbis tantum. Et cum militibus quidem in gratiam rediit, postquam illos multis monuisset, ut reliquo tempore caute inagis se gererent. Ipse vero, quemadmodum Iudaeorum vlcisceretur insidias, secum cogitabat. Cum autem intra quatrimum coaequatum esset interuallum omne usque ad muros, eo animo, ut impedimenta et reliquam multitudinem tuto traderet, militum validissimos a septentrionali tractu in occiduum usque septemplici secundum profunditatem ordine contra murum praetendit, peditibus in fronte ac post eos equitibus acie terna dispositis, mediisque inter utrosque per septenos collocatis sagittariis. Cumque Iudaei a militibus ita ordinatis ab excursionibus prohibiti essent, trium legionum iumenta, itemque alia multitudo secure transiit. Et Titus quidem ipse, cum circiter duo stadia a muro abesset, iuxta partem eius angularem, contra turrim, quae Pso-phina appellatur, castra ponit, ad quam muri ambitus ad austrum pertingens flectitur versus occidentem. Altera autem exercitus pars iuxta turrim Hippicon nuncupatam circumvallata erat, duorum stadiorum spatio similiter ab urbe distans. Veruntamen legio decima loco eodem manebat in Oliuarum monte.

ΚΕΦ. δ'.

Ιεροσολύμων ἐκφρασις.

Τρισὶ δὲ ὠχυρωμένη τείχεσιν ἡ πόλις, καθὰ μὴ ταῖς ἀβάτοις Φάραγγιν ἐκυκλῆτο· ταύτη γὰρ εἰς τὴν περιβολὸς· αὐτὴ μὲν ὑπὲρ δύο λόφων ἀντιπρόσωπος ἔκτιστο, μέση Φάραγγι διηρημένων, εἰς ἣν ἐπάλληλοι κατέληγον αἱ οἰκίαι. τῶν δὲ λόφων ὁ μὲν, τὴν ἄνω πόλιν ἔχων, ὑψηλότερος πολλῶ, καὶ τὸ μῆκος ἰδυτέρος ἦν. διὰ γὰρ τὴν ὀχυρότητα, Φερίον μὲν ὑπὸ Δαβὶδ τῷ βασιλέως ἐκαλεῖτο· πατὴρ Σολομῶνος ἦν ἔτος, τῷ πρώτῳ τὸν νεὺν κτίσαντος· ἡ δὲ ἄνω ἀγορὰ πρὸς ἡμῶν. ἄτερος δὲ ὁ καλόμενος Ἀκρά, καὶ τὴν κάτω πόλιν ὑφessως, ἀμφίκυρτος· τῷ δὲ ἀντικρὺ τρίτος ἦν λόφος, ταπεινότερός τε φύσει τῆς Ἀκρας, καὶ πλατεία Φάραγγι διηργόμενος ἄλλη πρότερον. αὐθὺς γὰρ μὴν καθ' ἧς οἱ Ἀσάμωναῖοι χρόνος ἐβασίλευον, τὴν τε Φάραγγα ἔχωσεν, συνάψαι βεβλόμενοι τῷ ἱερῷ τὴν πόλιν, καὶ τῆς Ἀκρας κατεργασάμενοι τὸ ὕψος ἐποίησαντο χθαρμαλότερον, ὥς ὑπερφαίνοντο καὶ ταύτης τὸ ἱερόν. ἡ δὲ τῶν Τυροποιῶν προσαγορευομένη Φάραγγ, ἣν ἔφαμεν τὸν τε τῆς ἄνω πόλεως καὶ τὸν κάτω λόφον διατέλλειν, καθήκει μέχρι Σιλωάμ. ἔτω γὰρ τὴν πηγὴν, γλυκεῖάν τε καὶ πολλὴν ἔσαν, ἐκαλῶμεν. ἔξωθεν δὲ, οἱ τῆς πόλεως δύο λόφοι βαθείαις Φάραγγι περιείχοντο, καὶ διὰ τῆς ἐκατέρωθεν κρημνῆς προσιτὸν εἰσαμόθεν ἦν.

β'. Τῶν δὲ τριῶν τευχῶν τὸ μὲν ἀρχαῖον, διὰ τε τὰς Φάραγγας, καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν λόφων, ἐφ' ᾧ κατεσκευάστο· δυσάλωτον ἦν. πρὸς δὲ τῷ πλεονεκτῆματι τῷ τόπῳ, καὶ καρτερώς ἐδεδόμητο, Δαβὶδ τε καὶ Σολομῶνος, ἔτι δὲ τῶν μετὰ τούτων βασιλέων, Φιλοτιμηθέντων περὶ τὸ ἱερόν. ἀρχόμενον δὲ κατὰ βορρᾶν ἀπὸ τῆς Ἰππικῆς καλεσμένης πύργῳ, καὶ διατεῖνον ἐπὶ τὸν Ξυσὸν λεγόμενον, ἔπειτα τῇ βελῇ συνάπτον, ἐπὶ τὴν ἐσπέρειον τῇ ἱερᾷ εἶσαν ἀπηρεζέτο. κατὰ θάτερον δὲ πρὸς δύσιν, ἀπὸ τῆς αὐτῆς μὲν ἀρχο

CAP. IV.

Hierosolymorum descriptio.

Civitas autem triplici muro munita, nisi quae vallibus inuicis cingebatur, (ea enim parte simplici duntaxat circumdata erat) ipsa quidem aduersis frontibus super duos colles erat condita, media valle discretos, in quam vtrinque desinebant frequentes domus. Collium vero vnus, cui superior insidet ciuitas, longe est excelsior, et in longitudinem directior. adeoque propter munitionem castellum quidem a rege Dauide appellabatur, (hic pater Solomonis erat, qui primus templum aedificauit) a nobis autem forum superius. Alter vero Acra dictus, qui inferiorem sustinet ciuitatem, vtrinque decliuus. Huic autem ex aduerso tertius erat collis, natura humilior, quam Acra, atque ab alia lata valle olim discretus: caeterum postea, quo tempore Asamonaei regnabant, et vallem aggeribus ingessis compleuerunt, eo animo, vt templo ciuitatem coniungerent, atque Acrae altitudinem demoliti depressiorem fecerunt, vt eam etiam superemineret templum. Vallis autem Tyropoeon appellata, qua diximus superioris ciuitatis collem ab inferiori colli dirimi, vsque ad Siloam protenditur: ita enim vocamus fontem, qui dulcis est et copiosus. Extrinsecus autem duo illi colles profundis vallibus cingebantur, et ob praecipitia vtrinque nullus locus adiri poterat.

2. Trium autem murorum primus et vetustissimus inexpugnabilis erat, tum propter valles, quibus cingebatur, et imminentem illis collem, cui superstructus erat; tum quod ad loci naturam et firmitatem accesserant Davidis et Solomonis et subsequantium regum munimenta, quibus multum studii et sumtum impenderant. Incipiens autem a parte Boreali, a turri, quae Hippica dicitur, et protensus ad Xystum, vt appellatur, deinde curiae coniunctus, in occidentalem templi porticum desinebat. Ab altera autem parte ad occidentem ab eodem quidem loco inci-

μενον χωρίς, διὰ δὲ τῆ Βηθσά καλυμένῃ κατατεῖνον ἐπὶ
 τὴν Εσσηνῶν πύλην, καὶ ἔπειτα πρὸς νότον ὑπὲρ τὴν Σι-
 λωάμ ἐπιστρέφον πηγὴν, ἔνθεν τε πάλιν ἐκκλίνειν πρὸς
 ἀνατολὴν ἐπὶ τὴν Σολομῶνος κολυμβήθραν, καὶ διήκον μέ-
 χρι χώρῃ τινός, ὃν καλῶσιν Οφλαν, τῇ πρὸς ἀνατολὴν
 50ᾶ τῆ ἰερᾶ συνῆπται. τὸ δὲ δεύτερον τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ
 πύλης εἶχεν, ἣν Γενναῖθ ἐκάλεον, τῆ πρώτης τείχους ἦσαν,
 κυκλάμενον δὲ τὸ προσάρετιον κλίμα μόνον ἀνῆκε μέχρι
 τῆς Αντωνίας. τῷ τρίτῳ δὲ ἦν ἀρχὴ ὁ Ἰππικός πύργος,
 50θεν μέχρι τῆ βορείης κλίματος κατατεῖνον ἐπὶ τὸν Ψήφινον
 πύργον, ἔπειτα καθῆκον ἀντικρὺ τῶν Ελένης μνημείων.
 Ἀδιαβηνὴ βασιλεὺς ἦν αὕτη, Ἰζάτη βασιλῆως μήτηρ· καὶ
 διὰ σπηλαίων βασιλικῶν μηχανούμενον ἐκάμπτετο μὲν γω-
 νιαίῳ πύργῳ κατὰ τὸ τῆ Γναφείως προσαγορευόμενον μνη-
 μα· τῷ δὲ ἀρχαίῳ περιβόλῳ συνάπτον εἰς τὴν Κεδρῶνα
 καλυμένην Φάραγγα κατέληγεν. τῷτῳ τῇ προσκτιθείσῃ
 πόλει περιέθηκεν Ἀγρίππας, ἥπερ ἦν πᾶσα γυμνή. πλή-
 θει γὰρ ὑπερχομένη, κατὰ μικρὸν ἐξῆρπε τῶν περιβόλων,
 καὶ τῆ ἰερᾶ τὰ προσάρεττα πρὸς τῷ λόφῳ συμπολίζοντες,
 ἐπ' ἕκ ὀλίγον προῆλθον, καὶ τέταρτον περιοικηθῆναι λό-
 φον, ὃς καλεῖται Βεζεθα, κείμενος μὲν ἀντικρὺ τῆς Αντω-
 νίας, ἀποτεμνόμενος δὲ ὀρύγματι βαθεῖ· δισταφρεύθη
 γὰρ ἐπίτηδες· ὥς μὴ τῷ λόφῳ συνάπτοντες οἱ θεμέλιοι
 τῆς Αντωνίας, εὐπρόσιτοί τε εἴεν, καὶ ἦττον ὑψηλοί. διὸ
 δὴ καὶ πλεῖστον ὕψος τοῖς πύργοις προσεδίδε τὸ βάθος τῆς
 τάφρου· ἐπιχωρίως δὲ ἐκλήθη Βεζεθα τὸ νεόκτιστον μέρος,
 ὃ μεθερμηνευόμενον Ἑλλάδι γλῶσση καινὴ λέγοιτ' αὖ πό-
 λις. δομένων ἔν τῶν ταύτῃ σχέψεως, ὁ πατήρ τῆ νῦν βασι-
 λῆως, καὶ ὁμώνυμος Ἀγρίππας, ἄρχεται μὲν ἔκ προέπομεν
 τείχους· δέισας δὲ Κλαύδιον Καίσαρα, μὴ τὸ μέγεθος τῆς
 κατασκευῆς ἐπὶ νεωτερισμῷ πραγμάτων ὑπονοήσῃ καὶ τῶ-
 σσεως, παύεται θεμέλιος μόνον βαλόμενος. καὶ γὰρ ἔδ' αὖ
 ἦν αἰλώσιμος ἡ πόλις, εἰ πρῆκοπτε τὸ τεῖχος, ὥς ἤρξατο.
 λίθος μὲν γὰρ εἰκοσιπῆχες τὸ μήκος, καὶ τὸ εὖρος δεκα-

piens, per eum vero, qui Bethso dicitur, porrectus ad Esenorum usque portam, et postea versus notum ad fontem Siloam flectens, et inde rursus in orientem deflectens versus piscinam Solomonis, et usque ad locum quendam pertinens, qui Ophlas dicitur, Orientali templi porticui coniunctus erat. Secundus autem murus initium quidem ducebat a porta, quam Gennath vocabant, quaeque primi muri erat porta, solumque septentrionalem tractum ambiens ad Antoniam usque pertingebat. Tertio autem muro initium dabat turris Hippica, unde versus Borealem tractum sese extendens ad turrim usque Psephinam, deinde protendens sese ex aduerso monumenti Helenae, quae Adiabenorum regina erat et Izatae regis mater, et per speculas regias in longum ductus flectebatur quidem in angulari turri prope monumentum Fullonis dictum: antiquo autem muro coniunctus desinebat in vallem Cedronem, ut appellatur. Hoc muro eam ciuitatis partem, quae antiquae accreuerat, circumdedit rex Agrippa, cum antea esset omnis nuda. Multitudine enim exuberans ciuitas paulatim extra moenia antiqua serpebat; cumque templi septentrionalia colli proxima domibus complerentur, non parum processum est extra veteres colles, ita ut quartus aedificiis occuparetur collis, cui nomen Bezetha, ex aduerso quidem Antoniae, inde vero abscissus fossa profunda, (nam de industria ducta erat fossa) ne Antoniae fundamenta, si colli cohaerent, accessu facilia essent aut minus edita. quo factum, ut fossae profunditas plurimum altitudinis turribus adiiceret. pars autem illa ciuitatis, quae veteri accesserat, voce patria Bezetha appellata est, quae, si Graece eam interpretemur, Coenopolis dici posset. Cum ergo, qui illic habitarent, tegumento muri opus haberent, regis praesentis pater, eique cognominis, Agrippa, murum quidem iam memoratum inchoat; veritus autem Claudium Caesarem, ne constructionis magnitudinem in nouarum rerum studii et seditionis suspicionem traheret, iactis tantummodo fundamentis destitit ab opere, etenim inexpugnabilis exstitisset ciuitas, si murum, uti coeperat, perfecisset. Saxa enim, quibus construebatur, erant cubitos quidem xx

πήχισι συνηρόζετο, μήθ' ὑπορυγῆναι σιδήρῳ ραδίως, μήθ' ὑπ' ὀργάνοις διασεισθῆναι δυναμένοις· δέκα πήχεις αὐτὸ τὸ τείχος ἐπλατύνετο, καὶ τὸ ὕψος πλεῖον μὲν ἂν, ὡς εἰκὸς, ἔχε, μὴ διακωλυθείσης τῆς τῷ καταρξαμένῃ Φιλοτιμίας. αὐθις δὲ, καίτοι μετὰ σπαρδῆς ἐγερόμενον ὑπὸ Ἰσδαίων, εἰς εἴκοσι πήχεις ἀνέστη· καὶ διπήχεις μὲν τὰς ἐκάλξεις, τριπήχεις δὲ τὰς προμαχῶνας εἶχεν, ὡς τὸ πᾶν ὕψος εἰς εἰκοσιπέντε πήχεις ἀνατετάσθαι.

γ'. Τῷ δὲ τείχεσι ὑπερεῖχον οἱ πύργοι πήχεις εἴκοσι μὲν εἰς εὖρος, εἴκοσι δὲ εἰς ὕψος, τετραγῶνοί τε καὶ πλήρεις, ὥσπερ αὐτὸ τὸ τείχος, ὄντες. ἤ γε μὴν ἀρμονία καὶ τὸ κάλλος τῶν λίθων ἔδεν ἀπέδει νασθ'. μετὰ δὲ τὸ νασθὸν ὕψος τῶν πύργων, ὅπερ ἦν εἰκοσίπηχυ, πολυτελεῖς ἦσαν οἶκοι, καὶ καθύπερθεν ὑπερῶα, δεξαμεναὶ τε πρὸς τὰς τῶν ὑετῶν ὑποδοχὰς ἐκεῖ πλεῖσαι, καὶ πλαταῖαι καθ' ἑκάστον ἀνοδαί. τοιαύτας μὲν ἔν πύργῳ τὸ τρίτον τείχος εἶχεν ἐννεμήκοντα· τὰ δὲ μεταπύργια τῶν, ἀνὰ πήχεις διακοσίας. τὸ δὲ μέσον εἰς τεσσαρασκαίδεκα πύργους, τὸ δὲ αἰγχαῖον εἰς ἐξήκοντα μεμβρεῖτο. τῆς πόλεως δὲ ὁ πᾶς κύκλος σαρδίων ἦν τριάκοντα τριῶν. θαυμασιῶς δὲ ὄντος ὅλη τῷ τρίτῳ τείχεσι, θαυμασιώτερος ἀνέχετο κατὰ γωνίαν βόρειός τε καὶ πρὸς δύσιν ὁ ψήφινος πύργος, καθ' ὃν ἐστρατοπεδεύσατο Τίτες. ἐπὶ γὰρ ἐβδομήκοντα πήχεις ὑψηλὸς ὢν, Αραβίαν τε ἀνίσχοντος ἡλίας παρῆχεν ἀφορεῖν, καὶ μέχρι θαλάττης τὰ τῆς Εβραίων κληρονομίας ἔχοντα. ὀκτὰ γωνες δὲ ἦν. τῆς δὲ ἀντικρυς ὁ Ἰαπικός, καὶ παρ' αὐτὸν δύο κατεσκευάσθησαν ὑπὸ Ηρώδου τῷ βασιλέως ἐν τῷ αἰγχαίῳ τείχεσι· μέγας δὲ τε καὶ κάλλος ἦσαν καὶ ὀχυρότητα τῶν κατὰ τὴν οἰκωμένην διάφοροι. πρὸς γὰρ τῷ φύσει μεγαλοφύχῳ, καὶ τῇ περὶ τὴν πόλιν Φιλοτιμίᾳ, τὴν ὑπερσχήν τῶν ἔργων ὁ βασιλεὺς πάθεισιν οἰκείοις ἐχαρίζετο, καὶ τρισὶ τοῖς ἡδίσοις προσώποις, ἀφ' ὧν ὠνόμασε τὰς πύργους, ἀδελφῶν καὶ Φίλων καὶ γυναικί, τὴν μνήμην ἀνέθηκε· τὴν μὲν, ὡς προείρηκαμεν, κτείναν δι' ἔρωτα, τὰς δὲ ἀποβα-

longa, decem vero lata, vt nec ferro facile suffodi possent, nec machinis loco dimoueri: hisque factus est murus ipse in latitudinem decem cubitorum, ac in maiorem, vt verissimile est, altitudinem surrexisset, si magnificentia illius, qui eum inchoauerat, non inhibita fuisset. Postea vero idem murus, vtpote studiose a Iudaeis excitatus, ad xx cubitos attollitur; et minas quidem binis cubitis, propugnacula vero trinis habebat: adeo vt tota altitudo ad xxv cubitos assurgeret.

3. Murum autem supereminebant turres, xx. quidem cubitis in latitudinem, xx. etiam in altitudinem, quadratae et solidae, sicut et ipse murus. quin et iunctura et pulchritudine lapidum nihil cedebant templo. Supra vero solidam illam turrium altitudinem ad xx. cubitos, magnifici erant oeci, iisque superimposita coenacula, et cisternae ad aquas pluuiiales illic recipiendas plurimae, et lati ad singula gradus, quibus adscendebatur. Atque turres quidem eiusmodi tertius iste murus xc. habebat; earum autem intervalla erant cc. cubitorum. medius vero murus in xiv. turres, et antiquus in lx. diuisus erat. Urbis autem circuitus vniuersus erat stadiorum xxxiii. At cum totus esset admirabilis tertius ille murus, admirabilior tamen adhuc erat Psephina turris, quae in angulo ad septentrionem et occidentem sito surgebat, aduersus quam Titus castra posuerat. Cum enim lxx. cubitos alta esset, inde conspici poterat Arabia sole oriente, vltimique ad mare vsque terrae Iudaeorum fines. Erat autem octangularis ea turris. Atqui ex aduerso illius erat Hippicos dicta turris, et iuxta eam duae aliae, ab Herode rege in veteri muro aedificatae: quae magnitudine et pulchritudine et firmitate vniuersis, quae toto orbe erant, praestabant. nam praeterquam quod rex natura esset magno et excelso animo, et magnificentiae studeret in vrbe ornanda, in operum praecellentia animi sui affectibus gratificabatur; tribusque personis carissimis, a quibus turres appellauit, fratri scilicet et amico et coniugi, in memoriam consecrauit: huic quidem, vt iam ante diximus, amoris causa ab ipso peremptae, illis vero bello amissis,

λὼν ἐν πολέμῳ γενναίως ἀγωνισαμένους. ὁ μὲν ὅν Ἰππικὸς, ἀπὸ τῆ Φίλια προσαγορευθεὶς, τετραγώνος μὲν ἦν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν ἕκαστος καὶ ὕψος τριᾶκοντα, ἑδαιμὺ διάκενος. ὑπὲρ δὲ τὸ πλῆρες, καὶ ταῖς πέτραις συνηνωμένον, εἰς ἐκδοχὴν τῶν ὄμβρων, εἰκοσίπηχυς λάκκος ἦν τὸ βάθος. ἐπάνω δὲ τῆς δίστεγος οἶκος ἦν, εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εἰς ποικίλα τε διηρημένος, ὑπὲρ ὃν τύρσεις μὲν διπήχους, προμαχῶνες δὲ περιβέβληντο τριπήχους· ὡς τὸ πᾶν ὕψος εἰς ὀγδοήκοντα πήχους συναριθμεῖσθαι, ὃ δὲ δεῦτερος πύργος, ὃν ὀνόμασεν ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν Φασάηλον, τὸ μὲν πλάτος καὶ τὸ μῆκος ἴσον εἶχε, τεσσαράκοντα πηχῶν ἕκαστον, ἐπὶ τεσσαράκοντα δ' ἦν τὸ νασὸν αὐτῆς ὕψος. ἐπάνω δ' αὐτῆς περιήει σοὰ δεκαπήχους τὸ ὕψος, θωρακίοις τε καὶ προβόλοις σκεπομένη. μέσῃ δ' ὑπερωκοδόμητο τὴν σοὰν πύργος ἕτερος, εἰς τε οἶκους πολυτελεῖς, καὶ δὴ καὶ βαλανεῖον διηρημένον, ὡς μηδὲν ἐνδοῖο τῷ πύργῳ βασιλείον δοκεῖν. τὰ δὲ ἄκρα τοῖς προμαχῶσι καὶ ταῖς τύρσεσι μᾶλλον, ἢ περὶ ὃ πρὸ αὐτῆς, κεκόσμητο. πηχῶν δὲ τὸ πᾶν ὕψος, ὡς ἐνενήκοντα, καὶ τὸ μὲν ῥῆμα παρεῖκει τῷ κατὰ τὴν Φάρον ἐκπυρσεύοντι τοῖς ἐπ' Ἀλεξανδρείας πλέεσι, τῇ περιοχῇ δὲ πολὺ μείζον ἦν. τηνικαῦτά γε μὴν τυραννεῖον ἀπεδείχθη τῇ Σίμωνος. ὁ δὲ τρίτος πύργος ἡ Μαριάμμη, τῷτο γὰρ ἡ βασιλὶς ἐκαλεῖτο, μέχρι μὲν εἴκοσι πηχῶν νασὸς ἦν, εἴκοσι δὲ πήχους εὖρος διέβαινε καὶ μῆκος ἴσον. πολυτελεστέραν δὲ καὶ ποικιλωτέραν τῶν ἄλλων τὴν οἰκισιν εἶχεν ἐπάνω· τῇ βασιλείᾳ οἰκεῖον ὑπολαβόντος, τὸν ἀπὸ γυναικὸς ὀνομαζόμενον κακοσμηθῆναι πλέον, ἢ τῆς ἀπ' ἀνδρῶν, ὥσπερ ἐκείνους τῇ τῆς γυναικὸς ὀχυρωτέρας. τῆς τὰ πᾶν ὕψος πεντήκοντα καὶ πέντε πηχῶν ἦν.

δ'. Τηλικῶτοι δὲ ὄντες οἱ τρεῖς τὸ μέγεθος, πολὺ μείζονες ἐφαίνοντο διὰ τὸν τόπον· αὐτὸ τε γὰρ τὸ ἀρχαῖον τῆχος, ἐν ᾧ ἦσαν, ἐφ' ὑψηλῷ λόφῳ δεδόμετο, καὶ τῇ λόφῳ καθάπερ κορυφῇ τις ὑψηλοτέρα προανέχεν εἰς τριᾶ-

cum fortiter strenueque dimicassent. Atque Hippica sane, ab amico denominata, quadrangularis quidem erat, (cuius singula latera latitudine et longitudine xxv. cubitos patebant, altitudine vero erant cubitorum xxx.) nusquam inanis. Supra autem hanc soliditatem, saxisque adunatam compaginem, imbris excipiendis puteus erat xx. cubitos altus. Super eum vero domus erat gemino tabulato xxv. cubitos alta, et in varia inembra diuisa, cui impositae erant minae quidem ad duos, propugnacula vero ad tres cubitos assurgentia, ita ut tota altitudo ad lxxx. cubitos numeraretur. Secunda vero turris, quam de fratris nomine Phasaëlum nominauit, aequae tam in longitudinem, quam in latitudinem xl. cubitos patebat, totidemque in altitudinem, tota solida. Hanc autem ambitabat porticus x. cubitos alta, loricis et propugnaculis septa. in medio vero porticus superaedificata erat alia turris in oecos etiam magnificos cum balneo diuisa, ut nihil turri deesset, quo minus regia videretur. in fastigio autem minis et propugnaculis, praeter altero, quem memorauimus, ornata erat: adeoque tota eius altitudo ad xc. cubitos usque attollebatur; et specie quidem turri in Pharo insula, quae Alexandriam nauigantibus ignem procul ostendit, similis erat, sed ambitu multo maior. Caeterum tunc Simoni factum erat tyrannidis domicilium. Tertia autem turris Mariamne dicta (ita enim vocabatur regina) usque ad xx. quidem cubitos solida erat, xx. vero cubitos lata pariterque alta. Deuerforia autem caeteris magnificentiora et ornatiores sustinebat: rege quippe ipsum id decere arbitrans, ut turri de uxoris nomine appellatae plus ornatus adhiberetur, quam illis, quae a viris nomen traxerunt: sicut illae hac munitiores erant, cui femina nomen dederat. Huius tota altitudo erat lv. cubitorum.

4. Cum autem tantae essent magnitudinis tres illae turres, ex loci situ multo maiores esse videbantur: nam et ipse antiquus murus, cui erant inaedificatae, in excelso colle exstructus fuerat; et magis, quam ipse collis, emi-

κοντά πήχης, ὑπὲρ ἣν οἱ πύργοι κείμενοι πολὺ δὴ τι τῷ
 μετῴρῳ προσελάμβανον. θαυμάσιον δὲ καὶ τῶν λίθων ἦν
 τὸ μέγεθος. ἡ γὰρ ἐξ εἰκαίας χερμαῖδος, ἔδδ' Ὀρητῶν ἀν-
 θρώποις πετρῶν συνείσηκσαν, λευκὴ δὲ μάρμαρος ἐτμή-
 θη· καὶ τὸ μὲν μῆκος ἐκάστης πηχῶν ἦν εἴκοσι, δέκα δὲ
 εὖρος, καὶ βάθος πέντε. συνήντωντο δ' ἐπ' ἀλλήλοις, ὡς
 δοκῇν ἕκαστον πύργον μίαν εἶναι πέτραν ἀναπεφυκυῖαν,
 ἔπειτα δὲ περιζέσθαι χερσὶ τεχνιτῶν εἰς χῆμα καὶ γυ-
 νίας. ὅτως ἔδαμόθεν ἡ συνάφεια τῆς ἀρμονίας διαφαίνεται.
 κειμένοις δὲ πρὸς ἄρκτον αὐτοῖς ἐνδοθεν ἡ τῷ βασιλείῳ αὐ-
 λῇ προσέζευκτο, παντὸς λόγου κρείσσων. ἔτε γὰρ πολυ-
 τελείας, ἔτε κατασκευῆς τινος ἔλιπεν ὑπερβολή. ἀλλὰ τε-
 τείχιστο μὲν ἅπαντα τριάκοντα πήχης τὸ ὕψος, κύκλῳ κατ'
 ἴσον διάστημα κεκοσμημένοις δὲ πύργοις διείληπτο, ἀνδρῶν
 σὶ τε μεγίστοις, καὶ εἰς ξενῶνας ἐκατοντατρικλίνης· ἐν οἷς
 κιδιήγητος μὲν ἡ ποικιλία τῶν λίθων ἦν. συνήκτο γὰρ πο-
 λὺς ὁ πανταχῶς σπάνιος. θαυμασαὶ δ' ὄροφαι, μήκει τε
 δοκῶν καὶ λαμπρότητι προκοσμημάτων. οἰκῶν δὲ πλῆθος,
 καὶ διαφοραὶ χημάτων περὶ τέτης μυρίαί· πᾶσί γε μὴν
 ἀποσκευαὶ πλήρεις, καὶ τὰ πλείω τῶν ἐν ἐκάστοις κειμένων
 ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. περίσσοα δὲ δι' ἀλλήλων ἐν κύ-
 κλῳ πολλὰ, καὶ σύλοι πρὸς ἐκάστῳ διάφοροι. τὰ γε μὴν
 τέτων ὑπαιθρα πανταχῶς χλοερά. καὶ ποικίλαι μὲν ὕλαι,
 μακροὶ δὲ δι' αὐτῶν περίπατοι, καὶ περὶ τέτης εὐρίποι
 βαθεῖς, δεξαμεναὶ τε πολλαχῶς χαλκυρεγνημάτων περί-
 πλεοι, δι' ὧν τὸ ὕδωρ ἐξεχέιτο, καὶ πολλοὶ περὶ τὰ νά-
 ματα πύργοι πελειαδῶν ἡμέρων. ἀλλὰ γὰρ ἔθ' ἐρμηνεύ-
 σαι δυνατόν ἀξίως τὰ βασίλεια, καὶ φέρει βάσανον ἡ μῆ-
 μη, τὰς τῷ ληστρικῷ πυρὸς δαπάνας ἀναφέρουσα. ἡ γὰρ
 ταῦτα Ῥωμαῖοι κατέφλεξαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐνδον ἐπιβύ-
 λων, ὡς περὶ εἰρηκαμεν, ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως. καὶ ἀπὸ
 μὲν τῆς Αντωνίας ἤρξατο τὸ πῦρ, μετέβη δ' ἐπὶ τὰ βασί-
 λεια, καὶ τῶν τετῶν πύργων τὰς τέρας ἐπενεμήθη.

nebat ad xxx. cubitos, supra quem verticem turres illae positae multum sublimitatis inde assumebant. Mirabilis autem etiam lapidum erat magnitudo. non enim ex vulgaribus lapidibus, saxifue, quae homines ferre possent, constructae erant: verum ex secto marmore candido, singulis quidem saxi xx. cubitos longis, decem vero latis, et quinque altis. Tam apte autem inter se coniuncta erant, ut singulae turres singula saxa viderentur a natura facta, ac deinde manibus artificum in faciem angulosque efformata. atque ita nusquam compaginis iunctura deprehendi potuit. His autem, in septentrionali muri parte positis, intus coniuncta erat regia, omni narratione paene superior: ut quae operis aut apparatus cuiuscunque magnificentia superari non potuerit. sed tota quidem muro xxx. cubitos alto cincta erat, et in circuitu turribus ornatissimis aequali distantia positis distincta, maximisque coenaculis, quae c. virorum lectos caperent, instructa: in quibus inenarrabilis erat lapidum varietas. nam quicquid illorum ubique rarum magna copia collectum erat. Tecta etiam et laquearia ob trabium longitudinem et ornamentorum magnificentiam miranda erant. Cubiculorum item ingens multitudo, et figurarum circa illa multiplex varietas; atque omnia supeilectile pretiosissima, vasisque, quorum pleraque aurea et argentea erant, instructa. Peristylia vero multa, alia post alia in circulum, singula variis columnis ornata. Quae vero illorum spatia sub dio erant, viriditate ubique gaudebant: et variae quidem sylvae erant, inque iis proluxa ambulacra, et circa ea profundi euripi, cisternaeque passim signis aereis abundantes, per quae aqua effundebatur, et circa latices multae cicurum columbarum turres. Sed enim regia, qualis fuerit, pro dignitate exponi nequit, et memoriae cruciatus adhiberetur, si quis referret, quantas res consumserit flamma latrocinalis. nec enim ista omnia a Romanis incensa erant, sed ab insidiatoribus intestinis, ut iam ante diximus, sub defectionis initium. Atque primum quidem in Antoniam inuasit ignis; inde autem transiit in regiam, triumque turrium tecta depastus est.

ΚΕΦ. ε΄.

Εκφρασις ιερῶ.

Το δὲ ἱερὸν ἰδρυτο μὲν, ὥσπερ ἔφην, ἐπὶ λόφῳ κατε-
 ρῶ· κατ' ἀρχὰς δὲ μόλις ἐξήρκει τὸ ἀνωτάτω χθαρμαλὸν
 αὐτῇ τῷ τε ναῷ καὶ τῷ βωμῷ. τὰ γὰρ περίξ ἀπόκηρμος
 ἦν καὶ κατάντης. τῷ δὲ βασιλέως Σολομῶνος, ὃς δὴ καὶ
 τὸν ναὸν ἔκτισε, τὸ κατ' ἀνατολὰς μέρος ἐκτειχίσαντος,
 εἰς ἐτέθη μία σοὰ τῷ χώματι· καὶ κατὰ γὰρ τὰ λοιπὰ
 μέρη γυμνὸς ὁ ναὸς ἦν. τοῖς δ' ἐξῆς αἰῶσιν, αἰεὶ τι τῷ λαῷ
 προχωρῶντος, ἀνισόμενος ὁ λόφος ἠϋρύνετο. διακόψαντες
 δὲ καὶ τὸ προσάρεκτιον τεῖχος, τοσῶτον προσέλαβον ὅσον
 ὕψερρον ἐπέεχεν ὁ τῷ παντὸς ἱερῶ περιβόλος. τειχίσαντες
 δὲ ἐκ ῥίζης τριχῇ κύκλῳ τὸν λόφον, καὶ μείζον ἐλπίδος
 ἐκπονήσαντες ἔργον· εἰς ὃ μακροὶ μὲν ἐξανηλώθησαν αἰῶ-
 νες αὐτοῖς, καὶ οἱ ἱεροὶ δὲ θεσασυροὶ πάντες, ὅς ἀνεπίμ-
 πλασαν οἱ παρὰ τῆς οἰκημένης δασμοὶ πεμπόμενοι τὸ
 Θεῷ· τὰς τε ἄνω περιβόλους, καὶ τὸ κάτω ἱερὸν ἀμφεδέ-
 μαντο. τὰτ' τὸ ταπεινότατον, ἀπὸ τριακοσίων ἀνετειχί-
 σαντο πηχῶν, κατὰ δὲ τινας τόπους ἐκ πλείονος. ἢ μέντοι
 πᾶν τὸ βάθος ἐφαίνετο τῶν θεμελίων· ἐπὶ πολὺ γὰρ
 ἔχουσιν τὰς φάραγγας, ἀνιστῶν βεβλόμενοι τὰς σενωπὰς
 τῇ ἄσει. πέτραι δὲ τεσσαρακονταπήχεις τὸ μέγεθος
 ἦσαν τῷ δομήματος· ἥ τε γὰρ δαψίλεια τῶν χρημάτων,
 καὶ ἡ τῷ λαῷ φιλοτιμία, λόγῳ μείζονας ἐποιεῖτο τὰς ἐπι-
 βολὰς, καὶ τὸ μὴδὲ ἐλπιῶδὲν ἔξεν πέρας, ἐπὶ μόνῃ καὶ
 χρόνοις ἦν ἀνύσιμον.

β'. Ἦν δὲ ἄξια τῶν τοιούτων θεμελίων καὶ τὰ ὑπὲρ
 αὐτῶν ἔργα. διπλαῖ μὲν γὰρ αἱ σοαὶ πᾶσαι, κίονες δ'
 αὐταῖς εἰκοσιπέντε πηχῶν τὸ ὕψος ὕψεθήκεσαν, μονόλι-
 θοι λευκοτάτης μαρμάρου, κεδρίνοις δὲ φατνώμασιν ὠρό-
 φοντο. τῶν ἡ μὲν φυσικὴ πολυτέλεια, καὶ τὸ εὐξέσον,
 καὶ τὸ ἀρμόριον, παρεῖχε θεωρίαν ἀξίολογον· ἔδεν δὲ
 ἔξωθεν, ὅτε ζωγραφίας, ὅτε γλυφίδος ἔργῳ προσηγαίτο.

CAP. V.

Descriptio templi.

FAnum autem, vt superius dixi, supra arduum quidem collis iugum conditum erat: cumque aedificari coeptum esset, vix templo et arae sufficiebat planities in illius vertice. nam vndique praeceps erat atque decliuus. Cum autem rex Solomon, idem qui templum exstruxit, partem eius ad orientem muro cinxisset, tum terrae illic aggestas porticus vna imposita erat: et ex aliis partibus nudum manebat templum. Progressu autem temporis, cum semper aliquid aggeris populus accumularet, coaequatus collis latior effectus est. Quin et muro ad septentrionem perrupto, tantum assumere spatii, quantum postea totius fani ambitus includebat. Cum autem a fundamentis triplici muro collem circumdeditissent, et in opere magis, quam sperandum erat, elaborassent, (in quo longa saecula consumpta erant, omnesque thesauri sacri, quos ex toto orbe missa Deo tributa repleuerant) tam superiorem ambitum, quam templum interius, aedificarunt. Cuius quod humillimum erat ad trecentos cubitos excitarunt, in quibusdam vero locis ad plures. Non tamen omnis fundamentorum altitudo apparebat: nam magna ex parte valles terra aggesta repletae erant, vt vrbis augiportis eas adaequarent. Saxis vero in exstrukione vti sunt quadragenorum cubitorum magnitudinis. nam et pecuniae abundantia et populi liberalitas plus, quam dici potest, structuram procedere faciebat: et quod absolui posse ne sperabatur quidem, perseverantia et temporis diuturnitate perfectum erat.

2. Tantis autem fundamentis digna erant opera illis imposita. Nam porticus quidem omnes duplices erant, eas vero sustinuerunt columnae quinis et vicenis cubitis altae, singulis e saxis marmore candidissimo: et cedrinis laquearibus tectae erant. Illa vtpote natura magnifica et bene polita, apteque et congruenter iuncta spectaculum praebebant splendidum et memorabile; nulloque aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornatum. Et la-

καὶ πλατεῖαι μὲν ἦσαν ἐπὶ τριάκοντα πήχης· ὁ δὲ πᾶς κύκλος αὐτῶν εἰς ἑξ ἑαδῆς συνεμετρεῖτο, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀντωνίας. τὸ δὲ ὑπαιθρον ἅπαν πεποίκιλτο παντοδαπῶν λίθων κατεστρωμένον. διὰ τῆς προϊόντων ἐπὶ τὸ δεύτερον ἱερὸν, δρύφακτος περιβέβλητο λίθινος, τρίπηχυς μὲν ὕψος, πᾶν δὲ χαριέειως διεργασμένος. ἐν αὐτῷ δ' εἰσῆκσαν ἐξ ἴσου διαστήματος σῆλαι, τὸν τῆς ἀγνείας προσημαίνουσαν νόμον, αἱ μὲν Ἑλληνικοῖς, αἱ δὲ Ῥωμαίοις γραμμασι, μὴ δεῖν ἀλλόφυλον ἐντὸς τῆς ἀγίας παριέναι. τὸ γὰρ δεύτερον ἱερὸν, ἅγιον ἐκαλεῖτο. καὶ τεσσαρεσκαίδεκα μὲν βαθμοῖς ἦν ἀναβατὸν ἀπὸ τῆς πρώτης, τετράγωνον δὲ ἄνω καὶ τέισι περιπεφραγμένον ἰδίῳ. τῆς τὸ μὲν ἔξωθεν ὕψος, καίπερ τεσσαράκοντα πήχων ὑπάρχον, ὑπὸ τῶν βαθμῶν ἐκαλύπτετο, τὸ δὲ ἔνδον εἴκοσι καὶ πέντε πήχων ἦν. πρὸς γὰρ ὑψηλοτέρῳ δεδομημένῃ βαθμοῖς, ἐκείτη ἦν ἅπαν εἰς ὧ καταφανὲς καλυπτόμενον ὑπὸ τῆς λόφου. μετὰ δὲ τῆς δεκατέσσαρας βαθμῆς, τὸ μέχρι τῆς τέισος διάστημα πήχων ἦν δέκα, πᾶν ἰσόπεδον. ἐνθεν ἄλλοι πᾶν πεντέβαθμοι κλίμακες ἀνῆγον ἐπὶ τὰς πύλας, αἱ ἀπὸ μὲν ἄρκτου καὶ μεσημβρίας ὀκτῶ, καὶ ἑκάτερον τέσσαρες, δύο δ' ἦσαν ἐξ ἀνατολῆς κατ' ἀνάγκην. διατετειχισμένη γὰρ κατὰ τῆς τοῦ κλίματος ταῖς γυναιξὶν ἰδίῃ πρὸς θρησκείαν χώρῃ, ἔδει δευτέραν εἶναι πύλην· τέτμητο δ' αὐτῇ τῆς πρώτης ἀντικρυς. καὶ τῶν ἄλλων κλιμάτων, μία μεσημβρινὴ πύλη, καὶ μία βόρειος, δι' ἧς εἰς τὴν γυναικωνίτιν εἰσῆγον· κατὰ γὰρ τὰς ἄλλας ἔκ ἐξῆν παρελθεῖν γυναιξὶν, ἀλλ' ἔδδ κατὰ τὴν σφετέραν ὑπερβῆναι τὸ διατείχισμα. ἀνεῖτό γε μὴν ταῖς τε ἐπιχωρίοις καὶ ταῖς ἔξωθεν ὁμοφύλοις ἐν ἴσῳ πρὸς θρησκείαν ὁ χώρος. τὸ δὲ πρὸς δύσιν μέρος ἔκ εἶχε πύλην, ἀλλὰ διηνεκὲς ἐδεδόμητο ταύτῃ τὸ τεῖχος. αἱ σοαὶ δὲ μεταξὺ τῶν πυλῶν ἀπὸ τῆς τέισος, ἔνδον ἐστραμμέναι πρὸ τῶν γαζοφυλακίων, σφόδρα μὲν καλοῖς καὶ μεγάλοις ἀνείχοντο κίονιν. ἦσαν δ' ἀπλᾶι, καὶ πλὴν τῆς μεγέθους τῶν κατὰ κατ' ἔδδ ἀπελείποντο.

tae quidem erant ad xxx. cubitos; omnis autem eorum ambitus vna cum Antonia sex stationum mensuram comprehendebat. At totum sub dio spatium variatum erat et omnigenis lapidibus stratum. Cum vero per hoc secundum ad templum iretur, septum lapideum circumiectum erat trium quidem cubitorum altitudine, admodum vero affabre factum. Illic autem paribus interuallis dispositae erant columnae, ingressuros de lege munditiae praemonentes, aliae Graecis, aliae Latinis literis, nemini licere alienigenae in locum sanctum intrare. Sanctum enim vocabatur templum secundum. et quatuordecim quidem gradibus eo adscendebatur a primo: illius vero area quadrata erat et proprio muro circumdata. cuius exterior celsitudo, quamuis xl. cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur, interior autem xxv. cubitorum erat. nam cum in altiori loco gradibus aedificaretur, non tota pars interior cernebatur, colle utpote obiecta. Post xiv. autem gradus spatium usque ad murum erat decem cubitorum, totumque erat planum. Hinc rursus aliae quinque graduum scalae ad portas ducebant, quae a septentrione quidem ac meridie octo erant, quaternae utrinque, duae vero ex oriente necessario. nam cum hic proprius locus, religionis causa, mulieribus muro discerneretur, altera quoque porta opus esse videbatur: haec autem ex aduerso prioris secta erat. atque ex aliis regionibus vna porta meridiana et vna septentrionalis, quibus ad mulierum atrium introibatur: per alias enim mulieribus non licebat ingredi; sed neque per suam ultra proprium sibi dictum septum. Caeterum patebat locus iste non solum feminis Iudaeam habitantibus, sed et extra eam popularibus religionis causa venientibus. occidua vero pars nullam portam habebat, sed perpetuo exstructus ibi erat murus. Porticus autem post portas a muro auersae intro ante gazophylacia, columnis ingentibus et pulcherrimis sustinebantur. erant autem simplices, et praeter magnitudinem nulla in se ab inferioris septi porticibus differebant.

γ'. Τῶν δὲ πυλῶν αἱ μὲν ἐννέα χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ κεκαλυμμέναι πανταχόθεν ἦσαν, ὁμοίως τε παρασάδες καὶ τὰ ὑπὲρ θύρα· μία δ' ἡ ἐξώθεν τῇ νῶ Κορινθίᾳ χαλκῷ, πολὺ τῇ τιμῇ τὰς καταργύρας καὶ περιχρύσας ὑπεράγασα. καὶ δύο μὲν ἐκάστη πυλῶνος θύρα, τριάκοντα δὲ πηχῶν τὸ ὕψος ἐκάστης, καὶ τὸ πλάτος ἦν πεντεκαίδεκα. μετὰ μέντοι τὰς εἰσόδους ἐνδοτέρῳ πλατυνόμενοι παρ' ἐκάτερον τριάκοντα πήχεις ἐξέδρας εἶχον εὐρὸς τε καὶ μῆκος πυργοειδεῖς, ὕψηλα δ' ὑπὲρ τεσσαράκοντα πήχεις. δύο δ' ἀνείχον ἐκάστην κίονες, δώδεκα πηχῶν τὴν περιοχὴν ἔχοντες. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἴσον ἦν τὸ μέγεθος. ἡ δὲ ὑπὲρ τὴν Κορινθίαν ἀπὸ τῆς γυναικωνίτιδος ἐξ ἀνατολῆς ἀνοικομένη τῆς τῇ νῶ πύλης ἀντικρὺ, πολὺ μείζων· πεντήκοντα γὰρ πηχῶν ἔσα τὴν ἀνάσασιν, τεσσαράκοντα πήχεις τὰς θύρας εἶχε, καὶ τὸν κόσμον πολυτελέστερον, ἐπὶ δαψιλῆς πάχος ἀργύρεα τε καὶ χρυσῷ. τῆτο δὲ ταῖς ἐννέα πύλαις ἐπέχεεν ὁ Τιβερίης πατρὸς Ἀλέξανδρος. βαθμοὶ δὲ δεκαπέντε πρὸς τὴν μείζονα πύλην ἀπὸ τῇ τῶν γυναικῶν διατειχίσματος ἀνῆγον· τῶν γὰρ κατὰ τὰς ἄλλας πέντε βαθμῶν ἦσαν βραχύτεροι.

δ'. Αὐτὸς δ' ὁ ναὸς, κατὰ μέσον κείμενος, τὸ ἅγιον ἱερὸν, δώδεκα βαθμοῖς ἦν ἀναβατός. καὶ τὸ μὲν κατὰ πρόσωπον ὕψος τε καὶ εὐρὸς ἴσον, ἀνὰ πήχεις ἑκατόν. κατόπιν δὲ τεσσαράκοντα πήχεσι στενότερος· ἔμπροσθεν γὰρ ὥσπερ ὅμοι παρ' ἐκάτερον εἰκοσιπήχεις διέβαινον. ἡ πρώτη δὲ αὐτῇ πύλῃ, πηχῶν ἐβδομήκοντα τὸ ὕψος ἔσα, καὶ εὐρὸς εἰκοσι καὶ πέντε, θύρας ἕκαστη εἶχε· τῇ γὰρ ἔραν ἡ τὸ ἀφανὲς καὶ ἀδιάκλειστον ἐνέφαινε· κεχερῶσωτο δὲ τὰ μέτωπα πάντα, καὶ δι' αὐτῆς ὁ, τε πρῶτος οἶκος ἔσωθεν ἅπας κατεφαίνετο, μέγιστος ὢν, καὶ τὰ περὶ τὴν εἴσω πύλην πάντα λαμπρόμενα χρυσῷ τοῖς ὀρεῶσιν ὑπέπιπτεν. τῇ δὲ νῶ ὄντος εἴσω διέτρεχε, μόνος ὁ πρῶτος οἶκος προέκειτο, καὶ διηνεκὲς εἰς τὸ ὕψος, ἀνατεινόμενος μὲν ἐπὶ ἐνενήκοντα πήχεις, μηκυνόμενος δὲ ἐπὶ πεντήκοντα, καὶ διαβαίνων

3. Portarum autem nouem quidem auro et argento vndique tectae erant, vna cum postibus et superliminari: vna vero extra templum ex aere Corinthio, quae multum argento inclusas et inauratas dignitate superabat. Et binae quidem fores in singulis ianuis erant, et vnaquaeque xxx. cubitis alta, et xv. lata erat. atqui post introitum introrsum dilatatae exhedras vtrinque habebant xxx. cubitos longas et latas, turris in modum exstructas, altas vero xl. cubitos et amplius. singulas autem binae columnae duodenum cubitorum ambitu sustinebant. Et aliarum quidem portarum par magnitudo erat. Quae vero supra Corinthiam ab oriente ex parte atrii feminarum recta in templi portam respiciebat, reliquis erat multo maior: alta enim erat cubitos l., lata vero xl., cum foribus paris magnitudinis, quae magnificentiore cultu et ornatu decoratae erant, crassioribus scilicet auri et argenti laminis vestitae. Illud vero quicquid erat auri et argenti, nouem istis portis infundi curauerat pater Tiberii Alexander. Gradus autem xv. a muro, qui mulieres segregabat, ad maiorem portam ducebant: illis enim quinque gradibus, qui ad alias portas ferebant, erant breviores.

4. Ipsum vero templum, in medio positum, id est sacrosanctum, xii. gradibus adscendebatur. Et a fronte quidem eius altitudo et latitudo par, centum nempe cubitorum. pone vero xl. cubitis erat angustius: nam a fronte duo veluti humeri vtrinque xx. cubitos ultra templi latera producebantur. Prima autem eius porta, lxx. cubitis alta atque lata xxv., fores non habebat, (coelum enim vndique conspicuum et vbique patens significabat) omnisque eius frons erat inaurata, perque eam prima aedes intus tota apparebat, quae maxima erat; quaeque circa interiorem templi portam erant, tota auro coruscantia, adspicientibus occurrebant. Cum autem interior eius pars contignatione intersepta esset, sola prima domus patebat, et perpetuam in altitudinem surgebat ad xc. quidem cubitos; in longitudine vero l. erat, et xx. in

ἐπὶ εἴκοσιν. ἡ δὲ διὰ τῆ οἴκῃ πύλῃ καχεύσωτο μὲν, ὡς ἔφην, πᾶσα, καὶ ὅλος περὶ αὐτὴν τῆχος. εἶχε δὲ καὶ τὰς χρυσᾶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀμπέλους, ἀφ' ὧν βότερες ἀνδρομήκεις κατεκρέμαντο. ὄντος δὲ ἤδη τῆ ναῦ διςέγχε, ταπεινότερα τῆς ἐξωθεν ὕψους ἡ ἐνδον ἦν, καὶ θυράς εἶχε χρυσᾶς πεντηκονταπέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εὖρος δ' ἐκκαίδεκα. πρὸ δὲ τῶν ἰσόμενης καταπέτασμα, πέπλος ἦν βαβυλωνίος, ποικιλτός ἐξ ὑακίνθου, καὶ βύσσου, κόκκου τε καὶ πορφύρας, θαυμασῶς μὲν ἐργασμένος, ἐκ ἀθεώρητον δὲ τῆς ὕλης τὴν κράσιν ἔχων, ἀλλ' ὥσπερ εἰκόνα τῶν ὅλων. εἰδοκεῖ γὰρ αἰνίττεσθαι τῇ κόκκῳ μὲν τὸ πῦρ, τῇ βύσσῳ δὲ τὴν γῆν, τῇ δὲ ὑακίνθῳ τὸν αἶρα, καὶ τῇ πορφύρᾳ τὴν θάλασσαν· τῶν μὲν ἐκ τῆς χροᾶς ὁμοιωμένων, τῆς δὲ βύσσου καὶ τῆς πορφύρας διὰ τὴν γένεσιν, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἀναδίδωσιν ἡ γῆ, τὴν δὲ ἡ θάλασσα. κατεγέγραπτο δὲ ὁ πέπλος πᾶσαν τὴν ἑρᾶνιον θεωρίαν, πλὴν τῶν ζωδίων.

ε'. Παρίοντας δ' εἴσω τὸ ἐπίπεδον τῆ ναῦ μέρος ἐξεδέχτο. τῆς τοίνυν τὸ μὲν ὕψος ἐξήκοντα πηχῶν, καὶ τὸ μῆκος ἴσον, εἴκοσι δὲ πηχῶν τὰ πλάτος, ἦν. τὸ δὲ ἐξηκοντάπηχυ πάλιν διήρητο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος, ἀποτετμημένον ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις, εἶχεν ἐν αὐτῷ τρεῖς θαυμασιώτατα καὶ περιβόητα πᾶσιν ἀνθρώποις ἔργα, λυχνίαν, τραπέζαν, θυμιατήριον. ἐνέφαινον δὲ οἱ μὲν ἑπτὰ λύχνοι τῆς πλανήτας· τοσῦτοι γὰρ ἀπ' αὐτῆς διήρητο τῆς λυχνίας. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄρτοι δώδεκα, τὸν τε ζωδιακὸν κύκλον, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ. τὸ θυμιατήριον δὲ, διὰ τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, οἷς ἐκ θαλάσσης ἀνεπὶμπατο, τῆς τ' ἀοικίτης καὶ οἰκαμένης ἐσθμαινεν, ὅτι τῇ Θεῇ πάντα καὶ τῷ Θεῷ. τὸ δ' ἐνδοτάτω μέρος εἴκοσι μὲν ἦν πηχῶν· διείργετο δ' ὁμοίως καταπέτασματι πρὸς τὸ ἐξωθεν. ἔκειτο δ' ἔδην ὅλως ἐν αὐτῷ, ἄβατον δὲ καὶ ἄχραντον καὶ ἀθάτον ἦν πᾶσιν, ἀγία δὲ ἄγιον ἱκαλεῖτο. περὶ δὲ τὰ πλευρὰ τῆ κάτω ναῦ, δι' ἀλλήλων ἦσαν οἰμοὶ τρεῖς τοιοῦτοι πολλοὶ, καὶ παρ'

transuersum. at interior in propylaeo porta inaurata erat, ut dixi, tota, totusque circum eam paries. Desuper autem habebat aureas vites, unde botri statura humana dependebant. Verum quia aedes mediani coaxationem habebat, interior erat exteriori humilior; foresque aureas habebat l.v. cubitorum altitudine, latitudine vero xvi. Foribus autem oppansum aulaeum pari longitudine peplum erat Babylonium, variatum ex hyacintho et bysso et cocco et purpura, opere quidem mirabili contextum, contemplatione vero non indignam materiae permixtionem habens, sed omnium rerum veluti imaginem exhibens. nam cocco quidem ignis significari videbatur, bysso vero terra, hyacintho autem aër, ac purpura mare: illis quidem, propter colorum similitudinem, bysso autem et purpura, ex origine sua; quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit. eratque in peplo descripta omnis coeli ratio, exceptis signis.

5. Introredientes autem pars templi inferior excipiebat. Iam vero eius altitudo quidem erat cubitorum lx, et longitudo totidem, latitudo autem cubitorum xx. At rursus diuisi erant hi cubiti lx. Et prima quidem pars, ad xl. cubitos abscissa, in se habebat tria opera maxime mirabilia et omnium hominum sermone celebrata, lychnuchum, et mensam, et thuribulum. Et septem quidem lucernae septem planetas significabant: tot enim ab ipso ortae sunt lychnucho. Duodecim vero panes in mensa positi circulum Zodiacum et annum designabant. Thuribulum autem per tredecim odores, quibus replebatur ex mari et terra inhabitabili habitataque, indicabant, omnia Dei esse Deique in usum. Intima vero templi pars viginti quidem cubitorum erat: discernebatur autem similiter velo ab exteriori. Nihil prorsus in illo penetrali erat positum, inaccessum vero erat, et inuiolabile, et quod a nemine videri poterat, sanctique sanctum vocabatur. Circa autem latera inferioris templi multae erant domunculae mutuo peruias cum triplici tecto, inque eas e templi per-

ἐκάτερον εἰς αὐτὰς ἀπὸ τῆς πύλης εἰσδοι. τὰ δὲ ὑπερῶν μέρος, τῆς μὲν ἕκ' εἶχε τῆς οἰκῆς, παρόσον ἦν καὶ ἐνότερον, ὑψηλότερον δ' ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις, καὶ λιτότερον τῆ κάτω. συνάγεται γὰρ ἕτω πρὸς ἐξήκοντα τοῖς τῆ ἐπιπέδου πηχῶν ἑκατὸν τὸ πᾶν ὕψος.

ς'. Τὸ δ' ἐξωθεν αὐτῇ πρόσωπον, ἔδεν ἕτε εἰς ψυχῆς, ἕτε εἰς ὀμμάτων ἐκπληξιν ἀπέλιπε· πλαξὶ γὰρ χρυσῷ σιβαρεῖς κεκαλυμμένος πάντοθεν, ὑπὸ τὰς πρώτας ἀνατολάς πυρῳδεσάτην ἀπέπαλλεν αὐγὴν, καὶ τῶν βιαζομένων ἰδεῖν τὰς ἄψεις ὥσπερ ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν ἀπέστρεψε. τοῖς γε μὴν εἰσαφικνημένοις ξένοις, πόρρωθεν ὁμοῖος ὄρει χιόνος πλήρῃ κατεφαίνετο· καὶ γὰρ καθὰ μὴ κεχρυσωτο λευκότετος ἦν. κατὰ κορυφὴν δὲ χρυσέας ὀβελάς ἀνέχετε τεθηγμένους, ὥς μή τινι προσκαθεζομένῳ μολύνετο τῶν ὀρέων. τῶν δὲ ἐν αὐτῷ λίθων ἔνιοι μῆκος πέντε καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦσαν, ὕψος πέντε, εὖρος δὲ ἕξ. πρὸ αὐτῆ δ' ὁ βωμὸς πεντεκαίδεκα μὲν ὕψος ἦν πηχῶν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος ἐκτείνων ἴσον, ἀνὰ πεντήκοντα πήχεις. τετράγωνος δ' ἰδρυτο, κερατοειδὲς προανέχων γωνίας, καὶ ἀπὸ μεσημβρίας ἐπ' αὐτὸν ἀναδὸς ἡρέμα προσάντης ὑπτίαςο. κατεσκευάσθη δ' ἄνευ σιδήρου, καὶ ἔδέποτε ἔψαυεν αὐτῇ σίδηρος. περὶ δὲ τὸν τε ναὸν καὶ τὸν βωμὸν εὐλιθὸν τι καὶ χάριεν γείσιον, ὅσον πηχυαῖον ὕψος, ὃ διείργεν ἐξωτέρῳ τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν ἱερῶν. γονορροίοις μὲν δὴ καὶ λεπροῖς ἢ πόλις ὅλη διείργετο, γυναικῶν δὲ ἐμμήνοις ἀπεκέκλειτο, παρελθεῖν δὲ ταύταις ἔδὲ καθαρεῖς ἐξῆν ὃν προείπομεν ὅρον. ἀνδρῶν δ' οἱ μὴ κατὰ πᾶν ἡγνευκότες εἰργοντο τῆς ἐνδον αὐλῆς, καὶ τῶν ἱερῶν πάλιν οἱ μὴ καθαρεύοντες εἰργοντο.

ζ'. Τῶν δὲ ἀπὸ γένους ἱερῶν ὅσοι διὰ πῆρσιν ἕκ ἐλευτέρῃ, παρεῖσαν τε ἅμα τοῖς ὀλοκλήροις ἐνδοτέρῳ τῇ γεισίᾳ, καὶ τὰς ἀπὸ τῆ γένους ἐλάμβανον μερίδας, ταῖς γε μὴν ἐοθήσεσιν ἰδιωτικαῖς ἐχεῶντο. τὴν γὰρ ἱεράν ὁ λειτουργῶν ἡμφιέννυτο μόνος. ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον, καὶ

ta vtrinque patebat ingressus. Superior autem pars istas domunculas non habebat, quo magis erat angusta; altior autem ad XL. cubitos magis angusta, quam inferior. Colligitur enim ea ratione, cum sexaginta eius, quae in solo, vniuersa altitudo centum cubitorum.

6: Exterior autem eius facies nihil habuit, quod animus et oculi non mirarentur. laminis enim grauissimis aureis vndiquaque oblecta erat; ita vt primum ad solis exortum igni simillimum eiacularetur splendorem, et oculos eorum, qui eam intueri necesse haberent, quasi radiis solaribus inde auerteret. Porro hospitibus aduenientibus e longinquo monti niveo similis videbatur: nam vbi deaurata non erat, candidissimo marmore constabat. atque in fastigio aureis verubus horrebat, idque acutissimis, ne ab infidentibus auibus inquinaretur. Saxorum autem, quibus exstructum erat templum, quaedam erant XLV. cubitos longa, alta V, et lata VI. Ara vero pro templo XV. cubitos alta erat, longa vero pariterque lata ad L. cubitos. Quadrata autem collocata erat, angulos habens instar cornuum prominentes, et a meridie adscensus in eam leniter accliuus resupinabatur. Sine ferro autem constructa erat, neque vaquam ferrum eam tetigerat. Caeterum templum et aram cingebat lorica quaedam ex saxo pulchro adspeculique grato ad cubitum vnum quasi assurgens, quae populum a sacerdotibus segregabat. Et gonorrhoea quidem laborantes itemque leprosi tota vrbe arcebantur, et mulieribus in mensium profluvio clausum erat templum; istisque, ne cum munda quidem essent, limitem, de quo diximus, transgredi licebat. Viri autem, qui per omnia non purificati erant, ab interiore septo arcebantur, et e sacerdotibus, qui minime puri essent, similiter excludebantur.

7. Quicumque autem ex genere sacerdotum ob defectum aliquem non ministrabant, illi simulque aderant intra lorica cum reliquis, qui integro erant corpore, partesque sacrificiorum iure generis sui accipiebant; caeterum vestibus plebeiis utebantur. nam sacra veste is solus indutus erat, qui ministrabat. Ad altare autem templumque adscendo-

τὸν ναὸν ἀνέβαινον οἱ τῶν ἱερέων ἄμωμοι, βύσσον μὲν ἀμει-
 πτόμενοι, μάλιστα δ' ἀπὸ ἀκράτη νήφοντες, δέει τῆς
 θρησκείας, ὡς μή τι παραβαῖεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ. ὁ δὲ
 ἀρχιερεὺς ἀνῆκει μὲν σὺν αὐτοῖς, ἀλλ' ἔκ αὐτῶν, ταῖς δ' ἐβ-
 δομασί καὶ νεμνήσις, καὶ εἴ τις ἐορτὴ πάτριος ἢ πανή-
 γυρις πάνδημος ἀγομένη δι' ἔτους. ἐλευτέρει δὲ, τὰς μη-
 ρὰς μὲν ἄχρει αἰδοῖα διαζώσματι καλύπτων, λινῷ τε
 ὑποδύτην ἐνδοθεν λαμβάνων, καὶ ποδῆρας καθύπερ-
 θεν ὑακίνθινον ἐνδυμα τρογγύλον θυσιανωτὸν ἔργον. τῶν
 δὲ θυσιῶν ἀπήρτητο κώδωνες χρυσοί, καὶ ῥοαὶ πα-
 ράλληλοι, βροντῆς μὲν οἱ κώδωνες, ἀστραπῆς δ' αἱ ῥοαὶ
 σημεῖον. ἡ δὲ τὸ ἐνδυμα τῷ στέγνω προσηλῆσα ταινία,
 πέντε διηρησμένη ζώναις πεποίκιλτο, χρυσῷ τε καὶ
 πορφύρᾳ καὶ κόκκῳ, πρὸς δὲ βύσσῳ καὶ ὑακίνθῳ, δι-
 ὧν, ἔφαμεν, καὶ τὰ τῇ ναῷ καταπετάσματα συνυφάν-
 θαι. τῆτοις δὲ καὶ ἐπωμίδα κεκραμένην εἶχεν, ἐν ᾗ
 πλείων χρυσὸς ἦν. χῆμα μὲν ἐν ἐνδυτῷ θώρακος εἶχεν.
 δύο δ' αὐτὴν ἐνεπόρεπεν ἀσπιδίσκη καὶ χρυσαῖ, κατεκέ-
 κλεντο δ' ἐν ταύταις κάλλιτοί τε καὶ μέγιστοι σαρδάνυ-
 χες, τὰς ἐπωμύων τῶν τῷ ἔθνει Φυλῶν ἐπιγεγραμμέ-
 ναι. κατὰ δὲ θάτερον ἄλλοι προσήρτητο λίθοι δώδε-
 κα, κατὰ τρεῖς εἰς τέσσαρα μέρη διηρημένοι, σάρδιον,
 τόπαζος, σμάραγδος, ἀνθραξ, ἰάσπις, σάπφειρος,
 ἀχάτης, ἀμέθυσος, λιγύριον, ὄνυξ, βήρυλλος, χρυσό-
 λιθος. ὧν ἑκάστη πάλιν εἰς τῶν ἐπωμύων ἐγέ-
 γραπτο. τὴν δὲ κεφαλὴν βυσσίνῃ μὲν ἔσκεπε τιάρα,
 κατέσεπτο δ' ὑακίνθῳ. περὶ ἣν χρυσῶς ἄλλος ἦν στέφα-
 ρος, ἐκτύπωμα φέρων τὰ ἱερὰ γράμματα. ταῦτα δὲ
 ἐξ Ἰωνήεντα τέσσαρα. ταύτην μὲν ἐν τὴν ἐδῆτα ἔκ
 ἐφόρει τὸν ἄλλον χρόνον, λιτοτέραν δ' ἀνελάμβανεν, ὅπό-
 τε δὲ εἰσίοι εἰς τὸ ἅδυτον, εἰσῆκει δ' ἅπαξ κατ' ἐνιαυτὸν
 μόνος, ἐν ᾗ νηστεύειν ἔθος ἡμέρα πάντας τῷ Θεῷ. καὶ τὰ
 μὲν περὶ τῆς πόλεως καὶ τῷ ναῷ, τῶν δ' ἐπὶ τέτοις ἔδῳ

bant de sacerdotibus illi, qui puri et integro erant corpore, byssina quidem veste amicti, maxime vero vino abstinentes, idque religionis reuerentia, ne quid in ministerio suo perperam agerent. Pontifex autem cum ipsis quidem, non tamen semper, adscendebat; sed diebus quibusque septimis et nouiluniis, et si quando patria festiuitas atque annua celebritas ab omni populo ageretur. Sacris autem operabatur, femora quidem usque ad uerenda subligari occultans, intusque habens lineam subuculam et hyacinthinum desuper indumentum rotundum ad talos demissum, opus fimbriatum. ex fimbriis autem pendebant tintinnabula aurea et mala Punica alternatim intertexta: tintinnabulis quidem tonitrua, malis vero Punicis fulgura referentibus. Pectori autem indumentum quae affigebat taenia, quinque distincta erat et variata zonis, auri scilicet et purpurae et cocci, byssique praeterea et hyacinthi, quibus etiam uela templi diximus esse contexta. Iisdem autem epomidem temperatam habebat, in qua plus auri erat. et figura quidem thoraci, quo quis indui potest, similis erat. Duabus autem fibulis aureis clypeorum paruulorum specie uinciebatur, illisque inclusi erant optimi maximique sardoniches, nomina eorum, a quibus denominatae erant gentis tribus, inscripta ferentes. ex altera uero parte duodecim pendebant alii lapides, terni in eadem serie per quatuor uersiculos dispositi, sc. sardius, topazius, sinaragdus; carbunculus, iaspis, saphirus; achates, amethystus, ligurius; onyx, beryllus, chrysolithus: quorum singulis rursus unus eorum inscriptus erat, quorum nomina ferebant tribus. Caput autem eius tegebat tiara ex bysso quidem facta, hyacinthino uero sermo redimita: circa quam alia corona erat aurea, in qua expressae erant sacrae literae. hae autem sunt uocales quatuor. Et hanc quidem uestem alio tempore non gerebat, quippe simpliciore adsumebat; sed tunc, cum in adytum intraret; semel autem quotannis solus intrabat, quo die moris erat omnibus ieiunio Deum colere. Et quae ad ciuitatem quidem spectant et templum, moresque

καὶ νόμων, αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐρῶμεν. ἡ γὰρ ὀλίγος περὶ αὐτῶν καταλείπεται λόγος.

ή. Ἡ δὲ Ἀντωνία, κατὰ γωνίαν μὲν δύο σοῶν ἔκειτο τῇ πρώτῃ ἱερῷ, τῆς τε πρὸς ἐσπέραν, καὶ τῆς πρὸς ἄρκτον. δεδομένο δ' ὑπὲρ πέτρας πεντηκονταπήχους μὲν ὕψος, περικερήμεν δὲ πάσης. ἔργον δ' ἦν Ἡρώδης βασιλείως, ἐν ᾧ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνην ἐπεδείξατο. πρῶτον μὲν ἐκ ῥίζης ἡ πέτρα πλαξὶ κακάλυπτο λείαις λίθων, εἰς τε κάλλος, καὶ ὡς ἀπολιθάνοι πᾶς ὁ προσβαίνων καὶ κατιέναι περῶμενος. ἔπειτα πρὸ τῆς τῇ πύργῳ δομήσεως, τριῶν πηχῶν τῆχος ἦν, ἐνδοτέρῳ δὲ τῆτι, τὸ πᾶν διάστημα τῆς Ἀντωνίας, ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις ἡγήετο. τὸ δὲ ἐνδὸν βασιλείων εἶχε χώραν καὶ διάθισιν. μεμέριστο γὰρ εἰς πᾶσαν οἰκὼν ἰδέαν τε καὶ χρῆσιν, περίσοά τε καὶ βαλάνεια καὶ στρατοπέδων αὐλαὶ πλατείας, ὡς τῷ μὲν πάντα ἔχεν τὰ χρειώδη, πόλεις εἶναι δοκεῖν, τῇ πολυτελείᾳ δὲ βασίλειον. πυργοειδὴς δὲ ἔσα τὸ πᾶν χῆμα, κατὰ γωνίαν τέσσαρσιν ἐτέροις διείληπτο πύργοις· ὧν οἱ μὲν ἄλλοι πεντήκοντα τὸ ὕψος, ὁ δὲ ἐπὶ τῇ μεσημβρινῇ καὶ κατ' ἀνατολὴν γωνία κείμενος ἐβδομήκοντα πηχῶν ἦν, ὡς καθορᾶν ὅλον ἀπ' αὐτῆς τὸ ἱερόν. καθὰ δὲ συνῆπτο ταῖς τῇ ἱερῷ σοῶς, εἰς ἀμφοτέρους εἶχε καταβάσεις· δι' ὧν κατιόντες οἱ Φερεοὶ, καθῆστο γὰρ αἰεὶ ἐπ' αὐτῆς τάγμας Ῥωμαίων, καὶ διῆσσαντες περὶ τὰς σοῶς μετὰ τῶν ὀπλῶν, ἐν ταῖς ἐορταῖς, τὸν δῆμον, ὡς μή τι νεωτεριεῖν, παρεφύλαττον. Φερίον γὰρ ἐπέκειτο τῇ πόλει μὲν τὸ ἱερόν, τῷ ἱερῷ δὲ ἡ Ἀντωνία. κατὰ δὲ ταύτην οἱ τῶν τριῶν Φύλακες ἦσαν, καὶ τῆς ἄνω πόλεως ἴδιον Φερίον ἦν, τὰ Ἡρώδης βασιλεία, ἡ Βεζεθα δὲ λόφος διήρητο μὲν, ὡς ἔφην, ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας· πάντων δὲ ὑψηλότατος ὧν μέρει τῆς καινῆς πόλεως προσώκιστο, καὶ μόνος τῷ ἱερῷ κατ' ἄρκτον ἐπισκόπῃ. περὶ μὲν δὴ τῆς πόλεως, καὶ τῶν τειχῶν, αὐτοῖς εἰπεῖν ἀκριβέστερον ἕκαστα προτεθεῖμένος, ἐπὶ τῇ παρόντος ἀποχρώντως εἴρηκα.

et leges circa ea obseruandas, iterum accurate magis agemus: non enim pauca de illis dicenda supersunt.

8. Caeterum Antonia posita erat ad angulum quidem, quo septentrionalis et occidentalis septi exterioris templi porticus coniungebantur. Exstructa autem erat super petra, l. cubitis alta, et vndique praerupta. Opus erat regis Herodis, in quo maxime ingenii sui magnificentiam ostendit. Primum enim ab imis vsque radicibus saxum ipsum laeuius ex caeso lapide crustis obtegebatur, quo et decus ei adderetur, et facile dilaberentur, qui vel adscendere vel descendere tentauissent. Deinde ante arcis ipsius aedificium murus erat altitudinis trium cubitorum; intra hunc, omne spatium Antoniae in xl. cubitos erigebatur. Intus autem regiae amplitudinem et formam habebat. diuisa enim et distincta erat in varia omnis speciei omnisque vsus habitacula, atria, porticus, balnea, et aulas amplissimas, militibus collocandis aptissimas; ita vt, quod omnia in ea erant ad vsum necessaria, vrbs, structurae vero magnificentia regia videretur. Cum autem tota haberet turris speciem, quatuor in angulis quatuor habuit alias turres: quarum aliae quidem l. cubitos altae, illa vero, quae ad angulum meridionalem et orientalem sita erat, lxx. cubitis eminebat, ita vt ex ea totum templum conspici posset. Qua vero templi porticibus iungebatur, vtrinque in ambas descensus habebat, per quas descendentes vigiles (semper enim in Antonia erat Romana legio) et variis in locis ad porticus stantes cum armis, festis diebus populum, ne quid noui moueret, obseruabant. Custodia enim vrbs erat templum, templi Antonia. ibi vero erant trium illorum locorum custodes: atque superiori ciuitati etiam suum erat praesidium, Herodis nempe regia. Bezetha autem collis ab Antonia, vti dixi, diuisus erat: cum autem omnium altissimus esset, parti nouae vrbs adiunctus erat, templumque ad septentrionem solus obscurabat. Et de vrbe quidem iurisque, cum mihi propositum sit rursus singula dicendo persequi, in praesentia satis dixisse videor.

ΚΕΦ. 5'.

Περὶ Σίμωνος καὶ Ἰωάννης τῶν τυράννων. καὶ ὡς, περιϊόντος
Τίτου τὸ τεῖχος, τοξεύεται Νικάνωρ· ὅθεν εἰς πολιορκίαν
παροξύνεται ὁ Τίτος.

ΤΟ μάχιμον δ' ἐν αὐτῇ καὶ τασιάζον πλῆθος περὶ Σί-
μωνα μὲν μυρίοι ἦσαν, δίχα τῶν Ἰδουμαίων, πεντήκοντα
δ' ἡγεμόνες τῶν μυρίων, ἐφ' οἷς ἄτος κύριος τῶν ὅλων.
Ἰδουμαῖοι δ' αὐτῷ συντελῆντες, εἰς πεντακιχλίδας, ἄρ-
χοντας εἶχον δέκα. τῶν περῆεν ἐδόκην, ὃ, τε τῷ Σω-
σᾷ Ἰακώβος, καὶ Σίμων υἱὸς Καθλαῖ. Ἰωάννης δὲ, τὸ
ἱερὸν κατεληφώς, ἑξακιχλίδας ὀπλίτας εἶχεν, ὑφ' ἡγε-
μόνας εἴκοσι. προσεγένοντο δ' αὐτῷ τότε καὶ οἱ ζηλωταί,
παυσάμενοι τῷ διαφέρεσθαι, διχίλιοι μὲν ὄντες καὶ τε-
τρακίσιοι, χρώμενοι δ' ἄρχοντι τῷ καὶ πρότερον Ελεαζάρ-
ῳ, καὶ Σίμωνι τῷ Ἀβινῶ. πολεμούντων δὲ τούτων, ὡς ἔφα-
μεν, ἄθλον ὁ δῆμος ἦν ἐκατέρων, καὶ τὸ μὴ συναδικῆν
τῷ λαῷ μέρος ὑπ' ἀμφοῖν διηπάζετο. κατέχευε δ' ὁ μὲν
Σίμων τὴν τε ἄνω πόλιν καὶ τὸ μέγα τεῖχος ἄχρι τῷ Κε-
δρωῶνος, τῷ τε ἀρχαίᾳ τείχεϊ ὅσον ἀπὸ τῆς Σιλωᾶς ἀνα-
κάμπτον εἰς ἀνατολήν, ὃ μέχρι τῆς Μονοβάζης κατέβαινε
αὐλῆς. βασιλεὺς δ' ἄτος ἦν τῶν ὑπὲρ Εὐφράτην Ἀδιαβη-
νῶν. κατέχευε δὲ καὶ τὴν πηγὴν, καὶ τὴν Ἀκραν· αὕτη δ'
ἦν ἡ κάτω πόλις· καὶ τὰ μέχρι τῶν τῆς Ελένης βασιλείων,
τῆς τῷ Μονοβάζῃ μητρός. ὁ δὲ Ἰωάννης τό, τε ἱερὸν, καὶ
τὰ περίξ ἐπ' ἐκ ὀλίγον, τὸν τε Οφλαῖν καὶ τὴν Κεδρωῶνα
καλεσμένην Φάραγγα. τὸ μεταξὺ δὲ τούτων ἐμπερήσαντες,
τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ χώραν ἀνείσαν. ἔδδ' γάρ, πρὸς
τοῖς τείχεσιν ἐστρατοπεδευμένων Ῥωμαίων, ἔνδον ἡ γᾶσις
ἡρέμεν. βραχὺ δὲ πρὸς τὴν πρῶτην ὑπονήψαντες ἐκδρομὴν
ἀνενόσθη, καὶ κατὰ σφᾶς πάλιν διασάντες ἐμάχοντο,
κατὰ τὴν εὐχὴν πάντα τοῖς πολιορκήσιν ἔπραττον. ἔτε γὰρ
αὐτοῖς τι χεῖρον ὑπὸ Ῥωμαίων ἔπαθον, ὣν ἀλλήλους ἔδρα-
σαν· ἔτε μετὰ τούτων ἡ πόλις ἐπηρεάθη καινοτέρῃ πάθῃ.

CAP. VI.

*De Simone et Ioanne Tyrannis. utque, Tito moenia circum-
eunte, vulneratur Nicanor; unde ad obsidionem vr-
gendam excitatur Titus.*

Bellicosi autem quotquot in ea erant, et seditiosi de
multitudine, circa Simonem quidem erant ad decem mil-
lia, praeter Idumaeos, quinquaginta vero decem millium
duces, quibus ipse quasi dominus omnium praeerat. Idu-
maei autem, qui a Simone stabant, ad quinque millia, du-
ces decem habebant. horumque principes videbantur, So-
sae filius Iacobus, et Simon filius Cathlae. Ioannes au-
tem, qui templum occupauerat, sex armatorum millia ha-
bebat, sub ducibus viginti. illi vero tunc etiam Zelotae,
depositis discordiis, accesserant, bis mille et quadringenti,
sub duce priori Eleazaro et Simone Arini filio. His au-
tem, ut diximus, bellum inter se gerentibus, plebs erat
utriusque certaminis praemium, populiue pars, quae illo-
rum iniuriis non fauebat, ab utrisque diripiebatur. Tene-
bat autem Simon quidem superiorem ciuitatem, murum-
que magnum usque ad Cedronem, et antiqui muri quic-
quid a Siloa flectitur ad orientem, et usque ad Monobazi
regiam descendebat. is autem rex erat Adiabenorum Trans-
euphratensium. Tenebat etiam fontem Siloam et mon-
tem Acrac, (illa autem est inferior ciuitas) et omnia usque
ad regiam Helenae, matris Monobazi. Verum Ioannes
et templum occupabat, et circumspecta omnia non exiguum
in spatium, itemque Ophlam et vallem, quae Cedron ap-
pellatur. Aliis autem, quae interiacebant, incensis, me-
dium bello, quod inter se gerebant, spatium aperuerunt.
Nequaquam enim, castris Romanorum prope murum po-
sitis, intra ciuitatem quiescebat seditio: sed cum ad primum
illorum impetum paulisper sanitatem recepissent, mox in
pristinum morbum recidere; et secum ipsi iterum dissi-
dentes pugnabant, et omnia faciebant, quae in votis erant ob-
sidentibus. nihil enim a Romanis acerbius passi sunt, quam
quae ipsi sibi iniicem fecerunt: neque post illos ciuitas ali-
quid nouae calamitatis experta est. Sed illa quidem gra-

ἀλλ' ἡ μὲν χαλεπώτερόν τι πρὸ τῆ πεσεῖν ἡτύχησεν, οἱ δὲ ἐλόντες αὐτὴν κατώρθωσάν τι μῆζον. Φημί γάρ, ὡς τὴν μὲν πόλιν ἡ εἰσὶς, Ῥωμαῖοι δὲ εἶλον τὴν εἰσὶν, ἥπερ ἦν πολὺ τῶν τειχῶν ὀχυρωτέρα. καὶ τὸ μὲν σκυθρωπὸν τοῖς οἰκείοις, τὸ δίκαιον δ' ἂν τις εὐλόγως Ῥωμαίοις προσγρά-
φοι. νοεῖτω δ' ὅπῃ τοῖς πράγμασιν ἕκαστος ἄγεται.

β'. Τῶν γε μὴν ἔνδον ἔτῳ διακειμένων, ὁ Τίτος μετ' ἐπιλέκτων ἱππέων περιῶν ἔξωθεν, ἡ προσβάλλει τοῖς τείχεσι κατεσκέπτετο. ἀπορριπνόμενῳ δὲ πάντοθεν· ἔτε γὰρ κατὰ τὰς Φάραγγας ἦν περὶ προσίτον, καὶ κατὰ θάτερα τὸ πρῶτον τεῖχος ἐφαίνετο τῶν ὀργάνων σφειώτερον· ἐδόκει κατὰ τὸ Ἰωάννη τῆ ἀρχιερέως μνημεῖον προσβαλεῖν· ταύτῃ γὰρ τό, τε πρῶτον ἦν ἔρυμα χθαμαλώτερον, καὶ τὸ δεύτερον ἔσυνῆπτεν, ἀμελησάντων καθ' ἃ μὴ λίαν ἡ καινὴ πόλις συνώκειτο τεχίζειν· ἀλλ' ἐπὶ τὸ τρίτον ἦν εὐπέτεια, δι' ἣ τὴν ἄνω πόλιν, καὶ διὰ τῆς Ἀντωνίας τὸ ἱερὸν αἰρήσειν ἐπενόει. ἐν δὲ τῷ περιῶντος αὐτῷ τοξεύεται τις τῶν φίλων, ὀνόματι Νικάνωρ, κατὰ τὸν λαῖον ἄμυν, ἔγγιστον μετὰ τῷ Ἰωσήφῃ προσελθὼν, καὶ πειρώμενος εἰρηνικὰ τοῖς ἐπὶ τῇ τείχεσσι, ἔσθ' ἄγνωστος ἦν, διαλέγεσθαι. διὰ τῆτο τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐπιγνῶς Καῖσαρ, εἰ μὴδὲ τῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ προσιόντων ἀπέχοντες, παροξύνεται πρὸς τὴν πολιορκίαν, ἅμα τε συντάγμασιν δὴν τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἡφίει, καὶ συμφέροντας ἐκέλευσε τὴν ὕλην ἐγείρειν χώματα. τριχῇ δὲ διατάξας τὴν στρατιὰν πρὸς τὰ ἔργα, μέσθας ἴσθισι τῶν χωμάτων τῆς τε ἀκοντιστῆς καὶ τοξότας, καὶ πρὸ τῶν τῆς ὀξυβελῆς καὶ καταπέλτας καὶ τὰς λιθοβόλους μηχανάς, ὡς τὰς τε ἐκδρομαῖς εἴργοι τῶν πολεμίων ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ τῆς ἀπὸ τῆς τείχεος κωλύειν περριπνόμενους. κοπτομένων δὲ τῶν δένδρων, τὰ προάστεια μὲν ἐν τάχει γεγύμνωτο· συμφερόμενων δὲ ἐπὶ τὰ χώματα τῶν ξύλων, καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπάσης ἐπὶ τὸ ἔργον ὠρημένης, ἔσθ' ἃ παρὰ τῶν Ἰσδαίων ἡρέμει. τὸν μὲν ἔν δ' ἡμῶν, ἐν ἀρπαγαῖς ὄντα καὶ φόνοις, συνέβαινε τότε θάρρειν·

viōres casus pertulit, antequam subuerteretur: at qui eam ceperunt, maius quiddam bono illius effectum reddiderunt. Aio enim uero, quod ciuitatem deleuit seditio, seditionem sustulerunt Romani, quae multo validior erat moenibus. Et quicquid triste erat et calamitosum suis, quod vero aequum et iustum merito Romanis adscribi debet. Ex rebus autem ipsis vnusquisque iudicium ferat.

2. Caeterum, cum res intra ciuitatem ita se haberent, Titus cum lectis equitibus foris eam circumiens, qua impressionem faceret in moenia, dispiciebat. Haesitanti autem vudique, (neque enim qua valles erant adiri poterat, et ab alio latere primus murus firmior videbatur, quam vt machinis cederet) placuit ad Ioannis pontificis monumentum vrbein oppugnare. hac enim parte et primum munimentum erat humilius, et secundum ei non coniungebatur, quod insuper haberent munitiones facere, qua scilicet noua vrbs incolis minus frequentaretur: quin etiam tertium in murum facilis illac erat aditus, per quem superiorem ciuitatem, perque Antoniam templum capi posse cogitabat. Interea autem, dum ille singula perlustraret, quidam ex amicis eius, Nicanor nomine, laeuo humero sagitta percutitur, cum propius vna cum Iosepho accessisset, pacemque muro stantibus suadere tentaret, vt qui non ignotus esset. Quapropter Caesar, cum animos illorum inde cognouisset, quod ne ab iis quidem abstinerent, qui ipsorum in salutem ad eos accederent, ad obsidionem incitatur: simulque suburbana militibus vastare permittebat, materiamque comportari et aggeres erigi iussit. Cum autem exercitum trifariam ad opera diuisisset, medios in aggeribus iaculatores et sagittarios constituebat, et ante eos scorpiones et catapultas et ballistas, quibus et excursus hostium in opera arceret, et qui ex muris illa impedire satagerent. Caesis autem arboribus, illico nudata erant suburbana: cumque ligna comportata essent ad aggeres struendos et totus operi manus admoueret exercitus, nequaquam otium agebatur apud Iudaeos. Et populo quidem, qui in mediis erat rapinis et caedibus, tunc contigit audaciam su-

ἀναπνεύσειν τε γὰρ περισπωμένων πρὸς τὰς ἑξῶθεν ὑπελάμβανον, καὶ λήψεσθαι παρὰ τῶν αἰτίων αὐτοὶ δίκας, εἰ Ῥωμαῖοι περιγένοιτο.

γ'. Ἰωάννης δὲ, καίτοι χωρεῖν ἐπὶ τὰς ἑξῶ πολομίας τῶν περὶ αὐτὸν ὠρημένων, δέει τῷ Σίμωνος ἔμμενεν. ὃ μὴν ὁ Σίμων ἡρέμει, καὶ γὰρ ἦν ἔγγιον τῇ πολιορκίᾳ. τὰ δὲ ἀφστήρια διΐψησιν ἐπὶ τῇ τείχεσσι, ὅσα Κεσίον τε ἀφῆρητο πρότερον, καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Ἀντωνίας Φερεᾶν ἐλόντες ἔλαβον. ἀλλὰ τῶν μὲν τοῖς πολλοῖς ἀχεῖρος ἢ κτήσις ἦν δι' ἀπειρίαν, ὀλίγοι δὲ, ὑπὸ τῶν αὐτομόλων διδασκόμενοι, ἐχρῶντο κακῶς τοῖς ὄργανοις· χερμασί δὲ καὶ τόξοις τὰς χωνύνοντας ἐβαλλον ἀπὸ τῆς τείχεως, καὶ κατὰ συντάξεις ἐκτρέχοντες αὐτοῖς συνεπλέκοντο. τοῖς δ' ἐργαζομένοις ἦν ἀπὸ μὲν τῶν βελῶν ἢ σκέπη γέρεα, χαρακωμάτων ὑπερτεταμένα, τὰ δ' ἀφστήρια πρὸς τὰς ἐκθέοντας. θαυμάσια δὲ πᾶσι μὲν κατεσκευάστο τοῖς τάγμασι· διαφόρως δὲ τῷ δεκάτῳ, βιαίότεροί τε ὀξυβελεῖς, καὶ μείζονα λιθοβόλα, δι' ὧν ὃ μόνον τὰς ἐκθρομάς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπὶ τείχεσσι ἀνέτρεπον. ταλαντιαῖοι μὲν ἦσαν οἱ βαλλόμενοι πέτροι, δύο δὲ καὶ πλεῖον ἀπῆσαν σαδίς. ἡ πληγὴ δὲ, ὃ τοῖς προεντυχῶσι μόνον, ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκείνης ἦν ἀνυπόστατος. οἳ γε μὴν Ἰσδαῖοι τὸ πρῶτον ἐφυλάττοντο τὴν πέτραν, λευκὴ γὰρ ἦν, ὥς μήτε τῷ ῥοίῳ σημαίνεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ λαμπρότητι προσεῖσθαι. σκοποὶ ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τῶν πύργων καθεζόμενοι προεμήνουον, ὅπότεν χαοδαίη τὸ ὄργανον, καὶ ἡ πέτρα φέροιτο, τῇ πατρὶά γλώσση βοῶντες· ὁ ἰὸς ἐρχεται. διΐσαντο δὲ καθ' ἑξῆς, καὶ προκατεκλίνοντο. συνέβαινε δὲ φυλαττομένων ἀπρακτον διεκπίπτειν τὴν πέτραν. ἀντεπινοῶσι δὲ Ῥωμαῖοι μελαίνειν αὐτήν. τότε γὰρ ἐκ ἑθ' ὁμοίως προσωμένης εὐτόχην, καὶ πολλὰς ἅμα μιᾷ βολῇ διέφθειραν. ἀλλ' ἐδὲ κακόμενοι μετ' ἀδείας παρῆχον Ῥωμαῖοις ἐγείρειν τὰ χώματα· πάσῃ δ' ἐπινοίᾳ καὶ τόλμῃ χρώμενοι, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν εἰργον.

mere: nam et se respiraturos esse existimabant, cum inimici aduersus externos undique occuparentur, poenasque se ab noxiis repetituros, si superiores fierent Romani.

3. Ioannes autem, quamuis in hostes, qui foris erant, focii sui irrumpere properarent, metu tamen Simonis se continebat. Verum Simon non quiescebat; quippe propior erat obsidentibus. machinas autem bellicas per muros disponit, et quas Cestio olim abstulerant, et quas capto Antoniae praesidio nacti sunt. Sed ex iis quidem penes ipsos plerique nihil profecerunt, propter imperitiam; pauci autem a transfugis licet edocti male utebantur organis: verum lapidibus et sagittis aggerem iacentes e muris feriebant, perque cuneos excurrentes cum illis manus conferebant. Operariis autem tegumento erant crates super vallos expansae, contraque excursus oppositae erant machinae: et omnibus quidem legionibus egregiae paratae erant, praecipue vero decimae, scorpiones scilicet vehementiores, ballistaeque maiores, quibus non solum irruentes, sed etiam super muros stantes prosternebant. Talenti quidem pondere erant lapides, qui mittebantur, duo autem et amplius stadia peruadebant. atque ictus ipse non iis modo, quibus primis incidebat, sed et longe retrorsum stantibus erat intolerabilis. Caeterum Iudaei in praemis cauebant a lapidibus, nam candidi erant, adeo ut non tantum stridore praenoscerentur, sed et ex splendore suo praeuiderentur. Itaque speculatores turribus insidentes praenunciabant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur, patria lingua clamantes: *MISSILE VENIT*. In partes itaque discedebant in quos veniret, humique procumbebant. quo factum est, ut, sibi met cauendo, lapides irriti caderent. Proinde Romanis in mentem veniebat illos denigrare. tunc enim, cum non amplius, ut ante, praeuiderentur, ita cadebant, ut vellent; simulque multos vnus iactu occidebant Romani. neque vero Iudaei, multa licet graua perpeffi, illis permittebant aggeres secure erigere: sed commenta omnia cum audacia coniuncta adhibentes, die noctuque eos arcebant.

δ'. Τῶν δ' ἔργων συντετελεσμένων, μολιβδίδι μὲν καὶ λίνῳ διαμετρεῖσιν οἱ τέκτονες τὸ διάστημα πρὸς τὸ τεῖχος, ἀπὸ τῶν χωμάτων ρίψαντες. ἡ γὰρ ἐνὴν ἄλλως ἄνωθεν βαλλομένοις. εὐρόντες δ' ἐξικνεῖσθαι δυναμένους τὰς ἐλεπόλεις προσῆγον· καὶ Τίτος, ἐγγυτέρω τὰ ἀφειθήρια διαστήσας, ὥς μὴ τὰς κρεῖς εἰργοιεν ἀπὸ τῆς τείχους, ἐκέλευσε τύπτειν. τριχόθεν δ' ἐξαισίς κτύπη περιηχίσαντος αἰφνιδίως τὴν πόλιν, κραυγὴ τε παρὰ τῶν ἐνδον ἤρθη, καὶ τοῖς σασιασαῖς ἴσον ἐμπίπτει δέος. κοινὸν δ' ἐκάτεροι τὸν κίνδυνον ἰδόντες, κοινὴν ἐπενόουν ἥδη ποιῆσθαι καὶ τὴν ἄμυναν. διαβοῶντων δὲ πρὸς ἀλλήλους τῶν διαφορῶν, ὥς πάντα πράττοιεν ὑπὲρ τῶν πολεμίων, δέον, εἰ καὶ μὴ διηνεκὴ δίδωσιν αὐτοῖς ὁμόνοιαν ὁ Θεός, ἐν γυν τῷ παρόντι, τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν ὑπερθεμένους, κατὰ Ῥωμαίων συνελθεῖν· κηρύσσει μὲν ἄδειαν ὁ Σίμων τοῖς ἀπὸ τῆς ἰερᾶς παρελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἐπιτρέπει δὲ καίπερ ἀπιστῶν ὁ Ἰωάννης. οἱ δὲ, τῆς μίσους καὶ τῶν ἰδίων διαφορῶν λαβόντες ἀμνησίαν, ἐν σῶμα γίνονται· καὶ τὸ μὲν τεῖχος περιχόντες, ἀπ' αὐτῆς πυρὰς τε παμπληθῆ κατὰ τῶν μηχανημάτων ἐνίσταν, καὶ τὰς ἐπιβριθοντας τὰς ἐλεπόλεις ἀδιλείπτως ἔβαλλον. οἱ τολμηρότεροι δὲ, κατὰ σίφην προπηδῶντες τὰ γέγραα τῶν μηχανημάτων ἐσπάραττον, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτῶν προσπίπτοντες, ἐπισήμε μὲν ἐπ' ὀλίγα, τόλμῃ δὲ τὰ πλείω περιεγένοντο. προσεβοήθει δὲ τοῖς πονῶσιν αὐτὸς αἰεὶ Τίτος, καὶ παρ' ἐκάτερον τῶν ὀργάνων τὰς τε ἰκπέας καὶ τὰς τοξότας διαστήσας, εἰργε μὲν τὰς τὸ πῦρ ἐπιφέροντας, ἀνέτελλε δὲ τὰς ἀπὸ τῶν πύργων βάλλοντας, ἐνεργᾶς δὲ ἐποίει τὰς ἐλεπόλεις. ἡ μὲν ταῖς πληγαῖς ὑπήκει τὸ τεῖχος, εἰ μὴ καθόσον ὁ τῆς πεντεκαιδεκάτης τάγματος κρείος γωνίαν διεκίνησε πύργου. τὸ δὲ τεῖχος ἀκέραιον ἦν· ἡδὲ γὰρ εὐθέως συνεκινδύνευε τῷ πύργῳ πρὸς πολὺ, καὶ μὴ δυναμένῳ συναπορρῆξαι τι ραδίως τῆς περιβόλης.

ε'. Πλευσάμενοι δὲ τῶν ἐκδρομῶν πρὸς ὀλίγον, καὶ τὰς

4. Perfectis autem operibus, plumbo quidem et lino ab aggeribus iacto fabri dimetiuntur spatium, quod inter aggeres et muros intercedebat: nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Compertoque, helepoles eousque posse pertingere, eas adducebant: atque Titus, cum propius machinas disposuisset, ne arietes a muro arcerentur, ferire iussit. Tribus vero e locis ingenti fragore subito circumsonante ciuitatem, clamor ab iis, qui intus erant, sublatus est, similiterque seditiosos paor inuasit. Cumque periculum vtrisque commune vidissent, in animum tum inducebant etiam iunctis viribus illud depellere. Clamantibus autem ad se inuicem ex vtraque factione, quod dissidentes faciant omnia pro hostibus, cum oporteret, si non perpetuam illis concordiam daret Deus, in praesenti saltem inimicitias inter se deponere et contra Romanos conspirare: Simon quidem per praeconem facit omnibus, qui vellent, potestatem e templo ad murum egrediendi; idem vero et Ioannes, licet Simoni diffideret, permittit. adeoque odiorum ac discordiarum suarum obliti in vnum corpus coeunt, et in muros circumfusi faces inde quamplurimas contra machinas iaciebant, atque eos, qui helepoles grauabant, sine intermissione telis impetebant. audaciores vero, cateruatim profilientes, crates machinarum tegmina dilacerabant, eosque, qui illis praeerant, adorti partim quidem ex peritia, maxime vero fortiter audendo superiores erant. Titus autem ipse nunquam cessabat laborantibus opem ferre, cumque ab vtroque machinarum latere equites et sagittarios disposuisset, ignem quidem ferentes procul arcebat, a turribus vero iaculantes reprimebat, copiamque faciebat helepoli vires suas exercendi. Haud tamen murus ictibus cedebat, nisi quod decimae quintae legionis aries turris angulum dimouit, muro stante incolumi: non enim statim discrimen adiit cum turri, quae multo altius eminebat: nec facile poterat quidquam muri secum abrumpere.

5. Cum autem ab excursibus paululum quieuissent, ob-

Ρωμαίους ἐπιτηρήσαντες ἐσκεδασμένους ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ
 κατὰ τὰ στρατόπεδα, καμάτω γὰρ ἀναχωρῆσαι καὶ δεῖε
 τῆς Ἰσδαίας ἡξίαν, ἐκθεῖναι κατὰ τὸν Ἱππικὸν πύργον διὰ
 πύλης ἀφαιῖς πάντες, πῦρ τε τοῖς ἔργοις ἐπιφέροντες,
 καὶ μέχρι τῶν ἐρυμάτων ἐπὶ τῆς Ρωμαίας προσελθεῖν ὤρ-
 μημένοι. πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν αὐτῶν οἱ τε πλησίον συνί-
 σαντο ταχέως, καὶ οἱ πόρρωθεν συνέθεον. ἔφθαιε δ' ἡ
 Ἰσδαίων τόλμα τὴν Ρωμαίων εὐταξίαν, καὶ τοῖς προεντυγ-
 χάνουσι τρεψάμενοι προσέκειντο, καὶ τοῖς συλλεγομένοις.
 δεινὴ δὲ περὶ τὰς μηχανὰς συμπύπτει μάχη, τῶν μὲν ὑπο-
 πιμπράναι, τῶν δὲ κωλύειν βιαζομένων. κραυγὴ τε παρ'
 ἀμφοτέρων ἀσήμαντος ἦν, καὶ πολλοὶ τῶν προαγωνιζομέ-
 νων ἐπιπτον. Ἰσδαῖοι δὲ ὑπερεῖχον ἀπονοία, καὶ τῶν ἔρ-
 γων ἥπτετο τὸ πῦρ, καταφλεγῆναι τ' αὖ ἐκινδύνευσεν πάν-
 τα μετὰ τῶν ὀργάνων, εἰ μὴ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας ἐπι-
 λέκτων ἀντέστησαν οἱ πολλοί, παρὰ τὴν σφετέραν ὑπόλη-
 ψιν ἀνδρυσάμενοι. καὶ γὰρ τῶν ἐνδοξοτέρων διήνεγκαν κα-
 τὰ ταύτην τὴν μάχην· μέχρι Καῖσαρ, τῆς τῶν ἱππέων δυ-
 νατωτάτης ἀναλαβὼν, ἐμβάλλει τοῖς πολεμίοις. καὶ δώ-
 δεκα μὲν αὐτὸς τῶν προμάχων ἀναιρεῖ. πρὸς δὲ τὸ τῶν
 πάθος ἐκκλίναντος τῆ λοιπῇ πλήθους, ἐπόμενος συνελαύνει
 πάντας εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῆ πυρὸς διασώζει τὰ ἔργα.
 συνέβη δ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, καὶ ζωγρηθῆναι τινὰ τῶν Ἰσ-
 δαίων, ὃν ὁ Τίτος ἀναστυρεῖν πρὸ τῆ τείχους ἐκέλευσεν,
 εἴ τι πρὸς τὴν ὄψιν ἐνδοῖεν οἱ λοιποὶ καταπλαγέντες. μετὰ
 δὲ τὴν ἀναχώρησιν καὶ Ἰωάννης ὁ τῶν Ἰσδαίων ἡγεμὼν,
 πρὸ τῆ τείχους γνωρίμῳ τινὶ στρατιώτῃ διαλεγόμενος, ὑπό-
 τινος τῶν Ἀράβων κατὰ τῆ σένης τοξεύεται, καὶ παραχερῆ-
 μα θνήσκει, μέγιστον τοῖς τε Ἰσδαίοις πένθος, καὶ λύπην
 τοῖς εἰσασιαταῖς ἀπολιπών. καὶ γὰρ κατὰ τε χεῖρα καὶ
 σύνθεσιν διάσημος ἦν.

seruassentque, Romanos per opera et castra esse dispersos, (exissimabant enim, Iudaeos lassitudine aut formidine discessisse) excursionem faciunt omnes iuxta turrim Hippicam per portam obscuram, et ignem operibus adinuebant, et usque ad castrorum munimenta in Romanos facto impetu ferebantur. Cumque ab illis sublatus esset clamor, et qui prope erant, statim conueniebant, et qui procul aberant, mox concurrebant. Romanorum autem disciplinam praeueniebat Iudaeorum audacia: illisque, in quos primos inciderint, in fugam versis instabant, ut et illis, qui se collegerunt. Grauis etiam circa machinas pugna commissa est: illis quidem incendere, his vero incendium prohibere summa vi nitentibus. incertusque clamor utrinque tollebatur, et multi, qui in fronte steterant, ceciderunt. At vero Iudaei salutis desperatione incitati superabant, et opera corripuit ignis, parumque aberat, quin omnia cum machinis incensa fuissent, nisi lecti de Alexandrinis viri restitissent plerique, rebus praeter opinionem suam strenue gestis, (nam in hac dimicatione caeteris se praestabant praeclarioribus) donec Caesar, equitum valentissimis secum assumptis, in hostes irruit. Et ipse quidem acriter pugnans sternit duodecim aduersi agminis propugnatores: metu autem cladis illorum caetera multitudine in fugam versa, longius eos insequens in urbem omnes compulit, atque opera incendio liberauit. In hoc autem praelio contigebat, ut Iudaeorum quidam viuus caperetur, quem Titus pro muris crucifigi iussit, eo consilio, ut reliqui hoc spectaculo exterriti paulum se ad deditionem inclinarent. Post eius vero discessum, etiam Ioannes dux Idumaeorum; cognito sibi Romano militi ante muros sermonem conferens, ab Arabe quodam pectus sagitta percutitur et continuo moritur, magnumque et Iudaeis luctum et seditiosis moerorem reliquit; nam et manu promptus erat, et sapientia insignis.

ΚΕΦ. Ζ'.

Ὡς αὐτομάτως κατέπεσεν εἰς τῶν παρὰ Ῥωμαίων κατασκευαζόντων πύργων, καὶ μετὰ πολὺν φόνον ἐκράτησαν Ῥωμαῖοι τῷ πρώτῃ τείχεϊ· ὥς τε Τίτος τῷ δευτέρῳ τείχει προσβολὰς ἐποιεῖτο. περὶ τε Λογγίνῃ τῷ Ῥωμαίῳ καὶ Κάσσορῳ τῷ Ἰσθαίῳ.

Τῇ δ' ἐπίσῃ νυκτὶ, ταραχὴ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐμπίπτει παράλογος. τῷ γὰρ Τίτῃ πύργους τρεῖς κατασκευάσαι κελεύσαντος πεντηκονταπήχεις, ἦν ἐκάστῃ χώματος ἐπίσῃσας ἀπὸ τῶν τῆς ἐπὶ τῷ τείχεϊ τρέποιο, συνέβη ἕνα πεισῆν αὐτομάτως ἀνὰ μέσης νυκτός. μεγίστη δ' ἀρδέντης ψόφος, δέος ἐμπίπτει τῷ στρατῷ, καὶ τὰς πολεμίαις ἐπιχειρεῖν σφίσι δόξαντες ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες ἔθεον. ταραχὴ δὲ τῶν ταγμάτων καὶ θόρυβος ἦν· καὶ τὸ συμβάν ἐξενός εἰπὲν ἔχοντος, ἐπὶ πλείστον ἀποδυρόμενοι διεφέροντο, μηδενός τε φαινομένη πολεμίᾳ, δι' ἀλλήλων ἐπτοῦντο, καὶ τὸ σύνθημα μετὰ σπυδῆς ἕκαστος τὸν πλησίον ἐπηρώτα, καθάπερ Ἰσθαίων ἐμβεβηκότων εἰς τὰ στρατόπεδα. πανικῶ τε δείματι κυκλωμένοις παρεώκεσαν, ἄχρημαθὼν τὸ συμβάν Τίτος διαγγέλλειν ἐκέλευσε πᾶσι, καὶ μόλις ἐπαύσαντο τῆς ταραχῆς.

β'. Ἰσθαίς γε μὴν πρὸς τὰ λοιπὰ καρτερώς ἀντέχοντας ἐκάκωσαν οἱ πύργοι· καὶ γὰρ τῶν ὀργάνων τοῖς καφωτέροις ἀπ' αὐτῶν ἐβάλλοντο, καὶ τοῖς ἀκοντισαῖς, καὶ τοξόταις, καὶ λιθοβόλοις. ἔτε δὲ τῶν αὐτῶν διὰ τὸ ὕψος ἐφικνύντο, καὶ τὰς πύργους ἦν ἀμύχανον εἶναι, μήτε ἀνατραπῆναι ῥαδίως διὰ τὸ βερίθος, μήτ' ἐμπρησθῆναι διὰ τὸν σίδηρον δυναμένους, ὃ κατεκαλύπτοντο. τρεπόμενοι δ' ἐξωτέρῳ βέλους ἐκ ἑτ' ἐκώλυον τῶν κριῶν τὰς ἐμβολὰς, αἱ ἀδιαλείπτως παίοντες ἤνυσαν κατ' ὀλίγον. ἤδη δὲ τῷ Νίκωνι τῷ τείχεϊ ἐνδιδόντος· αὐτοὶ γὰρ τῷτο Ἰσθαῖοι τὴν μεγίστην ἐκάλεσαν Ῥωμαίων ἐλέπολιν, ἀπὸ τῷ πάντα νικᾶν· ἀπέκαμνον μὲν πάλας πρὸς τε τὰς μάχας καὶ τὰς φυλακάς

CAP. VII.

Quomodo vna e turribus a Romanis exstructis sponte corruit, et multa cum caede Romani primum murum superarunt: utque Titus in secundum murum impressiones faciebat. Deque Longino Romano, et Castore Iudaeo.

Nocte vero, quae sequuta est, inopinata inter Romanos coorta est trepidatio. Nam cum tres turres quinquagenorum cubitorum Titus construi praecepisset, ut, his per aggeres singulos positis, inde hostes in muro stantes facilius in fugam verteret, accidit, ut nocte media vna sponte sua rueret. Maximo autem edito sonitu, metus occupat exercitum: atque hostes in eo esse, ut ipsos adorirentur, suspicati, ad arma decurrunt omnes. Inde trepidatio in legionibus ac tumultus erat; et cum nemo, quid accidisset, dicendo esset, diu queruli alius aliud opinabantur; cumque hostes in illorum conspectum minime venirent, suimet ipsorum in metu esse coeperunt, signumque diligenter singuli a proximis requirebant, ac si Iudaei in castra inuasissent. immo visi sunt Panico terrore circumdari, donec Titus, cognito quod acciderat, rem omnibus indicari iussit: eoque facto vix trepidare desierunt.

2. Atqui Iudaeos, caetera fortiter sustinentes, male habuerunt turres: nam et machinis leuioribus inde feriebantur, insuper et a iaculatoribus ac sagittariis et funditoribus. Verum ipsi ad eos propter celsitudinem pertinere non potuerunt: neque turres erant capiendae, neque facile euertendae propter grauitatem, neque incendendae propter ferrum, quo tegebantur. Ultra autem teli iactum fugientes non amplius imminutum ibant arietum impetum, qui sine intermissione ferientes paulatim aliquid proficiebant. Muro autem Niconi tandem cedente, (ita enim ipsi Iudaei maximam Romanorum helepolin vocant, quod omnia vinceret) antea quidem defessi erant

πόρρωθεν τῆς πόλεως διανυκτερεύοντες, ἄλλως δ' ὑπὸ ρα-
 τῶν, καὶ τῷ βεβλῦεσθαι πάντα κακῶς, περιττὸν αὐτοῖς
 δόξαν φυλάττειν τὸ τεῖχος, ἐτέρων μετ' αὐτὸ λειπομένων
 δύο, μπλακιοθέντες ἀνεχώρην οἱ πολλοί. καὶ τῶν Ῥωμαίων
 ἐπιβάντων, καθὰ παρέρρηξεν ὁ Νίκων, καταλιπόντες τὰς
 φυλακὰς πάντες εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀναφεύγουσιν. οἱ
 δὲ ὑπερβάντες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, πᾶσαν εἰσδέχον-
 ται τὴν στρατίαν. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἔτω τῷ πρώτῳ τείχεϊ
 πεντεκαίδεκάτῃ κρατήσαντες ἡμέρᾳ, ἐβδόμη δ' ἦν Ἀρτε-
 μισίᾳ μηνός, αὐτῇ τε πολὺ κατασκάπτισι, καὶ τὰ προσ-
 ἀρκτία τῆς πόλεως, ἃ καὶ πρότερον Κέσιος.

γ'. Μεταστρατοπεδεύεσθαι δὲ Τίτος εἰσὼ, κατὰ τὴν
 Ἀσσυρίων παρεμβολὴν καλεσμένην, ἐπιχωὼν πᾶν τὸ μεταξὺ
 μέχρι τῷ Κεδρώνος, ἀπὸ δὲ τῷ δευτέρῳ τείχεϊ ὅσον ἐξω-
 τέρω βέλους εἶναι, προσβολὰς δ' εὐθέως ἐποιοῖτο. μεριδέν-
 τες δὲ οἱ Ἰσθαῖοι καρτερώς ἀπημύναντο τῷ τείχεϊ· οἱ μὲν
 περὶ τὸν Ἰωάννην ἀπὸ τε τῆς Ἀντωνίας καὶ τῆς προσαρκτίας
 τοῦ τῷ Ἰερῷ, καὶ πρὸ τῶν Ἀλεξάνδρου τῷ βασιλέως μνη-
 μείων μαχόμενοι, τὸ δὲ τῷ Σίμωνος τάγμα, τὴν παρὰ
 τὸ Ἰωάννην μνημεῖον ἐμβολὴν διαλαβόντες, ἐφράζαντο μέ-
 χει πύλης, καθ' ἣν τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸν Ἰππικὸν πύργον εἰσῆκτο.
 προπηδῶντες δὲ πολλάκις ἐκ τῶν πυλῶν συσάδην ἐπολέ-
 μων, καὶ συνδιωχθέντες ἐπὶ τῷ τείχεϊ, καὶ μὲν τὰς συμ-
 πλοκὰς ἠττῶντο, τῆς Ῥωμαίων ἐπιστήμης ὄντες ἄπειροι·
 περὶσαν δὲ ταῖς τειχομαχίαις. καὶ τὰς μὲν ἰσχὺς μετ' ἐμ-
 πειρίας παρεκρότει· Ἰσθαῖς δὲ τόλμᾳ δέει τρεφόμενη, καὶ
 τὸ φύσει καρτερικὸν ἐν συμφοραῖς. προσῆν δ' ἐλπίς ἔτι
 σωτηρίας, ἢ καὶ Ῥωμαίοις τῷ ταχέως κρατήσεν. ἔθ' ἐτέρων
 δὲ ἡπτετο κόπος, ἀλλὰ προσβολαὶ καὶ τειχομαχίαι, καὶ
 κατὰ λόχους ἐνδρομαὶ συνεχεῖς δι' ὅλης ἡμέρας ἦσαν, ἃ δὲ
 εἰς ἡτίς ἰδέα μάχης ἀπελείπετο. νύξ δ' ἀνέπαυε μόλις
 ἔωθεν ἀρχομένης, ἣν δὲ αὐπνος ἀμφοτέροις ἢ νύξ, καὶ
 χαλεπωτέρα τῆς ἡμέρας· δέει τῶν μὲν ὅσον ἔπω κατα-
 ληφθήσεσθαι τὸ τεῖχος, τῶν δὲ ἐπιθήσεσθαι Ἰσθαῖς τοῖς

pugnando et vigilando, longe ab vrbe pernoctantes, sed tamen negligentia, vel quod male omnino consulere, sibi superfluum esse credentes murum custodire, cum alia duo munimenta ipsis superessent, plerique languidi facti recesserunt. cumque Romani, qua Nicon murum peruerat, adscendissent, Iudaei omnes desertis custodiis ad murum secundum se recipiunt. Qui vero muros transgressi sunt cum portas aperuissent, exercitum omnem intromiserunt. Et Romani quidem muro primo ita potiti sunt die decima quinta, septima enim erat mensis Artemisii, et partem eius magnam diruunt, et septentrionalia ciuitatis, quae etiam prius vastauerat Cestius.

3. Titus autem ad interiora muri castra transfert, in locum, qui Assyriorum castra vocatus erat, occupato omni inde usque ad Cedronem spatio; cumque esset extra teli iactum a muro secundo, oppugnationem statim aggrediebatur. Iudaei autem in duas partes diuisi bellum moenibus fortiter propulsarunt: Ioannes quidem cum suis ex Antonia et templi porticu septentrionali et ab Alexandri monumento pugnantes; Simonis vero manus, aditu iuxta monumenta Ioannis occupato, omnia praesidio munierunt usque ad portam, qua in Hippicam turrim aqua inducta erat. Saepe autem profluentes e portis cominus dimicabant, compulsique intra muros in conflicibus quidem superabantur, utpote scientiae Romanorum militaris imperiti; cum autem e muris pugnarent, eos vincebant. Atque hos quidem incitabant vires cum peritia coniunctae; Iudaeos vero audacia ex metu aucta, et naturalis in calamitatibus ferendis patientia. Ad haec autem et istis suberat spes salutis et Romanis citae victoriae: neutrique fatiscabant; sed continuae factae erant impressiones inuorumque oppugnationes, et excursus crebri per cuneos totis diebus: nec pugnae species vlla erat, quam non tentabant. vixque a solis ortu pugnantibus concessum erat nocte quiescere: sed vtrisque insomnis erat nox, dieque grauior; his quidem iam iam expugnatum iri murum metuentibus, illis vero ne Iudaei castra inuaderent

στρατοπέδοις. ἔν τε τοῖς ὅπλοις ἑκάτεροι διανυκτερεύοντες, ὑπὸ τὰς πρῶτας αὐγὰς ἔτοιμοι πρὸς μάχην ἦσαν. καὶ παρὰ μὲν Ἰσθαίοις ἕρις ἦν, ὅσις προκινδυνεύσας χαρίζαιτο τοῖς ἡγεμόσι· μάλιστα δὲ τῷ Σίμωνος αἰδῶς ἦν καὶ δέος, ἔτω τε προσῆχεν ἕκαστος αὐτῷ τῶν ὑποταγμένων, ὥς καὶ πρὸς αὐτοχειρίαν ἐτοιμώτατον εἶναι κελεύσαντος. Ρωμαίοις δὲ ἐπ' ἀνδρείαν ἦν προτροπή, τῷ τε κρατεῖν ἔθος, καὶ ἥττης αἴδεια, συνεχεῖς τε στρατεῖαι, καὶ διηνεκῆς μελέται, καὶ μέγεθος ἡγεμονίας. πρὸ δὲ πάντων Τίτος, αἰεὶ πᾶσι πανταχῶ παρατυγχάνων. τότε γὰρ μαλακισθῆναι, παρόντος καὶ συναγωνιζομένου Καίσαρος, δεινὸν ἐδόκει, καὶ τῶν καλῶς ἀγωνισαμένων μάρτυς αὐτός, ὁ καὶ τιμήσων, παρῆν· κέρδος δ' ἦν ἥδη καὶ τὸ γνωθῆναι Καίσαρι γενναῖον ὄντα. διὰ τῆτο πολλοὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἰχύος ἀμείνης τῇ προθυμίᾳ διεφάνησαν. παραταξαμένων γὰρ κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας τῶν Ἰσθαίων πρὸ τῆς τείχους κατεργῶ σίφει, καὶ διακοντιζομένων ἔτι πόρρωθεν τῶν ταγματῶν ἑκατέρων, Λογγίνος τις τῶν ἱππέων, ἐξαλλόμενος τῆς Ρωμαϊκῆς τάξεως, ἐμπηδᾷ τῇ μέσῃ τῶν Ἰσθαίων Φάλαγγι. καὶ διασκεδαζέντων πρὸς τὴν ἐμβολὴν δύο τῆς γενναιοτάτης ἀναιρέι, τὸν μὲν κατὰ σῶμα πλήξας ὑπαντιάσαντα, τὸν δ' ἀνασπᾶσας ἐκ τῆς προτέρης τὸ δόρυ κατὰ πλευράν διαπείρει τραπόμενον, ἐκ μέσων τε τῶν πολεμίων πρῶτος εἰς τὰς σφετέρους ἔδραμεν. ὁ μὲν ἔν δι' ἀρετὴν ἐπίσημος ἦν, ζηλωταὶ δὲ τῆς ἀνδρείας ἐγίνοντο πολλοί. καὶ οἱ Ἰσθαῖοι μὲν ἀμελῆντες τῷ παθεῖν, τὸ διαθῆναι μόνον ἐσκόπην. ὃ, τε θάνατος αὐτοῖς ἐδόκει κακώτατος, εἰ καὶ μετὰ τῷ κτεῖναι τινα τῶν πολεμίων προσπέσοι. Τίτος δὲ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀσφαλείας ἔχ' ἥττον τῷ κρατεῖν πρένοει, καὶ τὴν μὲν ἀπερίσκεπτον ὁρμὴν ἀπόνοιαν λέγων, μόνην δ' ἀρετὴν τὴν μετὰ προνοίας, καὶ τῷ μηδὲν τὸν δρῶντα παθεῖν ἐν ἀκινδύνῳ τῷ κατὰ σφᾶς ἐκέλευσεν ἀνδρίζεσθαι.

δ'. Προσάγει δ' αὐτὸς τῷ βορείῳ τείχεσι τῷ μέσω πυργῷ τὴν ἐλέπολιν, ἐν ᾗ τῶν Ἰσθαίων τις ἀνὴρ γόης, ὄνομα

Atque in armis vtrique pernoctantes, a primo diluculo pugnae parati erant. Et Iudaei quidem certabant, quis primus periculum adiret iniretque gratiam a ducibus: maxime vero Simonis reuerentia ac metus eos commouebat; adeoque singuli eius sub imperio eum colebant, ut ad semet quoque interficiendos parati fuissent, si hoc ille iussisset. Romanos autem ad se strenue gerendos hortabatur et vincendi consuetudo, quodque vinci nescii essent, crebraeque militiae et exercitationes perpetuae, imperiique magnitudo: ante omnia vero Titus, qui semper omnibus vbique praesens aderat, tunc enim turpe videbatur languescere, cum Caesar pugnae interesset simulque pugnaret, idemque pulchre decertantium testis fieret, qui et remunerator; lucroque iam vertebatur pro viro forti cognosci a Caesare. quo factum est, ut multi alacriores se ostenderint, quam robustiores. Itaque istis diebus, cum Iudaei in acie stetissent valida pro moenibus, et ab utroque exercitu eminus coniecta essent tela, Longinus quidam eques, ex acie Romana exsiliens, in mediam phalangem Iudaeorum irruit; illisque hac impressione disiectis duos e fortissimis perimit, vnum quidem ora percussum, dum obuiam ei veniret; alterum vero, dum fugeret, per latus trajectum eodem telo, quod priori extraxerat: et ex mediis hostibus superior ad suos se recipiebat. Atque ita ille ob virtutem insignis erat, aemulique eius fortitudinis multi exstiterunt. Et Iudaei quidem nil morantes quod paterentur, illud tantum curabant, quibus malis alios afficerent: morsque illis leuissima ducebatur, si quo alio interfecto caderent. Titus autem non minus saluti militum, quam victoriae, prospiciebat; et temerarium quidem impetum desperationem vocans, vnicam vero fortitudinem, cum quis prudenter et caute nihilque patiando fortiter ageret, sine suo periculo viros se praestare iussit.

4. Ipse autem mediae muri septentrionalis turri heopolin adinueri curabat, in qua Iudaeus quidam versutus

Κάτωρ, ἰλόχα μεθ' ὁμοίων δέκα, τῶν λοιπῶν Φυγόντων δια τῆς τοξότας. ἔτοι μέχρι μὲν τινος ὑποπεπτηχότες τοῖς θωρακίοις ἤρέμην, σαλευομένη δὲ τῇ πύργῳ διακίτανται, καὶ προτείνας ὁ Κάτωρ τὰς χεῖρας, ὡς ἱκετεύων δῆθεν, ἐκάλει τὸν Καῖσαρα, καὶ τῇ Φωνῇ κατοικτιζόμενος ἐλεῆσαι σφᾶς παρεκάλει. πισύσας δ' ἐξ ἀπλότητος ὁ Τίτος, καὶ μετανοῶν ἤδη τῆς Ἰσδαίης ἐλπίσας, ἐπέχει μὲν τῇ κρεῖττην ἐμβολὴν, κωλύει τε τοξεύειν τῆς ἱκίας. λέγειν δ' ἐκέλευσεν, ὅ, τι βέλεται, τῷ Κάτορι. τῷ δὲ εἰπόντος ἐπὶ δεξιᾷ καταβῆναι θέλειν, ὁ Τίτος συνήδεσθαι μὲν αὐτῷ τῆς εὐβουλίας ἔφη, συνήδεσθαι δ', εἰ πάντες ἤδη τὰ αὐτὰ Φρονῆσι, καὶ τῇ πόλει διδόναι γε πίσιν ἐτοίμως. τῶν δέκα δὲ οἱ πέντε μὲν αὐτῷ συνυπεκρίνοντο τὴν ἱκετηρίαν· οἱ λοιποὶ δ' ἔκ ἂν ποτε δαλεύσειν Ῥωμαίοις ἐβίων, παρὸν ἐλευθέρως ἀποθανεῖν. καὶ μέχρι πολλῶν διαφερομένων, ἐτρέβετο μὲν ἡ προσβολή. πέμπων δ' ὁ Κάτωρ πρὸς τὸν Σίμωνα, χολῇ βελεύεσθαι περὶ τῶν ἐπεγόντων ἔλεγεν, ὡς ἔκ ἐπ' ὀλίγον αὐτὸς διαπαίξει τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. ἅμα δὲ ταῦτα πέμπων, καταφανὴς ἦν καὶ τῆς ἀπειθῆντας ἐπὶ τὴν δεξιὰν παρακαλῶν. οἱ δ', ὥσπερ ἀγανακτῶντες, ὑπὲρ τὰ θωράκια διήρην τε τὰ ξίφη γυμνά, καὶ τῆς θώρακας αὐτῶν πλήξαντες, ὡς ἀπεσφαγμένοι κατέπεσον. θάμβος δὲ τὸν Τίτον καὶ τῆς περὶ αὐτὸν εἰσῆει τῶν ἀνδρῶν παραστήματος, καὶ μὴ δυνάμενοι κάτωθεν ἀκριβῶς τὸ γεγεννημένον ἰδεῖν, ἐθαύμαζόν τε τῆς εὐτολμίας αὐτῆς, καὶ τῇ πάθῃς ἡλέην. τοξεύει δὲ τις ἐν τάτῳ παρὰ τὴν ῥίνα τὸν Κάτορα, κἀκείνος εὐθίως ἀνασπᾶσας τὸ βέλος ἐπεδείκνυ τῷ Τίτῳ, καὶ ὡς ἡ δίκαια πάχων κατεμέμφετο. πρὸς δὲ τὸν βαλόντα χετλιάσας Καῖσαρ, ἐπεμπε παρεστῶτα τὸν Ἰώσηπον δύναι τῷ Κάτορι δεξιάν. ἀλλ' ὁ μὲν ἔτ' αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι, Φρονεῖν γὰρ ἔδεν ὑγιὲς τῆς δεομένης, καὶ τῆς ὠρμημένης τῶν Φίλων κατέχεν. Αἰνείας δὲ τις τῶν αὐτομόλων, αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι. καὶ τῷ Κάτορος καλῆντος, ὅπως δέξαιτέ

ac subdolus, Castor nomine, cum decem sui similibus insidias struebat, fugatis caeteris per iacula sagittariorum. Hi, cum pauidi sub loricis aliquamdiu quieuisent, turri concussa surgunt, manibusque protensis Castor veluti supplex Caesarem implorabat; et voce miserabili, ut sibi parceret, obtestabatur. Cui cum Titus pro simplicitate sua fidem habuisset, sperassetque Iudaeos iam belli poenitere, arietes quidem ab impulsione cessare iubet, ac sagittarios supplices ferire prohibet; Castori autem praecepit, dicere quodcumque vellet. Cumque ille respondiisset, ad foedus se velle descendere, Titus se quidem de bono adeo consilio gratulari dicebat, gratulari vero magis, si omnes in eandem sententiam ire vellent, seque parato animo etiam ciuitati manus dare. Ex decem autem quinque se supplices esse simulabant: reliqui vero nunquam se Romanis seruituros clamabant, dum mori liberis liceat. Cumque diu inter se disceptarent, cessabat oppugnatio. Castor autem interea nuncios ad Simonem mittens eum monēbat, ut, dum otium esset, de rebus urgentibus consilium caperet: non enim paulisper se illudere velle imperatori Romano. Simul autem dum ista mitteret, prae se ferebat illud ipsum agere, ut contranitentes ad pacem hortaretur. Illi vero, velut aegre id ferentes, super turris loricam nudos coruscarunt gladios, percussisque illorum thoracibus tanquam interfecti ceciderunt. At Titus et qui cum eo erant tantam virorum audaciam obstupescere, cumque ex inferiori loco quod factum erat vere videre non potuissent, et illos ob animi fortitudinem mirabantur et ob calamitatem miserabantur. Interea vero Castorem iuxta narem quidam sagitta percutit; atque ille, cum statim telum extraxisset, id Tito ostendebat, et iniqua se perpeti querebatur. Caesar autem, iaculatore increpito, Iosepho adstanti mandabat, ut dextram daret Castori. Verum ille neque se aditurum respondit, ut qui nihil sani supplices cogitare norit; et amicos, qui ire properabant, continuit. Aeneas autem, quidam e perfugis, sese iturum ad ipsum dicebat. Atque vociferante Castore, ut aliquis

τις καὶ τὸ ἀργύριον, ὃ Φέρε μετ' αὐτῷ, σπυδαίοντερον ὁ Αἰνείας διαπετάσας τὸν κόλπον προσέδραμεν. ἀράμενος δ' ὁ Κάτωρ πέτραι ἐπαφίησιν αὐτῷ, καὶ τήν μὲν διήμαρτε φυλαξαμένῃ, τιτρώσκει δὲ στρατιώτην ἕτερον προσελθόντα. συνιοῦσας δὲ Καῖσαρ τὴν ἀπάτην, πρὸς βλάβης μὲν ἔγνω τὸν ἐν πολέμοις ἔλεον· τὸ γὰρ ἀπηνέστερον ἦττον ὑποπίπτειν τῷ πανέργῳ. τὰς δ' ἐμβολὰς τῆς ἐλεπόλεως ὀργῇ τῆς χλεύης ἐποιεῖτο δυνατωτέρας· ὑποδιδόντα δὲ τὸν πύργον ἐμπιπράσιν οἱ περὶ τὸν Κάτορα, καὶ διὰ τῆς φλογὸς εἰς τὴν ὑπ' αὐτῷ κρυπτὴν ἀλλόμενοι, πάλιν δόξαν ἀνδρείας Ῥωμαίους παρέχον, ὡς ρίψαντες σφᾶς αὐτὰς εἰς τὸ πῦρ.

ΚΕΦ. η'.

Ὡς τὸ δεύτερον τείχος δις παρέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ πρὸς τῇ τρίτῃ παράληψιν ἡντρεπίωσαν.

Αἰρεῖ δὲ Καῖσαρ ταύτη τὸ τείχος ἡμέρα πέμπτη μετὰ τὸ πρῶτον, καὶ τῶν Ἰσθαίων φυγόντων ἀπ' αὐτῷ, παρέρχεται μετὰ χιλίων ὀπλιτῶν ἔνδον, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιλέκτων, καθὼ καὶ τῆς Καίνης πόλεως ἐριοπώλια τέ ἦν καὶ χαλκεία, καὶ ἱματίων ἀγορά, πρὸς δὲ τὸ τείχος πλάγιοι κατέτεινον οἱ σκνωποί. εἰ μὲν ἦν ἡ τῇ τείχεος πλέον εὐθέως διέλυσεν, ἢ πολέμῳ νόμῳ παρελθὼν ἐπὶ ὄρθῃ τὸ ληφθῆν, ἢ ἂν, οἰμαί, τις ἐμίγη βλάβη τῷ κράτει· νῦν δὲ Ἰσθαίους μὲν ἐλπίσας δυσωπήσειν ἐξὸν κακῶν τὸ μὴ θέλειν, πρὸς δ' ἀναχώρησιν εὐμαρῇ τὴν εἰσβολὴν ἢ ἐπλάτυνεν· ὃ γὰρ ἐπιβλαύσειν ἢς εὐεργετῆν ὑπελάμβανε. παρελθὼν γὰρ ἔτε κτείνειν τινὰ τῶν καταλαμβανομένων ἐπέτρεψεν, ἔθ' ὑποπιπράναι τὰς οἰκίας. ἀλλ' ἅμα μὲν τοῖς σασιασαῖς εἰ βέλονται μάχεσθαι δίχα τῆς τῇ δήμῳ βλάβης, ἄδελφαι ἐδίδου, τῷ δήμῳ δὲ τὰς κτήσεις ὑπάρχοντες δώσκειν. περὶ πλείους γὰρ ἐποιεῖτο σῶσαι τὴν μὲν πόλιν αὐτῷ, τὸν δὲ ναὸν τῇ πόλει. τὸν μὲν ἔν λαὸν ἑτοιμον εἶχεν εἰς ἃ προῦ-

etiam argentum exciperet, quod secum ad fidem faciendam ferebat, studiose magis Æneas aperto sinu ad eum accurrebat. Quod cum videret Castor, saxo sublato illud in eum dimisit: et ab ipso quidem aberrauit sibi met ab illo cauente; sed alium militem, qui praesens aderat, vulnerauit. Caesar autem, cum fraudem dolumque secum reputasset, intellexit misericordiam quidem in bello nocere, et haud ita facile a calliditate circumueniri crudelitatem. ob illusionem vero iratus, maiore vi helepoles impelli faciebat. Castor autem eiusque socii turrin, cum ictibus iam cederet, incendunt, saltuque per flammam in cuniculos eius se conicientes, iterum Romanos in magnam de fortitudine sua opinionem adducebant, tanquam seipsum ignibus tradidissent.

CAP. VIII.

Quomodo secundum murum bis occuparunt Romani, et ad tertium superandum se comparabant.

CÆsar autem hac parte murum capit die quinto post primum captum: fugatisque inde Iudaeis, intra murum ingreditur cum mille armatis, lectisque quos circa se habebat militibus, ubi Nouae ciuitatis lanae venditores erant, et fabri aerarii, vestiumque mercatus, et ad murum angustae viae transversae tendebant. Et quidem si vel muri partem maiorem statim disiecisset, aut lege belli ingressus quod ceperat vastasset, inde nihil damni, uti credo, victoria accepisset. Nunc autem fore sperans, ut verecundia Iudaeorum animos flecteret, si viderent, se, quamuis posset, haud tamen grauius quidquam in eos consulere, facilem discessionem aditum non dilatauit: haud enim insidiaturos esse putabat quibus benefacere in animo habuit. Denique postquam ingressus est, vetuit, ne comprehensim cederentur, neue aedes iacenderentur. Sed tam seditionis, si pugnare vellent sine populi detrimento, copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. plurimi namque faciebat, sibi ciuitatem conservari, templum vero ciuitati. Et populum quidem ad ea,

τρεπε καὶ πάλα· τοῖς μαχίμοις δὲ ἐδόκει τὸ Φιλάνθρου-
πον ἀθένεια, καὶ τὸν Τίτον ἀδυναμία τῇ τὴν ἄλλην πόλιν
ἐλθὲν ταῦτα προτείνειν ὑπελάμβανον. διαπιλῶντες δὲ τοῖς
δημόταις θάνατον, εἰ περὶ παραδόσεως μνησθήητις αὐτῶν,
καὶ τὴς παραφθεγγομένης εἰρήνην ἀποσφάττοντες, ἐπιτί-
θενται καὶ τοῖς εἰσελθούσι Ῥωμαίων, οἱ μὲν κατὰ τῆς σε-
νωπῆς ὑπαντιάσαντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, ἄλλοι δ' ἐξω
τῇ τείχεσσι κατὰ τὰς ἄνω προπηδήσαντες πύλας, πρὸς ὧς
ταραχθέντες οἱ Φερεοὶ τῇ τείχεσσι, καταλλόμενοι τῶν πύρ-
γων ἀνεχώρησιν εἰς τὰ στρατόπεδα. κραυγὴ δ' ἦν τῶν μὲν εἰ-
σω πάντοθεν πολεμίοις κεκυκλωμένων, τῶν δ' ἐξωθεν
περὶ τοῖς ἀπολειφθεῖσι δεδοικότες. πληθύνοντες δ' αἰεὶ οἱ
Ἰουδαῖοι, καὶ πολλὰ πλεονεκτῶντες κατ' ἐμπειρίαν τῶν
σενωπῶν, ἐτίτρωσκόν τε πολλὰς, καὶ προσπίπτοντες ἐξώ-
θεν. οἱ δὲ κατ' ἀνάγκην τὸ πλεον ἀντεῖχον. ἢ γὰρ ἦν
ἀθρόος διαφυγὴν διὰ σενῶ τῇ τείχεσσι· δοκῶσί τ' αὖ κα-
τακοπῆναι πάντες οἱ παρελθόντες, μὴ προσαμύναντος τῷ
Τίτῳ. διασίσας γὰρ ἐπ' ἄκροις τοῖς σενωποῖς τῆς τοξό-
τας, καὶ κατὰ τὸν μάλιστα πληθύνοντα σφαθεῖς αὐτὸς, ἀνέ-
σελλε τοῖς βέλεσι τῆς πολεμίας, καὶ σὺν αὐτῷ Δομήτιος
Σαβίνος, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ κατὰ ταύτην Φανείς τὴν μά-
χην. παρέμεινε δὲ συνεχῶς τοξεύων Καῖσαρ, καὶ τῆς
Ἰουδαίας κωλύων παρελθεῖν, μέχρι πάντες ἀνεχώρησαν οἱ
στρατιῶται.

β'. Ῥωμαῖοι μὲν ἔτι, κρατήσαντες τῇ δευτέρῃ τείχεσσι,
ἐξεώθησαν. τῶν δ' ἀνὰ τὸ ἄστυ μαχίμων ἐπήρθη τὰ Φε-
ρήματα. καὶ μετέωροι πρὸς τὴν εὐπραγίαν ἦσαν· ἔτι αὖ
Ῥωμαῖος εἰς τὴν πόλιν τολμήσειν ἔτι παρελθεῖν, ἔτι αὖ
αὐτοὶ παρελθόντες ἡττηθήσεσθαι δοκῶντες. ἐπισκότει γὰρ
αὐτῶν ταῖς γνώμαις διὰ τὰς παρανομίας ὁ Θεὸς, καὶ ὅτε
τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν ὅσω πλείω κατελείπετο τῆς ἐξελαοθεί-
σης ἔβλεπον, ὅτε τὸν ὑφ' ἑρποντα λιμὸν αὐτοῖς. ἔτι γὰρ
παρὴν ἐοδίεν ἐκ τῶν δημοσίων κακῶν, καὶ τὸ τῆς πόλεως
αἷμα πίνειν. ἐνθα δὲ τῆς ἀγαθῆς ἐπιχειρᾶ πάλα, καὶ

quae hortabatur, et antea paratum habebat: bellicosus autem pro infirmitate ducebatur haec eius humanitas; Titumque, quod aliam ciuitatem capere non posset, has conditiones proponere existimabant. Mortem autem populo denunciantes, si vel mentio facta esset de traditione, eosque iugulantes, qui vel pacem nominarent, etiam Romanos urbem ingressos adoriuntur, alii illis per angiportus obuiam facti, alii ex aedibus, alii extra muros per superiores portas egressi: quibus perturbati praesidiarii Romani e turribus desilientes in castra reuertebantur. Clamor autem militum ubique intra ciuitatem audiebatur, qui ab hostibus cingerentur, foris autem eorum, qui relictis in vrbe metuebant. Atque magis magisque crescente numero Iudaeorum, illisque ex notitia angiportuum valde praeualentibus, et multos Romanorum vulnerabant, atque facto in eos impetu repellebant. Illi autem ex necessitate plus resistebant. non enim multis simul fugiendi copia per angustias muri patebat: parumque aberat, quin omnes perempti fuissent, qui irruerant, nisi Titus eis opem tulisset. Nam cum in extremis angiportuum sagittarios disposuisset, et ipse, ubi plus erat multitudinis, constitisset, missilibus hostes reprimebat, et cum eo Domitius Sabinus, vir fortis, quique se in ea pugna talem praestitit. Caesar autem non destitit eos sagittis petere, Iudaeosque prohibere, ne irruerent, donec omnes milites se subduxerant.

2. Romani quidem ita, post secundum murum captum, repulsi erant. omnes vero in vrbe bellicosi animos sustulerunt, et successu inopinato elati erant: neque Romanos iterum in urbem irruere ausuros esse, neque se vincere posse, si ad praelium irent, persuasum habentes. nam caecitatem eorum animis iniiciebat Deus ob commissa sua atque delicta; et neque cernebant, quanto Romanis maior illa, quae pulsa fuerat, vis superesset, neque famem illis obrepentem sentiebant. adhuc enim ex malis publicis comedebant, et de sanguine ciuitatis bibebant. Boni autem iamdudum inopia laborabant, et rerum necessa-

σπάνει τῶν ἐπιτηδεύων ἤδη διελύοντο πολλοί. τὴν δὲ τῷ λαῷ Φθορὰν, ἑαυτῶν οἱ τασιασαὶ κεΦισμὸν ὑπελάμβανον. μόνους γὰρ ἤξιον σώζεσθαι, τὰς μὴ ζητῶντας εἰρήνην, καὶ κατὰ Ῥωμαίων ζῆν προσηρημένους. τῷ δ' ἐναντίῳ πλήθους ὥσπερ ὑπερβάλλοντος βάρους ἤδοντο δαπανωμένων. τοῖσδε μὲν δὴ πρὸς τὰς ἑνδον ἦσαν· Ῥωμαῖς δὲ πάλιν τῆς εἰσόδου περὶωμένους ἐκώλυον Φραζάμενοι, καὶ τὸ καταρριφθὲν ἀντιτειχίσαντες τοῖς σώμασι. τρισὶ μὲν ἀντέχον ἡμέραις καρτερώς ἀμυνόμενοι, τῇ τετάρτῃ δὲ προσβάλλοντα γενναίως Τίτον ἐκ ἡνεγκαν, ἀλλὰ βιασθέντες ἢ καὶ πρότερον ἀναΦεύγασιν. ὁ δὲ, πάλιν τῷ τείχεϊ κρατήσας, τὸ προσάρκτιον μὲν εὐθέως κατέρριψε πᾶν· ἐπὶ δὲ τῷ κατὰ μεσημβρίαν Φερεὺς τοῖς πύργοις ἐγκαταστήσας, τῷ τρίτῳ προσβάλλειν ἐπενόει.

ΚΕΦ. Θ'.

Ὅτι Τίτος, Ἰσδαίων πρὸς τὴν ἄνεσιν πολιορκίας μηδὲν μαλακιοθέντων, πάλιν ὤρμησεν εἰς τὸ πολιορκεῖν· καὶ Ἰώσηπον ὑπέπεμψε διαλέγεσθαι τοῖς ὁμοφύλοις περὶ εἰρήνης.

ΔΟΞΑΝ δ' ἐπανιέναι πρὸς ὀλίγον τὴν πολιορκίαν, καὶ διωρίαν βελῆς τοῖς τασιασταῖς παραχρῆν, εἴ τι πρὸς τὴν καθαιρέσιν ἐνδοῖεν τῷ δευτέρῳ τείχεϊ, ἢ καὶ τὸν λιμὸν ὑποδέσαντες· ὃ γὰρ εἰς πολὺ τὰς ἀρεπαγὰς αὐτοῖς ἐξάρκισεν· εἰς δέον κατεχερῆτο τὴν ἄνεσιν· ἐνσάσης γὰρ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν ἔδει διαδῆναι τοῖς στρατιώταις τροφάς, ἐν ἀπόπτῳ τοῖς πολεμίοις ἐκέλευσε τὰς ἡγεμόνας ἐκτάξαντας τὴν δύναμιν ἀπαριθμεῖν ἐκάστῳ τάργυριον. οἱ δ', ὥσπερ ἔθος, ἀποκαλύψαντες τὰ ὄπλα θήκαις ἐσκευασμένα τῶς, κατάΦρακτοι προσήσαν, καὶ τὰς ἵππους ἄγοντες οἱ ἵππεις κεκοσμημένους. ἐπὶ πλεῖστον δὲ τὰ πρὸς τῆς πόλεως ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ περιελάμπετο, καὶ τῆς ὕψους ἐκείνης ἔδδεν ἅτε τοῖς σφιδέροις ἐπιτερεπέτερον, ἅτε

riarum penuria iam multi deficiebant: populi vero interitum seditiosi sibi in leuamen cedere existimabant. nam solos eos, qui pacem auersarentur, saluos esse cupiebant, quique viuere non optarent, nisi vt bellum Romanis facerent: contrariam vero multitudinem, vt supernacaneum onus, consumi gaudebant. Atque ita quidem erga eos, qui intus erant, se gerebant: Romanos vero, qui iterum ingredi nitebantur, armati prohibebant, partemque muri deiectione corporibus muniebant. Per triduum quidem resisterunt valide dimicantes: quarto vero die Titum fortiter eos adortum non sustinuerunt; sed vi coacti rursum quo antea refugere. Ille autem, iterum muro potitus, quantum ad septentrionem quidem spectat statim diruit; partis vero meridionalis turribus praesidio imposito, de tertio muro oppugnando cogitabat.

CAP. IX.

Titus, cum Iudaei, obsidione aliquantisper remissa, ne minimum quidem enollesterent, iterum impetu fertur ad urbem obsidendam: et Iosephum submisit, qui cum popularibus suis de pace ageret.

CVM autem ei visum esset obsidionem in breue tempus remittere, spatiumque ad deliberandum seditiosis dare, an aliquid ad deditionem facerent ex secundi muri demolitione, aut etiam famis metu, (nec enim diu eis rapinas posse sufficere) cessatione, vt commodè cederet, utebatur. Nam cum dies aduenisset, quo militibus oportebat alimenta distribui, mandauit ducibus, vt, copiis in loco hostibus conspicuo ordinatis, pecuniam singulis numerarent. Illi autem, vt solebant, armis eductis ex inuolucris, quibus antea abdita latebant, loricati procedunt, equitibus etiam equos ornatos ducentibus. Loca insuper suburbana per plurimum spatii argento et auro circumquaque lucebant; illoque spectaculo nihil aut suis iucundius

τοῖς πολεμίοις παρέστη φοβερώτερον. κατεπλήθη γὰρ ἀφορώντων τό, τε ἀρχαῖον τείχος ἅπαν, καὶ τῷ ἱερῷ τὸ βορρεῖον κλίμα, τὰς τε οἰκίας μεσὰς ἦν προκυπτόντων ὑπεριδεῖν, καὶ τῆς πόλεως ἑδρὴν, ὃ μὴ κακάλυπτο πλήθει, διαφαίνετο. κατὰπληξίς δὲ θεινὴ καὶ τοῖς τολμηροτάτοις ἐνέπυσσε, τὴν τε δύναμιν ἐπὶ ταυτὸ πᾶσαν ὀρεῶσι, καὶ τὸ κάλλος τῶν ὅπλων, καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν ἀνδρῶν. δοκῶσί τ' ἂν μοι πρὸς ἐκείνην οἱ τασιασαὶ μεταβαλέσθαι τὴν ὄψιν, εἰ μὴ δι' ὑπερβολὴν ὧν τὸν δῆμον ἔδρασαν κακῶν, συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίοις ἀπήλπιζον. ἀποκειμένους δὲ τῷ μετὰ κολάσεως, εἰ παύσαιντο, πολὺ κρείττονα τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἠγάγντο. καὶ τὸ χρεῶν δ' ἐκράτει τὰς τε ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις συναπολέσθαι, καὶ τῇ γάσει τὴν πόλιν.

β'. Τέσσαρσι μὲν ἦν ἡμέραις οἱ Ῥωμαῖοι καθ' ἑκάστην τάγμα διστέλεσαν τὰς τροφὰς κομιζόμενοι. τῇ πέμπτῃ δὲ, ὡς ἑδρὴν ἀπῆντα παρὰ τῶν Ἰουδαίων εἰρηνικόν, διελὼν τὰ τάγματα Τίτος ἤρχετο χωμάτων, κατὰ τε τὴν Ἀντωνίαν καὶ τὸ τῷ Ἰωάννῃ μνημεῖον· ταύτῃ μὲν τὴν ἄνω πόλιν αἰρήσειν ἐπινοῶν, τὸ δὲ ἱερὸν κατὰ τὴν Ἀντωνίαν. τέττα γὰρ μὴ ληθθέντος, ἑδρὴ τὸ ἄστυ κατέχειν ἀκίνδυνον ἦν. πρὸς ἑκατέρῳ δὲ μέρει δύο ἠγείρετο χώματα, καθ' ἑνὲς ἐκάστης τάγματος. καὶ τὰς μὲν παρὰ τὸ μνημεῖον ἐργαζομένους, οἳ τε Ἰουδαῖοι, καὶ τὸ μετὰ τῷ Σίμωνος ὀπλιτικόν, εἰργον ἐπεκθέοντες· τὰς δὲ, πρὸ τῆς Ἀντωνίας, οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος. ἐπλεονέκταν δὲ ἔκαστα χεῖρα μόνον ἀφ' ὑψηλοτέρων μαχόμενοι, καὶ τοῖς ὀργάνοις δ' ἤδη χρῆσθαι μεμαθηκότες. ἡ γὰρ καθ' ἡμέραν τριβὴ κατὰ μικρὸν ἔθρεψε τὴν ἐμπειρίαν. εἶχον δ' ὄξυβελεῖς μὲν τριακοσίαις, τεσσαράκοντα δὲ τῶν λιθοβόλων, δι' ὧν τὰ χώματα τοῖς Ῥωμαίοις ἐποίεν δυσεργότερα. Τίτος δὲ, σῶζεσθαι τε τὴν πόλιν καὶ ἀπόλλυσθαι εἰδὼς ἑαυτῷ, ἅμα καὶ τῇ πολιορκίᾳ προσέκειτο, καὶ τῷ παραινεῖν Ἰουδαίους μετάνοιαν ἐκ ἡμέλει. τοῖς δὲ ἔργοις ἀνέμισγε συμβεβλῖαν, καὶ πολλάκις γινώσκων ἀνυτικώτερον ὅπλων τὸν

erat, aut hostibus plus terroris afferebat. spectatoribus enim et vetera plena erant inoenia, et templi regio septentrionalis, atque cernere erat domos prospicientium referatas, omneinque ciuitatis partem multitudine obsessam tectamque. Grauis autem conslernatio etiam audacissimos occupabat, cum copias omnes in locum vnum coactas viderent, et armorum pulchritudinem, bonumque militum ordinem. Et fortasse seditiosi ista intuendo animos mutassent, nisi malorum immanitate, quae in populum commiserant, veniam sibi a Romanis datum iri desperassent. Imminente autem, si pugna destitissent, morte ad supplicium, bello mori longe praestabilius esse ducebant. praeualebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus et ciuitatem cum seditiosis perire decreuerat.

2. Et quatrimum quidem consumtum erat a Romanis, dum singulis legionibus distribuunt annonam. Quinto autem die, cum nihil de pace ageretur a Iudaeis, Titus, legiones bisariam dispartitus, aggeres excitare coepit, et iuxta Antoniam et ad Ioannis monumentum: ista quidem parte superiorem ciuitatem captum iri existimans, et per Antoniam templum. nam nisi hoc cepisset, ne ciuitatem quidem occupare tutum esse arbitrabatur. In vtraque igitur parte aggeres erigebantur, a singulis ordinibus singuli. Et ad monumentum quidem Ioannis operarios prohibebant Idumaei Simonisque milites, incursum in eos facientes: Antoniam vero aggredientibus molestiam facebant Ioannis focii et zelotarum multitudo. praeualebant autem, non solum quia de superiori loco manibus pugnant; verum etiam quia machinis iam uti didicerant. paulatim enim vsus quotidianus aluit peritiam. habebant autem scorpiones trecentos et ballistas quadraginta, quibus difficultatem afferebant Romanis in aggeribus exstruendis. Titus autem, sibi et seruari ciuitatem sciens et perditum iri, simul et obsidioni acrius instabat et operam dabat, ut Iudaeos ad sententiam mutandam hortaretur. Quin et factis consilium admiscebat, cumque orationem saepe armis efficaciorē esse cognosceret, tam ipsos, ut saluari vellent, re-

λόγον, αὐτὰς τε σώζεσθαι παρεκάλει παραδόντας τὴν πόλιν ἥδη παρελημμένην, καὶ τὸν Ἰώσηπον καθίει τῇ πατρίᾳ γλώττῃ διαλέγεσθαι, τάχα ἐνδῆναι πρὸς ὁμόφυλον δοκῶν αὐτὰς.

γ'. Οὗτος περιῖων τὸ τεῖχος, καὶ περῶμενος ἐξωτέρῳ βέλους εἶναι καὶ ἐν ἐπηκώ, πολλὰ κατηντιβόλει, »Φεί-
 »σασθαι μὲν ἑαυτῶν καὶ τῷ δήμῳ, Φείσασθαι δὲ καὶ τῆς
 »πατρίδος καὶ τῆς ἱερᾶς, μηδὲ γενέσθαι πρὸς ταῦτα τῶν ἀλ-
 »λοφύλων ἀπαθιστέρους. Ρωμαῖς μὲν γε τῆς μὴ μετέ-
 »χοντας ἐντρέπεσθαι τὰ τῶν πολεμίων ἄγρια, καὶ μέχρι
 »νῦν τὰς χεῖρας ἐπέχειν· τῆς δ' ἐντραφέντας αὐτοῖς, καὶ
 »περισωθῆ μόνους ἔχοντας, ὠρμηθεῖν πρὸς ἀπώλειαν αὐ-
 »τῶν. ἢ μὴν τὰ καρτερώτερα μὲν αὐτῶν ὄραν τεῖχη πε-
 »πτωκότα, ληπόμενον δὲ τὸ τῶν ἐαλωκότων ἀδοιμότε-
 »ρον· γινώσκων δὲ τὴν Ρωμαίων ἰσχύϊν ἀνυπόστατον,
 »καὶ τὸ δαλεῦσιν τέτοις ἔκ ἀπέραςον αὐτοῖς. εἰ γὰρ
 »δὴ καὶ πολεμεῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας καλὸν, χρῆναι τὸ
 »πρῶτον· τὸ δ' ἄπαξ ὑποπιστόντας, καὶ μακροῖς εἰ-
 »ξαντας χρόνοις, ἔπειτα ἀποσεῖσθαι τὸν ζυγὸν, δυοδα-
 »μνατῶντων, ἢ Φιλελευθέρων, εἶναι. δεῖ μὲντοι καὶ δεσπό-
 »ντας ἀδοξεῖν ταπεινότερους, ἔκ οἷς ὑπὸ χεῖρα τὰ πάν-
 »ντα. τί γὰρ Ρωμαῖς διαπεφειγῆναι, πλὴν εἰ μὴ τι
 »διὰ θάλλπος ἢ κρύος ἄχρηστον; μεταβῆναι δὲ πρὸς αὐ-
 »τὰς πάντοθεν τὴν τύχην, καὶ κατὰ ἔθνος τὸν Θεὸν
 »ἐμπεριάγοντα τὴν ἀρχὴν νῦν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας εἶναι. νό-
 »μιμον γε μὴν ὀρίσθαι, καὶ παρὰ θεῶν ἰσχυρότατον,
 »καὶ παρὰ ἀνθρώποις, εἶκιν τοῖς δυνατωτέροις; καὶ τὸ
 »κρατεῖν παρ' οἷς ἀκμὴ τῶν ὀπλων εἶναι. διὰ τῆτο καὶ
 »τῆς προγόνους αὐτῶν, καὶ πολὺ ταῖς ψυχαῖς καὶ τοῖς
 »σώμασι, ἔτι δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς ἀμείνους
 »ὄντας, εἴξαι Ρωμαῖσι· ἔκ ἂν εἰ μὴ τὸν Θεὸν ἠδισαν
 »σὺν αὐτοῖς τῷ ὑπομείναντας. αὐτὰς δὲ, τίμη καὶ πε-
 »ποιθότας ἀντέχειν, ἐαλωκυίας μὲν ἐκ πλείσθ τῆς πό-
 »λεως μέρος, τῶν δ' ἐνδόν, εἰ καὶ τὰ τεῖχη παρέμεινεν,

gabatur, tradita sibi ciuitate, quae iam capta videretur, quam et Iosephum submittebat, patria lingua verba facturum, fore existimans, ut hominis gentilis postulationi nonnihil forsitan concederent.

3. Hic muros circumiens, idque agens, ut extra teli iactum flaret et in loco, vnde exaudiri posset, multis orabat, „ut sibi met ac populo parcerent, imo et patriae et „sano parcerent, neque in ea duriori essent animo, quam „alienigenae. Romanos quidem, illorum non participes, „sacra hostium reuereri, manusque suas etiam hactenus „cohibere: ipsos vero in his eductos, solosque ea, si salua „maneant, habituros, ad eorum interitum incitari. quin „potius viderent muros quidem concidisse validiores, expugnatis vero infirmiores superesse: Romanorumque vires cognoscerent sustineri non posse, hisque seruire non „esse nouum atque inexpertum Iudaeis. Quod si et pulchrum pro libertate bellare, id olim factum oportuit. „At cum semel succubitus est, multisque temporibus concessum imperium, velle deinde excutere iugum, male „perire cupientium est, non libertatem amantium. Debere autem dedignari dominos humiliores, non quorum in „potestate sunt omnia. Quid enim Romanos effugisse sentimus, nisi quod propter aestus aut frigora nulli esset vsui? „immo vero certum est ad eos transisse vndique fortunam, „Deumque, per singulas nationes orbis terrarum imperium circumagentem, nunc in Italia esse. Caeterum „tam feris bestiis, quam hominibus, legem praefinitam „esse validissimam, potentioribus cedere; eosque penes „victoriam esse, apud quos summa vis armorum. Idcirco „etiam maiores eorum, qui et animis et corporibus, aliisque „insuper subsidiis longe ipsis praestiterunt, cessisse Romanis: quod sane nunquam perpessi fuissent, nisi Deum ab „illis stare compertum habuissent. Ipsos vero qua nunc „re fretos resistere, cum maxima quidem ex parte capta „sit vrbs; inclusos autem, etiamsi muros integros habeant, „peiore esse in conditione, quam si excidium passi fuisset.

„ἀλώσεως χεῖρον διακειμένων. ἡ γὰρ λανθάνειν Ῥωμαίους
 „τὸν ἐν τῇ πόλει λιμὸν, ὃ νῦν μὲν τὸν δῆμον, μετ' ἡ πο-
 „λὺ δὲ διαφθαρήσεσθαι καὶ τὰς μαχίμους. εἰ γὰρ δὴ καὶ
 „παύσαιντο Ῥωμαῖοι τῆς πολιορκίας, μηδὲ ἐπισπίπτουσιν
 „τῇ πόλει ξιφῆρας, αὐτοῖς γε τὸν ἄμαχον πόλεμον ἔνδον
 „παρακαθῆσθαι καθ' ἐκάστην ὥραν τρεφόμενον, εἰ μὴ καὶ
 „πρὸς τὸν λιμὸν ἄραι τὰ ὄπλα, καὶ μάχεσθαι δύναιντο,
 „μόνοι τε καὶ παθῶν ἐπικρατεῖν.” προσετίθει δὲ, ὥς
 „καλὸν πρὸ ἀνηκέστου συμφορᾶς μεταβαλεῖσθαι, καὶ πρὸς
 „τὸ σωτήριον, ὥς ἔξεσι, ρέψαι. καὶ γὰρ ἡδὲ μνησικακή-
 „σεν αὐτοῖς Ῥωμαῖς τῶν γεγενημένων, εἰ μὴ μέχρι τέ-
 „λους ἀπαυθαδιάσαιντο. φύσει τε γὰρ ἐν τῷ κρατεῖν
 „ἡμέρας εἶναι, καὶ πρὸ τῶν θυμῶν θῆσεσθαι τὸ συμφέ-
 „ρον. τῆτο δ' εἶναι μήτε τὴν πόλιν ἀνδρῶν κεινὴν, μήτε
 „τὴν χώραν ἐρημον ἔχειν. διὸ καὶ νῦν Καίσαρα βάλεισθαι
 „δεξιᾶν αὐτοῖς παραχεῖν. ἡ γὰρ ἂν σῶσαί τινα βία λα-
 „βὼν τὴν πόλιν, καὶ μάλιστα μηδ' ἐν ἐχάταις συμφοραῖς
 „ὑπακούσαντων παρακαλῶντι. τῇ γε μὴν ταχέως τὸ τρι-
 „τον τεῖχος ἀλώσεσθαι, τὰ προελαωκότα πίττειν εἶναι. καὶ
 „ἄρρηκτον δὲ ἢ τὸ ἔρυμα, τὸν λιμὸν ὑπὲρ Ῥωμαίων αὐτοῖς
 „μαχέσθαι,

δ'. Ταῦτα τὸν Ἰώσηπον παραινῶντα πολλοὶ μὲν
 ἔσκαπτον ἀπὸ τῆς τεῖχος, πολλοὶ δ' ἐβλασφῆμουν, ἔνιοι
 δὲ ἔβαλλον. ὁ δὲ, ὡς ταῖς φανεραῖς ἢ ἐπειθε συμβε-
 λίας, ἐπὶ τὰς ὁμοφύλους μετέβαινεν ἰσορίας. „ὦ δει-
 „λαιοι, βοᾶν, καὶ τῶν ἰδίων ἀμνήμονες συμμαχῶν,
 „ὅπλοις καὶ χερσὶ πολεμεῖτε Ῥωμαίοις; τίνα γὰρ ἄλ-
 „λον ἔτως ἐνίκησαμεν; πότε δὲ ἡ Θεὸς ὁ κτίσας ἂν ἀδι-
 „κῶνται Ἰσραελίων ἐκδικος; ἢ ἐπιστραφέντες ὄψεσθε, πό-
 „θεν ὀρμώμενοι μάχεσθε, καὶ πηλίκον ἐμιάνατε σύμμα-
 „χον; ἢ ἀναμνήσεσθε πατέρων ἔργα δαιμόνια, καὶ
 „τὸν ἅγιον τόνδε χώρον ἡλίκας ἡμῖν πάλας πολεμίης
 „καθῆλθεν; ἐγὼ μὲν φερίτω τὰ ἔργα τῆς Θεῷ λέγων εἰς
 „ἀναξίως ἀκοάς. ἀκούετε δ' ὁμῶς, ἵνα γνῶτε μὴ μόνον Ῥω-

„sent. Haud enim Romanos latet, qua fame laborat ci-
 „vitas, et nunc quidem consumi populum, breuique fore,
 „vt bellatores etiam intereant. Nam etsi Romani ab obsi-
 „dione desisterent, minimeque strictis gladiis in urbem ir-
 „rumperent; ipsis tamen bellum insuperabile intus admo-
 „veri, quod horis singulis ingrauescet, nisi et contra fa-
 „mem arma sumere et pugnare, solique etiam mala supe-
 „rare possent.” Quin et adiciebat, „bonum esse, ante-
 „quam insanabilis euadat calamitas, sententiam mutare, et
 „quando licet, ad salutare consilium ferri. Nec enim in
 „iplos ante factorum causa infestos vindictaeque cupidos
 „fore Romanos, nisi ad extremum in eadem peruicacia
 „durauerint: natura enim eos in victoriis mansuetos esse,
 „suaeque iracundiae praelaturos esse, quod utile sit et expe-
 „diat. Id autem esse, vt neque urbem viris vacuam, ne-
 „que regionem habeant desertam. Idcirco nunc velle
 „Caesarem dextram ipsis dare. nec enim cuiquam salu-
 „tem daturum, si vi ceperit ciuitatem, praesertim cum in
 „extremis calamitatibus ei ipsos roganti non paruerint.
 „Porro breui murum quoque tertium captum iri, priores,
 „qui capti sunt, fidem facere: et, si inexpugnabile foret mu-
 „nimentum, famem pro Romanis aduersus ipsos pugnatu-
 „ram.

4. Iosephum, dum ista suaderet, multi quidem e mu-
 ro irridebant, multi vero maledictis excipiebant, nonnulli
 etiam iaculis appetebant. Ille autem, cum consiliis palam
 datis minime eos moueret, ad popularium suorum historias
 transibat: „O miseri! vociferans, vestrorumque auxiliato-
 „rum inmemores, armis et manibus cum Romanis bel-
 „lum geritis? num quos alios hoc modo vicerimus? Quan-
 „do autem non Deus, omnium conditor, Iudaeorum prae-
 „stat se vindicem, si iniuriam patiantur? Nonne conuersi
 „respicietis, vnde impetu facto pugnatis, quantumque auxi-
 „liatorem violastis? Nonne in memoriam reuocabitis paren-
 „tum opera diuina, atque locum hunc sanctum, quantosque
 „hostes olim nobis e medio sustulit? Ego autem horresco
 „referens facta Dei auditoribus indignis. Veruntamen
 „audite, vt cognoscatis, non solum vos cum Romanis,

„μαίοις πολεμῶντες, ἀλλὰ καὶ τῷ Θεῷ. βασιλεὺς ὁ τότε
 „τε Νεχαῶς Αἰγυπτίων, ὁ δ' αὐτὸς ἐκαλεῖτο καὶ Φα-
 „ραὼ, μυρία χεῖρὶ καταβάς, ἤρπασε Σάρραν βασιλίδαν,
 „τῆ γένους ἡμῶν τὴν μητέρα. τί ἔν ὁ ταύτης ἀνὴρ Αβραά-
 „μὸς, προπάτωρ δὲ ἡμέτερος; ἄρα τὸν ὑβριστὴν ἡμῶν
 „τοῖς ὅπλοις, καίτοι ὀκτωκαίδεκα μὲν καὶ τριακοσίους ὑπάρ-
 „χας ἔχων, δύναμιν δ' ὑφ' ἐκάστῃ τέτῳ ἀπείρον· ἢ αὐ-
 „τὸς μὲν ἐρημίαν ἠγάσαστο μὴ συμπαρόντος Θεοῦ, καθαρὰς
 „δ' ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς ὃν νῦν ἐμιάνατε χώρον ὑμεῖς,
 „τὸν ἀνίκητον αὐτῷ βοηθὸν ἐξατολόγησεν; ἢ μετὰ μίαν
 „ἐσπέραν ἄχραντος μὲν ἡ βασίλισσα ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν
 „ἄνδρα· προσκυνῶν δὲ τὸν ὑφ' ὑμῶν αἰμαχθέντα χώρον
 „ὁμοφύλῳ Φόνῳ, καὶ τρέμων ἀπὸ τῶν ἐν νυκτὶ Φαντασμά-
 „των, ἔφευγεν ὁ Αἰγύπτιος, ἀργύρῳ δὲ καὶ χρυσῷ τὰς θρο-
 „νολοίους Εβραίων ἐδώρειτο; σιγῇ ἢ εἶπω τὴν εἰς Αἴγυπτον
 „μετοικίαν τῶν πατέρων, οἱ τυραννέμενοι καὶ βασιλεύσιν
 „ἄλλοφύλοις ὑποπεπτωκότες τετρακοσίοις ἔτεσι, παρὸν
 „ὅπλοις ἀμύνεσθαι καὶ χερσὶ, σφᾶς αὐτὰς ἐπέτρεψαν τῷ
 „Θεῷ; τίς ἔκ οἷδε τὴν ἐκ παντὸς θηρίᾳ καταπληθεῖσαν
 „Αἴγυπτον, καὶ πάσῃ φθαρεῖσαν νόσῳ, τὴν ἄκαρπον γῆν,
 „τὸν ἐπιλείποντα Νεῖλον, τὰς ἐπαλλήλας δέκα πληγὰς,
 „τὰς διὰ ταῦτα μετὰ Φαραὲς προπεμπομένους πατέρας
 „ἡμῶν, ἀναιμάκτους, ἀκινδύνους, ἃς ὁ Θεὸς ἐαυτῷ νεκρόους
 „ἤγειν. ἀλλὰ τὴν ὑπ' Ἀσσυρίων ἀρπαγεῖσαν ἀγίαν ἡμῶν
 „λάρνακα ἐκ ἐξέναξε μὲν ἡ Παλαιστίνη καὶ Δαγὼν τὸ ξοά-
 „νον, ἐξέναξε δὲ πᾶν τὸ τῶν ἀρπαζομένων ἔθνος. σηπό-
 „μενοι δὲ τὰ κρυπτά τῆ σώματος, καὶ δι' αὐτῶν τὰ
 „σπλάγχνα μετὰ τῶν σιτίων καταφέροντες, χερσὶ ταῖς
 „ληϊσάμεναις ἀνεκόμισαν, κυμβάλων καὶ τυμπάνων ἦχῳ,
 „καὶ πᾶσι μελικτηρίοις ἱλασκόμενοι τὸ ἅγιον; Θεὸς ἦν ὁ
 „ταῦτα πατέρασιν ἡμετέροις στρατηγῶν, ὅτι, τὰς χεῖρας καὶ
 „τὰ ὅπλα παρέντες, αὐτῷ κρῖναι τὸ ἔργον ἐπέτρεψαν. βα-
 „σιλεὺς Ἀσσυρίων Σεναχέριβος, ὁ, τε πᾶσαν τὴν Ἀσίαν
 „ἐπισυρόμενος τήνδε περιεστρατοπεδεύσατο τὴν πόλιν, ἄρα

„sed etiam cum Deo bellum gerere. Nechao, qui tum
 „rex erat Ægyptiorum, idemque Pharaoh vocabatur,
 „cum infinita manu descendit, reginamque Sarram no-
 „stri generis matrem rapuit. Quid igitur vir eius Abraa-
 „mus proauus noster? Num igitur iniuriæ auctorem
 „ultus fuerit armis, qui præfectos sub se trecentos et
 „octodecim habebat, quorum singulis infinita parebat
 „multitudo; aut ipsos pro nihilo duxerit, cum ei præ-
 „sens non adesset Deus, purisque manibus ad hunc lo-
 „cum protensis, quem vos inquinastis, inuictum sibi auxi-
 „liatorem ad militiam legerit? Nonne secunda quidem
 „vespera incorrupta remissa est regina ad maritum; Ægy-
 „ptius autem, adorans quem vos gentili caede cruenta-
 „stis locum, et nocturnis visis expauesfactus, aufugit,
 „cum Iudæos Deo dilectos auro et argento donasset? Si-
 „lebo an dicam patrum nostrorum migrationem in Æ-
 „gyptum, qui, annos quadringentos tyrannis ac regibus
 „alienigenis subditi, cum armis et manibus ab illis vin-
 „dicari potuissent, semetipsos Deo iniuriarum ultori
 „periniferunt? Quis nescit Ægyptum fetis variis reple-
 „tam, diuersisque morbis ad interitum vsque vexatam,
 „terram nullos fructus edentem, Nilumque aqua dese-
 „clum, et continuas decem plagas, et ob ista parentes
 „nostros cum præsidio deductos, sine sanguine, sine
 „periculo, quos Deus sibi in aedituos ducebat. Nonne
 „arcam quidem nostram sacram, Assyriorum vi nefaria
 „raptam, gemit Palaestina et Dagon simulacrum, ge-
 „muitque gens vniuersa illorum, qui eam rapuerant; po-
 „dicibusque procidentibus ac per eos visceribus cum cibo
 „delapsis, eam manibus sacrilegis reportarunt, cymbalo-
 „rum et tympanorum sonitu et variis placationibus sa-
 „crum violatum expiantes? Deus erat, cuius ductu ista
 „pro patribus nostris gerebantur, propterea quod, omis-
 „sis armis ac manibus, eius iudicio rem permiserint.
 „Assyriorum rex Senacheribus, cum Asiam vniuersam
 „secum duceret et hanc urbem exercitu cinxisset, num

„χερσὶν ἀνδρωπίναις ἔπασεν; ἔχαι μὲν ἀπὸ τῶν ὅπλων
 „ἡρεμῶσαι ἐν προσευχαῖς ἦσαν, ἄγγελος δὲ τῷ Θεῷ μιᾷ
 „νυκτὶ τὴν ἄπειρον στρατιὰν ἐλυμήνατο, καὶ μεθ' ἡμέραν
 „ἀναστὰς ὁ Ἀσσύριος, ὀκτωκαίδεκα μυριάδας ἐπὶ πεντα-
 „κιχλίλιν νεκρῶν εὔρε, μετὰ δὲ τῶν καταλειπομένων ἀνό-
 „πλους καὶ μὴ διώκοντας Εβραίους ἔφυγεν; ἴτε δὲ καὶ τὴν
 „ἐν Βαβυλῶνι δολίαν, ἐνθα μετανάστης ὢν ὁ λαὸς ἔτεσιν
 „ἐβδομήκοντα ἔ πρότερον εἰς ἐλευθερίαν ἀνεχαίτισεν, ἡ
 „Κῦρον τῷτο χαρίσασθαι τῷ Θεῷ. πρὲπέμφθησαν γὰρ
 „ὑπ' αὐτῷ, καὶ πάλιν τὸν αὐτῶν σύμμαχον ἐνεωκόρην.
 „καθόλη δ' ἔκ εἰσιν εἰπεῖν, ὅ, τι κατώρθωσαν οἱ πατέρες
 „ἡμῶν τοῖς ὅπλοις, ἡ δίκη τῶν διήμαρτον ἐπιτρέψαντες
 „τῷ Θεῷ. μένοντες μὲν γε κατὰ χώραν ἐνίκαν, ὡς ἐδόκει
 „τῷ κριτῇ, μαχόμενοι δὲ ἔπταισαν αἰεὶ. τῷτο μὲν, ἡνίκα
 „βασιλεὺς Βαβυλωνίων ἐπολιόρκει ταύτην τὴν πόλιν, συμ-
 „βαλὼν Σιδεκίας ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς παρὰ τὰς Ἱερειμίας
 „προφητείας, αὐτὸς τε ἐάλω, καὶ τὸ ἄστυ μετὰ τῷ ναῷ
 „κατασκαπτόμενον εἶδε· καίτοι πόσῳ μετριώτερος ὁ μὲν
 „βασιλεὺς ἐκείνος τῶν ὑμετέρων ἡγεμόνων ἦν, ὁ δὲ ὑπ' αὐ-
 „τῷ λαὸς ὑμῶν. βοῶντα γὰρ τὸν Ἱερειμίαν, ὡς ἀπεχθάνοιν-
 „το μὲν τῷ Θεῷ διὰ τὰς εἰς αὐτὸν πλημμελείας, ἀλώσοιν-
 „το δ', εἰ μὴ παραδοῖεν τὴν πόλιν, ἔθ' ὁ βασιλεὺς, ἔθ' ὁ
 „δῆμος ἀνείλεν. ἀλλ' ὑμεῖς· ἵνα ἐάσω τᾶνδον, ἔ γάρ ἐρ-
 „μηνεῦσαι δυναίμην τὰς παρανομίας ὑμῶν ἀξίως· ἐμὲ τὸν
 „παρακαλῶντα πρὸς σωτηρίαν ὑμᾶς βλασφημεῖτε, καὶ
 „βάλλετε, παροξυνόμενοι πρὸς τὰς ὑπομνήσεις τῶν ἁμαρ-
 „τημάτων, καὶ μηδὲ τὰς λόγους φέροντες, ὧν τὰργα δεῶτε
 „καθ' ἡμέραν. τῷτο δὲ, ἡνίκα, Ἀντιόχῃ τῷ κληθέντος Ἐπι-
 „φανῆς προσκαθεζομένη τῇ πόλει, πολλὰ πρὸς τὸ Θεὸν
 „ἐξυβρικότος, οἱ πρόγονοι μετὰ τῶν ὅπλων προῆλθον· αὐ-
 „τοὶ μὲν ἀπὸσφάγησαν ἐν τῇ μάχῃ, διηρπάγη δὲ καὶ τὸ
 „ἄστυ τοῖς πολεμίοις, ἡρημώθη δ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἑξ
 „τὸ ἄγνον. καὶ τί δὲ τᾶλλα λέγειν; ἀλλὰ Ῥωμαῖς τίς
 „ἐστρατολόγησε κατὰ τῷ ἔθους; ἔχαι ἡ τῶν ἐπιχωρίων ἀσέ-

„manibus hominum cecidit? Nonne istae ab annis quies-
 „centes in sacrariis ad Deum sublatae erant, et angelus
 „Dei in vna nocte infinitum deleuit exercitum, postero-
 „que die vbi surrexit Assyrius, CLXXXV. millia reperit
 „mortuorum, et cum reliquis e suis Hebraeos inermes
 „nec persequentes fugiebat? Quin et seruitium in Baby-
 „lone nostis, vbi annos LXX. populus in exilio agens,
 „non prius libertatem recuperavit, quam Cyrus hoc ipsum
 „Dei in gratiam concederet. Ab eo utique deducti erant,
 „iterumque auxiliatori suo facti erant aeditui. Denique
 „nihil memorari potest, quod armis patres nostri prospe-
 „re gesserint, aut non sine armis Deo permessa potestate
 „impetraverint. Domi quippe manentes, victoria ab il-
 „lis stabat, prout iudici videbatur: pugnatumque euntes
 „semper de spe deciderunt. Partim quidem, cum, rege
 „Babyloniorum hanc urbem obsidente, Sedechias rex no-
 „ster, contra Hieremiae vaticinationem cum eo congres-
 „sus, et ipse captus est, et ciuitatem templumque vidit ex-
 „scindi: quanquam ille rex quanto vestris ducibus, eiusque
 „populus vobis erat aequior et moderatior. Siquidem
 „Hieremiam, vociferantem, Deo quidem inuictos esse
 „propter delicta in eum commissa, captum autem iri, nisi
 „traderent ciuitatem, neque rex neque populus inter-
 „fecit. Sed vos, (vt intus gesta praetermittam: non
 „enim digne possum iniquitates vestras exponere,) mi-
 „hi, qui vobis salutem suadeam, maledicitis, telisque
 „me petitis, irritati, quod vos vestrorum peccatorum
 „commonefaciam, nec ea dici ferre potestis, quae
 „re ipsa quotidie facitis. Partim vero cum (An-
 „tiocho, cognomine Epiphane, qui multis contu-
 „meliis numen affecerat, obsidione graui urbem vr-
 „gente) maiores nostri armati progressi, ipsi quidem
 „in pugna foede pereunti sunt; insuper vero et vrbs
 „ab hostibus direpta est. et sacrarium per triennium
 „et sex menses desolatum. Et quorsum caetera me-
 „morem? Quis vero Romanos contra Iudaeorum gen-
 „tem ad militiam excitauit? nonne indigenarum impie-

„βηα; πόθεν δ' ἡρξάμεθα δαλείας; ἀρ' ἔχλ' ἐκ τᾶστω
 „τῶν προγόνων, ὅτε ἡ Αριστοβέλα καὶ Τερκανῦ μανία, καὶ
 „ἡ πρὸς ἀλλήλους ἔρις Πομπήϊον ἐπήγαγε τῇ πόλει, καὶ
 „Ρωμαίοις ὑπέταξεν ὁ Θεὸς τὰς ἐκ ἀξίης ἐλευθερίας. τρισὶ
 „γῶν μῆσι πολιορκηθέντες ἑαυτὰς παρέδωκαν, ὅτε ἅμαρ-
 „τόντες εἰς τὰ ἁγία καὶ τὰς νόμους, ἡλίκα ὑμεῖς, καὶ πολὺ
 „μείζονα ἀφορμαῖς πρὸς τὸν πόλεμον χρώμενοι. τὸ δὲ
 „Ἀντιγόνος τέλος τῷ Αριστοβέλα παιδὸς ἐκ ἴσμεν· ὁ βασι-
 „λεύοντες, ὁ Θεὸς ἀλώσει πάλιν τὸν λαὸν ἡλαυνε πλημ-
 „μελῶντα; καὶ Ηρώδης μὲν ὁ Ἀντιπάτρως Σόσιον, Σόσιος
 „δὲ Ρωμαίων στρατιὰν ἤγαγε· περιχθέντες δ' ἐπὶ μῆνας
 „ἕξ ἐπολιορκῶντο, μέχρι δίκας τῶν ἁμαρτιῶν δόντες ἐά-
 „λωσαν, καὶ διηρπάγη τοῖς πολεμίοις ἡ πόλις. ὅπως ἂν δέ-
 „ποτε τῷ ἔθνει τὰ ὄπλα δέδοται. τῷ δὲ πολεμῶντι καὶ
 „τὸ ἀλώσεσθαι πάντως πρόσκειται. δεῖ γάρ, οἶμαι, τὰς χωρίων
 „ἁγίων νεμομένους ἐπιτρέπειν πάντα τῷ Θεῷ δικάζειν, καὶ
 „καταφρονεῖν τότε χειρὸς ἀνθρωπίνης, ὅτε αὐτοὶ πείθωσι
 „τὸν ἄνω δικαστὴν. ὑμῖν δὲ τί τῶν εὐλογηθέντων ὑπὸ τῆ νο-
 „μοθέτου πέπρακται; τί δὲ τῶν ὑπ' ἐκείνους κατηραμένων
 „παραλείλειπται; πόσῳ δὲ ἐξ τῶν τάχιον ἀλόντων ἀσε-
 „βέστεροι; ἢ τὰ κρυπτά μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἠδοξήκα-
 „τε, κλοπὰς λέγω καὶ ἐνέδρας καὶ μοιχείας· ἀρπαγαῖς
 „δ' ἐρίζετε καὶ φόνοις, καὶ ξένους καινοτομεῖτε κακίας ὁδῶς.
 „ἐκδοχεῖον δὲ πάντων τὸ ἱερὸν γέγονε, καὶ χερσὶν ἐμψυ-
 „λίοις ὁ Θεὸς μεμλάνταί χωρος, ἐν καὶ Ρωμαῖοι πόρρωθεν
 „προσεκύνουν, πολλὰ τῶν ἰδίων ἐθῶν παραλύοντες εἰς τὸν
 „ἡμέτερον νόμον. εἴτα ἐπὶ τέτοις τὸν ἀσεβηθέντα σύμμα-
 „χον προσδοκᾷτε; πάνυ γῶν ἐστὶ δίκαιοι ἰκέται, καὶ χερ-
 „σὶν καθαφαῖς τὸν βοηθὸν ὑμῶν παρακαλεῖτε. τοιαύταις
 „ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ἰκέτευσεν ἐπὶ τὸν Ασσύριον, ὅτε τὸν μέ-
 „γαν ἐκείνον στρατὸν μιᾷ νυκτὶ κατέστρωσεν ὁ Θεός. ὁμοίᾳ
 „δὲ τῷ Ασσυρίῳ Ρωμαῖοι δρῶσιν, ἵνα καὶ ἡμῶν ὑμεῖς
 „ὁμοίαν ἐλπίσητε; ἔχ' ὁ μὲν, χρήματα παρὰ τῷ βασι-
 „λέως ὑμῶν λαβὼν ἐφ' ᾧ μὴ πορθέσῃ τὴν πόλιν, κατέβη

„tas? Vnde seruire coepimus? nonne a seditione maio-
 „rum, quando Aristobuli et Hyrcani furor atque inter se
 „contentio Pompeium in urbem induxit, et libertate in-
 „dignos Romanis subiecit Deus. Hinc tres menses ob-
 „sessi sese tradiderunt, cum nihil tale, quale vos, in san-
 „ctum legesque deliquerant, et maioribus ad bellum sub-
 „sidiis utebantur. Antigoni autem filii Aristobuli exitum
 „nescimus: quo regnum obtinente Deus iterum captiuita-
 „te persequeretur populum delinquentem? Et Herodes
 „quidem Antipatri filius Sosium et Sosius Romanum ad-
 „duxit exercitum: et circumdati per sex menses obside-
 „bantur, tandemque pro peccatis dato supplicio capti
 „sunt et ab hostibus direpta est ciuitas. Ita nunquam gen-
 „ti concessum est, ut armis rem feliciter gererent. Ve-
 „rum oppugnatio sine dubio post se trahit excidium.
 „Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores Deo per-
 „mittere de omnibus iudicium, manusque tunc humanas
 „contemnere, quando ipsi superno iudici a se stare per-
 „suaserint. Vos autem quid ex iis, quae legis conditor
 „comprobauit, fecistis, quidue illorum, quae reprobauit,
 „praetermisistis? Quantum autem illos, qui cito exci-
 „dium passi sunt, impietate superastis? non occulta qui-
 „dem dedignati estis peccata, furta scilicet insidiasque et
 „adulteria; sed rapinarum et caedum certamen instituitis,
 „nouasque maleficiorum vias excogitatis. Sanctum vero
 „templum factum est omnium receptaculum, et indige-
 „narum manibus inquinatus est locus sacer, quem Roma-
 „ni e longinquo adorabant, multa per legem nostram de
 „suis moribus derogantes. Atque post haec cum, in
 „quem impii fuistis, auxiliatorem exspectatis? Esto sane,
 „vos dignos esse supplices, purisque manibus adiutorem ve-
 „strum obsecrare, qualibus rex noster Deo supplicauit ad-
 „uersus Assyrium, cum magnum illum exercitum Deus vna
 „nocte prostrauit. Siinilia vero Assyriis Romani perpe-
 „trant, ut etiam vos similem ultionem speretis? Nonne
 „ille quidem ab rege nostro accepta pecunia, ut vastitati
 „parceret ciuitatis, neglecto iureiurando ad incendium

ἡ παρὰ τῆς ὀρκῆς ἐμπρῆσαι τὸν ναόν; Ῥωμαῖοι δὲ τὸν συνή-
 „θη δασμὸν αἰτῶσιν, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς ἐκείνων πα-
 „τράσι παρέχον. καὶ τότε τυχόντες, ἕτε πορεύσιν τὴν
 „πόλιν, ἕτε ψεύσιν τῶν ἁγίων. διδόντες δ' ὑμῖν τὰλλα
 „γενεάς τε ἐλευθέρους, καὶ κτήσεις τὰς ἑαυτῶν νέμεσθαι,
 „καὶ τῆς ἐξ ἑστέ νόμους σώζουσι. μανία δὲ τὸν Θεὸν προσδο-
 „κᾶν ἐπὶ δίκαιοις, εἰς ἐπ' ἀδίκους ἐφάνη· καὶ παραχρῆ-
 „μα δ' ἀμύνειν οἶδεν, ὅταν δέη. τῆς γὰρ Ἀσσυρίης κατὰ
 „νύκτα τὴν πρώτην παραστρατοπεδευσάμενης ἔκλασεν.
 „ὥστε, εἰ καὶ τὴν ἡμετέραν γενεὰν ἐλευθερίας, ἢ Ῥωμαῖος
 „κολάσεως ἀξίως ἔκρινε, καὶ παραχρῆμα, καθάπερ τοῖς
 „Ἀσσυρίοις, ἐνέσκηφεν, ὅτε τῷ ἔθνει ἤπτετο Πομπηῖος,
 „ὅτε μετ' αὐτὸν ἀνῆλθε Σόσιος, ὅτε Οὐεσπασιανὸς ἐπύρεται
 „τὴν Γαλιλαίαν· τὰ τελευταῖα νῦν, ὅτε ἤγγιξε Τίτος τῇ
 „πόλει. καίτοι Μάγνος μὲν, καὶ Σόσιος πρὸς τὸ μηδὲν
 „παθεῖν, καὶ ἀνὰ κράτος ἔλαβον τὴν πόλιν, Οὐεспа-
 „σιανὸς δ' ἐκ τῆς πρὸς ἡμᾶς πολέμου καὶ βασιλείας ἤρξα-
 „το. Τίτῳ μὲν γὰρ καὶ πηγαὶ πλοσιώτεραι ῥέουσιν, αἱ
 „ἡξανθεῖσαι πρότερον ὑμῖν. πρὸ γὰρ τῆς αὐτῆς παρσῆας,
 „τὴν τε Σιλωὰμ ἐπιλιπῶσαν ἴτε, καὶ τὰς ἔξω τῆς ἄσπρος
 „ἀπάσας, ὥστε πρὸς ἀμφοτέρους ἀνῆλθαι τὸ ὕδωρ. τὸ δὲ
 „νῦν ἔτω πληθύνουσι τοῖς πολέμοις ὑμῶν, ὡς μὴ μόνον
 „αὐτοῖς καὶ κτήνεσιν, ἀλλὰ καὶ κήποις διαρκεῖν. τό γε
 „μὴν τέρας τῷτο πεπείρασθε καὶ πρότερον ἐφ' ἀλώσει τῆς
 „πόλεως γεγεννημένον, ὃθ' ὁ προειρημένος Βαβυλώνιος
 „ἐπεστράτευσεν, ὃς τὴν τε πόλιν ἐλὼν ἐνέπρησε καὶ τὸν
 „ναόν, ὃδὲν οἶμαι τῶν τότε ἡσεβηκότων τηλικῶτον, ἢ λίαν
 „ὑμεῖς. ὥστε ἔγωγε πεφευγῆναι μὲν ἐκ τῶν ἁγίων οἶμαι
 „τὸν Θεόν, ἐστάναι δὲ παρ' οἷς πολέμεῖτε νῦν. ἀλλ' ἀνῆλθε
 „μὲν ἀγαθὸς οἰκίαν ἀσελγῇ φεύξεσθαι, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ
 „συγῆσαι· τὸν δὲ Θεὸν ἐπιπέθεσθε τοῖς ὑμετέροις κακοῖς πα-
 „ραμένειν, ὃς τὰ τε κρυπτὰ πάντα ἐφορεῖ, καὶ τῶν σιγῶ-
 „μένων ἀκροῖ; τί δὲ σιγᾶται παρ' ὑμῖν, ἢ τί κρύπτεται,
 „τί δ' ἔτι καὶ τοῖς ἐχθροῖς φανερὸν γέγονε; ποιπεύετε

„templi descendit? Romani vero solenne poscunt tribu-
 „tum, quod parentes nostri eorum parentibus pendebant.
 „Et si hoc impetrauerint, non illis in animo est vastare
 „ciuitatem, neque sancta omnino tangere. Concedunt
 „autem vobis praeter caetera familias liberas, et possessio-
 „nes quosque suas tenere, sacrasque leges saluas manere
 „patiuntur. Insania est profecto sperare, Deum talem cir-
 „ca iustos fore, qualis iniustis apparuit: praesertim, qui
 „statim vlcisci nouerit, cum oportet. Quo factum, ut ab
 „Assyriis prima nocte, qua castra ciuitati adinouerant, pos-
 „nas repetiuerit. adeo ut si et nostram progeniem liberta-
 „te aut Romanos poena dignos iudicaret, confestim in eos,
 „sicut in Assyrios, inuasisset, cum genti manus intulit
 „Pompeius, cum post illum Sosius adscendit, cum Vespas-
 „sianus Galilaeam vastauit: denique nunc cum Titus ci-
 „uitati appropinquauit. Sed neque Magnus quidem ne-
 „que Sosius quicquam passi sunt, et ciuitatem victoria ce-
 „perunt, Vespasianus autem ex bello, quod nobiscum ges-
 „sit, etiam imperium adeptus est. Quin et Tito quidem
 „fontes nunc vberiores profluunt, qui prius vobis aruerant.
 „quippe ante eius aduentum scitis et Siloam et omnes ex-
 „tra ciuitatem fontes adeo defecisse, ut per amphoras aqua
 „emeretur. nunc autem ita hostibus nostris crescunt, ut
 „non modo ipsis et iumentis ipsorum, sed et hortis irri-
 „gandis sufficiant. Caeterum huius prodigii et ante peri-
 „culum factum est in excidio ciuitatis, quando praedictus
 „Babylonius expeditione suscepta et urbem in potesta-
 „tem suam redegit et templum incendit; quamuis, ut opi-
 „nor, nihil tunc illi tam impie fecerint, quantum vos ho-
 „die commissistis. adeo ut Deum quidem loca sancta reli-
 „quisse putauerim, hisque nunc adesse, quibuscum bellum
 „geritis. At bonus quidem vir domum flagitiosam fu-
 „giet et domesticos oderit: Deum vero iam vestrum esse
 „cumque vobis sceleratis manere arbitramini, qui omnia
 „etiam tenebrarum occulta cernit, quaeque silentio te-
 „guntur audit? Quid autem apud vos tacetur, quidue co-
 „latur, quidue non et inimicia patet factum est? ex sceleri

ἡγὰρ παρανομῶντες, καὶ καθ' ἡμέραν ἐρίζετε, τίς χεῖρων
 ἡγένηται. τῆς ἀδικίας ὥσπερ ἀρετῆς ἐπιδείξιν ποιῆμενοι.
 ἡ καταλείπεται δὲ ὁμῶς ἐτι σωτηρίας ὁδός, εἰάν θέλητε, καὶ
 ἡ τὸ θεῖον εὐδιάλλακτον ἐξομολογημένοις καὶ μετανοῶσιν.
 ἡ ὧ σιδήρειοι, ρίψατε τὰς πανοπλίας, λάβετε ἤδη κατε-
 ἡρειπομένης αἰδῶ πατρίδος, ἐπιστράφητε, καὶ θεάσασθε
 ἡ τὸ κάλλος ἧς προδίδοτε. οἷον ἄστρ, οἷον ἱερὸν, ὅσων ἐθνῶν
 ἡ δῶρα. ἐπὶ ταῦτα τίς ἐδηγεί φλόγας; ταῦτα τίς μη-
 ἡκέτι εἶναι θέλει; καὶ τί σώζεσθαι τῶν ἀξιώτερον;
 ἡ ἄτεγκτοι καὶ λίθων ἀπαθέστεροι. καὶ εἰ μὴ ταῦτα γνη-
 ἡσίοις ὅμμασι βλέπετε, γενεὰς γὰρ ὑμετέρας οἰκτείρα-
 ἡτε, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐκάστω γενέσθω τέκνα, καὶ γυνή,
 ἡ καὶ γονεῖς, ἕς ἀναλώσει κατὰ μικρὸν ἢ λιμὸς, ἢ πόλε-
 ἡμος. οἶδα, ὅτι μοι συγκινδυνεύει μήτηρ, καὶ γυνή, καὶ
 ἡ γένος ἐκ ἄσσημον, καὶ πάλαμ λαμπρὸς οἶκος, καὶ τάχα
 ἡ δοκῶ διὰ ταῦτα συμβαλεῖν. ἀποκτείνετε αὐτὰς, λά-
 ἡβετε μισθὸν τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας τῆμόν αἷμα· καὶ γὰρ
 ἡ θνήσκειν ἔτοιμος, εἰ μετ' ἐμὲ σωφρονεῖν μέλλετε.

ΚΕΦ. Ι.

Ὡς πολλοὶ τῷ δήμῳ αὐτομολῶν ὤρμησαν· οἷά τε λι-
 μῶ καὶ τοῖς ἐξ αὐτῆ χαλεποῖς οἱ μένοντες ἀνῆ-
 κιστα ἔπαχον.

ΤΟιαῦτα τῷ Ἰωσήφῳ μετὰ δακρύων ἐμβοῶντος, οἱ στα-
 σιασαὶ μὲν ἔτε ἐνέδοσαν, ἔτε ἀσφαλῆ τὴν μεταβολὴν ἐκρη-
 νον· ὁ δὲ δήμος ἐκινήθη πρὸς αὐτομολίαν. καὶ οἱ μὲν τὰς
 κτήσεις ἐλαχίστη πωλῶντες, οἱ δὲ τὰ πολυτελέστερα τῶν
 κειμηλίων, τὰς μὲν χρυσὰς, ὥς μὴ φωραθεῖεν ὑπὸ τῶν λη-
 ρῶν, κατέπιον, ἔπειτα πρὸς τὰς Ῥωμαῖκας διαδιδράσκον-
 τες, ἐπέτε κατενέγκαιεν, εὐπόρην πρὸς αὐὰ δέοντά. διηφίει
 γὰρ τὰς πολλὰς ὁ Τίτος εἰς τὴν χώραν, ὅπως βύλοιτο ἕκα-
 στος· καὶ τῷτο αὐτὰς μᾶλλον πρὸς αὐτομολίαν παρεκάλει,
 τῶν μὲν εἰσω κακῶν στερησομένους, μὴ δελεούοντας δὲ Ῥω-

„bus enim vestris triumphos agitis, inque dies singulos,
 „quis peior sit, contenditis, nequitiam pro virtute ad spe-
 „ctandum proponentes. Veruntamen adhuc reliqua est
 „ad salutem via, si velitis; et Deus facile cum illis in-
 „gratiam redibit, qui peccata confitentur et resipiscunt.
 „O ferrei, arma proiicite, pudeat vos patriae iam diru-
 „tae. conuertite oculos, et adspicite eius quam prodi-
 „tis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum,
 „quam multarum gentium munera. Quis primus illis
 „admouet flammam? Quis ista iam non esse desiderat? Et
 „quid hisce magis seruari mereatur? O duri et lapidibus
 „stupidiore. Et si haec non veris luminibus cernitis, sal-
 „tem familiarum vestrarum miseremini, et in conspectu
 „cuiusque sistantur filii et coniuges et parentes, quos breui
 „aut bellum aut fames absumet. probe noui, quod vna cum
 „caeteris periclitabitur mihi mater, et coniux, et familia
 „non ignobilis, domusque olim inclyta. Et fortasse idcirco
 „existimer huiusmodi consilium dare. Interficite illos, ac-
 „cipite mercedem salutis vestrae sanguinem meum. Et ipse
 „mori paratus sum, si me mortuo prudentiores estis futuri.

CAP. X.

*Quomodo multi e plebe ad transfugiendum incitati erant:
 quasque passi sunt, qui manebant, ex fame et malis inde
 grauissimis.*

TAlia cum lacrymis vociferante Iosepho, seditiosi qui-
 dem neque animos flexerunt, neque tutam sibi mutatio-
 nem fore iudicarunt; populus vero ad transfugium com-
 motus est. Et alii quidem possessiones suas minimo ven-
 dentes, alii vero res suas pretiosiores, aureos, ne latrones
 eos deprehenderent, deglutiebant. cum vero ad Romanos
 elapsi fuissent, exonerato ventre satis habebant ad ea, qui-
 bus opus erat. Titus enim plerosque per regionem, quo
 quisque vellet, dimittebat: idque magis eos ad transfugium
 incitabat, quod et intestinis malis carebant, nec Romanis ser-

μαίοις. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Σίμωνα περιφύλαττον τὰς τέτων ἐξόδους πλέον, ἢ τὰς Ῥωμαίων εἰσόδους, καὶ σκιάν τις ὑπονοίας παραχῶν μόνον εὐθείας ἀποσφάττετο.

β'. Τοῖς γε μὴν εὐπόροις καὶ τὸ μένεν πρὸς ἀπώλειαν ἴσον ἦν. προφάσει γὰρ αὐτομολίας ἀνῆρέτο τις διὰ τὴν ἕσιν. τῷ λιμῷ δὲ ἡ ἀπόνοια τῶν σατίας τῶν συνήκμαζεν, καὶ καθ' ἡμέραν ἀμφοτέρω προσεξεκαίετο τὰ δεινὰ. Φανερός μὲν γὰρ ἡδαμῆ σῖτος ἦν, ἐπισπῆδῶντες δὲ, διηρεύνων τὰς οἰκίας· ἔπειθ' εὐρόντες μὲν, ὡς ἀρησταμέναι ἠκίζοντο, μὴ εὐρόντες δὲ, ὡς ἐπιμελέστερον κρύψαντας, ἐβασάνιζον. τεκμήριον δὲ τῷ τε ἔχειν καὶ μὴ, τὰ σώματα τῶν ἀθλίων. ὧν οἱ μὲν ἔτι συνεστῶτες εὐπορεῖν τροφῆς ἐδόκην, οἱ τηκόμενοι δὲ ἤδη, παρωδεύοντο. καὶ κτείνειν ἄλογον ἐδόκει τῆς ὑπ' ἐνδείας τεθνηζομένης αὐτίκα. πολλοὶ δὲ λάθρα τὰς κτήσεις ἐνὸς ἀντηλλάξαντο μέτρα πυρῶν μὲν, εἰ πλεσιώτεροι τυγχάνοιεν ὄντες, οἱ δὲ πενέστεροι κρείττης. ἔπειτα κατακλείοντες ἑαυτοὺς εἰς τὰ μυχαίτατα τῶν οἰκιῶν, τινὲς μὲν ὑπ' ἄκρας ἐνδείας ἀνέργασον τὸν σῖτον ἡδίων, οἱ δὲ ἔπεσσαν, ὡς ἡ τε ἀνάγκη καὶ τὸ δέος παρήκει. καὶ τράπεζα μὲν ἡδαμῆ παρετίθετο. τῷ δὲ πυρὸς ἐφέλκοντες, ἔτ' ὠμὰ τὰ σιτία διήρπαζον.

γ'. Εὐλεινὴ δ' ἦν ἡ τροφή, καὶ δακρύων ἄξιος ἡ θά· τῶν μὲν δυνατωτέρων πλεονεκτάντων, τῶν δὲ ἀφενῶν ὀδυρομένων. πάντων μὲν δὲ παθῶν ὑπερῖσταται λιμός, ἡδὲν δ' ἔτιως ἀπόλλυσιν, ὡς αἰδῶ. τὸ γὰρ ἄλλως ἐντροπῆς ἄξιον, ἐν τῷ καταφρονεῖται. γυναῖκες γυν' ἀνδρῶν, καὶ παῖδες πατέρων, καὶ τὸ οἰκτρότατον μητέρες νηπίων ἐξήρπαζον ἐξ αὐτῶν τῶν σωματῶν τὰς τροφάς· καὶ τῶν φιλτάτων ἐν χερσὶ μαζαυομένων, ἐκ ἧν φειδῶ τῆς τῇ ζῆν ἀφελέσθαι σαλαγμῆς. τοιαῦτα δ' ἐδίοντες, ὅμως ἔδιδαν θάνατον. πανταχῇ δ' ἐν ἐφίσαντο οἱ σατίας καὶ τέτων ταῖς ἀρκαγαῖς. ὁπότε γὰρ κατίδοιεν ἀποκεκλεισμένην οἰκίαν, σημῆον ἦν τῷτο, τῆς ἐνδοῦ προσφύρεσθαι τρο-

vituri essent. Qui vero cum Ioanne et Simone erant, horum exitus magis, quam Romanorum ingressus, cauebant: et qui vel umbram tantum suspicionis dedisset, statim iugulabatur.

2. Caeterum ditioribus quidem manere perinde exitiosum erat: nam propter diuitias necabantur, quasi transfugere ad hostes voluissent. Simul autem cum fame crescebat furor seditiosorum: et vtrumque malum magis ac magis quotidie ingrauescebat. Et palam quidem nullum ullibi frumentum erat, sed irruentes scrutabantur domos: dein si quidem aliquid reperissent, eos, qui in aedibus erant, tanquam se habere negassent, crudeliter verberabant; si vero nihil inuenissent, quasi diligentius occultassent, tormentis excruciant. Porro an cibos haberent necne, indicio erant corpora miserorum. quorum qui adhuc firma erant valetudine, eos alimentorum copia abundare censebant: qui vero iam contabescerent, eos missos faciebant. quippe a ratione alienum videbatur, homines iam iamque prae inedia morituros interficere. Multi vero clam facultates suas vno fruementi quidem, si diuites essent, sin pauperes, hordei modio permutabant. Deinde in intimos aedium recessus sese abdentes nonnulli quidem famis ultima necessitate adacti fruges nondum molitas comedebant: alii vero panem conficiebant, prout necessitas metusque suadebat. Et mensa quidem nullibi apponebatur, sed crudos adhuc cibos ex igne ad sese attrahebant et diripiebant.

3. Miserabilis porro erat alimonia, et dignum lacrymis spectaculum: cum valentiores quidem plus iusto haberent, infirmiores vero vicem suam dolerent. Omnes quidem animi affectus longe superat fames, nullum vero aequae euerit ac verecundiam. nam quicquid alias dignum est reuerentia, in fame contemnitur. Siquidem vxores viris, et filii parentibus, et, quod omnium maxime miserabile erat, matres infantibus cibum ex ipso ore rapiebant: et marcescentibus inter manus liberis carissimis vitales lactis guttas adimere non pigebat. Huiusmodi autem cibos dum caperent, latere tamen non poterant. vbique scilicet seditiosi praedae istorum ac rapinis imminebant. nam vbicunque clausam domum conspicerent, eos, qui intus essent, cibum sumere hoc indi-

Φῆς· εὐθέως δ' ἐξαράξαντες τὰς θύρας εἰσπήδων, καὶ μόνον ἕκ ἐκ τῶν Φαρυγγῶν ἀναθλίβοντες, τὰς ἀκόλως αὐτῶν φέρον. ἐτύπτοντο δὲ γέροντες ἀντεχόμενοι τῶν σιτίων, καὶ κόμας ἐσπαράττοντο γυναῖκες συγκαλύπτειν τὰ ἐν χερσίν. ἔδὲ τις ἦν οἶκος πολιᾶς ἢ νηπίων, ἀλλὰ συνεπαίροντες τὰ παιδία τῶν ψωμῶν ἐκκρεμάμενα, κατέσθιον εἰς ἔδαφος. τοῖς δὲ φθάσασι τὴν εἰσδρομὴν αὐτῶν, καὶ προκαταπιῖσι τὸ ἀρεπαγησόμενον, ὡς ἀδικηθέντες ἦσαν ὁμότεροι. θανάς δὲ βασιάνων ὁδὸς ἐπενέων πρὸς ἔρευναν τροφῆς, ὁρόβοις μὲν ἐμφράττοντες τοῖς ἀθλοῖς τῆς τῶν αἰδεῖων πόρεως, ῥάβδοις δ' ὀξείαις ἀνακείροντες τὰς ἔδρας. τὰ Φρικτὰ δὲ καὶ ἀνοαῖς ἐπαχέτις εἰς ἐξομολόγησιν ἐνὸς ἄρτους, καὶ ἵνα μηνύσῃ δράκα μίαν κεκρυμμένων ἀλφίτων. οἱ βασανισαὶ δ' ἕκ ἐπείνων· καὶ γὰρ ἦτον ἂν ὁμὸν ἦν τὸ μετ' ἀνάγκης· γυμνάζοντες δὲ τὴν ἀπόνοιαν, καὶ προπαρασκευάζοντες αὐτοῖς εἰς τὰς ἐξῆς ἡμέρας ἐφίδια. τοῖς δ' ἐπὶ τὴν Ρωμαίων Φερεὰν νύκτωρ ἐξερπύσασιν ἐπὶ λαχάνων συλλογὴν, ἀγρίων καὶ πόας, ὑπαντῶντες, ὅτε ἤδη διαπεφουγένη τῆς πολεμίας ἐδόκην, ἀφῆρπαζον τὰ κομιθέντα· καὶ πολλάκις ἰκετευόντων, καὶ τὸ Φρικτὸν ἐπικαλημένων ὄνομα τῷ Θεῷ, μεταδῶναί τι μέρος αὐτοῖς ὡς κινδυνεύσαντες ἤνεγκαν, ἔδ' ὅτιον μετέδωκαν. ἀγαπητὸν δ' ἦν τὸ μὴ καὶ προσαπολέσθαι σισυλημένον.

δ'. Οἱ μὲν δὴ ταπεινότεροι τοιαῦτα πρὸς τῶν δορυφόρων ἔπαχον· οἱ δὲ ἐν ἀξιώματι καὶ πλῆτῳ, πρὸς τῆς τυραννὸς ἀνήγοντο. τῶν οἱ μὲν ἐπιβλαὰς ψευδῆς ἐγκαλέμενοι διεφθείροντο, οἱ δὲ ὡς προδιδόειν Ρωμαίοις τὴν πόλιν. τὸ δὲ ἐτοιμότατον ἦν, μηνυτὴς τις ὑποβλητὸς, ὡς αὐτομολῆν διεγνωκότων. ὁ δὲ ὑπὸ Σίμωνος γυμνωθεὶς πρὸς Ἰωάννην ἀνιπέμπετο, καὶ τῶν ὑπὸ Ἰωάννη σισυλημένων ὁ Σίμων μετελάμβανεν· ἀντιπρέπινον δ' ἀλλήλοις τὸ αἷμα τῶν δημοτῶν, καὶ τὰ πτώματα τῶν ἀθλίων διεμερίζοντο. καὶ τῷ μὲν κρατῇ, γάσις ἦν ἐν ἀμφοτέ-

cio suspicabantur: statimque effractis foribus irruebant, et prope ex ipsis faucibus expressa ciborum frustra reuocabant, Vapulabant senes, qui escam mordicus tenebant: et capillis rotabantur mulieres, occultantes ea, quae in manibus erant. Nulla cantorum, nulla infantiae miseratio erat: sed raptos in sublime paruulos, cum ipsis quibus penduli inhaerebant buccellis, solo allidebant. Si qui vero incursum eorum praeuenissent, idque, quod ipsi raptari erant, deglutire occupassent, eos inhumanius tractabant, quasi iniuriam ab iis accepissent. Porro dira tormentorum genera excogitabant ad peruestigandum alimentum, miseris pudendorum quidem meatus neruis obturantes, podicem vero praeacutis sudibus transfigentes. Utque panem vnum se habere quis fateretur, aut pugillum farinae occultum indicaret, ea perferebant, quae vel ipso auditu horrorem incutiebant. Interim tortores ipsi penuria minime laborabant: minus enim crudele visum fuisset, si necessitate adacti talia perpetrassent. Sed id agebant, ut audaciam suam huiusmodi exercitatione confirmarent, et commeatum sibi in multos dies compararent. At si qui noctu usque ad stationes Romanorum erepserant, agrestium olerum et herbarum colligendarum causa; occurrentes iis, qui se iam hostium manus effugisse credebant, quicquid attulerant diripiebant: multumque supplicantibus, et per tremendum Dei nomen obsecrantibus, ut partem eorum, quae cum vitae periculo attulerant, sibi concederent, nihil prorsus impertierunt. gratandumque erat, si spoliati non etiam necarentur.

4. Eiusmodi quidem mala humiliores a satellitibus patiebantur: ad tyrannos vero honoratiores et diuites perducti erant. quorum alii insidiarum falso accusati occidebantur, alii quasi vellent Romanis prodere ciuitatem. Praesentissimum autem erat, indice aliquo uti subornato, qui diceret, illis decretum esse transfugium. Si quem vero Simon expilasset, is ad Ioannem remittebatur, et quem Ioannes expilasset, eum Simon excipiebat: sibi que inuicem propinabant sanguinem popularium, miserorumque cadavera partiebantur. Et dominandi quidem causa inter utrosque erat dissensio, scelerum vero concordia, nam

ροις· τῶν δὲ ἀσεβημάτων ὁμόνοια. καὶ γὰρ ὁ μὴ μεταδῆς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν θάττεω, μονοτρόπως ἐδόκει πονηρός· καὶ ὁ μὴ μεταλαβὼν, ὡς ἀγαθὸς τιнос ἤλγει τὸν ἰσθμισμὸν τῆς ὁμότητος.

ε'. Καθέκασον μὲν ἂν ἐπεξίεναι τὴν παρανομίαν αὐτῶν, ἀδύνατον. συνελόντα δ' εἰπεῖν, μήτε πόλιν ἄλλην τοιαῦτα πεπονθέναι, μήτε γενεὰν ἐξ αἰῶνος γεγονέναι κακίας γονιμωτέραν. οἳ γε τελευταῖον, καὶ τὸ γένος ἐφαύλιζον τῶν Εβραίων, ὡς ἦττον ἀσεβεῖς δοκοῖεν πρὸς ἀλλοτρίους. ἐξωμολογήσαντο δ' ὅπερ ἦσαν εἶναι δῆλοι, σύγκλυδες, καὶ νόθα τῇ ἔθνει φθάρματα. τὴν μὲν γε πόλιν ἀνέτρεψαν αὐτοί· Ῥωμαῖς δὲ ἄκοντας ἠνάγκασαν ἐπιγρᾶφῃναι σκυθρωπῶ κατορθώματι, καὶ μόνον ἔχ εἰλκυσαν ἐπὶ τὸν ναὸν βραδύνον τὸ πῦρ. αἰμέλει καιόμενον ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἀφορῶντες, ἥτε ἤλγησαν, ἥτε ἐδάκρυσαν. ἀλλὰ ταῦτα τὰ πάθη παρὰ Ῥωμαῖς εὐρέθη. καὶ ταῦτα μὲν κατὰ χώραν ὕστερον μετὰ ἀποδείξεως τῶν πραγμάτων ἐρῶμεν.

ΚΕΦ. ια'.

Ὡς Ἰσδαῖοι πρὸ τῆς τείχους ἀνεσταυρῶντο. περὶ Ἀντιόχου τῆς Ἐπιφανῆς. ὡς τὰ τῶν Ῥωμαίων χώματα καταβάλλουσιν Ἰσδαῖοι.

Τῖτον δὲ τὰ μὲν χώματα πρὸκοπτε, καίτοι πολλὰ κακῶν ἀπὸ τῆς τείχους τῶν στρατιωτῶν. πέμψας δ' αὐτὸς μοῖραν τῶν ἱππέων ἐκέλευσε τῆς κατὰ τὰς Φάραγγας ἐπὶ συγκομιδῇ τροφῆς ἐξιόντας ἐνεδρεύειν. ἦσαν δὲ τινες μὲν καὶ τῶν μαχίμων, ἐκ ἑτι διαρκέμενοι ταῖς ἀρπαγαῖς, τὸ δὲ πλεον ἐκ τῆς δῆμῃς πένητες, ὅς αὐτομολοῖν ἀπέτρεπε τὸ περὶ τῶν οἰκίων δέος. ἥτε γὰρ λήσασθαι τῆς τασίας ἀς ἤλπιζον μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων διαδιδράσκοντες, καὶ καταλιπεῖν ταῦτα τοῖς λησταῖς ἔχ ὑπέμενον ὑπὲρ αὐτῶν σφαγῆσόμενα. τολμηρὸς δὲ πρὸς τὰς ἐξόδους ὁ λιμὸς

qui ex alienis malis partem alteri, sibi totum vendicans, non dedisset, modo singulari nequam videbatur: et qui non accepisset, dolebat, non secus ac si boni aliquid dedisset, sibi abfuisse crudelitatis partem.

5. Et sigillatim quidem iniquitates eorum commemorare, factu impossibile est: illud autem breuiter dici potest, neque aliam urbem talia perpessam esse, neque hominum genus aliud ab omni aevo sceleratius exstitisse. Postremo etiam genti Iudaeorum maledicebant, ut minus impii viderentur in alienos. Confessi autem sunt, id quod reuera erant, se et seruos esse, et conuenas, gentisque suae foetus spurios et per abortum editos. Ciuitatem quidem ipsi euerterunt: Romanos autem inuitos coegerunt sibi met adscribere tristem adeo victoriam, ignemque tardius in templum venientem propemodum traxere. Profecto cum ex superiore ciuitate illud ardere viderent, neque doluere, neque illacrymauere: sed Romanis ista accidisse compertum est. Et alio quidem in loco ista dicemus, cum ad res narrandas describendasque ventum erit.

CAP. XI.

Quomodo Iudaei pro moenibus in cruces tollebantur. de Antiocho Epiphane. qualiter Romanorum aggeres deducunt Iudaei.

INterea Tito quidem aggeres promouebantur, quamuis milites de muris valde affligerentur. Ipse vero, parte equitatus missa, iussit per valles ad cibum comportandum exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli quidem ex bellicosissimis rapinis haud contenti; maiore vero ex parte pauperes plebei, quos metus de necessariis suis a transfugio deterrebat. neque enim fore sperabant, ut clam feditiosos cum coniugibus ac liberis diffugerent; eosque latronibus relinquere, vice sua iugulandos, non sustinebant. Audaciores autem faciebat ad exeundum

ἐποίει· καὶ κατελείπετο λανθάνοντας εἰς τῆς πολέμιας ἀλίσκεσθαι. λαμβανόμενοι δὲ κατ' ἀνάγκην ἡμύοντο δέξαι τῆς κολάσεως, καὶ μετὰ μάχην ἰκετεύειν ἄωρον ἐδόκει. μασιγύμενοι δὲ καὶ προβασανιζόμενοι τῷ θανάτῳ πᾶσαν αἰκίαν, ἀνεσταυρῆντο τῷ τείχεσσι ἀντικεῖν. Τίτω μὲν οὖν οἰκτρὸν τὸ πάθος κατεφαίνετο, πεντακοσίων ἐκάστης ἡμέρας, ἔτι δ' ὅτε καὶ πλείονων ἀλισκομένων. ὅτε δὲ τῆς βίας ληφθέντας ἀφῆναι ἀσφαλές, καὶ φυλάττειν τοσούτους φερέαν τῶν φυλαζάντων ἰώρα· τό γε μὴν πλέον ἔκ ἐκάλυψε, τάχα δ' αὖ ἐνδύναμι πρὸς τὴν ὄψιν ἐλπίσας αὐτοὺς, εἰ μὴ παραδοῖεν ὅμοια πεσομένους, προσήλθον δ' οἱ στρατιῶται δι' ὀργὴν καὶ μίσος τῆς αἰλόντας, ἄλλον ἄλλῳ χήματι πρὸς χλεύην, καὶ διὰ τὸ πλῆθος χώρα τε ἐνελεῖπετο τοῖς στυγεροῖς, καὶ στυγεροὶ τοῖς σώμασιν.

β'. Οἱ Σασιασαὶ δὲ τοσῶτον ἀπεδέθησαν τῷ μεταβαλεσθαι πρὸς τὸ πάθος, ὥστε καὶ τὴν ἀντίον αὐτοῖς σοφίσασθαι πρὸς τὸ λοιπὸν πλῆθος. σύροντες γὰρ τῆς τῶν αὐτομόλων οἰκείας ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ τῶν δημοτῶν τῆς ἐπὶ πῖσιν ὥρμημένους, οἷα πάχυσιν οἱ Ῥωμαῖοις προσφεύγοντες ἐπεδείκνυσαν, καὶ τῆς κεκρατημένους ἰκέτας ἔλεγον, ἔκ ἀίχμαλώτους. τῆτο πολλὰς τῶν αὐτομόλων ὥρμημένων, μέχρι τάληθις ἐγνώσθη, κατέχευεν εἰσω. οἷοι δὲ καὶ παραχρήμα διέδρασαν, ὡς ἐπὶ βέβαιον τιμωρίαν, ἀνάπαυσιν ἡγόμενοι τὸν ἐκ τῶν πολέμιων θάνατον ἐν λιμῷ συγκρίσει. πολλὰς δὲ καὶ χειροκοπήσας κελύσας Τίτος τῶν ἐαλωκότων, ὡς μὴ δοκοῖεν αὐτόμολοι, καὶ πιστεύοιντο διὰ τὴν συμφορὰν, εἰσέπεμψε πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Σίμωνα, „νῦν „γε ἤδη παύσασθαι παραινῶν, καὶ μὴ πρὸς ἀναιρέσειν τῆς „πόλεως αὐτὸν βιάζεσθαι, κερδῆσαι δ' ἐκ τῆς ἐν ὑσάτοις „μεταμελείας τὰς τε αὐτῶν ψυχὰς, καὶ τηλικαύτην πατρίδα, καὶ ναὸν ἑκατοντήτων ἄλλοις.” περιὼν δὲ τὰ χώματα τῆς ἐγκαζομένης ἅμα κατήπεγεν, ὡς ἔκ εἰς μακρὰν ἀπολεθῆσθαι ἐργοῖς τῷ λόγῳ. πρὸς ταῦτα αὐτὸν τε ἐβλασφήμην ἀπὸ τῷ τείχεσσι Καίσαρα, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ,

fames: restabatque, vt occulto egressi versus hostes ab iis caperentur. deprehensi autem ex necessitate repugnabant metu supplicii: et post pugnam supplicare intempestiuum videbatur. itaque verberati et ante mortem modis omnibus excruciiati, pro moenibus suffigebantur crucibus. Et Tito quidem miserranda videbatur ea calamitas; cum Iudaei in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neque vi captos dimittere tutum erat, tantamque adseruare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maxime vero eos crucifigi non prohibebat, vt qui sperarit ipsos ad conspectum illorum forsitan deditio- nem facere, quasi similia passuros, nisi se dederent. Mi- lites autem ex ira aut odio cruci affigebant captos, modis quidem diuersis ludibrii causa: et propter multitudinem, spatium crucibus deerat, et corporibus cruces.

2. Tantum vero aberat, vt seditiosi ad calamitatem istam animos mutarent, vt contrarium plane ad reliquam multitudinem simularint. Transfugarum enim necessa- riis ad muros pertractis, illisque e popularibus, qui ad Ro- manorum fidem fugere properarint, qualia paterentur ii, qui ad Romanos confugerent, ostenderunt; et qui com- prehensi tenebantur, non captiuos esse, sed supplices, di- cebant. Hoc multos transfugere cupientium, donec ve- rum cognosceretur, intra muros continebat. nonnulli au- tem statim discurrerunt quasi ad verum supplicium; mor- tem ab hostibus illatam, si cum fame conferatur, requiem esse ducentes. Cumque multis captiuorum manus ampu- tari iussisset, vt transfugae minime viderentur, crederen- turque propter calamitatem, eos ad Ioannem et Simonem remisit, „saltem nunc a vecordia desinerent admonens, „neue ipsum ad vrbis excidium compellerent, animisque „ tandem mutatis lucrarentur et propriam vitam, et pa- „triam tantam, et templum, quocum nullum aliud con- „tendi potest.” Simul autem aggeres circumeundo ope- rarios vrgebat, veluti factis verba non multo post sequutu- rus. Ad haec in muris stantes et ipsi Caesari et patri eius.

καὶ τῷ μὲν θανάτῳ καταφρονεῖν ἐβόων· ἡρῆσθαι γὰρ αὐ-
 τὸν πρὸ δυνείας καλῶς· ἐργάσασθαι δ' ὅσα αὖ δύνα-
 νται κακὰ Ῥωμαίους, ἕως ἐμπνέωσι, πατρίδος δ' ἢ μέλειν
 τοῖς, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀπολαύμενοις, καὶ ναῦ ἀμείνω τέτῃ
 τῷ Θεῷ τὸν κόσμον εἶναι. σωθῆσθαι γὰρ μὴν καὶ τῆτον
 ὑπὸ τῷ κατοικῆντος, ὃν καὶ αὐτοὶ σύμμαχον ἔχοντες πα-
 σαν χλευάζειν ἀπειλὴν ὑπερῶσαν ἔργων· τὸ γὰρ τέλος
 εἶναι τῷ Θεῷ." τοιαῦτα ταῖς λοιδορίαις ἀναμίσγοντες ἐκ-
 πράγισαν.

γ'. Εὐ δὲ τέτῳ καὶ ὁ Ἐπιφανὴς Ἀντίοχος παρῆν, ἄλ-
 λος τε ὀπλίτας συχνὰς ἔχων, καὶ περὶ αὐτὸν εἴςφορ Μα-
 κεδόνων καλύμενον, ἡλικίας πάντας, ὑψηλὰς, ὀλίγων ὑπὲρ
 ἀντίπαιδας, τὸν Μακεδονικὸν τρόπον ὀπλισμένους τε καὶ
 πεπαιδευμένους, ὅθεν καὶ τὴν ἐπικλήσιν εἶχον, ὑπερῶντες
 οἱ πολλοὶ τῷ γένει. εὐδαιμονῆσαι γὰρ μάλιστα τῶν ὑπὸ
 Ῥωμαίοις βασιλείαν τὸν Κομμαγενὸν συνέβη, πρὶν γεύσα-
 σθαι μεταβολῆς. ἀπέφηνε δὲ κακῆενος ἐπὶ γῆρας, ὡς εἶδε-
 τα χρὴ λέγειν πρὸ θανάτου μακάριον. ἀλλ' ὁ γὰρ παῖς
 ἀκμάζοντος αὐτῷ τηνικαῦτα παρὼν θαυμάζειν ἔφασκε,
 τί δήποτε Ῥωμαῖοι κατοικοῦεν προσιέναι τῷ τείχει. πολε-
 μίης δὲ τις αὐτὸς ἦν, καὶ φύσει παράβολος, κατὰ τε τὴν
 αἰκὴν τοσούτος, ὡς ὀλίγω τὴν τόλμαν διαμαρτάνειν, μειδιά-
 σαντος δὲ τῷ Τίτῳ, καὶ κρινὸς ὁ πόνος εἰπόντος, ὡς εἶχεν
 ὥρμησεν ὁ Ἀντίοχος μετὰ τῶν Μακεδόνων πρὸς τὸ τείχος.
 αὐτὸς μὲν ἦν διὰ τὴν ἰσχύϊν, καὶ κατ' ἐμπειρίαν, ἐφυλάτ-
 τετο τὰ τῶν Ἰσθαίων βέλη, τοξέων εἰς αὐτὴς. τὰ μειρά-
 κια δ' αὐτῷ συνετρίβη πάντα, πλην ὀλίγων. διὰ γὰρ
 αἰδῶ τῆς ὑποχρέσεως προσεφιλονεῖκε μαχόμενα, καὶ τέ-
 λος ἀνεχώρουν τραυματίαι πολλοὶ, συνοῶντες, ὅτι καὶ τοῖς
 αἰληθῶς Μακεδόσιν, εἰ μέλλοιεν κρατεῖν, δεῖαι τῆς Ἀλεξάν-
 δρου τύχης.

δ'. Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις, ἀρξαμένοις δωδεκάτῳ μηνὸς Ἀρ-
 τομίου, συνετελέσθη τὰ χώματα μόλις ἐννάτῃ καὶ εἰκάδι,
 ταῖς δεκάεπτά συνεχῶς ποιημένων ἡμέραις. μέγιστα γὰρ

maledicebant, „mortemque se contemnere clamabant, „(eam quippe seruituti recte praeferri) et mala, quae poterunt, Romanis illaturos esse, dum spirant, illisque non „curae esse patriam, breui, vt ipse dicit, perituris, mun- „dumque Deo esse templum hoc praestantius. Caeterum „hoc ipsum ab eo seruatum iri, qui illud incoleret, quem „et ipsos auxiliatorem habentes minas omnes deridere „facta desiderantes: rerum enim euentum a Deo esse.” Quae huiusmodi erant conuiciis admitta vociferabantur.

3. Interea autem et Antiochus Epiphanes aderat, aliosque multos milites secum habens et circa ipsum castruam, quae Macedonum appellabatur; omnes eiusdem aetatis, proceros, et ex ephebis paulum modo egressos, Macedonum more armatos et in re militari exercitos, unde etiam nomen habebant, qui tamen plerique famam gentis aequare non poterant. Omnium enim regum, qui Romanis parebant, felicissimum Cominagenum fieri contigit, priusquam fortuna mutaretur. Ostendit autem et ille in senecta aetate, neminem ante obitum beatum dici oportere. Caeterum filius eius, qui, eo adhuc vigente, tunc forte aderat, se mirari aiebat, quidnam esset, cur Romani muros adire cunctarentur; erat enim bellator ipse, naturaque factus ad audendum, tantusque viribus, vt non multum peccaret audacia. Cum vero Titus ad hoc subrisisset, laboremque communem esse dixisset, ita, vt erat, se cum Macedonibus proripuit Antiochus, et in muros impetum fecit. Et ipse quidem pro viribus suis ac peritia cauebat tela Iudaeorum, dum illos iaculis peteret: fere autem omnes eius adolescentes attriti erant. promissa enim magnifica reueriti certatim pugna perseverabant, et ad extremum multi faucii recesserunt, secum cogitantes, veris Macedonibus, si vellent vincere, opus esse fortuna Alexandri.

4. Cum autem Romani duodecimo mensis Artemisii die aggeres inchoassent, vix eos vigesimo nono perfecerunt, diebus septemdecim operi sine intermissione impensis.

ἐχώθη τὰ τέσσαρα, καὶ θάτερον μὲν τὸ ἐπὶ τὴν Ἀντιόχειαν ὑπὸ τῆ πέμπτης τάγματος ἐβλήθη κατὰ μέσον τῆς Στραθίς καλεσμένης κολυμβήθρας· τὸ δὲ ἕτερον ὑπὸ τῆ δωδεκάτης διεσῶτος ὅσον εἰς πήχεις εἴκοσι. τῷ δεκάτῳ δὲ τάγματι, διέχοντι πολὺ τῶν, κατὰ βόρειον κλίμα τὸ ἔργον ἦν καὶ κολυμβήθραν Ἀμύγδαλον προσαγορευομένην. τῆς δὲ τὸ πεντεκαιδέκατον ἀπὸ τριάκοντα πήχων ἔχον κατὰ τὸ τῆ ἀρχιερέως μνημεῖον. προσαγομένων δ' ἡδὴ τῶν ὀργάνων, ὁ μὲν Ἰωάννης ἐνδοθεὶς ὑπορύξας τὸ κατὰ τὴν Ἀντωνίαν μέχρι τῶν χωμάτων διάστημα, καὶ διαλαβὼν σφυροῖς τὰς ὑπονόμους ἀνακρήμνησι τὰ ἔργα. πίσση δὲ καὶ αἰσφάλτῳ διακρηρισμένην ὕλην εἰσκομίσας ἐνέησι πῦρ, καὶ τῶν σφυρῶν ὑποκαίντων ἢ τε διώρυξ ἐνέδωκεν αἰθέρα, καὶ μετὰ μεγίστη ψόφῃ κατεσείσθη τὰ χώματα εἰς αὐτήν. τὸ μὲν ἔν πρῶτον μετὰ τῆ κοινορτῆ καπνὸς ἠγείρετο βαθύς, πνιγομένη τῷ πταίσματι τῆ πυρός· τῆς δὲ Θλιβύσης ὕλης διαβιβρωσκομένης ἡδὴ Φανερά Φλόξ ἐρρήγνυτο. καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκπληξίς μὲν πρὸς τὸ αἰφνίδιον, αἰθυμία δὲ πρὸς τὴν ἐπίνοιαν ἐμπίπτει. καὶ κρατήσαιν οἰομένοις ἡδὴ τὸ συμβᾶν καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἔψυξε τὴν ἐλπίδα· τὸ δὲ αἰμύνειν ἀχρεῖον ἰδόκει πρὸς τὸ πῦρ, καὶ εἰ σβεσθείη, τῶν χωμάτων καταποθέντων.

ε'. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτίθενται χώμασιν οἱ περὶ τὸν Σίμωνα. καὶ γὰρ δὴ προσαγαγόντες ταύτη τὰς ἐλεπόλες οἱ Ῥωμαῖοι, διέσπειον ἡδὴ τὸ τείχος. Τεφθαῖος δὲ τις ἀπὸ Γαρις πόλεως τῆς Γαλιλαίας, καὶ Μεγάσσαρος τῶν βασιλικῶν Μαριάμνης θεράπων, μεθ' ὧν Ἀδιαβηνός τις υἱὸς Ναβαταῖν, τὲνομα κληθεὶς ἀπὸ τῆς τύχης Χαγείρας, ὅπερ σημαίνει χωλός, ἀρπάσαντες λαμπάδας, προσεπήδησαν ἐπὶ τὰς μηχανάς. τῶν τῶν ἀνδρῶν, ὅτε τολμηρότεροι κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον ἐκ τῆς πόλεως ἐφάνησαν, ὅτε φοβερώτεροι. καθάπερ γὰρ εἰς Φίλως ἐκτρέχοντες, ἢ πολυμύων σίφος, ὅτε ἔδωσαν, ὅτε ἐμέλλησαν, ὅτε ἀπέστησαν, ἀλλὰ διὰ μέσων ἐκθορῶντες τῷ

Quatuor enim maximi surrexerant, et alter quidem ab illis ad Antoniam a quinta legione iactus erat contra mediam piscinam, quae Struthis vocatur: alius vero a duodecima legione inde circiter xx. cubitos distante. At decima legio, quae ab his longe aberat, in operibus ad regionem orientalem occupata erat, et ad piscinam, quae Amygdalon appellatur: inde vero quasi ad triginta cubitos legio decima quinta ad Ioannis pontificis monumentum. Iam vero machinis admotis, Ioannes quidem, eo spatio, quod inter Antoniam et aggeres interiacet, suffosso, et cuniculis sudibus suffultis opera suspendit. Cum vero materiam importasset pice ac bitumine illitam, ignem immittit, et sudibus succensis fossa repente subsedit, cumque magno sonitu in eam prolapsi sunt aggeres. ac primo quidem cum pulvere fumus ex alto excitatus est, igne ruina suffocato: peresa vero materia, qua premebatur, flamma tum manifesta erumpebat. Et Romani repentino quidem casu obstupefacti erant, atque animos despondere coeperunt ex facti solertia. cumque se victoriam reportaturos esse iam crederent, hoc ipsum, quod accidit, spem eorum in posterum refrixit: frustra que videbantur in igne exstinguendo laborare, cum, illo exstincto, absorptos viderent aggeres.

5. Biduo autem post alios etiam aggeres Simon cum suis aggreditur. illa enim parte Romani productis helepolibus murum concutere coperant. Tephthaeus autem quidam ex Garfi ortus ciuitate Galilaeae, et Megasarus ex regiis famulis Mariamnes, cum quibus Adiabenus quidam filius Nabataei, ex fortuna cognominatus Chagiras, quae vox claudum denotat, raptis facibus in machinas prosiluerunt. His viris neque audaciores ququam eo bello ex vrbe in hostem processerunt, neque magis terribiles. nam veluti ad amicos, non in agmen hostium, excurrerent, non trepidarunt, neque cunctati sunt, neque abscesserant, sed per medios hostes proru-

ἐχθρῶν ὑφῆψαν τὰς μηχανάς. βαλλόμενοι δὲ, καὶ τοῖς ξί-
φουσιν ἀνωθόμενοι πάντοθεν, ὃ πρότερον ἐκ τῆ κινδύνε
μετεκινήθησαν, ἢ δρασάσθαι τῶν ὀργάνων τὸ πῦρ. αἰρο-
μένης δ' ἤδη τῆς Φλογός, Ῥωμαῖοι μὲν ἀπὸ τῶν στρατοπέ-
δων συνθέοντες ἐβοήθουν. Ἰσδαῖοι δὲ ἐκ τῆ τείχους ἐκώ-
λυον, καὶ τοῖς σβεννύειν περρωμένοις συνεπλέκοντο, κατὰ
μηδὲν τῶν ἰδίων φειδόμενοι σωμαμάτων. καὶ οἱ μὲν εἶλκον ἐκ
τῆ πυρὸς τὰς ἐλεπόλεις, τῶν ὑπὲρ αὐτὰς γέρρων φλεγομέ-
νων· οἱ δὲ Ἰσδαῖοι, καὶ διὰ τῆς Φλογός ἀντελαμβάνοντο,
καὶ τῇ σιδήρεᾳ ζέοντος δρασσόμενοι τῆς κρείς ὃ μεθίσταν,
διέβαινε δ' ἀπὸ τῶν ἐπὶ τὰ χώματα τὸ πῦρ, καὶ τὰς
ἀμύνοντας προσελάμβανεν. ἐν τῷ δ' οἱ μὲν Ῥωμαῖοι κυ-
κλάμενοι τῇ Φλογί, καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἔργων ἀπογόν-
τες, ἀνεχώρουν ἐπὶ τὰ στρατόπεδα. Ἰσδαῖοι δὲ προσέκειν-
το πλείους αἰὶ γινόμενοι, τῶν ἐνδοθεν προσβοηθόντων, καὶ
τῷ κρατεῖν τε θάρρηκότες ἀταμιεύτοις ἐχρῶντο ταῖς ὁρμαῖς·
προσελθόντες δὲ μέχρι τῶν ἐρυμάτων, ἤδη συνεπλέκοντο
τοῖς Φερεοῖς. τάξις δ' ἐστὶν ἐκ διαδοχῆς ἰσαμένη πρὸ τῆ
στρατοπέδου μετὰ τῶν ὀπλων, καὶ δεινὸς ἐπ' αὐτῇ Ῥωμαίων
νόμος, τὸν ὑποχωρήσαντα καθ' ἣν δή ποτ' ἐν αἰτίαν θνή-
σκειν. ἔτοι, τῇ μετὰ κολάσεως τὸν μετ' ἀρετῆς θάνατον
προκρίναντες, ἴσανται. καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀνάγκην πολ-
λοὶ τῶν τραπέντων ἐπεσφάφησαν αἰδόμενοι. διαθέντες δὲ
καὶ τὰς ὀξυβελεῖς ἐπὶ τῇ τείχεις εἰργον τὸ προσγινόμενον
πληθος ἐκ τῆς πόλεως, ἔδεν εἰς ἀσφάλειαν ἢ Φυλακὴν τῶν
σωμάτων προνοημένους. συνεπλέκοντο γὰρ οἱ Ἰσδαῖοι τοῖς
προσυχῆσι, καὶ ταῖς αἰχμαῖς ἀφυλάκτως ἐμπίπτοντες,
αὐτοῖς τοῖς σώμασι τῆς ἐχθρῆς ἔπαιον. ἔτε γὰρ ἔργοις αὐ-
τοὶ πλέον, ἢ τῷ θάρρειν περιῆσαν· καὶ Ῥωμαῖοι τῇ τόλμῃ
πλέον εἶπον, ἢ τῷ κακῶσαι.

ς'. Παρῆν δ' ἤδη Τίτος ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, ὅπῃ κε-
χώριστο, κατασκευπτόμενος τόπον ἄλλοις χώμασι· καὶ
πολλὰ τὰς στρατιώτας Φαυλίσας, εἰ κρατῆντες τῶν πολε-
μίων τειχῶν κινδυνεύσαι τοῖς ἰδίοις, καὶ πολιορκημένων ὑπο-

tes machinas succenderunt. impetiti autem missilibus, et gladiis ab omni parte repulsi, non prius e periculo semet subduxerunt, quam ignis instrumenta corripere. Sublata vero iam flamma, concursus quidem factus est Romanorum e castris, ut machinis subueniretur. Iudaei vero ex muro prohibebant, et cum iis, qui exstinctum ibant, manus conferebant, propriis corporibus nullo modo parcentes. Et Romani quidem arietes igni subtrahebant, cum eorum tegmina cremarentur: Iudaei vero etiam per flammam eos retinere certabant, et quamvis feruens nacti essent ferrum, arietes non dimittebant. Ab his autem in aggeres transibat ignis, et auxilium ferentes praeveniebat. Cumque res ita erat, Romani quidem flammis circumdati, et de operibus servandis desperantes, in castra discedebant. Iudaei vero magis instabant, semper numero gliscientes, quod ad eos in auxilium accurrerent, qui in urbe erant, fretique victoria effuso impetu ferebantur: et usque ad munimenta castrorum progressi cum custodibus ad conflictum veniebant. Est enim statio pro castris per vices succedentium armatorum, et acerba in eos sanctio Romanorum, morte plectendum esse, qui loco qualibet de causa cederet. Hi, supplicio capitali gloriosa morte praelata, subsistant; et ad horum necessitatem multi fugientium cum pudore conuersi sunt. cumque scorpiones per murum disposuissent, multitudinem a ciuitate aduenientem repellebant; nihil in corporum securitatem custodiamue providentem. nam quoscunque obuios haberent, cum his congregiebantur Iudaei, et in spicula incaute irruentes ipsis corporibus inimicos feriebant. neque hi tam illis, quae faciebant, quam quae audiebant, superiores erant: et Romani plus audaciae, quam quod male tractarentur, cedebant.

6. Iam vero Titus aderat ab Antonia, quo seorsum iuerat, ut loca exploraret aliis aggeribus: multumque increpatis militibus, quod, cum hostium muros obtinuissent, in suis periclitarentur, et velut ex carcere

μένουσιν αὐτοὶ τύχην, ὥσπερ ἐκ δεσμοτηρίας καθ' αὐτῶν
 Ἰουδαίους ἀνέντες, περιήκει μετὰ τῶν ἐπιλέκτων κατὰ πλευ-
 ρὰ τῆς πολέμους αὐτοῦ. οἱ δὲ κατὰ τόμα παύομενοι, καὶ
 πρὸς τῆτον ἐπιστραφέντες ἐκατέρην. μιγείσης δὲ τῆς πα-
 ρατάξιως. ὁ μὲν κονιορτός τῶν ὁμμάτων, ἡ κραυγὴ δὲ τῶν
 ἀκοῶν ἐπεκράτει, καὶ ἡδ' ἐτέρω παρῆν ἐτι τεκμηραῖα τὸ
 ἐχθρόν, ἢ τὸ φίλον. Ἰουδαίων δ' ἡ τοσούτον ἐτι κατ' αἰ-
 κήν, ὅσον ἀπογνώσει σωτηρίας, παραμυνόντων, καὶ Ρω-
 μαίους ἐτόνωσεν αἰδώς δόξης τε καὶ τῶν ὅπλων, καὶ προ-
 κινδυνεύοντος Καίσαρος. ὥς μοι δοκῶσι τὰ τελευταῖα δι'
 ὑπερβολὴν θυμῶν, καὶ ὅλον ἀρπάσαι τὸ τῶν Ἰουδαίων πλη-
 θος, εἰ μὴ τὴν ῥοπήν τῆς παρατάξιως φθάσαντες ἀνεχώ-
 ρησαν εἰς τὴν πόλιν. διεφθαρμένων δὲ τῶν χωμάτων, Ρω-
 μαῖοι μὲν ἦσαν ἐν ἀθυμίαις, τὸν μακρὸν κάματον ἐπὶ μιᾷς
 ὥρας ἀπολέσαντες· καὶ πολλοὶ μὲν ταῖς συνήθεσι μηχαν-
 ναῖς ἀπὸ λήπιζον ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Τίτω ἰδοὺ περιβόλῳ τὴν πόλιν κυκλῶσαι. ἢ γενομένην, ὁ
 λιμὸς κατ' οἴκους καὶ γενεὰς τὸν δῆμον ἐβόσκειτο.

Τίτος δὲ μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβελύετο. καὶ τοῖς μὲν θερ-
 μοτέροις ἰδοὺ πᾶσαν προσάγοντα τὴν δύναμιν ἀποπει-
 ρᾶσαι τῇ τέχῃ βία· μέχρι μὲν γὰρ νῦν κατάσπασμας
 Ἰουδαίους τῆς στρατιᾶς συμπεπλῆχθαι, προσιόντων δὲ
 ἀθρόων ἡδὲ τῇ ἵφθοδον οἶσιν, καταχωρήσεσθαι γὰρ ὑπὸ
 τῶν βελῶν. τῶν δὲ ἀσφαλεστέρων, οἱ μὲν καὶ τὰ χώματα
 ποιεῖν πάλιν, οἱ δὲ καὶ δίχα τῶν προσκαθέζεσθαι, μόνον
 παραφυλαττόντας τὰς τε ἐξόδους αὐτῶν καὶ τὰς εἰσκομι-
 δὰς τῶν ἐπιτηδείων, παρήνεν· καὶ τῷ λιμῷ καταλιπεῖν
 τὴν πόλιν, μηδὲ συμπλέκεσθαι κατὰ χεῖρα τοῖς πολέμοις.
 ἄμαχον γὰρ εἶναι τὴν ἀπόγνωσιν, οἷς εὐχὴ μὲν τῷ σιδήρει
 πιστεῖν, ἀπὸ κείνου δὲ καὶ δίχα τῶν πάθος χαλεπώτερον.
 αὐτῷ δὲ τὸ μὲν ἀργεῖν καθόλου μετὰ τοσαύτης δυνάμεως

contra se dimissis Iudaeis, obsessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum lectis militibus hostes a latere circumvenit. Illi autem cum in ora ferirentur, etiam in Titum conuersi pugna perseuerabant. mixta vero acie, pulvis quidem oculos, clamor vero aures occupabat, neque alius conicere poterat, quisnam ei amicus esset aut inimicus. Cum autem Iudaei non tantum viribus adhuc persisterent, quantum salutis desperatione, Romanos etiam fortiores reddidit gloriae reuerentia et armorum et Caesaris ante eos periculum aduentis. Itaque putauerunt, eos ad extremum nimia ferocitate animorum vel totam multitudinem Iudaeorum fuisse rapturos, nisi praeuenta aciei inclinatione in ciuitatem se recepissent. Labefactatis autem aggeribus, Romani tristes erant et anxii, qui longi laboris opus vna horula perdiderant: et multi quidem machinis, quibus vsi sunt, iam captum iri ciuitatem desperabant.

CAP. XII.

Tito visum est muro urbem circumdare: quo facto, famas totas domos atque familias depascebatur.

Titus autem cum ducibus, quid fieret, deliberabat. Et feruidioribus quidem placebat, ut omnibus copiis adductis moenia vi tentarent: adhuc enim Iudaeos cum exercitus quidem parte dimicasse, cum vero milites vniuersi adessent, impetum eorum non laturus: fore enim, ut relis obruti succumbant. Prudentiorum autem, alii quidem aggeres alios excitandos suadebant; alii vero et sine his assidendum, egressus eorum tantummodo obferuando, ac ne quid commeatus intro ferretur; atque ita ciuitatem fami relinquere, neque cum hostibus manu configere. haud enim cum desperatis dimicandum, quibus in votis quidem est ferro cadere, eos vero et sine hoc manet tristior e vita exitus. Ipsi autem Tito cessare quidem proptus tanto cum exercitu honestum

ἔκ ἐδόκει πρέπειν, καὶ τὸ μάχεσθαι περὶ τὸν πρὸς ἀλλήλων φθαρησομένους· βάλλεσθαι δὲ χώματα δύστεργον ἀπέφαινε ὕλης ἀπορία, καὶ τὸ παραφυλάττειν τὰς ἐξόδους δυσεργότερον. κυκλώσασθαι τε γὰρ τῇ στρατιᾷ τὴν πόλιν, διὰ τὸ μέγεθος καὶ δυσχωρίαν, ἔκ εὐμαρῆς εἶναι, καὶ σφαλερὸν ἄλλως πρὸς τὰς ἐπιθέσεις. τῶν δὲ Φανερῶν φυλαττομένων, ἀφανεῖς ἐπινοεῖσθαι Ἰσδαίοις ὁδὸς κατὰ τὴν ἀνάγκην καὶ δι' ἐμπειρίαν. εἰ δέ τι λάθρα παρεσκομιζήσοιτο, τριβὴν ἔσεσθαι πλείω τῇ πολιορκίᾳ. δεδιέναι τε, μὴ τὴν δόξαν τῆ κατορθώματος αὐτῷ τὸ μῆκος ἐλαττώσῃ τῷ χρόνῳ. τῷ μὲν γὰρ εἶναι πᾶν ἀνύσιμον, πρὸς δὲ τῆς σύγκλειας τὸ τάχος. δύναιτο γέ, εἰ καὶ τῷ τάχει μετ' ἀσφαλείας βέλονται χρῆσασθαι, περιτειχίζεν ὅλην τὴν πόλιν· μόνως γὰρ ὅπως ἂν πάσας ἀποφράξαι τὰς ἐξόδους, καὶ Ἰσδαίους ἢ πρὸς ἅπαντα ἀπογνόντας τὴν σωτηρίαν παραδώσειν τὴν πόλιν, ἢ λιμώττοντας χειρωθῆσθαι· ῥαδίως. εἰ δὲ γὰρ ἡρεμήσειν αὐτὸν ἄλλως, ἀλλὰ καὶ τῶν χώματων ἐπιμελήσεσθαι πάλιν, χρώμενον τοῖς κωλύουσιν ἀτονωτέροις. εἰ δὲ τῷ μέγα δοκεῖ καὶ δυσήνυτον τὸ ἔργον, χεῖναι σκοπεῖν, ὥς ὅτε Ῥωμαίοις τι μικρὸν ἐνεργεῖν πρέπει, καὶ δίχα πόνον κατορθῶν τι τῶν μεγάλων ἔδει ῥάδιον, ἀλλ' ἢ Θεῷ μόνῳ.

β'. Τῷ τοις πέισας τὰς ἡγεμόνας, διανέμειν ἐκέλευσε τὰς δυνάμεις ἐπὶ τὸ ἔργον. ὁρμὴ δὲ τις ἐμπίπτει δαιμόνιος τοῖς στρατιώταις, καὶ μερισσάμενων τὸν περὶ βολον, εἰ μόνον πρὸς τάγματα ἦν ἔρις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς τάξεων πρὸς ἀλλήλας· καὶ στρατιώτης μὲν δεκαδάρχην, δεκαδάρχης δὲ ἑκατοντάρχη, ὅς τις δὲ ἐσπύδαζεν ἀρέσασθαι χιλίαρχον, τῶν δὲ χιλιάρχων ἐπὶ τὰς ἡγεμόνας ἔτεινεν ἡ φιλοτιμία, καὶ τῶν ἡγεμόνων τὴν ἄμιλλαν ἐβράβευσεν Καῖσαρ. περιῶν γὰρ αὐτὸς ἐκάστης ἡμέρας πολλάκις, ἐπεσκόπει τὸ ἔργον. ἀρξάμενος δ' ἀπὸ τῆς Ἀσσυρίων παρεμβολῆς, καθ' ἣν αὐτὸς ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ τὴν κατωτέρω Καινόπολιν ἤγε τὸ τεῖχος, ἐκθεν διὰ τῆ Κεδρῶνος ἐπὶ τὸ

non videbatur, et cum his pugnare superuacuum, qui semetiplos perdituri sunt; aggeres autem excitare in tanta materiae penuria opus arduum et impeditum esse ostendebat, egressusque obseruare adhuc difficilior. Nec enim urbem circumdari propter amplitudinem eius et loca inuia facile posse, et parum alioqui tutum impressiones facere. Viis autem apertis custoditis, occultas excogituros Iudaeos ex necessitate et locorum peritia. et si quid clam subuectum sit, diutius aliquanto protractum iri oblidionem; metuendumque, ne successus gloriam ipsi diminuat temporis longitudo. hac enim cuncta quidem effici posse, sed ad gloriam facere celeritatem. Porroque debere, si celeritate uti velint cum securitate coniuncta, totam urbem muro circumdare: ita enim solum omnes exitus obstrui posse; Iudaeosque aut desperata quoad omnia salute ciuitatem tradituros, aut fore, ut fame laborantes facile capiantur: ipsum enim non modo ita quieturum esse, sed et aggeres iterum curaturum, cum infirmiores habeat, qui prohibeant. Quod si cuiquam magnum opus videatur, aegreque perficiendum, eum considerare oportere, neque Romanos decere parui aliquid efficere, et sine labore nihil e magnis perficere facile cuiquam esse, nisi Deo soli.

2. Cum his dictis Titus persuasisset ducibus, iussit eos distribuere copias ad opus perficiendum. Diuinus autem quidam impetus militibus incidit; ambituque in partes diuiso, non solum legiones, verum ipsi etiam in illis ordines inter se certabant: et miles quidem decurioni, decurio autem centurioni, isque tribuno placere studebat; atque tribunis cum ducibus intercedebat contentio, et ducum concertationes remunerabat Caesar. ille enim saepiuscule in dies singulos opus circumiens illud inspiciebat. Facto autem initio a castris Assyriorum, ubi ipse tendebat, ad inferiorem Caenopolin murum ducebat, et hinc per Cedroneum ad

Ελαιῶν ὄρος· εἴτα ἀνακάμπτων κατὰ μισημβρίαν περι-
 λαμβάνει τὸ ὄρος ἄχρι τῆς Περιτεριῶνος καλυμμένης πέτρας,
 τὸν τε ἐξῆς λόφον, ὃς ἐπικείται τῇ κατὰ τὴν Σιλωὰμ Φά-
 ραγγι. καὶ κείθω ἐκκλίνειας πρὸς δύσιν, εἰς τὴν τῆς Πηγῆς
 κατῆι Φάραγγα. μεθ' ἣν ἀναβαίνων κατὰ τὸ Ἀνάβη τῷ
 ἀρχιερέως μνημεῖον, καὶ διαλαβὼν τὸ ὄρος, ἔνθα Παμπήιος
 ἐσρατᾶ πεδύσατο, πρὸς κλίμα βόρειον ἐπέστρεψε, καὶ προ-
 ελθὼν μέχρι κάμης τιῶς, Ερεβίνθων οἶκος καλεῖται, καὶ
 μετ' ἐκείνῃ τὸ Ηρώδης μνημεῖον περιχώων κατ' αἰατολὴν τῷ
 ἰδίῳ στρατοπέδῳ συνῆπτον, ἔθεντο περ' ἡζῶτα. τὸ μὲν ἂν τῷ-
 χος ἐνὸς ὁρόντος τισσαράκοντα σαδίων ἦν, ἔξωθεν δὲ αὐ-
 τῷ προσωκοδομήθη τρισκαίδεκα Φρερία, καὶ τῶν οἱ
 κύκλοι δέκα συνηριθμῶντο σαδίων. τρισὶ δ' ὠκοδομήθη τὸ
 πᾶν ἡμέραις· ὡς τὸ μὲν ἔργον μηνῶν εἶναι ἄξιον, τὸ δὲ
 τῆχος ἠττηθῆαι πίστεως. περικλείσας δὲ τῷ τείχει τὴν πό-
 λιν, καὶ δύναιμι τοῖς Φρερίοις ἐγκαταστήσας, τὴν μὲν πρῶ-
 την Φυλακὴν τῆς νυκτός περιῶν αὐτὸς ἀπασκόνετο, τὴν
 δευτέραν δὲ ἐπέστρεψεν Ἀλεξάνδρῳ, τὴν τρίτην δὲ ἔλαχον
 οἱ τῶν ταγμάτων ἡγεμόνες. δις κληρέντο δ' οἱ Φύλακες
 τὰς ὕπνους, καὶ δι' ὅλης νυκτός περιήσαν κατὰ διάστημα
 τῶν Φρερίων.

γ. Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ τῶν ἐξόδων ἀπεκόπη πᾶσα
 σωτηρίας ἐλπίς, καὶ βαθύνας ἑαυτὸν ὁ λιμὸς κατ' οἴ-
 κας καὶ γεινάς τὸν δῆμον ἐπιβόσκετο. καὶ τὰ μὲν τέγη
 πεπλήρωτο γυναικῶν καὶ βρεθῶν λελυμένων· οἱ σενώ-
 ποι δὲ γερόντων νεκρῶν· παῖδες δὲ καὶ νεανίαι διοιδῶν-
 τες ὥσπερ εἰδῶλα κατὰ τὰς ἀγοράς ἀνελθόντες, καὶ
 κατέπιπτον, ὅπῃ τινα τὸ πάθος καταλαμβάνοι. θά-
 πταν δὲ τὰς προσήκοντας, ὅτε ἰχθυοὶ καίμνοντες, καὶ
 τὸ διουτοῦν ὤκειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, καὶ τὸ
 κατὰ σφᾶς ἀδελφον. πολλοὶ γὰρ τοῖς ὑπ' αὐτῶν θάπτο-
 μένοις ἐπαπέθνησκον· πολλοὶ δ' ἐπὶ τὰς θήκας, πρὶν
 ἐπισῆναι τὸ χρεῶν, προῆλθον. ὅτε δὲ θρήνος ἐν ταῖς
 συμφοραῖς, ὅτ' ὀλοφύρμιος ἦν, ἀλλ' ὁ λιμὸς ἤλαγχεν τὰ

Oliuarum montem, dein reuertens a meridie montem complectitur vsque ad petram, quae Peristereonos vocatur, eique proximum collem, qui valli iuxta Siloam imminet: cumque inde diuertisset ad occasum, ad vallem Fontis descendit. vnde facto adscensu ad Anani pontificis monumentum, et monte circumdato, vbi Pompeius castra posuerat, ad regionem septentrionalem redit, progressusque ad vicum, cui nomen Cicerum domus, et post illum Herodis monumentum complexus ad orientem castris suis murum coniungit, vnde eum inchoauerat. Et murus quidem vno minus XL. stadiorum erat; eique foris adstructa erant castella tredecim, eorumque ambitus denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triquo constructum erat, vt id quidem dignum mensibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circumclusa ciuitate et custodibus per castella collocatis, primas noctis excubias ipse obibat et omnia explorabat; secundas vero Alexandro mandabat; tertiasque nacti sunt legionum duces. Somnum autem vigiles sortito capiebant, totaque nocte spatia inter castella circuibant.

3. Iudaeis autem cum egrediendi facultate spes quoque omnis salutis praecisa erat: et fames ingrauescens per domos et familias populum depascebatur. Ac tecta quidem plena erant mulieribus et infantibus fame enectis: angiportus vero senibus mortuis referti. Pueri autem et iuvenes ex fame intumescences, veluti simulacra quaedam per fora oberrabant; et ubicunque quis labe correptus fuerat, procidebat. Porro propinquorum cadauera sepelire neque valebant aegri; et qui adhuc integris viribus erant, tum multitudine mortuorum, tum quod de vita sua incerti essent, ab humatione absterrebantur. Plerique enim, dum alios sepelirent, ipsi mortem obierunt: multi etiam, antequam fatalis hora adesset, ad loculos et sepulcra properarunt. Caeterum nec luctus in iis calamitatibus, nec questus erat vllus, sed huiusmodi animorum

πάθῃ. ξηροῖς γὰρ τοῖς ὄμμασιν, καὶ σισηρόσι τοῖς σπλάγχνοις οἱ δυσθανατῆντες ἐφωρῶν τῆς φθάσαντας ἀναπαύσασθαι. βαθεῖα δὲ τὴν πόλιν περιεῖχε σιγὴ, καὶ νύξ θανάτου γέμεσσα, καὶ τῶν οἱ λησῶν χαλεπώτεροι. τυμβωρυχῶντες γὰρ τὰς οἰκίας ἐσύλων τῆς νεκρῆς, καὶ τὰ κατακαλύμματα τῶν σωμάτων περισπῶντες, μετὰ γέλωτος ἐξήσαν. τὰς τε ἀκμὰς τῶν ξίφῶν ἐδοκίμαζον ἐν τοῖς πτώμασι, καὶ τινες τῶν ἐρριμμένων ἐτι ζῶντας διήλυνον ἐπὶ πείρᾳ τῇ σιδήρεϊ· τῆς δὲ ἰκτεύοντος χρῆσασθαι σφίσι δεξιὰν καὶ ξίφος, τῷ λιμῷ κατέλιπον ὑπερηφάνητες. καὶ τῶν ἐκπνεόντων ἕκαστος ἀτενίσας εἰς τὸν ναὸν ἀφωρᾶ τῆς σασιασῆς ζῶντας ἀπολιπών. οἱ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῆ δημοσίου θησαυρῆ τῆς νεκρῆς θάπτειν ἐκέλευον, τὴν ὁσμὴν δὲ φέροντες. ἔπειθ' ὥς δὲ διήρκεν, ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐρίπτειν εἰς τὰς φάραγγας.

δ'. Περιῶν δὲ ταύτας ὁ Τίτος ὡς ἐθεάσατο πεπλησμένους τῶν νεκρῶν, καὶ βαθὺν ἰχῶρα μυδῶντων τὸν ὑπερβέοντα τῶν σωμάτων, ἐξέναξέ τε, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας, κατεμαρτύρετο τὸν Θεόν, ὥς ἔκ εἴη τὸ ἔργον αὐτῆς. τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν πόλιν εἶχεν ἔτω. Ῥωμαῖοι δὲ, μηδεὶς ἔτι τῶν σασιασῶν ἐκτρέχοντος, ἦδη γὰρ καὶ τῶν ἀθυμίας καὶ λιμὸς ἐφίπτετο, ἐπὶ εὐθυμίας ἦσαν, σίτη τε ἀφθονίαν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδεύων ἐκ τῆς Συρίας, καὶ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν ἔχοντες· ἱσάμενοι δὲ πολλοὶ τῆ τείχεος πλησίον, καὶ πολὺ πλῆθος τῶν ἐδωδύμων ἐπιδεικνύμενοι, τῷ κατὰ σφᾶς κόρῳ τὸν λιμὸν τῶν πολεμίων ἐξέκαιον. πρὸς δὲ τὸ πάθος τῶν σασιασῶν μηδὲν ἐνδιδόντων, Τίτος, οἰκτιρῶν τὰ λείψανα τῆ δῆμῃ, καὶ σπυρδάζων τὸ γῆν περιὸν ἐξαρπάσαι, πάλιν ἤρχετο χωμάτων, χαλεπῶς αὐτῷ τῆς ὕλης παριζομένης. ἡ μὲν γὰρ περὶ τὴν πόλιν πᾶσα τοῖς προτέροις ἔργοις ἐκέκοπτε, συνεφάρειν δ' ἄλλην ἀπ' ἐνενήκοντα σταδίων οἱ στρατιῶται, καὶ πρὸς μόνῃς ὕψην τῆς Ἀντωνίας κατὰ μέρη τέσσαρα πολὺ μείζονα τῶν προτέρων χώματα. περιῶν δ' ὁ Καῖσαρ τὰ τάγματα, καὶ κατεπεί-

affectus fames superabat. Qui autem aegre adhuc spiritum trahebant, fignis oculis et ore renidenti adspiciebant eos, qui fato celerius functi quiete fruerentur. . . Altum vero silentium et noctu plurima mortis imago ciuitatem obsidebat. Sed his malis grauiores erant praedones. Effossis quippe domibus, quae in sepulcra conuersae erant, cadauera spoliabant; et velamina corporibus detrahentes cum risu egrediebantur. Quinetiam gladiatorum mucrones in ipsis cadaueribus experiebantur, et quosdam humi iacentium adhuc spirantes ad probandam ferri aciem transfigebant. Si qui autem ipsos rogarent, vt manum sibi ac ferrum commodarent, arrogantia elati fami conficiendos relinquebant. Morientium vero singuli, cum seditiosos sibi supersites relinquerent, fixis oculis templum spectabant. At hi principio quidem ex publico aerario mortuos humari iusserant, cum cadauerum foetorem ferre non possent; postea vero, cum humanis corporibus nequaquam sufficerent, in profundas voragines de muro ea proiciebant.

4. Has vero cum Titus forte circuiret, vbi oppletas cadaueribus vidit, altamque saniem putrefactis corporibus diffluentem, iugemuit, sublatisque in coelum manibus Deum testatus est, facinus illud suum non esse. Atque ita quidem se res habebant in ciuitate. Romani vero, cum iam nemo seditiosorum excurreret, (nam etiam eos tum moeror famesque tangebat) laeti atque alacres erant, frumenti aliarumque rerum necessariorum copiam habentes de Syria aliisque proximis prouinciis: multique iuxta murum stantes, et magnam alimentorum vim praese ferentes, satietate sua famem hostium incendebant. Seditiosis autem nihil ista calamitate commotis, Titus reliquias populi miseratus, et festinans saltem quicquid supererat periculo eripere, iterum aggeres inchinabat; materiam aegre ipsi suppeditata. quippe vniuersa ciuitati proxima prioribus operibus succisa erat, a nonagesimo vero stadio aliam comportabant milites; et contra Antoniam solam quatuor ad partes maiores prioribus aggeres erigebant. Caesar autem, legiones circumiens atque opus

γων τὸ ἔργον, ἐπεδείκνυ τῶς ληταῖς, ὡς ἐν χερσὶν εἶσαν αὐτῷ. μόνοις δ' ἐκείνοις ἄρα κακῶν ἀποσώλει μεταμέλεια· καὶ τὰς ψυχὰς χωρίζαντες ἀπὸ τῶν σωμάτων, ἀμφοτέρους ὡς ἀλλοτρίοις ἔχρῳτο. ἔτε γὰρ πάθος αὐτῶν ἤμερον τῆς ψυχῆς, ἔτε ἀλγηδὼν ἤπτετο τῷ σώματος· οἱ γὰρ καὶ νεκρὸν τὸν δῆμον ὥσπερ κύνας ἐσπάραττον, καὶ τὰ δισμωτήρια τῶν ἀρρώστων ἐνεπίπλασαν.

ΚΕΦ. γ'.

Φόνος ἐν Ἱεροσολύμοις γίνεται πολὺς καὶ ἱεροσυλία.

Σίμων γὺν ἔδδ' Ματθίαν, δι' ὃν κατέχευε τὴν πόλιν, ἀβασάνισον ἀνείλε. Βοηθὴ παῖς ἦν ἕτος ἐκ τῶν ἀρχιερέων, ἐν τοῖς μάλιστα τῷ δήμῳ πιστὸς καὶ τίμιος· ὅς, ὑπὸ τοῖς ζηλωταῖς κακωμένος τῷ πλήθους, οἷς ἤδη καὶ Ἰωάννης προσῆν, πείθει τὸν δῆμον εἰσαφέναι τὸν Σίμωνα Βοηθὸν, ἔδδ' ἔτε προσυνθέμενος, ἔτε προσδοκήσας Φαῦλον ἐξ αὐτῷ. παρελθὼν δ' ἐκείνος, ὡς ἐκράτησε τῆς πόλεως, ἐχθρὸν ἐν ἴσῳ τοῖς ἄλλοις ἠγάτο καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτῷ σύμβουλον, ὡς ἂν ἐξ ἀπλότητος γεγενημένον. ἀχθέντα δὲ τηνικαῦτα, καὶ κατηγορούμενον τὰ Ῥωμαίων Φρονεῖν, κατακρίνει μὲν θανάτῳ, μηδὲ ἀπολογίας ἀξιώσας, σὺν τρισὶν υἱοῖς· ὁ γὰρ τέταρτος ἔφθη διαδραῖς πρὸς Τίτον. ἰπτεύοντα δ' ἀναιρεθῆναι πρὸ τῶν τέκνων, καὶ ταύτην αἰτῶμενον τὴν χάριν ἀνθ' ἧν ἀνοίξειεν αὐτῷ τὴν πόλιν, τελευταῖον ἀνελεῖν ἐκέλευσεν. ὁ μὲν ἔν ἐν ὄψει Φονευθεῖσιν ἐναπισφάγῃ τοῖς παισὶν, ἀντικρὺς τῶν Ῥωμαίων προαχθεῖς· ἔτω γὰρ ὁ Σίμων Ανάνῳ τῷ Βαμαδάδ προσέταξεν, ὅς ἦν ὠμότατος αὐτῷ τῶν δορυφόρων· ἐπειρωτευόμενος, εἴ τι βοηθήσῃσιν αὐτῷ πρὸς ἧς ἐξελθεῖν εἴλετο· θάπτην δὲ ἀπῆπε τὰ σώματα. μετὰ τῆς ἱερῆς τις Ανανίας υἱὸς Μασαμβάλῃ τῶν ἐπισήμων, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βαλῆς Λεϊεύς, γένος ἐξ Ἀμμαῦς, καὶ σὺν τέτοις πεντεκαίδεκα τῶν ἀπὸ τῷ δήμῳ λαμπρῶν, ἀναιρεῖνται.

urgens et accelerans, quod in manibus eos haberet, latronibus palam faciebat. illos autem solos malorum, quae perpetrauerant, prorsus non poenitebat: animabusque a corporibus diuulsis, utrisque velut alienis utebantur. Neque enim vel animas illorum affectio mansueta, neque corpora dolor tangebat; ut qui mortuos de plebe canum more dilacerabant, et ergastula inualidis replebant

CAP. XIII.

Multa caedes Hierosolymis et sacrilegium.

DEnique Simon ne Matthiam quidem, per quem ciuitatem occupauerat, nisi cruciatu adhibito peremit. Boethi filius hic erat ex pontificibus, populo maxime fidelis et carus; qui, cum multitudo male acciperetur a Zelotibus, quibus iam Ioannes accesserat, ut adiutorem Simonem reciperent populo persuadet, nulla cum eo prius habita pactione, neque mali aliquid ab eo metuens. Ingressus autem ille, postquam obtinuit ciuitatem, eum aequae ac alios pro inimico habebat, etiam, qui pro se consilium dederat, quasi hoc ex animi simplicitate fecisset. Tunc autem productum, et accusatum, quod Romanis studeret, morte eum damnauit, nulla semet purgandi data libertate, cum tribus filiis suis; quartus enim ad Titum ante profugerat. Supplicantem vero, ut prius, quam filii, occideretur, atque hanc pro illa, quod ciuitatem ei aperuisset, gratiam postulantem, ut augeret eius dolorem, nouissimum iussit interfici. Et ille quidem super caesos in conspectu suo filios iugulabatur, in locum e regione Romanorum productus, (id enim Simon in mandatis dederat Anano Barnadi filio, qui erat eius satellitum crudelissimus) cum hac cauillatione, videat, an quid eum iuuaturi sint, ad quos egredi voluisset. corpora vero sepeliri prohibebat. Post hos pontifex quidam Ananias Masambali filius, clari genere, et scriba curiae Aristeus ex Ammaunte ortus, et cum his alii de populo quindecim caeteris praesentientes necantur. Iosephi

τὸν δὲ τῷ Ἰωσήφ πατέρα συγκλείσαντες ἐφύλαττον, κηρύττεισι δὲ μηδένα τῶν κατὰ τὴν πόλιν, μήτε συνομιλεῖν, μήτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροίζεσθαι, δεῖσι προδοσίας, καὶ τὰς συνολοφυρομένους πρὸ ἐξετάσεως ἀνέραν.

β'. Ταῦτα ὁρῶν Ἰδδης τις υἱὸς Ἰδδῃ, τῶν ὑπάρχων τῷ Σίμωνος εἰς ὧν, καὶ πεπιστευμένος ὑπ' αὐτῇ πύργον φυλάττειν, τάχα μὲν τι καὶ οἰκτῶ τῶν ὡμῶς ἀπολλυμένων, τὸ δὲ πλέον ἑαυτῇ προνοία, συγκαλέσας τὰς πισοτάτης τῶν ὑπ' αὐτῇ δέκα, „μέχρι τίνος ἀνθέξομεν, ἔφη, „τοῖς κακοῖς; ἢ τίνας σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας πισθῶν „πονηρῶν μένοντες; ἔχ' ὁ μὲν λιμὸς ἤδη καθ' ἡμῶν, „Ρωμαῖοι δὲ παρὰ μικρὸν ἔνδον, Σίμων δὲ καὶ πρὸς εὐεργέτας ἄπιστος, καὶ δέος μὲν ἤδη παρ' αὐτῇ κολάτεως, ἢ „δὲ παρὰ Ῥωμαίοις δεξιὰ βέβαιος; Φέρε, παραδόντες τὸ „τείχος σώσωμεν ἑαυτὰς καὶ τὴν πόλιν. πέσεται δ' ἔδδεν „δεινὸν Σίμων, εἰάν ἀπεγνωκῶς ἑαυτῇ τάχιον δῶ δίκην.” τῆτοις τῶν δέκα πεσόντων, ὑπὸ τὴν ἑω τὰς λοιπὰς τῶν ὑποτεταγμένων ἄλλων ἀλλαχόσε διέπεμπεν, ὡς μὴ Φωραθίη τι τῶν βεβηλευμένων· αὐτὸς δὲ περὶ τρίτην ὥραν ἀπὸ τῷ πύργῳ ἐκάλει τὰς Ῥωμαῖους. τῶν δὲ οἱ μὲν ὑπερηφάνην, οἱ δ' ἠπίστην, οἱ πολλοὶ δ' ὤκνην ὡς μετὰ μικρὸν ἀκινδύνως ληψόμενοι τὴν πόλιν. ἐν ὧσ' ὁ Τίτος μεθ' ὀπλιτῶν παρήει πρὸς τὸ τεῖχος, ἔφη γυνὴ ὁ Σίμων, καὶ μετὰ τάχους τὸν τε πύργον προκαταλαμβάνει, καὶ τὰς ἀνδρας συλλαβὼν ἐν ὧσ' τῶν Ῥωμαίων ἀνακρεῖ, καὶ πρὸ τῷ τεύχεως λωβησάμενος ἔρριψε τὰ σώματα.

γ'. Κὰν τῷ περὶ Ἰωσήφ, ὃ γὰρ ἀντίπαρος ἀνεί παρακαλῶν, βάλλεται τὴν κεφαλὴν λίθῳ, καὶ παραχερῆμα πίπτει καρῶθεις. ἐκδρομὴ δ' ἐπὶ τῷ πτώματι τῶν Ἰδδαίων γίνεται, καὶ ἔφη συρεῖς εἰς τὴν πόλιν, εἰ μὴ ταχέως Καίσαρ ἐπεμψὲ τὰς ὑπερασπίζοντας. μαχομένων δὲ τῶν, ὁ Ἰωσήφ μὲν αἵρεται, βραχὺ τῶν πραγματοποιμένων ἑταίων. οἱ ταριασάι δὲ, ὡς ἀνελόντες ὅν ἐπεθύμην μάλιστα, μετὰ χαρᾶς ἀνέβωον. διαγχεύεται δ' εἰς τὴν πόλιν, καὶ το

vero patrem conclusum adseruabant, et per praeconem denunciant, ne quis in ciuitate vel cum eo colloqueretur, vel eum illic conueniret, proditiōis metu; et eos, qui vel simul gement, nulla prius habita quaestione, de medio tollebant.

2. Ista videns quidam Iudas Iudae filius, ex iis, quos praefectos constituerat Simon, quique turrim ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem nonnihil miseratus crudeliter pereuntes, magis vero quod sibi prouideret, convocatis decem sub ipso fidelissimis, „quousque tandem, inquit, haec mala sustinebimus? quamue salutis spem habemus improbo fidem seruantes? Nonne fames quidem iam contra nos facit, Romani vero fere intra urbem sunt, „et Simon bene de se meritis parum fidelis, metusque etiam apud eum poenae, et apud Romanos certa fides? „Eia agite, traditq̃ muro et nosmet seruemus et ciuitatem. „Nihil autem graue Simon patietur, si, cum de se desperaverit, poenas citius dabit.” Cum dicto audientes essent hi decem, mane caeteros, quos subiectos habebat, alio alios dimittebat, ne quid eorum, quae consilio agitauerat, deprehenderetur: ipse vero de turri hora tertia Romanos inuocabat. Illorum autem alii quidem eum contemnebant, alii vero ei diffidebant, at plerique aliquid agere gravabantur, quasi mox capturi essent ciuitatem sine periculo. Cum autem Titus in eo esset, ut cum armatis ad murum accederet, rem prius cognitam habebat Simon, et quam ocyssime turrim praeoccupat, virosque comprehensos in conspectu Romanorum interficit, et e muro corpora illorum dilaniata proiicit.

3. Interim, cum murum circumiret Iosephus, (non enim suos ad deditionem hortari cessabat) caput ictus est lapide, et statim vertigine correptus cecidit. Excursus autem ad eius casum factus est Iudaeorum, abreptusque in urbem fuisset, nisi ocyus ei in auxilium de suis misisset Caesar. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem tollitur, parum, quod ageretur, intelligens. Seditiosi vero, tanquam interfecto, quem perimi maxime volebant, cum gaudio clamorem edebant. Diuulgatur autem per urbem, et resi-

καταλειπόμενον πλῆθος ἐπέχεν ἀθυμία, πεπνησμένους οὐ
 χεῖραι τῷ ὄντι, δι' ὃν αὐτομόλῃν ἐθάρρην. ἀκῆσασα δ' ἡ
 τῆ Ἰωσήπῃ μητήρ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τεθνήσκει τὸν υἱόν,
 πρὸς μὲν τῆς Φύλακας ἀπὸ Ἰωταπάτων τῆτ' ἔφη πεπνῆ-
 σθαι, καὶ γὰρ ἐδὲ ζῶντος ἀπολαύειν· ἰδίᾳ δ' ὀλοφυρομέ-
 νῃ, πρὸς τὰς θεραπευίδας τῆτον εἰληφέναι τῆς εὐτεκνίας
 ἔλεγε καρπὸν, τὸ μηδὲ θάψαι τὸν υἱόν, ὅφ' ἔταφῆσθαι
 προσεδόκησεν. ἀλλὰ γὰρ ἔτε ταύτην ἐπὶ πλεον ὠδύνατο
 τὸ ψεῦδος, ἔτε τῆς λησᾶς ἔθαλπε. ταχέως γὰρ ἐκ τῆς
 πληγῆς ἀνήνεγκεν ὁ Ἰωσήπος, καὶ προσελθὼν, τῆς μὲν ἐκ
 εἰς μακρὰν, ἐβόα, δίκας αὐτῷ δώσειν τῆ τραύματος. τὸν
 δὲ δῆμον πάλιν ἐπὶ πίσιν πρὸςκαλεῖτο. θάρσος δὲ τῷ
 λαῷ, καὶ τοῖς σασιαταῖς ἐκπληξίς ἐμπίπτει πρὸς τὴν
 ὄψιν αὐτῶν.

δ'. Τῶν δὲ αὐτομόλων οἱ μὲν ὑπ' ἀνάγκης ἀπὸ τῆ τεί-
 χους ἐπήδων ταχέως· οἱ δὲ προϊόντες ὡς ἐπὶ μάχῃ μετὰ
 χερμαδῶν, ἔπειτα πρὸς τῆς Ῥωμαίας ἔφευγον. συνείπε-
 το δὲ τέτοις τύχῃ τῶν εἰσὼ χαλεπωτέρας, καὶ τῆ παρὰ
 σφίσι λιμῶ· συντονώτερον εὕρισκον πρὸς ὀλεθρον τὸν παρὰ
 Ῥωμαίοις κόρον. παρεγίνοντο μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐνδείας πε-
 Φυσημένοι, καὶ ὥσπερ ὑδρωπιῶντες, ἔπειτα ἀθρόως κε-
 νοῖς ὑπερεμπιπλάμενοι τοῖς σώμασιν ἐρρήγνυντο, πλὴν τῶν
 δι' ἐμπειρίαν ταμιευσαμένων τὰς ὀρέξεις, καὶ κατ' ὀλίγον
 προσθέντων τροφὴν ἀπειθισμένῳ τῷ σώματι φέρειν. καὶ
 τῆς ἔτω δὲ σωζομένους ἑτέρα πληγὴ μετελάμβανε. τῶν
 γὰρ παρὰ τοῖς Σύροις τις αὐτομόλων Φωρεᾶται τῶν τῆς γα-
 στρος λυμάτων χρυσᾶς ἐκλέγων. καταπίνοντες δὲ, ὡς ἔφα-
 μεν, αὐτὰς προήσαν, ἐπειδὴ ἀνηρεύνων πάντας οἱ σασια-
 ται, καὶ πολὺ πλῆθος ἦν ἐν τῇ πόλει χρυσῶ· δώδεκα
 γὰρ Ἀττικῶν ὠνῶντο τὰ πρότερον ἰχθύοντα πέντε καὶ εἴκο-
 σιν· ἀλλὰ τοι τῆς ἐπινοίας ἐλεγχθείσης δι' ἐνός, ἀνα-
 πίπταται μὲν Φήμη εἰς τὰ στρατόπεδα, ὡς μετὰ χρυσὸν
 παρῆεν οἱ αὐτόμολοι, τὸ δὲ τῶν Ἀράβων πλῆθος καὶ οἱ
 Σύροι τῆς ἰκέτας ἀνατέμνοντες, ἡρεύνων τὰς γαστέρας· καὶ

duam multitudinem moeror tenuit, vere periisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Atque mater Iosephi, cum in carcere accepisset, filium occubuisse, custodibus quidem Iotapatenis, id se persuasissimum habere dicebat, nec enim viuo potituram esse: secreto autem flens ancillis aiebat, hunc se fructum foecunditatis tulisse, quod sibi ne sepelire quidem filium licuisset, a quo sepeliri sperasset. Verum nec illam rumor falsus diu cruciavit, nec latrones recreauit. nam ex vulnere cito conualuit Iosephus, progressusque clamabat, illos sibi non multo post vulneris poenas duros: atque populum rursus, ut sibi haberent fidem, hortabatur. Eius autem ad adspectum populo creuit fiducia, et seditiosos inuasit consternatio.

4. Caeterum e transfugis alii statim de muro necessitate adacti, se deiciebant; alii velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos se recipiebant. Hos autem atrocior ea, quam in vrbe pertulerant, fortuna consequebatur; et fame, quam domi reliquerant, velociorem ad exitum inueniebant apud Romanos satietatem. Aderant namque ex inedia inflati, et velut aqua intercuti tumefacti, deinde ciborum abunde in vacua ingerentes corpora disrumpebantur: nisi qui rerum non imperiti desideria cohibuissent, paulatimque alimentum desueto corpori obtulissent. Verum et eos, qui hoc modo seruarentur, alia plaga excepit. Quidam enim e transfugis apud Syros deprehenditur e fimo ventris aureos colligens. quippe eos, ut diximus, deglutientes prodibant, quod cunctos seditiosi perscrutarentur: et magna vis auri erat in ciuitate, adeo ut duodecim Atticis veniret, quod antea xxv. valebat. Verum hac arte per vnum detecta, totis quidem castris fama percrebuit, quod auro transfugae pleni adessent, Arabum autem multi et Syri supplicum dissectorum ventres perscrutabantur. Et hac ego clade nul-

τάτῃ τῇ πάθῃς ἔδδεν ἔμοιγε δοκεῖ συμβῆναι Ἰσθαίοις χαλεπώτερον. μιᾷ γὺν ἀνεχρίθησαν νυκτὶ πρὸς διχαλίης.

ε'. Καὶ γνῶς τὴν παρανομίαν Τίτος, ὀλίγῃ μὲν ἐδέησε τὸ ἱππικὸν περιήσας κατακοντίσαι τὰς αἰτίης, εἰ μὴ πολὺ πλῆθος ἐνείχετο, καὶ τῶν ἀνηρημένων πολλαπλασίως ἦσαν οἱ κολαδοσόμενοι. συγκαλέσας δὲ τὰς τε τῶν συμμάχων ἡγεμόνας καὶ τὰς τῶν ταγμάτων, συνδιεβάλλοντο γὰρ καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες, πρὸς ἑκατέρης ἀγανακτῶν, ἔλεγεν, εἰ τῶν μὲν αὐτῷ στρατευομένων τινὲς τοιαῦτα δρῶσι κέρδους ἔνεκεν ἀδήλῃ, μὴδὲ τὰ ὅπλα σφῶν αὐτῶν αἰδέμενοι πεπονημένα ἐξ ἀργύρης τε καὶ χρυσῆ; τοῖς δ' Ἀραβσι καὶ τοῖς Σύροις, εἰ πρῶτον μὲν ἐν ἀλλοτρίῳ πολέμῳ τοῖς πάθειν αὐτεξυσίως χερῶνται, ἔπειτα τῇ περὶ Φόνος ὁμότητι καὶ τῷ πρὸς Ἰσθαίους μίσει Ῥωμαίους ἐπιγράφουσι; καὶ γὰρ νῦν ἐνίης αὐτῷ τῶν στρατιωτῶν συναπολαύειν τῆς κακοδοξίας. τῆτοις μὲν ἔν διηπίλησε θάνατον, εἴ τις εὐρεθείη πάλιν τὸ αὐτὸ τολμῶν, τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ταγμάτων ἐπέσελλεν ἐρευνήσοντας τὰς ὑπόπτῃς ἀνάγειν ἐπ' αὐτόν. κατεφρένει δὲ, ὡς ἔοικε, Φιλοχρηματία πάσης κολάσεως, καὶ δεινὸς ἐμπέφυκεν ἀνθρώποις τῇ κερδαίνειν ἔρως, ἔδδεν δ' ἔτῳ πάθος, ὡς πλεονεξία, παραβάλλεται. ἡ ταῦτα μὲν ἄλλως καὶ μέτρον ἔχει καὶ φόβοις ὑποτάσσεται. Θεὸς δὲ ἦν ὁ τῇ λαῷ παντὸς κατακρίνας, καὶ πᾶσαν αὐτοῖς σωτηρίας ὁδὸν εἰς ἀπώλειαν ἀποσρέφων. ὃ γὰρ μετὰ ἀπειλῆς ἀπεῖπεν ὁ Καῖσαρ, λάθρα κατὰ τῶν αὐτομόλων ἐτολμάτο. καὶ τὰς διαδιδράσκοντας, πρὶν πᾶσιν ὀφθῆναι, προαπαντῶντες ἔσφαττον οἱ βάρβαροι. περισκοπόμενοι δὲ, μὴ τις ἐπίδοι Ῥωμαίων, ἀνέχριζον, καὶ τῶν σπλάγχων τὸ μιᾶρὸν κέρδος εἶλκον. ὀλίγοις δ' ἐνευρίσκετο, καὶ τὰς πολλὰς παρανήλισκεν ἐλπίς μόνη. τῇτο μὲν δὴ τὸ πάθος πολλὰς τῶν αὐτομόλων ἐπανάγαγεν.

ς'. Ἰωάννης δὲ, ὡς ἐπέλιπον αἱ ἀρπαγαὶ παρὰ τῇ δῆμῳ, πρὸς ἱεροσολίαν ἐτρέπετο. καὶ πολλὰ μὲν ἐκ τῶν

iam credo atrociorē Iudaeis contigisse. vna quippe nocte ad duo hominum millia discissi sunt.

5. Et cum Tito cognita esset haec iniquitas, parum aberat, quin circumfuso equitatu auctores sceleris iaculis configi iussisset, nisi ingens multitudo eum cohibuisset, utpote quod multo plures puniendi essent, quam fuerant interemti. Conuocatis autem auxiliarium et legionum ducibus, (nam et militum quidam suorum eiusdem probri insimulati erant) vtrisque iratus dicebat, an qui militum quidem suorum haec committunt lucri causa incerti, neque arma sua erubescerent ex auro et argento facta? Arabibus autem et Syris, an primum quidem in alieno bello affectibus suis licenter indulgent, dein crudelitatem in caedibus et in Iudaeos odia Romanis adscribunt? etenim istas quosdam de militibus suis infamiae notas iam subire. his quidem mortem interminatus est, si quis in eodem postea deprehensus fuerit audaci facinore; legionibus vero mandata dedit, ut suspectos inuestigarent et ad ipsum deferrent. Verum avaritia plane contemnit omne supplicium, et lucri amor grauis hominibus innatus est, nullusque animi affectus in pericula adeo praeceps ruit, ac plura habendi cupiditas. Immo vero et isti alias et modum habent et metu subiugantur: Deus autem erat, qui populum vniuersum damnauerat, et omnem ad salutem viam ei in perniciem vertebat. Quod utique, ne fieret, poenarum comminatione interdixit Caesar, illud occulte in profugos admittebatur. Et transfugas, priusquam omnium in conspectum venirent, iugulabant Barbari obuiam eis procedentes: dein circumspicientes, ne quis Romanorum videret, eos discindebant, et ex visceribus quaestum nefarium trahebant. in paucis autem reperiēbatur, et plerique ex sola spe mactabantur. Certe quidem hoc malum multos transfugarum reduxit.

6. Ioannes autem, vbi rapinae ex populo defecerunt, ad sacrilegium sese conuertit. et multa quidem e

ἀναθημάτων κατεχώνευσεν τῇ ναῷ, πολλὰ δὲ τῶν πρὸς τὰς
 λειτουργίας ἀναγκαίων σκεύη, κρατῆρας τε καὶ πίνακας
 καὶ τραπέζας. ἀπέχετο δ' ἑδὲ τῶν ὑπὸ τῇ Σεβασῇ καὶ
 τῆς γυναικὸς αὐτῆς πεμφθέντων ἀκρατοφύρων. οἱ μὲν γὰρ
 Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐτίμησάν τε καὶ προσεκέσμησαν τὸ ἱε-
 ρὸν αἰεὶ. τότε δ' ὁ Ἰσθαῖος καὶ τὰ τῶν ἀλλοφύλων κατέ-
 σπα· πρὸς δὲ τῆς συνόντας ἔλεγεν, ὡς δεῖ μετὰ ἀδείας
 καταχερήσασθαι τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τῆς θείας, καὶ τῆς τῷ
 ναῷ στρατευομένης ἐξ αὐτῆς τρέφεσθαι. διὰ τῆτο καὶ τὸν
 ἱερὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, ὃ τοῖς ὀλοκαυτώμασιν οἱ ἱερεῖς
 ἐφύλαττον ἐπιχεῖν, ἐκκενώσας, ἦν δ' ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ ἱε-
 ρῷ, διένειμε τῷ πλήθει, καὶ κῆνοι δίσχα Φρίκης πλέον τῇ
 ἢ ἡλείφοντο, καὶ ἔπινον ἐξ αὐτῶν. ἐκ ἂν ὑποσειλαίμην εἰ-
 πεῖν, ἃ μοι κελεύει τὸ πάθος. οἶμαι, Ῥωμαίων βραδυνόν-
 των ἐπὶ τῆς ἀλιτηρίας, ἢ καταποθῆναι ἂν ὑπὸ χάσματος,
 ἢ κατακλυθῆναι τὴν πόλιν, ἢ τῆς τῆς Σοδομηνῆς μετα-
 λαβεῖν κεραυνός. πολὺ γὰρ τῶν ταῦτα παθόντων ἦνεγκε
 γενεὰν ἀθωότεραν. τῇ γὰρ τῶν ἀπονοίᾳ πᾶς ὁ λαὸς
 συναπώλετο.

ζ'. Καὶ τί δεῖ κατὰ μέρος ἐνδιηγῆσθαι τὰς συμφο-
 ράς; ἀλλὰ πρὸς Τίτον ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις Μανναῖος
 ὁ Παζάρης Φυγῶν, διὰ μιᾶς ἔλεγεν ἐκκεκομῖσθαι πύλης,
 ἦν αὐτὸς ἐπεπίστευτο, μυριάδας ἑνδεκα νεκρῶν ἐπὶ πεντα-
 κιχιλίοις ὀκτακοσίαις ὀγδοήκοντα, ἀφ' ἧς αὐτοῖς ἡμέρας
 παρεστρατοπεδεύσατο, τεσσαρεσκαίδεκάτῃ Ξανθικῇ μηνὸς
 ἄχρι Πανέμης νεμηνίας. τῆτο δ' ἦν πλήθος ἄπειρον. καὶ ἑδὲ
 αὐτὸς ἐφεσώς, ἀλλὰ δημοσίᾳ μισθὸν διδὼς ἐξ ἀνάγκης
 ἡρίθμει. τῆς δὲ λοιπᾶς οἱ προσήκοντες ἔθαπτον. ταφὴ
 δ' ἦν, τὸ προκομίσαντας ἐκ τῆς ἄσπερος ρίψαι. μετὰ δὲ
 τῆτον διαδράντες πολλοὶ τῶν ἐπισήμων, τὰς πάσας τῶν
 ἀπύρων νεκρῶν ἀπήγγελλον, μυριάδας ἐξήκοντα διὰ τῶν
 πυλῶν ἐκρίβηναι. τῶν δὲ ἄλλων ἀνεξέμετρον εἶναι τὸν
 ἀριθμόν. μηκέτι δὲ εὐτονάντων τῆς πτωχῆς ἐκφέρειν,
 ἔλεγον συσσωρεύοντας εἰς τῆς μεγίστης οἴκας τὰ πτώμα.

donariis in templo repositis conflabat, multaque vasa rei diuinæ ministerio necessaria, crateras et lances et mensas: et ne vrceolis quidem abstinuit, quos Augustus eiusque vxor miserant et consecrarant. nam Romanorum quidem reges Hierosolymorum templum semper honorarunt atque ornarunt: tunc autem Iudæus etiam alienigenarum dona distrahebat, et ad socios dicebat, oportere sine metu vti diuinis pro numine stantes, et ex templo ali, qui ei militant. Propterea sacrum quoque vinum et oleum, quod seruabant sacerdotes, vt holocaustis superinfunderent, exhaustiens (erat enim in templi parte interiori) distribuebat multitudini, atque illi sine horrore vugendo et potando plus, quam huius, ex illis consumeabant. Nequaquam verebor palam dicere, quæ dolor iubet. Equidem arbitror, si Romani sceleratis istis exitium inferre cessassent, futurum fuisse, vt vrbs aut terræ hiatu absorberetur, aut eluuiione deleteretur, aut soli Sodomitici fulmina experiretur: multo enim magis impiam progeniem edidit, quam erant, qui hæc perpeSSI sunt. Itaque simul cum istorum furore ac vesania vniuersus populus interiit.

7. Et quid opus est singulatim recensere clades? Mannaëus Lazari filius, his diebus ad Titum transgressus, dicebat, per vnā portā, quæ sibi credita fuerat, elata fuisse centum et quindecim mortuorum millia et *ccccxxx*, ex quo die castra prope ciuitatem posita sunt, ex die *xiv.* mensis Xanthici vsque ad primā Panemi diem. Hæc autem erat immensa multitudo. nec tamen ipse fuit portæ appositus, sed publicam mercedem distribuens necesse habuit mortuos numerare. Caeteros autem propinqui sepeliebant. Sepultura autem erat, elatos de vrbis muro deiicere. Post hunc autem multi nobiles transfugæ narrabant, mortuos egenos ad sexcenta millia vniuersos portis eiectos esse, aliorum vero numerum inueniri non posse. Cumque pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis aedibus cadauera in-

τα ἀποκλείειν· καὶ τῷ μὲν σίτῃ τὸ μέτρον πρᾶθῆναι τάλαντα. μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς ἔδὲ πηλογοῦν ἔτι οἷόν τε ἦν, περικτειοδείσης τῆς πόλεως, προσελθεῖν τινὰς εἰς τοσῶτον ἀνάγκης, ὥστε τὰς ἀμάρας ἐρευνῶντας, καὶ παλαιὸν ὄνθον βοῶν, προσφέρειν τὰ ἐκ τῶν σκύβαλα, καὶ τὸ μηδὲ ὄψει φορητὸν πάλαμ τότε γενέσθαι τροφήν. ταῦτα Ῥωμαῖοι μὲν ἀκρόντες ἠλέησαν· οἱ τασιασαὶ δὲ καὶ βλέποντες ἢ μετενόησαν, ἀλλ' ἠνείχοντο μέχρις αὐτῶν προσελθεῖν. πεπῆρωντο γὰρ ὑπὸ τῷ χρεῶν, ὃ τῇ τε πόλει καὶ αὐτοῖς ἤδη παρεῖν.

clusa esse dicebant; et frumenti quidem modium veniisse talento. Post autem, vbi, muro circumdata ciuitate, ne herbas quidem legere iam liceret, eo necessitatis quosdam deuenisse, vt cloacas et vetusta rimantes boum sterora, retriimenta inde collecta ederent; et quod olim visum erat horribile, in escam cessisse esurientibus. Cum ista quidem audirent Romani, eos miserati sunt: seditiosos autem etiam ista adspicientes non poenitebat, sed patiebantur ea vsque ad ipsos progredi. Fatum enim eos coecos reddiderat, quod iam et ciuitati et ipsis imminabat.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ· ΕΚΤΩ· ΛΟΓΩ·

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

- α'. Περὶ τῆς τῶν τραπεζῶν ἀπονοίας, καὶ τῶν ὑπὸ τῷ λιμῷ θνησκόντων· καὶ ὅπως, τῶν Ῥωμαίων τὰ χρέματα ὑγεινόντων, περικαθαρθέντα τὰ προϊόντα ἀχαρισίτατα ἰφαίνοντο.
- β'. Ὅπως διετίθησαν Ῥωμαῖοι καὶ Ἰουδαῖοι τῶν χρεμάτων γονομένων. καὶ ὅπως ἐρμίσαντες Ἰουδαῖοι καὶ ταῦτα καῦσαι ἐκ ὕψους.
- γ'. Ὅπως ταῖς τοῦ Ἀσπίλσις τύπτοντες Ῥωμαῖοι, καὶ ὑπορέπτοντες τὸ τεῖχος τῆς Ἀντωνίας κατέβησαν· ἀναδεικνύοντες δὲ ἑτέρον τεῖχος, ὕπερ ἑνδοθεν οἱ περὶ τὴν Ἰωάννην ἀνταμολύμεσαν, ἐνέειχσαν.
- δ'. Ὡς διδοικίτας ἀναβῆναι τὸς στρατιώτας Τίτος δημυγορίᾳ ἀρίστην προτρέψατο αὐτούς.
- ε'. Ὅπως ἄλλοι τε, καὶ Σαβῖνος πρῶτος πάντων ἐκπηδήσας τὰς Ἰουδαίας ἐτρέψατο· καὶ πολλὰς ἀποκτείνας, τελευταῖον καὶ αὐτὸς διεφθάρη.
- ς'. Ὡς καὶ τὸ τρίτον τεῖχος παρελθόν. ἔκφρασις τὸ περὶ τὸ ἱερὸν πόλεμος Ἰουδαίων τε καὶ Ῥωμαίων.
- ζ'. Περὶ Ἰουλίου τοῦ ἑκατοντάρχου, ὅπως πολλὰς τε τῶν Ἰουδαίων ἀπέκτεινε, καὶ αὐτὸς ἀπώλετο, καὶ ὅπως τρέπονται Ῥωμαῖοι, καὶ κατακλείονται εἰς τὴν Ἀντωνίαν.
- η'. Ὅπως Τίτος, κατεσκάψαι προτάξας τὴν Ἀντωνίαν, τὸν Ἰωσήπον προτρέψατο τοῖς Ἰουδαίοις αὐδὺς παραινέται.
- θ'. Ὡς, μὴδὲν τῶν τραπεζῶν ἀφελθόντων ἐκ τῶν λόγων Ἰωσήφ, πολλοὶ τῶν ἀπὸ τῆς δόξης πρὸς τὸ αὐτομολεῖν δρμήσαντες ἐξῆλθον, οἱ δὲ Τίτος εἰς Γόφωνα ἐκαπέσειλεν.
- ι'. Ὅπως οἱ αὐτομολήσαντες πλεῖστα τὰς Ἰουδαίας ἐκείνου παραδόντες Καίσαρι τὴν πόλιν, ἀλλ' ἔδδεν ἦνουν, μᾶλλον δὲ καὶ φιλονεικοτέρως ἵσταν· ἐφ' οἷς Τίτος διὰ Ἰωσήφ διελέχθη, καὶ μὴ πειθομένων αὐτῶν, πάλιν πρὸς τὸν πόλεμον ἐχώρει.
- ια'. Ὡς ἀπὸ πάσης τῆς δυνάμεως τὸς ἀρίστους ἐκλεγόμενος Τίτος, καὶ κατὰ τὴν ἱερᾷ αὐτὸς διαφείας, αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας ἐκπαράδει τὸ μέλλον.
- ιβ'. Ὅπως συμπροσέυχες ἄλλήλοις, πολλῶν ἐκατέρωθεν πισόντων διελύθησαν, μηδενὸς βαθείως νικήσαντος.
- ιγ'. Ὅπως κατὰ τὸ ἱερὸν χρέματα ἤγειραν.
- ιδ'. Ὡς τινῶν ἱππέων ἀπολλόντων τῆς ἵππας, διὰ τῆς εἰς ἕνα στρατιώτην κολάσεως, τὸς λοιποὺς Καῖσαρ ἐκωφρύνειν.
- ιε'. Ὅπως κατὰ τὸ ἑλληνικὸν ἦρος πολλοὶ τῶν τραπεζῶν δρμήσαντες ὑπεξελαθεῖν, ἀντραπήσαν· ὅτι καὶ τις τῶν ἱππέων Πεδάνιος ἀρπάξας τινὰ νεανίαν φεύγοντα, τὸν Καίσαρι κατέπαυε τι καμύλιον προσήγαγεν.
- ις'. Ὡς Ἰουδαῖοι τὰ προεγγίζοντα τῷ ἱερῷ κατέπρησαν, ὥς μὴ δι' αὐτῶν Ῥωμαῖοι τὸ ἱερὸν ἐγκρατεῖς γένοιτο.
- ιζ'. Περὶ τὸ μονομαχήσαντος Ἰουδαίῳ κατὰ πρόκλησιν, καὶ νικήσαντος πῶς διὰ τὴν ἀλαζονείαν ἀπεκινήθη.
- ιη'. Περὶ τὸ ἐπινοηθέντος παρὰ τῶν Ἰουδαίων δόλος, ᾧ πολλὰς Ῥωμαίων ἐνέπρησαν.
- ιθ'. Περὶ Λύγγου τοῦ στρατιώτου Ῥωμαίου ὡς αὐτοὺν ἀνείλε, καὶ περὶ τὸ ἐπιβῆναι αὐτοὺν εὐστρατιώτην Ἀρκίον.
- κ'. Ἐκφρασις αὐδὺς τῶν ὑπὸ τῷ λιμῷ θνησκόντων.
- κα'. Περὶ Μαρίας τῆς τῷ Ἰωδὶν τέκνον καταφθαγμένης.
- κβ'. Ὅπως, τῶν χρεμάτων κατὰ τὸ ἱερὸν ἀπαρτισθέντων, προσήγαγον τὰς κριάς. καὶ ὡς ἐπὶ κλισίῳ ἀναβάντες, δεινὴν αὐδὺς ἐκῆσαν πόλεμον, καὶ τέλος ἤττηθῃσαν Ῥωμαῖοι. ἐφ' οἷς ἐργισθεὶς Τίτος τὰς πόλεις ἐφάρπτεται προστάξιν.
- κγ'. Περὶ τῶν αὐτομολησάντων τῷ Τίτῳ δορυφόρων τῶν τυρκίνων Σίμωνος.

IOSEPHI LIBRO SEXTO

HISTORIARVM EXCIDII IVDAICI

HAEC CONTINENTVR.

1. **D**E seditioforum desperatione, et hominibus fame perennibus, qualiterque suburbia circumcisa, post erectos a Romanis aggeres, adspicillq erant ingratiſſima.
2. Quomodo Romani et Iudaei animis affelli erant excitatis aggeribus: quodque Iudaei, excursionē facta, illos urere non potuerunt.
3. Quomodo Romani machinarum pulsatione, et suffossione Antoniae murum deruerunt: alio autem muro conspecto, quem Iohannes cum suis aedificaverat, conturbati erant.
4. Quemadmodum Titus milites, cum murum ascendere non ausi essent, praestantissima oratione adhortatus est.
5. Qualiter et alii, et Sabinius omnium primus de muro exsiliens Iudaeos in fugam versis; multisque caesis tandem et ipse occiditur.
6. Quomodo et tertius murus superatus est. descriptio pugnae inter Iudaeos et Romanos circa templum.
7. De Iuliano censurione, quomodo Iudaeorum multos interfecit, et Apse peremtus est: usque fugiunt Romani et in Antoniam conclusi sunt.
8. Quomodo Titus, cum Antoniam dirui iussisset, Iosephum incitantē, ut Iudaeos iterum verbis hortaretur.
9. Quod multi de populo, cum seditiosi in melius non mutarentur verbis Iosephi, transfugiendi desiderio egressi sunt, quos Titus in Gophnam misit.
10. Quemadmodum transfugae multis Iudaeos rogabant, ut Caesari urbem traderent; verum nihil valebant, sed potius persinaciores eos efficiebant: unde Titus, cum per Iosephum eos increpasset, illique nihil obsequenti essent, rursus bello eos aggreditur.
11. Quomodo Titus, cum ex copiis uniuersis fortissimos elegeret et ipsos contra templum dimisisset, ipse ab Antonia quid fieret exspectabat.
12. Qualiter praelio congressi sunt, et multis utrinque caesis diremta est pugna cum dubia victoria.
13. Quomodo contra templum aggeres excitarunt.
14. Vs, cum equisum nonnulli equos amisissent, unius militis poena reliquos in posterum cautiore reddidit.
15. Quomodo e regione Oliuarum montis multi seditioforum clam egredi conati prosteruntur. quoique equisum quidam Pedanius, rapto quodam iuvene, dum fugeret, eum ad Caesarem tanquam munus pretiosum adducebat.
16. Vs Iudaei omnia templi propinqua incenderunt, ne ex illis Romani templum in potestatem suam redigerent.
17. De Iudaeo, qui ad singulare certamen Romanos provocauerat, victorque ex gloriatione sua occisus est.
18. De dolo a Iudaeis excogitato, quo multos Romanorum exusserunt.
19. De Longo milite Romano, qualiter semesipsum interfecit: deque eo, quod seuer in Lucium commilitonem proiecit.
20. Altera descriptio illorum, qui fame perierunt.
21. De Maria, quae filium suum comederat.
22. Qualiter aggeribus contra templum erectis arietes admovebant: usque scalis adscensis acre commissum est praelium, tandemque victi sunt Romani: qua de causa Titus iratus portis ignem subiici iussit.
23. De facillidius Simonis tyranni, qui ad Titum profugerant.

αδ'. Οπως βεβλῆν προτιθεῖς Τίτος, πῶς δαὲ χρήσασθαι τῷ ἱερῷ, ἄλλων ἄλλα λεγόντων, αὐτὸς ὅκ, ἔφη, συγχαρῆσαι τοῦτον ἔργον καταφλιγῆναι, καὶ ὅτως διαλύεται τὸ συνῆδριον.

κε'. Οπως ἰδῶται τοῖς τῶν Ρωμαίων φύλαξιν ἐπιπίπτει, καὶ μελλόντων αὐτῶν τραπήναι, φθάτας Καῖσαρ ἐπήμυνε, τρέψας τὰς ἰσθμίδας.

κη'. Οπως ὁ ναὸς ἐνεπρέσθη, καὶ ἔκοντας Καίσαρες.

κς'. Οτι, καὶ ὃν καιρὸν ἐπὶ τῶν Βαβυλωνίων καὶ πρότερον ὁ ναὸς ἐνεπρέσθη, κατὰ τὸνδε τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν αὐτὴς κατεφλίγη.

κη'. Ως, τὸ νῆφ φλεγόμενον, καὶ πάντων ὁμῶς τῶν ἰσθμίων συνανακαυμένων, συμμιγῆς τις ἤχος καὶ βοὴ τῶν τε Ρωμαίων καὶ τῶν ἀποκωλύτων ἴσχυετο.

κθ'. Οπως τῶν ἱερῶν τινες κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπεβίβησαν τὰς ἰσθμίδας τὸ νῆφ, καὶ ὡς ἐπὶ τοῖχόν τινα ἀναβάντες αὐτὸς εἰς τὸ πῦρ ἵβαλλον· καὶ ὡς Ῥωμαῖοι τὰ λοιπὰ λείψανα τὸ νῆφ πάντα καταφλέγοντες κατέκαισαν, καὶ πλῆθος τῶν καταφυγόντων αὐτῷ εἰς ἑκατοχίλιους.

λ'. Περὶ τὸ ψευδογραφῆτα, ὃ πιστεύας ὁ λαὸς ἀπάτατο.

λα'. Περὶ τῶν προεργιόντων σημείων τῆς ἀλώσεως.

λβ'. Οπως Ῥωμαῖοι τὰς σημαίας ἐν τῷ νῆφ εἰσεκόμισαν, καὶ τὸν Τίτον εὐφημίας ἠγέμερον. καὶ ὅπως ὁ χρυσοὺς ἀπὸ τῆς λείας εὐθνήσεν.

λγ'. Περὶ τὸ παῖδ' τὸ μετὰ ἱερῶν εἰς τὸν τοῖχον ἀναφυγόντος, πῶς ὑπάτης Ῥωμαίας· καὶ ὅπως λιμύττοντες κατέβησαν πρὸς τὸν Τίτον οἱ ἱερεῖς, ὁ δὲ αὐτὸς ἐκέλευσε καλῶσαι.

λδ'. Οπως οἱ τύραννοι τὸν Τίτον εἰς λόγους πρὸςκαλίσαντο, ὁ δὲ αὐτοῖς διακαλεῖσθαι θαυμασιωτάτῃ ὤμίλησεν.

λε'. Οτι, μὴδὲν μέτριον φρονούντων τῶν τυράννων, ἀγανακτήσας Τίτος ἐκέρυξε, μὴ ἐλπίζειν αὐτὸς ἐν δεξιᾷ τυχεῖν· ὅθεν τὴν τραπίαν ἐκέλευσε τὰ λοιπὰ καταφλεῖναι.

λς'. Περὶ τῶν προσφυγόντων Καίσαρι βασιλικῶν συγγενῶν, ὅπως τε αὐτὰς εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν.

λς'. Ως ὁρμήσαντες οἱ πασιῶται, τὸς ἐν τῇ βασιλικῇ οἰκίᾳ Ῥωμαίας διώξαντες, τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν καταφυγόντων τὸ δῆμ' πᾶν ἔφονευσαν, δύο τῶν Ῥωμαίων ζωγρήσαντες.

λη'. Οπως πάλιν Ῥωμαῖοι, τὸς ληστὰς τρεψάμενοι, τὰ ὑπόλοιπα τῆς πόλεως κατέφλεξαν.

λθ'. Οπως οἱ τύραννοι τοῖς ὑπονόμοις θαρβύντες, μέχρι παντὸς τῷ πολέμῳ προσέμενον.

μ'. Ως πάλιν ὁ Καῖσαρ τὴν ἄνω πύλιν χύμασι διαλαμβάνει, καὶ ὃν καιρὸν βουλευμένων τινῶν πασιῶτῶν περὶ παραδόσεως, φθάνει μαθὼν ὁ Σίμων, ὃς καὶ ἐκέλευσεν.

μα'. Περὶ τὸ ἱερεὺς τὸ πρόσφυγόντος Καίσαρι, καὶ κειμήλια πολλὰ παραδόντος.

μβ'. Ως, συντεταγμένων τῶν χυμάτων, Ῥωμαῖοι, τὰς μηχανὰς προσάγοντες, τῶν ληστῶν παραλόγως ἀποδράντων, καὶ τοῖς ὑπονόμοις ὑποδύντων, ἐγκρατεῖς τῆς ὕλης πόλεως ἰσχυρύνεισαν.

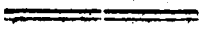
μγ'. Ως παρελθὼν εἶσεν Καῖσαρ, καὶ πολλὰ τῆς ἐχυρότητος τὴν πύλιν θαυμάσας, εὖ μὲν ἄλλα πάντα ἀφένισαι προσέταξε, μόνους δὲ τὸς τρεῖς πύργους, εἰς μνήμην τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς τε καὶ ἀνδρείας, εἶπεν.

μδ'. Οπως Καῖσαρ τῆς ληστρικῆς καὶ πασιῶδους, ὑπ' ἄλλήλων ἐνδεικνυμένους ἀναιρεθῆναι προσέταξε, τὸς λοιπὰς, ὃς μὲν εἰς τὸν θρίαμβον ἐτήρησεν, ὃς δὲ ταῖς ἐπαρχίαις ἰδμενέσας, ἄλλας δ' εἰς τὰ κατ' Ἀγγυπτον ἔργα, τὸς δὲ πλείους διέπρασεν.

με'. Περὶ ὅτι τὸ πλῆθος τῶν ὑπὸ πόλεμον ἠλωκῆτων τε καὶ διαφθαρέντων.

μς'. Περὶ τῶν εἰς τὸς ὑπενόμους καταφυγόντων.

μς'. Οτι, περὶ τῆς πλείους ἀλώσεως τῆς πόλεως, τὸτο δεύτερον ἡρημάθη.

24. *Quod, cum proponeretur a Tito, quid facturi essent de templo, aliqui alia dicerent, ipse dixerit, se non passurum esse eiusmodi structuram flammis absumi: atque ita concilium dimisit.*
25. *Quomodo Iudaei Romanos, qui in statione erant, adoriuntur, cumque in eo essent, ut in fugam verterentur, Caesar prius auxilio venit et Iudaeos fugat.*
26. *Quomodo templum incensum est, iunio Caesare.*
27. *Quod eodem mense et die deflagrauit templum, quo olim concrematum est a Babyloniiis.*
28. *Quod, cum templum flammis vastaretur et Iudaei omnes cuiuscunque aetatis una perirent, permixtus cum caede editur sonitus, clamorque Romanorum et perennitium promiscuus.*
29. *Quomodo sacerdotum nonnulli verubus templi in Romanos pro missilibus utebantur, et muro quodam adscenso semetipsos in ignem coniecerunt: usque Romani, igne in omnia grassantes, quicquid reliquum erat templi incenderunt, et multitudinem eo confugientium ad sex hominum milia.*
30. *De Pseudopropheta, cui populus ad sui interitum fidem habuit.*
31. *De signis excidium praecedentibus.*
32. *Quomodo Romani signa in templum inferebant, et Titum acclamationibus honorabant, deque magna auri copia ex praeda.*
33. *De puero cum sacerdotibus in templi parietem se recipiente, et quo pacto decepit Romanos: usque sacerdotes fame laborantes descenderunt ad Titum, quos ipse puniri iussit.*
34. *Quomodo tyranni Titum ad colloquium prouocant, atque ipse cum eis sermonem habuit maxime admirandum.*
35. *Quod Titus, cum tyranni nihil moderati praese ferrent, vobementer iratus edixerit per praedonem, ne iam fidem dextramque sibi dari sperarent: quo facto imperauit milibus igne omnia vastare.*
36. *De regis consanguineis ad Caesarem perfugientibus, usque eos Romanis mittendos curauit.*
37. *Quomodo scilicet ad domum regiam profecti Romanos inde pepulerunt, et reliquam multitudinem popularium, qui eo confugerant, occiderunt, et duos milites Romanos viuos ceperunt.*
38. *Quomodo Romani, latronibus rursus in fugam versis, quod reliquum erat urbis incenderunt.*
39. *Quomodo tyranni cuniculis fressi et innixi ad extremam usque belligerabant.*
40. *Quod Caesar iterum superiorem urbem aggeribus occupat: cumque o seditionis nonnulli de urbe tradenda deliberant, eos re explorata praeventit Simon et poenis afficit.*
41. *De sacerdote ad Caesarem profugiente, et res multas preciosas ei tradente.*
42. *Quomodo, aggeribus perfectis, Romani machinas adducebant, et latronibus inexpectato fugientibus et cuniculos subeuntibus, totam urbem mactant Romani.*
43. *Quod Caesar urbem introgressus eamque ob firmitatem multum miratus, caetera quidem omnia deleri iussit, tres vero turres solas in suae virtutis et fortitudinis monumentum intactas reliquit.*
44. *Quomodo Caesar, postquam latrones et seditiosos a se inuicem delatos interfici iusserat, reliquos, partim in triumphum reseruauit, partim prouinciis donauit, aliosque ad Aegyptiorum opera relegauit, pluresque vendidit.*
45. *De rota multitudine eorum, qui bello capti erant et perierunt.*
46. *De iis, qui in cuniculos confugerunt.*
47. *Quod urbs quingies prius capta, tunc iterum vastata erat.*

ΚΕΦ. α΄.

Οτι Ισδαίων πάθη ἐπὶ τὸ χεῖρον πρᾶκοπτε· καὶ ὡς τῇ Λα-
τωνία προσβάλλουσιν οἱ Ῥωμαῖοι.

Τλ μὲν ἔν τῶν Ιεροσολύμων πάθη πρᾶκοπτε καθ' ἡμέ-
ραν ἐπὶ τὸ χεῖρον, τῶν τε τασιασῶν μᾶλλον παρο-
ξυνομένων ἐν ταῖς συμφοραῖς, καὶ τῇ λιμῇ μετὰ τὸν δῆ-
μον ἥδη καίκεντος νεμομένη. τό γε μὴν πλήθος τῶν σεσω-
ρευμένων ἀνά τὴν πόλιν πτωμάτων ὄφει τε Φρικῶδες ἦν,
καὶ λοιμῶδη προσέβαλλεν ὁσμήν, πρὸς τε τὰς ἐκδρομὰς
ἐμπόδιον τοῖς μαχομένοις. ὥσπερ γὰρ διὰ παρατάξεως Φό-
νῳ μυρίῳ γεγυμνασμένης, χωρῆντας ἔδει τὰ σώματα πα-
τεῖν, οἱ δὲ ἐπιβαίνοντες ἔτε ἔφριττον, ἔτε ἤλεον, ἔτε κλη-
δὸνα κακὴν σφῶν αὐτῶν ὑπελάμβανον τὴν εἰς τὰς κατοικο-
μένους ὕβριν· πεφυρμένοι δ' ὁμοφύλῳ Φόνῳ τὰς δεξιὰς,
ἐπὶ τὸν πρὸς τὰς ἀλλοφύλης πόλεμον ἐξέθεον, ὀνειδίζον-
τες, ἔμοιγε δοκῇ, τὸ θεῖον εἰς βραδύτητα τῆς ἐπ' αὐτοῖς
κολάσεως. ἡ γὰρ ἐλπίδι νίκης ὁ πόλεμος, ἥδη δὲ ἀπο-
γνώσει σωτηρίας ἐθρασύνετο. Ῥωμαῖοι δὲ, καίτοι πολλὰ
περὶ τὴν τῆς ὕλης συγκομιδὴν τалаιπωρῆμενοι, τὰ χώ-
ματα διήγειραν μιᾷ καὶ εἴκοσι ἡμέραις, κείραντες, ὡς προεί-
ρηται, τὴν περὶ τὸ ἄσυ χώραν, ἐπ' ἐνεήκοντα σαδίεις ἐν κύ-
κλῳ πᾶσαν. ἦν δὲ ἐλεεινὴ καὶ τῆς γῆς ἡ θεία. τὰ γὰρ πάλ-
λαι ὀνδρεσι καὶ παραδείσοις κεκοσμημένα, τότε πανταχό-
θεν ἠερίμωτο καὶ περικέκοπτο τὴν ὕλην. εἰδείς τε τὴν πάλ-
λαι Ισδαίαν καὶ τὰ περικαλλῇ προάστεια τῆς πόλεως ἑώρα-
κὼς ἀλλόφυλος, ἔπειτα τὴν τότε βλέπων ἐρημίαν, ἐκ ὠλο-
φύζατο, καὶ κατετέναξε τὴν μεταβολὴν παρ' ὅσον γένοιτο.
πάντα γὰρ ἐλυμήνατο τὰ σημεῖα τῇ κάλλει ὁ πόλεμος,
καὶ ἐκ ἂν τις ἐξαπίνης ἐπιστὰς τῶν προσγνωκῶτων ἐγνώρισε
τὸν τόπον, ἀλλὰ παρὼν ἐζήτηε τὴν πόλιν.

β'. Ῥωμαίοις δὲ καὶ Ισδαίοις τὸ τέλος τῶν χωμάτων
τὴν ἐνεποίη δέος ἀρχήν. οἱ μὲν γὰρ, εἰ μὴ καὶ ταῦτα καύ-

CAP. I.

Quod Iudaeorum calamitates magis ingrauescebant: utque in Antoniam impressionem faciunt Romani.

AT enim Hierosolymorum calamitates quotidie ingrauescebant, cum et seditiosi magis irritarentur adversis inclusi, et fames in populum grassata iam et ipsos depasceretur. Quin et multitudo congestorum in ciuitate cadauerum et visu horrenda erat, odoremque pestiferum emittebat, qui pugnantium excursibus impedimento erat. Nam incedentes, veluti per aciem plurima caede exercitati, conculcare corpora necesse habebant; quique super eis graderentur neque horrebant, neque miserabantur, neque malum omen sibi ducebant contumeliam in mortuos: gentili autem caede dexteras pollutas habentes, ad bellum cum alienigenis excurrerant, tanquam exprobrantes Deo (ut mihi videtur) supplicii sui tarditatem. non enim spe victoriae, sed desperatione salutis, iam ferociter gerebatur bellum. Romani autem, quamuis in aggreganda materia valde laborarent, aggeres tamen intra dies XXI. excitarunt, attonsa, ut iam ante dictum est, omni in orbem circa ciuitatem regione ad xc. stadia. Erat autem miserabilis etiam terrae facies: nam quae antea arboribus et hortis ornata fuerant loca, ea tunc undique deserta syluis accisis cernebantur. nec vllus, qui antea Iudaeam viderat, alienigena, et suburbana pulcherrima ciuitatis, cum eius solitudinem tunc cernebat, lacrymas continere poterat, et mutationem non gemere, quae et quanta fuerit, quippe omnia pulchritudinis vestigia deleuerat bellum: nec, si quis subito aduenisset, qui locum prius nouerat, eum cognosceret, sed praesens quaereret ciuitatem.

2. Aggerum autem opus finitum Romanis pariter ac Iudaeis in causa erat, ut timere inciperent. namque

σηαν, ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν προσεδόκων· Ῥωμαῖοι δὲ, ἐκ
 ἂν ἔθ' αἰρήσιν, κακείνων διαφθαρέντων, ὕλης γὰρ τε ἦν
 ἀπορία, καὶ τῶν μὲν πόνων ἤδη τὸ σῶμα, τῶν δ' ἐπαλλή-
 λων πταισμάτων αἰψυχαι τοῖς στρατιώταις ἐλείποντο. τὰς
 γε μὴν κατὰ τὴν πόλιν συμφορὰς, Ῥωμαίοις πλέον εἶναι
 συνέβαινε πρὸς ἀθυμίας, ἢ τοῖς ἐν αὐτῇ. παρὰ γὰρ τὰ
 τηλικαῦτα πάθη τοῖς μαχομένοις ἔδδεν ἔχρῳντο μαλακω-
 τέροις, ἀλλ' ἐθραύοντο πάντοτε τὰς ἐλπίδας, τῶν μὲν χω-
 μάτων ταῖς ἐπιβλαῖς, τῶν δὲ ὀργάνων σφρόντητι τῇ τεί-
 χης, τῆς δὲ κατὰ χεῖρα μάχης ταῖς τῶν συμπλεκομένων
 τόλμας πλεονεκτῆμενοι. τὸ δὲ μέγιστον, εἰσέως τε, καὶ
 λιμῆ καὶ πολέμου, καὶ τοσούτων κακῶν εὐρίσκοντες ἐπάνω
 τὸ παράσημα τῆς ψυχῆς Ἰσδαίως ἔχοντας, ὑπελάμβανόν
 τε τῶν ἀνδρῶν ἀμάχης μὲν τὰς ὀρμὰς, ἀνάλωτον δὲ τὴν
 ἐπὶ συμφοραῖς εὐθυμίαν εἶναι. τί γὰρ ἂν μὴ ὑποσῆναι δε-
 ξιᾷ τύχῃ χρωμένους, τὴς ὑπὸ κακῶν πρὸς ἀλκὴν τρεπομέ-
 νους; οἱ μὲν ἄν ἐρρωμενέστερας διὰ ταῦτα τῶν χωμάτων
 ἐποιῶντο τὰς Φυλακάς.

γ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην, κατὰ τὴν Ἀντωνίαν ἅμα
 καὶ πρὸς τὸ μέλλον, εἰ καταρριφθεῖν τὸ τεῖχος, ἡσφαλί-
 ζοντο· καὶ, πρὶν ἐπισῆναι τὰς κριὰς, ἐπέθεντο τοῖς ἔργοις.
 ἢ μὴν ἐκράτησάν γε τῆς ἐπιχειρήσεως. ἀλλὰ προσελθόν-
 τες μετὰ λαμπάδων, πρὶν ἐγγίσει τοῖς χώμασι, ψυχρό-
 τεροι τῆς ἐλπίδος ὑπέσχεσαν. πρῶτον μὲν γὰρ, ἔδδεν ὁμο-
 νοεῖν ἢ σκέψιν αὐτῶν ἐδόκει, κατὰ μέρος ἐκπηδώντων, καὶ
 διαλειμμάτων, καὶ μεμελλημένως μετὰ δέξας, καθόλου τ'
 εἰπεῖν, ἔκ Ἰσδαϊκῶς. τὰ γὰρ ἴδια τῷ ἔθνει ὑπέρητο ἅμα,
 ἡ τόλμα, καὶ ὀρμὴ, καὶ δρόμος ὁμῶ πάντων, καὶ τὸ μηδὲ
 πταίνοντας ἀναστέφειν. ἀτονώτεροι δὲ ἑαυτῶν παρελθόντες,
 καὶ τὰς Ῥωμαῖους εὖρον ἐρρωμενέστερον τῷ συνήθει παρατε-
 ταγμένους. τοῖς μὲν γε σώμασι καὶ ταῖς πανοπλίαις ἔτως
 ἐφράζαντο τὰ χώματα πάντοθεν, ὡς τῷ πυρὶ μηδαμόθεν
 καταλιπεῖν παράδυσιν. τὴν δὲ ψυχὴν ἐτόνωσαν ἕκαστος,
 μὴ μετακίνηθῆναι τῆς τάξεως πρὸ θανάτου. πρὸς γὰρ τὸ

hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri ciuitatem putabant: Romani vero, eam haud vnquam se capturos esse, si et isti destruerentur. materia quippe eos defecerat, et labore quidem militibus attrita erant corpora, crebris vero aduersis casibus animis deficiebant. Porro eueniebat, vt ex ciuitatis calamitatibus Romani magis animos desponderent, quam qui in ea erant. nam propter istiusmodi clades pugnatores nihilo segniores habebant, ipsis interim fracta spe et debilitata, cum aggeres insidiis, machinae soliditati muri, pugnaque manibus conferta audaciae confligentium cederent. Maxime vero, cum et seditione et fame et bello superiorem animi fortitudinem Iudaeos habere comperirent, virorum quidem insuperabiles esse impetus, animos vero in calamitatibus terrore inuictos gerere arbitrabantur. quid enim non sustineant prosperis in rebus, qui malis ad virtutem incitarentur? Et illi quidem propterea validiores aggeribus adhibebant custodias.

3. Ioannes autem eiusque socii, apud Antoniam simul et futuris, si disiiceretur murus, prospiciebant; et, antequam arietes admonerentur, impetum faciebant in opera. Non tamen illis successit conatus. Sed cum facibus progressi, priusquam aggeribus appropinquarent, spe sua frustrati reuerterunt. Nam primum ne concordare quidem videbatur eorum consilium, paulatim, et per interualla, et cunctanter, non sine metu exsiliendum, atque, vt summatim dicam, non Iudaeorum more. Simul enim illis deerant, quae gentis propria, audacia, impetus, coniunctusque omnium cursus, et sine offensione reuertere. Languidiore progressi, quam solebant, etiam Romanos acie solito validiori stantes inueniebant: qui corporibus quidem atque armis ita vndique aggeres sepserunt, vt nusquam igni aditum relinquerent; animo vero quisque eatenus confirmato erat, vt prius moreretur, quam loco cederet. nam praeterquam

πάσας αὐτῶν ὑποκόπτεσθαι τὰς ἐλπίδας, εἰ καὶ κείνα κατα-
 Φλεγείη τὰ ἔργα, δεινὴ τῆς στρατιώτας εἶχεν αἰδώς, εἰ
 πάντα κρατήσκειαν, πανουργία μὲν ἀρετῆς, ἀπείνοια δὲ
 ὀπλων, πληθὺς δὲ ἐμπειρίας, Ἰσδαῖοι δὲ Ῥωμαίων. ἄμα
 δὲ τι καὶ τὰ ἀφειθήρια συνήγειρε τῶν προπηδώντων ἐφικνεύ-
 μενα, καὶ πιστὸν τις τῷ μεθ' ἑαυτὸν ἐμπόδιον ἦν, ὃ, τὸ
 κίνδυνος τῷ πρόσω χωρεῖν ἐποίει μαλακωτέρως. τῶν δ' ἐν-
 δοτέρῳ βέλους ὑποδραμόντων, οἱ μὲν, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν,
 τὴν εὐταξίαν καὶ τὸ πύκνωμα τῶν πολεμίων καταπλαγέν-
 τες, οἱ δὲ νυττόμενοι τοῖς ξυστοῖς ἐπαλινδρόμουν· καὶ τέ-
 λος, ἀλλήλους κακίζοντες εἰς δειλίαν, ἀνεχώρουν ἄπρακτοι.
 νημενία Πανέμης μηνὸς ἡ ἐπιχείρησις ἦν. ἀναχωρησάντων
 δὲ τῶν Ἰσδαίων, προσῆγον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς ἐλεπόλεις, βαλ-
 λόμενοι πέτραις τε ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, καὶ πυρὶ καὶ σιδή-
 ρῳ, καὶ παντὶ τῷ χορηγημένῳ Ἰσδαίοις ὑπὸ τῆς ἀνάγκης
 βέλει. καίπερ γὰρ πολὺ τῷ τείχει πεποιθότες, καὶ τῶν
 ὀργάνων καταφρονῶντες, ὅμως ἐκώλυον τῆς Ῥωμαίας προσά-
 γειν. οἱ δὲ τὴν σπεδὴν τῶν Ἰσδαίων τῷ μὴ πληγῆναι τὴν
 Ἀντωνίαν ὑπολαμβάνοντες γίνεσθαι δι' ἀδένειαν τῆς τείχους,
 καὶ σαθρὰς ἐλπίσαντες εἶναι τῆς θυμελίας, ἀντεφίλονεί-
 κουν. ἡ μὲν ὑπῆκε τὸ τυπτόμενον· ἀλλ' οἱ μὲν συνεχῶς
 βαλλόμενοι, καὶ πρὸς μηδένα τῶν καθύπερθεν κινδύνων
 ἐνδιδόντες, ἐνεργῶς παρεῖχον τὰς ἐλεπόλεις. ὡς δ' ἦσαν
 ἐλάττους, καὶ περιθραύοντο ταῖς πέτραις, ἔτρεψεν τῆς θυ-
 ρῆς ὀροφώσαντες ὑπὲρ τῶν σωμάτων, χερσὶ καὶ μοχλοῖς
 ὑπώρυττον τῆς θυμελίας, καὶ τέσσαράς γε λίθους προσ-
 καρτερήσαντες ἐξέσεισαν. ἀνέπαυσε δὲ νύξ ἑκατέρως,
 καὶ ἐν ταύτῃ τὸ τείχος ὑπὸ τῶν κριῶν σεσαλευμένον, καθ'
 ὃ τοῖς προτέροις ἐπιβηλεύων χώμασιν ὁ Ἰωάννης ὑπώρυξεν,
 ἐνδύσσης τῆς διώρυχος, ἐξαπίνης κατερείπεται.

δ'. Τάτῃ συμβάντος παραδόξως, ἑκατέροις διετέθη
 τὰ φρονήματα. Ἰσδαίως μὲν γὰρ, ὃς ἀθυμεῖν εἰκὸς ἦν
 τῷ παρ' ἐλπίδα γινέσθαι τὸ πτώμα, καὶ μὴ προησφα-
 λίσθαι πρὸς αὐτὸ, θαρρεῖν ὡς μενέσσης συνέβαινε τῆς Ἀν-

quod omnis spes illis praecideretur, si etiam ista opera forent exusta, magno sibi pudori esse ducebant milites, si per omnia cederet aut calliditati virtus, aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut Romani Iudaeis. Simul autem et machinae obsidionales pro illis faciebant, missilia ad eos usque conicientes, qui e muro prosiliebant, et cum quis cecidisset, subsequuturo moram iniiciebat, periculumque ultra progrediendi remissiores efficiebat. Qui vero intra teli iactum se proripuerant, alii, priusquam ad manus ventum esset, disciplina hostium et densitate perterriti, alii spiculis vulnerati retrocedebant: tandemque, alius alium timiditatis arguens, re infecta reuertebantur. Primo mensis Panemi die coepta est oppugnatio. Iudaeis autem inde digressis, Romani helepoles admouere, quamvis ab Antonia saxis peterentur et igni et ferro, telisque omnigenis, quae Iudaeis suppeditaret necessitas. Nam licet moenibus multum considerent Iudaei, machinasque contemnerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Iudaeorum studium, ne laederetur Antonia, ex murorum infirmitate esse arbitantes, ratique, eam fragilibus niti fundamentis, ex aduerso modis omnibus contendebant. Nec tamen, quod feriebatur ictibus, cedebat: sed ipsi quidem crebris in se missilibus iactis, cum nulli periculo desuper venienti succumberent, eo perducebant helepoles, ut agendi vim haberent. At cum inferiores essent, ac lapidibus comminuarentur, alii scutis super corpora concameratis fundamenta manibus et vectibus suffodiebant, atque saxa quatuor obstinato labore amoliti sunt. Nox autem praelium vtrinque diremit: atque in ea, murus arietibus quassatus, qua Ioannes, cum prioribus aggeribus insidiaretur, cum suffoderat, subsidente cuniculo, repente corruit.

4. Cum hoc praeter opinionem accidisset, vtrique diuersae animis affecti erant. Nam Iudaei quidem, quos anxios et deiectos esse verisimile erat, quod praeter expectationem inciderit ruina, et aduersus eam nihil praecauerant, tanquam

τωνίας· Ρωμαίων δέ γε τὴν παρ' ἐλπίδα χαρὰν ἐπὶ τῷ καταρριφθέντι ταχέως ἔσβησεν ὅψις ἐτέρη τείχους, ὅπερ ἔνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντωκοδομήκεσαν. εὐμαρῆστερ' αὖ μὲν γε τῆς πρότερον ἢ προσβολὴ κατεφαίνετο. τότε γὰρ ἀναβῆναι διὰ τῶν καταρριφθέντων ῥᾶον ἐδόκει, καὶ τὸ τείχος ἀδυνάτερον τε πολλῶ τῆς Ἀντωνίας, καὶ ταχέως τῷ πρόσκαιρον εἶναι λύειν ὑπελάμβανον. ἢ μὴν ἐτόλμα τις ἀναβῆναι· πρῶτος γάρ τοις ἀρξαμένοις ἦν ἀπώλεια.

ε'. Νομίζων δ' ὁ Τίτος ἐγείρεσθαι μάλιστα τὰς τῶν πολυμένων προθυμίας ἐλπίδι καὶ λόγῳ, τὰς τε προτροπὰς καὶ τὰς ὑποσχέσεις πολλάκις μὲν λήθην ἐργάζεσθαι τῶν κινδύνων, ἔτι δ' ὅτε καὶ θανάτῳ καταφρόνησιν, συναγαγὼν ἐπὶ ταυτὸ τῆς ἀλκίμης, ἐπειρᾶτο τῶν ἀνδρῶν· „ὦ „συστρατιῶται, λέγων, τὸ μὲν παρακελεύειν ἐπὶ τὰ μὴ „φέροντα κίνδυνον, αὐτόθεν τοῖς παρακελευομένοις ἀκλεῖς, „ἀμέλει δὲ καὶ τῷ παρακελεύοντι φέρει κατάγνωσιν ἀναν- „δρίας. δεῖ δ' οἶμαι, προτροπῆς εἰς μόνον τὰ σφαλερὰ τῶν „πραγμάτων, ὡς ἐκείνῳ γε καὶ αὐτὸς πράττειν ἄξιον. „ὥς ἐγὼ γε τὸ μὲν ὑπάρχειν χαλεπὴν τὴν ἐπὶ τὸ τείχος „αἰοδόν, αὐτὸς ὑμῖν προτίθημι· τὸ δ' ὅτι μάλιστα προσή- „κει μάχεσθαι τοῖς δυσκόλοις τῆς ἀρετῆς ἐφισμένους, καὶ „ὅτι καλὸν ἐν εὐκλείᾳ τελευτῆ, καὶ ὡς ἐκ ἀκαρπὸν ἔσθαι „τοῖς καταρξαμένοις τὸ γενναῖον, διέξομαι. πρῶτον μὲν ἔν „ὑμῖν γενέσθω προτροπή, τὸ τίνας ἴσως ἀποτρέπον, ἢ Ἰε- „ρδαίων μακροθυμία, καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν οἷς κακοπαθεῖ- „σιν· αἰχρὸν γάρ, Ρωμαῖς τε ὄντας καὶ στρατιώτας ἑμᾶς, „καὶ διδασκτὸν μὲν ἐν εἰρήνῃ τὸ πολεμεῖν, ἔθιμον δ' ἐν πο- „λέμῳ τὸ κρατεῖν ἔχοντας, ἡττᾶσθαι κατὰ χεῖρα Ἰερδαίων, „ἢ κατὰ ψυχὴν, καὶ ταῦτα πρὸς τέλος τῆς νίκης καὶ συν- „εργημένους ὑπὸ τῇ Θεᾷ. τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα πταίσματα „τῆς Ἰερδαίων ἐστὶν ἀπονοίας· τὰ δ' ἐκείνων πάθη ταῖς τε „ὑμετέραις ἀρεταῖς καὶ ταῖς τῇ Θεᾷ συνεργίαις αὖξεται. „στάσις γὰρ καὶ λιμός, καὶ πολιορκία, καὶ δίχα μηχανη-

acciderat manente Antonia, confidebant: Romanorum vero inopinatam laetitiam e prostrato conceptam cito reflinxit muri alterius conspectus, quem post illum Ioannes cum suis aedificauerat. Veruntamen priori facilior oppugnatu apparebat. Tunc enim et adscensum per ruinas promptiorem videri, et Antonia multo infirmiore esse murum, quodque temporarius esset cito destrui posse existimabant. Nemo tamen eum audebat adscendere, quod primo tentantibus praesentissimum impenderet exitium.

5. Titus vero spe atque oratione putans alacritatem pugnantium quam maxime excitari, et adhortationes atque promissa facere, ut saepe in obliuionem veniant periculorum, atque mors ipsa interdum contemnatur, fortissimis in concionem congregatis, experiebatur eos, dicens: „Hortari quidem ad ea, commilitones, quae sine „periculo geri possunt, subinde et ipsis, qui rogantur, in- „glorium est, ipsumque certe, qui rogat, ignauiae arguit. „Non opus esse puto exhortatione, nisi cum res pericu- „losae sint; quas scilicet per se quemque gerere dignum „est. Quare ego partim quidem difficilem vobis in mu- „rum esse adscensum ipse profiteor; partim vero quod „deceat gloriae cupidos cum difficilibus congregari, quod- „que pulchrum sit cum gloria mori, nec infructuosum „erit primum audere forte facinus, persequor. Et pri- „mum quidem vos illud hortetur, quod nonnullos for- „tasse deterreat, Iudaeorum patientia et in aduersis re- „bus constantia. etenim Romanos meosque milites, „quibus in pace quidem bella discere, in bello vero „vincere consuetum est, a Iudaeis manu vel animo „superari, turpe est, idque in fine victoriae, cumque „a Deo adiuti simus. nostra enim infortunia Iudaeo- „rum desperationi accepta debentur: illorum autem „clades vestris virtutibus, quibus auxiliatur Deus, cres- „cunt. Etenim seditio, fames, obsidio, murorumque

ἡμάτων πίπτοντα τείχη, τί ἂν ἀλλ' ἢ Θυσίαν μὲν εἴη μῆνις
 ἡ ἐκείνοις, βοήθεια δ' ἡμετέρα; τὸ τοίνυν μὴ μόνον ἐλατ-
 τῶσαι χερσῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν θείαν συμμαχίαν προδι-
 δόναι, πρὸς ὑμῶν ἢ ἂν εἴη. πῶς δ' ἢ αἰχρὸν, Ἰσθαίης
 μὲν, οἷς πολλὴν αἰχρύνῃ ἢ φέρει τὸ λείπεισθαι μαθῆσι δε-
 λεύειν, ὑπὲρ τῆ μηκέτι τῷτο πάσχειν θανάτου καταφρονεῖν,
 καὶ πολλάκις εἰς μέσους ἡμᾶς ἐκτρέχειν, ἢ ἐλπίδι τῆ κρα-
 τήσῃ, ἀλλὰ διὰ ψιλὴν ἐπίδειξιν ἀνδρείας· ἡμᾶς δὲ τῆς
 γῆς ὀλίγη δὲν ἀπάσης καὶ θαλάσσης κρατῶντας, οἷς καὶ
 τὸ μὴ νικᾶν ὄνειδος, μηδὲ ἄπαξ εἰς τῆς πολεμίας παρα-
 βάλλεσθαι, περιμένειν δὲ τὸν λιμὸν κατ' αὐτῶν καὶ τὴν
 τύχην ἀργῶς καθεζομένης μετὰ τοιούτων ὅπλων, καὶ ταῦ-
 τα δι' ὀλίγη τῇ παραβόλῃ τὸ πᾶν κατορθῶσαι δυναμέ-
 νους; ἀναβάντες γὰρ ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, ἔχομεν τὴν πόλιν.
 καὶ γὰρ ἂν γίνηται τις ἐτι πρὸς τῆς εὐδον, ὅπερ ἢ οἶομαι.
 μάχη, τό γε κατὰ κορυφὴν εἶναι, καὶ ταῖς ἀναπνοαῖς
 ἐπικαθῆσθαι τῶν πολεμίων, ταχέως τὴν ὀλοχερῇ νίκῃ ἐγ-
 γυᾶται. καὶ ἔγωγε, τὸ μὲν ὑμνεῖν ἄρτι τὴν ἐν πολέμῳ τε-
 λευτήν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀρεϊμανοῖς πεσῶσιν ἀθανασίαν
 παραλείπω, ἐπαρασαίμην δ' ἂν τοῖς ἄλλως ἔχῃσι τὸν
 κατ' εἰρήνην ἐκ νόσου θάνατον, οἷς μετὰ τῆ σώματος καὶ ἡ
 ψυχὴ τάφῳ κατακρίνεται. τίς γὰρ ἢ οἶδε τῶν ἀγαθῶν
 ἀνδρῶν, ὅτι τὰς μὲν ἐν παρατάξει ψυχὰς, σιδήρῳ τῶν
 σαρκῶν ἀπολυθείσας, τὸ καθαρώτατον φοιχεῖον αἰθῆρ
 ξενοδοχῶν ἄστροις ἐγκαθιδρύει· δαίμονες δ' ἀγαθοὶ, καὶ
 ἥρωες εὐμενεῖς, ἰδίους ἐκγόνοις ἐμφανίζονται. τὰς δ' ἐν νο-
 σῶσι τοῖς σώμασι συντακείσας, καὶ τὰ μάλιστα κηλίδων
 ἡ μiasμάτων ὥσι καθαραὶ, νύξ ὑπόγειος ἀφανίζει, καὶ
 λήθη βαθεῖα δέχεται. λαμβάνουσά τε ἅμα τῆ τε βίᾳ καὶ
 τῶν σωμάτων, ἐτι δὲ τῆς μνήμης περιγραφὴν. εἰ δὲ κέ-
 κλωσαι μὲν ἀνθρώποις ἀναγκαῖα τελευτὴ, καὶ φότερος δ'
 εἰς αὐτὴν νόσος πάσης σιδήρεος ὑπέρτης, πῶς ἢ ἀγενεῖς
 μὴ δοῖναι ταῖς χεραῖς, ὃ τῷ χρεῶν ἀποδώσομεν; καὶ
 ταῦτα μὲν, ὡς ἢ δυναμένων σωθῆναι τῶν ἐπιχειρησόντων,

„fine machinis casus, quid sit aliud, quam in illos ira
 „Dei, nostrumque adiumentum? Igitur non solum dete-
 „rioribus inferiores videri, sed etiam diuinum auxilium
 „prodere, vobis non conuenit. Quo pacto autem non
 „turpe videatur, Iudaeos quidem, quibus non magno pu-
 „dori est vinci, qui seruire didicerint, ne in posterum id
 „patiantur, mortem contemnere, atque in nos medios fre-
 „quenter excurrere, non victoriae spe, sed ad leuem vir-
 „tutis ostentationem: nos autem totius paene terrae ma-
 „risque victores, quibus etiam non vincere probro habe-
 „tur, otiosos sedentes, ne semel quidem in hostem ali-
 „quid audaciter expertos, famem ac fortunam illis aduer-
 „sam cum eiusmodi armis operiri, idque cum patuo dis-
 „crimine totum possitis efficere? Itaque in Antoniam si
 „adscenderimus, habebimus ciuitatem. nam etsi pugnan-
 „dum sit aduersum intus positos, quod non arbitror, at-
 „tamen verticibus ac respirationi hostium insidere victo-
 „riam nobis integram spondet et promittit. Equidem
 „praetermissa nunc eorum laude, qui in bello moriun-
 „tur, illorumque immortalitate, qui Martio furore ca-
 „dunt, est vt illis, qui, non adeo fortiter animati sunt,
 „ex morbo pacis tempore mortem imprecer, quorum
 „anima cum corpore sepulcro damnatur. Quis enim
 „virorum fortium nescit, animas in acie quidem ferro
 „corporibus solutas purissimo aetheris elemento inter
 „astra collocari; easque manes bonos ac propitios he-
 „roas posteris illorum conspiciendas dare; quas vero
 „morbis corporis tabesque consumserit, maculae li-
 „cet labisque puras, sub terras ire in tenebras et in
 „profundam demergi obliuionem, eundemque memo-
 „riae statui terminum, qui sit et vitae et corporis.
 „Quod si fati necessitate mors hominibus decreta est,
 „ad eam autem omni morbo leuius est ferri ministe-
 „rium, cui non videatur ignauum negare id in com-
 „modum aliorum, quod vt fato debitum reddituri su-
 „mus? Et haec quidem, quasi seruari nequeant, qui
 „hoc ipsum aggredientur, prosequutus sum. Est au-

ἡδιστὴν ἦλθον. ἔνεστι δὲ σώζεσθαι τοῖς ἀνδριζομένοις, καὶ ἐκ
 „τῶν σφαλερωτάτων. πρῶτον γάρ τὸ καταρρίφθαι
 „εὐεπίβατον· ἔπειτα πᾶν τὸ οἰκοδομηθὲν εὐδιάλυτον.
 „ὕμεις τε πλείους, θαρτήσαντες ἐπὶ τὴν προᾶξιν, ἀλλήλοις
 „προτροπὴ καὶ βοήθεια γίνεσθε, καὶ τοῖς πολεμίοις τὸ ὑμέ-
 „τερον παράστημα ταχέως κλάσει τὰ φρονήματα. καὶ τά-
 „χα ἂν ὑμῖν ἀναίμακτον τὸ κατόρθωμα γένοιτο, μόνον
 „καταρξαμένοις. ἀναβαίνοντας μὲν γὰρ κωλύειν πειρά-
 „σανται κατὰ τὸ εἶκος, λαθόντας δὲ καὶ βιασαμένους
 „ἅπαξ, ἔκ ἂν ὑποσᾶιν ἔτι, καὶ ὀλίγοι φθάσητε. τὸν δὲ
 „καταρξάμενον, αἰχθυοίμην ἂν, εἰ μὴ ποιήσαιμι ζηλωτὸν
 „ἐν ταῖς ἐπικαρπείαις· καὶ ὁ μὲν ζῶν ἄρξει τῶν νῦν ὁμοίων,
 „μακάρια δ' ἀκολοθήσει καὶ τοῖς πεσῶσι τὰ ἀριστεῖα.

ς'. Τοιαῦτα τῷ Τίτῃ διεξίοντος, τὸ μὲν ἄλλο πλη-
 θος ἔδωκε τῷ κινδύνῳ τὸ μέγεθος· τῶν δ' ἐν ταῖς σπείραις
 στρατευομένων Σαβίνος τῆνομα, γένος ἀπὸ Συρίας, ἀνὴρ
 καὶ κατὰ χεῖρα καὶ κατὰ ψυχὴν ἄριστος ἐφάνη, καίτοι
 προῖδων ἂν τις αὐτὸν ἀπὸ γε τῆς σωματικῆς ἑξέως ὃ δέ-
 καιον εἶναι στρατιώτην ἔδοξε. μέλας μὲν γὰρ ἦν τὴν χροάν,
 ἱχνὺς, τὴν σάρκα πεπιλημένος, ἀλλ' ἐνώκει τις ἡρώϊκῃ ψυ-
 χῇ λεπτῷ σώματι, καὶ πολὺ τῆς ἰδίας ἀλκῆς σπουδύτερον.
 πρῶτος γὰρ ἀναστὰς· „ἐπιδίδωμι σοί, Καῖσαρ, ἔφη, προ-
 „θύμως ἑμαυτὸν, πρῶτος ἀναβαίνω τὸ τεῖχος· καὶ εὐχο-
 „μαι μὲν μὲ τῇ τε ἰσχύϊ καὶ τῇ γνώμῃ τὴν σὴν ἀκολοθήσασθαι
 „τύχην. εἰ δὲ νευροσηθεῖν τῆς ἐπιβολῆς, ἴδοι με, μὴ πταί-
 „σαντα παρ' ἐλπίδας, ἀλλ' ὑπὲρ σὲ κρίσει τὸν θάνατον
 „ἡρημένον.” ταῦτα εἰπὼν καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ τὸν θυ-
 ρὸν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς προανατείνας, τῇ δεξιᾷ δὲ τὸ ξί-
 φος σπασάμενος, ἐχώρει πρὸς τὸ τεῖχος, μάλιστα περὶ
 ὥραν τῆς ἡμέρας ἕκτην. εἶποντο δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων ἑν-
 δεκα μόνον ζηλωταὶ τῆς ἀνδρείας γενόμενοι. προῆγε δὲ
 πολὺ πάντας ὁ ἀνὴρ ὁρμῇ τινι δαιμονίᾳ χρώμενος. οἱ φε-
 ροὶ δ' ἀπὸ τῷ τεύχεος κατηκόντιζόν τε αὐτὸς, καὶ βέλτεσι
 πάντοθεν ἀπείροις ἔβαλλον, καὶ πέτρας ἐξαισίων κατεκύ-

„tem iis, qui virilem animum gerunt, euadendi via etiam
 „e maximis periculis. Nam primum quidem, quod de-
 „iectum est, facile adscenditur: deinde totum, quod aedi-
 „ficatum est, facile dissolui potest. Vosque plures, summa
 „audacia ad rem aggrediendam, alii aliis incitamento
 „estote et auxilio, vestraque animi fortitudo breui ani-
 „mos hostium franget. et fortasse vobis res sine sanguine
 „sucefferit, si eam tantum coeperitis. Nam adscenden-
 „tes quidem ab illis prohiberi verisimile est: si vero clam
 „vel etiam per vim aliquid semel egeritis, non erit, ut vos
 „sustineant, si pauci id facere occupaueritis. Me autem
 „profecto pudeat, nisi, qui primus murum conscenderit,
 „inuidendum remunerationibus fecero: et qui vixerit qui-
 „dem, iis imperabit, qui nunc ipsi aequales habentur; bea-
 „tissima vero etiam eos sequentur praemia, qui cecide-
 „rint.

6. Talia cum diceret Titus, caetera quidem multitu-
 do periculi magnitudinem pertinuit: eorum vero vnus,
 qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, Syrus na-
 tione, vir et animo et manu fortissimus apparuit, etiamsi,
 qui illum intuitus virtutem habitu corporis mensus fuisset,
 eum ne iustum quidem militem esse credidisset. etenim
 colore niger erat, corpore gracilis et pilosus, sed in tenui
 corpore et viribus eius angustiore heroica quaedam virtus
 habitabat. Cum primus itaque surrexisset: „dedo me, in-
 „quit, tibi alacri animo, Caesar, et ante omnes in murum
 „adscendo: atque opto quidem, ut vires ac voluntatem
 „meam sequatur fortuna tua. quod si quis indignans fa-
 „cinus audax mihi inuiderit, scito, me non praeter spem,
 „si res aliter cesserit, sed quod sic decreuerim, pro te
 „moriturum.” His dictis, et scuto laeua capiti praetenso,
 strictoque dextera gladio, hora quidem diei sexta murum
 petebat. Eumque ex aliis sequebantur, qui soli eius vir-
 tutem aemulati sunt, viri vndecim. Ille autem omnes
 multo antecedeat, impulsu quodam diuino incitatus.
 At vigiles e muro iaculis eos petebant, et tela vndique in-
 numera iaciebant, insuper et saxa ingentia deuoluebant,

λιον, αἱ ἐκ τῶν μὲν ἑνδεκα παρέσυραν ἐνίς. ὁ δὲ Σαβίνος ἀπαντῶν τοῖς ἀφιεμένοις, καὶ καταχωννύμενος ὑπὸ τῶν βελῶν, ἔ πρότερον ἐπέχεε τὴν ὀρμὴν, ἢ γενέσθαι ἐπ' ἄκρῳ, καὶ τρέφασθαι τὰς πολεμίας. καταπλαγέντες γὰρ αὐτῷ τὴν τε δύναμιν οἱ Ἰσδαῖοι, καὶ τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς, ἅμα δὲ καὶ πλείους ἀναβεβηκέναι δόξαντες ἐτράπησαν. ἔνθα δὴ καταμέμψαιτ' ἂν τις ὡς Φθονεράν ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς τὴν τύχην, καὶ κωλύσαν αἰεὶ τὰ παραδόξα τῶν κατορθωμάτων. ὁ γὰρ ἀνὴρ ὅτος, ὅτε ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς, ἐσφάλη, καὶ πταίσας πρὸς τινὰ πέτραν, περηνῆς ἐπ' αὐτῆς μετὰ μεγίστῃ ψόφῃ κατέπεσεν. ἐπιστραφέντες δ' οἱ Ἰσδαῖοι καὶ κατιδόντες μόνον τε αὐτὸν καὶ πεπτωκότα, πάντοθεν ἔβαλλον. ὁ δ' εἰς γόνυ διαναστὰς, καὶ προκαλυψάμενος τὸν θυρεὸν, τὸ μὲν πρῶτον ἡμύνατο, καὶ πολλὰς τῶν πλησιασάντων ἔτρωσεν. αὐτοῖς δ' ἀπὸ πλήθους τραυμάτων παρῆκε τὴν δεξιάν, καὶ τέλος, πρὶν ἀποδῆναι τὴν ψυχὴν, κατεχάθη τοῖς βέλεσιν· ἀνὴρ ἄξιός μὲν αἰμείνονι χρῆσθαι δι' ἀνδρείαν τύχην, πεσὼν δὲ τῆς ἐπιβολῆς ἀναλόγως. τῶν δ' ἄλλων τρεῖς μὲν τὰς ἡδὴ πρὸς τοῖς ἄκροις ὄντας συντρίψαντες ἀπέκτειναν τοῖς λίθοις· οἱ δ' ὀκτὼ τραυματῖαι κατασυσζέντες, ἀνεκομίσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν ἔν τρετῇ Πανέμῃ μηνὸς ἐπράχθη.

ζ'. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο τῶν προκοιτάντων τινὲς ἐπὶ τοῖς χώμασι φυλάκων εἰκοσι συνελθόντες, προσκαλῶνται μὲν τὸν τῷ πέμπτῳ τάγματος σημαioφόρον, καὶ δύο τινὰς τῶν ἐν ταῖς ἱλαῖς ἱππέων, καὶ σαλπικτὴν ἑνα. κατὰ δ' ὥραν τῆς νυκτὸς ἐνάτην, προβαίνουσι μὲν ἡσυχῇ διὰ τῶν ἐρεσιπῶν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν· ἀποσφάξαντες δὲ τὰς πρώτας τῶν φρερῶν κοιμωμένους, κρατῶσι τῷ τείχεος, καὶ τῷ σαλπικτῇ σημαίνειν ἐκέλευσαν. πρὸς ὃ τῶν μὲν ἄλλων φυλάκων ἐξαναστῆς τε αἰφνίδιος ἦν καὶ φυγὴ, πρὶν τινὰ τὸ πλῆθος ἐπιδῆν τῶν ἐπιβεβηκότων. ὁ, τε γὰρ φόβος καὶ ἡ σάλπιγξ φαντασίαν αὐτοῖς τῷ πλήθους ἀναβεβηκέναι πολυμίων παρεῖχε. Καῖσαρ δὲ, τῷ σημείῳ κατὰκῆσας, ἔξο-

quibus aliquot ex vndecim deiecti sunt. Sabinus autem missilibus occurrens, telisque paene obrutus, non prius destitit ab impetu, quam in summum murum euasisset et hostes fugasset. nam Iudaei, tam viribus illius attoniti, quam animi fortitudine, simulque plures adscendisse rati, in fugam versi sunt. Vnde est, quod fortuna non immerito incusetur, ut quae virtutibus inuideat, semperque praeclaris obstet facinoribus. Siquidem hic vir, cum quod aggressus est superasset, lapsus est, saxoque cuidam impactus maximo cum sonitu armorum pronus in eum decedit. Quo factum est, ut Iudaei conuersi, ubi solum et iacentem videre, undique eum peterent. Ille autem genu nixus et scuto protectus, primo quidem seinet descendit, multosque ad ipsum accedentes fauciauit; postea vero vulnere multitudine dextram laxauit, et ad extremum, priusquam animam redderet, telis est obrutus: vir sane pro fortitudine dignus meliori fortuna, haud secus tamen ac pro coepti facinoris difficultate cecidit. E caeteris autem tres quidem, qui iam ad summum euaserant, lapidibus obtritosis occiderunt, octo vero faucii detraeti et in castra relati sunt. Et haec quidem tertio die mensis Panemi gesta sunt.

7. Biduo autem post viginti de numero custodum, per aggeres excubantium, congregati, signiferum quidem legionis quintae, et duos quosdam ex ala equitum, atque vnum tubicinem ad se vocant. hora autem noctis nona tacite per ruinas ad Antoniam progrediuntur: occisisque primis custodibus, qui obdormierant, murum occupant, et buccina signum dari iusserunt. quo caeteri quidem vigiles subito exsuscitantur, fugiuntque, priusquam numerum eorum, qui adscenderunt, discernere potuerant. Nam et timor et tuba faciebant, ut magna hostium multitudo adscendisse crederetur. Caesar autem, signo audito, exercitum pro-

πλίζει τὴν τε δύναμιν διὰ τάχους, καὶ μετὰ τῶν ἡγεμόνων
 πρῶτος ἀναβαίνει τὰς ἐπιλέκτας ἔχων. καταφευγόντων δ'
 Ἰουδαίων εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς διώρυγος εἰσέπιπτον,
 ἦν ὁ Ἰωάννης ὑπὸ τὰ χῶματα τῶν Ῥωμαίων ὑπώρυξε. καὶ
 διασάντες ἀπ' ἀμφοτέρων οἱ στασιασαὶ τῶν ταγμάτων, τῇ
 τε Ἰωάννῃ καὶ τῇ Σίμωνος, εἶργον αὐτὰς, ὅδεμίαν ἔτε ἰχύος
 ἔτε προθυμίας ἐλλείποντες ὑπερβολὴν. πέρας γὰρ ἀλώσεως
 ὑπελάμβανον, τὸ Ῥωμαίους παρελθεῖν εἰς τὸ ἅγιον· ὃ δὲ
 κακῆνοι, τῇ κρατεῖν ἀρχήν. συρρήγνυται δὲ περὶ τὰς εἰσό-
 δας μάχη καρτέρει, τῶν μὲν καταλαβέσθαι καὶ τὸ ἱερὸν εἰς-
 βιαζομένων, τῶν δὲ Ἰουδαίων ἐξωθάντων αὐτὰς ἐπὶ τὴν Ἀν-
 τωνίαν. καὶ τὰ βέλη μὲν ἦν ἀμφοτέροις ἄχρηστα, καὶ τὰ δό-
 ρατα. σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη συνεπλέκοντο, καὶ περὶ τὴν
 συμβολὴν ἀκρίτον ἦν, ὁποτέρωθεν ἕκαστοι μάχοντο, πεφυρ-
 μένων μὲν τῶν ἀνδρῶν καὶ περὶ τὴν σπνοχωρίαν διηλλαγμέ-
 νων, τῆς δὲ βοῆς ἀσημάντης προσπιπτέσης διὰ τὸ μέγεθος.
 Φόνος τε ἦν ἐκατέρωθεν πολὺς, καὶ τῶν πεσόντων τὰ τε σώ-
 ματα καὶ τὰς πανοπλίας πατῆντες ἔθραυον οἱ μαχόμενοι.
 αἱ δ' ἐφ' ὁπότερον βρίσκει ῥέπων ὁ πόλεμος, παρακάλει-
 σις μὲν ἦν τῶν πλεονεκτάντων, οἰμῶγαι δὲ τῶν τρεπομένων.
 ἔτε δ' αἱ φυγαὶ τόπον εἶχον, ἔθ' αἱ διώξεις, ἀλλ' ἀνώμα-
 λαι ῥοπαὶ καὶ μετακλίσεις μεμιγμένης ἐγίνοντο τῆς παρα-
 τάξεως. τοῖς δ' ἐμπροσθεν γινομένοις ἢ τῇ κτείνειν ἢ τῇ
 θνήσκειν ἀνάγκη παρῆν, ἐκ ἕσης ἀναφυγῆς· οἱ γὰρ κατὰ
 πρῶτον, πρὸς ὧν βιαζόμενοι τὰς σφετέρους παρ' ἀμφοῖν, ἐδὲ τῇ
 μάχῃ μεσαίχμιον κατέλιπον. πλεονεκτάντων δὲ τῶν Ἰου-
 δαίων τοῖς θυμοῖς τὴν Ῥωμαίων ἐμπειρίαν, καὶ κλινομένης
 καθάπαν ἤδη τῆς παρατάξεως, ἀπὸ γὰρ ἐννάτης νυκτὸς
 ὥρας εἰς ἐβδόμην τῆς ἡμέρας ἐπολέμουν, οἱ μὲν ἀθρόοι, καὶ
 τὸν τῆς ἀλώσεως κίνδυνον ἔχοντες ἀνδρείας ἐφόδιον, Ῥωμαῖοι
 δὲ μέρη τῆς δυνάμεως, ἔκω γὰρ ἐπαναβιβήκει τὰ τάγ-
 ματα, κακῆνοις ἐπανέχον οἱ μαχόμενοι, τότε κρατεῖν τῆς
 Ἀντωνίας ἀποχερὴν ἐπὶ τῇ παρόντος ἐδόκει.

ἡ. Ἰωλιανὸς δὲ τις ἐκατοντάρχης τῶν ἀπὸ τῆς Βιθυνίας,

pere armari iubet, et cum ducibus primus, lectorum manu comitatus, adscendit. Cum autem Iudaei ad templum confugerent, ipsi quoque per cuniculum, quem Iohannes subter aggeres Romanorum excavarat, irruebant. discretique ab utroque agmine seditiosi, tam Ioannis, quam Simonis, arcebant eos summa vi atque alacritate repugnantes. Siquidem excidii finem putabant locum sanctum penetrasse Romanos, quod et illi pro victoriae principio habebant. Ad ipsum autem aditum acris committitur pugna, his quidem templum vi occupare nitentibus, Iudaeis vero Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittae quidem et hastae utrisque inutilis erant, strictis autem gladiis congregiebantur, et in ipso conflictu discerni non poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis quidem viris et propter angustias permutatis, incerto vero clamore propter eius magnitudinem ad aures accidente. Quin et multa utrinque caedes erat, et cadentium cadauera simul et arma conculcantes frangebant pugnatōres. Semper autem ad utram partem vergens praelium grauius esset, se inuicem adhortabantur superantes, cedentesque ciulatus edebant; et neque fugae locus erat, neque persecutioni, sed incerto modo nunc inclinarent, nunc se reflecterent, acie mixta confusaque. Qui vero inter primos steterant, necesse habebant, ut alios interficerent aut ipsi morerentur, quod refugere non daretur: nam et posteriores utriusque partis suos in frontem urgebant, nullumque dimicantibus spatium intermedium relinquebant. Cum autem Iudaeorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamque omnino tota acies inclinaret, a nona enim hora noctis ad septimam diei usque pugnant, hi quidem simul omnes, etiam excidii periculum pro incitamento ad virtutem habentes, Romani vero parte exercitus, (nondum enim adscenderant legiones illisque spes pugnantium nitebantur) tunc satis esse videbatur in praesens Antoniam occupare.

8. Iulianus vero quidam centurio ex Bithynia, vir

ἄκ' ἄσσημος ὢν ἀνὴρ, ὃν ἐγὼ κατ' ἐκείνον ἰσόρησα τὸν πόλε-
 μον, ὅπλων τε ἐμπειρία, καὶ ἀλκῇ σώματος, καὶ ψυχῆς πα-
 ρασηματι πάντων ἀριστος, ὁρῶν τὰς Ῥωμαίους ἐνδιδόντας ἤδη
 καὶ κακῶς ἀμυνομένους· παρεισῆκει δὲ Τίτῳ κατὰ τὴν Ἀν-
 τωνίαν· προπηδᾷ, καὶ νικῶντας ἤδη τὰς Ἰσθαίους τρέπεται
 μόνος μέχρι τῆς τῷ ἐνδοτέρῳ ἱερᾷ γωνίας. ἔφευγε δὲ τὸ
 πλῆθος ἄθρυν, ὅτε τὴν ἰσχὺν, ὅτε τὴν τόλμαν ἀνθρωπίνην
 ὑπολαμβάνοντες. ὁ δὲ, διὰ μέσων τῶν σκεδαννυμένων ἄλ-
 λοτε ἄλλη διατίτων, ἐφόνευσεν τὰς καταλαμβανομένας· καὶ
 τῆς ὀψευς ἐκείνης ἔδεν ὅτε τῷ Καίσαρι θαυμασιώτερον, ὅτε
 τοῖς ἄλλοις παρέστη φρικωδέστερον. ἐδιώκετο δ' ἄρα καὶ αὐ-
 τὸς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἣν ἀμήχανον διαφυγεῖν θνητὸν ὄν-
 τα. τὰ γὰρ ὑποδήματα πεπαρμένα πυκνοῖς καὶ ὀξέσιν
 ἥλοις ἔχων, ὥσπερ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἕκαστος, καὶ κατὰ
 λιθοστρώτη τρέχων ὑπολιθαίνει. πεσὼν δ' ὑπτίος, μετὰ με-
 γίστη τῆς πανοπλίας ἤχη, τὰς φεύγοντας ἐπιστρέφει. καὶ
 τῶν μὲν ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας Ῥωμαίων ἦρθη βοή, περὶ τὰνδρὶ
 δεισάντων· οἱ δὲ Ἰσθαῖοι περιεσπῶντες αὐτὸν ἀθρόοι, τοῖς τε
 ξυστοῖς, καὶ ταῖς ῥομφαίαις πάντοθεν ἔπαιον. ὁ δὲ πολὺν
 μὲν τῷ θυρεῷ σιδήρεον ἐξεδέχετο, πολλάκις δ' ἀναστῆναι
 πειράσας, ὑπὸ τῇ πλῆθους τῶν τυπτόντων ἀνστράπη, καὶ
 κείμενος δ' ὅμως ἔνυττε τῷ ξίφει πολλὰς. ἔδὲ γὰρ ἀνηρέ-
 θη ταχέως, τῷ τε κράνει καὶ τῷ θώρακι πεφραγμένος πάν-
 τα τὰ καίρια πρὸς σφαγὴν, καὶ τὸν αὐχένα συνέλκων, μέ-
 χει κόπτομένων αὐτῷ τῶν ἄλλων μελῶν, καὶ μηδενὸς προσα-
 μῦναι τολμῶντος, ἐνέδωκε. δεινὸν δὲ πάθος εἰσήκει Καίσαρα
 ἀνδρὸς ὅπως ἐναρέτη, καὶ ἐν ὧν τοσούτων φονευομένη. καὶ
 αὐτὸν μὲν ὁ τόπος διέκλειε τῇ βοηθεῖν ἐθέλοντα, τὰς δυνα-
 μένας δὲ κατάπληξις. Ἰβλιανὸς μὲν ἦν πολλὰ δυσθανατή-
 σας, καὶ τῶν κτεινάντων ὀλίγας ἀπλήγας καταλιπών, μό-
 λης ἀποσφάττεται, μέγιστον ἔπαρὰ Ῥωμαίοις καὶ Καίσαρι
 μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις κλέος καταλιπών.
 Ἰσθαῖοι δὲ, καὶ τὸν νεκρὸν ἀρπασάμενοι, πάλιν τὰς Ῥωμαίους
 τρέπονται, καὶ κατακλείουσιν εἰς τὴν Ἀντωνίαν. ἡγωνίσαντο

non ignobilis, quem in illo bello et ipse cognoui, et armorum peritia et corporis viribus et animi fortitudine omnium praestantissimus, ubi Romanos iam cedere et male semet defendere conspexit, (nam Tito apud Antoniam adstabat) proficiebat, et Iudaeos, cum victores essent, solus in fugam vertit persequiturque ad interioris templi angulum. Fugiebat autem vniuersa multitudo, neque vim eius neque audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios alio disiecerat, ipsos, quosprehendit, interficiebat: illoque spectaculo nihil aut Caesari magis admirabile visum est, aut aliis magis horribile. Verum et ipsum profecto fata persequiebantur, quae utpote mortalis vitare non potuit. Nam calceis crebros clauos et acutos, ut et caeteri milites, infixos habens, et in solo lapidibus strato currens prolabitur: cumque resupinus caderet, magnoque cum armorum sonitu, fugientes in se conuertit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, salutis eius metuentium: Iudaei vero multi simul hastis et gladiis eum undique feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat; saepe vero conatus semet erigere, percutientium multitudine prosternebatur: at iacens tamen multos gladio vulnerabat. nec enim cito pereintus est, galea et thorace per omnia tectus, ubi plagam lethalem acciperet, contractaque ceruice, donec concisis aliis eius membris, et nemine ei succurrere audente, morti succubuit. Ingentem autem dolorem capiebat Caesar ex viro tantae fortitudinis etiam in conspectu tot virorum occiso: et locus ipsum quidem discludebat, auxilium ferre cupientem; alios autem, cum possent, metus impediabat. Et Iulianus quidem diu cum morte luctatus, relictisque paucis interfectorum suorum, quos non percusserat, aegre perimitur; magna sui gloria non apud Romanos tantum et Caesarem, verum apud hostes quoque relictâ. Iudaei verb etiam rapto mortui cadavere Romanos iterum in fugam vertunt et in Antoniam concludunt. Insigniter au-

δ' ἐξ αὐτῶν ἐπισήμως κατὰ ταύτην τὴν μάχην, Ἀλεξᾶς μὲν τις καὶ Γυφθαῖος τῷ Ἰωάννῃ τάγματος· ἐκ δὲ τῶν περὶ Σίμωνα, Μαλαχίας τε, καὶ ὁ τῷ Μέρτωνος Ἰῆδας, καὶ Σωσᾶ υἱὸς Ἰάκωβος τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμῶν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἀδελφοὶ δύο, παῖδες Ἰαίερα Σίμων τε καὶ Ἰῆδης.

ΚΕΦ. β'.

Ὅπως Τίτος, κατασκάψαι προσάξας τὴν Αντωνίαν, τὸν Ἰώσηπον πρῶτρεύσας τοῖς Ἰουδαίοις αὐτοῖς παραινέσαι.

Τίτος δὲ τοῖς μὲν σὺν αὐτῷ στρατιώταις κατασκάπτειν προσέταξε τὰς θυμελίας τῆς Αντωνίας, καὶ τῇ δυνάμει πάσῃ ῥαδίαν τὴν ἄνοδον εὐτρεπίζειν. αὐτὸς δὲ τὸν Ἰώσηπον παρασησάμενος· ἐπέπυστο γὰρ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, Πανέμης δ' ἦν ἑπτακαιδεκάτῃ, τὸν ἐνδεδουλομένον καλέμενον, ἀνδρῶν ἀπορία διαλελοιπέναι τῷ Θεῷ, καὶ τὸν δῆμον ἐπὶ τάτῳ δεινῶς ἀθυμεῖν· λέγειν τῷ Ἰωάννῃ πάλιν ἐκέλευσεν αὐτὸν καὶ πρότερον. „ὥς, εἰ καὶ τις αὐτὸν ἔρως κακὸς ἔχοι τῇ μάχεσθαι, προσελθόντι μεθ' ὅσων βέλεται πολεμεῖν ἐξίη, διχα τῷ συναπολέσθαι τὴν τε πόλιν καὶ τὸν ναὸν αὐτῷ. μηκέτι μέντοι μαινεῖν τὸ ἅγιον, μηδὲ εἰς τὸν Θεὸν πλημμελεῖν. παρεῖναι δ' αὐτῷ τὰς ἐπιλελοιπυίας θυσίας ἐκτελεῖν, δι' ὧν ἂν ἐπιλέξῃται Ἰουδαίων.” καὶ ὁ Ἰώσηπος, ὥς ἂν εἰ μὴ τῷ Ἰωάννῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς, ἐν ἐπηκόῳ εἶς, τά τε τῷ Καίσαρος διηγέειν Εβραϊζῶν, καὶ πολλὰ προσηντιβόλει, „Φείσασθαι τῆς πατρίδος, καὶ διασκεδάσαι τῷ ναῷ γινόμενον ἤδη τὸ πῦρ, τῆς τε ἐναγισμῆς ἐπιδιδόναι τῷ Θεῷ.” πρὸς ταῦτα τῷ δήμῳ μὲν ἦν κατήφεια καὶ σιγή. πολλὰ δ' ὁ τύραννος λοιδορηθεὶς τε τῷ Ἰωσήπῳ καὶ καταρασάμενος, τὸ τελευταῖον προσέθηκεν, „ὥς ἂν ποτε δείσῃεν ἄλωσιν, Θεὸς γὰρ ὑπάρχειν τὴν πόλιν.” καὶ ὁ Ἰώσηπος πρὸς ταῦτα ἀνέκραγεν· „πάνυ γὰρ καθαράν τῷ Θεῷ τετήρηκας αὐτήν, ἀμίαντον δὲ μένει τὸ ἅγιον. τίς ἂν δὲ ἐλπίς οὐκ ἐστιν σύμμαχον, εἰδὲν ἡσέβησας. τὰς δὲ ἐθίμους

tem in eo praelio decertarunt, Alexas quidam et Gyphthaeus ex agmine Ioannis; ex parte vero Simonis Malachias et Mertonis filius Iudas, et Sosae filius Iacobus dux Idumaeorum, Zelotarum vero fratres duo, Iairi filii, Simon et Iudas.

CAP. II.

Quomodo Titus, cum Antoniam dirui inisset, Iosephum incitauit, ut Iudaeos iterum verbis hortaretur.

Titus autem militibus, qui cum eo quidem erant, imperauit, ut Antoniae fundamenta diruerent, facilemque adscensum toti exercitui dare curarent: ipse vero, cum Iosephum ad se vocasset, (nam audiuerat eo die, qui erat mensis Panemi decimus septimus, iuge sacrificium, ut vocabatur, virorum penuria Deo defuisse, idque populum valde dolere) Ioanni dicere iterum praecepit, quae et ante mandauerat: „quod, si quis etiam eum „pugnandi prauus amor teneret, cum qua vellet multitudinem ad bellum progredere, dum modo non „vna secum et ciuitas interiret simul et templum. sanctum tamen locum violare desineret, neue in Deum „nefas admitteret. ipsi autem licere sacra intermissa celebrare per Iudaeos, quos ipse delecturus esset.” Atque Iosephus, quasi non soli Ioanni, sed etiam pluribus, (cum constitisset, vnde exaudiri posset) quaeque ipsi in mandatis dederat, Caesar Hebraice nunciauit, multisque eos precabatur, „ut patriae parcerent, ignem, „que iam templum attingentem depellerent, Deoque vota redderent consueta.” Ad haec moestitia tenebatur populus et silentio. Tyrannus autem, cum multa Iosepho conuicia dixisset et maledicta, postremo addidit, „nunquam sibi excidium esse metuendum, utpote „quod Dei ciuitas esset.” Atque Iosephus ad ista exclamauit: „Eam quippe Deo omnino puram conseruasti, „et sacrarium manet incontaminatum. nec in eum, cuius speras auxilium, aliquid sceleris admisisti; sed is

„θυσίας ἀπολαμβάνει. καὶ μὲν σὺ τις ἀφέλῃται τὴν καθ'
 „ἡμέραν τροφὴν, ἀσθενέετε, τῷτον ἡγήσῃ πολέμιον· αὐ-
 „τὸν δὲ, ὃν τῆς αἰωνίης θρησκείας ἐσέτησας Θεὸν, ἐλπίζεις
 „σύμμαχον ἔχειν ἐν τῷ πολέμῳ; καὶ Ῥωμαίοις τὰς ἀμαρ-
 „τίας ἀνατίθης, οἳ μέχρι νῦν κήδονται τῶν ἡμετέρων νόμων,
 „καὶ τὰς ὑπὸ σὺ διακοπείσας θυσίας ἀποδίδουσαι τῷ Θεῷ
 „βιάζονται; τίς ἔκ ἂν σενάξῃ, καὶ κατολοφύραιτο τῆς
 „παραδόξου μεταβολῆς τὴν πόλιν, εἴγε ἀλλόφυλοι μὲν καὶ
 „πολέμιοι τὴν σὴν ἀσέβειαν ἐπανορθύνται, σὺ δὲ Ἰσδαῖος,
 „ὁ τοῖς νόμοις ἐντραφεὶς, κακείνων πρὸς αὐτὰς γίνῃ χαλε-
 „πώτερος; ἀλλὰ τοι, Ἰωάννη, καὶ μετανοήσαι μὲν ἐκ κα-
 „κῶν ἔκ ἀιχρὸν ἐν ἐχάτοις, καὶ καλὸν ὑπόδειγμα βηλο-
 „μένῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται, βασιλεὺς Ἰσ-
 „δαίων Ἰσχωνίας· ὃς ποτε στρατεύσαντι τῷ Βαβυλωνίῳ δι'
 „αὐτὸν ἐκὼν ἐξέστη, πρὶν ἀλῶναι τῆς πόλεως, καὶ μετὰ γε-
 „νεᾶς αἰχμαλωσίαν ὑπέμεινεν ἐθελῶσιον, ὑπὲρ τῆ μὴ πα-
 „ραδῆναι ταῦτα πολέμοις τὰ ἅγια, καὶ τὸν οἶκον τῷ Θεῷ
 „περιιδεῖν φλεγόμενον. διὰ τῷτο λόγος τε αὐτὸν πρὸς
 „ἀπάντων Ἰσδαίων ἱερὸς ἀνυμνεῖ, καὶ μνήμη ῥέουσα δι' αἰῶ-
 „νος αἰεὶ νέα τοῖς ἐπιγενομένοις παραδίδωσιν ἀθάνατον.
 „καλὸν, ὦ Ἰωάννη, ὑπόδειγμα, καὶ προσῇ κίνδυνος. ἐγὼ
 „δὲ σοι καὶ τὴν ἀπὸ Ῥωμαίων συγγνώμην ἐγγυῶμαι. μέ-
 „μνησο δὲ, ὡς ὁμόφυλος ὢν παραινῶ, καὶ Ἰσδαῖος ὢν ἐπαγ-
 „γέλλομαι· καὶ χρὴ σκοπεῖν, τίς ὁ συμβεβλυσμένος, καὶ πό-
 „θεν. μὴ γὰρ ἐγώ γε ποτε γενοίμην ζῶν ἔτι αἰχμάλω-
 „τος, ἵνα παύσωμαι τῆ γενέας, ἢ τῶν πατέρων ἐπιλάθωμαι.
 „πάλιν ἀγανακτεῖς, καὶ κέκραγάς μοι λοιδορέμενος. ἄξιός
 „γε καὶ χαλεπωτέρων, ὃς ἀντικρυς εἰμαρμένης τι παραι-
 „νῶ, καὶ τὰς ὑπὸ Θεῷ βιάζομαι κατακρίτας σώζειν. τίς
 „ἔκ οἷδε τὰς τῶν παλαιῶν προφητῶν ἀναγραφάς, καὶ τὸν
 „ἐπιρρέποντα τῇ τλήμονι πόλει χερσὶν, ἥδη ἐνεστῶτα; τό-
 „τε γὰρ ἄλωσιν αὐτῆς προεῖπον, ὅταν ὁμοφύλας τις ἄρξῃ
 „φόνος. τῶν ὑμετέρων δὲ πτωμάτων ἔχῃ ἡ πόλις, καὶ τὸ
 „ἱερὸν δὲ πᾶν πεπληρωταί; Θεὸς ἄρα, Θεὸς αὐτὸς ἐπάγει

„sacra solennia consequitur. Et siquidem tibi, o sce-
 „leratissime, quisquam quotidianum auferat cibum, eum
 „pro hoste nefario habebis; ipsum vero Deum, quem
 „perpetuo cultu priuasti, in bello tibi auxilio speras fu-
 „turum? et Romanis peccata imputas, qui hucusque le-
 „gibus nostris curam adhibent; et quae ipse interdixisti
 „sacra, Deo ut reddantur ut contendunt? Quis non ge-
 „meret, et urbem ob inopinatam mutationem desereret,
 „quod alienigenae quidem hostesque impietatem tuam
 „emendatum eant; tu vero Iudaeus, inter leges eductus,
 „eis etiam, quam illi, infestior sis? Atqui, Ioannes, ut
 „malorum te poeniteat non turpe est in extremis, bo-
 „nunque tibi exemplum ciuitatem seruare cupienti pro-
 „positum est in Iechonia rege Iudaeorum: qui, cum
 „olim Babylonius propter ipsum cum exercitu contra
 „urbem venisset, sponte ea, priusquam caperetur, ex-
 „cellit, et cum cognatione sua voluntariam captiuita-
 „tem sustinuit, ne sancta haec hostibus proderet, Dei-
 „que domum ardentem videret. Ob hoc sane sacra
 „omnium Iudaeorum commemoratione celebratur, eum-
 „que memoria per saecula transmissa semper noua im-
 „mortalem posteris tradidit. Bonum, o Ioannes, exem-
 „plar, etiamsi immineat periculum. Ego autem veniam
 „quoque tibi a Romanis spondeo. At memento, quod
 „popularis qui sum, te moneam, Iudaeusque ista promit-
 „tam: spectarique oporteat, quis sit auctor, et unde con-
 „silium. Absit enim unquam me ita captiuum viuere,
 „ut genus in memoria tenere desinam, aut eorum, quae
 „e patria mea sint, obliuiscar. Rursum indignaris, et vo-
 „ciferaris, mihi que maledicis. Etiam acerbiora mereor,
 „qui aduersus fata te hortor et suadeam, Deique sententia
 „condemnatos seruare contendam. Quis ignorat scripta
 „veterum prophetarum, et oraculum, quod miserae ciuitati
 „iam praeiens imminet? Tunc enim eius excidium fore
 „praedixere, quando aliquis e popularibus caedem patrare
 „incipiet. Vestris autem cadaueribus nonne ciuitas et tem-
 „plum omne repletum est? Deus profecto, Deus ipse cum

ἡμετὰ Ῥωμαίων καθάρσιον αὐτῷ πῦρ, καὶ τὴν τοσούτων ἡμισμμάτων γέμυσαν πόλιν ἀναρπάζει.

β'. Ταῦτα λέγων ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀδυρμῶ καὶ δακρύων, λυγμῷ τὴν Φωνὴν ἀνεκόπη. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ὥκτεράν τε τῷ πάθους, καὶ τῆς προαιρέσεως αὐτὸν ἐθαύμασαν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην παρωξύνοντο μᾶλλον ἐπὶ τῆς Ῥωμαίας, ἐπιθυμῶντες ἐγκρατεῖς καὶ κείνη γενέσθαι. τῶν γε μὴν εὐγενῶν πολλὰς ἐκίνησεν ὁ λόγος. καὶ τινὲς μὲν, ὀρρωδῶντες τὰς φυλακὰς τῶν σασιασῶν, κατὰ χώραν ἔμενον, ἀπώλειαν μέντοι σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως κατεγνώκεσαν. εἰςὶ δ', οἱ, καιροφυλακήσαντες ἄδειαν ἀναχωρήσεως, πρὸς τῆς Ῥωμαίας κατέφυγον. ὧν ἦσαν ἀρχιερεῖς μὲν Ἰωσήπος τε καὶ Ἰησῆς, υἱοὶ δ' ἀρχιερέων, τρεῖς μὲν Ἰσμαήλ τῷ καρτομηθέντος ἐν Κυρήνῃ, καὶ τῷ Ματθίᾳ τέσσαρες, καὶ εἰς ἑτέρας Ματθίᾳ παῖς, διαδράς μετὰ τὴν πατρὸς ἀπώλειαν, ὃν ὁ τῷ Γιώρᾳ Σίμων ἀπέκτεινε, σὺν τρισὶν υἱοῖς, ὡς προείρηται. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐγενῶν τοῖς ἀρχιερεῦσι συμμετεβάλλοντο. Καῖσαρ δ' αὐτὰς τὰ τε ἄλλα φιλοφρόνως ἐδέξατο, καὶ γινώσκων ἄλλοφύλοις ἡθεσιν αἰδοῦν τὴν διατριβὴν ἔξεν, ἀπέπεμψε αὐτὰς εἰς Γόφναν, τέως ἐκεῖ παραινῶν μένειν· ἀποδώσειν γὰρ ἐκάστῳ τὰς κτήσεις, κατὰ χολὴν ἀπὸ τῷ πολέμῳ γενόμενος. οἱ μὲν ἔν εἰς τὸ δοθὲν πολίχνιον, μετὰ πάσης ἀσφαλείας, ἀνεχώρουν ἄσμενοι. μὴ φαινομένων δ' αὐτῶν, διςφήμισαν οἱ σασιασαὶ πάλιν, ὡς ἀποσφαγεῖν ὑπὸ Ῥωμαίων οἱ αὐτόμολοι, δηλονότι τῆς λοιπῆς ἀποτρέποντες τῷ φόβῳ διαδιδράσκουν. ἤνυστο δ', ὡς καὶ πρότερον, αὐτοῖς τὸ πανέργημα πρὸς καιρὸν· ἐπεχέθησαν γὰρ ὑπὸ τῷ δέσῃ αὐτομολεῖν.

γ'. Αὐθις δ', ὡς ἀνακαλίσας τῆς ἀνδρας ἀπὸ τῆς Γόφνας Τίτος ἐκέλευσε μετὰ τῷ Ἰωσήπῳ περιελθόντας τὸ τεῖχος ὀφθῆναι τῷ δήμῳ, πλείστοι πρὸς τῆς Ῥωμαίας ἔφευγον. γινόμενοι δ' ἀθρόοι, καὶ πρὸ τῶν Ῥωμαίων ἰσάμενοι, μετ' οἰμωγῆς καὶ δακρύων ἰκέτευον τῆς σασιασῆς, τὸ μὲν πρῶτον, ὅλη τῆς Ῥωμαίας δέξασθαι τῇ πόλει, καὶ τὴν

„Romanis ignem ei lustrationis infert, totque scelerum
 „plenam ciuitatem e sedibus euellit.

2. Haec Iosepho cum fletu et lacrymis prosequente, singultibus vox eius interrupta est. Et Romani quidem miserati sunt et ipsum ob ea, quae passus est, et admirati eorum ergo, quae facere destinauit: Ioannes autem eiusque focii magis contra Romanos irritabantur, illum quoque capere cupientes. Caeterum nobilium plurimos commouit eius oratio. et nonnulli quidem, seditiosorum custodias formidantes, cum fociiis suis manebant, quamvis certi de suo pariter et ciuitatis exitio. Erant autem, qui, capto securae discessionis tempore, ad Romanos confugere. in quibus erant Iosephus quidem et Iesus pontifices; filii vero pontificum, tres quidem Isinaëli, cui apud Cyrenen fuerat caput abscissum; et Matthiae quatuor, alterius vero Matthiae vnus, qui post interitum patris aufugerat, quem Simon Giorae cum tribus filiis, vt supra dictum est, interemit. Multi autem ex aliis nobilibus vna cum pontificibus migrabant ad Romanos: eosque Caesar caetera humaniter excepit, sciensque, inter alienigenarum mores haud iucunde illos victuros esse, in Gophnam dimisit, eis interim illic manere persuadens, vt qui possessiones singulis redditurus esset, cum, bello confecto, frueretur otio. Et illi quidem in vrbeculam sibi concessam, cum omni securitate, laeti discedebant. Cum autem illi non comparerent, seditiosi iterum diuulgarunt, transfugas a Romanis occisos esse, scilicet, vt metu a fuga reliquos deterrerent. Et paulisper quidem, vt antea, haec calliditas eis profuit: nam metus eos impedivit, quo minus transfugerent.

3. Rursus autem, postquam eos Titus reuocatos a Gophna cum Iosepho muros obire et populo in conspectum dari iussisset, plurimi ad Romanos fugiebant. Frequentes vero congregati, et ante Romanos stantes, cum eiulatu et lacrymis seditiosis supplicabant, primo quidem, vt Romanos in omnem ciuitatem reciperent, pa-

πατριδα σωσαι· πάλιν· εἰ δὲ μὴ, τῷ τε ἱερῷ πάντως ὑπεξελεθῆναι, καὶ ῥύσασθαι τὸν ναὸν αὐτοῖς. ἔτι γὰρ ἂν τοὺς μῆσαι Ῥωμαῖς μὴ μετὰ μεγίστης ἀνάγκης καταφλέξαι τὰ ἅγια. τέτοις μᾶλλον ἀντεφιλοεῖκον, καὶ πολλὰ βλάβοιεν· μα τοῖς αὐτομόλοις ἀντικεκραγότες, ἐπὶ τῶν ἱερῶν πυλῶν τῶς τε ὀξύβελεις καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβόλους μηχανὰς διεσήσαν· ὡς τὸ κύκλῳ μὲν ἱερὸν ἀπὸ πλήθους νεκρῶν προσποικίναμι πολυανδρίῳ, τὸν δὲ ναὸν αὐτὸν φρερίῳ. τοῖς δ' ἁγίοις καὶ ἀβάτοις μετὰ τῶν ὀπλῶν εἰσεπήδων, θεσμούς τι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντες φόνων· καὶ πρέκοψαν εἰς τοσούτον παρανομίας, ὥστε, ἦν ἂν εἰκὸς ἀγανάκτησιν γενέσθαι Ἰσδαίων, εἰ Ῥωμαῖοι ταῦτα ἐξυβρίζοιεν εἰς αὐτῶς, ταύτην εἶναι παρὰ Ῥωμαίων τότε πρὸς Ἰσδαίους ἀστυβάντας εἰς τὰ ἴδια. τῶν μὲν γε στρατιωτῶν ἔτι ἔστιν ὅσκι· ἔτι μετὰ φρίκης εἰς τὸν ναὸν ἀφειώρα καὶ προσεκύνει, τῶς τε λησας ἤυχτο, πρὶν ἀνηκέστου πάθους, μετανοῆσαι.

δ'. Τίτος δ' ὑπερπαθήσας πάλιν ἐξωνεΐδιζε τῶς. περὶ τὸν Ἰωάννην, λέγων· „ἀλλ' ἔτι ὑμεῖς, ὦ μιαιφύτοι, τὸν δρῦφακτον τῆτον πρεβάλεσθε τῶν ἁγίων; ἔτι „ὑμεῖς δὲ τὰς ἐν αὐτῷ σήλας διεσήσατε, γραμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἡμετέροις κεχαραγμέναις, ἂ μὴδὲνα τὸ γέσιον ὑπερβαίνειν παραγγέλλει; ἔτι ἡμεῖς δὲ τῶς ὑπερβάντας ὑμῖν ἀναιρεῖν ἐπετρέψαμεν, καὶ Ῥωμαῖός τις ἦ; τί ἐν „νῦν, ἀλειτήριοι, καὶ νεκρῶς ἐν αὐτῷ καταπατῆτε; τί δὲ „τὸν ναὸν αἵματι ξένῳ καὶ ἐγχωρίῳ φύρετε; μαρτύρομαι „θεὸς ἐγὼ πατρίδας, καὶ εἴ τις ἐφειώρα ποτὲ τόνδε τὸν ἡῶρον, νῦν μὲν γὰρ ἔτι οἶομαι, μαρτύρομαι δὲ καὶ στρατιᾶν „ἐμὴν, καὶ τῶς παρ' ἐμοὶ Ἰσδαίους, καὶ ὑμᾶς αὐτῶς, ὡς „ἔτι ἐγὼ ταῦθ' ὑμᾶς ἀναγκάζω μιαιφύειν· καὶ ἀλλάξῃτε „τῆς παρατάξεως τὸν τόπον, ἔτι προσελεύσεταιί τις Ῥωμαίων τοῖς ἁγίοις, ἔτι ἐνυβρίσει. τηρήσω δὲ τὸν ναὸν „ὑμῖν, καὶ μὴ θέλῃσι.

ε'. Ταῦτα τῷ Ἰωσήφῃ διαγγέλλοντος ἐκ τῷ Καίσαρος, οἱ λησαὶ καὶ ὁ τύραννος, ἔτι ἀπ' εὐνοίας, ἀλλὰ κατὰ δειλίαν

triamque iterum seruarent: siu vero hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumque sibi eruerent. non enim aufuros ne maxima quidem necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His autem illi magis aduersabantur; cumque multa in transfugas vociferassent maledicta, supra sacras portas scorpiones et catapultas et balistas disposuerunt. adeo ut omne quidem circa fanum spatium mortuorum multitudine coemeterio, templum vero ipsum castrum simile videretur. In loca autem sancta et inaccessa, cum armis et manibus adhuc gentili caede calentibus, insiliebant: et eo iniquitatis processerunt, ut, quam ad indignationem Iudaeos adduci verisimile erat, si hanc Romani in ipsos iniuriam admisissent, ea tunc in Iudaeos, propria sacra teuerantes, vterentur Romani. Nemo sane erat ex militibus, qui non cum horrore templum adspiceret atque adoraret, optaretque, ut latrones, antequam insanabile malum paterentur, resipiscerent.

4. Titus autem, cum admodum doleret vicem eorum, iterum Ioannem eiusque socios his verbis increpabat: „Nonne vos, o sceleratissimi, hunc cancellum locis „sanctis obiecistis? Nonne vos columnas ad certa interval- „la in eo statuistis, literis Graecis ac nostris inscriptas; „quibus edicitur, ne septa quidem cuiquam licere trans- „gredi? Nonne eos, qui transiissent, quamuis Romanus „quis esset, vobis necare permisimus? Quid igitur in eo „etiam mortuos nunc conculcatis, o nocentissimi? Cur „autem templum et externo et gentili sanguine contami- „natis? Testor ego patrios Deos, et si quis olim hunc lo- „cum respexit, (nunc enim neminem ad eum respicere ar- „bitror) itemque testor et exercitum meum, et Iudaeos, „qui apud me sunt, et vosmetipsos, quod non ego vos „ad haec violanda compellam: et si locum aciei mutaue- „ritis, neque accedet ad sancta quisquam Romanorum, „neque contumeliam eis faciet. Vobis autem etiam in- „vitis templum seruabo.

5. Haec Iosepho illis Hebraice renunciante mandato Caesaris, latrones ac tyrannus, non ex benevolentia, sed

γίνεσθαι τὰς παρακλήσεις δοκῶντες, ὑπερῷον. Τίτος δὲ, ὡς ἔτε οἶκτον ἑαυτῶν τὰς ἀνδρας καὶ Φειδῶ τινα τῶ νῆα ποιημένους ἑώρα, πάλιν πρὸς πόλεμον ἄκων ἐχώρει. πᾶσαν μὲν ἔν τὴν δύναμιν ἐπάγειν αὐτοῖς ἔχοντες τὴν, μὴ χωρημένην τῷ τόπῳ· τριάκοντα δ' ἐπιλέξας ἀφ' ἑκάστης ἑκατονταρχίας τὰς ἀρίστους, καὶ τοῖς χιλιάρχοις ἀνὰ χιλίους παραδόντες, τούτων δ' ἐπιτάξας ἡγεμόνα Κερβάλιον, ἐπιθέσθαι προσέταξε ταῖς Φυλακαῖς περὶ ὥραν τῆς νυκτὸς ἐννάτην. ὅντα δὲ καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ συγκαταβαίνειν παρεσκευασμένον, οἳ τε Φίλοι διὰ τὸ μέγεθος τῆς κινδύνου κατέχον, καὶ τὰ παρὰ τῶν ἡγεμόνων λεγόμενα. „πλέον „γὰρ αὐτὸν ἀνύσειν, ἔφασαν, ἐπὶ τῆς Αντωνίας καθέζομενον, καὶ τὴν μάχην ἀγνοουμένους τοῖς στρατιώταις, ἢ „εἰ καταβάς προκινδυνεύοι. πάντας γὰρ, ὁρῶντος Καίσαρος, „ἀγαθὰς πολεμιστὰς ἔσεσθαι.” τούτοις παιδεῖς ὁ Καῖσαρ, „οἳ ἐν τῷ τοῖς στρατιώταις ὑπομένειν εἰπὼν, ἵνα κρῖνῃ τὰς „ἀρετὰς αὐτῶν, καὶ μὴτε τῶν ἀγαθῶν τις ἀγέραςτος, μὴτε „τῶν ἐναντίων ἀτιμώρητος διαλάβῃ, γένηται δ' αὐτόπτης „καὶ μάρτυς ἀπάντων, ὁ καὶ τῆς κολάζειν καὶ τῆς τιμᾶν κύριος, τὰς μὲν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν ἔπεμπε καθ' ἣν ὥραν καὶ προείρηται, προσελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ κάτοπτον ἀπὸ τῆς Αντωνίας ἐκαρδόκει τὸ μέλλον.

ε'. Οὐ μὴν οἳ γε πεμφθέντες τὰς Φύλακας εὗρον κοιμωμένους, ὡς ἤλπισαν, ἀλλ' ἀναπηδήσασιν μετὰ κραυγῆς εὐθέως συνεπλέκοντο. πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐκκοιτάντων βοήν ἐνδοθεν οἱ λοιποὶ κατὰ σίφος ἐξέθεον. τῶν μὲν δὲ πρώτων τὰς ὁρμὰς ἐξεδέχοντο Ῥωμαῖοι· περιέπιπτον δ' οἱ μετ' ἐκείνους τῷ σφετέρῳ τάγματι, καὶ πολλοὶ τοῖς οἰκείοις ὡς πολεμίοις ἐχεῶντο. τὴν μὲν γὰρ διὰ βοῆς ἐπίγνωσιν ἡ κραυγὴ συγχυθεῖσα παρ' ἀμφοῖν, τὴν δὲ ὁρμάτων ἡ νύξ ἑκάστον ἀφείλετο, καὶ τυφλώττειν ἄλλως ἢ μὲν οἱ θυμοὶ παρεσκευάζον, ἢ δὲ οἱ φόβοι. διὰ τῷ τὸν προσυχόντα πλήττειν ἢ ἀκριτον. Ῥωμαῖους μὲν ἔν συνησπικίας, καὶ κατὰ συντάξεις προπηδῶντας, ἦτον ἐβλαπτεν ἄγχοια·

timiditate adhortationes proficisci existimantes, superbia efferebantur. Titus autem, cum illos neque suas fortunas miserari, neque templo parcere videret, inuitus bellum repetebat. Et copias quidem vniuersas, quod locus eas non caperet, illis admouere non poterat: tricenis autem optimorum ex singula centuria delectis, et tribunis per millenos attributis, hisce duce praeposito Cereali, sub noctis horam nonam custodes aggredi iussit. Cum autem ipse quoque in armis esset, simulque ad descensum semet parauisset, propter periculi magnitudinem eum amici cohibebant, atque illa, quae a ducibus dicta erant: „Plus enim ipsum effecturum, aiebant, ad Antoniam sedentem, pugnamque assignantem militibus, quam si descendere, periculisque pro illis se obiceret: quippe omnes in conspectu Caesaris strenuos fore bellatores.” Istis obsequutus Caesar, cum ad milites dixisset: „ob hoc solum se manere, ut de eorum virtute iudicaret, et neque fortis quisquam praemio careret, neque ignauus poenam euaderet, sed omnium spectator ipse esset et testis, penes quem vlciendi et remunerandi arbitrium,” illos quidem ad rem aggrediendam, hora, quae supra memorata est, dimisit; ipse vero, ad speculam ex Antonia progressus, quid fieret, exspectabat.

6. Verum hi, qui missi fuerant, non, ut sperabant, somno oppressos inuenerunt, sed cum clamore insilientibus statim ad manus ventum est. Caeteri autem excubitorum clamoribus exciti ex aedibus se turmatim proripiebant. Primorum quidem impetum excipiebant Romani: et qui illos sequerentur in agmen proprium incidebant, multisque suorum velut hostibus utebantur. Nam voce quidem suorum agnitionem confusus vtriusque partis clamor, oculis vero quod minus discernerebatur, nox omnino impediebat: ac praeterea quibusdam coecitatem iniiciebat furor, aliis timor. idcirco obuium quemque sine discrimine feriebant. Et Romanis quidem, scutorum coniunctione septis, et per globos insilientibus, ignoratio minus nocebat:

καὶ γὰρ ἦν παρ' ἑκάσῳ μνήμη τῆ συνθήματος. Ἰσδαῖοι δ' αἰεὶ σκεδανύμενοι, καὶ τὰς τε προσβολὰς, καὶ τὰς ὑποχωρήσεις ἀνέδην ποιῶμενοι, πολλάκις Φαντασίαν παρεῖχον ἀλλήλοις πολέμιων· τὸν ὑποσρέφοντα γὰρ ἑκάστος οἰκεῖον διὰ σκότους ὥς ἐπιόντα Ῥωμαῖον ἐξεδέχτο. πλείους γὰρ ὑπὸ τῶν ἰδίων, ἢ τῶν πολέμιων, ἐτρώθησαν, ἕως, ἡμέρας γενομένης, ὅψει τὸ λοιπὸν ἡ μάχη διεκρίνετο· καὶ κατὰ Φάλαγγα διασάντες, τοῖς τε βέλεσιν εὐτάκτοις ἐχρῶντο καὶ ταῖς ἀμύναις. ἔδ' ἕτεροι δὲ ἔτ' εἶκον, ἔτ' ἐκοπίων. ἀλλ' οἱ μὲν, ὥς ἐφορῶντος Τίτου, κατ' ἄνδρα καὶ κατὰ συντάξεις ἤριζον ἀλλήλους, καὶ προκοπῆς ἑκάστος ἐκείνῃ αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἀρξέειν ὑπελάμβανεν, εἰ γεναίως ἀγωνίσαιτο. Ἰσδαίοις δ' ἐβράβευε τὰς τόλμας, ὃ, τε περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τῆ ἰσχυρῆς φόβος, καὶ ὁ τύραννος ἐφεισῶς, καὶ τὰς μὲν παρακαλῶν, τὰς δὲ μασιγῶν καὶ διεγείρων ἀπειλαῖς. συνέβαινε δὲ τὸ μὲν πλείστον σαδιαίαν εἶαι τὴν μάχην, ἐν ὀλίγῳ δὲ καὶ ταχέως ἀντιστρέφεται τὰς ῥοπὰς. ἔδ' ἕτεροι γὰρ ἔτε Φυγῆς ἔτε διώξεως μῆκος εἶχον. αἰεὶ δὲ πρὸς τὸ συμβαῖνον οἰκεῖος ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας ὁ Θόρυβος ἦν. θαρρεῖν δὲ καὶ κρατῆσι τοῖς σφωτέροις ἐπεβόων, καὶ μένειν τρεπόμενοις· ἦν δ' ὥσπερ τι πολέμῳ θέατρον. ἔδὲν γὰρ ἔτε Τίτον, ἔτε τὰς περὶ αὐτὸν ἐλάνθανε τῶν κατὰ τὴν μάχην. τὸ δὲ πέρας ἀρξάμενοι τῆς νυκτὸς ἐννάτης ὥρας, ὑπὲρ πέμπτην τῆς ἡμέρας διελύθησαν, ἀφ' ἧπερ ἤρξαντο τόπῳ τῆς συμβολῆς, μηδ' ἕτεροι βεβαίως κληδάντες τὰς ἐτέρας, ἀλλὰ τὴν νίκην μέσσην ἐν ἀγχωμάλῳ τῇ παρατάξει καταλιπόντες. καὶ Ῥωμαίων μὲν ἐπισήμως ἠγωνίσαντο πολλοί· Ἰσδαίων δ' ἐκ μὲν τῶν περὶ Σίμωνα Ἰσδαῖος ὁ τῆ Μέρτωνος, καὶ Σίμων ὁ τῆ Ἰωσίθ, τῶν δὲ Ἰσδαίων Ἰάκωβος καὶ Σίμων. Καθλαῖ μὲν ἕτος παῖς, Σωσαῖ δὲ ὁ Ἰάκωβος, τῶν δὲ μετὰ Ἰωάννη Γυφθαῖος καὶ Ἀλεξᾶς, τῶν δὲ ζηλωτῶν Σίμων υἱὸς Ἰακίμ.

ζ'. Ἐν τῷ τῷ δ' ἡ λοιπὴ τῶν Ῥωμαίων δύναμις, ἡμέραις ἑπτὰ καταστρεφάμενη τὰς τῆς Ἀντωνίας θυμελίας, μέ-

tesserae enim suae quisque meminerat. Iudaei vero semper disiecti, et tam impetus, quam recessus, temere facientes, sibi inuicem hostium speciem ingerebant: nam reuertentem suum quisque per tenebras quasi Romanum aggredientem excipiebat. Qua re factum, ut plures a suis, quam ab hostibus, fauciantur, donec orto die visum deinceps pugna discerneretur, et in acie ex aduerso stantes bono ordine hostes telis peterent atque propulsarent. Neutri vero cedebant, neque labore fatigabantur. Sed Romani quidem et sigillatim et multi simul veluti in conspectu Titi strenue concertabant: illumque diem sibi quisque promotionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Iudaeis autem ministrabat audaciam et proprium cuiusque periculum, et quod templo metuerent, quodque tyrannus instaret, alios quidem obsecrans, alios vero verberans, et minis ad pugnam incitans. Verum accidebat, ut maxima ex parte stataria esset pugna; atque in exiguo spatio et celeriter huc illuc inclinaret acies. neutra enim pars prolixum fugiendi vel persequendi spatium habebat. Semper autem, prout res vtrinque eueniebat, ex Antonia tumultus erat, ad suos clamantium, si superarent, ut bono animo essent, sin vero fugerent, ut fugam sisterent: eratque veluti quoddam belli theatrum. nec enim vel Titum, vel alios, qui cum eo erant, quicquam latebat eorum, quae in pugna gerebantur. Postremo, nona noctis hora coepto praelio, non nisi post quintam diei horam diremtum est; cum neutri eo loco, unde pugnam iniere, certa fuga cessissent, verum mediam in ancipiti acie victoriam reliquissent. Et Romanorum quidem plurimi egregie dimicabant: Iudaeorum vero, ex parte Simonis, Iudas Mertonis filius, et Simon Iosiae; ex Idumaeis, Iacobus et Simon, hic Cathlae filius, Iacobus autem Sofae; atque ex Ioannis factione, Gypthaeus et Alexas; et ex Zelotibus, Simon filius Iairi.

7. Interea autem reliqua Romanorum manus, septem diebus Antoniae fundamentis euersis, latum ad templum

χει τῷ ἱερῷ πλατῆαν ἀνοδὸν εὐτρεπίσαντο. πλησιάσαντα δὲ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ τὰ τάγματα κατήρχετο χωμάτων· τὸ μὲν ἀντικρυς τῆς τῷ εἰσῷ ἱερῷ γωνίας, ἣτις ἦν κατ' ἄρκτον καὶ δύσιν, τὸ δὲ κατὰ τὴν βόρειον ἐξέδραν, ἣ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν ἦν, τῶν δὲ λοιπῶν δύο, θάτερον μὲν κατὰ τὴν ἐσπέρειον σοάν τῷ ἔξῳθεν ἱερῷ, τὸ δὲ ἕτερον ἔξω κατὰ τὴν βόρειον. προὔκοπτε μέντοι μετὰ πολλῶν καμάτων καὶ ταλαιπωρίας αὐτοῖς τὰ ἔργα, καὶ τὴν ὕλην ἀφ' ἑκατὸν σαδίων συγκομίζουσιν. ἐκακῶντο δ' ἐοθ' ὅπη καὶ κατ' ἐπιβλαίαι αὐτοί, διὰ περισσίαν τῷ κρατῆν ὄντες ἀδείεσθαι, καὶ δι' ἀπόγνωσιν ἤδη σωτηρίας χρώμενοι τολμηροτέροις τοῖς Ἰσθαίοις. τῶν γὰρ ἱππέων τινες, ὅποτε προέλθοιεν ἐπὶ ξυλείαν ἢ χόρτον συλλογὴν, τὸν τῆς κομιδῆς χρόνον, ἀνίσταν βόσκουσαι τῆς ἱππικῆς ἀποχαλινῶντες, ἔς οἱ Ἰσθαῖοι κατὰ σίφος ἐκπηδῶντες ἤρπαζον. καὶ τῆς συνεχῶς γινομένης, νομίσας Καῖσαρ, ὅπερ ἦν, ἀμελεία τῶν σφετέρων πλέον, ἢ τῇ Ἰσθαίων ἀνδρείᾳ, γίνεσθαι τὰς ἡρπαγὰς, ἔγνω σκυθρωπότερον τῆς λοιπῆς πρὸς Φυλακὴν τῶν ἱππέων ἐπιστρέψαι· καὶ κελεύσας ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θάνατον τῶν ἀπολεσάντων στρατιωτῶν ἕνα, φόβῳ τοῖς ἄλλοις ἐτήρησε τῆς ἱππικῆς. ἐκέτι γὰρ εἶων νέμεσθαι, καθάπερ δὲ συμπεφυκότες αὐτοῖς ἐπὶ τὰς χρεῖας ἐξήεσαν. οἱ μὲν ἔν προσηπολέμῳ τῷ ἱερῷ, καὶ τὰ χώματα διήγειραν.

ἦ. Μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῶν τῆς ἀνόδου, πολλοὶ τῶν σασιαστῶν, οἷς ἡρπαγαί τε ἐπέλιπον ἤδη, καὶ ὁ λιμὸς ἤπειγε, συνελθόντες ταῖς κατὰ τὸ Ελαιῶν ὄρος Ῥωμαίων Φυλακαῖς ἐπιτίθενται, περὶ ὧραν ἐνδεκάτην τῆς ἡμέρας, οἰόμενοι πρῶτον μὲν ἀδοκῆτων, ἔπειτα πρὸς θρασυαγίας ἤδη τῷ σώματος ὄντων, ῥαδίως διεκπεσεῖν. προαισθόμενοι δὲ τὴν ἔφοδον αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ταχέως ἐκ τῶν πλησίον φρερίων συνδραμίντες, εἰργον ὑπερπηδᾶν καὶ διακόπτειν τὸ περιτείχισμα βιαζομένους. γενομένης δὲ καρτερεᾶς τῆς συμβολῆς, ἄλλα τε πολλὰ παρ' ἑκατέρων γενναίως ἐπράχθη, Ῥωμαίων μὲν μετὰ τῆς ἰχρύας ἐμπειρίας τῷ πολε-

adscensum munierunt. Et legiones cum primo muro appropinquassent, aggeres moliri coeperunt: vnum quidem contra interioris templi angulum, qui ad septentrionem orientemque spectabat; alterum vero ad exedram septentrionalem, quae inter duas portas erat; aliorum vero duorum vnum contra porticum occidentalem templi exterioris; alterum vero contra septentrionalem. Veruntamen opera illis procedebant magno cum labore et graui difficultate, materiemque a centesimo vsquo stadio comportarunt. Interdum autem insidiis ipsi laedebantur, utpote minus cauti, quod insidiatores facile superare se posse putarint, atque Iudaeos propter desperationem salutis audaciores haberent. Nonnulli enim equitum, quoties ad lignum siue foenum colligendum exiissent, interea dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant, quos Iudaei per cuneos erumpentes rapiebant. Itaque cum id crebro fieret, Caesar ratus, id quod verum erat, negligentia suorum magis, quam Iudaeorum virtute, rapinas contingere, tristi animaduersione caeteros ad equorum custodiam reuocare statuit; vnoque militum, qui equum perdiderat, morte damnato, eo metu equos suos caeteris conseruauit. nunquam enim eos posthac ad pascendum dimittebant, sed tanquam natura his connexi ad necessaria egrediebantur. Et illi quidem templum oppugnabant, et aggeres erigebant.

8. Altera vero die post eorum adscensum, multi seditionum, quos rapinae iam defecerant et fames urgebat, congregati, in praesidia Romanorum iuxta Oliuarum montem, circa vndecimam diei horam, impetum faciunt: sperantes primo quidem inopinatos, deinde corporis curandi causa quiescentes, facile perrupturos esse. Verum Romani, cum illorum eruptionem praesensissent, concursumque fecissent ex propinquis custodiis, obstabant eis murum transcendere et vi perumpere conantibus. Acriter autem pugna conferta, et alia multa fortiter vtrinque gesta erant; cum Romani quidem praeter fortitudinem etiam

μῖν χρωμένων, Ἰσθαίων δ' ἀΦειδέσι ταῖς ὀρμαῖς καὶ τοῖς θυμοῖς ἀκαταχέτοις. ἐσρατήγει δὲ τῶν μὲν αἰδῶς, τῶν δ' ἀνάγκη. τότε γὰρ ἐξαΦῆναι Ἰσθαίους, ὥσπερ ἄρκυσιν ἐνελημμένους, Ῥωμαίοις αἰχίστον ἐδόκει. καὶ κῆνοι μίαν ἐλπίδα σωτηρίας εἶχον, εἰ βιασάμενοι ῥήξαιαν τὸ τείχος. καὶ τῶν ἀπὸ σπέρας τις ἱππέων, Πεδάνιος τῆνομα, τρεπομένων ἤδη τῶν Ἰσθαίων, καὶ κατὰ τῆς Φάραγγος συνωθουμένων, ῥόθιον ἐκ πλαγίᾳ παρελαύνων τὸν ἵππον, ἀρπάζει τινα Φεύγοντα τῶν πολεμίων, νεανίαν, σιβαρόν τε ἄλλως τὸ σῶμα, καὶ καθωπλισμένον, δραξάμενος ἐκ τῆ σφυρῶ. τοσῶτον μὲν ἑαυτὸν ἐκτρέχοντος ἐπέκλινε τῆ ἵππῃ, τοσῶτον δ' ἐπεδείξατο τῆς τε δεξιᾶς τὸν τόνον, καὶ τῆ λοιπῆ σώματος, ἔτι δ' ἐμπειρίας ἱππικῆς. ὁ μὲν ὣν ὥσπερ τι κεμήλιον ἀρπασάμενος ἦκε Φέρον Καίσαρι τὸν αἰχμάλωτον. Τίτος δὲ τὸν μὲν λαβόντα τῆς δυνάμεως θαυμάσας, τὸν δὲ ληφθέντα τῆς περὶ τὸ τείχος ἐπιχειρήσεως κολάσαι κελεύσας, αὐτὸς ἐν ταῖς περὶ τὸ ἱερὸν διαμάχαις ἦν, καὶ τὰ χῶματα κατήπειγεν.

Θ'. Ἐν ᾧ Ἰσθαῖοι κακόμενοι ταῖς συμβολαῖς, αἰεὶ κατ' ὀλίγον κορυφουμένης τῆ πολέμῃς καὶ τῷ ναῶ προσέρποντος, καθάπερ σηπομένης σώματος, ἀπέκοπτον τὰ προελημμένα μέλη, φθάνοντες τὴν εἰς τὸ πρόσω νομήν. τῆς γὰρ βορεῖας καὶ κατὰ δύσιν σοᾶς τὸ συνεχές πρὸς τὴν Ἀντωνίαν ἐμπρήσαντες, ἔπειτα ἀπέρρηξαν ὅσον πήχεις εἴκοσι, ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀρξάμενοι καίειν τὰ ἅγια. μετὰ δ' ἡμέρας δύο, τετάρτη καὶ εἰκάδι τῆ προεξημμένης μηνός, τὴν πλησίον σοᾶν ὑποπιπρῶσι Ῥωμαῖοι, καὶ μέχρι πεντεκαίδεκα πηχῶν προκόψαντες τῆ πυρός, ἀποκόπτουσιν ὁμοίως Ἰσθαῖοι τὴν ὄροφὴν, μήτε καθάπαν ἐξιστάμενοι τῶν ἔργων, καὶ τὸ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν συναφὲς αὐτῶν διαιεῖντες· καὶ παρὸν κωλύειν ὑποπιπράντας. οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐμβόλην τῆ πυρός ἡρεμήσαντες, τὴν νομήν ἐμέτρησαν αὐτῷ σφίσι χρησίμως. περὶ μὲν δὴ τὸ ἱερὸν ἃ διέλιπον αἱ συμβολαί, συνεχῆς δ' ἦν κατὰ μέρος ἐκθεόντων ἐπ' ἀλλήλους ὁ πόλεμος.

bellandi peritia, Iudaei vero immoderato impetu et effrenatis animis vterentur. illos autem pudor quidem urgebat, hos vero necessitas. Tunc enim dimittere Iudaeos, velut reti comprehensos, Romanis turpissimum videbatur; et illi vnam spem salutis, si murum perumpere possent, habebant. Et quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudaeis in fugam versis, atque in vallem coactis, equo a latere incitato praeteruectus, corripit vnum ex hostibus fugientem, iuuenem, et alias corpore validum, et armis vndique septum, talo comprehensum. tantum quippe se inclinavit equo currente, tantamque dextrae vim, et reliqui corporis, itemque equestri peritiae ostendit. Et ille quidem, tanquam pretiosi aliquid rapuisset, captivum secum adducens ad Caesarem venit. Titus autem vires illius, qui eum ceperat, admiratus, et captiuo, quia murum aggressus est, supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, atque aggeribus erigendis instabat.

9. Interim Iudaei in conflictibus pessumdati, paulatim semper adscendente bello et in templum etiam serpente, sicuti in corpore putrescente, membra, in quae iam inuaserat, abscindebant, priusquam vterius grassaretur. Nam cum porticus partem, quae a septentrione et occasu coniuncta erat Antoniae, incendiissent, postea ad viginti cubitos abruperunt, suis manibus sacra adyta vrere aggressi. Biduo autem post, vicesimo et quarto mensis praedicti die, vicinam porticum incenderunt Romani; flammaeque ad cubitos xv. progressa, Iudaei similiter tectum abscindunt: et ab operibus eam non omnino auerentes, quicquid inter ipsos erat et Antoniam diruunt; etiam cum liceret eis incendium prohibere. Illi autem cum primum ignis iniiceretur, otiosi, eius cursum pro sua utilitate metiebantur. Qua re fiebat, vt circa templum quidem acie configere non desinerent; sed frequens erat singulorum contra se inuicem excurrentium pugna.

ί. Τῶν Ἰσδαίων δέ τις, κατὰ ταύτας ἡμέρας, ἀνὴρ, τό, τε σῶμα βραχύς καὶ τὴν ὄψιν εὐκαταφρόνητος, γένεσθε ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἄσημος, Ἰωνάθης ἐκαλεῖτο, προελθὼν κατὰ τὸ τῷ ἀρχιερέως Ἰωάννῃς μνημεῖον, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τῆς Ῥωμαίας ὑπερηφάνως ἐφθέγγετο, καὶ τὸν ἄριστον αὐτῶν εἰς μονομαχίαν προέκαλεῖτο. τῶν δὲ ταύτη παρατεταγμένων οἱ πολλοὶ μὲν ὑπερηφάνην, ἦσαν δ', οἱ κατὰ τὸ εἶκος ἐδεδοίκεσαν· ἥπτετό γε μὴν τινῶν καὶ λογισμὸς ἔκ ἀσύνητος, θανατῶντι μὴ συμπλέκεσθαι. τῆς γὰρ ἀπεγνωκότας τὴν σωτηρίαν τάτ' ἄλλα καὶ τὰς ὀρμαῖς ἀταμιεύτης ἔχειν, καὶ τὸ θεῖον ἀδυσώπητον· τό, τε παραβάλλεσθαι πρὸς ἑς καὶ τὸ νικᾶν ἢ μέγα, καὶ μετ' αἰσχύνῃς τὸ ληφθῆναι σφαλερὸν, ἔκ ἀνδρείας, ἀλλὰ θρασυήτορος εἶναι. μηδεὶος δ' ἐπιπολὺ προϊόντος, καὶ τῷ Ἰσδαίῳ πολλὰ κατακερτομῆντος αὐτῆς εἰς δελίαν, ἀλαζῶν γάρ τις ἦν ἑαυτῷ σφόδρα καὶ τῶν Ῥωμαίων ὑπερήφανος, Πύδης τις ὄνομα, τῶν ἐξ Ἰλῆς ἱππέων, βδελυξάμενος αὐτῷ τὰ τε ῥήματα, καὶ τὸ αὐθαδές, εἶκος δὲ καὶ πρὸς τὴν βραχύτητα τῷ σώματος αὐτὸν ἀσκέπτως ἐπαρθῆναι, προπηδᾷ· καὶ τὰ μὲν ἄλλα περιὴν συμβαλὼν, προεδόθη δ' ὑπὸ τῆς τύχης. πεσόντα γὰρ αὐτὸν ὁ Ἰωνάθης ἀποσφάττει προσδραμὼν, ἔπειτα ἐπιβὰς τῷ νεκρῷ, τό, τε ξίφος ἡμαγμένον ἀνέσσει καὶ τῇ λαιᾷ τὸν θυρεόν, ἐπηλάλαξέ τε τῇ σφατῇ πολλὰ, καὶ πρὸς τὸν πεσόντα κομπάζων, καὶ τῆς ὀρώντας Ῥωμαίας ἐπισκώπτων, ἕως αὐτὸν, ἀνασκιτῶντα καὶ ματαίζοντα, Πρίσκος τις ἐκατοντάρχης τοξεύσας διήλασε βέλει. πρὸς δὲ τῶν τε Ἰσδαίων καὶ τῶν Ῥωμαίων κραυγὴ συνεξήρθη διάφορος. ὁ δὲ δινηθεὶς ἐκ τῶν αἰγληθένων ἐπὶ τὸ σῶμα τῷ πολεμίῳ κατέπεσεν, ὠκυτάτην ἀποφῆνας ἐν πολέμῳ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀλόγως εὐτυχῆσι νέμεσιν.

10. Iisdem autem diebus, quidam ex Iudaeis vir et corpore brevis et vultu despicabilis, tamque genere, quam rebus aliis, ignobilis, Ionathas nomine, progressus ad Iohannis pontificis monumentum, cum alia multa superbe ad Romanos proloquutus est, tum quem fortissimum haberent ad singulare certamen prouocauit. At eorum, qui in acie ex aduerso instructa stetere, multi quidem dedignabantur: erant autem inter eos, (vt verisimile) etiam, qui timerent: caeterum quosdam non inconsulta mouebat ratio, cum mortis cupido non conflagrandum esse. nam qui de salute desperassent, eos praeter alia temerario impetu ferri, Deumque non respicere: et cum his in discrimen venire, quos neque vincere magnum sit, et vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis, sed ferocitatis videri. Cum autem diu nemo procederet, multaue Iudaeus eorum timiditati illuderet, vt qui in se valde arrogans esset et Romanorum contemtor, Pudens quidam nomine, ex ala equitum, et verba illius et insolentiam detestatus, fortasse autem etiam corporis breuitate inconsiderate sublatus, profiliit; et caetera quidem superior erat in conflictu, sed a fortuna proditus erat. Ipsum enim Ionathas, cum cecidisset, accurrens interficit; deinde pede supra mortuum posito, et gladium cruentum quatiebat laeuaque scutum, atque multis acclamauit exercitui, et caeso insultans, et Romanis spectantibus obtreptans, donec eum tripudiantem et vana iactantem Priscus quidam centurio sagitta transfixit. quo facto et Iudaeorum et Romanorum clamor varius excitatus est. Ille autem, vertigine ex dolore correptus, in corpus hostis decidit; ostenditque, in bello velocissimam vltionem sequi immerito fortunatos,

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ τῆ ἐπινοηθέντος παρὰ τῶν Ἰσθαίων δόλου, ᾧ πολλὰς
Ρωμαίων ἐνέπρησαν. ἄλλη τῇ λιμῇ θεινοτάτῃ ἐκφρασις.

ΟΙ δ' ἀνὰ τὸ ἱερὸν στασιασαὶ φανερώς τ' ἔκ ἀνίσταν τὰς
ἐπὶ τῶν χωμάτων στρατιώτας ἀμυνόμενοι καθ' ἑκάστην ἡμέ-
ραν, καὶ τῇ προειρημένῃ μηνὸς ἐβδόμῃ καὶ εἰκάδι δόλον
ἐνσκευάζονταί τοιόνδε. τῆς ἐσπερίης ἡμέρας τὸ μεταξὺ τῶν
δοκῶν καὶ τῆς ὑπ' αὐτῆς ὀροφῆς, ὕλης ἀναπιπλάσιν αὐτῆς,
πρὸς δὲ ἀσφάλτεα τε καὶ πίσσης, ἔπειτα ὡς καταπονέμε-
νοι δῆθεν ὑπεχώρουν. πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀσκέπτων πολλοί,
ταῖς ὀρμαῖς φερόμενοι, προσέκειντο τοῖς ὑποχωροῦσιν, ἐπὶ
τε τὴν ἡμέραν ἐπὶ πόδων προδόμενοι κλίμακας· οἱ δὲ συνετώ-
τεροι, τὴν ἄλογον τροπὴν τῶν Ἰσθαίων ὑπονοήσαντες, ἔμ-
νον. κατεπλήθη μὲντοι τῶν ἀναπηδησάντων ἡ ἡμέρα, καὶ
τότῳ οἱ Ἰσθαῖοι πᾶσαν ὑποπιμπρῶσιν αὐτήν. αἰρομένης δ'
αἰφνιδίως πάντοθεν τῆς φλογὸς, τὰς τε ἔξω τῇ κινδύει
Ρωμαῖας ἐκπληξίς ἐπέχεθ' ὀδυνηρὰ, καὶ τὰς περιχεθέντας
ἀμνηχανία. κυκλόμενοι δὲ ὑπὸ τῆς φλογὸς, οἱ μὲν εἰς τὴν
πόλιν ὀπίσω κατεκρήμνιζον ἑαυτοὺς, οἱ δ' εἰς τὰς πολεμίας·
πολλοὶ δ' ἐλπιδὶ σωτηρίας εἰς τὰς σφετέρους καταπηδῶν-
τες ἐκλῶντο τὰ μέλη, πλείων δ' ἐφθάνε τὰς ὀρμαῖς τὸ
πῦρ, καὶ τινες τὴν φλόγα σιδήρῳ. περιῆχε δ' εὐθέως καὶ
τὰς ἄλλως φθειρομένους τὸ πῦρ, ἐπὶ πλεῖστον ἐκφερόμενον.
Καίσαρα δὲ, καίπερ χαλεπαίνοντα τοῖς ἀπολλυμένοις,
ἐπεὶ δὲ δόξα παραγγέλματος ἀναβιβήκεσαν, ὁμῶς οἰκτος
εἰσῆλθαι τῶν ἀνδρῶν, καὶ μηδενὸς προσαμύνειν δυναμένην. τῇ-
το γὰρ παραμύθιον ἦν τοῖς φθειρομένοις, τὸ βλέπειν ὑπὲρ
ἃ τις ἡφίει τὴν ψυχὴν ὀδυνώμενον· βοῶν τε γὰρ αὐτοῖς καὶ
προπηδῶν, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπαμύνειν
παρακαλῶν, δηλὸς ἦν. τὰς δὲ φωνὰς ἑκάστος καὶ τὴν διά-
θεσιν, ὥσπερ τι λαμπρὸν ἀποφύων ἐντάφιον, εὐθυμὸς
ἀπέθνησκεν. ἐνιοί γε μὴν, ἐπὶ τὸν τοῖχον τῆς ἡμέρας ὄντα
πλατὺν ἀναχωρήσαντες, ἐκ μὲν τῇ πυρὸς διεισώθησαν,

CAP. XII.

De dolo a Iudaeis excogitato, quo Romanorum multos exusserunt. Altera famis grauiſſimae descriptio.

Seditiosi autem, qui in templo erant, et aperte milites in aggere versantes quotidie propulsare non cessabant, atque vicesimo die praedicti mensis huiusmodi dolum commoliuntur. Occidentalis porticus spatium, quod inter culmen et trabes erat vacuum, ligno arido itemque sulphure ac bitumine repleuere: deinde, tanquam scilicet labore defatigati, cedebant. Quare multi quidem improuisi, temerario impetu concitati, instabant fugientibus, et in porticum adscendere admotis scalis nitentur: at prudentiores, nullam fugae causam Iudaeis fuisse cogitantes, locis suis manebant. Veruntamen iis, qui adscenderunt, repleta erat porticus: et mox Iudaei ipsam totam succendunt. Cum autem vndique subito flamma excitaretur, et Romanos, qui extra periculum steterunt, ingens stupor inuasit, et eos, quos incendium ceperat, occupauit desperatio. Qui vero flammis circumdati erant, alii semetipsos retrorsum in urbem praecipitabant, alii vero in hostes: multique spe salutis in suos desilientes membra frangebant: plurimos, dum effugere conantur, praeueniebat incendium: nonnullique ferro flammam anteuertebant. statim vero et eos, qui alias neci darentur, ignis comprehendebat, longe lateque pervagatus. Caesarem vero, licet morientibus succensentem, quod iniussi porticum adscenderant, misericordia tamen eorum tetigit, cum et nemo opem ferre posset. hoc erat tamen solatio pereuntibus, ipsum dolentem cernere, pro quo vitam quisque prodigebat: nam palam erat, quod eos clamaret, et proſiliret, comitesque suos obsecraret pro virili quemque sua auxilium ferre. Has voces et dolorem Caesaris, veluti splendor exsequias, quisque reportans, hilari animo moriebatur. Caeterum nonnulli, in partem porticus latiore recepti, ex igni

ὑπὸ δὲ τῶν Ἰουδαίων περιχεθέντες ἐπιπολὺ μὲν ἀντέχον διατιτρωσκόμενοι· τέλος δὲ πάντες ἔπεσον.

β'. Καὶ τελευταῖόν τις αὐτῶν νεανίας, ὀνόματι Λόγος, ὅλον ἐπικοσμήσας τὸ πάθος, καὶ κατ' ἄνδρα μνήμης ἀξίων ὄντων πάντων τῶν ἀπολωλότων, ἄριστος Φανείς. ὃν οἱ μὲν Ἰουδαῖοι τῆς τε ἀλκῆς ἀγάμενοι, καὶ ἄλλως ἀνελεῖν θέλοντες, καταβῆναι πρὸς αὐτὸς ἐπὶ δεξιᾷ παρεκάλει. ὁ δὲ ἀδελφὸς Κορνήλιος ἐκ θατέρου, μὴ κατακτείνειν τὸ σφότερον κλέος, καὶ τὴν Ῥωμαίων στρατιάν. τῷ περὶ πειθεῖς, καὶ διαβράμενος Φανερὸν ἐκατέρωσι τοῖς τάγμασι τὸ ξίφος, ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. τῶν δὲ τῷ πυρὶ περιχεθέντων, Ἀρτώριος τις πανουργία διασώζεται. προσκαλεσάμενος γάρ τινα τῶν συστρατιωτῶν Λύκιον, ὃ συνεσκήνη, μεγάλη τῇ Φωνῇ· „κληρονόμον, ἔφη, καταλείπω σε τῶν ἑμαυτῷ κτημάτων, „εἰ προσελθὼν μὲ δέξαιο.” τῷ δὲ ἐτοίμως προσδραμόντος, ὁ μὲν ἐπ' αὐτὸν κατενεχθεὶς, ἔζησεν· ὁ δὲ δεξιόμενος, ὑπὸ τῇ βάρει τῷ λιθοσφῶτι προσαραχθεὶς, παραχρῆμα θνήσκει. τῷτο τὸ πάθος πρὸς καιρὸν μὲν Ῥωμαίοις ἐνεποίησεν ἀθυμίαν, πρὸς δὲ τὸ μέλλον ὁμῶς κατεσκευάσει Φυλακτικωτέρους, καὶ πρὸς τὰς Ἰουδαίων ἀπάτας ἐφίλησεν, ἐν αἷς τὰ πολλὰ δι' ἄγνοιαν τῶν τόπων καὶ τὸ ἥθος τῶν ἀνδρῶν ἐβλάπτοντο. κατεκῆ δὲ ἡ σοὰ μέχρι τῷ Ἰωάννῃ πύργῳ, ἐν ἐκείνῳ ἐν τῷ πρὸς Σίμωνι πολέμῳ κατεσκευάσεν, ὑπὲρ τὰς ἐξαγῆσας ὑπὲρ τὸν ξυστὴν πύλας· τὸ δὲ λοιπὸν ἐπιδιεφθαρμένοις ἤδη Ἰουδαῖοι τοῖς ἀναβάσιν ἀπέκοψαν. τῇ δ' ὑστέρᾳ καὶ Ῥωμαῖοι τὴν βόρειον σοὰν ἐνέκρησαν μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ὁλῆς, ὣν ἡ συνάπτεισα γωνία τῆς Κισθῶνος καλεσμένης Φάραγγος ὑπερδεδόκητο, παρ' ὃ καὶ φοβερὸν ἦν τὸ βάθος. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν ἐν ταῖς ἡν.

γ'. Τῶν δ' ὑπὸ τῇ λιμῇ φθειρομένων κατὰ τὴν πόλιν ἄπειρον μὲν ἔπιπτε τὸ πλῆθος· ἀδιήγητα δὲ συνέβαινε τὰ πάθη. καθ' ἑκάστην γὰρ οἰκίαν, εἴ πως τροφῆς παραφανείη σκιά, πόλεμος ἦν, καὶ διὰ χειρῶν ἐχώρει οἱ

quidem euaserunt, a Iudaeis vero circumdati diu quidam faucii resisterunt: tandem vero vniuersi cecidere.

2. Et postremo quidam ex illis iuuenis, nomine Longus, toti huic calamitati ornamento fuit: et quamuis sigillatim digni sint memoria, qui periere, omnium tamen fortissimum se ostendit. quem Iudaei quidem, et quia fortis erat, et quia interficere eum cupiebant, ad ipsos fide sua data descendere hortabantur. Frater vero eius Cornelius, qui ex altera parte stabat, ne gloriam suam Romanamque militiam dehonestaret, orabat. Huic dicto audiens, sublatoque altius gladio, ut ab utraque parte cerneretur, semetipsum occidit. Eorum autem, qui ab igne circumdati erant, Artorius quidam calliditate seruatus est. Appellato enim clara voce Lucio quodam commilitone et contubernale suo: „haeredem te, inquit, relinquo totius „patrimonii mei, si propius accedens me exceperis.” Cum autem is prompto animo accurrisset, ille quidem, qui se in eum proiecerat, vitam seruauit; qui vero eum exceperat, pondere allisus pauimento continuo moritur. Hoc ipsum, quod accidit, paulisper quidem Romanis molestiam inferebat; in posterum tamen cautiores effecit, et aduersus Iudaeorum insidias nonnihil contulit; quibus plerumque, ex locorum ignorance hominumque ingenio, laedebantur. Verum porticus exusta est ad turrin usque Ioannis, quam ille, cum bellum aduersus Simonem gereret, aedificauerat super portas, quae ultra Xystum ducerent: reliquum vero Iudaei, postquam consumti fuerant, qui adscenderant, absciderunt. Sequenti autem die Romani quoque porticum septentrionalem ad orientalem usque totam incenderunt, quarum angulus utraque connectens super vallem, quae Cedronis appellatur, aedificata erat, ubi et horribilis erat eius profunditas. Et circa templum quidem ita se res habebant.

3. Eorum autem, qui per ciuitatem fame perierunt, infinita quidem cecidit multitudo: calamitates vero, quas passi sunt, enarrari non possunt. Per singulas quippe domos, sicubi vel umbra apparuisset sibi, bellum illico gerebatur,

Φίλτατοι πρὸς ἀλλήλους, ἐξαρπάζοντες τὰ ταλαίπωρα τῆς ψυχῆς ἐφόδια. πίσις δ' ἀπορίας ἔδδ' τοῖς θνήσκουσιν ἦν· ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκπνέοντας οἱ λησαὶ διηρπύων, μὴ τις ὑπὸ κόλπον ἔχων τροφὴν σκῆπτειτο τὸν θάνατον αὐτῷ. οἱ δ' ὑπ' ἐνδείας κεκηνότες, ὥσπερ λυσσῶντες κύνεις ἐσφάλλοντο, καὶ παρεφέροντο. ταῖς τε θύραις ἐνσειόμενοι μεθυόντων τρόπον, καὶ ὑπ' ἀμνηχανίας εἰς τὰς αὐτὰς οἴκας εἰσπηδῶν δις ἢ τρεῖς ὥρα μιᾷ. πάντα δ' ὑπ' ὀδόντας ἦγεν ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μηδὲ τοῖς ῥυπαρωτάτοις τῶν ἀλόγων ζώων πρόσφορα συλλέγοντες ἐδίειν ὑπέφερον. ζωστέρων γὰρ καὶ ὑποδημάτων τὸ τελευταῖον ἔκ ἀπέχοντο, καὶ τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν ἀποδέρνοντας ἔμασσῶντο. τροφὴ δ' ἦν καὶ χόρτεα τισὶ παλαιᾷ σπαράγματα. τὰς γὰρ ἵνας ἔνιοι συλλέγοντες, ἐλάχιστον σαθρὸν ἐπώλυν Ἀττικῶν τεσσάρων. καὶ τί δεῖ τὴν ἐπ' αἰψύχοις ἀναίδεια τῇ λιμῇ λέγειν; εἴμι γὰρ αὐτῇ δηλώσων ἔργον, οἷον μήτε παρ' Ἑλλήσι, μήτε παρὰ Βαρβάροις ἰσότηται. Φρικτὸν μὲν εἰπεῖν, ἄπιστον δ' αἰῶσαι. καὶ ἐγὼ δὲ μὴ δόξαιμι τερατεύεσθαι τοῖς αὐτοῖς ἀνθρώποις, καὶν παρέλιπον τὴν συμφορὰν ἠδέως, εἰ μὴ τῶν κατ' ἑμαυτὸν εἶχον ἀπείρους μάρτυρας. ἅλως τε καὶ ψυχρὰν ἂν καταθείμην τῇ πατρίδι χάριν, καθυφόμενος τὸν λόγον ἃ πέπονθε τὰ ἔργα.

δ'. Γυνή τις τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κατοικόντων, Μαρία τῆνομα, πατρὸς Εὐλαζάρη, κώμης Βηθεζαῖβ, σημαίνει δὲ τῷτο οἶκος ὑσώπῃ, διὰ γένος καὶ πλῆτον ἐπίσημος, μετὰ τῇ λοιπῇ πλήθους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καταφυγῶσα συνεπολιορκεῖτο. ταύτης τὴν μὲν ἄλλην κτήσιν οἱ τύραννοι διήρπασαν, ὅσῃν ἐκ τῆς Περσίας ἀνασκευασαμένη μετήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν· τὰ δὲ λείψανα τῶν κειμηλίων, καὶν εἴ τι τροφῆς ἐπινοηθεῖη, καθ' ἡμέραν εἰσπηδῶντες ἤρπαζον οἱ δορυφόροι. δευρὴ δὲ τὸ γύναιον ἀγανακτικῆς εἰσῆς, καὶ πολλάκις λαιδορῶσα καὶ καταρριμμένη τὰς ἀρπαγὰς ἐφ' ἑαυτὴν ἠρέθιζεν. ὡς δ' ἔτε παρο-

et amicissimi quique inter se acriter dimicabant, sibi inuicem misera vitae subsidia eripientes. Nec mors ipsa fidem penuriae faciebat: sed eos etiam, qui extremum spiritum exhalabant, perscrutabantur latrones, ne quis forte, cibum in sinu abditum gerens, se mori simularet. ipsi autem latrones prae inedia hiantes, huc illuc, tanquam rabidi canes, vagi atque incerti ferebantur: et foribus illisi instar ebriorum, etiam prae consilii inopia in easdem domos bis terue vnius horae spatio irruebant. Porro omnia absque discrimine necessitas mandere cogebat: atque etiam, quae ne sordidissimis quidem animalium ratione carentium vsui sunt, ea colligentes comedere sustinebant. immo et nec cingulis nec calceamentis denique abstinerunt, atque ipsa scutorum coria auulsa dentibus conficiebant. Quin etiam nonnullis vetusta foeni praesegmina esui fuere: quidam enim festucas colligentes, leuissimum pondus quatuor drachmis Atticis venundabant. Et quid opus est impudentiam atque improbitatem famis ex rebus inaniamatis ostendere? nam facinus dicturus sum, quale nec apud Graecos nec Barbaros gestum fuisse memoratur; et quod dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile videbitur. Atque libens certe hanc calamitatem ipse praeterissem, ne posteris fabulas ac portenta loqui existimer, nisi ex nostrae aetatis hominibus testes haberem prope innumeros. Caeterum et frigidam quandam patriae referrem gratiam, si quae mala re ipsa perpeffa est oratione dissimularem.

4. Mulier ex iis, qui trans Iordanem habitant, Maria nomine, patre prognata Eleazaro, ex vico Bethezob, significat autem id hyssopi domum, genere atque opibus illustis, cum Hierosolyma perfugisset vna cum reliqua hominum multitudine, obsessa tenebatur. Huius alias quidem facultates, quas illa e regione ultra amnem collectas in urbem aduexerat, iam tyranni diripuerant: reliquias vero rerum pretiosarum, et si quid alimenti conquiri poterat, irruentes quotidie satellites auferabant. Itaque grauis indignatio mulieri incessit: ac saepenumero conuiuiis et imprecationibus praedones in semetipsam irritabat.

ξυνόμενός τις ἔτ' ἐλεῶν αὐτὴν ἀνῆρει, καὶ τὸ μὲν εὐρεῖν τι
 σιτίᾳ ἄλλοις ἐκοπία, πανταχόθεν δ' ἄπορον ἦν ἤδη καὶ
 τὸ εὐρεῖν, ὁ λιμὸς δὲ διὰ σπλάγχχνων καὶ μυελῶν ἐχώρει,
 καὶ τῷ λιμῷ μᾶλλον ἐξέκαιον οἱ θυμοί, σύμβυλον λαβῶ-
 σα τὴν ὀργὴν μετὰ τῆς ἀνάγκης ἐπὶ τὴν φύσιν ἐχώρει, καὶ
 τὸ τέκνον, ἣν δ' αὐτῇ παῖς ὑπομάσιος, ἀρπασαμένη·
 „βρέφος, εἶπεν, ἄθλιον, ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ καὶ σάσει,
 „τίνι σε τηρήσω; τὰ μὲν παρὰ Ῥωμαίοις, δαλεία, κἄν ζή-
 σωμεν ἐπ' αὐτοῖς. Φθάνει δὲ καὶ δαλείαν ὁ λιμὸς, οἱ σα-
 „σιασαὶ δ' ἀμφοτέρων χαλεπώτεροι. ἴθι, γενῶ μοι τροφῇ,
 „καὶ τοῖς σασιασαῖς ἐριννύς, καὶ τῷ βίῳ μῦθος, ὁ μένος
 „ἐλλείπων ταῖς Ἰσθαίων συμφοραῖς.” καὶ ταῦθ' ἅμα λέ-
 γουσα κτείνει τὸν υἱόν, ἔπειτ' ὀπτήσασα τὸ μὲν ἡμισυ κατε-
 θίει, τὸ δὲ λοιπὸν κατακαλύψασα ἐφύλαττεν. εὐθέως
 δ' οἱ σασιασαὶ παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθεμίτης κνίσσης σπά-
 σαντες ἠπείλυν, εἰ μὴ οἰείξειε τὸ παρασκευασθὲν, ἀποσφά-
 ξειν αὐτὴν εὐθέως. ἡ δὲ καὶ μοῖραν αὐτοῖς εἰπῶσα καλὴν
 τεττηρήκεναι, τὰ λείψανα τῷ τέκνῳ διεκάλυψε. τῆς δὲ εὐ-
 θέως Φρίκη καὶ Φρενῶν ἑκασαῖς ἦρει, καὶ παρὰ τὴν ὄψιν
 ἐπεπήγεσαν. ἡ δὲ, „ἔμὸν, ἔφη, τῆτο τὸ τέκνον γνήσιον,
 „καὶ τὸ ἔργον ἐμόν. Φάγετε, καὶ γὰρ ἐγὼ βέβρωκα. μὴ
 „γένηθε μῆτε μαλακώτεροι γυναικός, μῆτε συμπαθεῖς-
 „ροὶ μητρός. εἰ δὲ καὶ ὑμεῖς εὐσεβεῖς, καὶ τὴν ἐμὴν ἀποσρέ-
 „ψιδε θυσίαν, ἐγὼ μὲν ἡμισυ βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν
 „δ' ἐμοὶ μενάτω. μετὰ ταῦτα οἱ μὲν τρέμοντες ἐξήεσαν,
 πρὸς ἐν τῆτο δειλοὶ, καὶ μόλις ταύτης τῆς τροφῆς τῇ μη-
 τρὶ παραχωρήσαντες. ἀνεπλήσθη δ' εὐθέως ὕλη τῷ μύσῳ
 ἡ πόλις, καὶ πρὸ ὀμμάτων ἕκαστος τὸ πάθος λαμβάνων,
 ὥς παρ' αὐτῷ καινοτομηθὲν ἔφριττεν. σπαρδὴ δὲ τῶν
 λιμωττόντων ἐπὶ τὸν θάνατον ἦν, καὶ μακαρισμός τῶν
 φθασάντων, πρὶν ἀκῆσαι καὶ θεάσασθαι κακὰ τηλι-
 καῦτα.

ε'. Ταχέως δὲ καὶ Ῥωμαίοις διηγγέλθη τὸ πάθος.
 τῶν δὲ οἱ μὲν ἠπείλυν, οἱ δὲ ὥκτεραν, τῆς δὲ πολλὰς εἰς

Cum autem nemo illorum aut ira incensus aut ex misericordia ipsam interficeret, taederetque ipsam aliis quidem cibum parare, nec vero iam parandi modus ullus superesset, sed fames per viscera ac medullas grassaretur, fameque ipsa grauius etiam ira excandesceret, in consilium adhibita indignatione itemque necessitate, contra naturam ipsam audacter ibat, cumque filium arripuisset, (erat autem ipsi puer adhuc lactens) „infans, inquit, miselle, bello et fame et seditione gliscentibus, „cui te seruauero? Apud Romanos quidem, tametsi vi- „vere detur, seruitus nos manet. Verum et seruitutem „praeuenit fames, et factiosi his vtrisque acerbiores sunt. „Agedum, esto mihi cibus, et seditiosis furia, atque vi- „tae fabula, quae sola deest cladibus Iudaeorum.” Simul ac ista diceret, filium iugulat: coctum deinde ipsa quidem dimidium eius comedit, adoportum vero reliquum seruabat. Confestim vero seditiosi aderant, et nefario odore naribus hausto, eam se statim necaturos minabantur, nisi quod parasiet in conspectum daret. Illa autem, cum bonam ipsis partem se reseruasse dixisset, reliquias filii sui detexit. Atque horror continuo stuporque eos inuasit, stabantque spectaculo attoniti. Tum illa: „meus, inquit, vere est filius, meumque hoc facinus. „Edite, nam et ipsa comedi. Nolite fieri femina molli- „res, aut matre misericordiores. Quod si fortasse reli- „giosi estis, et ab esu victimae meae abhorretis, ego qui- „dem dimidium iam consumsi, reliquum perinde mihi „maneat.” Post haec illi quidem trementes abcessere, ad hoc vnum pauidi atque imbelles, et hoc genere alimentii aegre matri relicto. Mox autem eo scelere vniuersa ciuitas repleta est: et quisque facinus illud ante oculos proponens, tanquam a seipso perpetratum esset, horrebat. Exinde cuncti, quos fames premebat, ad mortem properabant, et beatos illos praedicabant, qui, antequam tantas calamitates aut oculis aut auditu acceperant, e vita excesserant.

5. Cito autem Romanis etiam nunciata est facti immanitas. eorumque alii fidem dicentibus non habebant,

μῖσος τῷ ἔθνει σφοδρότερον συνέβη προσλθεῖν. Καῖσαρ δ' ἀπελογεῖτο καὶ περὶ τῆς τῷ Θεῷ, Φάσκων, „παρὰ
 „μὲν αὐτῷ Ἰσθαίοις εἰρήνην καὶ αὐτονομίαν προτείνεσθαι,
 „καὶ πάντων ἀμνησίαν τῶν τετολμημένων. τῆς δὲ ἀντὶ μὲν
 „ὁμονοίας εἶσιν, ἀντὶ δὲ εἰρήνης πόλεμον, πρὸ κόρου δὲ καὶ
 „εὐθηνίας λιμὸν αἰεχμένους, ἰδίαις δὲ χερσὶν ἀρξαμένους
 „καίεν τὸ συντηρῆμενον ὑφ' ἡμῶν ἰερόν, αὐτὰς εἶναι καὶ
 „τοιαύτης τροφῆς ἀξίους. καλύψεν μέντοι τὸ τῆς τεκνοΦα-
 „ηγίας μῦσος αὐτῷ τῷ τῆς πατρίδος πτώματι, καὶ ἔ-
 „καταλείψεν ἐπὶ τῆς οἰκισμένης ἡλῶ καθορᾶν πόλιν, ἐν ᾗ
 „μητέρες ἄτω τρέφονται. προσήκειν μέντοι πρὸ μητέρων
 „πατράσι τὴν τοιαύτην τροφήν, οἳ καὶ μετὰ τηλικαῦτα
 „πάθῃ μένουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις.” ταῦθ' ἅμα διεξιὼν, ἐνενόει
 καὶ τὴν ἀπογνώσιν τῶν ἀνδρῶν. ἔ γάρ ἂν ἔτι σωφρονῆσαι
 τῆς πάντα προπεπονθότας, ἐφ' οἷς εἰκὸς ἦν μεταβαλέσθαι,
 μὴ παθεῖσιν.

ΚΕΦ. δ'.

Ἐπειδὴ τῶν χωμάτων τετελεσμένων προσήγοντο οἱ κριοὶ,
 ἦνυσεν δὲ ἰδὲν, ὁ Τίτος τὰς πύλας ὑφάπτειν προσέτα-
 ξεν· καὶ μετ' ἔ πολὺ ὁ ναὸς ἐνεπερήθη, καὶ ἄκοντες
 αὐτῷ.

ΗΔΗ δὲ τῶν δύο ταγμάτων συντετελεκότων τὰ χώμα-
 τα Πῶς μὲν οὐδὲν, προσάγειν ἐκέλευσε τῆς κριῆς κατὰ
 τὴν ἐσπέρειον ἐξέδραν τῷ ἔσωθεν ἰερεῖ. πρὸ δὲ τῶν ἐξ
 ἡμέραις ἀδιαλείπτως ἢ σερρότάτη πασῶν ἐλέπολις, τύπτει-
 σα τὸν τοῖχον, ἰδὲν ἦνυσεν. ἀλλὰ καὶ ταύτης καὶ τῶν ἄλ-
 λων τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἀρμονία τῶν λίθων ἦν αἰμείνων. τῆς
 δὲ βορείης πύλης ὑπώρυττον ἔτεροι τῆς θεμελίας, καὶ πολλὰ
 ταλαιπωρήσαντες τῆς ἔμπροσθεν λίθους ἐξεκύλισαν. ἀνέ-
 χετο δ' ὑπὸ τῶν ἐνδοτέρω καὶ διέμενειν ἡ πύλη, μέχρι τὰς
 διὰ τῶν ὀργάνων καὶ τῶν μοχλῶν ἐπιχειρήσεις ἀπογνόντες,
 κλίμακας ταῖς σταῖς προσέφερον. οἳ δὲ Ἰσθαῖοι κωλύσαι

alii obfessos miserabantur, multisque accidit in vehementius gentis odium ferri. Verum Caesar hac de re semet Deo excusabat, dicens: „ab ipso quidem Iudaeis oblatam esse pacem, et suis legibus viuendi arbitrium, et „omnium, quae commiserant, obliuionem. Qui vero pro „concordia seditionem, pro pace bellum, et pro satietate atque abundantia famem optarunt, et suis manibus „templum a nobis conseruatum incendere coeperant, „ipsum etiam huiusmodi alimentum commeritos esse. Veruntamen liberorum esus piaculum ipsa patriae ruina „oporturum esse, neque Soli relicturum, ut in terrarum „orbe ciuitatem inspiciat, in qua matres sic vefcerentur. „caeterum patribus ante matres huiusmodi cibum deberi, „qui et post tanta mala nolint arma deponere.” Simul ac ista diceret, secum etiam reputabat hominum desperationem. nec eos amplius sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam perpessi sunt, quae si non passi fuissent, sententiam mutaturos esse verisimile erat.

CAP. IV.

Postquam perfectis aggeribus adducti erant arietes inani conatu, Titus portis iussit admoueri ignem: et non longe post templum incensum est, etiam ipso inuito.

Octauo autem die Loi mensis, cum duae legiones aggeres perfecissent, exhedrae orientali templi exterioris arietes admoueri iussit Titus. Ante hos vero helepolis, omnium machinarum firmissima, sex diebus parietem sine intermissione pulsans, nihil omnino profecit. Verum et hac aliisque validior erat murus magnitudine et structura lapidum. Septentrionalis autem portae alii fundamenta suffodiebant: multumque fatigati exteriores tantum lapides vellere potuerunt. ab interioribus autem portae sustinebantur, tamque diu mansere, donec, instrumentorum et vectium moliminibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuerunt. Iudaei vero id prohibere non

μὲν ἐκ ἔφθασαν, ἀναβᾶσι δὲ συμπεσόντες ἐμάχοντο· καὶ τῆς μὲν ἀνωθύντες εἰς τῆπίσω κατεκρήμνιζον, τῆς δ' ὑπαντιάζοντες ἀνῆκον. πολλὰς δὲ τῶν κλιμάκων ἀποβαίνοντας, πρὶν φράξασθαι τοῖς θυρεοῖς, παίοντες ταῖς ῥομφααῖς ἔφθανον· ἐνίας δὲ γεμῆσας ὀπλιτῶν κλίμακας παρακλίνοντες ἀνωθεν κατέσειον. ἦν δ' ἐκ ὀλίγος καὶ αὐτῶν φόνος. οἱ δ' ἀνενέγκαντες τὰς σημαίας περὶ αὐτῶν ἐπολέμουν, δεινὴν ἠγάμενοι καὶ πρὸς αἰχύνῃς τῆτων τὴν ἀρπαγὴν. τέλος δὲ, καὶ τῶν σημαιῶν οἱ Ἰσδαῖοι κρατῆσι, καὶ τῆς ἀναβάντας διαφθείρουσιν· οἱ δὲ λοιποὶ, πρὸς τὸ τῶν ἀπολωλότων πάθος ὀρῶδῦντες, ἀνεχώρουν. τῶν μὲν ἔν Ρωμαίων ἀπρακτος ἑδεῖς ἀπέθανε· τῶν δὲ σασιασῶν, οἱ κατὰ τὰς προτέρας μάχας ἠγωνίσαντο γενναίως καὶ τότε, καὶ Ελεάζαρος ὁ ἀδελφιδῆς τῆ τυράννης Σίμωνος. ὁ δὲ Τίτος, ὡς ἑώρα τὴν ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἱερούς φειδῶ πρὸς βλάβης τοῖς στρατιώταις γινομένην καὶ φόνον, τὰς πύλας προσέταξεν ὑφάπτειν.

β'. Ἐν δὲ τῇ τῶν πρὸς αὐτὸν αὐτομολῶσιν, Ἀνανός τε ὁ ἀπ' Ἀμμαῆς, τῶν Σίμωνος δορυφόρων ὁ Φονικώτατος, καὶ Ἀρχέλαος υἱὸς Μαγαδάτη, συγγνώμην ἐλπίσαντες, ἐπεὶ κρατύντων Ἰσδαίων ἀπεχώρουν. Τίτος δὲ καὶ τῆτο πανέργημα πρεβάλλετο τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἄλλην περὶ τῆς Ἰσδαίης ὁμότητα πεπυσμένος, ὥρμητο κτείνειν ἐκατέρως· ὑπ' ἀνάγκης ἤχθαι, λέγων, αὐτῆς, ἐκ ἐκ προαιρέσεως παρεῖναι, καὶ σωτηρίας ἐκ ἀξίως εἶναι τῆς φλεγόμενης ἤδη δι' αὐτῆς τῆς πατρίδος ἐξαλλομένης." ἐκράτει δ' ὅμως τῇ θυμῷ ἢ πίσει, καὶ ἀφίησι τῆς ἀνδρας· ἢ μὲν ἐν ἴση μοίρᾳ κατέτασσε τοῖς ἄλλοις. ἤδη δὲ ταῖς πύλαις οἱ στρατιῶται προσῆγον τὸ πῦρ, καὶ περιτηκόμενος ὁ ἀργυρος διεδίδε ταχέως εἰς τὴν ξυλῆαν τὰς φλόγας, ἐνθεν ἀθρόως ἐκφερόμεναι τῶν σῶν ἐπελαμβάνοντο. τοῖς δ' Ἰσδαίοις, ὁρῶσι τὸ πῦρ ἐν κύκλῳ, μετὰ τῶν σωμάτων παρεῖθον αἱ ψυχαί, καὶ διὰ τὴν κατάπληξιν αἰμύνην μὲν ἢ σβεννύειν ὥρμησεν ἑδεῖς, αὐτοὶ δ' ἐσῶτες ἀφείρων. ἢ μὲν

festinabant, sed cum iis, qui adscenderant, congressi dimicabant. et alios quidem retro depellentes praecipitabant; alios vero obuiam eis procedentes trucidabant; multosque de scalis descendentes, priusquam se scutis obtegerent, ferientes gladiis praeueniebant; nonnullas etiam scalas armatorum plenas in latus declinantes desuper excutiebant. et non parua etiam illorum facta est caedes. Quin et signiferi pro signis dimicabant, rapinam eorum haud ferendam esse sibi que dedecori fore existimantes. Postremo tamen Iudaei et signis potiuntur, et eos, qui adscenderant, interficiunt; caeteri vero, clade intereuntium perterriti, discedebant. Et Romanorum quidem nemo non aliquo edito facinore cecidit: e seditionis vero, qui prioribus praeliis etiam tunc strenue pugnarunt, et praeterea Eleazarus, fratris Simonis tyranni filius. Titus autem, cum vidisset, se alieno templo parcendo, cum militum suorum damno et nece id facere, ignem portis subiici iussit.

2. Interea vero ad eum perfugiunt Ananus Ammauntinus, e Simonis satellitibus caedis audissimus, cumque eo Archelaus filius Magadati, idcirco sperantes veniam, quod Iudaeos victores reliquerant. Titus autem et viros hac in re calliditatis insinulabat, aliaque illorum in Iudaeos crudelitate audita, ad vtrumque interficiendum ferebatur; dicens: „eos necessitate ductos, non sua voluntate adesse; minimeque salute esse dignos, qui ex patria propter ipsos flagrante se proripiant.” Veruntamen irae praeualebat fides data, virosque dimittit; sed non eo loco habendos, quo alios. Iam vero portis milites ignem admouerant, argentumque flammis cito transfutum aperuit in ligni materiam; vnde continue delatae proximas porticus corripuere. Iudaei autem, circumcirca igne conspecto, et animis et corporibus defecerunt, et propter perturbationem defendere aut exstinguere conatus est nemo; obstupidi vero stantes spectabant, non tamen, cum male ipsos haberet quod ab-

πρὸς τὸ δαπανώμενον ἀθυμῶντες, εἰς γὰρ τὸ λοιπὸν ἴσω φρόνουν· ἀλλ' ὡς ἤδη καὶ τῷ ναῦ καιομένῃ, τὰς θυμὰς ἐπὶ Ῥωμαῖς ἔθηγον. ἐκείνην μὲν ἔν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιῴσαν νύκτα τὸ πῦρ ἐπεκράτει. κατὰ μέρος γὰρ ἔχ ὁμῶ πάντοθεν ἴχυσαν ὑφάψαι τὰς σοάς.

γ'. Τῇ δ' ἐπίσῃ, Τίτος μέρει τῆς δυνάμεως σβεννύειν τε καὶ παρὰ τὰς πύλας ὁδοποιεῖν εἰς εὐμαρεστέραν τῶν ταγμάτων ἄνοδον κελεύσας, αὐτοὺς συνῆγε τὰς ἡγεμόνας. καὶ συνελθόντων ἐξ τῶν κορυφαιοτάτων, Τιβερίῃ τε Ἀλεξάνδρῃ τῷ πάντων τῶν στρατευμάτων ἐπάρχοντος, καὶ Σέξτῃ Κερραλίῃ τὸ πέμπτον ἄγοντος τάγμα, καὶ Παρκίῃ Λεπίδῃ τὸ δέκατον, καὶ Τίτῃ Φρυγίῃ τὸ πεντεκαίδεκατον, πρὸς οἷς Φρόντων ἦν Αἰτέρνιος, στρατοπεδάρχης τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας δύο ταγμάτων, καὶ Μάρκος Αντώνιος Ἰδλιανὸς, ὁ τῆς Ἰδδαίας ἐπίτροπος, καὶ μετὰ τέττας ἐπιτρόπων καὶ χιλιαρχῶν ἀθροισθέντων, βελὴν περὶ τοῦ ναῦ πρὸςτίθει. τοῖς μὲν ἔν ἐδόκει, «*χεῖρομαι τῷ τῷ πολέμῳ νόμῳ· μὴ γὰρ ἂν ποτε Ἰδδαίῃς παύσασθαι νεωτερίζοντας τῷ ναῦ μένοντος, ἐφ' ὃν οἱ πανταχόθεν συλλέγονται.*» τινὲς δὲ παρήνουν, «*εἰ μὲν καταλίποιεν αὐτὸν οἱ Ἰδδαῖοι, καὶ μηδεὶς ἐπ' αὐτῷ τὰ ὄπλα θείη, σώζειν· εἰ δὲ πολεμῶν ἐπιβάντες, καταφλέγουν.* Φερίον γὰρ, ἔκτετι ναὸν εἶναι. καὶ τὸ λοιπὸν ἴσως τῶν ἀναγκασάντων ἀσέβειαν, ἐκ αὐτῶν.» ὁ δὲ Τίτος, «*ἔδ' ἂν ἐπιβάντες ἐπ' αὐτῷ πολεμῶν Ἰδδαῖοι, ἔφη, ἀντὶ τῶν ἀνδρῶν ἀμύνεσθαι τὰ ἄψυχα, ἔδδ' καταφλέξειν ποτὲ τηλικῶτον ἔργον.*» Ῥωμαίων γὰρ ἴσως τὴν βλάβην, ὥσπερ καὶ κόσμον τῆς ἡγεμονίας αὐτῷ μένοντος.» Θαρρύντες δ' ἤδη προσετίθεντο τῇ γνώμῃ Φρόντων τε καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Κερραλίος. τότε μὲν ἔν διαλύει τὸ συνέδριον, καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις διαναπαύσαι κελεύσας τοῖς ἡγεμόσιν, ὅπως ἑρραμενέστερον ἐν τῇ παρατάξει χεῖρσαιντο, τοῖς ἀπὸ τῶν σπειρῶν ἐπιλέκτοισι ὁδοποιεῖν διὰ τῶν ἐρεπίων προσέταξεν, καὶ τὸ πῦρ σβεννύειν.

sumebatur, reliquo cauebant, sed tanquam iam conflaret templum, animos acuebant in Romanos. et illo quidem die ac nocte sequuta ignis grassatus est: nam per partes, non simul omnes porticus incendere valuerunt.

3. Postridie autem Titus, parte copiarum extinguere incendium iussa, viamque ad portas parare, vt legiones expeditius adscenderent, ille duces aduocandos curabat. Cumque sex e primariis conuenissent, Tiberius Alexander totius militiae praefectus, et Sextus Cerealis quintae legionis dux, et Larcus Lepidus decimae, et Titus Frugi quintae-decimae; cum quibus erat etiam Aeternius Fronto praefectus duarum legionum Alexandrinarum, et Marcus Antonius Iulianus procurator Iudaeae, congregatisque praeterea procuratoribus et tribunis, cum illis de templo deliberabat. Atque nonnulli quidem censebant, „belli iure vtendum; nunquam enim „Iudaeos res nouas moliri desituros esse templo manente, quo omnes, vbicunque essent, se reciperent.” Quidam vero monebant, „si templum relinquerent Iudaei, „neque armis pro eo quisquam certaret, conseruandum „esse; sin vero eo consensu bellarent, comburendum: „iam enim castellum, et non amplius templum esse; et „deinceps piaculum non ipsos, sed qui id fieri coegere, „commissuros.” Titus vero dicebat: „etsi Iudaei eo consensu bellarent, se tamen loco virorum res inanimatas „non vlturum esse, neque vnquam tantum opus crematurum: Romanis enim in damnum cessurum, si vastaretur, sicut ornamentum quoque fore imperii, si maneret.” Iam certi quid vellet ad eius accedunt sententiam, Fronto et Alexander et Cerealis. Et tunc quidem consilium dimisit: iussisque ducibus, vt caeteras copias interquiescere facerent, vt illis in procinctu validioribus vterentur, lectis ex cohortibus imperavit, vt per ruinas viam sternerent et ignem restinguerent.

δ'. Κατ' ἐκείνην μὲν δὴ τὴν ἡμέραν Ἰσθαίων κάματος τε καὶ κατάπληξις ἐκράτησε τὰς ὀρέμας· τῇ δ' ἐπίσῃ συλλαζάμενοί τε τὴν ἰχθύν, καὶ ἀναθαρσήσαντες, ἐπεκδέχ-
 σι διὰ τῆς ἀνατολικῆς πύλης τοῖς Φύλαξι τῷ ἔξωθεν ἱερῷ, περὶ δευτέραν ὥραν. οἱ δὲ καρτερῶς μὲν ἐδέξαντο αὐτῶν τὴν ἐμβολήν, καὶ Φραζάμενοι τοῖς θυροῖς κατὰ μέτωπον ὡς περ τεῖχος ἐπύκνωσαν τὴν Φάλαγγα. δῆλοί τε ἦσαν ἐκ ἐπὶ πολὺ συμμένοντες, πλήθει τε τῶν ἐκτρεχόντων καὶ θυμῷς ἠττώμενοι. Φθάσας δὲ τῆς παρατάξεως τὴν ῥοπὴν Καῖσαρ, καθέωρα γὰρ ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, ἐπήμυνε μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἰππέων. Ἰσθαῖοι δὲ τὴν ἔφοδον ἔχ' ὑπέ-
 μειναν, ἀλλὰ τῶν πρώτων πεσόντων, ἐτράπησαν οἱ πολ-
 λοί. καὶ ὑποχωρῆσι μὲν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιστρεφόμενοι προσέκεντο. μεταβαλλομένων δ' ἀνέφευγον πάλιν, ἕως περὶ πέμπτην τῆς ἡμέρας ὥραν οἱ μὲν βιαζέμενοι εἰς τὸ ἔνδον συνεκλείσθησαν ἱερὸν.

ε'. Τίτος δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, διγνωκῶς τῇ ἐπίσῃ ἡμέρᾳ ὑπὸ τὴν ἑω μετὰ πάσης ἐμβαλεῖν τῆς δυνάμειος καὶ τὸν ναὸν περικαταχεῖν. τῷ δὲ ἄρα κατεψή-
 Φισο μὲν τὸ πῦρ ὁ Θεὸς πάλα· παρὴν δ' ἡ εἰμαρμένη χρόνων περίοδος, ἡμέρᾳ δεκάτῃ Λῶς μηνός, καθ' ἣν καὶ τὸ πρότερον ὑπὸ τῷ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως ἐνεπρήθη. λαμβάνουσι δ' αἱ Φλόγες ἐκ τῶν οἰκείων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν. ὑποχωρήσαντος γὰρ τῷ Τίτῃ, πρὸς ὀλίγον λω-
 Φήσαντες οἱ τασιασαί, πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιτίθενται, καὶ τῶν τῷ ναῷ φερεῶν γίνεται συμβολὴ πρὸς τὰς σβεν-
 νύτας τὸ πῦρ τῷ ἔξωθεν ἱερῷ· οἱ, τρεψάμενοι τὰς Ἰσ-
 θαίας, μέχρι τῷ ναῷ παρῆλθον. ἔνθα δὲ τῶν στρατιωτῶν τις, ὅτε παράγγελμα περιμείνας, ὅτε ἐπὶ τηλικαύτῳ δέ-
 σας ἐγχειρήματι, δαιμονίῳ ὀρεμῇ τινι χρώμενος ἀρπάζει μὲν ἐκ τῆς φλεγομένης ὕλης, ἀνακρυσθῆναι δ' ὑπὸ στρα-
 τιώτῃ, τὸ πῦρ ἐνίησι θυρίδι χρυσῇ, καθ' ἣν εἰς τὰς περὶ τὸν ναὸν οἴκας εἰσιτὸν ἦν ἐκ τῆ βορείᾳ κλίματος. αἰρομένης δὲ τῆς φλογός, Ἰσθαίων μὲν ἐγείρεται κραυγὴ τῷ πάθῃ

4. Et illo quidem die Iudaeos labor et consternatio ab impetu continuit: postridie vero collectis viribus et recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes excursionem faciunt, circa horam secundam. Illi autem fortiter quidem illorum impressionem exceperunt, et confertis clypeis a fronte muri ad instar consilparunt phalangem: certum tamen erat, eos non diu duraturos, quod et multitudine excurrentium et animis vincerentur. Caesar autem, priusquam verteretur acies, (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum lectis equitibus auxilio venit. Impetum vero eius non sustinere Iudaei; sed primis interfectis, plerique in fugam se coniciunt. Cumque Romani quidem se subducerent, iterum conuersi illis instabant; cumque illi se retorsissent, rursus refugiebant, donec, circa horam diei quintam, Iudaei quidem vi coacti se in templum interius concluderunt.

5. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu impressionem facere, templumque circumfedere. Sed id plane Dei sententia iamdudum igni damnauerat: euolutisque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus quintus Ioi mensis, quo etiam prius a rege Babyloniorum fuerat incensum. Ab ipsis autem Iudaeis principium sumsit causamque habuit id incendium. Nam regresso Tito, seditiosi, cum paulisper quieuisent, denuo Romanos inuaserunt, custodumque templi cum ignem exterioris fani restinguentibus pugna committitur, qui, Iudaeis in fugam versis, usque ad templum penetrarunt. Quo tempore miles quidam, torre correpto, non expectato cuiusquam mandato, neque tantum facinus veritus, divino quodam impetu fretus ex ardente materia aliquid rapit, et a milite altero subleuatus, ignem per fenestram auream iniicit; unde ad cellas circa templum aedificatas de septentrionali regione aditus erat. Flamma igitur excitata, Iudaeorum oritur clamor, calamitatis magnitudini par, et ad defensionem con-

αἰτία, καὶ πρὸς τὴν ἄμυναν συνέθρον, ὅτε τῷ ζῆν ἔτι Φειδῶ λαμβάνοντες, ὅτε ταμιευόμενοι τὴν ἰχὺν, δὲ ὁ καὶ Φυλακτικοὶ πρότερον ἦσαν οἰχομένους.

ε'. Δραμὼν δέ τις ἀγγέλλει Τίτῳ· καὶ κείνος, ἔτυχεν δὲ κατὰ σκηνὴν ἀναπαύμενος ἐκ τῆς μάχης, ὡς εἶχεν ἀναπνέουσας, ἔθεε πρὸς τὸν ναὸν εἰσὼν τὸ πῦρ. κατόπιν δὲ οἱ τε ἡγεμόνες εἶποντο πάντες, καὶ πτοηθέντα τῆτοις ἠκολούθει τὰ τάγματα. βοῇ δ' ἦν καὶ θόρυβος, ὅτε τηλικαύτης δυνάμεως ἀτάκτως κεινημένης. ὁ μὲν ἦν Καῖσαρ τῇ τε βοῇ καὶ τῇ δεξιᾷ δισσήμαινε τοῖς μαχομένοις τὸ πῦρ σβεννύειν. ὅτε δὲ βοῶντος ἤκουον, μείζονι κραυγῇ τὰς ἀκοὰς προκατειλημμένοι, καὶ τῷ νεύματι τῆς χειρὸς ἔπροσεῖχον. οἱ μὲν τῷ πολεμεῖν, οἱ δὲ ὀργῇ περισπᾶμινοι. τῶν δὲ ταγμάτων εἰσθρόντων ἕφε παραίνεσις ὅτε ἀπειλὴ κατεῖχε τὰς ὀρμὰς, ἀλλὰ θυμὸς ἀπάντων ἐσφατήγει· καὶ περὶ τὰς εἰσόδους συνωθούμενοι, πολλοὶ ρέν ὑπ' ἀλλήλων κατεπατῆντο, πολλοὶ δὲ, θερμοῖς ἔτι καὶ τυφομένοις τοῖς ἐρεπίοις τῶν σοῶν ἐμπίπτοντες, ἡττωμένων συμφοραῖς ἐχρῶντο. πλησίον δὲ τῷ ναῷ γινόμενοι, τῶν μὲν τῷ Καίσαρος παραγγελμάτων προσεποιῶντο μηδὲ κατακύνειν, τοῖς πρὸ αὐτῶν δὲ τὸ πῦρ ἐνιέναι παρεκελεύοντο. τῶν δὲ σασιασῶν ἀμνηχανία μὲν ἦν ἤδη τῷ βοηθεῖν· φόβος δὲ πανταχῶ καὶ τροπὴ. τὸ δὲ πλέον ἀπὸ τῷ δήμῳ, λαὸς αἰσθενὴς καὶ ἄνοπλος, ὅπῃ καταληφθεὶς τις ἀπὸ σφάττετο. καὶ περὶ μὲν τὸν βωμὸν πλήθος ἐσωρεύετο νεκρῶν, κατὰ δὲ τῶν τῷ βωμῷ βιάζων αἱμάτων ἔρρει πολὺ, καὶ τὰ τῶν ἔκω φονευομένων σώματα κατωλίσθανε.

ζ'. Καῖσαρ δὲ, ὡς ὅτε τὰς ὀρμὰς ἐνθουσιῶντων τῶν στρατιωτῶν καταχεῖν οἷός τε ἦν, καὶ τὸ πῦρ ἐπεκράτει, παρελθὼν μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐνδον ἐθεάσατο τῷ ναῷ τὸ ἅγιον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, πολὺ μὲν τῆς παρὰ τοῖς ἀλλοφύλοις φήμης ἀμείνω, τῷ δὲ κόμπῃ καὶ τῆς παρὰ τοῖς οἰκείοις δόξης ἐκ ἐλάττω. τῆς φλογὸς δ' ἐδέπω δῆκνυμένης ἐδαμόθεν εἶσω, τὰς δὲ περὶ τὸν ναὸν οἴκας νεμομένης, νομίσας,

currebant: neque iam vitae amplius parcendum rati, neque viribus temperandum, eo pereunte, ad quod seruandum antea intenti erant.

6. Quidam autem accurrit et Tito rem nunciat: et ille (forte enim in tentorio quiescebat e praelio reuersus) profliciens quantum potuit cursum maturabat ad templum, prohibiturus incendium. A tergo autem et duces sequebantur omnes, illosque attonita comitabantur agmina. Clamor autem erat ac tumultus, vt in tanto exercitu sine ordine concitato. Et Caesar quidem et voce et manu pugnantibus significabat, vt incendium reslinguerent. Sed neque vox eius audiebatur, quod aures eorum maior clamor occupauerat, nec manus nutum obseruabant, partim pugnae ardore, partim ira distracti. Legionum vero introcurrentium impetum neque admonitio neque interminatio continebat; sed quo furor duceret, omnes ferebantur: atque ad ipsos introitus coarctati, multi quidem sese inuicem conculcabant, multi vero, in ardentibus adhuc et fumantes porticuum ruinas incidentes, eandem cum victis calamitatem subibant. Cum vero templo appropinquarent, Titi mandata se audire dissimulabant, et praecedentem quisque, vt ignem iniiceret, hortabatur. Seditiosis autem iam subueniendi quidem nulla spes erat, sed fuga et caedes omnia occupabat. Plures vero e plebe, populus imbellis et inermis, vbicunque depreheusi erant, interficiebantur: et circa altare quidem ingens mortuorum numerus congerebatur; per gradus vero templi et sanguis multus profluebat, et eorum corpora, qui supra ceciderunt, delabebantur.

7. Caesar autem, cum impetum militum et furore quodam irruentium, reprimere non posset, atque incendium augeretur, cum ducibus ingressus, et intro sacrarium templi, et quicquid in eo erat, conspexit, multo quidem fama apud alienigenas meliora, iactatione vero et opinione domestica non minora. Cum autem flamma nondum ex vlla parte ad interiora penetrasset; sed aedes, quae in tem-

ὅπερ ἦν, ἔτι σώζεσθαι τὸ ἔργον δύνασθαι, προπηδᾷ, καὶ αὐτὸς τε παρακαλεῖν τῆς στρατιώτας ἐπιεῖρατο τὸ πῦρ σβέννυν, καὶ Λιβεράλιον ἑκατοντάρχην τῶν περὶ αὐτὸν λοχυφόνων ξύλοις παίοντα τῆς ἀπειθῆντας ἐκέλευσεν εἰργεῖν. τῶν δὲ καὶ τὴν πρὸς Καίσαρα αἰδῶ, καὶ τὸν ἀπὸ τῆ κωλύοντος φόβον ἐνίκων οἱ θυμοί, καὶ τὸ πρὸς Ἰσδαίης μῖσος, καὶ πολεμικὴ τις ὀρμὴ λαβροτέρα. τῆς δὲ πολλὰς ἐνῆγεν ἀρπαγῆς ἐλπίς, δόξαν τε ἔχοντας, ὡς τᾶνδον ἄπαιτα χρημάτων μετὰ εἶη, καὶ τὰ πέριξ ὀρῶντας χρυσῷ πεποιημένα. φθάνει δὲ τις καὶ τῶν εἰσω παρεληλυθότων, ἐκπῆδησαντος τῷ Καίσαρος πρὸς ἐποχὴν τῶν στρατιωτῶν, πῦρ εἰς τῆς στραφείας ἐμβαλὼν τῆς πύλης ἐν σκοτῶ, ἐξαπίνης τ' ἐνδοθεν ἐκφανείσης φλογός, οἳ τε ἡγεμόνες μετὰ τῷ Καίσαρος ἀνεχώρουν, καὶ τῆς ἔξωθεν ὑδαὶς ὑφάπτειν ἐκάλυσεν. ὁ μὲν ἐν ναὸς ἔτως, ἄκοντος Καίσαρος, ἐμπιπράτα.

γ'. Πολλὰ δ' ἂν τις ἐπολοφυράμενος ἔργῳ, πάντων ὧν ὄφει καὶ ἀκοῇ παρειλήφμεν θαυμασιωτάτῳ, κατασκευῆς τε ἔνεκα καὶ μεγέθους, ἔτι τε τῆς καθ' ἑκάστον πολυτελείας, καὶ τῆς περὶ τὰ ἅγια δόξης, μεγίστην λάβοι παραμυθίαν τὴν εἰμαρμένην, ἄφουκτον ἔσαν, ὥσπερ ἐμψύχοις, ἔτω καὶ ἔργοις καὶ τόποις. θαυμάσαι δ' ἂν τις ἐν αὐτῇ τῆς περιόδου τὴν ἀκρίβειαν. καὶ μῆνα γὰρ, ὡς ἔφην, καὶ ἡμέραν ἐπετήρησε τὴν αὐτὴν, ἐν ἣ πρότερον ὑπὸ Βαβυλωνίων ὁ ναὸς ἐνσπερήθη. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς πρώτης κτίσεως, ἦν κατεβάλετο Σολομὼν ὁ βασιλεὺς, μέχρι τῆς νῦν ἀναιρέσεως, ἡ γέγονεν ἔτι δευτέρῳ τῆς Οὐεσπασιανῆς ἡγεμονίας, ἔτη συνάγεται χίλια ἑκατὸν τριάκοντα, πρὸς δὲ μῆνες ἑπτὰ καὶ πεντεκαίδεκα ἡμέραι. ἀπὸ δὲ τῆς ὕστερον, ἦν ἔτι δευτέρῳ Κῦρος βασιλεύοντος ἐποιήσατο Ἀγγαῖος, ἔτη μέχρι τῆς ὑπὸ Οὐεσπασιανῆς ἀλώσεως, τριάκοντα ἐννέα πρὸς ἑξακοσίους, καὶ ἡμέραι τεσσαράκοντα πέντε.

pli circuitu erant, depascebatur, ratus, id quod erat, opus illud adhuc conseruari posse, profilit, et ipse operam dabat, vt milites ad restinguendum incendium hortaretur: et Liberalem centurionem ex stipatoribus suis fuisse contumaces coërcere iussit. At illorum erga Titum reuerentiam, metumque a prohibente incussum, superabat iracundia, et Iudaeorum odium, et belli impetus quidam vehementior. Multos etiam rapinae spes incitabat, existimantes et intus omnia pecunia referta esse; videntesque cuncta in circuitu ex auro facta. Quidam autem miles ex his, qui intrauerant, cum Caesar ad inhibendos milites cucurriisset, ignem iam portae cardinibus in tenebris subiecerat, subitque flamma intus emicante, et duces cum Caesare recedebant, et eos, qui extra erant, nemo aliquid succendere prohibebat. Et templum quidem hoc modo exurit, inuito Caesare.

8. Sed quamuis hoc multum quis desendum putet, vt opus omnium, quae vidimus et audiuimus, maxime admirabile, tam ob structuram, quam magnitudinem, itemque ob magnificentiam in singulis, et existimationem, quae de Sanctis habebatur, maximum tamen inde capiet solatium, quod satum, vt animantibus, ita operibus locisque sit ineluctabile. Est autem, vt mirari quis possit in eo accuratam circumacti temporis rationem. Nam eundem, vt dictum est, mensem et diem seruauit, quo prius templum a Babyloniis exustum fuerat. Et a prima quidem structione templi, quam Solomon rex inchoauerat, vsque ad eius excidium, quod secundo imperii Vespasiani anno accidit, colliguntur anni MCXXX, itemque menses VII, et dies XV. A posteriore autem, quam anno secundo Cyri regis Aggaeus fecerat, vsque ad excidium illius sub Vespasiano, anni DCXXXIX, et dies XLV.

ΚΕΦ. ε΄.

Ἡ τῶν Ἰσδαίων ἐκ τῆ ναῦ καιομένην ταλαιπωρία. περὶ ψευδοπροφήτην, καὶ τῶν προγεγονότων τῆς ἀλώσεως σημείων.

Καιόμενα δὲ τῆ ναῦ, τῶν μὲν προσπιπτόντων ἦν ἀρχαγῇ, φόνος δὲ τῶν καταλαμβανομένων μυρίος. ὅτε δ' ἡλικίας ἦν ἔλκος, ὅτ' ἐντροπὴ σεμνότητος· ἀλλὰ καὶ παιδία καὶ γέροντες, καὶ βέβηλοι καὶ ἰσθεῖς ὁμοίως ἀνηρῶντο, καὶ πᾶν γένος ἐπεξῆει περιχῶν ὁ πόλεμος, ὁμῶς τὰς τε ἰκτεύοντας καὶ ἀμυνομένους. συνήχει δ' ἡ Φλόξ ἐπὶ πλείστον ἐκφερομένη τοῖς τῶν πιπτόντων συναγμοῖς· καὶ διὰ μὲν τὸ ὕψος τῆ λόφου, καὶ τὸ τῆ φλεγομένης μέγεθος ἔργον, πᾶσαν ἂν τις ἔδοξε καίεσθαι τὴν πόλιν. τῆς δὲ βοῆς ἐκείνης ἔδδεν ἐπινοηθῆναι δύναιτ' ἂν, ἢ μᾶλλον, ἢ φοβερώτερον. τῶν τε γὰρ Ῥωμαϊκῶν ταγματῶν ἀλαλαγμός ἦν συμφερομένων, καὶ τῶν ἑσσιασῶν πυρὶ καὶ σιδήρῳ κεκυκλωμένων κραυγῇ, τῆς τε ἀπολειφθέντος ἄνω λαῶν τροπὴ τε μετ' ἐκπλήξεως εἰς τὰς πολεμίας, καὶ πρὸς τὸ πάθος οἰμωγαί. συνεβόα δὲ τοῖς ἐπὶ τῆ λόφου τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος. ἤδη δὲ πολλοὶ τῷ λιμῷ μαραζινομένοι καὶ μεμυκότες, ὡς εἶδον τὸ τῆ ναῦ πῦρ, εἰς ὀδυρμὸς πάλιν καὶ κραυγὴν εὐτόνησαν. συνήχει δ' ἡ τε Περαιά, καὶ τὰ πέριξ ὄρη, βαρυτέραν ποιοῦντα τὴν ὀρμήν. ἦν δὲ τῆ θορύβου τὰ πάθη φοβερώτερα. τὸν μὲν γε τῆ ἰερᾶ λόφου ἐκ ριζῶν ἂν τις ἔδοξε βράττεσθαι, πάντοθεν τῆ πυρὸς καταγέμοντα. δαιφιλέστερον δὲ τὸ αἷμα τῆ πυρὸς εἶναι, καὶ τῶν φονευόντων πλείους τὰς φονευομένους. ἔδαμῶ γὰρ ἡ γῆ διεφαίνετο ἐκ τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ σωροῖς ἐπεμβαίνοντες οἱ στρατιῶται σωμάτων ἐπὶ τὰς διαφεύγοντας ἔθεον. τὸ μὲν ἂν ληστρικὸν πλῆθος ὥσάμειοι τὰς Ῥωμαίας, μόλις εἰς τὸ ἔξω διακίπτεσιν ἱερὸν, κατέκτανεν εἰς τὴν πόλιν. τῆ δημοτικῇ δὲ τὸ λειφθὲν ἐπὶ τὴν ἔξω σοὰν κατέφυγε. τῶν δ' ἰσθεῶν τινες, τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τῆ ναῦ τὰς τε ὀβελάς, καὶ τὰς

CAP. V.

*Miseriae quas pertulerunt Iudaei ex templo ardente.
De Pseudo-propheta, et signis excidium praecedentibus.*

Templo autem ardente, obuia quidem quaeque rapta erant, et caedes erat infinita deprehensorum. nec aetatis vlla erat misratio, nec grauitatis reuerentia: sed et pueri et senes, et profani et sacerdotes similiter interficiebantur; atque omne genus hominum belli calamitas complexa persequabatur, etiam supplices pariter ac semet defendentes. atque flamma longe lateque peruagata cum gemitibus occumbentium concrepabat: et ex altitudine quidem collis, ardentisque operis magnitudine, totam quis conflagrare crederet ciuitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius excogitari potest. Nam et legionum Romanarum simul mouentium laeta erat conclamatio, et seditiosorum igne et ferro circumdatorum ululatus, populusque in superioribus relictus fugabatur in hostes cum magna consternatione, et ob calamitatem luctum edebat et lamentationem: illisque, qui in colle erant, clamore resonabat multitudo in vrbe. Iam vero multi fame languidi et ore fere compresso, postquam ignem templi videbant, in questus iterum et eiulatus vires receperunt. hisque resonabatur ex Peraea et montibus in circuitu, vnde pugnantium impetus augebatur. Hoc tamen tumultu clades erant acerbiores. Nam collem quidem, cui templum impositum, radicitus quis exuri putaret, vt qui ignis vndique plenus erat: et sanguinem igne largiorem esse, pluresque intersectoribus interfectos. nusquam enim solum prae cadaueribus videri potuit: sed milites gradientes super acervos caesorum fugientes persequabantur. Et latronum quidem multitudo, perruptis Romanorum agminibus, vix in templum exterius euasit, atque inde in urbem: reliquiae vero popularis turbae in exteriorem porticum confugerunt. At sacerdotum nonnulli, primum quidem templi verubus, itemque sedibus

ἔδρας αὐτῶν μολίβδου πεποιημένας ἀνασπῶντες, εἰς τὰς Ῥωμαίους ἠΐθεσαν. αὐθις δ' ὥς ἔτ' ἡνύκτι, καὶ τὸ πῦρ ἐπ' αὐτὰς ἀνερρήγνυτο, ἐπὶ τὸν τοίχον βίναχωρήσαντες, ὄντα ὀκτάπηχυν τὸ εὖρος, ἔμενον. δύο γε μὴν τῶν ἐπιστήμων, παρὸν σωθῆναι πρὸς Ῥωμαίους μεταστᾶσιν, ἢ διακαρτερεῖν πρὸς τὴν μετὰ τῶν ἄλλων τύχην, ἑαυτὰς ἔρριψαν εἰς τὸ πῦρ, καὶ τῷ ναῷ συγκατεφλέγησαν, Μῆϊρός τε υἱὸς Βελγᾶ, καὶ Ἰώσηπος Δαλαίης.

β'. Ῥωμαῖοι δὲ, μάταιον τὴν ἐπὶ τοῖς πέριξ Φειδῶ κρίναντες, τῇ ναῷ φλεγομένῃ, πάντα συνεπύπρασαν, τὰ τε λείψανα τῶν σοῶν, καὶ τὰς πύλας, πλην δύο, τῆς μὲν ἐκ τῶν ἀνατολικῶν, τῆς δὲ ἐκ μεσημβρίας, καὶ ταύτας ὕστερον κατέσκαψαν. ἕκαιον δὲ καὶ τὰ γαζοφυλάκια, ἐν οἷς ἄπειρον μὲν χρημάτων πλῆθος, ἄπειροί δ' ἐοῦντες, καὶ ἄλλα κειμήλια, συνελόντι δ' εἰπᾶν, πᾶς ὁ Ἰουδαίων σωσώρευτο πλῆθος, ἀνασκευασαμένων ἐκὶ τῆς οἴκας τῶν εὐπόρων. ἤκου δὲ καὶ ἐπὶ τὴν λοιπὴν σοᾶν τῇ ἔξωθεν ἱερῇ καταφεύγει δ' ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τῆ δῆμῳ γύναϊα καὶ παιδία, καὶ σύμμικτος ὄχλος πλεῖστος εἰς ἐξακιχλίης. πρὶν δὲ Καίσαρα κρῖναί τι περὶ αὐτῶν ἢ κελεῦσαι τῆς ἡγεμόνας, Φερόμενοι τοῖς θυμοῖς οἱ στρατιῶται, τὴν σοᾶν ὑφάπτουσι. καὶ συνέβη, τῆς μὲν ριπτῆντας αὐτὰς ἐκ τῆς φλογὸς διαφθαρῆναι, τῆς δ' ἐν αὐτῇ. περιεσώθη δ' ἐκ τοσούτων ἑδδαίς. τούτοις αἴτιος τῆς ἀπωλείας ψευδοπροφήτης τις κατέστη, κατ' ἐκείνην κηρύξας τὴν ἡμέραν τοῖς ἐπὶ τῆς πόλεως, ὡς „ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀναβῆναι κελεύει, δεξαμένους τὰ σημεῖα τῆς σωτηρίας.“ πολλοὶ δ' ἦσαν ἐγκαθήμετοι παρὰ τῶν τυράννων τότε πρὸς τὸν δῆμον προφῆται, προσμένειν τὴν ἀπὸ τῆ Θεῷ βοήθειαν καταγγέλλοντες, ὡς ἤττον αὐτομολοῖεν, καὶ τῆς ἐπάνω δέρας καὶ φυλακῆς γινομένης ἐλπίς παρακρατῶν. πείθεται δὲ ταχέως ἄνθρωπος ἐν συμφοραῖς. ὅταν δὲ δὴ καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἐξαπατῶν ὑπογράφη, τότε ὁ πάχων ὅλος γίνεταί τῃς ἐλπίδος.

fuis, quae ex plumbo factae erant, auulsis, in Romanos pro missilibus utebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisque in eos erumperet, in parietem octo cubitos latum secedentes ibi manebant. Caeterum duo ex insignibus, cum ad Romanos transeundo seruari possent, aut illic permanere eiusdem cum aliis fortunae participes, in ignem insilierunt, et vna cum templo conflagrarunt; Meirus filius Belgae, et Iosephus Dalaei.

2. Tum Romani circumpositis aedificiis frustra parci existimantes, ipso templo ardente, omnia simul incendunt, et quicquid ex porticibus reliquum erat, ipsasque portas, praeter duas, vnam ex parte orientali, alteram ex meridiana, quas tamen postea diruerunt. Quin et gazophylacia combusta erant, in quibus infinita pecuniae vis, infinitae etiam vestes, et alia ornamenta, atque, vt breuiter dicam, omnis Iudaeorum congesa erat opulentia, a diuitibus illic domibus exstructis. Tandem autem ventum est in eam, quae restabat, porticum exterioris templi, quo confugerant ex populo mulierculae et pueri et plurima multitudo promiscua, ad sex hominum millia. Sed priusquam de his Caesar quicquam decerneret, aut ducibus imperaret, ira incitati milites porticum succendunt. Qua re fiebat, vt nonnulli quidem sese e flammis praecipitantes perierint, alii vero in ipsis. ex tanto autem numero nemo seruatus est. His causa interitus erat Pseudo-propheta quidam, qui illo tempore praedicauerat populo in ciuitate, „iubere Deum eos in templum ascendere, „signa salutis accepturos.” Multi autem tunc a tyrannis subornati erant ad populum prophetae, denunciante, esse auxilium a Deo expectandum, vt populus minus transfugeret, et eos, qui supra metum erant et custodes, spes retineret. Cito autem in aduersis homini persuadetur. Quod si etiam a malis prementibus liberationem polliceatur, qui fallit, tunc, qui patitur, totus spei plenus euadit.

γ'. Τὸν γὰρ ἄθλιον δῆμον, οἱ μὲν ἀπατεῶνες, καὶ καταψευδόμενοι τῷ Θεῷ, τηνικαῦτα παρῆπαιθον. τοῖς δὲ ἐναργέσι, καὶ προσημαίνουσι τὴν μέλλουσαν ἐρημίαν τέρασιν ὅτε προσεῖχον, ὅτε ἐπίστευον, ἀλλ' ὡς ἐμβεβροντημένοι, καὶ μὴτ' ὄμματα, μήτε ψυχὴν ἔχοντες, τῶν τῷ Θεῷ κηρυγμάτων παρήκυσαν. τῷτο μὲν ὅτε ὑπὲρ τὴν πόλιν ἄστρον ἔστη ῥομφαία παραπλήσιον, καὶ παρατείνας ἐπ' ἐνιαυτοῦ κομήτης. τῷτο δὲ ἥνικα πρὸ τῆς ἀποσάσεως καὶ τῷ πρὸς τὸν πόλεμον κινήματος, ἀθροίζομεν τῷ λαῷ πρὸς τὴν τῶν Ἀζύμων ἐορτὴν, ὁγδόη δ' ἦν Ξανθικῷ μηνός, κατὰ νυκτὸς ἐννάτην ὥραν, τοσῶτον Φῶς περιέλαμψε τὸν βωμὸν καὶ τὸν ναόν, ὡς δοκεῖν ἡμέραν εἶναι λαμπρὰν, καὶ τῷτο παρῆπαιθεν ἐφ' ἡμίσειαν ὥραν, ὃ τοῖς μὲν ἀπείροις ἀγαθὸν ἐδόκει· τοῖς δ' ἱερογραμματοῦσι, πρὸς τῶν ἀποβεβηκότων εὐθέως ἐκρίθη. καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐορτὴν βῆς μὲν, ἀχθεῖσα ὑπὸ τῷ ἀρχιερέως πρὸς τὴν θυσίαν, ἔτεκεν ἄρνα ἐν τῷ ἱερῷ μέσῳ. ἡ δὲ ἀνατολικὴ πύλη τῷ ἐνδοτέρῳ, χαλκῇ μὲν ἔσα καὶ σιβαρωτάτῃ, κλειομένη δὲ περὶ δαίλῃν μόλις ὑπ' ἀνδρῶν εἴκοσι, καὶ μοχλοῖς μὲν ἐπερειδομένη σιδηρεδέτοις, καταπῆγας δ' ἔχασα βαθυτάτης, εἰς τὸν ἕδον ὄντα διηνεκῆς λίθῃ καθιεμένης, ὥφθη κατὰ νυκτὸς ὥραν ἕκτῃ αὐτομάτως ἠνεωγμένη. δραμόντες δ' οἱ τῷ ἱερῷ φύλακες, ἤγγειλαν τῷ στρατηγῷ. κἀκεῖνος ἀναβὰς, μόλις αὐτὴν ἔχυσε κλεῖσαι. πάλιν τῷτο τοῖς μὲν ἰδιώταις κάλλιστον ἐδόκει τέρας· ἀνοῖξαι γὰρ τὸν Θεὸν αὐτοῖς τὴν τῶν ἀγαθῶν πύλην. οἱ λόγιοι δὲ λυομένην αὐτομάτως τῷ ναῷ τὴν ἀσφάλειαν ἐνεόουν, καὶ πολεμίους δῶρον ἀνοίγεσθαι τὴν πύλην, δηλωτικόν τ' ἐρημίας ἀπέφαινον ἐν ἑαυτοῖς τὸ σημεῖον. μετὰ δὲ τὴν ἐορτὴν ἡμέραις ὕπερον 8· πολλαῖς, μιᾷ καὶ εἰκάδι Ἀρτεμιτίῳ μηνός, Φάσμα τι δαιμόνιον ὥφθη μείζον πίστεως. τερατεία δ' ἂν ἐδόξεν οἶμαι τὸ ρηθησόμενον, εἰ μὴ καὶ παρὰ τοῖς θεασαμένοις ἰσόρητο, καὶ τὰ ἐπακολυθήσαντά πάθη τῶν σημείων ἦν ἄξια. πρὸ γὰρ ἡλίκῃ δύσεως ὥφθη μετέωρα περὶ πᾶσαν τὴν χώραν ἄρματα καὶ φάλαγγες

3. Miserandam igitur plebem seductores, seque a Deo missos mentientes, tum suadendo decipiebant: euidentibus autem prodigiis, et futuram solitudinem praenunciantibus, neque aduertebant animos, neque credebant. Sed tanquam attoniti, oculisque et mente capti, Dei praeconia insuper habebant. Primum cum supra ciuitatem stetit sidus simile gladio, et anni spatio ardere perseue-
rabat cometes. Deinde cum ante defectionem primos-
que belli motus, populo ad festum diem Azymorum congregato, die octauo mensis Xanthici, hora noctis nona, tanta lux circa altare templumque circumfusa est, ut dies clarus esse videretur, atque hoc horae dimidia-
e spatio durauit. quod ab imperitis quidem pro bono omine habebatur: sed sacrorum scribae ea, quae post haec eue-
nerunt, portendi iudicarunt. In eadem quoque solenni-
tate, vacca, cum a pontifice ad sacrificium adduceretur, agnum in medio templo enixa est. Sed et ianua interio-
ris sacrarii orienti obuersa, quae tota aerea et immensi ponderis erat, et quae sub vesperam vix ab hominibus xx. claudebatur, et vestibis quidem ferro munitis sus-
tentata erat, pessulos vero altissime in faxeum limen ex vno perpetuo lapide demissos habebat, visa est nocte circa horam sextam sponte patefacta. quod templi custo-
des, cum ad templi praetorem cucurrissent, ei indica-
runt: ille vero, ubi adscenderat, aegre eam claudere po-
tuit. Id quoque rudibus quidem et indoctis signum vide-
batur optimum; Deum scilicet illis bonorum portam aperuisse. docti vero et eruditi securitatem templi ultro abiisse secum reputabant, et portam hostibus gratis pate-
factam, solitudinemque illo ostento signari inter se pro-
nunciabant. Paucis deinde post festiuitatem diebus, vice-
simo primo mensis Artemisii die, prodigiosum quoddam spectrum apparuit fidem omnem superans. Ac profecto id, quod dicturus sum, fabula, (ut opinor) esse videretur, nisi ab iis, qui illud spectarunt, proditum esset, et subse-
quentae clades eiusmodi signis haudquaquam impares ex-
stissent. Etenim ante solis occasum per vniuersam regionem currus in aëre sublimes ferri, et armatae pha-

ἑνοπλοὶ διάττῃσαι τῶν νεφῶν, καὶ κυκλόμεναι τὰς πόλεις.
 κατὰ δὲ τὴν ἐορτὴν, ἣ Πεντηκοστὴ καλεῖται, νύκτωρ οἱ ἱερεῖς
 παρελθόντες εἰς τὸ ἔνδον ἱερὸν, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος ἦν
 πρὸς τὰς λειτουργίας, πρῶτον μὲν κινήσεως ἀντιλαβέσθαι
 ἔφασαν καὶ κτύπη, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ φωνῆς ἀθρόας·
 μεταβαίνωμεν ἐντεῦθεν. τὸ δὲ τῶν φοβερώτερον· Ἰησῆς
 γὰρ τις υἱὸς Ἀνάη τῶν ἰδιωτῶν ἀγροῖκος, πρὸ τεσσάρων
 ἔτων τῆς πολέμου, τὰ μάλιστα τῆς πόλεως εἰρηνευομένης
 καὶ εὐθηνύσης, ἐλθὼν εἰς τὴν ἐορτὴν, ἐν ἣ σκηνοποιεῖσθαι
 πάντας ἔθος τῷ Θεῷ, κατὰ τὸ ἱερὸν ἐξαπίνης ἀναβοᾶν
 ἤρξατο· „Φωνὴ ἀπὸ ἀνατολῆς, Φωνὴ ἀπὸ δύσεως, Φωνὴ
 „ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, Φωνὴ ἐπὶ Ἱεροσόλυμα καὶ
 „τὸν ναόν, Φωνὴ ἐπὶ νυμφίους καὶ νύμφας, Φωνὴ ἐπὶ τὸν
 „λαόν πάντα.” τῆτο, μεθ’ ἡμέραν καὶ νύκτωρ, κατὰ
 πάντας τὰς σενωπὰς περὶ ἥκει κεκραγὰς. τῶν δ’ ἐπισήμων
 τινὲς δημοτῶν, ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸ κακόφημον, συλ-
 λαμβάνουσι τὸν αἰθρώπον, καὶ πολλαῖς αἰκίζονται πλη-
 γαῖς. ὁ δ’ ἔθ’ ὑπὲρ ἑαυτῆς φθεγγόμενος, ἔτ’ ἰδίᾳ πρὸς
 τὰς παύοντας, ἃς καὶ πρότερον φωνὰς βοᾶν διστέλει. νομί-
 σαντες δ’ οἱ ἄρχοντες, ὅπερ ἦν, δαιμονιώτερον εἶναι τὸ
 κίνημα τῆς ἀνδρός, ἀνάγκησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν παρὰ Ῥωμαίοις
 ἔπαρχον, ἔνθα μάλιστα μέχρις ὁσέων ξαινόμενος, ἔθ’ ἰκέ-
 τευσεν, ἔτ’ ἐδάκρυσεν· ἀλλ’ ὥς ἐνῆν μάλιστα τὴν φωνὴν
 ὀλοφύρετικῶς παρεγκλίνων, πρὸς ἐκάστην ἀπεκρίνατο πλη-
 γήν, αἱ αἱ Ἱεροσολύμοις. τῆ δὲ Ἀλβίνου διερωτῶντος, ὅτος
 γὰρ ἔπαρχος ἦν, τίς εἶη, καὶ πόθεν, καὶ διὰ τί ταῦτα
 φθεγγοίτο, πρὸς ταῦτα μὲν ἔδ’ ὅτι ἄν ἀπεκρίνατο· τὸν
 δ’ ἐπὶ τῇ πόλει θρήνον εἶρων ἔδιδέλειπε, μέχρι καταγνῆς
 μανίαν ὁ Ἀλβίνος ἀπέλυσεν αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μέχρι τῆς πο-
 λέμου χρόνον ἔτε προσῆει τινὶ τῶν πολιτῶν, ἔτ’ ὠφθῆ λα-
 λῶν, ἀλλὰ καθ’ ἡμέραν ὥσπερ εὐχὴν μεμελετηκώς, αἱ
 αἱ Ἱεροσολύμοις ἐθρήνει. ἔτε δὲ τινὶ τῶν τυπτόντων αὐτὸν
 ὁσημέραι κατηρᾶτο, ἔτε τὰς τροφῆς μεταδιδόντας εὐλό-
 γει. μία δὲ πρὸς πάντας ἦν, ἡ σκυθρωπὴ κληδὼν ἀπόκρι.

langes per nubes discurrere, vrbesque circumuallare sunt vilae. Festo autem die, qui Pentecoste appellatur, sacerdotes noctu templum ingressi ad obeunda ex more ministeria, primum quidem motum ac strepitum se exaudivisse dixerunt, tum deinde vocem quasi confertae multitudinis simul clamantis: Migremus hinc. Quod vero his omnibus terribilius est, Iesus quidam Anani filius, vir plebeius et rusticus, quadriennio priusquam bellum esset exortum, adhuc pacata ciuitate et rerum omnium copia abundante, cum ad festum venisset, quo tabernacula in honorem Dei desigi ab omnibus mos est, iuxta templum repente exclamare coepit: „Vox ab oriente, vox ab „occasu, vox a quatuor ventis! vox in Hierosolyma et „in templum, vox in sponfos et in sponfas, vox in vni- „versum populum!” Idque noctu et interdiu clamitans „omnes ciuitatis vicos circuibat. Nonnulli vero ex primoribus populi, diritatem ominis aegre ferentes, hominem corripunt, multisque verberibus afficiunt. At ille nec pro se quicquam loquutus, nec eos, qui ipsum verberabant, priuatim deprecatus, eadem, quae prius, verba in- clamare non destitit. Proinde magistratus Iudaeorum rati, id quod erat, diuiniorem esse hominis motum atque afflatum, eum ad praesidem Romanum adducunt; apud quem ad ossium vsque denudationem laniatus, nec preces nec lacrymas vllas effudit: sed, quantum maxime poterat flebili ac lugubri modo vocem inflectens, ad singula verbera clamabat: Vae vae Hierosolymis! Albino autem interroganti, (is enim tum Iudaeae procurator erat) quis esset et vnde venerit, et cur ista diceret, ad ea nihil omnino respondit. Non prius autem urbem lamentari desinebat, donec Albinus hominem absoluit, furere ratus. Ille vero ad belli vsque tempus neque quenquam ciuium adibat, neque aliud quidpiam loqui visus est: sed quotidie, velut precationem quandam meditatus, Vae vae Hierosolymis! lamentabatur. Neque vero cuiquam imprecatus est, cum in dies singulos vapularer, neque cibum impertienti bene dicebat. vna autem eius responsio ad omnes erat, triste

σις. μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἐορταῖς ἐκεκράγει, καὶ τῷτ' ἐφ' ἑπτὰ ἔτη, καὶ μῆνας πέντε εἰρων, ἕτ' ἡμβλύνθη τὴν Φωνήν, ἕτε ἔκαμην, μέχρις ἢ κατὰ τὴν πολιορκίαν ἐργῶ τῆς κληδόνας ἰδὼν, ἀνεπαύσατο. περιῶν γὰρ ἐπὶ τῇ τείχεσ, αἱ, αἱ πάλιν τῇ πόλει καὶ τῷ λαῷ καὶ τῷ ναῷ, διαπερύσιεν ἐβόα. ὡς δὲ τελευταῖον προσέθηκεν, αἱ αἱ δὲ κάμοι, λίθος ἐκ τῇ πετροβόλῃ χαοθεῖς, καὶ πλήξας αὐτὸν, παραχρῆμα κτείνει. Φθεγγόμενος δ' ἔτι τὰς κληδόνας ἐκείνας, τὴν ψυχὴν ἀφῆκεν.

δ'. Ταῦτά τις ἐννοῶν εὐρήσει, τὸν μὲν Θεὸν ἀνθρώπων κηδόμενον, καὶ παντοίως προσημαίνοντα τῷ σφετέρῳ γένει τὰ σωτήρια· τῆς δ' ὑπ' ἀνοίας καὶ κακῶν αὐθαιρέτων ἀπολλυμένους. ὅπως γε Ἰσδαῖοι καὶ τὸ ἱερὸν μετὰ τὴν καθάρεισιν τῆς Αντωνίας τετράγωνον ἐποιήσαντο, ἀναγεγραμμένον ἐν τοῖς λογίοις ἔχοντες· „ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν καὶ „τὸν ναόν, ἐπειδὴν τὸ ἱερὸν γένηται τετράγωνον.” τὸ δὲ ἐπάραν αὐτῆς μάλιστα πρὸς τὸν πόλεμον, ἦν χρησμός ἀμφίβολος ὁμοίως ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐρημένους γραμμασιν, „ὡς „κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον ἀπὸ τῆς χώρας τις αὐτῶν ἄρξει „τῆς οἰκισμένης. τῷτο οἱ μὲν ὡς οἰκεῖον ἐξέλαβον, καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ἐπλανήθησαν περὶ τὴν κρίσιν. ἐδήλῃ δ' ἄρα περὶ τὴν Οὐεσπασιανῆ τὸ λόγιον ἡγεμονίαν, ἀποδειχθέντος ἐπὶ Ἰσδαίας αὐτοκράτορος. ἀλλὰ γὰρ ἢ δυνάτὸν ἀνθρώποις τὸ χρεῶν διαφυγεῖν, ἢ δὲ προσωμένους. οἱ δὲ καὶ τῶν σημείων, ἃ μὲν ἔκριναν πρὸς ἡδονήν, ἃ δ' ἐξῆθένισαν, μέχρις ἢ τῇ τε ἀλώσει τῆς πατρίδος, καὶ τῷ σοφῶν αὐτῶν ὀλέθρῳ, διηλέγχθησαν τὴν ἀνοιαν.

praefagium. At maxime in festiuitatibus vociferabatur; idque cum annos septem et quinque menses fecisset, neque voce raucus erat factus, neque delassabatur, donec obsidionis tempore, perspectis re ipsa auguriis, quieuit. Nam in moenibus obambulans, iterum, Vae vae ciuitati et templo et populo! voce alta clamabat. Vbi autem ad extremum adiecit, Vae etiam mihi! lapide ex balista excusso ictus statim occubuit; animamque, dum adhuc ista omina loqueretur, dimisit.

4. Haec si quis reputet, profecto inueniet, Deo quidem curae esse homines, modisque omnibus eum praemonstrare, quae sint eorum generi salutaria: ipsos vero sua dementia malisque voluntariis interire. Siquidem Iudaei etiam post Antoniam dirutam templum quadratum fecerunt, cum in oraculis scriptum haberent, „tunc fore, ut capiatur vrbs et templum, vbi templum quadratum formam acceperit.” Sed quod maxime eos ad bellum excitauerat, vaticinium erat ambiguum in sacris libris repertum, „illis circiter temporibus quendam ex ipsorum finibus profectum orbis terrarum imperio potiturum.” Id enim illi quidem quasi sibi proprium acceperunt, multique sapientes eius interpretatione decepti sunt. significabat nempe oraculum Vespasiani principatum, qui in Iudaea declaratus est Imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiamsi id praeuiderint. At vero hi signorum quaedam pro sua libidine interpretati sunt, atque alia pro nihilo habuerunt, donec et patriae excidium ipsorumque exitium eorum redarguebant dementiam.

ΚΕΦ. 5'.

Ὡς Ῥωμαῖοι, κομίσαντες τὰς σημαίας εἰς τὸ ἱερὸν, Τίτον εὐφημίας ἐγέραιρον. οἳα Τίτος ἐλεξεν πρὸς τῆς Ἰουδαίας, ἰκετεύοντας τυχεῖν σωτηρίας. οἳά τε αὐτοὶ ἀπεκρίναντο, πρὸς ἃ ἡγανάκτησεν ὁ Τίτος.

Ρωμαῖοι δὲ, τῶν μὲν τασιασῶν καταπεφευγόντων εἰς τὴν πόλιν, καιομένων δὲ αὐτῷ τε τῇ ναῷ, καὶ τῶν περίξ ἀπάντων, κομίσαντες τὰς σημαίας εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ θέμενοι τῆς ἀνατολικῆς πύλης ἀντικρυς, ἔθυσάν τε αὐταῖς αὐτόθι, καὶ τὸν Τίτον μετὰ μεγίστων εὐφημιῶν ἀπέφηναν αὐτοκράτορα. ταῖς δὲ ἀρπαγαῖς ὥτως ἐνεπλήθησαν οἱ στρατιῶται πάντες, ὥστε κατὰ τὴν Συρίαν πρὸς ἡμῶν τῆς πάλας τιμῆς τὸν σαθμὸν τῷ χρυσίῳ πιπράσκεισθαι. τῶν δὲ ἀνὰ τὸν τοῖχον τῇ ναῷ ἱερῶν διακαρτερούντων, παῖς διψήσας ἰκέτευε τῆς Φύλακας τῶν Ῥωμαίων δῶναι δεξιὰν αὐτῷ, καὶ τὸ δίψος ἐξωμολογεῖτο. τῶν δὲ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀνάγκης οἶκτον λαβόντων καὶ δόντων δεξιὰς, καταβάς αὐτός τε πίνει, καὶ ὁ Φέρων ἦκεν ἀγγεῖον πλήσας ὕδατος, ὥχετο Φεύγων πρὸς τῆς σφετέρης. τῶν δὲ φυλάκων καταλαβεῖν μὲν ἑδεῖς ἴχουσε· πρὸς δὲ τὴν ἀπιστίαν ἐβλασφήμην. κἀκείνος, „ἔδεν, „ἔφη, παραβεβηκέναι τῶν συνθηκῶν. λαβεῖν γὰρ δεξιὰν „ἔ τῇ μένει παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ τῇ καταβῆναι μόνον καὶ „λαβεῖν ὕδωρ, ἅπερ ἀμφοτέρω πεποιηκώς, πισὸς ἔδοξεν „εἶναι.” τὸ μὲν δὴ πανέργημα, διὰ τὴν ἡλικίαν μάλιστα τῇ παιδός, ἀπεθαύμαζον οἱ πλανηθέντες. πέμπτη δ' ἡμέρα λιμώττοντες οἱ ἱερεῖς καταβαίνουσι, καὶ πρὸς Τίτον ἀναχθέντες ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἰκέτευον τυχεῖν σωτηρίας. ὁ δὲ, „τὴν μὲν τῆς συγγνώμης καιρὸν αὐτοῖς παρωχηκέναι, „φῆσας, οἴχεσθαι δὲ δι' ἐν εὐλόγως ἂν αὐτὰς ἔσωζε, πρέ- „πειν δὲ τοῖς ἱερεῦσι τῷ ναῷ συναπολέσθαι,” κελεύει κολάσαι τὰς ἀνδρας.

β'. Οἱ δὲ περὶ τῆς τυράννης ὡς τῷ τε πολέμῳ πανταχόθεν ἰκρατῶντο, καὶ περιτεταχισμένοις διαφυγεῖν

CAP. VI.

Qualiter Romani, signis in templum illatis, Titum acclamationibus honorarunt. Quibus verbis usus est Titus ad Iudaeos, ut sibi parceretur supplicantes; illorumque ad Titum responsum, quod ei indignationem movebat.

Romani autem, cum seditiosi quidem in urbem confu-
gissent, templum vero et quae circa templum arderent
omnia, signis in templum illatis positisque contra portam
orientalem, et illis ibi sacrificarunt, et Titum cum maxi-
mis acclamationibus imperatorem designarunt. Usque
autem adeo rapinis impleti erant milites uniuersi, ut in
Syria pondus auri dimidio minoris, quam olim, venderetur.
At cum sacerdotes, qui templi murum conscende-
rant, illic perdurarent, puer siti maceratus custodibus
Romanis supplicabat, ut dextra sibi daretur, sitique se la-
borare fatebatur. Vbi autem illi, tam aetatis, quam ne-
cessitatis miserti, ei dextram dederunt, is post descensum
et ipse bibit, et, lagenam, quam secum attulerat, aqua re-
pleta, fuga se ad suos proripiebat. Custodum autem ne-
mo quidem eum assequi valuit; eius vero perfidiae male-
dicebant. Ille autem, „nihil se contra, quam esset pa-
ctum, fecisse, dicebat. Dextram enim sibi datam, non
„ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet et
„aquam acciperet: quae ambo cum fecerit, in fide man-
„sisse visus est.” Astutiam quidem propter aetatem pueri
admodum, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta ve-
ro die sacerdotes fame confecti descendunt, et a custodi-
bus ad Titum perducti, ut sibi parceretur, supplicabant.
„Ille autem, veniae quidem tempus illis praeteriisse, fa-
„tus, periisse vero id, cuius eos gratia merito conseruasset,
„et decere sacerdotes cum templo interire,” duci homi-
„nes ad supplicium iubet.

2. At tyranni et qui cum illis erant, quoniam bello
indique tenebantur, et circumdati nusquam effugere po-

ἰδαμόθεν ἦν, προσκαλῶνται τὸν Τίτον εἰς λόγους. ὁ δὲ διὰ
 τὸ Φιλάνθρωπον φύσει, τὸ γὰρ ἄνθρωπον περισῶσαι προαιρέμε-
 νος, καὶ τῶν φίλων ἐναγόντων, ἤδη γὰρ μετρίάζειν τὰς λη-
 σὰς ὑπελάμβανον, ἵσταται κατὰ τὸ πρὸς δύο μέρους τῇ
 ἔξῳθεν ἰερῷ. ταύτῃ γὰρ ὑπὲρ τὸν ξυτὸν ἦσαν πύλαι, καὶ
 γέφυρα συνάπτουσα τῷ ἰερῷ τὴν ἀνω πόλιν· αὕτη τότε
 μέση τῶν τυράννων ἦν καὶ τῷ Καίσαρος. τὸ δὲ πλήθος ἐκα-
 τέροις βύζην ἐφεσῆκει. Ἰδαῖοι μὲν περὶ Σίμωνα καὶ Ἰω-
 ἀννην, μετέωροι συγγνώμης ἐλπίδι· Ῥωμαῖοι δὲ Καίσαρι,
 παραδοκῶντες αὐτῶν τὴν ἀξίωσιν. παραγγέλλας δὲ τοῖς
 στρατιώταις Τίτος, θυμῷ τε καὶ βελῶν μένειν ἐγκρατεῖς, καὶ
 τὸν ἐρμηνεῖα παρασησάμενος, ὅπερ ἦν τεκμήριον τῷ κρατῇ,
 πρῶτος ἤρξατο λέγειν· „ἄρα γε ἡδὴ κεκόρεσθε τῶν τῆς πα-
 „τρίδος κακῶν, ἄνδρες, οἱ μὴτε τῆς ἡμετέρας τῆς δυνάμεως,
 „μὴτε τῆς ἑαυτῶν ἀσθενείας ἔννοιαν λαβόντες, ὁρμῇ δὲ
 „ἀσκέπτῳ καὶ μανίᾳ τὸν τε δῆμον καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν
 „ναὸν ἀπολωλεκότες, ἀπολάμβανοι δὲ καὶ αὐτοὶ δικαίως, οἱ
 „πρῶτον μὲν, ἀφ' ἧς Πομπηίου εἰλεν ὑμᾶς κατὰ κράτος, ἔκ-
 „ἐπαύσασθε νεωτεροποιίας, ἔπειτα καὶ φανερὸν ἐξηνέγκατε
 „πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον; ἄρα γε πλήθει πεποιθότες;
 „καὶ μὴν ἐλάχιστον ὑμῖν μέρος ἀντήρκεσε τῷ Ῥωμαίων στρα-
 „τιωτικῷ. πῶς τοιγαρὲν συμμάχων; καὶ τί τῶν ἔξω τῆς
 „ἡμετέρας ἡγεμονίας ἐθνῶν ἔμελλεν αἰρήσεσθαι Ἰδαίους
 „πρὸ Ῥωμαίων; ἀλλ' ἀληθῆ σωμαμάτων; καὶ μὴν ἴτε Γερμα-
 „νὴς δακλύοντας ἡμῖν. ὀχυρότητι δὲ τειχῶν; καὶ τί μᾶλλον
 „ὠκεανῷ τείχεος κάλυμα, ὃν περιβεβλημένοι Βρεττανοὶ τὰ
 „Ῥωμαίων ὅπλα προσκυνῶσι; κατεργεῖα ψυχῆς καὶ πανερ-
 „γία στρατηγῶν; ἀλλὰ μὴν ἴδετε καὶ Καρχηδονίους ἀλόν-
 „τας. τοιγαρὲν ὑμᾶς ἐπήγειρε κατὰ Ῥωμαίων ἡ Ῥωμαίων
 „Φιλάνθρωπία· οἱ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὴν τε χώραν ἔδομεν
 „ἐνέμεσθαι, καὶ βασιλεῖς ὁμοφύλους ἐπεσῆσαμεν, ἔπειτα τὰς
 „πατρίδας νόμους ἐτηρήσαμεν, καὶ ζῆν ἢ μόνον καθ' ἑαυτὰς,
 „ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας ἐπετρέψαμεν, ὥς ἐβέλεσθε· τὸ δὲ
 „μέγιστον, δασμολογεῖν τε ὑμῖν ἐπὶ τῷ Θιῷ, καὶ ἀναθί-

terant, Titum ad colloquium prouocant. Ille autem, quod natura factus esset ad humanitatem, adeoque urbem tandem seruare cuperet, amicis praeterea suadentibus, latrones enim iam moderatiores esse arbitrabantur, in parte occidua templi exterioris consistit. Hic enim super Xystum erant portae, et pons, qui ciuitatem superiorem templo iungebat: isque tunc inter tyrannos et Caesarem interiectus erat. Multi autem militum utrinque densi adstabant: Iudaei quidem circa Simonem et Ioannem, spe veniae suspensi; Romani vero ad Caesarem, expectantes, qualiter eos exciperet. Cum autem Titus militibus edixisset, ut et iracundiam et sagittas continerent, et interpretem sibi adiunxisset, primus (quod victoris indicium) dicere instituit: „Etiamne saturati estis patriae malis, o Viri, quibus neque virtutis nostrae neque infirmitatis vestrae in mentem venit, sed inconsulto impetu ac furore perdidistis populum et ciuitatem simul ac templum, ipsi quoque iuste perituri, qui primum quidem, postquam vos Pompeius debellauerat, nouas res moliri non destitistis, ac deinde bellum apertum Romanis intulistis? Num ita animati estis, multitudinem freti? Et sane minima exercitus Romani pars vobis restitit. Igiturne auxiliatoribus confisi? Quenam vero gens extra nostrum imperium Iudaeis prae Romanis succurrere eligeret? An corporum robori et viribus? Atqui scitis, nobis seruire Germanos. An murorum firmitati? Et quis magis, quam oceanus, obsistit murus, quo septi Britanni arma Romanorum adorant? An patientiae animi et astutiae ducum? Atqui Carthaginenses captos esse nouistis. Itaque vos contra Romanos ipsorum excitauit humanitas; qui primum vobis et terram dedimus possidendam, regesque gentiles imposuimus, deinde leges vobis seruauimus patrias, et viuere vos non solum discretos, sed cum aliis etiam vestra voluntate concessimus: quodque maximum est, tributum exigere Dei nomine ac donaria colligere permissimus;

ἡματα συλλέγειν ἐπετρέψαμεν, καὶ τὰς ταῦτα φέροντας
 ἔτε ἐνθροίσσαμεν, ἔτε ἐκώλυσαμεν, ἵν' ἡμῶν γένησθε
 πλεσιώτεροι πολέμιοι, καὶ παρασκευάσῃτε τοῖς ἡμέτε-
 ροις χρήμασι καθ' ἡμῶν. ἔπειτα τηλικύτων ἀγαθῶν ἀπο-
 λαύοντες, ἐπὶ τὰς παραχόντας ἠνέγκατε τὸν κόρον, καὶ
 δίκην τῶν ἀτιθασσεύτων ἐρπετῶν τοῖς σαίνεσι τὸν ἰὸν ἐνα-
 φήκατε. ἔσω γὰρ, κατεφρονήσατε τῆς Νέρωνος ῥαθυμίας,
 καὶ καθάπερ ῥήγματα ἢ σπάσματα, τὸν ἄλλον χρόνον
 κακοήθως ἡρεμῶντες, ἐν τῇ μείζονι νόσῳ διεφάνητε, καὶ
 πρὸς ἐλπίδας ἀναιδέας καὶ ἀμέτρους ἐξετείνατε τὰς ἐπιθυ-
 μίας. ἦκεν ὁ πατήρ ἡμῶς εἰς τὴν χώραν, ὃ τιμωρησόμενος
 ὑμᾶς τῶν κατὰ Κέσιον, ἀλλὰ νῆθετόων. δέον γὰρ, εἴπερ
 ἐπ' ἀνασάσει τῇ ἔθνους παρῆν, ἐπὶ τὴν ῥίζαν ὑμῶν δρα-
 μῆν, καὶ ταύτην ἐκπορεύειν τὴν πόλιν εὐθέως, ὃ δὲ Γαλι-
 λαίαν ἐδῆξ καὶ τὰ περίξ, ἐπιδιδὼς ὑμῖν χρόνον εἰς μετὰ-
 νοίαν. ἀλλ' ὑμῖν ἀδένεια τὸ φιλάνθρωπον ἐδόκει, κακῆς
 ἡμετέρας πραότητος τὴν τόλμαν ἐπετρέψατε. Νέρωνος οἰ-
 χημένους, τῷθ' ὅπερ ἐχρῆν τὰς πονηροτάτας, ἐποιήσατε, ταῖς
 ἐμφυλίοις ἡμῶν ταραχαῖς ἐπεθαρρήσατε, καὶ χωριζέντων
 εἰς τὴν Αἴγυπτον ἡμεῖς τε καὶ τῷ πατρὸς, εἰς παρασκευὰς
 τῷ πολέμῳ κατεχρήσασθε τοῖς καιροῖς· καὶ ἐκ ἡδύοτης
 ταράσσεν αὐτοκράτορας γεγεννημένους, ὃς καὶ στρατηγὸς
 Φιλανθρώπως ἐπειράσατε. προσφυγῆσης γὰρ ἡμῖν τῆς
 ἡγεμονίας, καὶ τῶν μὲν κατὰ ταύτην ἡρεμῶντων πάντων,
 πρεσβευομένων δὲ καὶ συνηδομένων τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν,
 πάλιν οἱ Ἰσδαῖοι πολέμιοι· καὶ πρεσβεῖαι μὲν ὑμῶν πρὸς
 τὰς ὑπὲρ Εὐφράτην ἐπὶ νεωτερισμῷ, περίβολοι δὲ τευχῶν
 ἀνοικοδομύμενοι καινοὶ, εἴσεις δὲ καὶ τυράννων Φιλονει-
 κίαι, καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, μόνῃ τοῖς ἔσω πονηροῖς πρέ-
 ποντα. ἦκον ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγὼ, παρὰ τῷ πατρὸς ἄκον-
 τος λαβὼν σκυθρωπὰ παραγγέλματα· τὸν δῆμον ἀκῶ-
 σας εἰρηνικὰ φρονεῖν, ἥσθην. ὑμᾶς παύσασθαι πρὸ πολέμου
 παρεκάλεν, μέχρι πολλῇ πολεμῶντων ἐφειδόμεν, δεξιὰς
 αὐτομόλοις δέδωκα, καταφυγῆσι πίσιν ἐτήρησα, πολλὰς

„eaeque offerentes neque monuimus neque prohibuimus,
 „vt hostes nobis efficeremini ditiores, nostraque pecunia
 „vosinet aduersus nos compararetis. deinde, tantis bonis
 „cumulati, satietatem in eos, qui haec vobis praestite-
 „rant, conuertistis, et immitium instar serpentium in blan-
 „dientes virus euouistis. Esto igitur, Neronis socer-
 „diam contempsistis, et, tanquam membra disrupta aut
 „conuulsa, alio tempore maligne quiescentes, cum
 „gravior ingrueret morbus, vosinet ostendistis, et ad
 „spes improbas etiam cupiditates immodicas explicastis.
 „Veniebat pater meus in hanc regionem, non vt ob ea,
 „quae in Cesium admisistis, poenas exigeret, sed vos
 „commonefaceret. Itaque cum deberet, si euertendae
 „nationis causa venisset, ipsam radicem petere, atque
 „hanc statim delere ciuitatem, ille Galilaeam et circa
 „eam loca vastare maluit, vt vobis poenitentiam agendi
 „daret opportunitatem. Verum haec eius humanitas
 „vobis infirmitas videbatur, et ex nostra lenitate vobis
 „creuit audacia. Nerone e vita excedente, fecistis quod
 „nequissimorum erat, ex turbis nostris ciuilibus animos
 „sumistis; meque ac patre meo digressis in Aegyptum,
 „tempus illud captastis, ad bellicos apparatus faciendos;
 „neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos
 „etiam duces humanissimos fueratis experti. Itaque
 „cum ad nos deuolueretur imperium, et omnes quidem
 „in eo passim quiescerent, legatos autem mitterent gra-
 „tularenturque exterae nationes, iterum hostes se osten-
 „dunt Iudaei: et legationes quidem a vobis ad Trans-
 „euphrateneses nouarum rerum gratia missae, myro-
 „rum autem noui ambitus exstructi; seditio etiam
 „excitata, tyrannorumque contentio, et bellum in-
 „testinum, quae sola huiuscemodi populum sceleratum
 „decent. Ego ad ciuitatem hanc veniebam, cum tri-
 „stibus ab inuito patre mandatis: cognitoque, popu-
 „lum paci studere, laetabar. Ante bellum rogabam
 „vos ab eo desistere, diu pugnantibus parcebam, trans-
 „fugis dextram dedi, cumque ad me se recepissent,

„αἰχμαλώτους ἤλεσα, τὰς ἐπείγοντας βασανίσας ἐκώλυ-
 „σα, τείχεσιν ὑμετέροις μηχανὰς ἄκων προσήγαγον, αἰεὶ
 „φονῶντας τὰς στρατιώτας ἐφ' ὑμῖν κατέχον, καθ' ἐκάστην
 „νίκην ὡς ἡττώμενος ὑμᾶς εἰς εἰρήνην πρὸς καλεσάμην. τῇ
 „ἱερᾷ πλησίον γενόμενος, πάλιν ἐκὼν ἐξελαθόμην τῶν τῇ
 „πολέμῳ νόμων· φέισαθαι δὲ παρεκάλην τῶν ἰδίων ὑμᾶς
 „ἀγίων, καὶ σῶσαι τὸν ναὸν ἑαυτοῖς, διδὼς Ἀδελφάν τε ἐξ ὅ-
 „δου καὶ Πίσιν σωτηρίας, εἰ δὲ βύληθες, καὶ μάχης καιρὸν
 „ἐν ἄλλῳ τόπῳ, πάντων ὑπερείδετε, καὶ τὸν ναὸν ἰδίαις
 „χερσὶν ἐνεπρήσατε· ἔπειτα, μιαιφώτατοι, προκαλεῖσθε
 „μὲ πρὸς λόγους νῦν; ἵνα τί σῶσητε τοιοῦτον, οἷον ἀπόλω-
 „λεν; οἷας ὑμᾶς αὐτὰς ἀξιοῦτε μετὰ τὸν ναὸν σωτηρίας;
 „ἀλλὰ καὶ νῦν μετὰ τῶν ὀπλῶν ἐστήκατε, καὶ ἐδ' ἐν ἐσχά-
 „τοις ὑποκρίνεσθε γῆν ἱκέτας. ὦ ταλαίπωροι, τίνοι πεποι-
 „θότες, ὃ νεκρὸς μὲν ὑμῶν ὁ δῆμος, οἴχεται δὲ ὁ ναὸς,
 „ὑπ' ἐμοὶ δὲ ἡ πόλις, ἐν χερσὶ δὲ ταῖς ἐμαῖς ἔχετε τὰς
 „ψυχὰς, εἴθ' ὑπολαμβάνετε δόξαν ἀνδρείας τὸ θανα-
 „τῶν; ὃ μὴν ἐγὼ φιλονεικῶ πρὸς τὴν ἀπόνοιαν ὑμῶν.
 „ρίψασι δὲ τὰ ὅπλα καὶ παραδῶσι τὰ σώματα, χαρή-
 „σομαι τὸ ζῆν· ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ πρᾶος δεσπότης, τὰ μὲν
 „ἀνήμενα κολάσας, τὰ δὲ λοιπὰ σώζων ἐμαυτῷ.

γ'. Πρὸς δὲ ταῦτα ἀποκρίνονται, „δεξιὰν μὲν μὴ δύ-
 „νασθαι παρ' αὐτῇ λαβεῖν, ὁμωμοκέναι γάρ, μηδέποτε
 „τῷτο ποιήσειν. ἔξοδον δ' ἡτῶντο διὰ τῇ περὶ τειχεῖς
 „μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων. ἀπελεύσεσθαι γάρ εἰς τὴν
 „ἔρημον, καὶ καταλείψειν αὐτῷ τὴν πόλιν.” πρὸς ταῦτα
 ἀγανακτήσας Τίτος, εἰ τύχην ἐαλωκότων ἔχοντες αἰρέσεις
 αὐτῷ προτείνουσιν νενικηκότων, κηρύξαι μὲν ἐκέλευσεν εἰς
 αὐτὰς, „μήτε αὐτομολεῖν ἔτι, μήτε δεξιὰν ἐλπίζειν. Φεί-
 „σεσθαι γὰρ ὁδενός· ἀλλὰ ἀπάσῃ δυνάμει μάχεσθαι, καὶ
 „σώζειν ἑαυτὰς, ὅπως ἂν δύναιτο. πάντα γὰρ αὐτὸς
 „ἤδη πράξειν πολέμῳ νόμῳ.” τοῖς δὲ στρατιώταις ἐμπιπρά-
 ναι καὶ διαρπάζειν ἐκέλευσε τὴν πόλιν· οἱ δ' ἐκείνην μὲν
 ἐπέχον τὴν ἡμέραν· τῇ δ' ὑπεραίῳ, τό, τε ἀρχεῖον, καὶ τὴν

„fidem seruauī, multosque captiuos miseratus sum, cruciatibus bellum urgentes coercui, muris vestris machinas inuitus admouebam, semper caedis vestrae cupidos milites continebam, quoties vincebam, toties vos ad pacem tanquam victus prouocaui. cum prope ad templum accessissem, ultro iterum legis belli obliuifcebar; et parcere vos propriis sanctis orabam, templumque vobismet conseruare, data exeundi copia et fide salutis, et si velletis, pugnandi etiam tempore alio in loco. Omnia insuper habuistis, et templum manibus vestris incendiistis: deinde, sceleratissimi, nunc me ad colloquium prouocatis? Quorsum tale conseruabitis, quale periit? Qua vobismet salute dignos esse iudicatis post templum exisum? Quinetiam nunc armati stetistis, nec in extremis supplices esse vel simulatis. o miseri, qua fiducia? nonne populus vester extinctus est, periit templum, mihi subdita est ciuitas, in mea potestate sunt animae vestrae, et tamen fortitudinis esse gloriam arbitramini, mori velle? Verum non ego contendam cum pertinacia vestra. Sed proiecitis armis, traditisque corporibus, vitam vobis indulgeo; vt in domo mitis dominus, qui, de insanabilibus sumto supplicio, caetera mihimet seruo.

3. Ad haec autem illi responderunt: „dextram quidem ab eo se minime posse accipere, iurasse enim sese id nunquam facturos. egrediendi vero per munitiones, qua murum sepserat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebant: ituros quippe in solitudinem ipsique urbem relicturos.” Quam ob rem Titus vehementer iratus, si in sorte captorum constituti victorum ipsi conditiones ponerent, declarari quidem his iussit voce praeconis, ne quis amplius transfugeret, aut spem dextrae haberet, (se enim parsurum esse nemini) cunctis itaque viribus dimicarent, et quantum possent, saluti suae consulerent. iam enim se omnia iure belli gesturum.” Milites autem urbem incendere ac diripere iussit. Atqui illi eo quidem die nihil agebant; postridie vero Archium, et

Ἀκραν, καὶ τὸ βαλευτήριον, καὶ τὸν Ὀφλᾶν καλούμενον
ὕφῃσαν, καὶ πρῆκοιψε τὸ πῦρ μέχρι τῶν Ελένης βασιλείων,
ἀ δὴ κατὰ μέσσην τὴν Ἀκραν ἦν. ἐκαίοντο δ' οἱ τε σενωπαί,
καὶ αἱ οἰκίαι νεκρῶν ὑπὸ τῇ λιμῇ διεφθαρμένων πλήρεις.

δ'. Κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, οἱ, τε Ἰζάτης βασιλέως
υἱοὶ καὶ ἀδελφοί, πρὸς οἷς πολλοὶ τῶν ἐπισήμων δημοτῶν
ἐκεῖ συνελθόντες, ἐκέλευσαν Καίσαρα δεῖναι δεξιὰν αὐτοῖς.
ὁ δὲ, καίτοι πρὸς πάντας τῆς ὑπολοίπης διωργισμένος, ἔκ
ἡλλαξε τὸ ἦθος, δέχεται δὲ τῆς ἀνδρας. καὶ τότε μὲν ἐν
Φερῇ πάντας εἶχε· τῆς δὲ τῇ βασιλείῳ παῖδας καὶ συγ-
γενεῖς δήσας, ὕστερον εἰς Ῥώμην ἀνήγαγε, πίστιν ὁμήρων
παρέχοντας.

ΚΕΦ. ζ'.

Τίνα ἐξῆς συνέβη τοῖς σασιασαῖς, κακὰ πολλὰ δρῶσι
καὶ παθῶσιν· καὶ ὡς τῆς ἄνω πόλεως ἐγκρατὴς γίνε-
ται Καῖσαρ.

Οἱ σασιασαὶ δ' ἐπὶ τὴν βασιλικὴν ὁρμήσαντες αὐλὴν,
εἰς ἣν δι' ὀχυρότητα πολλοὶ τὰς κτήσεις ἀπέθεντο, τῆς τε
Ῥωμαῖς ἀπ' αὐτῆς τρέπονται, καὶ τὸ συνηθροισμένον αὐ-
τόθι τῇ δῆμῃ πᾶν Φοιεύσαντες, ὄντας εἰς ὀκτακιχίλιν καὶ
τετρακοσίαις, τὰ χεῖματα διήρπασαν. ἐζώγησαν δὲ καὶ
Ῥωμαίων δύο, τὸν μὲν ἱππία, τὸν δὲ πεζόν. καὶ τὸν μὲν
πεζὸν ἀποσφάξαντες εὐθέως ἔσυραν περὶ ὅλην τὴν πόλιν,
ὥσπερ ἐν ἐνὶ σώματι πάντας Ῥωμαῖς αἰμυνόμενοι. ὁ δὲ
ἱππιεύς, ὠφέλιμόν τι αὐτοῖς πρὸς σωτηρίαν ὑποθήσεσθαι
λέγων, ἀνάγεται πρὸς Σίμωνα· παρ' ᾧ μηδὲν εἰπεῖν ἔχων,
Ἀρδάλα τινὲ τῶν ἡγεμόνων παραδίδεται κολαδησόμενος.
ὁ δ' αὐτῇ ὀπίσω τῷ χεῖρε δήσας, καὶ ταυνία τῆς ὀφθαλ-
μῆς, ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων προήγαγεν ὡς κατατομήσων·
φθάνει δ' ἐκείνος εἰς τῆς Ῥωμαῖς διαφυγῶν, ἐν ᾧ τὸ
ξίφος ἐσπάσατο ὁ Ἰσδαῖος. τῆτον διαφυγόντα ἐκ τῶν πο-
λεμίων ἀνελθεῖν μὲν ἔχ' ὑπέμενεν Τίτος, ἀνάξιον δὲ Ῥωμαίων

Acram, et Cutiam, et locum, qui vocatur Ophla, succenderunt; et progrediebatur ignis vsque ad Helenae regiam, quae in media erat Acra. incensi etiam erant angiportus et domus fame enectorum plenae.

4. Eandem circa diem Izatae regis et filii et fratres, cumque his multi nobiles indigenae illic congregati, supplicarunt Caesari, vt dextram sibi daret. Ille vero, quamuis omnibus, qui supererant, valde iratus, a moribus suis non recessit, sed eos suscipit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat: Regis autem filios et propinquos postea victos Romam perduxit, obsidum fidem praestituros.

CAP. VII.

Quaenam deinceps acciderunt seditiosis, mala multa facientibus et patientibus: et quomodo urbem superiorem occupat Caesar.

Seditiosi autem, facto in regiam impetu, vbi ob loci munitionem multi facultates suas deposuerant, et Romanos inde pellunt, et coetu plebis ibi congregatae, ad octo millia et quadringentos, omni interfecto, pecuniam diripuere. Viuos autem duos milites Romanos ceperunt, vnum equitem, alterum peditem. et peditem quidem cruciatum statim per omnem traxere ciuitatem, quasi in vno corpore omnes Romanos vlciscerentur. eques vero, se aliquid illis, quod saluti foret, suggesturum dicens, ad Simonem deducitur: cui cum nihil haberet quod diceret, Ardalae cuidam e ducibus traditur puniendus. Qui cum eum, reuinctis post tergum manibus, oculisque fascia obstrictis, in conspectum Romanorum veluti capite caesus produxisset: is, dum gladium Iudaens educeret, occupat fugam maturare ad Romanos. Hunc ab hostibus elapsum occidere quidem non susti-

εἶναι στρατιώτην κρίνας, ὅτι ζῶν ἐλήφθη, τὰ τε ὄπλα ἀφείλετο, καὶ τῇ τάγματος ἐξέβαλεν, ἅπερ ἦν αἰχθυομένων θανάτῳ χαλεπώτερα.

β'. Τῇ δ' ἐξῆς Ῥωμαῖοι, τρεψάμενοι τῆς λησῆς ἐκ τῆς κάτω πόλεως, τὰ μέχρι τῇ Σιλωάμ πάντα ἐνέπρησαν. καὶ τῷ μὲν ἄστος ἤδοντο δαπανωμένους, τῶν δὲ ἀρπαγῶν διημάρτανον, ἐπειδὴ πάνθ' οἱ τασιασαὶ προκενῶντες ἀνέχων εἰς τὴν ἄνω πόλιν. ἦν γὰρ αὐτοῖς μετάνοια μὲν ἔδειμία τῶν κακῶν, ἀλαζονεία δ' ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς. καιομένην γὰρ ἀφορῶντες τὴν πόλιν, ἱλαροῖς τοῖς προσώποις εὐθυμοὶ τὴν τελευταίην προσδέχεσθαι ἔλεγον, πεφονευμένους μὲν τῷ δήμῳ, κακαυμένους δὲ τῷ ναῦ, φλεγομένους δὲ τῷ ἄστος, μηδὲν καταλιπόντες τοῖς πολεμίοις. ἢ μὴν ὅ γε Ἰωσήπος ἐν ἐχάτοις ἰκετεύων αὐτὰς ὑπὲρ τῶν λειψάνων τῆς πόλεως ἔκαμνεν. ἀλλὰ πολλὰ μὲν πρὸς τὴν ὁμότητα καὶ τὴν ἀσέβειαν εἰπὼν, πολλὰ δὲ συμβαλεύσας πρὸς σωτηρίαν, ἔδεν τῷ χλευαδῆναι πλέον ἀπηνέγκατο. ἐπεὶ δ' ἔτε παραδύναι διὰ τὸν ὄρκον ἑαυτὸς ὑπέμενον, ἔτε πολεμεῖν ἐξ ἴσου Ῥωμαίοις ἐθ' οἳοί τε ἦσαν, ὥσπερ εἰρκτῇ περιελημμένοι, τό τε τῷ φονεύειν ἔθος ἐκίνει τὰς δεξιάς, σκιδνάμενοι κατὰ τὰ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως, τοῖς ἐρεπίοις ὑπελόχων τῆς αὐτομολῆν ὠρμημένους. ἡλίσκοντο δὲ πολλοὶ, καὶ πάντας ἀποσφάττοντες, ὑπὸ γὰρ ἐνδείας ἔδδ' φυγεῖν ἰχθυον, ἱρρίπτην αὐτῶν κυσὶ τῆς νεκρῆς. ἐδόκει δὲ πᾶς τρόπος ἀπολείας τῷ λιμῷ καφότερος, ὥστε καὶ Ῥωμαίοις, ἀπηλπικότες ἤδη τὸν ἔλεον, ὅμως προσέφευγον, καὶ φονεύουσι τοῖς τασιασαῖς ἐκόντες ἐνέπιπτον. τόπος τε ἐπὶ τῆς πόλεως ἔδεις γυμνὸς ἦν, ἀλλὰ ἅπας ἡ λιμῷ νεκρὸν εἶχεν ἢ σάσεως, καὶ πεπλήρωτο νεκρῶν ἢ διὰ σάσιν ἢ διὰ λιμὸν ἀπολωλότων.

γ'. Εἰθαλπε δὲ τῆς τε τυράννης, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς ληστρικόν, ἐλπίς ἐχάτη περὶ τῶν ὑπονόμων, εἰς ἃς καταφεύγοντες ἢ προσεδόκων ἐρευνηθήσεσθαι. μετὰ δὲ τὴν παντελεῖα τῆς πόλεως ἄλωσιν, ἀναζευζάντων τῶν Ῥωμαίων

nuit Titus, militem vero esse ratus Romanis indignum, quia viuus fuerat captus, armis ablatiſ eum agnine pepulit; quae res viro pudenti morte grauior.

2. Poſtridie autem Romani, latronibus ex inferiore vrbe proſſigatiſ, etiam ad Siloam uſque omnia incenderunt. et vrbeſ quidem flammis abſumi gaudebant, rapinis vero excidebant; quoniam ſeditioſi, exhaustiſ prius omnibus, in ſuperiorem ciuitatem ſe receperant. Illos enim malorum quidem minime poenitebat: ſed arroganter adeo ſe gerebant, ac ſi res bene cecidiſſent. Itaque cum vrbeſ ardere viderent, hilari vultu mortem ſe exſpectare dicebant, vt qui, peremto populo, incenſo templo, et conflagrante vrbe, nihil hoſtibus diripiendum reliquerint. Non tamen Iosephus in extremis ceſſabat eos obſecrare pro reliquiis ciuitatiſ. Sed multa quidem in eorum crudelitatem atque impietatem loquutus, multis vero pro ſalute eos adhortatus, nihil amplius, quam vt irrideretur, aſſequutus eſt. Quoniam vero neque Romanis ſe dedere propter iusiurandum volebant, neque pugnare cum Romanis ex aequo iam poterant, arcta quippe obſidione circumdati, caedibusque inſuper aſſuetis familiare erat dexteras mouere, ante vrbeſ diſperſi in ruinis transfugere eupientibus inſidiabantur. Multos autem capiebant, omneſque interficientes, (nam propter inediaſ fugere non valebant) illorum cadauera canibus proiciebant. Omne autem pereundi genus fame leuius videbatur: adeo vt ad Romanos, licet iam deſperata miſericordia, tamen fugerent; atque ipſi ſeditioſos, a caede non ceſſantes, ſponte inciderent. nulluſque in vrbe locus erat vacuuſ, ſed omniſ aut fame aut ſeditione peremtoſ habebat, et cadaueribus eorum oppletuſ erat, qui aut ſeditione aut alimentorum penuria perierunt.

3. Tyrannos autem, factionemque latronum, qui cum illiſ erant, fouebat ſpes vltima cuniculorum: in quos ſi confugerent, ſe non indagatum iri putabant: ſed peracto exeidio, poſt Romanorum digreſſum prod-

προελθόντες, ἀποδράσασθαι ἐπιχείρουν. τὸ δ' ἦν ἄρα ὄνειρος αὐτοῖς· ἔτε γὰρ τὸν Θεὸν, ἔτε Ῥωμαῖς λήσαιν ἔμελλον. τῆνικαῦτά γε μὴν τοῖς ὑπογείοις πεποιθότες, αὐτοὶ πλείονα τῶν Ῥωμαίων ἐν ἐπίπρασιν. καὶ τὰς ἐκ τῶν καιομένων καταφεύγοντας εἰς τὰς διώρυχας ἔκτεινόν τε ἀκαίδην καὶ ἐσύλων. καὶν εἴ τινος εὖροιεν τροφὴν ἀρπάζοντες, αἵματι πεφυρμένην κατέπινον. ἦν δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς ἀρπαγαῖς ἡδὴ πόλεμος αὐτοῖς. δοκῆσι δ' ἂν μοι, μὴ φθαδέντες ὑπὸ τῆς ἀλώσεως, δι' ὑπερβολὴν ὠμότητος γεύσασθαι καὶ τῶν νεκρῶν.

ΚΕΦ. η'.

Ὅπως πόλιν τὴν ἄνω χώμασι διαλαμβάνει ὁ Καῖσαρ· ὧν τετελεσμένων τὰς μηχανὰς προτάγασθαι κελεύει, καὶ ἐγκρατὴς τῆς ὅλης πόλεως ἐγένεον.

Καῖσαρ δὲ, ὡς ἀμήχανον ἦν ἐξελεῖν δίχα χωμάτων τὴν ἄνω πόλιν περιέκρημον ἦσαν, διανέμει τοῖς ἔργοις τὴν δύναμιν ὧς μηνὸς εἰκάδι. χαλεπὴ δ' ἦν τῆς ὕλης ἡ κομιδὴ πάντων, ὡς ἔφην, τῶν περὶ τὴν πόλιν ἐφ' ἑκατὸν σταδίους ἐψιλωμένων εἰς τὰ πρότερον χώματα. τῶν μὲν ἔν τεσσάρων ταγμαμάτων ἡγείρετο τὰ ἔργα κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τῆς πόλεως, ἀντικρυς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς· τὸ δὲ συμμαχικὸν πλῆθος, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος, κατὰ τὸν ξυστὸν, ἐξ ἧ καὶ τὴν γέφυραν, καὶ τὸν Σίμωνος πύργον, ὃν ὠκοδόμησε πρὸς Ἰωάννην πολεμῶν ἑαυτῷ Φεζέριον.

β'. Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, εἰ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμόνες, κρύφα συνελθόντες, ἐβλαύσαντο περὶ παραδόσεως σφῶν αὐτῶν, καὶ πέμψαντες ἄνδρας πέντε πρὸς Τίτον, ἰκέτευον θῆναι δεξιὰν αὐτοῖς. ὁ δὲ, καὶ τὰς τυράννας ἐνδῶσεν ἐλπίσας, ἀποσπαδέντων τῶν Ἰδουμαίων, οἳ πολὺ τῷ πολέμῳ μέρος ἦσαν, βραδέως μὲν, ἀλλ' ἐν κατανύξει τε τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς, καὶ τὰς ἄνδρας ἀνέπεμψε. παρὰ σκευαζομένων δ' ἀποχωρεῖν αἰσθάνεται Σίμων, καὶ πέντε

ire et aufugere cogitabant. Id autem plane illis erat somnium: nec enim vel Deum vel Romanos fuerant latituri. Porro tunc subterraneis freti, plura, quam Romani, concremabant: et qui ex incendiis fugientes in fossas descenderant, eos improbe necabant itemque spoliabant. Quinetiam cibum sicubi reperissent, sanguine licet concretum, rapientes deuorabant. Inter ipsos autem de rapinis iam bellum gerebatur: eosque putauerim, nisi excidio praeuentos, nimia crudelitate etiam mortuorum corpora degustaturos.

CAP. VIII.

Quomodo Caesar contra urbem superiorem aggeres erigit: quibus perfectis machinas adduci iubet, et totam urbem cepit.

Cæsar autem, cum vrbs superior, in loco præcipiti sita, sine aggeribus capi non posset, copiis opus distribuit vicesimo die mensis Loi. Erat autem materiae advectio difficilis; omnibus, vt dictum est, circa ciuitatem ad stadium vsque centesimum, in aggerum priorum constructionem detonsis. Et quatuor quidem legionum opera in parte ciuitatis occidentali ex aduerso aulae regiae erigebantur: auxiliarium vero manus et caetera multitudo xystum versus occupabatur, ac pontem, et Simonis turrim, quam cum Ioanne bellum gerens pro castello sibi aedificauerat.

2. Iis diebus Idumaeorum duces, clam congregati, consilium de sui traditione inierunt; virisque quinque ad Titum missis, vt dextram sibi daret supplices petebant. Ille vero, tyrannos, Idumaeis auulsis, qui belli pars magna erant, pertinaciam abiekturos sperans, tarde quidem, veruntamen illis incolumitatem promittit, virosque remittit. Dum autem discessum pararent, rem intelligit Simon,

μὲν τὰς ἀπελθόντας πρὸς Τίτον εὐθέως ἀναιρέϊ, τὰς δ' ἡγεμόνας, ὧν ἐπισημότατος ἦν ὁ τῷ Σωσᾷ Ιάκωβος, συλλαβὼν εἰργυσι· τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰδουμαίων, ἀμπαχανὲν διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἡγεμόνων, ἐκ ἀφύλακτον εἶχε, καὶ τὸ τεῖχος Φερεαῖς ἐπιμελεστέραις διελάμβανεν. ἔμην ἀντέχειν οἱ Φερεοὶ πρὸς τὰς αὐτομολίας ἔχουον· ἀλλὰ καίτοι πλείωνον Φονευομένων, πολὺ πλείους αἱ διαφεύγοντες ἦσαν. ἐδέχοντο δὲ Ῥωμαῖοι πάντας, τῷ τε Τίτῃ διὰ πρᾶότητα τῶν προτέρων ἀμελήσαντος παραγγελμάτων, καὶ αὐτοὶ κόρῃ τῷ κτείνειν ἀπεχόμενοι, καὶ κέρδους ἐλπίδι. τὰς γὰρ δημοτικὰς καταλιπόντες μόνους, τὸν ἄλλον ὄχλον ἐπώλιν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἐλαχίστης τιμῆς ἕκαστον, πλῆθει τε τῶν πιπρασκομένων, καὶ ὀλιγότητι τῶν ἀναμένων. καίπερ δὲ προκηρύξας μηδένα μόνον αὐτομολεῖν, ὅπως καὶ γενεὰς ἐξαγάγοιεν, ὅμως καὶ τῆς ἐδέχετο. ἐπέστησε μέντοι τὰς διακρινέντας ἀπ' αὐτῶν, εἴ τις εἴη κολάσεως ἄξιος. καὶ τῶν μὲν ἀπεμποληθέντων ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦν· οἱ δημοτικοὶ δὲ διεσώθησαν ὑπὲρ τετρακισμυρίας, ἔς διαφῆκε Καῖσαρ, ἧ φίλον ἦν ἐκείνῳ.

γ'. Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις, καὶ τῶν ἱερῶν τις Θιβυθὶ παῖς, Ἰησὺς ὄνομα, λαβὼν περὶ σωτηρίας ὄρκους παρὰ Καίσαρος, ἐφ' ᾧ παραδώσει τινὰ τῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἔξεισι, καὶ παραδίδωσιν ἀπὸ τῷ τείχεϊ τῷ ναῦ λυχνίας δύο ταῖς κατὰ τὸν ναὸν κειμέναις παραπλησίας, τραπέζας τε καὶ κρατῆρας καὶ φιάλας, πάνθ' ὀλόχρυσα καὶ σιβαράτατα. παραδίδωσι δὲ καὶ τὰ καταπετάσματα, καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἀρχιερέων σὺν τοῖς λίθοις, καὶ πολλὰ τῶν πρὸς τὰς ἱερουργίας σκευῶν ἄλλα. συλληφθεὶς δὲ καὶ ὁ γαζοφύλαξ τῷ ἱερῷ Φινεάς ὄνομα, τὰς τε χιτῶνας καὶ τὰς ζώνας ἐπέδειξε τῶν ἱερῶν, πορφύραν τε πολλὴν καὶ κόκκον, ἃ πρὸς χρείας ἀπέκειτο τῷ καταπετάσματος, σὺν οἷς κιννάμωμόν τε πολὺ καὶ κασσίαν, καὶ πλῆθος ἐτέρων ἀρωμάτων, ἃ συμμίσγοντες ἐθυμίων ὁσημέραι τῷ Θεῷ. παρὲν δόθη δὲ ὑπ' αὐτῷ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων κειμηλίων, κόσμος

et quinque quidem, qui ad Titum perrexerant, statim occidit, duces vero, quorum nobilissimus erat Iacobus Sosæ filius, correptos in carcerem compingit. Idu-maeorum autem multitudinem, quod priuati essent ducibus, consilii inopem, obseruari iubet, et moenia praesidiis accuratioribus muniebat. Non tamen custodes transfugientibus obstare valebant; sed quamuis plurimi necarentur, multo tamen plures erant, qui diffugerent. Omnes autem suscipiebantur a Romanis, et quod Titus lenitate sua praecepta priora insuper habuerat, et ipsi milites satietate lucrique spe caede abstinerant. Nam solis plebeiis relictis, caeteram multitudinem cum vxoribus et liberis, minimo quemque pretio venundabant, ob mancipiorum magnum numerum et emtorum paucitatem. Quanquam autem voce praeconis edixisset, ne quis solus transfugeret, vt familias suas secum edu-erent, tamen hos quoque recipiebat, appositis, qui ab illis separarent, quotquot poena digni viderentur. Et quidem eorum, qui venditi sunt, infinita erat multitudo; e plebeiis vero vltra XL millia sunt conseruati, quos Caesar, prout gratum vnique erat, diuinit.

3. In iisdem diebus, quidam a sacerdotibus, Thebuthi filius, nomine Iesus, iureiurando pacta sibi et Caesare incolumitate, ea lege, vt de sacris instrumentis quaedam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his, quae posita erant in templo, similia, mensasque et crateras et phialas, omnia ex solido auro et grauissimo facta. necnon et aulaea, et pontificias vestes cum lapidibus, et multa alia vasa sacro ministerio comparata tradit. Quin et sacri thesauri custos, nomine Phineas, comprehensus, tunicas, et cingula sacerdotum ostendit, multamque purpuram et coccum, quae in aulaea adhibenda seruabantur: cum quibus et multum cinnamomi erat, et cassia, et aromatum aliorum vis ingens, quae commiscentes Deo quotidie adolebant. Traditae sunt etiam ab eo et multae aliae res pretiosae, et sacra or-

ἃ ἱερὸς ἢ κ' ὀλίγος, ἅπερ αὐτῷ βία ληφθέντι τὴν τῶν αὐτομόλων συγγνώμην ἔδωκε.

δ'. Συντετελεσμένων δ' ἤδη καὶ τῶν χωμάτων ἐβδόμῃ Γορπιαίᾳ μηνὸς, ἐν ὀκτωκαίδεκα ἡμέραις, Ῥωμαῖοι μὲν προσῆγον τὰς μηχανάς. τῶν δὲ τασιασῶν οἱ μὲν, ἀπεγνωκότες ἤδη τὴν πόλιν, ἀνεχώρουν τῇ τείχεσσι εἰς τὴν Ἀκρην, οἱ δ' ἐγκατεδύοντο τοῖς ὑπονόμοις, πολλοὶ δὲ διασάντες ἡμύοντο τῆς προσάγοντας τὰς ἐλεπόλεις. ἐκράτην δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων, πλήθει τε καὶ βία, καὶ τὸ μέγιστον, εὐθυμῶντες ἀθύμων ἤδη καὶ παρημένων. ὥς δὲ περιεῖράγῃ μέρος τι τῇ τείχεσσι, καὶ τινες τῶν πύργων τυπτόμενοι τοῖς κριοῖς ἐνέδοσαν, Φυγὴ μὲν ἦν εὐθέως τῶν ἀμυνομένων, δέος δὲ καὶ τοῖς τυράννοις ἐμπίπτει σφοδρότερον τῆς ἀνάγκης. πρὶν γὰρ ὑπερβῆναι τὰς πολεμίας, ἐνάρκων τε καὶ μετέρχοι πρὸς Φυγὴν ἦσαν. ἦν δ' ἰδεῖν τὰς πάλας σοβαρὲς καὶ τοῖς ἀσεβήμασιν ἀλαζόνας, τότε ταπεινὰς καὶ τρέμοντας, ὥς ἐλπεινὴν εἶναι καίπερ ἐν πονηροτάτοις τὴν μεταβολὴν ὥρμησαν μὲν ἂν, ἐπὶ τὸ περιτείχισμα ὀραμόντες, ὥσαυτά τε τὰς Φερεῆς, καὶ διακόψαντες ἐξελθεῖν. ὥς δὲ τὰς μὲν πάλαι πιστὰς εἰρῶν εὐδαμῶ, διέφυγον γὰρ ὅπῃ τινὶ συνεβάλυσεν ἡ ἀνάγκη, προθέοντες δὲ, οἱ μὲν ἔλον ἀνατετράφθαι τὸ πρὸς δύσιν τείχος ἡγγελλον, οἱ δ' ἐμβεβληκέναι τῆς Ῥωμαίας, οἱ δ' ἤδη τε πλησίον εἶναι ζητῶντας αὐτὰς, ἕτεροι δ' ἀφορεῖν ἐπὶ τῶν πύργων πολεμίας ἔλεγον, πλάζοντος τὰς εἴψεις τῇ δέεσι, ἐπὶ σῶμα πισόστας, ἀνώμωξαν τὴν ἐαυτῶν φρενοβλάβειαν, καὶ καθάπερ ὑποκειομένοι τὰ νεῦρα τῆς Φυγῆς ἠπόρουν. ἔνθα δὲ μάλιστα ἂν τις καταμάθοι, τὴν τε τῇ Θεῷ δυνάμει ἐπὶ τοῖς ἀνοσίοις, καὶ τὴν Ῥωμαίων τύχην. οἱ μὲν γὰρ τύραννοι τῆς ἀσφαλείας ἐγύμνωσαν ἑαυτὰς, καὶ τῶν πύργων κατέβησαν ἐκόντες, ἐφ' ᾧ βία μὲν ἐδέετο αἰλῶνα, μόνον δ' ἐδύναντο λιμῶ. Ῥωμαῖοι δὲ τοσαῦτα περὶ τοῖς ἀδινετέροις τείχεσσι καμόντες παρῆλαβον τύχην τὰ μὴ δυνατὰ τοῖς ὀργάνοις. πάντος γὰρ ἰχυρότεροι μηχανήμα-

namenta non pauca; quae ipsi, licet vi capto, veniam transfugis datam conciliabant.

4. Iam vero, die septimo mensis Gorpiaei aggeribus intra octodecim dies confectis, Romani quidem machinas admouebant: seditiosorum autem alii, qui tum de ciuitate desperauerant, muris relictis in Acram recedebant: alii se in cuniculos abdebant, multique ordine dispositi eos propugnabant, qui helepoles adducebant. Hos vero multitudine ac vi superabant Romani, quodque maximum est, laeti moestos atque iam debiles. Cum autem muri pars quaedam abrupta esset, nonnullaeque turres arietibus pulsatae cessissent, statim quidem propugnatores diffugiebant, tyrannisque etiam metus incessit vehementior, quam pro necessitate. nam priusquam transilirent hostes, torpore tenebantur et ad fugiendum suspensi erant. Cernere autem erat paulo ante superbos et impiis facinoribus gloriantes, ita tunc deiectos et tremebundos, ut miseranda esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Et conati quidem sunt, factis in munitiones excursibus, custodes pellere, illisque perruptis euadere. Cum autem eos, quorum fidei opera prius vsi fuerant, nusquam viderant, (nam dispersi erant, quo quenquam fugere suadebat necessitas) et praecursorum alii totum ab occidente murum subuersum esse nunciarent, alii Romanos ingressos esse, alii iam in propinquo esse, qui ipsos quaerebant, aliique se videre hostes in turribus affirmarent, faciente metu, ut errarent oculi, in faciem prolapsi vecordiam suam deplorarunt, ac veluti succisi essent nerui, fugere non poterant. Vnde igitur maxime quis et Dei potentiam in sceleratos intelligat, et fortunam Romanorum. Nam tyranni quidem securitate semetipsos exuerunt, atque ultro e turribus descenderunt, in quibus vi quidem nunquam, sola vero fame expugnari poterant. Romani autem, qui adeo circa moenia infirmiora laborauerant, fortuna ea ceperunt, aduersus quae nihil valebant organa. Omnibus enim machinis

τος ἦσαν οἱ τρεῖς πύργοι, περὶ ὧν ἀνωτέρω διηλώκαμεν.

ε'. Καταλιπόντες δὴ τάς τε, μᾶλλον δ' ὑπὸ τῷ Θεῷ καταβληθέντες ἀπ' αὐτῶν, παραχερῆμα μὲν εἰς τὴν ὑπὸ Σιλωὰμ Φάραγγα καταφεύγουσιν. αὐτοὶ δ' ὀλίγον ἀνακύψαντες ἐκ τῆ δέας, ὥρμησαν ἐπὶ τὸ τῆδε περικύλισμα. χερσαῖμοι δὲ ταῖς τόλμαῖς ἀγεννεστέραις τῆς ἀνάγκης, κατεάγησαν γὰρ ἤδη τὴν ἰχὺν ἅμα τῷ δέει καὶ ταῖς συμφοραῖς, ὑπὸ τῶν Φεργῶν ἀνωθύνται, καὶ σκεδαδέντες ὑπ' ἀλλήλων, κατέδυσαν εἰς τὰς ὑπονόμους. Ῥωμαῖοι δὲ τῶν περὶ τῶν κρατήσαντες, τὰς τε σημαίας ἔστησαν ἐπὶ τῶν πύργων, καὶ μετὰ κρότης καὶ χαρᾶς ἐπαιάνιζον ἐπὶ τῇ νίκῃ, πολὺ τῆς ἀρχῆς κερφότερον τῷ πολέμῳ τὸ τέλος εὐρηκότας. ἀναιμωτὶ γὰρ τῇ τελευταίᾳ τείχεος ἐπιβάντες ἠπίεον, καὶ μηδένα βλέποντες ἀντίπαλον, ἀήθως ἠπόρηοντο. εἰσχυθέντες δὲ τοῖς σενωποῖς ξιφῆρας, τὰς τε καταλαμβανομένας ἐφόνουον ἀνέδην, καὶ τῶν συμφευγόντων τὰς οἰκίας αὐτάνδρας ὑπεπίπρασαν. πολλὰ δὲ κρααῖζοντες, ὁπότ' ἔνδον παρέλθοιεν ἐφ' ἀρπαγὴν, γενεὰς ὅλας νεκρῶν κατελάμβανον, καὶ τὰ δωματία πλήρη τῶν τῷ λιμῷ πτωμάτων. ἔπειτα πρὸς τὴν ὄψιν πεφρικότες, κεναῖς χερσὶν ἐξήεσαν. ἢ μὴ οἰκτείροντες τὰς ἄνω ἀπολωλότας, ταυτὸ καὶ πρὸς τὰς ζῶντας ἔπαχον. ἀλλὰ τὸν ἐντυχόντα διελαύνοντες, ἀπέφραξαν μὲν τὰς σενωπὰς νεκροῖς, αἵματι δ' ὅλην τὴν πόλιν κατέκλυσαν, ὡς πολλὰ τῶν φλεγομένων σβεσθῆναι τῷ Φόνῳ. καὶ οἱ μὲν κτείνοντες ἐπαύσαντο πρὸς ἐσπέραν, ἐν δὲ τῇ νυκτὶ τὸ πῦρ ἐπεκράτει. φλεγομένοις δ' ἐπανέτειλεν Ἰεροσολύμοις ἡμέρα Γορπιαία μηνὸς ὀγδόη, πόλει τοσαύταις χερσαμένη συμφοραῖς κατὰ τὴν πολιορκίαν, ὅσοις ἀπὸ τῆς κτίσεως ἀγαθοῖς κεχρημένη πάντως ἂν ἐπιφθονος ἔδοξεν, ἢ μὴ ἀξία κατ' ἄλλο τι τῶν τηλικύτων αἰτυχημάτων, ἢ τὸ γενεὰν τοιαύτην ἐνεγκεῖν, ὅφ' ἦς ἀντρεάπη.

validiores erant tres turres, de quibus supra memora-
vimus.

5. His itaque relictis, aut magis ex illis Dei volunta-
te deiecti, confestim quidem in vallem infra Siloam con-
fugerunt. Verum cum ad se rursus ex metu rediissent,
munitionem illic structam petiere. Vsi autem audacia
minus virili, quam necessitas postulabat, (iam enim vires
eorum metus et calamitas fregerat) repulsi erant a custo-
dibus, et per diuersa disiecti cuniculos sabierunt. At
Romani muris potiti, et signa in turribus posuere, et
victoriam cum plausu et laetitia celebrabant, quod bel-
lum multo leuius sub finem, quam sub initium, inuene-
rant. Itaque cum citra sanguinem in murum extremum
adscendissent, supra quam cuique credibile esse videbatur;
neminemque sibi aduersum videntes, praeter morem, quo
se verterent, dubitabant. In angustias autem vicorum stri-
ctis gladiis effusi deprehensos ad satietatem usque trucidab-
ant; domosque totas, cum omnibus, qui eo confuge-
rant, incenderunt. Multas vero vastantes, cum praedae
causa eas penetrassent, integras defunctorum familias et
tecla plena mortuis, quos fames confecerat, offendebant.
Dein cum ista intuerentur, horrescentes vacuis manibus
egressi sunt. Non tamen eo modo peremptos miseran-
tes, idem etiam circa viuos patiebantur: sed vnumquem-
que obuium transfigentes, angustias vicorum cadaueribus
obstruxerunt, et totam ciuitatem sanguine obruerunt, vt
pleraque incensorum sanguine caesorum exstinguerentur.
Et occidentes quidem ad vesperam desierunt, nocte vero
ignis praeualebat. Ardentibus autem Hierosolymis il-
luxit dies Gorpiaei mensis octauus, vbi quidem, tot cala-
mitates, cum obsideretur, expertae, quot bonis si floruisset
ex quo fuerat condita, plane inuidenda ipsa esset; non
tamen alias tantis infelicitatibus digna, quam quod talem
progeniem edidit, a qua subuersa est.

ΚΕΦ. 9'.

Οἷα Καῖσαρ εἶσω παρελθὼν προσέταξε. τῶν ἐαλωκό-
των καὶ ἀπολλυμένων ἀριθμός. περί τε τῶν εἰς ὑπο-
νόμης καταφυγόντων· ἐν οἷς Σίμων καὶ Ἰωάννης τύ-
ραννοι.

Παρελθὼν δὲ Τίτος εἶσω, τὰ τ' ἄλλα τῆς ὀχυρότητος
τὴν πόλιν καὶ τῶν πύργων ἀπεθαύμασεν, ὅς οἱ τύραννοι
κατὰ φρενοβλάβειαν ἀπέλιπον. κατιδὼν γὰρ τό, τε νασὸν
αὐτῶν ὕψος, καὶ τὸ μέγεθος ἐκάστης πέτρας, τὴν τε ἀκρί-
βειαν τῆς ἀρμονίας, καὶ ὅσοι μὲν εὖρος, ἡλίκοι δὲ ἦσαν τὴν
ἀνάτασιν, „σὺν Θεῷ γ' ἐπολεμήσαμεν, ἔφη, καὶ Θεὸς ἦν
„ὁ τῶνδε τῶν ἐρυμάτων Ἰσθαίης καθελὼν, ἐπεὶ χεῖρές τε
„ἀνθρώπων ἢ μηχαναὶ τί πρὸς τήνδε τὴν πύργου δύνα-
„ται;” τότε μὲν ἔν· πολλὰ τοιαῦτα διελέχθη πρὸς τὴν
Φίλως· τῆς δὲ τῶν τυράννων δεσμώτας, οἱ κατελήφθησαν
ἐν τοῖς φρερίοις, ἀνῆκεν. αὐθις δὲ τὴν ἄλλην ἀφανίζων πό-
λιν, καὶ τὰ τεῖχη κατασκάπτων, τήνδε τὴν πύργου κατέ-
λιπε μνημεῖον εἶναι τῆς αὐτῆς τύχης, ἣ συστρατιώτιδι χρη-
σάμενος ἐκράτησε τῶν ἀλῶναι μὴ δυναμένων.

β'. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατιῶται μὲν ἕκαμνον ἤδη φονεύοντες,
πολὺ δὲ τι πλῆθος τῶν περιόντων ἀνεφαίνετο, κελεύει
Καῖσαρ, μόνους μὲν τῆς ἐνόπλης καὶ χεῖρας ἀντιχόντας
κτείνειν, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ζωγεῖν. οἱ δὲ μετὰ τῶν
παρηγγελμένων τό, τε γηραιὸν καὶ τὴν ἀσθενεῖς ἀνήρει·
τὸ δ' ἀκμαῖζον καὶ χρήσιμον εἰς τὸ ἱερὸν συνελάσαντες,
ἐγκατέκλεισαν τῷ τῶν γυναικῶν περιτειχίσματι· καὶ
Φρερὸν μὲν ἐπέσχε Καῖσαρ ἓνα τῶν ἀπελευθέρων, Φρόν-
τωνα δὲ τῶν Φίλων, ἐπικρινέντα τὴν ἀξίαν ἐκάστω τύχῃ.
ὁ δὲ τῆς μὲν σασιώδους καὶ ληστρικῆς πάντας, ὑπ' ἀλλή-
λων ἐνδεικνυμένους, ἀπέκτεινε· τῶν δὲ νέων τῆς ὑψηλοτά-
της καὶ καλῆς ἐπιλέξας ἐτήρει τῷ θριάμβῳ. τῇ δὲ λοιπῇ
πλήθους τῆς ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα ἔτη δήσας ἐπεμψεν εἰς τὰ
κατ' Αἴγυπτον ἔργα, πλείους δ' εἰς τὰς ἐπαρχίας διεδω-

CAP. IX.

Quenam Caesar intro ingressus fieri imperavit. Numerus eorum, qui capti erant et perierunt, deque iis, qui in cuniculos confugerunt: in quibus Simon et Ioannes tyranni.

VBI autem intrasset Titus, inter alia miratus est urbem ob firma opera et turres, quas per vecordiam tyranni deseruerant. deinde considerans solidam earum altitudinem et singulorum lapidum magnitudinem, et exactissimam coagmentationem, tum qua latitudine essent, qua longitudine, „Deo, inquit, fauente bellauimus, Deus est, „qui Iudaeos ex istis munimentis detraxit; nam humanae manus et machinae quid contra tales turres valeant?” Et tunc quidem multa eiusmodi cum amicis collocutus est: victos vero a tyrannis in castellis relictos soluit. Cum autem iterum urbem alibi deleret et moenia euerneret, eas turres monumentum reliquit fortunae suae, qua commilitante iis potitus est, quae expugnari non poterant.

2. Quandoquidem autem milites caedibus quidem defatigati erant, ingens vero multitudo superesse visa est, eos quidem solos, qui in armis essent manibusque resisterent, occidi iubet Caesar, reliquam vero multitudinem vivam capi. Illi autem, cum his, quos interficere iussi erant, etiam senes ac debiles trucidabant; at aetate florentes ac vsui idoneos, in templum compulso, in destinatum mulieribus ambitum incluserunt: et custodem quidem his apposuit Caesar vnum ex libertis, Frontonem vero ex amicis, qui fortunam, quam quisque meritus esset, illis decerneret. Ille vero seditiosos quidem omnes atque latrones, mutuo indicio damnatos, occidit: iuvenes autem lectos, qui proceritate et forma caeteris praestarent, triumpho seruabat. Ex reliqua autem multitudine, annis xvii. maiores victos ad metalla exercenda in Aegyptum misit; plurimos etiam per prouincias distri-

ρήσατο Τίτος, φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις. οἱ δ' ἐντὸς ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἐπράθθησαν. ἐφθάρησαν δ' αὐτῶν ἐν αἷς δέκρινεν ὁ Φρόντων ἡμέραις ὑπ' ἐνδείας, χίλιοι πρὸς τοῖς μυρίοις, οἱ μὲν ὑπὸ μίσους τῶν φυλάκων μὴ μεταλαμβάνοντες τροφῆς, οἱ δ' ἢ προσιέμενοι δικομένην. πρὸς δὲ τὸ πλῆθος ἦν ἔνδεια καὶ σίτη.

γ'. Τῶν μὲν ἔναι αἰχμαλώτων πάντων, ὅσα καθ' ὅλον ἐλήφθη τὸν πόλεμον, ἀριθμὸς ἐννέα μυριάδες καὶ ἑπτακιχίλιοι συνηχθη· τῶν δ' ἀπολαμμένων κατὰ πᾶσαν τὴν πολιορκίαν, μυριάδες ἑκατὸν καὶ δέκα. τῶν τὸ πλεονόμοφυλον μὲν, ἀλλ' ἔκ ἐπιχώριον. ἀπὸ γὰρ τῆς χώρας ὅλης ἐπὶ τὴν τῶν Ἀζύμων ἐσθρὴν συνεληλυθότες, ἐξαπίνης τῷ πολέμῳ περιεχέθησαν, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τὴν σενοχωρίαν γενέσθαι λαιμῶδη φθοράν, αὐτοῖς δὲ καὶ λιμὸν αἰκνέτερον. ὅτι δ' ἐχώρει τοσάυτας ἡ πόλις, δῆλον ἐκ τῶν ἐπὶ Κεσύᾳ συναριθμηθέντων, ὅς, τὴν αἰκμὴν τῆς πόλεως διαδηλώσας Νέρωνι βυλόμενος καταφρονῶντι τῷ ἔθνει, παρεκάλεσε τῆς ἀρχιερεῖς, εἴ πως δυνατόν εἴη τὴν πληθὺν ἐξαριθμήσασθαι· οἱ δ', ἐνστάσης ἐσθρῆς, Πάχια καλεῖται, καθ' ἣν θυῖσι μὲν ἀπὸ ἐννάτης ὥρας μέχρι ἐνδεκάτης, ὥσπερ δὲ φραγεία περὶ ἐκάστην γίνεται θυσίαν, ἔκ ἑλασσον ἀνδρῶν δέκα, μόνον γὰρ ἔκ ἑξῆς δαίνυνται, πολλοὶ δὲ καὶ σὺν εἴκοσιν ἀθροίζονται. τῶν μὲν ἔναι θυμάτων εἴκοσι πέντε μυριάδας ἡρίθμησαν, πρὸς δὲ ἐξακιχίλια καὶ πεντακόσια. γίνονται δ' ἀνδρῶν, ἑνὶ ἐκάστῃ δέκα δαιτυμόνας θῶμεν, μυριάδες ἐβδομήκοντα καὶ διακόσιαι, καθαρῶν ἀπάντων καὶ ἀγίων. ἔτε γὰρ λεπροῖς, ἔτε γονορροίοις, ἔτε γυναιξὶν ἐπεμμήνοισι, ἔτε τοῖς ἄλλως μισασμένοις ἐξῆν τῆσδε τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν· ἀλλ' ἐδὲ τοῖς ἀλλοφύλοις, ὅσοι κατὰ θρησκείαν παρῆσαν.

δ'. Πολύ δὲ τῷτο πλῆθος ἐξῶθεν συλλέγεται· τότε γε μὴν ὥσπερ εἰς εἰρεκτὴν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης πᾶν συνεκλείθη τὸ ἔθνος, καὶ νασῆν ὁ πόλεμος τὴν πόλιν ἀνδρῶν ἐκυκλώσατο. πᾶσαν γὰρ ἀνθρωπίνην καὶ δαιμόνιον φθοράν

buit Titus, in theatris ferro et bestiis consumendos. Quicunque vero infra XVII. annum aetatis erant, sub corona venditi sunt. Iisdem autem diebus, dum a Frontone scernebantur, ex inedia perierunt XII. millia, partim ex custodum in illos odio nihil habentes quod comedant, partim accipere recusantes quod datum erat. Prae multitudine autem erat frumenti etiam penuria.

3. Et captiuorum quidem omnium, [qui totius belli tempore capti sunt, numerus erat ad nonaginta septem millia: totius autem obsidionis tempore vndecies centena hominum millia perierunt. Horum maior pars eiusdem quidem gentis erat, non vero eiusdem regionis. nam qui e tota regione ad Azymorum festum conuenerant, derепente bello circumdati erant. adeo ut primo quidem ex loci angustia in illos inuaderet pestis, ac deinde citius fa-mes. Quod autem tantam multitudinem caperet ciuitas, manifestum ex illis, qui sub Cestio fuerant enumerati. Is enim integrae aetatis viros in ciuitate Neroni, gentem contemneanti, significare cupiens, a pontificibus petiit, ut, si quo modo possent, multitudinem numerarent. Illi autem, cum festum adesset, (quod Pascha vocatur), in quo a nona quidem hora usque ad vndecimam hostias mactant, quasi vero sodalitas circa vnamquamque victimam habebatur, ex hominibus nunquam paucioribus decem, solum enim epulari non licet, saepe etiam viginti conueniunt: hostiarum quidem ducenta et quinquaginta sex millia et quingentas numerauere. virorum autem erant purorum et mundorum, ut denos epulatores singulis victimis demus, vices septies centena millia. nec enim leprosis, nec quibus genitura flueret, nec menstruis mulieribus, neque alio modo inquinatis licebat de sacris istis participare: sed nec alienigenis quidem, qui religionis ergo eo venerant.

4. Ingens autem haec multitudo aliis e locis congregata erat: verum tunc quasi in carcerem tota gens fato conclusa erat, et urbem viris refertam circumvallauerat bellum. Itaque omnem humanam et a Deo immissam

ὑπερβάλλει τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων. ἐπὶ γὰρ τῶν Φα-
νερῶν, ὅς μὲν ἀνείλον, ὅς δ' ἠχμαλωτίσαντο Ῥωμαῖοι, ὅς
δ' ἐν τοῖς ὑπονόμοις ἀνηρεύων, καὶ τῷ δαφνίαν ἀναρρηγνύντες,
ὅσοις μὲν ἐνετύγχανον ἔκτεινον. εὐρέθησαν δὲ καὶ κεῖ νεκροὶ
πλείους διὰ χιλίων, οἱ μὲν ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, οἱ δ' ὑπ' ἀλλή-
λων, τὸ πλεον δ' ὑπὸ τῷ λιμῷ διεφθαρμένοι. θεινὴ δ'
ὑπὸ πάντα τοῖς ἐπισπίπτουσιν ὁδὸς τῶν σωμάτων, ὥς πολ-
λὰς μὲν ἀναχωρεῖν εὐθείως, τὰς δὲ ὑπὸ πλεονεξίας εἰσδύ-
σαι, νεκρὰς σεσωρευμένους ἐμπατῆντας. πολλὰ γὰρ τῶν
κειμηλίων ἐν ταῖς διώρυξιν εὐρίσκετο, καὶ πᾶσαν θεμιτὴν
τὴν ὁδὸν ἐποίει τὸ κέρδος. ἀνήγοντο δὲ καὶ δεσμῶται πολ-
λοὶ τῶν τυράννων. ἡδὲ γὰρ ἐν ἐσχάτοις ἐπαύσαντο τῆς ὀμό-
τητος. ἀπετίσατό γε μὴν ὁ Θεὸς ἀμφοτέρους ἀξίως. καὶ
Ἰωάννης μὲν, λιμώττων μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν τοῖς ὑπονό-
μοις, ἦν πολλάκις ὑπερφάνησε δεξιὰν παρὰ Ῥωμαίων
λαβεῖν ἰκέτους. Σίμων δὲ, πολλὰ διαμαχήσας πρὸς τὴν
ἀνάγκην, ὥς διὰ τῶν ἐξῆς δηλώσομεν, ἑαυτὸν παραδίδω-
σιν. ἐφυλάχθη δ' ὁ μὲν τῷ θριάμβῳ σφάγιον, ὁ δ' Ἰωάν-
νης δεσμοῖς αἰωνίοις. Ῥωμαῖοι δὲ τὰς τε ἐσχάτας τῷ ἄστυ
ἐνέπρησαν, καὶ τὰ τείχη κατέσκαψαν.

ΚΕΦ. ι'.

Οτι, πεντάκις πρότερον αἰχμαλωτῆς τῆς πόλεως, τῷτο δεύτερον
ἡρημώθη. σύντομος αὐτῆς ἱστορία.

ΕΛω μὲν ὅπως Ἰερουσόλυμα ἔπει δευτέρῳ τῆς Οὐεσπα-
σιανῆς ἡγεμονίας, Γορπιαίᾳ μηνὸς ὀγδόῃ. αἰχμαλωτῆς δὲ καὶ
πρότερον πεντάκις, τῷτο δεύτερον ἡρημώθη. Ἀσωχαῖος
μὲν γὰρ ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, καὶ μετ' αὐτὸν Ἀντίο-
χος, ἔπειτα Πομπηῖος, ἐπὶ τούτοις σὺν Ἡρώδῃ Σόσσιος
ἐλόντες ἐτήρησαν τὴν πόλιν. πρὸ δὲ τούτων ὁ τῶν Βαβυλωνί-
ων βασιλεὺς κρατήσας ἡγήμωσεν αὐτὴν μετὰ ἔτη τῆς κτί-
σεως χίλια τετρακόσια ἐξήκοντα ὀκτὼ, μῆνας ἕξ. ὁ δὲ
πρῶτος κτίσας ἦν Χαναanaίων δυνάστης, ὁ τῇ πατρίδι γλώσσῃ.

pestem superat numerus peremtorum. nam ex manifestis, alios quidem occidere, alios vero cepere Romani, alios etiam cuniculis delitescentes indagabant, perruptoque solo obuios quosque trucidarunt. Sed et ibi mortuorum ultra duo millia sunt reperti, quorum alii quidem manus suas, alii vero mutuis vulneribus, pluresque fame peremi erant. Teter autem cadauerum foetor introeuntibus occurrebat, ut statim quidem multi recederent, alii vero prae auaritia subirent, mortuorum cumulos calcantes. nam in iis cauernis multae res pretiosae reperiiebantur, atque omnis lucri captandi via honesta habebatur. Quin et multi educebantur et dimittebantur, quos tyranni captiuos tenuerant; non enim in extremis aliquid de crudelitate remiserunt. Caeterum utrumque, prout meruerunt, ultus est Deus. Et Ioannes quidem, cum fratribus in cauernis esuriens, dextram, quam saepe despexerat, a Romanis supplex petiit: Simon vero, multa vi cum necessitate luctatus, sicut infra declarabimus, semet tradidit. Seruatus est alter quidem triumpho in caedem, Ioannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas urbis partes incenderunt, et moenia funditus euerterunt.

CAP. X.

Quod urbs Hierosolymorum, quinquies prius capta, tunc iterum vastata erat. Concisa eius historia.

ITA quidem capta erant Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani, Gorpiaei mensis die octauo. Quinquies autem prius capta, tunc iterum vastata erant. Nam Aegyptiorum quidem rex Asochaeus, et post eum Antiochus, deinde Pompeius, et post hos cum Herode Sosius captam urbem seruauere. Ante hos vero rex Babyloniorum expugnatam ad vastitatem redegit, post annos ab illius conditu mille trecentos sexaginta octo, atque menses sex. Primus autem conditor eius erat Chanaanacorum dynasta, qui patria lingua appellatus est rex

ση κληθεὶς βασιλεὺς δίκαιος. ἦν γὰρ δὴ τοιοῦτος. διὰ τῷ-
το ἱεράσατό τε τῷ Θεῷ πρῶτος, καὶ τὸ ἱερὸν πρῶτος δε-
μῶμενος, Ιεροσόλυμα τὴν πόλιν προσηγόρευσε, Σόλυμα
καλεσμένην πρότερον. τὸν μὲν δὴ τῶν Χαναναίων λαὸν ἐκ-
βαλὼν ὁ τῶν Ισθαίων βασιλεὺς Δαυΐδης, κατοικίζει τὸν
ἴδιον· καὶ μετ' αὐτὸν ἔτσει τετρακοσίοις ἐβδομήκοντα καὶ
ἑπτὰ, μηνὸν ἕξ, ὑπὸ Βαβυλωνίων κατασκάπτεται. ἀπὸ
δὲ Δαυΐδ τῷ βασιλείῳ, ὃς πρῶτος αὐτῆς ἐβασίλευσεν
Ισθαῖος, μέχρι τῆς ὑπὸ Τίτῃ γενομένης κατασκαφῆς, ἔτη
χίλια καὶ ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ἐννέα. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης
κτίσεως ἔτη μέχρι τῆς ἐσχάτης αλώσεως διὰ χίλια ἑκατὸν,
ἐβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ. ἀλλὰ γὰρ ἕθ' ἡ ἀρχαιότης, ἕθ'
ὁ βαθεὺς πλῆθος, ὅτε τὸ διαπριφοιτηκὸς ὅλης τῆς οἰκωμένης
ἔθνος, ἕθ' ἡ μεγάλη δόξα τῆς θρησκείας ἤρκεσέ τι πρὸς
ἀπώλειαν αὐτῇ. τοιοῦτον μὲν δὴ τὸ τέλος τῆς Ιεροσολύμων
πολιορκίας.

iustus. Nam erat profecto talis. Proptereaque primus sacerdos erat Deo, cumque templum primus aedificasset, ciuitatem Hierosolyma appellauit, quae antea Solyma vocabatur. Sane Iudaeorum quidem rex Dauides, populo Chananaeorum inde eiecto, suo incolendam dedit: atque anno post ipsum quadringentesimo sexagesimo septimo cum sex mensibus a Babyloniis euerfa est. A rege autem Dauide, qui primus Iudaeorum in ea regnauit, usque ad euerfionem a Tito factam, anni mille centum septuaginta et nouem. A primo autem illius conditu usque ad extremum excidium, anni bis mille centum et septuaginta septem. Sed enim neque antiquitas, neque profundae diuitiae, neque gentis fama per vniuersum terrarum orbem diffusa, neque magna religionis gloria quidquam iuuat, quo minus periret. Sane eiusmodi quidem finis erat obsidionis Hierosolymorum.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΕΒΔΟΜΩ ΛΟΓΩ.

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

- α'. **Ο**πως, πάντων Ιουδαίων φονευθέντων ἢ καὶ ληφθέντων, τὰ μὲν ἄλλα ῥωμαῖοι κατέσκαψαν, κατέλιπον δὲ πύργους τε τινὰς καὶ μούραν τῶ τείχεϊ, πρὸς ἐπίδειξιν τῷ προτέρῳ κάλλει τοῖς μετ' ὅ ἔπειτα.
- β'. Δημωγορίᾳ Τίτῳ Καίσαρος πρὸς τὸς στρατιώτας, ὑπερπαυόντος αὐτοῦ.
- γ'. Ὅπως ἀξίως ἕκαστον αὐτῶν ἐτίμησεν, ἄθλα καὶ γέρα διανείμας αὐτοῖς.
- δ'. Ὅπως διαδοὺς καλῶς τοῖς τάγμασιν εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, κακοὶ τὴν πόλιν τῷ πολέμῳ λείαν ἑκπίπτοντο.
- ε'. Περὶ Οὐσепасиανῶ Καίσαρος, ὅπως ἀπ' Αλεξανδρείας τὴν ἐπὶ Ῥώμην περίαν ἐποιήσατο.
- ς'. Ὅπως Τίτος εἰς τὴν Φιλίππῃ καταβὰς Καισάρειαν, καὶ θωρίας ἐπιταλῶν, πολλὰς τῶν αἰχμαλώτων ἐν αὐταῖς ἀπέκτεινεν.
- ζ'. Περὶ Σίμωνος τῷ τυράννῳ, ὅπως ἐάλω, καὶ εἰς τὸν θρίαμβον Ῥώμης ἐτήρηθη.
- η'. Ὅπως Τίτος, τὴν γενέθλιον ἡμέραν τὰ δειλφὰ καὶ πετρὰς ἔγων, πολλὰς τῶν Ιουδαίων ἀνέλωσεν.
- θ'. Περὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ κινδυνευσάντων Ιουδαίων, ἀπὸ τῆς τῷ Ιουδαίῳ Ἀντίχῳ παραβιάσεώς τε καὶ ἁσθεΐας.
- ι'. Ὅπως ἀπεδέξαντο οἱ ἐν ταῖς ἄλλαις τε πόλεσι καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ τὸν Οὐσепасиανόν.
- ια'. Ὅπως ἀποτάντες Γερμανοὶ Ῥωμαίων αὐδὺς ὑπετάγησαν.
- ιβ'. Ὅπως οἱ Σαρμάται, καταδραμόντες Μυσίαν, δίκην τε ἔδοσαν, καὶ ἠναγκάσθησαν πολλὰς καταλιπόντες εἰς τὰ ἴδια ὑποστρίψαι.
- ιγ'. Ὅπως ἀπὸ Βηρυθῆ Τίτος ὑποστρίφων, πολλὰς Ιουδαίας ἐν ταῖς θωρίαις ἀνέγει· ἐν ᾗ περὶ τῷ λογομένῳ Σαββατικῷ ποταμῷ παράδοξον.
- ιδ'. Ὅπως Ἀντιοχεῖς κατὰ Ιουδαίων προσελθόντες Τίτῳ παρεκέλευσαν.
- ιε'. Ὡς ἐπαναστρίφων εἰς Ἱεροσόλυμα Τίτος, φηκτερε τῆς ἐρημίας τὴν πόλιν καὶ εἰς Αλεξανδρείαν παραγενόμενος, ἐκείθεν εἰς Ῥώμην κατέπλευσεν.
- ις'. Ὅπως εἰς Ἰταλίαν κατέπλευσεν, καὶ ὡς ἰδέσθῃ τε καὶ ἐπύμπουσεν, τῶν διὰ Καισάρων ὁμῶ θριαμβευσάντων.
- ιζ'. Εὐφρασι· τῷ θρίαμβῳ, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ λαφύρων, ὅσα τε καὶ ὅποια ἦσαν.
- ιη'. Περὶ τῆς ἀναίρεσεως τῷ τυράννῳ Σίμωνος ἐν τῷ θρίαμβῳ γιγνουσίας.
- ιθ'. Ὡς μετὰ τὸν θρίαμβον τίμενος εἰρήνης Οὐσепасиανὸς κατασκευάσας, ἐν αὐτῇ πάντα τὰ τῷ πολέμῳ ἀνέθηκε λάφυρα.
- κ'. Ὅπως Βάσσος εἰς Ιουδαίαν ἀφικόμενος, καὶ τὸ φρόριον τὸ ἐν Ἡρωδεῖᾳ πρεσβυγόμενος, ἐπεχείρησε καὶ τὸ ἐν Μαχαιρῶντι παραστήσασθαι.
- κα'. Περὶ τῆς θέσεως Μαχαιρῶντος.
- κβ'. Περὶ τῇ ἐν τοῖς βασιλείοις Μαχαιρῶντος φούντῳ πηγῇ.
- κγ'. Περὶ τῆς ἐτάρας βοτάνης παράδοξον.
- κδ'. Περὶ τῶν αὐτέθι θερμῶν ὑδάτων.
- κε'. Ὅπως Βάσσος, τύχῃ τινὶ παραδόξῳ διὰ τὴν Ελεάζαρ κατέσχεσεν, ἔχρυσε τὴν πόλιν ἐφ' ἧς ἐπείλυντο, παρέλαβεν.

IOSEPHI LIBRO SEPTIMO

HISTORIARVM EXCIDII IVDAICI

HAEC CONTINENTVR.

1. *Quomodo, Iudaeis omnibus occisis aut etiam captis, alia quidem Romani diruerunt, turres vero nonnullas et mari partem reliquerunt, ut feris posteris ostenderetur prior urbis pulchritudo.*
2. *Titi Caesaris ad milites oratio, qua ipsos miris laudibus excollit.*
3. *Quomodo eorum singulos pro merito cohonestantis praemiis et muneribus.*
4. *Quomodo, legionibus bene remuneratis, Caesaream venit, et illic omnes belli manubias reposuit.*
5. *De Vespasiano Caesare, quomodo ab Alexandria profectus Romam iter fecit.*
6. *Quomodo Titus, cum Caesaream Philippi descendisset et spectacula celebrasset, magnam captiuorum multitudinem in illis interfecit.*
7. *De Simone tyranno, quomodo captus erat, et triumpho Romae agendo seruatus erat.*
8. *Quomodo Titus, cum diem natalem fratris patrisque celebraret, multos Iudaeorum consumpsit.*
9. *De Iudaeis in periculum apud Antiochiam adductis ex Iudaei Antiochi iniqua legum violatione.*
10. *Qualiter Vespasianus exceptus erat in aliis cinisibus et Romae praecipue.*
11. *Quomodo Germani, cum a Romanis defectionem fecerant, iterum subiunguntur.*
12. *Quomodo Sarmatae, ob excursionem in Mysiam factam, poenas dederunt; et coacti erant, multis trucidatis, domum refugere.*
13. *Quomodo Titus, dum Beryeo reuerteretur, Iudaeorum multos in spectaculis interficiendos dabit; itemque mirandum quiddam de fluvio, qui Sabbaticus dicitur.*
14. *Quomodo Antiocheni, Tito supplicantes contra Iudaeos, repulsam passi sunt.*
15. *Titus Hierosolyma reuertens urbem desolatam miseratus est; cumque Alexandriam pervenisset, inde Romam versus nauigauit.*
16. *Qualiter, nauigatione in Italiam peracta, susceptus erat et cum pompa deductus, duobus Caesaribus uno triumpho honoratis.*
17. *Descriptio triumphi et spoliorum in eo, quaeque et qualis erant.*
18. *De interfecione Simonis tyranni in triumpho.*
19. *Quod in templo pacis, post triumphum a Vespasiano exstructo, ab ipso omnia in eo reposita erant belli spolia.*
20. *Quomodo Bassus, cum in Iudaeam venisset, et castellum Herodion deditione cepisset, ad Machaeruntensem etiam castellum expugnandum aggressus est.*
21. *De situ Machaeruntis.*
22. *De vna in Machaeruntis regia.*
23. *De altera planta, et mira de illa.*
24. *De aquis illic loci calidis.*
25. *Qualiter Bassus, propter Eleazarum casu quodam mirabili captum, urbem validissimam ad deditionem redegit.*

κς'. Οπως καὶ τὰς συμφυγόντας ἐπὶ τὸν Ιέρδην καλέμενον δρυμὸν, καταπολεμῶ-
μας, πάντας ἀπέκτεινεν.

κζ'. Οπως Καῖσαρ ἐπέσειλεν Βάσση καὶ Λιβερίῳ τὴν γῆν Ἰουδαίων πᾶσαν ἀποδ-
εῖλαι, καὶ τὸς ἀπανταχῇ Ἰουδαίῳ φέρον τελεῖν εἰς τὸ Καπιτώλιον δύο δραχμὰς
ἕκαστον, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν ναὸν συνετέλουν.

κη'. Περὶ Ἀντίχου τῷ Κομμαγηνῷ βασιλέως, οἷα συμφορὰ περιέπεσαν.

κθ'. Περὶ τῶν Ἀλαινῶν, ὅπως Μήδοις τε καὶ Ἀρμένιοις κακὰ διαπράξαντο.

λ'. Περὶ Μασάδης καὶ τῆς δχυρότητος αὐτῆς, καὶ τῶν αὐτὴν κατασχόντων σικα-
ρίων. ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ληστῶν καὶ τυράννων τῆς πόλεως ἱεροσελῦμαι
ἐπανάλυψις.

λα'. Οπως Σίλβας εἰς τὴν πολιορκίαν Μασάδης ἐτάπητο, ἔνθα καὶ σχηματισμοί
φία τῆς αὐτῆς πόλεως.

לב'. Περὶ τῶν ἔνθεν ἀποκειμένων ὕλων τε καὶ τροφῶν, ἀπὸ τῶν Ηρώδης τῷ βα-
σιλέως χρόνων, ὅτε, διὰ τὴν πρὸς Κλεοπάτραν διαφορὰν, ἐνταῦθα ταῦτα ἀπο-
τίθεικε φοβούμενος Ἀντώνιον.

λγ'. Οπως ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμὼν ἐκπολιορκήσας Μασάδαν, καὶ τὸ τεῖχος περὶ
διαφείρας, μετ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολέμοις ἐγνωκὼς, τὰς φυλακὰς
νύκτωρ ἐπιμηλίσσον ἐποίησεν.

λδ'. Οπως Ελεάζαρος, ὁ τῶν σικαρίων ἄρχων, τὸς ὑφ' αὐτὸν πάντας δημγορίαις
πιστανυτάταις παρέπεισεν, αὐτοὺς παγγενῇ καταχρήσασθαι.

λε'. Οπως οἱ κατὰ τὸ φρόριον πεισθέντες τοῖς λόγοις Ελεάζαρου, πλὴν δύο γυναι-
κῶν καὶ παιδίων πέντε, πάντες αὐτοὺς ἀπέσφαξαν.

λς'. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Σίλβας, προσδοκῶντες πόνη πολλὰ τὴν πόλιν κρατῆσαι,
ἐμαχητὶ ταύτην παρέλαβον.

λζ'. Οπως καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῶν σικαρίων συμφυγόντων πολλοὶ μὲν
ἐκινδύνευσαν, κατελύθη δὲ διὰ τὸτο καὶ ὁ παρὰ τὸ ἀρχιερέως Ονεία κτισθεὶς
πάλαι ναὸς Ἰναῖτε.

λη'. Οπως καὶ τὰς ἐν Κυρήνῃ Ἰουδαίους Ἰωνάδης τις, τῶν σικαρίων εἰς τὴν τέχνην
ὑφάντης, ἀνέπεισε σπασίεσθαι, καὶ πολλοὶ ἐκ τότε ἀπώλοντο.

λθ'. Οπως, ὑποθήκας τῷ ἡγεμόνι Κατύλλῳ, παρὰ Ἰωνάδῃ ἐσυκοφαντήθῃ μετὰ
τῶν ἄλλων καὶ Ἰώσηπος ὁ συγγραφεύς.

μ'. Ὡς, Οἰεσπασιανὸς τέλμαθς εὐρίντος, Ἰωνάδης μὲν περὶ παρεδόθη, Κατύλλος δὲ
διαφυγὼν, ὑπερον θεηλάτοις πληγαῖς, διότι ἄδικως τὸς συκοφαντηθέντας
ἀπέκτεινε, τὴν ψυχὴν ἀπέρρηξεν.

26. *Quomodo etiam eos, qui ad saltum Iardem vocatum confugerant, bello appetens, omnes interfecit.*
27. *Quomodo Bassus et Liberius a Caesare omnem Iudaeorum terram vendere iussi sunt; et Iudaeis ubicunque degentibus tributum indicare, ut quotannis binas quisque drachmas in Capitolium inferat, quemadmodum prius in templum conferebant.*
28. *De Antiocho rege Commagenorum, qualem in calamitatem incidit.*
29. *De Alanis, quae et quanta Medis et Armenis mala insulerunt.*
30. *De Masada, eiusque munitione, et sicariis, qui eam occupauerant; itemque resumptio narrationis de aliis sicariis et tyrannis urbis Hierosolymorum.*
31. *Quomodo Silua ad oppugnationem Masadae conuersus est; ubi etiam illius urbis descriptio est.*
32. *De armorum et victus apparatu intus reposito, ab Herodis regis temporibus, quando, ob inimicitias Caopatrae, illic ista reposuit propter mesum Ansonii.*
33. *Quomodo Romanorum dux, Masada expugnata, muroque igne absumto, decreto hostes prima luce aggredi, nocte vigilias accuratiores fecit.*
34. *Quomodo Eleazarus, sicariorum princeps, omnes, qui ipsi suberant, orationibus ad persuadendum accommodatis eo adduxit, ut semet cum famulitis suis interficerent.*
35. *Quomodo ii, qui in castello erant, verbis Eleazari persuasi, omnes, praeter duas mulieres et quinque pueros, sibi mortem consciuere.*
36. *Quod Romani et Silua, expectantes multo cum labore urbe posiri, sua pugna eam ceperunt.*
37. *Quomodo apud Alexandriam multi sicariorum, qui eo confugerant, discrimen adierunt: proptereaque saeculum, illic olim exstructum ab Onia pontifice, destructum erat.*
38. *Quomodo etiam Ionathas quidam, vnus e sicariis, arte textor, Iudaeos Cyrenenses ad turbas ciendas commouit, unde et multi perierunt.*
39. *Quomodo a Ionatha, prout ei suggesserat praefes Casullus, falso inter alios accusatus erat scriptor Iosephus.*
40. *Quod, veritate a Vespasiano deprebensa, Ionathas quidem viuis exstus est, Casullus vero enasis, et postea ex plagis a Deo immixtis, quod falso delatos iniuste peremerat, vitam abruptit.*
-

ΚΕΦ. α'.

Ὡς κατασκάφη πᾶσα ἡ πόλις Ἱεροσολύμων, πλὴν τριῶν
 πύργων· καὶ ὡς Τίτος ἐν δημηγορίᾳ ἐπαινῇ τῆς στρα-
 τιώτας, καὶ γέρα αὐτοῖς ἐπένημε, πολλὰς τε δια-
 φήσιν.

ΕΠΕΙ δὲ ἔτε Φονεύειν, ἔτε διαρπάζειν εἶχεν ἡ στρατιά,
 πάντων τοῖς θυμοῖς ἐπιλιπόντων. ἡ γὰρ δὴ γε Φει-
 δοῖ τινὸς ἔμελλον ἀφέξασθαι δεῖν ἔχοντες· κελεύει Καί-
 σαρ ἤδη τὴν τε πόλιν ἅπασαν καὶ τὸν νεὼν κατασκάπτειν,
 πύργους μὲν, ὅσοι τῶν ἄλλων ὑπερανεστήκασαν, καταλιπόν-
 τας, Φασάηλον, Ἰππικὸν, Μαριάμμην, τῆχος δ' ὅσον ἦν
 ἐξ ἐσπέρας τὴν πόλιν περιέχον. τῆτο μὲν, ὅπως εἴη τοῖς
 ὑπολειφθησομένοις φρεσὶς στρατόπεδον· τῆς πύργους δέ,
 ἵνα τοῖς ἔπειτα σημαίνωσιν, οἷας πόλεως, καὶ τίνα τρέ-
 πον ὀχυρᾶς ἔτως, ἐκράτησεν ἡ Ῥωμαίων ἀνδραγαθία. τὸν
 δ' ἄλλον ἅπαντα τῆς πόλεως περιβολὸν ἔτως ἐξωμάλι-
 σαν οἱ κατασκάπτοντες, ὡς μὴδὲ πώποτ' οἰκηθῆναι πῖσιν
 ἂν ἔτι παραχρῆν τοῖς προσελθῶσι. τῆτο μὲν ἔν τέλος, ἐκ
 τῆς τῶν νεωτερισάντων ἀνοίας, Ἱεροσολύμοις ἐγένετο, λαμ-
 προῦ τε πόλει καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις διαβοηθείη.

β'. Καῖσαρ δὲ Φυλακὴν μὲν αὐτόθι καταλιπεῖν ἔγνω
 τῶν ταγμάτων τὸ δέκατον, καὶ τινὰς ἵλας ἰππέων καὶ λό-
 χους πεζῶν. πάντα δὲ ἤδη τὰ τῆ πολέμου διωκηκώς, ἐπαι-
 νήσας τε σύμπασαν ἐπόθει στρατιὰν ἐπὶ τοῖς κατωρθωμέ-
 νοις, καὶ τὰ προσήκοντα γέρα τοῖς ἀριτεύσασιν ἀποδῆναι.
 ποιηθέντος ἔν αὐτῷ μεγάλῃ, κατὰ μέσσην τὴν πρότερον
 παρεμβολὴν, βήματος, καταστὰς ἐπὶ τάτῳ μετὰ τῶν ἡγε-
 μονικωτάτων, εἰς ἐπήκοον ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ ἔλεγε, ἡ χά-
 ριν μὲν πολλὴν ἔχειν αὐτοῖς τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ἡ
 ἡχρώμενοι διατελῶσιν. ἐπὶ δὲ τῆς ἐν παντὶ πολέμῳ
 περὶ θανάτου, ἣν ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις ἅμα
 τῇ κατὰ σφᾶς ἀνδρεία παρῆχον, τῇ μὲν πατρίδι καὶ δο-

CAP. I.

Quomodo tota Hierosolymorum vrbs plane diruta est praeter tres turres: utque Titus in concione extollit milites, et praemia illis distribuit, multosque dimittit.

POSTQVAM vero neque quos occiderent, neque quod raperent, habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant, (neque enim, ut alicui parceretur, si esset quod agerent, abstinuissent) iubet eos Caesar totam funditus iam euertere ciuitatem et templum: relictis quidem turribus, quae praeter alias eminebant, Phasaëlo, Hippico, Mariamne; eaque tantummodo muri parte, quae ciuitatem ab occidente cingeret. illam quidem, ut castra essent militibus illic praesidii causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent, qualem ciuitatem et qualiter munitam Romanorum virtus obtinuerat. Totum vero reliquum ciuitatis ambitum ita solo aequauere, qui eum diruebant, ut ne quidem vnquam habitatam fuisse vix fidei amplius faceret eo accedentibus. Et hic quidem, ex illorum dementia, qui res nouas moliti sunt, finis erat Hierosolymorum, splendidae ciuitatis, summaeque apud omnes homines celebritatis.

2. Caesar autem praesidio quidem illic statuit relinquere decimam legionem, nonnullasque alas equitum et peditum cohortes. Cunque iam omnes belli partes administrasset, gestiebat et vniuersum laudare exercitum ob res praeclare gestas, et debita viris fortibus praemia persolvere. Facto igitur sibi in medio priorum castrorum magno tribunali, cum in eo constitisset cum ducum eminentissimis, ut ab omni exercitu posset audiri, dicebat: „magnam quidem illis se gratiam habere, quod beneuolentiam erga ipsum praestare perseuerarint. Laudabat autem eos, quod ipsi per omne belli tempus obtemperarint, idque in multis magnisque periculis cum egregia fortitudine, patriae quidem etiam per se ampli-

„αὐτῶν τὸ κράτος αὐξάντες, Φανερόν δὲ πᾶσι ἀνθρώποις
 „καθιστάντες, ὅτι μήτε πλῆθος πολεμίων, μήτε χωρίων
 „ἰσχυρότητες, ἢ μεγέθη πόλεων, ἢ τῶν ἀντιτεταγμένων
 „ἀλόγιστοι τολμαί, καὶ θηριώδεις ἀγριότητες, δύναντ' ἂν
 „ποτε τὴν Ῥωμαίων ἀρετὴν διαφυγεῖν, καὶ εἰς πολλά τινες
 „τὴν τύχην εὖρωνται συναγωνιζομένην. καλὸν μὲν ἔν,
 „ἔφη, καὶ τῷ πολέμῳ τέλος αὐτῆς ἐπιθεῖναι, πολλῷ χρέο-
 „νῳ γενομένῳ. μηδὲ γὰρ εὐξασθαι τι τῶν ἄμεινον, ὅτ'
 „εἰς αὐτὸν καθίσταντο. τῆς δὲ κάλλιον αὐτοῖς, καὶ λαμ-
 „πρότερον ὑπάρχειν, ὅτι τῆς ἡγησομένης καὶ τῆς Ῥωμαίων
 „ἀρχῆς ἐπιτροπεύουσας, αὐτῶν χειροτονησάντων, εἰς τε
 „τὴν πατρίδα προπεμφάντων ἄσμενοι πάντες προσίσταται,
 „καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἐγνωσμένοις ἐμμένεσι, χάριν ἔχοντες
 „τοῖς ἐλομένοις. θαυμάζειν μὲν ἔν, ἔφη, πάντας καὶ
 „ἀγαπᾶν, εἰδὼς, ὅτι τῇ δυνατῇ τὴν προθυμίαν εἰδείς ἔχει
 „βραδυτέραν. τοῖς μέντοι διαπρεπέστερον ἀγωνισαμένοις,
 „ὑπὸ ῥώμης πλείονος, καὶ τὸν μὲν ἑαυτῶν βίον ἀριστείας
 „κεκοσμηκόσι, τὴν δ' αὐτῇ στρατιᾷ ἐπιφανέστεραν διὰ τῶν
 „κατορθωμάτων πεποιηκόσιν, ἔφη, τὰ γέρεα, καὶ τὰς
 „τιμὰς εὐθὺς ἀποδώσειν, καὶ μηδένα τῶν πλείον πονεῖν
 „ἑτέρῃ θελησάντων τῆς δικαίας ἀμοιβῆς ἀμαρτήσεσθαι.
 „πλείστην γὰρ αὐτῷ τῆς γενήσεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν, ἐπεὶ
 „καὶ μᾶλλον ἐθέλειν τὰς ἀρετὰς τιμᾶν τῶν συστρατευο-
 „μένων, ἢ κολάζειν τὴν ἀμαρτάνοντας.

γ'. Εὐθέως ἔν ἐκέλευσεν ἀναγνώσκειν τοῖς ἐπὶ τῇ τῇ
 τεταγμένοις, ὅσοι τι λαμπρὸν ἦσαν ἐν πολέμῳ κατορθω-
 κότες. καὶ κατ' ὄνομα καλῶν, ἐπὶ ἡνείκε τε παρόντας, ὡς ἂν
 ὑπερευφραϊνόμενός τις ἐπ' οἰκείῃς κατορθώμασι, καὶ σε-
 Φάνας ἐπιτίθει χρυσῆς, περιουχενιά τε χρυσᾶ, καὶ δόρα-
 τα μακρὰ χρυσᾶ, καὶ σημαίας ἐδίδοι πεποιημένας ἐξ
 ἀργύρου, καὶ τὴν ἐκάστην τάξιν ἡλλαττεν εἰς τὸ κρεῖττον. ἢ
 μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λαφύρων ἀργυρον, καὶ χρυσόν,
 ἐδοῦναι τε, καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῖς λείας δαψιλῶς ἀπένει-
 με. πάντων δὲ τιμημένων, ὅπως ἂν αὐτοὶ ἕκαστον ἡξίωσεν,

„ficantes imperium, omnibus vero hominibus abunde te-
 „statum facientes, neque hostium multitudinem, neque
 „regionum munimenta, neque ciuitatum magnitudinem,
 „neque aduersantium audaciam temerariam, et barbaram
 „immanitatem posse vnquam Romanorum vires effugere,
 „quamuis in multis nonnulli fortunam opitulantem ha-
 „buerint. Et pulchrum quidem esse, aiebat, illos etiam
 „bello finem imponere, quod tam diu durauerat. nec
 „enim optasse eos his quicquam melius, cum id ingre-
 „derentur. Hoc autem pulchrius atque praeclarius illis
 „accidisse, quod duces et administratores imperii Roma-
 „ni, ab illis creatos et in patriam praemissos, libenter
 „omnes suscipiant; quodque ab illis decretum fuerit ae-
 „quissimo animo ferant, gratiam illis habentes, qui sibi
 „imperaturos elegerint. Et mirari quidem se, aiebat, eos
 „omnes, atque diligere, vt qui norit, nemini, quampri-
 „mum res fieri potuit, ad aggrediendum defuisse alacrita-
 „tem. Caeterum illos, qui pro maiore vi clarius dimicaf-
 „sent, vitamque suam factis egregiis condecorassent, et re-
 „bus praeclare gestis militiam suam nobiliorem fecissent,
 „pronunciabat, se et praemia et honores confestim reddi-
 „turum; nec vllum eorum, qui plus alio laborare voluis-
 „set, iustam remunerationem non consequuturum. Maxi-
 „mae enim hanc rem sibi curae fore, vt qui magis vellet
 „virtutes commilitonum honore prosequi, quam delin-
 „quentes poenis afficere.

3. Confestim ergo iussit eos, quibus datum erat id ne-
 „gotii, indicare, quinam in bello praeclari aliquid gesserint.
 Ac nominatim eos appellans, et praesentes collaudabat, vt
 qui ex propriis bene feliciterque gestis valde laetaretur, et
 coronas eis aureas imponebat, atque torquibus aureis, et
 hastis longis aureis, signisque ex argento factis eos dona-
 bat, et vniuscuiusque ordinem mutabat in melius. Quin et
 ex manubiis aurum et argentum, itemque vestes, et ex
 reliqua praeda largiter eis distribuit. Omnibus autem
 ita honoratis, prout ipse vnumquemque meritum esse iu-
 dicauit, vniuerso exercitui fausta omnia precatus cum

τῇ συμπάσῃ στρατιᾷ ποιησάμενος εὐχὰς, ἐπὶ πολλῇ κατέβαινε εὐφημία, τρέπεται τε πρὸς θυσίας ἐπινικίας· καὶ πολλῷ βοῶν πλήθους τοῖς βωμοῖς παρεσηκότες, καταθύσας ἅπαντας, τῇ στρατιᾷ διαδίδωσιν εἰς εὐωχίαν. αὐτὸς δὲ τοῖς ἐν τέλει τρεῖς ἡμέρας συνορτάσας, τὴν μὲν ἄλλην στρατιὰν διαφίησιν, ἣ καλῶς ἔχεν ἐκάστης ἀπίενα· τῷ δὲ κάτω δὲ τάγματι τὴν τῶν Ιεροσολύμων ἐπέτρεψε Φυλακὴν, ἐκέτ' αὐτὸς ὑπὸ τὸν Εὐφράτην ἀποστείλας, ἔνθα πρότερον ἦσαν. μεμνημένος δὲ τῷ δωδεκάτῃ τάγματος, ὅτι Κεσίς στρατηγῶντος ἐνέδωκαν τοῖς Ιουδαίοις, τῆς μὲν Συρίας αὐτὸ παντάπασιν ἐξήλασεν, ἣν γὰρ τὸ παλαιὸν ἐν Ραφαναίαις, εἰς δὲ τὴν Μελιτινὴν καλυμένην ἀπέστειλε, παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν μεθορίοις τῆς Ἀρμενίας ἔστι καὶ Καππαδοκίας. δύο δ' ἠξίωσεν αὐτῶν μέχρι τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀφίξιως, τὸ πέμπτον καὶ τὸ πεντεκαίδεκατον, παραμένειν. καὶ καταβάς ἅμα τῷ στρατῷ πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ Θαλάττῃ Καισάρειαν, εἰς ταύτην τό, τε πλῆθος τῶν λαφύρων ἀπέθετο, καὶ τὰς αἰχμαλώτους προσέταξεν ἐν αὐτῇ φυλάττεσθαι. τὸν γὰρ εἰς τὴν Ἰταλίαν πλὴν ὁ χειμὼν ἐκώλυε.

ΚΕΦ. β'.

Ὡς Τίτος ἐν Καισαρείᾳ Φιλίππου πάντοτας θεωρίας ἐπιτελεῖ. περὶ Σίμωνος τῷ τυράννῃ, ὅπως ἐάλω, καὶ εἰς τὸν Θρίαμβον ἐτηρήθη.

ΚΑΘ' ὃν δὲ καιρὸν Τίτος Καῖσαρ τοῖς Ιεροσολύμοις πολιορκῶν προσήδρευεν, ἐν τῷ νεῷ Φορτίδος Οὐεσπασιανὸς ἐπιβάς, ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς Ρόδον διέβαινε. ἐντεῦθεν δὲ πλέων ἐπὶ τριηρῶν, καὶ πάσας τὰς ἐν τῷ παράπλῳ πόλεις ἐπιλθὼν, εὐκταίως αὐτὸν δεχομένης, ἀπὸ τῆς Ἰωνίας εἰς τὴν Ἑλλάδα περαιῶνται, καὶ κίθου ἀπὸ Κερκύρας ἐπ' ἄκραν Ιαπυγίαν, ὅθεν ἤδη κατὰ γῆν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν. Τίτος δ' ἀπὸ τῆς ἐπὶ Θαλάττῃ Καισαρείας ἀναζεύξας εἰς τὴν Φιλίππου καλυμένην Καισάρειαν

multis et laetis acclamationibus descendebat, seque ad sacra pro victoria facienda conuertit: cumque magna bouum multitudo ad aras adstitisset, omnibus inactatis, exercitui eos diuidit ad epulas. Ille vero, per triduum cum illis in conuiuuiis versatus, reliquum exercitum, quo quemque ire conueniret, dimittit: decimae autem legioni Hierosolymorum eustodiam concessit; neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duodecimam vero legionem, memor, quod Cestio duce Iudaeis cesserat, totam quidem Syria repulit, (erat enim olim apud Raphanaeas) ad Melitenen autem, quae sic vocatur, eam misit, ad Euphratem in confinio Armeniae et Cappadociae sitam. duas vero secum permanere volebat, donec ad Aegyptum perueniret, quintam scilicet et decimam quintam. Cumque ad Caesaream maritimam cum exercitu descendisset, in ea et reliquam manubiarum viam reposuit, captiuosque ibi adseruari praecepit. nam ad Italiam nauigare hyemis tempus prohibebat.

CAP. II.

*Quomodo Titus Caesareae Philippi varia edit spectacula.
De Simone tyranno, quo modo captus erat et triumpho seruatus.*

QVO autem tempore Hierosolyma obsidere perseuerabat Titus Caesar, in eo Vespasianus, naui oneraria adscensa, Alexandria Rhodum traieciebat. Hinc autem vectus triremibus, cum omnes quas subter-nauigauit vrbes inuississet, ipsum cum votis excipientes, in Graeciam ex Ionia transit, atque inde Corcyra soluens appulit promontorium Iapygium, unde iam terra iter agebat. Titus autem, ex Caesarea maritima profectus, in Caesaream venit, quae Philippi vocatur; et

ἦκε, συχνόν τ' ἐν αὐτῇ χρόνον ἐπέμνε, παντοίας θεωρίας ἐπιτελῶν. καὶ πολλοὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐνταῦθα διεφθάρησαν, οἱ μὲν θηρίοις παραβληθέντες, οἱ δὲ κατὰ πληθύν ἀλλήλοις ἀναγκαζόμενοι χρήσασθαι πολεμίοις. ἐνταῦθα καὶ τὴν Σίμωνος τῆ Γιώρα σύλληψιν ἐπύθετο, τῆτον γενομένην τὸν τρόπον. Σίμων ἕτος, Ἱεροσολύμων πολιορκουμένων, ἐπὶ τῆς ἄνω πόλεως ὦν, ἐπεὶ τῶν τειχῶν ἐντὸς ἡ Ρωμαίων στρατιὰ γενομένη πᾶσαν ἐπόρθει τὴν πόλιν, τότε τῶν Φίλων τῆς πιστοτάτης παραλαβὼν, καὶ σὺν αὐτοῖς λιθοτόμους τε καὶ τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἐπιτήδειον τῷτοις σίδηρον, τροφὴν τε διαρκεῖν εἰς πολλὰς ἡμέρας δυναμένην, σὺν ἐκείνοις ἅπασιν καθίσιν ἑαυτὸν εἰς τινα τῶν ἀφανῶν ὑπονόμων καὶ μέχρι μὲν ἦν τὸ παλαιὸν ὄρυγμα, πρὸς χάραν δὲ αὐτῆς. τῆς στρατῆρος δὲ γῆς ὑπαντώσης, ταύτην ὑπενόμευον, ἐλπίδι τῆ πορρωτέρω δυνήσεσθαι προελθόντες, ἐν ἀσφαλεῖ ποιησάμενοι τὴν ἀνάδυσιν, ἀποσώζεσθαι. ψευδῇ δὲ τὴν ἐλπίδα διήλεγχεν ἡ πέτρα τῶν ἔργων. ὀλίγον τε γὰρ μόλις πρὸς βαίνον οἱ μεταλλεύοντες, ἢ τε τροφῇ, καίτοι ταμιευομένοις, ἔμελλεν ἐπιλείψειν. τότε δὲ τοίνυν, ὡς δὲ ἐκπλήξεως ἀπατήσαι τῆς Ρωμαίας δυνησόμενος, λευκὰς ἐνδιδύσκει χιτωνίσκας, καὶ πορφυρεῶν ἐμπερνησάμενος χλανίδα, κατ' αὐτὸν ἐκείνον τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ ἱερόν ἦν πρόθεν, ἐκ γῆς ἀνέφάνη. τὸ μὲν ἦν πρῶτον τοῖς ἰδῆσι θάμβος προσέπεισε, καὶ κατὰ χάραν ἔμενον· ἔπειτα δ' ἐγγυτέρω προσελθόντες, ὅσους ἐστὶν ἤροντο. καὶ τῷτο μὲν ἂν ἐδήλω Σίμων αὐτοῖς, καλεῖν δὲ τὸν ἡγεμόνα προσέταττεν. καὶ ταχέως πρὸς αὐτὸν δραμόντων, ἦκε Τρεντίος Ρῆφος· ἕτος γὰρ ἄρχων τῆς στρατιᾶς κατελέλειπτο. πυθόμενός τε παρ' αὐτῆς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, τὸν μὲν ἐφύλαττε δεδεδεμένον, Καίσαρι δὲ, ὅπως τ' εἴη συνειλημμένος, ἐδήλω. Σίμωνα μὲν ἦν εἰς δίκην τῆς κατὰ τῶν πολιτῶν ὁμότητος, ὦν πικρῶς αὐτὸς ἐτυράνησεν, ὑπὸ τοῖς μάλισα μισῶσι πολεμίοις ἐποίησεν ὁ Θεός, ἢ βία γεγόμενον αὐτοῖς ὑποχείριον, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκασίως εἰς τὴν τιμωρίαν περιβαλόντα, δι' ἧς πολλὰς αὐτὸς ὁμῶς ἀπέκτεινε,

diutius in ea commorabatur, omne genus spectacula exhibens: multique illic captiui consumti erant, alii quidem bestiis obiecti, alii vero cateruatim inter se depugnare coacti. Hic loci Simonem etiam Giorae filium hoc modo comprehensum esse accepit. Simon iste, cum Hierosolyma obsiderentur, in superiore vrbe degens, postquam Romanorum exercitus moenia intrasset et urbem omnem deuastasset, tunc assumtis amicorum fidissimis, vnaque lapicidis et ferro eorum operi idoneo, et alimentis, quae multis diebus sufficere possent, cum istis omnibus in quandam cauernam obscuram se demisit; et quoad vetus fossa pateret, per eam quidem progrediebantur. Cum autem terra firma occurrisset, illam excauabant, sperantes, posse vterius progressos tuto loco emergere, atque ita seruari. Sed vanam esse hanc spem arguebat operis experimentum. Vix enim paululum fossiores processerant, iamque alimenta, quamuis parce his vterentur, eos defectura esse videbantur. Tunc igitur, quasi Romanis stuporem incutiendo posset eos fallere, candida indutus tunica et chlamyde purpurea insibulatus, eo in loco e terra emerfit, vbi templum dudum fuerat. Ac primum quidem obstupere, qui eum viderunt, locisque suis manebant: deinde propius accesserunt, interrogantes, quis esset? et id quidem Simon illis non indicabat, ducem autem vocari iubebat. Cumque ad eum e vestigio cucurrissent, veniebat Terentius Rufus; namque is exercitui praefectus relictus erat. Ac postquam ab eo omnia, quae vera essent, accepisset, ipsum quidem vinctum adseruabat; Caesari vero, quemadmodum esset comprehensus, significabat. Et Simonem quidem in ultionem crudelitatis erga ciues, quibus sese amarum tyrannum praebuerat, insensibilis hostibus Deus in manum tradidit, non vi subactum, sed ipso se coniciente sponte sua in poenam; propterea quod multos ipse crudeliter interfecerat, falsas

ψευδῆς αἰτίας ἐπιφέρων τῆς πρὸς Ῥωμαίους μεταβολῆς. ὃ γὰρ διαφεύγει πονηρία Θεῷ χόλον, ὃδὲ ἀδενήσκει δίκη· χρόνῳ δὲ μέτσει τὴς εἰς αὐτὴν παρανομήσαντας, καὶ χέρῳ τὴν τιμωρίαν ἐπιφέρει τοῖς πονηροῖς, ὅτι καὶ προσεδόκησαν αὐτῆς ἀπηλλάχθαι, μὴ παραυτίκα κολαδέντες. ἔγνω τῆτο καὶ Σίμων εἰς τὰς Ῥωμαίων ὀργὰς ἐμπεισών. ἡ δὲ ἐκείνη γῆθεν ἄνοδος πολὺ καὶ τῶν ἄλλων εἰσιασῶν πλῆθος, ὑπὲρ ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἐν τοῖς ὑπονόμοις Φωρεθῆναι παρεσκευάσσε. Καίσαρι δὲ, εἰς τὴν παράλιον ἐπανελθόντι Καισάρειαν, Σίμων προσήχθη δεδεμένος· κακῆνον μὲν, εἰς ὃν ἐπιτελεῖν ἐν Ῥώμῃ παρεσκευάζετο θρίαμβον, προσέταξε φυλάττειν.

ΚΕΦ. γ'.

Ὅπως Τίτος, τὴν γενέθλιον ἡμέραν τὰδελφῶ καὶ πατρὸς ἄγων, πολλὰς τῶν Ἰουδαίων ἀνάλωσεν. Περὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ κινδυνευσάντων Ἰουδαίων, ἀπὸ τῆς τῇ Ἰουδαίᾳ Ἀντιόχῃ παραβάσεώς τε καὶ ἀσεβείας.

Διατρέψων δ' αὐτόθι τὴν τὰδελφῶ γενέθλιον ἡμέραν ἐπιφανῶς ἐώρεταξε, πολὺ καὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων κολάσεως εἰς τὴν ἐκείνη τιμὴν ἀνατιθεῖς. ὃ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐν ταῖς πρὸς τὰ θηρία μάχαις, καὶ τῶν καταπιπρασμένων, ἐν τε ταῖς ἀλληλοκτονίαις ἀναιρεθέντων, πεντακοσίχς ἐπὶ τοῖς διχιλίοις ὑπερέβαλε. πάντα μέντοι Ῥωμαίοις ἐδόκει ταῦτα, μυρίοις αὐτῶν ἀπολλυμένων τρόποις, ἐλάττων κόλασις εἶναι. μετὰ τῆτο Καίσαρ εἰς Βηρυτὸν ἦκεν· ἡ δὲ εἴη ἐν τῇ Φοινίκῃ πόλις, Ῥωμαίων ἀπικος· κἀνταῦθα χρόνῳ τέραν ἐποίησατο τὴν ἐπιδημίαν, πλείονι χρώμενος τῇ λαμπρότητι, περὶ τὴν τῇ πατρὸς ἡμέραν γενέθλιον, ἐν τε ταῖς τῶν θεωριῶν πολυτελείαις, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ἐπίνοιαν τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων. τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων πλῆθος τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς πρόδεν, ἀπώλλυτο.

β'. Γενέσθαι δὲ συνέβη, περὶ τὸν καιρὸν τῆτον, καὶ

criminationes intendens defectionis ad Romanos. Neque enim potest iram Dei effugere nequitia, neque infirma fieri potest iustitia: sed tandem vlciscitur sui temeratores, et grauius supplicium sumit de malis, quod se ab eo liberatos crediderint, quando non illico poenas dederunt. Id etiam Simon didicit, postquam in iras Romanorum incidit. Illius autem ex terra emissio in causa fuit, vt caeterorum etiam seditiosorum magna turba iisdem diebus in cuniculis inueniretur. Ad Caesarem autem, Caesaream maritimam reuersum, Simon vincsus adductus est: et illum quidem triumpho, quem Romae agere parabat, seruari iussit.

CAP. III.

Quomodo Titus, cum diem natalem fratris patrisque celebraret, multos Iudaeorum consumpsit. De Iudaeis in periculum apud Antiochiam adductis ex Antiochi Iudaei iniqua legum violatione.

IBI autem moratus fratris sui natalem diem splendide celebrabat, magnam partem Iudaeorum morte mulctandorum eius honori attribuens. Numerus enim eorum, qui cum bestiis depugnarunt, quique ignibus cremati sunt, et inter se digladiantes periire, supra duo milia erat et quingentos. Ista tamen omnia Romanis videbantur, licet illi mille modis consumerentur, poena leuior, quam commeruissent. Postea Caesar Berytum veniebat, (haec autem in Phoenicia est vrbs, Romanorum colonia) atque diutius demoratus est, maiori adhibito splendore, dum patris diem natalem celebrat, tam spectaculorum magnificentia, quam sumptibus aliis alium in modum excogitatis. Captiuorum autem ingens multitudo similiter ac antea cecidit.

2. Accidit autem per idem tempus, vt Iudaei, qui

τοῖς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν Ἰσδαίων ὑπολιπομένοις ἐγκλήματα καὶ κίνδυνον ὀλέθρου, τῆς πόλεως ἐπ' αὐτὰς τῶν Ἀντιοχέων ἐκταραχθείσης, διὰ τε τὰς ἐν τῷ παρόντι διαβολὰς αὐτοῖς ἐπενεχθείσας, καὶ διὰ τὰ προὔπηγμένα χρένη πρόθεν ἔ πολλῶν. περὶ ὧν ἀναγκαῖόν ἐστι διὰ συντόμων προεῖπεν, ἵνα καὶ τῶν μετὰ ταῦτα πραχθέντων εὐπαρακολύθητον ποιήσωμαι τὴν διήγησιν.

γ'. Τὸ γὰρ Ἰσδαίων γένος πολὺ μὲν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκωμένην παρῆσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις· πλεῖστον δὲ τῇ Συρίᾳ κατὰ τὴν γειννίασιν ἀναμιγνύμενον, ἐξαιρέτως δ' ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας ἦν πολὺ, διὰ τὸ τῆς πόλεως μέγεθος, μάλιστα δ' αὐτοῖς ἀδεῶς τὴν ἐκεῖ κατοίκησιν εἰ μετ' Ἀντίοχον βασιλεῖς παρέχον. Ἀντίοχος μὲν γὰρ, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανῆς, Ἱεροσόλυμα πορθήσας, τὸν ναὸν ἐσύλησεν· οἱ δὲ μετ' αὐτὸν τὴν βασιλείαν παραλαβόντες, τῶν ἀναθημάτων, ὅσα χαλκᾷ πεποίητο, πάντα τοῖς ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰσδαίοις ἀπέδοσαν, εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἀναθέντες, καὶ συνεχώρησαν αὐτοῖς ἐξ Ἰσθ τῆς πόλεως τοῖς Ἑλλησι μετέχεν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν μετὰ ταῦτα βασιλέων αὐτοῖς προσφερομένων, εἰς τε τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν, καὶ τῇ κατασκευῇ, καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν ἀναθημάτων τὸ ἱερὸν ἐξελάμπρυναν. αἰεὶ τε προσαγόμενοι ταῖς θρησκείαις πολὺ πλῆθος Ἑλλήνων, καί κείνους τρόπῳ τινὶ μοῖραν αὐτῶν πεποίητο. καθ' ὃν δὲ καιρὸν ὁ πόλεμος ἀνεκκήρυκτο, νεωστὶ δ' εἰς τὴν Συρίαν Οὐεσπασιανὸς κατεπεπλεύκει, τὸ δὲ κατὰ τῶν Ἰσδαίων παρὰ πᾶσιν ἤκμαζε μῖσος, τότε δὴ τις Ἀντίοχος εἰς ἐξ αὐτῶν τὰ μάλιστα διὰ τὸν πατέρα τιμώμενος, ἦν γὰρ ἄρχων τῶν ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰσδαίων, τῇ δὴμῳ τῶν Ἀντιοχέων ἐκκλησιάζοντος, εἰς τὸ θέατρον παρελθὼν, τὸν τε πατέρα τὸν αὐτὸν καὶ τὰς ἄλλας ἐνεδείκνυτο κατηγορῶν, ὅτι νυκτὶ μιᾷ καταπρήσσει τὴν πόλιν ἅπασαν διεγνώκεισαν, καὶ παρεδίδου ξένους Ἰσδαίους τινάς, ὡς κεκοινωνηκότας τῶν βεβηλευμένων. ταῦτα δ' ἀκῶν ὁ δῆμος, τὴν ὀργὴν ἔκατεῖχεν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὰς παραδοθέντας πῦρ εὐ-

apud Antiochiam reliqui erant, accusationes subirent et interitus periculum, concitata in eos Antiochenſium civitate, tam propter criminationes eis in praefentia intentatas, quam propter ea, quae fuerant non multo ante commiſſa. De quibus necesse habeo paucis praefari, ut eorum, quae poſtea geſta erant, narrationem faciam intellectu faciliorem.

3. Nam multum quidem Iudaicae gentis per totum terrarum orbem indigenis erat interſperſum: maxima autem pars Syriae propter vicinitatem erat immiſta, et praecipue apud Antiochiam multi ex illis verſabantur, ob urbis amplitudinem, maximeque propter liberam ibi habitandi facultatem ab Antiochi ſucceſſoribus impetratam. Nam Antiochus quidem, dictus Epiphanes, vaſtatis Hieroſolymis templum ſpoliauit: qui vero poſt eum regnum aſſequuti ſunt, quicquid aeneum in donariis reperiretur, Iudaeis Antiochiam degentibus reddidere, in eorum ſynagoga reponendum: eiſque conceſſerunt, ut ex aequo cum Graecis participes urbis eſſent. A regibus etiam, qui eos deinceps exceperunt, eodem modo tractati, et in magnam multitudinem excreuerunt, et omni apparatu donariorumque magnificentia illuſtratum dederunt templum: et multis ſubinde Graecis ad ſuam religionem perductis, etiam illos quodammodo ſui partem fecere. Caeterum quo tempore bellum fuerat indictum, et recens in Syriam appulerat Veſpaſianus, atque omnes Iudaeorum flagrabant odio, tunc vnus eorum Antiochus quidam, cui praecipue patris cauſa plurimum deferebatur, (erat enim Iudaeorum princeps apud Antiochiam) cum Antiochenſium populus in concionem congregatus eſſet, in theatrum progreſſus et patrem ſuum et alios deferebat, inſimulans eos, quod vna nocte totam urbem incendere ſtatiſſent: et peregrinos quosdam Iudaeos, ut eius conſilii conſcios, tradidit. Cum autem iſta audiret populus, iram cohibere non poterant: ſed in eos

Θύς ἐκέλευον κομίζειν, καὶ παραχεῖμα πάντες ἐπὶ τῷ θεάτρῳ κατεφλέγησαν. ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὥρμηντο τῶν Ἰουδαίων, ἐν τῷ τάχιον ἐκείνῳ τιμωρίαν περιβαλεῖν τὴν αὐτῶν πατρίδα σώζειν νομίζοντες. Ἀντίοχος δὲ προσεπέτεινε τὴν ὀργὴν, περὶ μὲν τῆς αὐτῆς μεταβολῆς, καὶ τῆς μεμισσηκέναι τὰ τῶν Ἰουδαίων ἔθνη, τεκμήριον ἐμπαρέχειν οἰόμενος τὸ ἐπιθύειν, ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς Ἑλλήσιν· ἐκέλευε δὲ καὶ τὰς ἄλλας ταυτὸ ποιεῖν ἀναγκάζειν, Φανερὸς γὰρ γενήσεσθαι τῷ μὴ θέλειν τὰς ἐπιβεβηλευκότας. χρωμένων δὲ τῇ πείρᾳ τῶν Ἀντιοχείων, ὀλίγοι μὲν ὑπέμειναν. οἱ δὲ μὴ βληθέντες, ἀνῆρέθησαν. Ἀντίοχος δὲ, στρατιώτας παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἡγεμόνῳ λαβὼν, χαλεπὸς ἐφεισῆκει τοῖς αὐτῆς πολίταις, ἀργεῖν τὴν ἐβδόμην ἐκ ἐπιτρέπων, ἀλλὰ βιαζόμενος πάντα πράττειν, ὅσα δὴ καὶ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις· ἔτω τε τὴν ἀνάγκην ἰχυρὰν ἐποίησεν, ὥς μὴ μόνον ἐπ' Ἀντιοχείας καταλυθῆναι τὴν ἐβδομάδα ἀργὴν ἡμέραν, ἀλλ' ἐκείθεν ἀρξαμένῃ τῇ πράγματι, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὁμοίως, βραχὺν τινα χρόνον.

δ'. Τοιούτων δὲ τοῖς ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις τῶν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν κακῶν γεγεννημένων, δευτέρα πάλιν συμφορὰ προσέπεσε· περὶ ἧς ἀφηγησάμεθα ἐπιχειρήσαντες, καὶ ταῦτα διεξήλθομεν. ἐπεὶ γὰρ συνέβη καταπερησθῆναι τὴν τετράγωνον ἀγορὰν, ἀρχεῖά τε καὶ γραμματοφυλάκιον, καὶ τὰς βασιλικὰς, μόλις τε τὸ πῦρ ἐκωλύθη μετὰ πολλῆς βίας ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν περιφερόμενον, ταύτην Ἀντίοχος τὴν πρᾶξιν Ἰουδαίων κατηγόρει. καὶ τὰς Ἀντιοχεῖς, εἰ καὶ μὴ πρότερον εἶχον πρὸς αὐτὰς ἀπεχθῶς, τάχιστα τῇ διαβολῇ παρὰ τὴν ἐκ τῆς συμβεβηκότος ταραχὴν ὑπαχθέντας, πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν προϋπηγεγμένων τοῖς ὑπ' αὐτῆς λεγομένοις, πιστεύειν παρεσκεύασεν, ὥς μόνον ἐκ ἐπ' αὐτὰς τὸ πῦρ ἐπιμένον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐωρακότας, καὶ καθάπερ ἐμμανεῖς γεγεννημένοι μετὰ πολλῆς τινος οἴσεσθαι πάντας ἐπὶ τὰς διαβεβλημένους ὥρμηντο. μόλις δ' αὐτῶν ἐδυνήθη τὰς ὀρμάς ἐπιχεῖν Κνέος Κολλήγας τις, πρεσβυτὴς, ἀξίων ἐπι-

quidem, qui traditi fuerant, ignem statim afferri iusserunt, confestimque omnes in theatro exusti erant. In multitudinem vero Iudaeorum irruere properabant, eos si celeriter vlti essent, patriam suam seruatum iri existimantes. Verum Antiochus iracundiam eorum magis adhuc accendebat, suae quidem voluntatis mutatae argumentum, quodque Iudaeorum mores odisset, exhibere se credens, si more Graeco immiolaret; imperabatque populo, vt caeteros etiam idem facere cogèrent: quippe insidiatores recusando fore manifestos. Eius rei cum Antiocheni periculum fecissent, pauci quidem consenserunt, qui vero renuerunt, interfecti erant. Antiochus autem, acceptis a Romanorum praefide militibus, atrociter instabat suis ciuibus, otium diei septimi eos agere non permittens, sed omnia cogens facere, quae aliis diebus facere solebant: tamque validam illis afferebat necessitatem, vt non Antiochiae duntaxat septimi diei feriae abrogarentur, sed ab ea facto rei initio, in aliis similiter vrbibus, ad breue tempus.

4. Iudaeis autem apud Antiochiam, eo tempore mala huiusmodi perpessis, altera denuo calamitas accessit: de qua cum narrationem facere instituissemus, haec quoque persequuti sumus. Quoniam enim accidit, vt quadratum vrbis forum, praetoriaque et tablina cremarentur, itemque basilicae; vixque inhiberetur ignis, quin vrbem vniuersam magna cum vi peragraret, huius facti Antiochus Iudaeos accusabat; et Antiochenos, si his infesti iam ante non fuissent, recenti tamen ex incendii tumultu facile calumnia perpulisset, multo magis ex antea actis fidem dictis suis habere induxisset, quasi tantum non vidissent ignem illis iniectum a Iudaeis, et tanquam furore correpti magno cum impetu omnes in accusatos irruerant. Vix autem motus eorum reprimere potuit Cneus quidam Collega, legatus, postulans permitti, vt ad Caesarem de

τρέψαι Καίσαρι δηλωθῆναι περὶ τῶν γεγενησάντων. τὸν γὰρ ἡγεμονεύοντα τῆς Συρίας Καισένιον Παῖτον ἤδη μὲν Οὐσπασιανὸς ἐξαπεσάλκει, συνέβαινε δὲ παρῆναι μηδέπω. ποιούμενος δ' ἐπιμελῆ τὴν ζήτησιν ὁ Κολλήγας, ἐξεῦρε τὴν ἀλήθειαν, καὶ τῶν μὲν τὴν αἰτίαν ὑπ' Ἀντιόχῃ λαβόντων Ἰουδαίων, ἑδεῖς ἑδ' ἐκοινώνησεν, ἅπαν δὲ τῷ γεγονότῳ ἐπράξαν ἀνθρώποι τινες αἰλιήριοι, διὰ χρεῶν ἀνάγκας, νομίζοντες, εἰ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ δημόσια καταπρήσειαν γραμματα, τῆς ἀπαιτήσεως ἀπαλλαγὴν ἔξεν. Ἰουδαῖοι μὲν ἦν, ἐπὶ μετεώροις ταῖς αἰτίαις τὸ μέλλον ἔτι καταδοκῆντες, ἐν φόβοις χαλεποῖς ἐπεσάλευον.

ΚΕΦ. δ'.

Ὅπως Οὐσπασιανὸν ἐδέξατο ἡ Ρώμη. καὶ ὡς Γερμανοὶ Ῥωμαίων ἀποσάντες αὐθις ὑπετάγησαν· καὶ οἱ Σαρμάται, καταδραμόντες Μυσίαν, εἰς τὰ ἴδια ὑποσέψαι ἠναγκάσθησαν.

Τίτος δὲ Καῖσαρ, τῆς περὶ τῷ πατρὸς ἀγγελίας αὐτῷ κομωθείσης, ὅτι πάσαις μὲν ποθεινὸς ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν ἐπῆλθε, μάλιστα δ' ἡ Ρώμη μετὰ πολλῆς αὐτὸν ἐδέξατο προθυμίας καὶ λαμπρότητος, εἰς πολλὴν χαρὰν καὶ θυμηδίαν ἐτράπετο, τῶν περὶ αὐτῷ φροντίδων ὡς ἡδίστου ἦν ἀπηλλαγμένος. Οὐσπασιανὸν γὰρ, ἔτι μὲν καὶ μακρὰν ἀπόντα, πάντες οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἄνθρωποι ταῖς γνώμαις περιεῖπον ὡς ἥκοντα, τὴν προσδοκίαν ἐκ τῷ πάνυ θέλειν ἄφικε αὐτῷ νομίζοντες, καὶ πάσης ἀνάγκης ἐλευθέραν τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχοντες εὖνοιαν. τῇ τε γὰρ βελῇ κατὰ μνήμην τῶν γεγενημένων ἐν ταῖς τῶν ἡγεμόνων μεταβολαῖς συμφορῶν, εὐκταῖον ἦν ἀπολαβεῖν ἡγεμόνα, γήρως σεμνότητι καὶ πράξεων ἀκμῇ πολεμικῶν κεκοσμημένον, ὃ τὴν ὑπεροχὴν πρὸς μόνον ἠπίσαντο τὴν τῶν ἀρχομένων σωτηρίαν ἐσομένην. καὶ μὴν ὁ δῆμος ὑπὸ τῶν ἐμφυλίων κακῶν τετραυχωμένος ἔτι μᾶλλον ἐλθεῖν αὐτὸν ἔσπευδε· τότε δὲ

rebus gestis referretur. praesidem namque Syriae Caesennium Paetum iam quidem Vespasianus ad eam miserat; accidit autem, ut nondum adesset. Re vero diligenter inquisita, Collega reperiebat veritatem, et eorum quidem Iudaeorum, quos Antiochus accusauerat, neminem conscium fuisse, omnis autem facinoris auctores exstitisse homines quosdam improbos ob aeris alieni necessitatem, ratos, si curias et publica tablina incendissent, fore neminem, a quo appellarentur. Et Iudaei quidem, ex suspensis criminationibus futura adhuc expectantes, magno timore fluctuabant.

CAP. IV.

Quomodo Vespasianum urbs Roma suscipiebat. Et quo pacto Germani post defectionem a Romanis iterum subiugati erant: et Sarmatae, post incurfionem in Mysiam, sedes suas repetere compulsi erant.

Titus autem Caesar, de patre sibi allato nuncio, quod universis quidem Italiae ciuitatibus gratus optatusque venisset, maxime vero quod Roma multa cum alacritate et splendore eum suscepisset, magna laetitia animique voluptate perfunditur, curis de eo quam suauissime liberatus. Vespasianum enim, etiam cum longe abesset, omnes per Italiam homines, tanquam venientem, animo complectebantur, expectationem illius ex vehementi desiderio pro aduentu habentes, nullaque necessitate adacti suam erga ipsum beneuolentiam praestantes. Nam et senatus, memor calamitatum, quas ex principum mutatione acceperat, expetebat imperatorem suscipere, senectutis grauitate bellicorumque gestorum maturitate decoratum, cuius eminentiam solummodo subditis in salutem fore nouerat. Quin et populus, malis intestinis attritus, magis adhuc studebat eius aduentui: tunc fore existimans, ut a calamita-

βεβαίως μὲν ἀπαλλαγῆσθαι τῶν συμφορῶν ὑπολαμβάνων, ἀπολήψεσθαι δὲ τὴν ἄδειαν μετὰ τῆς εὐστηρίας πεπι-
 τευκώς. ἐξαιρέτως δὲ τὸ στρατιωτικὸν εἰς αὐτὸν ἀφείρεα·
 μάλιστα γὰρ ἔστι τῶν κατωρθωμένων αὐτῷ πολέμων ἐγί-
 νωσκον τὸ μέγεθος. τῆς ἀπειρίας δὲ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων
 καὶ τῆς ἀνανδρίας πεπειραμένοι, πολλῆς μὲν αἰχύνης αὐ-
 τὰς ἐπεθύμην ἀπηλλάχθαι, τὸν μόνον δὲ καὶ σώζειν αὐτὰς
 καὶ κοσμεῖν δυνάμενον ἀπολαβεῖν ἤχοντο. τοιαύτης δ' εὐ-
 νοίας ἐξ ἀπάντων ὑπαρχήσης, τοῖς μὲν κατὰ τὰς ἀξιώσεις
 πρῶτα τῶν ἀνδρῶν ἢ κ' ἔτ' ἀνεκτὸν ἦν ἀναμένειν, ἰλλὰ πρῶ-
 τωτάτῳ τῆς Ρώμης αὐτῷ προεντυχεῖν ἔσπευδον. ἢ μὴν ὁδὲ
 τῶν ἄλλων τις ἠνείχετο τῆς ἐντεύξεως τὴν ἀναβολὴν, ἀλλ'
 ἔτως ἐξεχρόντο πάντες ἀθρόοι, καὶ πᾶσιν εὐπορώτερον καὶ
 ῥᾶον ἔδοκει τῷ μένειν τὸ ἀπίνακί, ὥς καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν
 τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν ὀλιγανθρωπίας αἰσθῆσιν
 ἠδεῖαν. ἦσαν γὰρ ἐλάττης τῶν ἀπίοντων οἱ μένοντες. ἐπὶ
 δὲ προσίῳν ἡγγέλλετο, καὶ τὴν ἡμερότητα τῆς εὐτεύξεως
 αὐτῷ τὴν πρὸς ἐκάστης ἐδήλυν οἱ προσελθόντες, ἅπαν ἤδη
 τὸ λοιπὸν πλήθος ἅμα γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐπὶ ταῖς παρό-
 δοις ἐξεδέχετο, καὶ καθ' ὅς γένοιτο παριῶν πρὸς τὴν ἡδο-
 νὴν τῆς θεᾶς καὶ τὸ μελίχιον αὐτῷ τῆς ὄψεως παντοίας
 ἐφίσσαν φωνάς, τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ μόνον ἄξιον
 ἡγεμόνα τῆς Ρώμης ἀποκαλῶντες. ἅπαντα δ' ἡ πόλις ὥς
 νεὼς ἦν, σεφανωμάτων καὶ θυμιαμάτων ἀνάπλεως. μόλις
 δ' ὑπὸ πλήθους τῶν περὶ αὐτὸν ἱσχυμένων δυνηθεὶς εἰς τὸ
 βασίλειον ἐλθεῖν, αὐτὸς μὲν τοῖς ἔνδον θεοῖς θυσίας τῆς
 ἀφίξεως χαριστήριος ἐπέτελει. τρέπεται δὲ τὰ πλήθη πρὸς
 εὐωχίαν, καὶ κατὰ φυλάς, καὶ γένη, καὶ γειτονίας ποιῶ-
 μενοι τὰς ἐσιάσεις, ἤχοντο τῷ Θεῷ σπένδοντες, αὐτὸν τ'
 ἐπὶ πλεῖστον χρόνον Οὐεσπασιανὸν ἐπιμένειν τῇ Ρωμαίων
 ἡγεμονίᾳ, καὶ παισὶν αὐτῷ, καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων αἰεὶ γινομέ-
 νοις, φυλαχθῆναι τὸ κράτος ἀνανταγώνιστον. ἡ μὲν ἦν Ρω-
 μαίων πόλις, ἔτως Οὐεσπασιανὸν ἐκδοξαμένη προθύμως,
 εὐθύς εἰς πολλὴν εὐδαιμονίαν ἐπεδίδδεν.

tibus quidem pro certo liberaretur, securitatem vero cum opulentia recepturam esse persuasus. At praecipue milites ad eum respiciebant; ut qui maxime bellorum ab eo praeclare gestorum magnitudinem cognouerant. imperitiam vero aliorum ducum atque ignauiam experti, magna quidem se turpitudine liberari expectabant; eum vero, qui se et seruare et cohonestare solus posset, recipere precabantur. Cum autem tanta beneuolentia eum prosequerentur omnes, viris quidem dignitatis eminentioris non amplius tolerandum erat eum expectare, sed longissime a Roma prius se obviam ei dare properabant. Nec tamen aliorum quicquam moras eius conueniendi ferebat; sed ita simul omnes effundebantur, et vniuersis expeditius et facilius, ire, quam manere, videbatur, ut etiam vrbs ipsa tunc primum experiretur iucundam in se hominum infrequentiam. nam qui manebant, pauciores erant abeuntibus. Vbi autem eum appropinquare nunciaretur, et humanum mansuetumque eius cum singulis congressum indicarent ii, qui praecefferant, omnis iam reliqua multitudo cum coniugibus ac liberis ad viam eum excipiebant; et ad quos in transitu aduenisset, isti ad iucundum illius intuitum et blandum eius adspectum omne genus voces ediderunt, benefactorem, et seruatore, solumque, qui Romae imperet, dignum appellantes. Tota vero ciuitas templi instar erat, fertis atque odoribus plena. Cum autem vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset, ipse quidem Diis penatibus aduentus sui gratulatoria sacra celebrabat. Vertunt autem se ad epulas turbae, perque tribus et cognationes et vicinias conuiuia agitantes, cum libationibus Deum precabantur, ut et ipsi Vespasiano, functo longissima statione mortali, imperium conseruaretur; utque filiis eius eorumque posteris nullis viribus expugnabilis maneret principatus. Et vrbs quidem Romana, cum Vespasianum tanta alacritate excepisset, statim in magnam felicitatem proficiebat.

β'. Πρὸ δὲ τούτων ἔτι τῶν χρόνων, ἐν οἷς Οὐεσπασιανὸς μὲν περὶ Ἀλεξάνδρειαν ἦν, Τίτος δὲ τῇ τῶν Ἱεροσολύμων προσήδρευε πολιορκία, πολὺ μέρος Γερμανῶν ἐκινήθη πρὸς ἀπόσασιν, οἷς καὶ Γαλατῶν οἱ πλησίον συμφρονήσαντες, κοινῇ μεγάλας ἐλπίδας αὐτοῖς συνέθεσαν, ὡς καὶ τῆς Ῥωμαίων ἀπαλλαζόμενοι δεσποτείας. ἐπῆρε δ' αὐτὰς Γερμανὸς αἴψαοι τῆς ἀποστάσεως καὶ τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν, πρῶτον μὲν ἡ Φύσις, ἧσα λογισμῶν ἔρημος ἀγαθῶν, καὶ μετὰ μικρᾶς ἐλπίδος ἐτοίμως ῥησκόκινδυνος· ἔπειτα δὲ καὶ μῖσος τὸ πρὸς τὰς κρατῦντας, ἐπεὶ μόνοις ἴσασιν Ῥωμαίοις τὸ γένος αὐτῶν δαλεῦεν βιασαμένους. ἔ μὲν ἀλλὰ μάλιστά γε πάντων ὁ καιρὸς αὐτοῖς θάρσος ἐνεποίησεν. ὁρῶντες γάρ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ταῖς συνεχεσί τῶν αὐτοκρατόρων ἀλλαγαῖς ἐν ἑαυτῇ τεταραγμένην, πᾶν τε μέρος τῆς ὑπ' αὐτοῖς οἰκνύμενης πυνθανόμενοι μετέωρον εἶναι καὶ κραδαίνεσθαι, τῆτον σφίσιν αὐτοῖς ἄριστον ὑπὸ τῆς ἐκείνων κακοπραγίας καὶ εἰσέως καιρὸν ᾗθησαν παραδεδόσθαι. ἐνῆγον δὲ τὸ βέλεμα, καὶ ταύταις αὐτὰς ταῖς ἐλπίσιν ἐτύφην, Κλασσικὸς τις καὶ Οὐιτέλλιος, τῶν παρ' αὐτοῖς ὄντες ἡγεμόνων, οἳ δῆλον μὲν ὡς ἐκ μακρᾶ ταύτης ἐφίεντο τῆς νεωτεροποιίας, ὑπὸ τῷ καιρῷ δὲ θάρσῃσιν προαχθέντες, τὴν αὐτῶν γνώμην ἐξέφηναν· ἐμελλον δὲ προθύμως διακειμένοις τὴν πείραν τοῖς πλήθεσι προσφέρειν. πολλῷ δὲ μέρει ἤδη τῶν Γερμανῶν τὴν ἀπόσασιν ἀνωμολογηκός, καὶ τῶν ἄλλων ἕκ ἂν δίχα φρονησάντων, ὥσπερ ἐκ δαιμονίας προνοίας Οὐεσπασιανὸς πέμπει γράμματα Πετιλίῳ Κερεαλίῳ τὸ πρότερον ἡγεμόνι Γερμανίας γενομένῳ, τὴν ὑπατοῦ διδῶς τιμὴν, καὶ κελεύων ἄρξαντα Βρεττανίας ἀπιέναι. πορευόμενος ἦν ἐκεῖνος ὅποι προστέτακτο, καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόσασιν τῶν Γερμανῶν πυθόμενος, ἤδη συνειλεγμένοις αὐτοῖς ἐπιπεσὼν καὶ παραταξάμενος, πολὺ τε πλῆθος αὐτῶν ἀναιρεῖ κατὰ τὴν μάχην, καὶ τῆς ἀνοίας παυσαμένης ἠνάγκασε σωφρονεῖν. ἐμελλον δὲ, καὶ κείνῃ μὴ θᾶττον εἰς τὰς τόπας παραβαλόντος, δίκην ἕκ εἰς μακρὰν ὑφέξειν. ἦνίκα γὰρ

2. Iam vero ante haec tempora, quibus Vespasianus quidem apud Alexandriam erat, Titus vero Hierosolymorum obsidioni incumbebat, magna pars Germanorum ad defectionem incitata est: quibuscum etiam Gallorum proximi vna conspirantes, magnam in commune spem illis afferebant, fore, ut Romanorum dominatu liberarentur. Ipsos autem Germanos ad defectionem moliendam bellumque inferendum extulit natura quidem primo, bonis consiliis vacua, et parua cum spe ad periclitandum proiecta; deinde vero et odium aduersus dominantes, quoniam solis sciunt gentem suam vi coactam seruire Romanis. Veruntamen maxime omnium tempus eis fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanorum imperium ex crebris imperatorum mutationibus intestina seditione turbatum, omnemque his subditam orbis terrarum partem pendere ac nutare inaudirent, hoc sibi optimum tempus ex illorum rebus aduersis atque discordiis oblatum esse putauerunt. Huius autem consilii auctores erant, et huiusmodi spe eos efferebant Classicus quidam et Vitellius, principes inter illos; quos olim quidem hoc rerum nouarum desiderio teneri manifestum erat, ea opportunitate autem ad audendum inducti, animi sui sententiam palam fecerunt: iamque multitudinis alacritate gestientis periculum facturi erant. Verum cum magna pars Germanorum ad defectionem consensisset, et caeteri ab illis non dissensissent, Vespasianus, quasi diuina prouidentia, ad Petiliū Cerealem, qui prius Germaniam imperio rexerat, literas mittit, quibus eum consulem declarauit, iussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur dum ille, quo iussus erat, abire pararet, audita rebellione Germanorum, eos iam congregatos acie instructa adortus est, et magnum illorum numerum in pugna interficit, et ad sobrietatem, deposita amentia, compulit. Sed etiamsi ille ad ea loca non citius peruenisset, tamen haud multo post supplicia erant luituri. Nam ut primum defectionis

πρῶτον ἡ περὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀγγελία τῇ Ρώμῃ προσέπεσε, Δομετιανὸς Καῖσαρ πυθόμενος, ἔχ' ὡς ἂν ἑταίρος ἐν τῷ τῆς ἡλικίας, νέος γὰρ ἦν ἔτι παντάπασι, τηλικῶτον ἄρα εἶναι μέγεθος πραγμάτων ὤκησεν· ἔχων δὲ πατρώθεν ἔμφυτον τὴν ἀνδραγαθίαν, καὶ τελειοτέραν τὴν ἀσκησιν τῆς ἡλικίας πεπονημένος, ἐπὶ τῆς βαρβαρίας εὐθύς ἤλαυνεν. οἱ δὲ πρὸς τὴν Φήμεν τῆς ἐφόδου καταπεσόντες, ἐπ' αὐτῷ σφᾶς αὐτὰς ἐποιήσαντο μετὰ τῷ φόβῳ, κέρδος εὐαίμενοι τὸ χωρὶς συμφορῶν ὑπὸ τὸν αὐτὸν πάλιν ζυγὸν ὑπαχθῆναι. πᾶσιν ἔν ἐπιθείς τοῖς περὶ τὴν Γαλατίαν τάξιν τὴν προσήκυσαν Δομετιανὸς, ὡς μὴδ' αὐτοῖς ἂν ποτε ῥαδίως ἔτι τᾶν ταραχθῆναι, λαμπρὸς καὶ περιβλεπτός, ἐπὶ κρείττοσι μὲν τῆς ἡλικίας, πρέπῃσι δὲ τῷ πατρὶ κατορθώμασιν, εἰς τὴν Ρώμην ἀνέζευξεν.

γ'. Τῇ δὲ προεξημένη Γερμανῶν ἀποστάσει κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ Σκυθικὸν τόλμημα πρὸς Ῥωμαίους συνέδραμεν. οἱ γὰρ καλέμενοι Σκυθῶν Σαρμάται, πολὺ πλῆθος ὄντες, ἄδελφοι μὲν τὸν Ἰστρον ἐπεραιώθησαν εἰς τὴν Μυσίαν, ἔπειτα δὲ πολλῇ τε βίᾳ, καὶ χαλεποὶ διὰ τὸ παντάπασιν ἀνέλπισον τῆς ἐφόδου προσπεσόντες, πολλὰς μὲν τῶν ἐπὶ τῆς Φερῆας Ῥωμαίων ἀναιρῆσι, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τὸν ὑπατικὸν Φοντήϊον Ἀγρίππαν ὑπαντιάσαντα καρτερῶς μαχόμενον κτείνῃσι, τὴν δ' ὑποκειμένην χώραν ἅπασαν κατέτρεχον, ἄγοντες καὶ φέροντες ὅτῳ περιπέσαιεν. Οὐλοσπιανὸς δὲ, τὰ γεγενημένα καὶ τὴν πόρεθσιν τῆς Μυσίας πυθόμενος, Ράβριον Γάλλον ἐκπέμπει, δίκην ἐπιθήσοντα τοῖς Σαρμάταις. ὅφ' ἔ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν ταῖς μάχαῖς ἀπέθανον, τὸ δὲ περισσῶν μετὰ δέχας εἰς τὴν οἰκίαν διέφυγε. τῷ δὲ τῷ πολέμῳ τέλος ἐπιθείς ὁ στρατηγός, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλείας προνόησε. πλείοσι γὰρ καὶ μείζοσι φυλακαῖς τὸν τόπον διέλαβεν, ὡς εἶναι τοῖς βαρβάροις τὴν διάβασιν τελείως ἀδύνατον. ὁ μὲν ἔν περὶ τὴν Μυσίαν πόλεμος ταχῆαι ἔτις ἔλαβε τὴν κρίσιν.

eorum nuncium acceperant Romae, Domitianus Caesar, hoc audito, non sicut alter illa in aetate (nam adolescens, tulus admodum erat) rem tantae magnitudinis aggredi dubitabat: sed a patre habens ingenitam fortitudinem, et supra aetatem exercitatus, illico in barbaros expeditionem faciebat. Illi vero, ad rumorem de incurfu consternati, prae metu se submiserunt, lucrum hoc ex ea re maximum hausti, quod sine clade et calamitate pristino iugo subiicerentur. Omnibus itaque circa Galliam ita, ut oportuit, a Domitiano ordinatis, ut non facile unquam res illic iterum turbarentur, clarus atque insignis, rebus quidem praeclare gestis aetatem superantibus, patris vero gloriae conuenientibus, Romam reuersus est.

3. Simul autem iisdem diebus cum supradicta Germanorum defectione fama Scythici ausus ad Romanos perlata est. Nam qui e Scythis appellantur Sarmatae, magna multitudine, clam quidem Istrum transgressi sunt in Mysiam; deinde vero cum et vi magna, et graues ob insperatum omnino aduentum, Romanos adorti essent, multos eorum, quos in praesidiis offenderunt, interficiunt, et consularem legatum Fonteium Agrippam, qui his obuiam iuerat, fortiter pugnante occidunt; et in subiectam regionem omnem incursum fecerunt, omnia populantes, in quae inciderint. Vespasianus autem, cum ea, quae facta erant, et Mysiae vastationem accepisset, Rubrum Gallum mittit, de Sarmatis poenas sumpturum: a quo multi quidem eorum in proeliis ceciderunt, qui vero salui euaserunt, timore perculsi domum se recipiebant. Huic autem bello cum finem imposuisset exercitus dux, etiam securitati in posterum prospexit. nam pluribus et maioribus praesidiis loca circumdedit, ut barbari nullo plane modo Istrum transgredi possent. Et bellum quidem Mysianum ita celeriter finitum est.

ΚΕΦ. ι'.

Περὶ τοῦ ποταμοῦ Σαββατικῷ, ὃν κατὰ τὴν πορείαν διὰ Συρίαν θεᾶται Τίτος. καὶ ὅπως Ἀντιοχεῖς κατὰ Ἰουδαίων προσελθόντες Τίτῳ παρεκώθησαν. περὶ τε θριαμβῶν Τίτου καὶ Οὐσπασιανῶ.

Τίτος δὲ Καῖσαρ χρόνον μὲν τινα διέτριψεν ἐν Βηρυτῷ, καθὰ προεῖρήκαμεν. ἐκῆθεν δ' ἀναζεύξας, καὶ δι' ὧν ἦεν πόλεων τῆς Συρίας, ἐν πάσαις θεωρίας τε συντελῶν πολυτελεῖς, καὶ τῶν Ἰουδαίων τοῖς αἰχμαλώτοις εἰς ἐπίδειξιν τῆς αὐτῶν ἀπώλειας καταχρώμενος, θεᾶται κατὰ τὴν πορείαν ποταμῷ Φύσιν, ἀξίαν ἰσορηθῆναι. ῥῆ μὲν γὰρ μέσος Ἀραβίας τῆς Ἀγρίππα βασιλείας καὶ Ραφαναίας, ἔχει δὲ θαυμαστὴν ιδιότητα. πολὺς γὰρ ὢν, ὅτε ῥῆ, καὶ κατὰ τὴν Φορὰν ἔχολαῖος, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων ἐξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν παραδίδωσιν ὅρῳ τὸν τόπον, εἰθ', ὥσπερ ἑδεμιάς γενομένης μεταβολῆς, ὅμοιος κατὰ τὴν ἐβδόμην ἐκδίδωσι, καὶ ταύτην αἰεὶ τὴν τάξιν ἀκριβῶς τετήρηται διαφυλάττων. ὅθεν δὴ καὶ Σαββατικὸν αὐτὸν κακλήκασιν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰουδαίων ἐβδόμης ἕτως ὀνομάσαντες.

β'. Ο δὲ τῶν Ἀντιοχεῶν δῆμος, ἐπεὶ πλησίον ὄντα Τίτον ἐκυνθάνοντο, μένειν μὲν ἐντὸς τειχῶν ὑπὸ χαρᾶς ἔχοντες, ἔσπευδον δ' ἐπὶ τὴν ὑπάντησιν, καὶ τριάκοντα σταδίων ἐπὶ πλέον προῆλθον, ἔκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναῖων πλῆθος ἅμα καισὶ, τῆς πόλεως ἐκχέτομενοι. καὶ περὶ ἧς ἐθαύσαντο προσίοντα, παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκατέρωθεν παρακαταστάντες, τὰς τε δεξιάς προΐκοντες προσαγορεύοντες, καὶ παντοίοις ἐπιφημίσμασι χρώμενοι συνεπέστερον. συνεχὴς δ' ἦν αὐτῶν παρὰ πάσας ἅμα τὰς εὐφημίας δέησις, ἐκβαλεῖν τῆς πόλεως τὴν Ἰουδαίαν. Τίτος μὲν ἔνθεν ἐνέδωκε πρὸς ταύτην τὴν δέησιν, ἀλλ' ἡσυχῇ τῶν λεγομένων ἐπήκειν. ἐπ' αἰδήλῳ δὲ τὸ τί φρονεῖ, καὶ τί ποιήσει, πολὺς καὶ χαλεπὸς τοῖς Ἰουδαίοις ὁ φόβος ἦν. ἐδὲ γὰρ ἐπίκειντο

CAP. V.

De fluuio Sabbatico, quem in itinere per Syriam conspicit Titus. Et quomodo Antiocheni, Tito supplicantes contra Iudaeos, repulsam passi sunt. Deque triumpho Titi et Vespasiani.

Titus vero Caesar aliquamdiu quidem Beryti commoratus est, vt iam ante diximus. Inde autem reuersus, et per omnes quas obiret Syriae ciuitates, et magnificentissima edens spectacula, et Iudaeorum captiuis in exitii illorum indicium abutens, conspicit in itinere fluuium, cuius natura digna est, quae memoretur. Labitur is medius quidem inter Arcaeam regni Agrippae urbem et Raphanaeas; mirabilem autem proprietatem habet. Nam cum sit copiosus, quando fluit, nec in lapsu segnis, postea vero totus a fontibus deficiens per sex dierum spatium siccum alueum oculis spectandum praebet. Deinde, ac si nullam mutationem passus fuisset, die septimo sibi similis fluit. Atque hunc ordinem exacte semper ab eo seruari obseruatum est: vnde sane et Sabbaticum eum appellant, a sacra apud Iudaeos die vii^a ita eum nomenclantes.

2. Antiochenis autem populus, audito Titum urbi appropinquare, manere quidem intra moenia prae gaudio non sustinebant, obuiam autem ei egredi properabant, et ad stadium vsque tricesimum et amplius progressi sunt, non modo viri, sed etiam feminarum multitudo cum liberis, ex vrbe effusi. Et cum appropinquantem vidissent, ex utroque viae latere stantes et dextras inter salutandum tendebant, variisque ominibus eum excipientes cum ipso reuertebantur. Omnibus autem acclamationibus continuo mistae erant preces de Iudaeis vrbe pellendis. Et Titus quidem huic precationi nihil indulxit, sed tacite, quae dicebantur, audiebat. Iudaei autem, incerti quid sentiret, quidue facturus esset, magno et tristi metu tenebantur, neque enim commoratus est An-

ἐν Ἀντιοχείᾳ Τίτος, ἀλλ' εὐθύς ἐπὶ τὸ Ζεῦγμα, τὸ κατὰ
 τὸν Εὐφράτην, συνέτεινε τὴν πορείαν· ἐνθα δὴ, καὶ παρὰ τῇ
 Πάρθων βασιλέως Βολογέσῃ πρὸς αὐτὸν ἦκον, Σέφανον
 χρυσῶν ἐπὶ τῇ κατὰ τῶν Ἰσδαίων νίκῃ κομίζοντας. ὃν δεξά-
 μενος εἰσία τὰς βασιλικὰς, κακῶς εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐπαν-
 ἔρχεται. τῆς δὲ βελῆς καὶ τῆ δῆμῃ τῶν Ἀντιοχείων πολλὰς
 ποιησαμένων δεήσεις, ἐλθεῖν εἰς τὸ θέατρον αὐτῶν, ἐν ᾧ πᾶν
 τὸ πλῆθος ἡθροισμένον ἐξεδέχετο, Φιλανθρώπως ὑπήκουσε.
 πάλιν δ' αὐτῶν σφόδρα λιπαρῶς ἐγκειμένων, καὶ συνεχῶς
 δοσμένων ἐξελάσαι τῆς πόλεως τὰς Ἰσδαίους, εὐσοχὸν ἐποιή-
 σατο τὴν ἀπόκρισιν, εἰπὼν· „ἀλλ' ἢ γε πατέρις αὐτῶν εἰς
 ἡὲν ἐμβαλεῖν ἐχρῆν τὰς Ἰσδαίους ἀνήρηται, καὶ δέξαιτ' αὖ
 „ἂν αὐτὰς ἐτι τόπος.” ἐπὶ δευτέραν ἂν Ἀντιοχείς τρέπον-
 ται δέησιν, τῆς προτέρας ἀμαρτύντες. τὰς γὰρ χαλκᾶς
 ἡξίαν δέλτας ἀνελεῖν αὐτὸν, ἐν αἷς γέγραπται τὰ δικαιώμα-
 τα τῶν Ἰσδαίων. ὃ μὲν ὁδὲ τῷ Τίτῳ ἐπένευσεν αὐτοῖς,
 ἀλλ' ἐάσας πάντα κατὰ χώραν τοῖς ἐκ' Ἀντιοχείας Ἰσ-
 δαίοις ὡς πρότερον ἔχειν, εἰς Αἴγυπτον ἀπηλλάττετο. καὶ
 κατὰ τὴν πορείαν τοῖς Ἰερουσαλύμοις προσελθὼν, καὶ τὴν
 λυπρὰν ἐρημίαν βλεπομένην ἀντιθεὶς τῇ ποτὲ τῆς πόλεως
 λαμπρότητι, καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐρρηγμένων κατασκευα-
 σμάτων, καὶ τὸ πάλαι κάλλος εἰς μνήμην βαλλόμενος,
 ᾤκτειρε τῆς πόλεως τὸν ὄλεθρον, ὡς ὥσπερ ἄλλος ἂν τις αὐ-
 χῶν, ὅτι τηλικαύτην ἔσαν καὶ τεσσαύτην εἶλε κατὰ κράτος·
 ἀλλὰ πολλάκις ἐπαρώμενος τοῖς αἰτίαις τῆς ἀποσάσεως
 ὑπάρξαισι, καὶ ταύτην ἐπὶ τῇ πόλει τὴν τιμωρίαν γενέσθαι
 παρασκευάσασιν, ὥτως ἐκδηλὸς ἦν ὅτι ἂν ἐδεήσας ἐκ τῆς
 συμφορᾶς τῶν κολασθέντων γενέσθαι τῆς ἀρετῆς αὐτῇ ἐπι-
 φάνειαν. τῇ δὲ πολλῇ πλείν τῆς πόλεως ἐτι καὶ τοῖς ἐρει-
 πίοις ὅτι ὀλίγον μέρος ἀνευρίσκετο. τὰ μὲν γὰρ πολλὰ
 ἀνέσκαπτον οἱ Ῥωμαῖοι, τὰ πλείω δ' ἐκ μηνύσεως τῶν αἰχ-
 μαλώτων ἀνῆρξαντο, χρυσὸν τε καὶ ἀργυρον, καὶ τὰ τῆς ἄλ-
 λης τιμιώτατα κατασκευῆς, ἅπερ οἱ κεκτημένοι πρὸς τὰς
 αἰδέλῃς τῇ πολέμῃ τύχας κατὰ γῆς ἀποπεποιημένους.

tiochiae Titus, sed e vestigio ad Zeugma, oppidum
 ad Euphratem situm, iter contendit: ubi missi qui-
 dam a Vologeso rege Parthorum ad eum veniebant,
 cum aurea corona, victoriam Iudaicam ei gratulantes.
 qua accepta, conuiuio regios adhibebat, atque inde
 Antiochiam regreditur. Senatu autem et populo An-
 tiocheni multis precibus eum obsecrantibus, ut in il-
 lorum theatrum veniret, ubi omnis eum multitudo
 congregata expectabat, humanissime illis obsequutus
 est. Rursus autem iisdem vehementer admodum in-
 stantibus, et crebro postulantis, ut Iudaeos vrbe pel-
 leret, dextre illis respondit, dicens: „At patria illo-
 rum, quo reuertendum Iudaeis esset, eversa est, ne-
 que vilis locus est, in quo recipiantur.” Ad aliam
 itaque petitionem conuertuntur Antiocheni, priore fru-
 strati. Rogabant enim, ut aeneas tabulas, quibus iura
 Iudaica inscripta erant, ipse tolleret. Verum ne id
 quidem Titus eis concessit, sed Iudaeos Antiochenos,
 omnia, quae prius habuerant in regione, tenere pas-
 sus, Ægyptum discedebat. Cumque in itinere Hiero-
 solyma venisset, tristemque solitudinem cum antiquae
 ciuitatis splendore compararet, disiectorumque operum
 magnitudinem et veterem pulchritudinem in memoriam
 reuocaret, miseratus est excidium ciuitatis, non sicut
 alius forsan fecisset cum exultatione, quod talem ac
 tantam vi expugnasset: verum, multa aliquoties im-
 precatus defectionis auctoribus, quique in causa fue-
 rant, ut huiusmodi poena vrbi infligeretur, ita palam
 testatus est, se nequaquam velle virtutem suam ex pu-
 nitorum calamitate clarescere. Ingentis autem vrbis
 opulentiae magna adhuc pars etiam in ruinis reperie-
 batur. nam multa quidem Romani effodiebant, plura
 vero ex captiuorum indicio auferebantur, aurum at-
 que argentum, aliaque instrumenta pretiosissima, quae
 possessores ob incertam belli fortunam terrae manda-
 rant.

γ'. Τίτος δὲ τὴν προκειμένην ποιῶμενος πορείαν ἐπ' Αἴ-
 γυπτον, καὶ τὴν ἔρημον ἢ τάχιστα διανύσας, ἦκεν εἰς Αλε-
 ξάνδρειαν· καὶ πλεῖν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας διεγνώκως, δυοῖν αὐ-
 τῷ ταγματῶν συνηκολαθηκότων, ἐκάτερον ὅθεν περ ἄφικτο
 πάλιν ἀπέστειλεν, εἰς μὲν τὴν Μυσίαν τὸ πέμπτον, εἰς Παν-
 κονίαν δὲ τὸ πεντεκαίδεκατον. τῶν αἰχμαλώτων δὲ τὰς μὲν
 ἡγεμόνας Σίμωνα καὶ Ἰωάννην, τὸν τε ἄλλον ἀριθμὸν ἑπτα-
 κοσίς ἄνδρας ἐπιλέξας μεγέθει τε καὶ κάλλει σωμάτων
 ὑπερβάλλοντας, προσέταξεν εἰς τὴν Ἰταλίαν αὐτίκα μάλα
 κομίζεσθαι, βυλόμενος αὐτὰς ἐν τῷ θριάμβῳ παραγαγεῖν.
 τῷ πλὴν δ' αὐτῷ κατὰ νῦν ἀνυοθέντος, ὁμοίως μὲν ἡ Ρώμη
 περὶ τὴν ὑποδοχὴν εἶχε, καὶ τὰς ὑπαντήσεις, ὥσπερ ἐπὶ τῷ
 πατρός. λαμπρότατον δ' ἦν Τίτῳ, καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ὑπαν-
 τῶν καὶ δεχόμενος. τῷ δὲ πλήθει τῶν πολιτῶν δαιμόνιον
 τινα τὴν χαρὰν παρείχεν, τὸ βλέπειν αὐτὰς ἤδη τὰς τρεῖς
 ἐν ταυτῷ γεγονότας. ἡ πολλῶν δ' ἡμερῶν διελθυσῶν, ἕνα
 καὶ κοινὸν ἔγνωσαν τὸν ἐπὶ τοῖς κατωρθωμένοις ποιήσασθαι
 θριάμβον, καίπερ ἐκατέρῳ τῆς βελῆς ἴδιον ψηφισαμένης.
 προδιασαφεισθείσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ἧς ἔμελλεν ἡ πομπὴ
 γενήσεσθαι τῶν ἐπινικίων, ἡδεῖς οἶκοι καταλέλειπτο τῆς ἀμέ-
 τρης πληθύος ἐν τῇ πόλει. πάντες δ' ὅπη καὶ σῆμαι μόνον ἦν
 οἶον πρὸς ἐληλυθότες, τὰς τόπας κατειλήφισαν, ἕσον τοῖς
 ὀφθησομένοις μόνον εἰς πάροδον ἀναγκαίαν καταλιπόντες.

δ'. Τῷ δὲ στρατιωτικῷ παντὸς ἐπὶ νύκτωρ κατὰ λόχους
 καὶ τάξεις ὑπὸ τοῖς ἡγεμόσι προεξωδευκότος, καὶ περὶ θύ-
 ρας ὄντος, ἡ τῶν ἄνω βασιλείων, ἀλλὰ πλησίον τῷ τῆς Ἰσι-
 δος ἱερῷ. ἐκεῖ γὰρ ἀνεπαύοντο τῆς νυκτὸς ἐκείνης οἱ αὐτο-
 κρατοῦρες. περὶ αὐτὴν ἀρχομένην ἤδη τὴν ἑω προΐασιν Οὐε-
 σπασιανὸς καὶ Τίτος, δ' Ἀφὴν μὲν ἐσεφανωμένοι, πορφυρεῶς
 δ' ἐσθῆτας πατέρας ἀμπεσχόμενοι, καὶ παρίσσω εἰς τὰς
 Οκταβίας περιπάτες. ἐνταῦθα γὰρ ἦ τε βελὴ καὶ τὰ τέλη
 τῶν ἀρχόντων, οἳ τε ἀπὸ τῶν τιμημάτων ἱππεῖς, τὴν ἀφίξιν
 αὐτῶν ἀνέμενον. πεποίητο δὲ βῆμα πρὸ τῶν σωῶν, δίφρων
 αὐτοῖς ἐλεφαντίνων ἐπ' αὐτὰ κειμένων, ἐφ' ἧς παρελθόντες

3. Titus vero propositum iter ad Ægyptum faciens, emensaque velociter solitudine, Alexandriam perueniebat: decretoque in Italiam nauigare, ex duabus legionibus, quæ illum comitabantur, vtramque, vnde venerant, remisit, quintam quidem in Mysiam, decimam vero quintam in Pannoniam. Captiuorum autem duces, Simonem quidem et Ioannem, et alios numero ad septingentos viros, quos proceritate et elegantia corporum præstantes elegerat, statim in Italiam transportari iussit, eo animo, vt illos in triumphum adduceret. Peracta vero, vt volebat, navigatione, similiter quidem Roma eum suscipere gestiebat, eique obuiam ire studebat, ac patri. Tito autem maximum in splendorem cedebat, quod pater ei obuiam veniret eumque susciperet. Ciuium vero multitudini diuinam quandam lætitiā afferebat, quod iam videret tres ipsos in vnum locum conuenisse. Non multis autem diebus post, vnum et communem triumphum agere ob res prospere gestas statuerunt, quamuis vtrique senatus proprium decreuerat. Cumque iam ante declarata esset dies, qua processura erat pompa victoriæ, nemo fere ex infinita ciuium multitudine domi remansit. Omnes autem cum exissent, spatium, vbi tantum stare possent, occupauerant, loco duntaxat, quantus spectandis imperatoribus sufficeret, ad transitum necessarium relicto.

4. Cum autem milites omnes, dum adhuc nox esset, per turmas atque ordines progressi fuissent sub ductoribus suis, et circa ianuas constitissent, non palatii superioris, sed prope Iſidis templum, (ibi enim imperatores nocte illa quiescebant) cum iam primo dilucesceret, foras prodeunt Vespasianus et Titus, lauro quidem coronati, amicti vero patria veste purpurea, et ad Octauiae ambulacra progrediuntur. illic enim senatus et primores magistratuum, virique census equestris aduentum illorum expectabant. tribunal autem ante porticus factum erat, sellaque eburneae illis in eo positæ, quibus adscensus con-

ἐκαθέθησαν, καὶ τὸ στρατιωτικὸν εὐθέως ἐπευφήμεναι, πολ-
 λὰς αὐτοῖς τῆς ἀρετῆς μαρτυρίας ἀποδιδόντες ἅπαντες.
 καὶ οἱ χωρὶς ὀπλῶν ἦσαν ἐδόθησσι σθηκαῖς, ἐσφαινωμέ-
 νοι δ' ἄφναις. δεξάμενος δ' αὐτῶν τὴν εὐφημίαν Οὐεσπα-
 σιακός, ἔτι βυλομένων λέγειν, τὸ τῆς σιγῆς ἐποίησατο σύμ-
 βολον, καὶ πολλῆς ἐκ πάντων ἡσυχίας γενομένης, ἀναστὰς,
 καὶ τῷ περιβλήματι τὸ πλεον τῆς κεφαλῆς μέρος ἐπικαλυ-
 ψάμενος, εὐχὰς ἐποίησατο τὰς νενομισμένας, ὁμοίως δὲ καὶ
 Τίτος ᾤξατο. μετὰ δὲ τὰς εὐχὰς, εἰς κοινὸν ἅπασιν Οὐε-
 σπασιανὸς βραχέα διαλεχθεὶς, τὰς μὲν στρατιώτας ἀπέλυ-
 σεν ἐπὶ τὸ νενομισμένον ἄριστον. αὐτοῖς ὑπὸ τῶν αὐτοκράτο-
 ρων εὐτρεπιδέν· πρὸς δὲ τὴν πύλην αὐτὸς ἀνεχώρει, τὴν,
 ἀπὸ τῆς πέμπτης δι' αὐτῆς αἰεὶ τὰς θριαμβίας, τῆς πρὸς η-
 γορίας ἀπ' αὐτῶν τετυχυῖαν. ἐνταῦθα τροφῆς τε προαπο-
 γεύονται, καὶ τὰς θριαμβικὰς ἐδοῦντας ἀμφιστάμενοι, τοῖς
 τε παριδρυμένοις τῇ πύλῃ θύσαντες θεοῖς, ἔκτεπον τὸν
 θριαμβον, διὰ τῶν θεάτρων διεξελαύνοντες, ὅπως εἴη τοῖς
 πλήθεσιν ἡ θέα ῥάων.

ε. Ἀμύχανον δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν τῶν θαυμάτων
 ἐκείνων τὸ πλῆθος, καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐν ἅπασιν, οἷς
 ἂν τις ἐπνοήσῃεν, ἢ τεχνῶν ἔργοις, ἢ πλὴν μέρεσιν, ἢ φύ-
 σως σπανιότησι. χερδὸν γὰρ ὅσα τοῖς πᾶσι ἀνθρώποις
 εὐδαιμονήσασιν ἐκτίθη κατὰ μέρος, ἅλλα παρ' ἄλλοις
 θαυμάσια καὶ πολυτελῆ, ταῦτ' ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀθρόα
 τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἔδειξε τὸ μέγεθος. ἀργύρεα τε γὰρ
 καὶ χρυσᾶ καὶ ἐλέφαντος ἐν παντοίοις ἰδέαις κατασκευα-
 σμάτων ἦν ὄραν, ἔχ' ὥσπερ ἐν πομπῇ κομιζόμενον, πλῆθος,
 ἀλλ', ὡς ἂν εἴποι τις, ῥέοντα ποταμόν. καὶ τὰ μὲν ἐκ πορ-
 φύρας ὑφάσματα τῆς σπανιοτάτης φερόμενα, τὰ δ' εἰς
 ἀκριβὴ ζωγραφίαν πεποικιλμένα τῇ Βαβυλωνίων τέχνῃ.
 λίθοι τε διαφανεῖς, οἱ μὲν χρυσοῖς ἐμπεπλεγμένοι σεφά-
 ραις, οἱ δὲ κατ' ἄλλας ποιήσεις, τοσῶτον παρενέχθησαν,
 ὥστε μαθεῖν, ὅτι μάτην εἶναι τι τίτταν σπάνιον ὑπεκλήφα-
 μιν. ἐφέρετο δὲ καὶ θεῶν ἀγάλματα, τῶν παρ' αὐτοῖς με-

federunt, et milites statim acclamabant, multa virtutis testimonia illis vniuersim reddentes. atque illi inermes erant veste serica induti, et laureis coronati. Vespasianus autem, vbi laetas illorum acclamationes acceperat, cum adhuc dicere vellent, silentii signum dedit, magna-que omnium quiete facta surrexit, et amictu maiorem capitis partem adopertus, preces solennes adhibuit: itidemque et Titus precatus est. Finitis autem precibus Vespasianus, in commune omnes paucis alloquutus, milites quidem ad prandium more debitum, illis ab imperatoribus apparatus, dimisit: ipse vero ad portam regrediebatur, quae ex eo, quod per illam semper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi et cibum praegustabant, et triumphalibus vestibus amicti, diisque ad portam collocatis caesa hostia, per theatra transeuntes triumphum agebant, vt multitudini facilior esset adspectus.

5. Fieri autem nequit, vt pro dignitate enarretur spectaculorum illorum multitudo, et magnificentia in omnibus, quibus aliquis animum intenderit, siue artium operibus, siue diuitiarum partibus, siue naturae raritatibus. nam omnia fere, quae ab hominibus vnquam beatis praecipua possessa erant, alia apud alios mirabilia atque magnifica, ista vniuersa illo die Romani imperii magnitudinem ostenderunt. Nam et argenti et auri et eboris in omni operum specie copiam, non vt in pompa ferri, cernere erat, sed, vt ita dixerim, omnia istis affluere. et partim quidem vestes ex purpura rarissima textas portari, partim vero in accuratissimas picturas arte Babyloniorum variatas. Geminae etiam, aliae quidem aureis coronis insertae, aliae vero aliis operibus inclusae, in medium tam magno numero allatae erant, vt hinc discere liceret, frustra nos eorum aliquid rarum esse existimasse. Quin et decorum simulacra ferebantur, magnitudine apud ipsos mirabi-

γέθεσι θαυμασά, καὶ κατὰ τὴν τέχνην ἔπαρέργως πε-
 ποιημένα· καὶ τέτων ἕδεν, ὅ, τι μὴ τῆς ὕλης τῆς πολυτε-
 λῆς. ζῶων τε πολλαὶ φύσεις παρήγοντο, κόσμον οἰκῶν
 ἀπάντων περικειμένων. ἦν δὲ καὶ τὸ κομίζον ἕκαστα τέτων
 ἀνθρώπων πλῆθος, ἀλμυραῖς ἐδῆσεν καὶ διαχρύσεισι κε-
 κοσμημένον· οἳ τ' εἰς αὐτὸ τὸ πομπεῦσιν διακριθέντες, ἐξαί-
 ρετον εἶχον καὶ καταπληκτικὴν περὶ αὐτὰς τῷ κόσμῳ τὴν
 πολυτέλειαν. ἐπὶ τέτοις ἕδὲ τῶν αἰχμαλώτων ἦν ἰδὲν ὄχλοι
 αἰκόσμητον. ἀλλ' ἢ τῶν ἐδῆτων ποικιλία, καὶ τὸ κάλλος αὐ-
 τῆς τὴν ἀπὸ τῆς κακώσεως τῶν σωμάτων ἀειδίαν ἔκλεπτε
 τῆς ὀψως. θαῦμα δὲ ἐν τοῖς μάλιστα παρῆχον ἢ τῶν φερο-
 μένων πηγμάτων κατασκευή. καὶ γὰρ διὰ μέγεθος ἦν δῆ-
 σαι τῷ βεβαίῳ τῆς φορᾶς ἀπαντήσαντα. τριώροφα γὰρ αὐ-
 τῶν καὶ τετρώροφα πολλὰ πεποιήτο, καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῇ
 περὶ τὴν κατασκευὴν ἦν ἡδῆναι μετ' ἐκπληξως. καὶ γὰρ
 ὑφάσματα πολλοῖς διάχρυσα περιβέβλητο, καὶ χρυσοῖς
 καὶ ἐλέφας ἔκ ἀποίητος πᾶσι περιεπεπήγει. διὰ πολλῶν
 δὲ μμημάτων ὁ πόλεμος, ἄλλως εἰς ἄλλα μεμερισμένος,
 ἐναργεστάτην ὄψιν ἑαυτῷ παρῆχεν. ἦν γὰρ ὄρεᾶν χώραι μὲν
 εὐδαίμονα θεμένην, ὅλας δὲ φάλαγγας κτεινομένας πολε-
 μίων, καὶ τὰς μὲν φεύγοντας, τὰς δ' εἰς αἰχμαλωσίαν ἀγο-
 μένας, τείχη δὲ ὑπερβάλλοντα μεγέθει μηχαναῖς ἐρειπό-
 μενα, καὶ φεγγίων ἀλίσκομένας ἐχυρότητας, καὶ πόλεων πο-
 λυανθρώπων περιβόλης κατ' ἄκρας ἐχομένας, καὶ στρατιὰν
 ἔνδον τειχῶν εἰσχομένην, καὶ πάντα φόνῳ πληθύνοντα τόπον,
 καὶ τῶν ἀδυνάτων χεῖρας ἀνταρξῆν ἰκεσίας, πῦρ τε ἐνιέμειον
 ἱεροῖς, καὶ κατασκαφὰς οἰκῶν ἐπὶ τοῖς δεσπότηαις, καὶ μετὰ
 πολλὴν ἐρημίαν κατηφῇ ποταμὸς ῥέοντας ἔκ ἐπὶ γῆν γεωρ-
 γημένην, ἕδὲ ποτὸν ἀνθρώποις ἢ βοσκήμασιν, ἀλλὰ διὰ
 τῆς ἐτι πανταχόθεν φλεγόμενης. ταῦτα γὰρ Ἰυδαῖοι πε-
 σομένας αὐτὰς τῷ πολέμῳ παρέδωκαν. ἡ τέχνη δὲ καὶ τῶν
 κατασκευασμάτων ἡ μεγαλουργία τοῖς ἔκ ἐιδόσι τὰ γινώ-
 μενα τότε ἐδείκνυν ὥς παρῆσι. τέτακτο δ' ἐφ' ἑκάστῳ τῶν
 πηγμάτων ὁ τῆς ἀλίσκομένης πόλεως στρατηγός, ὃν τρόπον

lia, et arte eximia elaborata: horumque nihil, nisi quod ex pretiosa materia. Insuper animalia diuersae naturae traducebantur, omnia ornamentis sibi propriis induta. Erant autem etiam, qui singula portarent, homines multi, purpureis vestibus atque inauratis ornati; quique ad pompam fuerant destinati, insignem et admirabilem ornamentorum magnificentiam gerebant. Praeterea neque cernere erat captiuorum turbam inornatam: sed vestium varietas eiusque pulchritudo natam ex fatigatione corporum deformitatem oculis subtrahebat. Maximae autem admirationi erat ferculorum, quae portabantur, apparatus. nam et propter magnitudinem de gestationis firmitate metuebat quicumque occurrerit. multa quippe in tertium tabulatum quartumque surrexerunt: et magnificentia fabricae delectationem simul afferebat et stuporem incutiebat. nam et in multis amictus erat auratae vestis, et argentum atque ebur factum omnibus affixum erat. Multis autem ad imitationem factis, bellum, aliter in alia diuisura, sese in conspectum manifestissimum dedit. Erat enim cernere, vassari quidem beatissimam terram, totas vero interfici acies hostium, et alios fugere, alios captiuos duci, murosque magnitudine insignes machinis dirui, et castellorum munimina excindi, et populosarum ciuitatum moenia in summis iugis superari, exercitumque intra muros infundi, et loca omnia caedis plena, eosque, qui manibus resistere non poterant, ad preces conuersos, atque ignem templis immissum, aediumque super dominos euerisionem; et post multam tristitemque desolationem fluuios non in arua culta decurrentes, neque ad hominum vel pecorum potum, sed per terram adhuc vndique ardentem. Haec enim Iudaei se bello passos esse tradiderunt. Ars vero operumque magnificentia, quae tunc facta erant nescientibus, haud secus ac si praesentes fuissent, ostendebant. Erat autem per singula fercula captae ciuitatis dux, quo modo captus erat collocatus. Qui et mul-

ἐλήφθη. πολλαὶ δὲ καὶ νῆες εἶποντο. λάφυρα δὲ τὰ μὴ ἄλλα χύδην ἐφέρετο. διέπρεπε δὲ πάντων τὰ ἔγκατα-
ληφθέντα τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ· χρυσῇ τε τράπεζα
ἦν ὁλκήν πολυτάλαντος, καὶ λυχνία χρυσῇ μὲν ὁμοίως
πεποιημένη· τὸ δὲ ἔργον ἐξήλλακτο τῆς κατὰ τὴν ἡμετέ-
ραν χρῆσιν συνθηθείας. ὁ μὲν γὰρ μέσος ἦν κίων ἐκ τῆς βά-
σειως πεπηγώς, λεπτοὶ δ' ἀπ' αὐτῇ μεμήκυντο καυλίσκοι,
τριάκοντος χήματι παραπλησίαν τὴν θέσιν ἔχοντες, λύχνοι
ἕκαστος αὐτῶν ἐκ ἄκρων κεχαλκευμένος. ἑπτὰ δ' ἦσαν
ἔτοι, τῆς παρὰ τοῖς Ἰσθαίοις ἐβδωμάδος τὴν τιμὴν ἐμφα-
νίζοντες. ὁ, τε νόμος ὁ τῶν Ἰσθαίων ἐπὶ τέτοις ἐφέρετο τῶν
λαφύρων τελευταῖος. ἐπὶ τέτοις παρήσαν πολλοὶ, νίκης
ἀγάλματα κομίζοντες· ἐξ ἐλέφαντος δ' ἦν πάντων καὶ
χρυσῇ ἢ κατασκευή· μεθ' αὐτοῦ Οὐεσπασιανὸς ἤλαυνε πρῶ-
τος, καὶ Τίτος εἶπετο, Δομετιανὸς δὲ περιέκπευσεν, αὐτὸς
τε διαπρεπῶς κεκοσμημένος, καὶ τὸν ἵππον παρέχων θείας
ἀξιοῦ.

ε'. Ἦν δὲ τῆς πομπῆς τὸ τέλος ἐπὶ τὸν νεῶν τῷ Κα-
πετωλίᾳ Διὸς, ἐφ' ᾧ ἐλθόντες ἔστησαν. ἦν γὰρ παλαῖον
πάτριον περιμένειν, μέχρις ἂν τὸν τῷ στρατηγῷ τῶν πολε-
μίων θάνατον ἀπαγγείλῃ τις. Σίμων ἄτος ἦν ὁ Γιάρα,
τότε πεπομπευκῶς ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, βρόχῳ δὲ περι-
βληθεὶς εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐσύρετο τόπον, αἰκίζομέ-
νων αὐτὸν ἅμα τῶν ἀγόντων. νόμος δ' ἐστὶ Ρωμαίοις ἐκ
κτείνειν τῆς ἐπὶ κακουργίας θάνατον κατεγνωσμένης. ἐπεὶ
δ' ἀπηγγέλθη τέλος ἔχων, καὶ πάντες εὐφρόνησαν, ἤρχον-
το τῶν θυσιῶν, ἃς ἐπὶ ταῖς νομιζομέναις καλλιερέσαντες
εὐχαῖς, ἀπήσαν εἰς τὸ βασίλειον. καὶ τῆς μὲν αὐτοὶ πρὸς
εὐωχίαν ὑπεδέχοντο, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν εὐπρεπεῖς κα-
τὰ τὸ οἰκεῖον αἰ τῆς ἐστάσεως ἦσαν παρασκευαί. ταύτην
γὰρ τὴν ἡμέραν ἡ Ρωμαίων πόλις εἰώρταζεν, ἐπινίκιον μὲν
τῆς κατὰ τῶν πολεμίων στρατείας, πέρας δὲ τῶν ἐμφυλίων
κακῶν, ἀρχὴν δὲ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας ἐλπίδων.

ζ'. Μετὰ δὲ τῆς θριάμβης, καὶ τὴν βεβαιωτάτην τῆς

tae naues sequebantur. Spolia vero alia quidem passim ferebantur. Omnia autem supereminebant, quae in templo erant Hierosolymitano deprehensa; mensa aurea, quae pondere plura talenta aequabat, et lychnuchus ex auro similiter constructus, sed opere diuerso a nostri vsus consuetudine. Nam medius quidem stipes basi impactus surgebat, et tenues ab eo rami producebantur, ad fuscinae similitudinem positi, in quorum singulorum apice lychnus erat fabricatus. Erant autem isti septem; numeri septenarii honorem apud Iudaeos indicantes. Post haec lex etiam Iudaeorum, vltimum spoliorum, portabatur. Deinde transibant multi victoriae simulacra gestantes; omnia ex auro et ex ebore facta. quibus proxime equo vehebatur Vespasianus, et sequutus est Titus; Domitianus autem cum illis equitabat, et ipse splendide vestitus, et equo conspicuus admodum specioso.

6. Finis autem pompae triumphalis erat ad templum Iouis Capitolini, quo cum peruenissent, consistere. Erat enim vetus mos patrius illic manere paulisper, donec ducis hostium mors ab aliquo nunciaretur. Is autem erat Simon Giorae filius, hinc inter captivos in pompa ductus; laqueo vero circumdatus in locum foro imminentem trahebatur, simul virgis multatus ab iis, qui eum ducebant. Lex autem Romanis est, vt ibi necarentur ob maleficia morte damnati. Postquam autem eum vitae finem habere nunciatum est, et laeto acclamarant vniuersi, ex eo coeperunt sacra facere. Cumque adhibitis precibus solennibus litassent, in palatium recesserunt. Et alios quidem epulis ipsi exceperunt; aliis autem omnibus domi instructi erant lauti conuiuiorum apparatus. Hunc enim diem celebrabat vrbs Romana victoriae ergo, in expeditione contra hostes reportatae, finisque malorum ciuiliū, bonaeque spei initae de sua in posterum felicitate.

7. Post triumphos vero et firmam imperii Romani

Ρωμαίων ἡγεμονίας κατάσασιν Οὐεσπασιανὸς ἔγνω τέμ-
νος Εἰρήνης κατασκευάσαι· ταχὺ δὲ δὴ μάλα, καὶ πάσης
ἀνθρωπίνης κρεῖττον ἐπιτοίας ἐτετελείωτο. τῇ γὰρ ἐκ τῆ
πλῆττε χορηγία δαιμονίῳ χρησάμενος, ἔτι καὶ τοῖς ἔκπαλα
κατωρθωμένοις, γραφῇ τε καὶ πλαστικοῖς ἔργοις αὐτὸ κατε-
κόσμησε. πάντα γὰρ εἰς ἐκείνον τὸν νεὼν συνήχθη καὶ κατε-
τέθη, δι' ὧν τὴν θέαν ἀνθρωποι πρότερον περὶ πᾶσαν ἐπλα-
νῶντο τὴν οἰκωμένην, ὡς ἄλλο παρ' ἄλλοις ἢν κείμενον ἰδεῖν
ποθῶντες. ἀνέθηκε δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ ἐκ τῆ ἱερῆ τῶν Ἰ-
δαίων χρυσᾶ κατασκευάσματα, σμυννόμενος ἐπ' αὐτοῖς.
τὸν δὲ νόμον αὐτῶν, καὶ τὰ πορφυρεῶ τῇ σηκῷ καταπετάσμα-
τα, πρόσέταξεν ἐν τοῖς βασιλείοις ἀποθεμένους φυλάττειν.

ΚΕΦ. 5.

Περὶ Μαχαιρέντος· καὶ ὡς τὸ Φερέριον, ἄλλως τε τόπῳ
αἰρεῖ Λακίλιος Βάσσος.

Εἰς δὲ τὴν Ἰουδαίαν πρεσβευτὴς Λακίλιος Βάσσος ἐκ-
πεμφθεὶς, καὶ τὴν στρατιὰν παρὰ Κερεαλίου Οὐίτελλιανῷ
παρελαβὼν, τὸ μὲν ἐν τῷ Ηρωδεῖῳ Φερέριον προσηγάγετο
μετὰ τῶν ἐχόντων. μετὰ ταῦτα δὲ πᾶν ὅσον ἦν στρατιωτι-
κὸν συναγαγὼν, πολὺ δ' ἦν κατὰ μέρη διηρημένον, καὶ τῶν
ταγμάτων τὸ δέκατον, ἔγνω στρατεύειν ἐπὶ Μαχαιρέντα.
πάνυ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἐξαιρεθῆναι τὸ Φερέριον, μὴ διὰ
τὴν ὀχυρότητα πολλὰς εἰς ἀπόσασιν ἐπαγάγηται. καὶ γὰρ
τοῖς κατέχουσι βεβαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ τοῖς ἐπιῶντι
ὄκνον καὶ δέος, ἢ τῷ χωρὶς φύσει ἦν παραχρῆν ἰκανωτάτη.
αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ τετεταγμένον, πετρώδης ὄχθος ἐστίν, εἰς
μήκισον ὕψος ἐγηγεγμένος, ὡς εἶναι καὶ διὰ τῆτο δυσέρω-
τος. μεμηχάνηται δ' ὑπὸ τῆς φύσεως εἶναι μηδὲ προσβα-
τός· φάραγξι γὰρ πάντοθεν ἀσύνοπτον ἐχέουσιν τὸ βά-
θος, περιτετάφρευται, μήτε περὶ αὐτὴν ῥαδίως δυναμέναις,
καὶ χωδῆναι παντάπασιν ἀμηχάνοις. ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς
σπέρας περιτέμνυσσα παρατείνει σαρδίας ἐξήκοντα, πέρας

constitutionem, Vespasianus statuit Paci templum aedificare: fecitque cito admodum, et pulchrius meliusque omni opinione perfecit. Magnis enim opibus largiter in hanc rem usus, et priscorum etiam praeclara omnia adhibens, picturis et statuis pulcherrimis illud adornavit. Omnia enim in hoc templum collata et disposita erant, quorum visendorum studio homines antea per totum terrarum orbem vagabantur, quo modo aliud apud alios se haberet, videre cupientes. Posuit autem et hic e Iudaeorum templo vasa et instrumenta aurea, de istis glorians et se efferens. Legem vero eorum, et vela tabernaculi purpurea, in palatio reposita seruari praecipit.

CAP. VI.

De Machaerunte; et quomodo castellum aliaque loca capit Lucilius Bassus.

IN Iudaeam vero legatus missus Lucilius Bassus cum exercitu, quem a Cereali Vitelliano acceperat; castellum quidem Herodion cum praesidio deditioe capiebat. Post autem, copiis omnibus militaribus collectis, (multas enim in partes diuisae erant) interque eas legione decima, statuit exercitum educere contra Machaeruntem. Quippe omnino necesse erat excindi castellum, ne multos ob sui firmitatem ad defectionem moueret. nam et salutis spem certam illud tenentibus, et aggredientibus cunctationem atque formidinem ex natura loci maxime asferre poterat. Nam quod quidem muro cingitur, saxosus est collis in maximam altitudinem euectus, adeo ut difficulter admodum capi potuerit. Quin et a natura ita paratum erat, ut ne facilis quidem esset accessus; utpote vallibus quasi fossis undique cinctum prae altitudine non conspiciendis, neque facile transcundis, nulloque modo terrae aggestione complendis. nam ea, quae ab occidente secat, vallis per LX. stadia diffunditur, lacum

αὐτῆς τὴν Ασφαλίτιν ποιημένη λίμνην. κατὰ τῆτο δέ πη, καὶ αὐτὸς ὁ Μαχαιρῆς τὴν ὑψηλοτάτην ἔχει κορυφὴν ὑπερανίσχυσαν. αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρκτῆ καὶ μεσημβρίας Φάραγες, μεγέθει μὲν ἀπολείπονται τῆς προειρημένης, ὁμοίως δ' εἰσὶν ἀμήχανοι πρὸς ἐπιχείρησιν. τῆς δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν Φάραγος τὸ μὲν βάθος ἅκ' ἑλαττον ἑκατὸν εὐρίσκεται πηχῶν, τέρμα δὲ γίνεται πρὸς ὄρος ἀπαντικρὺ κείμενον Μαχαιρῆντος.

β'. Ταύτην τῆ τόπων κατιδὼν τὴν φύσιν βασιλεὺς Ἰεδαίων Ἀλέξανδρος, πρῶτος ἐπ' αὐτῇ τεχνίζει Φερίων, ὁ μετὰ ταῦτα Γαβίνιος Ἀριστοβῆλος πολυμῶν καθεῖλεν. Ἡρώδης δὲ βασιλεύοντι παντὸς ἔδοξε μᾶλλον ἐπιμελείας ἄξιον εἶναι, καὶ κατασκευῆς ὀχυροτάτης, μάλιστα καὶ διὰ τὴν τῶν Ἀράβων γεγνῆσιν. κῆται γάρ ἐν ἐπικαίρῳ πρὸς τὴν ἐκείνων γῆν ἀποβλέπον. μέγαν μὲν ἐν τόπον τείχεσι καὶ πύργοις περιβαλὼν, πόλιν ἐνταῦθα κατώκισεν, ἐξ ἧς ἀνόδος εἰς αὐτὴν ἔφερε τὴν ἀκρώρειαν. ἢ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν ἄνω τὴν κορυφὴν τείχος ἐδείματο, καὶ πύργους ἐπὶ ταῖς γωνίαις ἑκατὸν ἐξήκοντα πήχεων ἀνέστησε. μέσον δὲ τῆ περιβόλης βασιλείου ὠκοδομήσατο, μεγέθει τε καὶ κάλλει τῶν οἰκήσεων πολυτελέες. πολλὰς δὲ καὶ δεξαμενάς εἰς ὑπαδοχὴν ὕδατος, καὶ χορηγίαν ἄφθονον, ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῶν τόπων κατεσκεύασεν, ὥσπερ πρὸς τὴν φύσιν ἀμιλληθεὶς, ἧ' αὐτὸς τὸ κατ' ἐκείνην τῆ τόπων δυσάλωτον ὑπερβάλλεται ταῖς χειροποιήτοις ὀχυρώσεσιν. ἔτι τε γὰρ καὶ βελῶν πλῆθος καὶ μηχανημάτων ἐγκατέθετο, καὶ πᾶν ἐπενόησεν ἐτοιμάσασθαι τὸ παραχρῆν δυνάμενον τοῖς ἐνοικῶσι μηκίης πολιορκίας καταφρόνησιν.

γ'. Επεφύκει δ' ἐν τοῖς βασιλείοις καὶ πύγανον, ἄξιον τῆ μεγέθους θαυμάσαι. συκῆς γὰρ ἑδemiᾶς ὕψους καὶ πάχους ἀπελείπετο. λόγος δ' ἦν ἀπὸ τῶν Ἡρώδης χρόνων αὐτὸ διαρκέσαι, καὶ ἐπιπλεῖσιν ἴσως ἔμεινεν. ἐξεκόπη δ' ὑπὸ τῶν παραλαβόντων τὸν τόπον Ἰεδαίων. τῆς Φάραγος δὲ τῆς κατὰ τὴν ἀρκτον περιεχύσεως τὴν πάλιν Βαάρας ὀνομά-

Asphaltiten sibi limitem faciens. Hac sane parte ipse Machaerus altissimum verticem habet supereminentem. A septentrione autem et meridie valles magnitudine quidem a praedicta superantur, similiter vero sunt inexpugnabiles. Eius autem, quae ab oriente est, vallis profunditas quidem non minor centum cubitis inuenitur: terminatur vero monte ex aduerso Machaeruntis posito.

2. Alexander rex Iudaeorum, conspecta loci natura, primus in eo castellum muniuit; quod postea Gabinius, bellum gerens contra Aristobulum, demolitus est. Herodi autem regnanti visum est omni loco dignius, cui adhiberetur cura et constructio validissima, maximeque propter Arabum vicinitatem. nam commodè situm erat, illorum terram prospectans. Et magno quidem loco cum murum circumdedit et turres, urbem illic condidit, unde in arcem ipsam patebat adscensus. Veruntamen et circa ipsum verticem superaedificauit murum, turresque in angulis sexagenorum cubitorum erexit. In medio autem ambitu regiam exstruxit, conspicuam magnitudine et pulchritudine conclauium, insuper et multas cisternas, in locis maxime idoneis ad aquam pluuiam excipiendam abundeque suppeditandam, parauit, certamine ab ipso veluti cum natura inito, vt, quod illa situ loci inexpugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim et sagittarum multitudinem et machinarum illic reposuit, animumque adiecit ad ea omnia paranda, quibus incolas faceret contemptui habere longissimam obsidionem.

3. In ipsa quoque regia olim fuerat ruta mirandae magnitudinis. a nulla enim sicu vel altitudine vel crassitudine superabatur. Ferebant etiam, eam ab Herodis durasse temporibus, et longissimo forsan tempore mansisset: sed a Iudaeis, qui locum illum occuparant, excisa erat. Vallis autem, qua ciuitas a septentrione cingitur, locus quidam Baaras appellatur, gignitque radicem

Ζεταί τις τόπος, Φύει τε ρίζαν ὁμωνύμως λεγομένην αὐτῷ. αὕτη Φλογί μὲν τὴν χροιάν ἔοικε, περὶ δὲ τὰς ἐσπέρας σέλας ἀπασφράπτισσα. τοῖς δ' ἐπιῖσι καὶ βυλομένοις λαβεῖν αὐτὴν ἐκ ἔστιν εὐχέρως, ἀλλ' ὑποφεύγει, καὶ ἢ πρότερον ἴσεται, πρὶν ἂν τις ἕρον γυναικὸς, ἢ τὸ ἔμμηνον αἷμα χέη κατ' αὐτῆς· ἢ μὴν ἀλλὰ καὶ τότε τοῖς ἀψαμένοις πρόδηλός ἐστι θάνατος, εἰ μὴ τύχη τις αὐτὴν ἐκείνην ἐπενεγκάμενος τὴν ρίζαν ἐκ τῆς χειρὸς ἀπηρετημένην. ἀλίσκεται δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἀκινδύνως, ὅς ἐστι τοιόσδε. κύκλῳ πᾶσαν αὐτὴν περιουρύσσωσιν, ὡς εἶναι τὸ κρυπτόμενον τῆς ρίζης θραχύτατον. εἴτ' ἐξ αὐτῆς ἀποδῶσι κύνα, καὶ κείνη τῷ δήσαντι συνακολουθεῖν ὁρμήσαντος, ἢ μὲν ἀνασπᾶται ῥαδίως, θνήσκει δ' εὐθύς ὁ κύων, ὥσπερ ἀντιδοθεὶς τῷ μέλλοντος τὴν βοτάνην ἀναιρήσεσθαι. φόβος δ' ἔδδεις τοῖς μετὰ ταῦτα λαμβάνουσιν. ἔστι δὲ μετὰ τοσούτων κινδύνων διὰ μίαν ἰαχὺν περισπᾶστος. τὰ γὰρ καλόμενα δαιμόνια, ταῦτα δὲ πονηρῶν ἐστὶν ἀνθρώπων πνεύματα, τοῖς ζῶσιν εἰσδυόμενα καὶ κτείνοντα τὰς βοηθείας μὴ τυγχάνοντας, αὕτη ταχέως ἐξελαύνει, καὶν προσερχθῇ μόνον τοῖς νοσῶσι. ῥέουσι δὲ καὶ θερμῶν ὑδάτων πηγαὶ κατὰ τὸν τόπον, πολὺ τὴν γῆυσιν ἀλλήλων διαφέρεσαι. πικραὶ μὲν γὰρ αὐτῶν τινές εἰσιν, αἱ δὲ γλυκύτητος ἔδδεν ἀπολείπουσιν. πολλαὶ δὲ καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναδόσεις, ἢ μόνον ἐν τῷ χθαμαλωτέρῳ τὰς πηγὰς παραλλήλως ἔχουσιν· ἀλλ', ὡς ἂν καὶ μᾶλλον τις θαυμάσειε, σπήλαιόν τι πλησίον ὁρᾶται, κοιλότητι μὲν ἢ βαθύ, τῇ πέτρᾳ δὲ πρὸς χάσιν σκεπόμενον. ταύτης ἄνωθεν ὥσανει μασοὶ δύο ἀνέχουσιν, ἀλλήλων ὀλίγῳ διεσῶτες, καὶ ψυχροτάτη μὲν ἄτερος πηγὴν, ἄτερος δὲ θερμοτάτην ἐκδίδωσιν· αἱ μισγόμεναι ποῖσι λεγρὸν ἥδιον, παιώνιον τε νοσημάτων, πολλῶν δὲ μάλιστα νούρων ἄκισιν. ἔχει δ' ὁ τόπος καὶ θεῖα καὶ συπτηρίας μέταλλα.

δ'. Βάσσος δὲ, πάντῃ περισκεψάμενος τὸ χωρίον, ἔγνω ποιῆσθαι τὴν πρόσοδον, χωνύς τὴν Φάραγγα τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς. καὶ τῶν ἔργων εἶχετο, σπαδὴν ποιῆ-

eiusdem nominis. Illa colore quidem flammae assimulari visa est, circa vesperam vero iubar quoddam eiaculari. Accedentibus eamque euellere cupientibus captu haud facilis est; sed refugit, nec prius se sistit, quam quis urinam mulieris aut sanguinem menstruum affuderit: ac tum iis, qui eam attigerint, indubia mors imminet, nisi quis forte illam ipsam radicem ferat de manu suspensam. Capitur etiam et alio modo sine periculo, qui talis est. Vndique eam circumfodiunt, ut radicis quam minimum terra tegatur: deinde canem ei alligant, qui cum eum, a quo ligatus est, comitari cupit, illa quidem facile euellitur, canis vero continuo moritur, tanquam vice eius, a quo herba tollenda erat, traditus. Accipientibus vero eam post nihil est metus. Expetitur autem propter vnam virtutem tantis periculis. Nam quae daemonia vocantur (haec autem malorum hominum spiritus sunt) et viuentes intrant, eosque necant, quibus nihil auxilii praesto est, ipsa statim, si modo aegrotantibus admoveatur, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum quoque calidarum fontes, multum inter se sapore diuersi. Nam alii quidem amari sunt, alii vero nihil dulcedinis desiderant. Multae etiam aquarum frigidarum eruptiones non modo in humilioribus locis non longe a se inuicem fiunt; sed, quod amplius quis miretur, in proximo quaedam spelunca cernitur, non quidem magnae profunditatis, saxo autem prominente tecta. Super hoc duae quasi mammae eminent inter se paululum distantes; et ex altera quidem frigidissimus fons scaturit, altera vero calidissimum fundit: qui mixti lauacrum suauissimum praebent, morbis curandis, omnium vero maxime nervis roborandis idoneum. Habet etiam locus et sulphuris et aluminis metalla.

4. Bassus autem, castellum vndique contemplatus, accessum parare statuit, vallem orientalem terra aggesta complens: operique se admovebat, properans quam ce-

μενος ἢ τάχος ἐξῆρα τὰ χώματα, καὶ δι' αὐτῶν ῥαδίαν
 ποιῆσαι τὴν πολιορκίαν. οἱ δ' ἐνδον ἀπειλημμένοι τῶν Ισ-
 δαίων, αὐτοὶ καθ' ἑαυτὰς ἀπὸ τῶν ξένων διακριθέντες,
 ἐκείνους μὲν ἠνάγκασαν, ὅχλον ἄλλως εἶναι νομίζοντες, ἐν τῇ
 κάτω πόλει παραμένειν, καὶ τὰς κινδύνους προσκδέχεσθαι.
 τὸ δ' ἄνω Φερίον αὐτοὶ καταλαβόντες εἶχον, καὶ διὰ τὴν
 ἰσχὺν τῆς ἐχυρότητος, καὶ προνοίᾳ τῆς σωτηρίας αὐτῶν.
 τεύξεσθαι γὰρ ἀφίσσεως ὑπελάμβανον, εἰ τὸ χωρίον Ρω-
 μαιοῖς ἐγχειρίσειαν. πείρα δὲ πρότερον ἐβάλλοντο τὰς ὑπὲρ
 τῆ διαφεύξεσθαι τὴν πολιορκίαν ἐλπίδας ἐλέγχειν. διὰ τῆ-
 το καὶ προθύμως ἐποιοῦντο τὰς ἐξόδους ἀπὸ πᾶσαν ἡμέραν,
 καὶ τοῖς τυχεῖσι συμπλεκόμενοι, πολλοὶ μὲν ἔθνησκον, πολ-
 λὰς δὲ τῶν Ρωμαίων ἀνέστην. αἱ δὲ τῆ κρατεῖν ὁ καιρὸς
 ἐβράβευεν ἐκατέροις τὸ πλεόν· τοῖς μὲν Ισδαίοις, εἰ πρὸς
 ἀφυλακτοτέρους προσπέσοιεν· τοῖς δὲ ἐπὶ τῶν χωμάτων, εἰ
 προσειδόμενοι τὴν ἐκδρομὴν αὐτῶν δέχοιντο πεφραμένως.
 ἀλλ' ἔκ ἐν τῆτοις ἔμελλε γενήσεσθαι τὸ πέρας τῆς πολιορ-
 κίας. ἔργον δὲ τιπραχθὲν ἐκ συντυχίας παραάλαγον τῆς
 παραδόσεως τῆ Φερίᾳ τὴν ἀνάγκην ἐπέστησε τοῖς Ισδαίοις.
 ἦν ἐν ταῖς πολιορκημένοις νεανίας τολμῆσαι τε θρασὺς καὶ
 κατὰ χεῖρα δραστήριος, Ελισάβετος ὄνομα. ἐγεγόνει δ' ἔτος
 ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἐπιφανής, τὰς πολλὰς ἐξίεναι καὶ κωλύειν
 τὴν χῶσιν παρακαλῶν, καὶ κατὰ τὰς μάχας πολλὰ καὶ
 δεινὰ τὰς Ρωμαίους διατιθείς. τοῖς δὲ σὺν αὐτῷ τολμᾶσιν
 ἐπεκτρέχειν ῥαδίαν μὲν τὴν προσβολὴν τιθέμενος, ἀκίνδυνον
 δὲ παρέχων τὴν ἀναχώρησιν, τῷ τελευταίῳς ἀπιέναι. καὶ
 δὴ ποτε τῆς μάχης διακριθείσης, καὶ γεγонуίας ἀμφοτέ-
 ρων ἀναχωρήσεως, αὐτὸς ἄτε δὴ περιφρονῶν, καὶ νομίζων
 ἔκ ἂν ἔτι τῶν πολεμίων ἔδνα τότε μάχης ἄρξειν, μένας
 τῶν πυλῶν ἔξω, τοῖς ἐπὶ τῆ τείχεως διελάλει, καὶ πᾶς πρὸς
 ἐκείνους τὴν διάνοιαν ἦν. ὁρᾷ δὲ τὸν καιρὸν τῆ Ρωμαϊκῆς
 στρατοπέδου Ρῥοφός, γένος Αἰγύπτιος· καὶ μηδενὸς ἂν προσ-
 δοκήσαντος ἐξαίφνης ἐπιδραμὼν, σὺν αὐτοῖς ἀράμενος αὐ-
 τὸν τοῖς ὅπλοις, ἕως κατέσχε τὰς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἰδέοντας

lerrime aggeres erigere, perque eos facilem ad oppugnationem viam sternere. Iudaei autem, qui intus erant obsessi, cum se a peregrinis separassent, illos quidem inane vulgus esse existimantes, in vrbe inferiore manere coëgerunt ac pericula priores excipere. Superius autem castellum ipsi occupatum tenebant, et propter munitionis firmitatem, et vt saluti suae consulere. impetraturos enim se veniam opinabantur, si castellum Romanis traderent. Periculo autem facto prius volebant spem arguere, quam de obsidione declinanda habuerunt. ideoque alacri animo quotidianas eruptiones fecerunt; et, cum obuiis congressi, multi quidem perierunt, Romanorum vero multos occiderunt. Semper autem vtrisque plus victoriae ex tempore tribuebatur: Iudaeis quidem, cum minus cautos et imparatos adorirentur: in aggeribus autem positus, si prouisum excursum eorum bene septi armis exciperent. Sed non is futurus erat obsidionis finis. Res autem quaedam fortuita inopinatam castelli tradendi necessitatem imposuit Iudaeis. Erat inter obsessos iuuenis, audacia ferox, et manu strenuus, nomine Eleazarus. is autem fuerat in excursionibus conspicuus, plurimosque, vt exirent et aggeris exstructionem prohiberent, hortari solebat, et in praeliis multas grauesque Romanis clades inferebat. Quin et illis, qui secum excursionem facere audebant, primam quidem impressionem facilem, viam vero receptui tutam reddebat, nouissimus recedendo. Aliquando autem praelio diremto et vtrunque discessione facta, ille, tanquam despiciens omnes, et existimans neminem tunc hostium ad praelium laceffiturum esse quenquam, extra portas remansit, et in muro stantes alloquebatur, omni cogitatione in illos defixus. Hanc autem opportunitatem animaduertit Rufus quidam Romanus miles, genere Aegyptius; et, cum nemo exspectaret, subito accurrens illum cum ipsis armis sublatum, dum hoc vi-

ἔκπληξις, φθάνει τὸν ἄνδρα μεταθεῖς πρὸς τὸ Ῥωμαίων
 στρατόπεδον. τῷ δὲ στρατηγῷ κελεύσαντος γυμνὸν διαλαβεῖν
 αὐτὸν, καὶ καταστήσαντας εἰς τὸ Φανερώτατον τοῖς ἐκ τῆς
 πόλεως ἀποβλέψασι μάλιστα αἰκίζεσθαι, σφόδρα τὰς Ιε-
 δαίαις τὸ περὶ τὸν νεανίαν πάθος συνέχευεν, ἀθρόα δ' ἡ πό-
 λις ἀνώμωξε, καὶ Θρηῖνος ἦν μείζων, ἢ καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς συμ-
 φορᾶν. τῷτο συνιδὼν ὁ Βάσσιος κατὰ τῶν πολεμίων ἀρχὴν
 ἐποιήσατο στρατηγήματος, καὶ βεληθεὶς αὐτῶν ἐπιτεῖναι τὸ
 περιαλγές, ἵνα βιασθῶσιν ἀντὶ τῆς σωτηρίας τὰνδρὸς ποιή-
 σασθαι τῷ Φερερίῳ παραδόσιν, τῆς ἐλπίδος ἢ δεινὰρτεν. ὁ
 μὲν γὰρ προσέταξε καταπύγνουσθαι σφυρὸν, ὡς αὐτίκα
 κρημῶν τὸν Ελεάζαρον. τοῖς δ' ἀπὸ τῷ Φερερίῳ τῷτο θεασα-
 μένοις ὁδύνη τε πλείων προσέπεσε, καὶ διωλύγιον ἀνώμω-
 ζον, ἢ ἀναχρῆτόν εἶναι τὸ πάθος βοῶντες. ἐνταῦθα δὴ τοί-
 νυν Ελεάζαρος ἐκέτευεν αὐτὰς, μήτ' αὐτὸν περιιδεῖν ὑπομεί-
 ναντα θάνατον τὸν οἴκτισον, καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὴν σωτη-
 ρίαν παρασχῇν τῇ Ῥωμαίων εἵξαντας ἰαχὺ καὶ τύχῃ, μετὰ
 πάντας ἤδη κειρωμένους. οἱ δὲ, καὶ πρὸς τῆς ἐκείνου λόγους
 κατακλῶμενοι, καὶ πολλῶν ἔνδον ὑπὲρ αὐτῷ δεομένων, ἦν
 γὰρ ἐκ μεγάλης καὶ σφόδρα πολυανθρώπου συγγενείας,
 παρὰ τὴν αὐτῶν φύσιν εἰς οἶκτον ἐπέδωκαν· καὶ τινες ἐξα-
 ποσεύλαντες κατὰ τάχος, διελέγοντο ποιῆσθαι τὴν παραδό-
 σιν τῷ Φερερίῳ, ἀξιῶντες, ἵνα ἀδελφεὶς ἀπαλλάττωνται, κομ-
 σάμενοι τὸν Ελεάζαρον. δεξαμένων δὲ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῷ
 στρατηγῷ ταῦτα, τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ κάτω πόλει, τὴν γε-
 γεννημένην ἰδίᾳ τοῖς Ιεδαίοις πυθόμενοι σύμβασιν, αὐτοῖς κα-
 τὰ νύκτα λαθόντες ἔγνωσαν ἀποδράναι. τὰς πύλας δ' αὐ-
 τῶν ἀνοιξάντων, παρὰ τῶν τὴν ὁμολογίαν πεποιημένων πρὸς
 τὸν Βάσσον ἦκε μῆνυσις, εἴτ' ἔν τῆς σωτηρίας αὐτοῖς φθο-
 νησάντων, εἴτε καὶ δια δόος, μὴ τὴν αἰτίαν αὐτοὶ λάβωσι
 τῆς ἐκείνων ἀποδράσεως. οἱ μὲν ἔν ἀνδρεσιότατοι τῶν ἐξίον-
 των ἔφθασαν διεκπύεσθαι, καὶ διέφυγον· τῶν δ' ἔνδον
 καταληφθέντων, ἄνδρες μὲν ἀνῆρέθησαν, ἐπὶ τοῖς χιλίοις
 ἑπτακόσιοι, γύναια δὲ καὶ παῖδες ἠνδραποδιόθησαν. τὰς

so stantes in muro stupor teneret, celeriter hominem
 in castra Romanorum transfert. Quem cum dux com-
 prehensum nudari praecepisset, et planissime conspe-
 ctui ciuium expositum flagris caedi iussisset, vehemen-
 ter Iudaeos confudit casus adolescentis, et vniuersa ci-
 uitas ingemuit, maiorque erat lamentatio, quam pro
 vnus viri calamitate. Quod ubi Bassus animaduertit,
 aduersus hostes coepit stratagema adhibere, cumque
 vellet eorum miserationem ita augere, vt pro salute
 viri cogerentur castelli traditionem facere, de spe non
 decidit. Nam ipse quidem crucem desigi statuit, quasi
 Eleazarum statim suspensurus. Quo conspecto, ii, qui
 in castello erant, magis doluerunt, maximis suspiriis
 editis, non ferendam esse calamitatem vociferantes.
 Tunc igitur Eleazarus eos rogabat, ne ipsum mor-
 tem miserrimam subire sinerent, et suae ipsorum sa-
 luti consulentes Romanorum viribus et fortunae cede-
 rent, omnibus iam subactis. Illi autem, et Elea-
 zari verbis fracti et multorum in castello pro eo de-
 precantium precibus, (erat enim ex magna et populo-
 sa familia) praeter indolem suam misericordiae cesse-
 runt: et quibusdam statim missis eos alloquebantur,
 se velle castelli deditionem facere, si, accepto Elea-
 zaro, saluis discedere liceret. Quam conditionem ubi
 Romani et dux illorum acceperant, qui inferiorem
 urbem magno numero tenebant, audita Iudaeorum
 priuata pactione, ipsi clam nocte fugam capessere
 statuerunt. Cum autem illi portas aperuissent, ab iis,
 qui cum Basso pepigerant, ad Bassum veniebat rei
 indicium, siue quod illis inuiderint, siue metue-
 rint, ne, si illi aufugerent, ipsi crimen sustinerent. Et
 fortissimi quidem exeuntium viam sibi facere occu-
 pant et euaserunt: ex iis vero, qui intus relictii
 erant, occisi sunt ad mille vcc, mulierculae et
 pueri in seruitium ducti. Sponsiones vero cum his

δὲ πρὸς τὰς παραδόντας τὸ Φερίον ὁμολογίας οἰόμενος δεῖν ὁ Βάσσος διαφυλάττειν, αὐτὰς τ' ἀφίησι καὶ τὸν Ελεάζαρον ἀπέδωκεν.

ε'. Ταῦτα δὲ διοικησάμενος, ἠπείγετο τὴν στρατιὰν ἄγων ἐπὶ τὸν προσαγορευόμενον Ιάρεθην δρυμόν· πολλοὶ γάρ εἰς αὐτὸν ἠγγέλθησαν ἠθροῖσθαι, τῶν κατὰ τὰς πολιορκίας πρότερον ἐκ τ' Ιερουσολύμων καὶ Μαχαιρῆντος ἀποδραντῶν. ἔλθων ἄν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ γνῆς τὴν ἀγγελίαν ἢκ ἐψευσμένην, πρῶτον μὲν τοῖς ἰππεῦσιν ἅπαν κυκλᾷται τὸ χωρίον, ὅπως τοῖς διεκπαίεσθαι τολμῶσι τῶν Ιουδαίων ἄπορος ἡ φυγὴ γίνηται διὰ τῆς ἰππέας· τῆς δὲ πεζῆς ἐκέλευσε δεινδροτομεῖν τὴν ὕλην, εἰς ἣν καταπεφεύγεσαν. καθίστανται δὲ διὰ τῆτο πρὸς ἀνάγκην οἱ Ιουδαῖοι τῷ δρεῖν τιγινναῖον, ὡς ἐκπαραβόλως ἀγωνιστάμενοι τάχα ἂν καὶ διαφύγοιεν. ἀθρόοι δὲ, καὶ μετὰ βοῆς αἰζῶντες, ἐνέπιπτον τοῖς περικυκλωμένοις. οἱ δ' αὐτὰς ἐδέχοντο καρτερῶς, καὶ πολλῇ τῶν μὲν ἀπονοία, τῶν δὲ Φιλονεικία χρωμένων, χρόνος μὲν ἢκ ὀλίγος διὰ τῆτο τῇ μάχῃ περῆβη, τέλος δ' αὐτοῖς ἔχῃμοιον ἀπέβη τοῖς ἀγωνισταμένοις. Ῥωμαίων μὲν γὰρ δώδεκα τὰς πάντας συνέβη πεσεῖν, ὀλίγας τε τραυθῆναι· τῶν Ιουδαίων δ' ἐκ τῆς μάχης ταύτης ἑδεις διέφυγεν, ἀλλ' ὅντες ἢκ ἐλάττους τριχιλίων πάντες ἀπέθανον, καὶ στρατηγὸς αὐτῶν Ιούδας ὁ Ιαίρεθ παῖς, περὶ ᾧ πρότερον εἰρήκαμεν, ὅτι τάξεως ἠγῶμενός τινος ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Ιερουσολύμων, κατὰ τινας διαδύς τῶν ὑπονόμων ἔλαθεν ἀποδράς.

ς'. Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπέστειλε Καῖσαρ Βάσσω, καὶ Λιβερῷ Μαξίμῳ, ἕτος δ' ἦν ἐπίτροπος, κελύων πᾶσαν γῆν ἀποδόσθαι τῶν Ιουδαίων. ἡ γὰρ κατόικισεν ἐκῇ πόλιν, ἰδίαν αὐτῷ τὴν χώραν φυλάττων· ὀκτακοσίοις δὲ μόνοις, ἀπὸ τῆς στρατιᾶς διαφιεμένοις, χωρίον ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν, ὃ καλεῖται μὲν Αμμαῆς, ἀπέχει δὲ τῶν Ιερουσολύμων σαδίκας ἐξήκοντα. Φόρον δὲ τοῖς ὅπῃ δῆποτ' ᾖσιν Ιουδαίοις ἐπέβαλε, δύο δραχμὰς ἕκασον κελύσας ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὸ Καπετώλιον φέρειν, ὥσπερ πρότερον εἰς

factas, qui castellum dedere promittebant, Bassus religiose seruandas ratus, et ipsos dimittit et Eleazarum reddidit.

5. His autem administratis, in saltum, qui Iardes appellatur, exercitum ducere properabat; multi enim illic congregati esse nunciabantur, qui pridem tempore obsidionum ex Hierosolymis et Machaerunte profugerant. Ergo cum ad locum venisset, neque falsum fuisse nuncium comperisset, primo quidem locum equitibus undique circumdat, ut Iudaei, si qui perumpere audent, propter equites fugiendi copiam non haberent: pedites vero syluam succidere iussit, in quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt Iudaei fortiter aliquid agendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam etiam reperirent. Itaque conferti, et cum clamore impetu facto, in eos, a quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autem fortiter excipiebant; inultaque his quidem audacia, illis vero contentione usis, non parum quidem temporis in pugna tractum est, sed euentus eius aduersis partibus non ex aequo respondit. Nam ex Romanis quidem duodecim tantum contigit occumbere, et non multos vulnerari: Iudaeorum vero ex illo praelio nullus euasit; cumque non essent infra tria millia, omnes perierunt, vnaque eorum dux Iudas Iairi filius, de quo supra diximus, quod ordinis cuiusdam ductor in Hierosolymorum obsidione, cum quendam cuniculorum subiisset, clam effugerit.

6. Eodem vero tempore Caesar ad Bassum et Libe-
rium Maximum scripsit, (is enim procurator erat) iubens, ut omnem Iudaeorum terram venderent. non enim ciuitatem in ea condidit, proprium seruans sibi eorum agrum: sed octingentis duntaxat emeritis locum incolendum dedit, qui vocatur quidem Ammaus, distat autem ab Hierosolymis sexaginta stadiis. Tributum vero Iudaeis ubicunque degentibus indixit, et quotannis binas quemque drachmas in Capitolium inferre iussit, quemadmodum in

τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν συνετέλεον. καὶ τὰ μὲν Ἰουδαίων τότε τοιαύτην εἶχε κατάστασιν.

ΚΕΦ. Ζ΄.

Περὶ συμφορᾶς Ἀντίοχου τοῦ Κομμαγενῶν βασιλέως. περὶ τε τῶν Ἀλανῶν, οἱ κακὰ πολλὰ διεπράξαντο Μήδοις τε καὶ Ἀρμένιοις.

ΗΔΗ δ' ἔτος τέταρτον Οὐεσπασιανὸς διέποντος τὴν ἡγεμονίαν, συνέβη τὸν βασιλέα τῆς Κομμαγενῆς Ἀντίοχον μεγάλαις συμφοραῖς πανοικισίᾳ περιπεσεῖν, ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας. Καισένιος Παῖτος, ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν τότε καθεστηκώς, εἴτ' ἔν αὐθιγῶν, εἴτε καὶ διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἔχθραν, ἡ σφόδρα γὰρ τὸ σαφὲς ἠλέγχθη, γεράματα πρὸς Καίσαρα διπέμψατο, λέγων „τὸν Ἀντίοχον „μετὰ τοῦ παιδὸς Ἐπιφανῆς διεγνωκέναι Ῥωμαίων ἀφίστασθαι, συνθήκας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων πεποιημένον· δεῖν ἔν προκαταλαβεῖν αὐτὸς, μὴ φθάσαντες τῶν „πραγμάτων ἀρξασθαι πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέμῳ συνταράξωσιν. ἔμελλε δὲ Καίσαρ τοιαῦτα μηνύματος „αὐτῷ προσπεσόντος μὴ περιορᾶν. καὶ γὰρ ἡ γεγενησὶς „τῶν βασιλέων ἐποίησε τὸ πρᾶγμα μείζονος ἄξιον προνοίας. „τὰ γὰρ Σαμόσατα, τῆς Κομμαγενῆς μεγίστη πόλις, κεῖται „παρὰ τὸν Εὐφράτην, ὥς εἶναι τοῖς Πάρθοις, εἴ τι τοιούτου „διενεόητο, ῥάσῃ μὲν τὴν διάβασιν, βεβαίαν δὲ τὴν ὑποδοχήν.” πιστευθεὶς ἔν ὁ Παῖτος, καὶ λαβὼν ἐξουσίαν πράττειν ὅ ἂν δοκῇ συμφέρεν, ἔκ ἐμέλλησεν· ἐξαίφνης δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀντίοχον ἐδὲ προσδοκῶντων, εἰς τὴν Κομμαγενὴν ἐνέβαλε, τῶν μὲν ταγμάτων ἄγων τὸ ἔκτον, καὶ πρὸς τὴν λόχου καὶ τινος ἱλας ἱππέων. συνεμάχην δὲ καὶ βασιλεῖς αὐτῷ, τῆς μὲν Χαλκιδικῆς λεγομένης Ἀριστόβουλος, τῆς Ἑμέσης δὲ καλέμενος Σίεμος. ἦν δ' αὐτοῖς τὰ περὶ τὴν εἰσβολὴν ἀνανταγώνισα. τῶν γὰρ κατὰ τὴν χώραν ἐδεῖς ἡθελε χεῖρας ἀνταῖρεν. Ἀντίοχος δὲ, ἀγγελίας ἀδοκήτως προσ-

templum Hierosolymitanum prius conferebant. Et res quidem Iudaeorum illo tempore hunc statum habebant.

CAP. VII.

De calamitate Antiochi regis Commagenorum. deque Alanis, qui mala multa Medis et Armenis intulerunt.

IAM vero quarto anno imperii Vespasiani, accidit, ut Antiochus rex Commagenes in maximas clades cum tota domo incideret, ex causa huiusmodi. Caesennius Pactus, tunc Syriae praefes constitutus, siue vera dicens, siue propter inimicitias inter ipsum et Antiochum (nam liquido res non constabat) literas ad Caesarem misit, indicans „Antiochum cum filio Epiphane decreuisse „a Romanis defectionem facere, pactione inita cum rege Parthorum: proptereaque oportere illos ante capere, ne, si priores novas res adorti essent, totum Romanorum imperium bello perturbarent. Non debere „autem Caesarem huiusmodi nuncium ad se perlatum „negligere. nam vicinitas regum faciebat, ut negotium „maiori cura dignum haberetur. quippe Samosata, Commagenes maximam civitatem, ad Euphratem sita esse, „adeoque Parthis (si quid eiusmodi cogitauerint) facillimum quidem transitum esse, tutum vero receptaculum.” Fide igitur habita Pacto, ac potestate ipsi facta agendi quod expedire videretur, nihil cunctatus est: verum repente, Antiocho suisque nihil tale expectantibus, ingressus est Commagenem, ex legionibus quidem sextam ducens, et insuper quasdam cohortes alaeque equitum. Quin et auxilio ei erant reges, Chalcidicae quidem dictae, Aristobulus, Emesae vero Soëmus nomine. Introitus autem illis erat sine certamine. nam indigenarum nemo volebat lacertos contra mouere. Antiochus autem, insperato accepto nuncio,

πιστάσης, πολέμῳ μὲν ἔδ' ἑπίνοιαν πρὸς Ῥωμαίους ἔσπασεν· ἔγνω δὲ πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὡς εἶχεν ἐπὶ χήματος καταλιπὼν, μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων ὑπέξελθῆν, ἕτως ἂν οἴομενος καθαρὸν Ῥωμαίοις αὐτὸν ἀποδῆξαι τῆς ἐπειρηνεγμένης αἰτίας. καὶ προσελθὼν ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκατὸν σαδίας πρὸς τοῖς εἴκοσιν εἰς τὸ πεδίον, ἐν αὐτῷ καταυλίζεται.

β'. Παῖτος δ' ἐπὶ μὲν τὰ Σαμόσατα τὰς καταληφθέντας ἀποσέλλει, καὶ δι' ἐκείνων εἶχε τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπ' Ἀντιόχον ἐποιεῖτο τὴν ὁρμήν. ἔμην ὁ βασιλεὺς ἔδ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης προήχθη πρᾶξαι τι πρὸς Ῥωμαίους πολεμικόν, ἀλλὰ τὴν αὐτῇ τύχην ὀδυρόμενος ὅτι δέοι παθεῖν ὑπέμενε· νέοις δὲ, καὶ πολέμων ἱμπέροις, καὶ ῥώμῃ σωμάτων διαφέρουσιν, ἔρᾳδιον ἦν τοῖς παισὶν αὐτῇ τὴν συμφορὰν ἀμαχεῖ καρτερεῖν. τρέπονται ἔν πρὸς ἀλκὴν Ἐπιφανῆς τε καὶ Καλλίνικος. σφοδρεῶς δὲ τῆς μάχης καὶ παρ' ὅλην τὴν ἡμέραν γενομένης, αὐτοὶ τὴν ἀνδρείαν διαπρεπῆ παρέχον, καὶ μηδὲν ἐλαττωθείη τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, ἑσπέρας διελύθησαν. Ἀντιόχῳ δ' ἔδ' ἐπὶ τῇ μάχῃ τῶτον κεχωρηκυῖα τὸν τρόπον, μένειν ἀνεκτὸν ἐδόκει· λαβὼν δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς θυγατέρας, μετ' ἐκείνων ἐποιεῖτο Φυγὴν εἰς Κιλικίαν, καὶ τῷτο πρᾶξας τὰ Φρονήματα τῶν οἰκείων στρατιωτῶν κατέκλασεν. ὡς γὰρ ἀπεγνωσμένης ὑπ' αὐτῇ τῆς βασιλείας ἀπέστησαν, καὶ πρὸς τὰς Ῥωμαίους μετεβάλλοντο, καὶ πάντων πρόδηλος ἦν ἀπόγνωσις. πρὶν ἔν τελέως ἐρημωθῆναι τῶν συμμάχων, τοῖς περὶ τὸν Ἐπιφανῆ σῶζεν αὐτὰς ἐκ τῶν πολεμίων ἦν ἀναγκαῖον. καὶ γίνονται δέκα σύμπαντες ἱππεῖς οἱ μετ' αὐτῇ τὸν Εὐφράτην διαβάντες, ἔνθεν ἤδη μετ' αἰδείας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων Βολογέσσην κομιθέντες, ἔχ. ὡς Φυγάδες ὑπερηφανήθησαν, ἀλλ' ὡς ἔτι τὴν παλαιὰν ἔχοντες εὐδαιμονίαν, πάσης τιμῆς ἡξιώθησαν.

γ'. Ἀντιόχῳ δ' εἰς Ταρσὸν ἀφικνόμενῳ τῆς Κιλικίας, ἑκατοντάρχην Παῖτος ἐπιπέμψας, δεδεμένον αὐτὸν εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν. Οὐσπασιανὸς δ' ἔχ. ὑπέμεινεν ἕτω πρὸς

de bello quidem aduersus Romanos nequirit animum ad cogitandum inducere: decreuit autem, toto regno in eo quo erat statu relicto, cum coniuge ac liberis egredi; hoc facto se Romanis purum a suspitione criminis sibi illati probaturum esse ratus. Cumque ex vrbe egressus esset centum et triginta stadiis in planiciem, illic tabernaculum posuit.

2. Paetus autem de suis aliquot ad Samosata quidem occupanda mittit, et per eos ciuitatem tenebat: ille vero cum aliis copiis Antiochum versus contendebat. Non tamen rex vel ipse necessitate adductus est aduersus Romanos aliquid bellicum gerere; sed de fortuna sua querens quicquid oporteret pati sustinuit: filiis autem eius, adolescentibus, bellique peritis, et corporis robore praestantibus, haud facile erat sine pugna calamitatem perferre. Itaque ad dimicandum se conferebant Epiphanes et Callinicus. Vehementi autem pugna et per totum diem habita, ipsi se fortitudine conspicuos praestabant; nullaque parte suarum copiarum imminuta, nocte appetente diremtum est praelium. Antiocho vero neque pugna hoc modo finita ferendum videbatur, vt maneret; sed sumpta coniuge cum filiabus, illis eam comitantibus in Ciliciam fugit. atque hoc facto militum suorum animos fregit. nam veluti desperato ab eo regno defecere, et Romanis se dediderunt, atque ab omnibus palam desperatum erat. itaque prius, quam penitus destituerentur auxiliis, Epiphani cum suis seruare se ex hostibus erat necessarium. atque omnes erant equites numero decem, qui cum eo Euphratem transgressi, atque inde sine metu profecti ad Vologesem regem Parthorum, non quasi profugi despectui erant; sed, haud secus ac si pristinam felicitatem adhuc retinuissent, omni honore digni censebantur.

3. Antiochum vero ipsum, vbi Tarsum Ciliciae venit, misso centurione Paetus vincitum Romam mittendum curauit. Vespasianus autem ita regem ad se deduci

αὐτὸν ἀναχθῆναι τὸν βασιλέα, τῆς παλαιᾶς ἀξίων Φιλίας μᾶλλον αἰδῶ λαβεῖν, ἢ διὰ τὴν τῷ πολέμῳ πρόφασιν ἀπαραιτήτον ὀργὴν διαφυλάττειν. κελύει δὲ καὶ ὁδὸν εἰς τὸν αὐτὴ τῶν δεσμῶν ἀφαιρεθέντα, καὶ παρέντα τὴν εἰς τὴν Ρώμην ἀφίξιν, τὸ νῦν ἐν Λακεδαιμόνι διάγειν· δίδωσί τε μεγάλας αὐτῷ προσόδους χρημάτων, ὅπως μὴ μόνον ἄφθονον, ἀλλὰ καὶ βασιλικὴν ἔχοι τὴν δαίταν. ταῦτα τοῖς περὶ τὸν Επιφανῆ πυθομένοις, πρότερον σφόδρα περὶ τῷ πατρὸς δεδιόσιν, ἀνείθησαν αἱ ψυχαὶ μεγάλης καὶ δυσδιαθέτου φροντίδος. ἐλπίς δὲ καὶ αὐτοῖς τῶν παρὰ Καίσαρος διαλλαγῶν ἐγένετο, Βολογέσθ περὶ αὐτῶν ἐπισείλαντος. ἔδδ' γὰρ εὐδαιμονῶντες ὑπέμενον ἔξω τῆς Ῥωμαίων ζῆν ἡγεμονίας. δόντος δὲ Καίσαρος ἡμέρως αὐτοῖς τὴν ἄσθιναν, εἰς Ρώμην παρεγένοντο, τῷ τε πατρὸς ὡς αὐτὸς ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος εὐθύς ἐλθόντος, πάσης ἀξιόμενοι τιμῆς κατέμενον ἐνταῦθα.

δ'. Τὸ δὲ τῶν Ἀλανῶν ἔθνος, ὅτι μὲν εἰσι Σκύθαι περὶ τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην κατοικῶντες, πρότερον δὴ πᾶς δεδηλώκαμεν, κατὰ τήνδε δὲ τῆς χρόνης διανοηθέντες εἰς τὴν Μηδίαν, καὶ προσωτέρω ταύτης ἔτι καὶ ἀρπαγὴν ἐμβαλεῖν, τῷ βασιλεῖ τῶν Τρεκανῶν διαλέγονται. τῆς παρόδου γὰρ ἄτος δεσπότης ἐστίν, ἣν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος πύλαις σιδηραῖς κλεισθὴν ἐποίησε. καί κεινός τὴν εἴσοδον αὐτοῖς παραχόντος, ἀθρόοι καὶ μηδὲν πρὸ ποτεύσασιν τοῖς Μήδοις ἐπιπεσόντες, χώραν πολυάνθρωπον καὶ παντοίῳ ἀνάμεσον βοσκημάτων διήρπαζον, μηδενὸς αὐτοῖς τολμῶντος ἀνθίστασθαι. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας Πάκορος ὑπὸ δέκας εἰς τὰς δυσχωρίας ἀναφυγῶν, τῶν μὲν ἄλλων ἀπάντων παρακωχήκει, μόλις δὲ παρ' αὐτῶν ἐρρύσατο τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς αἰχμαλώτης γενομένας, ἑκατὸν δὲς τάλαντα. μετὰ πολλῆς ἔν ραζῶνις ἀμαχεὶ ποιούμενοι τὰς ἀρπαγὰς, μέχρι τῆς Ἀρμενίας προῆλθον, πάντα λεηλατῶντες. Τηριδάτης δ' αὐτῆς ἐβασίλευεν, δεῦπ' ἀπαντήσας αὐτοῖς, καὶ ποιησάμενος μάχην, παρὰ μι-

non passus est, ad veterem amicitiam potius respectum habere aequum censens, quam belli occasione inexorabilem iracundiam seruare. Itaque iubet ei iter agenti auferri vincula, intermissaque interim profectio ad Romam, in praesens apud Lacedaemonem degere: magnos etiam ei pecuniae redditus dat, ut victus non modo largus ei suppeditaretur, sed et regius et magnificus. Vbi Epiphanes, et qui cum eo erant, ista acceperant, qui patri ante valde meruebant, liberati erant magna et difficili mentis anxietate et sollicitudine. insuper et spem conceperunt redeundi in gratiam cum Caesare, cum Vollogeses de illis literas scripsisset: nec enim, quamuis feliciter agerent, extra Romanum imperium viuere sustinebant. Cumque Caesar illis humaniter securitatem dedisset, Romam se contulerunt; patreque ad eos ex Lacedaemone statim aduecto, omni honore excepti illic manebant.

4. Alanorum autem gens, quod quidem Scythae sint, iuxta flumen Tanaim et paludem Maeotidem sedes habentes, alicubi iam ante inemorauimus; his vero temporibus molientes in Mediam et vltius praedandi causa penetrare, cum rege Hyrcanorum colloquuntur. is enim est transitus illius dominus, quem rex Alexander portis ferreis muniuerat. Cumque is aditum illis aperuisset, confertim Medos, nihil tale suspicantes, adorti, regionem virorum plenam et omne genus pecore abundantem diripiebant, nemine illis audente resistere. etenim Pacorus, qui tum isti regioni imperabat, in loca difficiliora prae metu se recipiens, caeteris quidem omnibus cesserat: vix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis, redemit. Magna ergo facilitate et sine pugna rapinas exercentes, usque ad Armeniam vastantes omnia processere. Eius autem Teridates rex erat, qui cum illis obuiam iuisset pugnamque cominisset, parum aberat, quin viuus

κρὸν ἦλθεν ἐπ' αὐτῆς ζωὸς ἀλῶναι τῆς παρατάξεως. βρέχον γὰρ αὐτῷ τις πύρρων περιβαλὼν ἐμελλεν ἐπισπᾶσθαι, εἰ μὴ τῷ ξίφει θᾶττον ἐκείνος τὸν τόνον κόψας, ἔφθη διαφυγεῖν. οἱ δὲ, καὶ διὰ τὴν μάχην ἔτι μᾶλλον ἀγριωθέντες, τὴν μὲν χώραν ἐλυμῆναντο· πολὺ δὲ πληθὺς ἀνθρώπων καὶ τῆς ἄλλης λείας ἄγοντες ἐξ ἀμφοῖν τῶν βασιλειῶν, πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκομίσθησαν.

ΚΕΦ. η'.

Περὶ Μασάδας καὶ τῶν αὐτὴν καταχρόντων σικαρίων· καὶ ὅπως Σίλβας εἰς τὴν Φερίξ πολιορκίαν ἐτράπετο. Εὐεάζαρος δημηγορία.

ΕΠΙ δὲ τῆς Ἰουδαίας Βάσσεως τελευτήσαντος, Φλαβίος Σίλβας διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν· καὶ τὴν μὲν ἄλλην ἅπασαν ὄρων τῷ πολέμῳ κεχειρωμένην, ἐν δὲ μόνον ἔτι Φερίον ἀφιστηκὸς, ἐστράτευσεν ἐπὶ τῷτο πᾶσαν τὴν ἐν τοῖς τόποις δύναμιν συναγαγών. καλεῖται δὲ τὸ μὲν Φερίον Μασάδα, προεισήκει δὲ τῶν κατειληφόντων αὐτὸ σικαρίων δυνατὸς ἀνὴρ Εὐεάζαρος, ἀπόγονος Ἰούδα τῷ πείσαντος Ἰουδαίων ἂν ὀλίγας, ὡς πρότερον δεδηλώκαμεν, μὴ ποιῶσαι τὰς ἀπογραφάς, ὅτε Κυρήνιος τιμητὴς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπέμφθη. τότε γὰρ οἱ σικαριοὶ συνέσθησαν ἐπὶ τῆς ὑπακῆναι Ῥωμαίων θέλοντας, καὶ πάντα τρόπον ὡς πολεμίοις προσεφέροντο, τὰς μὲν κτήσεις ἀρπάζοντες, καὶ περιλαύοντες, ταῖς δ' οἰκήσσειν αὐτῶν πῦρ ἐνιέντες. εἶδεν γὰρ ἄλλοφύλων αὐτὰς ἔφασκον διαφέρειν, ὥτως ἀγεννώς τὴν περιμάχῃστον Ἰουδαίῳ ἐλευθερίαν προειμένους, καὶ δουλῆαν αἰρεῖσθαι τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀνωμολογηκότας. ἦν δ' ἄρα τῷτο πρόφασις εἰς παρακάλυμμα τῆς ὁμότητος καὶ τῆς πλεονεξίας ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον. σαφὲς δὲ διὰ τῶν ἔργων ἐποίησαν. οἱ μὲν γὰρ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως ἐκοινώνησαν, καὶ τῷ πρὸς Ῥωμαίους συνήραντο πόλεμον, τὰ παρ' ἐκείνων δὲ τολμήματα χεῖρον πρὸς αὐτὰς ἐγένετο· καὶ πάλιν τῷ ψεύ-

in illo conflictu caperetur. procul enim quidam misso in eum laqueo circumdatum tracturus erat, nisi celeriter gladio abscidisset funem, et fugere occupasset. Illi autem, pugna multo magis efferati, terram quidem depopulati sunt: magnam vero hominum multitudinem, aliamque abigentes praedam ex utroque regno, iterum domum suam se receperunt.

CAP. VIII.

De Masada et sicariis, qui eam occupauerant. et quomodo Silua ad castelli oppugnationem se conuertebat. Eleazari concio.

DEfuncto autem Basso in Iudaea, Flavius Silua praefecturam suscipit: et caeteram quidem terram omnem bello subactam videns, vnum vero adhuc castellum in defectione persistere, vniuersis istorum locorum copiis collectis, eas in illud eduxit. Castellum autem appellatur quidem Masada, ei vero praeerat vir potens sicariorum, a quibus occupatum fuerat, nomine Eleazarus, e posteris Iudae, qui Iudaeorum non paucis persuaferat, ut ante diximus, ne censum agi sinerent, quando Quirinius censitor in Iudaeam missus est. Tunc enim sicarii conspirarunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse volebant, omnique modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo quidem et abigendo eorum bona, ignem vero domibus eorum iniiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui libertatem a Iudaeis magnopere expetendam ita degeneres prodiderunt, professique sunt, se malle Romanis in seruitutem se tradere. Erat autem totum hoc plane praetextus, ac dicebatur ab iis, ut crudelitatem atque auaritiam suam tegerent. id quod rebus ipsis palam fecerunt. Nam isti quidem et defectionis cum illis socii erant, et belli aduersus Romanos participes; facinora vero ausi sunt in Romanos peiora, quam alii. cumque

δεῖσθαι πάλιν τὴν πρόφασιν ἐξελεγχόμενοι, μᾶλλον ἐκά-
 κην τῆς τὴν πονηρίαν αὐτῶν διὰ τῆς δικαιολογίας οὐκ ἐδίδο-
 τας. ἐγένετο γὰρ πῶς ὁ χρόνος ἐκείνος παντοδαπῆς ἐν τοῖς
 Ἰουδαίοις πονηρίας πολυφύρου, ὡς μηδὲν κακίας ἔργον ἄπρα-
 κτον καταλιπεῖν, μηδ' εἴ τις ἐπινοία διαπλάττειν ἐθέλη-
 σαιεν ἔχεν ἂν τι καινότερον ἐξευρεῖν. ἕτως ἰδία τε καὶ κοινῇ
 πάντες ἐνόησαν, καὶ πρὸς ὑπερβαλεῖν ἀλλήλους ἐν ταῖς
 πρὸς τὸν Θεὸν ἀσεβείαις, καὶ ταῖς εἰς τὰς πλησίον ἀδικίαις,
 ἐφίλονεῖκῃσαν· οἱ μὲν δυνατοὶ τὰ πλήθη κακῶντες, οἱ πολ-
 λοὶ δὲ τὰς δυνατὰς ἀπολλύουσι σπεύδοντες. ἦν γὰρ ἐκείνοις
 μὲν ἐπιθυμία τῷ τυραννεῖν, τοῖς δὲ τῷ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν
 εὐπόρων διαρπάζειν. πρῶτοι μὲν ἦν οἱ σικαριοὶ τῆς παρα-
 νομίας, καὶ τῆς πρὸς τὴν συγγενεῖς ἡξάντο ὁμότητος, μήτε
 λόγον ἄρρητον εἰς ὕβριν, μήτ' ἔργον ἀπέραςον εἰς ὀλεθρον
 τῶν ἐπιβουλευθέντων παραλείποντες. ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰωάν-
 νης ἀπέδειξεν ἑαυτὴ μετριοτέρας. ὃ γὰρ μόνον ἀνῆρει πάν-
 τας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβέλευον, καθά-
 περ ἐχθρίοις μάλιστα δὴ τῶν πολιτῶν τοῖς τοιαύτοις προσφε-
 ρόμενος· ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὴν πατριδα μυρίων ἐνέπλησε κα-
 κῶν, ὅποια πράξειν ἔμελλεν ἄνθρωπος ἡδὴ καὶ τὸν Θεὸν
 ἀσεβεῖν τετολμηκώς. τράπεζαν τε γὰρ ἄθροισμον παρέτιθε-
 το, καὶ τὴν νομισμένην καὶ πάτριον ἐξεδήτησεν ἀγνείαν,
 ἵνα ἡ μηκέτι θαυμαστὸν, εἰ τὴν πρὸς ἀνθρώπου ἡμερότητα
 καὶ κοινωνίαν ἔκ ἐτήρησεν, ὃ τῆς πρὸς Θεὸν ἀσεβείας ἔτω
 καταμανεῖς. πάλιν τοίνυν ὁ Γιώρα Σίμων, τί κακὸν ἐκ ἔδρα-
 σεν; ἢ ποίας ὕβρεως ἐλευθέρων ἀπέχτο σωματῶν, οἱ τῷ
 τὸν ἀνέδειξαν τύραννον; ποία δὲ αὐτὴς Φιλία, ποία δὲ συγ-
 γένεια πρὸς τὰς ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας Φόνους ἐκὶ θρασυτέρας
 ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τὰς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν ἀγενεῖς
 ἔργον εἶναι πονηρίας ὑπελάμβανον, λαμπρὰν δὲ φέρεν ἐπί-
 δεῖξιν ἡγῶντο τὴν ἐν τοῖς οἰκειοτάτοις ὁμότητα. παρεμι-
 λήσατο δὲ καὶ τὴν τῶν ἀπόνειαν ἢ τῶν Ἰδουμαίων. ἐκεῖνοι
 γὰρ οἱ μαρτύροισι τὰς ἀρχιερέας κατασφάζαντες, ὅπως
 μηδὲ μέρος τι τῆς πρὸς Θεὸν εὐσεβείας διαφυλάττητα,

conuicti essent mendacii ex iis, quae antea prae se ferebant, multo magis eos male tractabant, qui nequitiam illis iusta sui defensione exprobrabant. Erat enim quodammodo illud tempus omne genus sceleris apud Iudaeos foecundissimum; ut nullum malitiae negotium infectum relinqueretur; neque si quis cogitatione aliquid sibi fingere voluisset, noui quidpiam inuenire potuerit. Ita et priuatim et communiter omnes vitio laborarunt, et exsuperare alius alium tam impietate in Deum, quam iniquitate in proximos, certarunt, potentes quidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad potentium interitum properando. Illis enim erat dominandi quidem cupiditas; his vero vim faciendi, bonaque locupletum diripiendi. Et primo quidem sicarii iniquitatis auctores erant et crudelitatis in proximos: neque verbum vllum, quod non dixerint ad iniuriam, neque facinus, quod non tentarint ad exitium eorum, quibus insidiarentur, praetermittentes. Verum et hos Ioannes semet moderatiores esse ostendit. non solum enim omnes interficiebat, qui iusta et vtilia suadebant, tanquam inimicissimos maxime ciues eiusmodi impetens: sed et patriam communiter malis innumeris cumulauit, qualiter facturus erat homo, qui Deum quoque iam ausus esset impietate contemnere. nam et mensa nefaria vescebatur, et a consuetudine et patria puritate discessit; ut iam sit minime mirum, quod vitae mansuetioris et communitatis cum hominibus officia non seruarit, qui perditae adeo deperiit impietatem in Deum. Rursus igitur Simon Giorae quid mali non commisit? quae corporum liberorum ab iniuria temperauit, qui eum creauere tyrannum? Quae vero eos amicitia, quae cognatio ad quotidianas caedes non ferociores effecit? nam alienos quidem male tractare timidae nequitiae opus esse arbitrabantur, gloriosam vero ostentationem esse crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum autem furoris aemuli etiam Idumaei exsistere. illi enim sceleratissimi cum pontifices iugulassent, ne qua pars conseruaretur pietatis in Deum, totum, quod ex

πάν ὅσον ἦν λείψανον ἔτι πολιτικῶν χημάτες ἐξέκοψαν, καὶ τὴν τελευτάτην εἰσήγαγον διὰ πάντων ἀνομίαν. ἐν ἣ τὸ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων γένος ἠκμαζεν, οἱ τὴν προσηγορίαν τοῖς ἔργοις ἐπληθύνουσιν. πάντες γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο, μηδ' εἴ τι πρότερον προὔπαρχεν ἢ μνήμη παραδεδωκεν αὐτοῖς παραλιπόντες ἀζηλώτων· καίτοι τὴν προσηγορίαν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐπ' ἀγαθῶν ζηλημένων ἐπέδυσαν, ἢ κατειρωνευόμενοι τῶν ἀδικημένων, διὰ τὴν αὐτῶν θηριώδη φύσιν, ἢ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. τοιγαρὶν προσῆκον ἕκαστοι τὸ τέλος εὗροντο, τῷ Θεῷ τὴν ἀξίαν ἐπὶ πᾶσιν αὐτοῖς τιμωρίαν βραβεύσαντος. ὅσας γὰρ ἀνθρώπων δύναται φύσις κολάσεις ὑπομῖναι, πᾶσαι κατέσκηψαν εἰς αὐτοὺς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης τῷ βίᾳ τελευτῆς, ἣν ὑπέμειναν ἐν πολυτρόποις αἰκίαις ἀποθανόντες. ἢ μὴν ἀλλὰ καὶ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω παθεῖν ὣν ἔδρασαν. τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν ἢ προσῆν. τὰς δὲ ταῖς ἐκείνων ὁμότησι περιπεσόντας, ἢ τῷ παρόντος ἂν εἴη καιρῷ κατὰ τὴν ἀξίαν ὀδύρεσθαι. πάλιν ἔν ἐπ' ἀνέμῳ πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς διηγήσεως.

β'. Ἐπὶ γὰρ τὸν Ελεάζαρον, καὶ τὰς κατέχοντες σὺν αὐτῷ τὴν Μασάδαν σικαρίζς, ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἦκε, τὰς δυνάμεις ἄγων. καὶ τῆς μὲν χώρας ἀπάσης εὐθύς ἐκράτει, Φερεῖας ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαταστήσας. τείχος δὲ περιέβαλε κύκλῳ περὶ πᾶν τὸ Φερεῖον, ὅπως μηδενὶ τῶν πολιορκημένων ἢ ῥάδιον διαφυγεῖν, καὶ διανέμει τὰς φυλάξοντας. αὐτὸς δὲ καταστρατοπεδεύει τόπον, ὡς μὲν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐπιτηδείατον ἐκλαβὼν, καὶ ὃν αἱ τῷ Φερεῖᾳ πέτραι τῷ πλησίον ὄρει συνήγχιζον, ἄλλως δὲ πρὸς ἀφ' ὅθεν τῶν ἐπιτηδείων δύσκολον. ἢ γὰρ ἡ τροφὴ μόνον πόρρωθεν ἐκομίζετο, καὶ σὺν μεγάλῃ ταλαιπωρίᾳ τῶν ἐπὶ τῷ τόπῳ τεταγμένων Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἦν ἀγώγιμον εἰς τὸ στρατόπεδον, τῷ τόπῳ μηδεμίαν ἐγγὺς πηγὴν ἀναδιδόντος. ταῦτ' ἔν προσκολλησάμενος ὁ Σίλβας ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἐτράπετο, πολ-

ciuitatis facie supererat, abscidere, summamque per omnia iniquitatem induxerunt. in qua illud hominum genus, qui zelotae appellati erant, excellebant, qui nomen factis verum probauerunt. Omne enim malitiae facinus aemulati sunt, nullo, quod ipsi non imitando expresserunt, relicto, quodcumque ante commissum esse memoriae proditum erat: quamuis nomen sibi ex honorum aemulatione indidissent, in eos aut cauillati, quos laeserant, propter efferam sui naturam, aut malorum maxima pro bonis haberi volentes. Itaque debitum vitae finem singuli inuenere, Deo illis omnibus, quam commeruerunt, poenam tribuente. Quaecumque enim supplicia ferre valet natura humana, ea omnia in eos inciderunt, usque dum mortem oppeterent, quam inter varios cruciatus obierunt. Veruntamen dixerit forsitan aliquis, minora eos, quam pro factis, perpeffos esse. haud enim erat, ut merita poena afficerentur. Illos autem, in quibus suam exercebant crudelitatem, non esset huius temporis digne lamentari. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, vnde digressus sum.

2. Veniebat enim dux Romanorum, contra Eleazarum exercitum ducens et ficarios, qui cum eo Masadam tenebant. et regione quidem omni statim potitus, praefidia in locis eius opportunissimis collocavit. Castellum autem muro circumdedit, ne quis obsessorum facile inde aufugeret, et distribuere custodes instituit. ipse vero castris locum occupat, ad obsidionem quidem maxime idoneum, quem delegerat; qua parte castelli rupes monti proximo coniungebantur, caeterum difficilem ad necessariorum copiam suppeditandam. Non solum enim commeatus e longinquo aduehebatur, et cum labore Iudaeorum maximo, quibus id negotii datum erat: verum etiam potus aliunde in castra ducebatur; loco nullam aquae dulcis fontem suppeditante. Itaque cum haec prius disposuisset Silua, ad obsidionem se conuertebat, quae multum solertiae et ardui labo-

λῆς ἐπιτεχνήσεως καὶ ταλαιπωρίας δομένην, διὰ τὴν ὀχυρότητα τῆ Φρεγίας τοιῷδε τὴν φύσιν ὑπάρχοντος.

γ'. Πέτραι ἔκ ὀλίγην τῇ περιόδῳ καὶ μῆκος ὑψηλὴν, πανταχόθεν περιεῖρῳγασιν βαθεῖαι φάραγγες κάτωθεν ἐξ αἰοράτου τέματος κρημνώδεις, καὶ πάσῃ βάσει ζώων ἀπρόσιτοι, πλὴν ὅσον κατὰ δύο τόπους τῆς πέτρας, εἰς αἶνον ἔκ εὐμαρῇ παρεκκλίσσης. ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τῆς Λοφολίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως, ἡ ῥαὶον πορευθῆναι. καλῶσι δὲ τὴν ἑτέραν ὄφιν, τῇ φερόντητι προσεκκλίσαντες καὶ τοῖς συνεχέσιν ἐλγυμοῖς. κλᾶται γὰρ περὶ τὰς τῶν κρημνῶν ἐξοχάς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν ἀναστρέφουσα, καὶ κατὰ μικρὸν αὐτῇς ἐκμηκνυμένη μόλις ψαύει τῆ πρόσω. δεῖ δὲ παραλλάξ τὸν δι' αὐτῆς βαδίζοντα τὸν ἕτερον τοῖν ποδοῖν ἐρείδεσθαι. ἔστι δὲ καὶ τῷ παρολθίνειν πρόδηλος ὁλεθρος. ἐκατέρωθεν γὰρ βάθος κρημνῶν ὑποκέχνη, τῇ φοβερότητι πασαν εὐτολμίαν ἐκπληῖσαι δυνατόμενον. διὰ τοιαύτης ἂν ἐλθόντι σαδίας τριάκοντα κορυφὴ τὸ λοιπὸν ἔστιν, ἔκ εἰς ὃν τέμα συνηγμένη, ἀλλ' ὡς εἶναι κατ' ἄκρας ἐπίπεδος. ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὠκοδομήσατο Φρεγιον Ἰωνάθης, καὶ προσηγόρευσε Μασάδαν. ὕστερον δ' Ἡρώδῃ τῷ βασιλεῖ διὰ πολλῆς ἐγένετο σπῆδης ἡ τῆ χωρίᾳ κατασκευή. τῆχος τε γὰρ ἦγειρε περὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἑπτὰ σαδίων ὄντα, λευκῇ μὲν λίθῃ πεποιημένον, ὕψος δὲ δώδεκα, καὶ πλάτος οἰκῶ πῆχους ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτῷ καὶ ἑπτὰ πύργοι πεντηκονταπήχους ἀνεστήκυσαν, ἐξ ὧν ἦν εἰς οἰκήματα διελθεῖν περὶ πᾶν τὸ τῆχος ἔνδον ὠκοδομημένα. τὴν γὰρ κορυφὴν πῖονα, καὶ πεδία παντὸς ἦσαν μαλακώτεραν, ἀνήκειν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεὺς, ἵν', εἴ ποτε τῆς ἐξω τροφῆς ἀπορία γένοιτο, μὴ δὲ ταύτῃ κάμωιεν οἱ τὴν αὐτῶν σωτηρίαν τῷ Φρεγίῳ πεπιστυκότες. καὶ βασιλεὺς δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τειχῶν, πρὸς δὲ τὴν ἄρκτον ἐγκλίον. τῆ δὲ βασιλεὺς τὸ τῆχος ἦν, ὕψει μέγα καὶ κατεγερὸν, πύργους ἔχον

ris postulabat, propter firmitatem castelli, cuius natura huiusmodi est.

3. Petram ambitu non exiguam, et longitudine excelsam, vndique circumdant valles adeo profundae, vt illarum terminus conspici nequeat, praeruptae admodum et omnium animalium gressibus inaccessae, nisi quod locis duobus petra in adscensum non facilem cedit. Est autem via quidem vna a lacu Asphaltite ad solis ortum, altera vero ab occidente, qua minori cum negotio inceditur. Vocatur autem prior coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine. circa enim praecipitium eminentias fractura est, et saepe in se reuertens paulatimque rursus producta vix tangit id, quod vltius est. Oportet autem alternos figat pedes, qui hac via graditur. quin et certa perniciēs est, si quis labatur. nam alta praecipitia vtrunque dehiscunt, quae horrore quemuis vel audacissimum terrere possunt. Per eiusmodi viam cum quis xxx. stadiis adscenderit, quod restat, vertex est, non in finem acutum desinens, sed in summitate planitiem habens. Super hoc primus quidem Ionathas pontifex castellum aedificauit et appellauit Masadam. Post autem Herodi regi studio fuit locum structuris occupare. Nam et murum circa omnem verticis ambitum erexit, per stadia septem, e candido quidem lapide exstructum, altitudine vero xii. cubitos altum, latumque viii, et xxxvii. turres quinquagenorum cubitorum in eo stabant; ex quibus aditus erant in aedes circa omnem murum intus aedificatas. nam verticem, vtpote foecundum et omni planicie molliorem, culturae dedit rex; vt, si quando alimenti externi et aduentitii esset inopia, ne hac quidem laborarent, qui salutem suam castello crediderant. Quin et regiam illic aedificauit, ab occidentalis partis adscensu, intra moenia quidem arcis positam, ad septentrionem vero vergentem. Regiae autem murus erat magnae celsitudinis et validus, quatuor turres sexagenorum cubitorum in angulis ha-

ἐξηκονταπήχεις ἐγγωνίαις τέτταρας. ἥ τε τῶν οἰκημάτων
 ἔνδον καὶ ἑσῶν καὶ βαλανείων κατασκευὴ παντοία καὶ πο-
 λυτελής ἦν, κιόνων μὲν ἀπανταχῇ μονολίθων ὑψηλοτέρων,
 τοίχων δὲ καὶ τῶν ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν λίθῃ σφύσει
 πεποικιλμένων. πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν οἰκωμένων τόπων ἄνω
 τε καὶ περὶ τὸ βασίλειον, καὶ πρὸ τῆς τέχνης πολλὰς καὶ
 μεγάλας ἐτετμήκει λάκκους ἐν ταῖς πέτραις, φυλακτῆρας
 ὑδάτων, μηχανώμενος εἶναι χορηγίαν, ὅση τῶν ἐκ πηγῶν
 ἐστὶ χρωμένοις. ὁρυκτὴ δ' ὁδὸς ἐκ τῆς βασιλείας πρὸς ἄκραν
 τὴν κορυφὴν ἀνεφέρετο, τοῖς ἔξωθεν ἀφανής. ἔμην ἔδὲ
 ταῖς φανεραῖς ὁδοῖς ἦν οἷόν τε χεῖσασθαι ῥᾶδίως πολεμίους.
 ἡ μὲν γὰρ εἰς αὐτὴν διὰ τὴν φύσιν, ὡς προείπομεν, ἐστὶν ἄβα-
 τος. τὴν δ' ἀπὸ τῆς ἐσπέρας μεγάλῳ κατὰ τὸ στυγρότατον
 πύργῳ διτείχισεν, ἀπέχοντι τῆς ἄκρας πήχεων ἕκ ἐλατ-
 τον διάστημα χιλίων, ὃν ἔτε παρελθῆναι δυνατόν ἦν, ἔτε
 ῥάδιον ἐλεῖν. δυσέξοδος δὲ καὶ τοῖς μετ' ἀδείας βαδίζουσιν
 ἐπεποιήτο. ἔτω μὲν ἔνν πρὸς τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους,
 φύσει τε καὶ χειροποιήτως τὸ φρεσιον ὠχύρωτο.

δ'. Τῶν δ' ἔνδον ἀποκειμένων παρασκευῶν ἔτι μᾶλ-
 λον ἂν τις ἐθαύμασε τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν διαμονήν.
 σιτός τε γὰρ ἀπέκειτο πολὺς καὶ πολὺν χρόνον ἀρκεῖν ἱκα-
 νώτατος, οἶνός τε πολὺς ἦν καὶ ἔλαιον· ἔτι δὲ παντοῖος
 ὅσπριον καρπὸς καὶ φοῖνικες ἐσισώρευντο, πάντα δ' εὗρει
 ὁ Εὐλαῖος μετὰ τῶν σικαριῶν ἐγκρατὴς δόλω
 γενόμενος, ἀκμαῖα καὶ μηδὲν τῶν νεωστὶ κειμένων ἀποδέον-
 τα. καίτοι χερδὸν ἀπὸ τῆς παρασκευῆς εἰς τὴν ὑπὸ Ρω-
 μαίοις ἄλωσιν, ἑκατὸν ἦν χρόνος ἐτῶν. ἀλλὰ καὶ Ρωμαῖσι
 τὰς περιλειφθέντας τῶν καρπῶν εὗρον ἀδιαφθόρους. αἰτίον
 δ' ἔκ ἂν ἀμάρτοι τις ὑπολαμβάνων εἶναι τὸν αἶρα τῆς δια-
 μονῆς, ὕψι τῶν περὶ τὴν ἄκραν, πάσης ὄντα γεώδους καὶ
 θολερᾶς ἀριγῇ κρείσσεως. εὐρέθη δὲ καὶ παντοίων πλῆθος
 ὅπλων ὑπὸ τῆς βασιλείας ἀποτεθησαυρισμένον, ὡς ἀνδρά-
 σιν ἀρκεῖν μυρίοις, ἀργός τε σίδηρος, καὶ χαλκός, ἔτι δὲ
 καὶ μόλυβδος, αἷτε δὲ τῆς παρασκευῆς ἐπὶ μεγάλας αἰ-

bens. Conclauium etiam intus et porticuum itemque balnearum varia erat et sumtuosa constructio; columnis quidem e singularibus faxis vndique suppositis, parietibus autem soloque in conclauibus variis lapidibus strato. Ad singula vero habitacula, et in summo et circa regiam et antemurum, multos magnosque puteos e scopulis excidit ad aquam conseruandam, machinatus tantum aquae suppeditandum, quantum haberent, qui fontibus vtuntur. Via autem fossa e regia in verticem summum ducebat, forinsecus non apparens. Sed nec viae manifestae facile vsui erant hostibus. Nam orientalis quidem, natura, vt supra memorauimus, est inaccessa: occidentalem vero magna in angustia posita turri intersepsit, non minore mille cubitorum spatio ab arce distante, quae neque transiri potuit, neque facile capi. Insuper et iis, qui sine metu incederent, exitu erat difficilis. Atque ita quidem aduersus hostiles impetus natura pariter ac manuum opera munitum erat castellum.

4. Intus autem repositi apparatus magis adhuc miranda est copia luculenta eiusque diuturnitas. Nam et frumenti multum erat reconditum, et quod in longum tempus sufficeret; vinumque multum erat et oleum: quin et cuiusque leguminis fructus, et palmyrae coacervatae. Vniuersa autem reperiēbat Eleazarus, cum ficariis castello per dolum potitus, matura, nihilque recens depositis deteriora, quanquam fere ex quo parata erant ad excidium a Romanis illatum centum annorum tempus agebatur. Quinetiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendere. Si quis autem causam diuturnitatis auram esse existimet, profecto non errauerit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac foeculenta mixtura sit remota. Insuper et omne genus armorum vis ingens inuenta est, a rege recondita, quae x. virorum millibus sufficerent, ferrumque infectum, et aes, praetereaque plumbum: scilicet vt magnis de causis factum crederes

ταῖς γενομένης. λήγεται γὰρ ἑαυτῷ τὸν Ηρώδην τῷτο τὸ Φερίον εἰς ἀποφυγὴν ἐτοιμάζων, διπλὴν ὑφορώμενον κίνδυνον· τὸν μὲν παρὰ τῷ πλήθους τῶν Ἰουδαίων, μὴ καταλύσαντες ἐκείνον, τὰς πρὸ αὐτῷ βασιλέας ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καταγάγωσι· τὸν μείζω δὲ καὶ χαλεπώτερον ἐκ τῆς βασιλευσῆς Αἰγύπτου Κλεοπάτρας. αὕτη γὰρ τὴν αὐτῆς γνῶμην ἔκ ἐπιῆχεν, ἀλλὰ πολλάκις Ἀντωνίῳ λόγους προσέφερε, τὸν μὲν Ηρώδην ἀνελεῖν ἀξιῶσα, χαρίσασθαι δ' αὐτῇ τὴν βασιλείαν τῶν Ἰουδαίων δεομένη. καὶ μᾶλλον ἂν τις ἐθαύμασεν, ὅτι μηδέπω τοῖς προσάγμασιν Ἀντωνίου ὑπηκῆσαι, κακῶς ὑπὸ τῷ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος δεδωλωμένος, ἔχῃ ὅτι περὶ τῷ μὴ χαρίσασθαι προσεδόκησε. διὰ τοιούτους μὲν φόβους Ηρώδης Μασάδαν κατασκευασάμενος, ἔμελλε Ῥωμαίοις ἀπολεῖσθαι ἔργον τῷ πρὸς Ἰουδαίους πολέμῳ τελειοῦν.

ε'. Ἐπεὶ γὰρ ἔξωθεν ἤδη περιτειχίσει πάντα τὸν τόπον ὁ τῶν Ῥωμαίων, ὡς προείπομεν, ἡγεμῶν, καὶ τῷ μὴ τινα ἀποδράναι πρόνοιαν ἐπεποίητο τὴν ἀκριβεστάτην, ἐνεχέρι τῇ πολιορκίᾳ, μόνον εὖρον ἓνα τέπον, ἐπιβολὴν χωμάτων δέξασθαι δυνάμενον. μετὰ γὰρ τὸν διατειχίζοντα πύργον τὴν ἀπὸ τῆς δύσεως ὁδὸν ἄγασαν εἰς τε τὸ βασίλειον καὶ τὴν ἀκρόρειαν, ἣν τις ἐξοχὴ πέτρας εὐμεγέθους τῷ πλάτει καὶ πολὺ προκύπτουσα, τῷ δ' ὕψει τῆς Μασάδας τριακοσίαις πήχαις ὑποκάτω. Λευκὴν δὲ αὐτὴν ὠνόμαζον. ἐπὶ ταύτην ἂν ἀναβὰς, καὶ κατασχὼν αὐτὴν ὁ Σίλβας ἐκέλευσε τὸν στρατὸν χεῖν ἐπιφέρειν. τῶν δὲ προθύμως καὶ μετὰ πολλῆς χειρὸς ἐργασαμένων, στρατὸν εἰς διακοσίαις πήχαις ὑψώθη τὸ χῶμα, ὃ μὴν ἄτε βέβαιον ἄτε αὐταρκὲς ἐδόκει τῷτο τὸ μέτρον εἶναι τοῖς μηχανήμασιν εἰς ἐπιβάθραν, ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ βῆμα λίθων μεγάλων συνηρμοσμένων ἐποιήθη, πενήκοντα πήχων εὖρος τε καὶ ὕψος. ἦν δὲ ἄλλων τε μηχανημάτων ἢ κατασκευῇ παραπλησία τοῖς ὑπὸ μὲν Οὐρσπασιανῷ πρότερον, μετὰ ταῦτα δ' ὑπὸ Τίτι πρὸς τὰς πολιορκίας ἐπινοηθεῖσι, καὶ πύργος ἑξηκοντάπηγυς συνετέθη,

apparatum. Aiunt enim, Herodem id ipsum castellum sibi ad refugium parauisse, duplex periculum suspicantem: vnum quidem a Iudaeorum populo, ne, se deposito, illos, qui antea reges fuerant, ad principatum reduceret: alterum vero maius et atrocius a Cleopatra regina Aegypti. illa enim voluntatem suam non celabat, sed cum Antonio saepe verba faciebat, postulans, vt Herodes interficeretur, sibiue regnum Iudaeorum donari obsecrans. Et magis quis miraretur, quod nunquam eius imperio paruerit Antonius, male ipsi prae amore mancipatus, quam non donaturum esse crederet et exspectaret. Propter huiusmodi quidem timores cum Herodes ita exstruxisset Masadam, ea re fiebat, vt Romanis id bello contra Iudaeos opus extremum relinqueret.

5. Quum enim Silua dux Romanorum foris iam locum omnem muro circumdeditset, sicut supra diximus, et, ne quis effugeret, diligentiam et curam maximam adhibuisset, oppugnationi manum admonebat, vno tantum loco reperto, qui aggerem excitari sineret. Nam post eam turrim, quae iter ab occidente, quod ad regiam summumque verticem duceret, praecludebat, erat quaedam saxi eminentia bene magna latitudine et simul prominens, celsitudine autem Masadae trecentis cubitis inferior. illam vero Leucen appellabant. Hanc igitur Silua vbi adscendit et occupauit, milites terram aggerere et exstruere iussit. Illis autem alacri animo et magna manu operantibus, solidus ad cubitos cc. erectus est agger, non tamen spatii modus aut satis firmus aut sufficiens adscensus machinis videbatur: sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus, factum est, altum itemque latum cubitis l. Erat autem et aliarum machinarum fabrica illis assimilis, quas primo quidem Vespasianus, postea vero Titus ad oppida oppugnanda excogitauit: et turris lx. cubitorum ef-

σιδήρῳ καταπεφραγμένος ἅπας, ἐξ ἧ πολλοῖς ὀξυβέλεια
καὶ πετροβόλοις βάλλοντες οἱ Ῥωμαῖοι τὰς ἀπὸ τῆς τείχους
μαχομένους ταχέως ἀνέστειλαν, καὶ προκύπτειν ἐκάλυσαν. ἐν
ταῦθα δὲ καὶ κριὸν ὁ Σίλβας μέγαν κατασκευασάμενος,
συνεχεῖς ποιῶσθαι κελεύσας τῷ τείχει τὰς ἐμβολὰς, μόλις
μὲν, ἀλλ' ὅν ἀναρρήξας τι μέρος αὐτῆς, κατήρηνε. φθάνουσι
δ' οἱ σικάριοι ταχέως ἔνδοθεν οἰκοδομησάμενοι τείχος ἑτε-
ρον, ὃ μὴδ' ὑπὸ τῶν μηχανημάτων ἔμελλεν ὁμοίον τι πείσ-
θαι· μαλακὸν γὰρ αὐτὸ καὶ τὴν σφοδρότητα τῆς ἐμβολῆς
ὑπεκλύειν δυνάμενον, τοιῶδες τρόπον κατεσκευάσαν. δοκὰς
μεγάλας ἐπὶ μῆκος προσεχεῖς ἀλλήλαις κατὰ τὴν τομὴν
συνέθεσαν. δύο δ' ἦσαν εἴχοι παραάλληλοι τοσῶτον διεσῶ-
τες, ὅσον εἶναι πλάτος τείχους, καὶ μέσον ἀμφοῖν τὸν χῆν ἐνε-
φόρην. ὅπως δὲ μὴ, ὑψυμένῃ τῇ χώματι, ἡ γῆ διαχέοιτο,
πάλιν ἑτέραις δοκοῖς ἐπικαρσίαις τὰς κατὰ μῆκος κειμένας
διέδδον. ἦν ὅν ἐκείνοις μὲν οἰκοδομία τὸ ἔργον παραπλήσιον.
τῶν μηχανημάτων δ' αἱ πληγαὶ φερόμεναι πρὸς εἰκὸς ἐξε-
λύοντο, καὶ τῷ σάλῳ συνίζανον ἐποίην αὐτὸ σεριφώτερον.
τῆτο συνιδὼν ὁ Σίλβας, πυρὶ μᾶλλον αἰρήσειν ἐνόμισε τὸ
τείχος, καὶ τοῖς στρατιώταις προσέταττε λαμπάδας αἰθο-
μένας ἀθρόως εἰσακοντίζειν. τὸ δ', οἷα δὴ ξύλων τὸ πλεον
πεποιημένον, ταχὺ τῇ πυρὶ ἀντελάβετο, καὶ τῇ χαυνότη-
τι πυρωθὲν διὰ βάθους φλόγα πολλὴν ἐξεπύρσεν. ἀρ-
χομένῃ μὲν ὅν ἔτι τῇ πυρὶ, βορρᾶς ἐμπνέων τοῖς Ῥωμαίοις
φοβερός ἦν· ἄνωθεν γὰρ ἀποσρέφων ἐπ' ἐκείνης ἤλαυνε τὴν
φλόγα. καὶ σχεδὸν ἤδη τῶν μηχανημάτων, ὡς συμφλεγη-
σομένων, ἀπεγνώκισαν. ἔπειτα δ' αἰφνίδιον νότος μετα-
βαλὼν, καθάπερ ἐκ δαιμονίᾳ προνοίας, καὶ πολὺς ἐναντίος
πνεύσας, τῷ τείχει φέρων αὐτὴν προσέβαλε, καὶ πᾶν ἤδη
διὰ βάθους ἐφλέγετο. Ῥωμαῖοι μὲν ὅν τῇ παρὰ τῇ Θεῷ
συμμαχία κεκηρημένοι, χαίροντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἀπηλ-
λάττοντο, μεθ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις διεγνώκω-
τες· καὶ τὰς φυλακὰς νύκτωρ ἐπιμελεστέρας ἐποίησαντο,
μή τινες αὐτῶν λάθωσιν ἀποδράντες.

fecta est, tota ferro munita, unde Romani multis scorpionibus et balistis cito eos repulere, qui e muro pugnabant, et capita exserere prohibuerunt. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato, Silua crebro murum pulsari iubet: ac vix quidem illum, licet partem eius perfregerit, funditus euertit. Occupant autem sicarii alium intus murum idque celeriter aedificare, qui nihil simile a machinis passurus erat. illum enim, ut mollis esset et ictuum impetum vehementem posset laxare, in hunc modum construxerunt. Trabes ingentes perpetuas in longitudinem, alias aliis, qua sectae erant, coniungebant. Bini autem ordines erant paribus interuallis distantes inter se tantum, quanta esset muri latitudo; inque medium spatium terram ingerebant. Ne vero crescente cumulo terra deflueret, aliis transversis trabibus priores in longitudinem positas reuinciebant. Erat ergo istiusmodi opus quidem aedificio non absimile. Machinarum vero ictus ei, quod cedebat, illati debilitabantur, et ex concussione deficiente materia firmiorem reddebant fabricam. Cum hoc animaduertisset Silua, igne facilius murum captum iri existimauit, militibusque praecepit, ut crebras faces ardentes iacularentur. Tum murus, quippe magna ex parte ligneus, ignem cito concepit; et usque ad inum sui laxitate accensus magnam flammam edidit. Et principio quidem, cum ignis erumperet, boreas spirans Romanis erat horribilis: superne enim se deflectens flammam in eos ferebat. adeo ut de rebus suis fere desperarint, quasi iam conflagratae essent machinae. Postea vero flatu derepente mutato veluti diuina providentia, auster excitatus multa vi flammam ad murum reiecit, iamque totus a summo ad inum ardebat. Et Romani quidem Dei freti auxilio ad castra laeti reuertuntur; eo animo, ut hostes postridie aggrederentur: et nocte vigilias cura maiori agebant, ne quis eorum clam aufugeret.

ς'. Οὐ μὴν ἔτ' αὐτὸς Εὐστάθιος ἐν τῷ θρασυμὸν ἔλα-
 βεν, ἔτ' ἄλλω τινὶ τῷτο ποιῆν ἐμιλλῆν ἐπιτρέψκειν. ὁρῶν δὲ
 τὸ μὲν τῆχος ὑπὸ τῇ πυρὸς ἀνακαίόμενον, ἄλλον δ' ἕδνεα
 σωτηρίας τρόπον ἕδ' ἀλκῆς ἐπινοῶν, ἃ δὲ ἐμιλλῶν Ῥωμαῖοι
 θράσιν αὐτὰς καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας αὐτῶν, εἰ κρατή-
 σιαν, ὑπ' ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τιθέμενος, θάνατον κατὰ
 πάντων ἐβλαύσατο. καὶ τῷτο κρίνας ἐκ τῶν παρόντων ἄρι-
 στον, τῆς ἀνδρωδεσπότης τῶν ἐταίρων συναγαγὼν, τοιούτοις
 ἐπὶ τὴν προᾶξιν λόγοις παρεκάλει· „Πάλα διεγνωκότας
 „ἡμᾶς, ἄνδρες ἀγαθοὶ, μήτε Ῥωμαίοις, μήτ' ἄλλω τινὶ δε-
 „λεύειν, ἢ Θεῷ, μόνος γὰρ ἔστος ἀληθὴς ἐστὶ καὶ δίκαιος ἀν-
 „θρώπων δεσπότης, ἦκε νῦν καιρὸς, ἐπαληθεῦσαι κελεύων
 „τὸ Φρόνημα τοῖς ἔργοις. πρὸς ὃν ἑαυτὸς μὴ καταίχυνω-
 „μεν, πρότερον μηδὲ δαλείαν ἀκίνδυνον ὑπομείναντες, νυνὶ
 „δὲ μετὰ δαλείας ἐλόμενοι τιμωρίας ἀνηκέστους, εἰ ζῶντες
 „ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐσόμεθα. πρῶτοί τε γὰρ πάντων ἀπέστη-
 „μεν, καὶ πολεμῆμεν αὐτοῖς τελευταῖοι. νομίζω δὲ καὶ
 „παρὰ Θεῷ ταύτην ἡμῖν δεδόσθαι χάριν, τῇ δύνασθαι κα-
 „λῶς καὶ ἐλευθέρως ἀποθανεῖν, ὅπερ ἄλλοις ἐκ ἐγένετο
 „παρ' ἐλπίδα κρατηθεῖσιν. ἡμῖν δὲ ὑπόδηλος μὲν ἐστὶν ἡ
 „γεννησομένη μεθ' ἡμέραν ἄλωσις· ἐλευθέρα δ' ἡ τῇ γυν-
 „ναίᾳ θανάτῳ μετὰ τῶν φιλτάτων αἵρεσις. ἔτε γὰρ τῷτο
 „ἀποκωλύειν οἱ πολέμιοι δύνανται, πάντως εὐχόμενοι ζῆν.
 „ἤτας ἡμᾶς παραλαβεῖν, ἔθ' ἡμεῖς ἐκείνους ἐτι νικᾶν μαχό-
 „μενοι. ἔδει μὲν γὰρ εὐθὺς, ἴσως ἐξ ἀρχῆς, ὅτε τῆς ἐλευ-
 „θερίας ἡμῖν ἀντιποιεῖσθαι θελήσασσι πάντα καὶ παρ' ἀλ-
 „λῶν ἀπέβαινε χαλεπὰ καὶ παρὰ τῶν πολεμίων χεῖρω,
 „τῆς τῇ Θεῷ γνώμης σοχάζεσθαι, καὶ γινώσκεν, ὅτι τὸ πά-
 „λα φίλον αὐτῷ Φῦλον Ἰσθαίων ἀπωλεία κατέγνωστο. μέ-
 „νων γὰρ εὐμενῆς, ἢ μετρίως γῆν ἡμῖν ἀπηχθημένος, ἐκεί-
 „νοισι μὲν ἀνθρώπων περιεῖδεν ὄλεθρον, προήκατο δὲ
 „τὴν ἰσρωτάτην αὐτῇ πόλιν πυρὶ καὶ κατασκαφαῖς πολε-
 „μίων. ἡμεῖς δ' ἄρα καὶ μόνοι τῇ παντὸς Ἰσθαίων γένεσις ἡλ-
 „πίσαμεν περιεσθαι τὴν ἐλευθερίαν φυλάξαντες, ὥσπερ

6. Veruntamen neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neque alii cuiquam permissurus erat, ut fuga euaderet. Murum autem igne quidem consumtum videns, alium vero nullum salutis modum neque virtutis excogitans; sed his, quae Romani in se liberosque suos et coniuges facturi essent, si vicissent, ante oculos positus, de morte omnium deliberavit. idque ex praesentibus potissimum ratus, validioris animi sociis vesperi congregatis, huiusmodi verbis ad facinus eos incitabat: „Cum olim nos statuerimus, viri fortes, neque Romanis, neque cuiquam alii, nisi Deo, servire, is enim solus est verus et iustus hominum dominus, nunc tempus adest, quod factis animi magnitudinem probare iubeat. in quo ne nosinet dehonestemus, antea seruitutem non sine periculo passi, nunc vero cum seruitute intolerabiles poenas subituri, si viui in Romanorum potestatem redigamur. Nam et omnium primi ab illis defecimus, et nouissimi aduersus eos bellum gerimus. Quin et hanc nobis a Deo gratiam datam existimo, ut bene ac libere possimus mori, quod aliis non contigit praeter spem superatis. Nobis autem pro certo quidem prima luce futurum est excidium: at libera est strenuae mortis optio una cum carissimis. nec enim prohibere id hostes possunt, quibus omnino in votis est nos viuos abducere; neque nos illos iam valemus pugnando superare. Nam fortasse quidem ab initio statim, (quando libertatem defendere cupientibus omnia et a nobis ipsis acerba et peiora adhuc ab hostibus eueniebant) de Dei voluntate coniecisse oportebat et sciuisse, quod cara ei quondam Iudaeorum gens damnata esset ad interitum. nam manens propitius, vel saltem nobis leuiter infensus, nunquam tantorum quidem hominum perniciem insuper habuisset, urbemque sibi sacratissimam tradidisset hostibus, ut incendio periret et funditus dirueretur. Nos autem soli scilicet ex omni Iudaeorum genere calamitati supersites fore etiam spera-

ἡ ἀναμάρτηται πρὸς τὸν Θεὸν γεγόμενοι, καὶ μηδεμιᾶς με-
 „ταχόντες ἀμαρτίας, οἱ καὶ τὰς ἄλλας ἐδιδάξαμεν; τοι-
 „γαρ ἂν ὀράτε, πῶς ἡμᾶς ἐλέγχει μάταια προσδοκῆσαντας,
 „κρείττονα τῶν ἐλπίδων τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνάγκην ἐπα-
 „γαγών. ὅτε γὰρ ἡμᾶς ἡ τῇ Φρυγίᾳ φύσις ἀνάλωτος ἦσα
 „πρὸς σωτηρίαν ὠφέληκεν, ἀλλὰ καὶ τροφῆς ἀφθονίαν καὶ
 „πλεθροῦς ὀπλων, καὶ τὴν ἄλλην ἔχοντες παρασκευὴν περι-
 „τεύσαν, ὑπὲρ αὐτῆς περιφανῶς τῇ Θεῷ τὴν ἐλπίδα τῆς
 „σωτηρίας ἀφηρέμεθα. τὸ γὰρ πῦρ, εἰς τὰς πολεμίας Φι-
 „ρόμενον, ἔκ αὐτομάτως ἐπὶ τὸ κατασκευασθὲν τεῖχος ὕψ’
 „ἡμῶν ἀνέσρεφεν· ἀλλ’ ἔτι ταῦτα χόλος πολλῶν ἀδικη-
 „μάτων, ἃ μανέντες εἰς τὰς ὁμοφύλους ἐτολήσαμεν, ὑπὲρ
 „ῶν μήτοις ἐχθρίοις Ῥωμαίοις δίκας, ἀλλὰ τῷ Θεῷ δι’
 „ἡμῶν αὐτῶν ὑπόρχωμεν. αὐταὶ δ’ εἰσὶν ἐκείνων μετριώτε-
 „ραι. θνησκέτωσαν γὰρ γυναῖκες ἀνύβριστοι, καὶ παῖδες
 „δουλείας ἀπείρατοι, μετὰ δ’ αὐτὰς ἡμεῖς εὐγενῆ χάριν
 „ἀλλήλοις παράρχωμεν, καλὸν ἐντάφιον τὴν ἐλευθερίαν
 „φυλάτξαντες. πρότερον δὲ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὸ Φρυ-
 „γειον πυρὶ διαφθείρωμεν. λυπηθήσονται γὰρ Ῥωμαῖοι,
 „σαφῶς οἶδα, μήτε τῶν ἡμετέρων σωμάτων κρατήσοντες,
 „καὶ τῇ κέρδους ἀμαρτόντες. τὰς τροφὰς μόναις ἰάσωμεν.
 „αὐταὶ γὰρ ἡμῖν τεθνηκόσι μαρτυρήσουσιν, ὅτι μὴ δι’ ἐν-
 „δειαν ἐκρατήθημεν· ἀλλ’ ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς διέγνωμεν,
 „θάνατον εἰλάμεθα πρὸ δουλείας.

ζ'. Ταῦτα Εὐστάθιος ἔλεγεν, ὃ μὴν κατ’ αὐτὸ ταῖς
 γνώμαις προσέπιπτε τῶν παρόντων. ἀλλ’ οἱ μὲν ἔσπευδον
 ὑπακβεῖν, καὶ μόνον ἔχ’ ἡδονῆς ἐπιπίπλαντο, καλὸν εἶναι
 τὸν θάνατον νομίζοντες. τὰς δ’ αὐτῶν μαλακωτέρας γυναί-
 κων καὶ γενεᾶς οἶκτος εἰσήει· πάντως δὲ καὶ τῆς ἑαυτῶν
 προδότης τελευτῆς, εἰς ἀλλήλους ἀποβλέποντες τοῖς δα-
 κρύοις τὸ μὴ βελόμενον τῆς γνώμης ἐσήμαινον. τότε ἰδὼν
 Εὐστάθιος ἀποδειλιῶντας, καὶ πρὸς τὸ μέγεθος τῆ βεβή-
 ματος τὰς ψυχὰς ὑποκλωμένους, εἶπεν, μή ποτε καὶ τὰς
 ἐρρωμένους τῶν λόγων ἀκῆσαντας αὐτοὶ συνεκθελύνωσι

„vimus libertate seruata, quasi in Deum non omnino de-
 „liquissemus, nulliusque culpae participes fuisset,
 „qui et aliis idem suadere operam dedimus? Itaque vi-
 „detis, quemadmodum nos vana exspectasse redarguit
 „Deus, nobis mala ferendi patiendique necessitatem, spe
 „nostra potentior, inferens. Nec enim nobis castelli,
 „utpote inexpugnabilis, natura quicquam profuit ad salu-
 „tem: sed et alimentorum copiam et armorum multitu-
 „dinem, aliamque habentes apparatus abundantiam, ab
 „ipso Deo manifeste salutis spe exuimur. quippe ignis,
 „qui ferebatur in hostes, non sponte sua in musum a no-
 „bis exstructum reuertebatur: sed haec ab ira Dei in nos
 „excitata ob multas iniurias, quas furore capti contra
 „gentiles ausi sumus; pro quibus poenas, quaeso, non Ro-
 „manis inimicissimis, sed per nosmet ipsos Deo solua-
 „mus. istae enim illis moderatiores sunt. Moriantur
 „enim coniuges ab iniuria vacuae, liberique seruitutis ex-
 „pertes: post illos autem in nosmet generosum benefi-
 „cium mutuo conferamus, seruata libertate, unde pul-
 „chram habebimus sepulturam. Prius tamen et pecu-
 „niam et castellum igne exuramus. Moeerebunt enim
 „Romani, certe scio, si corpora nostra non occupave-
 „rint, et omni spe praedae exciderint. Alimenta sola
 „relinquamus. haec enim nobis erunt testimonio mor-
 „tuis, quod non penuria edomiti simus: sed, ut ab ini-
 „tuo statueramus, mortem seruitio praetulerimus.

7. Haec dicebat Eleazarus, non tamen omnes, qui
 aderant, super ea re mente consentiebant. Sed alii qui-
 dem ei obedire properabant, et propemodum voluptate
 complebantur, pulchram esse mortem existimantes. Qui
 vero molliores erant, coniugum et familiarum misericor-
 dia tenebantur: cuique plane suis cuique interitus ob
 oculos versaretur, alius alium intuentes lacrymis indica-
 bant, se nolle istiusmodi consilium sequi. Hos ubi
 Eleazarus pavitare animaduertit, animisque frangi ex rei
 deliberatae magnitudine, pertimuit, ne etiam eos, qui for-
 titer, quae dixerat, audiuerant, ipsi simul effoeminarent

ποτνιόμενοι καὶ δακρύοντες. ἔκην ἀνῆκε τὴν παρακέλευσιν,
 ἀλλ' ἑαυτὸν ἐπεγείρας, καὶ πολλῷ λήματος πλήρης γε-
 νόμενος, λαμπρότεροις ἐνεχείρει λόγοις, περὶ ψυχῆς ἀθα-
 νασίας, μέγα τε χετλιάσας καὶ τοῖς δάκρυσιν αἰτενὲς ἐμ-
 βλέψας· ἢ πλείστον, εἶπεν, ἐψεύσθην, νομίζων ἀνδράσιν
 ἡ ἀγαθοῖς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγώνων συναίρεσθαι,
 ἢ ζῆν καλῶς ἢ τεθνάναι διεγνωνκόσιν. ὑμεῖς δ' ἦτε τῶν τυ-
 χόντων ἄδεν εἰς ἀρετὴν ἄδ' εἰς εὐτολμίαν διαφέροντες, αἱ
 γε καὶ τὸν ἐπὶ μεγίστων ἀπαλλαγῇ κακῶν φοβεῖσθε θά-
 νατον· δέον ὑπὲρ τῆς μῆτε μελλήσαι, μῆτε σύμβηλον
 ἀναμείναι. πάλα γὰρ εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης αἰδότησεως
 παιδεύοντες ἡμᾶς οἱ πατέριοι καὶ θεοὶ λόγοι διετέλουν, ἔρ-
 γοις τε καὶ φρονήμασι τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐτὰς βε-
 βαιύντων, ὅτι συμφορὰ τὸ ζῆν ἐστὶν ἀνθρώποις, ἔχθ' θάνα-
 τος. ἕτος μὲν γὰρ ἐλευθερίαν διδῶς ψυχαῖς, εἰς τὸν οἰ-
 κῆον καὶ καθαρὸν ἀφίησι τόπον ἀπαλλάσσεσθαι, πάσης
 συμφορᾶς ἀπαθεῖς ἐσομένας. ἕως δ' εἰσὶν ἐν σώματι θνη-
 τῷ δεδεδμένα, καὶ τῶν τῆς κακῶν συναναπίπλυνται, τὰ
 ληθέςατον εἰπεῖν, τεθνήκασι· κοινωνία γὰρ θεῶν πρὸς θνη-
 τὸν ἀπερπής ἐστι. μέγα μὲν ἔν δύνата ψυχὴ καὶ σώματι
 συνδεδεμένη· ποιῇ γὰρ αὐτῆς ὄργανον αἰθανόμενον ἀόρα-
 τως. αὐτὸ κινῆσα, καὶ θνητῆς φύσεως περαιτέρω προάγ-
 τα ταῖς πράξεσιν. ἢ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴν ἀπολυθεῖσα τῇ
 καθέλκοντος αὐτὴν βάρους ἐπὶ γῆν, καὶ προσκρεμαμένη,
 χωρὸν ἀπολάβῃ τὸν οἰκῆον, τότε δὴ μακαρίας ἐσχύς καὶ
 πανταχόθεν ἀκωλύτῃ μετέχει δυνάμει, ἀόρατος μέν-
 σα τοῖς ἀνθρωπίνους ὄμμασιν, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Θεός. ἐδὲ
 γὰρ, ἕως ἐστὶν ἐν σώματι, θεωρεῖται· πρόσκειται γὰρ ἀφανῆς,
 καὶ μὴ βλεπομένη πάλιν ἀπαλλάττεται, μίαν μὲν αὕτη
 φύσιν ἔχουσα τὴν ἄφθαρτον, αἰτία δὲ σώματι γινομένη
 μεταβολῆς. ὅτι γὰρ ἂν ψυχὴ προσάψεται, τῆτο ζῆ καὶ
 τέθνηκεν. ὅτι δ' ἂν ἀπαλλαγῇ, μαρνανθὲν ἀποθνήσκει.
 τοσῶτον περίεστιν αὐτῇ ἀθανασίας. ὕπνος δὲ τεκμήριον
 ὡμῖν ἔστω τῶν λόγων ἐναργέστατον, ἐν ᾧ ψυχῇ, τῷ σώματι

obsecrantes et lacrymantes. Itaque ab exhortatione non desistit, sed cum semet erexisset multoque repleisset spiritu, clariorem de animae immortalitate exorsus est orationem, magnaue vsus exclamatione et oculis attentis flentes adspiciens: „Certe, inquit, plurimum deceptus eram, qui putarem viris fortibus in certamine pro libertate succurrere, quibus bene viuere aut honeste mori decretum est. Vos autem profecto ne cuilibet quidem homini vel audacia vel virtute praestatis, qui etiam mala maxima effugituri mortem timetis; cum oporteret vos super ea re neque cunctari, neque exspectare monitorem. Olim enim et a prima statim rerum notitia constanter nos docuerunt patrii ac sacri sermones, maiorum quoque nostrorum factis et animis eos confirmantibus, quod viuere hominibus, non mori, in calamitatem cedit. nam mors quidem animabus dans libertatem, in proprium purumque locum eas discedere permittit, vbi futurae sunt ab omni malo immunes. Quamdiu autem mortali corpori vinctae sunt, simulque malis eius oppleantur, verissime dicantur mortuae, vtpote quod parum deceat diuinum cum mortali sociari. Esto quidem, multum posse animam etiam corpori coniunctam, quippe suum facit instrumentum sensu praeditum, dum ipsa non visa in eo motum ciet, atque actionibus vltra mortalem naturam prouehit. Veruntamen cum pondere, eam in terram deprimente, eique appenso liberata, proprium locum recepit, tunc vim beatam et vndique liberam fortitur potestatem, humanorum oculorum, vt ipse Deus, aciem effugiens. nec enim, quamdiu in corpore est, conspicitur: vt quae ne mini apparens accedat, neque rursus, cum recedit, cuiquam adspectabilis est, vnā quidem naturam ipsa habens mutationis expertem, corpori autem in causa, quod in eo mutationes fiant. nam quodcumque anima attigerit, hoc viuit atque viget, vnde vero digressa fuerit, id ipsum flaccescit et moritur: adeo in se abunde habet immortalitatis. Eorum autem, quae dico, pro iudicio sit manifestissimo somnus, in quo animae in

ἡτος αὐτὰς μὴ περισπῶντος, ἡδίστην μὲν ἔχουσιν ἀνάπαυ-
 σιν ἐφ' ἑαυτῶν γενόμεναι· Θεῷ δ' ὁμιλεῖσαι κατὰ συγ-
 γένειαν πάντῃ μὲν ἐπιφοιτῶσι, πολλὰ δὲ τῶν ἐσομένων
 προφασίζουσι. τί δὲ δεῖ δεδιδῆναι θάνατον, τὴν ἐν ὕπνῳ
 γινομένην ἀνάπαυσιν ἀγαπῶντας; πῶς δὲ ἔκ ἀνόητόν
 ἐσιν, τὴν ἐν τῷ ζῆν ἐλευθερίαν διώκοντας, τῆς αἰδίδι φθο-
 νῆν ἑαυτοῖς; ἔδει μὲν ἔν ἡμᾶς, οἰκοθεῖν πεπαιδευμένους,
 ἄλλοις εἶναι παράδειγμα τῆς πρὸς θάνατον ἐτοιμότητος.
 ἢ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἄλλοφύλων δέομεθα
 πίστεως, βλέψωμεν εἰς Ἰνδοὺς τὰς σοφίαν ἀσχεῖν ὑπάρχον-
 μένους. ἐκείνοι τε γὰρ, ὄντες ἄνδρες ἀγαθοὶ, τὸν μὲν τῷ
 ζῆν χρόνον, ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ τῇ φύσει λειτουργίαν,
 ἀκυστῶς ὑπομένουσι. σπεύδουσι δὲ τὰς ψυχὰς ἀπολύσαι
 τῶν σωμάτων, καὶ μηδενὸς αὐτὰς κατεπείγοντος κακῆ,
 μηδὲ ἐξελαύνοντος, πόθῳ τῆς ἀθανάτης διαίτης, προέ-
 γουσι μὲν τοῖς ἄλλοις, ὅτι μέλλουσιν ἀπιέναι, καὶ ἔστιν ὁ
 κωλύων ἡδείς· ἀλλὰ πάντες αὐτὰς εὐδαιμονίζοντες,
 πρὸς τὰς οἰκείας ἑκαστοὶ διδόασιν ἐπιστολάς. ἔτω βεβαίαν
 καὶ ἀληθεστάτην ταῖς ψυχαῖς τὴν μετ' ἀλλήλων εἶναι διαί-
 ταν πεπιστεύκασιν. οἱ δὲ, ἐπειδὴν ἐπακύνουσι τῶν ἐντε-
 ταλμένων αὐτοῖς, πρὸς τὸ σῶμα παραδόντες, ὅπως δὴ
 καὶ καθαρωτάτην ἀποκρίνωσι τῷ σώματος τὴν ψυχὴν,
 ὑμνέμενοι τελευτῶσι. ῥᾶον γὰρ ἐκείνους εἰς τὸν θάνατον οἱ
 φίλτατοι προπέμπουσι, ἢ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἑκαστος
 τὰς πολίτας εἰς μηκίστην ἀποδημίαν· καὶ σφᾶς μὲν αὐ-
 τὰς δακρύουσιν, ἐκείνους δὲ μακαρίζουσιν, ἥδη τὴν ἀθάνα-
 τον τάξιν ἀπολαμβάνοντας. ἄρ' ἔν ἔκ αἰδόμεθα χεῖρον
 Ἰνδῶν φρονέοντες, καὶ διὰ τῆς ἑαυτῶν ἀτολμίας τὰς πα-
 τρίας νόμους, οἳ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς ζῆλον ἤκουσιν, αἰχρῶς
 ὑβρίζοντες; ἀλλ' εἴ γε καὶ τὰς ἐναντίας ἐξ ἀρχῆς λόγους
 ἐπαιδευθῆμεν, ὥς ἄρα μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἐστὶ
 τὸ ζῆν, συμφορὰ δ' ὁ θάνατος. ὁ γὰρ καιρὸς ἡμᾶς πα-
 ρεκαλεῖ φέρειν εὐκαρδίως αὐτόν, Θεῷ γὰρ καὶ κατ'
 ἀνάγκας τελευτήσαντας. πάλαι γὰρ, ὥς εἰπε, κατὰ

„se collectae, nusquam eas distrahente corpore, iucun-
 „dissimam quidem agunt quietem, cum Deo vero con-
 „versantes ex naturae cognatione loca omnia peragrant,
 „et multa futura praedicunt. Quorsum igitur mortem
 „formidaremus, cum quietem in somno diligimus?
 „Quomodo non amentiae sit viuendi libertatem affectan-
 „tibus, sibi eam inuidere perpetuam? Oportet quidem
 „nos, domesticis institutis imbutos, aliis praeire volun-
 „tate ad moriendum prompta. Attamen, si fidem ab alie-
 „nigenis faciendam desideremus, nosmet conuertamus
 „ad sapientiae professores inter Indos. Illi enim viri
 „boni viuendi quidem tempus, quasi necessarium quod-
 „dam naturae ministerium, inuiti obeunt: festinant au-
 „tem animas corporum vinculis expedire; nulloque eos
 „urgente aut exagitante malo, vitae immortalis cupidi-
 „tate aliis quidem se hinc discessuros esse praedicunt,
 „nec est, qui prohibeat, quisquam; sed omnes beatos
 „eos appellantes, ad familiares suos defunctos singuli ali-
 „quid in mandatis dant. ita certam verissimamque ani-
 „mabus esse inter se consuetudinem credidere. Ipsi au-
 „tem, mandatis acceptis, igni tradunt corpora, vt ab
 „omni mortali concretionem purae segregentur animae,
 „atque ita magna cum laude moriuntur. Facilius enim
 „ad mortem eos amicissimi prosequuntur, quam alio-
 „rum hominum quisquam suos ciues in longissimam
 „peregrinationem ituros: et se quidem ipsos deslent,
 „illos vero beatos praedicant, vt in immortalium or-
 „dinem iam receptos. Non ergo nos pudebit, si ab
 „Indis sapientia superemur, propriaque ignauia leges
 „patrias, quae omnibus hominibus aemulandae ve-
 „niunt, turpiter dedecoremus? Verum esto, quod con-
 „trariis institutis educti fuerimus, vt vitam summam
 „esse bonum crederemus, mortem vero calamitatem;
 „attamen tempus nos adhortatur eam bono animo fer-
 „re, vt qui Dei voluntate et ex necessitate morituri
 „simus. Olim enim, vt verisimile est, contra Lu-

„τῷ κοινῷ παντὸς Ἰσθαίων γένε, ταύτην ἔθετο τὴν ψῆφον ὁ
 „Θεός· ὥςθ' ἡμᾶς τῷ ζῆν ἀπηλλάχθαι μὴ μέλλοντας
 „αὐτῷ χρῆσθαι κατὰ τρόπον. μὴ γὰρ αὐτοῖς ὑμῖν ἀνάπτε-
 „τε τὰς αἰτίας, μηδὲ χαρίζεσθε τοῖς Ῥωμαίοις, ὅτι πάντας
 „ἡμᾶς ὁ πρὸς αὐτὰς πόλεμος διέφθικεν. ἡ γὰρ ἐκείνων
 „ἰσχὺς ταῦτα συμβέβηκεν, ἀλλὰ κρείττων αἰτία γενομένη
 „τὸ νικᾶν ἐκείνοις δοκεῖν παρέχθηκεν. ποίοις γὰρ ὅπλοις
 „Ῥωμαίων τεθνήκασιν οἱ Καισαρεῖαν Ἰσθαῖοι κατοικῶντες·
 „ἀλλὰ ἡδὲ μελλήσοντας αὐτὰς ἐκείνων ἀφίστασθαι, μετα-
 „ξὺ δὲ τὴν ἐβδόμην ἐορτάζοντας, τὸ πλῆθος τῶν Καισα-
 „ρεῖων ἐπιδραμὸν, μηδὲ χεῖρας ἀνταίροντας ἅμα γυναιξὶ
 „καὶ τέκνοις κατέσφαξαν, ἡδὲ αὐτὰς Ῥωμαῖς ἐντραπέντες,
 „οἱ μόνες ὡς ἡμᾶς ἠγᾶντο πολεμίας τῆς ἀφεισηκότας; ἀλ-
 „λὰ φήσει τις, ὅτι Καισαρεῦσιν ἦν αἰὶ διαφορά πρὸς τῆς
 „παρ' αὐτοῖς, καὶ τῷ καιρῷ λαβόμενοι τὸ παλαιὸν μῖσος
 „ἀπεπλήρωσαν. τί ἔν τῆς ἐν Σκυθοπόλει φῶμεν; ἡμῖν
 „γὰρ ἐκείνοι διὰ τῆς Ἑλληνας πολεμῆν ἐτόλμησαν, ἀλλ' ἡ
 „μετὰ τῶν συγγενῶν ἡμῶν Ῥωμαῖς ἀμύνεσθαι. πολὺ τοί-
 „νυν ὦνσεν αὐτὰς ἡ πρὸς ἐκείνης εὐνοια καὶ πίσις· ὑπ' αὐ-
 „τῶν μέντοι πανοικιστῶν πικρῶς κατεφονεύθησαν, ταύτης
 „τῆς συμμαχίας ἀμοιβὴν ἀπολαβόντες. ἡ γὰρ ἐκείνης
 „ὑφ' ἡμῶν ἐκάλυσαν, ταῦθ' ὑπέμειναν, ὡς αὐτοὶ δρᾶσαι θε-
 „λῶσαντες. μακρὸν ἂν εἴη νῦν ἰδεῖν περὶ ἐκάστων λέγειν. ἴσθι
 „γὰρ, ὅτι τῶν ἐν Συρίᾳ πόλεων ἔκ εἰς ἥτις τῆς παρ' αὐτῇ
 „κατοικῶντας Ἰσθαίους ἐκ ἀνήρηκεν, ἡμῖν πλέον, ἢ Ῥωμαῖοι,
 „ὄντας πολεμίας. ὅπως γε Δαμασκηνοὶ μηδὲ πρέφασιν εὐ-
 „λογον πλάσαι δυνηθέντες, Φόνος μιαινωτάτης τὴν αὐτῶν
 „πόλιν ἐνέπλησαν, ὀκτακιχλίδες πρὸς τοῖς μυρίοις Ἰσθαίους
 „ἅμα γυναιξὶ καὶ γενεαῖς ἀποσφάζαντες. τὸ δὲ ἐν Λί-
 „γύπτῳ πλῆθος τῶν μετ' αἰκίας ἀνηρημένων, ἔξ πρὸς μυριά-
 „δας ὑπερβαλεῖν ἐπυνθανόμεθα. κακῆνοι μὲν ἴσως ἐκ' ἀλ-
 „λοτριᾶς γῆς ἡδὲν ἀντίπαλον εὐερέμενοι τοῖς πολεμίοις ἔως
 „ἀπέθανον. τοῖς δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας τὸν πρὸς Ῥωμαῖς πό-
 „λεμον ἀραμένοις ἅπασί τε τὴν ἐλπίδα νίκης ἐχυρᾶς πα-

„daeorum genus in vniuersum hoc decretum tulit Deus;
 „vt mortem oppeteremus, qui vita, quemadmodum oportet,
 „non eramus vsuri. Nam haud fas est vobismet-
 „ipsis causas adscribere, neque Romanis concedere,
 „quod nos fere omnes absumserit bellum contra illos
 „gestum. non enim ex viribus illorum ista acciderunt:
 „sed causa fortior interueniens illis praestitit, vt vince-
 „re viderentur. Quibus enim Romanorum armis per-
 „emti erant, qui Caesaream incolebant Iudaei: quos
 „tamen ne defecturos quidem ab illis, dum vero diem
 „septimum celebrarent, aggressa Caesareensium multi-
 „tudo, non repugnantes cum coniugibus ac liberis ma-
 „ctauerunt, neque ipsos reueriti Romanos, qui tan-
 „tummodo, sicuti nos, hostes iudicabant, qui defece-
 „rant? Sed dicet aliquis, Caesareensibus semper cum Iu-
 „daeis apud ipsos fuisse discordiam, captatoque op-
 „portuno tempore vetus odium exsaturasse. Quid er-
 „go de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum enim illi
 „propter Graecos bellum gerere ausi sunt, ac non cum
 „consanguineis nostris Romanos vlscisci. Multum igitur
 „his profuit sua erga illos beneuolentia ac fides:
 „siquidem ab istis cum totis familiis acerbe trucidati
 „erant, pro auxilio suo hanc gratiam consequuti. nam
 „quae illos a vobis pati prohibuerunt, haec passi
 „sunt, velut ea ipsi committere voluissent. Longum
 „foret, si velim nunc separatiim de singulis dicere.
 „Nostis enim, quod Syriae ciuitatum nulla est, quae
 „non Iudaeos in ea habitantes occiderit, eosque no-
 „bis, quam Romani, magis inimicos. Siquidem Da-
 „masceni, cum ne causam quidem probabilem fingere
 „potuissent, ciuitatem suam caede maxime nefaria op-
 „pleuerunt, octodecim Iudaeorum millibus cum coniugi-
 „bus ac familiis trucidatis. Eorum autem multitudinem
 „plagis in Aegypto peremtorum lx. millium numerum
 „excedere accipiebamus. Et isti quidem fortasse in alie-
 „na terra, vbi nihil inuenerant, quod hostibus sui in auxi-
 „lium obiiicerent, ita mortem obierunt. istis vero, qui sua
 „in terra bellum contra Romanos susceperunt, etiam omni-

ντραχὲν δυνάμειν ἔχ' ὑπῆρξε; καὶ γὰρ ὄπλα, καὶ τείχη,
 καὶ Φερείων δυσάλωτοι κατασκευαί, καὶ Φρόνημα πρὸς
 τῆς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδύνου ἀτρεῖσον, πάντα πρὸς
 τὴν ἀπόσασιν ἐπερρώσεν. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς βραχὺν χρό-
 νον ἀρκεσαντα καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἡμᾶς ἐπάραντα, μεζό-
 νων ἀρχὴ κακῶν ἐφάνη. πάντα γὰρ ἦλω, καὶ πάντα τοῖς
 πολεμίοις ὑπέπεσεν, ὥσπερ εἰς τὴν ἐκείνων εὐκλεστέραν
 νίκην, ἔκ εἰς τὴν τῶν παρασκευασαμένων σωτηρίαν εὐτρε-
 πιθέντα. καὶ τῆς μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἀποθνήσκοντας
 εὐδαιμονίζεν προσῆκεν. ἀμυνόμενοι γὰρ καὶ τὴν ἐλευθε-
 ρίαν ἐπ' ἐπόμενοι τεθνήκασι. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ὑπὸ Ρω-
 μαίοις γενομένων τίς ἔκ ἂν ἐλεήσειεν; ἢ τίς ἔκ ἂν ἐπι-
 χθεῖη πρὸ τῆ ταῦτά παθεῖν ἐκείνοις ἀποθανεῖν; ὧν οἱ
 μὲν σρεβλόμενοι, καὶ πυρεὶ καὶ μάστιγι αἰκίζόμενοι, τεθνή-
 κασιν. οἱ δ' ἀπὸ θηρίων ἡμίβρωτοι πρὸς δευτέραν αὐτοῖς
 τροφὴν ζῶντες ἐφυλάχθησαν, γέλωτα καὶ παιδιὰν τοῖς
 πολεμίοις παραχόντες. ἐκείνων μὲν ἔν' ἀθλιωτάτης ὑπε-
 ληπτέον τῆς ἔτι ζῶντας, οἱ πολλάκις εὐχόμενοι τὸν θά-
 νατον λαβεῖν ἔχ' ἔχουσι. πῦρ δ' ἡ μεγάλη πόλις ἢ τῆ παι-
 τος Ἰερουσαλὴμ γένος μητρόπολις, ἢ τοσούτοις μὲν ἐρυμνῇ τε-
 χῶν περιβόλοις, τοσαῦτα δ' αὐτῆς Φερεῖα καὶ μεγέθη
 πύργων προβεβλημένη, μόλις δὲ χωρῆσα τὰς εἰς τὸν πό-
 λεμον παρασκευάς, τοσαύτας δὲ μυριάδας ἀνδρῶν ἔχου-
 σα τῶν ὑπὲρ αὐτῆς μαχομένων; πῦρ γέγονεν ἡμῖν ἢ τὸν
 Θεὸν ἔχειν οἰκιστὴν πεπιστευμένη; προῤῥιζος ἐκ βάθρων
 ἀνῆρπασα, καὶ μόνον αὐτῆς μνημεῖον ὑπολείπεται, τὸ
 τῶν ἀνθηρότων αὐτὴν σφατόπεδον, ἔτι τοῖς λειψάνοις
 ἐποικῶν. πρὸς βύτα δὲ δύσνηοι τῇ σποδῶ τῇ τεμίνεαι
 παρακάθονται, καὶ γυναῖκες ὀλίγα πρὸς ὕβριν αἰχίσην
 ὑπὸ τῶν πολεμίων τετηρημένα. ταῦτα τίς ἐν νῶ βαλλό-
 μενος ἡμῶν καρτερήσει τὸν ἥλιον ὄραν, καὶ δύνηται ζῆν
 αἰκινδύνως; τίς ἔτι τῆς πατρίδος ἐχθρὸς, ἢ τίς ἔτι
 ἀνάνδρως καὶ φιλόψυχος, ὥς μὴ καὶ περὶ τῆ μέχρι νῦν
 ζῆσας μετανοεῖν; ἀλλ' εἶθε πάντες ἐτεθνήκειμεν, πρὶν

„bus, unde firmæ victoriae spem haberent, nonne vires ad-
 „erant? nam et arua et muri et castellorum structurae
 „inexpugnabiles, atque indeterriti spiritus ad pericula
 „pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem fortius
 „animarunt. Verum ista cum ad breue tempus valuis-
 „sent, nosque ad spem excitassent, maiorum malorum
 „visa sunt principium. Omnia enim capta erant, omnia-
 „que hostibus succubuerunt, quasi vt victoriam illis no-
 „biliorem redderent, non in salutem eorum, a quibus ex-
 „structa erant, appaata fuissent. Et in praelio quidem
 „morientes beatos praedicari oportet. libertatem quippe
 „defendentes, non prodentes, interiire. Eorum vero
 „multitudinis, qui a Romanis subiugati erant, quis non
 „miseretur? quisue non, antequam eadem patiatur ac
 „illi, mori properet? quorum quidam torti tamque igne,
 „quam verberibus, cruciati periere; alii vero semesi a be-
 „stis, vt illis in victum iterum obicerentur viui, fer-
 „vati erant, ad risum lusumque faciendum hostibus.
 „Et illorum quidem miserrimi habendi sunt, qui ad-
 „huc viuunt; quibus mori non accidit, quod illis saepe
 „optatum fuit. Vbi est autem illa magna ciuitas, gen-
 „tis Iudaeorum vniuersae metropolis, tantis quidem mu-
 „rorum septis munita, tot vero in moenibus castella et
 „magnas turres in propugnacula habens, bellicae appa-
 „ratum vix capiens, et tot hominum myriadas pro ipsa
 „pugnantium complectens? Quid de ea factum est,
 „quam Deum habitasse credidimus? Radicitus ex fun-
 „damentis euulsa est, et id solum eius monumentum
 „relictum, castra scilicet illorum, a quibus excisa est, iam
 „reliquis eius imposita. Senes vero infelices templi ci-
 „neribus assident, et paucae mulieres ad turpissimam
 „pudoris iniuriam ab hostibus reseruatae. Haec se-
 „cum reputans quis nostrum solem adspicere sustinebit,
 „etiamsi sine periculo possit? Quis inimicus adeo pa-
 „triae, quis tam imbellis, aut parcus animae, vt eum
 „non poeniteat hucusque vixisse? Atqui vtinam omnes

„τὴν ἱερὰν ἐκείνην πόλιν χερσὶν ἰδεῖν κατασκαπτομένην πο-
 „λεμίων, πρὶν τὸν ναὸν τὸν ἅγιον ὅπως ἀνοσίως ἐξορῶν-
 „μένον. ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς ἔκ ἀγεννῆς ἐλπίς ἐβηκόλησεν, ὥς τὰ
 „χαρὰς δυνήσεσθαι πολεμίας ὑπὲρ αὐτῆς ἀμύνεσθαι. Φρά-
 „δῃ δὲ γέγονε νῦν, καὶ μένους ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ἀνάγκης κατα-
 „λέλοιπε, σπεύσωμεν καλῶς ἀποθανεῖν· ἐλεήσωμεν ἡμᾶς
 „αὐτὰς, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τὰς γυναῖκας, ὥς ἡμῖν ἔξεσι
 „παρ' ἡμῶν αὐτῶν λαβεῖν τὸν ἔλεον. ἐπὶ μὲν γὰρ θάνατον
 „ἐγεννήθημεν, καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἐγεννήσαμεν, καὶ τῷτον
 „ἔδδ' τοῖς εὐδαιμονῶσιν ἐστὶ διαφυγεῖν. ὕβρις δὲ καὶ δυ-
 „λεία, καὶ τὸ βλέπειν γυναῖκας εἰς αἰχρύνῃ ἀγομένας με-
 „τὰ τέκνων, ἔκ ἔστιν ἀνδρώποισ κακὸν ἐκ φύσεως ἀναγ-
 „καῖον, ἀλλὰ ταῦτα διὰ τὴν αὐτῶν δειλείαν ὑπομένουσιν,
 „οἱ παρὸν πρὸ αὐτῶν ἀποθανεῖν μὴ θελήσαντες. ἡμεῖς δ'
 „ἐπ' ἀνδρεία μέγα φρονῶντες Ῥωμαίων ἀπέστημεν, καὶ τὰ
 „τελευταῖα νῦν ἐπὶ σωτηρία προκαλησμένων ἡμᾶς, ἔχ' ὑπη-
 „κῆσαμεν. τίνοι τοίνυν ἔκ ἔστιν ὁ θυμὸς αὐτῶν προδήλος, εἰ
 „ζώντων ἡμῶν κρατήσασιν; ἄθλιοι μὲν οἱ νέοι τῆς βώμης
 „τῶν σωμάτων εἰς πολλὰς αἰκίας ἀρκέσοντες· ἄθλιοι δ'
 „οἱ παρηθηκότες, φέρειν τῆς ἡλικίας τὰς συμφορὰς ἢ δυ-
 „ναμένης. ὄψεται τις γυναῖκα πρὸς βίαν ἀγομένην, φωνῆς
 „ἐπακῶσεται τέκνα, πατέρα βοῶντος χεῖρας δεδεμένον·
 „ἀλλ' ὥς εἰσὶν ἐλεύθερα καὶ ξίφος ἔχουσι, καλὴν ὑπερ-
 „γίαν ἡμῖν ὑπεργεῖτωσαν· ἀδύλωτοι μὲν ὑπὸ τῶν πολε-
 „μίων ἀποθάνωμεν, ἐλεύθεροι δὲ μετὰ τέκνων καὶ γυναι-
 „κῶν τῇ ζῇν συνεξέλθωμεν. ταῦθ' ἡμᾶς οἰνόμοι κελεύουσι,
 „ταῦθ' ἡμᾶς γυναῖκες καὶ παῖδες ἱκετεύουσι. τῶν τῶν
 „ἀνάγκην Θεὸς ἀπέταλκε, τῶν Ῥωμαῖοι τάναντία θέ-
 „λουσι, καὶ μή τις ἡμῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως ἀποθάνῃ δεδοί-
 „κασι. σπεύσωμεν ἔν, ἀντὶ τῆς ἐλπίζομένης αὐτοῖς καθ'
 „ἡμῶν ἀπολαύσεως, ἐκπληξῇ τῇ θανάτῳ καὶ θαῦμα τῆς
 „τόλμης καταλιπεῖν.

„fuissemus mortui, priusquam illam sacram ciuitatem
 „hostium manibus excindi videremus, priusquam tem-
 „plum tanta impietate funditus erui. Sed quoniam spes
 „non ignobilis nos lactauit, quod forte poterimus pro
 „ea hostes vlcisci, nunc autem euanuit, et nos solos sub-
 „didit necessitati, pulchre mori festinemus: nostrimet
 „ipsi misereamur et coniugum et liberorum, dum nobis
 „licet nobismet ipsis misericordiam adhibere. Ad mor-
 „tem namque ipsi geniti sumus, et quos ex nobis genui-
 „mus, eamque fugere ne fortunati quidem possunt: in-
 „iuria vero et seruitus et videre coniuges ad turpitudinem
 „duci cum liberis, non est malum hominibus ex naturae
 „necessitate profectum, sed ista prae timiditate sua perfe-
 „runt, qui ante eos mori, cum licuit, noluerunt. Nos au-
 „tem animi fortitudine valde elati a Romanis defecimus:
 „et postremo nunc illis ad salutem hortantibus non parui-
 „mus. Cui igitur non manifesta est illorum ira, si nos
 „vivos subiugare potuerint. Miserandi quidem ado-
 „lescentes erunt, quorum corporis vires ad multos suffi-
 „cient cruciatus: miserandi autem prouectiores, quorum
 „aetas calamitates ferre non poterit. Videbit alius con-
 „iugem ad vim patiendam abductam; alius manibus re-
 „vinctis vocem filii patrem implorantis exaudiet: sed
 „dum liberae sunt et gladios habent, pulchrum mini-
 „sterium nobis praebeant. Expertes quidem serui-
 „tutis hostium moriamur; in libertate vero una cum libe-
 „ris et coniugibus vita decedamus. Haec nobis leges
 „praecipunt, haec a nobis coniuges ac liberi deprecantur.
 „horum necessitatem Deus iniecit, his contraria Ro-
 „mani volunt, et, ne quis nostrum ante excidium pereat,
 „metuunt. Festinemus igitur eis, pro sperata potiundi
 „nostri voluptate, stuporem incutere ex morte, et aduni-
 „rationem relinquere ex audacia.

ΚΕΦ. 9'.

Ὅπως οἱ κατὰ τὸ Φεβρίον πιθιέντες τοῖς λόγοις Ελεάζα-
 ρε, πλὴν δύο γυναικῶν καὶ παιδίων πέντε, πάντες
 ἑαυτὰς ἀπίσφαξαν.

ΕΤΙ γε βεβλόμενον αὐτὸν παρακαλεῖν πάντες ὑπετέμινον-
 το, καὶ πρὸς τὴν πράξιν ἤπειγον, ἀνεπιχέετα τινὸς ὀρμῆς
 πεπληρωμένοι, καὶ δαιμονῶντες ἀπήσαν, ἄλλος πρὸ ἄλ-
 λου φθάσαι γλιχόμενος, καὶ ταύτην ἐπίδειξιν εἶναι τῆς ἀν-
 δρείας καὶ τῆς εὐβελίας νομίζοντες, τὸ μὴ τις ἐν ὑσάτοις
 γενόμενος ὀφθῆναι. τοσῶτος αὐτοῖς γυναικῶν καὶ παιδίων
 καὶ τῆς αὐτῶν σφαγῆς ἔως ἐνέπεσεν. καὶ μὲν ἔδ' ὥσπερ
 ἂν τις ᾤηθη τῇ πράξει προσιόντες ἠμβλύνθησαν, ἀλλ'
 αἰτεῖν τὴν γνώμην διεφύλαξαν, οἷαν ἔχον τῶν λόγων
 ἀκροώμενοι, τῷ μὲν οἰκίᾳ καὶ φιλοσόφῳ πάθος ἅπασι
 παραμένοντος, τῷ λαγισμῷ δ' ὡς τὰ κράτιστα βεβλευκό-
 τος τοῖς φιλτάτοις ἐπικρατῆντος. ὁμῶς γὰρ ἡσπάζοντο γυ-
 ναῖκας περιπτυσσόμενοι, καὶ τέκνα προσηγκαλίζοντο, τοῖς
 ὑσάτοις Φιλήμασιν ἐμψυόμενοι καὶ δακρύοντες. ὁμῶς δὲ,
 καθάπερ ἄλλοτρίαις χερσὶν ὑπεργάμενοι, συνετέλεον τὸ
 βέβλημα· τὴν ἐπίνοιαν ὧν κείσονται κακῶν ὑπὸ τοῖς πολε-
 μίοις γενόμενοι, παραμύθιον τῆς ἐν τῷ κτείνειν ἀνάγκης
 ἔχοντες. καὶ πέρας ἑδεῖς τηλικῆτα τολμήματος ἦττων εὐ-
 ρέθη· πάντες δὲ διὰ τῶν οἰκειοτάτων διεξῆλθον. ἄθλιοι
 τῆς ἀνάγκης, οἷς αὐτοχειρὶ γυναῖκας τὰς αὐτῶν καὶ τέκνα
 κτεῖναι, κακῶν ἔδοξεν εἶναι τὸ καφότατον. ἔτοι δὲ τοῖνυι
 τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ὀδύνην ἐκέτι φέροντες, καὶ τῆς
 ἀνηρημένως νομίζοντες ἀδικεῖν, καὶ βραχύν αὐτοῖς ἔτι χρό-
 νον ἐπιζήσωσι, ταχὺ μὲν τὴν κτῆσιν ἅπασαν εἰς ταὐτὸ σφ-
 ρεύσαντες πῦρ εἰς αὐτὴν ἐέβαλλον· κλήρω δ' ἐξ αὐτῶν
 ἐλόμενοι δέκα τῆς ἀπάντων σφαγῆς ἰσομένους, καὶ γυναῖ-
 κας αὐτὸν καὶ παισὶ κεῖμένοις παρασφώσας, καὶ τὰς χεῖρας
 περιβαλὼν, παρῆχον ἐτοίμους τὰς σφαγὰς, τοῖς τὴν δυσπ-
 νον ὑπεργίαν ἐκτελῶσιν. οἱ δὲ ἀτρέπτως πάντας φοιεύσαν-

CAP. IX.

Quomodo ii, qui in castello erant, verbis Eleazari persuasi, omnes, praeter duas mulieres et quinque pueros, sibi mortem consciuerunt.

Ipsum, cum in adhortatione pergere vellet, omnes interpellabant, et effrenato quodam impetu pleni ad rem agendam festinabant, daemónioque afflati abierunt, alius alium praeuenire cupiens, singuli hoc fortitudinis rectique consilii argumentum esse apertum existimantes, ne quis inter extremos conspiceretur: tantus eos et coniugum et liberorum et propriae caedis amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putauerit, retundebatur impetus, cum ad facinus accederent, sed eam fixam in animis seruauere sententiam, quam, cum dicta perciperent, habuerunt: proprio quidem et naturali affectu cunctis permanente; cogitatione vero ista, quod optime liberis consulissent, praeualent. Simul enim cum amplexibus vxores salutabant, et liberos vlnis suis excipiebant, osculis extremis cum fletu inhaerentes. simulque, tanquam manibus alienis iussa peragentes, volentes eos configebant: malorum, quae subditi hostibus passuri fuerunt, cogitationem habentes pro solatio necessitatis, qua ad caedem adigebantur. Denique nemo inuentus est, qui tam immane facinus patrare non audebat: cuncti autem coniunctissimos transfixere. Miseri, quibus id necesse erat; quibusque vxores suas atque liberos manibus suis occidere, malorum videbatur esse leuissimum. Isti igitur dolorem ex iis, quae perpetrarunt, non iam ferentes, et interfectos laesos existimantes, si vel breuissimum tempus eis forent superstitēs, statim quidem, cum opes vniuersas congestissent, ignem eis iniiciunt: et decem viris sorte delectis, a quibus omnes mactarentur, cum singuli se iuxta coniuges ac liberos humi iacentes prostrauissent, eosque complexibus tenuissent, sine mora iugulum dabant illis, qui miserum ministerium obierunt. Isti autem, intrepide cunctis occisis, eandem

τες, τὸν αὐτὸν ἐπ' ἀλλήλοις τῷ κλήρῳ νόμον ὤρισαν, ἵν' ὁ
 λαχὼν τὰς ἐννέα κτεῖνας ἑαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν ἀνέλη. πάντες
 ἕτως ἐθάρρην ἑαυτοῖς, μήτ' εἰς τὸ θρᾶν, μήτ' εἰς τὸ πα-
 θῆν, ἄλλον ἄλλῃ διαφέρειν. καὶ τέλος, οἱ μὲν τὰς σφα-
 γὰς ὑπέθεσαν, ὁ δ' εἰς καὶ τελευταῖος, τὸ πλῆθος τῶν κει-
 μένων περιαθρήσας, μή περ τις ἔτι ἐν πολλῷ φόνῳ τῆς
 αὐτῇ λείπεται χειρὸς δεόμενος, ὡς ἔγνω πάντας ἀνηρη-
 μένας, πῦρ μὲν τοῖς βασιλείοις ἐνήσιν· ἀθρόα δὲ τῇ
 χειρὶ δι' αὐτῇ πᾶν ἐλάσας τὸ ξίφος, πλησίον τῶν οἰ-
 κείων κατέπεσε. καὶ οἱ μὲν ἐτεθνήκεισαν ὑπεληφότες ἑδε-
 μίαν ψυχὴν ὑποχείριον ἐξ αὐτῶν Ῥωμαίοις καταλιπεῖν.
 ἔλαθε δὲ γυνὴ πρεσβύτις καὶ συγγενὴς ἐτέρα τις Ελευ-
 ζάρεα, φρονήσει καὶ παιδείᾳ πλείων γυναικῶν διαφέρει-
 σα, καὶ πάντε παιδιὰ τοῖς ὑπονόμοις, οἱ ποτὸν ἦγον ὕδωρ
 διὰ γῆς, ἐγκατακρυβῆναι, τῶν ἄλλων πρὸς τῇ σφαγῇ
 τὰς διανοίας ἐχόντων, οἱ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν ἐξήκοντα
 πρὸς τοῖς ἑννακοσίοις, γυναικῶν ἅμα καὶ παίδων αὐτοῖς
 συναριθμημένων. καὶ τὸ πάθος ἐπράχθη πεντεκαίδεκά-
 τη Ξανθικῇ μηνός.

β'. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, μάχην ἔτι προσδοκῶντες, ὑπὸ τὴν
 ἔω διασκευασάμενοι, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν χωμάτων ἐφόδους
 ταῖς ἐπιβάθραις γεφυρώσαντες, προσβολὴν ἐποίουν. βλέ-
 ποντες δ' ἑδένα τῶν πολεμίων, ἀλλὰ δεινὴν πανταχόθεν
 ἐρημίαν, καὶ πῦρ ἔνδον καὶ σιωπὴν, ἀπόρως εἶχον τὸ γεγο-
 νός συμβαλεῖν· καὶ τέλος ὡς εἰς ἄφῃσιν βολῆς ἠλάλαξαν,
 εἴ τινα τῶν ἔνδον προκαλέσαιντο. τῆς δὲ βοῆς αἰδοῦσις γί-
 νεται τοῖς γυναίοις, καὶ τῶν ὑπονόμων ἀναδύσασαι, τὸ
 πρᾶχθῆν, ὡς εἶχε, πρὸς τὰς Ῥωμαῖας ἐμήνυον, πάντα τῆς
 ἐτέρας, ὡς ἐλέχθη καὶ τίνα τρόπον ἐπράχθη, σαφῶς ἐκ-
 διηγμένης. ἡ μὲν ῥαδίως αὐτῇ προσῆχον τῷ μεγέθει τῷ
 τολμήματος ἀπιστῶντες, ἐπεχείρουν τε τὸ πῦρ σβεννύναι, καὶ
 ταχέως ὁδὸν δι' αὐτῇ τεμόντες, τῶν βασιλείων ἐντὸς ἐγένον-
 το. καὶ τῷ πλήθει τῶν πεφονευμένων ἐπιτυχόντες, ἔχ' ὡς
 ἐπὶ πολεμίοις ἦοθησαν. τὴν δὲ γενναϊότητα τῷ βασιλείᾳ,

fortis legem alii erga alios statuerunt, ut, cui id forte euenerat, nouem sociis interfectis semet super omnes occideret. ita omnes sibi confidebant, ut neque in audendo, neque in sustinendo facinore alius alii praestaret. Et ad extremum caeteri quidem iugula suppositurunt; vnus vero isque nouissimus, multitudine iacentium circumspecta, ne quis forte in multa caede superesset, qui sua manu egeret, ut intellexit omnes occisos, regiam incendit, valida vero manu adacto per totum corpus euse, prope suos occidit. Et illi quidem perierunt, nullam credentes animam ex numero suo Romanis subditam reliquisse. Latuit autem vna mulier grandaeva, et alia quaedam Eleazari cognata, doctrina et sapientia plerisque mulierum praestans, et quinque pueri in cuniculis, qui aquam sub terra potui ducebant, abditi, cum alii caedibus occupatas mentes haberent, qui erant non-genti numero et sexaginta cum mulieribus simul ac pueris. Atque haec calamitas accidit quintodecimo die Xanthici mensis.

2. Romani autem adhuc pugnam expectantes, mane, sub armis existentes, et ab aggeribus scalarum pontibus iunctis, impetum in castellum faciebant. Cum autem hostium neminem cernerent, sed circumquaque magnam solitudinem, ignemque intus et silentium animaduernerent, illos, quid factum esset, conicere fugiebat; tandemque vlulatum, velut ad impulsus arietis, dederunt, si quem forte intus prouocarent et elicerent. Clamorem autem senserunt mulierculae, atque, e cuniculis emerfae, factum Romanis, ut erat, indicarunt, altera earum, qualiter omnia dicta erant, et quomodo gesta, narrante manifeste. Non tamen facile illi auscultabant, ausus magnitudini parum credentes, ignemque exstinguere conabantur, et per hunc secta via cito regiam ingressi sunt. Cumque in caesorum multitudinem incidissent, non ut de hostibus gaudio gestiebant; sed generosum virorum consilium inque tot numero, qui

καὶ τὴν ἐν τοσούτοις ἄτρεπτον ἐπὶ τῶν ἔργων ἰθαύμασαν τὴν
θανάτῃ καταφρόνησιν.

ΚΕΦ. ι'.

Ὅπως καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῶν σικαρίων συμφω-
γόντων πολλοὶ μὲν ἐκινδύνευσαν· κατελύθη δὲ διὰ
τῆτο καὶ ὁ παρὰ τῷ ἀρχιερέως Οὐίς κτιοθεὶς πάλαι
ναὸς ἐκεῖσε.

Τοιαύτης δὲ τῆς αλώσεως γενομένης, ἐπὶ μὲν τῷ Φερρείῳ
καταλείπει Φυλακὴν ὁ στρατηγός, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνά-
μειως ἀπῆλθεν εἰς Καισάρειαν. ἔδδ' γὰρ ὑπελείπτο τις
τῶν κατὰ τὴν χώραν πολεμίων, ἀλλ' ἤδη πᾶσα διὰ μα-
κρῇ τῷ πολέμῳ κατέστραπτο, πολλοῖς καὶ τῶν ἀπωτάτω
κατοικόντων, αἰδοῦσιν καὶ κίνδυνον ταραχῆς παραχόντος.
ἔτι δὲ καὶ περὶ Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ ταῦ-
τα συνέβη πολλὰς Ἰσδαίων ἀποθανεῖν. τοῖς γὰρ ἐκ τῆς εἰ-
σεως τῶν σικαρίων ἐκεῖ διαφυγεῖν δυνήθεσιν ἔκ ἀπέχρη τὸ
σῶζεσθαι. πάλιν δὲ καινότεροις ἐνεχείρην πράγμασι, καὶ
πολλὰς τῶν ὑποδεξαμένων ἐπειθον τῆς ἐλευθερίας ἀντι-
ποιεῖσθαι, καὶ Ῥωμαῖς μὲν μηδὲν κρείττεας ἑαυτῶν ὑπολαμ-
βάνειν, Θεὸν δὲ μόνον ἡγεῖσθαι δεσπότην. ἐπεὶ δ' αὐτοῖς
τῶν ἔκ ἀφανῶν τινες Ἰσδαίων ἀντέβαινον, τὰς μὲν ἀπέσφα-
ξαν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐνέκιντο πρὸς τὴν ἀπόστασιν παρακα-
λῶντες. ὁρῶντες δ' αὐτῶν τὴν ἀπόνοιαν οἱ πρωτεύοντες τῆς
γεγενησίας, ἔκ' ἑτ' ἀσφαλὲς αὐτοῖς ἐνόμιζον περιορᾶν, ἀλλὰ
πάντας ἀθροίσαντες εἰς ἐκκλησίαν τῆς Ἰσδαίας, ἡλεγχον
τὴν ἀπόνοιαν τῶν σικαρίων, πάντων αἰτίαις ἀποφαίνοντες
ἐκείνας τῶν κακῶν. „καὶ νῦν, ἔφασαν, αὐτὰς, ἐπεὶ περὶ ἔδδ'
„πεφυγότες τῆς σωτηρίας ἐλπίδα βεβαίαν ἔχουσι, γνω-
„θέντες γὰρ ὑπὸ Ῥωμαίων εὐθὺς ἀπολεισθαι, τῆς αὐτοῖς
„προσηκῆσθαι συμφορᾶς ἀναπιμπλάναι τὰς μηδεὶος τῶν
„ἀμαρτημάτων μετασχόντας.” Φυλάξασθαι τοίνυν τὸν ἐξ
αὐτῶν ὁλεθρον τὸ πλῆθος παρεκάλει, καὶ περὶ αὐτῶν

intrepidum facinus patrarent, mortis contemptum sunt admirati.

CAP. X.

Quomodo apud Alexandriam multi sicariorum, qui eo confugerant, discrimen adierunt: proptereaque templum, illic olim conditum ab Onia pontifice, destructum erat.

FActo autem ad hunc modum excidio, in castello quidem praesidium dux relinquit, ipse vero cum exercitu Caesaream profectus est. Nec enim quisquam supererat in illa regione hostium, sed iam tota ex bello longo fuerat subuersa, quod in causa erat, ut multos, etiam loca procul remota incolentes, perturbatio attingeret ac periculum. Nam et Alexandriae in Aegypto postea accidit, ut multi Iudaeorum caederentur. Istos enim ex sicariorum factione, qui illic effugium assequi potuerunt, non satis erat, in tuto esse; verum et iterum novas res moliebantur, et multis hospitum suorum persuadebant, ut se in libertatem assererent, et Romanos quidem nihil ipsis meliores putarent, Deum vero pro solo domino haberent. Cum autem Iudaeorum quidam non ignobiles iis aduersarentur, illos quidem occiderunt, aliis vero instabant ad defectionem eos stimulantes. Illorum autem vecordiam et amentiam cum viderent senatus primores, haud amplius sibi tutum esse arbitrabantur rem negligere; sed, Iudaeis omnibus ad concionem vocatis, sicariorum temeritatem arguebant, illos omnium malorum causam esse demonstrantes: „et nunc, aiebant, illos, (quoniam niam ne quidem, si fugissent, certam spem salutis habere videantur, a Romanis etenim cognitos statim perituros esse) sibi debita calamitate replere eos, qui nullius fuissent delicti participes.” Populum itaque hortabantur, ut exitium ab illis imminens cauerent,

πρὸς Ῥωμαῖς ἀπολογήσασθαι τῇ τάτῳ παραδόσει. συνιδόντες ἔν τῷ κινδύνῳ τὸ μέγεθος, ἐπέσθησαν τοῖς λεγομένοις, καὶ μετὰ πολλῆς ὀρμῆς ἐπὶ τὰς σπαράξας αἰῶντας, συνήρπαζον αὐτὰς. τῶν δ' ἐξακόσιοι μὲν εὐθὺς ἐάλωσαν, ὅσοι δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἐκεῖ Θήβας διέφυγον, ἔκ εἰς μακρὰν συλληφθέντες ἐπανήχθησαν. ἐφ' ὧν ἔκ ἐστίν ὁς ἔτι τὴν καρτερίαν, καὶ τὴν εἴτε ἀπόνοιαν εἴτε τῆς γνώμης τὴν ἰσχύον χρεὶ λέγειν, ἔτι κατεπλάγη. πάσης γὰρ ἐπ' αὐτὰς βασάνος καὶ λύμης τῶν σωμάτων ἐπινοηθείσης, ἐφ' ἔν τῷτο μόνον, ὅπως αὐτῶν Καίσαρα δεσπότην ὁμολογήσωσιν, ἔδδεις ἐνέδωκεν, ἔδ' ἐμέλλησεν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάντες ὑπερέτεραν τῆς ἀνάγκης τὴν αὐτῶν γνώμην διεφύλαξαν, ὥσπερ ἀναισθητοῖς σώμασι, χαιρέσῃ μονοναχὶ τῇ ψυχῇ τὰς βασάνους καὶ τὸ πῦρ δεχόμενοι. μάλιστα δ' ἡ τῶν παίδων ἡλικία τὰς θεωμένους ἐξέπληξεν. ἔδδ' γὰρ ἐκείνων τις ἐξενικήθη, Καίσαρα δεσπότην ἐξονομάσαι. τοσῶτον ἄρα τῆς τῶν σωμάτων ἀδυνείας ἡ τῆς τόλμης ἰσχύς ἐπεκράτει.

β. Λῆπος τότε διώκει τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ περὶ τῷ κινήματος τάτῳ Καίσαρι κατὰ τάχος ἐπέσειλεν. ὁ δὲ τῶν Ἰσθαίων τὴν ἀκατάπαυσον ὑφορώμενος νεωτεροποιεῖται, καὶ δέσας, μὴ πάλιν εἰς ἔν ἀθρόοι συλλεγῶσι, καὶ τινες αὐτοῖς συνεπισπάσονται, προσέταξε τῷ Λῆπῳ τὸν ἐν τῇ Ονίᾳ καλεσμένην νεῶν καθελεῖν τῶν Ἰσθαίων. ὁ δὲ ἐστίν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν ὤκισθη τε καὶ τὴν ἐπὶ κλησιν ἔλαβεν. Ονίας Σίμωνος υἱὸς εἰς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀρχιερέων, Φεύγων Ἀντίοχον τῆς Συρίας βασιλέα πολεμῶντα τοῖς Ἰσθαίοις, ἦκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. καὶ δεξαμένης Πτολεμαίᾳ Φιλοφρόνως αὐτὸν, διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἀπέχθειαν, ἔφη σύμμαχον αὐτῷ ποιήσῃν τὸ τῶν Ἰσθαίων ἔθνος, εἰ πεποθή τοῖς ὑπ' αὐτῷ λεγομένοις. ποιήσῃν δὲ τὰ δυνατὰ τῷ βασιλεῖ ὁμολογήσαντος, ἠξίωσεν ἐπιτρέπειν αὐτῷ, νεῶν τε καὶ τῆς Αἰγύπτου κατασκευάσασθαι, καὶ τοῖς πατέροις ἔθεισι θεραπεύειν τὸν Θεόν. ἔτω γὰρ Ἀντιόχῳ μὲν ἔτι μᾶλλον ἐκπολι-

atque semet illorum traditione Romanis excusarent. Intellecta periculi magnitudine dictis paruerunt, multoque impetu in sicarios facto, eos corripiebant. illorumque sexcenti quidem statim capti sunt; quotquot vero in Ægyptum Thebasque illius regionis effugerant, non multo post comprehensi reductique sunt: quorum non est, qui animi duritiem, siue desperatio siue voluntatis pertinacia sit dicenda, non obstupefcit. Nam omni genere tormentorum et corporis vexatione in eos excogitata, ob hoc solummodo, vt Caesarem dominum agnoscerent, nemo cessit, neque id dicere velle visus est; sed omnes animos necessitate superiores conseruauerunt, vt qui corporibus sensu carentibus, animabus tantum non laetitia gessientibus cruciatus ignemque susciperent. Maxime autem puerorum aetas spectatores obstupefecit. nam ne ab illorum quidem vlllo exprimi potuit, vt Caesarem dominum appellarent. Vtique adeo corporum infirmitati praeualebat audaciae vis.

2. Lupus tunc Alexandriam administrabat, et hunc motum illico per literas Caesari significauit. Ille autem Iudaeos a rebus nouis moliendis nunquam cessaturos esse suspicans, veritusque, ne rursus in vnum congregarentur, et quosdam sibi adiungerent, praecepit Lupo, vt templum Iudaeorum, in ea regione exstructum, quae Oniae regio dicitur, demolitum iret. Illud autem est in Ægypto, et ex huiusmodi causa conditum est nomenque habuit. Onias Simonis filius, vnus e pontificibus Hierosolymitanis, fugiens Antiochum regem Syriae cum Iudaeis bellum gerentem, Alexandriam venit. Cumque cum humaniter excessisset Ptolemaeus, propter suas cum Antiocho inimicitias, aiebat, se illi in societatem adiuncturum esse Iudaeorum gentem, si dictis suis obtemperare vellet. Rege autem confesso, se omnia, quae fieri possint, facturum esse, rogauit, vt sibi permetteret in aliqua Ægypti parte templum aedificare, et more patrio Deum colere. ita enim fore, vt Iudaei ad bellum acrius excitaren-

μώσσειδαι τὰς Ἰσθαίαις, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεῶν πεπορθη-
κότι· πρὸς αὐτὸν δ' εὐνοϊκωτέρως ἤξεν, καὶ πολλὰς ἐπ'
αἰδέϊα εὐσεβείας ὡς αὐτὸν συλλεγήσειδαι.

γ'. Πεισθεὶς Πτολεμαῖος τοῖς λεγομένοις, δίδωσιν αὐ-
τῷ χώραν ἑκατὸν ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα σταδίοις ἀπέχουσαν
Μίμψεως. νόμος δ' ἔτος Ἡλιαπολίτης καλεῖται, ἐνθα Φρύ-
ριον κατασκευασάμενος Οὐίας, τὸν μὲν ναὸν ἔχ ὁμοιον ὠκο-
δόμησε τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ πύργῳ παραπλήσιον,
λίθων μεγάλων εἰς ἐξήκοντα πήχεις ἀνεστηκότα. τῷ βωμῷ
δὲ τὴν κατασκευὴν πρὸς τὸν οἶκον ἐξεμιμήσατο, καὶ τοῖς
ἀναθημάσιν ὁμοίως ἐκόσμησε, χωρὶς τῆς περὶ τὴν λυχνίαν
κατασκευῆς. ὃ γὰρ ἐποίησε λυχνίαν· αὐτὸν δὲ χαλκευσά-
μενος τὸν λύχνον χρυσῶν ἐπιφαίνοντα σέλας, χρυσῆς ἀλύ-
σιως ἐξεκρέμασε. τὸ δὲ τέμενος πᾶν ὀπτῇ πλίνθῳ περι-
τετείχιστο, πύλας ἔχοντι λιθίνας. αἰνῆκε δὲ καὶ χώραν
πολλὴν ὁ βασιλεὺς εἰς χρημάτων πρόσδοτον, ὅπως εἴη
καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφθονία, καὶ τῷ Θεῷ πολλὰ τὰ πρὸς
τὴν εὐσεβείαν. ὃ μὲν Οὐίας ἐξ ὑγιᾶς γνώμης ταῦτα
ἔπραττεν, ἀλλ' ἦν αὐτῷ Φιλονεικία πρὸς τὰς ἐν τοῖς Ἱε-
ροσολύμοις Ἰσθαίαις, ὁργὴν τῆς Φυγῆς ἀπομνημονεύοντι.
καὶ τῷτο ἱερὸν ἐνόμιζε κατασκευάσας εἰς αὐτὸ περισπά-
σεν ἀπ' ἐκείνων τὸ πλῆθος. ἐγγεγόνει δὲ τις καὶ παλαιὰ
προόρησις ἔτεσσι περὶ πρὸθεν ἑξακοσίοις, Ἡσαΐας ὄνομα
τῷ προαγορεύσαντι τῷδε τῷ ναῷ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ γενησο-
μένην ὑπ' ἀνδρὸς Ἰσθαίης κατασκευὴν. τὸ μὲν ἔν ἱερὸν ἔτως
ἐπεποίητο.

δ'. Λῆκος δ' ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμὼν, τὰ παρὰ
Καίσαρος λαβὼν γράμματα, καὶ παραγενόμενος εἰς τὸ ἱε-
ρὸν, καὶ τινα τῶν ἀναθημάτων ἐκφορήσας, τὸν ναὸν ἀπέ-
κλεισε. Λῆκος δὲ μετὰ βραχὺ τελευτήσαντος, Παυλῖνος
διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν, ἔτε τῶν ἀναθημάτων ἔθην
κατέλιπεν, πολλὰ γὰρ διηπείλησε τοῖς ἱερεῦσι, εἰ μὴ πάν-
τα προκομίσειαν, ἔτε προσίειναι τῷ τεμένει τὰς θρησκευτικὰς
βυλομένης ἀφῆκεν. ἀλλ' ἀποκλείσας τὰς πύλας, ἀπρόσι-

tur contra Antiochum, qui templum apud Hierosolyma vastauerat, et ad ipsum magis propensa voluntate venirent; adeoque multos ex religionis libertate ad se colligeret.

3. Quibus verbis inductus Ptolemaeus, ei regionem concedit centum et octoginta stadiis a Memphi distantem. Illa autem erat in praefectura, quae dicitur Helio-politana, ubi Onias, castello exstructo, templum quidem dispar Hierosolymitano aedificauit, sed turri quidem non dissimile, saxi ingentibus ad lxx cubitos erectum. Fecit autem, ut arae fabrica Hierosolymitanum referret, et donariis similiter exornauit, praeterquam quod lychnuchum non ita fabricauit. Lychnuchum enim non fecit: sed cum lychnum aureum fabrefecisset, tanquam iubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit, totum vero circa templum spatium cocto latere circumdedit, saxeas portas habente. Sed et rex ei permisit multum agri modum ad pecuniae reditum, ut sacerdotibus esset copia, et Deo multa suppeditarentur ad illius cultum necessaria. Non tamen Onias sana voluntate haec faciebat: sed erat ei, propter fugae memorem iracundiam, contentio cum Iudaeis Hierosolyma inhabitantibus: atque, hoc templo aedificato, arbitrabatur, ad id se inde multitudinem esse allecturum. Quin et olim fuerat praedictio quaedam ante annos sexcentos, vate, cui nomen Esaias, praedicente huius templi futuram in Aegypto constructionem a viro Iudaeo. Et templum quidem ita fuerat exstructum.

4. Lupus autem praefes Alexandriae, cum literas ab imperatore accepisset et ad templum aduenisset, nonnullis donariis ablatis templum clausit. Verum, Lupo non multo post mortuo, Paulinus, qui ei successit in imperio, neque donariorum quicquam reliquit, (vehementer enim sacerdotibus comminatus est, nisi omnia protulissent) neque Deum colere volentibus permisit ad templum adire: sed clausis foribus ipsum omni-

τον αὐτὸ παντελῶς ἐποίησεν, ὥς μὴδ' ἔχνος ἔτι τῆς εἰς Θιὸν
Θεραπείας ἐν τῷ τόπῳ καταλιπεῖν. χρόνος ἦν εἰς τὴν ἀπό-
κλεισιν τῆ ναῦ γεγενῶς ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἔτη τρεῖς καὶ
τεσσαράκοντα καὶ τριακόσια.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ Ἰωνάθ, σικαριῶν ἐνός, ἐν Κυρήνῃ σασιαστῆ καὶ συκο-
Φάντε πονηροτάτῃ.

ΗΨατο δὲ καὶ τῶν περὶ Κυρήνην πόλεων ἡ τῶν σικαριῶν
ἀπόνοια, καθάπερ νόσος. διαπεσὼν γὰρ εἰς αὐτὴν Ἰωνά-
θης, πονηροτάτος ἀνθρῶπος, καὶ τὴν τέχνην ὑφάντης, ἐκ
ὀλίγης τῶν ἀπόρων ἀνέπεισε προσέχειν αὐτῷ, καὶ προή-
γαγεν εἰς τὴν ἔρημον, σημεῖα καὶ φάσματα δέξειν
ὑπὸ χιτῶνος. καὶ τὰς μὲν ἄλλας ἐλάνθανε ταῦτα δια-
πραττόμενος καὶ φανακίζων· οἱ δὲ τοῖς ἀξιώμασι πρῶτον-
τες τῶν ἐπὶ τῆς Κυρήνης Ἰουδαίων, τὴν ἔξοδον αὐτῷ καὶ
παρασκευὴν τῷ τῆς Πενταπόλεως Λιβύης ἡγεμόνι Κατύλ-
λῳ προσαγγέλλασιν. ὁ δ' ἰκπείας τε καὶ πιεζὲς ἀποστεί-
λας, ῥαδίως ἐκράτησεν ἀνόπλων. καὶ τὸ μὲν πλεον ἐν χει-
σὶν ἀπώλετο, τινὲς δὲ καὶ ζωγρηθέντες ἀνήχθησαν πρὸς
τὸν Κάτυλλον. ὁ δ' ἡγεμὼν τῆ βασιλείας Ἰωνάθης τό-
τε μὲν διέφυγε, πολλῆς δὲ καὶ λίαν ἐπιμελὲς ἀνὰ πᾶσαν
τὴν χώραν ζητήσεως γινομένης, ἦλω. καὶ πρὸς τὸν ἡγεμό-
να Κάτυλλον ἀναχθεὶς, ἑαυτῷ μὲν ἐμνηχανᾶτο τῆς τιμω-
ρίας ἀπαλλαγὴν, τῷ Κατύλλῳ δὲ ἔδωκεν ἀφορμὴν ἀδικη-
μάτων. ὁ μὲν γὰρ τὰς πλυσιωτάτας τῶν Ἰουδαίων ἔλεγε
καταψευδόμενος, διδασκάλης αὐτῷ τῆ βασιλείας γε-
γονέναι.

β'. Προθύμως δὲ τὰς διαβολὰς ἐκείνος ἐξεδέχετο,
καὶ τῷ πράγματι πολὺν ὄγκον περιετίθει, μεγάλα προσ-
τραγωδῶν, ἵνα δὴ δόξει καὶ αὐτὸς Ἰουδαϊκὸν πόλεμον
καταρωθῆναι. τὸ δὲ δὴ τότε χαλεπώτερον, πρὸς γὰρ τῷ
πιστεῖν ῥαδίως, ἔτι καὶ διδάσκαλος ἦν τῶν σικαριῶν τῆς

no inaccessum fecit, vt ne vestigium quidem cultus diuini in loco superesset. Fluxerant autem, a templi conditu vsque ad tempus, quo clausum erat, anni CCCXLIII.

CAP. XI.

De Ionatha, uno e ficariis, apud Cyrenen seditioni studente, et sycophantam agente improbiſſimum.

DEmentia vero et furor ficariorum, veluti morbi contagium, Cyrenen vrbesque circa ipsam inuasit. Nam cum Ionathas, vir improbiſſimus et arte textor, eo euasisset, pauperum et indigentium non paucis, vt ipsi se adiungerent, persuasit, et in desertum eduxit, promittens, se signa ipsis et apparitiones ostensurum. et alios quidem haec agendo atque fallendo latebat: qui vero inter Iudaeos Cyrenenses dignitate praestabant, eius profectionem et apparatus Catullo Pentapolitanae Libyae praesidi annunciant. Ille autem, equitibus et peditibus missis, inerimes facile superauit: et maior quidem pars manibus interiit, nonnulli autem viui capti ad Catullum perducti erant. Auctor autem consilii Ionathas tunc quidem effugit; multum vero ac diligenter per omnem quaesitus regionem, captus est; adductusque ad Catullum, sibi quidem id confecit, vt supplicium effugeret, Catullo autem ansam ad maleficia praebuit. Ille enim Iudaeorum locupletissimos falso insimulans, auctores sibi huius consilii illos exstitisse dicebat.

2. Catullus autem calumnias istas alacriter amplectebatur, remque valde cumulabat et adaugebat, tragicis etiam verbis singula multum exaggerans, vt scilicet ipse bellum Iudaicum confecisse videretur. Et, quod hoc atrocius est, praeter eam credulitatem, ficarios eandem ca-

ψευδολογίας. κελεύσας γὰρ αὐτὸν ὀνομάσαι τινὰ τῶν Ἰουδαίων Ἀλέξανδρον, ὃ πάλαί προσκεκρυμμένος Φανερὸν ἐξηγήνοχαι τὸ μῖσος, τὴν τε γυναῖκα τὴν ἐκείνη Βερνίκην ταῖς αἰτίαις συνεμπλέξας, τέτῃς μὲν πρῶτον ἀνείλεν· ἐπὶ δ' αὐτοῖς ἅπαντας τῆς εὐπορίας χρημάτων διαφέροντας, ὁμῶς τριχιλίχας ἐφόνευσεν ἄνδρας. καὶ ταῦτα πράττειν ἐνόμιζεν ἀσφαλῶς, ὅτι τὰς ἑστίας αὐτῶν εἰς τὰς τῷ Καίσαρος προσόδους ἀνελάμβανεν.

γ'. Ὅπως δὲ μὴδ' ἄλλαχῇ τινες τῶν Ἰουδαίων ἐλάβγξωσιν αὐτῇ τὴν ἀδικίαν, πορρωτέρω τὸ ψεῦδος ἐξέτεινε· καὶ πείθει τὸν Ἰωνάθην καὶ τινὰς τῶν ἅμα ἐκείνῳ συνειλημμένων, νεωτερισμῷ κατηγορίαν ἐπιφέρειν τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ Ρώμῃ τῶν Ἰουδαίων δοκιμωτάτοις. τέτῳ εἰς τῶν ἐξ ἐπιβλητῆς αἰτιαθέντων ἦν Ἰώσηπος, ὁ ταῦτα συγγραψάμενος. ἔ μὴν κατ' ἐλπίδα τῷ Κατύλλῳ τὸ σκευάστημα προσχώρησεν. ἤκεν μὲν γὰρ εἰς τὴν Ρώμην, τῆς περὶ τὸν Ἰωνάθην ἄγων δεδεδεμένους, καὶ πέρας ὥστε τῆς ἐξετάσεως εἶναι, τὴν ἐκ' αὐτῇ καὶ δι' αὐτῇ γενομένην ψευδολογίαν. Οὐσπασιανὸς δὲ, τὸ πρᾶγμα ὑποπτύσας, ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθειαν, καὶ γνῆς ἄδικον τὴν αἰτίαν τοῖς ἀνδράσιν ἐπενηνεγμένην, τῆς μὲν ἀφίησι τῶν ἐγκλημάτων Τίτῃ σπευδάσαντος, δίκην δ' ἐπέθηκεν Ἰωνάθῃ τὴν προσήκυσαν. ζῶν γὰρ κατεκαύθη, πρότερον αἰκισθεὶς.

δ'. Κατύλλῳ δὲ τότε μὲν ὑπῆρξε, διὰ τὴν πρᾶότητα τῶν αὐτοκρατόρων, μὴδὲν πλέον ὑπομῖναι καταγνώσεως. ἔκ εἰς μακρὰν δὲ νόσῳ καταληφθεὶς πολυτρόπῳ καὶ δυσιάτῳ χαλεπῶς ἀπαλλάττεται, ἔ τὸ σῶμα μόνον κολαζόμενος, ἀλλ' ἦν ἡ τῆς ψυχῆς αὐτῷ νόσος βαρυτέρα. θείμασι γὰρ ἐξιστατέτο, καὶ συνεχῶς ἀνθρώπα, βλέπιν εἶδωλα τῶν ὑπ' αὐτῇ πεφονευμένων ἐφεικνύοντα. καὶ κατέχευεν ἑαυτὸν ἔ δυνάμενος, ἐξήλλετο τῆς εὐνῆς, ὡς βασάνων αὐτῷ καὶ πυρὸς προσφερομένων. τῷ δὲ κακῷ πολλὴν αἰὶ τὴν ἐπίδοσιν λαμβάνοντος, καὶ τῶν ἐντέρων αὐτῷ κατὰ διάβρωσιν ἐκπεσόντων, ἔτω ἀπέθανεν, ἔδενός ἤτ-

calumniam edocebat. Denique cum hoc ei praecepisset, ut Iudaeum quendam Alexandrum nominaret, (cum quo, olim ei infensus, apertas exercuerat simultates) et uxorem eius Berenicen criminationibus implicuisset, hos quidem primo occidit; deinde omnes pecuniarum copia pollentes ad tria virorum millia simul trucidauit, et haec secure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonii redditibus Caesaris adiungeret.

3. Ne vero vel alibi degentium quisquam Iudaeorum eius iniquitatem redargueret, etiam longius mendacium propagauit: ac Ionathae, nonnullisque aliis, qui cum eo comprehensi fuerant, persuadet, ut nouarum rerum accusationem inferrent probatissimis Iudaeorum apud Alexandriam Romanque degentium. Horum autem, qui insidiosae delati sunt, vnus erat Iosephus, qui haec scripsit. Non tamen Catullo, ita ut sperauerat, cessit machinatio. Nam Romam quidem venit, Ionathan caeterosque victos ducens: finemque arbitrabatur quaestionis esse calumniam apud illum ac per ipsum conflatam. Vespasianus autem, rem suspicatus, in veritatem inquisiuit: compertoque iniustam hominibus illatam accusationem, illos quidem Titi studio criminibus sibi obiectis soluit: poenam vero, quam commertuit, in Ionatham statuit. Viuus enim exustus est, verberibus ante multatus.

4. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem imperatorum contigit, ut nihil amplius reprehensionis experiretur. Verum non multo post, multiplici morbo et insanabili correptus, aegre vita discedit, non corpore tantum cruciatus, sed grauiore animi morbo affectus. Terroribus enim exagitabatur et crebro clamabat, se videre umbras eorum, quos peremerat, sibi obuersari: cumque seipsum continere non potuisset, lecto exsiliabat, tanquam tormenta ei adhibita essent et ignis. Malo autem continuo valde ingrauescente, eiusque intestinis per corruptionem defluentibus, ita mortem obiit, non minus il-

τον ἑτέρω τῆς προνοίας τῷ Θεῷ τεκμήριον γενόμενος, ὅτι τοῖς πονηροῖς δίκην ἐπιτίθῃσιν.

δ'. Ενταῦθα τῆς ἰσορίας ἡμῶν τὸ πέρας ἐστίν, ἣν ἐπηγεῖλάμεθα μετὰ πάσης ἀκριβείας παραδώσῃν τοῖς βυλομένοις μαθῆναι, τίνα τρόπον ἕτος ὁ πόλεμος Ῥωμαίοις πρὸς Ἰουδαίους ἐπολεμήθη. καὶ πῶς μὲν ἡρμήνευται, τοῖς ἀναγνωσομένοις κρίνειν ἀπολείφθω· περὶ τῆς ἀληθείας δ' ἐκ ἂν ὀκνήσαιμι θάρρῳ λέγειν, ὅτι μόνης ταύτης παρὰ πάντων τὴν γραφὴν ἐσοχασάμην.

lustre, quam alius quisquam, diuinae in puniendis sceleribus prouidentiae indicium factus.

5. Hic nobis est finis historiae, quam cum omni diligentia nos tradituros polliciti sumus scire cupientibus, quemadmodum hoc bellum a Romanis cum Iudaeis gestum erat. Et qualis sit quidem dictio, qua usus sum, lectorum esto iudicium: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quod hanc solam per omnia, quae scripsi, mihi metipsum proposuerim.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

L. S.

Opus tam voluminosum, vel adcuratissimis et diligentissimis operis, sine ulla labe atque omnibus immune maculis egredi humanae vires non patiuntur. Typi impuri aut nigro destituti, chartarum etiam plicaturae in causa maxime sunt, ut in charta praecipue nitidiori iota subscripta aut non dignoscantur facile, aut vna binariae litterae haud sint expressae. Non raro legentis animus maxime attentus oculique acutiores desiderantur. Retuli igitur et illa in mendorum seriem, quae in tuo forsitan exemplo recte scripta atque expressa fuerint.

TOMVS I.

In epistola, dedicatoria pag. IV. versu 15. post *obtulisti* adde *accessus bonae ficiunt*.

pag. XVI. versu 9. lege *litterariam*.

In textu

- pag. 10. versu 25. lege *ενικα*. p. 42. versu 7. lege *ελληνιστων*.
- 80. versu 1. lege *Δουμος*. p. 80. versu 12. lege *Αβραμ*.
- 83. versu 19. Sphi 2. post *Labanus* adde *est*.
- 92. pro §. 4. lege §. 7. et pro §. 5. lege §. 4.
- 93. pro §. 8. lege §. 7. et pro §. 9. lege §. 8.
- 166. versu 30. lege *δακρυοντες*. p. ead. pro §. 1. lege §. 2.
- ead. versu vlt. lege *αυτον*.
- 167. versu 1. post *utilitatem* et *damna* pone comma.
- ead. pro §. 10. lege §. 9. p. 172. versu 13. §. 2. lege *υλοι*.
- 176. versu 2. lege *φυσαντος*.
- 189. versu 3. Sphi 6. post *vero* pone comma.
- 204. versu vlt. lege *αλθιν*. p. 208. versu 8. lege *και*.
- 218. versu 10. lege *τουτοις*. p. 256. versu 1. lege *κακ*.
- 260. versu 1. lege *απορουμενοις*. p. 262. versu 11. Sphi 7. *Ιταρον*.
- 264. versu 12. καφ. 5. lege *αδν*. p. 266. versu 8. lege *εχρησε*.
- 266. versu vlt. lege *ην*. p. 273. versu 10. post *ninosa* dele comma.
- 284. pro §. 7. lege §. 5. p. 285. pro §. 7. lege §. 6.
- 287. versu 4. pone comma pro puncto. p. 288. versu 21. lege *ισακην*.
- 316. καφ. 18. Sphi 4. versu vlt. lege *ευβριστων*.
- 328. versu 11. Sphi 2. lege *εχοντες*. p. 366. versu 9. Sphi 3. lege *θιου*.
- 370. καφ. 5. versu 1. lege *αδν*. p. 374. versu 18. lege *προτιρον*.
- 396. versu 20. Sphi 3. lege *αν*. p. 399. versu 18. dele *sed*.
- 406. versu 8. Sphi 17. lege *ισχυν*.
- 428. versu 5. Sphi 27. lege *βοσκημα*.
- 463. versu 25. lege *Ελεazarum*. p. 485. versu penult. lege *αθ*.
- 488. versu 12. lege *αλλα*. p. ead. versu 17. lege *ιφραιμιτιδος*.
- 494. pro §. 28. lege §. 18. p. 497. versu vlt. lege *qui*.
- 546. versu 15. Sphi 7. lege *πρεσ* pro *πρεσ*.
- 580. versu 4. Sphi 3. lege *αδν*.
- 606. versu 7. Sphi 5. lege *δυνατες*. p. 622. versu 21. lege *δμας*.
- 628. versu 17. Sphi 2. lege *τοσουτοις*. p. 678. versu 9. Sphi 3. lege *αδν*.
- 680. versu 22. lege *συνκαταλαλοιμενον*.
- 716. versu 2 et 3. lege *ικανος* pro *ικανος*.
- 749. versu 16. lege *respondet*.
- 789. 2. versu Sphi 5. lege *sciscitantique*.
- 814. versu 12. lege *απιδωκε*. p. 836. versu 10. lege *δυστασεν*.
- 841. versu 14. Sphi 3. lege *inde*. p. 952. versu 1 et 2. lege *αδν*.
- 1018. versu 7. lege *ημεραν*. p. 1025. versu 13. lege *forte*.
- 1085. versu 1. lege *inertis*. p. 1135. versu 31. lege *terram*.
- 1170. versu 5. καφ. 12. lege *αγγωνοντες*. p. 1188. versu 18. lege *δαιμονην*.

TOMVS II.

In textu

- pag. 2. versu 15. lege *ἰνικα*. p. ead. versu 4. sphi β. lege *ἰ τῆς*.
 - 6. versu 7. lege *ἰνα*. p. 99. versu 35. lege *passularum*; —
 - 223. versu 2. sphi β. lege *veterem*. p. 237. versu 13. lege *ita pro itaque*.
 - 239. versu 9. lege *ut pro ut*. p. 333. versu 3. sphi β. lege *nausus*.
 - 343. versu 3. cap. XIV. lege *mercenariorum*. p. 351. versu 3. lege *anillam*.
 - 414. versu vlt. lege *ἀπὸ τῆς*.
 - 450. versu 1. sphi ζ. lege *ἀπὸ τῆς*.
 - 573. versu 31. lege *prabendi*. p. 602. versu 3. sphi ε. lege *τῆς*.
 - 602. versu 3 et 4. lege *οικοδομητικῶν*. p. 627. versu 36. lege *meridionalis*.
 - 682. versu 13. post *γράφῃ* pone *punctum*.
 - 690. pro 590. post paginam 689. scribe.
 - 719. versu 2. sphi 4. lege *Alexandrii*. p. 737. lege §. 6. pro §. 5.
 - 738 et 739. sphaerum numeri sunt mutandi.
 - 778. versu 8 et 9. lege *χρηδαί*. p. 783. versu 18. lege *ἐκπῆς*.
 - 796. versu 20. lege *δοξάν*. p. 899. versu 7. cap. VI. lege *occiditadas*.
 - 904. versu 12. sphi δ. lege *ἐνυμνημένον*.

TOMVS III.

- pag. 5. versu 3. post *perfectissim* pone *conima*. p. 36. pro §. 46. lege *ut*.
 - 36. versu 18. lege *προδιδόναι*. p. 44. versu 18 et 19. sphi αβ. lege *ἡμεραν*.
 - 44. versu 19 et 20. sphi αβ. lege *στρατιωτικῶν*.
 - 83. versu 10. lege *capientum*. p. 132. versu 3. sphi 2. lege *ἀλμυρον*.
 - 151. vlt. cap. III. post *populus* dele *commas*. p. 262. versu vlt. lege *ἡς τῆς*.
 - 388. versu 8. sphi γ. lege *ἔξαν* pro *ἔξεν*. p. 433. versu 34. lege *pendit*.
 - 504. versu 1 et 2. lege *οίκους*. p. 626. versu 12. κεφ. η. lege *ἐξήται*.
 - 651. versu 10. cap. X. lege *pechniarum*.
 - 652. versu 17. sphi β. lege *θανάτων*. p. 661. versu 23. lege *σεπας*.
 - 768. versu penult. lege *τῶν φαρμακῶν*. p. 780. versu vlt. lege *ἀνυσί*.
 - 962. versu 22 et 23. lege *μεμνησο*. p. 982. versu 5. lege *ἀνιστάντες*.
 - 1012. versu 11. lege *οἶμος*.
 - 1024. versu 23 et 24. sphi δ. lege *ἀναμνήσαν*.
 - 1056. versu 10. lege *οὐκ ἐπ'*. p. 1076. versu 1. lege *δετῆ*.
 - 1184. versu 22. 23. lege *βουλομενῶν*.
 - 1302. versu 11. lege *ἐξδὼν τὸν καὶ Ραμοσσην*.
 - 1335. versu vlt. lege *solum*, *fi*.
 - 1245. pto §. 8. lege §. 9. et sic vltcrius mutandi sunt sphaerum numeri.
 - 1266. versu 10. lege *τα γὰρ μὴ*.
 - 1342. versu 1. in §. 10. lege *καὶ εὐσεβεία*.

Haec fere sunt, beneuole lector, quae celeribus oculis peruolutanti mihi, plurimis distracto negotiis, vitro obuia inciderunt. Emenda et corrige, si quae alia minus recta inueneris. Quod ad Apparatum Flavianum et Commentarium, quem promissi: aliquid illius propediem exspecto, laborique meo faucas rogo.

DR. FRANCISCVS OBERTHÜR.

